

LIBR. COMMUNITATIS

MDCCLXXIII

Sibilla xxxvi
Sibilla Lxxv

Creatio Adam et Eve
folio .v. et vii

Machometus
clij

franco
durus
helena xxxviii
hector
paris

Ordo scilicet martirum
venerabilis et sancti Lxxv
Seductionis et Luna
Exaltationis et Luna
Georgii et Eustachii et xxv
Sancti Hilarii Colonensis
et Rothomagensis et Lxxij

Invenit 460

Inc. 460

Hartman Schedel 4/1/1493
edita Anno 1493

Amictiatio Marie virginis
Natiuitas Christi
passio Christi xcv
Veronica xcvii
Assumptio et Coronatio
natio glorie virginis
marie c

Si apud pignante labia fuerint rubra
pariet masculinum si pallida femellam
si manilla dextra fuerit maior q. sinistra
nascetur masculus si sinistra maior
fuerit q. dextra femella nascetur. hoc
signum de manilla in aquam posuit
si tendit in sinistram masculinum est si
in dextram in sinistram ad femellam
devotat futuram. p. m. m. p. portat
in utero femellam p. m. m. p. portat
in masculinum. affligit in gremio p. m. m. p. portat
fuerit q. luno. d. m. p. m. p. portat

Adam fuit p. m. t. f. m. c. m. p. m. p. portat

de ma. d. j. Liber de fabrica mundi p. m. p. portat et
septem et octo.

Sancta valpurga c. l. j.
fo

deinde l. xx. j.
valerius x. c. m.

man. b. m. p. m. p. portat

Negna
Regum Bohemorum inimi sumptus xxv
Ierusalima xxv
Noe xvi

Ierusalima xxv
Iuxta Babel xvi
Nimve xx
Sodoma et Gomorra xxj
Memphis vel Aegyptum xxij
Terebinth xxij
Damascus xxij
Babilonia xxv
Rhodus xxvii
Athene vel Aymetwa xxviii
Lacedemona xxix
Thubenas xxxv
Corinthus xxxviii
Troia xxxvi
Parisus xxxix
Mauricia xl
Cartago xli
Neapolis xlii
Venetia xliii
Padua xlv
Anglia insula xlv
Templem Salomone xlviii
Persia xlix
Terebinth l
Aquileya li
Tarvisium lii
Roma lviii
Genoa lvi
Massilia lxi
Bononia lxii
Byzantium lxiii
Verona lxviii
Tolosa lxxii
Mediolanum lxxiii
Papua lxxiv
Alexandria lxxviii
Sena lxxx
Mantua lxxxiii
Florentia lxxxviii
Lion lxxxviii
Colonia xc
Augusta xc
Ratisbona xcvi
Vienna parvome xcix
Nuremberga c
Metis cx
Tiburtina cxii
Aureliana sine obelisco cxvii
Constantinopolis cxix
Buda cxxix
Argentina cxli
Ravenna cxlii
Salzburga cxliii
Exfordia cxliii
Ferraria cxliii
Herbipolis cxliii
Cistec cxliii
Bamberga cxliii
Maderberga cxliii
Augusta et Augustana cxliii
Volma cxliii
Murea cxliii
Bavaria cxliii
Darmstadt cxliii
Monasterium cxliii
Praga cxliii
Bresla sine vratislavia cxliii
Constantia cxliii
Basilea cxliii
Constantinopolis cxxix
Sabaz cxxix
Tempestat cxxix
Antypus cxxix
Dus p. m. p. portat

Natiuitas christi
passio christi xcv

Sibille xxxvi
Sibilla hebreica Lviij

Creatio Adam et Eve
folio .v. et xvi

Machometus
clij

franco
durus
helena xxxviii
hector
paris

Hartman Schedel Historia
Eura. Europa

Hartman Schedel Historia
edita Anno 1493

Amictiano Marie virginis xcv
Natiuitas Christi
passio Christi xcvi
Veronica xcviij
Assumptio et Coro-
natio glorie virginis
marie c

Si apud puerantem labia fuerint rubra
pariet masculinum si pallida femellam
si manilla dextra fuerit maior q. sinistra
nascetur masculus si sinistra grossior
fuerit q. dextra femella nascetur. hoc
q. d. de manilla in aquam posueris
si tendit in sinistram masculinum est si
in dextram in sinistram q. femellam
deinde totum futurum in sinistram si portat
in dextera femellam plumbum argenteum
et molesto affigitur et gressu ponderis
sentit q. luno. Quia plumbum gerat.

Adrianus fuit pater et mater eius

de ma. d. i. Liber de fabrica mundi sex decus et
septem statua.

Santa valpurga c. lxxij
f.

Deinde lxxij
valerius xcviij

max. rom. 22

Negna

Regni Bohemorum inimi senatus 77 m
Ierosolima xvij
Noe xvi

Ierosolima xvij
Tueris Babel xvij

Ulmus xx

Sodoma et Gomorra xxi

Memphis vel Aegyptus xxiij

Treuerus xxij

Damascus xxij

Babilonia xxv

Rodus xxvi

Athene vel Ametura xxviij

Lacedemonia xxix

Thiberias xxxv

Corinthus xxxviij

Troya xxxvi

Parisus xxxix

Maquencia xl

Cathago xli. ibid. circis d. n. p. circis

Neapolis xliij

Venerie xliij

Judua xlv

Anglia insula xlvij

Templum Salomone xlvij

perusia xlix

Iericho l

Aquileya li

Tarvisium lij

Roma lvij

Genoa lix

Massilia lxi

Bononia lxij

Byzantium lxij. ibid. deinde de d. n. p. et
reterano a Nabuchodonosor et Ierosolime destructio
et de d. n. p. Babilon et d. n. p. et d. n. p. regis perisus

Verona lxviij

Tolosa lxxij

Mediolanum lxxij

Papia lxxij

Alexandria lxxviij

Sena lxxx

Mantua lxxxviij

Florentia lxxviij

Lugdunum lxxxviij

Colonia xc

Augusta xc

Katisbona xcviij

Vienna panhome xcix

Nuremberga c

Metis cxi

Tiburtina cxii

Auxeliana sine d. n. p. cxiiij

Constantinopolis cxix

Roda cxxix

Argentina cxli

Reuenna cxliij

Salzburga cxliij

Exfordia cxliij

Ferraria cxliij

Herbipolis cxliij

Cistec cxliij

Bamberga cxliij

Madeburga cxliij

Volma cxliij

Mitrea cxliij

Batavia cxliij

Damata cxliij

Monacum cxliij

Praga cxliij

Brassla sine d. n. p. cxliij

Constantia cxliij

Rasilea cxliij

Constantinopolis expugnatio a thurcis cxliij

Sabaz cxliij

Tempestus ingens et mandata in Constantinopolim cxliij

Antypus cxliij

Dus ludus cxliij

Natiuitas Christi
passio Christi xcvi

Sibille xxxvi
Sibilla kirchea Lviij

Caecilio Adam et Eve
folio .v. et xvi

Ordo scilicet martirum
Vitus et p... Leon & xv
Sedastanus et Luca
Cecilius Cosmas et Damianus
Georgius et Eustochius & xxv
Sancti Kilianus Colomanus
et Totnanus & Lxii

Inueni. 460

Regna
Regni Bohemorum inimi senypt & xv
Ierusalem xvij
Noc xvi

Machometus
clij

franco
durus
helena xxxviii
hector
paris

Chamisa totus mundus
con ingens Sylva

Hartman Schedel Historia
Eura Europa

Hartman Schedel Historia
edita Anno 1493

Amictiatio Marie uirginis
Natiuitas Christi
passio Christi xcv
Veronica xcviij
Assumptio et Coro
natio Ioseph uirginis
marie & liij

Si apud egriante labia fuerint rubra
pariet manifestum si pallida femellam
si manilla dextra fuerit maior q' sinistra
natebit masculus si sinistra grossior
fuerit q' dextra femella natebit. hoc
q' d' d' de manilla in aquam posueris
si tendit in sinistram masculum est si
in dextram in sinistram q' femellam
deuotot futurum. In sinistram si portat
in dextera femellam plures auxilij
et molestia affligitur et g'ing pondus
sentit q' l'ure. Quia plures ferat.

Admuy fuit p' + p'or capy q'ho ix

de ma d'ij Liber de fabrica mundi sex d'ic' et
p'p'et' d'ic' d'ic'.

Santa walpurgis & liij
f

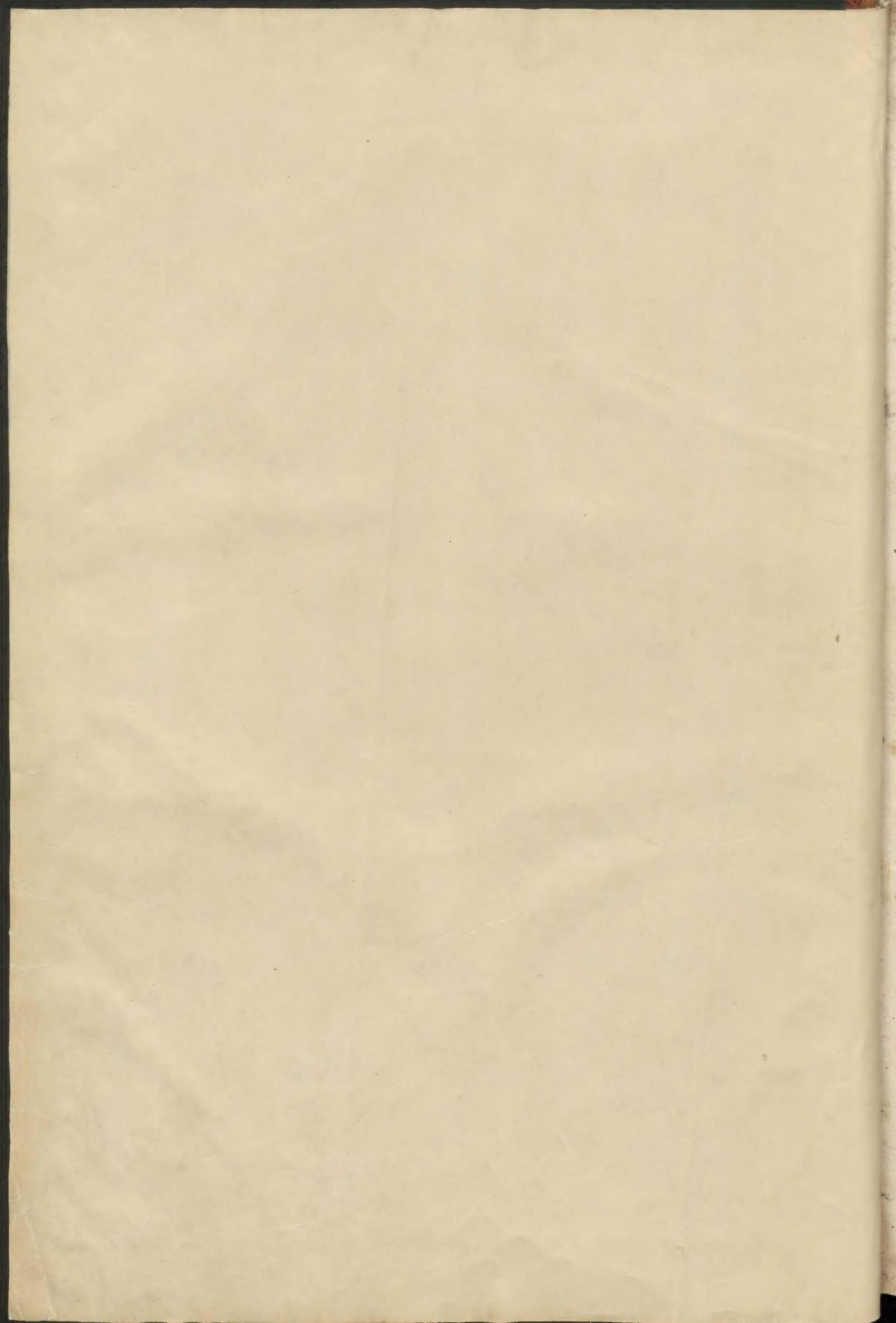
deinde lxxvi
valerius xcvij

man' rom' 22

Ierusalem xvij
Iudicia Babel xvij
Nimue xx
Sodoma et Gomorra xxj
Memphis vel Aegyptus xxij
Tereus xxij
Damascus xxij
Babilonia xxv
Rhodus xxv
Athene vel Ametua xxv
Lacedemonia xxix
Thibetia xxxv
Corinthus xxxij
Troia xxxvi
Irisus xxxix
Mauricia xl
Cathago xli
Neapolis xliij
Venetia xliij
Iudua xlv
Anglia insula xlv
Templem Salomone xlvij
Persia xlix
Iericho l
Aquileya li
Tarvisium liij
Roma lviij
Genoa lxx
Massilia lxxi
Bononia lxxij
Byzantium lxxij
Tolosa lxxij
Mediolanum lxxij
Papua lxxij
Alexandria lxxv
Sena lxxv
Mantua lxxv
Florentia lxxv
Lugdunum lxxv
Lion lxxv
Colonia lxxv
Augusta lxxv
Ratisbona lxxv
Vienna parione lxxv
Nuremberga lxxv
Metis lxxv
Tiburtina lxxv
Aureliana sine Albana lxxv
Constantinopolis lxxv
Buda lxxv
Argentina lxxv
Ravenna lxxv
Salzburg lxxv
Exfordia lxxv
Ferraria lxxv
Herbipolis lxxv
Cister lxxv
Bamberga lxxv
Maderburga lxxv
Solma lxxv
Murea lxxv
Bataua lxxv
Damiata lxxv
Monacum lxxv
Praga lxxv
Bressla sine wratislana lxxv
Constantia lxxv
Basilea lxxv
Constantinopolis expugnata a thurcis lxxv
Sabaz lxxv
Tempestus ingens et mandata in Constantinopolim lxxv
Antypus lxxv
Dus iudicij lxxv

Natiuitas christi
passio christi xcv

Oprawy wystawionej interligatur Jan Wygoda
w r. 1935, przytem dodano nowe karty ochronne.

17
A. 17

Jodoma et Gomorra .xxi
vide Babiloma seu babilon .xxv

Alexosolima .xxvii

Joseph somnorum interpret
filius Jacob .xxviii
insula ibid.

Amazones et Minive folio .xx
Amasones alie asubis defendentes
Tob .xxix

Damasus .xxix
Regni Persarum principia
lxxix

Gregorius Magnus Indignus est dantes qui non agit gratias de datis. Secura libro de Beneficiis. Turpissimum est gratias beneficiis non referre.

Qui curare terras pauli ditione gubernas Iusticia populu curare tuere tuu

De Sarmacia sive Regno Polome .cclxxvii et
et vita Sancti Stanislawi .cclxxviii
Giacoma urbs preclara Sarmacie .cclxxix

Eneae Silvij Piccolaminnei Senensis Cardinalis
Sancte Sabine. Editio. Libri Cronicarum

oficialis vox morum...
et tunc addit...
Cesaria regina pace
baptizata fides

Sanctus Stanislaus .ccxy. b.

Zeus philosophus invenit
Lulu Senecae vide folio .lxxij.

Lamina aurea .cclxxvii
Iste herbe sunt cognomina
lapidem resera et frangatur
centauria
grana
marzetta dulla
prohulla
Rzepit

Valerius et
Octavianus .cclxxviii

Craxia .cclxxviii

Anno domini 1710 in
multis grandis...
te magnitudinis in
mille...
damna in periculis
viro et hominis
ago et sint...
vite humane...
fante...
grandis...
qui...
falsis...
falsis...
quidam...
maie...

neuphy...
folio xxii

Alexander magnus .lxxvi
Monarchia...
lxxix

Reges ex servis ortos omnes servos et Regibus scripsit plato.
Veram Nobilitatem sola atque unica vietus gignit her Eneas
Silvius in Cronica Bohemorum

Hoc sibi emit qui faciem de cruce cadit
Quas sacras edes prius construxit aurum
has nunc modernis devastant more lapidum
Exiguas pulchram ducit solertia vitam
In tenui mensa satis est civitas immensa
Conditura testamentum committit animam tuam
diligentibus propriam

Hic duo dampna fides si tu sis simonis heres Martius
ardet et de viros semper egibus
De virtutem virtus vix quod suspitionem
Hos tenet semper quod veritas habe
Dum latet ars prodit deprehensa confere piderem
Hic que vix mori que spes superesse dolori
que causa superbia dicit

^{flores mofrati}
Gaudet epar spodio. ^{Galgani alias Galgan} maci cor stomachus q galanga
^{Lacuna}
pulmo ^{pysing} liquida. capari splen. musco cerebrum
hec duo damna feres. si tu sis simonis heres
Mortuus ardebis. et vivs semper egebis

BIBLIOTHECA
VNI. FACELL.
CRACOVENSIS

1536 R. D. Petrus Thomicus epus Eius collegio Theologorum presentē librum legauit
quondam dono datum sue R. per Magrū Martinum de Tharnovjcz

Tabula operis huius detem

poribus mundi. ut historia rerūq; ceterarū ac
vrbū in se sparsim varieq; scriptarū. Exoptati
singula facilia inuentu sint iuxta seriem Alpha-
beti nomia rerum sūt ordinata. E directoq; cu-
ius rei nominis nūerus apparens chartā folio
rum indicat.

Aron vir fuit eloquens et
summus pōtifer XXIX
Aron quatuor habuit fili-
os. folio XXIX
Abbas fuldens perperēs
fuit folio CLXXXIX
Abbas sicutus claruit illis
tribus folio CCXLII

Abacuc ppheta pphetauit contra Nabuchodo-
nosor et Babilonem LV
Abderas rex Crete. primo mellis vsum colligē-
di inuenit XXXIII
Abdias qre meruit spm pphie XLIX
Abdo propheta pphetauit contra vitulos au-
reos XLVIII
Abdon iudex fuit in israhel XL et XLI
Abdon et sennen subreguli romani CXX
Abel secundus filius ade et primus martyr IX
Abessan iudex fuit in isrl XL et XLI
Abimelech quintus iudex hebreorū filius natu-
ralis illegitimus tñ gedeonis XXXVII
Abialon iudex fuit in israhel XL et XLI
Abiathar sacerdos fuit in veteri testamento vi-
de folio XLI
Abia qrtus fuit indeorū rex XLIX
Abiuth genuit Elyachim LXIII
Abraham fuit filius Thare XXI
Abraham occidit qnos reges assiriorū XXI
Abrahe uxores et qui ex his fuere filij XXI
Abrahe pcepit deus ymolare filiu suu XXII
Achab rex israhel multa mala fecit suauis uxoris
sue Iesabel XLIX
Achaz rex iuda ydolatra fuit pessimus LV
Achaz et socij sui martyrio se coronati CXII
Achata regio quō describatur CCLXXVI
Accessum altaris Celestinus papa statuit sacer-
dotibus CXXXVI
Achitob sacerdos filius phinees XLI
Achimelech sacerdos fuit in veteri testō XLI
Achimas filius sadoch pontifex XLVIII
Achis filius rex ytalie siue latinorū XLIX
Achitob fuit pontifex i veteri testamēto LIII
Accursius legum doctor clarissimus CCXI
Ada prima fuit vxor lamech. X
Adalbert Epus Pragensis CLXXXII
Adam format⁹ ē de limo terre. quādo et vbi fu-
it formatus vide folio VI
Adam et Eua quot annis vixerunt et quot ge-
nuerant filios IX
Adauctus Romanus Patricius vir christia-
nus folio CXXXIII
Ade precepta que fuere et que eius pnia IX
Adeodatus papa patria Romanus CLIII
Adeobaldus Episcopus vir magne sanctitatis
folio CLXXXII

Adam et Eua quot annis vixerunt et quot
genuerunt filios.

Ade precepta que fuere et que eius penitētia.

Adeulphus Anglorū Rex vir christianissimus.
vide folio CLXX

Adoaldus ageluphi regis filius CLII

Adolphus impator i plio fuit occisus CXIX

Adorari ceperunt principes gentium tempore
Renvel Rageu. XVI

Adorabatur primo a gētib⁹ Belus XVII

Adorabatur illis temporibus Sol deus gen-
tilis XXV

Adorabatur dyana prima dea XXV

Adorabatur Ceres dea frugum XXV

Adorabat populus in Egypto bonē XXIX

Adorari statuam auream statuit Nabuchedo-
nosor vide folio LV

Adrianus cognomēto belius impator CXII

Adrianus papa p̄mus p̄ia Roman⁹ CLXV

Adrianus papa scōs p̄ia Roman⁹ CLXX

Adrianus papa terci⁹ p̄ia roman⁹ CLXXI

Adrianus qrtus papa nacōe Anglie CCI

Adrianus qntus papa p̄ia genuens CCXV

Afra virgo ex matre bilaria CXXV

Africa tercia pars terre vnde habeat no-
men vide folio XIII

Agamenon frater regis menelay et dur ex-
ercitus grecorū XXXVII

Agathon abbas vir sanctus CXXXIII

Agapitus papa patria Romanus CXLIII

Agapitus illustris adolescentulus et martir
vide folio CXXVIII

Agatha Sicula virgo genere nobilis CXX

Agatho primus papa natōe Sicul⁹ CLVI

Agapitus secundus papa natione Romanus
vide folio CLXXVI

Agareni veniūt ab agar in Sarraceni XXI

Aggeus ppheta in numero minorum duodeci-
mus LXIII

Agnes vgo sc̄a et vita clarissima CXXIII

Agnus dei ter dici in missa statuit papa Ser-
gius vide folio CLVII

Agriculturam et fructū molis terere ceres do-
cuit vide XXV

Agriculturam ysis docuit Egiptios XXIX

Agrippa Silvius Rex albanorū siue ytalorū re-
gnauit post patrem suu LII

Agrippina fuit coniunx Germani XCVII

Aulph⁹ rex lagobardorū fuit CLXIII

Aymon Anglicus ordinis minorum vir
doctus CCXIII

Alaricus Rex Gothorū magna cōmisit pre-
lia cum Romanis CXXXV

Alanus doctor celeberrimus CCXXI

Albania regio que fuit vide folio XLVI

et folio CCLXXVI

Alba Silvius Rex ytalie fuit XLIX

Albertus Berengarij quarti filius Rex ytalie
vide folio CLXXVII

Albert⁹ beluacens miles gloriosus CCIII

Albertus magnus Suenus. Epus Radispo-
nensis vide CCXIII

Albertus de Carpano vir sanctus CCXII

Albert⁹ primus Romanorū impator CCXX

Albert⁹ patavin⁹ ordis heremitarū CCXXVI

Albertus brixianens vir sc̄us CCXXVIII

Albert⁹ austrie dux Bohemie vngarieq; Rex
vide folio CXXXVIII

Adorabat populus in
Egypto Bonem

Affrica tercia
pars terre vnde
habeat nomen

Agareni veniūt ab
agar inde Sarraceni

Agnus dei ter dici
in missa statuit papa
Sergius

agricultus

aymon

alaricus

alanus doctor

Albania
regio que fuit

albertus magnus

albertus bohemie
et vngarie rex

vorator

alchimus
Alwynus fuit
mqr caroli
magri Regis
francie abbas
scti martini
Turonensis
Clxviij

alex de alex

Alexander de
villa dei

ambrosius

impavit annis duobus CCXLIII
Albinus impator vorator maximus CXVII
Albinus epus Andegauensis CLXIII
Alboici rex logabardor vndecim CXLVII
Alchim male intravit pontificiu LXXVII
Alchimus preceptor fuit Caroli CLXVII
Aldegisius desiderij filius regis langobardo-
rum CLXVII
Alexandri regna quo fuerunt post mortem ei
diuisa LXXV LXXVI
Alexander magnus vicefimus qrtus Rex ma-
cedoni panco populo quasi vniuersam vicit
orbem LXXV
Alexander qn fuit natus plura apparuerut p
digia LXXVI
Alexandria ciuitas fuit condita ab alexandro
magno LXXVII
Alexander filius Antiochi Syrie et Asie rex
semper fuit iudeis graciosus LXXXIII
Alexander aristoboli frater. apud iudeos pon-
tificatu et regnum suscepit LXXXIII
Alexandra vxor Alexandri regis iudeoru re-
gnauit annis nouem LXXXVIII
Alexand potifex fuit iudeor LXXXVIII
Alexius cofessor dignissimus natione Romanus
vide folio CXXXV
Alexander medicus preclarus CXXXVI
Alexand papa primus patria Romanus CXI
Alexander imparator vir magne prudentie fu-
it. vide folio CXVII
Alexand miles ex legione thebeor CXXIII
Alexander secundus papa patria mediolanen-
sis. vide CXCI
Alexand tercius papa patria senensis CCI
Alexander papa qrtus natione campanus CCXI
Alexander de ales doctor irrefragabilis. vide
folio CCXIII
Alexander de villa dei. professor sacre scriptu-
re. folio CCXIII
Alexand papa qntus natione cretensis CCXXXV
Alexander papa sextus natione hispanus.
vide folio CCLVII
Alfonfus rex fuit et Arrogantie regis filius vi-
de folio CCXLVIII
Alpharabius magnus fuit pbus CLXXXI
Alpiadis mlt sancta claruit tpbis issi. CV
Alphonfus impator a quibusdam electus non
fuit tn confirmatus CCXIII
Alsacia germanici iuris prouincia est. vide fo-
lio CCLXXXVII
Altare holocaustoru quomodo fuit figuratum
quere folio XXXIII
Amasias rex iuda bonu habuit incius sed
malu finem Amasones XX LIII
Amartas fuit pontifex iudeor LIII
Amalasuntha regina a gothis fuit plurimu ve-
rata folio CXLIII
Amandus epus traictensis. CXLVIII
Amatheus filius chanaan a quo fuere amatbi
te folio XLIII
Ambrosius epus mediolanens. CXXXIII
Ambrosius grecus dyaconus CXVII
Ambrosius florentinus abbas vir doctus. vi-
de folio CCXLV

Amelius et Amicus duo gemini similes fue-
runt folio CLXIII
Amynthas rex assirior fuit XXXIII
Amyticas fuit rex etiā assirior XXV
Anuchus fuit rex duodecim assiriorum. vi-
de folio XXVIII
Aminadab post Moysen primus ingressus est
mare rubz ceteris trepidantib XXX
Amoreus filius chanaan. a quo fuere amorei.
vide folio XLIII
Amonite veniunt ab amon XXI
Amos fuit tercius de duodeci pphet. LIII
Amon hic malu fecit corā et percussus est a ser-
uis suis folio LX
Amri vl Ambri rex fuit israhel XLIX
Amutus rex italie fratre suu de regno eiecit et si-
liu illius occidit LIII
Ananym filius messaraym a quo Anany
et Laobini Eubarij XLIII
Anani propheta increpauit asa iudeoru regem
folio XLIX
Anatharhis pbus scita genere claruit LX
Anaximander pbusz medicus pclarus LXVIII
Anaximenes philo. et medicus LXVIII
Anaxagoras philosophus reliquit diuicias vi-
de folio LXXI
Anaximenes orator et alexandri magister vi-
de folio LXXVIII
Anna tres viros habuit successiue ex qb genu-
it filios et filias. folio XCIII. et XCV
Anna habuit sorore ex qua nata fuit Elisabeth
mater iohannis baptiste XCIII
Annas potifex fuit iudeor XCVI
Anacletus papa natione grecus CVIII
Anastasius papa natione romanus CXXXIII
Anastasius papa secundus patria romanus vi-
de folio CXL
Anastasius impator scus e hereticus CXLI
Anastasia filia nobilissima CXXIII
Anastasius ecclesie romane bibliothecarius vi-
de folio CLXXII
Anastasiu tercius papa patria romanus que-
re folio CLXXV
Anastasiu qrtus papa pria romanus CC
Anchises ex dea venere genuit Eneam q regna-
uit in italia XXXVI et XLIII
Anchus Marcius quartus romanor rex fecit
sup tyberim ponte LVI
Andreas Symonis petri frater et in cruce soci-
cius folio CVI
Anglia regio que sit vide folio XLVI
Angelus Gabriel salutauit virgines Mariam
folio XCIII
Anglie reges fuerut Adeulphus et Eadmundus
folio CLXX
Anglie regio que sit. qui fuerant illius princi-
pes vide folio CCLXXXIX
Annius fuit pcurator iudee XCV
Anicetus papa natione Syrus CXIII
Anseris clagore excitat e manili LXIX
Anselmus epus beluacensis CCIII
Anselmus epus vir sanctus CXCVII
Antheus pbus atheniens LXXIII
Antiochi dicebat oes reges syrie LXXV

Antioch⁹ theos rex syrie fuit LXXVII
 Antioch⁹ galeric⁹ asie et syrie rex LXXVII
 Antiochus magnus rex syrie LXXIX
 Antiochus epiphanes rex syrie cōpulit iude/ os ydolis sacrificare LXXXI
 Antiochus filius epiphanis rex fuit syrie. vi/ de folio LXXXI
 Antiochus sedetes adhuc puer rex syrie vide folio LXXXIII
 Antiochus pius rex syrie LXXXVII
 Antioch⁹ spōdius rex syrie LXXXVII
 Antigon⁹ pōtifex fuit iudeorū LXXXVIII
 Antipater fili⁹ aristoboli et vxor ei⁹ crispi ha- buerūt quatuor filios et filiā unicā LXXXIX
 Anthimus abbas egipti⁹ plura scripsit ad Eō stantinū et ad ecclesias egiptias CXXXI
 Anthimus pi⁹. xvi. romanorū impator CXII
 Antherus papa natione grecus CXVI
 Anthom⁹ de padua vir magne scitatis CCX
 Anthomius de butrio iurisdctor CCXLII
 Anthomius cernusan⁹ medicine monarcha. vi- de folio CCXLV
 Anthomius Guaynerius celebratus medicus. vide CCXLVI
 Anthomius archiepūs florentinus CCLI
 Anthomius rosellus natione etruscus iurisdctor. folio CCLVI
 Antichristi aduentus quā erit. et que illius psecu- tio in sanctā ecclesiā CCLXIII
 Annulū portari in quarto digito suasisit prome- theus. et eius vsū ipse inuenit XXVIII
 Apollinaris claudius cōsul roman⁹ LXXXI
 Appollinaris rauennatus epūs CV
 Appollinaris laodicie syrie epūs CXXXIII
 Appollinaris hieropolitanus epūs CXIII
 Appelles hereticus fuit in grecia CXIII
 Appollonius senator roman⁹ vir doct⁹ CXV
 Appollonia virgo sancta et martyr CXX
 Appostoli sunt in terrā diuisi CII
 Appartio michaelis archangelī CLXXXIII
 Apuleius pbs platonis discipul⁹ LXXXIII
 Aquas pessimas sanauit heliseus L
 Aquileya verba a quo supsit pncipiū L
 Aquarū inundatio pmaxima fuit CXLIX
 Aquila iude⁹ scōs mosaice legi iterps CXIII
 Aradi artem cū animalibus Moē dicitur inuenisse. vide XIII
 Aradi⁹ filius chanaan a q⁹ fuere aradij XIII
 Arabia fuit a saba filio chus XIII
 Aram quartus filius Sem habuit quatuor fi- lios et ab eo fuere Syn XV
 Aran fuit sextus filius nachor XX
 Aram tercius filius chare habuit vnū filium et filias duas vide XXI
 Arare cū bobus Omagirus primo docuit. vi- de folio XXVIII
 Aracus astrolog⁹ et poeta fuit reputat⁹ LXX
 Arator sacre romane ecclesie cardinal⁹ CXLIII
 Archa Moē quō fuerit edificata XI
 Arcus pluuias quō apparuit XI
 Archeus filius chanaan condidit opidum Ar- chas vide XIII
 Archa moysi q⁹ cōtinebat in se vide XXXI
 Archiphilas fuit pbs optimus. LXXIX

Archelaus pcurator fuit galilee XCV
 Archasius imperator Theodosij magni filius. vide folio CXXXIII
 Arius qui et aralius dicitur quintus rex fuit as- siriotorū XXV
 Argiuorū regnū quā incipit et quis fuerit in eo rex primus. vide XXVII et XXIX
 Argiuorū regnum accepit nomen ab argo rege quarto. vide XXIX
 Argus fuit rex quartus argiuorū siue grecorū. vide folio XXIX
 Aremulus filius rex italie posuit p̄sidū alba- norū vbi nūc roma est LIII
 Aristides pbs vir valde prudens LXXI
 Archita tharentinus pbs LXXIII
 Aristotiles omniū pborū pnceps LXXVIII
 Aristobolus filius iohannis bircani summus pontifex LXXXIII et LXXXVIII
 Argentina ciuitas vnde sumpserit nomen vide folio CXXXIX
 Aristides atheniensis epūs CXII
 Armenia venit ab hūl filio aram XV
 Armanitres septimus et octauus rex assiriotorū. vide folio XXVIII
 Armeniaci quā venerūt in imperiū. p̄sertim vsq⁹ alfactam. vide CCXLV
 Arnobius affricanus philosophus preclarus. vide folio CXXXVIII
 Arnolph⁹ septim⁹ galloz ipator CLXXIII
 Arnulphus vir sanctus erexit episcopatū Lugd- dunensem. vide CXCH
 Arnaldus de villa noua pbs CXXXIII
 Arphaxat tercius filius Sem a quo fuere chal- dei. vide XV
 Arriana facta est gothorū gens seductione im- peratoris valenti CXXXIII
 Arsan⁹ oebi regis filius tredecimus rex persaz vide folio LXXII
 Arsenius monachus vir scissim⁹ CXXXIII
 Ars imprimendi libros his temporibus i ger- mania fuit enata CCLII
 Artes omnes vsui humano deservientes sūt in- uente a filijs Lamech X
 Artem ferrea tubalchaym inuenit X
 Artus fuit rex quintus assiriotorū XXVI
 Artabanus fuit rex psarū septimus LXX
 Arrius hereticus quid senserit erroris. et quo- modo sit mortuus CXXX
 Arturus rex britannoziū christianissimus. vide folio CXLIII
 Artharis rex langobardozū CL
 Asia provincia que sit. et vnde habeat no- men. vide XIII
 Astanes filius gomer a quo sarmacia XVI
 Astades rex fuit assiriotorū CXXXIII
 Astramus filius enee secundus rex latinoziū fuit et dicitur rex albanorū XLIII
 Asabel rex syrie promptus fuit vt affligeret fili- os israhel L
 Asarias pontifex pro zelo legis cōstanter resti- tit osie regi iude L
 Asaradon rex assiriotorū fuit filius Sennache- rib vide LV
 Assiriop rex qntus fuit arius XXV

Antiochus Regni
 Antiochus Rex
 Antiochus Rex

Arguorū

Armenia venit ab
 hūl filio aram

Artes omnes vsui
 humano deservientes
 sūt inuente a filijs
 Lamech

Artem ferrea
 tubalchaym inuenit

Astramus filius
 enee secundus rex
 latinoziū fuit et
 dicitur rex alba-
 norū

Affiriorū regnū quando incipiebat deficere. vii
 de folio LXII et LV
 Astronomus maximus fuit Jonichus quartus
 filius noe. vide XXIII
 Astrologus magnus fuit Prometheus. quere
 folio XXVIII
 Astronomus Tales fuit derisus a vetula. vide
 folio LIX
 Astrologus pmaximus fuit aracus LXX
 Astrologus recōmendatus fuit Ptolomeus vi
 de folio CXIII
 Astronomus optimus fuit Campanus. quere
 folio CLXXXIX
 Astrologus doctus fuit Guido bonatus. vide
 folio CCXIII
 Astefanus ordinis minoris doctor precipuus.
 vide folio CCXXVIII
 Assur secundus filius. Sem a quo venit impe-
 riū assiriorū XV
 Assuerus undecimus rex persarum LXXII
 folio fuit. quere
 Assumptio virginis Marie CII
 Atlas gigas astrologus septē genuit fili-
 as nymphas XXVIII
 Athalia filia achab surripuit regnum et occidit
 omne semen regni L
 Athanasius episcopus Alexandrinus graues
 sustinuit psecutiones ab arrianis CXXXI
 Athauphus rex fuit Gothorū CXXXV
 Athene vel minerva a quo fuerit condita. vide
 folio XXVII et XLIII
 Athenienses affecerūt mulieres triplici suppli-
 cio. vide XXVII
 Athila hunorum rex multas circūbat debellā-
 do regiones. et sese dei flagellū appellabat.
 vide CXXXVII et XXXIX
 Athila rex hunorū quō fuerit mortuus CXL
 Atlethes fuit pmi Corinthiorū rex XL
 Auentinus filius rex italie fuit LIII
 Augusta ciuitas a quo sit primo condita.
 vide folio XCI
 Augusti dicebantur reges romani ab illo Au-
 gusto. vide XCIII
 Augustinus beati Ambrosij discipulus. quere
 folio CXXXVI
 Augustinus de anchona vir plurimum doctus
 vide CCXXVI
 Aulus gellius romanus orator grammaticus
 insignis CXIII
 Aurelianus romanorū impator CXXI
 Aureliana ciuitas a quo fuerit condita. quere
 folio CXXII
 Aurea virgo sancta et discipula eligij CLIII
 Auicenna medicus pclarus fuit CCI
 Auerrois medicus cōmentator CCI
 Auensoar medicus cantuariensis CCII
 Austria prouincia describit CCLXXVIII
 Austrie marchionatū fridericus primus con-
 uertit in ducatū CCIII
 Austrie duces quid compromiserūt baiuarijs
 in adipiscendo impiū vide CCXXV
 Azarias filius oberth ppheta pduxit captiui
 tatem iudeorū XLIX
 Azarias filius helchie pontifex LV

Azo doctor iuriscūilis fuit

CCVI

B

67

Bafa tercius rex in israhel vi
 de folio XLVIII
 Babilonia seu babilon urbs
 a quo primo fuerit condita vi
 de XXIII et LXV
 Noua cōditur LXIX
 Babilonie pmius rex fuit me
 redach. vide folio LXII
 Bachus primo inuenit vinum in grecia. quere
 folio XXVIII
 Balens decim⁹ erat rex assiriorū XXVIII
 Balaam propheta filius Seor occiditur. vide
 folio XXX
 Balsamum quales habeat arbores. et aliquan-
 do creuit in hiericho L
 Balthasar rex erat babilonie LXV
 Basilus magnus multorū monachorū institu-
 tor et pater CXXXIII
 Balachia regio que sit et que gens illius. vide
 folio CCLXX
 Balachi dicunt flacci vide CCLXXII
 Baldus perusinus precellentissimus legisperi-
 tus. vide CCXXXVI
 Bambergia ciuitas unde duxit nomen. quere
 folio CLXXXIII
 Baptizare omni die tēpore natiuitatis Leo pa-
 pa secundus statuit CLVI
 Baptismatis tempore dux richoldus pedē re-
 traxit. vide CLXII
 Bassianus Seueri filius cognomento eureli⁹.
 anthonius caracalla impator CXVII
 Basilea ciuitas magna unde duxit nomen. vi-
 de folio CCXLIII
 Basilidas fuit quidā hereticus CXI
 Barnabas vnus ex septuaginta duobus disci-
 pulis christi CV
 Bartholomeus apostolus vnus ex senatorib⁹
 celi. vide CV
 Barnabe corpus cum eius euangelio inuentū
 est. vide CXLI
 Barbara virgo orta ex nicomedia CXXIII
 Bartholomeus baxianus vir doctissimus. vii
 de folio CCI
 Bartholomeus pisanus ordinis predicatoris
 professor CCXXVIII
 Bartholus legum doctor plurimū recōmenda-
 tus CCXXX
 Bartholomeus de Saliceto iuriscōsultus. vi
 de folio CCXXXVI
 Bartholomeus de vrbino ordinis heremitarū
 doctor CCXXXVII
 Barbara cōiunx sigismundi post mortē impa-
 toris cū cadauere captiua ducit CCXLII
 Bartholomeus de Montagnano medicus. vii
 de folio CCXLV
 Bainaldus archiep⁹ coloniensis CCVII
 Baldunus scōs rex hierosolime CXCVI
 Bauari siue baiuarij qui sint XCVII
 Bauarorū regis filiā rex longobardorū duxit
 in uxorem CL
 Bauarorū principes et p nupti dicebantur du-
 ces. vide CLII

Baiozariozū siue bauarozū metropolis ē saltz-
 burga. vide **CLII**
 Bauari siue baioarij qñ receperūt fidem catho-
 licam. vide **CLIII**
 Bauaros quō coegit carolus magnus **C**
 Bauarie dux fuit cassilo **C**
 Bauarozū principes dicebant reges illis tem-
 poribus **CLVIII et LXIX ⁊ LXXII**
 Bauarozū dux Tazillo duxit se pipino regi fra-
 cie cōmendatū **CLXV**
 Bauaria venit in regnū francie per caroluz ma-
 gnum. vide **CLXVII**
 Bauarozū rex frater caroli secundi illis tempo-
 ribus mortuus est **CLXXII**
 Bauarie dux heinricus vngaros supauit. ⁊ de-
 inde venit in italiā **CLXXVII**
 Bauarozū dux fuit eo tempore imperatori re-
 bellis. vide **CLXXXI**
 Bauarus hic vnus fuit in papā electus. quere
CLXXXVIII ⁊ LXXXIX ⁊ XCI
 Bauarozū auxilio fuit Iustinianus in imperiū
 restitutus **CLVIII**
 Bauarozū duces vnde traxerūt ab hoc tempo-
 re originem **CCXXV**
 Bauaria supioris germanie puincia describit
 ⁊ vñ bauari a pñcipio traxerūt originē. vide
 folio **CCLXXXVI**
 Barthuel tercius filius nachor genuit rebeccaz
 filiā et laban filiū **XX**
 Beda anglicus presbiter et dictus venera-
 bilis vide **CLVIII**
 Belus pñ rex assirioz puū hñt regnū **XVII**
 Bela octauus fuit filius nachor **XX**
 Bellotus erat rex assiriozū **XXXIII**
 Bellator egregi⁹ fuit pñ saturni fili⁹ **XXXV**
 Bellū grecorū contra troyanos ⁊ destructio de-
 scribitur troye **XXXVI**
 Bella troyanoz qre fuerūt exorta **XXXVII**
 Belocus rex assirioz. sub illo pñmisit deus Ja-
 cob terrā pñmissionis **XXVIII**
 Bellū puñicu cū hanibali seniore illis tñb⁹ est
 inchoatum **LXXXI**
 Bellū Scipionis in quo mira gesta sunt et cere-
 rozū cōsulum romanoz **LXXXV**
 Bellū ciuile cesaris ⁊ pompey erat execrandus.
 vide folio **LXXXIX**
 Bellū apd augustā ⁊ q in eo sint occisi **XCII**
 Belluz grauissimū cōmisit graciānus impator
 apud argentīnā **CXXXIII**
 Bellū maximū gesserūt in romanos radagus ⁊
 alaricus gothozū reges **CXXXV**
 Bellū magnū est cōmissum tpe valentiniani im-
 peratoris **CXXXVII**
 Belisarius patricius vir in armis strenuus vi-
 de folio **CXLV**
 Bella maxima cōmisit belisarius **CXLV**
 Bellandi mores q sint gent scythice **XVIII**
 Bella gessit in franciā orientālē arnolphus im-
 perator. vide **CLXXIII**
 Bellū fuit atrocissimū inter regē francie ⁊ regē
 anglie cōmissum **CCXXVII**
 Bellū fuit exortū inter fratres beate marie theu-
 thunicoz ⁊ regē polonie **CCLI**
 Benadab rex Syrie bellauit cōtra regē achab.

vide folio **L**
 Benedictus abbas italicus monachozū pater.
 vide folio **CXLIII**
 Bñdictus pp pñmus pñia romanus **CXLVI**
 Benedicere sal ⁊ aquā alexander papa primus
 instituit **CXI**
 Benedictus papa secundus siue iunior patria
 romanus **CLVI**
 Bñdicti abbatis corpus est eo tpe translatum.
 vide folio **CLVIII**
 Et iterū est translātū **CLXIII**
 Benedict⁹ tercius papa pñia roman⁹ **CLXX**
 Bñdict⁹ pp qñt⁹ patria romanus **CLXXIII**
 Benedictus papa quintus patria romanus vi-
 de folio **CLXXVIII**
 Benedictus sextus papa patria romanus vide
 folio **CLXXVIII**
 Benedictus septim⁹ papa patria romanus vi-
 de folio **CLXXX**
 Benedictus octauus papa patria Tusculanus
 vide folio **CLXXXV**
 Benedictus nonus papa patria Tusculanus.
 vide folio **CLXXXV**
 Bñdictus decim⁹ pp natōe campan⁹ **CXCI**
 Bñdictus papa. xi. natōe taruñin⁹ **CCXIX**
 Benedictus duodecim⁹ papa patria Tolosa-
 nus. vide **CCXXIII**
 Benedict⁹. xij. papa adulterin⁹ **CCXXXII**
 Berillus ep⁹ vir doctissimus **CXVIII**
 Bernardus rex italie Caroli magni nepos. vi-
 de folio **CLXVIII**
 Berno abbas vir magne sactitatis **CLXXIII**
 Berengarius pñm⁹ ipator italie **CLXXVI**
 Berengarius scds impator italie **CLXXVI**
 Berengari⁹ terci⁹ impator italie **CLXXVI**
 Berengarius qrtus ipator italie **CLXXVII**
 Berengarius errauit circa sacramētū eucharis-
 tie. vide **CXC**
 Bernardus abbas clareuallens **CXCVIII**
 Bernardus cōpostellanus doctor iuris. quere
 folio **CCXIII**
 Bernardinus Senensis ordinis sancti fr̄scisci
 professus **CCXLVIII**
 Bentzeslaus caroli filius ipator postea fuit de-
 posit⁹. ⁊ q fuerit causa vide **CCXXXIII**
 Bessarion cardinalis grecus vir celeberrimus
 vide folio **CCLII**
 Bestualia puñcia describit **CCLXXXIII**
 Bestiole cadebāt de celo issi tñb⁹ **CCXXIX**
 Bas asianus pñmens⁹ philosophus qñt⁹
 de septē sapientibus **LIX**
 Bibertus lotaringie princeps **CLXXVI**
 Bigamus pñmus fuit Lamech folio **X**
 Bigamū ordinari cōciliū apud sanctū Petrum
 rome vetuit **CXLIX**
 Bilibaldus episcopus natus est ex sancto Ri-
 chardo. vide **CLXII**
 Wilhelmus imperator non tamen fuit cōfirmat⁹
 tus. folio **CCXII**
 Bisanciam ciuitatem quis condiderit. quere fo-
 lio **LXIII**
 Blasius episcopus vir sanctus claruit. vi-
 de folio **CXXVI**
 Blondus flauus vir doctissimus **CCXLVI**

sal 1 agnā 2
 pñ bñdict⁹

de pñm⁹

pñ nolo ordinar
 de celo

Bohemorum Regni
an. habuit initium

Bohemorum
an. habuit initium

Bonifacius papa
male intravit

- B**ohemorum regnū qñ habuit initium. vide folio **XXIII**
- B**obecius vir christianissimus **CXLI**
- B**obemi ill' dieb' receperūt fidē catholicā. 7 q fuerāt duces illi' gentis **CLXXVII**
- B**obemos henricus tercius fecit imperio romano tributarios **CLXXXIX**
- B**ohemie ducem fridericus primus creauit in regem. vide **CCIII**
- B**ohemia cū situ suo describit **CCLXXXIII**
- B**ebecia p̄ia vbi sit sita vide **CCLXXV**
- B**ohemorum heresim Sigismund' impator statuit extirpari **CCXXXIX**
- B**ononia ciuitas a quo p̄mo cōdita **LXII**
- B**onifaci' p̄p̄ p̄m' natōe rōan' **CXXXIII**
- B**onifacius secundus papa natione romanus vide folio **CLXIII**
- B**onifacius tercius papa patria romanus. vide folio **CXLVIII**
- B**onifaci' q̄rt' p̄p̄ natōe marus **CXLVIII**
- B**onifacius papa quintus natione campanus vide **CL**
- B**onifacius archiep̄us maguntinens. **CLXI**
- B**onifacius sextus papa natione Tuscus. vide folio **CLXXII**
- B**onifacius septimus papa male intravit. vide folio **CLXXX**
- B**olfgangus episcopus Ratisponensis fuer' vir fuit sanctus **CLXXXII**
- B**onauentura cardinalis natione tuscus. vide folio **CCXIII**
- B**onifacius octauus papa natione herenicus. vide folio **CCXIX**
- B**onifacius papa nonus patria neapolitanus vide **CCXXXII**
- B**oos filius fuit Salmon **XL**
- B**os exiuit in Egypto de flumine in festo seraphis 7 a p̄p̄lo p̄ deo colebatur **XXIX**
- B**os quidē loq̄bat 7 quid vide **XCII**
- B**orsius marchio estensis vir fuit magni ingenij. vide **CCLI**
- B**randanus abbas vir sc̄issim' **CXLIII**
- B**randenburgensis marchia vbi sit sita vide folio **CCLXXXII**
- B**ratistaua ciuitas a quibus fuerit edificata vide folio **CCXXXIII**
- B**renus gallozū dux venit in italiā. multarū vrbū fundamenta iecit **LXXII**
- B**ritannia maior q̄ sit. 7 que minor **XLVI**
- B**ritannorum rex plurimū est recōmendatus. vide folio **CXLII**
- B**rigida virgo casta 7 sanctissima **CXLIII**
- B**ritannorū siue anglozū rex fuit lucius vir sanctus. vide **CXV**
- B**rigida. alias Birgitta deuotissima mulier vid' vide folio **CCXXXII**
- B**rixia ciuitas quando et quare venit ad ventorum manus **CCXLV**
- B**rutus cōsul fuit romanus **LXIX**
- B**runo primus carthusiensis fuit de Colonia oriundus. vide **CXCIII**
- B**runo ep̄us colonien. vir sanct' **CLXXXI**
- B**uda vrb' vngarie clarissima a quo cepit nomen. vide **CXXXVIII**

Bulgari ceperunt fidē illis temporibus. quere folio **CLXX** et **CLXXI**

Burgundia venit a dodamyn **XVI**

Burgundi in magna copia rheni flumē insederūt. 7 postea facti sūt xp̄iani **CXXXIII**

Burckhardus episcopus herbipolensis vir sanctus. vide **CLXIII**

Burgundionū rex fuit rudolph' **CLXXXIII**

Burgundie dux Russiam obsedit. quā fridericus tercius liberavit **CCLII**

Bus secundus filius nachor habuit duos filios Beor 7 Balaam **XX**

Cayn p̄mogenit' Ade et Eue erat. vide **IX**

Caynan fuit fil' Enos **IX**

Cayo furius cōsul erat romanus. vide **LXXXIII**

Cayus cassius lōginus p̄sul roman' **LXXXV**

Cayus iulius cesar lucij filius **XCIII**

Cayphas pōtifer iudeozū erat **XCVI**

Cayus caligula impator quartus **CIII**

Caietanus theologus et philosophus. quere folio **CCXLIII**

Calix debet esse argenteus vel aureus statuit papa sephernus **CXIII**

Calixtus papa natione romanus **CXIII**

Calixtus secundus papa natione burgundus. vide folio **CXCVIII**

Calixtus tercius papa natione hispanus vide folio **CCXLVI**

Cham sc̄os fuit filius noe **XIII**

Samuel fuit quartus filius nachor **XX**

Cambises erat rex persarū **LXIX**

Chanaan primus filius cham. a quo fuere chanaanet. vide **XIII**

Candelabri figura que fuerit in veteri testamēto. vide **XXXII**

Cantum cum organo decantari ordinauit papa Vitalianus **LIII**

Canon papa tracia oriundus **CLVII**

Capadocia venit a mosoch filio iaphet **XVI**

Capis filius rex fuit italie **LII**

Capituli ducti sunt cū rege ioachim in babiloniam daniel cū suis. ezechiel 7 mardocheus vide folio **LV**

Capta est tota iudea cū ezechia rege **LX**

Captiuitas iudeozū quādo incepit et quare deus permisit populo capi **LXIII**

Capistranus claruit temporibus illis. vide folio **CCXLIX**

Carmentis filia Euandrij inuenit litteras latinas. scilicet. A. b. c. 7 c. **XXXIII**

Carthago vrb' a cartha opido sumpsit nomen vide folio **XL**

Carthago ante romam fuit constructa 7 a quo. vide folio **XL**

Carpentus filius rex italie fuit **LII**

Carneydes erat magnus p̄bus **LXXXVIII**

Carius romanorū impator duos filios suos ad gubernacula imperij traduxit. quere infra folio **CXXIII**

Carolus magnus quō coegit banaros **C**

Carolus marcell^{us} pipini senioris fili^{us} rex fracie
 et dicit^{ur} e magn^{us} ex gest^{is} magnis. CLXIII
 Carolomannus caroli marcelli siue magni fili^{us}
 erat. folio. CLXIII
 Carolus cu papa Adriano p sumptuos sacramenti
 sese ppetua obstrinxerit amicitia. CLXV
 Carolus magn^{us} rex fuit francoz. CLXVII
 Carolus magnus vbi fuit natus. CLXVII
 Caroli magni m^{is} vngara fuit. CLXVII
 Carolus magnus vinctus est in imperatore ro-
 manoru illis t^{em}pibus. CLXVII
 Carolus magnus quas gētes vincebat p^{ri}mo ob
 christiano^{rum} libertate vide fo. CLXVIII
 Carolus magnus quomodo fuerit in corpe dispo-
 situs. folio. CLXVIII
 Caroli sedes fuit in aquisgrano. CLXVIII
 Carolus magnus debellauit Saxoniam. vide
 folio. CLXXIX
 Carolus scōs cognomento calvus impator fu-
 it romano^{rum}. CLXXII
 Carolus tercius cognomento grossus impera-
 tor. folio. CLXXII
 Caroli magni pgenies possederūt imperiū ad
 annos centū et decē. Et illis t^{em}pibus habuit fi-
 nem. vide folio. CLXXIII
 Carolus magnus fuit germanus natione. vide
 folio. CLXXVIII CCLXXXV
 Carolus rex sicilie fuit et potens. CCXV
 Carolus scōs rex sicilie. CCXVIII
 Carolus secundus rex Neapolitanus habuit fili-
 os sex. et quinq^{ue} filias. CCXX
 Carolus quartus imperator regis bohemie fi-
 lius fuit. vide. CCXXIX
 Carolinas leges condidit carolus quartus. vi-
 de folio. CCXXIX
 Carnia prouincia in quibus terre locis sit vide
 folio. CCLXXVII
 Caroli q^{ui}nti sollicitatōe. capita apostolor^{um} Petri
 et Pauli sunt inuenta. CCXXXI
 Carolus quartus ex misericordia ei dedit pecu-
 nias qui sibi necē parauerat. vnde illi reuo-
 cabit a malo. vide. CCXXXI
 Carol^{us} poeta vir eruditiss^{imus} erat. CCXLIII
 Carolus burgundionū dux p sweccenses mor-
 te est trūcatus. CCLV
 Caseth fuit q^{ui}ntus filius nachor. XX
 Cassianus monachus iohannis crisostomi dya-
 conus. vide. CXXXV
 Casus sumarios decretalū raymundus p^{re}fecit.
 vide folio. CCX
 Caspar Schlick triū cesarum cancellarius fuit.
 vide folio. CCXL
 Castra quare sint. et a quibus p^{ri}mo in monti-
 bus constructa. C
 Cathalogus regū assirioz q^{ui}s sit vide. XVII
 Catho phus plura docuit moralia. LXXXV
 Catho ph^{us} p^{ri}mi roman^{us} et iurista. LXXXV
 Catho posterior vtiens phus. LXXXIX
 Cathilina consul romanus vir fuit valde dolo-
 rus. folio. LXXXIX
 Cathena sancti petri fuit data epō metensi. vi-
 de folio. CLXXIX
 Cecus fuit didimus vir magni ingenij. vi-
 de folio. CXXXXA

Celestinus papa natōe campan^{us}. CXXXVI
 Celestinus scōs papa natōe tusc^{us}. CXCVIII
 Cecilia virgo romana castitate splendida fuit.
 vide folio. CXVI
 Celestinus papa sext^{us} natōe romanus. CCV
 Celestin^{us} papa q^{ui}nt^{us} p^{ri}ma mediolanen^{sis}. CCVIII
 Celestinus papa quintus patria Eseruensis.
 vide folio. CCXVIII
 Cecrops reliquit regnū argiuorū. et p^{ri}mu^m re-
 gnauit Atheniensibus. XXVII
 Cereuiseam facere germanos docuit p^{ri}mo ba-
 chus. vide. XXVIII
 Cerdo q^{ui}dā heretic^{us} a q^{ui} cerdoniani. CXIII
 Ceream pascālē benedicti statuit papa theodo-
 rus. vide. CLIII
 Ceres dea frugū adorabat^{ur} a gētib^{us}. XXV
 Cesaris et alij plures martires bis passi sunt
 temporibus. vide. CXXII
 Cesarea regina p^{re}sent m^{is} sancta. CLV
 Cesares dicebant^{ur} romani principes a tempore
 Julij. vide. XCIII
 Chaldei fuere ab arphaxat filio sem. XV
 Chilo terci^{us} fuit de septē sapiētib^{us}. LIX
 Chus quartus fuit filius cham. a quo veniunt
 ethiopes. vide. XIII
 Chua veit a tharsis filio ianan. XVI
 Cinens fuit filius chanaan. XIII
 Cinus erat doctor iurisciuilis nominatissimus
 vide folio. CCXXVII
 Cipria venit a tharsis filio ianan. XVI
 Ciprus est quedā insula. XXXVIII
 Ciprianus doctor ecclie eruditissim^{us}. CXXI
 Circūscisio q^{ui} fuit instituta. XXI et XXII
 Circes potu quodā mutauit homines in besti-
 as. vide folio. XLI
 Cirus p^{ri}mu^s rex fuit persarū. LXVIII
 Ciriacus vir sanctissimus. CXXIII
 Cirillus vir scōs m^{is}ta pphetauit. CCXII
 Cithara appollo reperit. et artem medicine p^{ri}-
 mo inuenit. vide. XXVIII
 Citherinū boheci^{us} p^{ri}mi excogitauit. CXLI
 Ciuitates sūt scē q^{ui}dā ville sweue. CCXVII
 Ciuitates loci oriētalis sūt per Soldanū pluri-
 mum oppresse. CCXIX
 Claudius Cay caligule patruus impera-
 tor quintus. CIII
 Claudius poeta natōe hispan^{us}. CXXXIII
 Claudius secundus et Quintulus frater ei^{us} im-
 peratores erant. CXXI
 Claudi^{us} nicost^{atus} simphorian^{us} m^{is}. CXXIII
 Clarenallen. abbas fuit bernard^{us}. CXCVIII
 Clara vgo admirabilis et sancta. CCX
 Clara vgo sancta ordis heremitaz. CCXXI
 Cleobolus philosophus lindius. sextus de se-
 ptem sapientibus. LIX
 Cleopatra egipti regina. LXXXIX
 Cletus p^{ri}mi pontificat^{us} mun^{us} inuit^{us} accepit. CV
 Clemens papa patria romanus de regione celi
 montis. vide. CVIII
 Clerici in publico bibere aut vinū vendere. so-
 cimus papa vetuit. CXXXIII
 Clemens p^{re}sbyter alexandrinus. CXV
 Clericos posse recipe fundos et p^{re}dia oblata pa-
 pa Urbanus statuit. sed in comuni. CXVI

Cesarea regina

clara
clara
cicobolus

Clericorū carcerē haberi apud episcopos statu
it papa Eugenius **CLIII**
Clemens secundus papa ep[iscopu]s Bambergensis
quere folio **CLXXXVIII**
Clemēs tercius papa patria roman⁹ **CCV**
Clemens papa quartus natione Harbonensis
vide folio **CCXIII**
Clemēs papa q[ui]nt⁹ natōe vascon⁹ **CCXXI**
Elementinaz liber cōpositus est tpe clemētis
quinti folio **CCXXI**
Elementinaz liber hic cōfirmat⁹ ē **CCXXVI**
Clemens papa sextus patria Lemoniceⁿ. vide
folio **CCXXVIII**
Clemens papa septimus sedit annis quindecim
quere folio **CCXXII**
Clodouens rex francozū primus francozū chri
stianus folio **CXLIII**
Clodrus fuit vltimus rex Atheniensū vi
de folio **XXVII** et **XLIII**
Colebas apud nemphym Syris **XX**
Collosus solis fuit Rhodis. lxx. cubitorum al
titudinis **XXVI**
Collosus ingens solis simulacrū corruit ex ter
remotu folio **LXXXII**
Colonia ciuitas vnde habuit iniciū **XC**
Colūban⁹ abbas vir scititate plenus **CXLVI**
Compomus pcurator iudee **XC**
Comedit multa Albinus vna cena sicuti ceteri
multi. folio **CXVII**
Cometa apparuit illis temporibus cladē mari
mam significans **CLVII**
Comete duo apparuerūt illi t[em]p[or]ibus **CLXII**
Cometa mire magnitudinis apparuit in italia.
quere folio **CLXXIX**
Comites de Lipa olim dicebantur de schwa
lenborch folio **CLXXX**
Composuit plura cantica ecclesiastica Fulbert⁹
fili⁹ et Robertus rex **CLXXXVIII**
Composuit Balue regina Hermannus cōtra
ctus folio **CLXXXIX**
Cometa insignis magnitudinis apparuit **CCXIII**
Comites quindecim ex suevia coegit impator
Rudolphus **CCXVII**
Cometa apparuit significans christianozū af
flictionem folio **CCXX**
Cometes apparuit designans mortē regis fran
cie. folio **CCXXII**
Cometa et illis apparuit t[em]p[or]ibus **CCXXV**
Cometa illuxit mortē pape d[omi]ni signis **CCXXIX**
Comotiones ciuitatū italie quedam fuere vide
fol⁹ **CCXC** **XCII** **XCIII** et c.
Cometa vis⁹ est plura p[re]dicēs mala **CCLIII**
Coniurari in publico instituit Licurgius pro
pter occultā luxuriā **LII**
Consules romani q[ui] inceperunt et quare. vide
folio **LXIX**
Consules romani q[ui] fuerūt. vide **LXXIX**
Conspirationes fecit Cbatilina cōsul roman⁹.
vide folio **LXXXIX**
Constantinus magn⁹ filius Cōstanci⁹ augusti
in britania ē creat⁹ impator **CXXIX**
Constantius Cōstantin⁹ et Constant filij fuere
Constantini magni impatoris **CXXIX**
Constantinopolis ciuitas imperialis vnde ce

pit nomen suum **CXXIX**
Constantinus fecit equo suo frenū ex clauo d[omi]ni
vide folio **CXXX**
Constantinus magnus prohibuit amplius fie
ri crucis supplicium **CXXX**
Cōstātinus p[re]s edificauit ecclesias **CXXX**
Concilium nicenum quare et q[ui] fuit celebratum.
quidue in illo diffinitū **CXXX**
Concilium vniuersale secundū fuit constantino
politani **CXXXV**
Concilium vniuersale terciū fuit Ephesinum. vi
de folio **CXXXVI**
Concilium q[ui]ntū Calcedonense **CXXXVIII**
Concilium aurelianense iussu clodouei indicitur.
vide folio **CXLIII**
Concilium q[ui]ntū apud cōstantinopolim. **CXLV**
Concilium apud sc[ilicet] petrū rome **CXLIX**
Conradus impator male fuit vite **CXV**
Concilium rome. lx. ep[iscop]orū. **CXVIII**
Cōcordia m[ul]t[arum] sancta et ypocriti nutrit **CXXI**
Concilium in Sinuessa ciuitate Campanie. vi
de folio **CXXVI**
Constantinus et Valerius imperatores fuerūt
vide folio **CXXVII**
Cōstātinus tercius impator romanoz **CLIII**
Cōstās cōstantinopolitan⁹ impator **CLIII**
Concilium rome tpe martini pape **CLIII**
Constantinus quartus impator Cōstanci⁹
augusti filius **CLVII**
Concilium vniuersale sextū apud cōstantinopo
lim vide folio **CLVII**
Concilium Aquilegiense vniuersale **CLVIII**
Constantinus papa natōe Syrus **CLX**
Concilium rome propter ymages adorandum
vide folio **CLXII**
Cōstātin⁹ q[ui]nt⁹ impator fili⁹ leonis **CLXIII**
Cōstātin⁹ sext⁹ leonis fili⁹ impator **CLXIII**
Cōstātinus papa sc[ilicet] natōe roman⁹ **CLXV**
Concilium septimū Hirenā mater Constantini
collegit vide folio **CLXVI**
Cōrad⁹ p[ri]m⁹ impator romanoz **CLXXXIII**
Conradus episcopus constanciensis vir sanct⁹
vide folio **CLXXX**
Cōrad⁹ sc[ilicet] impator roman⁹ **CLXXXVI**
Concilium vercellense illis temporibus habi
tum est. folio **CCX**
Conradus eius nois tercius impator **CCI**
Concilium lateranense agebatur illis tempori
bus. folio **CCVI**
Concordantias biblie cōfecit hugo cardinalis
vide folio **CCXIII**
Concilium Lugdunense hic habuit iniciū vi
de folio **CCXV**
Conradinus nepos imperatoris friderici sue
ui. folio **CCXVI**
Cōradus impator friderici filius **CCXII**
Concilium Tiennense habitum fuit illis tem
poribus. folio **CCXXI**
Concilium pisanū super vnione ecclesie fuit colle
ctum. folio **CCXXXVI**
Concilium cōstanciense durauit nouem et trigini
ta annis **CCXL** et **XXI**
Constancia vrbs germanie quomodo sit orna
ta et vñ habeat nomē suū **CCXL**

Salve regina
compensat

Salve regina
compensat

Conciliū Basiliense fuit congregatū illis tem-
 poribus 7 quō fuit dissipatū CCXLIII
 Conciliū florentinum hic initium cepit vide
 folio. CCXLIX
 Constantinopolis expugnatio qñ sit facta per
 turcorū pplm CCXLIX 7 LXIXIII
 Constantinopolitana vrbs ex tēpestate inau-
 dita plurimū fuit conturbata CCLVII
 Coradū celtis germanū poetā frideric⁹ terci⁹
 imperator in nurnberg laurea decorauit vi/
 de folio CCLVI
 Chore filius ysuar contendebat pro sacerdo-
 tio cum aaron XXV
 Chozinth⁹ vrbs a q sit pstructa XXXIII
 Corsica insula in quibus terre locis sit vide fo-
 lio XXXVIII
 Corporale altaris bonifacius papa instituit.
 CXLIX Statuit 7 fixit CXI
 Cornelius papa natione roman⁹ CXVIII
 Coreisantes quidam per annum integrum pu-
 niebant dei pmissione CLXXXVII
 Corporis xpī solennitatē cū octaua vrbis
 quartus instituit CCXIII
 Coreisantes plures perierunt in ponte vno vi/
 de folio CCXVII
 Chozithia puicia vbi sit sita CCLXXXVII
 Corinthiorū mores in electione principis qui
 sint vide CCLXXXVII
 Cosdras rex persarum occupauit romanas p-
 uincias 7 venit vsq iblm CCLII
 Cosmas 7 damianus xpianissimi viri et medi-
 ci fuerunt CCXIII
 Cosmas medicus florentinus potentissimus
 ciuis CCXLV
 Crates Atheniensis academicus philoso-
 phus LXXXII
 Creatio mundi fm diuersos diuersimode cre-
 ditur folio I
 Creta insula in quibus mundi partibus sit vi/
 de folio XXXVIII
 Crispus stoicus philosophus natione elius vi/
 de folio LXXXI
 Crispus quatuor habuit filios 7 vnicam filiaz
 folio LXXXIX
 Crisma singulis annis innovari statuit fabia-
 nus papa CXVIII
 Crispin⁹ 7 crispinian⁹ martires CCXIII
 Cristoforus martir incompabilis magnitudi-
 nis fuit CCXIII
 Cristina virgo celeberrima CXXVII
 Cristoforus papa cuius patria ignoratur vide
 folio CLXXXIII
 Cristiani statuerunt expugnare iherosolimam
 vide folio CXCI
 Crisoloras constantinopolitanus vir nobilis
 fuit CCXXXVI
 Cristernus rex dacie vir xpianissimus romam
 petijt CCLIII
 Crocane ciuitatis descriptio CCLXXXII
 Cruciferorū ordo a quo habuit initium vide
 folio CXXXII
 Crux domini inuenta est sub eusebio papa vi/
 de folio CXXVI
 Cruces apparuerunt in vestibus hominum vi

de folio CLXXIX
 Crucifixus fuit vnus puer a iudeis CCI
 Aia regio que sit 7 vbi
 vide fo. CCLXXXII
 Dadan fili⁹ regina a quo
 veniūt ethiopes XXIII
 Dagobertus rex francorū
 vide folio CLV
 Damascus est in syria regi-
 one XV
 Damasceni veniunt ab his filio aram XV
 Damascus qñ 7 a quo fuit pstructa XXIII
 Damascus distat ab iherusalem itinere dierum
 sex XXIII
 Damascum tres reges christiani impugnaue-
 runt XXIII
 Damasus papa natione hispan⁹ CXXXI
 Dalmacie regnū qñ se extēdebat CLXXI
 Damasus scds papa natione bavarus vide fo/
 lio CLXXXVIII
 Damata vrbs in egypto quō fuit a xpianis ex-
 pugnata CCX 7 XI
 Dalmacia puicia vbi sit sita CCLXXXVII
 Daniel ppheta ductus est in Babiloniam vide
 folio LXI
 Dātes poeta 7 vates cōspicu⁹ CCXXIII
 David scds rex in israhel XLVI
 David ppheta fuit filius isai de tribu iuda vi/
 de folio XLVI
 David fuit vir robustus et ruffus XLVI
 David cepit iherusalem 7 expulit chananeos 7
 iesubeos XLVI
 David fecit numerari populū 7 displicuit deo
 folio XLVII
 David habuit filios quos in iherusalem gene-
 ravit quorū noia vide XLVII
 Darius rex persarum remisit israhel in iudeā.
 vide folio LXIX
 Darius histapsis rex persarum fuit pro iudeis
 vide folio LXX
 Dari⁹ noth⁹ .x. p̄saz rex LXXII
 Darius arsan regis filius. vltimus persarum
 rex LXXII
 Decimarum non solutionē thuringi armis
 obtinuerunt vide fo. CLVI
 Decius imperator hō pessim⁹ fuit CXXIX
 Secretū qd primo cōposuit. CXCIII 7 CCI
 Et redigebant illis temporibus CCXI
 Delbora prophetissa iudicauit israhel vide fo-
 lio IX 7 XXXVII
 Democritus philosophus sibi ipi eripuit ocn-
 los 7 in paupertate vixit LXX
 Demas phūs atheniensis LXXVI
 Demostenes princeps orator LXXVIII
 Demetri⁹ phalen⁹ cognomēto phūs. LXXX
 Demetrius sother rex sirie 7 alie multos iude/
 os occidit LXXXI
 Demetri⁹ fili⁹ demetri⁹ rex sirie LXXXIII
 Demetri⁹ macero rex sirie LXXXVII
 Demetria virgo sancta CXXXII
 Demonia expulit fortunat⁹ eps CXLVIII
 Depositus fuit imperator wentzelus 7 qua/
 re 7 quis fuit in locum surrogatus vide fo-
 lio CCXXXIII 7 XXXIII

Damasceni illa Nati-
 uitas dicitur quia
 est metropolis
 dicitur ab israhel
 dicitur deus
 dicitur deus
 dicitur deus

Decimus
 Decimus
 Decimus

Deos gentiliū hermes dixit esse homines mor-
tuos LXXIII
Deo est filius vir aio pfecte bono LXXIII
Desponsande consensus inoleuit requirendus
ex consensu rebecca XX
Desideri' ultim' rex logobardoz CLXVI
Desidedit papa patria romanus CL
Diana fuit prima dea vide folio XXV
Diaconi septē qui fuerūt ICM
Diascorides medicus grecus CVII
Diadumeus impator vir pulcher CXVII
Diabolo sese obtulit papa silvester secundus tpe
monachatus sui CLXXXI
Dignitates ecclesiastice vendebantur tpe silvestri
tercij CLXXXVIII
Diluvium qñ fuit XI
Diluvium particulare pmaximum fuit in achaia
tempore iacob XXVI
Diluvium deucaliōis factū in thessalia XXIX
Didim' alexandrin' cecus CXXXV
Diogenes magnus fuit pbūs LXXIII
Dion nobilis pbūs siracusano LXXVIII
Dionysius ariopagita philosophus clarissim'
vide folio CIX
Dionysius abbas confecit compotum pascales
vide CXLIII
Dionysius corintheoz epūs CXV
Dionysius alexandrine eccie epūs CXVIII
Dionysius papa ex monacho pontifex creatus
vide CXX
Dioctecian' & maximian' ipatores CXXIII
Dinus iuris viriūq; peritissimus doctor vide
folio CXX
Din' medic' florentin' CCXXIII
Dion philosophus ex perusie ciuitate ori' vtr'
de folio CXI
Distinctio orbū tam celestium q̄ elementorū
vide folio VI
Distinctio celestium ierarchiarū VI & CCLXIII
Discordia maxia inter venetos & genuenses vi
de folio COXIII & XVII
Dodamin filius ianan a quo venit burgundia
vide XVI
Docuit multa moralia Ippocrates suos discip-
pulos LXXIII
Docuit zeno multa audire pauca loqui vide fo-
lio LXXIII
7 Docuit & socrates plura moralia LXXIII
Docuit filr cōplura moralia Ippocrates vide
folio LXXIII
7 Docueruntq; multa & alij philosophi vt patet
folio LXXIII LXXVIII & LXXXI
Doleū habuit p domo diogenes LXXIII
7 Docuit & catho ppulchra documenta cu; alijs
sequentibus libro presenti conscriptis vide
folio LXXXV
Domicilla virgo sanctissima CVIII
7 Domician' titi frater .xij. ro. impator CIX
Dominicus calderinus theoz luculentissimus
vide CCLII
Donat' beretic' a quo donatiste CXXXII
7 Donatus grāmatic' & pbūs pceptor beati the-
ronimi CXXXII
Domū sacerdotis haberi apud ecclesiā statuit

papa eugenius CLIII
Dominicus hispanus vir sanctitate & doctrina
decoratus CCXVIII
Bonus secund' papa pñia roman' CLXXX
Bonus papa prim' pñia roman' CLVI
Dormiuit annis .lxx. epimenides philosoph' vide LX
Dorothea virgo scā & gloriosa CXXV
Duces populi israhel quando inceperunt vide
folio LXXIII
Ductus quando sit ihesus in desertum XCV
Ducatus venetoz incepit illis dieb' CLXI
Duces bohēmie qui fuerunt a tempore fidei vi
de folio CLXXXVII
Dulce nomen dñi nostri ihesu cristi zē. cui' sit
virtutis hec oratio CXV
Dunstanus archiepiscopus canthuariensis vi
de folio CLXXXII
Duo pari potestate presuerunt ciuitatibus tem-
pore iohannis pape quarti. vnus arrianus.
alter catholicus CL
Dux bavarie heinricus supauit hungaros de-
inde venit in ytaliam CLXXXVII
Dux burgundie nussiam obsedit. quā frideric'
terci' cu exercitu liberauit CCLIII
Dux burgundionū carolus per swetenses mor-
te est in bello truncatus CCLV
Admundus angloz rex vir
sanctus CLXX
Edmundus archiepūs vir
scūs CCXII
Eduardus rex angloz mar-
tyr CLXXXI
Ebrietatē fugere docuit ana-
tharis LX
Ecclesia constantinopolitana acceptauit eē
caput et sedes oim ecciaz CXLVIII
Ecclesiā gaudere libertate statuit (et XLIX
bonifacius vt nemo ad illam confugiens ex-
trahatur CL
Ecclesiam posse habere temporalia vrbano pa-
pa statuit CXVI
Eclipsis solis & lune fuit. inde sequebat pesti-
lencia permaxima CLVII
Ecclesie romane qui principes fecerunt assiste-
tiam tempore Stephani pape quinti vide fol-
lio CLXXI
Ecclesia romana caput est omnium ecclesiarum
vide CXLVIII
Ecclesia romana in maximo stetit periculo. qd
pontifices a petri vestigijs discescerant vide
folio CLXXXIII
Eclipsis solis valde terribilis fuit illis tpebus
folio CLXXXIX. Item alia CCIX
Ecellinus tirannus valde paduam oppressit vi
de folio CXXIII
Egyptij vocabant olim mersei XIII
Egyptus quando discescessit a regno per-
saru LXXII
Egesippus vir sanctus & doct' CXI
Egildrudis regina anglie virgo CLIII
Egidius romanus ordinis heremitarum pri-
or CCXVIII
Egidi' abbas natione grecus CLXI

Signa holo
ab holo holo

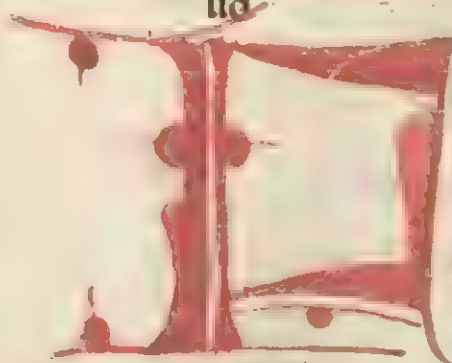
ab holo holo

boni
homo
p. holo
u. holo

Egipus

Eula fili? Chus a quo etulei **XIII**
Eystet quondā dicebat aurea **CLXII**
Echias pontifex fuit iudeor **LV**
Eleazar sumus erat pontifex **LXXVII**
Eleutherius papa natione grecus **CXIII**
Eleutherius qdā clarissimus miles **CXXV**
Electōz pape quā statuit Cōstātin? **CLVI**
Electio impatoris romani p quos fieri debeat
 vide **CLXXXIII**. et ubi **CLXXXV**
Eleuther? nonus exarch? natōe grec? **CLII**
Elizaphat sumus fuit pontifex **LXV**
Eliachym fuit de linea christi **LXV**
Eligius nouiniensis epūs **CLII**
Elyud filius fuit achym **LXXVII**
Elizabeth mī Jobānis euangeliste nata est ex
 ysmenia sorore marie vginis **XCIII**
Elizabeth monial? saronie mīr sancta **CCIII**
Elizabeth filia regis vngarie mīr scā **CCXI**
Empedocles docuit tria esse in tōta reram
 veritate. vide **CLXXI**
Ennius poeta cumicos **LXXXIII**
Emerita lucij regis anglie filia virgo sancta vi
 de folio **CXV**
Emericus hungaror rex **CLXXXVIII**
Eneas ancbise erat filius **XLIII**
Eneas filius rex latinor **XLIX**
En timerodach frater nabuchodonosor **LXV**
Ephefus in quo terre loco sit vide **XIII**
Epimenides philosophus cretensis dormiuit
 annis. lxxv vide folio **LX**
Epicurus atheniensis phūs **LXXVIII**
Epitaniū therētū d hq abuerit **LXXXV**
Epiphanus papiensis epūs **CXLI**
Epatū lugdunēfex erexit arnulph? **CXCII**
Era quid sit vide folio **IX**
Ereavasa fundenda corinthi habebāt pri
 cipatum **XIII**
Era scripserit greci ppter victoriā troye. **XLII**
Eraclius imperator partis orientalis **CLI**
Erasmus campan? epūs **CXXIII**
Erifordia magna vrbs vnde habuit nomen vi
 de folio **CLV**
Erichtonius atheniensium princeps primus i
 grecia cogitauit quadrigam **XXXIII**
Edras vir sanctus reparauit libros quos
 chaldei combusserunt **LXIX**
Esoopus fabulator clarissimus **LXX**
Esset qui sint et quomodo viuunt **XCVI**
Etates mundi sunt sex vide folio **VI**
Etates homis que sint folio VI. Et qua
 re ante diluuius fuit prolixior etas hominis
 q modo **X**
Etas mundi secunda habet initium vide fo
 lio **XI**
Etas mundi tertia capit principium vide fo
 lio **XXII**
Etas mundi quarta incepit **LXI**
Etas mundi quinta hic cepit initium vide fo
 lio **LXIII**
Etas mundi sexta incepit **XCIV**
Ethiopes veniunt a chus quarto filio Cham.
 vide **XIII**
Etheus filius Chanaan a quo ethei vide fo
 lio **XIII**

Ethgarus angloz rex **CLXXXII**
Etas mundi septima in fine erit mundi vide fo
 lio **CCLXII** et **LXIII**
Etas mundi vltima quando sit **CCLXV**
Elboya insula in qua sit mūdi parte vide
 folio **XXXVIII**
Eueus filius chanaan a quo fuere euei id ē ga
 baonite **XIII**
Enos filius Seth cepit nomen domini inuoca
 re **IX**
Enoch chain fuit filius **X**
Enoch filius Jareth quando fuit natus vide fo
 lio **X**
Euar arabum rex insignis philosophus. vide
 folio **CVIII**
Euaristus papa natione grecus **CVIII**
Eustrosia virgo religiosa **CXXXIII**
Eustrosina in habitu virili monacha vide fo
 lio **CXXXVI**
Eugenia virgo sancta monacha **CXVI**
Eugenius primus papa natione romanus vi
 de folio **CLIII**
Euchertius lugdunensis episcopus vir sanctus
 vide **CLXV**
Eugenius papa secundus patria romanus vi
 de folio **CLXVIII**
Eugenius tertius papa pisus oriund? **CC**
Eugenius quartus papa patria venetus vide
 folio **CCXLII**
Euristeus fuit primus rex lacedemoniorum vi
 de folio **XL**
Eunomius hereticus a quo eunomiani hereti
 ci **CXXXII**
Euangelium stando dicendum anastasiū pa
 pa instituit **CXXXIII**
Eustachius cognomento placidus **CX**
Eusebius potentianus viri romani vide fo
 lio **CXVI**
Eusebius papa natione grecus **CXXVI**
Eusebius episcopus cesaree palestine vide fo
 lio **CXXVIII**
Europa Ence cū suis capitul? **CCLXVIII**
Eutrices heresiarcha constantinopolitan? ab
 bas **CXL**
Euticianus papa natione thuse? **CXXII**
Euphemia virgo nobilissima **CXXV**
Europa secunda est pars terre. et vnde habeat
 nomen vide **XIII**
Erarch? italie prim? fuit lōginus **CXLVII**
Eris vero exarchatus **CLXV**
Ezechiel propheta ductus est in babiloni
 am **LXI**
Ezechiel interfectus est illis diebus. vide fo
 lio **LXV**
Ebianus papa natione roma
 nus **CXVIII**
Efacies saturni quomodo oli
 depingebatur **XXXV**
Efacies Janij quō depigeba
 tur a romanis **XXXV**
Efamiliaris pape Leonis qui
 ti suspensio domino sedem a
 postolicam occupauit **CLXXXIII**
Efalcones pugnaverunt cum coruis. vide fo

Handwritten note:
 Eustrosia monacha
 Eustrosia monacha

Handwritten note:
 Stando fuan
 dandm 47

lio CCXCII
 Fames maxima fuit rome tempore Benedicti
 primi CXLVI
 Fames ingens per totam ytaliam CCXXV
 Faustus apud gallos epus CXLI
 Faunus secundus rex fuit laurenti XXXV
Fedus habuit imperator cum sarracenis.
 ut singulis annis daret circa milia aureo-
 rum CLXVI
 Fenix in thiro et sydone regnavit. vsuq; liaz
 condidit XXXIII
 Fenix avis est unica in mundo CIII
 Fenerator fuit menippus phus et seipm suspe-
 dit LXXX
 Felix secundus papa natione romanus vide fo-
 lio CXXXI
 Felix tercius papa natione romanus CXX
 Felix papa quartus natione samius CXLII
 Felicitas rona femina cu septē filijs CXIII
 Felix papa natione romanus CXX
 Felix p̄biter Eusebius monachus et martires
 vide CXXII
 Felix et adauctus martires CXXV
 Felix quintus papa sedit annis nouem vide fo-
 lio CCXLII
 Ferraria insignis vrbis a quo fuerit ornata vi-
 de folio CLIX
 Ferdinandus alphonfi regis ex concubina fili-
 us rex neapolitanus CCLI
Ficus libenter comedit zeno philosophus
 vide LXXIII
 Fidem xpianam acceperunt illis temporibus
 armeni et hiberi CXXXI et XLVI
 Fidem suscepit britannia seu anglia tpe Lucij
 regis CXV
 Fides et caprasius martires CXXV
 Fidem xpi quando acceptauerunt batoarij siue
 bauari et p quem vide CLIII
 Fidem catholicam suscepit rex persarum. vide
 folio CLV
 Fidem receperunt bulgari CLXX et LXXI
 Fidem receperunt schlaui CLXXI
 Fides recepit arioldus rex danor. cui impator
 dedit frisiā CLXXI
 Fidem recepit rex normānor CLXXII
 Fidem receperunt catholicam bohemi vide fo-
 lio CLXXVIII
 Fidem receperunt vngari CLXXXII
 Filij machabei martirio sunt coronati vide fo-
 lio LXXIX
Flacci dicunt walachi CCLXXII
 Flandria cepit exordiu tpe caroli calui fo-
 lio CLXXXII
 Flagellantium secta hic habuit ortum vide fo-
 lio CCXV et XXXV
 Florentia ciuitas a quo habuit originē. vide
 folio LXXXVI
 Florianus frater taciti germanus imperator vi-
 de de illo CXXIII
Fortunatus episcopus tudertinus vir san-
 ctus CXLVIII
 Forsens hibernie regis filius vir sanctus vide
 folio CLIII
 Forchem in oppido Lodouicus tercius rex cre-

atur romanorum CLXXIII
 Et eodem oppido eligebat rex rudolphus vide
 folio CXCI
 Formosus papa post steffanum pontifex treas
 folio CLXXXII
 Fornice quomodo pugnaverunt in vno agro
 bononiensi circa pirum CCXCII
Franeo quidā ex bectore filius Priami ne-
 pos a quo francorum nomen est tractum.
 vide XXXVII
 Francia occidentalis et orientalis que sit vnaq; vide
 XXXIX
 Francorum rex xpianus primus fuit clodoue
 vide CXLIII
 Franciscus seraphicus natione italicus vide fo-
 lio CVM
 Fratricellarum heresis que. et quando fuerit ex-
 tincta CCXXI
 Franciscus maronus ordinis minorum theolo-
 gus CCXXVII
 Franciscus petrarcha vir ingeniosus vide fo-
 lio CCXXVII
 Franciscus albergothus p̄clarus medicus vide
 folio CCIII
 Franconia germanie superioris prouincia descri-
 bitur. et vnde franci ceperunt originem vide
 fo. CCLXXXV. Similit fo. XXXIX
 Francie regni principes qui fuerant et que cō-
 missa sint prelia CCLXXXVIII
 Franciscus carrariensium dominus vir splendi-
 dus CCXXXIII
 Franciscus martini ordinis carmelitarum vir
 doctus CCXXXVI
 Franciscus sabarella romane ecclesie cardina-
 lis CCXLII
 Franciscus barbatus vir laudatissimus vide fo-
 lio CCXLIII
 Francie regioni mala succedebant tempora ab
 illis diebus CCXLV
 Franciscus Sfortia quartus mediolanensium
 dux CCXLVIII
 Franciscus philelphus poeta laureatus vide fo-
 lio CCXLIX
 Frater quidā nomine nicolaus in heremo per
 annos multos vixit sine cibo corporali. vide
 folio CCLVI
Friges emerferunt ab thegorma filio Go-
 mer vide folio XVI Inde frigida hec re-
 gio dicta.
 Fridericus primus cognomēto barbarossa im-
 perator romanorum CCIII
 Fridericus secundus romanorum imperator.
 vide CCIX
 Fridericum sese appellauit imperatorem qui-
 dā seductor qui olim fuisset absconditus vide
 folio CCXX
 Fridericus dux austrie imperator a quibusdā
 electus prelium cōmisit pro imperio et succu-
 buit CCXXV
 Fridericus tercius ernesti ducis austrie filius
 imperator CCXLVII L LII et LVI
 Fridericus tercius plures latrones de nigra le-
 gione diuersis generib⁹ mortis precepit pe-
 riri CCLVIII

Fructus ceperunt habere grecis illis temporibus
allatis aliunde seminibus

Furius camillus dictator romanus

Fulgentius natione apher

Gaboanite fuerunt ab eueo
folio chanaan

Gaius duellus consul ro-

manus

Gaius caligula impera-

tor quartus

Gaius papa natione dal-

mateus

Gallacie regio et gallate a gomer fuere filio ia-

phet

Galba septimus romanoz impator

Gallus abbas discipulus bti colubani

Galenus medicus doctissimus natione grecus

folio

Gallus hostilianus et volusianus eius impera-

tores

Galeacius maria mediolanensis dux occiditur

folio

Gangolphus vir sanctus et pclarus

Gebennarum civitatem aurelianus condidit

Gedeon quartus hebreorum iudex iudicavit an-

nis quadraginta

Gelasius papa natione apher

Geyfila regina hungarie

Gelasius secundus papa antea iohannes vo-

catus

Geres. lxxij. sunt procreate ex tribus filiis noe vi-

de folio

Geres multe procreavit ex scitibus

Genua urbs a quo sit procreavit

Genuadius episcopus vir doctissimus

Gentes septem sunt institute per septem filios

iaphet

Gemini admodum similes fuerunt amelius et

amicus

Geres. xij. fecerunt. xij. filij heber

Genealogia impatoris heinrici et coniugis sue

kunegudis

Genuenses sunt a cerasse privilegiati ut mone-

tas tonderent

Gentilis medicus plurimum commendatus.

vide

Genua civitatis italie immutatio

Germania ab italia alpes dirimunt

Germanus episcopus parisiensis

Germania que sit et plura de illa

vide folio

Gerdrudis sancta abbatissa

Gerseus filius chanaan a quo gersei

Gerhardus groet claruit vite sanctitate

vide folio

Gerhardus ordinis heremitarum in theologia p-

doctus

Georgius trapesuntius claruit illis temporibus

bus

Georgius pogtebracius rex bohemie et vnga-

rie

Germanie tabula et quibus irrigetur fluminibus

est depicta. Et quare Romani appellat

bant illos germanos

Gesta civitatum italie genue scilicet et medio

lane et ceterarum memoratu digna

vide folio

Geruasius et probasius germani natione me-

diolanenses

Georgius capadox tribunus et verus christi mi-

les

Gethuli fuerunt ab etula filio chus

Gethel tercius filius aram a quo gethei

vide folio

Giberus antipapa in germania

Gigas fuit nemroth et primus tyrannus

vide

Gigantes erant illis temporibus

Gigantis corpus eo tempore inventum est mi-

re magnitudinis

Gloria patri et filio in fine psalmonum dama-

sus papa statuit dicendum

Gloria in excelsis deo simachus papa statuit ca-

radu

Gloria laus et honor theodolphi episcopi copo-

suit

Glosator legum fuit accursus. Secreti vero bar-

tholomeus

Glosator decretalium fuit bernhardus

vide folio

Gosar vir sancte vite claruit multis virtutibus

bus

Gordianus et epimachus

Gordianus hic imperator fuit

Gorgonius miles romanus

Gomer primus filius iaphet a quo fuerunt go-

merite qui postea galli dicebantur

vide folio

Gothorum rex persequetur christianos in sua

gente

Gothi romam obsederunt per longa tempus

Gothi ab hunis expulsi fugerunt ad danubium

tempore valentis imperatoris postea per tra-

cias sese infudere

Gothorum gens facta est arriana seductioe va-

lentis imperatoris

Gothorum gens a schitis habuit ortum. vide

folio

Gothorum gens sponte dedit se imperio roma-

no tempore theodosii imperatoris

vide folio

Gothorum rex radagasus totam italiam ferro

et flamma vastabat et tandem captus

vide folio

Grando maxima fuit in Constantinopoli vi-

de folio

Gracianus imperator filius senioris valentini

an

Grando permaxima fuit et illis temporibus vi-

de folio

Gracianus vir magne doctrine

Recorum siue argiuorum regnum quando

do habuit ortum et qui fuerant regni re-

ges

Greci illis temporibus ceperunt habere fructus

delatis aliunde seminibus

Gregorius thuronensis episcopus

Germani sunt et probasius

da p... in fine psalmonum

da p... in fine psalmonum

Gothi

Grando maxima fuit in Constantinopoli

Gregorius magnus doctor nominotus vide fo-
 lio CXLVIII
 Gregorius papa primus natione romanus fo-
 lio CXLVIII
 Gregorius scds papa patria romanus vide fo-
 lio CLX
 Gregori⁹ terci⁹ papa natione syr⁹ CLX
 Gregorius quartus papa patria romanus fo-
 lio CLXVIII
 Gregorius papa quintus natione saxo vide fo-
 lio CLXXXI
 Gregorius papa sextus eius patria ignota fo-
 lio CLXXXVIII
 Gregorius septimus papa natione etruscus fo-
 lio CXCIII
 Gregori⁹ nasansenus eps in diuinis pceptor
 iheronimi CXXXIII
 Gregorius papa octauus patria beneuentan⁹
 folio CCIII
 Gregorius nonus natione bernicus. vide fo-
 lio CCVIII
 Gregori⁹ decim⁹ papa natione ital⁹ CCXV
 Gregorius vndecimus papa patria lemonicen-
 sis CCXXXI
 Gregorius papa duodecimus natione venet⁹
 folio CXXXV
 Greci conuicti sunt vt crederent cum romana ec-
 clesia spiritus sanctu a patre et filio procedere.
 et alia plura CCXLIII
 Gregorius tiphernas rhetor CCXLVI
Gwasparinus bergomensis grammaticus
 clarus CCXLII
 Gwarinus veronensis grammaticus et orator.
 folio CCXLVI
 Gwelfi et gebellini qui sunt CCI. Et quan-
 do et vn habuerunt ortu CCXII et XIII
 Gwido musicius ptra etrusc⁹ CLXXXIX
 Gwilhelmus placentinus medic⁹ CCXVI
 Gwilhelmus durandi speculator CCXVI
 Guntherus comes de schwarzzenburg scripsit
 se imperatorem contra Carolum. vide fo-
 lio CCXXIX
 Gwido bonatus astronomus magnus vide fo-
 lio CCXIII

Anibal hamilcar cartha-
 ginensi ducis fili⁹ impa-
 tor exercitus carthaginen-
 sium LXXXII
 Hartmannus eps briti-
 nensis vir scus CCIII
 Hasta utebantur greci p
 dyademate LVI

Haffia puicia vbi sit sita CCLXXXIII
 Hatto archiep⁹ maguntinus est miserabiliter
 mortuus CLXXXIII
Hebrei dicunt iudei ab heber filio sale vi-
 de folio XVI
 Hector iste fuit primogenitus priami et incom-
 pabilis fortitudinis XXXVII
 Helam fuit pm⁹ fili⁹ sem a q helamite XV
 Hela fuit quartus rex in israhel XLVIII
 Helissam fili⁹ ianan a quo fuere helizei XVI
 Helena ista fuit vxor menelai regis et a paride
 rapta XXXVII

herodis sancta matrona et xvi

Heli iste fuit sacerdos et iudei XLI
 7 Helias ppheta obtinuit a deo q tribus annis
 cu dimidio non plueret XLIX
 Helinandus ep⁹ vir scus CXCIX
 Helias ppha assume⁹ est in curru igneo L
 Helizeus ppheta clamauit post helia pater mi
 pater mi L
 7 Helizeus ppheta pallio helie iordanem diui-
 sit LIII
 7 Helius pertinax imperator octauus romano-
 rum. *Helena Sancta* CXV
 7 Helena mater constantini crucem domini ques-
 uit CXXX
 Helinandus monach⁹ historiograu⁹ CCVI
 Hells greca in quibus mundi partibus sit sit
 ta CCLXXV
 Heinrichus dux primus saxonie imperator vi-
 de folio CLXXIII
 Heinrichus secundus dux bauarie impator eli-
 git. conu⁹ et kunegudis CLXXXV
 Heinrichi scdi imperatoris genealogia vide fo-
 lio CLXXVI
 Heinrichus tercius imperator romanorum fo-
 lio CLXXXIX
 Heinrichus quartus romanorum imperator fo-
 lio CXCII
 Heinrichus quintus romanorum imperator fo-
 lio CXCVII
 Heinrichus sextus imperator romanorum vide
 folio CCVI
 Heinrichus septimus romanorum imperator fo-
 lio CCXII
 Heinrichus octauus imperator romanorum fo-
 lio CCXXII
 Heinrichus de bassia claruit illis temporibus vi-
 de folio CCXXXVI
 Hermes egipti⁹ platons discip⁹ LXXIII
 Hermes ciuis romanus CX
 Heracitus philosophus obscurus scripsit li-
 bros LXX
 Herodotus grecus historie plurimos edidit
 libros LXXII
 Herodes filius antipatri suscepit a romanis
 regnum iudeorum et multa fecit malay vide fo-
 lio XC
 Herodes antipas occidit iohannem baptistaz
 folio XCVI
 7 Herbaz vtutes nouit diascorides CVII
 7 Heresis cathaphrigarum hic incepit. vide fo-
 lio CXIII
 Heremita primus fuit paulus CXXXI
 7 Heresis predestinatorum viguit illis tempori-
 bus CXXXVI
 Heresis accephalorum pessima fuit illis tempo-
 ribus CXLI
 Herculan⁹ eps scitate plen⁹ CXLVI
 Hermigildis rex visigothoz CXLIX
 Heracion imperator CLIII
 7 Herbiopolis ciuitas in francia orientali vide fo-
 lio CLIX
 7 Hermannus contractus plura composuit eccle-
 siastica cantica CLXXXIX
 7 Heresis waldensium viguit temporibus istis
 folio CCIII

heresis valdensium

XLI
s annis
XLIX
XCIX
o L
ater mi
L
n diu-
LII
mano-
CXV
i ques-
XXX
CCVI
s sit si-
XXV
tor vi-
XIII
tor eli-
XXV
de fo-
XXVI
um fo-
XIX
tor fo-
XCH
tor fo-
CVII
n vide
CCVI
ator fo-
CXII
um fo-
XXII
bus vi-
XXVI
XIII
CX
ofit li-
LXX
edidit
XXII
manis
pide fo-
XC
otistas
CVI
CVII
de fo-
XIII
XXI
pori-
XVI
empo
XLI
LVI
LIX
XIII
de fo-
LIX
t eccle-
XIX
istis
CIII

Heremitarum fratres vrbes inhabitare cepe-
runt CCXI
Heretis fraticelli per quem z quado fuerit ex-
tincta CCXXI
Heretis dulcini q z qñ sit extincta CCXXI
Hercules dux ferrarie vir strenu? CCLIII
Hetrugis ducissa polonie vidua seta CCXVI
Hibernia prouincia q sit CCLXXXIX
Hildruntū Apulie ciuitas a churco hoc
anno est expugnata CCLVI
Hildegardis virgo admirabilis spiritus habu-
it prophete CCI
Hierusalem condidit Melchisedech XV
Hispania venit a thubal filio Japhet vide fo-
lio XVI
Hispaniarum regnum quando habuit ortum
folio XXIII
Hispania multos habuit viros clarissimos fo-
lio XXIII
Hiericho quomō mō sit villa L
Hieu filius Josaphat regis iuda fuit decimus
rex in israhel LII
Hircanus filius alexandri tercius pontifex iu-
deorum LXXXVIII
Higinus papa natōne grecus CXI
Hiren? eps lugdunensis CXVI
Hilari? epus pictauies optim? xpian? multas
expugnavit hereses CXXXI
Hilarion abbas vir sanctus CXXXIII
Hilari? papa natōne sardus CXXXVI
Hilbertus Cenomanorum gallie episcop? fo-
lio CLXV
Histria puincia vbi sit sita CCLXXXVII
Hispania describitur et qui fuerunt terre illius
principes CCLXXXIX
Hispania diuidebat morte henrici CCLV
Hominis etas quare ante diluuiū fuit p-
lixior q modo X
Hoiēs diuersarū formarū vbi sint XI z XII
Holofernes interficit a iudith LXIX
Horacius flacc? poeta laudatissimus XCH
Homines notabiles qui floruerunt tpe Traya
ni vide CXI
Honor? ipator frater archadij CXXXIII
Hormista papa natōne campanus CXLII
Horas canonicas clericis pelagius papa insti-
tuit CXLVI
Honorius secundus papa hostiensis episcop?
fuit CXCVIII
Honorius tercius papa patria romanus vide
folio CCVIII
Hostiensis cardinalis vir peritissimus vide fo-
lio CCXIII
Honorius quartus papa patria romanus vide
folio CCXVII
Holandia germanie prouincia describitur vi-
de folio CCLXXXIII
Homo quidā nicolaus noie vixit in heremo p
ānos multos sine cibo corpali CCLVI
Hominis quāplurime anxietates ab infantia
vsq in mortem CCLXIII
Hil secundus filius aram a quo armenyi
de folio XV
Hugo arelatensis comes imperator italie vide
folio CLXXVI

Hugo iste fuit rex francie CLXXXII
Hugo eps gratianopolitanus CXCIII
Hugo abbas cluinacensis CXCIX
Hugo de sancto victore doctor preclarus vide
folio CC
Hugo de folieto scripsit librum de claustro ani-
me CC
Hugo cardinalis sancte sabine vir doctus vi-
de folio CCXIII
Hugo senēsis vulgar? medic? CCXLII
Hugo senēsis vulgarissim? medic? CCXLII
Hus primus filius aram a quo damasceni vi-
de folio XV
Hus regio draconitidis ex q fuit iob XV
Hunoy rex descendit a Satis XVIII
Hus fuit primus filius nachor XX
Huni expulerunt gothos a suis locis vide fo-
lio CXXXIII
Huni sunt scithe sicut z gothi CXXXIII
Hunorum rex athila multa commisit in diuer-
sis mundi partibus prelia CXXXVII
Hunos carolus magnus maxime oppressit fo-
lio CLXVII
Huni qui dicant? z quā ferocitate in alias gen-
tes fecerunt CLXXXIII
Hugo abbas cluniacensis CLXXXIX
Hustitarum heretis incepit tempore wēteslat
folio CCXXXIII z XXXVIII
Abel filius lamech medi-
cans coniugū carnale z pa-
scua ventris X
Jacob z esau ex ysaac pte
et rebecca matre nati sunt.
folio XXVI
Jacob habuit quatuor vro-
res e quibus plures genu-
it filios vide folio XXV z XXVI
Jacob ex lya natu maior sex suscepit filios fo-
lio XXV
Jacob filius ioseph fuit alijs temporibus fo-
lio LXXXVIII
Jacob? maior apls ab herode occis? ē CIII
Jacob. minor apls z frater dñi appellatus fo-
lio CIII
Jacob? de arena iuris consultus CCXX
Jacobus de viterbio ordinis heremitarum i y
lio CCXXII
Jacobinus carrariensis interfecit marsilium fo-
lio CCXXII
Jacob? forlunensis medicie doctor CCXLII
Jadus pōtifex iudeis pacē impetrauit ab alex-
andro magno LXXV
Jair de tribu manasse septimus iudex fuit in is-
rahel XXXVII
Januare? mēsis dñ a rege italie iano XXXV
Japhet tercius filius noe septē filios habuit
p quos septē sunt gentes institute XVI
Jareth fili? malaleel qñ sit natus X
Jason male intrauit pontificiū LXXVII
Jauan qñ? fili? iaphet a quo fuere greci XVI
Jdolatra prim? fuit minus XVII
Jdolatra fecit moyses occidi XXXI
Jebuse? fili? chanaan a quo iebusei XIII
Jeconias fuit filius iosie z constitutus est
rex a pharaone LX

Hugo de sancto
victore

Jdolatra primus
fuit minus

Iectan filius beber habuit. xij. filios qui oēs
 fecerunt generationes principales XVI
 Ierunū primo scūs petrus instituit CII
 Ierunū quadragesimale septē ebdomadarum
 telephorus papa statuit CXI
 Ierunare qnta feria z dominico die vetuit mel
 ciades papa CXXVI
 Iepte illegittimus princeps latrocinantiū fo-
 lio XL
 Ieremias ppheta sanctissimus in vtero matris
 sanctificatus adhuc puer pphetavit LV
 Ieremias lapidatus est LXV
 Ieronimus doctor celeberrimus vir sanctus.
 folio CXXXV
 Iheronimus hereticus igne consumptus est.
 folio CCXLI
 Ieroboam rex israhel pessimus ydolatra vitu-
 los aureos fecit XLVIII
 Ieroboam rex israhel bellicosus fuit LII
 Ierosolime primus rex fuit Gotsfredus. vide
 folio CXCVI
 Ierosolime vrbis vltia captiuitas CCV
 Ierusalē condidit melchisedech XV
 Ierusalē salē pmo edificauit XVI z XVII
 Ierusalē qñ z qñes fuit destructa LXIII
 Ierusalem venit in ptatem egyptiorum. vide
 folio CLXXXIX
 Iesabel vxor achab regis israhel multa mala
 fecit XLIX
 Iesse habuit septē filios z duas filias quoruz
 nomina vide XLII
 Ierosolimā cepit xpiani exhortatiōe vrbani
 pape. ij. CXCIII XCV XCVI z CCI
 Ierusalē quinta vice fuit destructa CCIX
 Ignacius epūs antiochie CX
 Ignem de silice primus eduxit promethe?
 folio XXVIII
 Igne sacro accensi plures pab? bte marie viri
 ginis sunt liberati CXCVIII
 Ignis magnus descendit de celo CLI
 Ihesus fuit summ? pñfex isrl LXIII
 Ihesus xps qñ nascit vide XCV
 Ihesus cū pñtib? suis ascēdit in tēplū XCV
 Ihesus cū esset. xxx. annoz baptisatus est. ieu-
 nauit. ductus in desertum XCV
 Ihesus christus passus est XCVI
 Ihesus filius sirach natōe hebreus composuit
 librum qui dicit ecclesiasticus LXXII
 Ilen quid sit vide folio II
 Illiricus populus significat sclauonicum
 populum CXII
 Illiria que regio sit z vbi sita CCLXXVI
 Imago germanie est in tabula depicta. vide
 folio CCXCIX
 Imperiū quō z qñ sit translatū ad germanos
 z quō hūit ortū ro. impiū CLXXVIII
 Imbres maximi fuere illis dieb? CLVI
 Imperator fuit hanibal carthaginensium exer-
 citus LXXXII
 Impiū xpianoz z sacerdotiū incepit a natiuita-
 te domini XCV
 Imperatores qui fuere XCVI CIII zē
 Imperatores quatuor fuerant tpe cōstantini ma-
 gni CXXIX
 Imperij sedem ex vrbē roma cōstantin? statuit
 in constantinopolim trāsseri CXXIX

Imperiū occidētale fuit qñ diuisus ab oriētalī
 tpe mariani CXXXVII
 Imperatores constantinopolitani desiere in hi-
 spania illis temporibus CL
 Imperatores confirmabāt clericoz electiones
 tempore seuerini pape CL
 Impator prim? ex greca pgenie fuit leo. vide
 folio CXXXVII
 Imperiū constantinopolitanū dicebat. qz im-
 peratores ibidem residebant CLVIII
 Imperiū qñ sit a grecis in francos translatum
 per quē z quare CLXIII
 Imperiū constantinopolitanū defecit illis tem-
 poribus CLXVI
 Impatores pontificibus ro. fecerunt auxiliū p
 xxvij. annos CLXIX
 Imperatoris auctoritas non debere requiri in
 electiōe pape statuit adrian? terci? CLXXI
 Impatores italie qui fuere CLXXVI
 Impatorē se dixit guntherus comes de swartz
 enburg contra carolum CXXXIX
 Impator wenteslaus fuit depositus vide fo-
 lio CCXXXIII z XXXIII
 Impator fuit electus a quibusdā electorib? io-
 docus marchio morauie CXXXIII
 Imperiū iterū trāssatum est ad longobardos.
 folio CLXXXIII
 Imperij de possēsiōe magna fuit cōcertatio in
 ter italos germanos z francos LXXVI
 Imperij institutio ad almanos z sup qd? sit im-
 periū fūdatū CLXXXIII LXXXIII
 et LXXXV
 Imperiū nō habuit ad aliquot tps imperatorē
 folio CCVII XII z XIII
 Impiū paleologoz hic cepit itū CXXIII
 Imperiū vacauit anuo vno post mortē beinri-
 ci octauī CXXXII
 Inach? fuit primus rex arginor XXIX
 India que est in asia et q fruct? ei? XIII
 Indoz ptas q sit z qd pñat? CXCVII
 India venit a sale filio iaphet XVI
 Inferni ore fec se absorberi mare? curci? LXX
 Initiū bonū frequenter habent potentes s ma-
 lum finē sicut amasias LIII
 Innocēt? pñ? pap natōe alban? CXXXIII
 Inocēt? scōs papa pñia roman? CXCVIII
 Innocēt? terci? papa natōe capan? CCVI
 Innocentius quartus papa patria genuensis.
 folio CCXI
 Innocentius quintus papa natione burgund?
 folio CCXV
 Innocentius sextus papa patria lemonicensis
 folio CCXXVIII
 Innocentius septimus papa patria sulmonen-
 sis CXXXV
 Innocentius octauus papa natione genuensis.
 folio CCLIII
 Insule vñ dicant? z nomina insularum XIX
 Insule plures in galliavide XXXVIII
 Insule mediterraneae mar? q sint XXXVIII
 Inuocare nomen dñi enos incepit IX
 Inuestiture ius prelatozū ecclie beinricus quin-
 tus restituit CXCVII
 Ioachas rex israhel cum gente sua valde est
 LXX
 Ioaabas malū fecit corā dño ideo tradidit eus

dñs in manus pharaonis LX
 Joachim fuit fili' ieconie fecit malū corā dño
 ideo statim amotus est a regno LX
 Joachi sacerdos fili' ihesu pontificis LXIII
 Joachim habuit annā vxorē ex qua genuit vir
 ginem XCIII
 Joas rex i' isrl' percussit siros tribus vicib' LII
 Joas cū esset septē annorū a ioiada pōtifice rex
 iuda est constitutus LIII
 Joachim abbas vir p̄clari īgenij CCIII
 Job fuit filius bus XX
 Job vir patiens ex sareth patre z matre bosra
 nascit' XXIX
 Jodocus beremita vir sc̄us CLIII
 Jobel sc̄s ppheta de duodeci de iuda LI
 Jobānes filius iude summ' pōtifer LXV
 Jobānes bircan' sum' pōtifer LXXXIII
 Jobānes baptista qñ fuit nat' z decollatus fo
 lio XCIII
 Jobānes ap̄ls z euāgelista CIX
 Johannes z paulus fr̄s z romani p̄clariissi
 mi ^{romani} CXXXII
 Johannes crisostomus constantinopolitanus
 episcopus CXXXV
 Johannes damascenus monachus vir doctus
 folio CXXXVIII
 Johannes primus papa natione ihuscus fo
 lio CXLII
 Johannes secūd' papa patria romanus. vide
 folio CXLIII
 Johannes papa tercius natione romanus fo
 lio CXLVI
 Johannes elemosinarius ep̄s et vir sanct' fol
 lio CXLVII
 Johannes quart' papa natiōe dalmata CL
 Jobānes monach' gerūdinensis ep̄s CLII
 Jobānes qm' papa natiōe sir' CLVI
 Jobānes papa sext' natiōe grec' CLVII
 Jobānes papa septim' natiōe grec' CLVII
 Johannes papa septimus anglicus mulier. su
 it in habitu virili CLXIX
 Jobānes papa octau' p̄ia roman' CLXXI
 Jobānes papa non' natiōero. CLXXIII
 Jobānes papa decim' p̄ia roman' CLXXV
 Johannes papa vndecim' natiōe romanus fo
 lio CLXXVI
 Johannes papa duodecimus z eius tempore
 translatum est imperium CLXXVIII
 Jobānes papa. xij. p̄ia ro. CLXXVIII
 Jobānes papa. xij. natiōero. CLXXX
 Jobānes papa. xv. p̄ia romanus CLXXX
 Jobānes papa. xvi. natiōero. CLXXXI
 Johannes papa. xvij. episcopus placētū vide
 folio CLXXXI
 Jobānes papa. xvij. breui tempore stetit fo
 lio CLXXXI
 Jobānes papa. xix. p̄ia roman' CLXXXV
 Jobānes papa. xx. natiōero. CLXXXV
 Jobānes gualbert' monach' CXC
 Jobānes medic' agnosto serapion CXCII
 Johannes de temporibus armiger caroli ma
 gni CXCVIII
 Jobānes mēue medic' p̄clarus CCI
 Johannes carnotensis episcopus vir eloquēs
 folio CCI
 Jobānes papa. xxi. natiōe hispan' CCXVI

Jobānes rex bobemie filius henr. imperato
 ris CCXXIII
 Johannes. xxiij. papa iacobus antea vocatus.
 folio CCXXIII
 Jobānes andree iuriscōsule CCXXVII
 Jobānes caldrini iuris doctor CCXXVII
 Jobānes de mōtevilla doctor nominatus vide
 folio CCXXVII
 Jobānes rex francor' CCXXXI
 Jobānes bochatius philosophus z astrono
 mus CCXXXII
 Jobānes de rupecissa de ordie minor' insignis
 theolog' spm h̄uit ppheticū CCXXXIII
 Jobānes galeaci' p̄m' dux mediolanensium.
 folio CCXXXV
 Jobānes rauennat' grāmatic' CCXXXVI
 Jobānes biclepff hussita CCXXXVIII
 Jobānes papa. xxiij. patria neapolitan' z no
 bilis folio CCXXXVIII
 Johannes gerson cancellarius parisiensis flo
 ruit his temporibus CCXL
 Jobānes bus heresiarcha CCXLI
 Jobānes rochezana heretic' dānat' CCXLI
 Jobānes de imola egregi' iuris doctor vide fo
 lio CCXLII
 Jobānes torteli' ro. pō. s̄b diacon' CCXLV
 Jobānes capistran' claruit illis tēporibus fo
 lio CCXLIX
 Johannes de monte regio alemanus magnus
 astronomus CCLV
 Joiada pontifex amouit athalia ne regnaret
 sup iudā L
 Jonas ppheta mittit in niniuen XLIX
 Jonas ppheta de. xij. mittit ad niniuen q̄ au
 dierunt eum LIII
 Jonadab fili' rechab a quo venit stirps religio
 sa LII
 Jonathas iudeor' dux z pōtifer LXXXI
 Jonich' q̄r' fili' noe maxi' astronom' XIII
 Jonia grecoz regio venit a ianan filio sapbet.
 folio XVI
 Jorā rex israhel malū fecit XLIX
 Jorā rex pessim' iuda occidit fr̄s suos z am
 bulauit in vijs regis israhel LII
 Josaphat extirpauit effeminatos de terra iuda.
 ydola deleuit LII
 Joseph habuit vxorē noie asseneth sapientē et
 superbam que antea idola colebat XXVI
 Joseph a fratrib' in egiptū ē vēdit' XXVII
 Josedech pontifex fili' azarie ductus ē in capti
 uitate babilonicā LV
 Joseph' iude' vir bon' z magnat' LXXVII
 Joseph' iude' dict' flau' CX
 Josias rex iude accepit regnū cum octo esset an
 nor' z optime rexit LX
 Josue post mortē moysi fuit a deo iudex cōsti
 tutus sup pplm israhel XXX
 Joutman' insignis corpe impator CXXXII
 Jpocrates medicus fuit pitagore discipulus
 folio LXXII
 Jpolitus ep̄s vir doctor CXVIII
 Jpolitus roman' patricius z martir CXXI
 Jram alexandri anaximenes mitigauit fo
 lio LXXVIII
 Jrach filius enoch X
 Jris quare duos habet colores XI

Johannes natus
 hussita

Johannes bus

Johannes
 damascenus

Iris q̄maxia apparuit ill' t'pib' **CLI**
Irregularem statuit papa iohannes octavus homicida **CLXXI**
Isaac fuit filius abrahe **XXVI** Et qñ natus **XXV**
Isaac medicus p̄clarus **CXCV**
Isaas ppheta nobilis vnus de quatuor pphētis principalioribus **LII**
Isidor' epus hispalensis vir br̄s **CLI**
Isis ynachi filia leges inuenit z litteras docuit **XXIX**
Ismabel qñ fuit gentilis **XXV**
Isocrates orator p̄clarus fuit **LXXIII**
Iuard' monach' vir doctissim' **CLXVI**
Italia est pars europa **XIII**
Italia habet nomen a rege italo. vide folio **XXXIII** z **XLV**
Ital' rex iuxta tiberim cōdidit ciuitatē vbi postea condita fuit roma **XXXIII**
Italiā valde opp̄ssit frideric' p̄mus imperator folio **CCIII**
Iubileū qñ z quare statuit pap' bonifaci' octauus **CCXIX** z **XX** z **XXVIII**
Iubileo anno multe perierunt turbe ex pressu/ra in ponte sancti angeli **CCXLVIII**
Iubileus ann' fuit tpe sexti quarti **CLIII**
Iudas z vxor eius sue tres habuit filios heronam z sela **XXVII**
Iudas q' z thade' apostolus **CVII**
Iudas ex thamar nuru z cōcubina pepit phares z zaram **XXVI**
Iudas vel iorade fuit summ' sacerdos **LXV**
Iudas machabeus vir fortissimus et bellicosus **LXXXI**
Iudei qñ romanis penitus fuerunt subiecti folio **LXXXVII** z **LXXXVIII**
Iudices ppli israhel qui fuerūt **XXX**
Iudiciū salomonis vide **XLVII**
Iuda qñ icepit fieri tributaria **LXXXVIII**
Iudeorum regnū z sacerdotium qñ sit destructum **XCX**
Iudee pcuratores qui fuere **XCIV**
Iudeorum regnū erat in quatuor tetrarchas diuisum **XCVI**
Iudeoz secte tres erant **XCVI**
Iudei fuerunt ex francia pulsi **CCVII**
Iudi venerabile sacm ioppido deckedorff ireuerēter admodū tractauerunt **CCXXX**
Iudei per totā germaniam cōbusti sunt qz fontes xpianoz intoxicarūt **CCXXX**
Iudei fuerūt p pragēses occisi z spoliati. vide folio **CCXXXV**
Iudei cremati sunt iussu alberti austriae ducis. folio **CCXLIII**
Iudei in tridentina ciuitate puerū nomine symonem necarunt **CCLIII**
Iudei illis temporib' sacm eucharistie pforarunt ad sanguinis effusionē **CCLVII**
Iudei in nurnberg z alijs locis finitimis fuerunt igni traditi **CCXX**
Iudeus transfodit ymaginē xpi vsqz ad sanguinis effusionem **CLXVIII**
Iudeus baptizatus ad iudaismū reuersus dānatus est ad ignem **CCXLIII**
Iudith mulier sancta z vidua **LXIX**

Isayas

Italia est pars europa

Italus rex

Iubileo Anno multe perierunt turbe ex pressura in ponte sancti angeli

Iudei quidam manu penitus preceant subacti

Iudei

Iudei per totam germaniam combustis sunt quia fontes christianorum intoxicauerunt

Iudith mulier sancta et vidua

Iudeus transfixit ymaginem crucifixi vsqz ad sanguinis effusionem **CXLIX**
Iudiciū extremum erit in fine mundi vide folio **CCLXII** z **LXV**
Iulianus didius imperator **CCXV**
Iulianus vir xpianissimus **CXXVII**
Iulianus galli cesaris germanus imperator z appostata **CXXXII**
Iulianus quid mali contra xpm fecerit vide folio **CXXXII**
Iulianus fidei christiane magnus amator folio **CCXLVIII**
Iuliana virgo preclarissima **CXXVI**
Iuliana virgo romana **CXXXII**
Iulius senator xpianus fact' ē **CXVI**
Iuli' frontinus vir scientissim' **CXVII**
Iulius apfricanus vir multarum doctrinarum folio **CXVIII**
Iulius papa natione romanus **CXXVIII**
Iustinus philosophus de neapoli vrbe. vide folio **CXIII**
Iuno saturni z opis filia ac iouis soror vide folio **XXXV**
Iupiter dedit atbicis primo legem. vide folio **XXIII** z **XXVIII**
Iustin' iunior vel minor impator **CXLVII**
Iustinianus secund' siue iunior imperator cōstantini quarti filius **CLVIII**
Iustin' senior ipator z fidei amator **CXLIII**
Iustinianus romanorum principū maxim' imperator **CXLV**
Iuo canonū doctor fuit **CXCIII**
Iuencus hispanus poete **CXXXI**
Iuuenalis poeta satiricus **CX**
Iuris ciuilis doctor fuit azo **CCVI**
Ieroli magni sedes fuit in aquisgranō **XCI** Et plura de ipo require supra littera E.
Ikarolus magnus coegit ratifponam folio **XCVIII**
Katherina virgo p̄clarissima **CXXVIII**
Kilianus epus in francia orientali **CLXX**
Katheria d' senis ygo sc̄tissima **CCXXXIII**
Labrū vel labiū enei quō fuit formatū **XXXIII**
Lac de celo z sanguis d' terra manauit **LXXXII**
Lacedemonia a quo fuerat edificata **XXVIII**
Lacedemōes siue spartani vñ habuerūt ortū **LIII**
Lactantius amobij discipulus **CXXVIII**
Ladislaus hungarorū rex **CCXXXIII**
Ladislaus apulie z hungarie rex **CCXXXV**
Ladislaus hungarie z bobemie rex ac austriae dux **CCL**
Lamech prim' bigam' q' z cayn interfecit **X**
Lamech fili' matusalē qñ sit nat' **X**
Lamen aureū est inuentum illis t'pibus in quo in quo scriptū erat ihs nāscet' zc. **CLXVI**
Lampades in ecclesia ardere statuit sabinianus papa **CXLVIII**
Lamptus ep̄s traiectensis eccie **CLVIII**
Lana cecidit de nubibus his temporibus vide folio **CXXXIII**

Lacedemonia a quo fuerat edificata

Lamen aureum est inuentum illis temporibus in quo in quo scriptum erat ihs nascetur etc.

Lana cecidit de nubibus his temporibus

Lampades in ecclesia ardere statuit sabinianus papa

Lancea sacra et clauus dñi qñ fuerūt translata
 et quomodo **CLXXIII**
 Lancea domini est illis temporibus inuenta fo-
 lio **CXCV et CCXII**
 Lanfrancus doctor eximius **CLXXXIX**
 Lanificiu minerua primo inuenit **XXVIII**
 Laomedon rex troye occidit unde sūt grauissi-
 ma bella secuta **XXXVI**
 Lapides veri ceciderunt de nubib⁹ **LXV**
 Lapidem portauit in ore agathan abbas pan-
 nos tres **CXXXIII**
 Lapis magnus cecidit de celo **CLXXIX**
 Lapis grandis cecidit in monasteriu sancti Ba-
 brielis qui et signa fecit **CCXII**
 Lapis ingens cecidit desuper illis temporibus
 folio **CCLVII**
 Largus dictator consul romanus **LXIX**
 Latinus fuit rex ytalie **XLIII**
 Latinorum nomina olim hostes formidabant
 ppter vires eorum **CCI**
 Laudo papa natione romanus **CLXXV**
 Laurentius hispanus martir et sexti pontifias
 discipulus **CXXII**
 Laurentius vallengis philosophus et theolo-
 gus **CCXLVI**
 Lazarus marthe et marie magdalene german⁹
 vide folio **CVII**
 Eander tolletanus episcopus vñ sanctus
 folio **CXLVII**
 Legem dedit Jupiter vir prudens athicis fo-
 lio **XXVIII**
 Leges dedit primo grecis phorone⁹ fili⁹ yna-
 chi **XXIX**
 Leges dedit egyptijs primo ysis **XXIX**
 Leges et iura dedit l'curgus lacedemonijs vi-
 de folio **LII**
 Legem dedit atheniensibus solon philosoph⁹
 folio **LIX**
 Legē instituit zaleucus quā ipse seruauit **LX**
 Legum primus glosator fuit accursius vide fo-
 lio **CCXI**
 Leonides pater origenis magni **CXVI**
 Leo prim⁹ papa natione tuse **CXXXVI**
 Leo impator primus ex greca progenie. vide
 folio **CXXXVII**
 Leo papa secundus natione siculus vir doctissi-
 mus **CLVI**
 Leo papa tercius vir doctissim⁹ **CLXVII**
 Leo papa quartus natione romanus vide fo-
 lio **CLXIX**
 Leo papa quintus cuius patria est incognit⁹
 folio **CLXXII**
 Leo papa sextus patria roman⁹ **CLXXV**
 Leo papa septimus natione romanus vide fo-
 lio **CLXXVI**
 Leo papa octauus cuius latronensis. vide fo-
 lio **CLXXVIII**
 Leo papa nonus natione alemanus. vide fo-
 lio **CLXXXVIII**
 Leo quartus quinti constantini filius vide fo-
 lio **CLXIII**
 Leonhard⁹ vir scitissim⁹ natōe gall⁹ **CXLVI**
 Leonhard⁹ aretin⁹ pbs et orator maximus fo-
 lio **CCXLI**

Leonardus de verno
 ordinis predicatorum

Leonhardus vir magni ingenij **CCXLIII**
 Leonhardus verno ordinis predicatorū pro-
 fessor **CCXLIX**
 Leodegarius ep⁹ sanctus **CLIII**
 Leodium galliarū ciuitas est illis temporibus
 euerfa **CCLIII**
 Leoncius patricius impator **CLVIII**
 Leo tercius impator **CLXI**
 Leonem peperit mulier quedam visu mirabi-
 lem **CCXVII**
 Leonellus regnauit in ferraria annis noues fo-
 lio **CCXLIII**
 Letanias minores mamertus instituit et quare.
 folio **CXL**
 Letanias maiores gregorius primus instituit
 folio **CXLVIII**
 Leui filius iacob fuit prim⁹ pōtifer **XXV**
 Libertatem sacerdotalem obtinuit Eliza-
 phat **LXV**
 Liber⁹ papa natione romanus **CXXXVIII**
 Libellum contra paupertatē editū alexander se-
 xtus deleri mandauit **CCXI**
 Libri multi illi tēpib⁹ sunt cremati **XCII**
 Licinius impator vir pessimus **CXXXVII**
 Licon ph⁹ vir eloquens **LXXXII**
 Licurgus gentilis dedit iura lacedemonijs et
 omni tempore exemplum dedit **LII**
 Lydin fili⁹ messarim a quo fuere lidi **XIII**
 Lydus ppl⁹ venit a lydin **XIII**
 Liguaz cofusio fuit tpe phale filij beber **XVI**
 Liguaz numerus fuit hui⁹ numerum generatio-
 num quib⁹ auctus sit numero gentiū **XVI**
 Linea xpi **X XV XVI XXI XXII et**
 Linea summorum pontificum israhel. vide fo-
 lio **XXV et XXIX et**
 Linea regum assuitorum **XVII XXV**
XXVIII LIII LV et.
 Linea regū sithimoz **XXVI**
 Linea regū egyptioz **XXVII**
 Linea regum grecorum **XXIX**
 Linea iudicu israhel **XXX XXXVII**
 Linea regū italie **XXXV XLIII LVI**
 Linea regū israhel **XLVIII finis LV**
 Linea regū sirie **L et finis LXXXVII**
 Linea regū romanorū **LVI et LXV**
 Linea consulu romonoz **LXIX**
 Linea cesarum **XCVI CIII et**
 Linea regū hungarie **CLXXXVIII**
 Lin⁹ papa scōs successor. S. petri **CV**
 Lipsiensis vniuersitas cepit incium a pragensi
 folio **CCXXXVIII**
 Lyrā septicozde mercurius reperit **XXVIII**
 Liricos versus docuit sapho poetissa vide fo-
 lio **LXI et LXXI**
 Lrazosus rex fenix i tyro tradidit **XXXIII**
 Litteras latinas. s. a b c. carmetis filia euandri
 inuenit **XXXIII**
 Lituania regio et principes eius cōditio descri-
 bitur a populi mores **CCLXXX**
 Linonia puincia vbi sit sita **CCLXXX**
 Locuste habetes sex alas et duos dentes ap-
 paruerūt illis temporib⁹ **CLXX**
 Locuste permulte fructus terre et arbores deua
 stabant **CCXXX**

Leodm galliarū
 ciuitas est illis tēpib⁹
 euerfa

Letanias minores
 mamertus instituit

Libri multi illis tēpib⁹
 sunt cremati

Liguaz gentilis
 dedit iura lacedemonijs

Liguaz numerus
 fuit hui⁹ numerum

Linea regū
 assuitorum

Linea regū
 egyptioz

Linea regū
 italie

Linea regū
 romanorū

Linea regū
 hungarie

Lrazosus rex
 fenix i tyro

Lituania regio
 et principes eius

Locuste habetes
 sex alas et duos

Locuste hoc anno p̄ italiā vagate mātuanis in-
 tulerunt maximū damnum CCLV
 Logica primū inuenit parmenides LXXII
 Longinus grecus primus italie exarchus vide
 folio CXLVII
 Longobardi vnde habuerunt originē ⁊ qñ ab
 stulerunt regnum italicum de constantinopo-
 litano iugo CXLVII
 Longobardorū rex vndecimus fuit alboinus.
 qui ⁊ ytaliam cum exercitu intrauit vide fo-
 lio CXLXII
 Longobardi post mortē alboini fuerūt sub du-
 cibus CXLIX
 Longobardos expulit maurici⁹ imperator ab
 italia CXLIX
 Longobardi post duces suos regem sibi statue-
 runt flauū CXLIX
 Longobardorū vlti⁹ rex fuit desideri⁹ CLXVI
 Loth filius aram habuit duos filios scilicet mo-
 ab ⁊ amon XXI
 Loth inebriat⁹ p̄gnouit filias suas XXI
 Lothria regio que sit vide XLVI
 Lotharius ludouici imperatoris filius impera-
 tor CLXX
 Lotharius secundus rex italie hugonis filius
 vide CLXXVII
 Lotharius dux saxonie imperator romonorum
 folio CXCIX
 Lotharingia habet nomē ab imperatore lotha-
 rio CLXX
 Lothorigia diuisit lodouic⁹ ipator CLXXI
 Lothorigie p̄nceps fuit scūs bipe⁹ CLXXVI
Lubeck ciuitatis ac terre illius descriptio.
 folio CLXXXII
 Lucas euāgelista xp̄i discipulus CVIII
 Lucan⁹ senece nepos orator ⁊ poeta CV
 Lucius papiri⁹ bellator clarissim⁹ LXXIX
 Lucius scipio p̄sul roman⁹ LXXXI
 Lucius metellus consul roman⁹ LXXXIII
 Lucius aurelius commodus imperator. vide
 folio CXII
 Lucius anthonius commodus imperator fo-
 lio CXV
 Lucius rex angolorum vir xp̄ianissimus vide fo-
 lio CXV
 Lucius papa natione romanus CXX
 Lucia virgo deo deuota natione sicula vide fo-
 lio CXXV
 Lucianus iherosolomitānus p̄sbyter vide fo-
 lio CXXXVI
 Luci⁹ scūs papa p̄ia bononiēsis CC
 Lucius terci⁹ papa natione tuscus CCIII
 Lues magna fuit que deuastauit multas prouin-
 cias post ecclesie p̄secutionem CXIII
 Lucretia mortua est propter absentiam aman-
 tis sui CCXLV
 Lues permaxima fuit illis temporibus vide fo-
 lio CXXI
 Lucretia claruit his temporibus LXV
 Ludum scocorum inuenit xerxes philozophus
 folio LXII
 Lugdunum ciuitas vnde habeat ortum vide fo-
 lio LXXXVIII
 Ludouicus primus imperator post carolū ma-

gum CLXIX
 Ludouicus secundus imperator CLXXI
 Ludouicus tercius imperator filius arnolphi.
 vide CLXXIII
 Ludouicus rex francoꝝ CLXXXI
 Ludouicus ep̄us tholosanus ordinis minorū
 vir sanctus CCXIX
 Ludouicus rex francie vir sanctus. vide fo-
 lio CCXII
 Ludouicus rex francoꝝum vir catholicus. vide
 folio CCXXIII
 Ludouicus quartus bauarus imperator preli-
 um gessit cum friderico pro imperio ⁊ supe-
 rauit CCXXV
 Ludouicus rex francie caroli regis filius. vide
 folio CCLI
 Ludolphus alemanus carthusiensis vir sanct⁹
 folio CCXXVIII
 Luitprandus longobardorū rex CLXII
 Lüne tres apparuerunt his temporibus. vide
 folio CCIII
Macedonius hereticus ep̄s
 constantinopolitanus fo-
 lio CXXXII
 Macedonia vbi sit sita fo-
 lio CELVIII
 Macharij duo in syria b̄ti
 anthoni⁹ discipuli ⁊ heremi-
 te CXXXIII
 Machomet⁹ bō p̄nciosissimus deos gentiliū
 adorauit CLI
 Magūtia metropolitana vrbis germanie a ma-
 gūtino traiano habuit initium XXXIX
 Magdeburga citas vñ h̄eat nomē CLXXIX
 Magūtinus debellauit arnolphi⁹ imperator fo-
 lio CLXXXIII
 Magūtinus ep̄us quare habeat rotam prolar-
 mis CLXXXVII
 Magneſie ⁊ de theſſalie regioib⁹ CCLXXXV
 Magn⁹ primus fuit zoroastes XXII
 Malatestaz familia regia fuit CLXXXII
 Maleſica quedā fuit per diabolum in morte ar-
 reptā CLXXXIX
 Malachias ep̄us vir sanctus CC
 Malaleel fuit filius yrath X
 Malaleel fili⁹ caynan qñ sit nat⁹ X
 Malachias p̄ba angel⁹ dicit LXIII
 Maledixit d̄s p̄penti ⁊ p̄mis p̄ntib⁹ VII
 Malū sepe nō remanet etiā in hoc seculo inulū
 vide in rege amulio LIII
 Mamertus viciensis ep̄us CXL
 Manfredus rex ſicilie CCXIII
 Manes qdā heretic⁹ gēte perſa CXXII
 Manulas rex affirioꝝ fuit XXV
 Manaben rex iſrahel malū fec̄ corā dño LIII
 Manili⁹ torquat⁹ cōsul roman⁹ LXIX
 Maphus regius vir doctissimus. vide fo-
 lio CCXLIII
 Mare diuerſa habet nomina iuxta varietatem
 regionum VIII
 Marcus ⁊ Cneus manlius consules vide fo-
 lio LXIX
 Marc⁹ tuli⁹ cicero cōsul roman⁹ LXXXIX
 Marcus p̄curator Jude XCV

Marcus euangelista genere leuiticus sacerdos folio **CIII**
Marcus anthonius verus imperator vide folio **CXII**
Marcus et marcellianus germani et ciues romani **CXXIII**
Marcus eurelius anthonius imperator homo perpeffimus **CXVII**
Marcus papa natione romanus **CXXVII**
Marci corp⁹ quomodo sit aduenetos traslatus et ei⁹ eccia p⁹structa **XLIII** et **LXIX**
Marcellinus papa romanus **CXXVI**
Marcialis in hispania patria habet **CX**
Marcion hereticus eius discipulus stoicus vide folio **CXIII**
Marcianus in orientali imperator vide folio **CXXXVII**
Marcellus papa natione romanus **CXXVI**
Melciades papa natione ap⁹her **CXXVI**
Marchiam brandeburgensem imperator Sigismundus friderico burgrauio nurnbergensi dono dedit **CXXXIX**
Marchiones estenses fuerunt in vrbe ferraria vide **CLIX** **CXXXIII** et **XXVI**
Marchio albertus e roma fuit expulsus unde se hungaris iunxit in vindictam vide folio **CLXXXVII**
Marchia brandeburgensis vbi sit sita vide folio **CCLXXXII**
Marchio estensis fuit bozsius et dux ferrariensis **CCLI**
Marchio albertus brandeburgensis bella gefit cum nurnbergensibus deinde cum duce banarie **CCLI**
Marchionatus fuit quondam ducatus vide folio **CCIII**
Mardocheus vir sanctus in regno perfarum habitus **LXIX**
Margaretha virgo pulcherrima **CXXVI**
Marsilius de sancta Sophia medicus vide folio **CXXXVI**
Martinus pbilephus poeta laureatus vide folio **CCLII**
Marsilius carrariensium princeps vide folio **CXXXIII**
Mariannes regina hebreorum mulier pulcherrima **XC**
Martinus primus fuit abel **IX**
Maria soror moysi prophetissa fuit et leprosa folio **XXV**
Maria ex patre Joachim et matre anna nascitur **XCIII**
Maria egyptiaca primo fuit meretrix dein sancta vocata **CXXXIII**
Maria magdalena insignissima christi apostola **CVIII**
Martirium sustinuerunt plures homines sub domiciano **CXI**
Martina virgo romana et scissima **CXVIII**
Martiri plurimorum noia qui passi sunt illi persecutionibus **CXIX**
Martinus epus thuronensis **CXXXIII**
Martinus primus p⁹p⁹ta rudertin⁹ **CLIII**
Martinus secundus papa natione gallus vide

folio **CLXXI**
Martinus .iij. papa p⁹ta roman⁹ **CLXXVII**
Martinus quartus papa natione gallicus vide folio **CCXVII**
Martinus quintus papa natione romanus vide folio **CCXXXVIII**
Martinus ficinus florentinus vir excellentissimi ingenii **CCLVI**
Martinologiu quis cōscripsit vide **CLXVI**
Martinus scotus cisterciensis frater **CCXIII**
Masilia ciuitas a q⁹ fuerit cōstructa **LXI**
Masageta gens que sit vide **CCLXXX**
Mathan filius eleazari **LXXXI**
Matheus siluaticus medicus doct⁹ **CXXXIII**
Matheus ap⁹s a thelonio vocat⁹ **CVII**
Matheolus perusinus medicus recommendat⁹ folio **CCLII**
Matheus palmerius natione florentinus philozobus **CCXLVI**
Mathias hungarie rex pugnator contra turcos acerrimus **CCLII** et **LIII**
Mathias ap⁹s natione bethlamites **CVII**
Matimonia p⁹trabere docuit iupiter atticos vide folio **XXIII**
Mathildis comitissa femina illustris **CXIX**
Mathusalé fuit fili⁹ enoch et q⁹ sit natus **X**
Mauricius ex thebea pumicerius **CXXIII**
Mauricius impator tiberij gener **CXLIX**
Mauricius impator cogitauit expellere ab italia longobardos **CXLIX**
Maurus monachus b⁹ti b⁹dicti discip⁹s **CXLVI**
Mauometus turcorum dux unde duxit origines et quod sit mortuus **CLVI**
Maximilianus ep⁹s et martir **CXXVI**
Maximilianus austrie dux friderici impatoris tercij filius elect⁹ e romanorum rex **CCLVIII**
Maximus et claudius viri clarissimi **CXXIII**
Maximus impator vir magn⁹ **CXIX**
Maximus ipator psecutor xpianorum **CXXXVII**
Medicinam pmo inuenit appollo **XXVIII**
Medici fuere Anaximander et Anaximenes **LXVIII**
Medicina lōge p⁹ditā yppocrates reuocauit vide folio **LXXIII**
Medic⁹ optim⁹ fuit erasistratus **LXXXII**
Medic⁹ p⁹maxim⁹ fuit vgil⁹ maro **XCII**
Medic⁹ fuit adrianus impator **CXII**
Medicus doctissimus fuit galienus et quod cōmedit vide **CXIII**
Medic⁹ maxi⁹ fuit alexand⁹ lithos **CXXXVI**
Medic⁹ rasis et ysaac **CXCII** et **XCIII**
Medicus p⁹maximus fuit thadeus florentinus vide **CXVIII**
Mediolane ciuitatis italie immutationes vide de folio **CCXCI**
Mediolanensium primus dux fuit iohānes galacius **CCXXXV**
Mediolanensium dux quartus fuit franciscus Sfortia **CCXLVIII**
Medorum regnū q⁹ defecit **LXIII** et **LXVIII**
Mediolanū ciuitas a q⁹ fuerit p⁹ditā **LXXII**
Medicus fuit diascorides **CVII**
Melcha filia arā fuit vxor nachor **XXI**

*cuu huc subit se
nominat.*

Mathias ap⁹s

*Maximilianus p⁹trabere
docuit iupiter atticos
et quod sit mortuus*

*Medic⁹ optim⁹ fuit
erast⁹stratus*

*Medic⁹ p⁹maxim⁹ fuit
vgil⁹ maro*

*Diascorides fuit
medicus*

Delchisedech rex salem

Delchisedech condidit post diluuiū irim. XV
Delchisedech rex salem obtulit abrahe panes
et vinum XXI
Dellis vltus colligendi inuenit abderas rex cre
te XXXIII
Delissus phus parmenidis auditor LXXII
Delico sardensis epus CXIII
Denelaus male intravit pontificiū LXXVII
Denander poeta comicus LXXX
Denna miles egipcus CXXVII
Deniacus ethruscus vir celeberrimus vide fo
lio CXX
Derarij fuit pontifex XXV
Densa moysi quō fuit figurata XXXI
Dercurius vir multarum arcium deo interpret
claruit XXVIII
Derlinus anglicus vates insignis. vide fo
lio CXXXVIII
Dessaraym tercius fili⁹ chā a quo fuere egyp
tij. et habuit quinq; filios XIII et XV
Desram tercius filius cham. prulit ex se natio
nes septem XIII
Desraym quartus filius aram a quo meones
vide XVI
Detis vrbs vnde duxit originē CX
Dethodius episcopus et martyr CXXIII
Michaelis arch angeli reuelatio CXLI
Michaelis arch angeli apparitio vide fo
lio CLXXIII
Michael constantinopolitanus imperator vide
folio CLXVI
Michael de cesena ordinis minorum minister
vide CCXXVII
Micheas propheta arguit achab. XLIX
Micheas sextus ppheta de duodecim prophe
tis LIII
Miliaria quot sunt a terra vsq; ad lunam et a lu
na vsq; ad mercurium etc. vide folio VI
Milites templarios statuit extinguere philip
pus rex CCXVIII
Minerva mulier famosissima creditur a grecis
ex iouis cerebro genita XXVIII
Minucius felix rome causidicus CXVII
Miracula plura facta sunt illis temporibus vi
de folio CLXX
Miracula claruerunt illis diebus CLXXIII
Mirabilia facta sunt annis illis CCVIII et IX
Miracula plura illuxerunt pluribus tempori
bus CCLVII
Missamynam dicere in die statuit papa alexan
der primus CXI
Missas tres in natali dñi dicendum statuit pa
pa thelesphorus CXI
Missam primo instituit iacobus frater domini
vide CII
Mitridates rex viginti duabus imperauit lin
guis LXXXVII
Mabite veniunt a moab XXI
Moyles fuit natus illis temporibus vide
folio XXVIII
Moyles summus pphetaz cui dñs in igne ap
paruit claruit istis temporib⁹ XXIX
Moyles frater aaron duxit filios israhel p ma
rebrum et dedit illis legem XXX

Michaelis arch angeli

Milites templarios

Missas tres in natali dñi

Monstruosi homines quando sunt facti vide fo
lio XI et XII
Manasses filius ezechie rex fuit iuda et malus
si tñ penituit LIII
Montana ciuitas a quo fuerit condita vide fo
lio LXXXIII
Montan⁹ fuit maximus hereticus CXIII
Monacha fuit eugenia in habitu virili vide de
ipa pulchra CXVI
Monachos compulit militare Valens impera
tor CXXXII
Monica fuit mater beati Augustini. vide fo
lio CXXXVI
Monacha fuit eufrosina in habitu virili vide fo
lio CXXXVI
Monach⁹ fuit adeodat⁹ añ pontificatū CLIII
Monachi facti sunt quidam reges bulgarie et
dalmacie CLXXI
Monasterium gigniacum et cluniacum vide fo
lio CLXXIII
Monstrū apparuit in vasconia CLXXXII
Monasterium fontis salutis quis primo insti
tuerit vide CXCVIII
Monstrum fuit enixum in svenia tpibus istis
vide CCXVII
Monstruz fuit exortum ex consobrina martini
pape CCVII
Montes ceciderunt illis temporibus in multis
locis et plures oppresserunt homines. vide
folio CCXII
Monacu vrbs bavarie qñ cepit ititū CCXXV
Monasteria plura sunt reformata temporibus
istis CCXXXIX
Monstrum satis horrendus nascebatur hac tē
pestate CCLV
Morti se tradidit codrus rex vt populū suū li
beraret XLIII
Mortuus est p gaudio sophoiles LXXII
Moravia provincia describit CCLXXIX
Mors ē certissima ex multis causis CCLXIII
Mosodch sextus filius iaphet a quo capado
ces XVI
Moth iudex populi israhel vtraz manu vte
batur p dextra XXX
Mulieres regnabant in regno amazonum.
vide XVIII
Mulieres attici habebant cōmunes et non co
lebant matrimonia XXIII
Mulieres spartane magis laborant palestris
q; fertilitate filiorum XXVIII
Mulieres scitice ferocissime sunt et dira gessere
bella XXVIII
Mulierum capillis aquileyenses funes fecerūt
ad sagittandum contra maximinos LI
Mulier athalia filia achab occidit omē semen
regium LII
Mulieres ducere sine dote docuit licurgus et
quare vide LII
Mulieribus quare viri faciunt honores. vide
folio LXX
Mulieres romane multos veneno peremerunt
vide LXXVI
Mulieres sese et res suas igni tradiderunt vide
folio LXXXV

Mulieres pugnaverunt contra romanos. vide folio **LXXXV**
Mulier vt ingredere velata templū statuit pa-
 pa linus **CV**
Muliebr habitus fuit indutus sardanapallus et
 totus lubricus **LV**
Mulier fuit papa iohannes anglicus vide fo-
 lio **CLXIX**
Mulier quedā peperit leonem visu mirabilem
 folio **CCXVII**
Mundi creatio cōsiderat scdm diuersos diuer-
 simode folio **I**
Mundus est quadruplex **I**
Mundus non est perpetuus sed transibit vide fo-
 lio **CCLXII**
Mures deuorauerunt episcopum maguntinum
 folio **CCLXXXII**
Musicam inuenit Tubal filius lamech vide fo-
 lio **X**
Musculus optimus fuit Pitagoras. vide fo-
 lio **LXI**
Musculus fuit et gvido laude dignus vide fo-
 lio **CLXXXIX**
Mason in qua mundi etate
 ipse claruit **XXX**
Maasim rex sirie vastauit
 iudam **L**
Maaman princeps militie
 regis syrie leprosus mitti
 tur ad regem et **LIII**
Maboth israelites ppter
 vineam quā habuit achab percurrit illi mor-
 tem **L**
Nabuchodonosor rex fuit Babilonie vide fo-
 lio **LXII**
Nabuchodonosor fili⁹ fuit nabuchodonosor
 magni **LXIII**
Nationes gentium ex filiis noe sunt exorte fo-
 lio **XIII**
Nachor de melcha octo genuit filios. vide fo-
 lio **XX**
Nachor fuit filius saruth **XXI**
Nadab rex israel fecit malū sicut et pater eius
 ieroboam **XLVIII**
Marcus iherosolimorum patriarcha vide fo-
 lio **CVI**
Marces euechus iustiniani **CXLV**
Mascitur dñs noster ihesus xp̄s vide quo anno
 et. folio **XC**
Matus quomodo sit heinricus tercius impera-
 tor **CLXXXIX**
Maum septimus est propheta de duodecim p-
 phetis **LIII**
Mapolis vrbis a quo fuerit condita. vide
 folio **XLII**
Meemias fuit pincerna regis persarum vide fo-
 lio **LXIX**
Memroth filius chus gigas et primus tyrann⁹
 folio **XIII**
Memroth primo regnauit in babilonia vide fo-
 lio **XVII** et **XVIII**
Memphis nunc chairim dicta a quo fuerit con-
 dita **XXII**
Mero priuignus sext⁹ ro. impator **CIII**
 Neuphi

Mere⁹ Achilles martires **CVII**
Merua. xij. romanorū impator **CIX**
Mestor heresiarcha ep̄s cōstātinopolitanus fo-
 lio **CXXXVI**
Meuus poeta comicus fuit **LXXXIII**
Nicolaitarum heresis vnde veniebat vide
 folio **CIII**
Nicomedis et romanus presbiter passi sunt fo-
 lio et *Nicolaus ep̄s* **CVIII**
Nicolaus ep̄s ciuis patere vrbis licie vide fo-
 lio **CXXXII**
Nicephorus patricius imperator **CLXVI**
Nicolaus papa primus patria romanus. vide
 folio **CLXX**
Nicolaus papa secundus natione allobrogus
 folio *Nicolaus papa* **CXCI**
Nicena vrbis quomodo sit ornata. vide fo-
 lio **CXCIII**
Nicolaus tercius papa patria romanus vide fo-
 lio **CCXVI**
Nicolaus quartus papa natione picenus vide
 folio **CCXVIII**
Nicolaus de neapoli iuriconsultus. vide fo-
 lio **CCXX**
Nicolaus de lira ordinis minorum theologus
 reputatus **CCXXI**
Nicolaus florentinus medicus recommenda-
 tus **CCXXXVI**
Nicolaus euboicus sagundinus ep̄s vir pru-
 dens **CCXLV**
Nicolaus de tolleto ordinis heremitarū sc̄i au-
 gustini pater **CCXLVI**
Nicolaus papa quintus humili loco et familia
 natus folio **CCXLVI**
Nicolaus de cusa romane ecclesie cardinalis fo-
 lio **CCLII**
Nicolaus perotus rhetor proclamatus vide fo-
 lio **CCLII**
Niclashausen in oppido francie oriētalīs qui-
 dam seductor fuit igne concrematus vide fo-
 lio **CCLV**
Nigra legio iussu imperatoris friderici terci⁹
 diuersis mortis generibus fuit tradita vide
 folio **CCLVIII**
Niniue ciuitatem edificauit assur **XV**
Ninus fuit secundus rex assiriorum. vide fo-
 lio **XVII**
Ninus ampliauit ciuitatem ninie. vide fo-
 lio **XVII** et **XX**
Ninia fuit quartus rex assiriorum **XXV**
Nysse ciuitatis terre ac populi illius descriptio
 folio **CLXXXII**
Nobilitas quibus temporib⁹ fuerit insti-
 ta et quare **XX**
Nobiles. imperatores. reges et principes qua-
 re sunt inuenti **CLXXXVIII**
Noema filia lamech artem texture inuenit. vi-
 de folio **X**
Noe filius lamech inuenit gratiam coram do-
 mino **XI**
Noe dicit inuenisse agriculturam cum anima-
 libus **XIII**
Noemi fuit vxor elimelech **XL**
Nomina hominum monstruosorum que sint.

folio XI & XII
 Nomina prouinciarum partis Asiae. vide fo-
 lio XIII
 Nomina prouincie partis europe XIII
 Nomen pape incipiebatur immutari tempore
 sergij pape secundi CLXIX
 Norici qui dicantur vel quis dicatur populus
 noricus vide folio XCVII C CLII
 et CCLXXXVI
 Norica superior nunc austria est CX
 Normanni acceperunt fidem illis temporibus
 vide CLXXII
 Normannia unde accepit nomen CLXXII
 Noruegia regio describitur CCLXXXII
 Nubes densissime apparuerunt inter flore-
 tiam & senam que homines & iumenta ra-
 puerunt CCXCIII
 Numitor rex italie fuit a fratre suo de regno eie-
 ctus LIII
 Nuptias christianorum publice fieri bozmissa
 papa instituit CXLII
 Nurmberga urbs unde duxit originem vide fo-
 lio C
 Nurmbergam urbem expugnauit heinricus quintus
 CXCVII
O Beth fuit de tribu iuda fo-
 lio XLII
 Ochosias rex israhel mi-
 sit ad Beelzebub deum ac-
 taron ad consulendum fo-
 lio XLIX
 Ochosias filius regis io-
 ram octauus regum iuda-
 malum fecit coram domino LU
 Occisi sunt una die de iuda centum viginti milia
 et ducenta milia puerorum LV
 Occisus est a filiis suis rex sennacherib vide fo-
 lio LV
 Oculorum prauationem propter adulterium sa-
 lencius statuit LX
 Oculos sibi ipse eripuit democritus ut liberius
 vacaret philosophie LXX
 Occidit seipsum empedocles quia animam cre-
 didit immortalem LXXI
 Ochus duodecimus rex persarum erat vide fo-
 lio LXXII
 Octavianus augustus patre octauiano senato-
 re genitus XCIII
 Occidit seipsam sophonia propter seruandam
 castitatem CXXVIII
O Boacer & theodricus reges magna habu-
 erunt prelia in italia CXLI
 Odo fuit primus pater cluniacensium vide fo-
 lio CLXXV
 Odilo abbas cluniacensis CLXXXI
 Odo episcopus cantuariensis CLXXXII
 Odesfredus doctor celeberrimus. vide in fo-
 lio CCXI & XIII
 Odericus vir sanctus de ordine minorum fo-
 lio CCXXVIII
O Lei usum adinerua primo inuenit vide fo-
 lio XXVIII
 Olimpias prima quando fuerit instituta. et a
 quibus. & quid significet LIII

Olda prophetissa propbetauit emersionem iheru-
 rusalem & captiuitatem populi. vide fo-
 lio LV
 Olimpias fuit mater alexandri & occisavit fo-
 lio LXXVI
 Oldradus doctor legum optimus. vide fo-
 lio CCXXVII
 Omagirus primo boues ad aratrum iunxit fo-
 lio XXVIII
O Nyas filius Jadi pontifex fuit. vide fo-
 lio LXXV
 Onyas filius symonis summus pontifex vide
 folio LXXVII
 nias fuit summus pontifex LXXIX
 Onias pius summus pontifex fuit. vide fo-
 lio LXXIX
O Pera dierum creationis II III IIII
 et V
 Opilius macrinus imperator CXVII
 Opida quedam in suenia superiori facta sunt
 ciuitates CXVII
O Rbis ver circulus terre quis sit vide fo-
 lio XII & XIII
 Oratio ezechie & ysae quid effecerit. vide fo-
 lio LV
 Origenis magni pater fuit Leonides vide fo-
 lio CXVI
 Origenes presbiter ecclesie alexandrine omni-
 um theologorum sui temporis princeps fo-
 lio CXVII
 Ordines per interualla conferendos & quibus
 conferri possint vide CXXXI
 Ordo cruciferorum a quo incepit. vide fo-
 lio CXXXII
 Ordo cruciferorum hic fuit restitutus. vide fo-
 lio CCVII
 Ordinari non debent in clerum aliquo careres
 membro statuit papa Anastasius. vide fo-
 lio CXXXIII
 Orosius fuit discipulus Augustini. vide fo-
 lio CXXXVIII
O rdo beati Benedicti hic habuit ortum vide
 folio CXLIII
 Ordo vallis ymbrose quando & per quem fu-
 erit institutus CXC
 Ordo grandimontensis hic habuit initium fo-
 lio CXCII
 Ordo canonicorum regularium hic floruit vi-
 de folio CXCIII
 Ordo carthusiensium a brunone sumpsit initi-
 um CXCIII
 Ordo cisterciensis hic habuit principium vide
 folio CXCIV
O rdo templariorum militum habuit hic initi-
 um CXCVII
 Ordo heremitarum sancti augustini hic ince-
 pit CCIII
 Ordo humiliorum hic sumpsit initium vide
 folio CCV
 Ordo predicatorum & minorum illis tempori-
 bus instituitur CCIX
 Ordo cluniacensium quando incepit. vide fo-
 lio CLXXV
 Ordo fratrum theutonicozum illis temporibus

habuit ortum **CCX**
 Oratio sub his verbis. Dulce nomen domini
 nostri Ihesu christi etc. cuius sit virtutis vi-
 de **CCXV**
 Ordo carmelitarum hic initium habuit vide fo-
 lio **CCVII**
 Orientalia loca sunt per soldanos oppressa fo-
 lio **CCXIX**
 Ordo celestinoz hic sumpsit initium vide fo-
 lio **CCXIX**
 Ordo seruozum sumpsit hic principium. vide
 folio **CCXIX**
 Ordo templarioz est illis temporibus exan-
 ctus **CCXXI** **7 XXII**
 Ordinis rhodiorum militum principium vide
 folio **CCXXIII**
 Ordo militum ihesu christi hic incepit vide fo-
 lio **CCXXVI**
 Ordo Inesuatorum hic habuit initium fo-
 lio **CCXXXI**
 Ordo nouus canonicorum regularium floruit
 illis temporibus **CCXXXI**
 Ordo sancte brigide hic sumpsit initium. vide
 folio **CCXXXII**
 Ordo monachorum alborum montis oliueti
 hic cepit initium **CCXXXVII**
 Ordo nouus mendicantium sub titulo beati
 Augustini hic incepit **CCXXXVII**
 Ordo nouus canonicorum regularium 7 con-
 gregatio sancte iuliane cepit initium vide fo-
 lio **CCXXXIX**
 Sy sacerdos fuit de semine Aaron. vide
 folio **XXXVII**
 Ioseph ex egypto in iudeam per hebre-
 os sunt translata **XXVII**
 Isee propheta primus de duodecim mittitur
 contra decem tribus **LII**
 Ilias filius amasie regis fuit duodecim re-
 gum iuda **LV**
 Is inferni absorbit marcum thurcium. vide
 folio **LXX**
 Isha helizei sunt translata in alexandriam vide
 folio **CXLI**
 Oswaldus rex normannorum erat. vide fo-
 lio **CLIII**
 Othoniel iudex populi israel redarguit
 populum super mala sua **XXX**
 Otto octauus romanorum imperator. vide fo-
 lio **CVI**
 Otilie pater quis fuerit **CCXXXIX**
 Othmarus abbas vir sanctus **CLXII**
 Otto dux saxonum recusabat imperium. vide
 folio **CLXXIII**
 Otto primus rex romanorum **CLXXVII**
 Otto secundus primi ottonis fili? imperator. **LXXIX**
 Otto tercius secundi ottonis filius imperator **CLXXXI**
 Otto episcopus bambergensis fuit 7 suuus. **CLXXXI**
 Otto quartus imperator dux saxonie erat. fo-
 lio **CXCVIII**
 Othomannus princeps fuit turchorum. vide
 folio **CCVII**

folio **CCXXVIII**
 Osee fuit vltimus rex israel. 7 translatus est
 israel in assirios **LIII**
O Alcem dari populo leo se-
 cundus papa statuit vide
 folio **CLVI**
 Pacificati sunt lodouicus
 impator 7 andalufius dux
 beneuentanus **CLXXI**
 Paduanam urbem ecclia?
 valde oppressit. vide fo-
 lio **CCXIII**
 Palestini vnde sunt exorti **XIII**
 Palleum ab ecclesia archiepiscopum non redi-
 mere statuit papa leo secundus **CLVI**
 Palatini principes vnde traxerunt ab illo tem-
 pore originem vide folio **CCXXV**
 Paller libellum confecit Johannes papa quin-
 tus vide folio **CLVI**
 Pamphilus presbiter fuit grecus. vide in fo-
 lio **CXXVI**
 Panes facere 7 fruges molere docuit ceres fo-
 lio **XXV**
 Panes facere 7 semina terre comittere docuit
 7 ysis egyptios **XXIX**
 Panecius philosoph? claruit illis temporib?
 folio **LXXXII**
 Panthalion vir fuit illustris **CCXXV**
 Pannonia que pars terre oim dicebatur. vide
 folio **CXXXVIII**
 Paphlagonia venit a riph filio Homer fo-
 lio **XVI**
 Papias ciuitas vnde traxit originem. vide fo-
 lio **LXXIII**
 Papias iheropolitanus episcopus. vide fo-
 lio **CXII**
 Paphuncius abbas fuit **CCXXXIII**
 Pape electionem quomodo statuerit constanti-
 nus **CLVI**
 Pape siue pontifices romani illis temporibus
 a vestigijs sancti petri maxime discesserant.
 folio **CLXXIII**
 Papa mortuus venerabatur ab ymaginibus
 templi **CLXXIII**
 Pape electio multa mala intulit rome his tem-
 poribus propterea fuit translata ad impera-
 tores **CLXXVIII**
 Papa Johannes quindecimus cepit elargiri
 amicis suis bona ecclesie sic 7 modo faciunt
 pape **CLXXX**
 Papa fuit creatus elmens episcopus bamber-
 gensis vide folio **CLXXXVIII**
 7 **LXXXIX**
 Papa eligebatur episcopus cystertensis. vide
 folio **CXCI**
 Papa excommunicauit henricum quartu im-
 peratorem **CXCII**
 Papa gibertus creatur per imperatorem hen-
 ricum quartum in germania **CXCII**
 et **CXCII**
 Papatum curauit emere felix quintus alias al-
 medeus vocitatus **CXXIII**
 Paradisus quatuor habet flumina **VII**
 Paradisus in quo loco sit 7 quis illius decor.

Persecutio prima Christianorum

paris

vide folio VIII & XIII
 ¶ Paris vel dictus alexander frater fuit hectoris folio XXXVII
 ¶ Parisius regia & inclita vrbs post Troyanum excidium habuit initium XXXIX
 ¶ Pascalis papa primus patria romanus. vide folio CLXVII
 ¶ Pascalis secundus papa natione ytalus. vide folio CXCVI
 ¶ Pataunia vrbs a quo fuerit condita vide in folio XLIII
 ¶ Patrumvnum solum habere in baptismo statuit papa higinus CXI
 ¶ Patricius episcopus insulam bibernie ad fidem convertit CXLV
 ¶ Pataunia vrbs quomodo fuerit decorata vide folio CXCIX Et quis edificauerit eam folio CCLXXXV
 ¶ Pataunum ciuitas magne potentie venit i manus venetorum CCXXXVII
 ¶ Pauper fuit aristides philosophus vt sumptu suo ad sepulturam nequirit efferi. vide folio LXXI
 ¶ Paupertatem commendauit anaxagoras vide folio LXXI
 ¶ Pauli apostoli vita & conuersio que fuerit vide folio CIII
 ¶ Pauli decapitatio quando fuerit facta vide folio CIII
 ¶ Paulus pataunus vir permultum doctus folio CXVII
 ¶ Paulus famosatenus episcopus. vide in folio CXXII
 ¶ Paulus primus heremita apud inferiores thebaidam CXXXI
 ¶ Paula matrona romana & iberonimi discipula CXXXV
 ¶ Paulus primus papa natione romanus. vide folio CLXIII
 ¶ Paulus longobardus diaconus CLXVI
 ¶ Paulus venetus theologorum & philosophorum princeps CCXXXVII
 ¶ Paulus secundus papa patria venetus. vide folio CCL
 ¶ Pecunias erogauit alijs imperator Sigismundus CCXL
 ¶ Pediculi vermes corroserunt corpus Arnolphi imperatoris CCLXXXIII
 ¶ Pelagius monachus & pessimus heresiarcha vide folio CXXXV
 ¶ Pelagius primus papa natione romanus folio CXLVI
 ¶ Pelagius secundus papa patria romanus folio CXLVI
 ¶ Perusia vrbs a quibus fuerit condita vide folio XLVIII
 ¶ Perianther corinthus philosophus septimus de septem sapientibus LIX
 ¶ Persarum regnum quando cepit initium vide folio LXVIII
 ¶ Persarum regio vbi sit & vnde habeat nomen vide folio LXVIII
 ¶ Persis secundus fuit octauus rex persarum folio LXXII

Pataunia vni hic in baptismo statuit papa higinus

Pauper fuit aristides philosophus vt sumptu suo ad sepulturam nequirit efferi

¶ Peruenientes fugit hominum consortia vide folio LXXII
 ¶ Persecutio prima christianorum quando incipit CIII
 ¶ Persius flaccus aulus CV
 ¶ Persecutio secunda christianorum fuit. vide folio CVIII
 ¶ Persecutio tertia christifidelium habuit initium folio CX
 ¶ Persecutio quarta ecclesie fuit tempore marci. folio CXII
 ¶ Persecutio christianorum quita iussu seueri imperatoris CXVI
 ¶ Perpetua & felicitas virgines sancte CXVI
 ¶ Persecutio ecclesie sexta post nerone mouit imperator maximinus CXIX
 ¶ Persecutio ecclesie septima post neronem fuit. folio CXX
 ¶ Persecutio christianorum octaua fuit iussu valerij vide CXXI
 ¶ Persecutio christianorum nona iussu aureliani vide CXXII
 ¶ Persecutio in christianos decima CXXIII
 ¶ Peregrinatio valde mirabilis orta est illis temporibus CXXIII
 ¶ Peregrinatio & hominum concursus fuit illis temporibus in niclasbausen CCLV
 ¶ Pestis pmaxima fuit istis temporibus vide folio CXXI
 ¶ Pestilentia magna agebat & istis temporibus vide CCL
 ¶ Pestis pmaxima istis diebus fuit per totam ytaliam CCXXXVIII
 ¶ Pestis fuit & alijs temporibus CCXXX
 ¶ Pestis ingens orta fuit temporibus istis vide folio CCXLVIII
 ¶ Pestis alia fuit ex solis eclipsi iudicata vide folio CCLV
 ¶ Petrus primus papa apostolorum princeps. vide CII
 ¶ Petrus apostolus quando fuerit crucifixus folio CIII
 ¶ Petronella virgo filia petri apostoli CVII
 ¶ Petrus damianus doctor CXCH
 ¶ Petrus alphonisus vir sanctus antea fuit iude? vide folio CXCVIII
 ¶ Petrus lombardus parisiensis episcopus folio CCI
 ¶ Petrus comestor floruit hoc tempore vide folio CCI
 ¶ Petrus nouus martir ordinis predicatoris folio CCXIII
 ¶ Petrus de bellapartita doctor iuris vide in folio CCXX
 ¶ Petrus de albano consiliarius. medicus. vide folio CCXXXIII
 ¶ Petrus vergerius orator eruditissimus vide in folio CCXLIII
 ¶ Phaleg filius heber eius tempore orta fuit confusio linguarum vide XVI
 ¶ Pharaos amenophis rex egipti iussit pueros mergi vide folio XXVII
 ¶ Pharaos bochoris rex egipti contradixit moy si postea fuit in mari submersus. vide in folio

Petrus lombardus

lio
 Phaceya regē israhel percussit phacee ⁊ regina
 uie post eum
 Phacee regem israhel percussit ozeer regnavit
 pro eo
 Phaleris agrigentinus tyrannus ⁊ orator flo
 ruit illis temporibus
 Phariseorum secta quando habuit initium vi
 de folio
 Phariseorum secta quando habuit initium vi
 de folio
 Pharaon mephres rex egypti exaltauit Joseph
 propter somniorum interpretationem. vide
 folio
 Pheldas fuit septimus filius nachor vide fo
 lio
 Phenenna fuit vxor helchane patris samuelis
 vide
 Pherecides philosophus scripsit de natura et
 dijs
 Philistei vnde sint exorti vide
 Philistini fuere a tusim filio messaraym. vide
 folio
 Phinees sacerdos filius eleazari percussit vnū
 ex filijs israhel fornicantem ad mortem vide
 folio
 Phisicus maximus fuit mercurius vide in fo
 lio
 Phinees sacerdos populi israhel. vide in fo
 lio
 Philo iudeus in greca lingua doctissimus fo
 lio
 Philo iudeus vir quidem disertissimus ⁊ a pe
 tro ad fidem conuersus
 Philippus apostolus domini cruci est affixus
 folio
 Philippus imperator cum filio suo Philippo
 imperauit
 Philippus bardanus imperator erat vide fo
 lio
 Philippus rex francorum iherusalem impugna
 uit
 Philippus imperator frater heinrici imperato
 ris
 Philippus rex lodouici regis filius vide in fo
 lio
 Philippus rex francorum iste fuit. vide in fo
 lio
 Philippus rex francie commisit bellum atrocis
 simum cum rege anglie
 Phoca imperator Constantinopolitanus vide
 folio
 Phoroneus primus in greca leges instituit.
 folio
 Phrasia regio describitur
 Phurb secundus filius cham a quo fuere pbu
 tenses
 Phul fuit rex assiriorum maxime concurbavit
 terram
 Phus saturni filius primus rex laurentus
 fuit ⁊ bellator egregius
 Pictor fuit zeus heracleotes
 Picturam primo studuit Plato. vide in fo
 lio

XXVII

LIII

LIII

LVI

LXXXVIII Et folio

Et qui dicebantur pharisei

XXVII

XX

XLI

LXI

XIII

XIII

XXXVII

XXVIII

XLI

LXXXV

XCVII

CV

CXIX

CLXI

CCIII

CCVII

CCXV

CCXVIII

CCXXVII

CXLIX

XXIX

CCLXXXIII

XIII

LV

XXXV

LXXI

LXXIII

Pipinus austrie vel austerie dux. vide in fo
 lio

CLVIII

Pipinus iunior caroli marcelli filius rex fran
 cie ⁊ burgundie

CLXV

Pipinus duos habuit filios carolum ⁊ carolo
 mannum

CLXVII

Pipinus caroli magni filius ⁊ italie rex. vide
 lio

CLXVIII

Pisa vrbs vnde cepit originem. vide in fo
 lio

XLV

Pistori seruiuit planto

LXXXIII

Piscis quidem capris fuit effigiem leonis ha
 bens

CCXVII

Pisanus bartholomeus iuris doctor. vide fo
 lio

CCXXVIII

Pise ciuitas venit in manus florentinorum vi
 de folio

CCXXXVII

Pitacus fuit quartus de septem sapientibus vi
 de folio

LIX

Pitagoas philosophus fuit ⁊ musicus. vide
 folio

LXI

Pius papa natione ytalus

CXI

Pius papa secundus natione italus vide in fo
 lio

CCL

Plato philosophus clarissimus floruit istis
 temporibus

LXXIII

Platina historicus abbreviator apostolicus.
 vide

CCLII

Plautus poeta comicus

LXXXIII

Plinius secundus nouocomensis philosophus
 orator ⁊ historicus

CXI

Plotinus philosophus platonis discipulus.
 vide

LXXIII

Plutarchus philosophus et historicus eloquentissi
 mus

CXI

Plumia raro habetur in Egypto. vide in fo
 lio

XVIII

Pogius florentinus orator facundissimus
 claruit

CCXLII

Policarpus iohannis apostoli discipulus fo
 lio

CXIII

Polonia Sarmatica describitur. vide in fo
 lio

CCXXXIX

Pompeyus maximus romanorum imperator
 vide

LXXXVI

Pontifex primus fuit leui filius iacob vide fo
 lio

XXV

Pontifex fuit merari. Deinde Gerson. Inde
 Laath ⁊c.

XXV

Pontifex fuit Aaron ⁊ eius filius eleazar vide
 folio

XXIX

Pontifices in israhel fuerunt tanquam reges vide
 folio

LXIII

Poncius pilatus procurator iudee vir callidus
 vide

XC

Pontifices Iudeorum qui fuerunt. vide in fo
 lio

XCVI

Poncianus papa natione romanus. vide in fo
 lio

CXVI

Poncion martir in utero matris deo fuit electus
 vide

CXIX

Popilia virgo vestalis

LXIX

Porcella quedam emixa est caput hominis ha
 bens

CXCVIII

Pogius Clarissimus

Polemon

CCXXXIX

Poncion

Portenta plura apparuerunt annis illis. vide folio **CCVIII**
 Portugalia regio que sit et qui principes illius vide **CCXC**
 Porphyrius atbeniensis philosophus vide in folio **CXVIII**
 Postumus consul fuit romanus. vide in folio **LXIX**
 Possidonius philosophus stoicus vide in folio **LXXXII**
Paxedis virgo sanctissima. vide in folio **CXIII**
 Praga ciuitas in bohemia quando habuit incium **CCXXIX**
 Praga olim erat subiecta episcopo maguntino vide **CCXXIX**
 Precepta sunt triplicia moralia scilicet. iudicia lia et cerimonialia **XXX**
 Presides syrie qui fuerunt **LXXXVII**
 Predia et fundos recepit ecclesia ex concessione urhani pape primi **CXVI**
Prelatus apud indos communiter dicitur prebiter iohannes **CXCVII**
 Prelia plura fuerunt temporibus istis vide in folio **CXCVIII**
 Primus et felicianus romani viri religiosi vide folio **CXXVI**
 Priscianus grammaticus eruditissimus vide in folio **CXLIII**
 Principes quando possint facilius saluari vi de folio **CCXLIII**
 Prouincie in affrica que sint **XIII**
 Prouincie europa que sint **XIII**
 Prouincie asie que sint **XIII**
 Prouincie gentium habent suauocabula ex filiis noe **XIII et XV**
 Prometheus vir acutissimus ingenij formauit simulachra hominum de terra quasi vna vi de folio **XXVIII**
 Prophetauerunt Bath Nathan et asaph tempo re dauid **XLVII**
 Prophetas semelias prophetauit illis tempo ribus **XLVIII**
 Propheta abdo prophetauit contravirulos au reos **XLVIII**
 Prophetauerunt isti tres Hieu Eliezer et Ozi el cum Asaria regibus Iuda. vide in folio **XLIX**
 Propheta anani increpauit asa regem iudeoru vide **XLIX**
 Prochas filius filius auentini rex fuit ytalie folio **LIII**
 Prodigia multa facta sunt anteq̃ fierent roma norum graua bella **LXXXV**
 Prodigia in christi natiuitate multa sunt visaz vide **XCIII**
 Procuratores Iudee qui fuerant **XCIV**
 Processus et martinianus romani milites vide folio **CVII**
 Probus romanorum imperator vir conspicu⁹ vide **CXXIII**
 Proba mulier adelphi consulis romani vxor. vide **CXXXVI**
 Prodigia multa apparuerunt illis temporib⁹

futura mala significantia vide in fo. **CLT**
 et **CLXXIX**
 Item et alia prodigia temporibus istis vide fo lio **CLXXXVI**
 Prodigia similiter claruerunt istis diebus vide folio **CCIII**
 Prophetisantes sepe sunt decepti. vide in folio **CCXXXIII**
 Prodigia illuxerunt istis temporibus mala fu tura indicabant **CCL**
 Prudentius poeta vir christianus. vide in folio **CXXXIII**
 Prussia per que media venit ad fratres theuto nicorum **OCIX**
 Prussia prouincia describitur **CCLXXXI**
Psalms alternis vicibus decantandos pa pa damasus statuit **CXXXI**
Ptolomeus lagus fuit filius et post alexandru magnum primus rex in egypto vide in fo lio **LXXVI**
 Ptolomeus dicebantur omnes reges egypti. vi de folio **LXXVI**
 Ptolomeus philadelphicus rex egypti fuit. vi de folio **LXXVI**
 Ptolomeus philopator quartus rex egypti vi de folio **LXXVIII**
 Ptolomeus epiphanes rex egypti. vide in folio **LXXX**
 Ptolomeus philometor rex egypti vide in fo lio **LXXX**
 Ptolomeus euergetes phiston siue Sorber. Alexander reges egypti **LXXXII**
 Ptolomeus dionysius filius aristoboli vide in folio **LXXXIX**
 Ptolomeus philosophus et insignis astrolo gus vide in folio **CXIII**
Pugna est commissa in ecclesia maguntina vide in folio **CLXXXIX**
 Pulunaria primo inuenit sardanapallus rex assirorum **LV**
 Pullus gallie quadrupes natus est vide in fo lio **CXCVIII**
 Pueri mittebantur cum suis patribus per ro manos ad consilium senatus **LXXVI**
Qadrigam inuenit prim⁹ in grecia erichonius athe nensium princeps vide in folio **XXXIII**
 Quadratus atbeniensis episcopus **CXII**
 Quatuor coronati vide in folio **CXXV**
 Questiones a nautis factam homerus non pot uit exponere **XLIII**
Quintus turcius claruit illis temporibus. folio **LXXVI**
 Quintus cincinnacius dictator romanus. vide folio **LXXVI**
 Quintus fabius consul romanus. vide in folio **LXXXI**
 Quintilianus rhetor et philosophus celeberr mus vide **CVI**
 Quirinus episcopus vir sanctus **CXII**
 Quiricus romanus patricius et martir vide in

folio
 Quirinus romanus tribunus CXVIII
 Quintus gallus miles CXXII
 Quiriacus episcopus iherosolimitan^{us} vir san- CXXVI
 ctus CXXXII
Rabanus monachus natio- CLXIX
 ne germanus
 Rachel secunda filia laban
 vxor iacob diu sterilis tan-
 dem genuit duos filios fo-
 lio XX
 Rachertus episcopus ve-
 ronensis CLXXXII
 Radegundis regina francie fuit CXLVIII
 Ragufar rex babilonie LXV
 Raphael fulgosi^{us} iuriconsultus excellentis-
 simus CCXLII
 Raymundus generalis magister predicatorum
 vide CCXI
 Raynerius pisanus ordinis predicatorum vir
 sanctus CCXXI
 Rasis fuit medicus recommendatus. vide fo-
 lio CXCI
 Ratispona ciuitas unde cepit initium vide fo-
 lio XCVII
 Rauenna ciuitas a quo sit aucta. vide in fo-
 lio CXLI
Rbecca fuit vxor Isaac XX
 Rechab de Jetro cognato moysi descen-
 dit et fuit conuersus ad iudaismum. vide in
 folio XXXIII
 Reformata sunt plura monasteria illis tempo-
 ribus CCXXXIX
 Regiones europe que sint XIII
 Regum assiriorum cathalogus habetur. vide
 folio XVII
 Regni initium nemroth fuit Babilon. vide in
 folio XVII
 Regna plura erigebantur istis temporibus. re-
 gnum scilicet scitharum. masitagetarum. si-
 chimorum. egiptiorum XVII
 Regna inter cetera clario^{ra} sunt assiriorum et ro-
 manorum XVII
 Regnum schitarum in regione septentrionali
 sumpsit initium XVIII
 Regnum assiriorum quoniam sumpsit initium. vide fo-
 lio XVIII
 Regnabant in regno amazonum mulieres vide
 folio XVIII et XIX
 Regine amazonum que fuerunt XIX
 Regnum egiptiorum quando habuit initium
 et primus rex fuit Sosos XVIII
 Regnum siciomorum quando habuit initium
 et primus rex fuit egilaeus XVIII
 Regnum venit ad romanos a regno siciomo-
 rum XVIII
 Regnum hispaniarum quando incepit vide fo-
 lio XXIII
 Regnum bohemorum quando habuit initium.
 vide XXIII
 Regina assiriorum fuit Semiramis. que sub
 specie viri rexit XXV
 Reges italie quando inceperunt regere. vide in
 folio XXXV

Regia tribus descendit a iuda filio Jacob vide
 folio XXV
 Reges sichimorum qui fuerunt XXVI
 Regnum Argiuorum siue grecorum quando
 habuit initium et quis in eo fuit primus rex
 vide XXVII et XXIX
 Regnum lacedemoniorum illis temporibus ori-
 tur XL
 Regnum chorinthiorum hic cepit initium XL
 Regnum sichimorum cessauit tempore belli sa-
 cerdotis XLII
 Regnum atheniensium hic finitur XLIII
 Regnum latinorum et italorum que sint XLV
 Regio anglie que sit XLVI
 Regina sabba prophetissa venit audire sapien-
 tiam salomonis XLVI
 Regnum argiuorum accepit nomen ab argo et
 rege quarto XXIX
 Reges israel vide plures XLVIII
 Regnum iuda quando habuit initium. vide in
 folio XLIX
 Reges italie post siluium omnes dicebantur fili-
 um XLIX
 Reges sirie turbauerunt illis diebus reges is-
 rael L
 Regnum albanorum et italorum unum est vide
 folio XLVI et LII
 Regnum israel valde fuit contritum sed p^{er} Je-
 roboam restitutum LII
 Regnum israel fuit istis temporibus sine re-
 ge vide LIII
 Regnum israel post osee regem translatum e-
 rit in regnum assiriorum LIII
 Regnum macedonum incepit temporibus istis.
 et quis fuerit primus rex. quanti temporis du-
 rauit vide folijs LIII et LIII
 Regnum medorum a quo habuerit principium
 et ad que regna sit translatum LIII
 Regnum lidorum a quo habuit initium. quanti
 temporis durauerit vide et illius reges in fo-
 lio LIII
 Regnum israel cessauit illis temporibus. vi-
 de folio LV
 Regnum iuda fuit isto tempore sine rege. vide
 folio LV et LX
 Regnum latinorum siue albanorum hic perdit
 nomen et dicitur romanorum regnum. vide
 folio LVI
 Regnum assiriorum hic defecit LXII
 Regnum medorum quando defecit LXIII
 et LXVIII
 Regnum persarum quando incepit LXVIII
 Et quis fuit rex primus persarum ibidem.
 Reges sirie qui fuerunt quando et habuit initi-
 um vide LXXV
 Regna alexandri quomodo post mortem suam
 fuerunt diuisa LXXV et LXXVI
 Reges egipti omnes dicebantur ptolomei. vi-
 de folio LXXVI
 Regnum sirie cessauit illis temporibus simili-
 ter et asie LXXXVII
 Regnum egiptiorum quando sit euersum vide
 folio LXXXIX
 Regnum et sacerdotium iudeorum quando sit

destructum XC
 7 Regnum iudeorum erat in quatuor tetrarchas
 diuisum XCVI
 7 Regnum italicum a constantinopolitano iugo
 per longobardos est ablatum CXLVII
 Et in eodem constituti sunt magistratus di-
 citi exarchatus ibidem
 7 Regis bauarorum filiam rex longobardorum
 duxit uxorem CL
*Reges Longobardorum
 qui fuerant* 7 Reges longobardorum qui fuerant CLV
 Reges thuringie qui fuerant CLV
 7 Regis bauarie filiam Iustinianus imperator
 duxit uxorem CLVIII
 Regnum theutoniorum dicebatur francia ori-
 entalis CLXXIII
 Reges ytalie qui fuerant CLXXVI
 Reges quare sunt inuenti CLXXVIII
*7 Regni Thuringie
 hic cepit initium* 7 Regni tartarorum hic cepit initium vide i
 folio CCVII
 Regni Carrariensium principium. vide in fo-
 lio CCXXIII
 Regni Gonzagorum principium. vide in fo-
 lio CCXXVII
*7 Regni Ottomannorum
 principium* 7 Regni ottomannorum turchorum principium
 vide CCXXVIII
 Religiosa stirps cepit initium istis temporibus
 a rechab XXXIII
 Religio de albarum hic incepit quorum ma-
 ximus fuit numerus in italia CCXXXV
Remus et Romulus 7 Remus et Romulus fuerunt filij rbee. vide in
 folio LIII
 7 Remus et Romulus quomodo fuerunt nati et
 nutriti LVI
 Remigius episcopus ramentis CXL
 Remigius episcopus antiodorensis. vide in
 folio CLXXIII
 Rhenenses germanie superioris populi sunt.
 vide CCLXXXVII
 Reuocatio actuum priorum pontificum per suc-
 cessores incepit tempore Steffani sexti. vide
 folio CLXXII
 Reu vel Ragau filius Phaleg. cuius tem-
 pore multa fuerunt destructa templa. vide in
 folio XVI
 7 Rex Assiriorum primus fuit Belus. vide in fo-
 lio XVII
 Rex Assiriorum secundus fuit Ninus. vide in
 folio XVII
*7 Rex primus scitharum fuit thanaus
 vide in folio* 7 Rex primus scitharum fuit thanaus vide in fo-
 lio XVIII
 Rex assiriorum quartus fuit Ninia. et quintus
 fuit arius XXV
 7 Rex primus Italie fuit ianus XXXV
 7 Rex decimusseptimus et ultimus Atheniensis
 fuit Codrus XXVII et XLIII
 Rex primus lacedemoniorum fuit Euristens.
 vide XL
*7 Rex primus iudeorum fuit Saul
 vide in folio* 7 Rex primus iudeorum fuit Saul XLI
 Rex albanorum fuit Astanus XLIII
 Rex in israhel secundus fuit dauid. vide in fo-
 lio XLVI
*7 Rex primus hebreorum fuit dauid.
 vide in folio* 7 Rex primus hebreorum fuit dauid. vide in
 folio XLVI et XLVII
 Rex secundus hebreorum fuit salomon. vide

folio XLVI
 7 Rex ytalie aremulus posuit presidium albano
 rum ubi nunc roma est LIII
 Rex romanorum secundus fuit Numapompi-
 lius. vide et reges ceteros LVI
 7 Rex primus babilonie fuit merodach. vide in
 folio LXII
 Rex persarum ultimus fuit datus filius Arsa-
 ni LXXII et LXXV
 Rex Macedonum. xxiij. Philippus multa fe-
 cit prelia CLXXIII
 Rex anglorum siue brittanorum fuit Lucius
 vir sanctus CXV
 7 Rex Gothorum radagasus italiam ferro et fla-
 ma vastabat et tandem captus fuit vide in fo-
 lio CXXXV
 Rex Vandalorum fuit Gensericus. vide in fo-
 lio CXXXVII
 Rex hunorum attila multas deuastauit regio-
 nes. dicebatq. se dei flagellum. vide in fo-
 lio CXXXVII
 Rex ultimus ostrogothorum fuit Totila et ta-
 dem in regem Gothorum constitutus. vide
 in folio CXLV
 Rex visigothorum hermigildis fuit occisus. p-
 pter fidem catholicam. vide folio CXLIX
 et L
 7 Rex longobardorum multas italie obtinuit ci-
 uitates. regem francorum expulit. vide fo-
 lio CL
 Rex cretensis fuit saturnus pater Iouis. vide
 folio XXXV
 Rex ultimus longobardorum Desiderius fuit
 folio CLXVI
 Rex Burgundionum fuit Rudolphus. vide i
 folio CLXXIII
 7 Rex francorum fuit Ludovicus ex genere Car-
 roli magni CLXXXI
 Rex francie nonus fuit Hugo. vide in fo-
 lio CLXXXII
 7 Rex hungarie Steffanus fuit vir sanctus. vi-
 de in folio CLXXXVIII
 Rex primus iherosolime fuit Gotsfredus. Et
 qui post eum vide in folio CXCVI
 XCVIII XCIX CCIII et.
 7 Rex fuit egipti saladinus vir magne prudentie
 vide in folio CCV
 Rex sicilie fuit Manfredus CCXIII
 Item et Carolus CCXV et XVIII
 Rex francie fuit Ludovicus vir sanctus. vide
 in folio CCXII
 7 Rex bohemie quando primo nomen regis ac-
 cepit CCXXIX
 Richardus dux frisorum erat CLXII
 Richardus de sancto victore vir sanctus vide i
 folio CC
 Richardus imperator a quibusdam electus no-
 tamen confirmatus CCXIII
 Richardus puer a iudeis martirisatus. vide in
 folio CCVII
 Richardus de media villa doctor. vide in fo-
 lio CCXXII
 Riphath alias riphah filius Gomer a quo fue-
 re paplagones XVI

Beatus
 Rochus
 confessor

7 Rodas

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

7

Risit zoroastes philosophus die sue natiuitatis
 Roboam habuit uxores. xviij. concubinas. xxx
 filios. xviij. et filias. xl. fo.
 Robertus rex francie
 Robertus abbas vir sanctus
 Robertus rex sicilie erat
 Robertus rex apulie andream nepotem suum
 in regnum instituit
 Robertus de licio ordinis minorum professor
 vide
 Rochus natione narbonensis christi confessor
 vide
 Rodis
 Rodium urbem turchus cum exercitu suo pe-
 tit sed visionis miraculo est repulsus vide in
 folio
 Rodis venit a dodamyn filio iavan vide in folio
 Rolandus palatinus comes nepos Caroli. vi
 de
 Roma est condita certo in loco ubi quondam
 ytalus rex ciuitate condiderit
 Roma a quibus sit condita
 Romani regni principium quando fuerit. vide
 in folio
 Romani consules quando inceperunt et quare
 fuere et que illorum nomina
 et
 Romani nouam instituerunt dignitatem dicta
 tor appellatam
 ipsorum dictatorum
 Romani post consules elegerunt decem viros
 qui totam regerent ciuitatem
 Romani fecerunt sibi leges. xij. tabularum vi
 de
 les ibidem
 Romani principes dicebantur cesares a Julio
 deinde augusti ab augusto
 Romanus miles et martyr
 Romana res regebat tribus imperatoribus
 tempore magni constantini
 Deinde regebat sub vno augusto et tribus
 cesaribus ibidem
 Romanum imperium quando fuit diuisum vi
 de sub marciano
 Romanum imperium multis priuabatur pro
 uincijs istis temporibus
 Romanus papa patria romanus. vide in fo
 lio
 Romam valde oppressit otto primus ut modi
 um fursuris triginta aureis venundabatur.
 vide
 Romani habuerunt quatuor gradus maiorum
 suorum. rex. dictator. imperator et cetera. vide folio
 Romam ductus est in asino cum magno scan
 dalo Burdinus antipapa
 Romanum imperium non habuit imperatorem
 ad aliquot tempus ex electorum discordia vi
 de folio
 Rotharis rex longobardorum
 Rudolphus rex ytalie dux burgundie et franco
 rum rex
 Rudolphus dux saxonie eligitur rex in forche

vide
 Rudolphus romanorum imperator electus vi
 de folio
 Rudolphus imperator plures dedit libertati.
 vide
 Ruffus miles clarissimus
 Ruffinus aquilegiensis presbiter. vide in folio
 Rupertus episcopus ex regia stirpe francorum
 ortus
 Rupertus bauarie dux imperator electus vide
 in folio
 Russia provincia et eius conditio describitur.
 vide
 Ruth fuit genere moabitides
 Sabatha filius chus a quo
 sabatheni
 Sabaa filius regina a quo
 arabes
 Saba filius chus a quo
 sabai
 Saba regina venit audire
 sapientiam Salomonis vi
 de in folio
 Sabaudia regio ubi sit et quis gentis illius p
 mus dux
 Sanaudie principes dicebantur comites. sed
 cesar Sigismundus fecit illos duces vide in
 folio
 Sabadardacus rex erat Babilonie. vide in fo
 lio
 Sabina illustrissima mulier
 Sabellius hereticus a quo sabelliani. vide in
 folio
 Sabbato ieiunare statuit papa innocentius vi
 de in folio
 Sabitanus papa cuius patria ignoratur vide
 in folio
 Sacerdos aaron quomodo fuerit vestitus. vi
 de in folio
 Sacerdotalis tribus descendit a leui. vide in fo
 lio
 Sacerdotium quando fuerit translatum a filiis
 eleazar Beli primus de filiis Ithamar arri
 puit
 Sacerdotium sibi vi usurpauit Olias et adole
 re voluit incensum
 Sacrum habuit ad panes Byogenes. vide in
 folio
 Sacramento eucharistie quidam non fecerunt re
 uerentiam ideo perierunt in ponte. vide fo
 lio
 Sadoch de linea christi erat
 Saducei qui dicebant
 Saffeus decimus nonus rex assirorum vide in
 folio
 Sanguis christi effluxit ex quadam christi yma
 gine
 Sanguis pluit per tres dies illis temporibus
 folio
 Sanguinis fons effluxit Venue futuras signi
 ficans calamitatem
 Sanguis pluit e celo illis temporibus
 Sali qui est cayuan filius arphaxat

Sabinus papa
 Sabinus papa

Salomon filius naason dux in tribu Juda. vi de folio XXXIII
Salomon fuit filius dauid regis ex Bersabea vide XLVI
Salomon quando edificauit templum. vide in folio XLVI
Salmanasar rex assirorum trāstulit israhel in assirios LV
Salon philosophus secundus de septem sapientibus dedit legem atheniensibus LIX
Salathiel fuit filius ieconie LXIII
Salustius romanus historicus et philosophus vide *Saluator in suis discipulis* XCII
Saluator cum suis discipulis floruit vide in folio CI
Salzburga ciuitas quando sit condita vide in folio CLII
Salzburga quondam dicebatur Iuuauia id ē belffenburg XCVII
Salve regina hermannus contractus composuit vide CLXXXIX
Saladinus fuit rex egipti CCV
Samarites filius chanaan a quo fuere sirie. vi de folio XIII
Sampson fuit ultimus rex in israhel XLI
 Et quid mali philisteis fecerit vide ibidem.
 Sacerdos sacerdos et propheta domini. iudex super israhel filius belchane XLI
Samaritan unde dicantur
Sampson episcopus dolensis claruit sanctitate vide CXLVIII
Sanctus sanctus quis dicere statuit in missa. vide CXLI
Sagar iudex populi israhel plures occidit philisteos vomere XXX
Sapho poetissa inuenit plectrum LXI
Sarmatia venit ab astanes filio gomer vide in folio XVI
Saruth fuit filius ragan XXI
Saray filia aram fuit uxor abrahe vide in folio XXI
Sarraceni ueniunt ab Agar inde. vide in folio XXI
Sardinia insula que sit XXXVIII
Sardanapallus rex assirorum totus fuit lubricus habitu femineo indutus LV
Sarracenos Constantinus quartus fecit imperio tributarios vide in folio CLVII
 et LVIII
Sarraceni temporibus istis vastarunt italiam. vide CLXXI
Sarraceni genuam obsidione pressam ceperunt vide CLXXVI
Saturnus pater Iouis rex Creteusis tempore ysaac regnauit XXXV
Saturninus presbiter et martyr. vide in folio CXXVII
Saul fuit primus rex iudeorum. et quare fuerit infestus dauid XLI
Saxonia magna prouincia germanie describitur CCLXXXII
Saxones contraxerunt amicitiam cum pipino rege francie CLXV

Saxonicū bellus illis temporibus est commissum. et carolus magnus vicit et illos ad fides duxit CLXVII
Saxonum principes dicebantur eo tempore reges CLXXVII
Saxones plurimum exaltauit heinricus primus CLXXIII
Scauracius imperator fuit CLXVI
Scaligerorum dominij principium CCLXXIII
Scisma primum romane ecclesie fuit CXVIII
Scisma secundum habuit ortum ab arriatis et fuit grauissimum CXXXI
Scisma aliud fuit tempore bonifacii pape primi CXXXIII
Scisma quintū fuit tempore simachi CXLII
Scisma decimum et undecimum fustulit Otto primus CLXXIX
Scisma vigesimum primum fuit super paupertate ecclesie CCXXVI
Scisma vigesimum secundum et omnium pessimum fuit CCXXXII
Scisma illud durauit ad. xxiij. annos. an scilicet papa esset supra concilium CCLII
Scipio africanus alterius scipionis filius vi de folio LXXXIII
Scipio iunior africanus vir pclarus apud romanos LXXXV
Sclauonici quondam dicebantur illirici vide in folio CXII
Sclani sumpserunt originē ex bohemiis et germanis CLXXI
Schlesia prouincia describitur CCLXXXIX
Schlani receperunt fidem illis temporibus folio CLXXI
Sceptra regum greci dixerunt hastas. vide in folio LVI
Scolastica germana sancti Benedicti. vide in folio CXLIII
Scotus vir magni ingenij claruit CLXXII
Scotus doctor subtilis ordinis minorum folio *Scolas arcium L. in praga carolus* CCLXXI
Scolas arcium liberalium in praga erexit Carolus quartus CCLXXIX
Scotia prouincia que sit vide CCLXXXIX
Scotia insula que sit XLVI
Sebaldus confessor dignissimus. vide in folio CLXII
Secundus athenensis philosophus. vide in folio CXIII
Seducitor quidam dixit se imperatorem fridericum qui quondam fuit perditus. vide folio CCXX
Seductus est rex Jonas blandicij magnatorum LIII
Sedechias fuit tercius filius Josie et ultimus regum iuda et iherusalem LX
Sella fuit secunda uxor Lamech. vide in folio X
Sellum rex fuit israhel et statim occisus vide in folio LIII
Sellum pontifex quidam fuit LIII
Seleucus iners rex Syrie erat. vide in folio LXXIX
Selandia prouincia inferioris germanie. vide

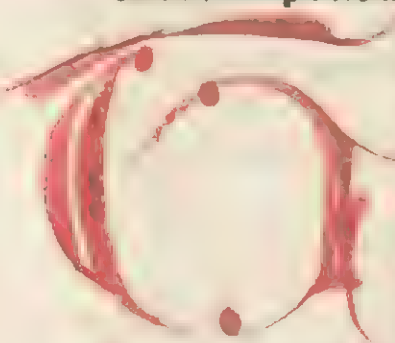
vide
Seleucus cerannes rex sirie CCLXXXIII
Sen primus filius noe quinq; protulit filios LXXIX
e quibus quinq; prodire gentes. vide in fo-
lio *Semiramis regina assyriorum* XV
Semiramis regina assyriorum fuit. vide in fo-
lio XXV
Sennacherib rex assyriorum a filiis suis est oc-
cisus vide LV
Senatores romulus instituit LVI
Sena vrbis a quo fuerit condita LXXX
Seneca stoicus philosophus neronis impera-
toris preceptor vide CV
Septem sapientes qui sunt et quid docuerant.
vide LIX et LX
Septuaginta interpretes quomodo legem in-
terpretabantur LXXXVII
7 Sepeliebatur vna minucia virgo propter ince-
stum. Similiter et Capronia LXXX
7 Septem dormientes floruerunt illis tempori-
bus CXIX *et apparuerunt ite-*
rum vide CXXXVIII
7 Sepulchrum domini sedatum fuit a rossonis.
vide CCXII
7 Sequentiam sancti spiritus affuit nobis gratia
et. Robertus rex proposuit CLXXXVIII
Serapis fuit tercius rex argiuorum siue greco-
rum vide XXIX
Seruius tilius romanorum rex. vide LXV
7 Serpens mire magnitudinis fuit occisus vide
folio LXXXI
Serapion patria alexandrinus vir sanctus. vi-
de in folio CXX
7 Seraphia anthiocena virgo sancta. vide in fo-
lio CXII
7 Sergius et Bacchus viri nobilissimi vide in fo-
lio CXXV
Sergius papa natione syrus CLVII
Sergius secundus papa patria romanus vi-
de in folio CLXIX
Sergius tercius papa natione romanus. vide
folio CLXXIII
Sergius quartus papa patria romanus. vide
folio CLXXXV
Seth tercius filius Ade et Eve. vide in fo-
lio IX
Seuerus romanorum imperator. vide in fo-
lio CXV
Seuerus et maximianus imperatores vide in
folio CXXV
Seuerus episcopus Treuerensis. vide in fo-
lio CXLIII
Seuerinus primus papa patria romanus vide
in folio CL
Sextilia virgo de incestu conuicta et est vna se-
pulta LXXVIII
Sextus dominicus caluinus consul romanus
vide LXXXV
7 Sextum librum decretalium bonifacius octauus
fieri statuit CCXIX
7 Sibille omnes femine vates a veteribus ap-
pellabantur. vide et nomina sibillarum in fo-
lio XXXV
7 Sibilla eritrea floruit temporibus istis religio

sis vestibus induta LVI
7 Sibilla helespontina clauit istis temporibus
vide LXIII
Sibilla cumana illuxit istis diebus. vide in fo-
lio LXIX
Sibilla timica veste celestina induta vide in fo-
lio LXXVIII
Sibilla thiburtina floruit hoc tempore. que et
christi natiuitatem predixit XCIII
Sicilia insula quo mundi spacio sit. vide in fo-
lio XXXVIII
Sichimorum reges qui fuerant. vide in fo-
lio XXVI
Sicilie rex fuit Ithamifretus CCIII
Sydonij fuere a sydon filio chanaan vide in fo-
lio XIII
7 Signa magna his temporibus visa sunt. vide
in folio CXLVI et XLI
Signa apparuerunt in celo temporibus istis
folio CLVII
Sigismundus caroli quarti filius imperator.
vide CCXXXIX
Sigismundus omnem pecuniam sibi oblatam
suus in nocte contribuit militibus ut tucius
dormiret CCXL
7 Signa ante iudicium extremum que eueniant.
vide CCLXIII et LXV
Siluius posthumus enee filius rex italie in sil-
ua fuit nutritus XLIX
Silphon megarensis philosophus vide in fo-
lio LXXXII
Silla patricius consul romanus vir facundus
et plurimum astutus LXXXVI
Siluerus papa natione campanus. vide in fo-
lio CXLIII
Silvester papa natione romanus. vide in fo-
lio CXXVIII
Silvester secundus papa natione gallicus. vi-
de folio CLXXXI
Silvester tercius papa patria romanus. vide in
folio CLXXXVIII
7 Simulachra quasi vna formauit de terra pro-
metheus vir acuti ingenij XXVIII
Simonides poeta clauit istis temporibus vi-
de in folio LX
Symon filius onye summus fuit pontifex fol-
lio LXXVII
Symon summus erat pontifex LXXIX
7 Symon mathathie filius tercius iudeorum dux
et pontifex LXXXVI
7 Symon de cassia quos confecit libros vide in
folio CCXXXIII
Symbolum fidei apostoli christi confecerunt.
folio CII
Symon apostolus cleopbe filius. vide in fo-
lio CVII
7 Symbolum in missa decantari statuit papa mar-
cus CXXVIII
Simplicius papa patria tiburtus. vide in fo-
lio CXL
7 Simachus patricius et senator. vide in fo-
lio CXLI
7 Simachus papa natione Sardus. vide in fo-
lio CXLII

Symeon in columpna. de quo mira referuntur
 folio vide CXLVI
 Syrie regnum qñ habuit initia LXXV
 Siricius papa natione romanus. vide in fo-
 lio CXXXI
 Siri veniunt ab Gram filio Sem. vide in fo-
 lio XV
 Sisebutus rex visigothorum CL
 Sisyms vel solimus papa natione syrus vide
 folio CLVII
 Sixtus papa natione Romanus. vide in fo-
 lio CXI
 Sixtus papa secundus natione grecus vide fo-
 lio CXX
 Sixtus tercius papa natione romanus vide fo-
 lio CXXXVI
 Sixtus papa natione Ligurus fuit vide in fo-
 lio CCLIII
 Smerdis rex Persarum tercius. vide in fo-
 lio LXIX
 Socrates philosophus obstetricis phanarete
 filius LXXIII
 Sodoma et Gomorra sunt succense vide in fo-
 lio XXI
 Sol deus gentilis adorabatur a gentibus vi-
 de folio XXV
 Solem et ignem coluerunt Perse. vide in fo-
 lio LXVIII
 Soles tres apparuerunt. quid significabant.
 vide XCII
 Solinus historicus et orator grauiissimus vide
 folio XCI
 Soles tres iterum apparuerunt. vide in fo-
 lio CCIII
 Soldanus valde oppressit partes orientales.
 vide CCXIX
 Solis facta est defectio. Bella et dissidia sunt se-
 cuta CCXLII
 Sol deficiebat mala futura significans vide fo-
 lio CCXLVIII
 Sophocles atheniensis poeta tragicus. vide
 folio LXXII
 Sophonias nonus propheta duodecim pro-
 phetarum. Ille destructionem iherusalem p-
 dixit LV
 Sophia matrona nobilis et sancta. vide in fo-
 lio CXII
 Sophonia occidit seipsam propter seruandam
 castitatem CXXVIII
 Sotobabel reedificauit templum. vide in fo-
 lio LXIII
 Sother papa natione campanus. vide in fo-
 lio CXIII
 Sparetus fuit rex assiriorum XXV
 Sparta alio nomine dicitur Lacedemonia vi-
 de folio XXVIII
 Spartanorum gens unde habuit ortum. vide
 folio LIII
 Speusippus atheniensis philosophus. vide i
 folio LXXIII
 Spiritus sancti missio i discipulos christi. vide
 folio CII
 Statua crexit nabuchodonosor adoranda LV
 Statius neapolitanus CX

Sophia sancta

Stanislaus episcopus vir sanctus. vide in fo-
 lio r r lxviij CXXII
 Straco philosophus vir eloquentissimus vi-
 de folio LXXXII
 Strabo historicus et philosophus maximus.
 vide XCIII
 Strabus monachus auditor Rabani vide fo-
 lio CLXIX
 Stellas numerasse se iactabat Aracus. vide fo-
 lio LXX
 Steffani prothomartyris et primi dyaconi la-
 pidatio CII
 Steffanus papa primus natione romanus vi-
 de folio CXX
 Steffanus secundus papa natione romanus.
 vide CLXIII
 Steffanus tercius papa natione siculus vide fo-
 lio CLXV
 Steffanus quartus papa patria romanus. vi-
 de folio CLXVII
 Steffanus papa quintus patria romanus vi-
 de folio CLXXI
 Steffanus papa sextus patria romanus. vide
 folio CLXXII
 Steffanus septimus papa patria romanus vi-
 de folio CLXXV
 Steffanus octauus papa natione germanus.
 vide CLXXVI
 Steffanus rex hungarie vir sanctus. vide i fo-
 lio CLXXXVIII
 Steffanus nonus papa natione lotharingus.
 vide CXCI
 Steffanus vir valde religiosus. vide in fo-
 lio CXCI
 Steffanus abbas cisterciensis CXC
 Stiria prouincia quibus locis cingatur vide fo-
 lio CCLXXXVII
 Studio insistere valde recommendabat plini
 secundus CXI
 Suetonius tranquillus historicus et causidic
 vide CXI
 Susanna virgo natione dalmatica. vide in fo-
 lio CXXVII
 Successores non debet sibi eligere status eccle-
 siasticus ita statuit hilarius papa. vide in fo-
 lio CXXXVI
 Summam de casibus confecit albertus vir san-
 ctus CXXVIII
 Suecia cum populi sui conditione describitur
 vide CCLXXXII
 Switenses populi sunt feroces germanie vide
 folio CCLXXXVII
 Sumcastianus felicissimus persarum et arme-
 nie rex CXLIX
 Superbia spiritualium multos traxit a fide chri-
 stiana temporibus pauli episcopi CXXII
 Tabernaculum domini quo
 modo fuerit formatum vi-
 de folio XXXIII
 Tacuit semper Secundus
 philosophus. et quare id se-
 cerit vide in fo. CXII
 Tacitus romanorum im-
 perator erat CXXIII
 Thadeus florentinus medicus CCXVIII

Tamerlanes magnus thartarorum rex vir seu-
 rus **CXXXVII**
Tharhis filius tauan qui condidit tharfos vi-
 de folio **XVI**
Thaisa filius tauan a quo cepit venit, vide fo-
 lio **XVI**
Thare fuit filius nachor et habuit tres filios.
Abraham scilicet nachor et aram vide in fo-
 lio **XXI**
Thantanes rex erat Assiriorum. vide in fo-
 lio **XLII**
Tharusium urbs a quibus condita fuerit vide
 folio **LI**
Tharquinus priscus quintus romanorum rex
 auxit regnum **LVI**
Thaurum ex ere fecit pbaleris tyrannus ad tor-
 mentandum homines **LVI**
Tales philosophus et unus de septem sapient-
 ius magnus astrologus claruit temporibus
 istis **LIX**
Tarquinius romanorum rex **LXV**
Tarquinius consilium romanus **LXXIX**
Tangere sacra vasa laici non debent. ita statuit
 sextus papa **CXI**
Tauristi dicebantur olim incole norici in alpi-
 bus **CLII**
Tarthari poloniam. vngariam et alias regio-
 nes perlustrabant istis temporibus vide fo-
 lio **CCIX**
Tarthari qui sunt et quando eorum regnum ha-
 buit initium **CCVII**
Taris rex hungarorum fuit **CLXXVII**
Tecla virgo discipula pauli apostoli vide fo-
 lio **CVII**
Theodaldus comes canus regiensis opidi vir
 de folio **CLXXXI**
Teogorma filius gomer a quo frigis emerere
 vide **XVI**
Tegladphalazar rex assiriorum neptalym et gal-
 ileam transtulit in Assirios **LV**
Telesphorus papa natione grecus. vide in fo-
 lio **CXI**
Templa multa fuerunt constructa tpe rei vel ra-
 gau **XVI**
Templum quando salomon edificauerit. vide
 folio **XLVI** et **XLVII**
Et in quo loco **XLVII**
Et que fuerit illius structura **XLVIII**
Templa reparantur de pecunia collecta tempo-
 re Joras regis iuda **LII**
Templum salomonis quando perficiebatur vi-
 de folio **LXV**
Templum fuit figuratum vide **LXVI**
et **LXVII**
Temistocles philosophus naturalis belli cla-
 rissimus **LXXI**
Templum purgatur a iuda prius prophanatum
 folio **LXXXI**
Tempestas horrida et inaudita in urbe consti-
 tinopolitana edificia et homines absorbit.
 folio **CCLVII**
Teophrastus chrosius philosophus. vide fo-
 lio **LXXX**

Teophilus anthiocensis ecclesie episcopus fo-
 lio **CXIII**
Teodocion genere asianus vir doctissimus fo-
 lio **CXV**
Theodora virgo hermenis martiris soror vide
 folio **CXX**
Theodosius senior imperator genere hispanus
 folio **CXXXIII**
Theodosius iunior archadus filius imperator
 folio **CXXXVII**
Theodorus papa natione grecus. vide in fo-
 lio **CLIII**
Theodorus angolorum archiepiscopus vide in
 folio **CLVIII**
Theodosius tertius imperator romanorum.
 folio **CLXI**
Theodorus ticinensis episcopus homo sanctissi-
 mus **CLXV**
Theodolphus aurelianensis episcopus. vide
 folio **CLXIX**
Theodorus secundus papa patria romanus.
 folio **CLXXII**
Theodricus Metensis episcopus. vide in fo-
 lio **CLXXXII**
Theobaldus nobilis francus vir deuotus fo-
 lio **CLXXXIX**
Theodorus thessalonicensis vir duabus lin-
 guis doctus **CCL**
Terre circulus vel rota que sit vide fo-
 et **XII**
Therentius publicus vir formosus et magni in-
 genij **LXXXV**
Tertullianus africanus vir preclarus. vide in fo-
 lio **CXV**
Terremotus maximus per quatuor menses ad-
 put constantinopolim fuit **CXLI**
Terremotus magnus factus est istis tempori-
 bus **CLXX**
Item et alius maximus fuit vide fo-
 et **CCIX**
Item alius terremotus qui et regna diruit vide
 folio **CCXCVIII**
Theffalon quintus rex sicimorum vide in fo-
 lio **XXVI**
Theffalonicensis vir duabus linguis doctus
 folio **CCL**
Theuthunici deuastarunt ciuitatem thurtinas
 folio **CXIII**
Theuthunicorum regnum dicebatur Francia
 orientalis **CLXXIII**
Theueri et turchi differunt **CLXXI**
Thiberias vel thiberiadis a quo fuerit instaura-
 ta vide folio **XXXIII**
Thiberius filius rex ytalie in thiberim est sub-
 mersus **LII**
Thiberis quondam dicebatur albula vide fo-
 lio **LII**
Thiberius romanorum imperator unde duxit
 suam parentelam **XCVI** et **O**
Tiburcius et Valerianus fratres viri sancti vi-
 de folio **CXVI**
Thiberius secundus imperator vir bonus vide
 folio **CXLVII**

Tiberius tercius imperator **CLVIII**
Tiberis valde creuit his diebus ⁊ urbem mol-
 lestauit **CLXXI**
Tiburinam ciuitatem quis reedificauerit fo-
 lio **CXIII**
Abineus fuit vicefimus octauus rex assirorum
 folio **XLII**
Abimotheus pauli apostoli discipulus vide fo-
 lio **CIX**
Airannus primus fuit Memroth. vide in fo-
 lio **XLIII**
Abras filius septimus iaphet appellauit suos
 thirenses **XVI**
Abramachus sextus rex sichimorum vide fo-
 lio **XXVI**
Athirolenses germanie sunt populi. vide fo-
 lio **CCLXXXVII**
Titus liuius tragediarum scriptor. vide in fo-
 lio **LXXX**
Titus liuius magnus historicorum princeps fo-
 lio **XCIII**
Titus primus vespasiani filius. xi. romanorum
 imperator **CIX**
Titus pauli apostoli discipulus **CIX**
Thobias propheta prophetauit destructionem
 iherusalem ⁊ templi quasi iam esset factum.
 folio **LIII**
Thobias iudeus propheta sanctissimus ex tri-
 bu nephtali oriundus **LX**
Tholla qui iudicauit israhel. xxiij. annis vide
 folio **XXXVII**
Thomas apostolus qui ⁊ didimus dicitur fo-
 lio **CVI**
Thomas archiepiscopus canthuariensis vide
 folio **CCII**
Thomas de aquino ordinis predicatorum do-
 ctor **CCXV**
Thomas de argentina vir religiosus vide fo-
 lio **CCXXVII**
Thomas florentinus medicus **CCXXX**
Totila rex fuit gothorum **CXLV**

Tracia venit a tiras filio iaphet vide fo-
 lio **XVI**
Trayanus imperator genere hispanus vide fo-
 lio **CIX**
Arabes ignea apparuit illis temporibus vide
 folio **CLXXXIX**
Tracia que sit provincia ⁊ que gens illius fo-
 lio **CCLXXI**
Tres sunt in linea iustorum celestibus decorati
 folio **IX** Similiter tres in linea peccato-
 rum decorati terrestribus ibidem
Treueris tempore abrahe fuit constructa. vide
 folio **XXIII**
Tribuni ⁊ ediles sunt rome creati **LXX**
Tripbon rex syrie fuit **LXXIII**
Tributaria quando fuit iudea facta vide in fo-
 lio **LXXXVIII**
Tripbo auditor origenis **CXVII**
Troya venit a dardania **XVI**
Troys in dardania regnauit ⁊ troias condidit
 ciuitatem **XXXVI**

Trogus pompeius hispanus historicus. vide
 folio **CXIII**
Trusianus medicus plusque commetator vide fo-
 lio **CCXXII**
Tubal filius lamech musicam inuenit vide fo-
 lio **X**
Tubalcain artes humanas in duabus calum-
 nis sculpsit **X**
Tubalcain filius lamech primus artem ferream
 inuenit **X**
Tullius hostilius tercius romanorum rex ictu
 fulminis conflagratus est **LVI**
Thucydides historicus claruit **LXXIII**
Thunica christi. in consuetis fuit inuenta. vide
 folio **CXLIX**
Turrim edificauerunt isti tres post diluuium prin-
 cipes Iectan Memroth Suphena **XVII**
Et quo memroth persuasit edificari **XVIII**
Turchus filius troili filij regis priami a quo
 quidam dicunt turchos denominari vide fo-
 lio **XXXVII**
Thuro ciuitas a quo fuit condita. vide in fo-
 lio **LXXI**
Thuringia elegit sibi hoc tempore regem vide
 folio **CLV**
Turchorum origo que fuit **CLXXXV**
Turchi ex osbomanno creuerunt ⁊ multas sibi
 subiecerunt nationes **CCXXVIII**
Turchorum regio. que sit ⁊ que gentis illius
 proprietas **CCLXXII**
Turchorum dux maumetus unde duxit origi-
 nem. quomodo sit mortuus. quidue in chris-
 tianos effecerit **CCLVI**
Turchorum dux duos habuit filios. qui post
 patris mortem super regno fuere discordes.
 folio **CCLVI**
Thufim quartus filius messaraim a quo fuere
 philistini **XLIII**
Valerius publicola vide fo-
 lio **LXIX**
Valerius consul romanus
 vir prudens. vide in fo-
 lio **LXIX**
Valerius coruinus roma-
 nus adolescens. vide in fo-
 lio **LXXIX**
Valerius anaximus romanus philosophus
 et orator luculentissimus **XCIII**
Valerius procurator iudee primus apud iude-
 os pontificatum vendere cepit. vide in fo-
 lio **XCIV** ⁊ **XCVI**
Valentinianus hereticus platonius. vide fo-
 lio **CXIII**
Valerianus ⁊ galienus eius filius imperato-
 res **CXXI**
Valentinus romanus presbiter ⁊ martir. vide
 folio **CXXII**
Valentinianus imperator vir animo grauis.
 folio **CXXIII**
Valens imperator rebaptisatus hostis fuit chris-
 tianorum seuerissimus **CXXXII**
Valentinianus occidentalis imperij imperator
 vide folio **CXXXVII**

Tres sunt in linea iustorum celestibus decorati
 folio IX Similiter tres in linea peccato-
 rum decorati terrestribus ibidem

Valentinus papa patria romanus. vide fo-
 lio **CLXVIII**
 Valachia que sit regio et que gens illius vide
 folio **CCLXX**
 Vandalorum rex fuit gensericus qui contriuit
 Hispanos Gallos et Romanos. vide fo-
 lio **CXXXVII**
 Varro vir plurimum eruditus **XCII**
 Albertinus habuit dominium padue. vide fo-
 lio **CCXXXVII**
 Adalricus episcopus augustensis comes de dil-
 lingen folio **CLXXX**
 Ado archiepiscopus madeburgensis vide fo-
 lio **CLXXXVIII**
 Venecia urbs a quo habuit nomen. vide fo-
 lio **XLIII et CCLXXXV**
 Veneti sunt Troiani ut Cattho dicit. vide fo-
 lio **XLIII**
 Veneta urbs quando accepit augmentum fo-
 lio **CXXXVII**
 Venetorum ducatus incepit illis temporibus
 folio **CLXI**
 Veneti sunt a cesare friderico primo in plurib⁹
 privilegiati **CCIII**
 Veneta ciuitas illis temporibus sensit pericu-
 lum **CCXXXIII**
 Veneti illis temporibus percusserunt sed⁹ cuz
 mahumeto turchorum imperatore. vide fo-
 lio **CCLV**
 Venturia romana mulier et prudens. vide fo-
 lio **LXX**
 Wentzslaus bohemozum dux erat. vide fo-
 lio **CLXXXVII**
 Wentzslaus tercius bohemie rex **CCXX**
 Wentzslaus bohemie rex sextus **CCXVIII**
 Veneno interfectus est beinricus octauus im-
 perator per monachum quendam. vide fo-
 lio **CCXXXII**
 Veronica mulier iherosolimitana sanctitate in-
 signita **XCVII**
 Verona ciuitas a quo sit condita **LXVIII**
 Verona ciuitas venit in potestatem venetorum
 illis temporibus **CCXXXVII**
 Vestis sacerdotalis in veteri testam⁹to quod fu-
 erit formata **XXXIII**
 Vestem vniam omnibus licurgius instituit fo-
 lio **LII**
 Vestem duplicatam primo habuit dyogenes.
 folio **LXXXIII**
 Volmus episcopus et doctor egregius vide
 folio **CCXVIII**
 Volo bolumus ordinis predicatorum doctor.
 folio **CCXVIII**
 Victorinus enuterne urbis episcopus vide fo-
 lio **CIX**
 Victor papa natione apber **CXIII**
 Victoria virgo inclita **CXX**
 Victor ciuis mediolanensis **CXXVII**
 Victorinus natione aquitanus **CXLI**
 Victor secundus papa natione alemanus epi-
 scopus cystetensis et in papam electus vide
 folio **CXCI**
 Victor tercius papa antea desiderius vocatus

vide folio **CXCIII**
 Vienna urbs austrie vnde cepit initium. vide
 folio **XCVIII**
 Vigilius papa natione roman⁹ **CXLIII**
 Vigilius episcopus Antisiodorensis. vide fo-
 lio **CLIII**
 Villas magnas galli vocabant ciuitates vide
 folio **CXC**
 Vinum quomodo primo a noe fuit plantatum
 folio **XI**
 Vinum in grecia primo inuenit bachus. vide
 folio **XXVIII**
 Vinum bonum est et malum dicit pitacus vide
 folio **LIX**
 Vindicauit arthaseres mortem patris et fratris
 sui **LXX**
 Vincentius ordinis predicatorum declamator
 folio **CCXXXVI**
 Vincentius leuita natione hispanus. vide fo-
 lio **CXXXIII**
 Vincentius gallus ordinis predicatorum fra-
 ter **CCXIII**
 Virgo Rhea vestalis quomodo peperit duos
 filios Remum et Romulum **LVI**
 Virgilius maro magnus fuit medicus vide fo-
 lio **XCH**
 Virgo fuit post tres etiam viros egiltrudis fo-
 lio **CLIII**
 Visitationis marie festum instituit urbanus se-
 xtus per octauas celebrandum. vide in fo-
 lio **CCXXXIII**
 Vitulu adorabat popul⁹ in egypto more egi-
 ptiorum **XXXI**
 Vitellus nonus romanorum imperator. vide
 folio **CV**
 Vitus puerulus natione Siculus. vide fo-
 lio **CXXV**
 Vitigis rex gothorum italiam petijt. vide fo-
 lio **CXLV**
 Vitalianus papa patria Siguinus. vide fo-
 lio **CLIII**
 Vita hominis in hoc q^m multis sit dedita peri-
 culis folio **CCLXIII**
 Ulixes errauit in mari venit ad circes que soci-
 os suos mutauit in bestias **XLI**
 Alma sueuie insignis urbs describitur. vide fo-
 lio **CXC**
 Ungari italiam ingressi papiam obsederunt fo-
 lio **LXXIII**
 Ungari obsederunt augustam et afflixerunt fo-
 lio **XCH**
 Ungari sunt a sueuis et batoarijs prostrati vi-
 de folio **CLXXXIII** **LXXV**
 et **LXXVII**
 Ungari papiam obsidebant **CLXVI**
 Ungari depopulabant italiam. deinde vene-
 runt in germaniam tempore primi ottonis.
 folio **CLXXXVII et LXXXIX**
 Ungari fidem receperunt predicatione adalber-
 ti folio **CLXXXII**
 Ungaria que sit regio. de gestis in ea vide fo-
 lio **CCLXVIII** et in sequentibus
 folijs

7 *Angarox rex mathias valde oppressit turchos*
folio CCLII 7 LIII

Moluptatem duxit pro maiori malo archita
lio LXXIII

Urbanus papa primus natione romanus
lio CXVI

7 *Ursula virgo gloriosa natione anglica* vide fo
lio CXXXVIII

Urbanus secundus papa antea fuit monach
folio CXCVII

Urbanus papa tercius patria mediolanensis.
folio CCIII

Urbanus quartus papa natione gallus. vide
folio CCXIII

Urbanus papa quintus patria lemonicensis.
folio CCXXXI

Urbanus papa sextus natione neapolitanus.
vide folio CCXXXII

7 *Arias propheta occisus est a rege ieconia*
lio LV

Ulpianus iuriscultus vir prestantissim
folio CXVII

7 *Uxoribus suis spartani siue lacedemonij dederit*
licentiam vt alios ducerent viros. vide fo
lio XXXIX et folio LIII

7 *Uxores trium principum male fuerunt ex quibus*
bus causis vide CCXXIII

7 *Uxor sigismundi imperatoris lugubres duxit*
vitam CCXLII

Enophon phus dux exer
cit⁹ atheniensium LXXIII

Xenocrates calcedonensis
phus LXXVIII

Xenophilus pythagoricus
phus LXXVIII

Xenarchus phus claruit
istis t⁹ibus LXXIX

7 *Xerxes rex assyriorum antiquus qui 7 balane*
vocatur XXVI

7 *Xerxes philosophus inuenit ludum scutorum*
folio LXII

7 *Xerxes rex persarum maxime fuit p iudeis vi*
de folio LXX

Air de trebu manasse fuit
septimus iudex in israhel.
folio XXXVII

Yephte illegitimus princeps
latrocinantiu facis et dux
exercitus a gallatidis fo
lio XL

Yesse vel abyssi habuit se
ptem filios. 7 filias duas. quorum nomina

habes folio XLII

7 *Ydolatrias fecit moyses occidi*
XXXI

7 *Ydolatra primus fuit ninus*
XVII

Ylen vel yle quid sit vide folio
II

Yoiada pontifex amouit atbaliam ne regnaret
sup iudam vide folio L

7 *Ypocrates medicus fuit pitagore discipulus vi*
de folio LXXXII

Ypolitus romanus patricius 7 martir. vide fo
lio CXXI

7 *Ypolitus epus vir doctus*
X

Yrath erat filius enoch
XXV

Ysis ynachi filia in egipto inuenit leges 7 litte
teras docuit LII

Ysaas ppheta nobilis vnus fuit de quatuor no
bilioribus pphetis LXXIII

7 *Ysocrates orator preclaus fuit*
lio CL

Ysidorus episcopus hispalensis vir beatus fo
lio CXCVII

Ysaac medicus preclarus floruit
X

Ytalia est pars europa. xiiij. Et vnde habeat no
men vide XLV

Ytaliam valde oppressit fridericus primus im
perator CCIII

7 *Yuo canonum doctor*
CXCVII

Ygne sanctitatis
CXCVII

Ambri rex israhel delevit domu
baasa XLIX

Zacharias filius ioiade lapida
tus est iussu regis Joab vide fo
lio L

Zacharias rex israhel fecit si
cut sui antecessores malum LIII

7 *Zacharias quando obiit folio*
LXV

7 *Zacharias hebreus ppheta domini elizabet*
habuit uxorem ex qua genuit iobannem ba
ptistam XCIII

Zacharias papa natione grecus
CLXIII

7 *Zazariam pontificem interfecit nabuchodo*
nosor folio LV

Zeno philosophus naphel filius
LXXIII

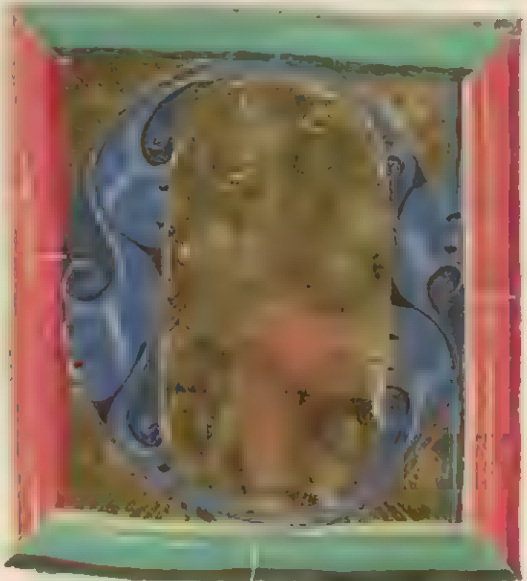
Zeno erat romanorum imperator
CXLI

Zepherinus papa nat ione romanus vide fo
lio CXIII

7 *Zenses heracleotes bonus fuit pictor vide fo*
lio LXXI

Zosimus papa natione grecus
CXCVII

7 *Finis registrium*

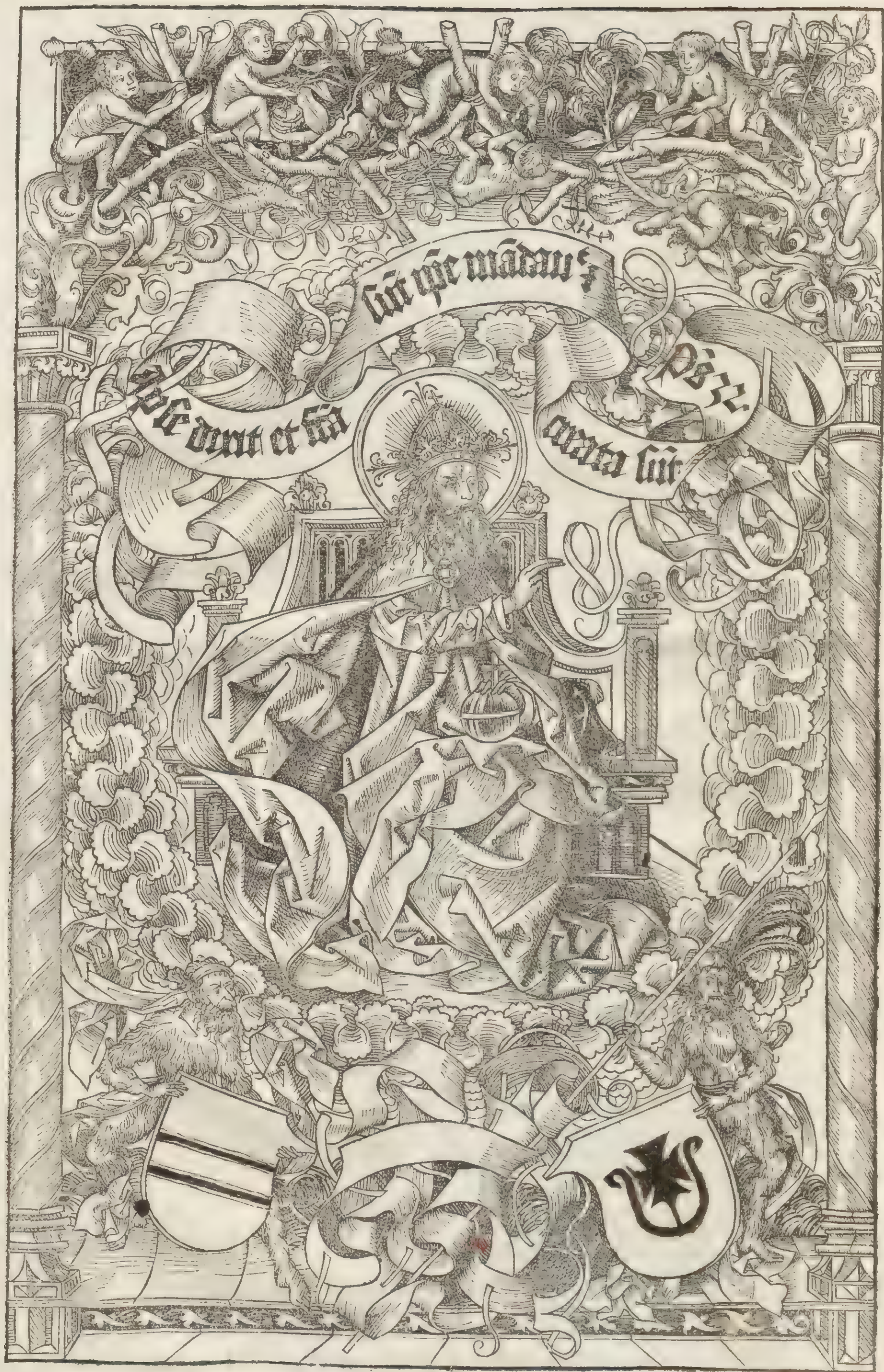

Dum apud doctissimos et prestantissimos vi-
ros q̄ verā naturā et historias tradiderūt de mūdi fabrica: ac prima ho-
mini generatione: duplex opinio fert̄: a p̄scais enim illis sp̄ib⁹ sumpto
initio: scribem⁹ breuissime q̄ntū in tā remotis (p̄pter antiq̄tate) reb⁹ lice-
bit. Quidā mūdū ingentis: et incorruptibiles: et genus humanum ab
eterno extisse neq; habuisse ortus principiū sentire. Quidam genitum
corruptibilemq; arbitrati: et homines dixerūt generatōis iniciū tem-
pore esse sortitos. Et greci viri clarissimi qui historias collegerūt: affir-
marūt. Quā ante iniciū omnīū celi et terre cūctis simul p̄fusa formā fu-
isse: postea dissepatis: diuisisq; molibus cepisse mūdū hunc ordines
quem videmus. Aerem hūc motu p̄tinuum et igneam p̄tem cuius supe-
riora loca p̄pter leuitatē aut appetuisse: Quā ex causa solem ac stellarū
multitudine volūtōne totius circūferi: Partem autē turbidam atq; ter-
restrem vna cum humidis ad infima loca ob grauitates descendisse que

cum mixta essent. ex humidis quidē mare effectū. Ex durioribus vero terram lutosam euasisse: et omnino
mollem. hec primum cum solis ardore densior euasisset: in quibus putredines tenui cōtecte pellicula sine
excitate. Erupisse tandem ab illa colluue varias animantū formas quorum ea quo maiorem calores sor-
tita sunt in superiorē regionem volatilia abierūt: sicciora et grauiora: serpētia ac terrestria euaserunt ani-
mantia. Naturam aquosam nacta in sui generis elementum delata sunt. Terra deinceps tum solis ardore
tum ventis arefacta: mutua p̄mixtione sexū p̄fectiora generant. Hoc Euripides Tragicus Anaxagore
physici discipulus ita se habuisse testatur. Eodem modo homines a principio genitos dicunt. In agris
pastum querentes. siluestri et incondita vita vitasse quibus herbe et arborū fructus vltro victum p̄bue-
runt. In huius teniq; enarratōne cum per multos elaborasse latinos grecosq; videmus: p̄terea chalde-
os et hebreos veteres nouosq;. Relictis igitur antiquis erroribus Archana Moscos volumina de mun-
di fabrica: et celebratis illis operibus sex dierum plūstrabimus. Quibus totius nature secreta cōtinent.
Nam moyses p̄pheta ac historicorum pater deo plenus: ac celesti dictante spiritu totius magistro verita-
tis: excepit hec oīa. Quem cum nostrorum: tum suorum: tum gentium teniq; testimonia p̄orsus huma-
ne sapientie: doctrinarumq; omnium et litterarum cōsultissimum prodiderunt. Apud hebreos Salomol-
nis liber: cui sapia titulus: in quo vir nature rerum interpres se illiusmodi disciplinā de moysae legis pe-
netralibus accepisse fatef. Sunt apud nostros Lucas et philon autores grauiissimi: illū in vniuersa egypti
priorum doctrina fuisse eruditissimū. Sed et hermippus attestat Pythagoram de moysae lege plurima
in suā philosophiā transfuisse. Notū illud Numenij philosophi: nō aliud esse platōē q̄ atticū moysē.
In primordio teniq; sui operis de natura: de totius opificio mūdi velut agri cuiuspiam thesauri: omnis
vere philosophie defossi sunt. Factiq; in primis hoc in hac parte: vbi de rerum omnīū emanatōe a deo de
gradu: de numero: de ordine partium mundanarū altissime philosophat. Propterea fuit decretum vetel-
rum hebreorū. Cuius etiā meminit Hieronymus: ne hanc mūdi creatōem quisq; nisi matura iam etate at-
tingeret. Que aut sup hoc librō viri sanctissimi Ambrosius et Augustinus. Strab. item et Beda et Remi-
gius. Et ex iunioribus Egidius et Albertus. Que item apud grecos philon. Origenes. Basilus. thel-
odorius. Appollinarius. Dydimus. Senadius. Crisostomus et. scripserunt intacta penitus a nobis re-
linquent. De his item que vel Iohannes vel Anselmus vel Symeon antiquis chaldaice tradiderūt: vel
ex hebreis aut veteres Eleazarus. Aba iohannes. Neonius. Isaac. Ioseph: aut iuniores Serfomides.
Sadias. Abrahā et. scripserunt: nullam nos in p̄sentia mentōnem habebimus. Afferemusq; p̄ modum
epitomatis. Ex moysē seriem sex dierum: de diuina mundi fabrica: de qua in archanis sancte religionis li-
teris traditur.

Exorsus igitur deus fabricam mundi illum primū et maximū filium p̄fecit operi immenso. Eoq; simul
et cōsiliatore vsus est et artificer: in excogitandis: ornandis: faciendisq; reb⁹: qm̄ is prudentia et rōne: et
potestate perfectus est. Nec querendū ex quibus ista tam magna: tam mirifica opa deus fecerit. Oīa enī
fecit ex nihilo. Quanto igitur rectius est omīssis insensibilibus et vanis: oculos eo rēdere vbi sedes: vbi
habitatio est dei veri: qui terram stabili firmitate suspendit: qui celum distinxit astris fulgentibus: q̄ solē
rebus humanis clarissimū ac singulare lumen in argumentum sue ac vniūc maiestatis accedit. Terris aut
tem maria circumfudit: flumina sempiterno lapsu fluere p̄cepit: iussit et extendi campos: subsidere val-
les: fronde tegi siluas: lapidosos surgere montes: que vtiq; omnia nō iupiter fecit: sed ille opifex rerū mū-
di melioris origo: qui vocat̄ deus: cuius p̄ncipiū qm̄ nō potest comprehendī nec q̄rī debet. Satis est ho-
mini ad perfectam prudentiam: si deum esse intelligat: vt suscipiet et honorificet communem parentes ge-
neris humani: et rerum mirabilium fabricatorem. Tres mundos figurat antiquitas: supremum omnīū
vltia mundanum: quem theologi angelicum: philosophi autem intellectualem vocant. Proximum huic
celestem: postremum omnīū sublimarem: hūc quem incolimus: hic tenebrarum mundus: ille aut lucis: ce-
lum ex luce et tenebris temperat. Est et p̄ter tres quartus alius mundus: in quo et ea omnia inueniātur
que sunt in reliquis: hic ipse est homo. Tritum in scolis verbum est esse hominem minorem mundum: in
quo mixtum ex elementis corpus: et celestis sp̄s: et plantarū anima vegetalis: et brutorū sensus: et ratio et
angelica mens: et dei similitudo conspicit̄. De his quatuor mundis moyses sufficienter differuit: vt deus
opifex disposuit: vt vere scriptura hec Moscos imago mundi expressa sit: quemadmodum legimus etiaz
ei p̄ceptum in monte: vbi hec didicit: vt oīa faceret fm̄ exemplar quod in monte viderat. Quid tandem
mosaica littera de celebratis operibus sex dierū edocet: cursim absoluemus.

de platone

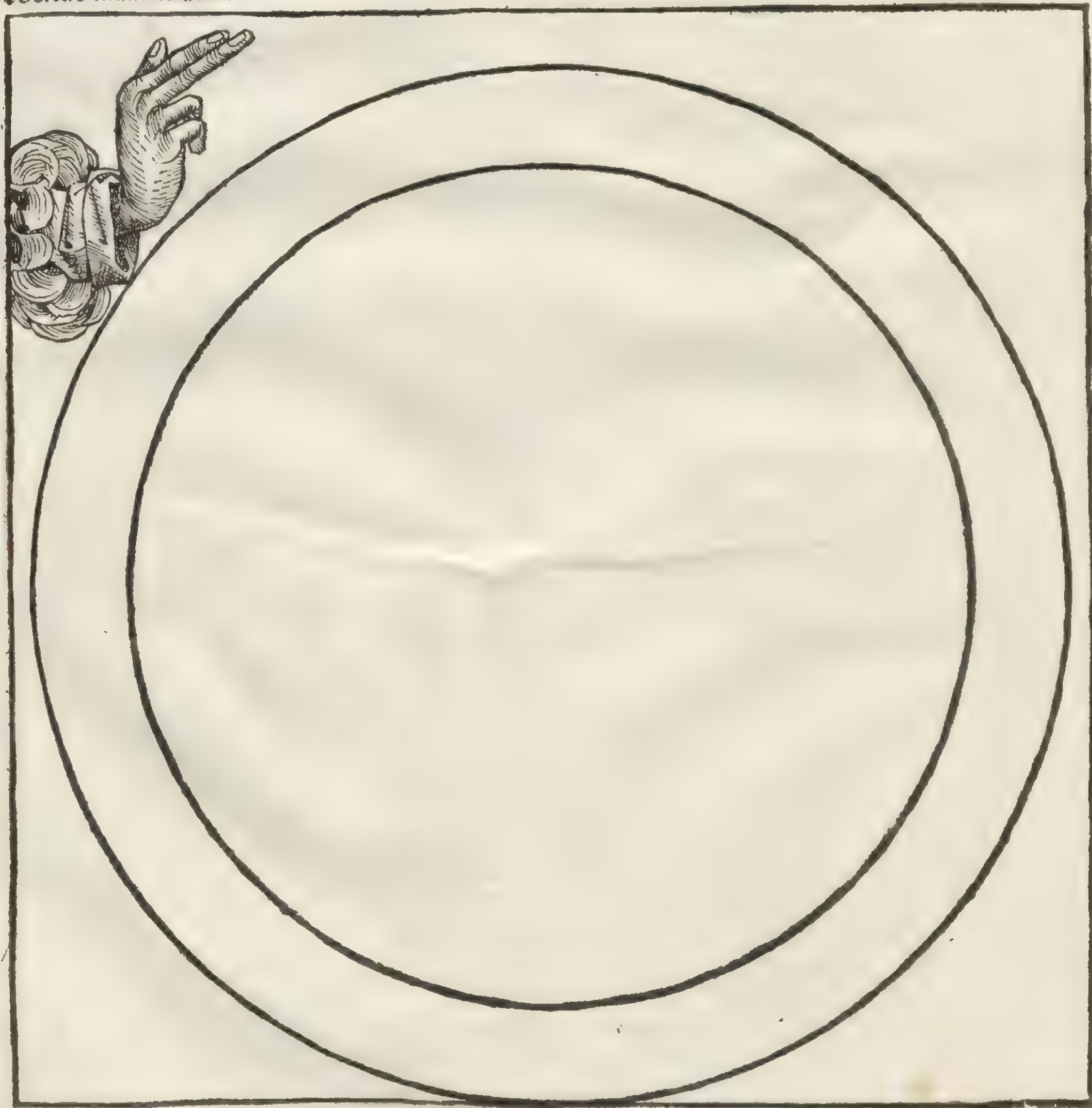
W. J. H. A.
V. J. H. A.
W. J. H. A.

In principio creauit deus celum et terrā. Terra autem erat inanis et vacua: et tenebre erāt sup faciem abissi: et spūs dñi ferebat sup aq̄s. Moyses diuinus pph̄a atq; historic⁹. q̄ troianū bellū septingētis fere ānis antecessit edocet: quō de⁹ machinator: constituitorq; rex. cū hoc op⁹ adoriretur: fecit p̄mū oīm celū: et i sblime suspēdit: qd̄ cet sedes ipsi⁹ dei p̄ditoris: deinde terrā fundauit: ac celo s̄didit. Tenebras aut cōstituit i terra. Nihil em̄ ple p̄tinet lumis: nisi accipiat a celo. In q̄ posuit lucē pennē: et superos et vitā p̄petuā. Et i terra tenebras: et inferos: et mortē. Moyses vō cū deū creasse p̄memorat tres errores Platonis. s. Aristotilis et epicuri elidit. Plato em̄ ab eterno deū ydeas ylen. Et in p̄ncipio de yle mūdū fuisse factū testat. ylen greci p̄mā materiā rez nō formatam ap̄pellāt. Qua visibilia hec elemēta formata sunt. q̄ qdā p̄cordia pueniūt. Quātq; ceteri de materia et format aut de arboris factis fuisse: de tñ mūdū sine p̄iaceti et p̄pata materia creauit: cū prudētissim⁹ esset ad exco gitādū: et ad faciendū solertissim⁹ anteq; ordiret hoc op⁹ mūdū. qm̄ pleni et p̄luminati boni fons i ip̄o erat: vt ab eo bono tāq; riu⁹ oriret. Angelos i p̄ncipio oīm creaturaz p̄mordiales fecit. et ex eo qd̄ n̄ ē: qz p̄ eter nitatē fortē ē: p̄ fortitudinē p̄tāt i mēse: q̄ sine ac mō caret: sic vita facturis. Quid ergo mirū si facturis mū dū: p̄us materiā de q̄ faceret p̄pauit: ex eo qd̄ nō erat. Qd̄ intellexerūt forte et sarraceni dicentes. Eductos āgelos a deo de tenebris ad lucē: ad p̄letosq; eterna leticia. In q̄busdā tñ indolis diuine stirpis nō p̄māsit. Eductore hui⁹ rei ex bono p̄ se malū effectū greci diabolu appellauit: nos crimi atorē vocam⁹. Terra erat ianis (vt trāstulit diu⁹ Piero. vt septingēta) inuisibil⁹ et icoposita: Quā p̄ sui p̄fusiōe abyssum vocat: quā et greci chaos dicūt. Abyssum vocat terrā. i. materiā trino dimēsu i altissimas profunditates extensam: de hoc etiā Quid⁹ meminit. Ante mare et terras et qd̄ tegit oia celū. Un⁹ erat toto nature vul⁹ in orbe. Quē dixere chaos rudis indigestaq; moles. Nec q̄cq; nisi p̄odus iners: p̄gestaq; eodē. Nō bene iūctari discor dia semina rerū. Nullus adhuc mūdo p̄bebat lumina titan. Et spūs dñi: organus diuine artis ferebat sup aquas: vt volūtas architecti cū cuncta ad faciendū disponit. Cū perfecta sint opa dei. Creatio rez senario numero explicatur. Cuius partes. vnū: duo: tria sunt. que in trigonū surgāt. In primo creationē. In se cundo et tercio dispositionē. In reliquis ornatum Moyses per opera sex diez ostendit.

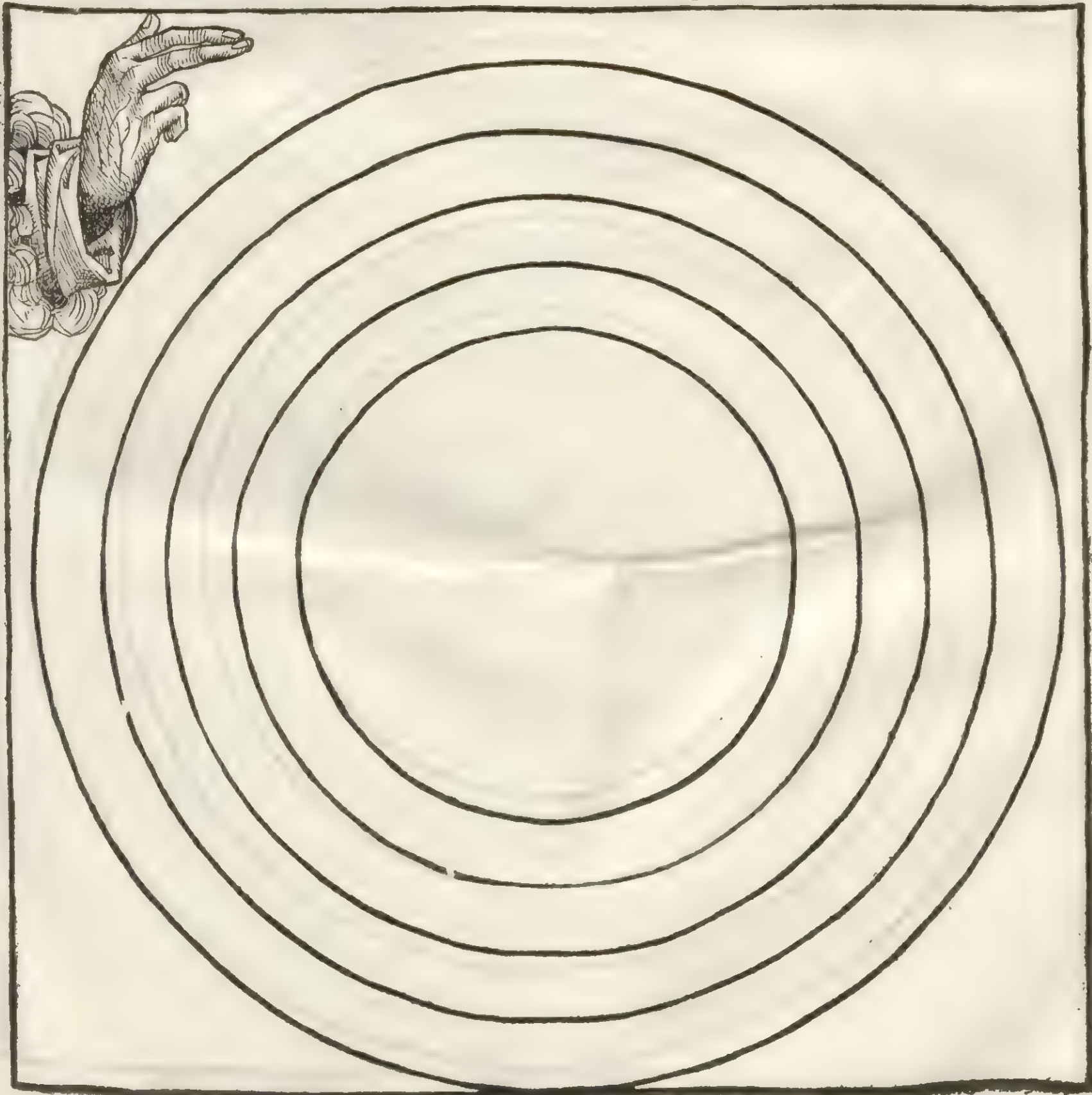

De opere prime diei.

Oritur deus fiat lux. Et facta est lux. Et vidit deus lucem quod esset bona. Et diuisit lucem a tenebris. Appellauitque lucem diem. Et tenebras noctem. Factusque est vespere et mane dies unus. Moyses mirum artificium diuina non humana industria totius nature secretis apte conueniens in suo libro ostendit. quod omnem doctrinam et eloquentiam et ingenium superat. Philosophus enim dicitur. quod est vera lux. lucemque diligens. omnia in luce faciens. Mundi fabricam a luce rectissime inchoauit. Que tribus diebus usque ad quartam (in qua lunaria formata sunt) circuitu suo diem naturale pergit. Et eratque nobilissimum corporum spirituali creature finitimum atque optimum. suam pulcritudinem maxime conuincens. Cum prout minimus totius mundi spatium repleat. Ideo lux sola est. quod mundus totus bonus et pulcher est per immunemque sine corruptione transiens. Et merito lucem vidit quam bona. Cum nihil aliud sit quam primi boni imago tenuis et umbratilis similitudo. Statim tractate spiritus aquas illas et puadente subiectum iussu dei artificis exorta est lux decus et splendor: ut nubes lucida superiores mundi pres sua claritate illuminans. ut in diluculo fieri solet: per modum solis agitata: superius emisperium: et vicissim inferius illuminans. Et postea diuisit: ut tenebre et lux diuersa emisperia vendicaret. Appellauit lucem diem a claritate quod purgat tenebras: tenebras a nocendo noctem. ne oculi videant. Secundum hanc partem dimensionem diem fecit et noctem. quod spacia et orbis temporum perpetuos ac volubiles quos vocamus annos alterna per vices successionem perficiat. Ac factum est dies unus: quod fuit primus dies seculi: non primus dierum omnium ideo non primus sed unus nominatus est. Et sic eo die fecit deus materiam informem. Angelos. Celum. lucem. terram. aquam et aerem etc. Prout quod terre binas partes prias inter se diuersasque constituit. scilicet orientes occidentesque. Ex quibus oriens deo accessit. quod ipse luminis fons et illustrator est rex. Et quod oriens nos faciat ad vitam sempiternam. Occidens autem perturbare illi proutque menti ascribitur. quod lumen abscondat. quod tenebras spiritum inducat. Et quod boles faciat occidere et interire potest. Nam sic lux orientis est. In luce autem vite ratio versatur. sic occidentis tenebre sunt. In tenebris autem mors et interitus continetur. Deinde alteras partes eadem ratione dimensus est: meridiem ac septentrionem: quod partes illis duabus societate iungitur. Ea est quod est sol calore flagrantior prius est et coheret orienti. At illa quod frigoribus et perpetuo gelu torpet. eiusdem est cuius extremus occasus. Nam sic prius sunt luminis tenebre: ita frigus calori. At igitur calor luminis est primus: sic meridies orienti: ut frigus tenebris. ita plaga septentrionis occasui. Nec omnia opus quarte diei uberius manifestabit.

Secundo die dixit deus. Fiat firmamentum in medio aquarū: et diuidat aquas ab aquis: vocauitq; firmamentum celum. Prophetam de celestibus misteriis loquentem audiamus. Fecit em̄ deus firmamentum rotundum mobile cetera sensibilia continens. Et ex aquis congelatis in modū cristalli solidauit: et in eo fixa sidera. Spera autē celi cū sideribus in ea fixis duob; axis voluit. Quorū alter septē trionalis boreas: Alter australis nothus dictus voluit ab oriēte in occidentē tāta celeritate: vt nisi plane te contra cursum eam tardarent mundi ruinas faceret. Et artifex mundi: celi naturam aquis temperauit: ne conflagratōne ignis superioris: elementa inferiora succenderet. Supra nouem celoz orbēs id est septem planetas: et speram octauam quam vocant inerrantem nonumq; orbem qui ratione non sensu dephensus est: primusq; est inter corpora que mouentur: creditum est decimum celum fixum manens et quietum: quod motu nullo participet. Neq; hoc tantum creditum a nostris: maxime iunioribus Strabo et Beda: sed a pluribus etiam hebreorum: pretereaq; a philosophis et mathematicis quibusdam: Et quibus satis duos sit attulisse: Abraam hispanum astrologum maximū et ysaac philosophū: quorū vterq; hoc attestatur: quin et hic ysaac decimū orbem ab Ezechiele designatum intelligit per saphirū in similitudinē throni: vt color saphiri lucis nitorem: throni similitudo immobilitatem significet. Sed redeamus ad Moysen diuidentem aquā ab aquis medio firmamēto. Triplex em̄ particio corporū sublunariū. Alia sup̄ mediam regionem aeris sunt: suprema. s. pars eiusdem elementi et purissimus ignis quod totum etheris nomine designatur ibi pura immixta et legitima elemēta. Alia infra ipam aeris medietullū: que apud nos sunt vbi elementis purum nullum (neq; em̄ purum elementum sensibile) sed mixta omnia ex feculenta crassiozeq; parte mundani corporis constāt. Intercedens regio aeris que etiam dicitur firmamētum. vnde et aues sub firmamento celi ab eo volantes introducuntur: ea est regio in qua sublimes ille impressiones apparent: pluuię: niues: fulgura: fulmina: tonitrua: comete et cetera id genus. Recte igitur nō solum situ: sed et nature p̄prietate hoc firmamentum superiora elementa ab inferioribus: quasi aquas ab aquis discriminat et distinguit. Sup̄ eum pura sunt elementa: infra eam perfecta mixtione ab elementalī simplicitate discedunt. Vocauitq; firmamentum celum: eum tegat omnia sensibilia et inuisibilia quod a koylon quod est concauū deducit.

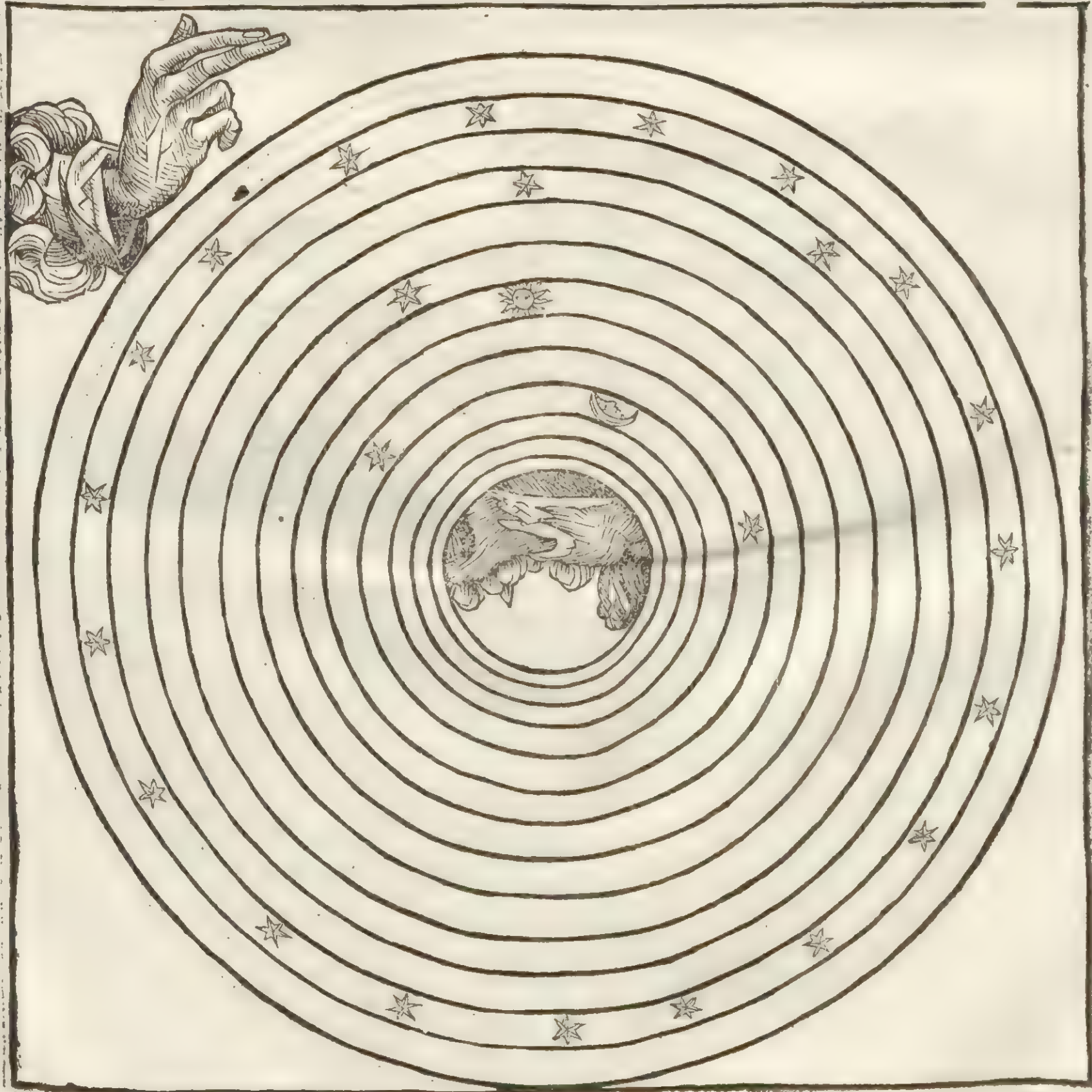

De opere tercię diei.

Tercio die deus aquas sub firmamento in locum vnum cōgregauit ⁊ appareat arida: vocauitq; aridam terram. Congregatōes vero aquarum maria appellauit. Videns q; bonum esset: ait germi-
net terra herbam virentem: ⁊ semen facientem: ⁊ lignum pomiferum facientem fructum iuxta gen-
suum. Post firmamentum de elementorum integritate: ⁊ positura: ⁊ ordine: nos breuiter admonet per col-
lectionem aquarum ad locum vnum: ⁊ prescriptas mari leges ne terram obruat. Si igitur que inuisibilis
olim fuerat terra: futurum est vt sub conspectum veniat: necesse est aquas que sub celo sunt id est sub media
aeris regione congregari ad locum vnum id est ad cōmunem mixtionis colluuiem confluentes: certis legi-
bus tamen: quasi litoribus prescriptam in vnum locum: tanq; in matricem coalescere. Neq; enim illud ita
est verum: vt nusquā distinctis disclusisq; in locis aque inueniantur. Cum indicum mare ab hircano: hir-
canum ab adriatico: adriacum ab Euxino. Innumera preterea fluuiorum: fontium lacuumq; fluēta lon-
gissima locorum inuicem intercapedine dispescantur. Sed ideo ad locum vnum congregate aque dicuntur.
Quia particulares he atq; diuise aquarum collectiones vel marine vel fluuiatiles: omnes vt inquit Salo-
mon ad primum mare tendentes: in vnum oceanum locum vniuntur ⁊ coeunt. Terra autem cum maris vir-
dis obruitur: nec utilis nobis: nec visibilis item est: sed tunc ⁊ animalium ⁊ nostris vsibus idonea: cum ab
eo secedens mari magis magisque sub aspectum venit: tūc fertilis: tūc secunda. Qd hic a Moysē apertissi-
me demonstratur. Cum eam simul atq; apparet: ⁊ herbarum ⁊ fruticum et arborum parentem facit. Recte
post illam aquarum congregationem terram inducit statim viridem ⁊ florescentem. In medio autem mun-
di tanq; centrum posuit: vntis metallorum videlicet auro: argēto: ere: cupro: stanno: plumbo: ferro (quod
omnia domat) dotauit: cunctis quoq; herbarum generibus summa oblectatione in viridi maturitate illico
vestiuit. Herbeq; semina: arbores fructus suauissimos produxerunt. Ferūt quoq; eodem die paradysus ab
eo factum id est ortum secundissimum ⁊ amēnissimū: omni genere ligni arborumq;. Quem omni amenita-
te fontium: ⁊ terre virentium: lignorumq; fructum vberimū producentium conseruit.

Quarto die dixit deus. Fiat luminaria in firmamento celi: et diuidant diem et noctem. Et sunt in signa et tempora: et dies et annos: ut luceat in firmamento celi et illuminet terram. Et factum est ita. Fecitque deus duo luminaria magna: luminare maius: ut pesseret diem: et luminare minus: ut pesseret noctem et stellas: ut diuiderent lucem et tenebras. Moyses primo celestium meminit quod posuit deus in firmamento ut luceret in celo: et terram illumina-
rent: videlicet lunam et stellas: quibus ipsa superior mundi pars ornat: uti terra ornat his que in ea sunt metallis: plantis: animalibus. Cum enim de natura firmamenti dixerat: restabat ut de operibus siderum: deque eorum officio dis-
sereret: declarans in quem usum fundata: et cui numeri delegata a deo fuerint. Celestium enim corporum due in uniuersum manifeste operationes motus et illuminatio: motus duplex statuitur. Alter mundi totius que celum et ether. 24. horis: per totum spacium uniuersi perfecto ambitu circueuntur. Alter siderum proprius multiplex et varius. Inter quos principalis motus solis: que spacio. xij. mensium zodiaci signa omnia circuit. Ille die facit: unde et diurnus dicitur: hic autem annus. Reliqui siderum motus variis temporum intervallis paguntur. Recte igitur et breuiter nos omni admo-
nuit Moyses cum dixit posita sidera in firmamento in dies annos et tempora. Indicauit preterea expresse reliquam operationem siderum. Que est illuminatio: cum dixit statuta illa ut luceret in celo: et terram illuminaret. In hec igitur ministeria et lune et solis et stellarum sunt corpora distributa. Sol enim que oritur in die: licet sit unus (vnde sol esse ap-
pellatum Cicero vult videri) que obscuratis sideribus solus appareat. Tamen verum et perfecte plenitudinis lumen est: et calore potissimum: et fulgore clarissimo illuiscit omnia. Quis enim stelle innumerabiles micare ac radiare vi-
deant: tamen que non sunt plena ac solida lumina: nec caloris prestant quicquam: nec tenebras multitudine sua vincunt. Duo igitur principalia inueniuntur. que diuersam et triam sibi habent potestates calor et humor: que mirabiliter deus ad sustentanda et gignenda omnia excogitauit. Altissime hic pertractande essent questiones: et que sibi singule iustis vo-
luntatibus exposcerent: quo pacto hec sidera sunt in firmamento: an ut presens eius nobiliores: an ut aequalia in suis speris: in aqua pisces. iumenta in terris: congressum hic ite locus cum Senethliacis sibi exposceret diuinandi per-
astra: et prenoscedi futuros euentus: sciam hinc confirmantibus quod Moyses sidera in signa posita a deo dixerit. Que rendum hic etiam de natura siderum: de motu: de principatu: de lune maculis: deque omni siderali scientia. Verum quicquam sunt pulchra et digna cognitu. Audiemus fortassis Poracianum illud sed nunc non erat hic locus.

De opere quinte diei.

Quinto die dixit deus: producant aque reptile anime viuentis: et volatile super terrā sub firmamen-
to celi. Creauitq; de cete grandia: et omnem animam viuentem atq; motabilem quas produxerāt
aque in species suas: et omne volatile scdm genus suum. Vidēs quod esset bonum benedixit eis di-
cens. Crescite et multiplicamini et replete aquas maris: auesq; multiplicentur super terram. Ornauit igitur
eo die deus aerem et aquam: volatilia dans aeri: natatilia aquis: q; reptilia dicuntur: cum impetu quodam
se rapiunt. Cete enim grandia et belluas: maioraq; terrestribus animalibus ex habundātia humoris et mō-
strifica in mari reperiuntur. Et quicquid in vlla parte nature nascitur: et in mari esse vulgi opinio fert. Ma-
nifesta iam que sequuntur de animalium productione: post plantas enim ea sunt mixta que sentiunt et mo-
uentur: quāq; et in plantis stupidum sensum adscribant pitagorici. Hec aut animantia que citra omnem
controuersiam motu sensuq; participant: et hic a Moyse: et in Timeo in volatilia: et in aquis degētia: et ter-
restria distinguuntur. Veniamus igitur ad Moysem qui postq; de celestibus dixit terrestrium animalū me-
minit ordine cōgruenti: que vel aquas vel terram vel aerem inhabitant. Si tamen inhabitare aerem volu-
eres dici possunt. Relinquamus hic disputationem: quo pacto corpora animalium ex elementis: aut quid
sint indite a deo naturis rerū seminarie rationes: sit ne item vita brutorū de sinu educta materie: an diuino
potius principio omnis vita proueniat: vt cōstantissime asserit Plotinus: cui sententie fortasse videbif hoc
loco ppheta suffragari. Cū postq; dixit: producant aque reptile anime viuentis: adiecit postea creauit deus
omne animā viuentē: vbi nō id dūtaxat quispiā obseruaret q; et aq; pducāt deo iubente: et deinde etiā deus
pducāt: vix et illud qd vbi de dei ope agit scriptū est: creauit deus animā viuentē. vbi aut de aqs: nō aiām.
Et reptile aie viuentis qsi aquis vehiculū. Inter aialia terre tria memorat Moyse q; in seqnti die insinuat.
Plurima aut et maxima in indico mari aialia. Et quibus balene quaternū iuger. Et in mari bellue circa sol-
sticia maxime visunt. Tūc illic ruūt turbines: tūc imbres: tūc deiecte motū iugis pcelle ab imo vertūt ma-
ria. pullatasq; ex pfundo belluas cum fluctibus voluūt. auū quoq; grādissime et pene bestiarum generis
strucio cameli affrici vel ethiopici altitudinem equitis insidentis equo excedunt: celeritatem vincunt. Adul-
to mirabilius de naturis auū et piscum ratio experiendi quotidie in varijs locis datur.

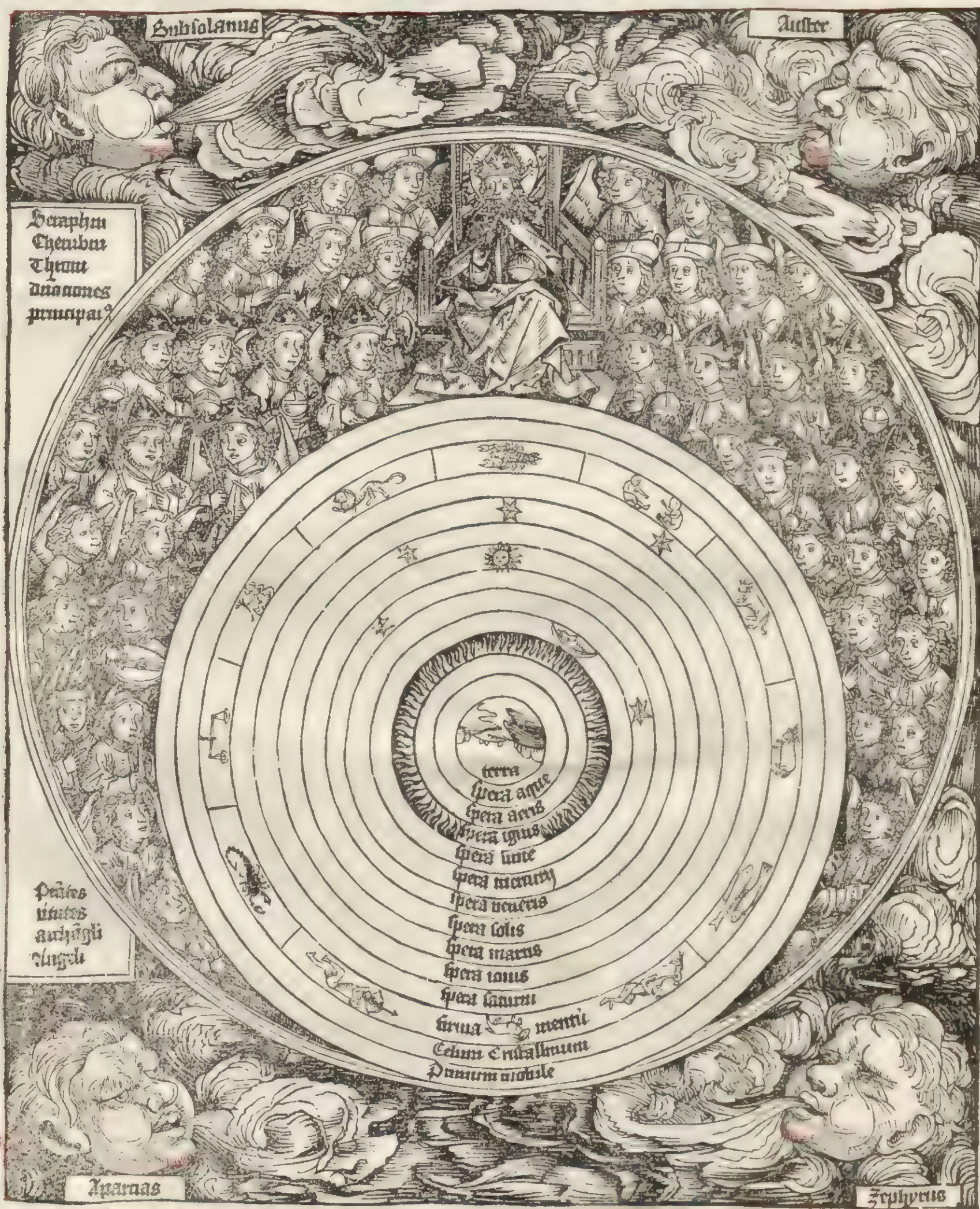

De sanctificatione septime diei

Consummato igitur mundo: per fabricam diuine solencie sex dierum. Creati em̄ dispositi ⁊ ornati
tandē pfecti sunt celi ⁊ terra. Compleuit de⁹ gl'iosus opus suū: ⁊ requieuit die septimo ab operib⁹
manuum suarū: postq̄ cūctum mundū: ⁊ omnia que in eo sunt creasset: nō quasi operando lassus:
sed nouam creaturam facere cessauit: cuius materia vel similitudo non precesserit. Opus enim propaga-
tionis operari non desinit. Et dominus eidem diei benedixit: ⁊ sanctificauit illū: vocauitq; ipsum Sabatū
quod nomen hebraica lingua requiem significat. Et q̄ in ipso cessauerat ab omī opere qd̄ pararat. Un̄
⁊ Iudei eo die a laboribus proprijs vacare dignoscuntur. Quem ⁊ ante leges certe gentes celebrem obser-
uarunt. Jamq; ad calcem ventum est operum diuinorum. Illū ergo timeamus: amemus: ⁊ ueneremur.
In quo sunt omnia siue visibilia siue inuisibilia. Et a domino celi: domino bonorū omniū. Qui data omnis
potestas in celo ⁊ in terra. Et presentia bona: quatenus bona sint. Et veram eterne vite felicitatem quera-
mus. *Calidus ⁊ Sicut*

fflat Subsolanus *Calidus ⁊ Sicut*

Atq; de medio Notus Austes affluat affluat

Circulus octafum
zephyrus flauentis
adit

flauentis
fflat

Aquilo boreas chauris
flauentis
adit

Distinctō orbiū tam celestiu
q̄ elementarium.

Oporalis mundi machina tota confi-
sit in duobus. scilicet in natura celesti:
et in natura elementari. Celestis autem
distinguitur in tres celos principales. scilz em-
pyreum. cristallinum et firmamentū. Intra fir-
mamentum vero quod est celum stellarum cōti-
nent septem orbes septem planetarū qui sunt
Saturnus. Jupiter. Mars. Sol. Ven⁹. Mer-
curius. Luna. Nomine autem celi cristallini siue
aquei intelligit prima pars materie prime que
fm philosophū formata est i duos orbes: quo-
rum supior est primū mobile. Istoz orbiū na-
tura est q̄ omnes mouent: excepto empyreo ce-
lo: qd̄ quietū est. Natura vero elementaris in q̄-
tuor speras principales distinguit. scilicet ignis
aeris. terre et aque. Spera ignis tria habet in-
terstitia videlicet: supremū qd̄ vocat igneus: ac
mediū et infimū quod vocat olympium. Aer si-
militer habet tria interstitia: scilicet: supremum
quod vocat ethereum: et medium ac infimū qd̄
dicat aereum. Et in supremo est calor et lux pro-
pter solis p̄pinitates. Similiter est et in infi-
mo: sed ppter radioz repulsionem a terra. In
medio aut interstitio ad quod nō ptingere po-
test repulsio radioz ē frigiditas et obscuritas:
in quo dicuntur habitare demones qui detrusi
sunt in hunc aerem caliginosum. Ibi etia sunt
tempestates: scilicet tonitrua: grando: niues: et
silia. Ex his collige duodecim orbes mundi ter-
ram et aquam ambientes: qui omnes celi pos-
sunt vocari. Istos autem excellit celum trinitatis
ipse deus qui est in omnibus et super omnia. Si-
stantia predictorū orbiū et planetarū hec
est. A terra vsq; ad lunam sunt miliaria. xv. dc.
xxv. miliaria. hec sunt stadia. cxxvi. A luna vsq;
ad Mercurium sunt miliaria. vij. decc. xij. et se-
nisse. A mercurio vsq; ad venerem tantū. A ve-
nere vsq; ad solem. xxij. cccc. xxxvi. A sole vsq;
ad martē sunt miliaria. xv. dc. xxv. A martē vsq;
q; ad iouem. vij. decc. xij. A ioue vsq; ad satur-
num tantum. A saturno vsq; ad firmamentū.
xxij. cccc. xxxvi. Ex istis sequit̄ q̄ a terra vsq;
ad celum stellarū sunt centum et nouem miliaria
et ccc. lxxv. miliaria.

Distinctio celestium hierar-
chiarum.

Celesti vero natura triplicem quidam
posuere distinctōem. scilicet supnatu-
ralem. id est supcelestem. celestem et sub
celestem. Supcelestis est in tribus psonis vt q̄-
dam dixerunt et male. quia fm Dionysium hie-
rarchia dicit ordinē: et ille absolute nō est in tri-
bus psonis: sed tñ ordo nature. Celestis in or-
dinibus angelicis. Subcelestis in hominibus
sanctis. Porro hierarchia celestis diuidit̄ i su-
periozem: mediā et inferiozem. Superior conti-
net tres ordines scz seraphin et cherubin et thro-
nos. Quoz primi p̄siderant dei bonitatē. Se-
cundi virtutē. Tercij equitatē. Item in primis
deus amat vt charitas. In scdis nōcit vt veri-
tas. In tercijs sedet vt equitas. Media cōtinet

dominatōes principatus potestates. Quoz
primi officia regūt angelozum. Sequentes ca-
pitibus p̄sunt populoz. vltimi potestatem coer-
cent demonū. Item in primis dñs dominat̄ vt
maiestas: in sequentibus regit vt principat⁹: in
vltimis tenet vt salus. Inferior hierarchia sili-
ter p̄inet tres ordines. scz virtutes. archange-
los. angelos. ad quoz priores p̄inet miraculo-
rum opatio. ad secūdos magnozū negotiozū
denunciatio. ad tercios humane custodie solici-
tudo. Item in primis deus opatur vt virt⁹. In
scdis reuelat vt lux. In tercijs nutrit vt inspirat̄
hec dicta sunt fm Gregoriū. Sed fm dyonisi-
um virtutes sunt mediū ordo hierarchie secū-
de: principatus primus ordo tercię hierarchie
hoc attende q̄ in qualibet triū hierarchiarum
premissarum notatur trinitas psonarū diuina-
rum: vt patet in celesti hierarchia tam superiori
q̄ media q̄ inferiori.

De tempore siue etatibus.

Mundi etates accipiunt̄ similitudinarię
iuxta etates hominis: sunt aut sex etates
mūdi. Quaz prima incipit a mūdi cre-
atōne et durat vsq; ad diluuiū: et habuit fm he-
braicam veritatē annos. 1656. Scdm septuagi-
ta interpretes (sicut Isidorus exponit) et alios q̄
plurimos quos hic sequimur hūit annos. 2242
et sic differūt in ānis. 586. quos hebrei minus
hūit in hac etate: et iuxta hanc cōputum matusa-
le mortuus est ante diluuiū: eodem tñ anno quo
diluuiū fuit. **S**ecunda etas incipit a diluuiō: et
durat vsq; ad natiuitatem abrahe: et habuit fm
hebreos annos. 292. fm septuaginta. 942. et
sic differūt in annis. 650. quos iterū hebrei mi-
nus hūit. Que aut sit ratio tante diuersitatis in-
uenire nō potui. **T**ercia etas incipit a natiui-
tate abrahe: et durat vsq; ad incitiū regni da-
uid hñs fm hebreos annos. 941. fm septuagi-
ta. 940. **Q**uarta etas incipit a principio re-
gni dauid et durat vsq; ad transmigratōes babi-
lonis: et habet annos. 484. fm hebreos. fm se-
ptuaginta. 485. **Q**uinta etas incipit a trans-
migratōne babilonis. scilz qñ hierusalē destru-
ta fuit: et templū in ea incensum: et durat vsq;
q; ad benedictā natiuitatem xp̄i habens annos
fm hunc modū pretactum quem hic sequimur
590. Et sicut p̄dictum est grandis est altercatio
de supputatōne annoz hui⁹ etatis diuersi diuer-
simode cōputāt. **S**exta etas incipit a xp̄i na-
tiuitate et durat vsq; ad finem mundi cui⁹ termi-
num solus deus nouit et hec dicat senectus: siue
hora nouissima. **H**is aut etatibus pōt adiū-
gi septima etas q̄ est quiescentiū. et currit cum
sexta: et octaua etas q̄ est resurgentium. Porro
fm hebreos in prima etate mundi sunt genera-
tiones. x. In scda. x. In terciā. xij. In quarta
xvij. quas tamē Mathheus gratia misterij. xij.
ponit. In quinta. xij. Etates aut hominis sūt
iste. Prima ē infantia hominis a natiuitate hoīs
vsq; ad ānos. 7. Secda etas est puericia vsq; ad
ānos. xij. Tercia etas ē adolefcētia a. 15. anno
vsq; in. 38. Quarta ē iunet⁹ vsq; ad. 49. Quin-
ta ē senect⁹ a. 50. āno vsq; ad. 79. Sexta ē decre-
pita etas ab āno. 80. vsq; dum vita finit̄.

Prima etas mundi

Prima etas mundi ab Adā
vſq; ad diluuiū habet ſm̄ hebreos ānos
1656. ſm̄ ſeptuaginta interptes Iſidorus
z plures alios quoruz numerus in etatibus con/
ſequēter ponitur habuit annos. 2242.

Somma bonitas volens cōmūicare ſuuz
bonū z alijs fecit creaturaz rationalem q̄
ſummū bonū intelligeret: itelligēdo ama
ret: amādo poſſideret: poſſidēdo beata eēt. fecit
de⁹ aut primū hoīez formādo corp⁹ ei⁹ p̄ miniſteri
um angeloz de limo terre i agro damasceno z in/
ſpirauit i faciē ei⁹ ſpiraculum vite: hoc ē aiām cre
auit: quaz corpori facto vniuit. Fact⁹ aut ē homo
ad ymagines dei in naturalib⁹ z ad ſilitudines in
gratuitis. Ecce dñs mirabili pfudit grā. Cū ergo
marē ad ſilitudinē ſuā primūz finxiſſet: tū etiā ſe/
minaz pfigurauit ad ipſius hoīs effigiem vt duo
inter ſe p̄mixti ſex⁹ p̄pagare ſobolem poſſent: z
omnē terrā multitudinē opplere.

Edmatis aiantib⁹ terre z volatilib⁹ adducit
ad Adā vt videret ea: cū adā nō inueniret ad/
iutor ſilis ſibi. immiſit dñs ſopore in Adā z tulit
vnā de coſtis ei⁹: replēs carnē p̄ ea: z edificauit in
mulierē. Quā adā vidēs dixit: h̄ nūc os de oſſib⁹
meis h̄ vocabit⁹. Iſſa qđ latine n̄r̄ interptat⁹: qz de
viro ſupta ē. factū igit adā de⁹ in padisum trāſtu/
lit: z ibi de coſta dormiēt. Eua p̄duxit: ſibi qz ſociā
formauit. Hāc n̄ fecit de capite ne viro dñaret: nō
de pede viri ne p̄tēneret: h̄ de latere vt amor⁹ vin/
culū pbaret: etiā vt nō loci gener⁹ nobilitate: h̄ vir
tute vnusq; ſibi cōparet grām. Iō extra padisū
vir fact⁹ ē: mulier vero itra paradisū. Creat⁹ deni/
q; extra padisū h̄ eſt i inferiori loco vir fact⁹ melior
inuenit p̄ Eua q̄ in padiso facta fuit Adā igit p̄/
thoplaſtū primū hoīem ſumm⁹ oim̄ rez fabricator
deus ſexto die ſecū q̄nta z viciſima marci⁹ beſtijs
terre creatis cūctisq; reptilib⁹ z volucrib⁹ de limo
terre rubeo i agro damasceno tāq; creaturaz om̄/
niū finē z poſſeſſorē finxit.

De
serpen
z beſt
terran
en qu
ceptus
teſtate
Male
des ex
ſudoz
taris
eis de
ſo coll
gladio

Cserpen
z beſt
terran
en qu
ceptus
teſtate
Male
des ex
ſudoz
taris
eis de
ſo coll
gladio

Quoniam suggerente diabolo in forma ser-
pentis. p[ro]p[ri]etates mandatus dei tras-
gressi fuissent: maledixit eis deus: et ait
serpenti. Maledict[us] eris inter omnia animantia
et bestias terre: super pectus tuum gradieris: et
terram comedes cunctis diebus vite tue. Mulier
enim quoque dixit. Multiplicabo erunas tuas: et con-
ceptus tuos: in dolore paries filios et sibi viri po-
testate eris: et ipse domiabitur tibi. Adeo dixit
Maledicta terra in opere tuo i laboribus come-
des ex ea: spinas et tribulos germinabit tibi: in
sudore vultus tui vesceris pane tuo: donec reuer-
taris in terram de qua sumptus es. Et cum fecisset
eis deus tunicas pelliceas eiecit eos de paradiso
collocans ante illum cherubin cum flammeo
gladio: ut viam ligni vite custodiat.

Nam primus homo formatus de limo
terre triginta annorum apprensus imposi-
to nomine Eva uxori sue. Quis de fructu
ligni vetiti oblato ab uxore sua comedisset: eie-
cti sunt de paradiso voluptas: in terram maledi-
ctionis ut iuxta imprecationes domini dei. Ada
in sudore vultus sui operaretur terram: et pane
suo vesceretur. Eva quoque in erunis viveret fili-
os quoque pareret in dolore. quam incomparabili
splendore decoravit. ea felicitatis sue invidus ho-
stis decepit: cum leuitate feminea fructus arboris
temerario ausu degustauit: et virum suum in sententi-
am suam traxit. Deinde perizoniis foliorum
susceptis ex delitibus orto in agro ebron una cum
viro pulsa exul venit. Tandem cum partus dolo-
res sepius expta fuisset cum laboribus in senectute
tande in morte sibi a domino predicta deuenit.

Etas prima mundi

De paradiso

De paradiso et quatuor fluminibus eius.

Paradisum terrenum seu deliciarum sub linea equinoctiali versus oriens situm a principio dominus deus plantauerat. Qui latine hortus siue pomarium dicitur. Hebraice heden quod deliciae sonat: quasi deliciarum hortum omnium arborum genere consitum. Vbi et lignum vite positum erat. Hunc locum muro igneo a terra usque ad celum perfecte vallatus aiunt. Hic etiam cherubin asserunt flammis gladio antestare prohibentem volentes adire. In quo Adam et Eva fuerunt producti: demum peccato gule expulsi. In eoque positi Enoch voluptuantur et helyas morituri manibus antixpi: hic autem locus in oriente longo maris tractu a nostro habitabili segregatus omni amenitate conspicuus scribitur. Qui habet salubritatem amenitatem atque iocunditates de cuius medio fons egreditur qui totum irrigat. Quicquid in quatuor nascentia diuiditur flumina ut expositores Beneseos profitentur.

Ganges qui et phison

Primus fluvius phison qui et ganges appellatur fluvius indie per gradus atque famosus: qui universam circumindiam. Is in orientem tendens a. xix. maximis atque navigabilibus fluminibus augetur. Et ultimo pluribus ostijs oceanum ingreditur. Quotcumque autem exundet alueis in mare: adeo gradus est ut ubi minus occupet latitudinis. viij. passuum pateat: ubi plurimum centum altitudinis nullo minus. xx. passibus reperitur. Adversus quem Cyrus persarum rex quasi cepti oblitus bellum inaudium sumpsisse fertur. Nam cum unus ex regibus equis candore atque forma precipuum quem fiducia tractus trasuadare persuaserat: a voraginibus vndarum circummagi atque absorbi vna cum insidente cerneret aut iratus iurasse se illum adeo extenuaturum: ut qui equum atque equitem optimum absorberet: mulieribus vix genua tingentibus vadofum faceret. Nec verbis opus defuit. Nam totis in hoc expositis copiis. In cccc. lx. alueos flumen detraxit. Anno integro operi dato non obfistente quod nili more augeri dicat certo anni tpe et adiacetes secundare agros.

Gion qui et Nilus

Gion qui et nilus secundus appellatur fluvius totius orbis primarius fluvius arbitrat. Hunc fm quosdam latine nomine melo. Alij dicunt hunc esse quem theologi Beon. nuncupant: et ex paradiso deliciarum fluere: incole Nilum vocant propter limum quem trahit: et eo egyptia arua fecundat. Is e nigro flumine quem accole nili patrem dicunt rapido veniens cursu affricam omnem ab Ethiopia sepe rat: et plurimas insulas faciens venit ad eam clau-

strissimam. Heroem a dextris eius nominat astusapes quod idem sonat quod latens. Et primum asper partimque navigia deferens in amplissimum effunditur lacum: deinde varijs incitatus irritamentis montium coartatur rupibus: ad eum locum deveniens ethiopum qui Cattaduppavocatur tam violenter inter obuios scopulos suo impellitur impetu: ut vasto aquarum se frangentium rumore incolarum aures in surditatem usque ledat: deinde lenis violentia posita placidus ac navigabilis efficitur. Et primo circa certasorum opidum incipit esse triplex. Cuius pars una ad deltam et meliam declinat iterum seperatur. et sic diuisus atque vagus: alijs etiam alueis varie seperatis in septem postremo totus diuisis partibus omnem egyptum irrigat annuo incrementum. Et demum egyptio mari per septem ingentia miscetur hostia. Scripserunt veteres hunc esse silvarum altorem permaximum et beluarum immensum productorem et crocodilorum et hippopotamorum etc. Preterea calami atque papiri: et agrorum secundariorum inclitum suis annuis incrementis. Que fieri contingit ut plurimum sole tenente leonis finem: et ad medium usque virginis augeri demum declinare: et in ripas reuocare aquas incipere: donec sol virginis in finem vel libere principium venerit: et tunc totum infra veterem alueum contineri asserunt fluminis huius aquas talis esse virtutis ut fecundas faciat mulieres.

Tigris.

Tercius qui secundum Iosephum dicitur lat quod sonat acutum: eo quod velocissimus sit Armenia maioris fluvius toto orbe cognitus. Nam a nostris unus ex quatuor paradisi delitiarum exantibus affirmatur. Is quomodo medorum fines attingit repetitus factus: tigris nomen assumpsit: sic enim sagittam volucrum medi vocant: nec diu et comperto aritissa lacu cursuque servato violentus et integer atque discolor per illum effertur. deinde tauro monte obvio antro montis immergit. Et per latebras mersum in aduersam partem vltas et purgamenta plurima secum trahens apud lacum qui Lozada appellatur omnia demersa ferens: factusque iterum fluvius in cuniculos mergit iterato. Et postquam. xxv. mil. passuum occultus excurrit: tercio redditur terris in regione sophen circa nympheum adeo per pinquius Arsenie fluvio in regione Artheni: ut quomodo quacumque ex causa intumuerit: servatis sibi quicquid vndis suis confluant una: cuius rei testimonium lenior Arsenie cursus est. Qui mox diuisus in Euphratem iter dirigit relicto tigris. Qui susceptis ex armenia clavis fluminibus parthemosis et alios disiungit. Et ut asserunt alij Thinnus in partes diuidit et Mesopotamiam faciens lustratis radicibus montium Cordiorum circa Apamiam Seleucia atque babilonia. xxv. mil. passuum in alueos diuisus duos funditur. Quorum unus quem meridientem vocant Seleuciam et Messenem alluit. Alter autem in septentriones versus campos caucasi irrigat: et ubi in unum rediere alueum tigris dictus est. Verum

cum hos. lx. mil. passibus ampliavit vasto effu-
sus alueo dextra carniciis oppidi persicum i ma-
re defertur: nec vno tamē hostio sed plurib⁹ mi-
scetur eidem. Alij vō dicunt hunc rubro infun-
di mari.

Euphrates.

Euphrates quartus fluvius qui frugi-
fer sonat inter ceteros fluuios memora-
tu plurimo celebris est. tam veterē litte-
ris q̄ exundationibus suis. Hūc quidā volūt
ex paradisi fonte mortalibus quidem incogni-
to derivari. alij dicūt in armenia maiori in mōte
cui paracoatra nomē haud longe a fonte tigris
oriri. Is aliquibus susceptis fluminibus vali-
dior factus in taurū mōtem vires experit suas.
Qui cum nō resistat taurus progreditur victor:
sed saxosus atq; violentus ad dexteram Coma-
genam: ad levam autem relinquit arabia. Verū
sunt qui velint eum in alueos duos diuidi: q̄rū
alium in tigrim effundi dicūt: reliquū vō p mea-
tis medoz gordianorumq; terris in Mesopotā-
niā ferri. Et babiloniam quondā Caldeoz re-
ginam in ptes duas cursu medio sepearē. In-
de hic idem postq; aliq̄diu effluxit qui naviga-
bilis et ingens ante fuerat in paludibus disper-
sus amplissimis tenuis efficit riuus et incogni-
tus (vt aiūt) nusq; aperto exitu effluit. Esto sint
q̄ dicant eū in mare rubrū fundi. Volunt in suo
hūc nili more et fere eodē tempe Mesopotamiā
irrigare: atq; fecundam facere et sese in alueū sta-
tuto tempore reuocare. Quāobrem eus nomen
Euphratis sortitū volūt. Cū hebraice Euphra-
tas fertilitas appellet: dicunt et alij aquas eius
esse vitales. Et ob id a pristis auxeneum fuisse
vocatū.

Quā omnia in quibus historiā versatur
complecti rerū scriptores deceat: pauca
de diuersitate maris ac eius nominibus
iuxta varietatem regionū adiungere libuit.

Meritis terrā omnē quā icolumus ab-
lūi oceano pdidit. Neq; alienū est insu-
lam eam esse. Nam quocūq; accedere ad
extrema terre mortalibus pmissum est mare iue-
nitur. Quod oceanū appellamus: et hūc nostre
habitabilis terminum quaq; versum existimāt
Oceanus autem quem greci sic nomināt de ce-
leritate: ab occasu solis irrumpēs leuo latere eu-
ropam radit. affricamq; dextro scissiq; calpe et
abina montibus. quos dicūt colūnas herculis
inter mauros funditur et hispanias. at freto isto
quodā ostio aperit limē interni equoris mix-
tē mediterraneis sinibus quousq; ad orientē p-
pellit. Porū qui hispanias perfudit. hibericus
fertur. et balearicus qui in narbonēsem puinci-
am: gallicus mor ligusticus ab eo ad Siciliam
tūstus. quem greci Ionū vel tyrrhenū Itali in-
ferum vocitant. a sicilia vsq; cretam siculus: in-
de creticus qui in pamphiliā et egiptum pten-
dit. Que aquarum moles toto in septentrio-
nē prius latere amfractibus magnis iuxta greci
as ylliricum et hellespontum in angustias strin-
gitur pontidis. Que pontis asiam Europā

q; discriminat. Causam nominis nō vniformis
dedit ratio asiaticum et phoeniciū a prouincijs
dictum: ab insulis carpathium egeum Icareus
cyprium. a gentibus ausonium dalmaticum li-
gusticum. ab oppidis hadriaticum argolicum.
et. Egiptū pelagus asie datur. gallicum Euro-
pe. africanum libye. Nec in gremijs terrarum.
Oras autem extremas vt dictum oceanus am-
plectitur. Qui a litoribus suis arabicus persi-
cus Indicus: eous: sericus: hyrcanus: calpius
scithicus germanicus gallicus atlanticus. libi-
cus. egyptius dicitur. Cuius accessus incremē-
ta circa littora indie vehementissime prouunt:
maximosq; ibi exitus faciunt. siue quod suspe-
sius altius tollatur vi caloris. siue q̄ in ea par-
te orbis et fontium et fluminū copia sit effusior.
Circūnavigari an hec insula queat: dubitatū est
Strabo Enosius australe pelagus ppter intol-
lerabilem estum. boreale quoniā frigore concre-
tum esset: minime navigari posse putauit: Juli-
us Solinus iube testimonium adducit qui vni-
uersē partis terre meridiane quas plurimi ppter
solis ardorem peruiā negauerunt facta vlt̄ genū
vel insularum cōmemoratione ad confirmande
fidei argumentum: omne mare qd ab india vsq;
in hispaniā retro affricam cingit: navigabile af-
firmavit. Plinius veronensis scribit in arabico
sinu res gerere Cesare augusti filio: signa nau-
um ex hispaniēsis naufragijs fuisse recogni-
ta: et annone florere Carthaginis potentia cir-
cūuentum a Gadibus ad finem arabie. eam na-
uigationem scripto prodidisse. Cornelius quo-
q; nepotem auctorem facit qui Eudoxiū quen-
dam sua etate cum lathirū reges fugeret Arabi-
co sinu egressum Gades vsq; profectum cōme-
morat. Celiūq; antipatrem a se visū: qui ex hi-
spania cōmerci gratia vsq; in Ethiopiam na-
uigarit. De septentrionali oceano maior con-
tentio est quem tamen magna ex parte diui Au-
gusti auspicijs: circa germaniam nauigatum cō-
stat vsq; ad Limbrozum promontoriū. Caspia
vō littora Macedonum armis Seleuco et An-
thiocho regnātib⁹ ita explorata et permauiga-
ta sunt: vt pūo breuius q; totus hinc atq; illinc
septentrio sit remigatus. Plinius nepot̄ testi-
monio vtitur qui metallo celeri Gallie procon-
suli donatus a rege suenoz indos astruit: qui
ex india cōmerci causa nauigantes tempestati-
bus essent in germaniam arrepti. Apud Otto-
nem historicū legitur sub imperatoribus theu-
tonicis indicam nauium et negociatores indos
in germanico littore fuisse dephensos: quos vē-
tis agitados ingratiss: ab oriē tali plaga venisse
cōstabat qd accidere minime potuisset si (vt ple-
risq; visum ē) septentrionale pelagus innaviga-
bile cōcretumq; esset. A colūnis herculeis mau-
ritanie atq; hispanie et galliarum circuitus: to-
tusq; forme occidens hodie nauigatur. Orien-
tem nobis incognitum: eus religionum atq; im-
periorum diuersitas. tū barbaries immēsa red-
didit: veteres tamen nauigatum produnt.

Nota de paradiso hec sequentia fm doctores diuine scripture

Est aut ille locus fm Damasco. exulta-
tionis vniuersę pmpuatiū q̄ terre excel-
sior positus est. et t̄pato ac purissimo ae-
re refulget: plantis semp floridis comatus est:
bono odore plen⁹ nullū irōnabiliū inhabitat.
Est etiā fm ysidō. om̄i genere ligni et pomiferū
arborū confusus: nō estus sed tempies aeris per-
petua. Et cuius medio fons. pcurrens totum ne-
mus irrigat. Et fm ingm̄ i historijs sup Gen.
Paradisus ē in principio mūdi partis orienta-
lis locus. tam altus q̄ aque diluuij vniuersalis
ipm̄ nō attigerūt: q̄ fm Strabū et Bedā perti-
git paradisus vsq̄ ad globū lunarem qd̄ tamen
qd̄am impugnat vt Henricus de Erudicia. Et
aliq̄ quidā. et est locus amenissimus lōgo tractu
terre et maris: et si homo non peccasset deus qui
totum mūdū fecit: et paradisum ampliasset. sic
q̄ om̄es homines cōdussisset. Arbores paradi-
si comā nunq̄ perdunt. Ibiq̄ Enoch et Helias
vsq̄ hodie incorrupti perseuerant: vt dicit ingm̄
in historijs. Et paradisus tante est altitudinis.
q̄ est inaccessibilis fm Bedam. et tam altus q̄
etheream regionem contingat. et q̄ aque caden-
tes de eo tm̄ faciūt strepitum hominibus in vi-
cino cōmorantibus: vt perdant sensum audit⁹.
vt dicit Basilius in exameron et sanct⁹ Ambro-
sius. Iste aque sunt que procedunt de vno fon-
te paradisi. et generant quatuor riuos. s. phison
q̄ et ganges dicit. Eon qui et Nilus. Tigrim
et Eufratē. quo ipsi vero quatuor riuū fluant ha-
betur Gen. ij. Et est paradisus fm Albertum
magnū: locus temperatissim⁹ libere et arieti pe-
ne suppositus. quia in oriente iuxta torridas zo-
nam. Ideo bis in anno sol pertransit centrū pa-
radisi. et est ibi aer subtilissimus et incorruptus:
et semper equinoctium: et vterq̄ polus ibi vide-
tur: ab Helya et Enoch inhabitatur: et arbores
bis ibi in q̄libet anno fructificant. quia duplex
est ibi estas. et duplex hyemis in anno: et vtrūq̄
nostrum solsticiū ē eis profundissima hiems:
et vtrūq̄ equinoctiū profundissima estas. Ideo
dicit Marciānus q̄ in India singulis annis due
sunt estas et fruges bis metūtur. Patet igitur
q̄ est locus altissimus terre. Secretissimus. Te-
peratissimus. Amenissimus. quia est ibi loci vi-
riditas: florum venustas: flagrantia aromatum
Irriguiū fontium. Umbrositas arborū. Uber-
tas fructuū: Cantus auū. Quinto locus ordi-
natissimus. Sexto fertilissimus. ideo bene ordi-
natiū deliciarum dicitur.

Est quoq̄ deus ad ornatum et decorem
paradisi triplex genus lignorū fm ysidō.
et Augusti. de ciuitate dei. Vnū ad sustē-
tationem vite per nutrimentum: de quo dedit p̄-
ceptum affirmatiū dicens. Gen. ij. ex omni li-
gno paradisi comede. Aliud fuit ad pbatōnes
obedientie. s. lignum sciētie boni et mali: de quo
dedit p̄ceptum negatiū dicens. de ligno autē
sciētie boni et mali ne comedas. quod tamē nō
seruariunt nostri parentes primi. Ideo gustato
pomo aperti sunt oculi eorum. s. ad concupiscē-
dum seinuicem. ad quod ante non patebant fm
Augusti. ibidem in glosa. non q̄ ante ceci erant
sicut quidā false imaginati sunt. Et cognito pri-

ritu carnis et libidinis in se. et se esse gratia spo-
liatos consuerūt perizoniata id est succintoria si-
ne bracas de folijs ficus vt sic se cooperirēt et de-
fenderent. Non tamen est intelligendum q̄ pec-
catum Ade et Eue fuit ex parte fructus illius li-
gni vel esus eiusdem vt dicit Augusti. de ciuita-
te dei. sed ratione affectus inordinati preponen-
tis se diuine iussioni: quia aliud ē prohibitum:
quia petm̄ et malū sicut homicidiū furtū et men-
daciū. Aliud vō est petm̄ ex eo: quia ē. phibitū
sic fuit hic. Comestor dicit q̄ lignū sciētie bo-
ni et mali dictū est ex eo. q̄ ex eius comestōne se-
cutū est: q̄ senserūt statim post comestōnem ma-
lum egritudinis et imbecillitatis ac rebellionis
carnis cōtra rationem. et sic ceperūt cognoscere
bonū sanitatis firmitatis obedientie ac malum
infirmutatis egritudinis imbecillitatis ac inobe-
dientie. sicut medicus melius nouit morbos cū
non solum infirmos visitat sed cum ipse infirma-
tur. Nam quod prius nouit per sciētia: postea
discit per expētiā. Nam dulcia non meminit
qui nunq̄ gustauit amara et econuerso. Tercium
fuit lignum in paradiso nobilius alijs. s. lignū
vite et hoc tripliciter. Primo ppter effectum. q̄
dabat se comedenti causam immortalitatis et p
hibebat causas infirmitatis et imbecillitatis: nō
tamē virtute naturali pure: s. magis gratuite. p
pter virtutē anime obedientis deo: que erat im-
mortalitatis causa principalis ipsius corporis
fm Tho. in scripto secūdi senten. quia quonies
homo fuisset infirmatus de isto ligno sumpsisset
et sanitati datus fuisset: et hoc sic cōtinuasset vs-
q̄ dum numerus electorum completus fuisset.
tunc omnes simul in celum rapti fuissent. Secūdo
ppter situm: quia situm erat i medio paradisi q̄
si preciosius et dignius om̄i. sicut cor animalis
in medio corporis ponitur: et quod totum cor-
pus viuificat figurans crucem christi viuifican-
tis totū mūdū et trahentis ad se omnia. Job.
xij. Tercio ppter sacramentū fm Augu. vbi sup
vbi dicit q̄ per lignū sciētie boni et mali signi-
ficatur liber volūtatis arbitriū. per lignū vō vi-
te xps significat. Ezech. xxxi. Om̄e lignū padi-
fi nō ē assilātū illi. q̄ Cati. iij. Emissiōes tue pa-
disus malorū puniceorū cū pomorū fructibus.

Quis aut loci post petm̄ hoīs adit⁹ iter
occlusus est: sepius em vndiq̄ rūphea flā
mea id est muro igneo accinct⁹ ita vt ei⁹
cū celo pene iūgat incendiū. Cherubin q̄s. i. an-
gelorū p̄sidiū arcendis spiritib⁹ malis sup rum/
phee flagrantia ordinati ē: vt hoīs flāme: ange-
gelos vō malos angeli boni sbmoueant ne cui
carni vlt spūi trāsgressiōis aditus padisi pateat.
Hec ille.

Duplex fuit cā immortalitatis hoīs i statu ino-
cetiē. s. intrinseca q̄ erat vis p̄tēna ipsi⁹ aime et
hec a deo. Alia extrinseca. s. esus ligni. Istud etiā
lignū vitā longeuā dedisset homi post petm̄ fm
Aug. i li. de q̄stōib⁹ no. et ve. test. s. hōi gust⁹ ei⁹
phibit⁹ fuit post petm̄. id ē gen. iij. Ipsi āge/
gelis videte ne forte Adam sumat de ligno vite
et viuat eternū. i. valde diu. Concor. s. Tho. i.
parte. q. xcviij. arti. iij. Et Alex. ij. pte summe.
q. xiiij. ar. xx.

Adā vir scilicet cūctis diebus vite sue pphie
spū claruit: pñas magnā ac diuturnāse/
cit filijs suis pcepta iusticie dedit: papiēs
vt a pñio cayn ac filiorū ei⁹ oīno abstinere.
Nec cū eis mīmonia iūgerēt. Hic pñ⁹ nī parēs
vno pctō a paradiso nos expulit: sctā pñsacōe
sua ac pñia sua cū nobis dedit ad regni celestī
gaudia remeādī: q̄ at hī nī seq̄t de ipso iuste cōq̄ri
nō poterit. Comestor dīc. Adā geūisse. 30. fi
lios ⁊ totide filias pter cayn ⁊ abel. adā fuit p̄
⁊ socer cayn qz cayn d̄xit mīmonia cū calmana
sorore sua. Augus. Adā vō mortu⁹ ē hīs ānos
nōgetos ⁊. xxx. vt dē i ymagie mūdi. postqz ge
nuit. xxx. filios ⁊c. ⁊ sepult⁹ ē i loco caluarie cir
ca hierlm: vbi postqz aliqz diu requiuit. trāslatū ē

Adā itaqz ⁊ Eua pñū oīm p̄rētes. xxx. sup nōgetos vixere ānos: ⁊ pter Cayn Abel ⁊ Seth cū
sororibus suis q̄s scriptura cōmemorat. xxx. alios genuit filios. Demū qz infirmitate correptus
Seth filio atz alijs interdixit ne ei⁹ filij cū filijs cayn pñsacerēt. Illū p oleo mie ipetrādo ad para
disum vt aiunt: trāsmisit tandē deficiēs in Ebron sepelitur. Sūt tñ q̄ dicit cū i caluarie loco sepultū fuisse

corp⁹ ei⁹ i ebrō i terrā de q̄ sumpt⁹ ē: cū snie concoz
dat Athanasi⁹ ⁊ docto. hebrei. qz puenit vt ibi cor
pus suus xp̄us exponeret mortū: vbi caput generis
humani fuit corruptū: ⁊ vbi seminata est corruptio
ibiqz incorruptō orietur: quaten⁹ sic medicina mor
bo cōrnderet. Iobes tñ in dñū sonat vt patet.

Augustinus. xij. de ciuitate dei. humanū ge
nus ideo ex vno homine deus instituit vt cō
mēdaret qz ei grata sit in pluribus vnitas.
que consideratio multuz electis prodest: sanctis an
gelis in eterna pace sociādis: verū tāta immanitate
peccādi defecit hoīes vt tūc atz pacati⁹ iter se be
lie viuerēt. Neqz. n. vnqz inter se leones aut iter se
dracōes q̄lia hoīes bella gesserūt. vinculū cōcordie
diligat deus.

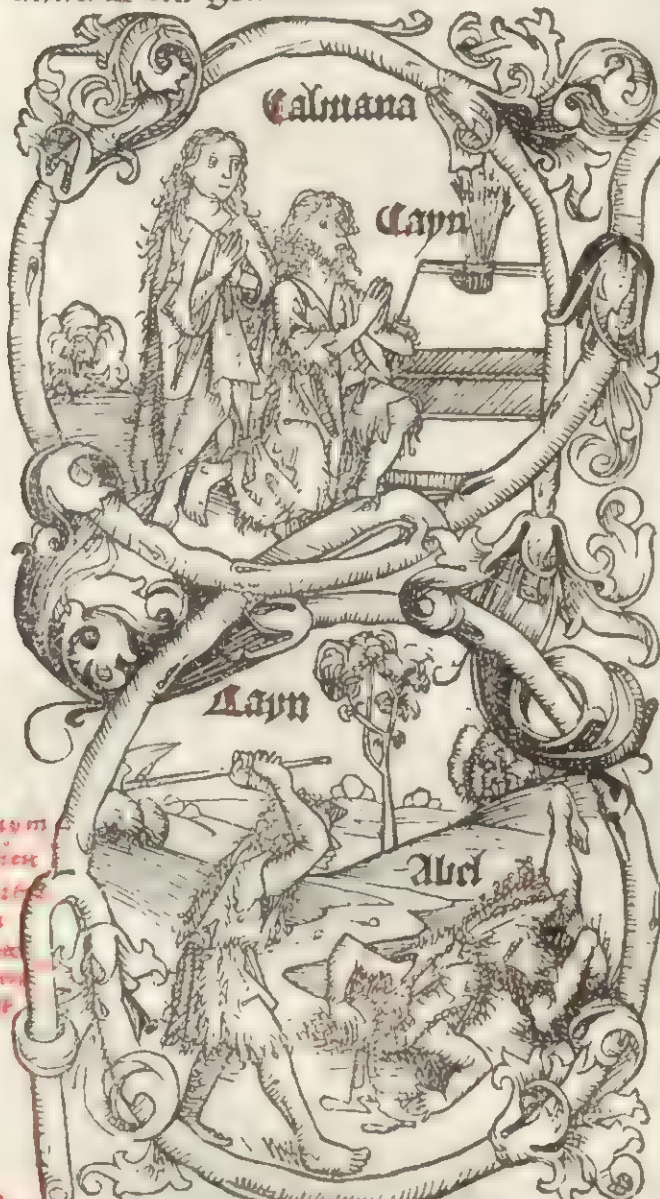

Prima etas

Linea Cristi

mūdi

Abel secundus filius Ade natus est anno. 30. Ade cū sorore delboza. Iste abel primus martyr eccliam inchoavit qz i grā t iusticia pmasit. Si ei ab Adā ichoata fuisset nō foret cōtinua. Hūc at iustū t scū pmeorāt euāgelia Qui ab ineūte etate iusticiā colere t deū timere didicit. Cui⁹ puerfatio pastoralis erat: t de oib⁹ pmtias deo offerebat. Et ppterca de⁹ ad eius sacrificia respiciēs. t ei⁹ oblatōes grām hiet germāo pnte. q vi so vult⁹ cayn p pfusiōe pedit et iudie sti mulo sauci⁹ cayn i cū purrexit ac iterfec. Qui celestē citatē pm⁹ pdidit. Et ip⁹ ci uem se pmū pstituit Centenario t eo am plius Abel mortuo. Adā post centesimū annū Seth genuit filium.

q. Iste abel a caym suo fratre interpretatur et est primus iustus. Et dicitur qd caym a lumen est interpretatus. Sicut fuit pater illi.

Anno. cxxx. fm heb. Scdm lxx. iter pres. cxxx. Adas genuit seth q fuit terci⁹ fili⁹ ade t nat⁹ ē āno pns sui. cxxx. inchoate fm he. ve. h ē āno mōi. i 30. cōpleto vixit at ānis. 912. Iste seth nat⁹ est 230. āno ad. qz. c. moyses ptermisit qb⁹ luxit filiū suū abel i valle ploratōnis ppe ebzō. ipe ec. p oleo mie ipetrādo padisuz adiit. In his duob⁹ primis filiis Ade. s. Cayn t abel ortū hūit due ciuitates fm Aug. i 4. li. d. ci. dei. fecerūt itaqz duo amo res duas ciuitates. terrenam. s. amor sui vsqz ad pteptū dei. Celestē vō amor dei vsqz ad pteptū sui deniqz illa i seipā: h in dño gliaf. Illa qrit ab homibus glia. hūc at de⁹ pscie testī maria ē glia. ad illā ptnet cayn q pmo nat⁹ ē t citatē pdidit. Ad istā ptnz abel. q scdo nat⁹ ē t tāqz pe

duo amores duas ciuitates fecerūt.

Adam

Seth o Delboza

Enos

Laynan

grin⁹ h puerfat⁹. qz grā pdestinat⁹ ciuis fursus erat. deniqz vt citas dei sue aduersa rie coopatōe clarescat. aliq facta reprobo rum cōmemorare necesse fuit. Caym

Caym priogenit⁹ ade t eue cū sorore sua calmana nat⁹ ē āno ade. xv. i al gro damaseno. Dic prim⁹ agrozū cultoz fuisse phibet cupidissim⁹ qdē t aliene se licitatis ipatiēssim⁹ ac scelerat⁹ dolens mūera sua reprobata a deo et mūera frs sui accepta mor⁹ iuidia frem suū ductus i agrū iterfecit. ppter qd a deo pūit⁹ fuit vt oib⁹ dieb⁹ vite sue cet vag⁹ t pfug⁹ sup terrā. Lūqz cayn pfect⁹ cēt senio t iter fru tecta aliqn sederet a pncpote suo lamech q senectut⁹ vicio cec⁹ fact⁹ dū venatōi illi stēt pueri ductoz suasu credēs cayn seraz sagitta occisus fuit.

Eras plimas dīsoz regū gētius aut opm magnifioz t aut psonaz subli miū hicide ānotant: qb⁹ vtut astronomi

i suis calculatōib⁹ ab adāvsqz ad alphom sum. Et nō q era ē tps famosus alicuius gēis vel secte incipēs ab aliq effectu q ē nōbilis bonitat⁹ vel malicie t vulgariter pōt dīa datū: iuxta qd publice pscriptōes fūit. Un t scūis leo hui⁹ nois pm⁹ frequ ter h termino era vtut in Epistolis suis.

Enos filius Seth nat⁹ ē āno Seth cxx. anno vō mūdi. 435. fm. lxx. fm heb. 235. āni vite eius. 905. Iste enos in cepit inuocare nomē dñi forte per aliqua deprecatoria verba que inuenit.

Caym filius Enos natus ē āno pal tris sui. xc. Mūdi vō fm. lxx. 625. fm heb. ccc. xxy. āni vite ei⁹ extiterūt 910.

In linea iustoz tres notāf celestib⁹ decorati. Prio enos q primo nomen dei inuocauit. Secundo Enoch q cū deo ambulauit: t trāslatus ē in padisuz. Ter cio Moē q pfectus fuit in generatōnibus suis humanū genus saluauit ab aqs diluuij. In linea vō pctōz tres decorantur terrestribus. Pmo Iabel qui fuit pater habitantium in tentorijs atqz pastozum. Secundo Tubal qui fuit pater canentiū in Lithara t organo. Tercio Tubalchayn qui fuit malleator in cūcta opera eris.

Eyn c
chīa
seph
cog
Tim
reco
ciui
oz v
nūe
necē
Ada
fical

M
ceter
age
no n
liū h
os r
pra
peru
sic d
ti⁹ v
b⁹ q
men

M
qnd
reth
trig
E
illa
tico
yn i
adol
occie
cāi f
z. v
E
ralta
greg
nale
mest
b⁹ d
ges
te v
fm e
miff

Enoch filius Cayn quottus sit in numero filiorum Cayn certum non est. Iste Enoch ca-
yn ciuitate p[ro]didit appellas ea no[m]i[n]e et Eno-
chia qua[m] et sua ple[bs] repleta[m] uidit. dicit em[en] Jo-
seph[us]. Ad cayn rapinis et violentijs opes
cogregas filios suos ad latrocinia icitabat.
Timensq[ue] eos q[ui]s ledebat filios suos in ciuitate
recollegit. Absurdum t[ame]n non e[st] s[ecundu]m augustinu[m]. xv. de
ciuitate dei. q[uod] cayn edificauit ciuitate[m] cuius uix q[ui]tu-
or uiros scriptura dicat tunc fuisse. q[uod] non o[mn]es
nu[m]erauit q[ui] tunc e[ss]e poterant: s[ed] illos t[ame]n no[m]i[n]are
necesse putauit q[ui]s suscepti opis ro[ti]o postulauit.
Ad per cayn sceleratum vnderario numero finit q[ui] p[er]m[an]e[n]t signi-
ficat et ipe numer[us] semina claudis a q[ui] sexu factus e[st] incunim p[er]ci.

Matufalem
Enoch fili[us]
ceterisimo et octu-
agesimosetio an-
no nat[us] lamech fi-
liu[m] hui[us] q[ui] nato du-
os et octoginta su-
pra septuaginta su-
peruixit anos. Et
sic Matufale[m] diu-
ti[us] uixisse ferunt o[mn]i-
b[us] q[ui]s scriptura co-
memorat.

Matufalem

Malaleel fili[us] yratb

Malaleel cen-
tus sexagita-
quinq[ue] hui[us] etatis anos genuit filiu[m] ia-
reth quo nato postea septuaginta et
triginta annis superuixit.

Ada

Lamech

Sella

Locupia oculorum

Lamech

Tubalcayn

Iste Lamech primus bigamias
introduxit habens duas uxores
illud q[uod] dictu[m] fuit ab Ada spu[m] p[ro]phe-
tico: erunt duo i[n] carne uina. q[ui] uinu[m]. i. ca-
yn iter fructu[m] iacete sagitta interfecit
adolescensq[ue] eu[m] ducete arcu percussu[m]
occidit. P[ro]p[ter] e[ss]e i[st]u[m] p[ro]p[ter] occasionem
cui septuaginta septies q[uod] septuaginta
et vii. a[n]i[m]e deo egressa i[n] diluui[o] p[er]ieru[n]t.

Iste tubalcayn filius la-
mech et selle secunde ux-
oris sue arte[m] ferrare[m] prim[us] in-
uenit: res bellicas exercuit scul-
pturas i[n] metallis i[n] libidines
oculor[um] fabricauit sumens ex
exemplum a natura ex opere
fruticum sicut frater suus Tu-
bal ad voluptatem aurium con-
sonantias excogitauit.

Iste Jabel fili[us] Lamech ex ux-
ore Ada icepit p[ro]de t[er]re pascua p[er]
ralla portatilia ad mutadu[m] pascua p[er]
gregib[us] nutriendis nil nisi coniugiu[m] car-
nale meditans et pascuauit. h[ic] s[ecundu]m co-
mestore[m] greges ordinauit et caracte-
b[us] distinguit sepauitq[ue] s[ecundu]m genera gre-
ges omniu[m] a gregib[us] edo[rum] et s[ecundu]m q[ui]tate[m]
te[m]p[or]is uicinos a grege s[ecundu]m uelleris: et
s[ecundu]m etate[m] amicos a maturiorib[us] et co-
miffuras cert[is] t[em]p[or]ib[us] faciedas intellexit

Locupia aurium

Concupia carnis

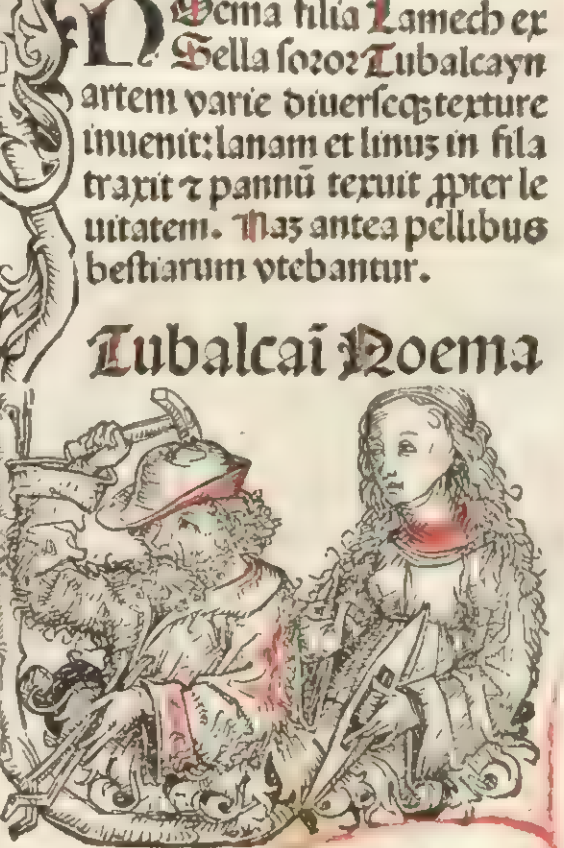
Noema

Jabel

Tubal

Iste Tubal fili[us] Lamech
ex uxore Ada hic d[icitu]r pa-
ter canentiu[m] i[n] cythara et orga-
no q[uod] musica inuenisse d[icitu]r non
t[ame]n i[n] i[n]stru[m]ta musicalia adinuenit
s[ecundu]m p[ro]mestore[m] q[ui] postea lo[n]ge i[n]
ueta referu[n]t s[ed] p[ro]sonantias iue-
nit ut labor pastoral[is] que[m] fra-
ter su[us] iabel p[ro]mouit i[n] deliti-
as uteret et i[n] delicijs exerce-
ret: postea t[ame]n m[ult]i adiuueneru[n]t
p[ro]sonantias melodiar[um] et diuer-
sa i[n]stru[m]ta musicalia sic moyses
de sonitu aq[ue] d[icitu]r armonias p[er]
pedisse. S[ed] t[ame]n q[ui] dicat q[uod] ar-
chades populi p[er] calamos bre-
ues et logos p[ro]mi excogitaue-
runt cantum: laetius uero id
reperit dicit tempore pitha-
gore philosophi.

Tubalcay Noema

Malaleel filius caynan q̄ plantatio dei interpretatur in linea xpi natus est anno patris sui. 75. anno v̄o mudi fm̄ hebre. 470. fm̄ lxx. 760. obiit habens annos octingentos. 95. Dicit Aug. 15. de ciuit. dei. q̄ plures aēte diluuiū nongentos annos attigerunt nemo tamen ad mille peruenit: q̄ plixitas etatis fuit per miraculū dūm ad multiplicandū genus humanū et ad sciētiarū principia inuenienda. Tum etiā scdm naturam: q̄ homines erant melioris cōplexionis et maioris vigorositatis. Nā habebāt tunc multa maiora ossa quādem homines q̄ nunc. Unde allegans Plinium dicit. q̄nto magis p̄terit seculi cursus: tāto minora corpa fert natura: ne etiā magnitudo gigantorū videat aliū cui incredibilis testatur sacra historia dicens se vidisse molarem dentem: de q̄ cētum dentes scdm modulum nostre fieri potuissent. Dixitq̄ August. 12. q̄ nullo modo audiendi sunt illi qui dicūt tante fuisse breuitatis illos annos: q̄ decem de illis faciunt vnum de nostris: atq̄ nongentos tantū. 90. Nam dicit Plinius ad huc sunt gentes q̄. cc. annis viuūt.

Jareth filius Malaleel qui interpretatur descendens siue roborans v̄l saporans natus ē anno patris sui. lxx. supra centesimus Gen. v. mudi v̄o dcc. lx. scdm he. ve. s̄ scdm. lxx. interpretes. 976. vixit autem nongentos et sexaginta duos. Dicit August. q̄ multi sunt geniti ante diluuiū de seth et etiā cayn quos tamen scriptura festine trāscurit: vt veniat ad noe vbi ambarum genealogiarū et ciuitatū dei et diaboli discretio conuenit: numeraret et ad Abrahā cui facta est repromissio de christo nascituro qui ē alpha et ω: Apocalip. i. p̄pter quod scriptura sacra quosdam p̄memorat. nec omnes isti primogeniti q̄s scriptura nominat vt cayn cognouit uxorem suam et genuit Enoch. nō est conques q̄ Enoch fuit eius primogenitus. et sic de alijs. Quibus v̄o tempe filij seth viri optimi in p̄ceptis patris cum simplicitate cordis perseverantes a filijs Caym pessimis quidem in omnē luxum prolapsis multa mala passi sunt.

Enoch filius Jareth natus est anno patris sui. c. lxx. Gen. v. mudi vero 1022. scdm he. ve. s̄ fm̄. lxx. 1122. Anni vite ei⁹ fuisse. 365. Iste enoch septimus ab Adam deo placuit et translatus est in paradysus: et septima requies p̄dicatur ad quā trāsfertur omnis qui tanq̄ sexta die etate seculi christi aduentu formatur. viuūt aut in paradiso in corporis et spūs tranquillitate cū be-lyā vsq̄ ad tempus antixpi exituri ad fidei defensionem. Postremo martyrio coronandi. hūc iudas apostolus in epistola sua nonnulla scripsisse refert: q̄ ab antiquitate suscepta fidei a patribus refutata sunt.

Matusalem filius Enoch natus est anno patris sui. lxxij. mundi vero fm̄ lxx. 1287. Anni quibus vixit fuisse. 969. Iste Matusalem antiquissim⁹ fuit omnium quos scriptura p̄memorat. De annis autē eius diuerse sunt opiniones. fm̄ lxx. interpretus computationem vixisset. 14. annis post diluuium. Sed non legitur fuisse in archa noe. Hiero. v̄o asserit: q̄ eodē āno diluuij mortuus sit. Septemq̄ diebus ante diluuium sepultus. Quidam v̄o eum cum patre suo Enoch trāslatum fuisse volunt: et diluuiū p̄terisse putabant causante hoc diuersitate codicū nostrorū et hebreorū: fm̄ August. et Rab. et ysi. qui omnes dicunt eum absq̄ omni ambiguo non vixisse. 14. annis post diluuium cum ibi tātū. viij. anime salue fiebant.

Lamech

Lamech filius Matusalem natus est āno p̄ris sui fm̄ textum nostrū Gen. v. clxxxvij. anno vero mundi fm̄ lxx. 1454. vixit autem annis. 777. Iste lamech cum esset annorum. 172. genuit Noe quem cum genuisset dixit. Iste. s̄. Noe consolabitur nos a laboribus manūū nostrarum in terra cui male dixit dominus. Et genuit preter Noe filios et filias. Et cum vixisset septingētos et septuaginta septem annos tradidit principatum Noe filio suo et mortuus est. Eo quidem tempore gigantes erant super terram: viri vtiq̄ famosi et incredibilibus potentie scientes bellum.

Linea Christi Malaleel

Jareth

Enoch

Matusalem

Lamech

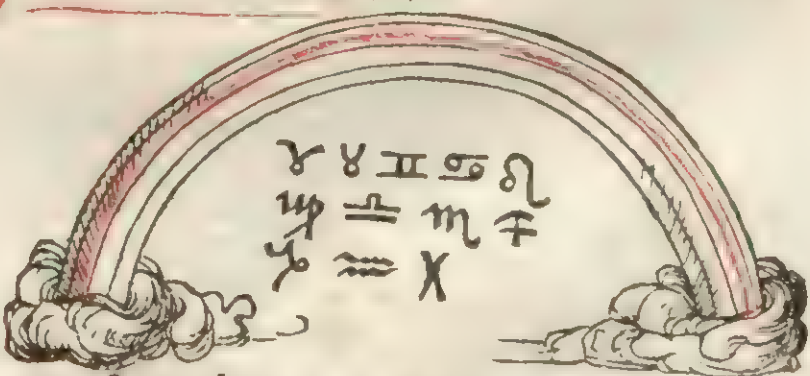

Minu p
rectā de
uerse ca
gnis lex
treceor
fius et p
tricū sex
noiant.
q̄ginta l
do vsq̄
mab ill
um i lat
xx. āno
ncēria c
nus eoz
Ipe den
die mēb
oēm car
q̄ arca s
egressor
re factor

Secunda etas mūdi principiū a Noe habuit post diluuiū: qđ fuit vniuersale p totū Anno sexce-
tesimo vite Noe a pncipio aut mundi fm he. Abillesimo sexingentesimo quinquagesimo sexto.
Sed fm. lxx. interpres quos Beda et yfido. approbat Bis mille ducenti z. xlii. z durat vsqz
ad abraham fm he. 292. annis. Sed fm. lxx. 842. annis. Ante diluuiū vō p. 100. annos
Dominus apparuit Noe id ē quingentesimo anno vite Noe.

Noe diuini honoris et iusticie amator fi-
lius Lamech ingenio mitis z integer in-
uenit grām coram dño. Cū cogitatio ho-
minū pna erat ad malū. Omī tpe omīes in viam
rectā deducere satagebat. Cūqz instaret finis vni-
uerse carnis precepit ei dñs vt faceret arcam de li-
gnis leuigatis bituminatā intus et extra. que sit
trecentoz cubitoz geometroz longitudinis. Oro-
sius z post eū Augusti. z Hugo. Cubitū geome-
tricū sex cubitos vsuales facere dicūt: quā pteas
noiant. Sit itaqz trecentoz pteas lōgitudis: qn-
q̄sinta latitudinis z triginta altitudinis. i. a fun-
do vsqz ad tabulatū sb tignis. Et i cubito cōsum-
mab illā. In q māstūculas cenacula fenestrā z osti-
um i latere deorsum facies. Noe igit post cētus z
xx. ānos ad arcā fabricatā. q p solatio vite erant
necēria cōportauit. Cūctorūqz aialū ad suādū ge-
nus eoz masculos sīl z feminas piter introduxit.
Ipe deniqz z filij ei⁹ vxor z vxores filioz primo
die mēis april ingressus ē. Facto diluuiū cū dñs
oēm carnē deleuit. Noe cū suis saluat⁹ ē. Stetit
qz arca sup altissimos mōtes armenie. Qui loc⁹
egressoz vocat⁹. Egressi deo grās egerūt. Et alta-
re facto: deo sacrificabant.

Arcus pluuialis siue Iris licet dicatur hīe sex
vel quatuor colores. tñ duos colores pncipa-
liter habet. q duo iudicia repñtant. aquis diluuius
pñteritū figurat ne ampli⁹ timeat. igneus futurū iu-
diciū signat per ignem vt certitudinaliter expectet.
Illo diluuij Anno prima seculi etas terminata ē
ab Adā vsqz ad diluuiū inclusiue. Etas scda ince-
pit q z ad abrahe natiuitatē vsqz perdurat.

Noe vna cū filijs z vxore ac filioz vxorib⁹ ex
archa egresso: pñstīm altare edificatore cūcti
pecorib⁹ volatilib⁹qz mūdis holocausta dño ob-
tulit. Et ei⁹ odorē suauitat⁹ odorat⁹ est dñs. Pro-
pter qđ eidem dñs benedixit ac filijs suis dicens.

Secunda etas mundi

De monstris
Arescite et multiplicamini. Indeque terra ad propria naturam reuerfa. **N**oe cepit vir agricole esse. et exercere terram: et cuncta animantia ad pascua emisit. **C**uius (ut ait) hirci capraz in corici cili- cie montem emisisset: ibidem lambruscas come- dens: inebriatus est: et reliqua animantia cornu- petere cepit. **P**ost noe coperto: lambrusce virtu- tem agnouit. cōfestimque ipsam sanguine leonis porci agni- que et **S**ymie addito inferuit: at lam- brusca in bonā vineā inserta: fructū fecit pfectus et vindemiauit eū. **E**t ad vsus noe vino deducto sacrificas fecit cōmuniū magnū. **I**nebratus aut ex illo statim tanq̃ agnus in soporē resolutus ē nudatus inhoneste iacebat: vidensq̃ **C**ham ei⁹ filius (videtisq̃ chanaan) patris verenda nudata e vestigio irridendū fratribus nūciauit et ostendit. **A**t **S**em et **J**aphet audientes: filiali pietate in patrem cōmori pallius imposuerūt humeris suis retrosum incedētes: patris verenda operuere. **E**orū quippe facies verse erāt: ne. s. patris virilia viderent. **Q**uod dū noe sensisset alijs quidē filijs felicitatē optauit. **C**ham vō ppter cognitionem sui nō quidem maledixit: s. eius. pli. **N**oe vō cū vixisset post diluuiū trecentis et quinquaginta an- nis: qd̃ quidē tēpus feliciter egit: cum cōpleisset annos nongētos quinquaginta mortuus ē. **P**re- ter aut **S**em cham et **J**aphet at tōncum filios: aliosq̃ post diluuiū genuit filios et filias. viditq̃ ex filijs filiorū: et ex filiorū filijs ad multas vs- que generationes.

Monstruosorum quoque multa hoīm gene- ra post linguarū varietatē a deo factā va- rijs in locis pducta fuisse cōmemoran- tur. **D**eus enī ipse cū sciret quaz ptiū similitudi- ne vel diuersitate ptereretur pulcritudinē vniuer- si: etiam monstruosos hoīes in mundū pducere voluit. **E** quibus qdam dicantē repiri q̃ in media fronte vni tantus hnt oculū: qui monoculi ap- pellātur. **A**lios statura eē cubitales: q̃s pigme- os greci vocāt: qui p annū octauū viuendo non excedūt. **H**ij ppli plinio. vii. naturalis historie testāte tenētes mōtana indie: vicina tñ oceano salubri celo sempq̃ vernātē hnt singulare bellū ptra grues: teste **H**omero: hoī mulieres **S**oli- nus anno qnto parere dicit: et octauo senescere: fama ē infidētes arietū caprarū dorsis armatos sagittis veris tpe vniuerso agmine ad mare del- scendere et oua pullosq̃ earū alitum cōsumere. **C**asas eorū luto penniq̃ et ouorū putationibus cōstrui. **A**restoteles i cauernis viuere pigmeos tradit. **I**tem gētes alie sunt in quibus singuli sin- gula crura in pedibus maximis hnt nō flecten- tes poplite: et tñ mirabilis celeritatis q̃s scio pedas vocant. **H**ij etiam plinio vbi supra testā- te p estiuū tempus in terra supini iacētes pedus se vmbra ptegunt: vñ et inditum nomē habēt. **H**os idem **P**linius in desertis indie ptribus ha- bitare dicit. **Q**uosdam alios sine ceruice habē- tes oculos in humeris. **Q**uosdam alios cyno- cephalos quorū canina capita. **E**t alia diuersa genera monstruosorū que in sequētib⁹ patebūt. **C**um multi reperiūtur hominū fetus abvfitato cursu nature exorbitantes: qui tamen non ob- mittendi in historijs ducuntur maxime longius

amari degentes in quibus prodigiosa aliqua et in- credibilia multis visum iri haud dubitamus. **Q**uis enī ethiopes anq̃ cerneret crederet: **A**ut cui nō miraclo e cū pmi in noticiā venit: **Q**uā multa fieri nō posse (pus q̃ facta sint) iudicatur. **N**ature vō rez vis atq̃ maiestas i oibus momē- tis fide caret: si q̃s mō ptes ei⁹ ac nō totā cōple- ctat aio. **I**deo ad auctores fides relegabimur: **N**ō ne sit fastidio grecos auscultari qui maio- re diligentia et vetustiore cura de hīs scripserunt. **F**erūt etiā scytharū genera ad septentrionē haud pcul ab ipso aqlonis ex ortu specuq̃ eius dicto quē locū gesglithron appellāt: p dū arimaspi q̃s vt in folio sequenti patebit vno oculo in fronte media insignes. **Q**uibus assidue bellū eē circa metalla cū gribis feraz voluci genere. mlti s. maxie illustres herodor⁹ et aristēas. peronēsius scribit: sup alios aut antropophagos scythas i q̃das pualle magtimaui mōtis regio ē q̃ vocat abarimon. **I**n q̃ siluestres viuūt hoīes auersis post crura plātis eximie velocitatis passim cum feris vagātes hos in alio nō spirare celo. **I**deo q̃ ad finitimos reges nō pgrabi. **M**eq̃ ad alexā- dru magnū ptractos beton itinez ei⁹ mēsoz p- didit. **P**recipue tñ india ethiopūq̃ tract⁹ mira- culis scatet. **M**axia i india gignūtur aialia indi- cio sunt canes grādiōres ceteris. **A**rbores q̃dem tante pceritatē tradūtur: vt sagittis supari neq̃- unt. **H**ec facit vbertas soli tēperies celi: aquarū habūdātia. arūdiēs vō tāte pceritatē: vt singla internodia aluco nauigabili terminos interdū ho- mīes ferāt. **I**n mōte cui nomē ē **A**philo hoīes eē auersis plantis octonos digitos i singul⁹ pedib⁹ hntes auctor ē **M**egaschenes. **I**n mlti aut mō- tib⁹ gen⁹ hoīm capitib⁹ caninis feraz pellib⁹ velari p voce latratu edere vnguib⁹ armatū vel natu et aucupio vesci. **E**resias scribit in q̃da gen- te indie femias sel in vita parere genitosq̃ cōse- sum canescere. **M**egaschenes gētē inter nomā- das indos nariū loco forāmia tāti hntē. ad ex- tremos indie fines ab oriēte circa fontē gangis **A**stomoz gētē sine ore: corpe toto hntam: vesti- ri frondū lanugine: halitu tantū viuētē et odo- re quē nariū trabūt. **N**ullūq̃ illis cibū nullūq̃ poti. **T**antū radicū florūq̃ varios odores sil- uestrū maloz q̃ secum portant longiore itinere ne dñt olfact⁹. **G**rauiore paulo odore haud dif- ficulter exanimari. **O**nciscitus quibus i locis indie vmbre nō sint corpa hoīm cubitoz qntū et binorū palmoz existere et viuere ānos. cxxx. nec senescere. s. vt medio euo mori. **E**resias gētes ex- ijs q̃ appellat pandore in puallib⁹ sitam. an- nos ducētos viuere i iumēta cādido capillo q̃ i senectute nigrescat. **A**rtemidorus i taprobana insula longissimaz vitā sine villo corpi languo- re traduci. **S**oritas ab indis arab fluiū⁹ dister- minat. **I**n nullū aliū cibū nouere q̃ piscū quos vnguibus dissectos sole torreant. atq̃ ita panē ex ijs faciūt: vt refert **C**litarchus. in affrice soli- tudinibus hominū species obuiē subinde fiūt: momētoq̃ euanesceūt. **H**ec atq̃ talia ex hoīm ge- nere ludibria sibi nobis miracula: ingeniosa fec- cit natura ad detegendā eius potentia sequētes gentes inter prodigia ponere libuit.

De hominib⁹ diuersar⁹ formar⁹ dicit Plⁱ. li. vii. ca. ij. Et Aug. li. xvi. de ci. dei. ca. viij. Et Plⁱ dorus Ethi. li. xi. ca. iij. oia q^a sequitur in india. **E**nocephali homines sunt canina capita habentes cu^m latratu loquuntur aucupio viuunt. vt dicit Plⁱ. qui omnes vescuntur pellibus animaliu.

Ecoples in India vnu oculum hnt in fronte sup^{er} nasum hñ solas ferar⁹ carnes comedunt. Ideo agriofagite vocatur supra nasomona confinesq^{ue} illor^{um} homines esse: vtriusq^{ue} nature inter se vicibus coeutes. **C**alliphanes tradit Aristotiles adijcit dextram manam ijs virilem leuam muliebrem esse quo hermafroditas appellamus.

Ferunt certi ab oriētis pte intima esse homines sine naribus: facie plana eq^{ui} totius corporis planicie. Alios sup^{er}iore labio orbas. alios sine linguis et alijs cōcreta ora esse modico foramine calamus auenar⁹ potu haurientes.

Item homines habentes labiu inferius. ita magnu vt totam faciem contegant labio dormientes.

Item alij sine linguis nutu loq^untes siue motu vt monachi.

Pannothi in scithia aures tam magnas hnt. vt contegant totum corpus.

Artabrite in ethiopia pñi ambulāt vt pecora. et alij qui viuūt p annos. xl. quē vultus supgreditur.

Satiri homiunciones sunt aduncis naribus cornua i frontibus hnt et caprar⁹ pedibus similes qualē in solitudine sanctus Antonius abbas vidit.

In ethiopia occidentali sunt vni pedes vno pede latissimo tam veloces vt bestias insequantur.

In Scithia **I**popedes sunt humanā formas eqnos pedes habentes.

In affrica familias quasda effascinatiū **I**figonus et **A**demphodorus tradūt quaz laudatōne intereāt. p^{er} hata. arefcāt arbores: emoriātur infantes. esse eiusdem generis in tribalis et illirij adijcit **I**figon⁹ q^{ui} visu quoq^{ue} effascinent iratis p^{ri}pue oculis: quod eoru malū facilius sentire puberes notabili⁹ esse q^{uam} puillas binas in oculis singulis habeant.

Item hoies. v. cubitoz nūq^{ue} infirmi vsq^{ue} ad mortem **H**ec oia scribūt Plⁱ. Aug. Plⁱ. **P**reterea legit i gess^u **A**lexādi q^{ui} i india sunt aliq^{ui} hoies sex man⁹ hñtes.

Itē hoies nudi et pilosi in flumine morātes.

Itē hoies manib⁹ et pedib⁹ sex digitos habentes.

Itē apothami i aq^{ue} morantes medij hoies et medij caballi.

Item mulieres cū barbis vsq^{ue} ad pect^{us} et capite plano sine crinibus.

In ethiopia occidentali sūt ethiopes. iij. oculos hñtes

In **E**ripia sunt hoies formosi et collo gruino cū rostris aialium hoimq^{ue} effigies mōstriferas circa extremitates gigni mīme mirū. Artifici ad formanda corpora effigiesq^{ue} celandas mobilitate ignea.

Antipodes at eē. i. hoies a tria pte terre vbi sol orif^{atur} qñ occidit nob^{is} aduersa pedib⁹ nris calcare vestigia nulla rōe credēdū ē vt ait Aug. 16. de ci. dei. c. 9.

Ingēs tñ h pug^u liaz p^{er}traq^{ue} vulgi opioez circūfundi terre hoies vndiq^{ue} cōuersisq^{ue} iter se pedib⁹ stare et cūc^u silem eē celi vñce. Ac sili mō ex qñq^{ue} pte mediā calcari.

Cur at n^{on} decidāt: mūrē et illi nos n^{on} decidere: nā em repugnāte: et quo cadāt negāte vt possint cadere.

Nā sic ignis sedes nō ē nisi i ignib⁹: aq^{ue} nūsi i aq^{ue}. spūs nisi in spū. Ita terre arcenibus cūctis nisi in se locus non est.

Becunda etas mundi

Pandæmonia

Abas...
Regio...

Uentorum
quatuor card
inales sunt prim
septentrio fiat ventus
ab ore faciens frigora et
nubes hinc dextera dextera
nubes et grandines et sinistra
boreas austrum hinc dextera
subsolanus ab ortu ipse vulturus
desolans nubes generans Tem
humidus fulmineus et dextera euro auster calidus
a sinistra euro notus tempestuosus Quartus zephirus
hiemem resoluens produens flores a latere africus generans ful
mina et corpus nubila faciens

Orbis dicitur a rota et est quilibet figura spherica et rotunda. Et
ideo mundus orbis dicitur quia rotunda est et dicitur orbis terre vel orbis terra
rum. Dicitur autem secundum vincentium filii sem obtinuisse asiam filii chanaan affri
cam et filii iaphet europam. Isidorus in libro Ethy. asserit quod orbis diuisus est in
tres partes secundum non equilateras. Nam asia a meridie per orientem usque ad septen
trionem peruenit. Europa vero a septentrione usque ad occidentem peruenit.
Sed africa ad occidentem per meridiem se extendit. Sola quoque asia

continet vnam partem nostre habitabilis. s. medietatem: alie vō ptes. s. affrica z europa aliam medietatem sunt sortite. Inter has autem partes ab oceano mare magnū progreditur. easq; interfecat: quapropter si in duas partes orientis z occidentis orbem diuidas in vna erit asia in alia vō affrica z europa. Sic autem diuiserunt post diluuiū filij Noe: inter quos Sem cum posteritate sua asiam. Japhet europam: cham affricam possederunt. vt dicit glo. super Gen. x. z super libro Paralippo. primo. Idem dicit Crisostomus Ipsi dorus z Plinius.

Secunda etas mundi

Paradisus

Asia habet in se
prouincias multas
et regiones

India

India habet in se
prouincias multas
et regiones

flumen Indus

Babylon
habet in se
prouincias multas
et regiones

Babilon

Arabia

Arabia habet in se
prouincias multas
et regiones

Sicia

Iudea

Samaria

Galilea

Pentapolis

Prouincia Asiæ. Asia ex nomine cuiusdam mulieris est appellata sicut dicitur. q. apud antiquos imperium tenuit orientis. Habet ista pars prouincias multas et regiones. **Paradisus** terrestris locus est in orientis partibus cuius vocabulum ex greco in latinum vertitur ortus. Hebraice eden dicitur quod latine deliciae interpretatur. quod simul iunctum resultat ortus deliciarum. Est enim omni genere ligni et arborum pomiferarum constitutum: habet etiam lignum vite in medio. Non ibi frigus nec estus: sed perpetua aeris temperies. de eius medio fons prorumpens irrigat nemus totius. Videtur aut in quatuor flumina ut patet Gen. ii. huius loci post peccatum est aditus interclusus. **India** q. in asia e. ab indo flumine dicta est q. ex parte occidentali clauditur. Hec a meridiano mari porrecta usque ad ortus solis: et a septentrione usque ad montes caucasum peruenit. Habet gentes multas et oppida. Insulam quoque thephanam gemmis et elephantis refertam. Eriem et argine auro et argento secundas. Talem quoque arbores folijs nunquam carentem: habet et flumines gangem et indum et bypanem illustrantes indos. Terra in die fauoris spiritus saluberrima. in anno bis metit fruges: vice hyemis echebias patitur. Signis autem tincti coloris homines. elephantes ingentes. monoceron bestiam id est unicornem. psittachum auem. ebenum quoque lignum cinamomum piper et calamum. Mittit quoque ebur lapidesque preciosos. berillos. crisopastos. adamantem. carbunculos. ligures. margaritas et uniones. quibus nobilius feminarum ardet ambicio. Ibi etiam sunt montes aurei quos adire propter dracones et griphos et immensorum hominum mostra est impossibile. Solinus dicit. diu credita esse tertia pars terrarum. India liber per ingressus est utpote q. indus sbacti primum omnium triumphauit. **Sunt et alie prouincie multae in asia: et reges videlicet Parthia. Assiria. Media. Persia. Mesopotamia. Babilon** nomen est in q. urbs babilon a q. nuncupata est urbs tam nobilis ut caldea et assiria et mesopotamia in ea nomen aliqui transierunt. **Arabia** prouincia sic est appellata. i. sacra. sic interpretata eo quod thuriferos habeat odores. **Dirra** et **Cinamum** ibi habent. **Et ibi nascitur fenix.** Ipa etiam dicitur **Sabba.** **Sicia** huius in se plures prouincias. s. Comagenam phoeniciam et palestinam. cuius pars est Iudea. absque sarracenis et nabuchetis. In phoenicia est tiberis ad quam ysaias loquitur. **Iudea** ex nomine iude appellata. s. eo quod reges ex illa tribu huius. q. ibi regnauerunt. Hec est palestina regio q. prius chanaan dicta est a filio chanaan ex chanaanorum gentibus quibus expulsis iudei eam domino pcedere possederunt. In medio autem iudee ciuitas hierosolima. Terra evariarum opum diues frugibus fertilis aquis illustris. balsamum opima. **Samaria** regio est palestine in qua ciuitas principalis etiam dicitur Samaria ubi coeter tenuerunt sedes regni reges israel sicut in hierusalem reges iudee. Hec est media inter prouinciam iudee et prouinciam galilee: similis est terra iudee in bonitate. **Galilea** prouincia etiam palestine. Et est duplex. s. superior et inferior. **Pentapolis** regio est in confinio arabie et palestine: quinque ciuitatum Sodome etc.

celesti igne consumptarum. **Nabathea** a filio ysmabel nominata iacet inter iudeam et arabiam. **Egyptus** que prius dicitur esse: ab egypto danay fratre postea ibi regnante nomen accepit regio celi ymbribus insuetata: et pluviarum ignara. Nilus solus eam circumfluens irrigat: et inundatione sua secundat adeo copiose ut impleat necessarios mercibus orbem terre. **Scythia** sicut et gothia magorh a filio Japhet ferf cognominata. **Bircana** dicta est a silua bircania: q. scythie subiaceret. **Albania** a calore populi sic nominata eo quod albo crine nascentur homines. **Armenia** vocata est ab armeno iasonis thesalali comite. qui armeniam cepit. **Hyberia** regio est asyeprope pontum armenie. i. hac herbe tincture utilis nascuntur. **Capadocia** urbs prozia nominatur hec est in capite Syrie sita. **Asia minor** ab oriente capadocia cingitur: ab alijs partibus mari circumdatur. Et habet prouincias istas bithyniam. frigiā. galatiā. libiā. charias. pampiliam. ysauriā. licia atque ciliciam. **Bithynia** aut in ponti exordio a bithynio rege nuncupata est. ipsa et maior frigia. **Nicomedia** urbs est in ea ubi hanibal fugiens veneni haustu animam spirauit. **Galatia** a priscis gallozum gentibus a quibus extitit occupata. **Frigia** dicta est a frigida europis filia. h. et dardania a dardano iouis filio dicta est. huius regio troia est qua ex suo nomine appellauit troyano rex. due autem sunt frigie maior et minor. **Maiores** frigie summa habet. **Minores** vero ylium et lichoniā. **Pampilia** cilicie sociatur. **Ysauria** ex situ loci dicitur cognominata. quia vndique aperta aurarum flatibus pateat. metropolim urbem seleuciam habet. **Cilicia** a silice quodam nomen traxit matrem urbium habet tarsum. **Licia** antea sic nominatur eo quod ab oriente sit iuncta cilicie. Ibi est mons ille mirabilis chymera q. nocturnis estibus igne exalat sicut in Sicilia ethna: et in alemania svrickan.

Europa

Est alia tertia pars mundi q. dicitur Europa. Europa quippe ab agenori regis libie filia nomen accepit: qua iupiter ab affrica raptam cretam aduexit: et tertia orbis ab ea denominantur. Incipit a flumine thannar: descendens ad occasum per septentrionale oceanum usque ad fines hispanie: pars orientalis et meridiana a ponto consurgens: tota mari coniugitur et in insulas cades finit. **Prima europe regio** est Scythia inferior. q. a meotidis paludibus incipiens inter danubium et oceanum septentrionale usque germaniam porrigit. q. terra per barbaras gentes a quibus inhabitatur generaliter barbaria dicitur. **Huius** pars prima alania est: post hanc dacica ubi et gothia: deinde germania ubi plurima pars Sueui incoluerunt. **Germania** post Scythiam inferiorem a danubio inter rhenum flumen et oceanum conclusa cingitur. terra diues virum ac plis numerosis et immanibus. An et propter fecunditatem gignit totum populum germania dicta est. mittit gemmas **Crystallum** et **Succinum** due vero sunt germanie superior iuxta septentrionalem oceanum. inferior circa rhenum. **Prouincie** autem quae danubio a barbarico ad mediterraneum mare secludit sunt. prima

habet in se
prouincias multas
et regiones

habet in se
prouincias multas
et regiones

habet in se
prouincias multas
et regiones

Fluvii sunt provincie quare una est dalmatia
in omnes et illades. et dalmatia et macedonia
et archia et due in illas. et dalmatia et illades.

Secunda etas mundi

Foliū XIII

messia a messiu puentu vocata: ppter abundantiā.
Post messia pannonia postq rethie frugib?
ferax q excipit gallia belgica: deinde tracia: tra-
cie trias iaphet fili? nomē dedisse phibet. Alij
senicia incolaz tracia appellata dixerūt. Huic
ab oriēte pstatinopol oppposita ē: ab occasu ma-
cedonia illi sbiacet. cuius regionē olim diuersa
rū gentiū ppli mesi: gethe: sarmate scithe et alie
natōes incoluerūt. Grecia a greco rege dicta ē
q cūctā illā regionē incoluit. Sūt aut puicie
grece plures: et qz priā ē ab occidēte dalmacia
deinde epir? inde elladas: inde thesalia. Ide ma-
cedonia: inde achaya: et due i mari creta et cicla-
des. Illiric? aut generalit? et ois greca et dal-
macia a delim maria illi? puicie citate dicta est.
Epir? a pirro achillis filio dicitur? ps chaona
ē: q an mollosa ē dictata molloso filio pirri. quē
de andromaca hūit. Ellades dicta ē a rege el-
lena deuchalionis et pirri filio: a q pri? greci el-
lenes nūcupati sunt. Ipa ē et archica ipa est vera
greca. vbi sunt athenas ciuitas mī līaz et pbor
nutrix q nihil hūit greca claris atq nobilius.
Ellades aut due sunt puicie. s. Boetia sic di-
cta a boue: ibi thebe pstruete sunt: in q olim ciui-
lia bella deconauerūt vbi nati sunt apollo et hercu-
les: maior ille theban? peloponē. scda ps ella-
dis a pelope rege archice vōta ē. Thesalia a the-
salo rege dicta ē. mltā sunt i thesalia flūia et op-
pida: iter q pcpua ē thesalioica ibi ē et mōs pna-
sus qndā appollini pscēt. In thesalia q et priā
fuit achillis pmiū solidi aurei facti sunt: comādo
rū qz eqz vsus pmiū iūet ē. Macedonia a ma-
cedo q fuit deuchalionis nepos mīn? nomē accep-
pit. Postq ibi accepit pncipatū q pri? emathia
dicebat: q pfinis ē a septētrione emathie patria
alexandri magni regio venit aureis et argenteis
optia. Mōs olymp? i ea ē ita alt? vt i cacūie ei?
nec vēti nec nubes sentiāt. Achata ab acheo re-
ge et vrbis et puicia appellata ē. pene insula ē
hui? caput ē corinthus grece de? archadia sin? ē
achate ipa ē et sicania a sitione rge a q et regnū
sicionoz ē dē. bz abeston lapidē q sel accesus
nūq extiguit. Pannonia ab alpib? appenninis
dicta ē: qd? ab ytalica secernit? regio fori et solo-
leta. Bystria hystre flūi? vōit q terrā illā iflu-
it. Ipe ē danubius: bz at a septētrione pannonia.
Italia olim a grec pplis occupata mag? greca
nūcupata ē. deide a reg? noie saturnia mor et la-
tī dicta: eo q saturn? a ioue sedib? suis pulsus
ibi latuerit. Postremo ab ytalo siculoz rege ibi
regnate nūcupata ē. terra oib? reb? pulcerrā et
fertl: pabulib? tate gūssima: bz lac? venatū. alū
nū atz lucernū. Flūios eridanū: tiberim et tepē-
tes fōib? baias. Signit gēmas fericū: et coral-
lū. et liguriū boam qz spētē. ytalica aut et hispa-
nia iccirco hesperie dicte sunt. eo q greci bespo-
stella nauigēt: et in ytalica et i hispania q hac rōe
discernūt. Aut hespiā solā dic? et significas yta-
liā: aut addis vltimā et signas hispaniā q i occi-
dentis ē sine. Tuscia ps ē ytalie. Umbria vo-
ps tuscie. ymbria vo dē vt historie narranteo
q tpe aqse cladis ymbrib? supfuerit. Est ei i iu-
sis appenninis sita mōi in pte ytalie iuxta meri-
diē. Etruria ps ē ytalie dē eo q ei? fines tēte-
bāt vsq ad ripā tiberi. Rome oim fines ym? tū.

tiberis ripa tenebāt. Pter tuscia Tuscia aut a
frequentia sacrificij et thuri dē ē. illic et auruspiciā
dicūt eē inuētā. Apulia evbi brūdusū quā tho-
li secuti dyomedem ducē pdidit. Hispania p-
uincia ytalie bz terras hyeme oi estateq vñates
Et sol ibi mitis: gta tēperies: aer pur? et blād?.

Gallia dē ē a cādore ppli: gala ei grece latine
lac dē. Mōtes em? et rigor celi ab ea pte sol ardo-
re excludūt: q sit vt cādor ppli n coleret. hac ab
oriēte alpiū iuga tuēt: ab occasu oceanus iclu-
dit a meridie prupta pīrenē: a septētrione rheni
fluēta atz germania: cui? initiū belgica finis aq
tania est. Regio est glebā vberi ac pabulosa ad
vsum aiantū apta: flūmib? qz et fōib? irrigua
pfusa duob? magnis rheno et rhodano flūibus.

Belgis at citas ē gallic a q belgica puicia dē ē.
Cisalpina qz citra alpes trasalpina qz vltra al-
pes. Retia qz iuxta rhenū. Aquania at ab obli-
qz aqz ligeris flūmis est appellata. Hispania
pus ab ybero amne hiberia nūcupata ē: postea
ab hispāo hispāiayōta. Ipa ē et hesperia ab he-
spero stella occidēti dē. Sita ē at iter galliā et
africā: a septētrione pīrenēis mōib? clausa: a re-
liqz pnb? vndiqz mari pelusa. Salubritate celi
eqlis oim frugū generib? secūda gēmaz metal-
lorūqz ditissima: iter flūit eas flūmia mag? beth?
inne? yber? et tag? bz puicias ser: Tarracoen-
sem: Carthagine sem. Lusitaniā. Galiciā. Betbi-
cam et trasfreta i regiōe affrice tingitanā. Due
sunt aut hispanie: anterior et exterior.

Affrica alia pte tertia mūdi affricas sic
noi at: qdaz extimāt qsi affricā eo q sit
apta celo vl soli et sine horrore frigoris.

Alij affricā dicunt appellari ab vno ex posteris
abzabe de cethura nato q dicit? ē affer. incipit at
a finib? egipti pges iuxta meridiē p ethiopian
vsq ad athlante mōre: a septētrionali pte mari
mediterraneo claudis: pūcta bz puicias libiā
cirenēse. Pethapolim. Bisantiū. carthaginē.
Mumidiā. Mauritaniā. tingitanas. Et circa sol
ardore ethiopia. Libia cirenē i pte affrice pī-
ma ē a cirene vrbe metropoli. q ē ei? finib? nū-
cupata. Pethapol dē ē a v. citant? ibi exūtib?
magnis. iter qz sunt ptholomaida et bernice sic
denaiate a rgeb? suis. Bethula ps affrice medi-
terraneae. Mauritania dē a mauro qd nomē est
grecū: latie sonas nigr. Vñ a nigredie ppli bi-
tant? dē est. Tingitana a tingi metropolitana
illi? puicie citate dē ē. Hec regio gignit feras.
symias. dracōes. strūdēs. et oliz elephātes nūc
sola india hos pturit. Garamanis ob oppido
dē garrania ibi exūti. Ibi ē fōs q friget calore
dici. et calet frigore nocti. Ethiopia dē ē a ca-
lore pplor qz sol vicinitas torret. Est ibi ingēs
est. Vñ qd ibi ē sō meridiano cardie ē: pluri-
mas bz gētes dīso vultu. et mōstruosa spē horri-
biles ferūqz et spētū multitudie referta. Ibi ri-
nocerata bestia et cameleopard. basilisc. draco-
nes igētes ex qz cerebro gēme extrahūt facit?
et crisopassos ibi inueniūt. Et ciamomū colligif

Due sunt ethiopie. vna circa ortū sol altera ar-
ca occasus i mauritāia. Extra tres ptes orb: qz
ta ē ps trasoceanū iteriore i meridie q sol ardo-
rib? nob incognita ē: i cui? finib? antipodes fa-
bulose habitare dicuntur.

Campuna

Hispania

De Affrica

Libia

Pentapolis

Etiopia

Linea Christi

Secunda etas mundi

Noe patriarcha

Noe filius lamech decim^{us} ab Adam: cur^{us} anno sexcentesimo primo hoc anno mundi. **M**. sexcentesimo. lxxij. incepit secunda etas: nat^{us} est anno patris sui ceterisimo octogesimo secundo. **g**n. v. **M**. lvi. iuxta be. ve. s. fm. **O**rosiu^m Beda^m z. lxx. interp. anno mundi. **M**. dc. xliij. Et interpretat^{ur} req^{ue}ces fm. ysi. z. **R**abanu^m vbi sup^{er}. Ab eo q^{uo}d illo oia retro q^{ue}uerit p^{er} diluuiu^m. **H**ebrei tamen dicunt q^{uo}d idcirco requies interpretatur: quia primus inuenit arte arandi terram cu^m animalibus. Ideo d^{icitur} Gen. v. Ipse consolabitur nos ab operibus nam prius foderunt soli homines agru^m: s^{ed} postq^{uam} animalia arare ceperunt: fuerunt hoies alleuiati: ideo etiā d^{icitur}: q^{uo}d Noe erat vir agricola.

Memorie comendandū ē. q^{uo}d de istis trib^{us} filiis Noe. s. sem. cham. z. Japhet m^{ul}terū. ita vt bodieq^{ue} appareat. Unde fuerint deriuata: sicut ex assur assyri^{us}: z. ex hebrei bebrei: partim tepis vetustate mutata sunt: ita vt vir hoies doctissimi antiquissimas p^{er}scrutantes historias. **C**hā. 2. fili^{us} noe Cathasua vxor ei^{us}

Iste Jonichus fuit q^{uartus} fili^{us} Noe natus est tercio anno post diluuiū de quo Moyses tacet. Sapiens primo astronomia inuenit. z. q^{uod}dam futura preuidit z maxime de ortu quatuor regnorū z eorum occasu. Cūq^{ue} p^{ater} dedisset ei munera iuit in terrā Eban z habitauit ibi

gentē p^{ro}stituēs. Nec emⁱⁿ Eliopolis. i. solis terra ē ad quā nōnulli filiorū Japhet viri clarissimi ac ceteros ciuitatem ipsi Jonicho extruxere. **H**ic fert cōsiliū dedisse Memroth quō regnare possz

fuit autē vir ingenio eminentissimus z astronom^{us} permaximus. qui oim siderū cursū z stellaz habitudines cōtemplatus fuit. Qua q^{uod}dem discipli^{na} na vt dictū est ortū piter z occasum quatuor regnorū principaliū p^{re}uidit z docuit. **H**unc aut mortuo cosaron ei^{us} filius successit.

Chus fili^{us} chā a q^{uo} vt Josepho in primo antiquitatu^m libro placet: Ethe^{us} opes fuere. **H**ij p^{ri}mu^m a semetipis z ab asianis chusei vocabant^{ur}. **I**n de Ethiopes. z a q^{ui}bus ethiopia regia hec puincia in Mauritanie finib^{us} ē. **I**n q^{uod} vaste sunt solitudines orientem versus.

Chanaan primus filius cham a q^{uo} chaneani z hūit. xi. filios q^{ui} possederūt terrā chananeorū q^{uod} nūc terra d^{icitur} p^{ro}missionis q^{uod} nūc **I**udea nūcupat^{ur} z ab eo chananea. **S**ydon a q^{uo} sydonij. **E**the^{us} a q^{uo} ethiei. **E**t Jebuseus a q^{uo} iebusei q^{uod} duorū fuit hierlm. **A**more^{us} a q^{uo} amorei. **B**erse^{us} a quo gersei. **E**ueus a q^{uo} euei. i. gabaonite. **A**rche^{us} qui archas oppidū p^{re}didit **S** tripolim i radiab^{us} libani sitū. **E**ue^{us} **A**radus a q^{uo} aradij q^{uod} aradium isulā posse derūt angusto freto a phenicis litore sepatum. **S**amarites a q^{uo} sirie nobilis ciuitasq^{ue} vocatur aeolis. **A**martheus a q^{uo} amante. **P**huth. 2. filius cham a q^{uo} libia affrice regio z libici ppli q^{ui} i^{nc}ipit ab athlante mauritanie mōte. z ab eo regio phutēs appellata ē

Messaraym. 3. fili^{us} a q^{uo} Egyptij exorti sunt. z bz. v. filios: egi^{ptii} p^{ri}u^m emⁱⁿ ab hebreis mersei vocabant^{ur} a merse isto q^{uo} princeps fuit it egyptū. **L**ydin a quo lydi ppli z a quibus lydia p^{ro}uincia nomen accepit. puincia in minori Asia. **I**n q^{uod} Epbesus Jobis apostoli sedes. **A**nanim a q^{uo} ananij. z laobim a q^{uo} cubarij z alios q^{ui} natōes ignote habēt: q^{uo} bello ethiopico subuersosq^{ue} ad obliuionem p^{re}teritoz nominiū puenerūt. **M**asra fili^{us} chā. 3. ex se septē ptulit natōes q^{uod} sexta p^{er} celsioim natio scz palestinoz: q^{uod} mō palestini dicūt ppli. **E**t palestia puincia s^{ed} i syria est arabie p^{re}termina dicta a philistea v^{er}be philistei. **T**usim a q^{uo} philistim. **C**ellū Sabatha a q^{uo} sabatbeni q^{ui} nominantur a grecis astabari. **R**egina habz duos filios z sabatha antiq^{uod} postmodū vocabula p^{er}didere. ab hys ethiopice gētes: ethiopia in occidentali plaga descendisse putat^{ur}. **S**abaa a q^{uo} arabes. **B**adan a q^{uo} Ethiopes. **E**uila secūd^{us} filioz chus fili^{us} chā fuit. a q^{uo} Eulci. q^{ui} nūc Semili appellant ppli. s. q^{ui} in remotiorib^{us} aphrice p^{ar}tib^{us} bitare p^{ro}fuenerūt. **S**aba a q^{uo} sabe^{us} al^{ter} sabe^{us} z h^{ic} arabes vt scribit Joseph^{us} appellat^{ur}. s. in libano et anlibano p^{ro}mo rat^{us}: z ab ist^{is} arabia regio dicta quā solin^{us} sacra iterptat^{ur}. **H**ebroth fili^{us} ch^{us} fili^{us} chaz **S**igas q^{uod} dē z vasto corpe vir. cu^m eēt iter filios filioz Noe audacissim^{us} ap^{ud} babilonios p^{ro}manēs tyrānidē p^{ri}m^{us} exercere cepit.

Chus quartus filius Cham habuit quatuor filios cu^m vxore

Cham

Chanaan

Hebros

Sem prima filius Noe post diluvium
 genuit arphaxat et fecit filios melchisedech
 qui prima per diluvium ceciderunt saltem et ceteri
 qui sunt iherosolym.

Becūda etas mundi

Sem primus filius noe natus est anno patris sui .l. mundi vero .lxx. interpres. 2244. fm.
 heb. i. 658. B. est autem christi natiuitate. 2957. anni vite eius fuerunt. 600. Iste sem biennio
 post diluvium genuit arphaxat et fecit filios melchisedech qui post diluvium perdidit
 saltem urbem ipsam et hierusalem et ab eo descenderunt generationes. 27. protulit autem sem. v. filios

Sem. i. fi. noe psla vxor. ei

Elam filius
 Elamite ab elam
 pscipio pampet

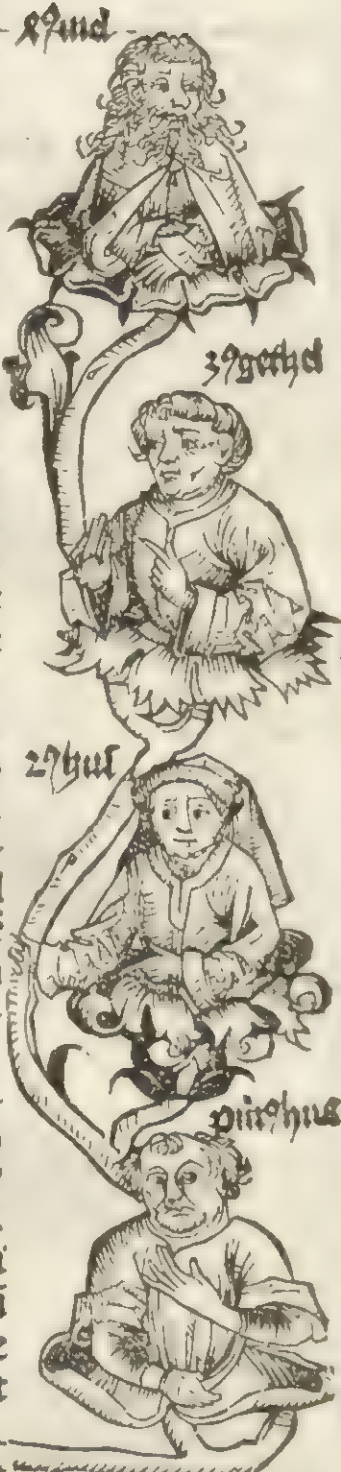
Assur secundus filius Sem
 a quo assyria dicitur
 quia pampet

Arphaxat filius Sem
 a quo arphaxat dicitur
 quia pampet

Arphaxat filius Sem
 a quo arphaxat dicitur
 quia pampet

Elam primus filius Sem a quo Elamite pscipio pampet
 sidis principes. Sem autem anno ceteri
 mo vite genuit Arphaxat et alios filios
 os et filias et mortuus est.
Assur 2. filius Sem a quo assyria dicitur
 pullulavit impius. quia nolebat rebel
 lare deum in edificatio turris babel. cum
 nebroth: ideo fugit de terra sennaar. ad
 aliam regionem longinqua pscipio non habitam
 qui ex eius nomine vocatur assyria. et edificavit
 civitatem quam postea vocata est ninive. que
 fuit metropolis totius regni assyriorum.
Arphaxat 3. filius Sem natus est anno
 mundi fm. heb. i. 693. fm. interpres.
 lxx. 2279. Vixit autem annis. 338. et mor
 tuus est. Ab isto Arphaxat emersere chal
 dei a quibus et Caldea regio appellata est
 hec in asia ptibus est. Arabie coterminia
 longe plana et fontium indigua in qua ba
 bilon fuit magna.
Ram quartus filius Sem. ha
 buit. iij. filios et ab eo p
 geniti sunt siri qui metropolim dal
 mase in hebreo syria dicitur aram.
Primus filius aram fuit hus traconi
 tidis regionis: qui est iter palestinam
 et celestine. in ea est busterre indee
 per miam ex qua iob ppha ortum habuit

Noe cum plantasset vineam bibescit de vino inebriatus nudatus est et iacuit in tabernaculo. vidensque cham vereda
 patris annuntiavit duobus fratribus suis: qui imposito pallio humeris operuerunt patris vereda: avertisque oculi
 lis virilia eius non viderunt. Noe igitur volens maledicere cha quem deus benedixit maledixit chanaan filio cha per derisi
 one cha patris eius: de his in superioribus sit mentio.

Noe Jan

Japhet tertius filius noe habuit septem filios q̄ et europam sortitus est. Iste iaphet a p̄e b̄ndictus ē p̄pter ingenuā nobilitatem dilatacionēq̄ ei imp̄cabat. ⁊ ab eo descenderūt generatōnes. xv. Septē aut gētes per iaphet filios institute fuerūt. **G**omer p̄mogenit⁹ iaphet in europā veniens gome- ritas instituit: q̄ postea a grecis galatbe nūcupati sunt: ⁊ a q̄bus galatia regio. Hec quippe hispanie ⁊ lusi- tanie cōterminia quā a meridie h̄z. Ab occidēte vō ⁊ septētrione oceanū. Et ab oriēte flumē sequane ⁊ ger- manie puicias. **G**omer ḡ primus fi. iaphet a q̄ galathij ⁊ h̄z. 3. filios. **P**rim⁹ astanes a q̄ sarmacia. h̄ij scithar hoies sunt i paludis meorthidis p̄fundo hitates q̄ exilis regio ē infelicib⁹ arborib⁹ referta. **S**cds Riphath al raphaa a q̄ paphlagones. ⁊ paphlagonia nomē accepit. h̄ ē minoris asie regio. **T**erc⁹ The- gozima a q̄ frigēs emertere. ⁊ a q̄b⁹ frigia minoris asie. puicia cōgm̄ata fuit: q̄ postea dardania. deinde troia. cōgm̄ata ē. **S**cds fi. iaphet magog a q̄ scithe ⁊ a q̄bus scitha ⁊ gothia nomen h̄uere. **T**erc⁹ Medar suē made⁹ a q̄ medi a q̄b⁹ media regio nomē sortita ē q̄ ē assyrie ⁊ p̄sie vicina. **Q**uart⁹ fi. iaphet ianai a q̄ gre- ci. hic. iij. genuit filios. **J**aphet Funda vxorē sui milib⁹ ab ytalīa distare dī. **S**cds tharb⁹ q̄ i- miori asia tarsos p̄didit q̄ anq̄t⁹ alices dicebāt. inde puicia cilia pauli apli p̄tia. **T**erc⁹ thal- ysa al cethim a q̄ cyp̄a isala cethina dē fuit de q̄ circa isulas de socio ei⁹ p̄z. **Q**it⁹ todamin a q̄ burgūdi. h̄ i insulā rhodis venēs rhodios ap- pellari voluit. **Q**uit⁹ fi. thubal a q̄ hispani a q̄b⁹ hispania europe regio p̄maria. **S**ext⁹ fi. mo- soch a q̄ Capadoces ⁊ regio Capadocia maiori asie vicia. **S**epti⁹ fi. thiras suos thirēses ap- pel- lauit. a q̄ tracia. puicia. q̄ i scithie p̄tib⁹ ē noīat.

Galate

Sathe Sarmacia

Troia

Medi

Tharb cilia pauli apli p̄tia

Thal ysa al cethim de socio ei⁹ p̄z

Rhodis insula

Hispania

Capadocia

Thagania

Becunda etas mundi

Sale qui ⁊ caynan dī Luce. in sane intel-
ligendo vt infra vbi thare fili⁹ Arpharat
nat⁹ est anno p̄is sui. xxxv. cōpleto. An.
xi. Mudi vo. 2379. hic ciuitatem salem primo edi-
ficauit imponens ei nomen suū. que postea hieru-
salem est appellata. vixit autē annis. 433. ab isto
Sarmate qui ⁊ indi prodire qui primū indiam
incoluere.

Augustinus. xvi. de ciui. dei. dicit. Post be-
nedictionē filiorū Noe vsq; ad Abraham
nulla fit mētio aliquorū iustorū. nec eos ta-
mē desuisse crediderim. s; si omnes cōmemoraren-
tur: nimis longū fieret ⁊ esset hec magis bystori-
ca diligentia q; pphetica. pudentia.

Heber filius sale nar⁹ est anno p^{ri}s sui. 30.
Gen. xi. mundi 60. 2 109. dieb⁹ qbus vi
xit. 467. anni fuere. Ab isto heber hebre
iudei nominati sunt. nam in domo et familia illi⁹
in diuisione linguarum sola hebreza lingua remā
fisse dē que etiam ante diuisionem linguarum
non dicebatur hebreza: s̄ humana simpliciter
quia omnes homines a mundi principio ve
bantur. addit tamen Augustinus q̄ fm opi
nionem quorūdam hebrei dicūtur ab Abra
ham cuius opinionis est burgensis. Math.
xxi. vbi vult q̄ hebrei dicuntur ab heber de
nominatione p^{ri}j nominis. s̄ ab Abrahā ex
eo quia abraham veniens de Mesopotamia
venit per flumē ideo dicebatur hebreus id ē

transfluntialis ideo omnes eius posteri. ac sequen
tes fidem eius dicebantur hebrei sicut illi qui ve
niunt de yltromontanis yltromontani dicunt. Pa
ter igitur ytramog assertonem bene valere.

Iste Jectan filius beber habu. t. xij. fili
os qui omnes fecerunt generationes fi
lipales. Sed populi huius Hieronimu non
sunt nobis noti vel ppter longinquitatem terraz.
vel ppter mutationes populorum ⁊ nominu. vel
contriti gueris alijsue causis. Et istoru habitatio
massa pergentibus vsq; Sephar montem orien
talem.

Iste pbaleg nat⁹ est anno mundi. 2643.
vixit annis. 239. Sic fuit filius heber sic
dictus. quia in diebus eius facta fuit co
fusio linguarum. quasi ipse diuisus sit ab alijs. qz
in domo sua mansit lingua pristina. quia in ea co
spiratione nō fuit. Unde s^m Augustinum in hoc
nō paruum iusticie vestigiū apparuit q^d ista dom⁹
libera fuit ab hac pena. quasi nō fuerit particeps
in culpa. Et nota s^m eūdem: q^d numerus lingua
rum fuit s^m numerum generationuz. s. 72. Auct⁹
autem est numerus gētiū: multo amplius q^m lin
guarum: nam in vna lingua plurimas gentes no
uimus.

Reu vel Ragau filius phaleg natus ē anno mudi. 2775. anni vite eius fuere. 302. Cuius tempe templa multa primū cōstructa fuisse referūtur. Et quidam gēnū p̄ncipes adorari ceperūt. Scithaz quoq; regnū dī exortum.

Linea Christi

7 Bale

De/ber

Pha leg

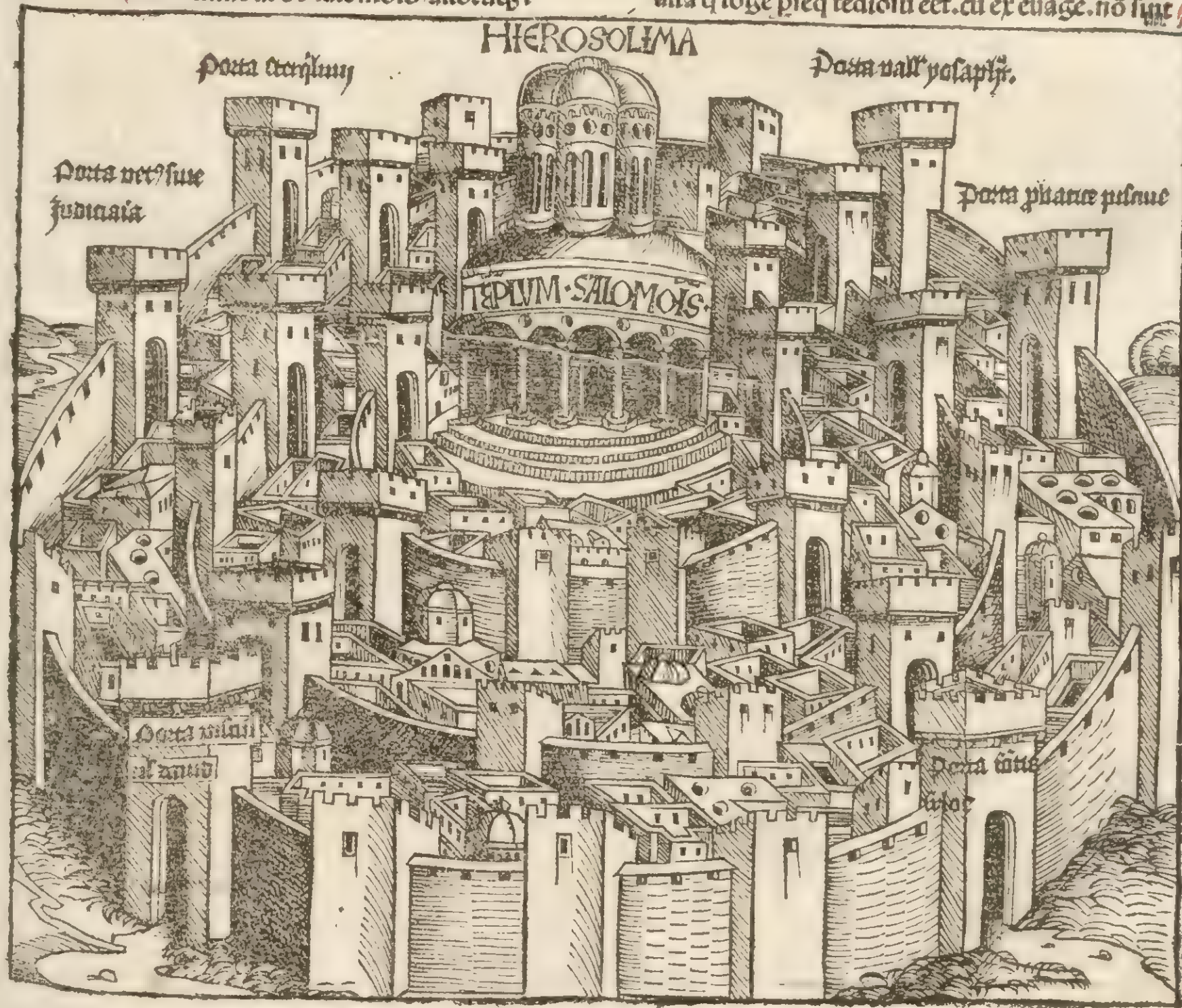
reuxel // ragau

hebes ab isto hebes
hebrei a iudei nominati sunt.

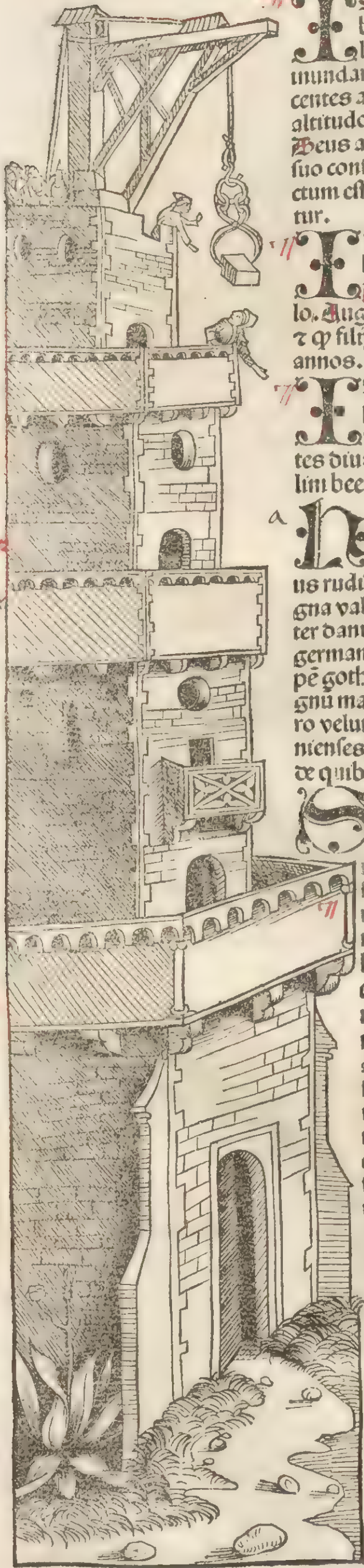
Sitarum
regnum
forhny

Ierusalima nomen urbis in palestina me-
tropolis iudeorū: pri^o Jeb^o: postea salē:
tercio hierosolima: vltio helia dicta. **E**u-
ius urbis prim^o p^oditō fuit (vt Joseph^o testat)
Canaan qⁱ iust^o appellat^o erat rex. **E**t h^o q^d mel-
chisedech sacerdos dei altissimi dicebatur. Qui
cū ibidē phanū edificass^{et} illud Solimā appella-
uit. solimi fuerūt ppli iuxta liciā q^s homer^o pul-
gnatissimos: et a belletrophōte deuictos dicit: et
in mōtib^{us} hitasse. **E**t corneli^o tacit^o cū de iudeorū
origine opionē narrat ait. Alij clara iudeorū ini-
tia solimos carmib^{us} celebratā homeri gēte p^odi-
tam vrbē hierosolimā noīe suo fecisse: vñ Jūne-
nalis interpres legū solimay. qⁱ ciuitas cananee
gētis vltq^{ue} ad tpa dauid regi hitatio fuit. **N**ec io-
sue iudeorū princeps eos cananeos seu iebuseos
expellere potuit. **D**avid iebuseis expulsis cū ci-
uitatem reedificasset eā hierosolimā. i. munitissi-
mā nūcupauit. **Q**ui^o vrb^{is} situs et munitio petro-
sa erat. et triplici muro cingebatur. qⁱ vt Strabo
ait interi^o aq^s abundans exteri^o vñ oīno siccam
fossam hēbat i lapide excisam. xl. pedū pfundi-
tate. latitudo vñ. cc. l. **E**t lapide aut exciso educta
erant celeberrimi tēpli menia. **H**ec hierosolima
lōge clarissima vrbium oriētis sup^{er} duos colles
erat p^oditā iternallo discretos i quā dom^{us} creber-
rime desinebat. **C**ollū alter qⁱ supior citas excelsi-
sior et i p^oritate directior castellū dauid dicebat^{ur}.
Alter qⁱ iseriorē sustinet citates vndiq^{ue} decli-
uis ē vall^{is} i medio ad syloā prin^{us} ita fōrē qⁱ dulcē
ē vocabāt^{ur}. firmissime at dō salomōis aliorūq^{ue} i

terra regū opa ornata fuit. agrippa cē ptes citat^{is}
addiderat et cinxerat. **E**xuberās em nūltitudine
paulatī extra menia spēbat. **M**oiata ē ps addi-
ta noua citas. **O**īne at citat^{is} i giro spaciū. xxx. et
trib^{us} stadjs finiebat^{ur}. **E**t si i toto admirabil^{is}. ter-
cius mur^{us} admirabilior ob excellētiaz turrū qⁱ ad
septentrionē occidētēq^{ue} surgebat i āgulo. de qⁱ sol-
le orto arabia. pspici poterat et mare vsq^{ue} ad fi-
nes hebreorū. **E**t iuxta eā turrū yppico: et due q^s
herodes i ātiq^{ue} muro edificauerat. **M**irabil^{is} fuit
lapidū magnitudo ex secto marmore cādido ita
adūati vt singlę turres singla saxa viderēt^{ur}. hys
i septentrionali pte aula rēgia p^ostāstissima pūgeba-
tur. **D**uro alto cincta ac varietate saxorū ornata.
Mlte deniq^{ue} portic^{us} p circū flexe colūneq^{ue} i sin-
gulis: qⁱ iter eas sū diuo patebat spacia vbi erāt
viridaria cū cisternis eneis. q^{ib} aq^{ue} effundebat^{ur}.
Pudet dicere h^{ic} rēgia qⁱ fuerat cū flāma ab ītesti-
nis īsidiatorib^{us} oīa psumpsit. **D**e excidio tñ h^{ic}
regie vrb^{is} iseri^o patebit: vrbē aut sacraz reddidit
mors xpi. **P**lac^{us} sac^{us} i eo loco videre possumus.
Amnē. s. qⁱ lor^{us} ē xps. **T**ēplū seu tēpli ruinas i qⁱ
docuit. locū vbi cū sūma būlitate passus ē corpe
vt nos at passionib^{us} libaret. sepulcr^{us} vbi sac^{us}ifi-
mū illō corp^{is} sūstitit. **E**t vñ ascēdit in celū. qⁱ ad
iudiciū fuerit^{us} credit^{ur}. vbi vñ et fluctib^{us} ipauit.
vbi deniq^{ue} elegit īdoctos atz iopes piscatores. qⁱ
rū hamis et rhenib^{us} piscaret^{ur} ipatores et rēges gē-
tiū. vbi cecos illūiauit. leprosos mūdauit. pal-
raliticos erexit. mortuos suscitauit. **M**ultaq^{ue} et
alia qⁱ lōge pseq^{ue} tediosū eēt. cū ex euāgē. nō sūt

Secunda etas mundi

Incipit Regni
Membroth fuit
Babilon

Velus prima
Reg assiriorum pater
Nini

Ninus Secundus
Reg assiriorum filius
Velus

Isti tres principes Tectan. s. Membroth et Suphena cum suis populis formidantes diluvium iterum posse inundare conveniunt in campum sennaar: dicentes ad invicem. Edificemus turrem cuius altitudo ptingat usque ad celum etc. Gen. xi. Deus autem videns quod non cessarent a stulto suo consilio confudit eorum linguas: et ita factum est ut per totum mundum dispergerentur.

Mitum regni Membroth fuit babilon qui post confusionem linguarum apertas adiit regno relicto filio suo bello. Augustinus vero dicit eum inde fugatum: et quod filii Assur regnum illud obtinuerunt usque ad annos. 1305.

Este Velus dicitur regnasse in obscuro quod parvum dominium habuit. Et primus fuit quem terror populi deus putavit. Unde diverse gentes diversimode eum appellant. s. bell baal. baalim bee phezor beelzebub.

Nec oriuntur plura regna. primo scitarum quod licet sit vetustissimum. tamen inter principalia regna non computatur. Unde propter illius ruditatem regio illa barbarica est appellata magna valde. quia meotidis paludibus incipiens inter danubium et oceanum septentrionalem usque ad germaniam porrigitur. Et est prima pars europe gothi vngari et dani sunt de hijs. Secundum regnum massagetarum. Tercium sichionorum de quo varro velut antiquo tempe exorsus pervenit ad athenienses: deinde ad latinos. Quartum egiptiorum de quibus in sequenti folio.

Secundum Augustinum. Inter cetera regna duo sunt clariora assiriorum et romanorum temporibus et locis ordinata et distincta. Illud prius in oriente aliud in occidente surrexit. atque in fine illius initium huius fuit. Secundus igitur rex assiriorum et primus monarcha fuit Ninus qui libidine dominandi vicinis suis bella intulit. quos propter bellandi imperitiam cito subegit. Totamque asiam facile obtinuit. Et sic factus est primus orientalium monarcha. Hic civitatem magnam Niniven. quam assur edificaverat amplavit. Et ex nomine suo appellavit Niniven. hic primus fuit inventor ydolatrie ex eo quod patri suo bello mortuo ymaginem in leuimentis doloris sue fecit. concedens omnibus rebus qui ad eas confugerent securitatem. et sic adorari cepit. Cuius exemplo et alij huiusmodi ymagines fecerunt mortuis. quas demones intrantes dantes responsa. divinos obtinuerunt honores. huius tandem ydolum Daniel propheta cum in babiloniam captivus adductus fuisset cum eius templo subvertit.

Tectan fra. Membroth Suphena
ter phales princeps na de Ba
de sem de Cham phet

Cathalogus regum assiriorum.

Velus Primus

Ninus Rex

terres
que asce
tum r
scendo
alteri
In qu
le chal
lapidi
tur. E
a Bed
confu

R
mo. r
tur: r
tinet g
tantes
lit: qu
que cessi
uit. U
git: r p
quibus
descen
multas
surrexi
Turci
necius

R
asie reg
vo hab

7 Caldea Babilon.
Sennaar idem pmt

De Turri Babil vel Babilonie.

Nembroth gigas manu fortissimus. Noe paulo suo vita functo libidine dñandi succēsus apud babilonios imperium vsurpauit. Cuius regni pñcipius in campo Sennaar incepit in quo cōuentio-
nem habuit vir audacissimus et eloquentissim⁹ vt homines a dei timore reuocaret eis psuasit vt la-
teres facerent et igni coquerent et turrin edificarent excelsam. Cui⁹ cacumen vsq; ad celum pertingeret tan-
q; ascensuri per eam in celum. Quam cum edificaret magna eoz superbia se cōtra deum erigentes. Edificā-
tium temeritatem dñs hac sola animaduersione pēssit. vt gentes due et septuaginta q; ibi cōuenerant: et de-
scenderant ex tribus filiis Noe quibus vna erat lingua totidem linguarū confusione supinducta. vt alter
alterius vocem non intelligeret. Illa conspiratio sic dissoluta est: vt super omnem terre faciem spargerent.
In quo loco aut hec turris Babel stetit paucis notum est. Ferunt in oriente esse ciuitatem Emporū nobi-
le chaldeozū ppe Eufiatē Baldach vocitatam. Ibi incole aut non longe ab vrbe videri magnā cōgeriem
lapidum et reuastationem. Et ppter rupes et animalia venenosa nō patere accessum. eam ibi fuisse opinan-
tur. Et ab hac singula ad eozum ciuitatem e babilonia tractata. Turris autem altitudo M. clxxiij. passū
a Beda fertur habuisse. paulatim altioribus in angustijs coartata describitur et vocatū ē nomen Babil. i.
confusio. Cum ibi fuit labiū vniuerse terre. Et dñs super faciem cūctaz regionū eos dispersit.

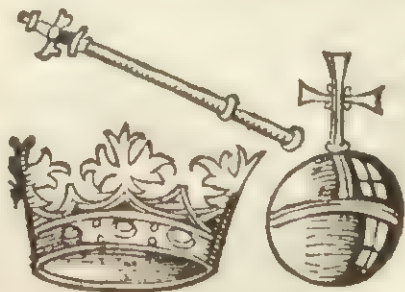
hu Nembroth in sup
pū cōfūmāda tūm

7 altitudo Turris
Babel. M. clxxiij
passuum

Regnu Scitharū

Regnum Scithar in regione septentrionali Initū sumpsit. Vbi primū regnauit Thanaus. a quo et
thanaus fluius: ingenti cognitus fama nomen accepit. Qui in paludem defluit Meotidem. quē-
q; Miualem appellauit Virgilius in quarto Georg. Hec itaq; regio ab ipso thanais diuiditur flu-
uio. et vna pars remanet in europa. Altera in asia protēditur. Que aut est in europa ad Traciam termina-
tur: et pauca gignit animalia: et a flumine remanet illesa. Que vo in asia ad orientem vergens: diuersas cō-
tinet gentes: de quaz moribus dixit iustinus in primo Epitho. Cōmuniter aut omnes Scithice gētes eq;
tantes deferunt arcus. Qui nō ex aratro: s; ex feris quas venant vicitant. Regnū hoc quāq; vetustissimū
sit: quia barbarū est. Inter quatuor regna principalia non cōputatur. Nulli tamē hoīm Scithica gens vn-
q; cessit: imo et dariū persarum regem fugauit. Eyrum occidit. Siphirionam alexandri magni ducem dele-
uit. Gelsom egiptioz regem cum omni exercitu et belli apparatu repulit atq; fugauit. Asiam ter bello sube-
git: et per annos multos sibi vectigalem fecit. Ex scithis autem multi exierūt: qui res magnas gesserunt. E-
quibus amafones primo clarissime mulieres: que i bellis clara gessere facinora. Bactriani et parthi ab eis
descenderunt. Attila etiam magnus et alij sui qui pannoniā subegit: et aquileyam euerit: ac in germania
multas edidit vastitates ab illis descendit. Zeliorbes hunozū rex qui contra Iustinianum imperatōrē in-
surrexit ex scithia originem duxit. Angari Cathelani Gothiq; vniuersi ex scithis emerere. Vani quoq; ac
Turci ex scithia pdierunt. Ea quippe natio ex mago Noe nepote ortū habuit. Barbarā em gens est. Que
nec iustum aliquid tenet nec rectum: serpentes et ydola colit: multis inuolutis libidinibus.

Regnu Assinorū

Regnum Assinor in orientis plaga Anno vite Baruch. xxv (Eusebio referente) initū sumpsit. Qd
quidem regnum pre ceteris omnibus insignius fuit. Cum per annos. i. 302. a primo rege belo Me-
brothide vsq; ad Gardanapallū vltimū: sub regibus triginta septem potrectum fuerit. Assyria aut
asie regio fuit: que ab oriente fluuio Euphrate ab occidente nostro mari et egipto terminat. A septentrione
vo habet Armeniam et Capadociam a meridie autem Sinū Arabicum habet. Et hec est Syria.

Becunda etas mūdi

Regnū amasonū

Regnū Amasonum feminarum tempore Ragau inter Scithas et Albanos sumpsisse ortū ferūt. Nec certe femine Scithice fuerunt iuxta flumīnē Abanaym primum inhabitantes. Deinde ad loca iuxta termodontā flumīnē deuenērunt. Qui ideo ab aliquibus Amozonius vocatus est. Inde ulterius procedentes magnā Asiē partē subegerunt. Fuerunt autē his primē regine belligere Atharthesia et lampedona. quē se a marte gentis perhibebant. Quē ex europa procedentes magnā asiē partē subegerūt. vbi Ephesum et Smirnam atq; alias plerasq; ciuitates condiderūt. Nec eis cum viris res erat: nisi veris tempore cum quibus vulgo delectari consueuerant quousq; grauidas se p̄sentirēt. A quib; si mares nasci p̄tingerent: necabantur. Sin feminas ap̄utatis iniustisq; dexterioribus mānis bellica exercebant officia. Unde et amasones dicte sunt. Ab a quod est sine: et māma: quasi sine māma. has expugnavit hercules et bellozophon filius Blauci rex Corinthi. de his vide Justinū in primo Epitho. libro. et dionozorum Siculum.

Regnū Egyptiorum

Regnū Egyptiorum tempore Ragau initū sumpsisse constat. In quo teste Eusebio primū regnavit Soro. quod quidem crebris et diuersis altercationis seu tumultibus mutatum fuisse legim;. De quo etiam persepe in sacris codicibus habetur mentio. Duravitq; vsq; ad augustum. ea quippe Egyptus a Mesran filio Abam habitari primū cepta est. Regio siquidem africana. quēq; vt nōnullis placet ab egypto Denay fratre id nomen postea adepta est. Et vt Plinius in quinto naturalis historie scribit Ab oriēte rubro mari Assiricq; cōiungitur. Ab occasu Cyrenen et Aphrice residuū habet. Et a meridie vsq; in Ethiopiā protenditur. A septentrione vō Egyptū mare habet. Et cum in ea raro aut nūq; pluat. Nilū inundatione fecundatur vt in descriptione nili superius positum est.

Regnū Siciomorū

Regnū Siciomorum in Achaia septuagesimo quarto vite Machor initū sumpsisse Eusebius refert. vbi primus regnavit Egilaus: a quo Egilaea vocitata est. Quē postea donaa: deinde Achaia dicta fuit. Cuius maxime clarum oppidum corinthus fuit. Porro regio hec vt testatur Plinius in quarto naturalis historie refertissima est oliuetis. Quē etiam lichæonia vocata fuit. De huiusmodi regno Augustinus. xvij. de ciuitate dei dicit. Siciomorum regnū admodum parū erat. de quo etiam Varro velut antiquo tempore exorsus: multa locutus est. Peruenit autē aliquando ad Athenienses. deinde ad latinos. postmodū ad Romanos deniq; ad Turcos. hoc quippe regnū duravit vsq; ad Deli sacerdotis tempora sub regibus quinq; et viginti. Ac duobus et sexaginta supra octingentos annos. post quos sacerdotes carni constituti sunt.

De insulis in generali. Capi.

Insule dicte sunt: eo quod in salo. i. mari site sunt. Ex his notissime et maxime ponende sunt. **Britannia** oceani insula inter fusa mari toto orbe diffusa. vocabulo sue gentis cognominata est. Hec aduersa galliarum parte ad prospectum hispanie sita est. Circuitus eius quadragesies septuaginta quingenta milia passuum. multa et magna flumina in ea fontes calidi: et metallorum copia larga et varia. gagates lapis: et margarite plurime ibi sunt. Hec etiam dicitur communis angliæ. **Thanaos** insula oceani freto gallico a britannia est vario termino sepeata. **Tilos** vltima insula oceani. Tilos indie insula est finis solin. Hec fert palmas oleum et vineas. hec omnes terras hoc solo miraculo vincit quod quocumque arbor in ea est nunquam caret folio: ibi mons caucasicus qui maximam orbis partem perpetuis iugis penetrat: arbores piperis ibi ad similitudinem iuniperi. **Orchades** insule oceani. intra britanniam posite numero. xlii. quarum. x. deserte sunt et. xlii. coluntur. **Scotia** eadem et hibernia prima britannie insula spacio terrarum angustior sed situ fecundior. Hec ab affrica in boreas porrigitur: illic nulla anguis. nulla apis. auis rara. **Gadis** insula in fine bethice provincie sita. quod dirimit Europam ab affrica in qua herculus colune sunt. **Fortunate** insule hoc vocabulo significant omnia ferre bonas: quasi felices et beate fructuum ubertate unde et gentium error et secularium carmina poetarum propter solis fecunditatem eam paradysum putauerunt. **Harum** prima dicitur membronia: secunda Iunonia: tertia Capraria. quarta Theode: alia vituaria. hec site sunt in oceano contra leuam mauritanie. **Gorgondes** insule sunt oceani. **Ite** **Espil** **duz** insule crise et argire. **Taprobana** hec omnes insule oceani. **Sunt** et alie insule que ab hellesponto usque ad gades in mari magno sunt constitute. **Et** primo cyprius insula a cyprio que est in ea nomen accepit: ipsa est. et paphon veneri consecrata famosa quondam diuitis maxime eris. Ibi enim prima inuentio huius metalli fuit et usus. **Creta** insula grece pars est ingens contra peloponensem: ibi absconditus est iupiter et enutritus. **Fuit** autem quondam centum urbibus nobilis: unde et centopolis dicta est. **Prima** remis et sagittis claruit. Prima litteris iura fixit equestres turmas prima docuit. studium musicum spondeis et dactylis in ea ceptum est. **Capris** copiosa: ceruis eget. lupos vulpes et alia ferarum noxia nusquam gignit serpes nullus: nulla noctua et si inueniatur statim moritur: larga est vitibus et arboribus: diptamus herba ibi nascitur. phalangos venenatos gignit. **Abidos** insula est europa super hellespontum posita. **Chos** insula est adiacens provincie asie in qua ypocrates medicus natus est. Et ut varro testis est prima arte lanificij et ornamentum feminarum claruit. **Cicla** des insule greci quidam autumant dictas: eo quod si spacijs longioribus a delo proiecte in orbem tamen circa delon site sunt. Nam orbem ciclon greci dicunt. Quidam vero non quod in orbem digesse: sed propter scopulos qui circa eas sunt

dictas ciclades putant. Hec in hellesponto inter egeum et maleum mare constitute. **Circudantur** etiam pelago mureo. **Sunt** autem omnes numero quinquaginta tres: metropolis earum rhodus. **Delos** est insula in medio cicladum sita: et dicta delos fertur: quia post diluuium octigi temporibus notatur cum orbem multis mensibus nox continua inumbrasset ante omnes terras radijs solis illuminata: sortitaque ex ea nomen quod prima visibus manifestata fuisset. Nam delon greci manifestum dicunt. Ipsa est et ortigia ubi primum visse sunt coturnices aues quas greci ortigias vocant. In hac insula latona enixa est appolline et dyana. Delos autem et ciuitas dicitur et insula. **Rhodus** prima cicladum est. **Carpathos** est una alia ex cicladibus. **Cutherea** alia est ex cicladibus ubi est ortavenus. **Ycharia** est alia. **Chyon** insula Sira lingua appellatur: eo quod ibi mastix gignitur. **Samo** insula est in mari egeo: ubi nata est Juno ex qua fuit sibilla samia et pitagoras samius a quo philosophie nomen inuentum est. In hac insula primo vasa fictilia repta dicuntur. **Sicilia** a sichano rege sichania dicta est deinde a siculo ytalici fratre sicilia dicta. **Prima** autem tri-nacria dicta propter tria acra. i. promontoria pelorini. pathini et lilybeni: habet ytaliam exiguam freto discreta est: affricum mare prospectans: terris fructifera: vetis et sulphure plena. **Ubi** et ibi ethne montis extant incedia: in cuius freto scilla et caribdis quibus nauigia aut absorbentur aut colliduntur. Fuit autem patria quondam cyclopum et postea nutrit tyrannorum principem urbiem si-racusan habet: in ea insula primum inuenta est comedia: mare eius corallum gignit et achatem lapidem flumen achatem dat: omnis ambitus eius clauditur stadiorum trium milium. **Eolie** insule sicilie appellate sunt ab eolo ypote filio: quos poete finxerunt regem fuisse ventorum. Sed ut Varro dicit. rector fuit istarum insularum et quoniam earum nebulis et fumo futuros predicebat flatu ventorum ab imperitis visus est ventos sua potestate retinuisse. Eadem insule et vulchane vocantur quod et ipse sicut ethnas ardeat. Sunt autem non ueni habentes propria nomina. quarum prima lipparis: altera trafia. **Sardus** herculus filius cum magna multitudine a lybia profectus sardiniam occupauit et ex suo vocabulo insule nomen dedit. Hec in affrico mari in longitudine milia centum in latitudine. xl. passuum. In ea neque serpes gignuntur neque lupi: fontes habet sardinia calidos infirmis medelam prebentes. furibus cecitates si sacramento dato aquas eius tetigerint. **Cor** sicie insule exordium incolae ligures dederunt appellantes eam ex nomine ducis. Diuiditur autem a sardinia. xx. milium freto cincta ad prospectum ytalie. **Ebusus** insula est hispanie. **Baleares** insule hispanie due sunt. **Astrosiades** et **Bem** sides: in his primum inuentus est usus fundarum quibus lapides emittuntur. multe et alie sunt insule quia inhabitare hic non numerantur.

Secunda etas mundi

Amasonia est regio. ptim in asia. ptim i europa q̄ albanie ē vicina. Et ab amazonibus ē vocata. Fuerūt aut amasones gotorū qui exierūt de inferiori scythia europa vt dicit Isido. li. ix. q̄ maritis suis in dolo interfectis viroz suoz arma arripientes hostes virili animo aggressi. de maritorū suoz nece sumpserūt debitā vltionē. Nā oēm masculū a sene vsq̄ ad puu lū i ore gladij pimerūt. z femias reſuātes z hostiū spolia deripiētes. deinceps piter sine masculoz pſortio viuere decreuerūt q̄ duas reginas. s. Martheſiā z Lampedonā maritorū exeplo (cuz sp̄ duo solebāt eſſe reges) sup se ſtatuērūt: q̄rum vna pcedēs cū exercitu p̄ hostes dūmicabat. al/tera interim rēpublicas gubernabat effecte ſunt aut tam fortes breui tempore bellatrices q̄ magnam partes aſie ſere. L. annis dominio ſuo ſb/iecerunt. inter ipſas vō nullum penitus maſculum viuere vel morari ratōne aliqua pmiſerūt. ex finitimis gētib⁹ maritos ſobolis gratia elegerunt: ad quos ſtatutis tempib⁹ accedentes prolem conceperunt. Sed tpe completo ad pceptionis officium inſtituto: maritos a ſe recedere et alias manſiones querere coegerūt. maſculos autē filios vel emactabant vel debito tempe pibus transmittabant: filias vō ſibi reſeruantes eas ad ſagittandum z venandum inſormabāt: et ne in ſagittarum ictibus mamillarum groſſicie impedirētur eis in. vii. vt dī anno māmillas dextris exurebāt. z ideo amasones ſunt dicte. i. ſine māmia vt dicit Isidorus libro. ix. has vni/ māmas antiquitus multi vocauerūt. Quarum feritatem domuit vt dicitur pmo hercules: dein/ de achilles. Sed hoc potius fuit per amicitiam q̄ per vires: ſicut in geſtis grecorum z Amasonum continetur. Dicit autem Isidor⁹ q̄ per alexandrum magnum amasones vsq̄ ad interniti/ onem penitus ſunt deſete. Sed historia alexan/

dri hec non dicit. immo dicitur amasonum regi na alexandro poſtulantī tributa per nuncios re/ ſcripſiſſe. de tua prudentia eſt mirandum q̄ cuz feminis conſligere ſtatuſti. quare ſi fauente nobis fortuna ſuccūbere te cōtingat: merito es cō/ fuſus cum a mulieribus ſis deuictus. q̄ ſi iratis nobis dijs nos deuiceris parum tibi poterit cedere ad honorem. quia de mulierculis triūpha/ ſti. ſuper cuius reſponſo ad ammiratōem duct⁹ rex generoſus. dixit: decens fore nō per gladius z furorem mulieres vincere: ſed potius p̄ amo/ rem. propter qd̄ libertatem eis conceſſit z ipſas non violentia ſed poti⁹ amicitia ſuo imperio ſb iugauit. De eozum regno ſcriptum eſt in folio p̄ cedenti.

Amasones

Nobilitas circa hec tempora fertur introdu-
cta. Et nota q̄ pluribus de causis nobi-
litas instituta fuit. Prima fuit necessitas
Erescente em̄ humano genere: cuius homines ad
malū proni essent. oportuit phibere insult⁹ pra-
uorū aduersus bonos. ⁊ ideo eligebat aliq̄s vir
bonus iustior ceteris atq̄ prudentior. q̄ coitati
p̄sideret: vtiuosos p̄moueret. mediocres defen-
deret ⁊ malos coerceret. Vnde dictus ē nobilis
quasi p̄ alijs in vtiutibus notabilis. Vñ Hiero.
Nihil aliud video in nobilitate appetendū. nisi
q̄ nobiles q̄dam necessitate cōstringantur: ne ab
antiq̄rū probitate degeneret. Secūda causa fuit
discolia plebiū: q̄ rectū iudiciū ignorabat. licet
tñ inter se pacate viuerent. Nam adeo ebetes fu-
erūt: q̄ nihil magnipēdere valuerūt. nisi qd̄ vul-
gari opinione celebrabaf. Vñ expediebat pro
ipaz pace cōseruanda: vt ex natalibus nobilius
principes haberent. Tercia causa p̄cessit ex for-
titudine aliq̄ singulari. Mōnūq̄ em̄ cōmunitates
grauate ob incurfus hostiles tale edictū sanxerūt
vt q̄cūq̄ patriā a talibus liberaret. Jus nobili-
tatis p̄ se ⁊ hereditibus suis p̄petuo obtineret. S̄
mō plures nobilitati legūtur. Quarta causa ex
abundantia diuitiaz sumitur. Aliq̄ em̄ popu-

lares nimia penuria victualū attenuati tradide-
rūt se ⁊ sua alicui diuiti: vt hoc pacto malū ino-
pie temperaret: et eū deinceps velut nobilem et
dñm recognosceret. Inueniuntur etiā q̄dam no-
bilitates p̄ diuinū oraculū institute licet pauce.
q̄rum aliq̄ p̄manserūt: vt in dauid: aliq̄ cito dese-
cerūt vt saul. ⁊ ieroboam: ⁊ quorūda aliorū. plu-
rime quoq̄ legūtur nobilitates p̄uolentiā et ty-
rannidē introduce: q̄rū similiter aliq̄ statim de-
structe ⁊ penitus delete fuerūt. aliq̄ stabiles per-
manserūt. Et nota q̄ s̄m veteres historias raro
aut nūq̄ in paganismo nobiliū stirpes p̄petua-
te fuerunt p̄pter supbiam ⁊ tyrannidem. Multe
etiā apud xpianos: p̄pter eandem causam delete
sunt. s̄m illud Eccl̄. i. Sedes ducū superborū de-
struxit dñs. ⁊ sedere fecit mites p̄ eis. Item no-
ta q̄ nemo vnq̄ nobilitatē odio habuit: q̄ ē bo-
nū per se appetibile. sicut virtus aut religio. sed
multi sancti eā fugerūt ob grāde piculū qd̄ in ea
latet: p̄pter difficultatē maximā ipsi ānexā. Hoc
satis i sancto p̄ba dauid apparuit. quē ip̄met
deus tam peculiariter elegit. Relinq̄tur ḡ. q̄vix
paucissimi ad tātam s̄limitatē ydonei fuerunt.

Ninivem siue Ninisin triū diez itinere ciuitatē grādē cōdidit Ninus rex assiriorū p̄e eius belo mor-
te sublato (vt ante patuit) ⁊ regni caput constituit. in qua dyademate suscepto duxit totā vitā iniqui-
tatem. veterē ⁊ quasi autū gentiū morē noua imperij cupiditate mutauit: inferens bella finitimus ⁊
rudis adhuc ad resistendū populos supauit: ⁊ ad libie finē vsq̄ puenit. Ninus igitur magnitudine quesite
dñationis cōtinua possessione firmavit. Bonitis igitur primis accessione virū fortior ad alios transiret:
⁊ prima queq̄ victoria instrumentū seq̄ntis esset: totius orientis populos subegit. Postremo illi bellū cū
soroastre rege Bactrianorū fuit. q̄ primus artes magicas iuuenisse ⁊ sidez motus diligentissime spectasse (vt
plenius de eo patebit) q̄ oculo ⁊ ip̄e decessit relicto impubere Nino ⁊ uxore semiramide. Ad hanc magnā ci-
uitatem missus fuit Jonas p̄ba. quē hebrei virū sanctū nomināt. Is cū videret pctōres ciuitatis Ninive
dei misericordiā sua p̄phetia cōsecutores. ne videret falso p̄dicare ad denūciandū eiusdē ciuitatis interitum
ire omnino recusabat ideo a p̄pectu dei se fugere posse putauit. p̄pter qd̄ i mare demersus a ceto deglutit⁹ ē.

*Niniven
Ciuitas*

Jonas p̄phetia

Solatrie scelus execrandū qd̄ fuit ois mali principū his tempib⁹ initū sumpsit. Tribus maxime
de causis. vt ex veterū monumētis colligere possumus homines ad ydolorū cultum allecti affectiōe. s.
amore adulatione ⁊ artificū diligentia circa sculpturas.

Becunda etas mundi

Foliū XXI

Lamech fi
Erisa
Saruch
Nachor
Thare
Aram
Sami
Aglaja

Aram fi
ragau
nat' ē āno mū-
di. 2005. vixit
autē ānis. 230.
et mortuus est.
Nachor fi. sa-
ruch nat' ē an-
ni. 3035. annū
vixit et' .i. 48. et
defunctus.
Thare fi. na-
chor nat' ē āno
mūdi. 3114. et ha-
buit. iij. filios.
vixit aut. 205.
gēuit autē abra-
ham nachor et
arā. Arā. 3°. fi.
thare hūit vñū
fi. et duas fi. sa-
rai vx. abrahe.
melcha vx. na-
chor. loth fili'
Arā hūit duos
fi. s. moab .i. p^o
moabitaz amō
2° p^o amoitariū

Aram cū genuisset Loth
filiū vñicū et sarai et mel-
chā filias inter chaldeos mor-
tu' ē i citate caldeorū q' dī bur-
Et aut filias frēs sui duxerūt
vxoies. nachor. s. melcham et
abrahā saray. porro thare dū
terrā caldeorū odio hūissz p^o
ydola q' apō eos i p^ocio hebāt
q' igne adorabāt. et ppter lu-
cū Arā filij sui migrauit cū suis
in charā mesopotamie citatēz
vbi et demū mortu' ē: cū vixis-
set ānis. cc. v. iā em hoīs vita
decrefcere incipiebat. Et pau-
latim dies eius fiebāt breuio-
res vsq' ad generatōz moyfi.

Sodoma et Gomorra atq' ciuitates alie ob nepharij pēti vindictā a dño phibent succēse. solo loth cūz
duab' filiab' ac vxore liberato. cū oib' aduerantib' cōtumeliā faciebāt. Itō de' vniuersam regionē si-
mul exterminare fecit. Cū em abrahā eēt nonagintanoue ānoz accepit legē circūciōis recepit etiam repro-
missionē de ysaac nascituro. Eodē q's tpe venientib' sero duob' āgelis vñus sodomā. loth phūan' atq' beni-
gn' sedēs in forib' ciuitat' ad inuitādū paupes. qb' visis occurrit rogās et cogēs eos vt declinarēt in domū
suāz cū sero esset. Qui ingressi domū ei'. ois pplus sodomorū circūdederūt domū loth dicētes vt pduceret
eis illos iuuenes intēdētes abuti eis. loth aut obtulit eis duas filias suas v' gines ad vtendū eis ne illis iu-
uenib' hospitio receptis talē iniuriā facerēt. Qui nolētes audire. s. q'si rūpētes ostiū. s. angeli introduxerūt
loth in domū. et illos oēs pcusserūt cecitate. vt ostiū inuenire nō possent. pdixerūtq' angeli sbuersiōē sodo-
me fiendā. Et cū nūciasset h' loth gener' suis cōtēpserūt. demū duxerunt angeli loth vxorē et duas filias ei'
de ciuitate. p'cipiētes vt i mōtē se saluas facerēt. nec retro aspicerēt. p'gētib' aut cū vxor respexisset retro p' an-
geloz p'ceptū et citat' curā h're videref vñā fuit i statuā salis. Pluitq' desup sodomā et gomorrā et alias citat'
tes igne et sulphur deinde sbuerse sunt et vñā ē regio i lacū salsum et sterile q' dī mare mortuū. Ascēdētē aut i
mōtē et ibi manentē loth. inebriauerūt filie p'iem suū. et maior cū eo se ebriose cōmiscēs p'cepit ex eo et pepit
moab filiū. Minor idē faciēs p'cepit ex eo et peperit filiū quē vocauit Amon. a qb' amonite et moabite. bee-
gētes in valle Syrie habitauerūt.

Tercia etas mūdi

Tercia igitur etas incipit in Abrahe natiuitate et durat vsq ad dauid fm heb. 940. ānis. s fm. lxx. interp. deccc. xli. Ubi etiā patriarcharū nroꝝ q̄ vix deū coluerūt historia incipit. abrahā itaq; pater multitudinis gentiū ex thare in hur caldeoꝝ nascit. anno mūdi fm hebre. 2453. fm. lxx. interpres 3184. Vir prudēs et rex diuinay hūanarūq; eruditissim⁹ primus deū cūctarū creatore pñicians. ppter qđ caldei i cū surgētes e caldea migrare coegerūt. Qui abrahā educat⁹ a pte suo thare de hur caldeoꝝ venerat i aram. ibiq; habitātū pcepit ei dñs dicēs. Egredere de terra tua et de cognatōe tua et de domo pñs tui. et veni in terrā quā mōstrauero tibi. Postq; Abrahā redisset de occasione qñq; regū assirioꝝ q̄ ceperāt Loth. occurrit ei melchisedech rex salē q̄ erat sacerdos dei summi offerēs panē et vinū. cui Abrahā dedit decimas oīm spoliōꝝ bñdixit abrahē q̄ bñdixerat ei inimicos. Dñc melchisedech dicit hebrei fuisse Sem filiū Noe pmo genitū et vixisse vsq ad tpa abrahē. tūc apparuit abrahē de⁹ et pñisit ei filiū quē multiplicaret sicut stel las celi.

Sarah prima vxor abrahē diu sterilis tandē grā diuina fecundata parit ysaac nonagenaria mulier scđā. Eschura scđā vxor abrahē et hūit. vi. filios sapia ornatos et industria. hāc duxit abrahā post mortem sare. noīa filioꝝ. samrā. iectā. medan. machā. iesboth et Sue. Agar cōcubina abrahē. Ysmahel mulier ei⁹ egiptia genuit duos filios. Yste ysmahel fili⁹ abrahē quē pepit agar egiptia ancilla sare. a q ysmaheli tar genys. q postea agarem postremo saraceni dicti sunt: eieci⁹ ē de domo pñe cum mife. quia ludebat

Abrahami

Memphis vel Chayrum *Ammon. Memph.*

an ysaac. i. icitabat eū ad
 xdolatriā ⁊ ad oīem ynia
 sinū q̄s faciebat tē luto.
 qđ vidēs sara dicebat eij
 ce ācillā ⁊ filiū ei⁹. Cū na
 tuseēt ysmahel quē p̄ in
 tij. āno cruciādi voluit il
 lū sara tāq̄ p̄p̄iū filiū. di
 ligebar: s̄ ysaac sibi nato
 ab ei⁹ amore declinavit.
 Qualitq̄ abrahā i aliā
 regionē trāsmittet. q̄ auz
 ad etatē pueiss. m̄ ei vx/
 orē egiptiā cōiūxit. Ex q̄
 filios p̄creauit. q̄ oēs ter
 rā ab eufrate ad mare ru
 brū positā vsq̄ tenuerūt.

Memphis nunc Chayrū dicta regia Egyptiorū quā teste diodoro siculo lib. histor. sedo Ocelous rex egypti cōdidit. Et a filia ei⁹ memphis denoia-
ta. Ambit⁹ stadiorū centū et quinquaginta vrbes oīni egypti preclarissimā
opportuniore totius eius ore loco vbi nilus scissus in plures ptes efficit formas
delte. Quo fit vt tanq̃ in mili clastro posita aditum prebeat prohibeatq; ad sus-
periora loca nauigātibus. Et ad cohibendā aquarū inundationem versus no-
tum aggeres ingentes opposuit. Et a parnibus ceteris vndisq; effusus est lacus
ingens ac profundus qui vrbem efficit munitissimā. Unde ⁊ posteri reges fere
omnes relictis thebis ⁊ regiam habitationem in ea edificauerūt. Et babiloniam
egypti atq; chayrum vocauerūt. Apud Memphim olim colebat Osiris qui cū
phrones auo in argiuorū regno succederet Ipse maioris glorie cupidine captus
ad egyptios transfretauit. Quos cum suo submisisset imperto Isidem matrimo-
nio sibi copulauit Is cum rudes eius loci homines multas res ⁊ homini quam
maxime conuenientes edoceret. diuinos ab illis est adeptus honores. ⁊ cum vt
deum adorare ceperūt ⁊ cōmutato nomine apim illam vocauerūt hoc est boues.
Sic enī bos eorū lingua apis vocatur. Nam teste Solino in collectaneis ⁊ Plu-

Tercia etas mundi

nio. Si bos insignis ex improviso illis apparet eum certo tempore detinet et adorant. Et (ut nonnulli ferunt) per annu illum detinere consueverunt. Alij per decennium dixerunt. deinde referentibus prefatis auctoribus statuto die sacerdotes illum in sacro fonte submergerunt. mox alter nec sine publico luctu queritur. Nam donec illum inuenerint instar ysidis merent. Sed non diu queritur. quem copertu centu antistites memphim cum puerorum gregibus populocq. et omni musicoz genere prosequuntur. qui ad motum et stationem apis egiptij delubra quibus succedit aut incubat. dant omnia manifestata de futuris. Prope Memphim decurrit Nilus fluvius egipti ex maioribus totius orbis. Et immensa aquarum mole singulis annis sole existente in cancro totam egiptum exundat. Et Virgil. ait. Diversa ruens septem discurret in ora. usq. coloratis amnis deuerus ab indis id est nigris ethiopibus. Memphis nunc vrbs saracenorum prestantissima est populosissimaq. bonis plurib. refertissima. Et in castro spaciofo potentissimus Soldanus residet. Diuisa est autem in duas partes. Quarum una babilonia noua. Alia chayrum dicitur. In qua olim Pbarao rex egipti habitabat. Et ad eaz gloriosa virgo maria cum puero Iesu et Ioseph peruenit. precipue ad ortum balsami qui in his finibus celebris habetur. Ad eam etiam docti viri accesserunt Pythagoras et Plato etc. ut memphiticos audiret vates. Pyramides quoq. ingentes hec regio habet et varia memorabilia que diffuse apud plerosq. scribuntur.

As hanc munda-
lem beatam
Mariam aut
Veracem Caijin

In Nonagesimonono etatis abrahe anno apparuit ei deus et pmissit quod filius de sara vxore nasceretur quem Ishaac vocari iussit. Cumq. ysaac quinquagesimo et sexagesimo anno esset annorum volens deus abrahe obedientiam probare: ipsum filium sibi immolari precepit. Qui repente dei iussa adimplere studuit. Et cum ad cedem filij pariter et ad altare accessisset. deus cognita hominis obedientia clamauit. abraham ne extendas manum in puerum. nunc cognoui quod timeas dominum. Et contestum arietem ex improviso vepribus inherente ad sacrificium protulit. Cum abraham obedisset domino in immolatione filij sui ysaac. facta est ad eum dulcis illa repromissio de christo dicente sibi deo. In semine tuo benedicentur omnes gentes. quia obedisti voci mee.

814. Jac.

Zoroastes pbs ut scribit Jsi. Echi. li. viij. ca. viij. Rex Bactianorum fuit quem Ninus assiriorum rex bello interfecit. et libros exuri mandauit. de isto scribit Solinus in li. de memorabilib. mundi. nascentium vox prima vagitus est. leticie enim sensus differtur in. lxij. diem. Itaq. vnu nouimus eodem die natusse qua erat natus. s. zoroastem. Hic primus magorum extitit de quo Aristoteles ait. quod vices centum milia versuum ab ipso condita indicij voluminum eius declarantur. Hanc autem magicam artem post multa secula democritus ampliavit. Claruit autem zoroastes tempore patris abrahe.

Treueris Gallie belgice caput. Civitas antiquissima ante xpi aduentum. i. 947. temporibus abrahe a trebeta Mini assirorum regis germano a Semiramide regina ex assiria pulso in germanie cōfinibus construi cepta fuit. Nino quippe magno mortuo impube re filio derelicto Semiramis vxore priuigni trebete suspitione ducta eidem insidias parare cepit. quā ob causam trebeta (etiā non lacessitus) e regno cū magno assirorum agmine secessit. Qui post multos errores: multosq; viarū anfractus in belgiā galliarū prouinciā tandem peruenit. Et haud longe a Rheno flumine loco feracissimo cōsidens ibidē etiā loco natura munito vrbis huius fundamēta iecit. Et a se treuerim nominauit. deinde iulius cesar cū vniuersam prouinciā (traiecto rheno flumine) sbiecit. Et vicecōsullem et q̄storē dedit. Qui vsq; ad impij inclinātōnem ibides p̄stiterūt. Ea quippe treuerēsis ciuitas semp opulētissima fuit. Et inter q̄nos belgie prouinciē ciuitates principatū dignitatis et antīq̄tatis obtinuit. Eius archiep̄us e septē electoribus impatoris dignior habitus ē. Nec florētissima ciuitas q̄ opibus deniq; cōferētissima fuit. eius ruine clare ostēdunt. Monstrat ibi palatium muri operi qd ad instar babilonici muri excocto latere factum: tāte firmitatis hodie manet. vt non solū hostem non metuat. verū nulla operis arte frangi queat. Vniū quoq; vrbis ciues nūc moribus et ornatu legibusq; ob merca-

torum eo aduentu actū frequentia et familiaritatem admodū culti et humani referūt. Qui ob germanie vicinitate germanica vtūtur lingua. Et ab eisdem cultu et exercitiū et quadā in bellis ferocitate nō multū differūt. Nam inter gallos singularis virtutis hñtur: et equitatu et peditatu plurimū valere existimātur. Porta quoq; ibi ostenditur q̄ ex incredibili lapidū magnitudine ferro inctorū cōpacta in superficie sua. corpa beati Simeonis ac venerabilis p̄sulis Popionis in ecclesia ab eodē ep̄o facta fouere cernitur. Ea sane ciuitas a Valerio ep̄o beati petri discipulo primo xpi euangelii suscepit. inde a beato paulino eiusdē ep̄o viro sc̄tissimo illustrata fuit. qui et a cōstantio impatore ob catholicā fidei exilio relegatus et vsq; ad mortē. etiā extra xpianū nomen mutādo exilio fatigatus. Ad vltimū apud pbrisiā defunctus beate passionis coronā a domino pcepit. Ibi etiā floruit maximus ep̄us a quo arthanasius antistes p̄secutionē cōstantij imperatoris fugiēs honorifice susceptus ē. Habuit quoq; hec ciuitas Nicenū ep̄um totius sanctitatis virū et alios multos. Extant in ea aliq̄ antiquitatis insignia. Et q̄bus nris t̄pibus insculptū lapide hoc epigramma reptū est. Mini semiramis q̄ tanto cōiuge felix. plurima possedit sed plura prioribus addit. Nō cōtenta suis nec totis fimbriis orbis. Expulit e patrio priuignū trebetā regno. insignem p̄fugus nostram qui condidit vrbem.

P̄st. Jeq.

Treueris. v. Ante Romam
Treueris stetit annis mille trecentis
et sex

Treueris

Damascus vrbs

*primaria Syrie ab iherosolymis
sex dierum distat*

Tercia etas mudi

Damascus Syrie vrbs primaria. Et ut dicunt metropolis oim ferme vrbiu asie vetustissima ee videt. Quā abrahe ser uos fundasse sacre tradit lre. Estq; campestris agrū hñs natura soli sterile ac aridū: nisi quate nus aq irrigent supne fistulis cuniculisq; subdu cte. Quaz humor terrā reddit oim fertile: et cō sitōnibus pstantissimā puusq; annis in regiōe vnica primis menibus delabens parua ab il lis dirimitur terre lingula cōsitōibus oim in oz be p̄ciosissimis contexta. Hec insignis ciuitas damascenoz itinere sex diez ab hierlm distat in q̄ sanctus paulus baptismū suscepit. Et ppe eū locus extat vbi eū circūfult lux de celo cu vocē de celo audiuit. Saule qd me p̄seq̄r. Qui post baptismū in sinagogis p̄dicabat xpm. ob isidi as iudeoz e damasco noctu in sporta p murū de missus fuit: vbi et domus ananie a q̄ baptismus accepit hodie visitur. Hec vrbs plures calami tates p̄pessa. postremo cū Conradus romanor rex ducende in asiam expeditionis mun⁹ assum psit. Itaq; ducturi in damascum tres xpiani rel ges cardinalē quoq; legatū. et simul p̄iarcham hierosolimitanū: multos quoq; ep̄os expeditō ni interesse curauerāt. In qua cum nostri princi pes prudenti p̄silio castra firmassent. Et si vrbs menibus altissimis densissimisque munita virib⁹ capi nequeuisset: in potestate breui v̄tura erat. q̄ aquatione fluminis prohibiti damasceni. iu

menta intus equitantiūq; q̄ presidio inerāt ale re nō potuissent fontibus q̄ in vrbe erant: ingē ti populo difficilime suffecturis. Cū tamen sibi timendū ciues sciret. ne succis cuniculor me al tibus: qd̄ haud quaquā operosum nimis fore l telligebāt. Et ipi fontes in vrbe areficerēt. Sub ripuit vō de tanta vrbe victoriā assirij hominis volus: cū Balduino regi ad eā diem fidū a quo ductus fuerat damasceni pecunia corruerunt. Itq; regibus suasit: vt castris ad aliam vrbs p tem mutatis: menia vires suas frustratia oppu gnant. damasceni irruptione facta fluuiū poti munitōnibus additis in suam potestate firma to. nostros aquatione. phibuerūt. qd̄q; par fuit ex eo facto incōmodū: ab annona in castris bre ui laboratū ē. q̄ nisi ab annis ripa poterat ipor tari. Soluta obsidione cū tantus exercitus re i secta ad Iopem redisset Conradus luduic⁹q; reges cōmunitos male habitosq; exercit⁹ suos in europam reducentes ad ppria sunt reuersi. cū erat annus salutis secūdus et quinquagesimus supra decies centenum.

Damascus

Regin b
do (vt
tinido
minib
metall
futura
pompe
bellati
memo
monun
his lit
Cesari
valenti
solum
lem
drtanū
rit. O
et innu
simo. c
cultum

Rfrater
por p
qz ber
delegū
tris p
fuit. T
rio. J
libert
subsis
rem: q
impon
respon
a dual
relis si

Regnū hispaniarum a Tubal filio Japhet ortum habuit

Regnū hispaniarum post tempa a Tubal Japhet filio ortū habuit. Is nāq; ex armenia egressus primus hispaniarū regnū (Isido. teste lib. ix. Etby.) obtinuit. vbi et sedem sibi cōstituit. prius hiberia dicta. regio quippe europa a montibus piribeneis incipiens. et p colūnas herculis circūscripta in borealē oceanū ptenditur. ita vt omnia in eo circuitu ad hispaniā spectare dicantur. Cuius magnitudo (vt Apianus historicus ait) multa et incredibilis in vna regione est. Decet nāq; milibus stadiis eius latitudo cōmensuratur longitudo vō proorsus eadem esse videt. Illamq; postea diuerse gentes et varijs nominib; cognominate inhabitariūt. Quin et fluuios plures navigabiles cōtinet. Tritici vini olei omnīq; metalloy ac animātū q hominibus sunt vsur feracissima. Abūdat p̄cipue velocissimoy acerrimoyq; equū ferura. Trecentos totos apud hispanos decertatū est annos Scipione Bracco Albino Cathone Metello pompeio cesare alijsq; ducibus recepta fuit tandē per easdem duces. Et cantabri postremo ab augusto delbellati. Postq; aut romanis fastibus libere paruit: tanto vsui tantoq; ornamento illis fuit: vt nullum vnq; memoriale bellū sine hispano milite gesserunt. Pompei trophea in hirthenoy iugo sita sunt. Scipionum monumēta nō longe a Tarracōne spectant. In boisterania tauri sunt ex lapide durissimo maximi tergag; his litteris adhuc notati. Bellum cesaris et patrie. Turres Julij. Julij carceres iulio briga sacre iulitā. Cesaris opera: cesar Augusta. Ementia Augusta. Morba augusta. Augusta munere condite. Emporie valentie. Cremona placetie. multeq; alie in hispaniā a Romanis colonie deducte fuerūt. A quo regno nō solum accepimus Quintilianū. Senecam. Lucanū. Lucū floz. Pamponiū mellā. Silū italicū. marcialē Orosiū. verūetiam vtilissimos rectores reipublice. clarissimosq; impatores vt Neriū Traianum Hadrianū ac Theodosios. Sed hoc de gentiliū tpiibus. Videamus quid p hispaniā xpiane religioni accesserit. Omnū clarissimos genuit Laurentiū et Vincentiū Galeriū dyacones. Eodem fere tempe Engratiū et innumerabiles martyres: horū vestigia imitati ferdināndus rex et Elisabeth regina anno salutis Mille-simo. cccc. nonagesimoprīmo in fine anni Granatā urbem maximā q olim Ilipula magna dicta est ad xpi cultum et obsequiū reducerūt.

Regnū Bohemoyū

Regnū Bohemoyū initium sumpsit a Sclauis qui relicto campo Sennaar ex Asia in Europā profecti sunt. In qua Czechius croatinus haud obscuris parentibus ortus gentem bohemicā cōdidit. Fuit em̄ olim inculta nemoribus atq; sentibus aspera fens q; hominibus aptior: eius antez frater Leches exiliy comes: cū vidisset germanū agris ditatū bobusq; potentē ad orientē pfect. in mag; cāpor planicie sedez collocavit. Poloniāq; nomē ex loco dedit. Nā planicies sclauonica lingua pole noīat. q; heredes cū inuerosq; multitudinē breui co aluerūt. magnā terrā adiūxerūt post ei; mortē Trockū i pncipē delegūt. Qui arcē apud stennā cōdidit: moriens aut tres filias reliq;. Libussay natu minor post obitū patris puinciā gubernauit et arcē vifsegradensem cōmūit. Altera filia bzela dicta herbarū et medicine perita fuit. Tercia Therba dicta sortilega. Bemū indignū bohemi dicētes tantū imperiū vni; femine sbeffe arbi trio. Ideo libussa in cōcione vbi adesse multitudinē vidit. Ego inquit placite molliterq; imperavi. Estote liberi virū qui prosi dabo. Ite equū meū in campos adducite. seqntes quocūq; terit. Bemq; ante virum subsister in mensa ferrea comedentem: ille mihi cōmūx vobis princeps erit. Is an; primus laū cōstitit arator rem: quē in ducem poscunt: pnuflaus igitur in verso vomere caseoq; appposito cibū sumpsit. Deinde equo imponent. Interrogatus cur nā calceos querno robore factos secū aferret: seruādos in arce vifsegraden. respondit vt sciret posteri qui principatū inter bohemos accepisset. Id regnum deinde per longa tempa a duabus gubernatum fuit: deinde a temporibus friderici primi a regibus in maxima gloria vsq; initū helreis sub varijs regibus ac impatoribus floruit. *Vnde de hoc Larius in Cronica Bohemoyū. Ence dily.*

Babilonia vltis preclara in caldea fuit

7 caldea Babilon Samitaz idem fuit

Tercia etas mundi

Babilonia seu Babilon vrbs preclara in chaldaea fuit. 7 si Belus Membrotides i babilonia regnavit annis pluribus. cuius regni paruo ambitu claudabatur: hanc tamen vrbes omnes greci 7 latini historici pariter 7 poete ab ipsa Semiramide regina conditam referunt aut ampliatam. De qua Ovidius, alta coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem muru vrbs cocto latere circūdidit barena: pice bitumine interstrato que materia in illis locis passim e terra exestuat. Iosephus diligentissimus historiarum scriptor libro ad appionem alexandrinu gramaticus hos redarguit: inducens Berosi chaldei auctoritatem antiquissimi 7 verissimi scriptoris. qui manifestissime ostendit orbem ampliatam 7 exornatam ac muro cinctā fuisse a nabuchodonosor rege longe ante Semiramidem. Nec tamen ut valerius refert: dum die quadam circa cultu sui corporis occupata esset: et nuncia retur illi Babilonem defecisse. soluta adhuc altera parte crinū protinus ad eam expugnandam cucurrit. nec prius decorem capillorum redegit in ordinem: q̃ tantam urbem in suam potestatem restituit. Nec vrbs adeo nobilis fuit: ut chaldeam totam et Mesopotamiam a se Babiloniam dixerat. de qua Lucanus. Cūq; supba foret babilon spolianda trophæis. Cuius muri (teste philostrato) in vita appollonij thianei trecentoru 7 octuaginta stadioru circuitu detinebant. Plinius vō libro historie naturalis sexto. Adurum dixit amplitudinem fuisse sexaginta quatuor milia passuum. Crassitudinem quinquaginta cubitorum. Altitudinem vō quater tantū. Itaq; fuit menibus ac ortis pensilibus teplog; et arce maxime admirabilis. Nec hys preta Semiramis. ethiopiā quoq; suo adiecit imperio. Indis quoq; bellū intulit. quo p̃ter illam: 7 alexandru magnu nemo intravit. Eversio tandem huius babilonice facta a Cyro rege persarum suo loco mam

Muri Babilonie

Exestio hinc Babilonie
p̃ter illū a dno
vno loco p̃ter illū
p̃ter illū a dno

festinabitur.

Jupiter p̃m^o ethe
ris 7 (ut aiunt) diei
filius cui p̃p̃riū nomē
Iasania fuit hūc tēpo
ribus apud archadyā
magno in p̃cio habit⁹
est. Cui⁹ ob vtutes id
p̃clarissimū iouis no
men adeptus ē. Isly
sania ex heber filijs vi
delicet ierari origines
duxit. Ibidēq; cū esset
ingenij maximi vir. videretq; atticos rudes. be
stialesq; ferme ritu viuentes: ante omnia eis dē cō
positis legib⁹ illos publico instituto viuere do
cuit. Cūq; eos ad humanos mores redegit
monuit eos deos colere. 7 aras: templā: sacerdo
tesq; instituit. Et qui feminas ante habebāt cō
munes primus eos matrimonia celebrare docu
it. 7 multa alia ostendit eis vtilia. Que cū attici
siluestres miraretur atq; cōmendarent: cū existi
mantes deum Iouem vocauere. regemq; suum
confestim fecere. Id autem iouis nomē eidē im
posuisse dicunt ad similitudinem cōformiū ope
rationum iouis planete. quem astrologi. dicunt
esse nā calidū 7 hūidū tpatūq; modestū 7 patie
obfuatorē: ac in piculis post patriam audacē: et
alia plura de eo scribūt. Sic hui⁹ hois pōderat
morib⁹ 7 vtutib⁹ cū ioue puenire dixerit. quē nō
terrenū s̃ celestū virū arbitrabant⁹. Qd qdē no
mē postq; ab alijs planete 7 Iysanie isti p̃cessus
ē etiā mlti alijs cōcessus fuit. s. ioui scōdo celi filio
necnō 7 ioui tercio cretēsi regi saturni filio. mul
tos em ioui filios 7 filias veteres ascribē p̃sue
uerūt. Quorū p̃ma minerva. Scōs apis. Tercio
sol. Quarta diana. Quir⁹ mercuri⁹ 7. vij. alios

Jupiter

Babilonia seu Babilon

421

tuuenc
de filio
ta falla
tractar
simula
pariter
7 cura
pplum
de gene
eru sim
dine vb
aperire
q̃ muli
amplia
ut preh
bitū fili

Nq
ramide
Is cōte
mife mu
regnavi
fuisse. a
Cybeli

Age
ancilla a
anno et
postea a
Sol

Sol

Bian

Ceres

Ceres

Semiramis Mini magni affirior regis vxor anno a natiuitate abrahe duode-
cimo. Cū eius maritus morte sblatus fuisset. regnū suscipiēs regnauit annis
42. Cū Min⁹ decessisset filio ipubere adhuc filio Minia et vxore samiramide. et euz
inuencula esset. et eius vnic⁹ filius Minia puer. nō estimans tutū cē imperiū tā grā
de filio tenello cōmittere. Ipā vt erat animo ingēti quodā astu muliebri excogita-
ta fallacia. hec em̄ immaturo puero. nec ausa tradere impiū: nec ipsa impiū palam
tractare: tot ac tantis gentibus vix parentibus vni viro: ne dum semine parituris:
simulat se p vxore Minia filiū p femia puez. Mā et statura vtriqz medioeris et vox
pariter gracilis et forma liniametozū equalitas. matri ac filio silis. Igif brachia
et crura velamentis. tiara caput tegit et viroz more incedere cepit. Eodez ornatu et
pplum vestiri iubet. ne nouo habitu aliqd occultare videret. que morē vestis exin-
de gens vniuersa tenet. Sic primis initijs sexū mēta puer credita ē. Et femia pu-
eru simulās maiestātē regiā adeptā fuit. Magnas deinde res gessit. quaz amplitu-
dine vbi inuidiā supatam putat: q sit fatetur: quēue simulasset. nec metuit omnibus
aperire qd esset femina. nec hoc illi dignitatē regni ademūt: s admiratōnem auxit.
q mulier nō feminas mō vtute. s etā viros anteiret. Hec babiloniam cōdidit vel
amplauit. murūqz vrbis coto latere circūdidit: harena pice bitumine interstrato
vt prehabita onduint. Multa alia pclara hui⁹ regine fuere. Ad postremū cū concu-
bitū filij petisset ab eodē interfecta ē cū duos et xl. annos post Minū regno potita.

Ninia q a qbusdā zameis et Minias scribit: Magni Mini ex semiramide fili⁹
quartus affirior rex. Anno qnqgesimo tercio natiuitatis abrahe. post semi-
ramide mrem. quā ipse obtrūcauerat Affyrius regnare cepit. et regnauit annis. 38.
Is cōtentus elaborato a parētibz impio belli studia deposuit. et veluti sexū cum
mife mutasset. raro a viris visus in femiaz turba cōsensuit. Eo tempe apud Cretam
regnauit Cres prim⁹ indigena et ab eo crete creta dicta ē: quē aiūt vniū Eretarum
fuisse. a qb⁹ iupiter abscondit⁹ ē et nutrit⁹. hi Enoson ciuitatē in creta: cōdiderūt et
Cybeli matri templū.

Arius q et Arali⁹ dī qnt⁹ affirior rex post Miniam anno a natiuitate ysaac vi-
gesimo primo regnare cepit. et regit annis. 50. Circa ista tpa abrahā ex
ancilla agar generat hismael. a q hismabelitar gen⁹. hismabelē aut filiū abrahā
anno etatis sue octuagesimo sexto ex agar egiptia sare ancilla genuit: hysmabelite
postea agareni: et postremo sarraceni dicti sunt: sara em̄ Abrahā vxor (vt scriptura
sola gentiū dē

Sola gentiū dē sacra ait) cū nō hñet liberos dixit ad abrahā maritū suū. In-
gredere ad ancillā meā agar. si forte ex ea suscipias filios. q
facto statim cōcepit: post hec nat⁹ ē hismabel: quē pñit⁹ sa-
ra tanqz priū filiū diligebat et pñcipat⁹ herede. Et ysaac si-
bi nato ab ei⁹ amore declinauit. Ideo suasu ei⁹ cū mife ei⁹ in
aliā regionē missus. q cū ad etatez puenisset agar mī eius ei
egiptiā cōiunxit. ex q. xij. filios reges pcreauit. q oēm terrā
ab euphrate ad mare rubrū tenuerūt.

Posteri reges affirior. exēpla pcedētū secuti: mīsa gen-
tib⁹ p internūcios dabāt. impiū aut affyriū q postea sy-
rii dicti sunt ānos. 118. cc. tenere. Postremis apud eos re-
gnauit sardana palus vir muliere corruptior vt in sequenti-
bus patebit.

Solem pñū iouis filiū et minerie germanum floruisse
Tull⁹ dicit: virū vtiqz insignē ac splēdidū boiem et in-
gentis regiqz animi pclar. quē ob ingētes vtutes cū claro
noie declarant. putabāt em̄ veteres a nebroth gigāte sedu-
cti primā rex cām ignē cē. Et ppter ea illi nobilius nomē so-
le dare nō poterāt. seu q cū celestē putarēt boiem. seu dñū
e celovenisse rōne profunditatis ingenij.

Diana pria hui⁹ sol soror: et iouis pñi filia. et ipā hac
tepestate i pēio fuit: de q nulli⁹ vbi d nā deoz scribit mī-
ta cōmēorat et iouis ascriptiā fuisse ait. Hāc tñ eā n cē dicūt.
quā poete isignē vgnitate ppetua voluere. euz legat hāc ex
mercurio liberi et pserpine filio pinnatū pcepisse cupidinē.

Aeres qz apud Siculos i pēio fuit. cū sicano siculoz re-
gis pūgio copulata. tāto ingenio valuit. vt agroꝝ cul-
tū excogitasset: pria apd siculos boues domuit: et aratro ter-
rā sulcis pscidit: et semia tradidit. q cū in segetē excreuissent
collectis spiciis flabellis seperare. et molis terere. ac panē cō-
ficere docuit. cū ātea boies glādib⁹ et pomis siluestribus su-
stetarēt. Ob qd meritū cū mortal⁹ scia eēt: eā deā frugū arbi-
trati sunt. Et eam diuinis honoribus extulere.

Linea regū Affirior

Semiramis.

Minia

Arius

Adamylas

Sparetus

Amyntas

Amyntas

Diana prima dea

Ceres dea frugū

Amyntas

Tercia etas mundi

Linea pontificū

Leui filius iacob

Merary.

Neptalim etiā tribum facit
na iacob genuit duos filios
de qua Sampson natus est.

Neptalim

Bala

Dan

Lei pater omnium leuitarum. a quo et tribus sa-
cerdotalis descendit.

Ohore fili? Usuar ptendit de sacerdotio cū Aaron
eo qd ipse fuerat de p̄mogenito Usuar. et ideo c. 13
250 viris igne diuisio perijt et. fuit aut cognat? moy-
si ex leuitarum tribu natus: Vir quidez facultatibus
plenus et ad dicendam facundissimus.

Maria soror moyſi. pphetiſſa fuit: Carmen quod
incipit Antemus domino glōſe cecinit. vii. die
bus leproſa fuit. ppter murmur contra moyſen. Mo-
ritur aut in cades deſerti ſin et ibi ſepelitur.

Jacob ex lya nati maiore ſex ſuſcepit filios. Iudā
a quo regia tribus deſcendat et deinceps dñs nr
ieſus xp̄s. Ruben q̄ pdidit p̄mogenita: Simeon et
leui a q̄ leuitarū genus. Iſachar Zabulon et D̄ynam
a Sichen ſupratam.

Ruben tribum facit et
pdidit p̄mogenita

Serian

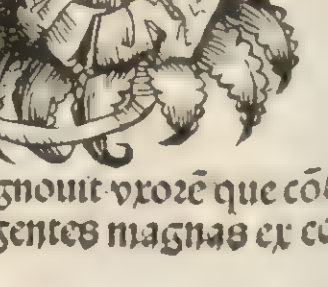

Caath

ysur

Anra

Chore

maria

moyſes

clarm

*In die Iſaac
nota vna
nomen*

In cenſa impia ſodomorū ciuitate Abraham cētenarius diuſo iuſſu Saram cognouit vxorē que cō-
cipiens Anno expleto filiū peperit quē et iuſſu dñi vocauit Iſaac ſignificans gentes magnas ex eo
futuras: quo nato die octauo circūcidit carnem prepuciū eius

Linea christi

Isaac Abrahe filius. Anno mdi. 3284. vir deo ca-
rus post patres valde longeu⁹. Et ipse sexagesimo
vite sue anno geminos videlicet Jacob et Esau ex
Rebecca uxore filia batuelis genuit filios. Defunctus est
isaac vir omni virtute plenus cum vixisset centū octoginta qui
bus annis. quē filij in Ebron sepeliere.

Esau hispidus venator veditis primogenitis fri suo
Jacob p cibo lenticule. et a lenticula fulua dicit⁹ Edom
ducti vxorib⁹ chanaanais sine cōsensu parentū supplāta⁹
a fratre suo in benedictiōe pīna. ipm iacob conab at occi-
dere. Habitatuit aut in edom q dicta est ydumea et postea
in monte Seyr. et cum iacob rediret de mesopotamia oc-
currit ei pacificus cum. 400. viris.

Jacob nat⁹ est An. mdi. 3344. vixit an. 147. et habuit. iij. vxores Lyan Ra-
chel Zelpham et Balam vtz in figura.

Beniam scōs fili⁹ iacob Ioseph Asenes Manasses Effraim

Rad Zelpha ancilla Rachel ge. ij. filios Aser

Rachel fuit
uxor iacob
diu steril. tandem
genuit duos fili-
os. et mortua in
pau. sepeliturq⁹
ppe Bethleē Be-
nuit aut iacob ex
Rachel ioseph et
Beniamyn. Ex
bala Dan. Ma-
nasse Aser et gad

Linea reguz Bu-
chimorum

Egialeus

Apis

Thebalion

Jacob patriarcha vir scitissim⁹ ex Isaac natus. Et ipse p⁹ annū vite sue nona-
ginta sex. et tandē in egipto mortuus est.

In regno Sichymoz regnavit Egialeus p⁹ rex vtz patuit. a q Aegialea
nūcupata est. et nunc peloponnesus vocat⁹. Deinde Europes scōs rex. et ter-
cius eius Selchyn apud Sichymos regnavit annis viginti.

Apis quart⁹ rex Sichymoz Selchyn p⁹ defūcto
regnare cepit ano. xlv. abrahe q est Semiramis
xxxv. regnitq⁹ ānis. xxv. ab illo terra illa apia sic dicta
est q p⁹ Egialea nūc vo peloponnesus appellatur.

Artus ille fuit quintus rex assiriorum sub quo nat⁹
est ysaac scōm Aug⁹.

Este Thebalion Sichymoz quintus rex fuit quo re-
gnante adeo incia et leta tpa fuere et cū defunctum
velut deū colueit sacrificādo et ludos celebrādo quos
ei primit⁹ fecerūt. Huic successit Tiramach⁹ circa cui⁹
sepulchrū etiā sacrificare solebant.

Erfes rex Assiriorū antiqu⁹ qui et balane⁹ voca-
tur sub quo nat⁹ est Jacob regnate tūc apud Si-
chymos thauriaco quē quidē thaurimacū scribunt.

Anno mundi. 3430. Diluvius particulare perma-
rimus in Achaia tpe Jacob et Ogigis regis.

Linea regū assiri-
orum Artus

Artus

Tercia etas mundi

Sela fili⁹ Jude cū adhuc esset paruul⁹. nō dedit eū in
das thamar q̄ fuerat ux⁹ her z onan: sed remisit eā
viduā in domū patris sui. Cū aut Sela creuisset timuit eū
dare ne occideret: sic fratres ei⁹. Un thamar meretrices se
caute simulās sedēs in bivio cōcepit de iuda z pepit pha
res et zaram. vtz Gen. 38.

agenech

Uncēt⁹ in speculo hystoriali. li. 2. ca. 118. Ponit hic
hystoriā pulchrā de assenech: quō erat pulcherrima
et honestissima sed elata et supba cōtemnēs omēm virū: z
quē pri⁹ noluit postea sume desiderant: scz habere ioseph
in virū visa pulchritudine z sapia z modestia sua: sed ipse
noluit assentire: nisi pri⁹ dimitteret ydola q̄ colebatet con
tristata sup hoc: angelo instruente effecta est fidelis.

Rodis vrbs

Rodos vrbs a qua insula litie Rhod⁹ nomē accepit
ante natiuitatē xpi. 7 40. tpe ioseph a Telchinis et
a caritib⁹ a pharoneo Arguioz rege iaz diu deuictis cōdi
ta est. et prima cycladū veniētib⁹ ab oriēte in qua vt pom
ponius refert rose capulū dū vrbis fundamēta foderet in
uentū. a q̄ ciuitas z insula cognomiata putat. Mā rhodos
grece latine rosa dicit. hec insula nongetoz stadiorū ambi
tu cōtinet. Preter cetera in admiratiōe fuit. Solis collos⁹
rhodi quē fecerat lynd⁹ lisippi discipul⁹. Qui. lxx. cubito
rum altitudis fuit. Qui p⁹ quinquagesimū sextū annū terre
motu pstrat⁹. iacēs quoq; miraclo. Atz de septē mirabili
bus vñ fuit: hec insula in oriēiali pīnōtorio sita. Que et
portub⁹ z vijs et menib⁹ olim sic z nūc ceteras asie vrbes
supant. Multa h̄ ciuitas bella z a turcis ppeffa fuit dam
na. Neq; vllō pacto turcis restitisset. nisi milites bto ioha
ni dicati curā isule recepisset Qui nō solū insulā tutati sūt
sed z Cyprus alijs finitimis xpianis auxilio esse ceperit. An
no igit. Mccc. viij. In prātem xpianoz puenit Turci vero
vici⁹ q̄tuor dictā oppugnaueit vrbē. Nouissime anno. Mccc lxxx. Machometus ottomānus Turcorū
imperator ductis in rhodios. c. milib⁹ armatorū. z sexdecī ingētib⁹ machinis. hāc vedicare z rhodiorū militū
religiones delere pposuit. Tandē post cruentissima p̄lia auxilio m̄gri petri danbuson natione galli Turci
cum ignominia sunt repulsi.

Linea christi

Judas anno mundi. 3 4 34.

Egyptiorū Reges omnes tunc pharaones dicebātur nō hoc p̄p̄riū habētes nomē. sed p̄ dignitate reges tūc utebantur: sic et apud nos imperatores Augusti appellāt. Habebat g̃ vnusq̃q̃ pharao p̄p̄riū nomē.

Iste pharao exaltauit Ioseph p̄pter somniorū interpretationē: dās ei anulū in manu et stolā byssinā et torquē circa collū. faciēs eū circuire p̄ egiptū: precorū ante eū clamāte. vt omnes genuflecterēt ante eū. Vocauitq̃ nomē eius saluatōrē mōdi. Deditq̃ illi vxorē asenēch filiā putifarī sacerdotis eliopoletis ex qua habuit duos filios scilicet manassē et effrayn.

Phares anno mūdi. 3 4 45.

Iste pharao ignorabat Ioseph. et iussit submergi p̄pueros: sub quo filij Israel fuerunt in magna tribulatione et dura seruitute.

Iste est pharao chencres qui contradixit p̄ moysen deo: atq̃ mari rubro obrutus est.

Iste pharao nonus rex Aegypti noluit audire voces domini vt dimitteret filios israel. quare decem plagis attritus: postea submersus fuit cū suis ī mari rubro.

Ioseph desiderioz vir et patriarcha castissim⁹ in Aegypto ex Asenēch putifarī sacerdotis vxore duos genuit filios manassē scz et effraym. Hic ab adolescentia cū forma pulcherrim⁹ haberetur atq̃ animi v̄tute et sapia s̄is p̄celleret. p̄ eū p̄ ceteris amplius diligebat. Ideo aliorū cōflauit inuidiaz. quaz ob ante quīrodecimo etatis sue Anno a fratrib⁹ in egipto vendit⁹ est. Inde q̃ vite sue triginta annis exactis. coram pharaone stetit. Vxor autē regis in eū libidine ducta ait dormi mecum: q̃ respondit oīa tradidit mibi dñs p̄ter te. Illa autē simulata egritudine vt exoraret Ioseph apprehēso pallio eius

Ille relicto pallio in manu eius egressus foras que marito dixit ingressus ē ad me seru⁹ hebre⁹ vt illuceret mibi. et palliū ondit. Credul⁹ Ioseph ī carcerē tradidit. Is deinceps somnia regis interpretans p̄nūciauit septē annos vbertatis futuros. et septē steriles. Rex euz e carcerib⁹ liberauit. Egipto p̄ficiens. Ioseph igit postq̃ in egipto octoginta annis regnasset cōpletis centus et decem annis in egipto mortuus est. Oīa vero eius nouissime quādo hebrei egressi sunt ex egipto in chanaanēam. hoc est Iudeam reportauerunt. sic enim eos adiurauerat Ioseph quando mori debuerat.

Pharao mephres

Ioseph somniorū interpres filius iacob

Vxor putifar

Reges Egipti

Pharao mephres

Pharao amenophis quē quidē menopem putant

Pharao bochoris

From Anno mundi. 3495.

Gram vero anno mdi. 5544.

7 **H**ic ouis regnū argiuorū ubi **Enach** oceanī ⁊ terre (vt aiūt) filiū sexage-
simo a natiuitate **Isaac** anno apud arcos in **Thessalia** primū regnare ce-
pit. Id. vero regnū durauit annis. 544. **Cecrops** autē **egipti** q̄rtor nonagesi-
mo iudaice huiusd. āno regno argiuorū relicto p̄m^o **atheniēsib** reuēit ānis. 50.

Ynachus

libro decimo octauo varia scribit aucte varronis. Cecrope athenaz urbē instau-
rante subito aq̃vno in loco erupit: Et alio repta olea arbor. super q̃bus .p̃digijs
seiscitat. apollo delphicus qđ intelligēdus. qđue faciēdus foret respōdisse fertur.
Qđ olea minervā. Aqua vō neptunū significare ambo cōsobrini. Ambo dñj et
cōtemporanei. Effetq; in eoz ciuū arbitrio. vt ex alteri⁹ duoz deoz nomie ciui-
tas vocaret. Cōgregatis oibus vtriusq; sex⁹ viri adheserūt neptuno. Mulieres
vero Minervae. Que ⁊ obtinuerūt vt ex minervae nomie ciuitas appellaret. Ac
sic athenā grece urbē cognominauerūt qđ latine Minervā dicim⁹. Eo qđ mulieruz
voces vna viroz numez superarint. Quāobrem irat⁹ neptun⁹ Marinis estuati-
bus vndis atheniensiu terras populat⁹ est. Quē ciues placare volētes triplici su-
p̃mo vt decetero nullis publicis interessent cōsultati oib⁹. Scđo vt null⁹ nase-
acciperet. Tercio ne qđ filias suas athenas vocaret. Poete vero dicūt neptunū
se. Sed cū de nomis impositiōe inter eos fieret dissensio. Dijs reliq; p̃ntibus sit
cussa terra laudabiliorē. p̃duceret effectū vrbi nomē imponderet. Neptun⁹ aut tri-
p̃duxit belli omen. At minervā hasta. p̃iecta oliuā. p̃duxit pacis arbōrē. Que q̃
it. ex suo nomie athenas dixit. Itā minervā athene grece dicat. de qđ lucan⁹ libro
cussus cusprae saxis. Thessalie⁹ sompes bellis feralib⁹ omen Exilit. Et virgil⁹
prima frementē fudit equū tell⁹ p̃cussa tridēte neptune. Apud atheniēses p̃zio re-
no quarto ⁊ nonagesimo iudaice fuitur. Decimuseptim⁹ ⁊ vltim⁹ eoz rex fuit. C
p magistrat⁹ respublica atheniēsiū fuit administrata. Hec ṽbs atheniēsis quonda
digna p̃conij. tāta ei⁹ sup̃fluit claritas: doctoꝝ p̃hoꝝ ac omnis doctrine liberalis
oppidi spēm gerit. In eo tñ saxo qđ vetustū minervae templū fuit Arx est p̃ omne g
gntitudine. tū difficultate oppugnationis. Hāc florēt⁹ quidā Mahometo tradid
auxilijs nulli⁹ opem iuenerit. Rura ei ob eā rem tradidit: in quis eum ignobilē

Athene vel Aſinerua

241 Jcg.

Attorney
has signed
intercept
return

Tercia etas mudi

Folium XXVIII

Minerva

Prometheus

Atlas Gigas

Appollo

Jupiter

Minerva tantatissima mulier anno etas Isaac. 58. Apud tritonide lacu appuit. Ex cuius nomine postea Tritonia appellata est. dicebat et pallas a pallante tracie insula ubi nutrita fuit. siue a pallante gigante quem interfecit. Hec quippe iouis primi progenita fuit. quam apud rudes affros cum multa ante non cognita repisset non solum affros sed et greci eas absque matre ex iouis cerebro genitam credere. cum ei origo minus innotuit. Ipa enim primo lanificium omnibus antea incognitum adinuenit. Nam ostendit quod ordine purgata lana et dentibus ferreis pectinata atque colofilata. etiam texturam excogitavit officium. Unde et lanifices fulones. tinctorios. textricesque puellas (teste Ovidio tercio fastorum libro) ei festiva religiose celebrare ceperunt. Ubi insuper olei copiam mortalibus incognitam hanc inuenit atque docuit. Ipa eadem (ut Cicero ait) sapientia dea et artium inuentrix dicitur. Tandem cum ei fama et numis reuerentia late diffusum fuit. in eius honorem templum construxerunt. precipue Rome iuxta templum Iouis.

Iste armantres septimus. secundum Augustum. est octavus rex assyriorum sub quo appuit Isaac. promittens ei quod promiserat patri eius regnare apud sichimos leocippo eodem. vii. rege. Prometheus his temporibus in archadia claruit. Viru acutissimi ingenii et spectate peritiae. quod boies in compositos ac rudes ad politiores mores composuit. Silaera quoque hominum primum de terra formavit. et arte quadam veluti spiritum habentia moveri fecit. Inde cum i altissimo casu mors resideret astrologiam didicisset eam primum assyrios docuit. Insuper etiam ignem et silicem primum eduxit: ut plinius testatur. Ubi preterea anuli (sed ferrei) primum inuenit. Quod quarto digito in honorem cordialis vene portare sua sit. Ipe deinde procedente apud romanos statum emanavit. ut liberti ciuesque aureo uterentur: liberti in argenteo: et servi ferreo tantum.

Sub isto Beloco nono rege assyriorum: Locutus est dominus ad iacob: repromittens ei quod patribus suis promiserat: quod sunt hec duo possessione terre promissionis id est chanaan. et benedictione omnium gentium in seminem: quod est christus dominus et regnavit annis. 36.

Atlas et ipse archadie hac quod tempestate. Vir multum studio apprehendit. et primum de astrologia iter grecos disseruit: propter quod finxit eum celum portare. Quamvis idem mos ei nomine nuncupetur. Cuius altum nomen celi portationem in optione vulgi venisse videatur. Hic septem genuit filias nympharum. Alcus iste fuit decimus rex assyriorum. Iphas nuncupatus.

Briox sub quo mortuus est Isaac. Et regnavit secundum Eusebium annis. 52. Regnante tunc apud sichimos Medasapo. ix. rege.

Appollo citharam cepit. Medicine arte inuenit quam frater suus Esculapius amplavit quod et fulmine interit. Iste appollo delphice clarus habetur. et per mortem deum habitus est. Is enim a poetis phitonis et sapientia deus appellatus est. Qui medicine artis rector et virum herbarum primum cognitor ut Ovidius primo Metamorphosis scribit. Medicina mecum est opifexque per orbem

Iste fuit. xii. rex assyriorum sub quo mortuus est Ioseph regnante sichimorum plimco. xi.

Iste Jupiter deus predicat eique bouem offerunt. primum etheris: et (ut ait) dei filius

Iste fuit decimus nonus rex assyriorum sub quo natus est Moyses in egipto regnante sichimorum. xii. Orthopole. Et argivorum. 5. Craso.

Linea regni assyriorum

Armanitres

Belocus

Balcus

Amuchus

Sathrus

Lacedemonia vrbs

Tercia etas mundi

Lacedemonia fuit licaonice vrbs que est puicia in achaya sine pelopponeso a lacedemone Jouis filio ex Taygeta condita. A qua ipsa grecia regio nomen accepit. Nec eadem alio nomine etiam sparta dicta fuit. Herodotus tamen Spartam urbem fuisse et lacedemoniam regionem. In qua illa consisteret memorat. In differenter tamen per alterutra. tam ab illo quam ab alijs auctoribus legitur. Sed quare ob causam sparta dicta fuerit Iustinus tertio epithomatum suorum libro exponit. Spartanorum genus hac tempestate scilicet quinquagesimo regni Orie anno Alcumene lacedemoniorum rege mortuo. Eorumque regno consumpto principibus habuit. Et cicero in secundo de tusculanis questionibus retulit Spartanis virginibus magis palestra pulvis venaticus labor et militia in studio est quam fertilitas filiorum. Unde et varium habitum ab alijs ferre consueverat dicente virgilio. virginis os habitumque gerens et virginis arma spartane. Primus autem lacedemoniorum rex fuit. Euristeus quidam nomine patria grecus. Anno a natiuitate Abrahæ octauo supra nonagesimum. Is lacedemonijs primus regnare cepit. Agelilaus autem sextus lacedemoniorum rex vir immortalitate merito dignus fuit ab hercule originem ducens. In iuuenili etate regnum adeptus fuit. semper fidei observator. Lycurgus quoque lacedemoniorum princeps et legum lator vir plane clarissimus. et inter philosophos admirandus. Inclit in precio habitus est. Hic lacedemonijs legem tulit. de quo plutareus valerius et iustinus et aristoteles in politicis multa scripsere.

Lacedemonia

Mercurius

Bach?

Amagirus?

Iste mercurius multarum artium peritus fuit. quas hominibus tradens deus credebatur. Primus autem deorum nuntius seu interpretis fuisse omnes poete describunt. Dictusque est de facundie. mercatorum palestra. furum nuntius. et interpretis deorum. Ipse etiam lyras septicoordem comperit. Hic in omni doctrine genere et quae maxime philosophice edocuit fuit. ut dicat eum sua virga et herbis tantum mortuos suscitasse. Unde et post mortem inter deos relatus et stellificatus est. Et ab eo stella Mercurij nomen accepit. Ea praesse facundie et eloquentie ut plurimum consueuisse dicitur.

Iste Bachus primus in grecia vinum inuenit et per deo cultus est. qui dicitur est liber pater et agros condidit. Ipse est dyonysius bachus filius Semele inde in modo pagras simili modo domesticis regionibus vinum produxit. potumque ex ordeo germanos conficere docuit. Secutusque est eum Silenus illius nutritor.

Amazones milites fuisse

Iste Amagirus primus ad aratrum boves iunxit.

Hae sunt mulieres Scythiae in Europa fluvium Tanaym habitantes ferocissime. qui assumptes arma per centum annos semissima bella profecerunt tam in Asia quam in Europa. multas vrbes deleto et magnam Asiae partem subegerunt. Hac gente Amazones cum in Asia regerent. In primis marsepia et iampeto qui ephesus Deum Smyrna et alias ciuitates addiderunt. Prinde in Ethiopia. et ypolite per hac orythia post illas panthasilea. Hac occidit pirrus filius achillis apud troyas.

De tempore regni arguorum siue grecorum exortu est: sub ynacho primo rege. et duravit p. xiiij. reges vsq; ad tpa iudicii isrl barach et delbore. Tunc perseus cri-
seo nō spōte interfecto timēs reliqt argos: et trāstulit regnū in micenas post
q̄ illuc regnauerūt aurite⁹ acre⁹. His tempibus scdm cōmestorē (q̄ dicit mgi hysto-
rie scolastice) phoroneus fili⁹ ynachi et nyobis prim⁹ grece leges dedit: ac sub in-
dice causas agi instituit. Et ppter ea iuris ciuilis periti dicūt cū locū (quē forū dici-
mus in q̄ sez iura reddunt) ab eo forū denominari. Soror ipi⁹ ysis in egiptu nau-
gaut. Et quāsdā apices līazū eis dedit de agricultura etiā multa eos docuit. Cū aut
yo diceret ysis ab eo dicta est qd in lingua eoz sonat terra. Et ob h⁹ p⁹ mortē in nu-
mero deoz in egipto recepta ē. fili⁹ etiā phoronei q̄ apīs dicit⁹ ē eodē tpe i egiptū.
nauigauit quē filiū phoronei ysidis fuisse tradūt. et filiter ab egiptijs deificat⁹ ē.
Ynachus a natiuitate isaac āno sexagesimo apud argos i thessalia prim⁹ regnare
cepit et regnauit annis. 50. Is post se reliquit ysidem egipti reginam et phoro-
neum eius successorem.

7 ysis

Ysis primo dicta fuit yo filia ynachi: sed in egiptū nau-
gās ibiq; litteras inuenit et leges edocuit. Et ysis ap-
pellata est. ppter qd egiptiorū sanctissimū et venerabile nu-
mē fuit ob multarū virtutū prestantiā. Et a ioue cōpressa
fuit: q̄ ob patris metuz impulsā. acceptis quibusdā amicis
suis. nauē cōscendit. Et psp̄o vento ex Achaia in egiptū
transfretauit. Ibiq; cū repisset rudes pplos: illos terrā co-
lere docuit: cultūq; semina pmittere. et tandē fruges col-
lectas in panē pficere. Ideo eā e celo lapsas crediderunt.

Phoroneus prim⁹ in grece leges instituit. Hic ha-
buit frēm qui menses et annos docebat obseruare. et
facella et aras instituit ad colendos deos. ppter qd a rudi
populo inter deos cōnumerat⁹ est: et ei boues ymolabāt dictusq; ē phageus.

Alumū deucaliōis factū i thessalia. et setōis fabulaz in-
cēdiū: et vocat⁹ iō deucaliōis. qz in ei⁹ regno maxie fuit.
Os i egipto exiit d flumie i festo Serapis et eleuāt i aere
Et rursus itat. et nō cōparet. et p deo colit⁹ a stulta plebe
Serapis tercius rex arguorum siue grecorum cū in egiptū na-
uigio venisset. et ibi mortu⁹. fact⁹ est a ceca gēte oīm ma-
rimus egiptiorū de⁹. Tūc etiā mirabilis supstitio incepit de
boue discolorē: quē apīm vocabāt. eo qd viuus coleret. et illo
mortuo. demones vitulū simlē ibidē pcurabant. ad decipien-
dum rudē pplm. Indeuenit qd filiū isrl similiter delirabant in
oreb vtz. Quid em hac stulticia miserabili⁹ in hoīe rationali.

Argus iste quart⁹ rex arguorum fuit. ex cui⁹ nomie illud regnū nomē accepit. Hic
post obitum deus haberi cepit. templis et sacrificijs honoratus. Hoc etiā tpe
grece segetes habere cepit delatis aliunde seminib⁹.

7 JOB

Obyit scissimus patientie insigne specimē:
In Idumeet arabie finib⁹: ex zareth p̄e ma-
estreg⁹ bosra nascit⁹. Hic erat iust⁹. rect⁹. morte
stus. prudēs. grauis. t̄pibus prudētē vtz: Idz q̄
qz continēs. ac mirūmmoduz patēs. Ex vxore sex
filios et semias tres suscepit. Bines q̄ppe inter om-
nes sui t̄pis oriētales: Cui⁹ possessio septē milia ouī-
um fuit. tria milia cameloz. Quinquagita iuga bouz
quingēteq; asine ac familia multa nimis. Cui⁹ ani-
mi fortitudinē vt dñs certo argumēto cōprobarēt:
pmisit vt a diabolo tentaret. Qui accepta potestate
oīm eius substantiā. filiosq; omnes et filias pdidit:
eūq; graui vulnē vlcerauit. quib⁹ in omnib⁹ Job la-
bijs suis n̄ peccauit dicēs. dñs dedit dñs abstulit et
Ad eum deniq; cōuersus dominus: Omnia q̄cūq;
ei a p̄cipio fuerāt duplicia addidit. Supuixit deū
Job p⁹ flagella quadragita et cētuz annos. Et vidit
filios suos: ac filioz suoz filios vsq; ad quartā gene-
rationem. ac sic senex et plenus diez mortuus est.

Linea regū Ger-
corum siue arguorum
Ynachus

7 Phoroneus

Is phoroneus. ad
colendos deos. facella
et aras instituit

7 Serapis

Job vir sanctiss.
patientie insigne
specimen: cuius iustia

7 Argus

Tercia etas mundi

Moyses verus: et omnium prophetarum summus: historiographorum princeps: vir sane mansuetissimus: super omnes gentes populum dei de egiptiaca servitute liberavit. quadraginta annis ipsum in heremo rexit. Ipse enim dilectus deo et hominibus cuius memoria in benedictione extitit. Cui dominus in monte synay gloriam suam ostendere voluit. Cum enim moyses pasceret oves ietro soceri sui in deserto apparuit ei deus in rubo ardenti qui tamen non comburebat: precipiens ei ut in egiptum descenderet. ad liberandum populum israel: Iste est Moyses de cuius laude resonant celum et terra. deum vidit facie ad faciem dare quod de nullo alio preterquam de paulo apostolo scriptura testatur in hac fragili carne. Ille in circumcisione: Iste in propicio testimonio de divina essentia docentes unum verum deum colendum esse.

77

hic deus gloriam suam Moysi in rubo ardenti apparuit

Iste Aaron moysi frater vir sanctus. et insigni eloquentia ornatus digne summum sacerdotium sibi assumpsit et testamentum eternum sibi et filiis suis statuit. filiusque eius Eleazarus in pontificatu succedit. cui primus stolam sacerdotum tradit. Obijt autem anno vite sue. 123. pontificatus vero sui sexto et trigesimo In arabia monte oreb.

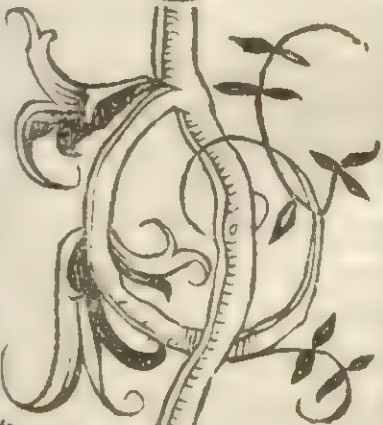
Isti tres scilicet ythamar Madab Abyu cum Eleazaro: fuerunt filii aaron quorum duo Madab et abyu percussi sunt a deo pro eo quod ignem alienum obtulerunt in tabernaculo et subito concremati sunt.

Linea christi

Aminadab

Maalon

Iste Aminadab primus post moysen fide plena ingressus est mare rubrum. Alijs trepidantibus. propter quod regale stirpe meruit precare. An. mundi. 3644.

Balaam propheta fili' beor: qui habitabat sup flumē terre filiorū amon vir preclar'. ad hunc Balach rex madianitum legatos fide dignissimos misit: rogātes ut veniret et malediceret israelitas. Ille autē cōsulens dñm prohibitus est. denuo mittēs. qui eorū volūtati obtemperare volēs sternens dñm prohibitus est. nato gladio stantem q' nec ad dextrā nec ad sinistram deviare poterat in angustiis sumo loco. concidit asina sub pedibus sedentis. et cum vehementius latera eius cederent: Dominus aperuit os asine. Et confestim balaam vidit angelum domini qui corripuit prophetam. qui iussu angeli p'gens prophetavit dicēs. *Oritur stella ex iacob. Et cōsurgēt virga de israhel. et p'ciet duces moab.*

Tempore illo balaam Ariolus. pphetauit et occiditur. Balaam

*hec q' balaam
ariolus prophe
tauit*

Maalon anno mōi. 3688. Josue p' mortē moysi a deo iudex p'stitut' fuit sup isrl' ut p'plo terrā dīvidēt. Missusq' ad explorādū iericho: exploratores autē recepit raab meretrix et occultavit in domo sua. q' ei et domui et familie sue p'miserit immunitatē si signū poneret coccineū in fenestra. Et ocellē dimisit eos abire ipsiq' via patefacta p' iordanē miraclose trāsierunt antecedentib' leuitis cū archa. Ille josue filius Naue populū domi viginti septē annis rexit. hic solus cum Caleph ex sexcentis milib' viris. qui ex egipto egredi si fuerāt terrā. p'missionis cōsecutus est. Mortu' tandē cētēsimō et decio vite sue Anno i mōte effraim sepelīf

Othoniel frater caleph minor liberavit pplm de opp'resiōe reg' mesopotamie. quē etiā p'cussit. Hic habet q' angel' dñi apparēs arguēs filios isrl' de trāsgressiōe legis improp'as bñficia eis a dño collata ad fletū eos induxit. q' plurib' viab' recesserāt a deo. p'pter qd traditi sunt in vilitatē pluriū tyrānōz et penitētes liberati sunt p' diversos iudices. et post liberationem sepe recidivauerunt in mala.

Iste Aioth p'cussit eglon regē moabitā et libavit israhel. fuit em vir fortis et vtrāq' manu utebatur pro dextera.

Sangar fili' Anath occidit sexcētos ex philistiim vomere volentes intrare territorium eoz. Post hec malū facientes traditi sunt in manus iabin regis chanaan. cuius princeps exercitus erat Syzare. Est autem egressus in bello cum barach ad hoc suadente et associante delbora prophetissa. Cui bonor delatus ut iudicaret israhel.

Tercia etas mundi

Moyses frater aaron et filij isrl cū fuissent in egypto. cccc. xl. ānis. Que cōputatio accipit a p̄ma pro-
missiōe facta abrahe i mesopotamia. Sicut a deo accepit legē dedit filijs isrl. Qui post. x. plagas q̄
eius de egyptū attriuit. p̄cesserūt p̄ dēstī v̄sus mare rubrū. et pharaone penitusisset pplm dimississet
angelo eos p̄cedēte i die i colūna nubis et nocte i colūna ignis. vñ et pharao congregat exercitib⁹ suis et cur-
ribus insecut⁹ ē eos vt reduceret i egyptū. Moyses p̄m iuxta p̄ceptū dñi agno pascale comesto cū pplō isrl.
vidētēscq; filij isrl appropinqre egyptios: ceperūt murmurare i moysen q̄ eduxisset eos de egypto. Orantēq;
moysē et ex dñi iussioe extēdēte v̄gā sup mare rubrū. diuise sunt aq; factis v̄ijs i medio mari: p̄ q̄s incēden-
tes libere filij isrl. pharao p̄ dictas vias cū suis exercitib⁹ insecūbat. s̄ egressis oib⁹ de pplō hebreorū moysē
extēdēte v̄gā sup mare. reuerse sunt aq; vt p̄us s̄mersis pharaone cū suis i medijs fluctibus. Cecinerūt q̄
moyses cū pplō. et maria sorore ei⁹ cū mulierib⁹ timpanistris canticū istud dño. Cantem⁹ dño gloriose etc.
Et Raphidin postea venerūt ad mōtē synai et ad radices ei⁹. Ibiq; mādauit dñs eis p̄ moysen vt fi-
lij isrl se sc̄ificarēt et lauarēt vestimēta sua duob⁹ dieb⁹: et tertia die ascenderēt sup mōtē. nullusq; acce-
deret nec etiā tangeret ipm mōtē nec iumētū. alioqñ moreret. Quo facto die tertia mons cepit fumigare: et
tonitrua audiri: et sonit⁹ buccine et fulgura videri: et nubes densissima operuit montē in q̄ intrauit Moyses
ad recipiendū legē. His pactis dedit dñs legē pplō suo i mōtē synai tercō mēse egressiōis de egypto. Que
lex diuidit i triplex gen⁹ p̄ceptorū. s̄. moralū. iudicialiū. et ceremonialiū. Et moralia q̄dē sunt. x. p̄cepta que
hñtur Exo. xx. ca. Moralitā q̄dā alia sparsim i dñs loc̄ p̄tharēnci p̄cipue i deuteroniō. s̄ reducūt ad de-
calogū. et h̄ sp̄ obligauerūt et obligabūt ad obsequiā eorū. ec̄ oēs natoēs. Et p̄ia tria sculpta i vna tabla lapī
dea nos hñt ordinare ad deū. alia. vij. ad p̄m. Iudicialia autē ordiata erāt ad p̄suadū pacificū cōiectum
pplī ad iūitē et bonā ciuitatē. sicuti statuta ciuitatū. obligabāt solus illū pplm vsq; ad passionē xpī etc.

Divulsum conflatilem filij israel. Huiusmodi etiam temporibus: egiptiorum more (Qui busiride adorabant) si-
bi fecerunt: Cum enim moyses cum domino in monte moram faceret. Populus ad aaron dixit. ut faceret eis de-
um. Quos quos coleret. et prederet eos: Quibus bur restitit: spiritus ab eis (ut tradit) suffocat. Aaron timens
aut. Tollite in aures aureas vxorū et liberorū. Quas cum accepisset: formavit ex eis vitulū cōflatilē opere fuso
rio: Et dixit populus: Huius sunt dii tui israel: qui te eduxerunt de terra egipti: fecitque aaron altare. et in crastinū in-
dixit solennitatem. Adhuc surgentes obtulerunt hostias: seditque populus māducare et bibere: surrexerunt ludere id
est adorare. Tūc ait dominus ad moysen. descende. peccavit populus tuus ydolatrando: dimitte me ut deleam eos. Cui
moyses. Quæso domine quiescat ira tua: ne dicat egipti callide eduxit eos. impotēs eis dare terrā quā p̄miserat.
Placato domino descendit moyses ferēs secū tabulas lapideas scriptas digito dei: Cui occurrit iosue dicens:
Ululatus pugne est in castris: Cui moyses: imo vox est cantantium. Et appropinquās vidit vitulū et choros
et iratus. piecit tabulas: et cōfracte sunt. Et post reprehensionē aaron de fabricatiōe vituli. et ei⁹ excommunicationē:
vitulū cōbussit. et massas in pulverē redegit. quē sparsit in aqua dans filiis israel. qui in barbis ydolatrariū
apparēbat: precipiens leuitis. ut secum acciperent gladios. et omnes reos signatos pulvere occiderent. Ce-
derunt eo die multa milia viroꝝ.

Sepulchꝛū Sctę Katherine

Sepulchꝛū S. Katherine.

*Et fecerunt vitulū
in ore et adorabant
sculptile*

S. Sathnatoris

Mons Sathnatoris

Moses

Iosue

Mons Sathnatoris

Tentorium Iudeorum

Tercia etas mundi

Moyses post tres menses egressionis. ascendens in montem synai: ubi quadraginta diebus et noctibus ieiunans legem domini meruit accipere. Mandavit dominus ei quod faceret Archa de lignis sethim. Que sunt impurabilia: Cuius longitudo esset duorum cubitorum cum dimidio. Latitudo vero unius cum dimidio. et similiter altitudo. Et tota intus et foris cooperta auro mundissimo. ac supra corona aurea: Et propiciatorium aureum siue tabulam auream eiusdem latitudinis et longitudinis cuius est archa. ut archam tegere sufficeret. Erat autem sursum erectum emines arche sicut cooperculum. quod dicebatur oraculum: Per utrumque latus longitudinis erant bini circuli aurei totum lignum penetrantes. et per eos vectes de lignis sethim de aurati mittebantur. Quibus archa ferrebat. nec unquam extrahebant: Extrorsum vero parte oraculi. scilicet in duobus angulis anterioribus positi sunt duo cherubim aurei. unus alterum respiciebat. versis tamen vultibus in propiciatorium: duabus quasi alis expansis. et mutuo se tangentibus velabant oraculum. alas ex opposito extendebant. Et hec habebant in sancta sanctorum: In archa autem posita fuerunt urna aurea manna hominibus: Virga Aaron: et due tabule decalogi. Cum ea in plano non adeo perfecte figurari poterit. Imaginatio inspicietis cetera suppleat.

Figura Arche et propiciatorii secundum Rabi Salomonem.

Figura Arche secundum doctores catholicos.

Simili modo ait dominus Moysi. facies mensam de lignis sethim aureis lamibus coopertam. hominibus quatuor pedes: In singulis vero pedibus erat anulus aureus: In anulis vero vectes aurati. quibus ferebatur mensa. Erat autem labium in ea per circuitum sicut in archa: et labio affixa erat aurea corona alta digitis quatuor: Ita quod medietas super mensam eminebat. ne supposita caderet. Altera medietas inferius ad decorem pedebat. Et ponebantur super eas duodecim panes azimi: Semel altius: Et singulis supponebatur patena aurea cum thure. Iosephus vero scribit phialas aureas suppositas plenas thure: In diluculo sabbathi recetes et calidi imponebantur: Qui immoti manebant in sabbathum sequens. Sublatos vero soli sacerdotes comedebant: Ideo sacerdotes dicebant. ut sacerdotes formarerent coquerent ponerent in mensa et tollerent. licet non observarent: Dicebantur quoque panes propositionis. Quia positi erant coram domino in memoriam sempiternam. xij. tribuum filiorum israel.

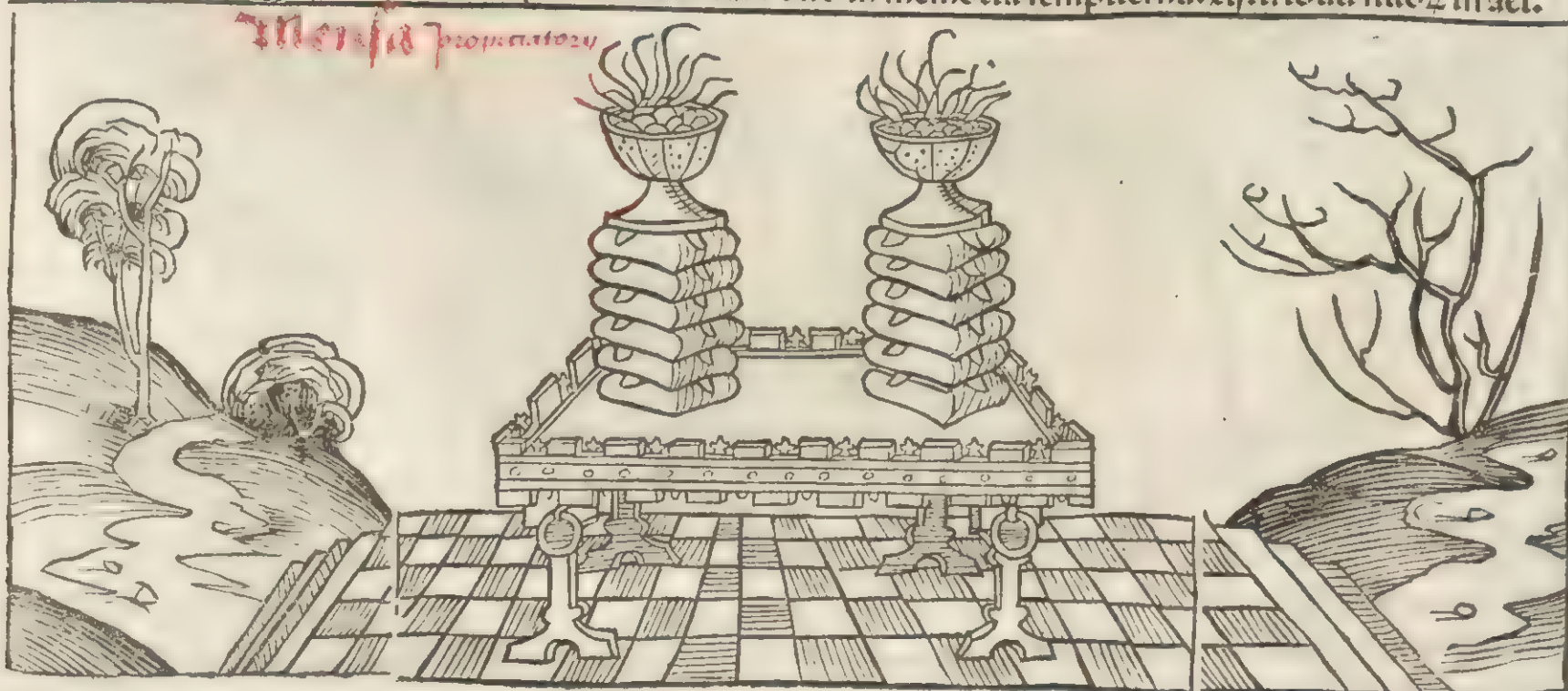
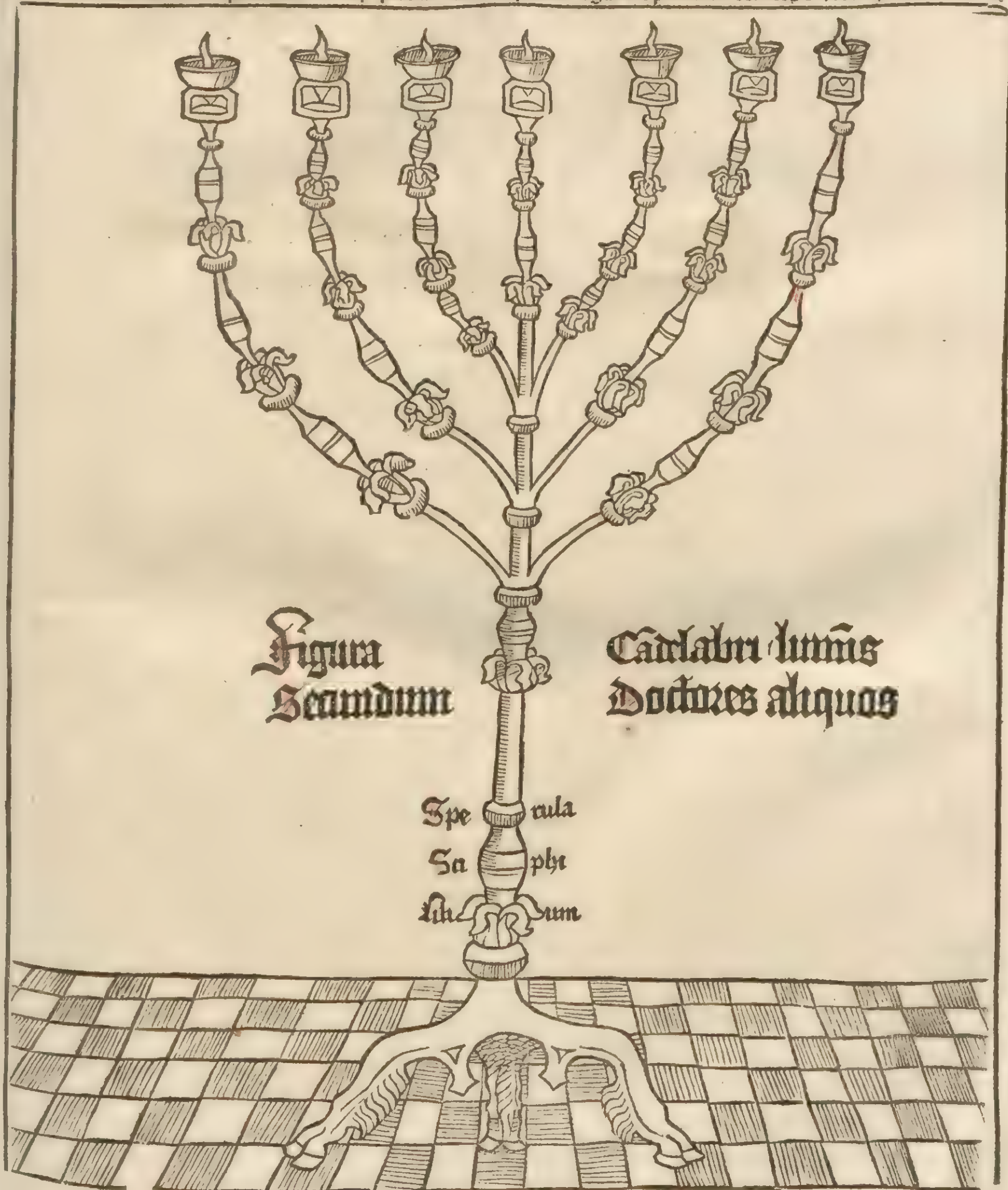

Figura Candelabri luminis secundum doctores

Tercia etas mundi

Foliū XXXII

DRecepit quoque dominus fieri Candelabrum ex auro purissimo ductile: Cuius hastile basi infixum erat ferreum super vestitum calamis aureis geniculatis ad modum canne. Ubi autem calamorum capita inter se iungebantur tanquam duo cippi erant in modum nucis. Et ex fundo cippi procedebant flores recurvi, quasi lilia. Et in ipso fundo inter cippum et lilia erat sperula volubilis. Et ita cum in hastili essent quique calami in hunc modum copulati. Quattuor ibi iuncture erant. Quarum quaeque habebat quasi ciphos duos iunctos et sperulas similiter lilia: Stipes vero candelabri qui procedebat directe in altum inferius habens tres pedes. Et sursum habebat sex calamos egredientes de hastili, tres ex uno latere, et tres ex alio, tendentes sursum oblique. Quousque pertingeret ad altitudinem hastilis. In hastili vero quattuor cippi instar nucis. Quos alii pomellos dicunt. Ita quod duo cippi positi unus contra alium faciebant pomellum unum: Rabi salomō scribit istos ciphos fuisse oblongos. Et sic dispositos ut calamus per medium cippi transiret: Speruleque similiter lilia, et ut hebrei dicunt pomellus et flos in candelabro ad decorem posita fuerunt. Erat autem ut dicit Iosephus ex lxx. partibus compositum, in una base erectum. Quocumque vero modo factum fuerit in summo, vii. habebat capita equalia: super quae ponebantur septem lucerne aureae. Ita quod ultimus cippus qui erat in summitate cuiuslibet calami, erat sedes lucerne. Infusoria etiam septem ex auro erant. Quibus oleum infundebatur lucernis. Erant quoque forpices dicti emunctoria. Qui ex auro erant ad emungenda vel extinguenda lucina: et cum quibus amovebatur. Illud quod erat combustum de licinio, et residuum licinii, ad incendendum aptabatur. Vasa quoque plena aqua erant: emuncta ne facerent fumum: Omne autem pondus eius cum vasis suis habuit talentum auri. Hebrei vero dicunt centenarium auri: Melius scilicet perfecte pondus quaque magni auri pondus requirebatur ad tantum opus perficiendum. Positum autem erat ad austrum contra mensam, non recte quidem sed oblique: Prout tamen in plano figurari possunt, deinceps videri potest.

Tercia etas mundi

Altare quoq; holocaustorū siue sacrificiorū iussit dñs fieri de lignis ierolim. Erat aut altare quadratus. In longitudine ⁊ latitudine. v. cubitoꝝ. Et in altitudine triū. Eratq; concaviū instar arche sine operi-
mento: Parietes lignei sed aperti erāt ere intus ⁊ extra: siue lamis eneis: ut vri nō possent: Area ei⁹
siue arula erea erat tanq; fundus arche. sup quē fiebat ignis: Qui p fenestrā que erat in latere oriē tali impo-
nebatur. In quattuor angulis supioribus erāt extra quattuor recurua cornua. In qbus quattuor cathene
anulis inferebant. de quib⁹ dependēs craticula erea in modū rethis facta. vsq; ad mediū altaris descēdebat
sup quā cremāda in odorem dño ponebant. Circa vero angulos inferiores. quattuor erant anuli erei: in q-
bus vectes imponebant de lignis scdim opti ere ad portandū altare. Positum autem erat altare ante tab-
aculum sub diuo.

Altare holocausti

Tercia etas mudi

Foliū

XXXIII

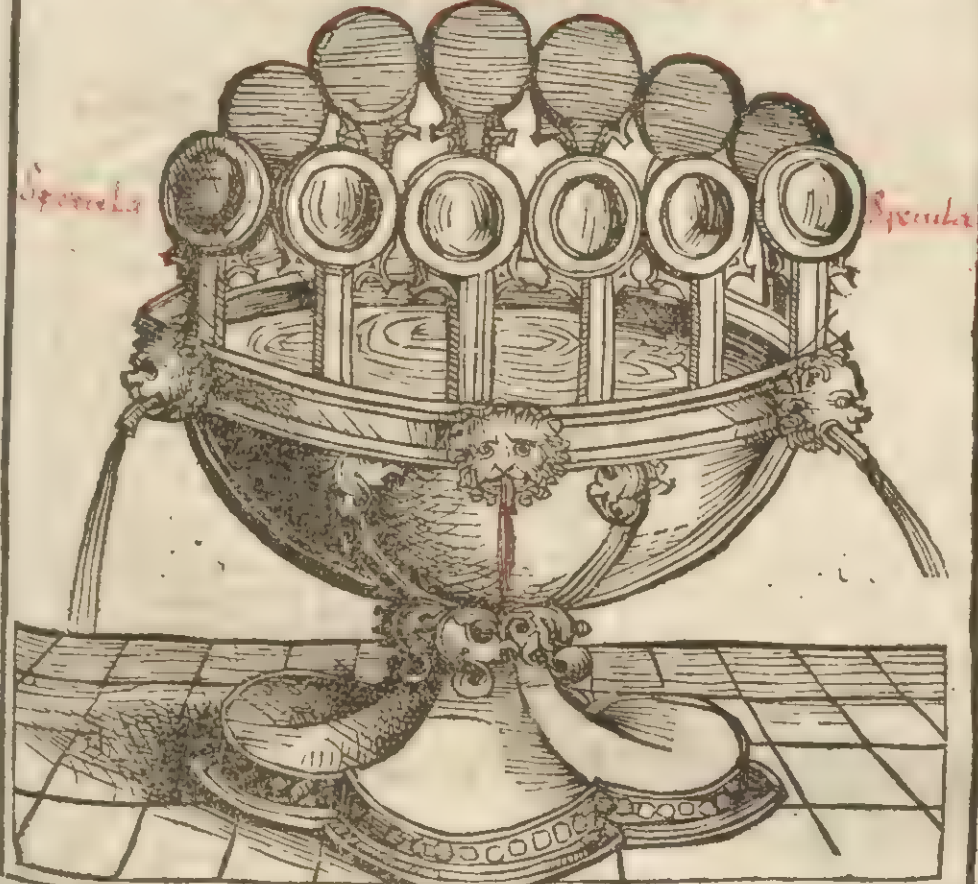
Altare holocausti scdm latinos

Altare holocausti scdm hebreos

H Sicut qz dñs Moysi dices Q sacerdotu lctm Aaron tñ suo dare deberet. Ordinationeqz de vestim
tis sacerdotalibz fiedis pmutēs: Quattuor erāt vestes cōmunes oibus sacerdotibz etiā minoribz: fe
minale lineū: tunica de bisso dupla p totū. Balteus lat⁹ qsi digit⁹ quattuor. cū pulchra varietate. Et
thyara de bisso. quā gestarūt in capite. tendēs supius in acutus. Sup hec quattuor ppijs vestib⁹ induebat
sum⁹ sacerdos: Prīa erat tunica iacinctina. Que stricta erat vt tunicella. In cui⁹ extremitate inferiori erāt tin/
tinabula ⁊ malo granata intexta. Scdm ornamētus suphumeralē sine manicis. descēdēs vsqz ad renes. adeo
vt supcingi posset. cū varietate pulchra: Tercū ratioale qdrāgulū duplex. In q crāt duodeci lapides p̄ciosi
Quartū ornamētū erat Balthe⁹ seu cingulū de quibz coloribz: Quintū erat mitra iacinctina in capite sup bis
linas: Erat aut sextū lamina aurea ad modū dimidiē lune facta: In quāshetragramatō inscriptū: facta dein
de ad modū corone. Que p̄tendebat ab aure ad aurē per frontem.

Lavatorium seu Librum

Locus est iterū dñs ad moysen. Facies ⁊ labiū eneus
cū basi sua. vas scz lavatorū. qd alibi labzr luter (vt
Rabi salomō ponit) vocitat. Qd erat inter tabernaculū ⁊
altare holocaustoz: In q missa aq. lauabāt sacerdotes ma
nus suas ⁊ pedes. vestes sanctas accepturi. vt sacrificarēt:
Similiter ingressuri tabernaculū. ⁊ egressuri: vt aarō ⁊ filij
ei⁹ fecerūt. portātes de sanguine hostie imolate. p peccis po
puli. Et qn accedebāt ad altare vt in eo offerret thimiamas:
Qd dī factū de speculis mulierū excubantiū ad ingressū tab
naculi: Vel poti⁹ in circuitu labij sup̄remi circūposita specu
la fuerūt: In quib⁹ sacerdotes videre possent: si facie vel ve
ste maculam abluendam haberent.

figura Summi Sacerdotis

Parue Magdo
Nuehazop: Qd dñs
Nuehazop: Qd dñs
Nuehazop: Qd dñs
Nuehazop: Qd dñs
Nuehazop: Qd dñs

Recepit quoqz dñs Moysi: vt faceret tabernaculū in huc modū. Tabernaculū erat dom⁹ deo dicat a
Quadrata ⁊ oblonga: tribus clausa parietib⁹: Aquilonari. meridiano. occidentali: Liber patebit itro
itus ab oriēte: vt sole oriēte radijs ei⁹ illustraret: modo introit⁹ ecclīaz sit vt plurimū in occidentē. Lō
gitudō erat. xxx. cubitorū: Latitudo. x. Altitudo. x. In latere meridiano. erāt tabule de lignis sethī. xx. stātes
Quar vnaqueqz i lōgitudine habebat cubitos. x. In spissitudine digitos q̄tuor: In latitudine cubitū ⁊ se mis
sem: Iungebant aut sibi mutuo: Et erāt inaurate ex vtrāqz parte. Supposite vero singlē duab⁹ basib⁹ ar
genteis pforatis. Eodē scemate erat factus paries aquilonari: Ad occidentē vero erāt. vi. tabule p omia si

Tercia etas mundi

miles. In medio aut tabernaculi mādavit dñs fieri p latitudinē velū pulchrū appēsus sup quattuor colum-
nis: Qd̄ diuidebat sancta a sancta scōz. Habebat aut quadruplex operimentū: scz de cortinis intertis va-
rijs colorib⁹: de sagis cilicinis. de pellibus rubricatis. ⁊ de pellibus iacinctinis. Cetera de vextibus angulis.
Cortinis ⁊ Sagis liber moysi exod⁹ manifestat.

Figura pro tabulis et basibus terre infingendis.

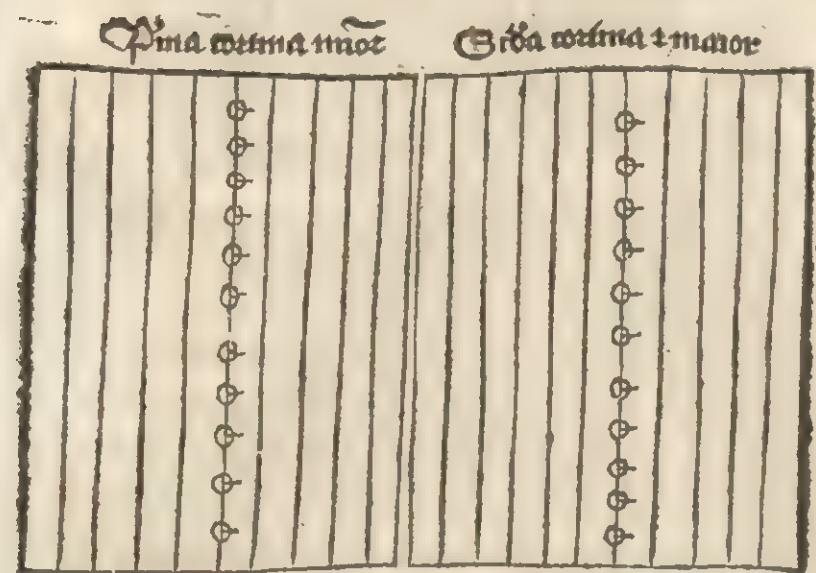
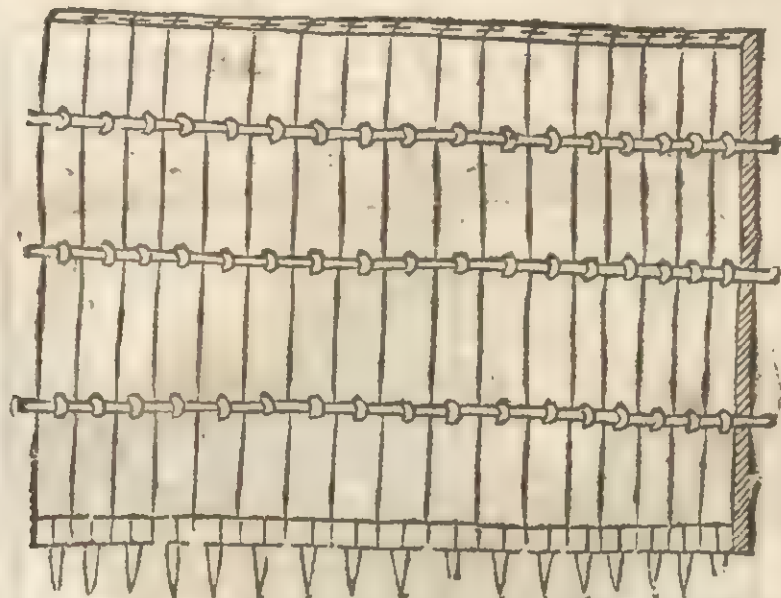

Figura vni⁹ lateris tabernaculi quātū ad tabu-
las et bases quibus infinguntur.

Moyses primo anno tabernaculū dño cōstru-
it. Et septes mētib⁹ op⁹ pficiēs. mēse pmo
anni secūdi prima die erexit. Iudei quoq; p Moys-
sen legē sū cū lris hīe ceperūt. Iterū dñs ad moy-
sen ait. Cū filios israel numerab⁹: dabit qsq; p̄ci⁹
p̄ aia sua: ne sit i eis plaga dimidiū sicut iuxta mē-
surā sanctuarij. Sicl⁹ viginti obolos bz: Et hec pec-
unia ad vsus tabernaculi reponēbat. Cōplētiq;
p̄monib⁹ dedit moysi duas tabulas lapideas digi-
to dei scriptas. Op̄e diuino nō hūano inscriptas de
calogo ex vtraq; pte. Et vt hebrei tradūt in vno la-
tere figurata. similē figurā i alio opposito dabāt.
qd̄ miraclo ascribēbāt. Ceteri sculpta iterat⁹ lris
dicebāt. Preterea catholici doctores ⁊ p̄cipue di-
uus Augus. tria p̄cepta in p̄ma tabula testimoniij
que hoīem ad deū ordināt. In scda septē q̄ ad pro-
ximū ordinant scripta ponūt. Rabi tñ Salomon
et hebrei quīq; in vna ⁊ qnq; i alia p̄cepta distin-
guunt. Postea vō vt i figura vituli videt. descen-
dens Moyses ⁊ vidēs vitulū ⁊ choros irat⁹ pro-
iecit tabulas. Et confracte sunt.

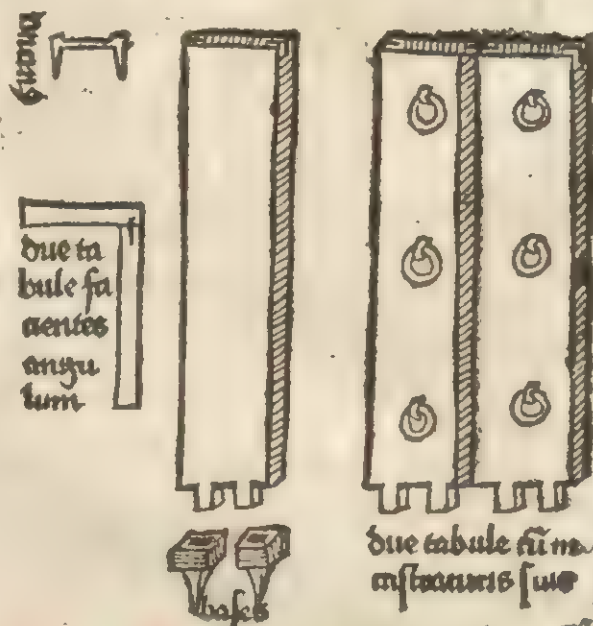

Figura tabularum ⁊.

Figura tabularū scdm doctores aliq̄s

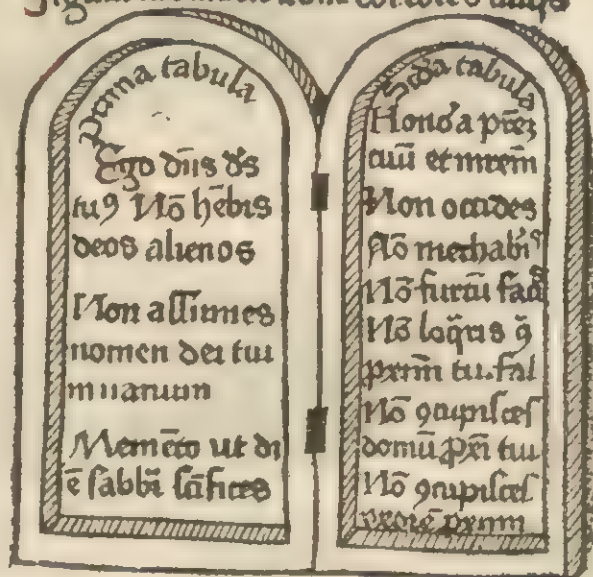
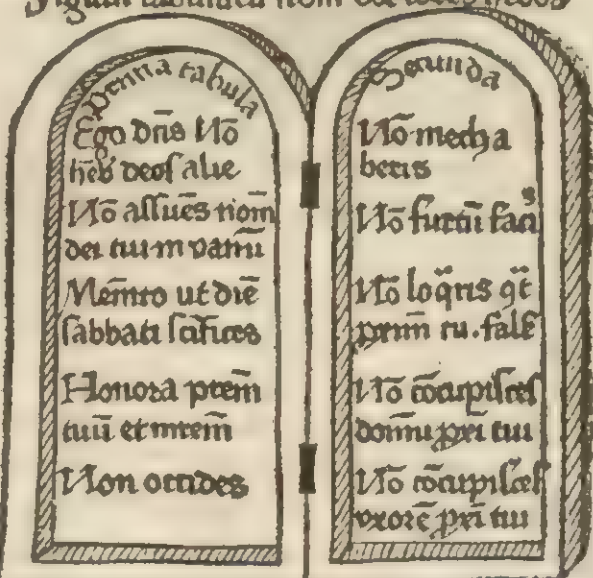

Figura tabularū scdm doctores hebr̄os

At ea vberius clarescant posita est hec
figura duarū tabularū.

Linea regū assiri
orum

Ascades

Amyntas

Bellothus

Aptheros

Eruconit

Fenir

Cadmus

Aptheros Rex crethe primo mellis colligendi vsum inuenit. huius filia ex incestu concepit de qua mirabilia narrat. Et post ibidem filius regnavit di-
tus fuit audis legesq; fecit et primus boues aratro iunxit. **E**ruconius
Atheniensium princeps primus in grecia quadriga excogitavit. **F**enir ille in tyro
et sydone regnavit vsusq; litterarum tradidit. et colores feniceos quo capitalia fie-
rent inuenit. **A B C D** Alpha vita Beta Delta.

Q. B. Y. D.

Corinthus
vbi fuit achaye

Corinthus urbs fuit achaeolim insignis qui primus a Syllipho latrone
Aeoli sup. Ischmo in medio maris tonitru egei constructa fuit. Octuagesimo
mo etiam moysi anno. Primo Certhya deum aucta Epbyra vocata. An et
apud virgilium Epbyreaq; era. Ma Corinthus in ere fundendo principatu obtinebat
eo qd ibi pulcheria et artificiosa eiusmodi eris fiebat vasa. Sz p d eversa et ab
Corintho Orestis filio istaurata Corinthus cognoscata fuit. Ultio a romanis ac-
censa nunc coaluit vt ostendit flor et iustinus. Fuitq; teste Apulegio libro de magici
regionis caput. Apud corinthios pmu imperiu assumpsit et regit Atletes gre-
cus luctator victoriosissimus. Regnatq; e in Corintho sb regib; duodeci. annis
323. Postea respublica p annuos magistrat; gubernari cepta est. Poloponensis
puicia qua hodie latini Morea vocat totius grecie quondam arx dicta regio e pene
insula. haud vlli terre nobilitate p fereda. Inter duo maria Egei et Romi. pla-
tani folio similis. Angustia vni pcedit Ischmos appellat. in ea situta qd ber-
roneson efficit ciuitas e chorinthei. medio intervallo colli applicata. Sz has ipas
angustias (vt plinius retulit) pfodere nauigabili aluco tentauere Demetrius rex Ae-
sar dictator cayus princeps. domitius nero infausto (vt oi exitu patuit) incepto Gre-
ci principes postq; Turcorum potentia europam penetrauit ex mari ad mare pductio p
angustias muro peloponensis a reliq; grecia disiunxerunt. Muru examilui vocauere
Corintheos ab idolorum cultura ad vera dei religionem Paulus aplos ratiob; et do-
ctrina atq; miraculis ptraxit. Nunc ea regio tota impio Turcorum adiecta est.

Corinthus

Tercia etas mundi

Carmenis

Ista Carmenis fuit filia euandrii. q̄ et litteras latinas invenit. *Ab c d e f g h i k l m n o p q r s t v x.*

Iste Salmon filius Maason. nat⁹ est anno mdi scdm. lxx. Interpretes. 3725. hoc est ante natiuitatē xpi. 474. Hic fuit dux in tribu Iuda vt in numeris legis. et cū Josue terras promissionis intravit scdm glosam duxit in matrimoniu Raab meretricē vel vt Lyra vult hospitalariā. Josue. 2. capitulo.

Ialus rex iuxta Albulam flumiū id est tyberim ciuitatem condidit in qua regnauit. vbi postea condita Roma fuit. a quo tota ytalica nuncupata.

Italus.

Ytalus Rex

O iſto Rechab deſcēdit ſtirps valde religioſa q̄ iſto tpe fuiſſe creditur. Hic de yerro cognato Moyſi deſcendit. ⁊ conuerſus fuit ad Iudaismum.

Rechab

Hec ciuitas antiqui⁹ Zenereth alias Cynaroth vocata ad littora maris ſita Tyberiadis dicti inter oriētem et austrum ad duas leucas a bethulia monte diſtās vbi Iudith holofernem occidit. Dein de ab herode Tetrarcha galilee inſtaurata: in honores Tyberij

Celaris Thiberiadis appellata. nūc Tyberias est vocata in ea xps Mattheu in apostolatū assumpsit. Olm̄ habuit episcopum cui mare galilee subiectū erat. Prope hanc ciuitatē balnea naturaliter calida eſſe phibēt. Et in ea terminat regio decapoleos a decēz ciuitatibus principalib⁹ dicta. In ea regione nō longe a Tyberiade eſt lacus asphaltides q̄ ppter magnitudinē ⁊ aque immobilitatē mortuū mare dicit⁹. Mas neq; ventis mouet reſiſtente turbinib⁹ bitumie: quo aqua ſtagnatur Neq; nauigantiōib⁹ paties eſt. Quomā oia vita carētia in profundū mergunt⁹. Nec materiā vllā ſuſtinet viſi que alamine illuſtrat⁹. Asphaltides nihil preter bitumē gignit. Un̄ ⁊ nomē. Nullū corpus alium recipit Thauri camelique ſtuant. Inde fama nihil in eo mergi: Longitudie excedit centū milia paſſus. Latitudine maxima viginti quique implet. minima ſex.

Tyberias als Tyberiadis

**Linea christi
Salmon**

Circa hec tempora Intererunt Italie Reges regnare

Tercia etas mundi

Foliū XXXV

Quia illud tps inceperūt ytalie regnare reges. multonēsq nomia varia-
runt. quoz oim primus dicit fuisse Janus. qui pallacius extruxit qd fa-
niculum dicit. Postea p magno deo habit est. figurat aut cū duab fa-
ciebus. atq in principio anni ei festus celebrat. Ob hoc q esset finis pteriti prin-
cipiūq futuri. Et inde mēsis ianuari est dicit. Ideo bifrons dicit.

Saturnus pater iouis rex cretens tpe ysaac regnare cepit: filij Arii filij Ni-
mie filij nini filij beli nembrodidis. postea expulsus a regno Cretense p fi-
lium suū Jovē. Vidēs igit Jan? saturnū velle civiliter vivere et vineas
colere ac docere suscepit eū benigne. t cū eo regnū partit? est t genuit ibi saturnū
piciū. q post eū regnavit Alij vocāt eū sterē al. sterentiū. qz ab eo tanq a putissimo
agricola inuētus est vt in fimo aialū agri secundarent. Ideo eum deū agri fecerūt
et totius pspertatis post mortē ei. Saturni ymago talis a romanis depinge-
batur. erat em vultu tristis senex capite can? falcem in sinistra tenēs. dextra vero
flaminiūm draconē. tristis qz regno crete pulsus. vel qz ortus stelle saturni signi-
ficat tristia ventura. senex qz sidus istud frigidissimū in effectu. ideo capricornus
et aquari? (qbus pēst saturn?) sunt signa frigida. can? qz pruinas t nives. pcreat
in pdictis signis. falce gessit qz agriculturā inuenit. vel qz scdm Seruū inuicis
est humane nature. qz frigidissimū. ideo scdm euz in sinistro brachio ppios filios
tenuit quos falce pemit t ad os prexit. quē etiā natos suos vorare dixerūt: cū oia
tpe cōsumerent. vel etiā draconē in dextra portauit qz finis est anni: p iouis dicit
tur. qz eo supior scdm mltos habet. Blanco cooptus fuit amictu. qz stella ei? fri-
gide t aqse est nature. Saturnus libeter accepit ymmolationē hois iuuenis sue
puerilis: Delectat em diabolus in effusione sanguinis humani. tum propter cre-
dulitatem ymmolantis. tum propter odium humani generis.

7 Juno

Juno Saturni z opis filia ac iouis soror atz pūnx ea
etate fuit. Nec errore gētiliūz deoz regina dicta fuit et
pterea regnoz eā t diuitiarūz fecerūt deam sic et cōiūgū
Et ideo parturiētūz ipam pēsse voluerūt. Illi insup insi-
gnē curru t arma attribuūt: Illi qz tanq regine excellētis-
sime. xiiij. nymphas pedissequas ascripserūt vt in cui? pso-
na virgili? dixit. Sūt mihi bis septē pstanti corpe nym-
phe: In cui? etiā tutelā pauonē aue dixerē. Qui? caude dicē
Quidē eā argi pastoris sui a mercurio occisi oculos ap-
posuisse. Ex ioue vulcanū cōcepit t post mortem inter de-
as relata. Samij nobilissimū templū eidē cōstruxerūt.

Dicus saturni filius. primus rex laurentus fuit. qui bellator egregius t augur
fuit. et inter deos cōnumeratus est.

Eunus scdus rex laurentum fuit: qui etiā deus fuit eorum qui sic voluerūt
vel putauerunt. 7 *De rem Nomina Sibyllarum.*

Sibylle omnes femine vates a veterib? nūcupate. vel ab vni? delidis no-
mine: vel a consilijs deoz denūciandis: Ceterū Sibyllas. x. numero fuis-
se. Primā fuisse de persis. Cui? mētionē fecit Micanor q res gestas Alexā-
dri scripsit. Secundā libicā. Cui? memit Euripedes. Tercā delphicā. de q Crisip-
pus loquit in libro de diuinatione. Quartā cūneā in ytalīa qz nem? in libris belli
punicis: Piso in annalib? noiat. Quintā erythreā: qz Appolodor? affirmat suā fu-
isse ciuē. Eāqz graīs ilūz petētib? vaticinatā periturā esse troyā. Sextā samīā: de
qua scripsit Eratostenes in antiqis annalib? samiorū repisse se scriptū. Septia Lu-
manam noie Almatheā. que ab alijs Demophyle noiat. Cuiusqz nouē libros at-
tulisse ad regē Tarquiniū priscū: Et p eis trecetos philippeos postulasse. regēqz
aspēratū precij magnitudinē t mlieris insaniā. Illā in conspectu regis tres com-
buisse. at p reliqis idē precij postulasse. Tarquiniū multo magis mulierē insa-
nre putasse. Que tēnuo trib? alijs exultis. cū in eodē precio pfereraret: motū esse
regē: ac residuos trecētis aureis emisse. Quoz postea numer? sic act?: capitolio re-
fecto. qd ex oibus ciuitatib? t ytalicis t grecis. t precipue erythreis coacti allati
q sunt romani: cuiusqz Sibylle noie fuerūt. Octauā hellesponticā in agro tro-
yano natā vico marmesso t pibus cyri. Nonā phrigiam que vaticinata sit ancyre.
Decimā tiburte noie Albuneā que tiburī colit vt dea. Harū oim Sibyllarū car-
mina ferunt. Omnes aut hee Sibylle vni deū predicāt. maxime tñ Erythreā. q
celebrior inter ceteras ac nobilior habetur.

Linea regū Yta-
lie Janus

Saturnus

Juno

Dicus

Faunus

Nomina Sibillarum

Tercia etas mundi

De aliis sibyllis.

Sibylla Agrippa

Sibylla agrippa vestita rosca veste cum clamide rosca: nō multū iuuenis. manū tenēs in gremio q̄si admirās. ⁊ sinistra manū tenēs ostēdendo de orsum breue scriptum. dicit sic. Inuisibile verbum palpabit: Germiabit vt radix. Siccabit vt foliū. Nō apparet venustas ei⁹: Circūdabit alu⁹ matern⁹: ⁊ florebit de⁹ leticia sempiterna. ⁊ ab hoibus cōculcabit. Nasce⁹ ex matre vt de⁹: ⁊ cōuersabit vt petor: Homo quidā gētilis vidit hanc gloriā.

Sibylla Libica

Sibylla libica ornata sero viridi. ⁊ florū in capite. vestita palleo honesto ⁊ nō multū iuuenis dicit sic. Ecce veniet dies ⁊ illūinabit dñs densa tenebrarū ⁊ soluetur nex⁹ synagoge. ⁊ desinēt labia hoīm. ⁊ videbūt regē viuentiū ⁊ tenebit illū in gremio virgo dñā gentiū. ⁊ regnabit in miscōia. ⁊ vter⁹ matris ei⁹ erit statera cunctoꝝ.

Sibylla delphica

Ecce sibylla Delphica q̄ ante troyana bella nata. pphetauit. vestita veste nigra ⁊ capillis circūligatis capiti in manu tenēs cornu iuuenis dicit sic. Nasce⁹ propheta absq; matris coitu ex virgine eius.

Sibylla frigida

Sibylla frigida induta veste rubea. nudis brachijs antiqua facie saturnina. crinib⁹ sparsis. p dorsum digito indicās dicit sic. Ex olimpo excelsus veniet ⁊ firmabit consiliū in celo ⁊ annūciabitur virgo in vallibus desertorum.

Sibylla samia

Sibylla Samia a samo insula iuuenis. hñs formosum pect⁹ subtili velo capite coopto. manū ad pectus tenēs dicit sic. Ecce veniet diues ⁊ nasce⁹ de paup⁹ cula. Et bestie terrarū adorabūt eum. Clamabunt ⁊ dicet Laudate eum in atrijs celozum.

Sibylla europa

Sibylla Europa decoꝝa iuuenis. facie rutilās. velo subtilissimo capite ligata. induta veste aurea breue in manu tenēs dicit sic. Clemen⁹ ille ⁊ transibit colles ⁊ latites olimpi. regnabit in paup⁹tate. ⁊ dñabit in silentio et egredietur de vtero virginis.

Sibylla persica

Sibylla persica vestita aurea veste cū velo albo in capite dicit sic. Ecce bestia cōculcaberis. ⁊ gignet dñs in orbē terrarū. ⁊ gremiū virginis erit salus gentiū et petes ei⁹ i valitudine hoīm. Inuisibile vbu⁹ palpabit.

Sibylla q̄dam ualde eligiosa

Iuueni etiā alia dicta cuiusdā sibylle c⁹ nomē n̄ inueni. In de xpo testificātis videlicet. Exurget mulier de stirpe hebreoz nomie Maria. hñs sponsus nomie Ioseph et pereabit ex ea sine cōmittiōe viri de spūscō filius dei nomie Iesus. Et ipa erit virgo ante partū ⁊ virgo post partus. Qui vero ex ea nasce⁹ erit ver⁹ de⁹ ⁊ ver⁹ homo et adimplebit legē Iudeoz: ⁊ suā adiūget p̄riā. ⁊ pmanebit regnū ei⁹ i secula seclorū. Clemen⁹q; sup eū vox dicēs. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹ ipm audite. Adornatoꝝ resurrectō erit: et claudoz cursus velocissim⁹. Et surdi audiēt. ⁊ ceci videbūt. loquent⁹ nō loquētes. Et de quib⁹ pambus et duobus piscibus multa hominū milia saturabunt.

Ventos compescet verbo. mareq; furies sedabit. pedibus mare calcans. Ambulans super vndas. Infirmi tatem hominibus soluens. repellens multos dolores.

Etem alia Sibylla que dicitur fuisse berithrea ait. In vltima etate humiliabit⁹ de⁹ humanabit⁹. ples diuina. Iungeb⁹ itur humanitati deitas. Iacebit in feno agnus. et puellari officio educabitur deus et homo: Eligetq; sibi ex piscatoribus et electis numerum duodenarium.

Eutrea

Chimica

Romana

Thibetana

⁊ vide Sibyllam Euthream folio l. vii. vna de scripturam Rome: infra

⁊ Sibylla Chimica in Italia nota lxxix

⁊ Sibylla Romana vestita aurea veste lxx

⁊ Sibylla Thibetana vates p̄cipua. cui p̄m nomen albuma fuit. que sic produxit de xpo. Nasce⁹ne xpus in Bethleem. ⁊ nutrit⁹ in Nazareth. regnante tharuo p̄ncipio fundatore quens. O felix illa mater. cuiq; vbera illū lactabunt. ⁊ h̄c Octauiano imp̄atoris virginū p̄mū tenente in illa fuit ostendit. x. c. m.

Ille Troys in dardania re/
gnauit et troya condidit.

Anchises

Laomedon

Laomedon

Anchises
ex dea
venē fm erro
rez gētiliū ge
nuit Eneas. q
in ytalīa reg
uit vt patuit.

Laomedon
rex troye
occidit z Iri
na filia eius ca
pit z ducit i gre
ciā ppe q bella
guissima secu
ta sunt et mala
horrendissima

Roya regio minoris asie in q̄ Ilion fuit ciuitas cantatissima. Monunq̄ vero p ipa vrbe troya po
nitur. Et fm homerū oīm que sub sole ac stellifero celo sunt vrbū quidē insignissima est troya. Nūc
aut ingens Troya totū asie columē ita extincta est. vt vix vestigiū aliqd appareat. qd̄ Ouidi⁹ inqt.
Iam seges est vbi troya fuit. Silter virgilius. Camp⁹ vbi troya fuit. Cū ea exusta lapides z quecunq̄ alia
inde ablata sunt. Talis finis humanarū rez. Tros aut Erichtonij regis filius Anno quadragesimo iudicis
atothi. iam veteran⁹ dardaniā veniēs Troyā cōdidit. vir armoz pūssim⁹. ampliato regno ex suo noīe regio
nem q̄ prius dardania dicebat Troyā appellauit. Dardan⁹ em fuit ex Ioue z electra filia Athlātis genita.
Is ad phrygiā deuenit quā dardaniā nomiauit. Ex quo nar⁹ Erichtoni⁹ ex eo tros qui iusticiā pietate lau
dabilis fuit. Isq̄et memoriā sui noīs faceret Troyā appellari iussit. q̄ duos habuit filios. Ilion Asara. cum
q̄ pri⁹ maior nati regnās troyā de suo noīe Ilion noiauit. Ilion Laomedon fuit filius ex quo priamus natus
est. Is troyā p⁹ suā primā diruptionē reformauit z exornauit. ac vrbē magnāz apliora memia ac pugnacu
la ex lapidib⁹ marmoreis cū muro altissimo extruxit z munitissimā reddidit. multitudinēq̄ militū eē fecē. ne
pignoratā oppmeret. vt pri⁹ tpe laomedontis oppssa fuit. Regiā q̄ edificauit z iouis statuā z arā psecra
uit. Ilion sex portas fecit. q̄rū h sūt noīa. Anthenoidas. Ilia. Scea. Thymbria. Dardanides. Troyana Per
mediū ciuitatis fluit⁹ Xant⁹ decurrebat. Simois q̄z fluit⁹ ex Ida troyano mōte scaturiēs iuxta troyā decur
rens. q̄ cū mari appropinq̄ tanto cōmiscet. Et in paludē coact⁹ iuxta sigeum p̄montoriū in mare descendit
Priam⁹ at ex hecuba vxore hos hūit libos. Hectorē priō natū. Alexādū. Deiphebū. Helenū. Troilū. An
dromachā. Cassandrā. Polixenā. Pugnatiū ē deū cū troyanis p grecos anis. x. z mētib⁹ sex. Priō Elebon
iudicāno. e⁹ causas dicūt. Cū alexāder q̄ Paris dicit⁹ ē in Ida filia cū venatu abijss⁹ i somnis Mercuriū ad

Troya

Troya

Tercia etas mundi

duxisse. Junonē venerē et minervā ut inter eas de specie iudicaret. Et tūc sibi venerē pollicitas esse: si suā spēm meliorē harū specie iudicasset. daturā se ei vxorē que ī grecia speciosior forma videret. Quā cū ita audisset optima facie venerē dicat iudicasse. Postea helenā regis Menelai vxorē rapuit: id extremū excidiū troianis fuit. hoc bellū decēnale disertissime p̄scribūt Dares frigi⁹ et dīctes cretēsis. qui in clade Troyanorū presentes. locorū noīa et gestorū lucidissime oīa nōrūt. Et ad rerū Troyanorū cognitionē nihil breui⁹. nil clari⁹ et tersius repiri poterit. Sūt em̄ capta Tercio anno labdon iudicis israel ante vr̄bem conditam. Anno. 430.

De bello grecorū contra Troianos. et destructione troye.

Quosius dicit Anno ante vr̄bē conditaz cccc. xxx. p̄ raptū helenē fuisse factā cōiurationē grecorū: et cōkursus mille nauū extitisse: et deinde obsidionē decēnem. Porro frigi⁹ dares. q̄ scripsit hanc hystoriā dicit. q̄ duces grecorū p̄tra troiā fuerūt. xlvij. q̄ adduxerunt naues mille ducetas duas. Priamo vō regi troye venerūt in auxilium duces. xxiiij.

Sūma aut belli troiani ex hystoria dares. quā transtulit corneli⁹ ista est. Castor et pollux audientes helenā pulcherrimā vxorē menelai fratris agamenonis raptā fuisse ab alexandro seu paride: naue ascendentes. secuti sunt eā. et cum in lesbio litore naue soluerēt. maxima tempestate orta. nūq̄ cōparuerūt. Quos lesbi⁹ vsq̄ ad troiam quēsierūt et nō inueniētes crediderunt. im mortales deos factos. Cōueniūt igit̄ ap̄d athe nas grecorū duces. xlvij. cuius nauib⁹ mille ducetū duab⁹. Adisti⁹ sunt p̄mo legati Dyomedes et vlixes ad Priamū. vt satisfieret iniurie: insecto q̄ negotio pugnatus est inter eos. Et in p̄mo bello Hector priami fili⁹ protefilaum interfecit.

In scōdo bello patroclus et minonē et aiacē thelamonium occidisset: nisi eū de sanguīe suo recognouisset erat em̄ natus de Esiona sorore pami.

Prime inducie date sunt grays petētib⁹ p̄ biennium. In tercio p̄lio Hector boechē Archiloci et prothenorē duces occidit. In quarto p̄lio Alexander menelay semur sagitta transfixit. In quinto bello Hector. vij. fortissimos duces occidit. Eneas duos. Achilles quattuor Dyomedes duos. In sexto bello continuis diebus. lxxx. pugnatum est. Gray secundas petunt inducias in triennium. quo completo iterum pugnatur. Hector in prima acie interfecit. iij. duces fortissimos. Achilles qui erat ex parte grecorum occidit duos. de parte troyanorum pugnatur diebus. xxx. Priamus tercias petit inducias. vi. mēsis. Iterum agamenon q̄ ex parte erat grecorum petit quartas inducias dierum. xxx. In nono bello voluit andronica vxor hectoris ipm hectorē retinere. q̄ ī somnis viderat ei non expedire vt prodiret in bellū qd̄ cum facere non posset: antianacē filium suū ad pedes eius posuit: sed nec sic eum retinuit.

Hector igitur in bellum prodies tres duces fortissimos occidit. duos vulnerauit: et terciū achillem a quo tandem occiditur. Gray quintas pe-

tunt inducias duorum mēsum. Post bellum decimum gray sextas petunt inducias p̄ annum.

In bello. xi. Palamides qui rex p̄ cōmotiōez factus fuerat occidit. In bello. xij. troyl⁹ milia occidit. In. xij. p̄lio pugnatur cōtinuis diebus. vij. Agamenon septimas petit inducias. xxx. dierum. In bello. xvij. Troyl⁹ achillem fauciat et pugnat cōtinuis diebus vij. In bello. xix. troylus ex equo cadēs ab achille occiditur. In. xx. bello cadit Menon dux persarū.

Priamus decimas petit inducias diez. xxx.

In bello. xxi. Alexander occidit achillē ī phano appollinis: vbi cum ad colloquiū vocauerat concordia simulans. Greci igit̄ petunt vndecimas inducias. In. xxij. bello alexander aiacez fauciat: et Hyas fauciat⁹ alexandrū interfecit et de vulnere statim morit⁹. In bello. xxij. et. xxiiij. panthassilea regine amazonū viriliter neophtholemum Achillis filiū fauciat: a quo tandem ipa occidit. Anthenor. polidamas et Eneas dicūt priamo vt faciat pacē: q̄ nolēte patriā pdunt.

Apta igitur troia: Agamenon predā omnem equaliter diuisit. Ita q̄ pugnatus est ad troiam annis. x. mēsis. vij. dieb⁹. xij. Et vt refert dares frigi⁹: corruerūt ex argiuis octīgēta et septuaginta milia. Ex troianis aut sexcenta septuaginta sex milia hominū vsq̄ ad opidū proditū. Eo aut pdito occisa sunt ex troianis ducēta septuaginta sex milia. Eneas nauibus profectus est cū quib⁹ alexander greciā inierat numero. xxij. quē secutus est numer⁹ trium milium quadringentorū hominum ex troianis: Athenorē secuti sunt duo milia quingēti. Etheleaus cū cassandra et andronica: hecuba vxorē priami cum mille septingētis: crinūsum petijt: Menelai: et helenā vxorē eius (dicit homerus) ad thecurem regem egipti quē poliptiam vocat post captā troiam diuertisse.

Quā videā innumeros scriptores de Troyanorū clade memisse. et eo locorū nominū et gestorū cuius lectores deuenerint ppter. historie ignoratōez cespitare. sepe etiā cadere. Quāobzē ad historias Troyane cladis quas dares p̄brigi⁹. et dictas cretēsis viri disertī p̄scripserunt cunctos remitto. Cum primus p̄ id tps vixit et militauit. Alter idomeneum cretensium ducem secutus interfuit et quantū ad troyanorum rerū cognitionē attinet nihil breuius. nihil vtilius. nihil etiā clari⁹ et tersius licet repire. Qui res gestas tanta diligentia. tantaq̄ cura. atq̄ ita diuisas temporibus. nomibus. locis et sic demus accurate omnia differuit. vt res nō narrari. s̄ geri. non describi. sed rursus tractari et ipi bello interesse legentibus videatur.

*De bello grecorū
contra Troianos*

Trojanum bellū decēnale primo Elebon siue Abesson iudicis anno (teste eusebio) surrexit. quo tpe sequētes claruerūt. Troya em̄ quā Ilion tros regis trojanorū filius amplissimā instaurauit mille & quingentis passibus a mari remota erat: vbi oīm rerū vbertas erat: Ipsa quippe que decēnalem grecorum obsidionem passa fuit: et ab eis tandē deleta.

Hercules**Hector****Agamenon****Turcus****Turci****Menela' Helena****Paris**

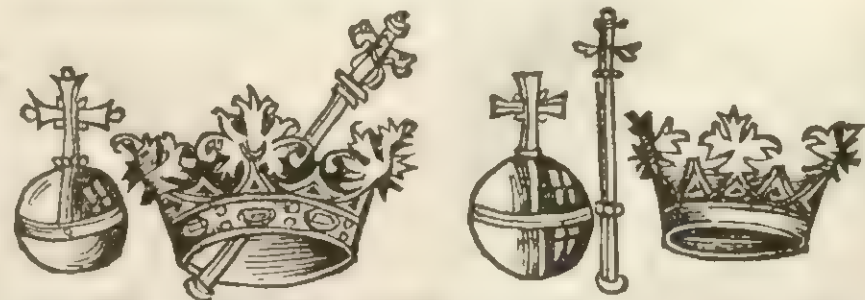
Hercules ille cū Iasone troyā vastauit que statim a pāmo fuit re edificata. Ides hercules agone olimpiacus cōstituit et bella multa cōfecit quēp̄dicit duodecim insignes et inhumanos p̄fēcisse labores.

Hector fuit p̄mo genitus pāmi ex hecuba vxore incōpabilis fortitudinis et strēnitatis. Iō ob maximū ei' militie fulgorem apud trojanos maxio i precio habitus est. Mā ob incredibilē ei' prudētiā atq; fortitudinē nō solū parētes: sed et patriā nobilitate atq; glia splēdidā fecit. hic ex Andromacha p̄iuge plures genuit filios. E q̄b' frāc' vñ fuit A q' (vt ait vincēt' hystoria' burgūd') frāci originē habuere.

auris abstulit et Troyam p̄duxit. Ex qua rapina bellum decēnale grecorū aduersus trojanos susceptū est. Hic cū trojanis urbem obsidentib' multa strēnue gessisset: Pirrho achillis filio occisus fuit.

Agamenon fuit frater regis Menelai dux tot' exercitus grecorū. cōtra troyā bellauit. q̄ tandem traditorie et turpissime capis. fuitq; Atrei regis fili'. ab omni exercitu imperator designatus. ad bellū pergens Clitemestram coniugem ex qua multos suscepit filios reliquit. Et apud troyam multos passus labores. & similitates principum pro quibus ab imperio depositus & illi palamedes suffecit est. Quē cum vlixes occidisset ipse maiori gloria imperium reassumpsit. Tandem Troya capta et diruta cum ingenti praeda et cassandra priami filia in patriam rediturus naues conscendit Verum & ipse tempestate actus. p̄ annū ferme errauit.

Isti duo de Troya fugientes duo regna constituūt: longe tamē post. **F**raneo quidē ex hectore fili' pāmi nepos a quo francoz nomē tractū est. a troya fugat' postea tota Asia puagata in danubij ripis tandē puenit. Ibi cū aliq̄dū cōsedisset. deinde locum querēs a cōmuni hominū societate seiunctū: ad thanai fluentia & paludes meonidas secessit. vbi Sicambriā condidit urbem.

Turcus fili' Troili filij regis Priami. A q̄ pplm ab eo descendente. quidem Turcos denotari dicūt. Alij eorū originē ex Scythia referunt.

Turci**helena****Paris****Hector****Agamenon****franeo****Turci**

Tercia etas mundi

Linea pontificum Dpynees

Abyfue

Boos vel buuz

Dzy

Dpynees fili⁹ Eleazari. cum fornicati fuissent filij israel cū madianitis. adorantes ydola eaz ppter quod dñs mādauit suspēdi. xij. principes tribu. ipse sacerdos dei pcutiēs vnū ex filiis israel fornicantē cum madianita ad mortē placauit iram dñi. Cecideruntq; ppter hoc malū. xxiij. milia ex israel.

Oelbora fuit pphissa et iudicauit israel. sub qua p-
cussus est Jabin rex chanaan et princeps exercitus
Sylare. Sylara em de curru exiliēs fugiēs i domū cu-
cudā mulieris se abscondit. Qui sin fatigat. lac po-
tum ab ipa recepit. et cū nimū bibisset obdormiuit. Il-
la vero dormiēti clauū ferreū p tps infixit. et malleo eū
terra cōfixit postea barach Jabin regē interfecit. fecit
etiā canticū in gratiā actiōe p victoria ppli sui.

Gedeon quartus hebreoz iudex iudicauit israel
annis. xl. pcutit quattuor reges madianitarū scz.
Oreb. zeb. Zebec. et salmanā. et humiliat⁹ ē madian in
quoz man⁹ traditi fuerūt filij israel. vij. annis ppter ini-
quitates pristinas q̄s fecerūt. Angel⁹ em appares gedeco
in purgati tritici pnuclauit liberatōe fiendā p eū. qui
angel⁹ virga pcutiēs: carnes ius desup fufum et azima
posita a gedecione sup petrā: ignē accēdit cōsumens illa
post hec petijt in signū future victorie gedecion vell⁹ in
area positi roze complere: area sicca remanēte. postea
iterū eōuerso. qd totū factū est vtz Judi. vi. mortu⁹ est
tandem gedecion senex et sepultus est in Aftirim regiōe
in sepulchro patris sui.

Abimelech quitus iudeoz iudex filius nālis ille
gittim⁹ tñ gedecionis. suauit viris sichen vt occide-
rent. lxx. fies suos legitimos filios gedecionis vt ipse solus
dnaref. Qd et fecerūt sup lapidē vnū decapitātes illos
excepto mīmo dicto Joathan q̄ abscondit⁹ fuit. Itco cū
dñs mala morte ptre fecit. Qui sychionit⁹ dixit pabolā
de lignis. q̄ iuerāt ad vitē et ficū et oliuā et demus ad ra-
minuz id est sentē vt facerēt sibi illos regē. Abimelech
aut dissensionē summēs postea cū sychionit⁹ ignē sup-
posuit turri sychē ex q̄ nulle mortui sūt. Et demū ipse ob-
nisset ad murū. Mulier quedā fragmentū mole sumēs
caput ipi⁹ repēte pcutit. Et cadēs in terrā lauci⁹ armi-
gerū ei⁹ rogauit vt eū occideret ne a muliere interfectus
esse videret. Et ille quidē preceptū adimpleuit.

Ohola de tribu iſachar q̄ iudicauit israel. xxiij. ā-
nis: bñs. xxx. filios isidētes asinus pncipes. xxx.
ciuitatū q̄b⁹ cedit vxores. post q̄s israhelite peccantes
dño afflicti sunt multipliciter ab amonitis et madianitis
adoriens tandē in Sanir sepelit⁹.

Osy sacerdos fuit d semie Aaron p lineā Eleazari
q̄ mortuo nutu dei transijt pontificat⁹ ad lineā de
ythamar ānis. i 20. in qua heli prim⁹ summ⁹ sacerdos
fuit ab ythamar vltimus.

Iste yair ex tribu manasse septim⁹ iudex israel ha-
buit. xxx. filios bonos q̄s pncipes. xxx. ciuitatū cō-
stituit. et quia tpa bona in silētio et pace transierūt. Pa-
tet q̄ in dieb⁹ istoz duoz iudici Dzy et Yair scz: israel
dño adhefit. et ideo cūcta pspere aduenerūt. Et cū duo-
bus et viginti ānis id dignitat⁹ mun⁹ tenuisset senex de-
functus est. Post cui⁹ mortē hebreoz res ad inhonestā
vitā et iniuriā dei atq; legum delata est. Quāobrem
palestini eoz puinciā cū magno exercitu deuastauerūt.

Linea iudicum Delbora

Gedeon

Abymelech

Thola

Jayr

De famosis insulis mediterranei maris.

Sardinia insula a Sardo hercul filio appellata: qui cum innumerabili multitudo e libia discessit. Et in tyreno mari insula Sardinie occupas que ius a grecis vocabatur de suo nomine sardinia nuncupavit. Habet autem latitudinis nonaginta octo miliaria. Longitudinis vero. cccc. Alij ei⁹ ambitū quattuor milia stadia esse referunt. Habet enim hec insula multā partem asperā mīneq; tranquillā. Reliquā vero rebus oībus felicē precipue tritico et pecorib⁹ atq; pascuis. Ibi null⁹ lup⁹ gignit: null⁹ serpens repit. Est tamē hec insula estiuo tpe morboſa in locis maxime fecūdis. Cōtinētq; multas ciuitates inter quas p̄cipua Calaris est: ubi Coralloz magna reperit piscatio. Que et longo tpe beatissimi patris Augustini reliquijs illustrata fuit. Ea insula antiquitus nascebant arietes q̄ pro lana piluz caprinus procreabant. quos Musimones vocabant: quoz pellib⁹ Sardi thoracis modo se se muniebāt. Antea em̄ Sardi iolenses dicebāt. Inde q; iolen herculis Amasiam ferunt sardum ipm. et plerosq; herculis filios eo adduxisse: et cū accolis habitasse. A quib⁹ postea sardinieſes dicti sunt. Illi⁹ postmodū imperij dignitatē perit ex affrica delati sortiti sunt: Qui cū aduersus germanos bellū gererēt ab eisde penitus deleti sunt. Cui⁹ insule dominiū romani p̄ multa tempora potiti sunt. multas quoq; postmodū clades et direptiones a barbaris pisanis ac genuesibus oppressa. tandē in Arrogonensiū man⁹ deducta.

Corsica a Tyrino eiusdē sardi fratre et herculis filio. Qui ut Rabano placet ex libia veniens insulas quā hodie Corsicā dicim⁹ ab eo primū inhabitatā tyrinū a suo noīe nūcupavit. Deinde cū quedā mulier noīe Corsica in liguria taurū depalceret ipm anial transnatādo mare in insulā peruenit. Mulier autē p̄ tanto sollicita nauigio statim inscijs parētib⁹ illo delata est. Comperitq; in pascuis uberrimis thauro. delectata insule pulchritudine ibidē habitare constituit. Et a se eam Corsicā noīauit. Cui⁹ insule longitudo clx. miliaria est. Latitudo vero. lxx. Ambit⁹ at ipius tria milia et ducenta stadia. Hec quippe insula in lygustico mari est. sed a septentrione thurſeo propior. Inter hanc et Sardinia insulas interiacent. xx. miliaria. Scdm̄ autē pliniū in tercio libro tantūmodo nouē. Ea quippe insula tempore Strabonis ut ipse scribit maligne colebat. Et multis in locis inaccessibilis adeo erat: ut q̄ ei⁹ montes inhabitabāt vitā latrocinijs degentes beluas immanitate superabunt. In manib⁹ p̄ modum romanorū deducta cū feracissimaz multz in locis repissent: multas in ea crexere ciuitates. In ea nunc sex non ignobiles extant ciuitates diu post varios casus Corsi acti. et a mauris q̄ maxime oppressi. Ademar⁹ quidam genuensis dux eam liberauit. Et tpe Caroli magni in manus genuensiū deuenit. Sed postmodū florentē pisanorū repub. p̄ aliquod tps eisdem paruit. Interdūq; ecclesie romane: tandē superatis pisanis in manus genuensiū iterū peruenit et nūc vsq; durat. Hec ip̄a (ut aiūt) insula: preter optimum vinū alios fruct⁹ suauissimos gignit. Ipa bundatq; bobus: capris et ouib⁹ ac alijs aniali

bus. Et inter cetera canes ferocissimos pducit.

Creta insula in qua Cres siue Oris demoſgorionis (ut quibusdā placet) filius. Primus Creta insule rex regnauit: ut Eusebius scribit. et a se cretā nominauit. Primo a celi temperie Aerea dicebat: postmodū Macoroneson id est beata insula. Alij autē a creta hesperidis filia de nominationē accepisse eam dicunt. Sūt q̄ a tenaci terra q̄ creta appellat. quia ibi melior reperit dicta. Ea insula nunc venetis subdita est. Et ad principatū grecie preclara sita. cūcto namq; imminet mari. Hec ut ysidorus ponit quondā centum insignibus vrbib⁹ insignata fuit. Et curetes iofum ciuitatē et Cybelis deorū matris templum in ea condiderunt. Ipsaq; prima remis et sagittis valuit. Studiū quoq; musicum in ea cepit fuit. Capris copiosa est ceruorū agitatio lupos et vulpes. Aliaq; ferarū noxia nūq; gignit. Serpens ibi nullus: nulla noctua ibi inuenitur. Et si inueniat statim emoritur. Abest autē modicum a peloponēso que est archadia. in medio ei mundi esse dicitur. Nam illi a septentrione egeum mare est. ab occiduo Joniū seu Partheus q̄ europe sunt maria. Ab oriente autē est illi icareum mare atq; egiptum que Asiatica maria sunt. Et a meridie deniq; et occiduo affro abluunt ponto.

Sicilia a siculo Neptuni filio: qui in eā insulam veniens post sicanū fratrem ibidē regnare cepit. Et a se insulam siciliam denominari voluit. Primo ip̄a Trinacria dicebat. deinde a sicanio Sicania hec italie olim pars fuit: sed terremotu supueniente (ut plinius ait) ab italia diuisa est quibusdā vndis interuenientibus et sine requie fluctuantib⁹. Que et triangularis est et i angulis tria p̄mōtoria habere dicit. Ex quib⁹ vnus ad meridiē vergit. qui et pachynus dicit. Alter ad septentrionē spectat et pelorus vocat. Nec plus distat ab italia q̄ mille quingētis passibus. Alius autem in libiam et occasum tēdit atq; in ipsam carthaginem maxime spectare videt. Nec ab affrico litore plusq; centū viginti milia passuum distare constat. Vocaturq; lylibeus. Et hi tres mōtes tria insule latera constituēt. vñū quidē ad affricā exponunt. Reliqua vero duo latera versus italiam coartantes. Insulas in pelorum deducūt. hanc antiqui rome horreū vocauerunt. Que oībus in rebus supior alijs italie p̄tibus habita est. vtpote frumētis. Croco. Melle. alijsq; p̄ multis. Et non fructibus modo sed et pecoribus. pellibus. lana et caseo.

Cypus insula a Cethin qui fuit tercius filius Iauan et nepos Iaphet Cethina dicta cum primū eam habuit. Hec inter ceteras insulas celeberrima. rerū em̄ omnium habundans: et veterum diuitijs ornata. Et p̄pterea luxu plurimum dedita: ob quod veneri sacra fuit. Cyp⁹ autē cadentib⁹ reb⁹ romanis diu sub imperio grecorum fuit. Qui post Constantinū apud Bizācium regnauere. Ricardus anglie rex grecos ex insula deiecit cū hierosolimā lassē petēs: eo tēpestate delatus portu prohibere: Indignatus em̄ arma que in saracenos parauerat in grecos vertit. eisq; insulā abstulit. Spoliataq; firmo suorum presidio cōmunitā reliquit. Nec diu postea Guidoni lusignano genere gallico: Qui de

Creta

Sicilia

Cypus

Tercia etas mudi

hierosolimitano regno contendebat: eas pmisit. Quā ille ab anglico acceptā sibi et posteris suis usque in varia tempora obtinuit. Post varias successiones regnū ad duos fratres puenit. Quorum alter nomine petrus Classe instructa cum Catelanis et gallicis alexandriā egiptiorū inuasit. In gressusque urbē medias diripuit: et quāuis occurrentibus maximis egiptiorū copiis: fuge se commiserit. Ingentem tamē praeda et diuisissima spolia reportauit: nec diu postea a fratre interfectus est. Nulla enim sancta reperiatur regni societas. Cruentus fraterno sanguine rex constituit. sed neque et longo quies fuit. Post hec perpeffa est hec insula magnas calamitates. nunc autem sub domino venetorum habetur.

Cuboya sive
Thracopontus
ab aliis dicitur. quā
vis est f. dicitur

Cuboya insula nominatissima quā nostro saeculo Thracopontem dicimus in qua ciuitas Thalcis quā quidē Lescrope. Alij (ut Liceron deorum natura libro. 3.) ab Alabando conditam dicūt. Plato vero in thymeo Amasim regē Egiptum eiusdem urbis conditorem dixit. Hec cum eiusdem insule metropolitana et celebris atque pugnativissima esset a Nabumeto Ottomanō Turcorū principe venetis ablata fuit. In ea quippe Lescrops rex primus Appollinem deum appellauit. Simulacra reperit. Et aras ibidem instituit atque victimas imolauit. Ibi etiam preter tres filias et quartā genuit nomine Phrigiam que inde traiciens Phrigiam a se habitatā de nominauit. Eam autem calcidē cepit Nabumetus turcorū imperator quartodecimo. kal. Junij Anno salutis. i. 4. xi. prodicione cuiusdā thome liburni cum magno xpianorum et maxime venetorum damno. Ibi prohdolor omnes puberes italicos ibi inuentos acutis palis transfigi fecit. et grecanā gentē sub hasta vendere pcepit.

A in gallia quas referre conueniat sole insule sunt Stoeccades ab ora ligurū ad mas filias usque disperse. Baleares in hispania contra tarraconensia littora site nō longe inter se distāt usque ad euerfionem frugum cuniculis animalibus quondā copiose. Et ex spacio sui cognominibus acceptis maiores minoresque perhibent: Castellae sunt in minoribus Samo et Dago: In maioribus parinar et polentia colonie. In atlantico quoque mari usque occasum gorgadum sunt insule Has incoluerunt gorgones monstra. Et sane ad huc monstruosa gens habitat. distant a continēti bidui nauigatione. Prodidit denique Xonophō lampfacenus Harmenopem regem in eas pme auisse. reptasque ibi feminas aliti pernicitate: atque ex omnibus que apparuerunt duas captas. tam hirtio atque aspero corpore. ut ad argumentū spectande rei duarum cutes miraculi gracia inf do naria iunonis suspenderunt: que durauere usque in tempora excidij carthaginensis. Ultra gorgadas hesperidum insule (sicut Sebolus affirmat) dierum. xl. nauigatione in intimos maris sinus recesserunt. Fortunatas contra leuam mauritanie tradunt iacere. Quas iuba sub meridie quidem sitas: sed proximas occasui dicit. De harum nominibus expectari magnum mirum reor: sed infra famam vocabuli res est. In prima earum cui nomen est embriona: edificia nec sunt nec fuerunt. Iuga montium stagnis ma

descunt: ferule ibi surgunt ad arboris magnitudinem: earum que nigre sunt: expresse liquores reddunt amarissimus: Que candide aquas euomunt etiam potui accomodatas: Alteram insulam Junoniam appellari ferunt. In qua pauxille edes ignobiliter ad culmen fastigiata. Tercia huic proxima eodē nomine nuda omnia: Quarto loco capzaria appellatur enormibus lacertis plusque referta. Sequitur niuaria aere nebuloso et coacto: ac propterea semper niualis: Deinde canaria repleta est canibus forma eminentissimis In ea edificiorum durant vestigia. Autum magna copia: nemora pomifera: palmeta cariotas ferentia: multa nux pinea: larga mellacea: Amnes syluris piscibus abundantes. Perhibet etiam expui i eā vndosi mari belluas: dein cum monstra illa cum putredine tabefacta sunt: omnia illic infici tetra colore. Itaque non penit ad nūcupationem sui congruere insularum qualitatem. Cassiterides insule spectant aduersus celtiberielatus: sic dicte a grecis (ut plinius habet) a fertilitate plumbi in capite vero bethiceubi extremus est noti orbis terminus insula a continēti septem gentis passibus seperatur. Quā tyrij eribreas: peni lingua sua gadir nominauerunt: De alijs insulis in generali descriptione habitum est in superioribus.

Quod insularum famolarum maris mediterranei ac aliarum descriptione pauca de latitudine terre subiungemus.

Latitudinem terre quatenus habitata exlumarunt maiores nostri in septem diuiderunt. Quorum primū ab insula Petero usque ad Sienem per milia passuum quadringenta et quadraginta pretendit. A cuius fine Secundū incipies in alexandria egipti finis. quadringentis passuum milibus amplius. Tercium in rhodo definit. Huius latitudo tercetis et quingenta milibus passuum extenta est. Quartū rhodiense appellant: eius terceta milia passuum latitudinis attribuit. Quintū romanū ducentorum et quiquaginta milium. Sextus ad Borsitenes usque amnem pducit. ducentis et duodecim milibus patens. Septimū ad Ripheos montes per milia passuum centū et octuaginta quique. Et ita omni climati latitudo super viciis centena et tum quadraginta duo milia passuum complectitur. Quoadmodum his visum qui de terre climatibus scriptitarunt. Longitudo climatum ab ortu in occasum protrahit. Tantūque alterus ab altero superatur. Quāto ab equinoctiali circulo procul abest. Haud tamē his climatibus omnis habitabilis continetur. Siquidē longe ultra Heroem degere homines et ptolomeus et multi alij prodiderunt. Et ultra septimum climam quod Ripheis montibus terminatur: magna pars germanie sita est. Et tota Noruegia: ipsaque britanni insula atque hibernie. In quibus maximus dies haud min⁹ quā duas de viginti horas assumit. Quas in septimo climate terminari quid decem tradiderunt: An vero sub equinoctio habitatio sit: Indiscussum nunc relinquimus, historiam temporum prosequentes.

Parisijs Regia et Inclita Galliaru vrbis

Tercia etas mundi

Foliū XXXIX

Parisijs regia et inclita Galliaru vrbis in Senonensi prouincia post Troyanū exidiū habuit initium. Nam parides cum Enea e troya secedens: vnaq; cum francōe Hectoris filio in Gallias p̄ficiens iuxta sequane fluium confedit et ibi populum constituēs a se parisijs nominauit. Franci quidē ab origine Troiani fuerūt: Qui delecto Ilīo duce priamo magni p̄ami ex sorore nepote p̄ pontū euriū z Meorhidas paludes i scythiā puenere. Ibiq; ciuitatem quā Sicanibiam vocauere edificarunt. Quo in gentem magnā coaluerūt. Manserunt: Romanis vectigales vt alij scythe vsq; ad tempora valētiniani Cesaris. Quo imperante Alani vexare imperiū ceperunt. Eo tpe libertatē in decēniū imperator p̄misit vt alanozum ferocitatem cōpesceret. Allecti eo p̄mū sicambri arma sumpserunt. et alanos victos bello deleuere. Ideo libertati donati mutato nomie franci appellati: quod attica lingua. siue feroces. siue nobiles sonat. Itali frācos liberos vocāt. Exacto decēniū: cum romani solita tributa repeterēt: franci ob eam libertatem effrenes facti parere recusarunt. Hoc ergo francorum genus cum ex scythia in germaniam venisset: Ibiq; diu con-

sedisset germanicum effectam est. Verum cū crederet imperiū ita et francia aucta est adeo vt tota gallia ferme et magna germanie pars a montibus pirrenis vsq; ad p̄anoniē terminos francia diceretur. Nam quicquid francis suberat frācia vocabat. Et in duas partes diuisa fuit. Nam quod est gallie. occidentalis francia dicebatur: quod germanie orientalis. Hec gens sub Carolo magno romanum imperium meruit. Quāf flictam lambartico bello sedem apostolicam cōsolatus est. Sunt multi qui francos eos solummodo esse volunt. Qui circa parisijs habitant. Et illis datum imperium esse volunt quos rectius francigenas quis appellauerit. Que vrbis p̄ tempora a regibus habitata in maximam z potentissimam euasit ciuitatem. Qui postmodum Carolus cognomēto magnus ob loci cōmoditatem imperiali diademate suscepto romanorū vniuersale Gynnasium condidit. Et a dyonisio Ariopagita episcopo ab aplis eo vna cum Rustico et Eleuterio dyacono predicationis gratia directo sacrum xpi euangelium suscepit. Et ibi coronā martirij sustinuit. Quāf hec ciuitas clarissima reliquis bathildis regine: et Auree virginis aliorūq; plurimorum martyrum.

¶ Parisius

Maguntia Metropolitana. vrbis Germanie

Tercia etas mundi

Maguntia Metropolitana vrbis Germanie: Nam a maguntio quodā Troyano initium et nomen tempore troiane cladis habuisse Carinus in cronicis tradit. Hec inter belgas Germanie ciuitas est. et rheni rippas attingit. famā ei⁹ clare auxit Drusus nero germanicus. cum bellum aduersus germanos tras rhenum ciuitates gessit: Et ex fractura equo super crus eius collapsus. xxx. die qua id acciderat mortuus est: Corpus ei⁹ a Nerone fratre q̄ nuncio valitudinis euocat⁹ raptim accurrebat. Romanam deuectum: et in L. Julij tumultu recōditus de mole drusi circa rhenum tacitus et alij mentionem faciunt. Hoc manifestant Maguntie drusilatum et alie antiquitates. Quidam a paulino pompeyo Romanorum legionum in germania duce sub Nerone imperatore perfectam dicunt. Huius ciuitatis archiepiscopus ad Imperatorem romanum eligendu prestat suffragia: Habet hec vrbis virum sanctissimū Albanum martyrem. Prope hanc ciuitatem Franckfordia nobile emporium est: in quo superi cum inferis

germani cōueniunt bis singulis annis. Ibiq; imperator elegitur ex veteri consuetudine. Eas autem plabitur. haud ignobilis annis quem moganum vocant. Ptholomeus hunc fluitum obrigma appellat. Qui superiores germanos ab inferioribus eundem diuidere affirmat. Ne q; alius fluius est qui eam diuisionem aperitus q; moganus efficere possit. Et hodie quidē inferiores germani vsq; ad Maguntiam procedunt. Abinde superiores vocantur. Moganus vero ex montibus bohemiē vicinis ortus de regione Moguntie in rhenum exonerat. Ob quā rem non defuerunt qui Moguntiam a mogano fluuiio dici crederent. Eades autem amplius sine more romanorū Moguntie: et basilice ornatissime cum arce episcopali. et plura memorie digna in ea visuntur. Et aliqua propter bella devastata.

Maguntia

**Regni Lacedemoniorum ortus. ubi primum Regna i
Linea Christi**

Tercia etas mundi

Foliū

XL

**Linea Christi
Boos**

Boos 3825.

Boos 3875.

Boos 3925.

Boos 3975.

Regnum Lacedemoniorum ortus ubi primum regnavit Euristeus et regna
uit annis. 42.

Euristeus

Atleithes

Regnum
Corinthi
orum ortus ubi
Atleithes pri-
mum regnavit
grece luctator
victoriosissi-
mus. cum se plu-
rimum posse
corintho vide-
ret. et populum quo vellet aut vi aut per
suasione pducere imperium sibi assumpsit.

Elimelech

Noemi

Noemi

Teylon

Maalon

Ruth

Boos 29ur

Nota qd hic fit saltus per evangeli-
stas: quo ad boos: obeit. quia ad
minis inter eos fluxerunt. 272. Anni
quod tempus ad unum hominem refer-
ri non potest. Et ideo hic quinquiespo-
nitur Boos magis ad denotandum tem-
pus qd rem gestam. Nicolaus tamē de ly-
ra dicit qd iuxta veritatem hystorie fuerunt
tres boos sibi vicissim succedentes: sed h-
pro solido astrui non potest quia non ha-
bet ex canonica hystoria. Sed hoc est cer-
tum qd inter principium iudicatus Josue.
quando Salmon accepit Raab. que peperit boos: usq; ad natiuitatem i. quid flu-
xerunt anni circiter. ccc lxxij. Ubi tñ nisi tres ab euangelistis generatōes ponit.

Rex Bethleem ciuitate iudu accepit maritum. Cuius viri pater Elimelech fuit.
Mater noemi. qui famē rei sue ferre non valentes in terrā Moabitā cū duo-
bus filiis suis migrare. Ibiq; dum cūcta eis bene preceperet filiis suis Moa-
bitas dedere uxores. vni scz Chelion Orphan: et Maalon Ruth. Transactis
deinde. i. 7. annis Elimelech et duo filij ei mortui sunt. Neomi autē amare ferēs
infortunium suū in terrā suā iuda regredi pposuit. Sed ei nūc? deseri se ab ea nō
tollerabāt: nūc ipa sine ei pscisci nō poterat. Tandē vna remanēte. Ruth ipsa
cū remanere nō potuisset. Neomi socia? sociā sibi duxit in Iudēā. Cūq; in bethle-
em ingressa fuissent Boos Elimelech cognat? suscepit eas in domū suā. Proce-
dente deinde tpe Boos e: didicisset Ruth uxore fuisse cognati sui defuncti: et ipe
sine uxore esset: scdm legē Moysi duxit. Quo facto post annus peperit ei filium
Quē Neomi socia? sumēs suo cōsilio vocauit eus Obeit. eo qd in eius senectute
nutriretur. Inde et ipe obeit genuit Jesse ex quo natus est dauid.

**Regni Com:
thionū ortus**

Carthago vrb̄s celeberrima fuit in affrica

Tercia etas mundi

Linea pontificū

Zaraya

Abdon

Amaras

Abdon

Est quattuor in linea pontificum: nō fuerūt summi sacerdotes. sed Sadoch de eis descendit: quē salomō constituit summū in pontificatum: reiecto pri^o abyathar de sacerdotio qui fuit vltimus de linea ythamar.

Ep̄te illegitim^{us} princeps latrocinatū. fact^{us} est dux exercit^{us} a galaatidis vt pugnaret contra amonitas. ⁊ missis pri^o nūcijs septe ad regē Amon: ratio ne ostēdens iniuste eos vsurpare velle terras eis a dño cōcessas. cū nollet euz au dire facto voto de offerendo qđ ei primo occurreret de domo reuertēti cū victoria accessit cōtra amonitas et debellauit eos. Cui reuertenti occurrēs filia virgo euz tympano: vt votū seruaret ymolauit eaz. stult^{us} in vouēdo. impi^{us} in implēdo. Iudicauit aut^{em} septe israel. vi. ānis iudex septim^{us}. post quē iudicauit. viij. Abessan de bethleem annis. vij. habēs. xxx. filios ⁊ totidē filias. post quē iudicauit. ix. Abyalon zabulonites annis decē. Iudicauit post illum Abdon. viij. annis bñs xl. filios Iudex decimus.

Carthago vrb̄s fuit celeberrima i affrica a Cartha oppido (teste Seruio) nomen assumpsit. Et apud grecos. ΚΑΡΘΑΓΩΝ scribit^{ur}. Constructa primū a didone bel^{li} regis tyriorū filia: annis septuagita trib^{us} anteq^{ue} roma ipsa cōstrueret^{ur} vt dixit Justin^{us} libro. xviij. Que pri^o a bouis corio Byrsa dicta fuit. qz p illa edificāda tantū loci dido emerat a rege hiarba. q̄tum corio thauri tegi posset. dicēte virgilio libro Eneid. primo. Mercatq^{ue} solu facti de noie byrsam: Aurino. q̄tum posset circū dare tergo. Coriū em illud in tenuissimos filios selcari fecit. quo loco multū circū dedit vocātes illū locū lingua phenicia byrsam. i. coriū: que postea mutato vocabulo Carthago dicta est. Cicero quoq^{ue} de natura deorum libro secūdo. Postq^{ue} tres hercules declarauit. Quart^{us} inq^{ue} fili^{us} Iouis et Asteries sororis latone qui Carthaginē filiā genuit a qua Byrsa quā dido cōdidit Carthago vocata est. Hec eadez teste Plinio libro. xv. naturalis hystorie centus viginti annis romanis emula fuit. Pluries em destructa: Pluries instaurata. fuit aut^{em} hec inclita ciuitas vetustate originis magnitudine ⁊ claritate ante omnes affrice ⁊ byspanie puinciarum vrbes memorāda. Primo autez excidio Scipio iunior magni Scipionis nepos in tercio bello punico cōsul fact^{us} sex cōtinuis dieb^{us} ac noctib^{us} illā oppugnauit et vltra desperationē tandē ciues in deditiōnē traxit. petētes vt q̄s belli clades reliquos fecerat suire saltē liceret. Eo i bello mulierū viginti q̄nq^{ue} milia: viroz vero triginta trucidata fuisse referūt: Haldrubal aut^{em} eoz rex vltro transfugies ei^{us} vxorē. se suosq^{ue} filios in mediū iecit incediū. quod sexdecim cōtinuis dieb^{us} arsit. Et miserū (vt Liui^{us} ait) etiā victorib^{us} p̄buit spectaculū. ⁊ tūc Carthago sexcētēsimooctauo ab ei^{us} cōditiōe anno omni murali lapide deleta fuit. Verrū postq^{ue} euerfa fuit vigesimo scōdo anno lelio cecilio motello. ⁊ L. Q. flāmīneo cōsulib^{us} repari iussa est. qua repata Romani ciues eo mlti deducti sunt. Sed vt idē liui^{us} inq^{ue} intra breue tps Ethna vltra solitū flāmeos ignes euomēs calidis cinerib^{us} exusta est. tecta destruxit. Cui^{us} subleuande calamitatis causa Senar^{us} Ro. decē annis ei vectigalia remisit. Multas etiā p tps Bethorū calamitates ptulit. Tandē in Mauroz man^{us} deueniēs regū sedes. ⁊ regia nūc vsq^{ue} habita est. Que et vernacula lingua Tuniciū appellata est.

Carthago

Saul primus rex israel

Tercia etas mudi

Foliū

XLI

Sine iudice
Linea Iudicum

Septē

Abessan

Abyalon

Abdon

Abdon

Saul primus iudeorū rex. **E**is de tribu beniamin filius duodecimo sacerdotij Samuelis anno a domino in regē electus. Regnavit cum ipso Samuele annis. 26. **H**ic a principio vir bonus. deinde madata dei cōtempnēs ex rege tyrān et oppressor suorum subditorum evasit. Tandē post multas dauid regi psecutiōes illatas cōtra palestinos in mōte Helboe Syrie. pūicie pugnet ab eis dē fusus et supat suis oibus pene pstratis. postremo et ipse grauter vulnerat in euaginato gladiū irruens mortuus est. **H**oc vidēs ei armiger seipm interfecit. **Q**uid se presentate sauli Jonathas filius ibi p̄sens maximā amicitia cū dauid cōtraxit ita ut omnibus vestimentis suis faceret eū indui. ascendit autē Saule et dauid cū pplo in hursin cū victoria et choris puellarum cū musicis cantantib⁹ in obuiā eorū. Saul percussit mille. et dauid decē milia. contristatus est ex inuidia: timens ne regnum deueniret ad eū. et quadā die psallentē coram eo in cythara: Saul lancea q̄siuit eū trāssigere. **P**ostea aut fecit eum tribunū sup gentes armorū. **P**romisitq; saul dauid dare sibi vxorē filiā suā Michol: si ei afferret centū p̄pūcia philistinorū: scz eos occidēdo. intēdens ex hoc mortē dauid inferendā a philisteis. q̄ assentiēs attulit ducēta p̄pūcia: occidēs illos in bello iusto: qz inimici erāt populi israel. **J**onathas aut valde diligēs dauid v̄bis suis reconciliavit eū p̄i suo sauli: quē q̄rebat occidere. **E**t cū i bello habito p̄ philisteos: dauid fecisset plagas magnas in philisteos: Saul iterū q̄siuit hasta sua cōfigere dauid sytharizantē corā eo: **S**z dō declinavit ictū: fugientēq; ad domū cū saul misisset satellites ad capiendū eū: occidēdū Michol vxor sua nūciauit ei: et emisit eū p fenestrā. **C**ūq; nūciatū fuisset sauli qd esset i aioth cū Samuele misit apparitores vt caperēt dauid p̄res et varios trib⁹ vicib⁹. q̄ cū veniebāt inueniētes p̄phantes cū samuele et dauid. et ipi cū eis p̄phabant laudātes deū. demū ipse saul accessit: qui etiam simul cum illis prophetauit nudus se expolians.

In iudicatu illoz triū scz Abessan Abyalon: et abdon: tpa q̄eta fuerūt et ideo nil notabile actū est tūc in israel. **S**z nota qd istū Abyalo. lxx. nō hnt nec etiā am tps sine iudice suprapositū. **S**i ista tpa assignat Josue qd nō hz tps spāliter distinctū. scdm hebraicam veritatem. et ita concordat supputationes annorum fm quēlibet alioquin errabis.

Arrat Aug⁹. et Boetius in de philosophico cōsolatu li. iij. Metro. iij. **Q**uēdā redies de bello troyano decēnio erravit in mari. **M**ā cū in extremo Italie Syclia vsus cū vnica nauē fortūe grā ad insulā in q̄ magna Circes dñā pulcherrima q̄ filia Solis dicebat habitauit applicuit et itrauit. **I**sta p̄ icantandēs et carmina misit quedā pocula: p̄ q̄ oēs bibētes trāsmuta uit sic voluit a nā hūana i bestias. **U**n statū socijs vlyxis porrexit de potatiōe sua. vñ et aliū mutauit in aprū aliū in leonē. aliū in ceruū.

Ulyxi vō cederat mercuri⁹ (q̄ su⁹ et archadie de⁹ dicat) vñ flores cui⁹ vñt fuit cōtra tales incātatiōes resistere. **E**t nēhil passus. magam insequit et eam ad reparationē sociorū euagina to gladio coegit. **H**uc vlyx bonam in hispania Solinus cōdidisse scribit. **E**t ab ipso vlyxe: vlyxbonaz nomen accepisse. **D**e eius erroribus penelopeq; vxoris casib⁹ homerus. xxiij. libros diuinos carmīe scripsit. **Q**uos odyssee volumē appellauit.

Circes

Ulyxes In

Linea pontificum

Heli

Phinees

Achitob

Ichimilech

Sibyathar

Iste heli sacerdos et iudex. habuit hos duos filios scilicet. Ophni et Phinees. et quia in arguendis filiis tepidus fuit. ideo reprobatus fuit a domino. Auditaque strage filiorum et Archem captam a philisteis de sella cadens. fractis cervicibus expiravit pre dolore dum octo et nonaginta vixisset annos.

Samson duodecimus et ultimus iudicum israel. Iudicavit annis. 20. Hic hebreorum fortissimus fuit patri suo Manue nasciturus per angelum fuit annuntiatus Nazare. vxore ducta in thannata pabola de leone conuictis proposita. et per dolum mulieris soluta. cum segetes hostium incendisset. et mille viros mandibula azimi aqua dante trucidasset. Tandem dolo dalide rasis crinibus a philisteis captus. Renatis crinibus concussa domo plures stravit mortuusque viuis. Concussis enim columnis tota domus super principes vniuersos cecidit et tria milia hominum extinxit. inter quos et ipse vna cum eis defunctus est. Venientesque fratres eius sustulerunt corpus et sepe liebant in sepulchro patris sui.

Achitob filius Phinees filij heli fuit pater Achimelech quem percussit Saul cum omni domo sua. propter dauid ut patet super.

Dest samsonem iudicauit Heli. qui et sacerdos et a digniori sacerdos est nominatus non iudex. Translato ergo sacerdotio a filiis Eleazar. hic primus de filiis ythamar arripuit. Forsitan ipsemet factus iudex sacerdotium ad se transtulit. Cepit autem iudicare anno ab exitu de egipto. ccc lvi. etatis autem tercie id est ab Abraham d ccc lxi. mundi vero bis millesimo. d ccc lx. Et iudicauit annis. xl. huius tpe ptingit hystoria ruth de qua super.

Samuel sanctissimus propheta domi hebreorum sacerdos et iudex post hely sacerdotem dei populum rexit annis. 40. Hic Helchane et Anne vxoris eius filius fuit. Euz helcana habuit duas vxores: scilicet Annam et Phenennam. Anna autem sterilis erat. sed tamen magis a viro diligebatur. Phenenna vero fecunda propter quod exprobrauit anne de sua sterilitate: super quo contristata valde accessit ad templum orans et votum faciens pro filio obtinendo. Et cum reprehenderet ab hely sacerdote: quod ut ebria oraret: illa humiliter excusauit se indicans suam afflictionem. Exaudiuit autem dominus orationem anne et dedit ei filium masculum scilicet Samuelem. puerum quem ablactatum obtulit eum domino ad tabernaculum dei. et ibi misit eum ad seruiendum in eo. Qui a puericia usque ad senium digne domino deo ministravit. Qui tandem cum iudicasset israel annis quadraginta. Secundo ante obitum Saulis anno diem suum obiit. quem singuli ex populo israel tanquam patrem suum fleuere parentem. Eius autem corpus in Ramatha sepultum fuit.

Linea Iudicum

Samson

Hely

Samuel

Samuel

no cosu
stibus
fuisse.
polim
dños c
dente c
riam d
mope p
roman
tum qu
artem
dñi. T
poli qu
gallica
ta. Dal
iorib?
inclit
menia
maru
opib?
nem. si
Uesun
tis r q
ctant
muerin
culum

Neapolis vrbs vetusta

Tercia etas mundi

Folium

XLII

Neapolis

Neapolis vrbs vetusta atq; p̄clara Campanie; olim parthenope dicta. *Qui?* originē *Tit?* *lun?* i octa-
uo refert in cumais his verbis. *paleopolis* fuit haud p̄cul. vbi nūc *Neapolis* ē duab' vrbb' idē
populus habitabat cumis erāt oriūdi. *paleopolim* quā tenerēt greci dicit infra *lun?* a publico plan-
tio cōsule captā fuisse. et infra *Itz* publi' inter *paleopolim* *neapolim* loco opportune capto diremerat ho-
stibus societate aurelij mutui. Quidā tñ scribūt eā regiā ciuitatē a dyomede rege in littorib' maris cōditas
fuisse. Que postq; romanis se dedit: eisdē alijsq; principib' et dñis fidē semp seruauit. *lun?* q̄s dicit *Mea*
polim auxilio nolanoz romanis deditā fuisse. Vbi vero sūt semp postea *Neapolitam* erga romanos et alios
dños cōstātissima fide. Primū romana republica canensi clade cōsternata cū ad hierionē iam hyeme impen-
dente cōsisteret bellū *neapolitam* legati romāuenerūt ab his q̄draginta patbere auree magni pōderis in cu-
riam delate. q̄s quidē senat' cōtra morē suū accepit. et *neapolitani* gr̄as egit. Tūq; *hambal* *Neapoli* sum-
mope poriri q̄sierit: *Neapolitani* in romanoz p̄tib' p̄stiterūt. floruit autē semp postmodū *neapolitana* vrbs
romana re sub cōsulib'. et pariter sub p̄ncipib' integra adeo vt apud eā graues viri animoz a curis laxamē-
tum quererēt. Et discoli lascinie diuersoz. *Fucon?* de nerone reuersus e greca *neapolim*. q̄ in ea primū
artē musicā ptulerat. albis equis introijt disiecta pte muri. Sed et viros videm' lris celebratos. *Virgilius*
dñ. *Titū* *lunū* aliqñ. et *horaciū* *Neapoli* moratos fuisse. Et *Serui?* asserit *virgiliū* scripsisse *Georgica* *nea-*
poli quā *parthenopē* appellauit: *francisc?* q̄s *petrarcha* p̄stanti vir ingenio. a *Roberto* rege *neapolitano*
gallicana oriūdo. p̄genie rogat' *Neapolim* bis se cōtulit. Sed a trecentis annis citra regia dignitate insigni-
ta. Habet nūc *neapolitana* basilicas. menia et arces et publicas et priuatas edes supbas. et ceteris italie ma-
iorib' cōparādas. In q̄s p̄clarūq; virginis clare mōsteriū. qd a sancta *Arragome* regina *Roberti* regis
incliti vxore edificatū. facile oia italie mōsteria antecellit. Etq; primū esse videt' sancti *Martini* extravrbis
menia *Cartusiēse* cenobiū edificij magnificētia pulcherrimū. Cōstat tñ arcē vnā. Castellū nouū appellatus
mari unminētez *Alphōsi* regis laude et memoria dignū op'. Ceteris q̄ i italia nūc extāt veterib' siue nouis
opib' monumētis et structuris p̄ferendū eē. Si turriū ei' murozq; altitudinē et crassitudinē et pulchritudi-
nem. siue aularū cubiliūq; et singularū ei' parciū amplitudinē et ornāmēta perit' cuiusmodi rerū existimet.
Vesunt? q̄s mons cāpanie. ab omni alio mote solut'. *Neapoli* ad q̄tuor milia passuū. prim'. *Cinetis* oliue-
tis et quibusdā fructiferis arborib' refert'. S; p̄ceteris vini vbertate admirabil'. qd iam greci vocāt. *Tru-*
ctauit qñq; cineres et incēdia in formā pumicearū arenarū. Ita vt ex illis campi vsq; ad arborū cacumia intu-
muerint. Et t̄pibus *Traiani* impatoris *plinius* scōus ex *Messanensi* classe cui p̄erat ad visendū hoc specta-
culum propius accederet ab incendio absorptus est.

7 Linea regū assiri
oz. Ibatanes

Ibatanes

Abimeus

Sub isto factū ē excidiū troye forte prime ⁊ nō scde.
Rat principalis grecoꝝ ꝑꝑꝑ hāc victoriā troye greci
Obystozias. ⁊ alia facta scripserūt āno pꝑꝑꝑ scdꝑꝑ
Post captā troyā ipse est terci⁹ ann⁹ Abdon iudicꝑ israel.

Anno mundi. 4025.

Sub isto bella troyana facta describunt regnate apꝑ
athemiēses Abnesteo apud sychomos poliside.
Ste Abimeus. 28. Rex assyriozū sub quo etiam cessa
uit regnū sychomozū tpe heli sacerdotis cū non gētis
trigintanovem annis regnassent. post quos sacerdotes
carni constituti sunt.

Anno mdi. 4075.

Effe vel ysay habuit septem filios et duas filias quoꝝ
rum nomina patent hic.

Abigail habet vnum filium

Amasa

Linea Christi

Abimeus

Abimeus

Ibatanes

Abimeus

Abimeus

Abimeus

Abimeus

Abimeus

Abimeus habet tres filios

Abimeus

Abimeus

Abimeus

Abimeus habet tres filios

Homerus

Homerus poeta asianus omnium grecorum clarissimus de cuius tpe ac vita incerte sunt sententie. in greca claruit tpe Saul regi israel. hic ut ait hely nandus li. iij. ab Atheniensibus pro insano habitus est. eo quod deos inter se belligerasse diceret. Hic etiam ut dicitur in politrato li. i. leue questione a nautis sibi proposita non potuit explicare. a quibus dum impudenti et procaci dederet: vir verecundi ingenij quasi toxicato confusionis iaculo proflatus ad mortem spiritu exaluit. Questio autem nautarum hec fuit. Ibat enim homerus spaciatus in litore maris aspiciens celum utpote consideratione eleuatus: que videntes piscatores sedentes in litore adinuicem colloquutes deriserunt. qui cum eos ridetes aspiceret interrogauit quid haberent. qui dixerunt. quorundam cepimus non habemus. et quod non cepimus retinemus. Hermes enim in vestibus scrutabatur. Homerus vero dirigens cogitatum ad pisces cogitabat qualiter hoc esse potuisset ut videlicet non dum captos haberet pisces: et captos pisces non haberet. Auit vero quidam eus ex hoc amariatum adeo ut in insaniam versus seipsum suspenderit. Eluxit autem annis. c. viij. De homero hystoriographi referunt quod ipse virtute puer et etate non solum poetarum sed et philosophorum princeps vocari putaretur haberi apud grecos iure meruit. Nam ante omnes fuit quorum memoria nota est. et omnibus veris et lucidis quicquid dicere voluit explicauit. Hic de troie captiuitate iuxta numerum grecorum litterarum. xxiiij. libros heroicis versibus edidit. quod opus Iliades nominauit. Alterum quoque hisce versibus condidit ad eorundem numerum litterarum quod vocauit Odysseam in qua vixit erroris scripsit. Eluxit autem annos centum et octo semper ut plurimum cecus.

Lodius

dilectus est. Et ei amicitia atque concubitus usus ex dea uenere generauit Eneam qui regnauit in italia. Hec ficticia deceptores rudium populoz confinxerunt quibus sua stupra et adulteria palliarunt.

Anchises Capis troia ni filius a Sibilla phrygia promissus ciuitate troianam fore perituram. in memoria secessit et solitudines coluit. et armorum atque gregum curam suscepit. Circa quod plurimum diuitie antiquorum fuerunt. Quibus cum apud Symeantem vacaret flumini a uenere

Anchises Veni dea

Eneas

Eneas anchise filius Anno sexto principatus Labdon in latium venit hic certe omni forma et elegantia inclitus fuit. qui cum patre et Ascanio filio ac Cayeta nutrice multis troianis consociatus post delecta troia a grecis relegatus venit in italia cum viginti nauibus. et plurima bella constituit. Hic fertur in coniugem habuisse filiam priami. et de quo habuit errorem vulgi.

Odrus ille Delanti regis filius ultimus rex Atheniensium fuit. septimo et viginti anno principatus Samuelis sacerdotis anno patre athemensium regnare cepit. et regnauit annis. 21. Post cuius mortem athensium reges defecerunt. hic non regali sed despecto habitu quo ignotus esset seipsum uoluntarie morti tradens. ut morte sua populum suum ab hostibus liberaret. dignum exemplum paucis aut nullis imitandum principibus reliquit. Vnde ob hanc miram fidelitatem a sanctis doctoribus allegari solet quasi quedam figura christi in eo processisset. Nam cum sciebat quod peloponneses responsus habuissent a diis quod ille exercitus haberet victorias. cuius rex occideret in bello. ut victoria haberet exercitus sui accessus ad extremum hostium contendens cum vno occisus est. Quo agnito peloponneses bellum e vestigio soluerunt et athemenses liberati sunt. Hic certe sic mori ut sui vinceret quam suis superatis gloriosus viuere. Eodro itaque defuncto athemensium respublica tandem per magistratum postea est administrata quousque solon insignis legumator in ducem fuit electus. Reges autem athemensium a centesimo hebreorum seruitutis Anno usque ad istum. 487. annis regnauere.

Iste Ascanius filius Eneae ex Creusa priami regis filia secundus rex latinorum regnare cepit. Albam ciuitatem condidit. ibique regnauit. Unde dicitur est rex albanorum. Posterique sui dicti sunt Albani: et fuit primus rex albanorum. Illam autem ex oraculo suis albe quam in albano monte cum triginta pullis inuenerat. Et ab illa potestate in dorso urbis longam albam appellauit.

Ascanius

Godrus rex
ultimus athemensium fuit

Venetia Civitas. terra mari q̃ potentissima

Tercia etas mundi

Anla v. l. ignora
12. m. 12. 12.

Venetia civitas nostro euo cantatissima temporu nobile ytalie. terra mariq̃ potentissima. Quā qui
dam ab Eneio seu veneto Troyano inicu habuisse dicūt. Troya em euerſa anthenoz cū in inuimus
sinum adriatici maris classe vect⁹ aduenit. Erat cū eo multitudo Eneitū: qui ſeditioe (vt Titus livi-
us memorat) ex paſſagonia pulſi. in quā habitaret querebāt ſedem qui veneti appellati. Prouicia hinc ve-
netia appellata. Longitudo hui⁹ hyſtriam. Ac deinde quicquid eſt agri in padum flumē. Latitudo vero hic
padum flumē. inde alpes (qui ytalā a germania dirimūt) amplexa eſt. Regioni nomē diu vt venecia appell-
laretur annos ſupra mille quingentos māſit. Bello ipſam ⁊ qui erat vicini Liſalpini galli. ⁊ qui venerunt in
ytalā germani ſepenumero infeſtarūt ac populati ſunt. Simi vero ſeuſſim⁹ Athila rex hunoz fuit. Is cum
magno exercitu veniēs oppida expugnauit multa vi capta ſuccendit. quedā funditus diruit. Tum iſto rege
Padua capta ⁊ ſuccenſa. Aquilegia ⁊ alpinū euerſe. Primates nomis veneti vt peſtem hanc fugerēt ſeſe ac
quos haberēt liberos. cōiuges. ſortunas in proximas inſulas contulerūt. Et veneciarū ciuitatē p regione
appellarūt. Aquilegienſes igiſ gradū Eōcordienſes cōdidere crapulas. Altinates ſicut urbē ſuā in ſex por-
tas diuiſam habebāt. Sex q̃ in ſtagnoz inſulas opida cōdiderūt. Torcellū. maiorbum burianū. amoriaci
Conſtāciaci et aimanū patauinoz pars Riūū alpi. et poſtea doſus durū. Monte ſilicenſes adeuſti metba-
maucū. Albiolam paleſtriolā. Et ſoſſas Elodiam. Venetos quoq̃ troyana ſtirpe ortos eſſe auctor eſt Lato.
Primi ei⁹ urbis magiſtrat⁹ tribuni fuerūt. verū ciuitas libero iure et ad imperandū nata. cōtinuo rei mariti-
me ſtudio pollere cepit. breuiq̃ ei⁹ opes intantū vt mari terraq̃ finitimis terrori eſſent. Procedente tpe eoz
imperium ad ortū pparari cepit. multaq̃ in dalmatico ſinu. Epiro et vniuerſa grecia quas prouicias pene
omnes breui tempore ſue ditionis fecere. Et in ora pontici maris non pauca geſſere. moxq̃ ad Tanaym vſ
q̃ veneta arma promota ſunt. ruruſ et in Syria per ſe nō pauca. multa quoq̃ ſociali bello ab his geſta reſe-
runtur. Nota ſunt friderici imperatoris tempora que nauali prello ad apoſtolice ſedis obſequiū retraxere.
Crenit autem ab ipſo conditiōis inico veneta ciuitas cum a potentioribus ditioribzq̃ olim regionis ve-
nete. fuit a principio habitata. Porro ducalis ſedes primū i Eraclea. deinde in methamauco. Poſtremo in ri-
uoaltum conſenſu omnium translata eſt. q̃ tutus eſſe locus hoſtili a manu. ⁊ condendam ad ciuitatem mari-
mam omnium cōmodiſſimus videretur. Que autem mediterranea prouincia fuerat. Ea ciuitatibus euerſis

VENECIE

mutauit nomen. Nec deinde venecia: Sed pars nomen lombardie accepit. Pars marchia taruifana. Pars fori iulij patria. pars bystria appellata est. Insulis vero quod regionis fuerat antiquū nomen mansit. et cum plures essent Venecie appellare sunt. Et nūc ciuitatis vnus nomen sortite sunt. Ea igitur in intimo adriatici maris sinu sita. Ad annum salutis quinquagesimū sextum supra quadringentum condita fuit. quo anno Attila rex hunorum aquilegiā diruit Marcellus iustiniani imperatoris dux aduersus Gothos ecclesias sancti Theodori et Seminiani in venecijs edificauit. deinde patauī scđa transmigratione in stagnum veneciarum confugientes. Riuum altum impleverunt. Et oliuolense castrum vbi nunc castellanum est episcopus condidit. et sancti martini et sancti Iohannis in bragula ecclesias construxerunt. Variasq; basilicas celeberrimas. Cives postea edificarunt ad octingentesimum et vigesimumseptimum salutis annum Iustiniani ducis venetorum anno scđo beati Marci corpus ex asia est delatum. Anno sequenti cum frater eius Iohannes in ducatu susceptus esset. Ecclesia sancti Marci edificata in celebriori vrbis loco. vbi preciosissima et pene inestimabilia recondita sunt dona. Augebantur enim indies venetorum opes mirabili incremento. Nam ad annum quartum de duodecies centeno veneti francis bello sociati vrbis Constantinopolitane dominio subacti. Postea pons riuo alti subliceus est constructus. Ut autem pauca e multis narremus. Situs vrbis potius mirari q̃ digne laudare possumus. Urbem e medijs vndis surgentem adeo humanarum rerum exundantem mari contiguam vt omnes omnium generum merces excipit. Cum interea illuc oportuna flumina accedant. quibus fruges et alia vite necessaria e mediterraneis locis asportant. Hinc illud fieri dictu mirabile vt in qua vrbe ferme nihil gignitur in ea omnium copia exuberet. Taceo domorum amplitudinem Turres p̃cellas. sacratissimarum edium ornamenta. Et e medijs vndis tecta surgentia vix ipsis qui non viderūt credenda. Que poetarum quispiam non absurde dixerit. manibus fabricata ciclopum. Quid naualia adducas et in naualibus immensam innumeratamq; classem: quid conscriptorum patrum numerum ordinem morum sanctimoniam: cum eorum optimates iam ferme anno millesimo imperent. ac benignos omnibus et liberos sinus aperiant. Ideo cōcludere libet de tali felici ciuitate optimis auspicijs nata. Ante igitur falsos fluctus formica marinos Ebibet: et totū testudo circueit orbem: Quid venetum ruet imperiū sanctusq; senar?

Padua siue Putavina Vrbs
Tercia etas mundi
Padua

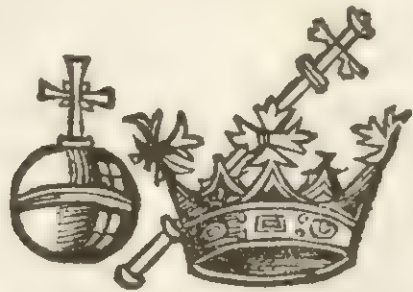
Putavinavrbis ytalice vetustissima celeberrimaque. quā anthenores Troya pfugū cōdidisse virgili⁹ testat: hic tamen ille vrhem patavi sedesq; locavit. Et tit⁹ liuius decus patavinorum idem seriose narrat. Antenor em̄ p̄ medios achivos illiricos penetravit sin⁹. ⁊ regna liburnoz: ad intimū adriatici pelag⁹ accessit. Expulsis euganeis q̄ ea loca tenuerūt vrbe cōdidit Pataviū. Cicero aut̄ in philippic⁹ patavinōs romanis fuisse amicissimos dicit. qui rem / publicā difficilimis t̄pibus armis ⁊ pecunia inuerūt. Fuit aut̄ postea Padua pfelicissima stāte R. p. t̄pā romanorū colonia nō eo modo deducta quō ceterē deducebāt deducti nouis pplis in coloniā: sed datū est paduanis ius lacij in designādis rome magistratib⁹ ferēdi suffragij ius haberent. Nullā aut̄ edificiorū pulchritudine pfertim publicorū in ytalīa sibi silem eē tenent⁹. Sūt em̄ noua q̄cuq; in ea nūc extāt vel publica v̄l p̄uata qm̄ Attila rex hunorū ferro igniq; imunitas reliq̄: Instaurata a Narsete eunuchō ⁊ ranenatib⁹ logobardi deīn incēsas deuastarūt. Quicquid est mirabili incemēto p̄ karoli magni filiorū nepotūq; impij t̄pā. quousq; friderici primi t̄pibus Ecelinus tirānorū oīm crudelissim⁹ eā sibi subegit: ⁊ innumeras cedes ac p̄scriptiōes ciuiū p̄egit. Charrariēses deīn sub capitaneat⁹ titulo rerum in patauio potiti sunt qui eā vrbe paulop̄l⁹ min⁹ centū p̄ varias successiones possessas opulētiore ornatiorēq; reddiderūt. Nā gentis nobilis Charrarie opa maiori ex pte excitata orna-

taq; fuerūt menia. q̄bus triplici circuitu ⁊ muro pataviū cōmunit. Et licet p̄ eam Timau⁹ fuerit delapsus. multis tamē varijsq; fossis magnorū ingenti ope manufactis aque circū vrbe ⁊ p̄ diuer- sa agri loca ornamēto vrbi cōmodoq; ab eisdes Charrariētib⁹ sūt p̄ducte. et arx in vrbe munitis- sima ⁊ pallaciū facile i ytalīa p̄marit⁹. Et vana eorū opa. Henric⁹ q̄rt⁹ impator germanic⁹ Ca- thedrālē patavij ecciam q̄ extat edificauit. P̄el- torūq; q̄ nullū in orbe pulchri⁹. qd̄ postea casu crematū: speciosi⁹ veneti p̄struxerūt. Et ossa Ti- ti liuij in cōspicuo loco collocarūt. Est in ea insi- gnis cui in ytalīa rarissime sūt siles bti Antonij basilica. Est ⁊ in ea Iustine v̄ginis templū qd̄ fuit. S. luce euāgelistē. p̄sdocimi ⁊ c. corpa v̄s diue Iustine reliquijs qd̄ iouis tēplū fuisse as- serit. nūc mōsteriū aplissimū ordini diui benedi- cti dicatū. In ip̄a q̄z gymnasiū h̄r oīm italie cele- berrimū. vbi sūt eccl̄e aplissime studētū qd̄ sūt opes tenuiores deputate. Viros q̄z p̄ter Titū li- uij genitū hecorbs doctrina clarissimos. Pau- lū iuris p̄sultū. Petrū d̄ Apono cōciliatore sū- mū ⁊ mathematiā ⁊ p̄sificū. Qui⁹ p̄clarissima scripta ad cōmunē hoīm vtilitatē maxio i bono- re sūt h̄ita. Albertū ordis heremitay theologus et declamatorē celebrimū. Stellā. flactū ⁊ volu- sū ⁊ cōplrimos i oī arte excellētes. A mari sur- sus h̄z navigatiōz fluuiū brinta q̄ sec⁹ eā fluit. A lucia fusina sexto militario fossa manu facta pa- duam compendio navigatur.

Ea sit in
filijs ar
nit Sa
altis. d
a princ
bani m
nis ino
Terra
ciuitas
gione
babet
tis cul
opera

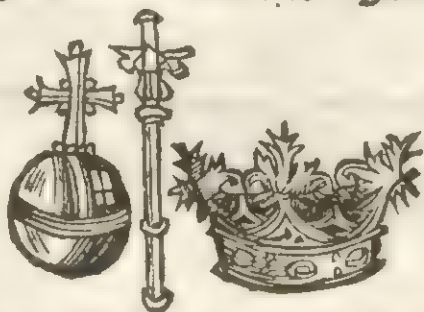
Erumer
brutio
tremi
capuā
tudo v
in agr
tem p
mo ita
regio

Janue
Satu
Dicus
Fauu
Latini
Eneas
Alcan

De regno latinozū et ytalie

Datinozū regum prouincia illam fuisse dicim⁹ quā nūc Campaniā appellamus. Et hec vna ex decē et octo regionib⁹ habita est. que certe plura habebat loca a ceteris regionib⁹ frequētata. ut liu⁹ et Virgilius cōtestati sunt. sed cum plus iacture in ea q̄ ceterarū sit factū. euenit ut nūc aliqua regionū ea sit incultior. aut infrequētior habeat. Hec ideo latina appellata est. quia Saturn⁹ cretensium rex Jouis filij arma fugiens in eisdē locis latuit. quod virgili⁹ in. 8. his versibus posuit dicēs. Prīm⁹ ab Etbereo venit Saturn⁹ olympo. Arma iouis fugiēs et regnis exul adempt⁹. Is gen⁹ indocile ac dispersum mōtibus altis. Composuit legesq; dedit lacūq; vocari. Hui⁹ qm̄ latuisset tutus in or̄. Eius tamē magnitudo a principio angustissima fuit. Seru⁹ autē dicit Latinos pprie appellatos fuisse eos q̄ intererāt viscerib⁹ Albani montis. Fines vero hui⁹ regionis latine nūc campanie nūcupate a maritima parte ab hostijs Tiberis incipiūt. et in Cayeta vrbe terminant. vbi sunt ciuitates extantes et dirute vicz. Ostia Sinuessa. Ardea Terracina et Carēta. Et insule poncia et pādana atq; mōs Circe⁹. In mediterraneis autē velitre Arina olim ciuitas anagnia. prenestina. tyburtina. Thuscū et alba olim ciuitas a qua albani reges. In hac igit re- gione fuere ppli qui aborigine rutuli. Volsci. Hernici. Etrusci et Marsi dicebant. Magna em̄ hec regio habet circuitū. Janus aut pater et deoz de⁹ cognominat⁹ vir vtiq; pbūan⁹ bonusq; atq; summi⁹ hospitalita- tis cultor ex orientalib⁹ veniēs regionibus primus oim in ytalīa regnare cepit. Is inter cetera virtutis sue opera Saturnū nō modo benigne suscepit verū etiā cum eo regnū partit⁹ est.

*Italia Europe
Regio*

Italīa quippe Europe regio est oim totius orbis celeberrima. que a bobus nomen habuisse existi- matur: vnde etiā Plato in thimēo Tauros vocauit italos. A quoz multitudine pulchritudineq; ac fetu italiam dixit. Est aut hec regio in forma cruris inter adriaticū et thuscū mare. siue superū et infed- rum et a iugis alpiū: dorsoq; apenini mōtis porrecta: se paulatim attollēs vsq; ad reginū verticē et littora brutiorū extendit. In ultimo sui in duo scindit cornua. Quoz alterū Joniū spectat mare. Alterū siculū. in ex- tremitate Rhegium opidū habēs. Et longitudo ab augusta pretoria que in alpino sine sita est. et p romas capuāq; porrigit vsq; ad oppidū rhegiū (Solino teste) decies centena et viginti milia passū colligit. Latitudo vero quadragintadecem. Vbi maior latitudo. Vbi vero minor centū trigintasex. Habetq; umbilicus in agro Rheatino que dudum ex latere maris superi Rubiconem fluius pro finibus habuit. Dicta est au- tem prius hesperia ab hespere atlantis fratre. Deinde Denotria ab optimovino quod ibi nascitur. Postre- mo italīa ab italo Siculorum rege dicta est: qui venit ad hec loca. In quibus et habitauit et regnauit. Hec regio nullis terris cedit siue agroz vbertate siue armorū gloria. habens vrbes celeberrimas.

*Nomina et ordo
Regū Latinozū et
Italīe*

Nomina et ordo regum latinozū et ytalie.

Janus	1	Siluius	8	an. 29	Liberinus	15	an. 8.
Saturnus	2	Eneas siluius	9	an. 31.	Agrippa	16.	an. 40.
Picus	3	Latinus	10	an. 30.	Aremulus	17.	an. 19.
Faunus	4	Alba siluius	11	an. 39.	Quētinus	18.	an. 38.
Latinus	5	Egip⁹ silui⁹	12	an. 24.	Procas	19.	an. 23.
Eneas	6	Lapis	13.	an. 28.	Amulius	20.	an. 44.
Alcanius	7	Carpentus	14	an. 15.	Numitor	21.	an. 1.

Pisa Ciuitas

Tercia etas mundi

Pisarum Etrurie insignis ciuitas his temporibus (ut Strabo refert) a grecis ex pisa Archadie ciuitate venientib⁹ in-
 icium sumpsit. Nam seruius sic inquit. Quidam ex ea et Elide ciuitatibus venerunt. et pisas in ytaliam condiderunt. quas sic ex pristina ciuitate vocauerunt. Eam enim urbem vetustam et gestarum gloria claram ab Alphei⁹ originem habuisse Virgili⁹ dicit quom⁹ ait. Nos parere iubent Alphee ab origine pise. vrbs etrusca solo. Et plinius. pisas inter auxerim et arnum amnes a pelope et territanis greca gente ortas asserit. Iustinus vero dicit. pisas in liguribus grecos auctores habere. Et lucanus in primo. hic tyrrena vado frangentes equora pise. Nec igitur ciuitas quis infelix nunc sit habita utpote que florentino populo grauissimis subiaceat pressuris. olim tamen potentissima fuit. florentibus autem romanorum rebus nullum habuisse potentatum inuenimus. Postq^{ue} vero maritime vrbes etrusce. hinc luna inde populania delete fuerunt. quiescentibus per Karoli magni filiorum tempora ytalie rebus eam qua postea habuit potentiam assumere cepit. Quibus tem-

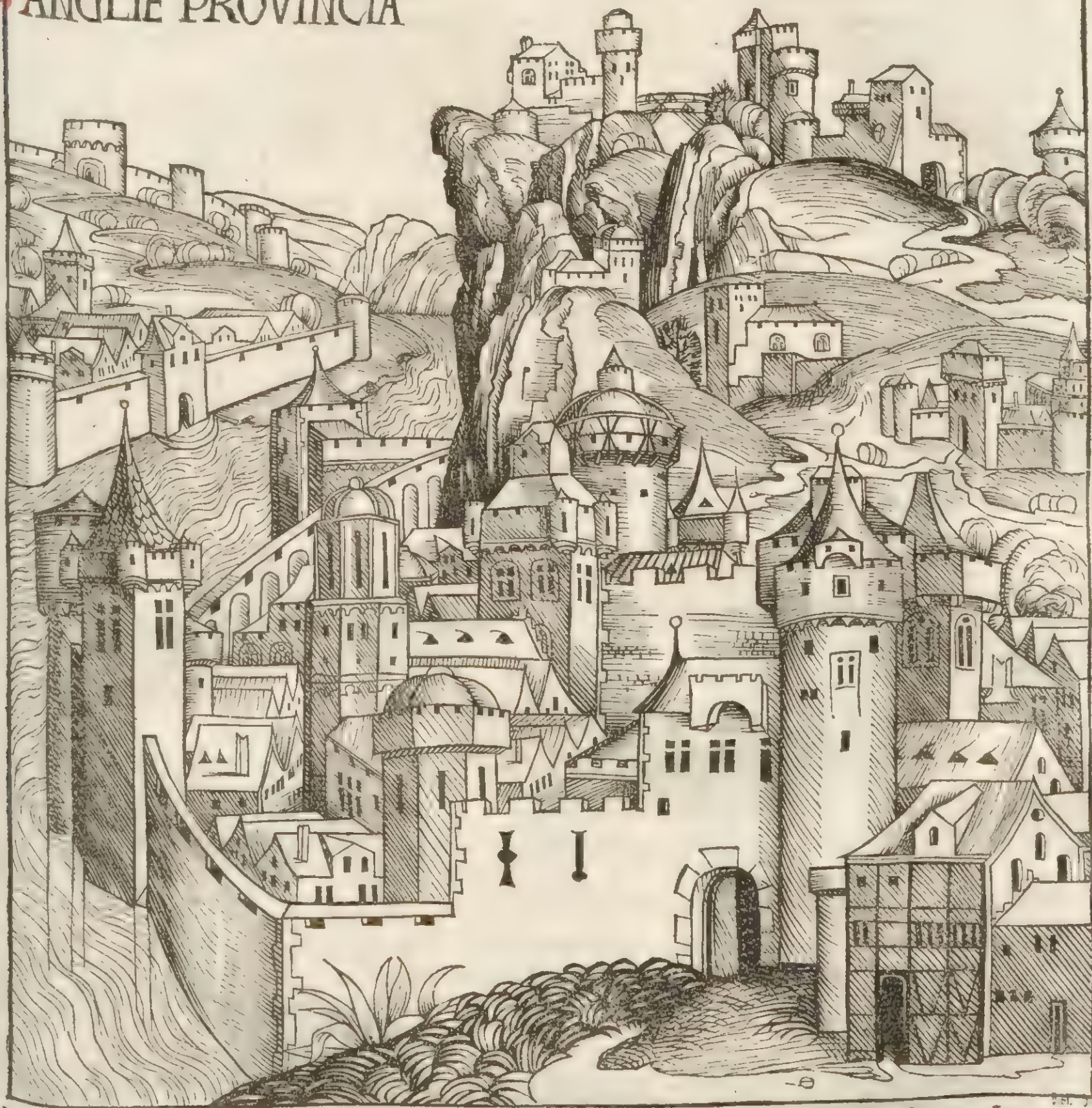
poribus et deinceps multos prestantissimos habuit maritimo bello viros: quorum virtute et prestantia mirummodum aucta fuit. Quo factum est ut inter etruscas vrbes. et belli gloria diuitijs atq^{ue} potentia principatum obtinere promeruerit. Et multas insulas atq^{ue} ipsam quasi hierusalem suo domino subegerit. Sed ab annis septuaginta postq^{ue} ea ciuitas florentinis subiecta fuit infrequens populo opibusq^{ue} exinanta penitus est reddita. Pise tercio eugenio pontifice romano ornate fuerunt. Ea enim nunc superbissimis edificijs et pontibus super Arnun fluium positis exornata plurimum est. Habet inter cetera hec ciuitas Templum diue virginis dicatum. et claustrum toto orbe celeberrimum q^{uo}d campus sanctus nuncupatur. Atq^{ue} Turrim caponariam nuro ordine consecratam. Que omnia videri et mirari incredibile videtur. Genuit hec ciuitas inter ceteros Raynerium et Bartholomeum Theologos et Juris pontificij doctissimos ordinis predicatorum. Atq^{ue} Huguitones gramaticum. et alios multos.

Pisa

dicebat
 septem
 gallia
 nia inf
 cu in b
 bem m
 nuisse
 media
 Urbs
 mercat
 cta. Et
 magni
 triona
 ente tr
 Euro
 ignob
 chace
 alijs
 tu br
 magn

ANGLIE PROVINCIA

Anglia insula quā veteres Albion a quibusdā albis mōtib⁹ q̄ ad eā nauigātib⁹ pri⁹ apparēt vocauerē
 Notum Britannia a bruto Silij postumi latinoꝝ regi filio albionā insulā quā gigātes incolebāt supatā
 ab ipso britanniā appellauit. Et h̄ britanniā maior ad minoris britanniē differētiā gallias ptingētis
 dicebat. Nūc a q̄daz anglo potētissimo rege anglia in hodiernū diē appellata est. Nec ei trianglaris ē inter
 septentrionē ⁊ occidentē sita. q̄ ab oī p̄tinēte habet diuisā. Nam a germaniā q̄ s̄ septētriōe est incipit. Et iuxta
 galliā ⁊ hispaniā versus occidentē p̄tendit. Et iō solin⁹ dixit. Finis erat orbis ora gallici litoris. nisi britā
 nia insula nomē pene orbis alteri⁹ mereret. Un⁹ virgili⁹. Et penit⁹ toto diuisos orbe britānos. Brut⁹ autē
 cū in britanniā seu angliā māsionē sibi delegisset e vestigio sec⁹ Ramessis fluij ripas Trimōatem p̄didit
 bem munitissimā. Et q̄daz oībus copijs feracissimā ad veterē Troie memoriā recēsendā. Brut⁹ huc tres ge
 nuisse filios ferūt. s. Locrinū Albanetū ⁊ Cambrē. Qui pri⁹ insulā inter se diuidētes. Locrino natu maiori
 media insula ps obuēnit. Que ab ipso lochria postea fuit cognōiata. Et i ea adhuc lundinū ciuitas extare dī
 urbs mercatorib⁹ ⁊ negociatorib⁹ maxie celebrata. In q̄ adhuc anglic reges p̄cipēsq; ac senat⁹ ppli cum
 mercatorib⁹ cōuenire vt p̄rimū tradūt. Albano p̄o ei⁹ filio q̄rta insula ps obuēnit. q̄ ab eo albaniā fuit dī
 cta. Et h̄ scocia nūc nūcupat. Est ei ei⁹ insula in q̄ est anglia scocia sup̄ma ps in aqloneꝝ versa flumib⁹ haud
 magnis ⁊ mōte q̄daz ab anglia discreta. Cambri vero terci⁹ filio cambria q̄ nūc Thyle dī insula inter septē
 trionalē plagā ⁊ occidentālē. q̄ vltima fuerat ex cogniti a romanis. in q̄ estiuo solsticio sole de cancri sidere faci
 ente trāsitu nox nulla. brumali solsticio p̄inde dies null⁹. Hui⁹ insule maxia ps fructifera ē. Abūdat pecore
 auro ⁊ argēto ferroq;. Efferturq; ex ea pelles ⁊ mācipia. Et caues ad venādū aptissimi. Adulci insulis nec
 ignobilib⁹ circūdat. q̄z hibernia ei p̄imat magnitudie; paruo a britānis diuisa freto. Et isule pue Or
 chades appellate. Gregori⁹ britūm p̄tifer h⁹ nois scōs eo missis Augustino mileto ⁊ iohāne mōchis cuz
 alijs p̄batissime vite viris. Primū angliā ad fidē p̄uertit. Et in ea deū mlti reges claruere miraculis. Circū
 tu britanniā patere triginta octo milia passus septuagita quicq; milias pythias ⁊ ysidorus tradūt. in q̄ spaciō
 magna ⁊ multa flumina. p̄terea metalloꝝ larga variaq; copia. Eorū hystorias Beda optime describit.

Incipit Quarta etas mundi. A principio dauidi

Quarta etas mundi

Quarta etas mundi incipit a principio dauid: et durat vsq; ad trasnigra-
tionem babilonis. Et habet scdm hebreos annos. 484. Sed scdm sep-
tuaginta interpretes habz. 485. annos. Qui dauid primus regnavit de
tribu iuda apud hebreos annis. xlvij. in Ebron super tribum iuda: et xxxij. su-
per totum israel. Inchoatur autem quarta Etas in dauid. non qz primus regum:
sed qz primus regum de tribu iuda. qm ei fuit facta expressa. pmissio de xpo nasci-
turo de tribu iuda. Hesta aut eius patet per totum scdm libru regum 2c. An da-
uid audita morte saulis luxit cu suis et ieiunavit. instituitq; carne lugubre. qz rex
israel primus ante eum et dominus eius.

Dauid prophetarum omnium princeps Isai de tribu iuda filius. primus
hebreorum rex anno a natiuitate abrahe nongetesimo quadagesimopri-
mo hebreis regnare cepit. Et regnavit (omibus coputatis in hierusalem 7
in Ebron) annis. 40. Vir quidez ab infancia pulcherrimus rufusq; ac decora isa-
cie. ingenti fortitudine sed animo maiori. Qui preter philisteu gigantem viru for-
tissimum quem ante regni susceptione funda interemerat: etiam in certaminibus
(suscepto imperio) que p subiectis regni suscipiebat. primus ad pericula semper
properabat. Ipse regno adepto primu hierosolimā obsidens tandem cepit: expul-
sis inde chananeis et iebuseis Inde omnes palestinos et hostes omni ex parte co-
trivit. Tandem cum predictum tempus regnasset plenus dierum bonorumq; ope-
rum obdormiuit in domino cum vixisset. 70. annis. Sepeliuitq; eum Salomon
filius eius in hierusalem decenter.

Flo dauid in Ebron

Filij dauid in Ebron quattuor

Abia 5° Saphaas 4° Admas 3° Absolon 2° Chaiab Primus amon

Salomō (anno mōi. 4165) Dauid regi ex Berabea fili^o. scōs hebreorum
rex. adhuc viuēte patre hebreis regnare cepit. et regnavit annis. 40. hūc
natum pater confestim Matban. pphete viro doctissimo atq; sanctissimo
educandum nutriendumq; dedit. factus adolescens suas ob virtutes domino iu-
bente reliquis suis fratrib^{us} abiectis dauid in regnu pfect. Is hostes debellans
pacem vndiq; obtinuit. deinde templum illud toto orbe celeberrimū extruxit. Ta-
dem cum quattuor et nonaginta annis vixisset valde longeuus mortuus est. Cun-
ctis regibus felicitate excedens. Et sepultus est in hierusalem.

*Salomon
Rex
Regina
Saba*

Regina Saba audita fama salomonis: venit a finibus terre audire sapien-
tiam eius. et de omnibus que interrogauit ei satisfecit. Videns ordinem
domus et familie: et audiens sa-
pientiaz eius multū laudauit eum. De-
deruntq; alter alteri magna munera. Fe-
citq; Salomon thronum eburneum ad
quem sex gradibus ascendebatur qua-
re et omnes vndiq; terrarum desidera-
bant videre eius facies. Et quia prophe-
tissa fuit Sibylla dicebatur: quia pphē-
tauit de ligno sancte crucis. et de excidio
iudeorum. Fuit em cultrix viū^{is} veri dei.

*Huc venit Austri Regina Salomonis
quam diuina rōdit sapientia*

*Saba Sibylla / Regina Austri
/ Cultrix viuis veri dei*

Linea Christi
Dauid secundus rex Isrl
Anno mōi. 4085.

Salomon Rex

David ex consilio domini ascendit cum suis in Ebron: ibique in
adulescentia sua in regē electus vincitque per Samuelē solū
sup tribū iuda. Et hysbeseh fili⁹ saulis opante abner auū
culo ei⁹: fact⁹ est rex sup alias. xi. trib⁹ israel: q̄ regnavit duob⁹ an
nis. Cōgregatis aut exercitu dauid sub Joab principe exercit⁹ ei⁹
et abner principe exercit⁹ hysbeseh ex cōmuni assensu. xij. ex vna
pte. et. xij. ex alia luctauerūt adinuicē: et alter alter occidit vno ictu
fugientibusq; his q̄ erāt cū abner. asael german⁹ Joab persequēs
abner nolēs q; ad pces ei⁹ omittē psecutionē: Remū fuit percussus
asael ab abner in inguine aversa hasta. et mortu⁹ est. Longa igit
tur cōcertatiōe facta inter domū Saul ⁊ domū dauid. David pfi
ciens ⁊ semp seipso robustior. Dom⁹ aut Saulis decrefēs quotti
die. Nati sūt aut dauid in Ebron p̄mogenit⁹ amon: scdus cheliab
Tercius absalon. Quart⁹ adomas. et alij de plurib⁹ vxorib⁹. Ab
ner aut q̄ regebat domū hysbeseh redarguit ab eo. q; cognouerāt
cōcubinā saul. indignat⁹ cōtra eū accessit ad dauid ⁊ p̄misit ei po
polū totū isrl reducere ad subiectionē ei⁹. Quod cū tractare dispo
neret reducta vxore dauid. s. michol ad eū
Joab p̄datorie occidit ipm abner in ultione fratris sui asael: quod dauid displicuit: ⁊ fecit eū honorabile
ter sepeliri associās cadaver cū suis. lugēs ⁊ ieiunās p morte illi.

Dic dauid quasi stupor quidā in huano genere relucet in q̄ nūq;
hec siml cōuenerūt. tanta sublimitas ⁊ hūilitas tanta. tāta frē
nuitas ac tanta nititas: tam grandis seculariū cura. Tam purat de
uota spiritualiū cōtemplatio. tot homines p̄mire. totq; lacri
mas effundere. In tanta cadere pctā. et tale agere penitētias
Natiq; sunt ei filij in hierusalem. Salma Sabab Nathā Sa
lomon ex Bersabea vxore vrie. et alij nouem absq; filijs cōcu
binarum. Idic deniq; regno in pace adeptō contra legē Moy
si (qua precipit nō dinumerandū esse populū) precepit Joab
principi militie sue vt dinumeraret vniuersum populū. Et
censu habito. inuenit millemilia et centūz milia viroꝝ edu
centium gladium. et de tribu iuda solum quadringenta et sep
tuaginta milia bellatoꝝum. Displicuit autem deo quod popu
lum decēssisset. et percussit israel pestilentie plaga. ex qua ad
septuaginta milia de omni israel cecidisse referuntur.

Esti tres prophetab ant tpe dauid
Nathan vero fuit filius fratris dauid. et adoptiuus ysay.

David Nati
In Ierusalem

Bad Nathan Asaph

Salomon

Helisua

Filij dauid in hierusalem nati

Iudiciū Salomonis

Quarta etas mundi

¶ Salomon ascendit in Sabaon ut immolaret in excelso ubi erat tabernaculum et altare enei Moyses obtulit mille hostias in holocaustum. Et apparuit ei dominus in nocte per somnium dicens ut peteret quod vellet ab eo. Is postulavit sapientiam ad regendum populum suum. Placuit sermo coram domino et ait. Eux non peneras diuitias gloriam et mortem inimicorum seu longam vitam exauditus es. Dedi tibi cor sapiens qd nullus ante similis tui fuerit. ¶ Primumq iudicium in quo ostensa est sapientia eius fuit de duabus meretricibus habentibus filios. Quorum vno a matre nocte oppresso contendebat de supstite cuius esset. Et data sententia per Salomonem qd diuideretur in duas partes: rogauit mater vera qd totus viuus daretur potius alteri mulieri. Et ex hoc iudicauit Salomō esse illā verā matrē sibiqz dari iussit.

¶ Iudiciū Salomonis

¶ Templum domini toto orbe celeberrimum Salomon rex anno quarto regni sui edificare cepit. qd fuit. cccc lxxx. egressionis israel de egipto. A natiuitate abrahe nongentesimus octuagesimusquartus. Et in octauo anno compleuit. Fuit autem edificatum in hierusalem in monte moria ubi abrahāz voluit filium immolare. et Jacob vidit in somnis scalam de celo ad terram. Id autem templum ex lapide albo totum constructum fuit. Cuius fabrica multa arte confecta est videlicet de lapidibus politis mira arte compositis. Eius longitudo cubitorum sexaginta fuit. Latitudo viginti. Et altitudo centum viginti. Et cum hac dispositione qd a pauiemento iuxta terram vsqz ad primum tabulatum erat altitudo. xxx. cubitorum. Et a primo tabulato seu solario vsqz ad scdm erat altitudo. xxx. cubitorum. Et ab isto scdo solario vsqz ad tercium quod erat tectum templi erat altitudo sexaginta cubitorum. Habebat ergo duo solaria inter pauiementum et tectum. Et in quolibet solario et in tecto erat ab extra in circuitu deambulatorium. Istud dicitur in euangelio pinculum: super quod xps a dyabolo tentatus fuit. Et erat ibi cancelli ante ne inde caderent ambulantes. Et diuidebatur in duas partes scz in sancta ad quē locum primo erat ingressus in templum ex parte orientis. xl. cubitorum. Et sancta sanctorum. xx. Eratqz in medio inter sancta et sancta sanctorum paries factus tabulis cedarinis. Et postea lamis aureis cooptis altus. xx. cubitis. Ante quem velum appensum tenuē pulcherrime intextum. quod scissum est a summo vsqz deorsum tempore passionis. Intra sancta sanctorum erat archa domini facta a moyse. In archa erant tabule decalogi. Solum semel intrabat summus sacerdos in anno in sancta sanctorum infesto propitiationis cum magna solennitate. In sancta autem circa velum intrabant sepe soli sacerdotes in certis sacrificijs ad accendēdas lucernas. Et ibi ex pte meridionali erat candelabraz aureū qd fecerat Moyses cum septem lucernis. Et ex pte Aquilonari mēsa ppositionis. In medio aut erat altare aureū factū a Moysē. sed addidit Salomō. x. alia candelabra eiusde scematis sed maioris quātītatis. quicqz ad dextrā. 7 quicqz ad sinistrā. Et similiter. x. mēsas aureas maiores. Et in medio altare tbimiamitis.

Templi Salomons

Quarta etas mudi

Foliū XLVIII

Linea pontificū

Sadoch filius achitob

Sadoch iunior sacerdos in principio regni Salomonis sedere cepit. hic fuit in numero pontificum octauus.

Achimias filius sadoch

Achimias non summus hebreorum sacerdos clarus fuit. et maxima in ueneracione apud iudeos habitus est.

Achias propheta

Achias filonites propheta p̄dixit hieroboā qd esset regitur sup. x. tribus isrl. Iste hieroboā decē saīsuras pallij ab Achia propheta accipies et in egiptū fugies. mortuo Salomōe a decē tribubus electus i reges. Vitulos aureos cōstatiles in dānz neptali posuit ydolatra pessimū effectus. peccare fecit isrl pplm ad ydolatriā iduceto. Un totū ppli isrl destructio secuta ē.

Semecias propheta compescuit Roboā ne pugnaret cōtra hieroboā. et scripsit eoz regū gesta. Iste etias propheta qū Sefac rex egipti diuersa mala fecit i terra iuda anno scz quinto roboam.

Semecias

it. dū reuerteret i hierosoli

Abto propheta

cū omni domo p̄ris sui vsqz mungentem ad parietem scdm prophete dictum.

Linea regū israhel

Hieroboam

Madab

Baasa

Elia

Perusia vetustissima ac Nobilis Civitas

Quarta etas mundi

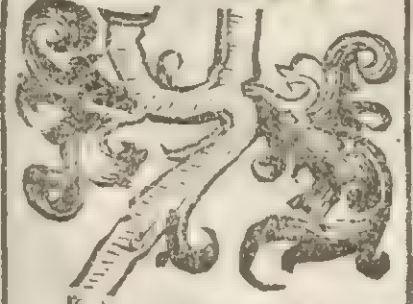
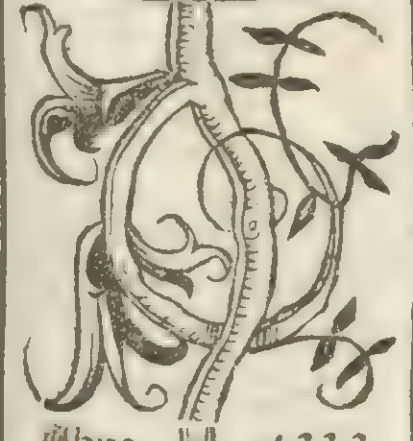
Perusia

Perusia vetustissima ac nobilis Etrurie civitas olim primaria. sed nūc tertia inf Etruscas civitates nominata: quā Iustinus ab acheis conditā fuisse dicit. et ante romā conditaz iniciuz sumpsit: quīs alij Trojanum quendā principē noie perusiū ei⁹ conditorē affirmant: et ex suo noie perusiū siue perusiā nominavit. Est autē hec sola inter omīs italie vrbes felicitatem nacta penit⁹ inaudita. Quē eandē pene statuis et rex conditionē quā ante conditaz urbem Romā: et postmoduz roma sub regib⁹ cōsulib⁹ et impatorib⁹ et tyrānis habuit nūc retinet. Passa est tñ varias sed tolerādas agitatioēs. Quaz romani post mortē alexandri magni. A. posthumij consulis virtute in deditioēs acceperūt. At Iulius scribit libro decimo. Nec in Etruria pax erat. Naz et perusinis auctorib⁹ post deductuz a consule exercitum rebellatum fuerat: Fabius q̄ tuoz milia quingentos perusinoz occidit. Et si vero per insatissimū triūvratuz tempora. L. Antonij M. Antonij fratrē Octavian⁹ cesarē Perusia obsedit. famemq; raro alias simulē auditam Antonij exercitus in ea clausus. et perusinus populus sustinere. Et capta vrbs dirutaq; est. Eam tamen breui instauratam facit M. Antonia mem⁹ portisq; nunc extantib⁹ cōmuniuit Idem octavianus augustus. Quā a suo co-

gnomine perusiam augustaz (sicut littere cubitalis portis incise ostendūt) voluit appellari. Et diruptionis causam ponit Iulius libro. c. xxv. Est itaq; perusia omni ex parte montuosa. Cuius loci conditio ea est: vt nec quicq; munitius: nec certe ameni⁹ inueniri possit. Nā prerup⁹ vndiq; rupibus aucta: ita inexpugnabilis est: vt nullis quasi egeat defensionibus. Et licet plurime apud perusinos olim extiterint intestine seditiones: et tyranni aliqui eos oppresserint. nūc tamen libera est. Et optimis eruditissimisque viris et legibus instituta. In ea sunt templa p̄magna ornatissima. religiosoz mōsteria: excelsa ciuiū pallacia. Amplissima pauperū hospitalia gymnasiū celeberrimū. forū cū insigni fonte am̄plum. Et portic⁹ et viridaria optime arboribus cōsita. Eius ager olei vini. croci: et suauissimoz om̄sariam fructū feracissim⁹. Bald⁹ ip̄ ea claruit. qui cum Bartolo scisso ferratensi Iurij ciuilis et pontificij obtinuit principatum. Similiter angelus et petrus germani. Sed et Lynus consultissimus ante eos perusin⁹ extitit. Et nostra tempestate Matheolus perusinus medicus famosissimus e Perusio originem duxit. Qui padue in gymnasio in primis docendo et dicendo floruit.

Linea Christi
Reges iude
Roboam 4205.

Quia hec tpa sanctorū doctorū scripta gentiliū bystorias nō cōmemorat
ex illa forsita causa: qd ad intellectus sacre scripture nihil conferūt. Unde
vscq; ad sardanapallum vltimū monarchas assyriorū. de alijs intermedijs
aliqui nullam faciunt mentionem.

Este Roboam fili⁹ Salomonis terci⁹ bebreorū rex p̄i suo in regno: sed nō in
sapientia successit. sp̄reto nāq; senioz cōsilio p adolescentū temeritate cōtur-
bans pplm: duas trib⁹ retinuit. Et dictū est regnū istud iuda. q̄ pctis suis erigē-
tibus impetū Sisach regis egipti eū inuestātis sustinuit. Iste roboā habuit vxo-
res. 12. et cōcubinas. 30. filios. 28. et filias. 40. cuius anno primo scdm cōmesto-
rem diuisa est monarchia dauid regni iudeorum et nūq; readunata.

Hyeu Elizer Oziel

Hyeu ille filius anani prophe mutif cōtra baaza
et martinuz constāt anio vscq; ad mortē ptulit.

Esti tres scz hyeu elizer z oziel euz azaria p̄phe
tauerūt regib⁹ Iuda scz Asar Josaphatz Jozā

Arum rege reges sequētes dicti sunt filij. q̄ z fu-
it in filia nutrit⁹ z venatiōe. Hic nat⁹ est post mortē

patris: vñ posthum⁹ dicit Enee. qz post humaniōs
ipius nat⁹ iuxta illud virgilij. Tu posthum⁹ plebis.

Et regnavit annis. 29.

Este Eneas fili⁹ p̄dicti filij posthumi regnavit
ānis. xxii. Is latino post se herede relicto expiravit

Este abyā quart⁹ iudeorū rex fili⁹ roboam ex ma-
cha vxore filia Absalonis trib⁹ annis regnavit.

fecitq; malū corā dño ambulādo in pctis p̄ris sui. et
p̄co paucis ānis regnavit. Adhuc aut cōtra eū bellū

hieroboā rex isrl̄ hñs in exercitu suo. lxxx. milia bel-
latorū z abyas. xl. milia. Quē ad se veniētē cū tali in-

genti exercitu facile cōpescuit ac supavit. Ex cui⁹ qui-
dez exercitu ad quāq; ita hoīm milia vno plio iterfecit

Este Anani propheta increpavit asa ideo incar-
ceratur.

Anani

Latinus filius ille regna-
uit annis. l. tpe dauid

Este alba filius fuit Enee
filij filij edificavitq; Al-

bas ciuitatē a q̄ reges albano-
rum dicti sunt. forte pri⁹ fun-

data. et hic instaurata.

Achis ille regnavit tēpe
Roboā annis. xxiij. ca-
pi filio derelicto.

Asa ille in principio regni sui ac deinceps vs-
q; ad annū tricesimū sextū fecit bonū corāz dño

ambulādo in vñs p̄ris sui dauid abstulit ydola. z p-
cussit ethiopes cōtra se veniētes. Bemū inijt sedus

cuz rege Syrie benedab qd deo displicuit. vñ misit
ad eū p̄pham Anani quē incarceration p̄pter qd dolo-

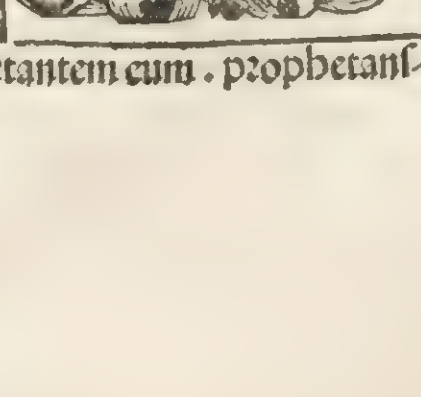
re pedu percussus obiit. **R**egnās aut Asa z regnūs
scdm legē dñi cōpescuit egressus est contra euz Zara

ethiopia rex cū exercitu ac multitudine innumerabili
Asa cum exercitu suo obuiās dñm inuocavit: qui ex-

Linea regum ita-
lie

Silvius posthumus

Linea Regū
Italie

terrunt ethiopes. et versi sunt in fugam Occurrente sibi azaria propheta confortantem eum. prophetans
q̄ inter cetera predixit hierusalem a caldeis fore capiendam.

Azarias
propheta

Azarias propheta

Helias
propheta

Helias propheta

Ahdias

Ahdias

Micheas
propheta

Micheas

Jonas
propheta

Jonas

Azarias filius obeth ppha clarus habetur qui de captivitate predixit. Hic egressus in occursum asa regis iuda. et confortatus est in verbis pphie. et eius promptior de dei cultu reddidit animatum. et abstulit ydola de omni terra iuda et beniamin.

Amri rex israel deleuit domum baasa et statim percussit eum Amri et regnavit pro eo.

Elia ppha oratione obtinuit qd tribus annis et dimidio no plueret sup terram. Hic passus est a corvo in torrente carith. ubi corvus deferebat ei panes carnes mane et sero. Exinde vidua sareptana de pugillo farine no deficiente cuius filium mortuum matri vivum restituit eum pavit. Ipe etiam coram populo israel congregato in monte carmeli igne descendere fecit de celo sup sacrificio qd qz quadringenti sacerdotes ydolorum facere nequeunt occidi fecit. Et propter hoc eum Jezabel in ultione ipsorum ubique persecutus est. prexit in desertum sub iunipero dormienti angelus appuit excitans eum ad esum panis suberit sibi allati et exortas ut comederet in cuius fortitudine cibi. xl. diebus ambulavit usque ad montem oreb. inde in damascum veniens. deinde a domino per turbem in celum vectus est.

Ahdias vnus de xii. pphis ponit in figura. dicitur fuisse dispensator domus achab regis israel. Qui cum Jezabel regina vxor achab interficeret pphas domini. abscondit ex eis quinquagenos et quinquagenos in speluncis pavitque eos. et ideo meruit a domino spiritum pphie.

Achab sextus rex israel sup omnes qz erant ante eum iniquus. Regit maxime suavis pessime Jezabel vxoris sue. Qui postremo in bello percussus sagitta obiit. Fuit autem Jezabel filia regis sydoniorum totius malicie prodigium. que occidit naboth et pphas domini. Ipse vero in perfecta est per hien et a canibus comesta.

Micheas ppha de tribu ephrem ori in morastum. qm peccante achab sepius arguebat. et ipsum predixit mortuum sub ioraz filio eius. precipitio valde porrecto iactatus occubuit.

Ochosias rex israel septimus misit ad beelzebub deum accaron consulendum si posset sanari propter quod obiit iuxta verbum helie. Cepit autem regnare anno. xvij. regis iude iosaphat. Extinctus est aut sine filio. cui successit in regno frater eius ioram.

Jonas propheta filius Amathi clarus habet et multa predixit que non sunt scripta hic. post hec mittitur ad niniven. ut patet in eius libro dicitur autem qd ipse helias suscitauerit a morte adhuc puerum. Is a ceto deglutit. passionem christi naufragio figuravit.

Ioram octavum regem israel obsedit benedab in samaria. et meritis helisei liberatus est. Ipe autem regnare cepit anno. xvij. regis iosaphat loco fratris sui ochosie. Sed qz secutus fuit peccatis ieroboam interfectus est a hien cum omni domo patris sui. Quis per aliquot annos observatione preceptorum dei et moderatione in suos usus fuisset. Et heliseum prophetam in veneratione et precio habuisset. Adhabitatum regem iudit et eius civitates subvertit. Et omnia inimicorum spolia consecutus est.

Linea Regum
israel

Zamri

Amri et ambri

Achab Jezabel

Ochosias

Joram

Iericho olim regalis ciuitas et famosa. nūc in parua villaz redacta. In loco pulcherrimo atq; in val
le iordanis sita. Cui octo habēs domos. et oīa monumenta sacroz locoz in ea ferme penitus sunt
deleta. legitur dominū multa fecisse in hiericho. Cum eius murus miraculose destruxit Josue reedi
ficanti maledictionē dedit. De hac hiericho fuit Raab meretrix. Et in ea in domo Zachei xps hospitio fuit
receptus. Ex hac ciuitate Heliseū pphaz deludētes ab vrsis deuorati. Et ppe eam dñs cecū illuminauit rē.
Fuit aut prope hāc ciuitatē olim opobalsami ortus de cui? amenitate scribit Iustin? abbreviator trogi pom
pey. Est nāq; vallis que cōtinuis mōtib? velut muro quodā ad instar horcoz claudis. spaciū lo? ducēta mi
lia iugea nomine hiericho dicit. In ea silua est et vbertate et amenitate insignis. Siquide palmento et opo
balsamo distinguit. Et arbores opobalsami formam similem piceis arboribus habent nisi qd sunt humiles
magis. et in vinearum more excollunt. Quippe cū toto orbe regionis eius ardentissimus sol sit ibi tepida
aeris naturalis quēdam ac perpetua opacitas inest.

hiericho

Quam Helias iter faceret cum discipulo suo heliseo: Venientes ad Iordanis flumiū percussis aquis
pallio helie facta via per mediū transierunt. Quo transacto dixit Helias heliseo. vt peteret qd vells
anteq; tolleretur ab eo. qui postolauit duplicem spiritum eius. id est in faciendo mirabilia et pphē
tando. Responditq; ei se hoc recepturū si euz
videret cū tolleretur ab eo. Sermo adocinātib?
aut sū apparuit euz igne? cū equis igneis i
quē helias ascēdens assumpt? est in celū id ē
in paradysus terrestrē. Ubi viū? pmanet cum
Enoch vsq; ad tpa antixpi. ptra quē descēdet
ad predicādū. Heliseo aut vidēte et clamante
pater mi pater mi cū? isrl? et auriga ei? rē. ac
cepitq; palliū helie. qd ei ceciderat. et reuer
tens ad Iordanē tangēdo ipso pallio scda vi
ce aquas diuise sunt. Venies aut ad habitan
dum in hiericho. Ibiq; ad pces habitatorū
loci sanauit aquas pessimas illi? loci misso in
eis vase nouo fictili cum sale in eo: et exinde
cū ascēderet bethel: cecidētib? eū pneris et di
centib?. Ascende calue maledixit eos post qd
duo vrsi de salto egressi lacerauerūt. xliij. ex il
lis pueris. Hic autem helias thesdites maxi
mus pphetaz sui temporis p hoc tps ab ho
minib? est ablat?. Cui? finē nemo cognouit.
hic multis miraculis quo aduixit claruit. Atz si
cut ignis ardēs tot? erat. Ita et verba ei? qsi
facula ardebāt. Tandē a dño (vt dictū est he
liseo vidēte) per turbinem in celum vect? est
Relicto in euz loco heliseo propheta.

Helias cum
Enoch in
paradysum

Linea pontificum

Elzarias

Yoyada

Asarias

Iste Benedab filius Labzemmo filij Ozyon regis Syrie inuit sedus eis baasa rege israel: q̄ rupto percussit sedus cū Asa rege iuda. et extunc turbauit reges Syrie regnū isrl̄ vtz. **B**enadab rex syrie collecto exercitu suo. et. xxxij. regib⁹ cum adiutib⁹. venit p̄tra Achab rege israel in p̄liū. et dñs p̄ p̄pham p̄dixit victoriā: quod et factū est illis fugari: Iterum infra annū restaurato exercitu venit rex Syrie cōtra isrl̄ bellū mouēs in vallib⁹. dicētib⁹ q̄ dñi mōtium erāt dñi isrl̄ iudeo victi prius fuerāt. Sed debellatus est exercit⁹ Syrie occisis centū milib⁹ de eis. et decem et septē milia qui remāserāt. fugiētes in ciuitatem murus ciuitatis rūs oppressit eos. **B**enadab autē rex syrie occultas se misit nūcios indutos cilicio et cinere aspersis capib⁹ petēs misericordiā: quod Achab fecit dimittēs lib̄rū. Quod p̄pheta quidāz redarguit in habitu simulato et sub parabola dati alicui in custodia sub pena mortis sic cōclūsit. q̄ q̄ dimiserat benadab dignū morte. et populus suus israel esset pro eo scilicet periturus.

Asa rex Syrie exigentib⁹ tementis oculo de iudicio promor⁹ fuit in reges Syrie vt affligeret filios isrl̄. Iste est sup̄ quo fleuit belizeus p̄phans eis futurū rege syrie. et multa mala facturū israel. Qui etiā p̄pter peccata b̄ieu nūsus est a dño in omnē terrā galaad. gad. ruben. et manasse. et fecit plagas magnas cunctis dieb⁹ Joathas. sed Joas fili⁹ ei⁹ dño deo sibi fauente tulit vrbes de manu Benadab filij Asael post mortem asael.

zacharias

Iste benadab filius suus Asaelis. Porro ioas filius Joachas rex israel tulit vrbes de manu benadab quas asael pater su⁹ tulerat de manu Joachas iure p̄lii. nam tribus vicib⁹ percussit eum ioas. et debet scribi p̄ dñi fine vt volūt hebrei.

Iste Joiada inclit⁹ fuit et amouit Athalia ne regnaret sup̄ iudam. constituitq̄ Joas filiū Joram pro ea. hic solus post Moysen legi⁹ vixisse. c. xxx. annis. hic etas diuino zelo ductus disposuit vt athalia occideretur in domo regis.

Rasim ille rex Syrie vastauit iudam tpe Achas propter quod obsedit eum Teglatphalazar in damasco. et cepit ciuitatē ipm̄q̄ interfecit: et trāstulit pplm̄.

Sacharias filius Joiade lapidatus est iussu regis Joab inter altare templi. eo q̄ Joas increpauit q̄ dereliquisset viam domini.

Iste Asarias p̄ zelo legi cōstāter restitit ozie regi iude volēti sacrificare vtz.

Naboth iezabelites: cū haberet vineam prope domum regis Achab. Voluit ipse achab et requisit Naboth vt venderet vineam pro orto faciendo. Qui cum nolisset acquiescere ei. contristatum super hoc vxor ipsius Achab Jezabel hoc audiens consolatus est eum. et procurauit per falsos testes ipsum Naboth accusari de blasphemia dei. quo facto. ille innocenter lapidatus est. Et cum Achab iussisset ad capiendum vineam naboth. dominus misit ad eum belyam qui p̄nuntiaret ei exterminium eius. et domus sue propter tale scelus.

Linea regum syrie

Benadab

Asael

Benadab

Rasim

Naboth Jezabelita

Aquileia vrbū quondā ytalie traspadane primaria potentissimaq; atq; etiā pulcherrima a mari aliquātūper semota: noſtro etiā ſeculo pene derelicta: p hec tpa (Eutro historico teſte) a quodā troyano nomie Equilo e Troya cū alijs pulſo cōdictiōis ſue principiū ſumpſit. et a ſe Aquileiā noiauit. Vel vt mgi in hiſtorijs ait. Aquileia quaſi aq; ligata cognomen tū accepit. Nūc aut pter ſacerdotes canonicos numero haud quāq; multos: ornatiffima ſpectioſiffimaq; in baſilica diuile faciēte rei additos pter paſtores piſcatoresq; rariffimos. nulli nūc incolūt ppli. vt vix caſtellulū tāta olim vrbis nūc poſſit appellari. Sūtq; z ecclia ſup̄ dicta z p̄tarchale atriu z muni oppidulo circūducti Et mōſteriū virginib; deputatū p̄ponis p̄tarche operū reliq;. florere aut cepit q̄ tpe primū ro manis ſubigēdis barbaris ad danubiū incolētibus manū apponere ceperūt. An octavianus Ceſar auguſt. Et ſi maiore belloz ptem p legatos admiſtrauit vt illis p̄pinq;ior eſſet. In his ytalie p̄tib; frequēter obſuar. eſt. Nā Suetonius ait reliq; bella p legatos admiſtrauit. vt tam q̄buſdā pānonicis atq; germanicis aut internent ret: Aut nō longe abeſſet. Rauēnaz vel mediolanū vel aq̄leia vſq; ab vrbe pgreſſus eſt. Et iulia eū comitata aborſu facto puerū anuſit. Gloſioſiſſime de aq̄leia ſcribit Iul. capitolin. Pretereundū ne illud quidē eſt. q̄ tanta ſide aq̄leie

ſes ptra maximinos p ſenatu fueſt. vt funes de capillis muliez faceret quom deficerēt nerui ad ſagittas emittēdas atz ob idipm in bonorē matronaz ſenatu veneri calue templū dedicaffe. Au xit aut mirabili incremēto z immēſe ditauit aq̄leiam oriētalū occidētalūq; mercimonioz multua pportatio ibidē iſtituta. q̄ nullū ſtāte aq̄leia loc; alter circa adriaticū mare fuit. in cui; portu et diuerſorio occidētales oriētalesq; p cōmutādis mercādis coemēdiſq; z vēdēdis inuicē reb; cōuenirēt. Nec cū mltro tpe floruerit. Poſtremo ab Atila rege omnio diruta fuit. Cui; ſcole vel necias puolātes rē venetā mirūimmodū auceſt hāc aut celebrē ciuitatē euāgelista Mare; duz a brō petro aploz xpī p̄ncipe i Alexādriā mitteretur nauigatur; naues illic ex more opiret. Aquileieſes ad xpī fidē cōuertit. Sancrūq; euāgelii ſuuz. Cui; codex manu exarat; ſua venetijs nūc veneratiſſime ſeruaf. Hermacorasq; z ipe ſctūs ad marci p̄dicatiōz puerſus a brō petro aq̄leiet ois venecie p̄thopreſul iſtitut; omem eā regi; onē deo nro lucrāt; eſt. Quē Nero impatorz ſil; fortunatū ſbdyaconē ſecuri pcuſſit. Fuit z aq̄leieſis Chromati; ad quez gloſus hieronimus multa ſcripſit. Et ruſſin; p̄ſbiter latinis greciſq; lris adeo erudit; vt ei; q̄ extant tū opa. tū trāſlationes nullis cuiuſpiā ecclie doctoris opib; ſecūdas eloquentia ornatuq; ducamus.

7 Aquileya

Taruiſium

Quarta etas mundi

Taruiſium

Taruiſium ipſius Marchie Taruiſane ciui-
tas: et ipſa per hec tempora (vt Sicar-
do Cremonenſi epiſcopo placet) a quibus-
dam troyanis fundata fuit. Abſluitur autem imo
potius diuiditur Silo flumio qui ex ipſius pro-
pinquioribus montib⁹ exiit. alijsq; vberimis
aquis in ea quaſi ſcaturientibus irrigatur. ac ſi-
lus in mediterraneis Taruiſium urbem diuidit
Cuius nomen prior inter vetuſtos habet plini-
us. Per tempora vero Oſtrogothorum digni-
tate inchoaſſe videt quā nūc habet. Eo q; Lo-
tile p; rex ibidē ſedē regni ſibi coſtituit. An to-
tila q; poſtea q̄ntus fuit Oſtrogothorū rex ⁊ qdē
p;ſtantiffim⁹ taruiſij nat⁹ educat⁹q; eſt. Poſtea
longobardorū regni initio quom alboin⁹ rex ei⁹
gētis prim⁹ ytalīā eſſet ingreſſus. Aq̄letamq; q;
lis tunc erat et ceteras regionis vrbes p; deditio-
nem cepiſſet. Taruiſiū q; ei⁹ incole deditioz tar-
diuſcule obtuliſſent. ſpoliare ac diuere coſtitue-
rat niſi felix ipſi⁹ vrbis epi⁹ (vt Gregori⁹ ſcri-
bit) Vir timoratz rariēna oriund⁹ regis barba-
riē ſua prudētia ⁊ precū inſtantia delinifſet. Or-
nataq; fuit ea ciuitas altero preſtate epo bermo-
lao barbaro. Qui ſicut decet epi⁹ pplo magi⁹ p;

deſſe adhibebat q; pieſſe. Qd aut ab hac vrbe
vniuerſa regio Taruiſana marchia denomiſetur
factū credo a miori nomis abſurditate vt hec ap-
pellatio marchie Taruiſane in ipſa maſerit: cum
ea in regione ſint ampliſſime ciuitates Verona
atq; Pataviū. Que ſemp ⁊ dignitate atq; potē-
tatu necnō ⁊ opulētia Taruiſio antecierint. Lon-
gobardi em in ea ytalie parte maxime quā obti-
nebant regiones habuerunt quattuor a duab⁹
adminiſtratas. in quibus nullum ſucceſſionis
ius filijs ⁊ nepotibus competeſſet. beneuētana
ſpoletanam: taurinenſem ⁊ ſoromilenſem: duas
q; opulentiā ⁊ amplitudine ſuperioribus pares
Anconitanam atq; taruiſanam eſſe voluerunt.
Ea affectas legis conditione. vt qui regum aut
gentis longobardorum conciliū pmiſſione ⁊ de-
creto impetraſſet. eas filijs atq; agnatis ſucceſſi-
one poſſidendas relinquendi ius facultatemq;
haberet. Nomenq; hunc ſignificans perpetuus
magiſtratum in longobarda. barbarie marchio
natus eſt appellatum. Nec etiam vrbs ecclini ⁊
Alberti ei⁹ germani de romano (ſicut patavius)
tyrannide non caruit. A quibus innumeras p;u-
lit calamitates.

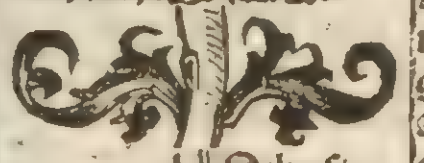
Linea Christi

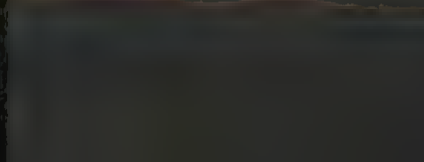
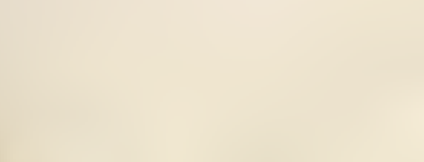
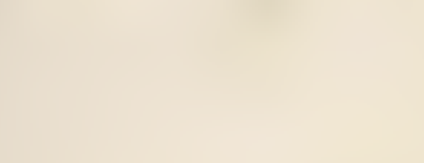
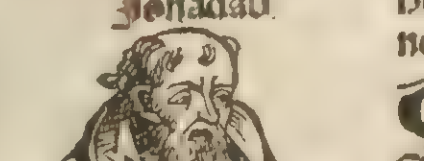
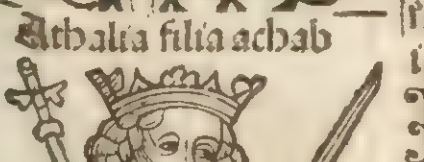
Josaphat

Joram

Ochosis

Anno mudi. 4240.

Ide Josaphat fecit bonū coram dño. nec legit de eo magna reprehensione dignū. nisi qd im pñs regibus isrl qñqz pñtū auxilium. omnes effem natos e terra iuda extinxit. Idola quoqz deleuit patrū qz decreta obseruauit. his em virtutibz beniuolentiam oim cōfinitū principū sibi cōpauit. Et palestini ei tri buta reddere ceperūt. cūz vixisset annis sexaginta cū corp⁹ ingēti pompa in hierosolimis sepultū fuit.

Este Capis filius edificauit Capuā in campania. et regnauit annis. xxvii. relinquens Carpēto si lio regnum.

Oram pessim⁹ (Anno mudi. 4291.) occidit frēs suos. et ambulauit in vijs reguz isrl. Ideo infelix fuit in oibz et miserabiliter mortu⁹. Hic de religioso pñe genit⁹ declinauit ad pñdiā. et fornicari fecit filios iuda imitat⁹ fornicatiōz Achab cū filiā nomie atha liam habuit matrimonio. Et p athalia vxorē nihil p terminis q min⁹ aliqd quōdīe noue impietatis effice ret. et qd ad vastationē patēne traditiōis attēderet.

Orpentus post regem capis regnauit annis tri ginta tempore Josaphat.

Ochosis Joram regis fili⁹ (Anno mudi 4299) octau⁹ regū iuda fecit malū corā dño sicut pñ ei⁹ et statū occisus est ab hieu. Hūc regē et duos sequētēs sūz Joas et Amasia pñmittit matheus. qz voluit tan tus ponere tres qterdenas. vel qz scdm Hieronimus et Aug⁹. Jorā accepit vxorē filiā impiissime Jeshabelis iteo filij ei⁹ vsqz ad quartā generatiōz dñi de genealo gia excludū. ambulauit em ochosis in vijs Achab an sui materni vtz i quarto regū. ix. ca. Hūc hieu pñ ceptus militie iorā regis Samarie vna cū oī domo ach ab obtruncare fecit. Cū corp⁹ ex ciuitate Magedon portatū fuit in ciuitate hierosolymoz ibiqz sepultū.

Este Tyberius regnauit ānis. 9. et qz in tyberim st uersus est: que antea dicta fuit albula iteo ab eo nomē accepit et fecit cū Romul⁹ deū. qz credidit cū in ter deos translatus. et esse numen illi flumij. cū vsus Rome fuit valde necessarius.

Athalia ista mulier effrata audēs mortuū filiū suū Ochosiā surripuit regnū. Interfecitqz oīne semē regij. Preter Joas quē vxor Jorade pñificis filia io sam septē annis absconsum nutriuit. postea a Jorada ignominiose interēpta est cū septē annos regnasset.

Este Agrippa filius rex albanor siue ytalozum re gnauit post tiberium patrem suum submersum in Albula. regnauitqz annis quadraginta.

Eonadab fili⁹ Rechab clar⁹ habet. a quo stirps valde religiosa Rechabitaz descēdit. Iste est q. p pherauit hieu qñ voluit occidere pphetas baal. qz fu it zelator diuini cult⁹ et maxie abstinentie et religiōis cū filijs suis. Nota etiā qz filij Rechab ex pcepto pñs q si pegrini et hospites sup terrā seorsuz habitabant ab homibz in tabernaculis domū nō edificabāt sementuz non serebant nec vinum hibeant.

Tempore Joraz regis iuda templi ruine et tem pli utensilia et sartatecta que vetustate vel negli getia athalie pñant. de pecunia collecta reparant ius su regis. quia buculqz sacerdotes neglexerunt huius modi reperare. pecuniam tñ a populo recipiebāt quo usqz ponebatur gazophilatium.

Linea Regum

ytalie

Capis filius

Carpētus filius

Tiberius filius

Agrippa filius

Tiberius regnauit annis 9. et in tyberim st uersus est: que antea dicta fuit albula iteo ab eo nomē accepit et fecit cū Romul⁹ deū. qz credidit cū in ter deos translatus. et esse numen illi flumij. cū vsus Rome fuit valde necessarius.

Lycurgus

Lycurgus scdm Eusebium insignis est habitus. q et tura lacedemonis com
posuit. et licet gentilis fuerit leges tamē iustissimas nāi diuioq iuri cōsol
nas dedit. Nec quicqd censuit. nō ipse exemplū pri⁹ daret. Auri argētū
q vsuz et oim scelerū materiā nō sustulit. Fundos oim equaliter inter oēs diuisit
vt equata patrimonia neminē potētiorē altero redderēt. cōuiuari publice iussit.
ne alicui diuitie vel luxurie in occulto essent. Iuuenib⁹ nō ampli⁹ quā vna veste
vni toto anno: nec aliq cultū q aliū p̄gredi voluit. nec opulētē epulari. Eū sin
gula nō pecunia sed copatiōe meriti iussit. Pueros puberes nō in forum sed in
agrū deduci iussit. vt primos ānos nō in luxuria: s in oī ope ac labore agerēt. Ni
hil eos somnū causa substernere. et vitā sine pulmēto degere. nec pri⁹ in urbē redi
re q viri facti essent. Constituit virgines sine dote nubere: vt vxores nō pecunie
causa eligerent. seuerusq matrimonia sua viri coaceret cū nullis dotis frenis te
nerent. Maximū honore nō diuitū et potētū s senū esse cēuit. Nec et alia sīta q
solutis antea morib⁹ dura videbant auctore eor appollinē delphicū finxit et in
de se ea tenuisse. Deinde vt eternitatē suis legib⁹ daret iureiurādo eos astrinxit.
ne quid de tam diuis legib⁹ mutaret donec reuertere in patriā. et simulās se ite
rum cōsulare appollinē. vt qd addendū qd diminuedum his legib⁹ videretur.
Profect⁹ ē autē et etābi volūtariū exiliū ppetuo egit. sed et mores ossa sua in lo
culo plūbeorū i mari abijci iussit. ne si ad patriā deferrē
p̄tgeret. lacedemonēs se a iuramento solutos eē putarēt.

Isaias

Isaia filius Josaphat regis iuda decim⁹ rex israel
Duxit a puero belizei p̄cussit Jorā cū omni domo
achab. et destruxit domū baal et ei⁹ p̄bas occidit. Si
heu vitulos aureos in betel et dan nō dereliquit. Ideo
Asael rex syrie missus a dño mltos occidit in isrl vbi
moritur postq regnauit. 28. annis.
Isayas p̄ba nobilis: mag⁹ euāgelista a bto hic
ronimo dicit q p̄ba. vn⁹ de qtuor p̄ncipaliori
bus circa h tpa clar⁹ habet ppter euidentā p̄bic sue.
Iste Joachas valde atzū⁹ est cū tota gēte ab aza
bele rege syrie. et ideo deprecabatur dominum et
pauillū releuatus est.

Osee

Osee p̄ba primus de. xij. mittit contra decem tri
bus. hic fuit fili⁹ Beerī q̄uis p̄bia beerī nō
habeat apud nos. p̄bauit autē Osee tempe ieroboā
regis israel filij Joas qui ioas simul regnauit cūz oīa
rege iuda. 14. annis. et in iuda fuerunt quatuor reges
sub quibus Osee prophauit vt dicit osee. i. scz oīas.
Joachas. Achaz et ezechias.
Iste Joas p̄cussit syros tribus vicibus iuxta ver
bum belizei. et tulit vrbes de manu Asaelis et be
nadab filij Asaelis. restituitq regno suo. Ipse etiā af
fixit amasiā non volēs sed compulsus. supbiā ei⁹
humiliavit incipiens regnare. 37. anno ioas regis iude.
Iobel scōus propheta de. xij. de iuda. et futurā ei⁹
tribulationem prophetizat.

Jobel

Jeroboam satis bellicosus et victoriosus fuit. con
trixitq regem syrie et restituit regnum israel sicut
prius insuper et damascum iuxta verbum Jone p̄phe
te. Attende q sit instabilis status regnorum israel. cō
tritus vsq ab nouissimum humiliatus est valde. Sy
ri eleuati iam ad infirmis mirabiliter deprimunt. sic
qui fuit supra fiet infra. et econtra. qui fuit infra ascen
dit supra vt post descendat infra. Nec est rota volubi
lis huius temporis. et ideo non est mirum q pau
ci electi ad hoc assumuntur a domino et q viri sensati
huiusmodi instabilitatis negociū totis viribus fugere
contēdunt. Vide augustinum de ciuitate dei in multis
locis Si boni regnāt mltis p̄sunt. econtra. si mali rē.

Linea Regum israel

Isayas

Osee propheta

Jobel

Jeroboam

Linea Christi

Joas

Amasias

Iste Jonas (Anno mdi. 4306.) cu septē esset an-
nozu a Joade pontifice rex constitut^{us} est. fecitq^{ue}
bonū cūctis dieb^{us} Joade. Post ei^{us} vero mortē delin-
tus blandicijs magnatorū: Cor ei^{us} depravatū est in in-
teritū suū. Iste ioas lapidari iussit zachariā filiū ioa-
de summi pōntificis: inter templū z altare qd erat i anno
Anno regni sui penultimo.
Remulus ille regnavit annis. xix. tempe Joas
regis inde. qui posuit presidū albanorum inter
montes vbi nunc est roma. Ex eo iulius et auētī^{us} fi-
lij superstites sunt.
Amasias ille (Anno mdi. 4346.) p^{ri} bona incia
malū habuit fines: qd p^{ri}ue satis vsq^{ue} hodie in
potestantib^{us} appet. Multos nāq^{ue} officiū destruxit etiā
notabiliter pbatos. cuius exempla hic sunt plurima.
Iste etiam deos seyr adoravit.
Iste auētīnus filius. xxxv. annis regnavit et
ab hoc mons auētīnus qui nunc est pars vrbis
vbi sepultus est accepit nomen.
Rochas fili^{us} auētīni regnavit ānis. xxiij. cuius
laudes virgil^{us} hoc versu extollit. Proxim^{us} ille
prochas troyane glia gen^{is}. Iste duos p^{ri} se reliqt fili-
os videlicet. Amulū z Numitorem patrem Rhee ro-
muli et rhemi matris.
Regnū inde post mortē Amasie fuit. xij. annis si-
ne rege: qd subtiliter oportet accipe ex collatioe
annoz regu isrl^{is} et iuda. quia Amasias cepit āno scdo
Joas regis isrl^{is}. et osias fili^{us} amasie cepit Anno. 27.
Jeroboa regis isrl^{is} qd tps^{us} extēdit se ad. 41. annos. a
qbus subtrahē annos amasie: sic remanēt. 15. quib^{us}
Osias parvul^{us} erat: nec adhuc ad regnū ap^{er}t^{us}. hoc autē
ix. et mltē alie hystorie nō habēt. sed alibi h^{ic} supplet
et scdm hoc oportet concordare eas. alioquin errabis
quo ad supputationem annorum.
Daman princeps militie regi Syrie fac^{it} lepro-
sus: accessit cū lris recōmendatoris ad regē isrl^{is}
ut curaret a lepra. Cū autē advenisset ad domū helisei
fuit eam et lavaret se septies in Jordane z mūdaret. Qd z si p^{ri} indignās
nō acquiesceret: demū ad suasionē servoz p^{ri}gens ad iordanē: z lauas se: mūdatus
est a lepra. q^{ui} reuerēs ad heliseū: cū multa ei obtulisset: nihil voluit accipe. Sed
Siesi discipul^{us} helisei occulte accessit ad naamā postq^{ue} recesserat. z petijt ex pte
helisei quedā ab eo: portās ea ad domū suā. Quod scil^{icet} tetent helise^{us}: z ppter
hoc lepra percussus est Siesi z semē eius vsq^{ue} in sempiternum.
Iste Amul^{us} fratre suū Numitorem de regno eiecit. z Lausus filiū ei^{us} interfecit
et rbeam eiusdē filiā ad subtrahendā spem. plis sub specie bonoris veste p^{ri}
petuā virginitatē dicavit. sed cū septē regnasset annis Rhea gemios peperit fi-
lios. s. Remū z romulū. z postea amul^{us} a Romulo z remo cū adolevisent occi-
sus est. z Numitor restituit^{us} fuit in regnum quia fuit avus eorum.

Naaman Syrus

Naaman Syrus

Linea regum ita-
lie

Aramulus filius

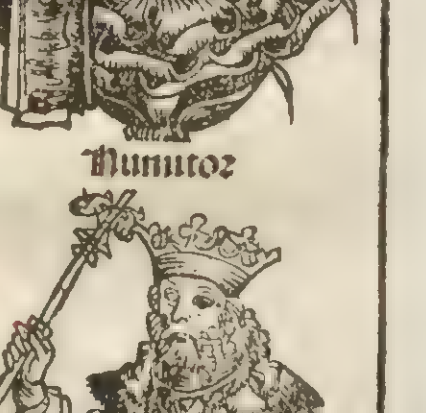
Anentius filius

Prochas filius

Amulius

Numitor

Lausus

Hic est helise^{us} p^{ro}pheta q^{ui} pallio be-
lie iordanē diuisit. cū sale aquam
dulcoravit. xij. pueris sibi illudētib^{us}
maledixit q^{ui} vrsi deuorauerūt: trib^{us} re-
gib^{us} aquā dedit sufficere exercitū ton-
Olen vidue multiplicavit. filiā sunami-
tis resuscitavit: colloq^{ui}ndas emēdavit.
Panes ordeaceos p^{ro}p^{ri}o augmentavit.
Naamā mūdavit. Siesi cū p^{ro}genie sua
leprosus fecit. exercitū syrie cecavit. sa-
mariā a fame z obsidione liberari p^{ro}p^{ri}e-
tauit. Asabel regem syrie z hien regem super israel constituit: regi
ioas tres victorias de Syris. p^{ro}misit. mortuūq^{ue} suscitavit.
Numitor iste restituit^{us} in regnū. statim p^{ro} occisus fuit a romulo.

Linea pontificum

Amarias

Abiathar

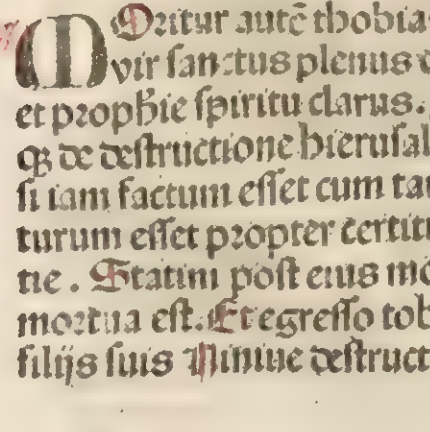
Adonias

Abiathar

Abiathar

Abiathar

De regno Israel fuit sine rege annis. 33. ut habetur ex collatione regum iuda.

Amos

Amos fuit tertius de duodecim prophetis contra gentes multas prophetauit et specialiter de tribu iuda.

Abdias fuit quartus de duodecim prophetis prophetauit contra iudam. is an quidam moyses in sepulchro helise sepultus. Eo tpe sparsit semina seu lacrimarum per iudam. i. belando vagantes. scripsit orationes suis ut alios munitos ducerent ne gentes perirent.

Jonas propheta dicitur quod iussu regis ninive misit ad ninitas quod audierunt eum. Michas fuit sextus de duodecim prophetis. Iste Naum fuit septimus de duodecim prophetis. Hic rex iudae historia thobie exempla tribus tota.

Jonas propheta dicitur quod iussu regis ninive misit ad ninitas quod audierunt eum. Michas fuit sextus de duodecim prophetis. Iste Naum fuit septimus de duodecim prophetis. Hic rex iudae historia thobie exempla tribus tota.

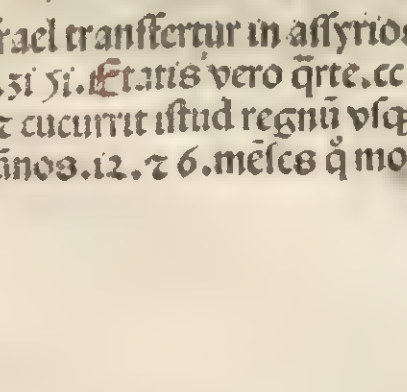
Jonas propheta dicitur quod iussu regis ninive misit ad ninitas quod audierunt eum. Michas fuit sextus de duodecim prophetis. Iste Naum fuit septimus de duodecim prophetis. Hic rex iudae historia thobie exempla tribus tota.

Jonas propheta dicitur quod iussu regis ninive misit ad ninitas quod audierunt eum. Michas fuit sextus de duodecim prophetis. Iste Naum fuit septimus de duodecim prophetis. Hic rex iudae historia thobie exempla tribus tota.

Jonas propheta dicitur quod iussu regis ninive misit ad ninitas quod audierunt eum. Michas fuit sextus de duodecim prophetis. Iste Naum fuit septimus de duodecim prophetis. Hic rex iudae historia thobie exempla tribus tota.

Abdias

Iste Zacharias rex israel cepit regere anno. xxxviii. Orie regis iudae fecitque malum sicut predecessores sui. et hic est quartus post brieu et percussit eum bellum et regnavit per eo. quod statim percussus a manabem: regem et vita caruit. 4. regum. 15.

Iste manabem cepit regere anno. 39. Orie regis iudae fecitque malum coram domino. Et eum tradidit deus in manus regis assyriorum qui induxit eum et cetera gentem mille.

Phaceya cepit regere malum coram domino eumque percussit phacee et regnavit pro eo. Iste phacee interfecit osee et regnavit pro eo: fecitque pactum cum rege syrie et vastavit iudam: Ideo theglathphalasar rex assyriorum oppressit eum et transtulit quasi tres tribus in assyrios.

Osee fuit ultimus rex israel. et captus est a salamana-sar rege assyriorum et israel translatus est in assyrios.

Osee fuit ultimus rex israel. et captus est a salamana-sar rege assyriorum et israel translatus est in assyrios.

Osee fuit ultimus rex israel. et captus est a salamana-sar rege assyriorum et israel translatus est in assyrios.

Osee fuit ultimus rex israel. et captus est a salamana-sar rege assyriorum et israel translatus est in assyrios.

Sine rege. reges Israel

Zacharias

Manabem

Phaceya

Phacee

Osee

Osee

Osee

Israel transfertur in assyrios. Anno. xi. Osee qui est annus mudi. 31. Et tunc vero quarte. cc. lxi. cepit regnum dacedonum in quo primus regnauit caranus vel caranus annis. 28. et cucurrit istud regnum usque ad alexandrum magnum inclusive per. 24. reges. qui quidem cepit anno mudi. 3550. et regnavit per annos. 12. et 6. menses qui mortuo apud babilonem impium ad pios transferretur.

Medorum Regni

Principium

Medorum regni principium fecit Arbaces natione medus. Sardanapalli olim regis prefectus. anno sexto Orie regis. Sardanapallus ei ultimus assyriorum rex cum regnasset annos. xx. de quo dio-
dorus Siculus in historijs grecorum multa differuit. Iustinus quoque scribit. Sardanapallus rex
vir oim muliere corruptior repertus est ab Arbace prefecto suo inter scortorum greges purpuram colo tra-
bens sub mulieri habitu eius fila partiens. Unde indignatus arbaces in cum milites in conurbatione exci-
tauit: et pugna commissa vincitur rex qui regiam suam ingressus pyram quam ipsemet fecerat incendit. et seipm
cum innumerabilibus diuitijs concremavit. Iussitque ut Tullius libro quinto tusculanarum questionum refert
hec verba busto suo inscribi. Nec habui que edi queque ex saturata libido hausit. Alia iacent multa et precla-
ra relicta. Ac sic illud maximum omnium regnorum finem sue tante diuturnitatis accipiens ad medos trans-
latum est post annos (ut diuus pater Augustinus libro. 18. de ciui. dei ca. 22. scribit) mille trecentosque
ut etiam belli qui primus rex fuit tempora computentur. Apud medos aut regnatum est annis. 128. Ispani-
em orientis monarchiam (ut Iustinus scribit) spe non re quidem ad medos suos transtulit. quod postea da-
rius perfecit. Verum post Sardanapallum etiam assyriorum fuere reges: sed non monarche usque ad Me-
dum ciuitatis subuersionem. Media autem regio in asia minori est assyrie et persie ac mari hyrcano conter-
mina. In qua quattuor regiones memorantur esse. Vbi medus ipse Medec filius in honorem matris me-
deam urbem condidit. vbi et regnum ex suo nomine medorum constituit. Sub cuius potestate per hec tem-
pora orientis imperium fuit. Id autem postea sub astyge in magno culmine fuit. sicut patet Iudith ca. 1.
Verum Cyr persarum rex imperium illud extinxit. et ad persas detulit. Post persas medi etiam macedo-
nibus paruere. deinde parthis. Media autem vulgari nois terra a septentrione hyrcano mari terminatur. ab
occasu maiori armenie et assyrie partes. A meridie persie. ab occidente hyrcania ac parthia que montibus exclu-
ditur. Strabo quoque dicit media multum olim potentem regionem in medio Tauro sitam esse eam in duas partes
diuiserunt. Altera maiorem vocauere. Altera atropaciam. Maioris metropolis Ebatana fuit magna ciuitas et
imperij medie caput. qua et parthi postea vsi sunt. Nam reges ibi estatem agebant cum sit frigida. hyemem vero se-
leucie que secus tygrin est. prope babilonem. Atropacia ab atropate duce noisata est qui obstitit ne ea macedo-
nibus subigeretur Medie pars is postea rex declarat regionem hanc a media sequestrauit cuius successores re-
gnum continuantes cum armeniorum regibus affinitatem contraxere deinde cum syris et postremo cum parthis.

Macedonum Regni

Principium

Macedonum regni principium Carnaus quidam macedo fecit. Vir ingenio et manu promptissimus
Post innumera prelia cum finitimis regibus strenue gesta Macedonia ortus sui prouinciam si-
bi subiiciens. in eaque regni sedem primus constituit. Atque duodecimo regni Orie regnare incipiens
(teste Eusebio) regnauit annis. 28. Macedonia autem huius carni regnum europe prouinciam esse di-
cunt. et a macedone Oxyridis filio primo cognominatam fuisse inuenimus. quam (Solino teste) Tracius Li-
mes ab oriente precingit. A meridie epyrothe thessalie: Ab occidente dardania et illiricus. Et in septentri-
one paphlagonia. Fuit tamen in isto principio angustis terminis. sed postea regum suorum virtute et gentis
industria subactis finitimis ita ampliata. que eam plinius in quarto Centu quinquaginta populos aliqua-
do tenuisse scribat. De qua Solinus qui edonij olim populi queque macedonia erat terra. aut emathium thes-
salicumque erat solum. nunc omne vniuersum vocabulo macedonica res est factum corpus vnum. Regnum ita-
que macedonicum illustre potensque fuit. Et que maxime Alexandri magni temporibus. Sed omne pontificis in-
deorum temporibus destructum fuit. In quo quidem regno memorabile quoddam factum legimus contigisse
quod cum illirici et thraces coadunati finitimos hos macedones atterere conati essent. coegerentque macedones
missa pugna fugere. tulerunt in cunis infante defuncti regis filium: quo iuxta aciem posito. acriter repetere cer-
tam. quasi ideo victi essent. quod bellantibus defuerit auspicia regis sui victoris futuri. Tandem illiricos magna
ecce fuderunt. ostendentes hostibus priore pugna regem. non virtute macedonibus defuisse cuius quidem regis nomen
ignorat. Macedonia autem terrarum imperio quodam potita que inter duo maria. preterit Egeum et Adriaticum
Latus et meridionale thessalie atque magnesie terga preterit. Partem septentrionalem pconia et paphlagonia
excipit et ipse regiones in macedonum postea iura concesserunt. macedonie addite. Epyrus quoque macedonia et
Illirica terra. altera meridie. altera septentrione excipiens in adriatico littore.

im regna
4. reges.
transfert.

Quarta etas mūdi

Lidorum regni principii

Lidorum regni principium fecit Ardisius siue ardis quidam grecus vir genere et animi magnitudi-
ne insignis. Octauo quadragesimo regni Orie anno lydus primus regnare cepit. Et regnauit te-
ste Eusebio annis. 26. Lydia vero minoris asie regio quam in parte nunc mozeam appellare dici-
mus. Et ut plinio placet libro quinto naturalis hystorie. prius Meonia dicebatur: sed postea a lyto Atthis
regis filio fratre Tyrreno lydia dicta fuit. Qui duo fratres propter regni breuitatem se simul ferre non
possent: Tyrrenus forte discedens in ytaliam venit. Eamque partem que ad mare inferum versa est: quā et
am Tyrrenam a se nomiauit. Lydus vero illuc remaneus meoniam a se lydiam vocauit. In qua fuerūt vr-
bes Ephesus. Colophon. Clazomene et phoea. Id tñ regnum haud multum insigne fuit: quod postea a
persis sub Cresio rege (qui chaldeis contra persas auxilium tulit) subuersum fuit. Hoc regnum ducentis et
triginta annis sub nouem regibus steterat. Quorum nomia et tempora hic apponimus.

Ardisius	1	an. 36	Landaules	4	an. 17	Sadyates	7	an. 15
Aliaces	2	an. 14	Sigius	5	an. 36	Aliactes	8	an. 49
Aldeles	3	an. 12	Ardis	6	an. 37	Cresus	9	an. 15

Olympias prima apud grecos quinquagesimo regni Orie anno ex agone Gymnico instituta est a
captiuitate troie vsq; ad olimpiadem primam anni. 406. Aeschyli atheniensium iudicis secūdo
anno. prima olympias acta quod erat agon gymnicus in qua Chorebus helyensis extitit victor.
Hely agunt quinquennale certamen quattuor annis in medio expletis. In quibus principes annui consti-
tuuntur quattuor quā Olympiade ipbitus filius Praxomidis siue hemonis primus constituit. Quāq; alij
scribant q; hercules octauo Jair iudicis israel anno Olympia cum agone apud grecos ad honorem iouis
in Olympo mote prim? ostendit qd de quinquēto i quinquēto quattuor in medio ānis expletis fieri voluit.
A quo vsq; in presens tempus supputantur anni. 405. Greci aut quinquennale certamen celebrare assueti et
am quattuor annuos principes in ludo et certamine illo constituentes tempus illud quattuor annor olympi-
adem appellauerunt. Quadriēto scz in vna olympiade supputato: hec nāq; festiuitates et ludi in quin-
quēto semel fiebant. Ne si vltius protuberentur obliuioni darentur. Aut si citra fierent expensarum nul-
mictas graueret. Olympias igitur quattuor plenos continebant annos. Et quidem sub centesima nona
gesima tertia olympiade dominus noster iesus xps nasci voluit ab hoc tempore greca de temporib? hysto-
ria vera creditur. Nam ante hoc vt cuiq; visum est diuersas sententias protulerunt.

Spartanorum origo

Spartanorum genus. et ipsum tempestate hac. Alcumene lacedemoniorum rege mortuo. eorumq; regno
consumpto. hoc modo principium habuisse Iustinus in tercio Epitomatū suorū refert. Lacedemo-
nios cōtra Messenos decennale bellum sumpsere. Qui post aliquot annos querelis vxorum et post tā lon-
gam viduitate reuocarentur. veriti ne hac pseuerantia belli spem prolis amitterent. Decreto statuerunt ut
virgines eorum cum iuuenibus domi relictis promiscue concuberent. maturiorem futuram conceptionem
rati. si eam singule per plures viros experirentur. Ex his nati ob notam materni pudoris spartani enocari
sunt. Qui cum ad annum trigessimū peruenissent metu inopie (nulli em pater existerat cuius in patimo-
nium successio speraretur) Ducem phalantum assumunt filium Araci. Itaq; nec salutatis matribus quarū
adulterio infamiam collegisse videbantur. ad sedes requirendas proficiscuntur. diuq; per varios casus ia-
ctati. tandem in italiam deferuntur. Et oppugnata arce tharentinorum. expugnatis veteribus incolis. se-
dem sibi constituunt: Quorū postmodum amiciciam egiptij reges ac iudei summope quesierunt. vt libe-
ratus brundisium se contulit. quo expulsi veteres tarentini concesserant.

Juda sine rege
Linea Christi

Linea regum Assyriorum

Quarta etas mundi

Folium LV

Linea christi Ju
da sine rege

Dzias

Joathan

Achas

Ezechias

Manasses

Ozias (Anno mudi. 4388.) Amasie regis fi
lius: duodecim regu iuda multe masuetudi
nis et dignitat. Vir iste fecit qd bonu erat co
raz dno: excepto qd sibi sacerdotiu vi usurpauit sub
azaria pontifice. In eo qd voluit adolere incensum sup
altare thimiamatis. ppter qd lepra percussus est: et ter
re mor fact. Ex q media ps motis scissa est: ortos
regales oppsit. hostes tñ p circuitu pstrauit: hieru
sale exornauit et muros qd ioas destruxerat restituit
leprosus fact: zacharias fm lege moysi extra ciuitate
eu expulit: et Joathā fili ei. p eo rexit. Meru cu ob
isset trāstulerit eu i hierlm et sepeliert i sepulchr regu
Este Sardanapallus omni muliere corruptior fuit
prim puluina iuuenit: bitu semico indur. inf
meretrici greges purpurā colo trabes. Demu p ar
bacē pfectu medoru idico sibi bello deuict. cernēs
se nō posse euadē seipm cu diuitijs pcremauit: cessa
uitq illa mag mōrchia assyrioz: q stetit vltra. 1305.
annos. Et surgūt tpa horreda pene ad xpi natiuita
te in qb sanguis hūan in toto mōdo qsi aq effus ē.
Dull rex Assyrioz et sequētes volētes recupe
re monarchiā nō modicu turbauerūt terrā.
Joathan anno mundi. 4440.

Este Theglathphalazar cepit terras neptalim et
galilee. Et eos q trāstordane erat trāstulit in as
syrios. postea ob petitionē Achas obsedit damascū
et Raasim regem damasci interfecit.

Salmanasar obsedit samariā: trāstulit isrl in as
syrios. et cessauit regnū isrl qd stetit ānis. 282.

Este Achas (Anno mudi. 4466.) regnauit in iu
da post mortē patris sui Joathā: hic pessimus
fuit ydolatrie dedit: cōtra quē veniēs in preliū pha
cee rex occidit in vna die de iuda centū viginti milia
bellatoz: et ducēta milia pueroz: et puellaz. et mulie
rum duxerūt captiuaz: qd tamē refectos remisērūt cō
sulente ppha. Cui tpe condita est roma.

Ezechias Anno mudi. 4472. filius Achab qñ
tūscem regū in iuda. optimus fuit: reduces
populū ad cultū dei: bui tpe regnū isrl. s. decē tribu
um defecit: trāstulus a rege salmanassar assyrioz: bu
ius Ezechie tpe sennacherib rege Assyrioz veniente
cōtra ezechiā et regnū ei: et obsidēte hierusalē oratō
nib ei et ysaye et humiliatōib in vna nocte angel
dñi interfecit centū octogintaquiq milia exercit sen
nacherib: sicq liberat est: Ipse aut Ezechias siue p
pter elationē siue ppter ingratitudinē ad mortē vsq
infirmat ē. Sed penitēs sanat signo sibi dato de re
uersiōe solis p decē lineas q oratorib babilonie oñ
dit oēs thesauros. Cui ysayas pdixit oia a babilo
nijs asportāda: phase aut solēmissime a pplo celebra
ri fecit. Dormiuit deniq Ezechias cu patrib suis.

Este Sennacherib ascēdit in iuda cōtra Ezechias
virū scīm. et percussit dñs exercitū ei vt sup. Ipse
aut turpiter fugiēs puenit in ninuē et afflixit indeos
et thobiā. tandē a suis filijs occisus est.

Manasses (Anno mudi. 4501.) fili Ezechie post
eū regnauit in iuda quiquagintaquiq ānis: hic
pessim fuit: ydolatrie dedit et augurijs. pphas occi
dens et picipue ysayā serra lignea secari faciēs. Qui
tñ captiu duct in babilonē penitēs et valde hūiliat
in illa captiuitate veniā obtinuit. Et ad regnū suū
reduct est. cui successit fili ei amon patrē imitat in
vicijis s nō in pnia. q et a suis occisus est.

Este Assaradon fuit filius Sennacherib.

Linea regū assy
riorum

Sardanapallus

Sardanapallus

phull

Theglathphalazar

Salmanasar

Salmanasar

Sennacherib

Sennacherib

Assaradon

Quarta etas mudi

Sophonias
propheta

Linea pontificu

Elchias

Abanuk
propheta

Baruch
interpres et notarius

Azarias filius elchie

Jeremias
propheta

Sarayas filius azarie

Olda
prophetissa

Ananias
Azarias
anahel

Josedech

Sophonias

Baruch

Jeremias

Urias

Abacuck

Olda prophetissa

Sophonias ppha no-
vus duodecim pph-
tarum Abusi nobilissimi i-
ter hebreos viri fili? pph-
tauit destructione hierusa-
lem et reedificatione.
Este Urias ppha occi-
sus est a rege ieconia.
Prophate minores

Abacuck ppha in nu-
mero duodecim pph-
tarum decim? pphie spiritu
plenus: apud iudea in pre-
cio fuit: pphauit contra Na-
buchodonosor et babilone
hic etia danieli prandiu at-
tulit dum in lacu leonum es-
set apud babilonem.

Baruch hieremie prophete notarius propheticum librum edidit: in quo co-
solationem de reditu a captiuitate prenuat.

Este hieremias ppha scis-
simus et ab ipo matris vte-
ro scitificat? ex sacerdotib? nat?
incepit pphare adhuc puer. xij
annor tpe regis Josie contra
hierusalem et teplu pphizauit au-
te annis. xl. preter hos qb? p-
phauit in egipto. Ibidez post
multas iniurias sibi illatas apd
Nabuchodonosor occubuit. Eoq; i
loco sepult? et qz serpentes fugauerat post morte cum venerati sunt.

Sarum Sarayam interfecit Nabuchodonosor in reblata cum alijs consilia-
toribus sedechie.

Olda pphissa fuit vxor Sellu summi sacerdoti claruit ac pphauit Josie rei-
gi et presertim hierosolimor euerfione ac populi ipsius captiuitatem.

Oui. Nabuchodonosor statu aurea. lx. cubitoz altitudine in campo statu-
it et conuocauit oes principes regionu ad dedicatione statue. et prece cla-
mabat. Adorate statu q no adorauerit eade hora mittet in fornace ignis arden-
tis. Et adorauerunt oes preter socios danielis: et accusati sunt ad regem et succensa
est fornax septuplu: et missi sunt vincti cu vestib? in mediu fornacis. Quos ante
illos q miserat eos interfecit flama ignis. Angel? aut induxit quasi ventu roris
flante refrigerante eos. Tunc illi tres vno ore benedicebant deum.

Michael-anania-sazia? **D**aniel. **E**zechiel. **M**ardocheus.

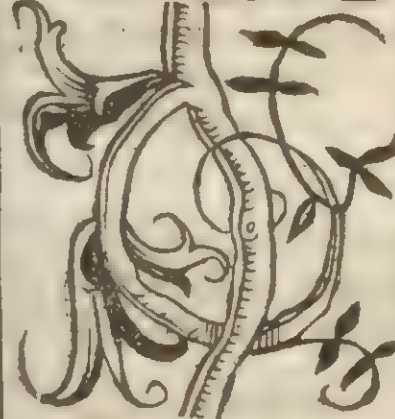

Josedech pontifex tili? Azarie egressus est quando transtulit dominus iudam et hierusalem per manus
Nabuchodonosor. Et ductus est cum alijs captiuus in babilone: dicunt aliqui istum fuisse Esara scri-
bam et sacerdotem aut forsan ipsius fratrem.

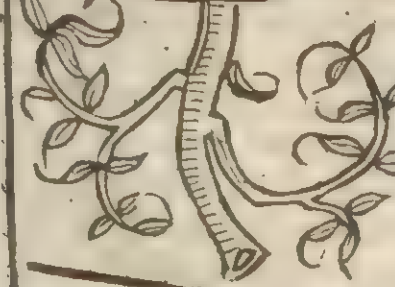
Rhea virgo ve
stalis

Regnū romāo
rū Ro mulus

Re mus

Rhea que et Ilia dicebat Numitoris ultimi latinozū regis filia hac tē
pestate adhuc virgūcula: patre eius vi regno priuato: ab amulio patrio
vestalibus virginibus addita ad ppetuam virginitatē cōpulsā est. Que
cum in pleniorē deuenisset etatē stimulis acta veneris in amplexus incogniti
viri. Et vt alij referunt in martis coniunctionē deuenit. Et pregnans effecta. Ro
mulum et Remum eodē partu enixa est. Quos dum peperisset iussu regis Amu
lij viua defossa est. Qua mortua etiam geminos in tiberim deijci iussit. Verū ne
queuntibus ministris ad ripam fluminis propter aquarum multitudinē deueni
re: illos in ripa posuere. Et sic Amulij imperio abiectis in profluentē Romulus
cum Remo fratre non potuit extingui. Et tiberinum amnem repressit: et relictis
catulis lupa vagitum secuta: ybera admoit infantibus. matrēq; sese gessit. Sic
reptos apud arbozem faustulus regis pastor tulit in casam atq; educavit sustē
tatosq; fere inter greges pecorum agresta vita nutriti. Quarcios pueros fuisse:
siue q; in luco martis enixi sunt. siue q; a lupo que in tutela martis est nutriti. Ad
ulti inter pastores de virtute quotidiana certamina et vires et pernicitatē aue
re. Cum autem adoleuissent non parua pastorum et latronū manu collecta. Amu
lium patrum regē interfecerunt. et numitorē auum in regnum restituerunt. Is
tamen sequenti anno extinctus. Sic latinozū seu Albanozū regum defecere no
mina. vbi sub vno et viginti regibus sexcētis et viginti tribus annis regnatū est.

Remus Rhee vestalis virginis ex incognito patre filius: Romuli frater
hoc anno vna cum fratre suo et auo suo Numitore in regno latinozū re
stituto. deince interfecto vrbe vbi nunc Roma est cōstituerunt ac condide
runt. Et cum gemini erant: vter auspicaretur et regeret: adhibuere piacula. Rem
montem Auentinum: Romulus palatium occupauit. Prior ille sex vultures:
hic postea sed duodecim vidit sic victor. augurio vrbe excitat plenus spei bella
tricem fore. ita illi assuere sanguini et prede aues pollicebantur ad tutelam noue
orbis sufficere vallū videbat. Et dū irridet angustias Rem: idq; increpat. saltu du
biū an iussu fr̄is occisus est. Prima certe victima fuit. munitionē vr̄bis noue san
guine suo consecrauit. ferunt eum a fabio Romuli duce cultro pastorali occisum.
Et in eodem loco vbi futuri muri vestigiū transgressus est sepultus fuit.

Romanozū regni principium

Romanozū regni
Principium

Romulus primus Romanozū rex vigesimoquarto supra trecētesimus
regni dauid anno: etatisq; sue primo et vicesimo numitore perempto: re
gnosq; latinoz in confuso posito pastorum non parua manu collecta vna
cum fratre Remo iam dicto statim vr̄bem parua in solo nequaquā munito con
ditam et a se Romam nominatam primum regnare incepit teste Eusebio: regna
uit annis. 38. Romulus autem licet sub dubio partu natus: eius tamen indolis
(vt plutarcus ait) nequaquā seruilis erat: sed quandā regiam magnitudinē ac p
bitates pre se ferebat. Eminebat in eo natura facilis et ad consilium ciuilem pro
bitatem aptissimum ingenium: quapropter euenit ad magnum dignitatis cul
men. Post romam autem conditam primum eos quibus etatis vigor inerat in
militares legiones distribuit. Ceteram vero multitudinem populum appellauit.
Centum deinde Senatores creans eos patres dixit: ac ex eis genitos patricios.
Prius enim incole decrant: et cum in proximo erat lucus: hunc Asiliū fecit et sta
tim mira vis hominum latini tusciq; pastores quidam et transmarini phruges q
sub Enea archates qui sub Euandro duce influxerant: ita populum romanum
ipse fecit. Matrimonია vero a finitimis petita quia non impetrabantur manu ca
pta sunt simulatis quippe ludis equestribus: virgines que ad spectaculum ve
nerant prede fuere. Et hec statim causa bellozū. Auctis tamē breuioribus hūc
rex sapientissimus statum reipublice imposuit: vti inuenta diuisa per tribus in
equis et in armis ad subdita bella excubaret cōsiliū reipublice penes sec⁹ esset
his ita ordinatis cum contionem haberet ante vr̄bem apud Capree paludem e
conspetu ablatus est.

Remus

Romulus

Numa pompilius

Tullus hostilius

Anchus Marci

Tarquinius priscus

Phaleris

Phaleris est rex
qui regnavit post
Tarquinius priscum
et ante Syllam

76

Phaleris est rex
Sibilla erithrea

Numa pompilius secundus Romanorum rex septimo et xx. regni Ezechie anno post Romulum regnare cepit. Et regnavit annis. 41. Quem cum tribus sabini- nis agentem ultro petiuere ob inlicitam viri religionem. Ille sacra et cere- monias omnemque cultum deorum immortalium docuit. Ille pontifices. Augu- res ceterosque per sacerdotia. Annū quoque in duodecim menses: fastos dies nephal- stosque descripsit. Nec omnia quasi monitu deo egerit: quo magis barbari accipe- rent. Eo denique ferocem populum redegit ut quod vi et iniuria occupauerat impius religione atque iusticia gubernaret. Obijt denique octogenarius leui morbo.

Tullus hostilius tertius Romanorum Rex

Tullus hostilius tertius Romanorum rex: trigesimo nono regni manas- se anno post numam pompiliū regē a Romanis rex susceptus. Regna- vit annis. 31. Cui in honorem virtutis regnum ultro datum. Huius cu- nabula (ut Eutropius scribit) tugurium agreste cepit. et postea adoleſcentia in pa- scendis pecoribus occupata fuit. Validior deinde factus Romanū rexit populū Et primus quidam Romanorum regum fastibus et purpura uti cepit. Ac vrbes adiecto celio monte ampliavit. Post longam denique pacem in albanos bella tulit devictos in urbem admisit: et eorum urbem preter templa evertit. Tandem cum magna gloria belli regnasset cum tota domo ictu fulminis conflagratus est.

Anchus Marci Quartus Romanorum Rex

Anchus marcius hunc regis ex filia nepos: quartus Romanorum rex. qu- ro Josie regni anno post Tullum hostiliū regnum accipiens. Regnavit annis. 25. Hic nulli superiorum regum belli pacisque artibus ac gloria vim- que inferior fuit. Et menta muro amplexus est. Quēnum ianiculumque montes ut- bi addidit et pontem primus Tiberi adiecit: hostiamque in ipso maris fluminisque confinio Coloniam posuit. presagiens animo futurum: ut totius mundi opes et cōmeatus illo veluti maritimo urbis hospitio reciperentur. tandem morbo cor- reptus vitam cum morte mutavit.

Tarquinius priscus Quintus Romanorum Rex

Tarquinius priscus quintus Romanorum rex anno vigesimo septimo re- gni Josie post anchum marciū rex electus. regnavit annis. 37. Is tras- marine originis regnum ultro petens accipit ob industriam et elegantia- quippe qui oriundus Corintho grecum ingenium italicis artibus instituit. Hic et senatus maiestatem numero ampliavit: et centurijs tribus auxit neque pace tar- quinus que bello promptior. xij. namque tuscie populos frequentibus armis subel- git. Inde aureo curru quatuor equis triumphavit. Qui post multa strenue ge- sta ab anchi filijs interfectus est.

Et ea adhuc tempora reges hastas pro dyademate habebant quas greci- stepra dixerunt. Nam et ab origine rerum per dijs immortalibus veteres ha- stas coluere. ob cuius religionis memoriā adhuc deorum simulacris haste adduntur.

Phaleris Agrigentinus tyrannus et orator hac tempestate floruit cui qui- dam perillus eris ingeniosus artifex et ei amicissimus ex athenis agri- gentum ad eum venit: cognita hominis seueria ut eidem placeret ex ere tau- rum artificiosum fabricavit. Et in eius latere ianuā posuit ut reus in eo inclusus subiectis ignibus torqueretur. ut sonus vocis hominis bouis mugit- videretur: quo accepto illum includi iussit. Et primus artificij sui prebuit experimentum ut Quidi- dicit. Nec enim lex equior villa est: que necis artifices arte perire sua hec ipse phaler- is Atheniensibus de se pro illo conquestis rescripsit. Extant enim huius phaleris adhuc celebres et graues epistole.

Sibilla erithrea

Sibilla Erithrea omnium aliarum clarior in babi- lonia orta tempore illo vixit: monachali veste in- duta: velo nigro in capite: manu gestans gladium tur- dum non multum antiqua. mediocriter facie turbata. habens sub pedibus circulum aureum ornatum stellis ad similitudinem celi dicit sic. In ultima etate humilis- bitur deus: humanabitur proles diuina: vnietur. hūa- litati diuinitas. iacebit in feno agnus: et puellari offi- cio educabitur.

Roma urbs toto orbe celebrata: reru tota
mina in latio ad amne tyberi sita. A ro-
mulo ei? peditore noia. vnde decimo. Eze-
chie regi iuda ano: Sedoq octaue olympiadis
ano ab ipo condita fuisse affirmat. Ambitu eius
urbis Plinius ex traditionib? Augusti scribit
milia passus viginti. Flavi? vopisc? scribit Aure-
lius impatore ambitu urbis ad triginta milia pas-
sum ampliasse. Nostra aut ratio metiendi a pri-
scoru ratioe multu variat: si ad nre etatis con-
suetudine metiri volum? vix passu milia qua-
tuordecim ois rome et ianicule siue trastiberine
regionis et vaticani ambit? implebit. Tyberis
fluui? a septentrioeyrbe intrat: et ex latere meridi-
ano versus hostia exit. ita vt ex latere quida dex-
tro vaticani coperiat et Janiculū: q duo regioz
trastiberina complet. A sinistro vero sit romane
urbis ambit? septē plectēs colles. Portas vr-
bis triginta aptas. et septē clausas fuisse scribit
Plin?. Alia que apud prisicos visitata fuerit elu-
cidare libet. Ma cu diuersis tpib? aucta fuerit: et
q intra vltimu muroz ambitu remanebat porte
forma amitteret. fuitq deinde roma diruta ideo
inuestigari ois relinqm?. Flumē tana pma por-
ta appellata: q tyberim eas influxisse affirmat.
nouissime porta ppli dicta. Secda piciana a colla-
tia oppido ppe roma Collatia. Tercia q nūc sala-
ria fuisse quirinalē postea collina q ea in collem
quirinalē itur. Quarta viminalis nūc scē agne-
tis aut numētana. qz ad viminalē collē ducebat
Quinta exquilina qz in exquilis itur. nūc sancti
Laurecij. Sexta neuia q maior dicif. Septima
Almaria nūc scē iohānis. a prisicis celimōtana
a celio mōte. Octaua q in abdito angulo clausa
cernit et metrodori porta dicif: Babusiam fuisse
se a maiorib? appellatā. Latina deinde porta in
mutatū retinet vocabulū qd ea in latinam duce-
bat. Porta appia olim Capena. Vltima trige-
mina intra tyberim aliqñ hostiensis et scē pauli
appellatā restat. cu ad ei? basilicā ducat et hosti-
am versus. Est et alia intra tyberim romane vr-
bis carnē talis. Postremo porta triumphalis oim
celeberrima q etate nostra extat p quā triumpho
agebant. Cui? fundamētozū moles in extrema
tyberis ripa cōspici possunt. et pons similiter ad
illā cōducēs vsq ad hospitale scē spūs et via q
ab eo pōte vsq ad Meronis circum in quo Cay-
callicule obelisc? aspiciat. q nūc corrupte iulia nu-
cupat. et ad sinistru lat? basilice bti Petri adia-
cet triumphale territorium nūcupatur. verum
triumphale territorium et adherētia loca vatica-
ni nomē a vaticano colle assumpsere. et cōstat iā
vaticani collē cū esse qui eccie bti Petri adiacet
p cūctis em reb? celebrior et religiosior cōspiciat
vaticani? reliquijs bti Petri. et ei? excelsa basilica
et romani pōtificis pallatio qd Nicola? papa se-
cund? fundauit et grāde viridariū muris cinxit.
Janicul? regioz ipam totā trastiberinā excepto
vaticano indicat. vaticani vero primum? leo pa-
pa quartus muro munivit tōe suo noie ciuitatē
leoninā vocauit. Ea sex portas nūc stātes habz
prima in Janiculū dimittēs ab eccia cui subia-
cet sancti spūs nomē accepit. Alia est edita in col-
le ptusa. hec et pforata vocat. Tercia posterule
nomē accepit. Quarta viridario pōtificis sub-

iacet viridaria vocat. Quinta iuxta molē hadria-
ni quod nūc castz sancti angeli vocat. porta san-
cti angeli dicif. Sexta s adriani meta ad urbē
p pontē cōducit ab eneas forib? Eneavocatur
Colles septē rome ab auctorib? describunt di-
cētē virgilio libro Georgicor. 2. scilicet. Et rez
facta ē pulcherrima roma. Septēq vna sibi mu-
ro circūdedit arces. Quorū noia sunt Capitoli-
nus. Quētōni? palatin?. Celi?. Exquilin?. vimi-
nalis et quirinalis. Et absq ianiculo et vaticano
septicolis ipa urbs dicebat. Capitolin? mons
dictus cū in eo fundamēta edis iouis foderētur
caput humanū inuētū est et ante Tarpei? a tor-
peyavirgine vestali dicebat. et mōs saturni a q
saturnia tell?. fuit in hac arce capitolij celeberrimū
iouis optimi maximi templū et iunonis
monete. et in eo clangore anserū et alarū strepitū.
Ad. manli? gallos in picipiū dedit. hui? totius
arcis ornamēta cūctis miraculis egiptiorū erāt
anteponēda. quare aurea capitolia cognominā-
tur et domiciliū deoz. Circa cū locū duo fora iū-
gebant boariū et pistariū. Nūc aut preter lace-
ratam domū a bonifacio nono ruinis sup edifi-
catam pter are celi fratru bti francisci ecciaz in se-
retrij iouis templi fundamētis extractā. nihil hz
is mōs capitolin?. tantis olim edificijs exorna-
tus cū delubra edes sacella et tēpla vltra sexagi-
ta habuerit. Quētōni? collis ab aduētū hoim vl-
a rege auētino albano ibi sepulto dicif fuit. in h
mōte ara herculi ab euandro posita. Et iunonis
templū et tēpla diāne et minerve et lucine: fuit su-
per eodē mōte lauretū filia ioui sacrata: et edes
libertatis. habz vero nūc is mōs mōsteriū san-
cte Sabine et aliud scē bonifacij. reliqu? mons
aut ruinis aut vineis pter sancti Alexij cenobiū
quod mihi vetustissimū cōspiciat contextus est.
Palatin? mōs cū palatini aborigines ex agro
reatino cum euandro venerūt hoc nomē accepit.
Sup hoc mōte vt ex cornelio tacito accepim? p
mo urbs roma edificata fuit. Et in eo reges dei-
inde cōsules postea impatores maiori ex pte sei-
dem habuerūt. Habuerūt edes vni ducis. Livi-
us quoq inquit matrē magnā deus a grecia ad-
nectam in edem victorie q est in palatio ptulere
fuit in palatio teste plinio phanū febrū dicatū
Et templū diui Augusti deinde in cēdio cōsum-
ptum. Calicula sup templū hoc ponte trans-
misso palaciū capitolinūq cōiunxit. Cui? et reliq
as quas dā adhuc cōspicere libet. Idē cesar Au-
gust? templū appollinis in ea pte excitauit. Ad-
didit portic? cū bibliotheca latina grecaq. quo
in loco iam senior sepe senatū habuit. Id edifi-
cium admirādis opib? exornatū erat. cōpluraq
a multis extracta sunt. Nūc pter sancti Nicolai
ecciam a calixto papa edificatā q etiā male inte-
gra cernitur. nullū is celeberrim? mons hz edi-
ficiū. qualis aut et quāt? olim fuerit ea edificio-
rum moles indicat ruine inter ceteras urbis cō-
spiciende. Cū itaq tres illos mōtes q primi et
soli in pma vrbe a Romulo cōspēnsi fuerūt se-
clusis ruinis videri poterit ea nuditas quā Ro-
ma nōdum cōdita habuerit. Fuit aut in ea par-
te pallacij quā septentrionē versus in triumphales
Constantini imperatoris arcum vergentem vi-
demus. loc? palladij cui? insignes extant ruine

Roma urbs toto orbe celebranda
Quarta etas mūdi

binas habētes ex marmore portas eo in murorum ambitu ecclia sancti Andree de pallara concluditur. **C**eteras partes alto circumdatas muro vinea implet. **C**elcius mons a celio iubēnio duce (qui Romulo auxilio venit contra latinum) nomē assumpsit. ⁊ fuit vrbi additus quo tpe Tullus hostilius albas euertit. ⁊ postea ibi habitauit: ꝑ curiā fecit que hostilia appellata est. In eo mōte **A**espasian⁹ templū diui claudij edificauit fuerūt in eo phauui veneris ⁊ cupidinis. aliorūq; deorum edes **A**re ⁊ templa. **E**t macellū magnū. **A**ntrus ciclopis lupanaria. cohortes quinq; vigilū: castra pegrina ⁊ armentariū. **M**edio in ei⁹ dorso bine aqueducus supbissimi opis cōspiciunt. **N**ūc eccljās xpianis mōs est ornat⁹ in ea parte ad palatinū montē vergēs monasteriū est bti **G**regorij in paternis edib⁹ ab eo edificatū. **I**nde sanctorū **J**ohānis ⁊ pauli ecclia. **E**stq; in eo hospitale saluatoris: ⁊ ecclia sancte **M**arie in dñica. **A**lteraq; ecclia sc̃i **S**teffani rotunda de ipso mōte celio cognomē hñs: **E**t in fauni ede pri⁹ fundata fuit. **S**implici⁹ papa eam exornauit. **C**ernit nūc integra ad ei⁹ mōtis sinistrā sc̃torū quattuor coronatorū ecclia. **S**c̃iq; erāsmi mōsteriū. **P**roximū noui opis in mōte celio est xenodochiū lateranēse. In extremo eiusdē mōtis iā est basilica lateranēsis sic cognomiata: qz in lateranēsiū nobilissime gētis edib⁹ extructa fuit. **H**ec venerabilis ecclia capita **A**postolorū seruat ceteraq; scrinio: ediūq; supbissima structura toto orbe celeberrima a **C**onstātino data brō **S**iluestro cōstātiniāna basilica appellata. **E**t sic **R**omanorū pōntifici primaria est sedes. sic ab eis plurimū olim habitata fuit. **N**ūc vero pallacia quib⁹ circūdata fuit basilica maiori ex pte corruerāt. **V**isif quoq; in celio mōte porta maior neuia dicta ⁊ amphiteatrū semidirutū: qd statilij thauri maiores nri appellauere. **E**t alia basilica sc̃e crucis i hierusalē ab **H**elena cōstātini matre cōstructa. **E**o loco vbi templa erāt veneris ⁊ cupidinis cōiunctūq; est mōsteriū qd **C**artusiēsi⁹ nūc incolit. **E**xquilini mōtis oim maxim⁹ varro longā posuit expositionē ab excubijs regis **T**ullij dict⁹. **E**xquilie em̃ motes duo habiti. **C**elebrior pars a foro **T**rayani ⁊ turrib⁹ quas comitū ⁊ militie appellāt incipiēs p montē cui caballo nūc nomē est: ⁊ ad terminas vsq; diocletianas. **P**rendit **E**t in portā exclinam q̃ iam sc̃i **L**auretij noīa desinit. **A**ltera ps collis via intersecat que patricij vic⁹ dicitur. **E**t sup hac pte ecclia est celeberrima sc̃e **M**arie maioris durimis a celio mōte p viā que porta **N**euia vsq; ad amphiteatrū qd colloscū vocam⁹ reducif. **F**uerūt in exquilij edificia q̃ plurima ⁊ admirāda. **E**t pri

Вѣсѣ Кота гонимыхъ. Аме нун. 1189.

Anno dñi m dccc

§ ROMA §

Mattheus xxi 17

Rome Numerati sunt. Quadaingenta milia et sexaginta quatuor milia hominum omnes iurati

7 Columna Antea

Genua ligurum domina et regina. quas etiam Ianuam dicimus ytalie vrbis celebris clarissimaq; in ligustici maris litore a quodam Genuo saturni regis filio condita et cognominata dicunt. Alij vt paulus perusinus hystoricus a genuino phetontis socio ob nauseam maris in litore relicto cum parte nauum custode qui iunctis accolis loci siluestribus hominibus oppidum condidit: et genua ex suo nomine nuncupauit. Alij quoq; a Jano ytaloz rege et post troyanam cladem ampliata vbi Jani bifrontis ydolum primo coli ceptum est cuius sigilli inscriptio sic haberi dicit. *Griffus vt has angit: sic hos ianua frangit.* Quidam tamen ante belli punici tempora nullam eius vrbis mentionem haberi dicunt. *Liuius* autem eius incrementum habuisse dicit *Lucretio* prorogatum imperium vt genuam oppidum a magone peno destructum exedificaret. Postq; tempora liguribus genuensibusq; amiciozibus vbi fuerunt. quibus magne copie variaq; bello vsui futura mitterentur maxime oportuna fuisse videtur genua loci natura tunc etiam portuosa. *Fam* Karolus magnus imperator pipinusq; filius rex ytalie et successores franci reges per annos circiter centum summa cum iusticia et humanitate sicut et ceteras ytalie vrbes gubernarunt ducibus illi ad ministrande qui comites appellarentur prefectis. *Hec* plane ciuitas totius ligustici sinus emporium est

Que a quadringentis annis citra (cum ante bano magnum oppidum fuerit) maximum habuit incrementum. Unde et ingentes nacta vires et portu edibusq; superbissimis ac reliquis in omni genere ornamentis nunc vsq; preter venetias ceteras ytalie maritimas vrbes superat. *Queq;* et naualis belli peritia adeo excelluit: vt annos multos maris imperio potiretur et piratarum abstulerit latrocinia. Post karolum vero magnum et filios plurimam ciuium sustinuit tyrannidem. Propter quod et peregrinos dominos sibi inducere aliquando necesse habuit que ciuib; agitata discordijs memoria nostra imperium maris amisit eius enim creberrimas mutationes et oriens simul et occidens admiratur que sic auxilio et consilio destituta imperium eius longe lateq; diffusum pene exhaustum est. *Peras* enim vrbem Constantinopoli oppositam. mitilenam insulam. Famagustam vrbem totius Ciprie insule columnen. Chium insulam: aliasq; grecanicasq; vrbes plurimas a thurcis: alijsq; gentibus ablatas deperdidit vel tributarias fecit. *Lapha* etiam eius colonia in thaurico Cheroneso non procul a bosphoro cymérico amisit. *Qnas* autem hec ciuitas Genua maxime cineribus peris domini. Et carbino quodam Smaragdino impreciabili quem tradunt illum fuisse in quo dominus iesus xpus agnum paschalem in cena domini cum apostolis suis comedit.

GENVA

Tales

Thales philosophus Asiaticus e septem grecie sapientibus primus his temporibus athenis claruit. Hic sapiens appellatus est: secundum quem et septem sapientes vocati sunt. fuit autem conscriptus cuius militum: ideo thales in lesius appellatus est. Scripsit autem de conuersione et equinoctio: et primus inter philosophos dicitur de Astrologia tractasse. nec non et solares eclipses et versio- nes predixit ab egyptijs geometria didicit. In politicis vero optime est consilia- tus. A iuniorum coniuge cum caruisse: et interrogatus cur non duceret dixit. ob fi- liorum amorem: hic principium omnium aqua posuit. mundumque animatum dixit: demonibus plenum. Tempora quoque anni fertur inuenisse. et in. ccc. lxx. dies di- uisisse. Scripsit autem de Astronomia multa que in ducentis carminibus comprehen- dit. Tabulam auream siue mensam a piscatoribus casu inuentam altercatio suborta cuius esset appollinem delphicum adierunt ut indicaret cui danda esset. Appollo respondit illi esse dandam: qui sapientia ceteros femineret: his auditis taletis pbo data est. Ille eam dedit bianti. Bias pitacho. Ad ultimum ad solonem puenit. qui et titulum amplissime prudentie et etiam premium ipsam scilicet mensam auream ad appollinem transtulit: hic tales pauper erat: vacans philosophie studiis: acquisitioni pecunie intendere non valebat. Item fructus et olei ubertatem per Astronomiam futuri anni nouit. Ferturque de ipso quod dum nocte quadam duceretur extra domum a vetula ut astra consideraret. incidit in foueam: eoque lugenter dixit vetula: tu quidam o tales que an- te pedes sunt videre nequis: quod que in celis sunt posses cognoscere: obijt autem anno etatis sue. lxxvij.

Solon

Solon philosophus Atheniensis scdus de septem sapientibus athenis flo- ruit. Atheniensibus leges optimas condidit: quas postmodum Romani ab eisdem acceperunt. multaque beneficia eis contulit: et multo tpe eos sua prudentia a seruitute et tyrannide liberauit. et tandem fortuna mutata profugus in egyptum se transiit: hic dum senex esset pisistrato tyranno athenas occupare vo- lent: toto conatu resistit multis ex ciuibus consentientibus pisistrato. Interroga- tus autem qua spe fretus ut tam audacter resisteret: ait senectute. Hic etiam solon dixit: boni et virtuosus viri apud tyrannos equiparantur calculis rationum. quorum unusquisque plura quam pauciora signat. Ac sic in conspectu tyranni quique magni di- cuntur et clari: quique autem et honore carentes. Interrogatus etiam a creso rege lidori- quis ei felix esse videretur ait Trihalanus atheniensis et cleobis et bico ignoti et ho- mines quorum fama latet. Cresus autem rex ornans se omni re regis fastu sedens in solio: interrogauit eum siquid miri melioris vidisset respondit. Gallos phasia- nos et pavones naturaliter enim colore et flore decorati sunt et millesies meliori- bus. Hic soloni mortuum filium lugenti: non esse flendum ait quidam eo quod flere nihil prodesset. Cui solon eo magis ploro: quo damnum meum irremediabile videas. Interrogatus an vellet quod sui de morte eius lugeret ait. ad hoc multis conatibus laborauit: ut in morte mea dolore et lamento non caream amicorum. Ait etiam nemo dicere debere: se ceteris quibuscumque intollerabiliores amantudines sustinere. Inter ceteras autem leges eius ait. Siquis parentes indigentes non alat ingloriosus est. Filij eorum qui pro republica obire publice nutrantur et doceantur. Ite statuit tutorem cum orphanorum matre non habitare: nec tutoris of- ficiu exercere: in quem orphanorum defunctorum substantia pueniret: nec sculptori anuli licere tenere signu anuli vendit: et si unum oculum habentem quis illo priuauerit. Aicuerit ipse geminis careat: et princeps si ebriosus fuerit damnetur. Responso solonis ad quedam quesita sunt hec. Quid est verbum: ymago ope- rum. quo firmat verbum silentio. Quo firmat silentium tpe. Quid est rex fortis potestas. Quid est lex: ara- nec tela quod si in eam ceciderit quid debile retinet: graue autem ptransit tela rescissa. Mortuus in cipro octogena- rius tpe Sedechie regis.

Chilon

Chilon philosophus Lacetemonius athenis claruit tertia de septem sapientibus grecie qui ob eius profundissimam sapientiam breuiloquus dictus est. Hic iugede causa societatis missus fuit corinthum: ubi duces et seniores populi ludetes inuenit in alea propter quod infecto negotio reuersus est: dicens se nolle glo- riam spartanorum quorum virtus constructo bilantio clarescebat: hac maculari infa- mia ut diceretur cum aleatoribus contraxisse societatem. Interrogatus quid est fortuna. Res- pondit ignarus medicus: multos enim excecet. Docebat autem Chilon dominari li- gue: et presertim in conuiuiis. non esse maledicendum proximis. alioquin audire oportet ea quibus quis tristabit. Ite non esse minandum cuique: quoniam hoc est mulier- bre. Cuius ad calamitatem amicorum quam ad prosperitatem ire. Humiles nupti- as facere. non esse maledicendum mortuo. Semper honorare. Cauere sibi ipsi. Da- num malle quam prauum lucrum. Illud enim semel contristabit hoc usquequaque. Non irridere infelicem dominatorem et fortem mansuetum esse decet. ut cum subditi ma- gis reuerentur quam timeant. Ite dominari. non cupere impossibilia. Et claruit te- pore Sedechie regis. vixit autem quinquaginta sex annis.

Pitacus

Bias Asiaticus

Cleobolus

Periander

Periander

Pitacus Asiaticus mitileneus illustris pbus quart^{us} de. vij. sapiētibz gre-
cie. nō doctrina solū sed etiā in re militari strenuus cū bellū inter atheniē-
ses et mitilēnos instaret. qz ipe mitilēsiū exercitus ductor erat. pugnare
statuit cum firmone Atheniēsiū duce in singulari certamie et rēte habēs sub seu-
to furtim circūvoluit firmone: et occidēs eum saluauit terram: Mitilēses autē ei
principatum obtulerunt quē ipe decēnio tenuit: et ad optimū ordinem ciuitate
reducta: deponit principatū ac decē annis alijs supiuit. et cum pdiues esse po-
tūisset: spreuit diuitias. Hic pitacus vidēs multum vinū in insula mitilēni cresce-
re: volēs ebrietati hominū pcauere lege publica statuit: vt peccās ebrius dupli-
citer puniret. dicebat autē vinū malum et bonum esse: malum quidē ex crapula:
bonū ex natura. Interrogat^{us} quid optimū. ait ad presens bñfacere: qd fidele: ter-
ra: quid infidele: mare. Vixit autē annis. lxx. Et claruit tpe Joachin regis iude.

Bias Asiaticus pmenis pbus quī^{us} de. vij. sapiētibz grece. Hic cū inter
primēses et messanēses instaret bellū et primēsiū milites virgines mul-
tas messanēsiū captiuas duxissent cōfestim bias his visis indoluit: et pu-
ellas captiuas liberās: tanqz prias filias custodiuit induēs eas vestib^{us} nouis
et singlis dotes tribuēs: s; fida custodia remisit ad pentes: inimicis exhibēs pie-
tate. Alio qz tpe dum Aliat^{us} princeps primēsiū ciuitatē obsideret sperās primē-
ses fame deficere: bias tali arte defectū intraneū et victu alium palliauit: duas em
mulas sero impiguitas de ciuitate dimisit vt quasi foruitu ab hostib^{us} caperēt.
quas cum aliat^{us} cerneret putauit illos victualibus copiosis abundare. Misitqz
ad biantē vt egrederetur ad eum de concordia tractaturus. Respondit bias si ex-
irem forsitan primēsiū cepas egerent: Vnde tu magis intromitte legatum. timuit
enim ne ab hostibus captus: flere faceret primēses. Eūqz legati aliat^{us} ingrede-
rentur urbem: Bias acerrimū arene spargens et diffundens desup triticum ostē-
dit legato. quod audiens aliat^{us}: reconciliatōne facta recessit: et sic fuit ciuitas p-
biantis prudentiam liberata. Alio vero tempore (vt valerius narrat) cum terras
eius fortuna mutata hostes inuaderent: et qui euadere hostes potuerunt precio-
sorum rerum suarum pondere onusti fugerent nihil ipse de his deferēs fugit. In-
terrogatus autē cur nihil de bonis suis secum ferret ait: omnia bona mea mecū
porto. pectore enim illa gestabat non visenda oculis: sed animo extimanda: que
domicilio mentis inclusa erant. Interrogatusqz quid sit dulce homini ait.
proprium. Claruit tempore Sedechie regis et scripsit vtilia multa. Eo mortuo
primēses ei templum dicarunt.

Cleobolus pbus Lindius sextus de. vij. sapiētibz grece claruit tempo-
re Zedechie regis iude. Cuius filia Cleobula inuentrix enigmatum fuit
huius enigma fuit: vnus pater: filij duodecim horum cuiuslibet nati sunt
triginta difformes: nam quidam horum albi visui: quidam vero nigri: immor-
tales autē cum sint corumpuntur omnes et deficiunt. Est autē annus duodecim
mensium pater. Celebres sentētie eius sunt hee: Amico benefac vt amicitioz
fiat. Inimicum vero amicum facere stude: Magis enim amicorum inuidiam qz
inimicorum insidias cauere debemus. Illud enim apertum est. hoc autē celatus
malum: nocendiqz fraus que non speratur potentior est. Quanto plus licet tan-
to minus libeat: vxorem ex paribus ducere. nam si ex maioribus duxeris domi-
nos habebis cognatos: non irideas exprobratos nam fies odiosus his. Pro-
speratus ne superbias. et depauperatus ne deficiaris. Mutatōes fortune virili-
ter scito ferre. Scripsit autē de enigmatibus questionēs trium milium carminus
Obijt vero completis annis vite sue. lxx.

Periander Corinthius pbus e septem sapientibus pbus septimus hac tē-
pestate floruit: scripsit dogmata vtilia in duobus milibus versuum. Se-
ntētie eius hee sunt celebriores. volentes secare tyrannos fieri. oportet
beniuolentia fulciri non armis: amicis felicibus et infelicibus idē sis. Quodcū-
qz promittis obserua. Claruit autem periander tempore Sedechie regis iude.
Mortuus est ferme octogenarius.

Anatharsis

Anatharsis phis scita genere. Hic licet magnus et audax in rebus bellicis strenuus esset: ut in doctrina grecorum moribusque proficeret iuit athenas. et ad Solonis sapientissimi domum profectus: nunciari soloni fecit quod venisset ad eum. Anatharsis scita cupiens eum videre et eius amicus fieri si effici possit. Solonis autem responsum fuit: quod in propriis patriis conciliantur amici. Cui mandavit Anatharsis dicens: nunc ipse in patria sum: ideoque licet mihi amicos conciliare. Solon vero in eius promptitudine stupens introduxit eum: et amicum maximum sibi fecit et grandis philosophus est effectus per Solonem. Huius sententie hee sunt. Interrogatus quod quis fieri posset non amator vini: ait. si pre oculis habeat inebriantium se turpitudines: nunquam erit amator vini. Dicebat etiam nauigantes distare a morte ad spissitudinem quattuor digitorum tantum: quia sciebat spissitudinem tantam esse nauis. Interrogatus que nauium sint tutiores: ait que in terra quiete iacent. Interrogatus quid est in hominibus bonum et malum: ait lingua. Interrogatus quid est curia: ait determinatus locus ad decipiendum et superandum seinuicem. Ait etiam turpe quid ausurus te sine teste time. Ait etiam melius est vnum amicum habere multis dignum: quam multos nullius dignos. Post hec abiens in Scythiam iura moresequer artheniensium in scitas introducere conabatur volens patrie profectum afferre: ob quam causam inuidus frater eius in venatione sagittam in eum fixit: letale vulnus probo infligens: qui moriens ait. Per sapientiam in greca saluatus sum: sed propter inuidiam in patria pereo.

Empimenides

Empimenides phis cretensis: hic dum iuuenulus esset missus a patre ad custodiam ouium: declinans in quoddam antrum obdormiuit annis. lxxv surgens autem postea querebat oues putans se parum obdormisse: dum autem non inueniret: iuit ad agrum et transmutata omnia videns: et penes alium possessorem. iuit ad castrum hesitans: illic autem propriam domum intras occurrit seiscitantibus indicans quisnam esset: donec minorem fratrem inueniens iam senem factum: totamque ab eo didicit rei gesteveritatem: notus autem a grecis deo amatissimus esse susceptus est honorifice. Artheniensibus autem peste detentis immolando pestem fugauit: dixit etiam. pecunia auaro supplicium est liberali decem: paricidium proditori. Vixit autem annis. lxxv. et scripsit de genesi et ortu diuino liberos in quinque milibus versuum: necnon de diuersis naturis rerum libros. ix. milium ac quingentorum carminum: fundauit autem apud athenas templum venerandorum deorum. Et solonis sapientissimi tpe claruit.

Simonides

Simonides poeta per mare nauigans ad littus applicuit: et ibi mortuum corpus humanum inhumatum repertum sepeliuit: et cum ipsum sepeliret ab eo admonitus est ne die proxima nauigaret. qui acquiescens monitis interim remansit ipsa autem die procellis et fluctibus alij qui nauigarunt obruti sunt. Huius hec feruntur fuisse sententie. Tutiuse est tacere quam loqui: neminem enim tacendo: multos autem loquendo circumuentos agnouimus. Remedium malorum futura spes est: innocentem non debilitat conscientia in aduersis. Solatiu enim est homini non meruisse quod patitur. Fortuna deserit innocentes sepe: bona spes nunquam. Hic octogesimum annum habens composuit et docuit carmina et gloria batur se in eorum certamina descendisse etate predicta. Claruit autem Simonides tempore manasses regis iude.

Tobias

Tobias iudeus propheta sanctissimus ex tribu et ciuitate neptalim oriundus: mitissimi ingenij et omnis gratie spiritualis prestantis. Qui a salmatarum Assyriorum rege in captiuitatem ductus hoc tempore pietate et religione insignis habitus est. Hic cum apud ninium constitutus preceptorum patrum suorum non immemor: egros visitaret et indigentibus elemosinas preberet: desperatos consolaretur. Ecce tamen plaga tentatus est: pro qua etiam omnem eius deperdidit substantiam ac omnium pauperrimus enasit. Cuius patientiam cum dominus cognouisset statim Raphaelem angelum ad eum misit. Qui eundem visum restituit substantiamque omnem in decuplum multiplicauit. Et cum duos et centum vixisset annos: predicans interitum ninium et instaurationem hierusalem ac templi domini spiritum domino reddidit. Et per filium tobiam et nepotes in ninium uenit sepelitur.

Epimenides phis
cretensis
vixit 177

Simonides
poeta

Tobias iudeus
propheta
vixit 120 annos

Quarta etas mundi

Ire Amon (Anno mdi. 451.) fecit malum coram domino et percussus est a servis suis obiitque in domo sua propria peremptus cumque eius pater suo sepelierunt.

Iosias rex iude (Anno mdi. 458) accepit regnum cum octo esset annorum optime regens. Ydolatrias persequens. Sacerdotes ad instaurandum templum inducens. populum ad observationem legis et dei timorem reducens. Ad azimorum festivitatem que pascha dicitur eos adduxit et phase solenniter celebrari faciens. Hic demum quia prexit ad pugnandum contra regem egypti contra voluntatem domini vulneratus grauter in hierusalem ductus migravit ad dominum super cuius morte flere. lamentationes fecit. Cum in omnibus rebus ita gloriosus extitit: ut cum eo iudeorum gloria fere orta simul et extincta fuerit. Iste iosias adhuc in puericia quesivit dominum. Perseveravitque usque in finem adeo religiose conuersatus est in lege domini quod dicitur non habuisse similem in regibus iuda.

Iothas (anno mdi. 459.) malum fecit coram domino: ideo tradidit eum dominus in manus pharaonis necho regis qui eum captivum duxit in egiptum. Et eius seniori fratri et eodem patre progenito noie Eliachim tradidit regnum mutans ei nomen Joachim.

Seleucus vir iustissimus

sancta dei tui precepta custodire: si sic maluit paganus puniri. p iusta lege sua que eam inultam relinquere.

Ieconias cognomēto Eliachi etiā fuit fili? Josie et cōstitut? ē rex a pharaone ut daret multā cētū talēta argēti. Et q? fecit malū corā dño ascēdit contra eum Nabuchodonosor et factus est ei servus annis tribus. Postea cum rebellaret iterum contra eum ascendit interfecitque eum in hierusalem et projici fecit corpus eius extra murum.

Ioachim cognomēto Ieconias fuit fili? ieconie: fecitque malū corā dño: tō statim est amor? ne regnaret et vincit? est trāslat? in babilonē. Māst aut ioachi iste in carcere apud balthazar. 37. annis et fili? eū a vicul? post mortē p̄is Nabuchodonosor soluit.

Sedechias anno mdi. 4600. fuit tercius filius Josie et ultimus regis iuda et hierusalem et malus. non audiuit hieremiam prophetā ideo perijt et omnis iuda cum eo ductus in babilonē. Fructusque sunt oculi ei? et occisi filij eius hec quippe hieremias et ezechiel pphetaverant quod vincit? duceretur ad babilonicum regem. Capto igit? rege universus populus caldei trucidaverūt. Et qui gladium evaserant ad serviendum caldeis abducti sunt.

Septem Sapientes mundi

Nomina septem sapientum
Quena cunctat
at nates diversis orbis
honorat

Nomina septenum sapientum grecia cantat.
partibus ac notos diversis orbis honorat.

Ales milesius vñ de vii. sapiētib? clarus habetur: q? post theologos et poetas sophi dicti sunt: id est sapiētes: iste tales p̄mus potuit predicere de fctū solis et lune ut dicit Augustin? de his folia precedentia gesta ac dicta eorū manifestant.

Tales
Solon
Chilon
Periander
Cleobolus
Bias
Pitacus

Septem sapientes

Linea Christi

res et
ue dū
coacti
tempo
Rhoo
duces
nu vel
ic por
ci pul
Qui p
et vñ
et legi
nitor
liorib
rat. E
nigen
stolis
quoq
ruere
stiter
uinus

Massilia

Massilia transalpine gallie ciuitas primo anno regni Sedechie a Phocensibus aduentu pfugis co-
 dita fuit. Vmporibus enim Tarquini regis ex asia phocensiu iuuent⁹ hostio tyberis inuecta ami-
 ciciam cum romanis iunxit. Inde in vltimos gallie sinus nauibus profecta: Massiliam inter ligu-
 res & feras gentes gallozum codiderunt: magnasq; res (siue dum armis se aduersus gallica feritate tuent⁹: si-
 ue dum vltro laceflunt a quib⁹ fuerant ante lacefliti) gesserunt. Namq; phocenses ex ignauitate ac macie terre
 coacti studiosius mare q; terras exercuerunt: piscando. mercedo. plerunq; etiam latrocinio maris (que illis
 temporib⁹ gloria habebat) vitam tollerabat. Itaq; in vltima oceanu ora pcedere ausi: in sinu gallici hostio
 Rhodani amnis deuenere. Cui⁹ loci amenitate capti reuerfi domu referentes q; viderat. plures sollicitauere
 duces classis furius et Peranus fuere. Condita igitur Massilia est ppe hostia rhodani amnis in remoto si-
 nu veluti in angulo maris: hec olim clarissima ciuitas in loco petroso sita: magnitudinis eximio extitit. Idu-
 ic port⁹ subiacet pulcherrim⁹ qui arcē pugnatissimā loco edito habet: in qua quidē olim appolinis delphi-
 ci pulcherrimū templū structū erat. Sed ligures incrementis vrbs inuidetes eos assidue bellis fatigabant
 Qui pericula ppulsando intantū enituerūt: vt victis hostib⁹ multas colonias cōstituerūt. Ab his igit galli
 et vsum vite cultioris: deposita & māsfacta barbaria: et agroz cult⁹ & vrbes menib⁹ cingere didicerūt. Tūc
 et legib⁹ nō armis viuere. tūc & vitē putare: tūc oliuā ferere cōsuerunt. Adeoq; reb⁹ & homib⁹ imposit⁹ est
 nitor: vt nō grecia in galliā emigrasse: sed gallia in greciā videret. Ad quā plane urbē complurimi ex nobi⁹
 lioribus romanis p acquirēdis doctrinis trans mittebant: nam cor⁹ victus frugalis & modestus semp fue-
 rat. Cūq; varios sortita fuisset vel dños vel tyrānos: pro vt se tpa offerebāt. nūq; tamē aut legē aut ab alie-
 nigenis suspēdia pertulit. preterq; a cathelanis. Hinc Lazarus quē dñs a mortuis suscitauit prim⁹ ab apo-
 stolis destinat⁹ fuit episcopus. Cui⁹ quidē reliquie nūcūsq; magno in honore apud eam habite sunt. Fertur
 quoq; et beate Marie magdalene ipsius lazari sororis corpus ibidem quiescere. Apud hanc clarissimi flo-
 ruere viri. Saluianus & Huse⁹ presbiteri in diuinis nō mediocriter instructi atq; Gennadius similiter pre-
 sbiter greca latinaq; lingua eruditissimus. qui de viris illustribus more diui hieronimi librū edidit: & cor-
 uinus orator: victorinus rhetor et alij complurimi.

*Sancta regina
 que de
 iudeis
 fuit*

Pherecides phus

Quarta etas mundi.

Pherecides phus

Pherecides Syrus natione; philosophus egregi⁹ pittaci philosophi au-
ditor tempestate ista ingenio singulari praeclatus agnoscitur. Qui prim⁹
apud grecos de natura et de dijs scripsit. primusq; teste Cicerone libro. 1. tu-
sculanorum questionum animos sempiternos esse affirmavit. Qui et teste Lacer-
cio multa praedixit que mirabilia videbantur. Hic etiam Plinio teste libro. 12. Pro-
phetiam orationem primus condidit: fuitq; praeterea Pythagore philosophi prece-
ptor. Et Taleri philosopho lras plurimas scripsit. Et ab eodem multas suscepit.

Pitagoras

Pythagoras phus

Pythagoas preclarissimus philosophus natione sami⁹. Et ipse tempestate hac
toto orbe terrarum clarissimus fuit. Hic a primeuo eximie pulchritudinis
ac venustissime forme insignis fuit. Qui cum musice plurimu doctus fuisset cui⁹
principia apud grecos primus ad artem pduxit. Et geometriam omne pfectat
q; pondera et mensuras inueniens etiam grecis primu contulit. In primis namq;
circa Arithmetica vocauit: et medicinam non neglexit. Animas vero hominu
de corpe in corpus transire opinatus est. Licet autem etas illa nullum sibi pepe-
risset equalē se tamen sapientes appellari erubuit: sed se phm id est amatore sapi-
entiae dixit. Italae legem dedit: cu apud Corinthiam ethruie urbem ex grecia ve-
nit. Eius institutu fuit ne scholas eius intrans de philosophicis ante quinquenni-
um disputaret. Eius libri ab Atheniensibus feruntur concremati. Variē eius se-
runtur sententiae per Laercium: vna hic apponim⁹. Fugienda inquit modis om-
nibus et abscondenda sunt hec omnia scilicet languor a corpe. imperitia ab ania
luxuria a ventre. a ciuitate seditio. a domo discordia. et a cunctis reb⁹ intemperantia.

Sapho poetissa

Sapho poetissa

Sapho Cretea diuini ingenij poetrix per hec tempea clauit et plectrum pri-
ma inuenit. Hec viro ditissimo nupsit. Ex quo dydan filium suscepit habu-
itq; discipulas Anagoram Milefiam Congillam Colophoniam et c. quas etiam
lyricos quosdam docuit versus. Scripsit autē hec modulōs lyricos Epygrāma-
ta: elegiam. tambos et monades: fuit quoq; vates nobilissima.

Ezechiel ppheta

Ezechiel ppheta

Ezechiel propheta et sacerdos domini vir sanctus. Qui cum rege Joachim
captiuus adductus fuerat in babilonem. pphetavit futuras populi iudeo-
rum calamitates. Et hec ex babilonia in hierusalem ad Sedechiam regem misit
Cui tamen rex idem non credidit. Tricesimo deinde etatis anno: et captiuitatis
sue quinto librum pphetie componere cepit: hunc reliquit iudeoru Dan et Gad
quibus praedixerat eos in hierusalem non regressuros apud babiloniam interfe-
ctus est. Et in sepulchro Sem filij noe sepultus.

Daniel ppheta

Daniel ppheta

Daniel desideriorum vir et ppheta celeberrimus ex regum iudeorum fami-
lia natus. A nabuchodonosor chaldeorum rege in babilonē cum Joachim
rege captiuus ductus: et ab eodem enutritus anno nono Sedechie regis hieru-
salem postq; paruulus in fontem Susannam a morte liberasset: diuino spiritu il-
lustratus: primam regi caldeorum visionē soluit. Ideo curatorem regni consti-
tuit: quo mortuo filio eius balthasar cu litteras in pariete exposuisset terminū ei⁹
pronunciauit. Destruo autem babiloniorū rege a dario Astyagis filio in Me-
diam pductus. Inuidia autem preuolente in lacum leonum missus: deinde salua-
tus in precelliore honore habitus. Scripsit autem librum pphetie in decem vi-
siones diuisus quas se vidisse refert. Tres sub Nabuchodonosor. Tresq; sub bal-
thasar eius filio. Septimam et octauam sub dario: et duas vltimas sub Cyro tā-
dem in Ebathenis Medie ciuitate sepultus.

Bononia vrbs vetusta Romanorum Colonia primum ab etruscis felsina deinde a boiis gallozum populis gentili sermone boionia nuncupata. Etruscorum enim prius ultra appenninum primaria et postea boiozum caput fuit. deinde Bononia dicta. Eam liuius dicit Coloniam a romanis deductam: agrumque eius fuisse captum de boiis gallis: qui ager prius fuit erat etruscorum. Expulsis etruscis romani trium milium virozum in eam deduxere. quorum auxilio aucta et amplificata fuit ita vt per tempora Augusti et aliquot imperatozum trium opulentissimarum ciuitatum ytalie supero mari adiacentium vna fuit. Suetonius autem dicit octu milium bononiensibus q in anthoniozum die tela antiquitus fuerant gratiam fecisse coniurandi cum tota ytalica pro partibus suis. Idemque neronem imperatozem orasse latine pro bononiensibus scribit ad consulem et ad senatum. Ad annum salutis quadragesimum supra octingentesimum Sergij pontificis romani os porci prius appellatum temporibus quum lotharius tunc imperator luduicum filium romani cum copijs mitteret bononienses illum multis incommodis damnis affecerunt. Quam ob rem ille conuerso qui ita preterierat exercitu vltionis modus excessit. Et

post agri vastationem factamque in insontibus p vicos villasque repertis cedem. obsessam urbem captamque reddidit immunitam. Deinde anno domini. M. cc. lxxi. tam potens fuit vt liberam mari adriatico aduersus venetos navigationes prohiberet tribusque annis bello contenderit. q sedato inter bononienses orta dissensio. que ciuitatem plurimum attriuit. vt ad manus romane ecclesie deuenire opus fuit. Et per magistratum ecclesie romane circumdataz muro que nuc habet ac diu postea opibus amplificataz constat Postea bononia crassa et pinguis (cum frumentum vna et alia queque ad victum necessaria habundanter producat) dicta est. Excellentissimum omnium disciplinarum gymnasium a temporibus theodosij vsque ad nostra tempora summa cum gloria in ea et pmasit ac floruit. Est enim mater musarum appellata. q ibi canonum ciuilium liberalium artium sacrarumque litterarum discipline tradant. Ex ea viri sanctitate doctrinaque copulrimo emerere. Sed q maxie prestat diuus petronius vrbs episcopus qui vitas patrum composuit. Genuit hec vrbs Guidone archidiaconum. Iohanne andree. et iohannem calderinu celeberrimos iure consultos q monumenta laude digna post se reliquerunt.

Bononia

Constituit Nabuchodonosor regem hierusalem patrum Joachim mathaniam: ut seruiret ei sub tributo interposito religione iurisiurandi: et mutato nomine vocauit eum Sedechiam. Vicesimum primum etatis annum agebat Sedechias cum regnare cepisset. Et. xi. annis regauit in hierusalem: fecitque malum coram domino. Erat enim superbus cogitans ut adhereret regi egiptiorum: nec iurisiurandum re- si babilonie seruauit. Beaciebant eum pseudoprophete dicentes: in proximo babilonios vincendos ab egiptijs. Hieremias vero ei suasisit ut spem in deo et non in hoie poneret. Cum aut nono sui regni anno sub ordinantibus egiptijs tributum caldeis promissum denegaret: et in libertatem se vendicare tentauit. Et ius- turandum transgressus. Quam obrem Nabuchodonosor ira peractis cum ingenti exercitu ad eum venit: et diu obsedit et tandem fame coactum eum ad deditionem compulisset. Et aperta est ciuitas circa mediam noctem: fugit autem Sedechias cum omni domo sua nocte ad viam deserti: persecuti sunt eum principes diluculo: et comprehenderunt. Et vinctum traxerunt eum ad regem Babilonie in reblata. Is dicens eum ingratum fuisse percepti ab eo imperij: et deierasse in deum. Oculos eius effodit et cathenis vinxit eum ut adducerent in babilonem. Et cum eo Josedech: et eius vniuersam familiam trucidari mandauit. innume- ros quoque ciuitatis hierosolime traxit in seruos ad babiloniam: ac totam urbem vna cum templo euerit et incendi precepit. Sed et assyriorum regnum a medis destructum obtinuit: Ideo babiloniorum regnum factus est oim monarcha. Hic fuit exitus regni hebreorum: et caldeorum regni principium. Caldea autem Asi- re- gio arabie coterminia longe plana sed fontium quod maxime indigua. In qua Babilon maxima ciuitas regni caput erat. Medorum quoque regnum defecit. Cum ultimo assyages octauus et vltimus rex medorum. 38. an- nis regnasset temporibus Sedechie. tandem Sedechiam inde perit. Lxi.

Hierosolimorum excidium

Hierosolymorum excidium
Hierosolima nobilissima et vetustissima ciuitas per varia tempora pluries vastata fuit. Primo a babilonio rege. Dum nabuchodonosor caldeorum rex tempore Sedechie cum ingenti exercitu in iudeam venit ibique magnis cladibus eius ciuitates affectit. Ac etiam ipsam hierosolimam obsedit. Deinde profectus contra pharaonem regem egipti quo fugator: nabuzardan sui exercitus principem ad obsidendas hierosolimam rursus mittit. Ibique decem et octo mensibus statione firmata iudei se et vrbes caldeis ignominiose tradiderunt. Qui rege interfecto muros et turres euerterunt. templa incenderunt. eiusque vasa sustulerunt. Et per lxx annos templi solitudo permansit. A cyro rege persarum laxata est captiuitas. Extractum est templum sub dario rege persarum et medorum. Secundo ab Aiotheo egiptiorum rege. Que enim passa est iudea a medis egiptiis macedonibusque non enumero. Tercio ab Anthiocho epiphane crudelissimo omnium tyranno facta est euersio. Sic hierosolimam ciuitatem sanctam menelao prodente vi cepit. et sanctum locum spoliauit inuitisque homines in pios qui compellerent iudeos carnes porcinas comedere. et a patribus legibus se transferri: et non templum domini: sed iouis olimpi cognominare et ydolum venerari. Quarto a pompeio iudeam vicit omneque hierosolima: et tributarios fecit. Et ut strabo habet. Pompeius eam cepit: obseruato ieiunij die: dum ab omni opere iudei abstinere impleta fossa et ad motis scalis. iussitque menia omnia conuelli. Post hos quinto Gabinius Scaurus vrbes iudee et precipue hierosolime insultauit: et herodes magnus et iohannis captam: oppidum seruauit. Sexto ad extremum funditus evertitur anno secundo imperij vespasiani die octaua mensis septembris: a Tito eius filio vrbs capta et templum subuersum. Quam cum cepisset coplanatis menibus: fossas etiam impleri iussit. Urbe autem illam quam vicissim victores gentium romani tam clarum opus esse dicebant: ut Titus: tunc exercitus: post imperij gubernator in ipso ingressu menia vrbs admirans: tantam

Jerusalem reuerentem per aduam imperatorem et nomine eius hanc uocem
 dicit et amplius ista ut lorum patrum et inter multos ad primum
 finit, et hoc est terra reuerentem. quia per Jerusalem fuit et a
 per ediche et ad amphim amphim et yachubom, et a dno ipso reuerentem
 per et dicitur ipso fuit xij

Destructio Ierosolime

Quarta etas mudi

vic oriam non humane virtutis sed diuine gratie fateretur. In ea vastatione fuit ea hominū strages ea fa-
mes miserorū funesta necessitas: Que si ex ordine noscere cupis Iosephum lege. Non audita sed visa et cō-
munita sibi cū ceteris referente. Veniēs de viqz Tit⁹ romā cū patre suo Vespasiano triumphū celeberrimus
egit. Simonē qui vrbis excidij causa fuit in triumpho pductū postea laqueo p totā ciuitate traxerunt multis
confossus vulnerib⁹ interfecerūt. Vespasian⁹ templū pacis edificauit vbi iudeorū preciosiora instrumēta vi-
delicet tabulas legis penetr alii vela. ⁊ alta multa reposuit. Ea aut vrbis vsqz ad adriani principis tpa la-
tronū sicanorūqz facta est receptaculū. Et p quiquagita ānios: deinde ciuitatis mātere reliquit. Quā po-
stea Adrianus impator memib⁹ ⁊ edificijs instaurās de suo noie helyam appellauit: et diu⁹ Hieronim⁹ ad
paulinū scribit ab adriani tpius vsqz ad impium Constantini p annos circiter. clxxx. In loco resurrectionis
simulacrū iouis in crucis rupe statua ex marmore veneris a gentilib⁹ posita colebat. Estimantib⁹ psecutōis
auctorib⁹ qz tollerēt nobis fidē resurrectionis ⁊ crucis: si loca sancta p ydola polluerent. Adatores deū. no-
stri gloriolissimā ciuitatē diu possessaz. tandē amiserūt. Karolus em magn⁹ multo sudore primo urbē illaz
vendicauit deinde pditam recupauit Gotthefridus. Ad quā retinendā etiaz Conradus cesar: Ludouicusqz
rex francoz nō dubitarūt coactis exercitib⁹ in asiam pficisci. At cū nri principes postea desidia se se dederūt
neqz hierosolima nec Antiochia in potestate nra remāsere. Heu pudor: heu dolor fons ⁊ origo nre salutis
defecit. Templū illud Salomonis fama clarū: in quo domin⁹ toties pdicauit: Bethleē in qua nat⁹ est. Cal-
uariam in qua crucifix⁹ Iplius crucis possidet inimici. Sepulcrus dñi gloriosum in quo ppter nos obcorū
miuit in dñor: saraceni in ptate habēt. Et nisi velint xpiani inuolare nō possunt. En ipam dei viuetis ciuita-
tem officinalqz nre redēptōis: quā de⁹ nri miraculis illustrauit ⁊ pprio sanguie dedicauit: In q pnie resurre-
ctionis flores apparuerūt: Adachometi satellites pculcāt. Et ea vrbis nūc sceleratē genti impio paret. / Hist. Ios.

DESTRUCTIO IHEROSOLIME

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

Assumptio
virginis

LXIII annos
790

790

Captiuitas igitur hebreorum que fuit exterminium populi hierusalē hic incipit. Et per annos. 70. perdurat. Cum enim populus israel iam multis temporibus ydolis seruiendo: etiam effusionem sanguinis innocentium se grauiter impiasset: volens deus generationem huius populi deperire: septuaginta annorum captiuitatem eundem populum in regno caldeorum statuit sustinere. Hac ratione ut completo annorum numero nouus populus a memoratis peccatis immunis ad renouationem hierusales perueniret.

Linea pontificum
Ihesus

Joachim

Aggeus propheta

Malachias propheta

Sibilla helespontia

Dist reditum populi israel de babilone isti duo presuerunt scilicet ihesus summus pontifex tanq[ue] reges. et Zorobabel tanq[ue] dux q[ui] modus vsq[ue] ad Herodem seruatus est. Et videlicet summi sacerdotes tenerent primatum. duces vero essent substituti. Semper tamen duces erant de tribu iuda iuxta p[ro]phetiam iacob. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius. Hi cum innumera multitudo iudeorum venerunt in hierusalem ad reponendum templum congregantes vniuersam p[ro]uinciam construxerunt altare in loco quo prius edificatum fuerat: et dies tabernaculorum celebrarunt: cepit autem renouare templum sed paulo post defunctus est.

Iste Salatiel (anno m[un]di. 4634.) fuit filius iechonie regis iude quem genuit post transmigracionem babilonis. vt euangelista Mattheus dicit.

Iste Joachim sacerdos fuit filius Iesu pontificis magni. qui scdm[um] Iosephum nominatus est Josedech. Sub quo Zorobabel prophetantibus et adiuantibus Aggeo et Zacharia templum et ciuitatem reposuit. Edificato autem templo pascha cum innumerabilibus holocaustis celebrato ad exornandam urbem eam adiecit.

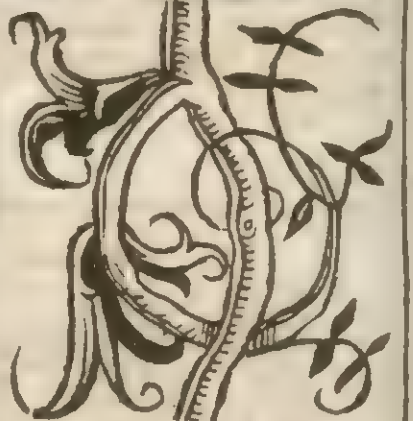
Iste Zorobabel (anno m[un]di. 4659.) iuxta imperium domini fundauit templum. sed longe post apud iudeos maximo in precio habitus est. a Cyro rege princeps populi designatus. primum ex calcea iudeos ad p[ro]p[ri]am p[ro]uinciam reducere cepit. et templum reedificare concedente Cyro incepit.

De illo Abiud (anno m[un]di. 4709.) et sequentibus vsq[ue] ad Ioseph nihil habetur in scripturis. nisi quod a Mattheo numerantur: et ideo nec tempus eorum debite sciri potest. Nisi quod Abiud genuit Eliachim: qui azor: qui sadoch etc. vt Mattheus in principio euangelij testatus est.

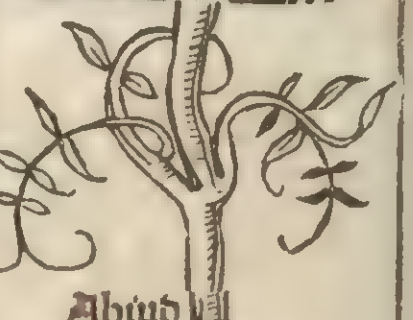
Aggeus propheta in numero duodecim p[ro]phetarum vndecimus his temporibus librum sue p[ro]phetie scripsit. In quo reuerfionem populi et templi edificationem conscribit. ac renouationem ciuitatis: necnon et sacerdotalem obseruationem comprehendit. Completo deniq[ue] templo statim obiit. Et iuxta sacerdotum sepulchra sepultus est.

Malachias propheta hoc tempore clarus habitus sic dictus id est angelus propter optimam vitam. Aiunt q[uod] ore eodem quo p[ro]phetauerat angelus domini apparens eadem iterabat.

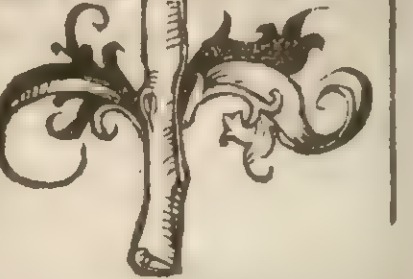
Ellespontina in agro troyano nata vetula et antiqua veste rurali induta ligata velo antiquo capite sub gula circumuoluto vsq[ue] ad scapulas quasi de speculo habitu ita dicit. De excelso celorum habitaculo prospexit humiles suos. et nascetur in diebus nouissimis de virgine hebreica cum cunabulis terre.

Linea Christi
Salatiel

Zorobabel

Abiud

Linea regum Babilonie

Nabuchodonosor

Eulmerodach

Ragufar

Saba dardacus

Balthasar

Nste Nabuchodonosor filius Nabuchodonosor magni fuit tercius caldeorum rex. 18. captiuitatis anno patri in regnum succedens regnavit annis. 10. Vir quidem prestantissimi animi et ingentis potentie qui paternis regalibus multa super addidit multaq; magnalia peregit.

Este Eulmerodach frater Nabuchodonosor precedentis quartus caldeorum rex magni Nabuchodonosor regis filius. anno. 28. captiuitatis iudaice fratre predicto sine liberis defuncto regnum suscipiens regnavit annis. 18. Soluit Joachim de carcere et magnificavit eum. genuit autem tres filios.

Servius tullius sextus romanorum rex nono iudaice captiuitatis anno regnum suscipiens. regnavit annis. 34. Quis matre serva creatum. nec obsecratus inibuit quin gubernacula urbis inuasit. Nam eximiam indolem vxor Tarquinij Tanaquil liberaliter educarat et eius industria regnum adeptus. primus censum in vrbe instituit. Et tres colles. s. quirinalem: viminalem: exquilias vrbi adiecit eamq; augere fossisq; ac muro circumdedit: tandem a Tarquinio superbo genero suo filie sue impulsu occisus est.

Tarquinus prius Tarquinij regis filius et Tullij servij gener. Cui superbo facto cognome indiderunt. Anno quarto et quadragesimo iudaice captiuitatis mortuo socero suo rege romanorum rex factus regnavit annis. 35. Hic regnum autem qd a Servio tenebatur rapere maluit qd expectaret: qui suscepto regno mox piores civitat quos rebus soceri servij fuisse putabat vna cum Tarquinio sororis sue filio interfici iussit. et plerq; per tyrannidem gessit: tamdiu superbiam regis populus romanus perpeffus est donec aberat libido: hanc ex liberis eius importunitatem tolerare non potuit. Quorum cum alter ornatisime femine lucrecie stuprum intulisset: matrona dedecus ferro expiavit. Imperium tamen regibus abrogatum. tandem cum regno expulsus a porrenna interfectus est.

Balthasar enlmerodach regis filius caldeorum rex post patrem regnare cepit. Et regnavit annis. 17. Cuius regni anno primo Daniel ppheta quartam visionem vidit. Is demum captus est: et civitas a Cyro persarum rege adversus fortissime dimicante tradita est et funditus eversa: et adeo ut nullum tante urbis remaserit vestigium Sed eam que modo stat Cambyses cyri filius alio in loco condidit.

Babilon illa magna caput et aufferet ei praeas. Hec pmar maxima civitas totius orbis dicitur: quod ea humano ope extrui vel humanis viribus destrui potuisse pene incredibile videbatur. Que destructio facta est per Balthazarem et Cyrum primos reges morchie persarum.

Babilon

Babilon per Cyrum Regem persarum

Linea regum Romanorum

Servius Tullius

Tarquinus

Linea pontificu

Templum Salomonis perficitur Anno Septimo Darii Regis persarum

Quinta etas mundi

Linea eusti

Linea pontificu

Elizaphat

Joiade vel Judas

Johanes filius Jude

Jeremias

Ezechiel

Zacharias

Lucretia

Area hec tpa vt dicit Orosi? Hox ad magnas partem diei tendi visa est: et saxeis grandis scilicet veri lapides descenderunt de nubibus.

Incipiunt ebdomode Danielis scdm Be-

das de qb? inter doctores est gradus altercatio. Emplo domini in modu castri sexto regno da-

rii anno perfecto Joachim pontifex cum sacerdotibus cum tubis et ornatu soleni laudauit deu.

Templum Salomonis perficitur anno .vii. darii regis persarum.

Iste Elizaphat hebreoru summus pontifex successit Joachim patri in pontificatu. vt dicit Eusebius. sedit annis. 32. Vir tanto honore dignus q sua prudentia ab Artaxerxe persarum rege absolutum a vectigalibus et tributis pro ministris templi obtinuit. potestatem quoq amouendi iudices.

Elachim anno mundi. 4759.

Idas quartus summus sacerdos tpe Dardobei. Cui ex Susis persarum vrbe misit epistolas de obseruatione dieru phurym. Constat em huc multe doctrine et sanctitatis fuisse viru: multis tamē seditionibus agitatum.

Johanes iude pontificis filius quintus hebreorum pontifex. habuit fratrem qui dicebat iesus qui aspirabat ad pontificatu confides de familiaritate vagosi prefecti trans flumē. Cū autē sup hoc aliter caretur cū iesu in templo adeo incitauit fratre vt eum occideret. Ite vagosus omnia ornamenta templi sustulit.

3302 Anno mdi. 4809: De isto Sadoch (Anno mdi. 4859.) etiā nihil habet nisi q ponit Matthei primo cū ceteris in generatione christi.

Iste Jeremias ultimo pphetauit i egipto. Cū q peccata populi increpasset lapidatus est ab eis apud taphnas. Et eo loco lapidibus fuit obrutus sepultus vbi olim pharao rex habitauerat.

Ezechiel propheta hic post multa gloriosa gesta cum quosdam redargueret exacerbati ipm equis distraxerunt per crepidines saxorum atq; excerebrauerunt. Et in sepulchro Sem filij Noe et arphaxat ei? filio sepultus.

Zacharias et Aggeus anno secdo Darii increpauerunt populum propter negligentiam eorum et edificandum domu domini. et sollicitabant Sorobabel vt loquaretur super hoc regi. et annuit rex: et accensus est cor populi vt edificarent templu. Tandem post multa bona opera cōpleto templo. Et ipse obiit Et iuxta aggeum prophetam sepultus fuit.

Lucretia matrona romana omnium romanaru mulierum pudicissima formaq; et elegancia clarissima coniunx collatini a sexto Tarquinio tarquinij superbi filio per vim stuprata semetipam interfecit. Tarquinio igit expulso romani reges defecere. Cum ibidem regnatum fuisset sub regibus septem annis. 240.

Linea Christi

Templum Salomonis

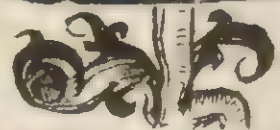
Elachim

3302

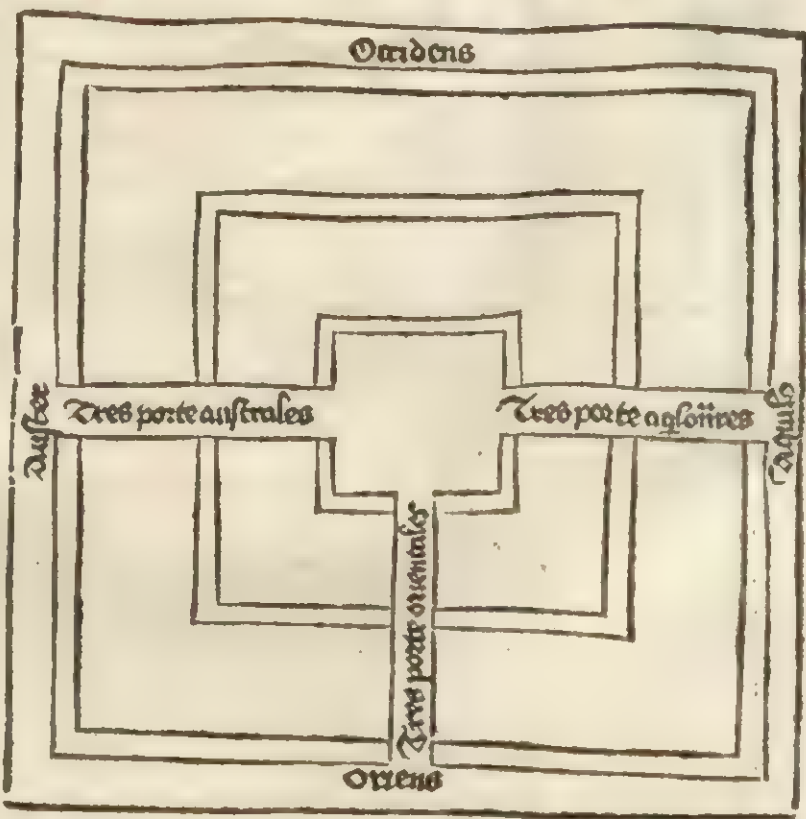
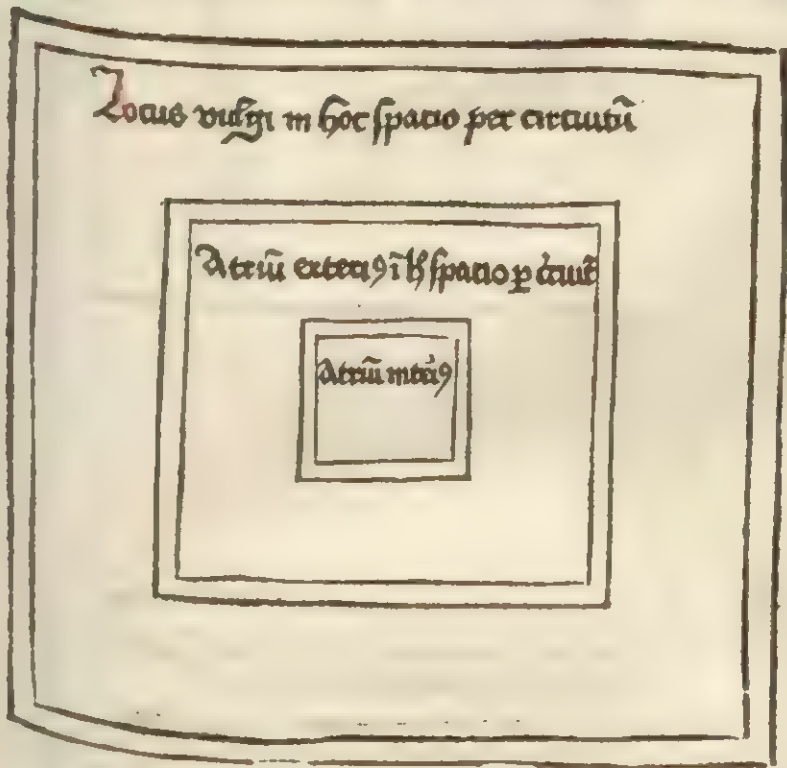
Sadoch

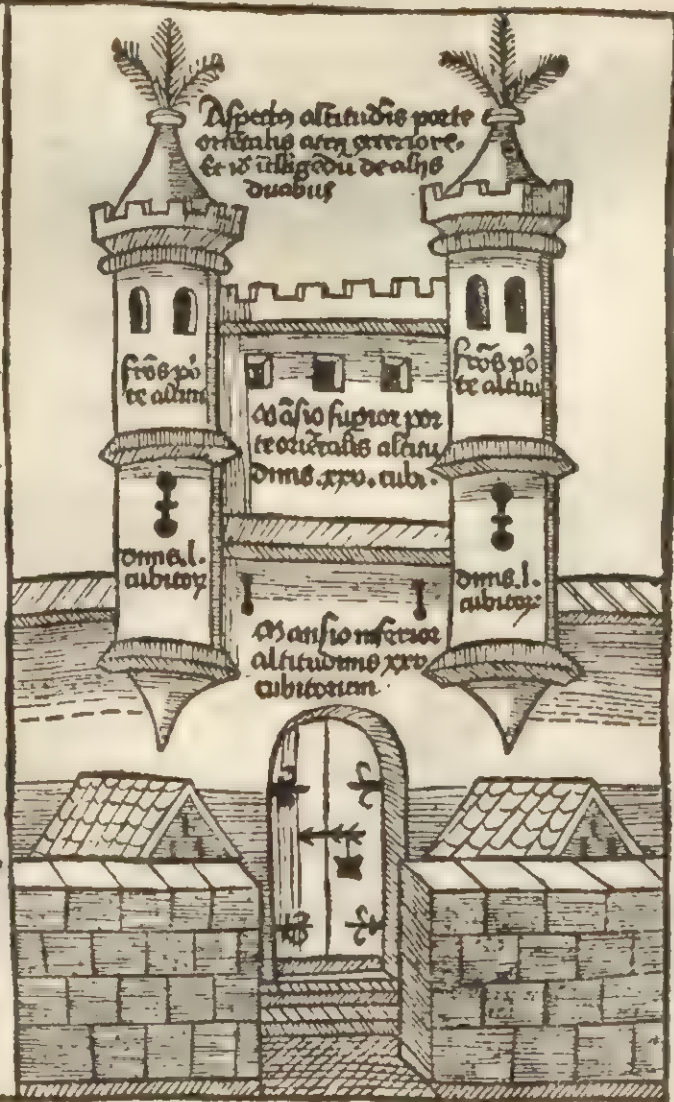
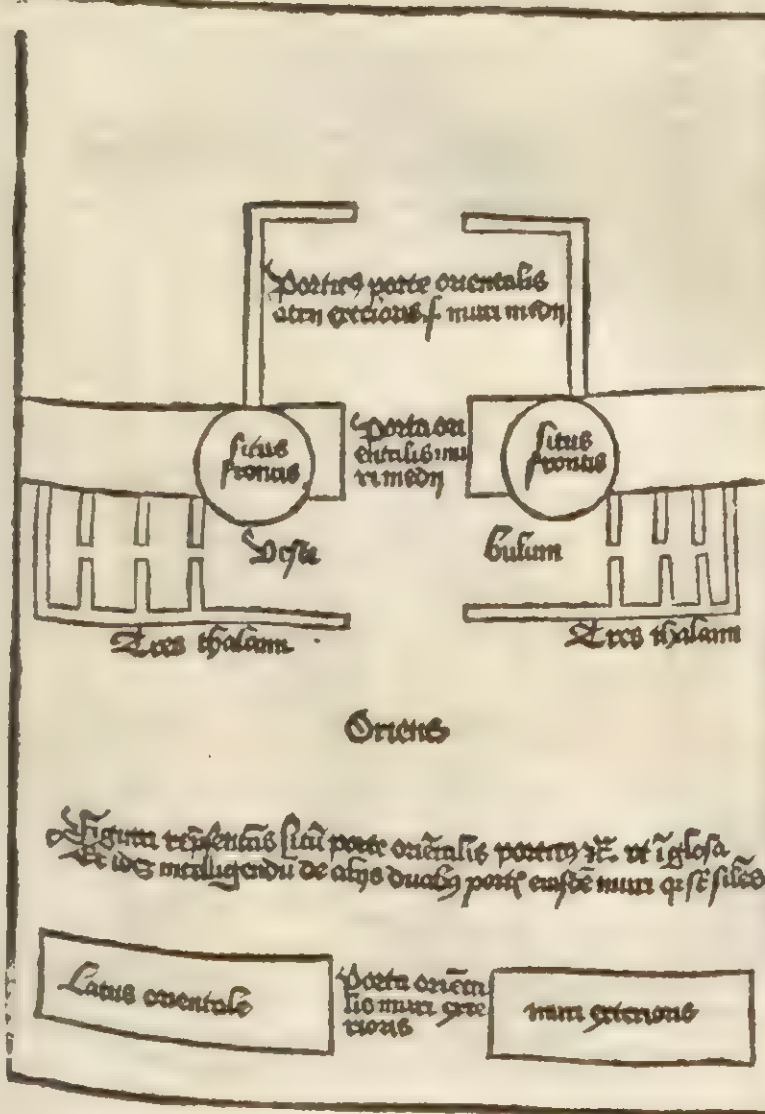
De edificatione templi

Gloriosa ac magnifica illustres viri de templo eiusq; fundamento ac edificatione scriptitant: p̄cipue dominus ppheta Ezechiel in vicesimo quinto anno trāsmigrationis. Qui est annus tricesimus tertius regni Nabuchodonosor in exordio anni decima die. Cū man⁹ dñi factus est sup eum: adductus est a spiritu in terrā isrl sup montē excelsum. Ubi ostēdit ei edificationē ciuitatis ⁊ templi. Et cū hec visio obscurissima sit nec aperta legentib⁹ de ciuitate mirabili in monte cū templo edificata sibi in spiritu ostēsa. Quāvis certi doctores solum de spiritali edificio scilicet xp̄o ac ecclesia intelligant: Victor tamē de materiali edificatione manifestauit: quod veteres hebrei ezechiel in visione imaginaria ostensum fuisse aiūt. Et in iam prescripta reedificatiōe post reditum de babilonia p̄ Zorobabel et Neemias fuisse impletum. Licet ceteri aduersa ponāt: moderniores tamē hebrei p̄ Messiam regnaturum cum magna potentia id futurū expectant. Figuras igitur templi per picturam talis edificiij cum pauca scriptura videamus.

Prima figura edificiij templi ostēsa ezechiel sup mōtem Secūda figura ad facilius capiendū

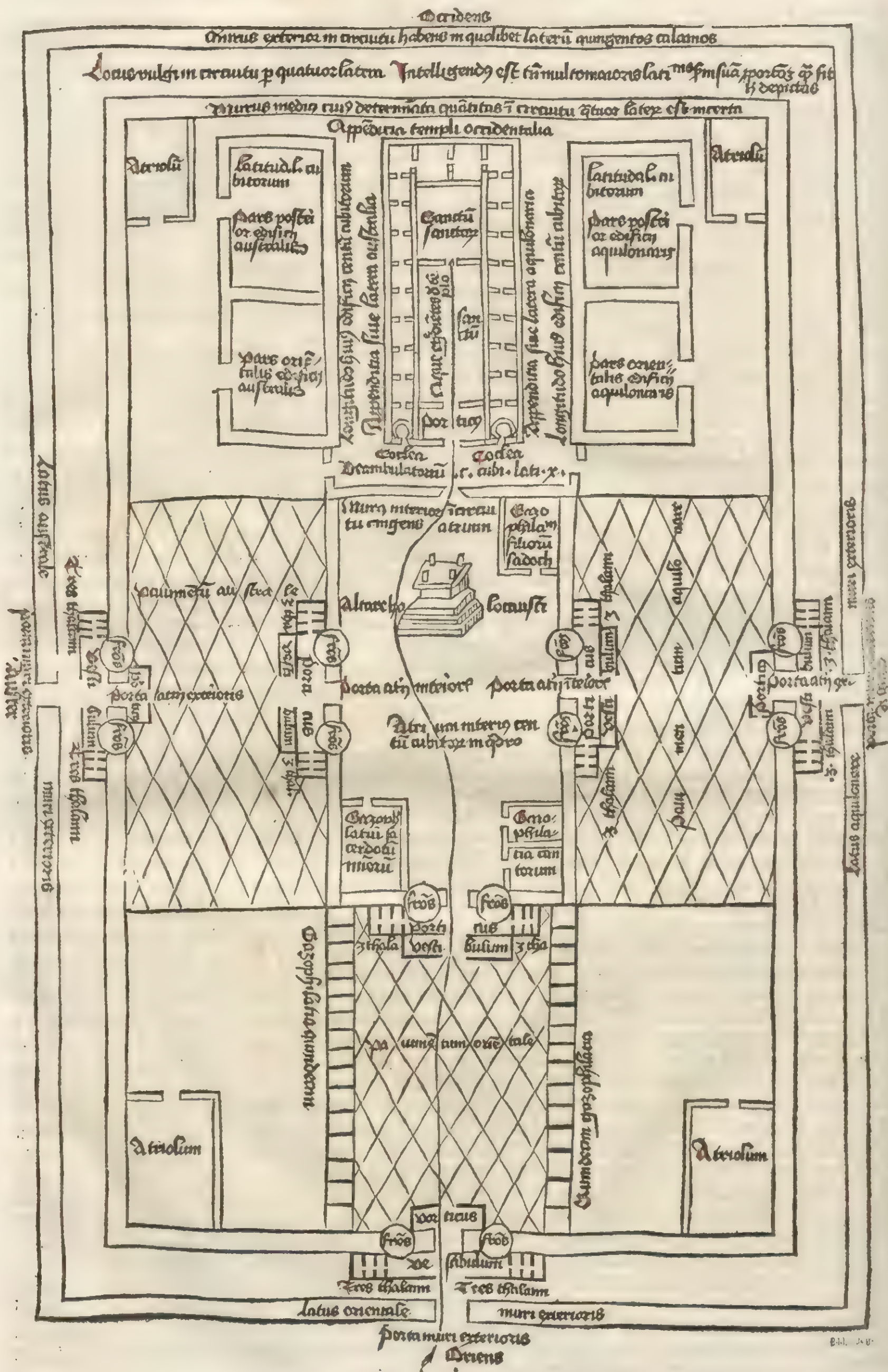
Sequentes due figure ornatū porte representāt

Ezechiel diuinus ppheta. Cum transmigratione babilonis a Joachim rege iude ut premissus est ince-
pit et ipse cum mardocheo transmigratione. Postea sedechias annis. xi. regnauit: in quo anno destructa ē
ciuitas et templū. Inde decimoquarto anno post deuastationē Ezechiel hāc visionē ppheticā vidit
Templū aut ut in figuris cerni potest: multas māssiones habebat: sicut ciuitas: muri ei⁹ erāt. ppugnacula ad
modū ciuitatis. Mons in quo erat templū aliquantulū demissus erat: In parte australi magis q̄ aquilona-
ri. Angel⁹ aut stans in porta muri exterioris locut⁹ est ac mēsurabat certis mēsuris que maiores erāt quam
in ceteris reb⁹ p̄mūb⁹. Totū igit⁹ templi edificū in spacio quadrato sitū erat. Qui vnū lat⁹ directe ad ori-
entem positū: oppositū ad occidentē. Alia duo ad aquilonē et meridiē. In quo spacio triplex mur⁹: Exteri-
or. medi⁹. interior: Spaciū p̄tentū inter mediū et interiorē dicebat⁹ atriu exteri⁹. Reliquū spaciū inter mu-
rum mediū et exteriorē: loc⁹ vulgi appellabat⁹. Gentiles enī ad orandū ob deuotionē templū accesserūt. To-
tū vero quadratū p̄tim in summitate mōtis in plano erat: p̄tim in mōtis pendulo. que gibbositas spaciū
cū in plano figurari nō potuit imaginatiōe suppleri debet. Ad hōz intelligentiā posita est prima figura.
In orientali deinceps parte muri exterioris in medio eius quedam erat apertura. x. cubitoz latitudinis in
qua erat porta. Simili modo in secūdo muro et tercio directe se respiciētes. In latere teniqz muroz ad-
lonari et australi due porte consimiles erant: ut secūda figura ostendit.

Habebat aut hec porta oriētalis gradus ob reclinatē mōtis: ut a loco vulgi ascēsus p. vii. gradus
ad portā foret. Vestibulū qz habuit spaciū ante apturā mediū muri quicqz cubitoz in latū ab oriente
in occidentē. Et. xv. in longū ab aquilone in austrū. Exibat et portic⁹ edificū sitū sup apturā mu-
ri mediū: et ex pte interiori ipsius muri trāsiens vltra mediū p. vii. cubitos inter atriu exteri⁹. Et a terra vsqz
ad summitatē hui⁹ portic⁹ cubiti quinquaginta sunt. Et iuxta postes hostij sunt due turres: quarz altitudo
lx. cubitoz sicut in portis castroz: frontes dicte ad decorē porte. Ac in summitatib⁹ turriū pomelli: et ra-
mi palmarū celati: etiā iuxta turres sex thalami p portarijs appenditia dicta. Ad horum intelligentiā posi-
te sunt due figure (post primā et secūdam) sequētes: Quarz prima sitū porte portic⁹ et vestibuli frontū et thala-
mōz scdm lineas fundamētales representat. Altera figura altitudinē porte portic⁹ et frontū a pte orientali
ostendit. Portic⁹ aut edificū sup portā in atrio duas habet māssiones supiorē et inferiorē et fenestras ob-
liquas. Altera aut portā scdi muri inter mediū et terciū pauimentū stratū sub diuo scilicet platea pauimēta-
ta erat. Triginta quoqz gazophilatia in circuitu pauimēti. ad lat⁹ australe decē: que occupāt. c. cubitos. et
quatuor ex vna pte atrij exterioris et quatuor ex alia parte eiusdē porte que cum ipa occupant. c. cubitos.
Duo vero residua gazophilatia ponūt iuxta thalamos porte oriētalis atrij interioris vnu in pte vna: reli-
quum in altera. que cū ipis et cū thalamis occupāt. c. cubitos p modū inferius figuratum. Et ad maiores
distinctionē a thalamis gazophilatia rubei coloris sunt. Porte aut aquilonaris et australis similes sūt por-
te orientali: Similis ferme descriptio portaz et vestibuloz mediū et interioris muri extat. Ostiū vero in
frontib⁹ portaz diuersaz erat: et ibi holocaustū lauabāt. s. carnes cremādas in altari holocaustoz ac mēse
que immolationi deferuebāt. p peccato et delicto. Due item pietes existētes ex vtraqz pte ostij et ante illas
in porticu erāt due colūne: altera hinc: alia inde ut in templo Salomonis fuit. Longitudo vero parietū tem-
pli. c. cubitoz extat. Altitudo. c. xx. et latitudo intra muros. xx. cubitos cōmet. Duo pietes. xij. cubitoz
pminētia pilarioz vltra parietes hinc et inde. x. cubitoz: latitudo appēditioz. vii. cubitoz. paries claudēs
appenditia hinc et inde. x. cubitoz et latitudo loci oratiōis similiter. x. cubitoz. Qui numeri simul iuncti fa-
ciunt. lxx. iuxta ezechielē. Intrinsec⁹ deinceps sanctū scdōz ponebat⁹ qd interi⁹ templū (ut in tabernaculo mō-
si interi⁹ tabernaculū) dicebat⁹: Paries vero nō multū altus nec sustinēs aliud pond⁹ diuicebat sanctum et
scdm scdōz. Qui longitudo erat. xx. cubitoz. Adiuncta fuerūt latera siue appenditia laterib⁹ templi exteri⁹
us adherētia in latere occidentali. vi. in latere aquilonari qd est multo longi⁹. xxx. Et similiter in australi qd
est equalis lōgitudinis: in oriētali nō sunt ponēda cū ibi templi ingressus pateat. Pilarij tandem annexi
fuerūt pminētes extra pietes: ut sit in arduis edificijs ad ipa fortificāda: In occidentali pte tres pilarij: duo
in extremitate vnius in medio. et pminēbat. v. cubitis: et hec pminētia pilarioz in tribus locis pforatur
vno sup aliū atqz in his foraminib⁹ trabes figurāt ad portandū tria tabulata: ita disposita ut p̄mūz distat a
terra p sex cubitos: et ita reliqua ab illo. Sicqz ascendūt iuxta murū templi. xvij. cubitos. Inferior aut mā-
sio templi vsqz ad p̄mū tabulatū seu cenaculū ponēda est. xxx. cubitoz ut in templo salomonis. ut pies tem-
pli ad recipiendū lūmē p fenestras sine obstaculo p. x. cubitos maneat. Circa duo vero latera templi scz
aquilonare et australe duo edificia ponunt⁹ a muris templi p. xx. cubitos distantia: et qdlibet. c. cubitoz lō-
gitudinis et. l. latitudis. Ad ea intelligēda posite sunt tres figure solij pcedēt. Prima representat scdm li-
neas fundamētales toti⁹ edificij posteriorē prem. Scda altitudinē templi ostendit et appēditioz circa ipm.
Tercia altitudinē edificij aquilonaris: et similiter australis que similia sunt. Altare aut holocaustoz ex
tribus compositū fuit. Prima ps iuxta terrā dicebat⁹ sinus siue fundamētū: et eleuāt sup terrā cubitū vnu
Scda crepido minor et restringit⁹ edificū p cubitū vnu et ascendit p duos cubitos. Tercia crepido maior
iterū restringit⁹ et eleuāt fursus p quatuor. Quarta aneb vocat⁹ simili mō p. iij. ascendit: ut altitudo altaris
a terra sit. xi. cubitoz. Aque egrediebant⁹ de templo p modū fonticuli scaturientis de limine scdōz et in
p templū trāsibāt declinādo parūp ad lat⁹ dextrū. et inde ad porticū tēpli et postea ad atriu interi⁹ ab occide-
te in orientē. Aliqui has aquas ante egressus de atrio interiori diuiserūt in quatuor riuulos: ut p⁹ egressū
de porta oriētali exterioris muri in vnu cōueniāt ceteri id refutant. Et sic cōpleta sunt ad edificationes et
dispositiōē templi p̄tinentia. Figura laudabilis nūc sequitur simul totū edificium representans qd p ptes su-
perius est figuratum et scdm lineas fundamētales cuncta ostendit.

Quinta etas mūdi

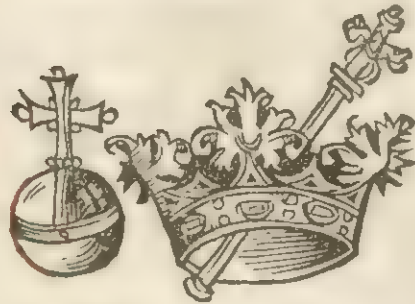
Veronam pulchram et preclaram venetie urbem alipibus finitimam. Quam atthesis fluvius dividit. Auctor est ex trogo pompeyo iustinus. Gallos qui urbem romam ceperunt et pariter Mediolanum: brixiam et bergomum edificasse. Licet alij sicardi Cremonensis epi sententie inherentes: post Troie excidium constructam asserunt. Nec tamen minus cingit quod dividit veronam Atthesis ut custodie simul ornametorum et subuehendis reuehendisque mercibus et frugibus magno sit usus veronensibus: quandoquidem supra infraque circum ager est precipue bonitatis multa gignens in urbe conuehenda: olei vinum maximam: frumenta incolis in mercaturam superabundantiam: vinorum varietatem atque praestantiam: pomorum omnis generis copiam. Et lanam ceteras italicae subtilitatis superantem de qua subtilissimi efficiuntur panni. Hanc praestantiam greges et armenta a pastionis proprietate accipiunt. Quam praeclara campi: prospectu quoque amenissimi naturaliter praestant. Quum tamen mons altissimus orbi supereminens Balbus nomen: et eandem herbis suis ingentem et multo maiorem virtutem praestet. quod herbilogi vndique confluentes multa herbarum radicumque genera animantium saluti opitulanti inde legant: diuerse etiam per agrum veronensem scaturiunt aquae non minus ornameto a natura quam usus attributae. Hec ciuitas ita romanis principibus grata extitit: ut in ea amphitheatrum romano more nonnullaque alia constructa sint edificia. Ibi quoque deinde a Sortis longobardorum regibus: nec non et ab alijs principibus domus excelsae et alta palatia. pulcherrima templa. inexpugnabiles arces et castella fuerunt constructa. Quorum praestantia vno extollitur argumento. Theodatus ostrogothorum rex tertia: quum sciret in veronensi agro esse vinum sicut Cassiodorus appellat accinatum odoris saporisque suauissimi. illud romam nauibus Atthesi in superius mare delapsis comportari curauit. Urbis huius gesta sub vario fuerunt euentu. Attila enim Sotorum rex eam euerit et incendit. Alboinus primus longobardorum rex ibidem Rosimunde uxoris insidijs occisus fuit. Ibi Rudolphus imperator berengarii imperatorem superauit et occidit. Nobilissima scaligeorum familia et ipsa veronensis tyrannidem occupauit. et per 70. annos cum maximo splendore verone dominata est. Tandem ea urbs in venetorum manus deuenit: sed tam solidiora verone sicut et ceteris urbibus ornameta viros omnis etatis praestantes attrinsumus. Zenocus sicut religionem christianam et suam ipsius deus sanctitatem primum erit qui verone praefuit multa scriptis extantia sacras utriusque testamenti litteras declarantia. Emilius marcus veronensis poeta. et alibi in asia obisse asserit: paulo post. Catullus poeta. subinde uterque Plinius. genuit et Quartinum oratorem ornatissimum et alios.

Verona

Quinta etas mundi

Regni Persarum principium

Regni Persarum principium

Cyrus primus rex Persarum potentissimus hoc anno: qui est trigessimus captiuitatis iudaice annus. Et quinquagesima quinta olympias: persis regnum et imperium instituens. regnauit annis. 30. hic Astyagis medorum regis ex Mandana filia nepos fuit. Qui ut herodotus et iustinus tradunt Astyagem deuicit. Et regnum eius in persas transtulit. domitisq; multis ciuitatibus rebellantibus aduersus Balthasar caldeorum et babiloniorum regem bellum intulit atq; eum deuicit: quo deuicto eius regiam babiloniam superbissimam urbem statim subuertit. Postmodum aduersus cresum lydorum regem: qui babilonijs auxilium tulerat profectus est. Quem sine ullo negotio fudit et cepit: ablatiq; ei omnibus sui regni rebus vitam miseram ducere coegit. Cumq; Cyrus asiam totum pene orientem in suam redegisset potestatem: Scythias etiam bello adortus est: quibus cum Tamaris regina preerat: ac primo quidem prelio cum Cyrus regine filium omnemq; eius obruncasset exercitum: haud multo post et ipse ab regina composuit in montibus insidijs cum omni exercitu delectus est. Nam Tamaris cum audisset suorum cecidisse et filij vnicum mortem: non femineo more se dedit in lacrimas: sed cum residuo exercitu in montibus simulata diffidentia propter acceptum vulnus cum insidijs refugit. Ac Cyrum ad montium cacumina angustias perduxit: ibidemq; eum cum ducentis milibus obruncari fecit: Ita ut ne vnus quidem tante cladi superuenerit. Quibus gestis Tamaris statim inter cadauera corporum Cyri exquiri mandauit. Cui comperto auferri caput et in vtre sanguine suorum plenum immitti precepit: ut quasi superbo regi dignum exhibuisset tumulus dixit. Sume cyre sanguinem quem semper sitisti: eius tamen truncum in pasargadas urbem delatum in hortis sepelietur. In cuius tumulo tale epigramma fertur fuisse inscriptum. O homo ego Cyrus sum asie rex. qui persis impium institui.

*Tamaris deuicit
Cyrum et deuicit
peruicacem regem*

Persia autem asie maioris regio est: que a persio Acrisij argiuorum regis nepote nomen accepit. In qua Persipolim ipsius regionis caput condidit. Quam postea greci regijs concrematis vastauerunt hec ita regio Laramanis batrianis ac medis contermina est: Et in multos diuiditur sinus. Quam. E. Curcius libro quarto de gestis Alexandri magni optime describit. Ipsa quippe montuosa pmaxime est. Et propter estum ac ventos fructuum inops esse phibetur: in ipsa tamen celeberrime urbes esse referuntur. Persipolim ipsa Persipolis et Pasargadas ac plurime alie que sunt in Babijjs superioribus partibus eiusdem regionis. Inter persiam autem et Susam que ab Arphaxat medorum rege magnis structuris edificata fuerat. Quedam montana prerupta interiacebant: quam postea Cambises regis filius suo adiecit imperio: cuius autem imperium et si aliquando pmaximum fuerit: postea tamen a Macedonibus parthisq; diminutum et dilaceratum fuit. Perse autem a Membroth gygante primum edocti pro deo Solem et ignem coluerunt: et Lune minerueq; sacrificauerunt. sed nunc relictis ydolis illi Mithram legem sequuntur. Persica autem potestatis ma ut Plinius libro. xv. ab hac auecta ferunt. Illustrat adhuc persipolis regio seu ciuitas beatissimi Beorgij martyris triumpho.

Anaximander

Anaximenes

Anaximander philosophus et medicus celeberrimus primo milesijs letis auditor ac in eius scola successor his temporibus (ut Eusebio placet) floruit. Qui cum primus celestia docuisset: etiam primus horoscopia fabricauit ac maris et terre circuitum primus descripsit. netnon et materiales speram construxit. Et propterea Plinius libro secundo eum peritissimum astrologus dixit. Obijt deniq; sexagesimo quarto vite sue anno. fuit et alius Anaximander milesius historicus non ignobilis de quo laercius scribit.

Anaximenes philosophum pariter et phisicum Anaximander hic habuit discipulum: et quidem clarissimum. Qui principium aerem dixit et infinitum moueri sydera non supra terram sed circa ipsam. Obijt vero ut Laercius ait) ea die qua et Sardis capta fuit.

Edras

Neemias

Bardocheus

Edras vir sanctus atq; doctissimus velut al-
ter Moyses in populo venerandus habitus est. Hic
primū de babilone cum ceteris venit: sed iterū
paterna sollicitudine motus rediit ut plures lucrificaret:
et secum adduceret. tpe aut isto legem ceterosq; libros
sanctos repavit. quos combusserant caldei: felix testa-
mentū orbi relinquens. novos et faciliores apices in-
venit: que in spiritu sancto feliciter peracta. venit iterum
hierusalē cum multitudie magna regalibus privilegijs: ut
doceret populum. Obijt in senectute veneranda sepultus
ibidem.

Este Darius fuit consobrinus Astyagis qui dedit ei re-
gnum. Ambo autē victi sunt a Cyro qui fuit rex per-
sarum: et transtulit monarchiam ad persas. Ba-
bilonē vicit. Bathasar interfecit. Danielem magnifi-
cavit. Israel remisit in iudeas ut templū reedificaret.
victus tamen benigne Cyro pūdit. Astyagi regnum
hircaniorum et dario medorum concessit.

Neemias fuit pincerna Artaxerxis regis persa-
rum missus ab eo ut instauraret murū hierusalē
edificavit eā in angustia ipis. Hic fuit vir benignissi-
mus ac deuotione pēpū: qui cum opus dñi expleisset
miraculose igne scām repierunt et murū dedicauerunt.
Rediēs ad regē iterū reuersus est hierusalē et mortuus
est. ibiq; sepultus iuxta murū quē edificauit.

Cambises filius Cyri scōus persarū rex sexagesi-
mo captiuitatis anno regnum accipiens regna-
uit annis. 8. qui ab Esdra artaxerxes: vel assuerus no-
minatur in libro iudith: Nabuchodonosor a patre vo-
catur. Hic interdixit ne hierl'm et templū reedificaret.
Is em̄ imperiū suscipiēs militari gloria atq; iusticia
cū quadā crudelitate mixta in suos deseniens patrem
superauit. Ethiopes subegit: et multas puincias suo
adiexit imperio: plerq; in bella pholofernē gessit po-
stea in egiptum accedēs cū cūctos vastauit fines. et
ibidem Babilonē condidit aliā. De Cambise valeri-
us in sexto refert: qd iudicis male iudicantis pellem de-
trahi fecisset selle iudicarie vbi filiū suū iudicem cō-
stituerat apponi precepit.

Este Bardocheus vir sanctus clarus habet in to-
to regno persarum: tempore sue exaltationis fuit
295. annorum scdm computationem latinorum.

Smerdis tercius persarum rex octauo et sexagesimo iudaice captiuitatis anno: Cambise in syria mori-
tuo sine liberis: regnum regnavit mensibus septem: patizetes quē Cambises rebus suis psecerat fra-
trem suū nomine et facie similitum regem declarauit. et priorem occiderat. ppter quā fraudez darius hista-
ris filius confestum coniuratione facta: alterum Smerdim et eius fratrem Patizetes trucidauit. Et ipse p-
triduum persarum rex constitutus est.

Judith holofernes

Holofernes princeps militie Nabuch. Cambisis multas ter-
ras domino suo subiugauit. et tandem venit ad bethuliam:
et ibi a Judith muliere interficitur in cubiculo papilionis sui
et omnis eius exercitus fugatur. Fuit autem Judith vidua muli-
er pstatissimi animi et incredibilis aspectus et postq; holofernem pri-
cipem obruncasset. tanto in precio habita est apud iudeos ut cūctis
diebus vite sue omnibus iudeis preferretur: et triūphali laude ppe-
tuisq; preconijs celebraretur. Et cum centum et quinq; annos com-
pleisset moriens apud virum in betulio cum ingenti luctu et pompa
sepelitur.

Babilonia noua cōdit a Cambise i egipto.

Monarchia Re-
gum persarum

Darius

Cyrus

Cambises

Smerdis

Darius

Cyrus

Cambises sine
Nabuchodonosor

infulgibilis fuit. Suo totū
latetna lex. tutus qd
patetna

Anno CCXXIII ab urbe condita exactis Regibus Romani loco eorum
qui annua exercerent imperia. ne a tota temporis vagabundia in superbiam

Quinta etas mundi

Linea Consulii Romanorum

Linea Consulii Romanorum

Brutus Tarquinius collatinus

Valerius publicola Postum

Largus dictator

Decem tribuni

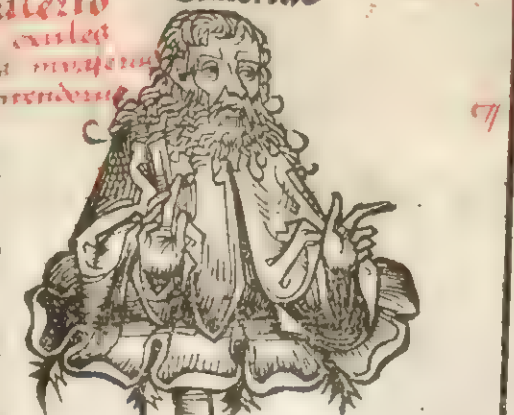

Marcus Seneus maullius

Valerius Consul

Valerius

Sub isto valerio
consule tunc exules
qui p. fugiunt in latium
captivi et erant

Anno CCXXIII. ab urbe condita exactis regibus romani loco eorum
consules instituerunt qui annua exercerent imperia. ne tractu tempo-
ris erigerentur in superbiam. Quorum precipui hic annotantur ex
quibus primi duo habuerunt bellum cum porsemia rege etruscorum. Bru-
tus vero duos filios habuit qui reuocare volebant regem quos virgis ce-
fos securi percussit. Collatino sublata est dignitas. quia ne nomē Tarqui-
ni in urbe esset.

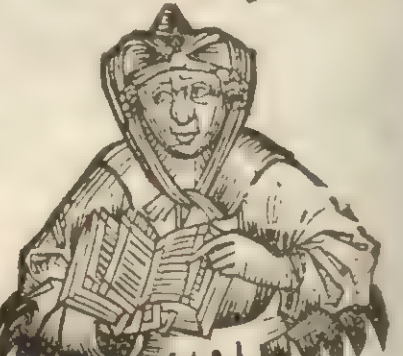
Sibylla Cumana que fuit tempe Tarquini
prisci vestita aurea veste. librum apertum
altum in manu gestans. et librum in sinistra ha-
bens super genu capite discoopto. dicit sic. Ma-
gnus ab integro seculorum nascitur ordo iam reddit
et virgo redeunt saturnia regna. Jam noua pge-
nites celo dimittit alto. Tu modo nascetur puero
quo ferrea prius. Desinet ac toto surget gens au-
rea mundo. Casta faue lucina tu? iam regit appollo.

Sibylla cumana

Si duo vicerunt sabinos et de eis triumphu-
tum est. et Valerius fataliter mortuus paup.
Anno urbis condite. xxi. romani bello sa-
binorum consternati creant dictatorem. cuius
auctoritas et potentia consules preiret. et est no-
men officij dignioris.

Manilius torquatus

Ste. L. Manilius Lelij manilij filius. bellus
cum gallis inchoauit. percussitq gallo qui eu-
ad singulare certamen prouocauit. torquem aure-
am de collo eius tulit suoque imposuit. In dictus
est torquatus et torquati cognomen suis posteris
obtinuit.

Popilia virgo vestalis

Galli Senones gens natura ferox morib?
incondita. ob hoc ipsa corporum mole ac ar-
mis ingentibus adeo omni genere terribilis fu-
it: ut plane nata ad hominum interitum urbium stra-
gem videretur. deinde totam urbem igne ferro ma-
nibus exequat sex mensibus barbari: et Manilius
nocte subeuntes clangore anseris excitat? a sum-
ma rupe deiecit.

Popilia virgo vestalis ob crimen stupri vi-
ua defossa est.

Tempore illorum duorum fuit bellum ve-
gentinum in quo tot ceciderunt de victori-
bus romanis quot de victis.

Anno CCXXIII exactis Regibus Romani loco eorum

Dictature dignitatis institutio

Anno post exactos reges anno (ut Eusebius habet) Rome noua
dignitas scilicet dictatura creata est. et equitum magister. qui di-
ctatori in omib? obsequeret et largum alis lercum dictatorem prius
Sp. cassium magistrum equitum scribit. Instituitur est itaq? dictator ut auctorita-
te et potetia contra hostes consules prederet. Eo maxime q? porsemia clu-
sij rex (ea ciuitas thusta erat) armis Tarquinium supbum reducere conat? et
set. qd ne fieret dictator obstitit. Veru pace cofecta in amicitiam ppli Ro-
mani porsemia sumis recept? honorib?. Quinc? cincinnat? prestantissim?
postea dictator cu agriculture opera daret? a senatu rogat? puluere ac fu-
dore absterfo: dictature dignitate inuit? suscepit. Is nebu romanos obse-
fos sed hostiu quoq? exercitu superatu cu innumerabili preda romani per-
duxit. Sic expeditioe finita redijt ad boues: victoriq? qsi securam tenens.
Sub isto valerio consule ciues exules seruic? fugitiui inuasert? ca-
pitoliu et incenderunt. Et tam atrox fuit bellu: q? ipse consul fuit occi-
sus: Publicola quoq? roman? patric? cui publi? valeri? priu? nomē ante
fuerat. Et ipse p hoc tep? expulsus Tarquinis vna cu bruto in locu collatini
consul est suscept? de quo sup. Is comissa pugna in quo bruto occubuit ipse
de Tarquinij exercitu quindecim milia et trecetos viros interfecit qua victo-
ria prius ex consilib? in curru inuect? triumphauit: que res pulcherrimu spe-
ctaculu plebi sine vlla inuidia pbnit. fuit aut? magne iusticie et egratit vir.

Marcus Curti

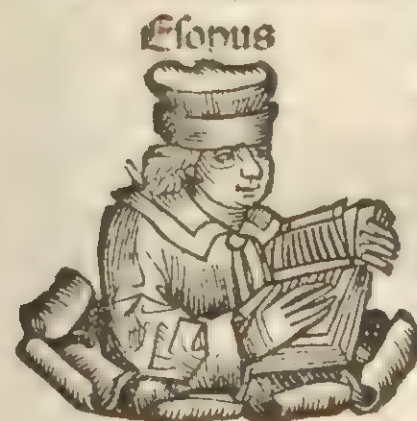

Aracus Astrologus et poeta clarissimus cum eudoxo ait Augustinus vniuersum se numerum stellarum compre-
hēdisse et scripsisse iactauit. quos (inquit
aug?) illa contēnit auctoritas que dicit ad
abraham. Aspicce stellas et numera eas si
potes. genē. xv. Quomodo em̄ dīnūme-
rari possunt cum non omnes possunt vide-
ri. Cū astrologie nō ignar⁹ esset. De astro-
logia librū scripsit elegantissimū dicēte Li-
cerone li. primo de oratore. Cōstat inter doctos homines ignarum
astrologie ornatissimis atq; optimis versibus. Aracum de celo stel-
lisq; dixisse et conscripsisse.

Aratus

Os inferni in medio vrbis vasto hyatu horribiliter apparuerit vi-
ui hominis sepulturā interpretantib⁹ auruspici⁹ expetebat. Ro-
me em̄ (vt Lini⁹ ait) siue interemptu seu alia aliqua vi forū ferme spē-
cu valto collapsum in immensam se aperuit altitudinē. quā voragine nullo videbat posse oppleri materia.
Tum Marcus curtius eques roman⁹ bello egregius eo audito. templa deorū que foro illi imminēbāt intui-
ens. Equo maxime ornato insidēs zelo patrie armatus se in hyatū misit. q̄ mortuo statim hyat⁹ obturat⁹ est.

Esopus

Esopus adelphus poeta fabulator clarissimus. claruit tpe Cyri regis psa-
rum. fuit autē grecus de ciuitate Attica: vir ingeniosus et prudens. qui cō-
finxit fabulas elegantes quas romul⁹ postmodū de greco trāstulit in latinū. et si-
lio suo Tibertino direxit. In quibus docet quid obseruare debēt homines. Et vt
vitam hominū ostendat et mores: inducit aues. arbores. bestiasq; loquentes. p-
phanda vita cuiuslibet fabula. quas qui diligēter inspexerit inueniet ioca. loca
apposita que et risu miscēt et ingenium acuant. Hic pmo anno Cyri regis psa-
rum fertur fuisse pemptus. Nouissime eas fabulas omnes vna cū ipsius Esopi
vita Rinuti⁹ quidāz erudit⁹ vir ad Antoniū tituli sancti Erisogoni cardinalē
latinas accuratissime fecit.

Esop⁹

Decem viroꝝ rome electio

Dodecimo Artaxerxis regni āno. ccc. et altero ab vrbe cōdita. L. menenio et. p. sextilio capitolino cō-
sulibus. Romanis placuit qđ consulare impium cessaret: et eius loco decem viri deligerent: p quos
sine puocatione omnis regeret ciuitas. leta eius ingrat⁹ tpa (vt Lini⁹ ait) nimium luxuriare incipiēs. ci-
uis eius res lapsa est. Quia post annū exacti sunt ob facinora Appij claudij.

Leges duodecim tabularū

Romani cum hucusq; legem non haberent magnaq; inter tribunos et consules de legislatore orta est
disceptatio. terciodecimo regni Artaxerxis anno legatos athenas miserunt. Qui non solū ab atheni-
ensibus Solonis leges obtinerent. verū etiam ex alijs grecie ciuitatibus mores institutaue romani perfer-
rent. Ac sic ab eisdem legibus traditis scilicet decem tabularum. Romani postea duas addiderunt. vnde et
postmodum illa decem tabularum famosissima emanauit lex vt habet. ff. de ori. iu. l. ij. et dis. vij. c. ij. Or-
dinataq; erat in. xij. tabulis tota iusticia.

Tribuni et ediles Rome creati

Quartam seditionem bonorum cupido excitauit. vt plebei quoq; magistratus crearent. Fabius am-
bustus duarum pater: Alteram sulpitio patricij sanguinis dederat. alteram plebeio. Tribuni igitur
plebis sextodecimo regni Artaxerxis anno rome creati sunt. Quod quidem tribunatus officium et si ma-
gistratus dignitatem non haberet. maximi tamen momenti in republica fuit.

Veturia romana

Veturia Coriolani patricij romani mater p hoc tempus tam senex laudabili
opere annos suos in viriditatem traxit ppetuam: quia filium suū qui infen-
sissime urbem obsidebat: quem legatorum maiestas et pontificum reuerentia ne-
quiuerant ipa ab ira retraxerat durissima: et eius ppositum vertit in bonū. Nam
relinquens obsidionem ciuitatē liberam dimisit. Ob cui⁹ mulieris beneficiū: ne
ciuitas ingratitudine argueret ex Senatusconsulto ad ppetuam rei memoriā eo
in loco quo hec veturia filij iram moluit templū et ara fortune constructa sunt in
sup cum null⁹ vsq; in id tps vel modic⁹ a viris mulierib⁹ pstaret honor sancitū
est vt mulieribus homines semp assurgerent et in via eis cederēt qđ nunciusq; apđ
nobiles seruatur. Et q̄ eis liceret vti auro et purpurea veste aureisq; fibulis et ar-
millis nec immerito cum suis precibus steterit romana libertas.

Veturia Coriolani
matrē
Romana mltē

Monarchia Regū persarū
Darius histapsis

Xerxes

Artaban

Artaxerxes

Democritus philosophus

heraclitus
philosophus

heraclitus

Darius histapsis filius quartus persarum rex anno septuagesimo cap-
tuitatis: persis regnare cepit. Is cum alijs sex nobilibus Smerdim
patizetem magum ei fratrem trucidauit. Commenerunt de regno per-
sarum. Quis equi sequenti die in ortu solis hynmū ante regiam prius emit-
teret ille persarum rex habet. Darius Debaris stabularij sui solercia effect: ut
ante omnes hynmū equi ei primo daret: quo facto: euestigio rex creat est. Re-
gno suscepto Atosam cambysis filiam duxit uxorem. Ex qua pter xersem etiā
altos genuit filios. Dedit potestatem zorobabel ut iudeos in hierusalem redu-
cere posset et vasa reddi iussit: et p edificatione templi viginti argenti talēta p
singulos annos iudeis darent. Ideo templum edificarūt. Verū anteq̃ e vita
discederet egiptus ab eo defecit.

Xerxes darij ex Atosa filius quintus persarū rex: Centesimoquarto in-
daice captiuitatis anno: psis regnare cepit. Et regnauit annis. 20. Is
voluntatis p̃ne colendi deum israel: heres apparuit. Iudeis liberali-
ter vtens. Esdre sacerdoti amicissim⁹ crudelitati et seuitie paterne successor. Re-
cepta egipto que a patre refecerat cū vniuerse asie potiret: innumerabili exerci-
tu grece bellū intulit. Athenas incendit: et infinitas strages dedit. Tandē leo-
nide Spartanorū ducis solercia duob⁹ acceptis vulnerib⁹ fugiēs: qui pri⁹ ma-
re nauib⁹ strauerat: in piscatoria scapha vix trepid⁹ aufugit. Et nō multa post
ab Artabano ei⁹ prefecto spe regni potiundi interfectus est.

Artabanus sextus persarum rex psis regnare incipiens: regnauit men-
sibus septem. Qui p anno computantur: hic xerse rege trucidato: cum
essent ei duo filij nomie Darius et Artaxerxes: Juniorē in maioris ne-
cem sollicitauit. Affirmans illū p̃rium obruncasse patrē. Magabusus aut hu-
ius sceleris consc⁹: Artaxerse filio rem postea pdidit omnē. Is cōuocans om-
nes armatos: numerū militū recensurus: vbi Artaban⁹ inter eos astitisset: Ar-
taxerxes se breuiorē simulat habere lorica q̃ deceret: iubens secus cōmutare.
Quo nudato euestigio cū septē filijs cū transfodi iussit: atq̃ ita Artaxerxes e-
gredi⁹ iuuenis cede patris: necemq̃ fratris et seipm ab insidijs vindicauit.

Artaxerxes septimus psarum rex regnauit annis. 40. Hic omnū homi-
num pulcherrim⁹ fuit: sed tanta ei erat brachiorū longitudo vt genua
contingeret: et p̃terea longimanus dici⁹ est. Qui tributa persis p̃mis
instituit. eo q̃ maximā impensaz auri atq̃ argenti in edificijs constituisset: vbi
tributa et que exigebat recondere posset ad bene rei administrate monumentū
Et cum pacis auctor et conseruator habere: Idcirco ab omnib⁹ amari p̃me-
ruit. Esdras quoq̃ sacerdos et dei p̃beta clarissimus elegantis memorie eius
imperium insigne reddidit. Necemias quoq̃ eius et Darij pincerna fuit.

Democritus abderides philosophus p hoc tps floruit: is primo quol-
dam magos caldeos audiēs: adhuc puer theologiam ac Astrologiam
optime didicit: deinde vt Geometriam p̃ciperet in persidemz ad mare
prexit: postq̃ etiam ad cognoscendas res diuinas in Caldeam athenasq̃ se tra-
tulit: vbi a nullo cognitus ipe Socrate cognouit. Tandē doctissimus in patri-
am reuersus: patrios agros et innumerabiles opes reipublice sue cōcessit. Sa-
tius dicens eum paupertate studiorum libertate letari: q̃ opum serui cura ve-
xari. Nam in hortulo suo iuxta vrbis muros ad contemplandas rerum natu-
ras se contraxit: vbi et nature secreta subtili⁹ rimari posset (sicut Cicero in quin-
to tuscul. questionū refert) Oculos sibi ipsi effodit vt vegetiores cogitationes
haberet. Aut ne videret bene esse ciuib⁹ malis: vixit annos. c. et. 9. Ex eius
sententijs hanc optimā habemus. Conuenientius est vt paritatem in tuo ser-
ues q̃ luxum in alieno: paritas em̃ necessitatis remedium est.

Heraclitus philosophus asianus cognomento Scotinus hoc tempe in pte-
rio fuit. Cui⁹ libri adeo obscuri fuere vt a philosophis vix intelligerētur. on-
de et p̃pter eorum obscuritatem heraclitus dictus fuit tenebrosus. Qui aus
in vltimo vite a discipulis querere: vt notabile quid in medium p̃ferret. Nihil res-
pondit: sed digitum volūes significabat omnia inferiora in cōtinuo motu esse. Dic-
it vt Macrobius refert dixit animam esse scintillam stellaris essentie.

Themistocles *philos*Aristides *philos*Anaxagoras *philos*Empedocles *philos*

Sappho poetissa

Zeus heracleotes et Parrasius
pictores

Pictores

Themistocles atheniensis pbus: et naualis belli clarissimus ac sapientissimus dux his tpiibus: tam sciētia quā rei militaris gloria inclit⁹ et clar⁹ habit⁹ est. Cui⁹ consilio parata est victoria in maritimo prelio: superato xer se ab atheniensib⁹: Cū adhuc puerul⁹ esset: natura prudens: cuncta semp cogitabat. Cū a disciplinis picipiendis animū laxare licebat: nō ludis aut inercie sed cōponendis oratiōib⁹ sese dedit. Glorieq; cupiditate incensus cupiens sibi vrbis principatum vendicare. Cum eum quidam consuleret de filia: an eam daret pau peri sed ornato: aut locupletis probato vxorem. Malo inquit virum pecunia: q̄ pecuniam viro indigentem.

Aristidem pbum atheniensem virum vtiq; disertissimum per bec tpa floru/isse Cicero in tercio de officijs tradit. Erat autem tum omnis virtutis tum iusticie in his que ad cōem referunt^r utilitatem: ex quibus iusti nomē assecutus est: huic plato tantū tribuit vt p̄ ceteris clarissimis qui athenis claruerunt eū solū laude dignum censuerit. serunt hunc ita inopem mortuum fuisse: vt suo sup tu efferi ad tumulum nequiverit.

Anaxagoras pbus etiam hac etate in Clazomeno asie oppido inclitus fuit. Qui cum diues admodum esset studēdi desiderio ductus: patrimoniū omne suis concessit: et in longinquas partes secessit. Post multa vero tempa reuersus cum suas possessiones desertas vidisset ait. Non essem ego salu⁹ nisi iste peris sent. Quidā dicēti. Mōne tibi patrie curavilla est: respondit. mihi patrie cura est: et summa quidē atq; ita dicens: digitū celum versus extendit. Interrogat⁹ ad qd factus fuisset. Ad contēplandum inquit solem et lunam et celū. Hic audita morte filij illi qui nūciauerat ait: nihil noui nūcias. Ego em̄ ex me natus sciebā esse mortalem. Cūq; annis. 72. vixisset ab atheniensibus in carcere positus: et potō veneno interijt quia solem lapidem ignitum dicebat: quē illi pro deo colebant.

Empedocles pbus Atheniensis his tempibus laudat^r: qui adeo canendi pericia edoctus erat. Cum hospotē eius iuuenis quidā furibund⁹ inuaderet eo qd patrem ei⁹ accusatione damnaasset: ita dulciter canendi modum inflexisse dicitur: vt iuuenis iracundiā temperarit. Hui⁹ autē bec fuit sentētia. Tria sunt (inquit) in tota rerum varietate scz affluentie mobilis contempt⁹: future felicitas appetitus: et mentis illustratio. Quorū primo nihil honestius: scdō nihil efficacius. Tercio nihil de amborum adeptione compendiosa efficacius. Descripsitq; deus Deus est spera cuius centrum est vbiq; et circūferentia nusq;. Arbitratus deniq; animas immortales se incendijs dedit.

Sappho lesbia ex Mitilena vrbe oriunda altera poetrix. hac etiā temp estate inclita fuit: honestis et claris parentibus orta: Adeo generose fuit mētis vt etate florens et forma: non contenta solum litteras iungere plurimas sed ampliori seruire animi ingenijq; suasa viuacitate consensu studio vigili p̄ abrupta parasi vertice cello se felici ausu musis non rennuentibus immiscuit: quid multa eo studio deuenit vt vsq; in hodiernum clarissimum suum carmen testimonio veterum lucens sit. modulos lyricos expromere non dubitauit. Et p̄pterea illi erecta fuit statua enear suo dicata nomini. Et ipsa inter poetras celebres numerata. Et tamen opera maiorum negligentia amissa sunt.

Zeus heracleotes maximus pictor et ipe etate hac (vt Eusebius habet) inclitus fuit. Qui plinio teste lib. 35. naturalis historie: peniculū ad magnam gloriam perduxit. Opesq; tantas acquisiuit vt institueret donare opera sua: eo qd nullo precio satis digno pmutari posse diceret. Pinxit autem vt idem Plinius ait. puerum vuas ferentē ad quas aduolarēt aues: processit iratus operi: et dixit. vuas melius pinxi q̄ puez. Nam et si hunc consumasset aues ipse timuissent. Idem etiam scdm Quintilianum ymbrarum inuentor perhibetur. Parrasius quoq; hac etate summus pictor cum predicto Zeuside in certamen descēdit. Et cum zeusis detulisset vuas tanto decore pictas vt aues aduolarēt. ipe lintheum aubus pictum detulisse traditur. Ita veritatem representantis vt zeusis alitum iudicium efflagitaret. Sed tandē remoto lintheo et ostensa pictura atq; errore intellecto palmam ingenio pudore concesserit parraso: quoniam ipe aues fefellerat.

Tolosa

Quinta etas mundi

Tolosa p[ro]uincie Gallie transalpine vrbs. a quodam Toloso troyano iacta sunt eius fundamenta. Quam cum romani cepissent illuc colonias deduxere. Et amphitheatro capitolio alijsq[ue] edificijs e[st] quibus aliqua adhuc extant ornata[m] reddiderunt. Nec Marbonensi ciuitati ab Enee socijs condita finitima est: et in aquitania haud longe a Sonciatibus populis in qua paulus discipulus Sancti Pauli miraculis quiescit in pace. Metropolis ciuitas est. ei[us] iohannes. xxi. pontifex Archiepiscopatum primo co[n]cessit. Atq[ue] ex eius castellis in ciuitate sex erexit. Et eidem Archiepiscopatu[m] subiecit: vt haberet Tolosan[us] archiepiscopus: quibus cum dignitate p[re]esset francorum regi subdita: qui in ea bonar[um] litterar[um] gymnasiu[m] etiam constituit. In ea corpus sancti Saturnini et aliorum apostolorum reliquie summo venerantur honore. Is eiusdem vrbs primus episcopus apaganis tentus atq[ue] e summa capitolij arce p[er] omnes gradus precipitatus capite colliso excussosq[ue] cerebro et omni corpore dilaniato digna[m] ibi xpo exalauit anima[m].

Tyro Gallie p[ro]uincie Ciuitas metropolis est. que a bruto britanorum rege condita est.

Tyro quoq[ue] gallie p[ro]uincie metropolis ciuitas a bruto britanorum rege condita est. Qua[m] a tyrone eius nepote ibidem a Gualfredo aquitanorum duce in p[re]lio interfecto. Turone nominauit. ea siquidem celebris nunc ciuitas est: ligeri enim flumini abluatur. Qui Bituriges ab hedius diuiditur et ab oceano sursum nauigationem habet. A qua non paruam comoditate[m] ciuitas ipsa percipit: hic quippe cum Archiepiscopalis sedes existat: vnde decem suffraganeos continet. Qui p[ro] maiori parte in Celtica sunt: et ex maiori parte in Britannie citerioris ducatu nomen retinens. In francorum regno sita est. Ipsa cum multarum rerum opulentissima sit habitata: etiam non ignobiles continet edes. Habuit hec ip[s]a ciuitas plurimos celebres viros omni virtute et sanctitate insignitos. Inter quos diuus Martinus eiusdem episcopus sanctissimus fuit. qui tante sanctitatis extitit pontifex vt trium mortuorum meruerit esse suscitator. Atq[ue] alium nomie perpetuum habuit episcopum admirande sanctitatis virum.

Tolosa

ro per
breoz
me ppl
stili an
pul? z
aucta z
pellata
supato
marcell
nos fer
poccup
longob
nauit
struxit
brofio
rataq
nos se
a parm
frequ
incedij
cum to
tamē l
ro ciui
pbitat
sequet
rozū ac
pus p
tus A
diolan
temple

Mediolanū ciuitas potētissima apud insubres tot⁹ Cisalpine gallie metropol⁹ t⁹ vrbū ceteraz **M**ediet⁹ Origine habuit: quā Liui⁹ patauin⁹ t⁹ Trog⁹ pompey⁹ narrāt a gallis qui duce Brēno in ytaliam ascēderāt populiq; loca incolētes in quib⁹ est edificata Insubres appellabāt impante assue-
ro perfarū rege a gallis senonētib⁹ nō cōdita vt multi astruere: sed aucta t⁹ instaurata fuit. Eā tñ Josue he-
breoz iudicis tpe aliq̄ pmo conditā fuisse dicūt. Et tpius troyanoz clarissimā fuisse. Cū Sicambri germa-
nie ppli a sicambria panni sorore dicti tpe Sampsonis occupat⁹ germanie puincijs **M**ediolanū versus ho-
stili anio acies dirigeret Iuliu insubru regē obuū habuerūt. Cū quo pace cōfecta federa pēssere vt vn⁹ po-
pul⁹ t⁹ vni efficeret regnū: fuit tamē vsq; ad Brennū ducē haud ciuitas mag⁹. Et⁹ aduentū mirūimmodus
aucta t⁹ instaurata. Cū antea Subria t⁹ Mesopia tē. dicta fuerit. **M**ediolanū qd mltroz animū circūdata ap-
pellata ē. Scribit Liui⁹ exercitū romanū tūc pmiū vltra padus fuisse ductū: t⁹ gallos insubres aliquot plijs
supatos in deditiōz tūc pmiū venisse qd quidē ad annos romē vrbs cōdite. cccc lx. fuisse videt. Claudius
marcell⁹ tūc de boios t⁹ insubres gallos subegit t⁹ triūphauit. Post quē triūphū vrbs **M**ediolanēb⁹ p an-
nos ferme quīgētos pacatissima altera roma cognominata: adeo florēs fuit. vt illā pncipes romani (quo ad
poccupatiōes licuit) inhabitauerint. Nerva trayan⁹ Adrian⁹ maximian⁹ philipp⁹ tē. Emporū certe tot⁹
longobardie fuit: t⁹ agrū vniuersus in oī bonitate feracissimū habet. Eam hercule⁹ maximian⁹ menib⁹ or-
nauit: murū scdm adiecit vrbē amplauit. Et ex suo noīe herculeā appellauit: in honore herculis phanum
struxit: qd nūc diuo laurētio extat dedicatū. Post tā diuturnā felicitate primas habuit molestias beato Am-
brosio adhuc supstite Arrianus infestantib⁹. Paulo post attila ytalīa ingressus **M**ediolanū diruit: Instau-
rataq; parū quieuit: a longobardis ea vrbs maxis molestijs agitata est. Illis a karolo magno domis p an-
nos sexagita t⁹ trecētos floruit: quousq; frideric⁹ barbarusso impator eā solo eq̄uit. Deinde **M**ediolanēses
a parmētib⁹ t⁹ placētinis adiuti: tanto patriā reedificauerūt anioz ardore: vt intra triennū. ditioz. potētioz
frequētiozq; solito facta videret. Inde mirabile habuit incrementū **M**ediolanū em phisico nāli situ suo ab
incedijs caumatū t⁹ frigorū rigorib⁹ eq̄litter abesse. Alexāder qnē noīe summ⁹ pontifex scribit t⁹ p̄terea lo-
cum tot⁹ orbis temperatissimū aeremq; serenissimū t⁹ aquarū in puteis t⁹ fontib⁹ salubritatē obtinere. Quā
tamē lac⁹ pulcherrimi decē t⁹ septē: t⁹ sexagita qtuor flumīa terre supficiē irrigātia in illi⁹ agro repianē. Por-
ro ciuitas hec quātū temploz magnitudie: regalū domoz amplitudie: clarissimoz edīū nobilitate: t⁹ vicoz
pbitate: necnō t⁹ oīm artū bonitate floruerit nūaq; ctate floreat: tū potētissimoz dñoz ducali maiestati ob-
sequētū: tū vtriusq; sex⁹ cōtubernū religiosoz inhabitantū. Ac caterna hui⁹ vrbs equestris ordinis vi-
roz ac doctoroz necnō t⁹ armoz t⁹ pannoz t⁹ oīm fariā vestimētōz fabrica t⁹ mercatura declarant. Sicut p̄scri-
ptus pōtifex Barnabā pauli cōdiscipulū pmiū fuisse mediolanēb⁹ eccie ep̄m. Cui paulo post successerit Bea-
tus Ambrosi⁹ doctor eccie celeberrim⁹. A q̄ sc̄tus Aureli⁹ augustin⁹ doctor t⁹ ip̄e excellentissim⁹ in ip̄o **M**edi-
olano ad fidem xp̄i conuersus est: duces postremo castrū supbissimū in ea t⁹ hospitale celeberrimū cum
templo beate **M**arie virgini dicatū edificauerūt. Ac alijs q; plurimis exornarūt. **M**ediolana dñi mōi

Monarchia regu persaru

Xerxes

Sogdianus

Darius notus

Assuerus

Schus

Arlanus vel argus

Darius

Darius qui cum alexandro multa pericula gessit

Xerxes ei? nomis scous: Octau? psarum rex regit duob? tñ mensib? p? que Sogdian? nonul regnauit mēib? .7. de quib? ob tps breuitate nil me morie dignum habem?

Le iesus fili? syrach natione ebre? : libru q ecclia stic? dicit edidit. que hebrei panarethos vocat a pan qd est totu. 7 rethon qd est virt? : quasi tot? virtuosus In quo de oi virtute tam theologica q politica pulcherrime tractat. Quez iteo ecclesiasticu noiauit: Eo q de morib? tot? ecclesiastice discipline religioseq co uersatiois magna cura habere visus fuerit.

Herodot? grec? hystorie omib? grecis pferend? ea tepestare hystoriar? libros edidit. qd cu athe nis in concilio legiset pprimu honorat? est qui vt Qui tilian? ait. Dulcis 7 cadid? . Plin? li. 12. nalis hysto rie dicit eu scripsisse hystoria.

Darius cognomēto not? decim? psaru rex: regna uit anis. 29. Hic initio impio ptra Atheniēses grauis sima mouit bella. Ideo pueri in fuga nec deinceps p lis occurrere sunt ausi: Et? regni anno decimo egipt? Sphodes atheniēsis poet? ab eo discessit.

Sta tragic? . Que cicero ob ingenij magnitudinē diuinu poetā appellauit. Is vltimis vite sue diebus tragediā in certamine ad iudiciu peritor? miserat: 7 in tellerat q victor esset. p gaudio expirauit.

Artaxerxes ei? nois scous cognomēto Ademno que hebrei Assueru noiant vndecim? psaru rex: regnauit anis. 40. Darius fili? potētissim? sup omis q an eum fuerit. Qui regnu ab india vsq Ethiopiā su per. c. xxvj. puincias fuit. Tercio regni sui ano grāde cōmuniū pparauit 7 subiectos magnifice paut in tab naculo mirabili. Regina vasti cu venire recusasset eaz abiecit. Et honore beater pbuit: 7 in locis ei? p regi.

Artaxerxes terci? qui 7 och? Assue na habuit. Ari ex Hester fili? duodecim? psarus rex regnauit annis. 26. vir certe scous atz imanis vt suis facinorib? bus eterna sibi apd psas coparet memoria. Hic Mecl tanabo egipti rege i ethiopia pulso ad suu reuocauit regnu. Hic suoz cōiuratio euerit? : cognatoz cede: pri cipuq strage: totā impleuit regiaz: nullo sanguis aut serus etatisue habito respectu. verūtamē diuinā non euasit vltionē. Quia a suis obruncat? fuit.

Arlan? ochi regis fili? . 13. psaru rex regnauit an nis. 4. Genuit aut filios multos de quib? hero dot? memit: de eo aut nil memorie dignu habet. Jaz dus vero sext? iudeoz pontifex hoc ipo ano in de mor tui iohānis pontifis pris pontificatu succedēs. sedit an nis. 30. vir certe bonus. 7 pacis amator.

Parmenides pbus atheniēsis cōsortia boim fu giens in rupe caucasi montis consedit. Et logicas primus inuenit. Hic zenonis pceptor extitit.

Dari? Arlan? pdicti regis fili? vltim? psarum rex 7 ipe primo anno regni Alexandri psaru regnu acci piens regnauit anis. 6. Hic cu potētissim? ess: ne regie maiestatis honor deesset: bellu cu Alexandro magno va ria fortuna gessit. Tandē ab eo vici? 7 superat? : 7 a co gnatis turpiter occisus. vitā pariter cu psaz reg finiuit.

Elissus pbus ex Samo insula origine ducēs. Parmenidis auditor: ques

Aristoteles plepe nomiat: magna virtutis sue documenta edidit.

Renus Senonesiū gallozu dux. Adonuchri angloz regis filius. 13. assue. Bri psaru regis anno cu exercitu trecetoz miliu Gallozu relicto ppro solo ytaliam venit. Et expulsis veterib? tuscis: eozuq vrbib? occupatis multaru vt biu (polierate ac iustino testib?) fundamēta iecit. vt mox dicetur.

Jesus filius sirach

Herodotus

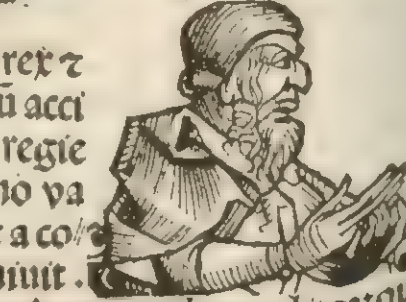
Sophocles

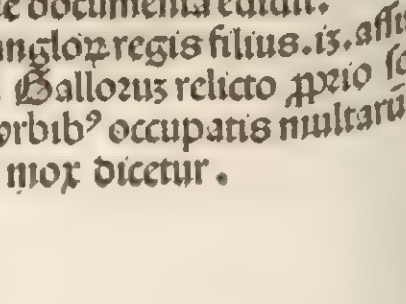
Parmenides

Delissus

Aristoteles

Renus

Bri

Hippocrates medicus

Zeno philosophus

Socrates philosophus

Socrates orator grecus

Thucydides historicus

Hippocrates filius Eracleidis ut Galienus primo regis acutorum (licet qui dam scribat asclepij) filius: et pitagore discipulus: oim medicorum princeps: in insula Choo genitus per hoc tempus clarissimus habitus est. Hic medicinam longo tempore perditam reuocauit in lucem. que quingentis annis post esculapij mortem latuerat. Is voluptates omnes admodum detestabatur: discipulos suos ut diu Hieronimus scribit iuramento astrinxit ut silentium seruaret: ut mansuetudinem in habitu moribusque ostenderet: fuit (ut ferunt) corpe paruis pulcher forma: grandis capitis. tardique motus multe cogitationis. tarde locutionis: et modici cibi. Vixit autem annis nonagintaquinque. Qui hec fuit pulcherrima sententia. Qui vult liber esse: non cupiat quod habere non potest. Qui vult habere quod cupit: cupiat quod habere potest. Qui vult in hac vita pacifice viuere: similis fiat illi qui ad conuiuium inuitatur. Qui de omni appposito gratias agit: et de defectu rerum non murmurat.

Zeno philosophus

Zeno philosophus actensis ex cyprio greca ciuitate senectibus frequenter accolis. fuitque napsi (siue ut alij dicunt demetri) filius. Appolonius autem Tyrius dixit eum gracili corpe fuisse: statu procero et atra cute. Unde illum Phrylippus palmitem egyptium vocabat. Crura habuit turgida et imbecilla atque infirma: ob quod teste pseo multas cenas declinauit. Vescabatur libenter siculis recubitus et ad sole passis: auditor fuit cratis. Stipione etiam et xenocrate decennio audiuit: fuitque vna cum Cytheo philosopho stoyce secte auctor: quorum sententia fuit. Id summum bonum quod honestum est. Nihil deest ad recte viuendum ei in quo virtus est. Tanto in honore apud athenienses habitus est: ut apud eum clauis urbis deponeretur. Ornauitque ipsum aurea corona et imagine erea: hoc ipsum sui ciues fecere. Habuit auditores eximios: inter quos antigonus cum ibat athenas ei erat auditor: cui et aliquando epistolam scripsit. Hic adolefcentulo cuidam inepta multa loquens ait. Ideo duas habemus aures: os autem vnum: ut scilicet multa audiamus: et pauca loquamur. Monagesimo etatis sue anno decessit incolumis integer ac sine morbo.

Socrates philosophus

Socrates atheniensis philosophus clarissimus: ex pago alopeceri filius sophronisci marmorarij: et phanerete obstetricis filius. fuitque ut quidam ferunt Anaxagore primum auditor: postea Archelao cui in scola successit magister: et platoni et primus ethice inuentor: his temporibus floruit: philosophiam enim ut Littero scribit euocauit e celo et in urbem collocauit: demosque introduxit. et coegit de vita et moribus rebusque bonis et malis querere. Quam obrem ut scribit Solinus non solum consensu hominum verum etiam appollinis oraculo fuit sapientissimus iudicatus. fuitque orator promptus et acer: et primus teste fauorino cum Eschimo discipulo oratorie artis campos aperuit. Qui ad acquirendam sapientiam usque ad senectutem ultimas terre regiones perstrauit: licet sapientissimus esset: se tamen nihil scire reputauit. Unde sepe illud dicebat ut hieronimus ad paulinum ait. Hoc vnum scio quod nescio. fuit insuper socrates mirabilis castitate. iusticia: aliisque virtutibus: in cuius quidem sigillo (ut dicitur) sic scriptum erat. Amicus hominis est sapientia eius. Inimicus vero hominis est stulticia eius: huius quippe multe fuisse sententie. quarum hec preciosissima censeatur. Age sic alienum ut tuum non obliuiscaris negotium et qualis vis videri talis esto: Verum accusatus quod derideret quercum: canes et hyrcos esse deos: quos athenienses colebant. Tandem veneni poculo defunctus est. Post mortem eius athenienses penitentia ducti: imaginem auream pro eius memoria in templo collocarunt.

Socrates orator grecus

Socrates natione grecus orator clarissimus: Sorgia auditor multorum philosophorum perceptor eximius: ut Macrobius attestat. Hic teste quintiliano in diuerso dicendi genere nitidus fuit et compositus: et palestre magis quam pugne accommodatus. oes dicendi venere res lectas: inuentione facilis et honesti studiosus. Ac in compositione adeo diligens ut cura ei reprehendat. Huius orationes et opera extant ac aliqua traducta sunt: que maxime voluptate legunt. Edidit quoque libellum exhortatorium in quo hec ponit sententia. Talis fias parentibus: quales erga te natos fieri oportet. Serua magis verborum quam rerum deposita. Vixit annis. 94.

Thucydides grecus historicus et quidem grauissimus hoc etiam tempore teste Eusebio agnoscitur. Et teste quintiliano: est densus et brevis ac semper sibi instans: quem Thucydidem laurentius vallensis postea et herodotum latine loqui docuit. quorum opera nunc in precio habentur.

Xenophon p̄hus

Archita tarentinus

Plato p̄hus

Plato p̄hus

Antisthenes

Antisthenes p̄hus

Speusippus

Speusippus

Platonis ex Socrate nepos

Xenophon p̄hus et dux exercitus Atheniensium insignis Grylli atheniensis filius: homo verecundus et speciosus vtracq; dici possit. moratusq; probus et omnibus gratus. Fuit socratis discipulus et platonis emulus. Quia xenophon inclito illi operi platonis quod de optimo statu republice cuiusq; administrande scripserat. lectis ex eo duobus libris: qui primi ad lucē venerant se opposuit. et cōtra multa scripsit. Quo audito valde permotū fuisse platonem ferunt. Hic primus ex his que a socrate dicebātur notis excepit et in publicum edidit cōmentaria scribens. Et primus omnium p̄hor scripsit hystoriam. Fuit etiaz dux strennu⁹. et qui ex vltimis babilonie finibus exercitū reduxit asperis et difficilissimis itineribus p̄ infestissimas gentes ac barbaras incolumē in patriam conduxit. Vixit autem annis. 89.

Archita tarentinus fuit Melagore (siue vt Aristoxenus ait) Estei fili⁹ p̄hi lozophus pythagoricus his temporibus nobilissimus. et in omni virtutis genere maxime admirationi habitus. Hic platonem p̄m cum a Dyoniso necatus esset per epistolaz eripuit. Multaq; composuit ex quibus hanc precipuā sententiam habemus. Nulla pestis capitalior est q̄ voluptas corporis. Cuius auidē libidines temere et effrenate ad potiendum incitantur. Hinc patrie proditores. hinc rerumpublicarum euerfiones. Nullū deniq; scelus: nullum facinus est ad quod suscipiendū non libido voluptatis impellat.

Plato philosophus nominatissimus p̄ hoc tempus Eusebio referēte omnium p̄hor clarissimus fuit. Aristone patre: et matre perictionia siue (vt alij dicunt) petona. Athenis simili die natus quo apud delon appollo: vt retulit appollodoros. Mater a Solone certissimū duxit gen⁹. Similiter aristo illi⁹ pater ad Eodm melanthi filiū refertur. Habuit fratres plato Adimantem et Glauconem. Et sororem petonam de qua Speusippus p̄hus ortū duxit. Litteras didicit apud dyonisiū gramaticū: sed in palestra apud aristonē exercitatus. Primū namq; picture studuit: poemata edidit tragedias. Et plato pro egregio corporis habitu cognominat⁹ cum pri⁹ Aristocles ex aui paterni nomine diceretur. Vixit Socratem illo mortuo audiuit Cratylū et hermoden. Annoz. 29. megarum ad euclidem se contulit. Hinc Cyrenē profect⁹ theodorū audiuit: Postea in egiptū p̄fect⁹ p̄phetas sacerdotēq; audiuit vbi comitē habuit euripidem tragicum. Regressus athenas in academiā morabatur. Terq; in siciliam nauigauit vbi cum mortis periculū euasisset venditus est. Interrogat⁹ aliquādo in quo sapientiam quis adipisci posset. Respondit in non expectādo que euenire nō possunt: nec de p̄teritis recordari. Obijt deniq; plato in conuiuiū discumbens anno etatis sue. 81.

Antisthenes atheniensis p̄hus. Hic in initio Sorgiam audiuit oratorem: deinde Socrati sese addixit. Et cum habitaret in pyreo: quotidie quadraginta stadiis emensus audiebat socratem. A quo tollerantiā addiscēs tranquilitatisq; illius imitator effectus. Cynicam prioz sectaz inchoauit: princepsq; in ea fuit. Platonem insimulabat fastu turgidum. Et cum audisset aliquando platonē sibi maledicere. Regium est inquit male audire cū benefeceris. Libros multos et diuersarum rerū scripsit. De eo Hieronimus cōtra louimanū scribit. q̄ cū rhetoricam gloriose doceret audies socratem discipulis dixit. Abite et magistrū vobis querite: quia ego mihi reperi. Cuius sententia pulchra fuit: in scientia est multa discere: et qd̄ satis est nescire.

Speusippus atheniensis p̄hus Eurimedontis filius. platonis ex sorore nepos: octo annos scole platonice magister fuit. Trascebat facile: et voluptati dederat manus. Epicuree enim secte manus dedit. Unde diogenes p̄hus eum dure redarguit: deinde cum paralyti solueret: orauit xenocratem vt sibi in docendo succederet. Plutarchus scripsit illum pediculis effervescētib⁹ interijisse. fuit corpore gracili teste Thimotheo. Reliquit plura cōmentaria et dyalogos. Cuius libros aristoteles tribus talentis emit teste fauorino. Ad hunc simonides scripsit hystorias. Prim⁹ inuenit quo pacto ex graciliorib⁹ lignis fierēt vasa capacia.

Papia Cispaline gallie vrbis Ticini nomine vetustior. Quā plim⁹ velle videtur fuisse condita a populis leuiss et maricis qui fuerūt transalpini. Teste vero paulo longobardo hystorico Assueri per sarum regis tempibus a gallis Senonensib⁹ ci⁹ fundamēta tacta sunt. Veruz longe ante insubres galli vicatim locū inhabitauere. Hec in marginib⁹ Ticini flumis ex verbano lacu quē nunc maiore dicunt effluentis: qui lapideo ponte pulcherrimo trahit. Et a Ticino flumie Ticinū appellat⁹ vbi insignis scipi⁹ onis de hannibale victoria extitit. Eam vrbē situ et aeris salubritate amenissimā reges Ostrogothoz et polano longobardoz libenter incoluerūt. Unde apud ipam multa fuerūt preclare gesta. Et p⁹terea cū media- lano magnitudine facie. antiq⁹tate. ac dignitate diu contēdit. Verū nūc mediolanū plurimū excellit. Ambe tamē et nūc et olim clare illustresq⁹ fuere. Eam ciuitatē athila rex hunoz direptam vastauit: et cū paulo post instaurata esset Odoacer Eruloz rex Orestē patriciū Augustuli nup⁹ genitorē in eo obsessum viq⁹ captū in terfecit. Ticinūq⁹ vrbis crudeliter ab eo direpta atq⁹ vastata est: vbi tunc cedēs maxima fuit ciuiū romanozū quātū nūquā alibi post romani imperij inclinationē cōmissa fuerat. Rudolfo autē burgundo ytalie regnum occupante: p⁹ septimi Stephani pontificis tempa vngari salado duce ytalīa ingressi papīā obsessam captāq⁹ ferro igniq⁹ vastarūt. Interea Agapit⁹ pontifex roman⁹ ytalieq⁹ p⁹ceres et populi berengarij et alberti filij tyrannidē exosi. Ottonē primū ex germania in ytalīā vocauerūt: tumq⁹ ytalīa a malis que diu fuerat p⁹essa respirare cepit. Bertharit longobardoz rex monasteriū sancte Agathe et theadolinda regina ecclesiā sancte Marie ad p⁹icas in ea ciuitate cōstruxerūt. Et Lintprand⁹ longobardoz rex ossa beati Augustini ex Sardinia papīā vbi veneratissime seruāt⁹ deferri curauit. et sepulch⁹ ex cādidissimo marmore mira celeritate structū est: aspectu pulcherrimū. Idemq⁹ rex monasteriū beati Petri cellula aurea appellatū: et apud bonam vbi curiam sepe reges tenuerūt monasteriū sancti Anastasij martyris edificauit: Gondiberta regina ecclesiā sancti Johānis baptiste. Et petrus epus lintprandi regis cōsanguine⁹ eccias sancti Sauini papie cōstruxerūt. Et postea exornande vrbis p⁹ ceteris Johānes galeatus maria vicecomes prim⁹ Mediolanensium dux multam adhibuit diligentia. Nā post multa ibide accuratissime sabrefacta castellū magnificētissimū regio apparatu cū amplissima biblioteca struxit. Et iuxta castellū ingentem lucū muris cinxit: in quo ferarum viuaria et pulcherrimas venatōes cōstituit. In cui⁹ medio sup⁹bissimū monasterium ordinis carthusiensij cū eius sepulchro ingenti impēsa sabrefecit. Luci ipsius ambit⁹ est centū et viginti cubitorum. Habet nūc Papia in gymnasijs multos iurium ciuilis et pontificij ac pbie et medicine scientia claros. Venit autē multos preclaros viros sed qui sanctitate et disciplinis papie excelluerūt Syr⁹ et vrbis eps doctrina et scititate laudatissim⁹. Enodi⁹ poeta eloquentissim⁹. Habuit et Antoniū Guayneriū medicū sua etate celeberrimū q⁹ in curis medicinalib⁹ multa cōposuit. Et cattonē sacū. Silanū nigrū et alios.

Papia

Quinta etas mundi

Hermes

Apuleius

Plotinus pbus

Diogenes

Philippus rex
Macedonum
pater alexandri

Philippus rex macedonum

Hermes egiptius qui a nostris dicitur Mercurius pbus: platonis olim discipulus hoc tempore clarus habetur. Qui et si homo fuit antiquissimus tamen et instructissimus in omni genere doctrine: Adeo ut ei multarum rerum et artium scientia trimegesto: hoc est ter maximo cognomen imponerent. Scripsitque libros multos ad cognitionem diuinarum rerum pertinentes: qui adhuc apud grecos extant. Qui inter cetera de verbo perfecto librum edidit et dicitur ut patet. 8. de ciuitate dei. Deos gentilium fuisse homines mortuos.

Apuleius apher madaurensis platonis etiam discipulus huiusdem temporibus claruit. Et ibidem libros multos edidit: in eo enim summe eruditioni precipua lingue copia et gratia coniuncta fuit. Scripsit enim libros de Asino aureo Metamorphosin quam grecanicam fabulam appellant. Libellos quatuor floridorum de deo socratis. Librum de mundo etc. Cuius hec fuit sententia. Nihil est deo similis quod animo perfecte bonus.

Plotinus pbus platonis quoque discipulus et porphirij preceptor p hoc idem tempus floruit. Qui ad omnia virtutis ornamenta compositus: omnium etiam diuinarum dispositionum studio firmatus fuit: iustus: fortis: temperatus et prudens extitit. Qui prudentie ratione se superare posse crederet fortune impetus. Itaque locum quietis sedis elegit ut ab omni conuersationis humane strepitu sepeperatus se fortune inuidia liberaret. Nulla quoque illum desideria ceperunt. Et propterea librum de virtutibus pulcherrimum edidit: dicitque animam rationalem: quam in celestibus habitare sedibus non dubitabat: non habere super naturam nisi deum: qui sicut Sol lunam illuminat ita et deus animam illustrat.

Diogenes magnus pbus fuit (teste diocle) Sinopeus Icesij mensarij filius. Is patriam relinquens Athenas venit ibi Antistenem comperit: qui apprimè omnes voluptates a se abdicauerat. Pallium primus duplex habuit propter frigus et peram in qua cibos ferebat. Cum scripsisset cuiusdam sibi cellam pararet: faciente id illo tardius: dolium p domo habuit. Tempore frigoris os dolij ad meridiem vertebat: Estate ad septentrionem: estate in feruida arena se volutabat: Diem cooptas nunc statuas amplectabatur. Idem cum vidisset puerum concaua manu bibentem: abiicit vile vas quod habebat dicens: puer meo litate superauit. Dicebat omnia esse deorum: et sapientes deorum amicos: huius ad solem sedenti cum diceret Alexander. Pete quid vis: ait noli mihi umbram facere: Et fama fuit alexandrum dixisse se velle esse Diogenem nisi esset Alexander ferunt quidem dialogos illum fecisse et tragedias septem et alia pauca: cuius sententia extitit. Si quis bonum cum amore dederit tibi consiliu: presta illi cum amore obedientiam. Obijt deinde temporibus ptolomei philadelphi.

Philippus p dice regis filius vigesimustercius Macedonum rex. regnavit annis. 27. Vir utique bellator qui sua virtute Armenie bithinie Tracieque ac Thessalie regna simul obtinuit. Fuit autem blandus alloquio: malens amari quam timeri sed et moribus grauis: vini nimis cupidus: sed ebrietate digesta in suis actibus moderatus. Cumque p imperij sui finibus tuendis procul exisset Nectanabos olim egipti rex in mathematica peritissimus qui ad eum timore regis perfarum confugerat: videns olimpiadem philippi coniugem pulcherrimam: ea arte magica deludens compressit qua nocte cum mater olimpias concepit visa p quiete est cum ingenti serpente volutari que ex eo concipies. post reditum philippi alexandrum peperit filium. Quem philippus rex (licet mater eius olimpias confessa viro suo philippo fuerat alexandrum non ex eo sed ex serpente ingentis magnitudinis concepisse) veluti tamen filium educavit charissimum. Nato autem alexandro Aristoteli scripsit. S. filium mihi genitum scito quo dijs gratias ago non tam p inde quam natus sit quam p eo quam nasci contigit tempibus vite tue: Spero ut abs te eruditus dignus fiat: Quem postea aristoteles disciplinandum assumpsit et p quique num sub eo pbo creuit: qui postea Bucephalum equum indomitum mansuetum fecit et intrepidus equitauit. Quem cum philippus conspexisset dixit se ex deorum sponis cognoscere quam post eum regnaturus esset. Unde et currum regium et edes cum summa auri ei dedit: qui contra reges peloponensiū castra mouit: de quo victorie coronam cum gaudio patris reportauit. Accepto deinde impio regem se terrarum omnium ac mundi appellari iussit.

Alexander magnus quartus et vigesimus macedonum rex ultimo Arsani persarum regis anno macedonibus regnare cepit. Et regnavit annis .12. et mensibus .6. viginti quoque pererat annorum cum regnare cepisset. Philip- po igitur rege vita functo Alexander mox illi- am (quam nunc Sclavonia dicimus) ardenti ani- mo subegit. Et romanorum insulas obtinuit: sta- timque cum in Aphricam transfretasset eam tota superavit. Deinde Syriam rebellantem ingressus ea depopulata Damascum expugnauit: Sydo- nem subegit. Inde hierusalem versus properas- ibi iudeorum pontificem veneratus urbem est ingressus: iudeis immunitates concessit: inter- inicia quoque multas gentes rebellantes compe- scuit: orientis nonnullas seditiones extinxit. Qui- bus rebus erectus tacito gradu in greciam con- tendit. Inchoatum deinde a patre persicum bellum aggressus in cuius apparatu occupato: nuncia- tur athenienses Thebanos et Lacedemonios ab eo ad persas defecisse. Quibus motibus oc- cursurus tanta celeritate instructo paratoque exer- citu greciam oppressit: ut quem venire non sen- serant videre se vix crederent. Et athenienses si- cuti prius defecerunt: ita primi penitere ceperunt ibique ab anaximene pho placatus immunitates pariter et pacem eisdem athenienses dedit. The- bas rebellantes mox incendit. Lacedemonios subiugavit. Egiptum quoque intrauit in quo mi- nificam condidit civitatem quam ex suo nomine ut infra patebit Alexandriam appellavit. Deinde cum in persidem processisset et darius suam pueri- tiam vilipederet. Audita legatione matris Oli- piadis que graviter infirmabatur Macedoniae reperit in quo reditu dum ex asya in minore asi- am per Hellespontum transiret phrigias superavit Macedoniae pueniens matrem conualescentem invenit. Alexander igitur reintegrato exercitu. Cum omnes regiones circa euphratem suo adie- cisset imperio ponte facto euphratem transiit: et persipolim appropinquavit. In qua darius p- sarus rex morabatur. In exercitu eius fuisse pe- ditum triginta duo milia: equitum quatuor mi- lia quingenti: naues centum. lxxxij. hac tam par- va manu universum terrarum orbem vtrum sit ad- mirabilius vicerit. An egredi ausus fuerit incer- tum est. Cum ad tam piculosum bellum exercitus legerit non iuvenes robustos: nec primo flore eta- tis sed veteranos plerosque etiam emerite militie qui cum patre patrisque militauerant elegit: ut non tam milites quam magis militie electos puta- res. Ordines quoque nemo nisi sexagenarii du- cit: ut principia castrorum quasi senatus reipubli- ce videretur. Itaque nemo in p-lio fugas sed victo- riam cogitavit. Contra rex persarum darius fidu- cia virum nil astringere affirmas suis occulta co- silia victorie furtive convenire. In acie persarum sex- ceta milia militum fuisse. Que non minus arte alex- andri quam virtute macedonum superata terga verte- runt. Post victoriam maior pars asye ad eum de- fecit. Deinde nunciatur Darii cum ingenti exerci- tu advenire itaque timens angustias magna cele- ritate thaurum transcedit: et ad Tarsum urbem per- venit ubi infirmitate gravatus quieuit. Interrea

Darius cum tricenis milibus peditum et centis milibus equitum in aciem preedit. Alexander co- nalescens exercitum in hostem duxit: post hec p- li- um ingentibus animis committit. In eo vter- que rex vulnerat: tandem certamen anceps fuit quod ad fugeretur Darius. Exinde cedens persarum secuta est. Cesa sunt peditum sexaginta unum milia: equitum decem milia: capta quadraginta milia. Ex macedonibus cecidere pedestres. c. xxx. equi- tes. cl. in castris persarum multum auri ceterarum- que opum inventum. Inter captivos castrorum ma- ter et vxor eademque soror et filie due Darii fuerunt. Post hec opes darii divitiarumque apparatus com- templatus admiratione tantarum rerum capis- et tunc bersanes captivum diligere propter forme pulchritudinem cepit. A qua postea susceptum puerum herculem vocavit. Darius cum babilo- niam profugisset pro redimendis captivis alexan- dro magnam pecuniam pollicetur: qui non pecu- niam sed regnum petit. Tum spe pacis amissa bel- lum Darius reparat quadringentis milibus pe- ditum et centum milibus equitum obviam va- dit alexandro. post hec prelium committit. Ma- cedones in ferrum cum contemptu tones a se vi- cti hostis ruebant: contra perse mori quam vinci pre- optabant. Raro enim villo p-lio tantum sangui- nis fusus est. Darius cum vinci suos videret vo- luit mori et ipse: sed a primis fugere compulsus est. Hoc p-lio asye impium rapuit: cuius tanta fuit felicitas ut post hec nemo rebellare etiam ausus fuit. Expugnat et persipolim caput persici regni. Darius a cognatis suis captus in gratias vi- ctoris aureis compedibus vincitur: deinde mul- tis vulneribus confossus interijt. Et sic persarum regnum finem accepit cum regnatum fuit sb. 14 regibus annis. 254. Post bircaniam mardosque subegit: ibi concurrens et amazonum regina cum ccc. milibus mulieribus. Post hec indias petit ubi porus rex capitur et regno indorum poti- tus est. Tandem cum in babyloniam redisset mul- tis diebus ocio deditus: accepto poculo media portione repente veluti telo confusus ingemuit: per Cassandrum antipatris filium datur venenum. Cuius tanta vis fuit ut non ere non ferro: non te- sta contineret nec aliter ferri nisi in ungula equi potuerit. Quarto die indubitam sentiens mor- tem agnoscere se fatum maiorum suorum ait. Ad postremum corpus suum in hamontis templo condi iubet. Cum quereretur quem imperij face- ret heredem respondit dignissimum. sexto die p-clusa voce exemptum digito annulum perdu- ce tradidit. Recessit alexander: mense pno. annos tres et. xxx. natus. vir super humanam potentiam animi magnitudine preeditus.

Mater et vxor Darii

Darius in alexandria

mors Darii

Darius

Linea pontificii

Quinta etas mundi

Linea christi

Linea Abruti

Achym

Linea pontificuz

Jadus

Onyas filius Jadi

Jste Jadius sextus iudeorum pontifex post mortem Johannis pontificis pontificatu succedens sedit annis. 50. vir certe bonus et pacis amator. occurrit alexandro irato iudeis qui volebat vastare hierusalem induit pontificalibus que videns placatus subito descendit de equo. dei nomen adorabat pontificem venerat est. Demum cum intrasset civitatem oblata fuit sibi prophetia danielis que de ipso erat. et cum coram eo lecta fuisset valde gaudens est. Sumpsitque maiorem inde fiduciam pugnandi contra darium. Et concessit iudeis libertatem suis legibus vivere. et quod septimus annus esset absque tributo propter sabata terre.

Onyas iadi pontificis filius septimus hebreorum pontifex secundo anno regni ptolomei patri in pontificatu succedens sedit annis. 17. Cuius dignitate leges apud iudeos custodiebantur optime. Et civitas hierusalem in omni pace habitabat quia propter etiam gentium reges ipsam civitatem et templum summo cum honore habuerunt. et maxis muneribus ornavit.

Byriar regni principium

Siria Asia regio ab oriente Euphrate flumine. ab occidente mari mediterraneo et egipto terminatur a septentrione Armeniam et Capadociam habet. Et a meridie Arabicum sinum.

Jste Seleucus vius ex alexandri principibus in syria post eum regnum obtinuit. Sed antigonus ipsum expulit. Quem ptolomeus post obitum Antigoni demetrio ei filio restituit. Is postea regnavit annis. 32. Continuis autem laboribus usque ad octogenarios annos semper bellum gessit. In quo depugnans tandem extinctus est.

Antigonus philippi regis filius et alexandri frater post eius in asia regnare cepit. et regnavit annis. 18. hic inter alexandri principes vius habebatur. Vir certe superbissimus. ideo multa bella gessit. In quibus tandem occubuit. Demetrius eius filius fuga sibi salutem petiit.

Sarabellam prefectus superstitiosum templum edificavit in monte garizym ubi posuit asanassen fratrem iadi pontificem. qui erat gener suus. Et hic incipit scisma iudeorum. quia multi adheferunt ei qui prophetam vel excommunicatum dixerunt. Et sic sunt Samaritani. quod scisma usque ad destructionem templi per romanos duravit.

Sarabella prefectus superstitiosum templum edificavit in monte garizym ubi posuit asanassen fratrem iadi pontificem. qui erat gener suus. Et hic incipit scisma iudeorum. quia multi adheferunt ei qui prophetam vel excommunicatum dixerunt. Et sic sunt Samaritani. quod scisma usque ad destructionem templi per romanos duravit.

Reges Byrie

Seleucus

Antiochus Sother

Antigonus nicati dicitur fuisse Samaritanus. quod scisma usque ad destructionem templi per romanos duravit.

Antiochus Sother seleuci regis filius secundus syrie rex regnavit annis 19. ab isto reliqui syrie reges antiochi cognominati sunt.

Alexandro magno in ipso etatis et victoriarum flore extincto. triste apud omnes totaque babyloniam silentium fuit. et ultimam suam voluntatem in duodecim quos ab adolescentia comites habuerat amplissimi regni sui successores constituisse. Et isti duodecim quibus regnum dividerat concordare non possent. Antiochus finit fere bella exorta sunt. Postremo cum huiusmodi testamentaria particio effectum sortiri nequint con-

tritis alijs. Hi quattuor viridi linea annotati iuxta prophetiam danielis obtinuerunt regna. Ita ut Seleucus rex esset in syria. Ptolomeus lagus rex egipti. Philippus rex macedonum. Antigonus vero in assyria regeret.

Monarchia

Alexander magnus

Siria

Magnus Alexander

Reges Syrie

*Demetrius dicitur
Amico me mutuum erogante pecuniam
ipsum et pecuniam perdam*

Quinta eras mundi

Folium

LXXVI

Demas philosophus

Demas philosophus atheniensis alexandri tempe claruit. Hic dum alexander obtinere vellet et obsideret Athenas resistit: persuadens atheniensi. ut non traderent ei civitatem. Tandem alexandro civitate obtenta demas ei adhaesit alexandro exhibens se familiare. Verum atheniensibus alexandro sacrificare volentibus: dixit. videte ne dum celi custoditis terram amittatis: huius demas dictum fuit. Amico mutua me erogante pecunia: ipsum et pecuniam perdam.

Quintus Curtius philosophus

Quintus Curtius

Quintus Curtius philosophus increpavit alexandrum eo quod sibi optabat adhiberi divinos honores. d. Si deus es largire nobis beneficia immortalitatis et non auferas. Si homo semper id cogita alijs postpositum.

In diebus quibus Alexander natus est: diris prodigijs romani territi fuerunt. Nam sol visus est pugnasse cum luna. Saxa sanguine sudaverunt: in die plures lune apparuerunt in celo. Nox usque ad plurimam diei partem tendi visa est tunc et saxa de nubibus cecidere. et per septem dies grando lapideis immixtis et testarum fragmentis terram latissime verberavit.

Olympias mater alexandri occiditur: que mortem sine omni dolore muliebri impertemita suscepit.

*In diebus quibus alexander natus est dicitur
prophetia: quia deus fuit. Nam sol visus est pugnasse
cum luna. Saxa sanguine sudaverunt. Et plures lune
apparuerunt in celo. Nox usque ad plurimam diei partem
tendi visa est tunc et saxa de nubibus cecidere. et per septem
dies grando lapideis immixtis et testarum fragmentis terram
latissime verberavit.*

Olympias mater alexandri occiditur

Philippus rex macedonum

Philippus rex macedonum

Olympias Nectabannis magus
mater alexandri pater alexandri

Non sit persecutio de isto Philippo et regno suo in sacra scriptura. de regibus vero Egypti et Syrie sit persecutio: quia iudeis quandoque in festi quantoque favorabiles fuerunt reges ipsi quod ideo evenit. quia reges isti pene semper pugnabant cum egyptijs israel autem in medio eorum iugiter affligebatur quocumque se verteret. Et ptole-

Reges Egypti

Ptolomeus Lagi et Sothet

Ptolomeus philadelphus

ptolomeus

meus graviter eos afflixit ideo dispersi sunt in nationibus.

Este Ptolomeus lagi filius primus post alexandrum magnum egyptiorum rex regnavit annis. 40. Hic cuiusdam Gregarii militis nomine lagi filius fuit. egyptum. affricam ac magnam arabie partem tam amplum successoribus suis reliquit splendore ut ab eo subsequentes egyptij reges ptolemei dicti sint.

Ptolomeus philadelphus scdus egypti rex regnavit annis. 38. Hic cum pietatis exemplo amorem populi iuveni conciliavit. Hic quippe cum omnium scientiarum doctissimus esset: et stratonem philosophum preceptorem habuisset bibliothecam toto orbe terrarum nominatissimam construxit. Que ad primum alexandrinum cum romanis bellum perduravit. Hic famulantes in egypto iudeos a servitutis vinculo resoluit usque ad centum viginti milia. Et eos in hierosolimam remisit: et vasa votiva Eleazaro pontifici per divinis scripturis habendis quas in eadem Bibliotheca collocavit. Hic beronica mater et asino a vxor ex qua suscepit euergetes et beronicam filiam: quam antiocho Seleuci filio vxorem dedit.

Furius camillus dictator
Quintus cincinnatus dictator

Lutius genutius
Quintus servilius

Gaius sulpi-
cius dictator
Marcus
valerius

Manilius
torquatus
Decius

Fabrizius
Papirius

fabrizius vir dignus
prope nobilissimus
nam pater eius

fabrizius vir dignus

papirius vir dignus

Furius Camillus furius expugnauit
veientes qui p decem annos valde
romanos attriuerat. Tempe vero fabij
senones galli ad urbem venerunt: et victos
romanos undecimo miliario a roma: cu
brenno rege suo romam venerunt: et fere ro
manum nome deleuerunt. urbem occupa
uerunt: neq; defendi quicq; nisi capit oli
potuit. Quod cu diu etiam romani fame
laboraret a Camillo qui in vicina ciuita
te exulabat. Gallis supuentu est: grauis
simeq; victi sunt. Postea in accepto au
ro mille libraru ne capitolium obsiderent
recesserunt: sed secut? eos camillus: ita ceci
dit vt et aurum qd his datus fuerat. et oia
militaria signa repocaret. honor ei post
Romulum secundus delat? est.

Quintus cincinnatus inuenit? in rure et
ab aratro assumpt? dictator creat?
est: qui urbem oppressam ab hostib? libe
rauit et prenestam accepit.

Empe illoz consulu grauissima pe
stilentia vniuersas roma p bienniu
afflixit. p qua depellada pontifices ludos
scenicos instituerunt: et sic p depellada pe
ste corporu accessit morbu animaru.

Empe illoz duoz consulu romane
matrone multos veneno pemerunt
et p ancilla quandam pdite coacte sunt li
bere venena q coxerant: quib? hausti co
sumpte sunt: fueruntq; ccc lxx. dammate
pse facinoris.

Anno ab urbe condita. ccc lxxviii.
Iste gais gallos iterum in bella
ruentes vicit.

Este mare cu. 60. milib? romanis
expugnauit contra gallos quos in fu
gam couertit et grauer trucidauit.

Sub istis consulib? Publio Corne
lio et Marco curio finiti sunt sam
niticu bellu qd p. xlix. annos durauit
cu mltia clade romanoru: nec vll? fuit ho
stis intra ytaliam qui romanam virtute ma
gis fatigauerit.

Esti consules duo contra latinos pu
gnantes. decius murena consul occi
sus fuit et Manili? torquatus triupha
uit. Cui? fili? cu contra impium consulum
contra hostes pugnasset et quauis victor: tame ppter inobedientiam vir
gis cecis et capite punitus fuit.

Sub Dolobella et Domicio consulibus lucani bruci samnites cu etru
scis et Senonib? gallis bellu cum romanis inierunt in quo septe milia
buni militum sunt occisi et decem et octo milia romanoru pstrati. Sed cus

romam tenderet a Leno cornelio Dolobella consule delati sunt.

Fabrizius vir digne memorie nulla industria suauis pirrhi regis a romana urbe diuelli potuit. oblata
aucti po test. Quis ergo miretur his moribus virtute militum victorem populu romanu fuisse.

Este Papirius cum adhuc puer astute matri respondit vt celaret secretum consulatus: virgente em ma
pediret magis vt vnus vir duas haberet vxores. vel vna duos viros. Confluentibus die tertia matronaz
cetu impudenti: puer senatui rem narrat: et laudatus est puer. Et edictu est vt decetero nullus puer admitt
retur in senatus consiliu nisi ille. Cum aut vir esset factus in virum bellicosissimum euasit

Linea consulum Romanorum

Claudius
marcus
Valerius
flactus

Fabius ma-
rinus
Quintus
decus

Publius cor-
nelius ruffinus
Marcus Curi-
us dentatus

Dolobella
Domicius

Linea Christi

Elud filius Achim

Este antiochus ei? nois scdus cognomēto Theos Antiochi pmi fili? terci? syrie rex: reguit annis. 15. pmo vxore laodiceā habuit: ac grauissimum bellū habuit cū philadelpho rege egipti: tandē accepit filiā regis egipti noie beronice sicq; pacati.

Elud filius achim anno mōi. 4959.

Antioch? galeric? ei? nois terci? quart? asye et syrie rex: regnauit annis. 20. erat fili? antiochi theos de pma vxore laodicea: que virū suū veneno extinxit: et beronice cū filiis occidit. Istūq; galericum filiū suū p patre fecit regnare: ppter qd euergestes syriā vastauit. Tercū ptolome? postmodū illū occidit duob? filiis Seleuco et Antiocho mag? derelicti.

Ioseph? iude? vir bon? atq; magnanim? : Qui pplm iudeoz ad clarissimas rerū causas pduxerat: postq; viginti et duob? annis syrie et phenicis et Samarie tributa dispensauit. relicto hircano filio defunctus est. Is hircanus in tributoz dispensatioe ptolomei successit vir ab ipsa puericia mirabil' virtut' atq; ingenij. Qui cū terciūdecimū ageret annū demōstrauit anī prudētiā: pater ei? volēs cognoscere adolefcētis virtutē: cū in solitudine duoz dierū misit ad seminandū cū trecētis iugis bouz: celans lora quib? ligaretur: Quod vidēs hircan? quoddā virile mai' sua etate excogitauit: decem iuga occidere fecit. Et carnes bubulcis suis distribuit: pelles vero eoz diuidēs lora boum fecit. p que boues ligarent' terrāq; seminauit quā sibi pater commiserat. Ideo ad patriā reuersus plurimū dilectus est.

Este Symon cognomēto iust? omie pōntificis filius: Octau? hebreozū summ? pōntifex mortuo pte pontificatū accipies sedit ānis. 16. hic ppter piū cultū et iustū regimē. pncipz in suas ciues clementiā iust? cognomiat' fuit. Et Eleazar? pontifex symonis iusti frater mortuo pte ei? omia ei? fratris filio adhuc paruulo ipe sacerdotij principatū suscipiens sedit annis. 17. misit ptolomeo philadelpho. lxxij. viros doctissimos ad interpretādū legem: q; aut dicimus. lxx. tñ: vsus scripture obtinuit q; qñq; paruū numerū excrecentem obtricer.

Eleazar? accepta epla a ptolomeo philadelpho vt mitteret seniores et doctos q; interpretatōz legis dei viuētis facerēt inde ad regē mittēs qd postulabat ita scripsit ex vna qsi tribu doctissimos viros e legi legē ferentes q's post legis transcriptionē ad nos caute remittat. Cū ergo venisset seniores. lxxij. ex hierosolimis ad regē in alexādrīam: ab eo benignissime suscepti. Ostensoq; regi legis rotulo i q; lris aureis p'scripte leges p'tinebāt et singlos in singlis cellulis reclusis. Qui in. 72. dieb? legē de hebreo i grecū trāstulerūt. Sic cōcordes in trāslatiōe (vt augustin? testat') sine aliq; verborū aut sensus dissonātiā illā traduxerāt: quā a iudeis approbatā Demetri? ad regē obtulit. Et vocās ad se interpretes: grās egit re-misit eos: donās vnicuiq; optimas tres stolas et auri talēta duo: et calicē vni? talēti et totū cōmutorium.

Olias ei? nois scdus symonis iusti filiū. xi. hebreozū pōntifex sedit ānis. 9. puul? mēte: pecunijs auar? et lo legi vel pont? auaricie negauit tributa euergesti. ppter qd tota pene iudea p'clitata fuit et inter turbabāt. Ioseph? vō inter suos nobilis pacē reformauit et ptolomeus eum ducem Iudee constituit.

LXX. Interpretes

Este tres scz Jason. Menelaus. alchim? quīs fuerunt de genere sacerdotali non tñ ponendi sunt in linea pontificali propter ydolatriā et eoz pessima opa et quia male intrauerūt.

Ptolomeus eum ducem Iudee constituit.

Linea Regum Syrie

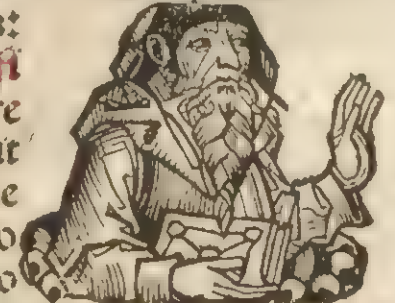
Antiochus Theos

Antiochus galericus

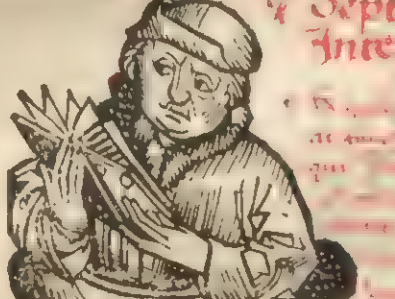
Iosephus

Jason

Menelaus

Alchimus

Septuaginta Interpretes

Septuaginta Interpretes. Hic interpretes legem dei in grecum linguam translati sunt. Quos Ptolomeus Philadelphus ad Alexandriam vocauit. Erant autem ex iudeis et gentilibus. Quorum nomina sunt: Jason, Menelaus, Alchimus, et ceteri. Quos Ptolomeus donauit pecunia et honoribus. Quos etiam in templo Hierosolymitano sedere iussit. Quos etiam in synagoga Hierosolymitana sedere iussit. Quos etiam in synagoga Hierosolymitana sedere iussit.

Septuaginta Interpretes. Hic interpretes legem dei in grecum linguam translati sunt. Quos Ptolomeus Philadelphus ad Alexandriam vocauit. Erant autem ex iudeis et gentilibus. Quorum nomina sunt: Jason, Menelaus, Alchimus, et ceteri. Quos Ptolomeus donauit pecunia et honoribus. Quos etiam in templo Hierosolymitano sedere iussit. Quos etiam in synagoga Hierosolymitana sedere iussit. Quos etiam in synagoga Hierosolymitana sedere iussit.

Septuaginta Interpretes. Hic interpretes legem dei in grecum linguam translati sunt. Quos Ptolomeus Philadelphus ad Alexandriam vocauit. Erant autem ex iudeis et gentilibus. Quorum nomina sunt: Jason, Menelaus, Alchimus, et ceteri. Quos Ptolomeus donauit pecunia et honoribus. Quos etiam in templo Hierosolymitano sedere iussit. Quos etiam in synagoga Hierosolymitana sedere iussit. Quos etiam in synagoga Hierosolymitana sedere iussit.

Alexandria Egypti. Civitas magna Quinta etas mundi

Alexandria

Alexandria egypti magna civitas ante xpi aduentu. 20. sup. ccc. ab Alexandro magno Justino libro
xi. attestate condita fuit. Alexander em magnus ad Jove ammonem pgens consultus est de eventu futuro
rum et de origine sua. Reversus ab ammonem Alexandria condidit. Et colonia macedonum caput esse ei
gypti iubet. Nomen fuit triu urbium constructarum ab alexandro magno: quarum una fuit in egypto p diocratem archi
tectum (ut scripsit Vitruvius in pbenio libri pmi de architectura) locum sortita: haud longe ab hostio nili ut di
cit Solinus: quod plurimi Canopicum dicunt. Alia struxit idem alexander in asya. Alia in scythia sup thanatim. Alex
andria igitur Alexandri opus. Alexandri nomen Alexandri bustum. Ad quod Iulius cesar post thessalicum die: morte
que pompey cum venisset alexandria ambiguo turbati vulgi murmure pmo per specie religionis descendisse legi
tur. Et augustus cesar post victoria actiacam Antoniumque deinctum et coactum mori eodem veniens alexandri corpus
reuerenter asperxit. Cum ex eo quereret An et ptolomeum vellet aspicere: elegantissime reges ait se videre velle:
non mortuos. Et sit (ut strabo scribit) clamidis formam habuit: cuiusque latera que in longum tendebat circumu
labat stadiis ferme. 30. hanc uniuersam vijs distincta ferunt: quibus eque et currus coduci possunt: sed duabus latiss
simis que plus integro expadunt. Et sese medias ad rectos angulos secant. Adunice autem (ut Iosephus iudeus
tradidit) vndique aut icomeabili solitudine: aut iportuoso mari: aut flumibus: aut siluosis paludibus pulcherria
quippe olim fuit. Nunc quia civitas optie munita est: decoris munitur: firmisque altis muris et turribus. Intus vo
no civitas sed pene aceru lapidum: plena ruinis et desolationibus videtur. Celeberrima ydolorum phana habuit:
necnon et xpianorum templa adhuc extantia. Multas quoque habuit regias edes que et multa urbis parte occu
pabant. Nam quilibet regum illa p libito voluntatis aliquo ornamento decorabat. Et vbi aula Alexandri olim ste
tit: hodie columna ex vno lapide pscisa mire altitudinis capitellum habens acutum: quasi turris apparatus posita est.
Habet quoque ecciam ad septem ad arcum dicta: quam Jacobite inhabitant. Adare em euangelista huic urbi pmo xpi
predicavit. Et cum ibidem ab apostolis episcopus fuisset ordinatus ecclesias ordinavit multas que mortuo Aman ei successit
hinc in diuinis eruditissimi multi emerfere viri. Philo natione iudeus: qui multavuliter scripsit. Clemens
psbiter. Origenes psbiter oim excellentissimus. Athanasius urbis episcopus. Didimus. Theophilus: et alij innumera
biles. Extra urbem sunt due marmoree colonne locum decollationis diue Katherine martyris ostentantes. Habent
veneti in ea urbe duos fonticos et Janueses vnum: vbi negociatores et merces eorum coferuant. Carbelani quoque
in curia regis sicilie. Et huius sacella pulchra habent in quibus diuina pagunt. Turci quoque Tartari et alie gentes suas
ornatas habent domos: que in nocte p sarracenos claudunt. Est autem hec urbs in vna parte mare magno cincta: in
alia amenissimis et fertilissimis ortis circumspecta cum gleba frugifera: que nili aqua irrigatur. Portus custodia sarrace
ni nunc diligentissime observant. Adversus duo ad hoc in civitate facti: Naues aduenientes perspiciebant ostendunt
scrutatoribus colubas edoctas deferentes lras ut tutiores ab incurfu insidiantium esse possint. Colube em antiquus
ut plinius refert internucie in rebus magnis fuere. Et eploras annexas earum pedibus obsidione mutinensi in castra
consilium bruto mittente.

Locus in urbe
Sancti Katherine

Alexandria

Demosthenes

Aristoteles

Epicurus

Calisthenes

Xenocrates

Demosthenes fuit oim grece oratoris princeps: et auctoritate hermippi ostendit patres in officina gladioz fuisse. Unde teste Juuenali: pater de mosthenem ardentis masse fuligine lippus: a carbone ⁊ forpicib⁹ gladi osq; parante incuder: ⁊ luthco vulcano ad rboroza misit. Hic a platone facundiaz hauriens summ⁹ orator effect⁹ est. Cui⁹ eloquentiam Eschines (qui a iuuetute sua studiosus et Socratis amator) comendauit. de eo refert Valer⁹. Cum philipp⁹ macedonū rex athenas obsideret: ab eis postulauit: decem sibi dari oratores. De mosthenes in concilio veniens hanc fabulam recitauit. Lupi suaserūt pastoribus vt secū amicitia contraherēt: quod cū pastorib⁹ placuisset: petierunt vt eis canes (qui iurgij cause essent) traderēt: quib⁹ datis p libidine gregem lacerauerūt. Ita sublati oratorib⁹ philipp⁹ Atheniensib⁹ factur⁹ esset. Quo audito athenienses et concilio acquieuerūt: ⁊ sic ciuitas a periculo liberata est. Inquirenti cuidam. Quomō posset benedicere: ait si non dixerit nisi qd bene scieris.

Aristoteles phozum omnium princeps: ex oppido stragya. obscuro quidez ipse nisi quod hui⁹ viri claritate refulsit: patrem habuit Nicomachum medicane artis pfefforem. Qui apud Amyntaz macedonie regem philippi patrem magno loco posuit⁹ est. Matrem habuit Phestiada non obscuri generis. Hic prima etate in Macedonia nutritus est. Sed cū adoleuit anno (vt perhibet) etatis sue. xvij. Athenas se contulit. Platonem viginti annis audiuit. Nullam scientiam reliquit. quā non perfecte attingeret. Mortuo platone ad hermiū Arar nei tyrannū profectus triennio fere apud illum defedit. Inde in macedoniā a philippo euocatus: decem ferme annos circa disciplinaz alexandri fuisse tradit. Sed alexandro in Asiam cū exercitu pfecto ipse athenas rediit. Et tredecim annis in licio florentissime docuit. In cui⁹ quidem sigillo (vt dicitur) hoc inscribi fecit. Sapientior est: qui quod nouit abscondit: q; qui ppatat quod nescit. Fuit autem Aristoteles facund⁹ eloquio (et vt Hieronim⁹ inquit) sine dubitatione prodigiū: grā deq; miraculū in tota natura fuit. Tandē cōmuni illa phozum inuidia accusatus q; non recte de dijs sentiret. Metuens ne vt quondam socrati: sic etiam sibi in iudicio peundū foret: deserta sui defensione chalcidē abiit: vbi de cetero vixit in optimo mentis vigore. Vixit autē annis. 62. et ibidem diem obiit.

Epicurus fuit teste Metrodoro patria atheniensis phus: Heracletes dicit eum famij nutritum: cum eam athenienses sortiti essent. Ac decem ⁊ octo annos agentem athenas rediisse. Quo tempe Xenocrates in accademia Aristoteles calchide scolam habebant. Defuncto autem Alexandro macedonie ⁊ atheniensium sub perdicta afflictis rebus: colophonem ad patrem iussit: vbi congregatis discipulis athenas rediit sub anaxicrate: ibiq; cum aliquatenus cū ceteris philosophat⁹ est. Postea a se dictā sectam instituit. Epitect⁹ hūc lacerat lasciuie tanq; nimij loquentem ⁊ alia q;plura. Verum alij magnā hui⁹ viri in omnes phos gratitudinem fuisse ferunt. Patria eū statuis ereis honorauit. Diocles ait illū vilissimis cibis vitā duxisse. Nat⁹ est annis septē post platonis obitū. Obiit Athenis annorum. lxxij. calculo vrine exitum impediēte.

Calistenem insignem pbi Aristotelis discipulū p hoc idem tempus floruisse constat. Eo q; contra Alexandrum multis rationibus seriose disseru⁹. Erat eum increpando dicens. Si deus es: beneficia largire mortalib⁹ nō sua eripere debes: si homo id quod es: semp te esse cogitat: ppter quod irat⁹ Alexander eū trucidari mādauit. Et sic deforme in foueā cū cane includi iussus est.

Xenocrates Calcedonensis phus Agathenoris filius: et a primis fere annis platonis auditor. Erat teste laercio tardus ingenio: vt cum illum plato Aristoteli compararet. Alterum freno: alterum calcaribus indigere dicebat. Alioquin senex semp ac serio habitu ⁊ ore pdurabat. In achademia vixit vt plurimum. Si quando ad urbem pficiscebatur turba omnis impudicorum ei⁹ trāsitum obseruabat inquietandi eius gratia: philene nobile scortum dedita opera a quibusdam intra eius cellam missa est: que ab eo orans lectuli partes accepit demum cum multa ne quicq; orasset: impfecto opere discedens dixit se non a viro sed a statua venisse. Porro licet multum frugi fuerat glorie tñ et fastus contemptor extitit. Et cum sepe meditationi inseruiret: vnam in silentio horam distribuēbat: successitq; in Achademia speusippo scolāq; tenuit annis viginti quinq;. Moriturq; noctu cum in sartaginem forte impegisset Anno etatis sue. 82.

Demosthenes

Aristoteles

Epicurus

Calisthenes

Xenocrates

Linea Regum Egypti

Ptolomeus evergetes

Ptolomeus philopator

Sibylla chimica

Sibylla chimica

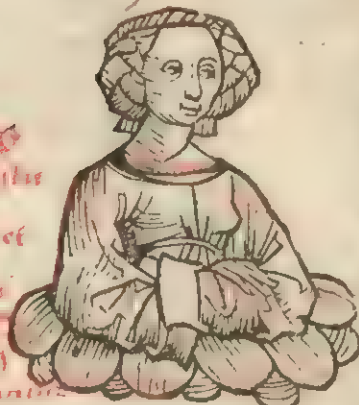

Anaximenes

Sextilia

Sextilia virgo

Ptolomeus Evergetes philadelphi filius tercius egiptiorū rex regnavit annis. 26. hic in ultionem sororis beronice Antiochum galericum quem idem eius mater laodicea regno privauerat Syriam Ciliciam et Asia partem deuastauit: innumera spolia inde exportans.

Ptolomeus Philopator quartus egiptiorū rex regnavit annis. 17. hic propter crimē cum patre occiderit et fratre trucidauerit philopator dictus est. Et sicut scelestus in occupando regno: ita in administrando segnis: luxui enim se dedit. Ideo antiochus magnus syrie rex multas eius vrbes oppressit. Deinde in pedita recupauit: spoliassetque antiochū regno si viri fortune successisset. Venio in luxuriam inuolutus: Occisa euridice vxore: meretricū illecebris capis: quibus inuolutis filio quingentio relicto emoritur: meretrices in ultionem euridice patribus suffigunt. Alexandri ad romanos miserunt ut pupilli tutelā susceperet.

Dion Syracusanus nobilis philosophus postquam utraq; dyonisi tyranide complicatus diu fuit: apud syracusanā urbē interimis. Nam supior ille dyonisi aristomachē dyonis sororē in matrimonio duxit: ex qua duos filios Hipparium et Niseum. preceperat: totidemque filias quarū primā eius filio dyoniso cui regnum reliquerat ad nubendū dedit: alterā ipi dyoni patruo: qui propter nobilitatē et generosam maiorum famā: multa etiā alia bona a natura recepit: ut pote ingenium bonū et docile: et ad omnes artes ydoneum magnāque corporis dignitatem: magnas item diuitias a patre relictas: quos ipse tyrani muneribus auxit et ideo tantum platonē amauit: ut eidem se traderet nec minus eo plato delectabatur.

Dion philosophus

Sta Sibylla chimica in ytalīa nata vestita celestina veste deaurata capillis per scapulas sparsis. et iuuenis: ait. In prima facie virginis ascendet: puella facie pulchra: capillis plixis: sedens super sedē strātam: puerum nutrens dans ei ad comedendum ius proprium: lac de celo missum.

Anaximenes Orator magnus hic fuit magister alexandri in oratoria arte. Qui hystoriam alexandri scripsisse fertur: de hoc refert Valerius: quod cum alexander iratus ad diruendam lausatum ciuitatem pergeret: fertur cum impetu progressum extra mentia. habuit obuium anaximenes preceptorem suus: sciens quod alexander quod anaximenes ire sue sevellet opponere: iurauit se non facturū quicquid ille petierit: peto inquit vtilitatem diruas: et isto modo salutem vrbī obtulit. quod athenis similiter accidisse fertur.

Carmeides philosophus

Carmeides philosophus floruisse dicitur: eo quod ab Atheniensibus cum dyogene ad Senatum romanum missus fuerit. Hic adeo studiosus extitit: ut cum ad mensam sederet: cogitationibus inherens manum orationi apponere obliuisceretur. Sed mellissa quā vxoris loco habebat dexteram suam necessarijs vsibus coaptabat. Animo enim vita fruebatur: corpore vero quasi alieno circumdatus videbatur: centesimo denique vite sue anno philosophado finem fecit. ut Valerius maximus libro quarto ponit.

Carmeides philosophus

Xenophilus

Sextilia virgo vestalis de incestu conuicta ad portum collatinam viua defossa est. Xenophilus philosophus pithagoricus philosophus patria calcedonen sis: hoc etiam tempe magno habetur in precio quod omnis humani incommodi (ut ait) expers fuit cum etiam vixisset annis. 105. Deinde summo splendore doctrine ac perfectione mortuus est.

Archiphilas

Archiphilas pbus a quō in cepit secta A
chademicozū hic habuit amicū paupes
et egrotum sed vtrunq; p̄ verecundia dissimulā
tem: quod cum Archiphilas compisset iudica
uit sine confusione secretius fore succurrendus:
et acceptum pecunie sacculum clam illius pul
linari subiecit illo penitus ignorante vt homo
inutiliter verecundus quod desiderabat vel q̄
indiguit inueniret poti⁹ q̄ dono acciperet.

Esti duo consules cum alexandro rege Epy
ri pugnauerunt.

Este Emilius cum romanis contra tarenti
nos bellum iustissimum egit: auxilium fe
rente tarentinis pirro rege grecorum bellatū est vltra quatuor annos. tan
dem victo pirro in patria miserabiliter mortuo tarentini cum carthagi
nensibus sedus inierunt et ex hoc punica bella inchoata fuerunt.

Valerius Corvinus

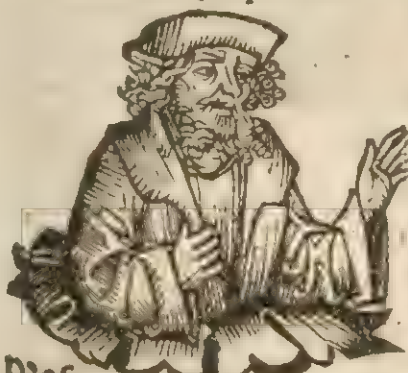
Marcus Valerius cognomento Coruin⁹
Roman⁹ adolescēs pstantis quidē animi
et singularis virtutis Camillo nō indignior fu
it: qui licet adolescēs t̄ ip̄e cōtra gallū virū ma
gnitudine t̄ armis insignē singularem assūm
psit pugnā qui dum armatus in mediū pcessis
set et nondum manū cōscripsisset eū⁹ galee re
pente coruus ales iniecit: qui certamine inito
e Valerij galea nunq; discessit imo et rostro et
vnguib⁹ oculos galli vulnerare nō destitit qad

Valerius hoste tali p̄digio territū obtruncavit. Quo mortuo statim cor
uus cōspectu evanuit. Et valerius deinceps Coruini noie appellat⁹ est.

Consules illi duo scilicet Emilius contra tarentinos bellum egit. et
Curius cum pirro rege pugnauit et idem Curi⁹ tarentinū bellum gessit
contra epyrotas Pirrū fugauit celsis. xxiij. milibus. At enī nec acie vinci
nec pecunia corūpi possus. Adalo diuinit⁹ imperare q̄ locuples fieri.

Esti duo consules sibynnicem succedentes p̄fuerunt. Sempronius vi
cit affros et tharentinos Sempronius autē vicit picentes. in qua pu
bna terra tremuit quasi horresceret tantū sanguinē hoīm suscipe qz pauci
romani qui vicerunt euasere.

Lucius Papirius

Lucius Papir⁹ patric⁹ Roman⁹ bella
tor clarissim⁹ a Senatu Ro. dictator ele
ctus Quintū fabiū magistrū equitū sibi cōsti
tuit. Qui statim contra Samites ex senatus de
creto expeditōne suscipiēs in eos acies dirigit
Sed paulopost cum dictatore rome opus esset
Quintio fabio equitū magistro p̄cepit: ne se ab
sente cū hoste pugnare p̄summeret. Fabi⁹ autē
adolescēs: vt erat anio strēnu⁹ post dictatoris

profectionem aliquando p̄ exploratores didicit: omnia apud hostes soluta esse qui animo accensus: eucti
gio cū samnitibus incredibili feruore cōstixit atq; vt acri⁹ pugnaret equis omnib⁹ frenos detraxit atq; ita
calcarib⁹ concitatos in hostiū agmen pmisit: vt nulla eos vis sustinere posset. Quā obrē ad viginti hostiū
milia in ea die celsa fuisse Liur⁹ scribit. Parta itaq; victoria de re bene gesta litteras (non ad dictatores) sed
ad senatum mittere curauit. Quā obrē irat⁹ dictator Fabiū adiudicauit capitali pena esse reum. qz se absen
te pugnasset. Qui cum ad mortē duceretur ingenti militum et populi fauore liberatus est. Tantāq; eā ob
rem seditionē in papiriū milites cōmouerunt vt ip̄e vix mortis impetū potuerit euadere postea samnites
romanos apud caudinas furculas angustijs locorū conclusos ingenti deditione vicerūt. Verū sequenti an
no iubere senatu romani duce papirio samnites deuicerūt. Qua victoria triumphum duxit.

Linea Consulū ro
manorum

Torquatus Decius

Emilius consul

Emilius Marcus Curius

Sempronius Sempronius

Linea regum Syrie
Seleucus Ceraunus

Antiochus Magnus

Seleucus nicator

cu virib⁹ z diuitijs plurimu habudaret ita exercitu istru-
xitot gregarij milites auro caligas faceret hunc annibal
pen⁹ cartagine trades metu romaoz ad eu secessit. Ro-
mani antiochi z annibal insolentias sustinere no valentes
L. Corneliu pulu z Scipioes. f. nascitur africanu lega-
tos constituentes annibale superast. Etia antiochu deuice-
tes. coegerit eu pace a romais postulare. Coecessit ex eu-
ropa aliqz recederet se ita thaurz contineret: z. 20. obli-
dib⁹ dat⁹ decem milia talentoz qd anis psolueret. Cu tadez
thesauri cupiditate a sacerdotib⁹ fallaciter pmissi pfide
intraiss in fano fortune ab ipis sacerdotib⁹ pempt⁹ z me-
bratum cocisus e templo. pectus est.

Seleuc⁹ ille q⁹ z philopator septim⁹ asie z syrie rex
regit anis. 12. Vir qdes igenio ebesz iniqu⁹: mi-
sit heliodoz ad spoliandu erariu in teplo q⁹ inq⁹ iudicas
p angelu flagellat⁹ vix ad vita redijt Onia p eo orante
hic cum nullum filium successorem reliquisset. Antio-
chum illuzorem fratrem successorem habuit.

Septem filij asa
habita tu malle et
cognata et malle et
malle et malle et

Machabei

Anis fuit illa victo-
ria iudeozum de Antiocho magno de quo. 2. machabe-
ozum. iij. dicitur de magnis periculis adeo liberati ma-
gnifice gratias agimus ipi vtpote qui aduersus talem
regem dimicauimus.

Seleuc⁹ Ceraunus ei⁹ nois scds. Quir⁹ syrie
rex regit anis. 2. Is contra ciuitates q⁹ a pre-
defecerat ingente classes copauit. Et orta tepestare
classes oem amisit pter nudu corp⁹ z paucos comi-
tes. Deu post naufragiu a ptolomeo euergete vi-
ctus in antiochia fugit vbi a fre Antiocho auxilia
postulauit antiochus aut cu esset anoz. 14. sup eta-
te regni cupid⁹ sub occasioe regni defendendi fra-

Itri huc Seleuco regnu abstulit.
Su duo fres Antioch⁹ magn⁹ z Seleucus ce-
raunos ambo regnauerit volentes verovindicare san-
guine pris suz onye qd euergetes rex egipti inter-
fecit Brande ducit exercitu contra philopatorz fili-
um euerget. Sed an cōgressus Seleuc⁹ morit⁹. et
antioch⁹ psequit bellu: in q⁹ vix aufugiens totu ex-
ercitu pdidit. Rursumqz cōgregas exercitu z ptra
Epiphanē filiu philopatoris adduc puez qtuor
anoz habes cu mltis alijs secu philippu regē ma-
cedonu. obtinuitqz ptra duces ptolomei pueri: fu-
gavitqz Scopā ducē ei⁹. in
dea qd cu mlti alijs ciuitati-
bus acquiuit z oia gaudiu.
Et qz armis egiptu capere
no poterat tolose despōdit
epihani filia suauit sic quasi
amic⁹ regnu intraret. f. no p-
ualuit cum res innotuit.

Antioch⁹ cognomēto
magn⁹ ei⁹ nois qrtus
Sext⁹ syrie rex: syrijs regre
cepit regit anis. 36. Is pro-
lomeu philometre decessit. z

Linea Christi

Eleazar

Eleazar an. m. 30 09

Ele symo onye po-
tificis fili⁹ duodeci-
mus hebreoz sum⁹ po-
tifer sedit anis. 12. Vir
bon⁹: magna bñs pco-
nia laudis. Ecclesiastia-
l. q templu reformauit
in meli⁹: z ciuitate pua-
lunt amplificare. Hic cu-
rauit gente suā z libera-
uit ea a pditioe. Ador-
ens tandē omia filiu rel-
liquit successorem.

Onis magn⁹ simo-
nis fili⁹ potifica-
tus obtinēs sedit anis.
29. q pter tyrānidē an-
tiochi cu iudea subegit
fugit cu mult⁹ iudeis in
egiptu. Ibiqz extruxit
templu adinstar tepli i
hierusalē in q grauitat
peccauit agēdo supstici-
ose. moriens reliquit fi-
lium adhuc infantē.

Este Symo fuit fili⁹
Onye q tenuit pot-
tificatu post fuga pash-
sui. princeps aut sacer-
dotum tandē moriens
tres post se reliqt filios
Onyā Iesus z Joban-
nem Qui ad tres pash-
par⁹ Sacerdotij puen-
runt.

Onis pius fuit vir
sanct⁹ grat⁹ deoz
hoibus: q tandē ab an-
dronico occis⁹. Et rex
de iustissimi viri nece
turbat⁹. Andronicu bo-
miciā capi fecit z pur-
pura exutu eo in loco q
oniā pmerat tādū vgi-
cedi fec⁹ donec expiraret

Linea pontificu

Simon fili⁹ Onye

Onias

Simon

Onias pius

S
dem val
gallos z
onis. cou
ter nouas
ant. Sur
feti Geo
pecunia
simu acc
tem hac
curusda
tis virid
ticus et r
bus z m
semp bo
Dec a ro
habuit
multiplic
xerit. S
or clario
eneas p
tis orna
ta sunt n
Carmor

Sena

Sena vrbis ethurie, vrbis opibusq; nunc scda amenissimo loco sita. Et vt Polierates libro sexto tradit a gallis senonensibus tpius breunij ante xpi aduentu. ccc lxxij. cu in ytaliam venit condita. p senibus suis et armetarijs eam construxerunt: no modo fides hystorie sed celebris traditio ex eo qui dem validior. Q senes et linamens membroz et venustate faciei et coloris gratia: morib; quoq; ipis ad gallos et britones a quib; origine traxerunt vident accedere: licet eos vetustas tpius orbis plaga: situs regi omis. conuict; finitimoz quib; sanguine et morib; diu pmixti sunt ex magna pte mutauerit. Sed reuera inter nouas numerari potest: cu nullis in veteru monimentis repiat: nullaq; antiqtatis vestigia in ea appareant. Sunt q affirmat Karolu cui maleo fuit cognomen eaz condidisse. In celebri tamē monasterio venetijs sci Georgij de alga (q; glisus pontifex Eugeni; relicto primu seculo ppria edificauit paterne hereditatis pecunia) inuenit in libro litteris scripto puetustus. Johannē romanu pontifice nomis ordine duo de vice simu acceptis de perusina clusensi. Aretina. seculana. florentina. et volaterrana diocesib; sex plebatib; ciuitatem hac edificasse: q ab ipo sex plebatu numero Sena fuerit appellata. Nec quippe ciuitas nunc sup colle cuiusdā peninsule iacet vndiq; qsi ripas iugosas habes: in supiore tamē vrbis pte solu aliquatulu habz ortis viridarijsq; ornatu. In qua quidē celeberrima extant edificia. Videlicet gymnasiu ppuleru et for et porticus et regia palatia. Hospitaleq; sumptuosissimu pietissime gubernatum. Ampla qz et libera est cu turribus et pugnaculis ac optis instituta morib; pplo neq; rudi neq; inurbano. Et ager maxim; et herbidus semp bou bubaloz ouiuq; multoz nutritor. frumeti qz vini et olei ferax. ac fructuu ois generis abundans. Nec a roma stadijs octingetis distat. Cui; viri inter etruscos religione morib; ac lingua pstare noscuntur. Habuit aut Sena illustras fid; scin Bernardinu cui; reliquie apud aquila vrbē miraculis p singulos dies multiplicatis coniscat. Is pm oim ordine beati Francisci ad ea q nūc tantope viget obseruacia regule pduxit. Ornataq; fuit Hugone medico et pbo qui ceteris sui seculi post functu vita Jacobu fortunensem doctoz clariorq; habit. Et friderico iuris consultiissimo: qui ea in doctrina consilia plima reliqt. Sena qz Siluio enea plis pmu laurea: post episcopali et papali mitra redimito. Virisq; plimis et pōtificib; doctrina exultis ornatur. Umbroze senensis agri flumiū inter et paludē danaam siue flumiū palia que ea palus efficit multa sunt motana et campestria opida. Inestq; clusiu vetustissima vrbis de qua Plini; plura scribit: que olim Carmon fuit nominata: nūc vrbis senensi subiecta et ab eo aucta.

Reges Egypti
Ptolomeus epiphanes

Ptolomeus philometor

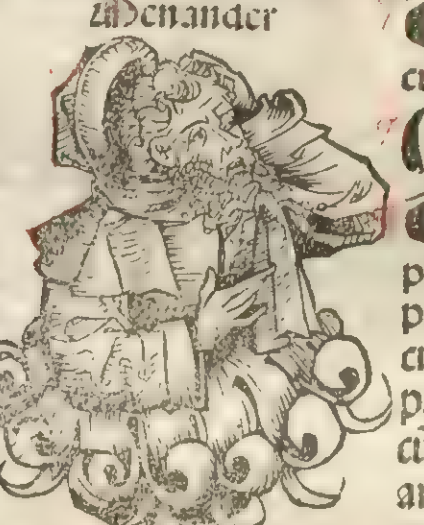
Annua virgo 7 Birucia

Virgo annua de laetitia
conuicta virgo de laetitia

Demetrius

Demetrius rex
virgo annua de laetitia
conuicta virgo de laetitia

Demetrius

Demetrius

Demetrius philus 7 ynicus genere phenix conditio de seru? cui? dñs fuit bach? quid i pontic? fuitq? (vt reulit herippus) diuinus fenerator: tandē insidias passus oia que habebat amisit. Ex qua re se suspendit.
Demetrius phaleri? cognomēto phus Theophrasti discipulus: disputator subtilis 7 orator: parū vehemens fuit (vt Cicero ait) dulcis tñ: hic cū apd atheniēses ob eximias ei? vñtes. 10. annos pñssit trecēt 7 sexagita ercis statuis honorat? fuit. eo q? ciuitatē reddidit 7 edificijs pñmiz auxerit. Absens postea ab inuidis imagines dirixit. qd cū comptū habuit ait. Virtutē nō euerterit cui? grā illas exerant. Dicebatq? hic tantū in republica valere eloquētiā quantum in bello ferrum.

Ptolomeus Epiphanes quic? egyptior? rex regnit annis. 24. Hic tpe adepti regni nōdū quatuor excesserat ānos: et cū ei? infantia cōsiliū et roboris compos esse nō potuit: Antioch? magn? syrie rex ad suum regnum aspirās: illud bellica excursiōe vexare cepit. Sed regni principes p in fante fideliter dimicātes regnū omē defēsarūt. Ad ipm quoq? fouendū vñ as interor? pontifex descēdit: cum aut ad pubertatis tpa puenisset Antiochus nobilis magni antiochi fili? sororē suā ei insidiosē dedit vxorē. Ex qua duos suscepit filios: quo audito Antioch? sub specie visendi ipam sororē Cleopatram atq? filios egyptū ingressus ipm ptolomeū regē inter epulas occidit iussit. Quq? vniuersas egyptū sibi subiugare nitet? ab egyptijs extra cōfines eiecū est: post biennū rursus alexandriā obsidēs: a romanis legatis de egypto recedere compulsus est.

Ptolome? iste philometor sext? egyptior? rex regnit ānis. 35. Hic antiochi sororis fili? segnis ad modū vir: huic adolescētī antioch? amūcul? bellum intulit: ppter qd legatos ad Senatū ro. misit ab eo auxilia postulās mouere senatū adolescētis pces: pompiliūq? legatū ad antiochū misere vt ab egypto abstineret: quo viso ei osculū dedit: platoq? senat? decreto et cū cunctari videret cōsultationēq? ad amicos referri. Ibi pompili? virga quā manu tenebat amplo cuculo inclusus amicos cōsulare iubet: nec pri? exeat q? si natus respōsus det aut pacē aut bellū habitur? Nec as ficitas animū regis fregit vt se pariturū senatui respōderit. Hic demū filiā Cleopatrá alexandro syrie regi vxorē dedit: ab eo deinde ablata demetrio dedit, quem cū cōtra se venientē fugauit ac die tertia in oblatiōe canis alexandri sibi p Arabū regē facta p gaudio expirauit.

Apronia thomialis virgo vestalis incestu rea suspendio affecta est.

Titus liuius Tragediarum scriptor clarus habetur. Qui ob ingenij meritum a lūio Saluatore cuius libros erudiebat libertate donatus.

Minucia virgo vestalis et de incestu conuicta virgula obruta est.

Theophrastus phus

Theophrastus chresius phus et teste Anthenodoro in libro deambulationū fullonis fili? In propria patria audiuit primo leucippū ciues suū: ince cum platonē audiūisset se ad aristotele trāstulit. Eoq? in calicidē pfecto illi in scōle regimie successit: fuit vir summe pñdētie studiūq? singularis atq? eloquij admirādi. Itavt cū antea illi tyranno nomen esset ob diuinā eloquētiā aristoteles illū Theophrastū vocitauerit: itaq? circa trecenta librorū volumia edidit: pgebant ad eū audiendū (teste p amphilo) duo milia discipulor? Inter q? nichomachū Aristotelis filiū habuit discipulū: et adenadrū comicū: habebatq? hoc semp in ore. Sumpt? pñosissimus tempus est. Obijt annor? octuagintaquīq?.

Menader poeta comic? Theophrasti discipul? qui vt Quintilian? ait. meo iudicio diligenter lectus id cūta que precipim? efficienda sufficit. Ita omnē vñ e ymaginē expñssit: tanta in eo inueniēdi copia eloquēdi facultas. Ita est in omnib? reb? psonis affectib? accommodatus: ob que putauerat illū Quidē ppetuo duraturus. Hūc 7 paul? aplūs se legisse indicat: cū ad Corinthios ait. Corumpunt bonos mores colloquia mala. i. Corinthios. xv.

Laproma

Titus liuius

Theophrastus

Adenippus

Adenippus

Anno urbis condite. cccc lxxvij. cum iam clarum urbis rome no-
men esset. Arma tamen extra ytaliam mota non fuerant ut igitur
cognosceretur que copie romanorum essent census est habitus: tñ
inuenta sunt capita. cc lxxxij. milia. ccc xxxij. Quāq; a cōdita vrbe nū
q; bella cessassent: et contra affros bellus susceptus est: primū Appio clau-
dio: Quito fabio consulibus in sicilia contra eos pugnatum est. Et appi-
claudius de affris et rege sicilie hierone triumphauit.

Ab istis consulibus inchoatum est bellum punicum cum hanniba-
le seniore.

Gneo et Gayo consulibus romani in mari dimicauerunt paratis na-
uibus rostratis: quas liburnas vocant Cornelius fraude deceptus
est. Buellius commisso prello cartaginensium ducem vicit. xxx. et vnas na-
ues cepit. xiiij. misit. vij. milia hostium cepit. triag; milia occidit: neq;
vlla victoria romāis gratior fuit: qd inuicti fra iā etiā mari plimū possēt.

Crispus philosophus

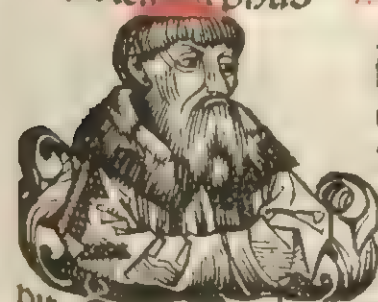
Crispus philosophus

Crispus stoicus phus natione Elius p hoc
tempus floruit. Qui anno vite sue octogesi-
mo librum adeo subtiliter composuit: ut ad ea que
ibi conscripsit penitus cognoscēda longa vita op-
esset: sicut testatur valerius libro. 8. Ex cuius nota
bilioribus sententijs hec vna celeberrima fuit. Sa-
piens nulla re eget: et tamē multis rebus illi op-
E contra stulto nulla re opus est: nulla enim re scit
viti: sed omnibus eget. Zenon etiā suo tempe phus ait. Sepultus apud
te sit sermo quem tu solus audieris: hī duo stoice secte autores fuerunt.
Eti duo consules cum hannone cartaginensium impatore pugnaue-
runt. Corsicam et sardiniam vastarunt: et scipio multa milia inde cap-
tiuorum adduxit triumphum egit.

Polemon phus

Polemon phus

Polemon Atheniensis phus his temporibus
agnoscitur. Qui laercio teste cum iuuenis es-
set ad modum lubricus et impudicus fuit ut pe-
cunias circūferret quo esset ad omnes implēdas
voluptates paratior: eas itidem in angiportis et
vitijs occultabat. Sed cum semel ebrius et corona-
tus in scolam xenocratis irrumperet: ille ptermis-
sa oratione: quā increperat de pudicitia dicere ce-
pit. Quo secutum dicunt ut decetero studio et industria adeo seipm vin-
ceret ut xenocrati in regenda scola succederet.

Ab istis consulibus diuerse ignium aquarumq; clades pene vr-
bem consumpserunt: et bellum in affricam translatum est contra
Amilcarem cartaginensium ducem in mari pugnatum victusq; est
Consules vsq; ad cartaginem pcesserūt multisq; vastatis oppidis. Mal-
lius victor romā redijt attili? regul? in affrica remāsit. Is ptra affros: aci-
em instruxit contra tres carthaginiensiu duces Asdrubales duos et Ata-
ilcarem dimicans victor fuit. xvij. milia hostium cecidit et serpentem mi-
re magnitudinis occidit. Cuius coriū centum viginti pedum longitudi-
nem habuit romamq; delatum cunctis miraculo fuit. Tunc victi Cartagi-
nenses pacem a romanis petierunt. Regulus tamen postea victus in vl-
tima perniciē.

Marco Emilio: paulo serui? consulibus ambo hī romani consules ad affricam profecti sunt cum tre-
centarum nauum classe clipeam petunt et confestim cartaginem venerunt: primum affros nauali cer-
tamine superant. Emilius consul centum et quattuor naues hostium demersit: triginta cum pugnatoribus
cepit. xv. milia hostium aut occidit aut cepit. Et subacta affrica tunc fuisset nisi q; tanta fames erat ut diuti-
us exercitus expectare non posset. Consules autem circa siciliam naufragium passi. Hoc tempore argente-
us nummus primum in vrbe figuratus est.

Linea consulum Romanorum

Apus
claudius

Quintus
fabius

Gneus
cornelius

Gayus du-
ellius

Lucius
scipio

Florus
aquilio

M. atillius
regulus

Lucius mali-
us vulso

Marco
Emilio

Paulus
seruius

Linea regum Syrie
Antiochus epiphanes il-
lustris

Antioch' fili' epiphanis

Demetrius sother

Iste antioch' nobilis siue illustris regnit annis
Lxi. pessim' fuit figura anti xpi. Idcirco audita mor-
te patris fratrisq; sui inercia cu' rome esset obles: cla-
fugit et veniens in syria recept' est a quibusda' ciuitati-
bus: mortuoq; sire p' eo regnauit: et vendito sacerdo-
cio p'mu a Balone postea a Menelao: quoz suasu iu-
dei sibi noia gentiu imponebat: sacrificia fieri phi-
buit in templo in hierusalē. Demū veniens de egipto
menelay ductione spoli. aut templū coegitq; iudeos
ydolis sacrificare: et trāsire ad rit' gentiu: ponēs in
templo ydolū Jouis olimpi: phibuit circūcisionē: i-
terficiēs circūcidētes: septē frēs eius nise nolētes co-
medere carnes porcinas varijs tormēt' occidit. qui
oēs aio cōstāt p' obseruatōe legū martiriū ptulere.
Postremo volens ire p'tra hierusalē cecidit de curru
p' fractusq; et demū a verrib' cōsumpt'. miserabilē
mortuus est in terra aliena.

Antioch' iste Eupator regnit ānis. 2. hic patre
Abiato puul' relict' est adhuc adolēscēs habuit
tutorem lysia: et cū cōtra iudeos exercitus duxissent nō lōge p' ambo a suis oc-

Matthathias habuit quinq; filios
coniuges.

Iste de
sother dex-
mus syrie et
Asie rex pri-
uigno inter-
fecto regnit
ānis. 12. fili-
us Seleuci
antiochum
eupatorē et

Mathathias sacerdos filius
Johānis filij symonis do-
ctrina et glorie fama apud iude-
os plurimum honorat' est. Vir
sanctus percussit in zelo suo pec-
catores: qui habuit quinq; filios
eiusdem zeli verus ip'e nō: erat
pontifex sed tres filij eius quo
mortuo in Modin sepelitur.

lysia occidit. Alchimū pontificē p'stituit cū q; bachides
m'flus hierusalē mltos iudeoz occidit. nychanozes a
iuda machabeo occisū amittit: et bachidē iudā occidit:
tandē ab alexād'ro vict'. illū vita piter et reg' puauit.

Iste iudas q; et machabe' vir fortissim' et bellicosus
matthathie fili' fuit strenuissim' bellator et triūm-
phator in isrl'. q; nec an se nec p' silem hūit e' gloriosa
opa patēt i libris machabeoz. Hic postremo in bello
cecidit: p' dei legib' mortē sustinēs cū trib' ānis pon-

Templi
purgatus

et fratib' postq; p' trib' ānis fuerat p'phanatū.

Ionathas iudeoz dux piter et pōtifex pplm iudeoz

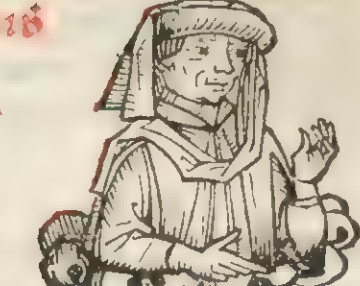
Ep' iudā rexit ānis. 19. nō impar frī suo machabeo

Aristarcus

Bacubius

Bacubius

Aristarc' g'matic' cla-
ruit tpe machabeoz
Bacubi' brūdusm' tra-
gediarū scriptor: ne-
pos Annij poete ex filia cla-
ruit prio rome inde postmo-
dus tharetū regressus ē: et
nonagenari' mortu' est.

Simō mathathie fili'
steret' iudeoz dux pa-
riter pōtifex sedit ānis. 8.
religiosus et prudētissim' fuit:

ab adolēscētia sua optie puerlat' ē: tandē occisus
neq'ter a genere suo. Iste simō et ionathas frēs iudep' ei' occisioz corp' ab hostib' redimētes i modin parū
suoz sepulchro sepeliere. Ptolome' q; cū cū ad cōmuniū inuitasset: eundē cū duob' filijs interfecit. Et ip'e i
monis vxorem cum reliquis duob' in vincula cōiecit. Et in his finit prim' liber machabeozum.

Judas

Machabeus

Eleazarus

Jonathas

Symon

Johannes

Ptolomeus Euergetes philometoris filius Cleopatreg germanus se-
ptimus egyptiorum rex regnavit annis. 29. Uir quidem pesim' atq; se-
uissim' ob cuius sevitiā frater eius et Cleopatra soror sibi timentes
regnu' ei p legatos obtulerūt. cum fraternū regnum sine villo certamine recep-
set elatus factus: fratris filium e complexu matris enecavit: et omnes eius fau-
tores trucidavit. Et sic cum? suis crucem? extitit: Ita quoq; romanis qui illic
venerāt ridiculo fuit. Quia ut Justin' scribit. Uultu deformis erat statura bre-
vis et sagina ventris belue psumilis. Quā quidē seditate nimia vestis subtili-
tas augebat. Hic quippe filios ex sorore et ex uxoris sorore suscepit. Ac etiam
sororis filiam per vim stuprauit. Cuius filius membratim diuisum et in cista
positum in die natalis eius inter epulas iussit offerri.

Ptolomeus phiston qui et Sother euergetis filius octavus egyptiorum
rex regnavit annis. 17. his tēpibus Antiochus tyriceus demetrii filius
et antiochus griffi regis frater adinuicem dimicantes successiue modo vnus
modo alter regnabant. Inter has autem regni Syrie parricidiales discordias
mortuus est ptolomeus iste relicto regno uxori.

Ptolomeus alexander non? egyptiorum rex regnavit expulso fratre an-
nis. 10. Hic ptolomei sother predicti frater fuit. Cleopatra mater. postq;
cum maiore filio decem et septem annis regnasset grauer ferens filij societate
populum in eum concitauit et in Cypri exulare coegit. Accersito isto alexandro
minore filio in locum fratris secum regnare fecit. Sed tandem ab eodem occu-
pata interficitur. Et a populo in exiliū actus. Ptolome' sother reuocat' in re-
gnum. Igit' alexander regni cyreneorū quod ei pater testamēto reliquerat po-
pulo romano herede instituto decessit.

Ptolomeus Sother paulo ante a matre pulsus. hic anno Alexandro ab
egyptijs interfecto regnum paternum iterum recuperans regnavit annis
octo. Cum enim alexander matrem occidisset ipsum in vindictam matris repu-
lerant. ut iam scriptum fuit.

Hannibal hamularis Carthagenensium ducis filius. quinq; et viginti
etatis annos habens. Impator carthagenensius exercitus creatus est
hic ceteris ducibus prudentia. audacia. consilioq; ad pericula capeſcē-
da antebat. Impator fact' triennio omnes hispanie gentes bello subegit. fra-
trem suo Asdrubale ad hispanie custodiam relicto. ipse pyrrenū saltū trans-
iit. Et postq; ad alpes puenit que scilicet ytalīa a gallia seiuungūt. quas nemo
vnq; cum exercitu pteritq; hercules transierat. ita itinera et loca lapidosa stru-
es comburendo et acetum infundendo patefecit ut Elephas oneratus ire pos-
set. cum antea vix vnus homo quiret repetere. In eo tamē loco multi niuib;
obruiti cum elephantis periere. Tradit' ad ytaliam. lxxx. milia peditum et vi-
ginti milia equitum septem et triginta elephantes adduxisse. Descendit itaq;
Hannibal in Thaurinenses agros. Et puagata tota regione Cisalpina roma-
nos tribus prelijs profugauit. ac multas vrbes obtinuit. Idē p ligures fecit
Postea appenninū transiliens apud clurū vbi nunc florentia graui oculoꝝ
morbo affectus est. ut dextrum amiserit oculū. deinde C. Flaminiū interfecit: q;
facto fabi' maxim' a senatu cōtra ipm missus per summa montiū et abdita ne-
morū castra ponēs eius feruorem delusit. trepta occasione aretinorū auxilio
vicit. Et sic p sedecim annos totam ytaliam varijs cladib' fatigauit. Inde in
apuliam pgens maxima clade romanos apud cannas affectit. In quo quidē p
lio tot romanorū milia cesa sunt: ut tres anulorū aureorū modios quos e romo-
norū militū man' extraxerat Carthaginē mitteret. Cōsulares quoq; viri ac
senatores capti aut occisi fuere. Et de romanis actū fuisset si Hannibal statim
post victoriam ad urbem accessisset. Is tamen coact' ytaliam relinquere et opē
patrie sue ferre que a publico scipione pmebat. Cū carthaginēſes cū romanis
pacem composuere ad antiochum regem confugit. deinde ab bithynie regē L.
quint' legat' cōtra eū prexit. Me a romanis caperet cōfestim gustato veneno
qđ in anulō more regio gerebat aīam expulit. Et sic eo genere mortis a roma-
norū vinculis se liberauit. Decessit aut septuagesimo vite sue anno.

Linea Regum
Egypti

Ptolomeus phaton huc
sother

Ptolomeus alexander

Ptolomeus sother

Hannibal

Hannibal

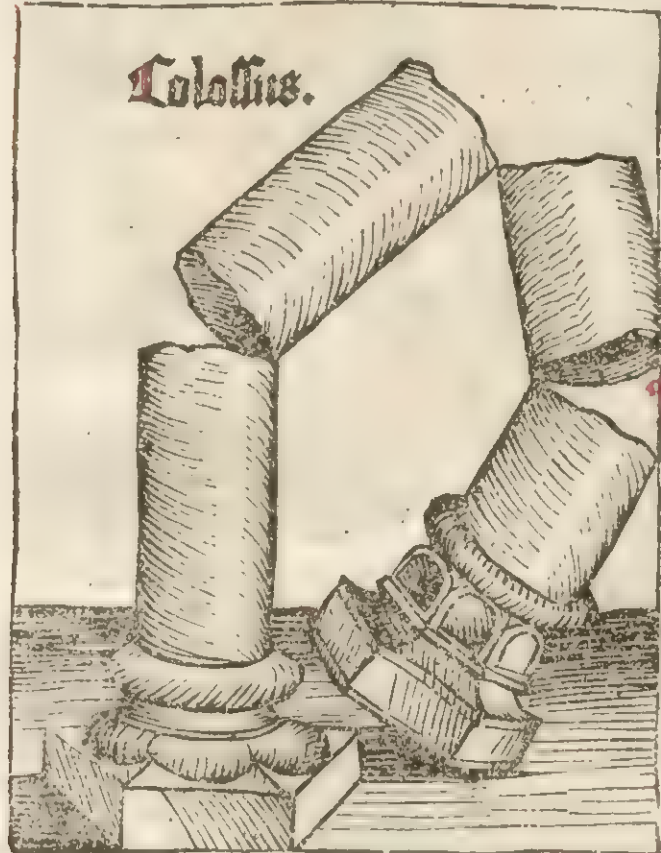
Quinta etas mundi

Colossus

ingens lapideus
pudens terrore metus

Colossus.

Anno ab urbe condita. cccc lxxx. Sanguis e terra et lac e celo manare visum est in specie pluvie. pestilentia grauis in urbe biennio fuit: qua sibyllini libri dixerunt celesti ira imposita: non inquirebat numerus eorum qui perissent: sed ipsorum qui fuerunt superstites.

Colossus ingens solis simulacrum a clare lydo statuario fabricatum apud rhodum insulam terremotu corruit. Erat quippe (ut plinius refert) statua admiranda altitudinis cubitorum. 70. turribus equipperata. Et e septem miraculis mundi maximum fuisse testantur.

Strato lampfacenus philosophus Archelilai filius vir eloquentissimus. Et in speculatione physica pre ceteris diligentissime speculatus. Unde et philosophus est appellatus: fuit ptolomei philadelphi preceptor a quo talentis octuaginta donatus est. Scripsit de regno: de iusticia et de dijs. Ait eum fuisse tam tenuem ut sine sensu moreretur. Silphon quoque philosophus suo tempore omnibus bonis amissis solus nudus euadens ait. Omnia mea bona mecum porto: pectore enim gestabat.

Crates atheniensis academicus philosophus filius antigenis. palemonis auditor illiusque successor scolarum adeo se vinetis amarus: ut eadem semper studia sint consecutus: et mortui eodem se pulchro sepulchro: quod antagoras in hanc sententiam versibus exornauit. Hoc tu mulo Crateni et polemonem conditos facere qui transis o hospes viros consensu animorum precipuos: quorum diuino ex ore doctrina manauit sacra viteque mundicie sapientie adiuncta.

Strato philosophus

Crates philosophus

Panctius

Possidonius

Panctius philosophus claruit tempore Scipionis romae et preceptor fuit. Qui stoice secte philosophus extitit. Que cicero in libro officiorum imitatus est. cuius hec est sententia. Vitam hominum qui etatem in medio rerum agunt ac sibi suisque visibus esse voluit ad cauenda pericula ex improbo assidua et prope quotidiana: oportet animum esse promptum semper et intentum.

Silphon megarensis philosophus his temporibus floruit hunc et imitatione atque sapientia tantum alios precessisse dicunt ut parum absuerit: quin omnis gratia in illum intenta in Megaram transisse diceretur Cicero vero libro de fato dicit illum fuisse hominem acutum maximeque suis temporibus approbatum. Qui cum captus aliquando esset eius patria: et omnibus ei bonis amissis solus nudus euadens interrogaret. An omnia perdidisset? Respondit omnia mea bona mecum porto: pectore enim illa: non in scapulis se gestare dicebat.

Possidonius philosophus stoicus panctij discipulus claruit tempore scipionis hic fuit astrologus magnus teste augustino.

Rasistratus quod atheniensis medicus secundum Eusebium his temporibus floruit hic cum ex aristotelis familia natus esset etiam eximius medicus euasit. Qui cum antiochum regem ex grauissimo morbo sanasset a ptolomeo rege eius filio centum talentis donatus est ut testis est plinius libro vige simonono naturalis historie.

Licon troadensis philosophus clarus habet vir quidem eloquens et in educandis instruendisque pueris maxime idoneus. Dicebat enim necessario adiungi pueris pudorem laudis studium velut equis calcar. Fuit hic dum vixit habitu mundissimus et vestitus incredibili mundicie atque nitore: Et cum esset corpore fortissimus pile ludo se exercebat. Tenuit autem scholam principatum annis. 44. Tandem fessus podagre morbo anno vite sue. 74. interijt. Timon appolloniates philosophus etiam suis temporibus floruit hic dum iuuenis esset multis obscenitatibus se immergit: postea factus vir licet egenus repudiatis vicijs in calcedonia iuit: ibique philosophia et oratoria artem didicit atque exercebat. Scripsit autem diuersa poemata Tragedias Comedias et Satiras.

Silphon philosophus

Licon philosophus

Linea Consulū Romanorū

L. Metellus C. Furius

L. Atilius L. Mallius

L. Emilius Terrentius Vairo

Lucio cecilio metelle. Caio furio placido consulibus. Metellus in Sicilia affrozum ducem Asdrubale cū. cxxx. elephantis et magnis copijs venientem superavit. Apud panormū. xx. milia hostium occidit: sex et viginti elephantes cepit reliquos errantes p numidas quos i auxilium habebant collegit. Et romā deduxit ingenti pompa.

C. Mallio Torquato Caio Atilio consulibus de Sardis triumphati est. Et pace omib⁹ locis facta. Romani nulum bellum habuerunt. Quod his post romam conditam semel tantus numa pōpilio regnante contigerat. Et porta iam clausa est vno anno.

C. Mallio consule ingentes gallozū copie alpes transierunt: sed pro romanis tota italia consensit. xl. tū milia hostium capta et interfecta septem milia. Et triumphus emilio decretus. Gallozū siquides animi feroces: corpora plusq^{ue} humana erant. sed experimento deprehēsus est q^{uod} virtus eorum sicut primo impetu maior q^{uam} virorū est. Ita sequens minor q^{uam} feminarum. Alpina corpora bument celo educata habent quoddā simile nubibus suis. Cum mox calore pugne statim sudorem emittūz leui motu q^{uasi} calefaciēte sole laxantur aliquot deinde annis evolutis p^{er} contra gallos intra ytaliam pugnatus est finitūq^{ue} est bellum. **M.** Claudio marcello **Cn.** Cornelio Scipione consulib⁹. Postea idem Marcellus cū collega suo Cornelio ingentes copias Gallozū peremit Mediolanum expugnauit: grandem preda romam ptulit ac triumphās marcellus spolia gallozū stipiti imposita humeris suis vexit.

Eodem anno bellum punicum scdm romanis illatum est per Annibalem carthaginensium ducem filium amilcaris qui iam dudum amilcari patri ad aras iurauerat cū adhuc nouem esset annorū se vt prius posset aduersus romanos pugnaturum.

Quingentesimo et quadragesimo anno a condita vrbe Lucius emilius paulus publius Terrentius Vairo contra bannibalem mittuntur ambo tamen vincuntur.

Transacto punico bello secutum est Macedonicum contra philippum regem. l. et quingentesimo primo anno ab vrbe condita **L.** Quintius flammīn⁹ aduersus eum mittitur: et prospere gessit et pax ei oblata est his legibus ne grecis ciuitatibus quos romani defenderant bellum inferret: vt captiuos et transfugas redderet. Quinquaginta solas naues haberet reliquas romanis daret. Et per annos decies quaterna milia pondo argenti prestaret: et obsidem daret filium Demetrium.

Linea Consulū Romanorū

M. C. marcell⁹ Cornelius Scipio

Lucius Mallius C. Coforius

Lucius cenforinus Marcus maullius

Linea Regum Byrie

Alexander filius Antiochi

Demetrius filius Demetrii

Antiochus adolescens Sedetes

Triphon

Alexander

regem iudee constituit: qui fratrem suum sedo a se genitum occidit. tertium vero regno priuatum secum vi-
uere coegit: qui adeo nequissimus fuit qd mille seniores intra sex annos peremit. Octingentos quoq; vxo-
ratos viros vna cum vxoribus ac liberis in plateis patibulis affixit: qui eius crimina detestabant. Tandem
27. anno regni sui ex quartana febre mortuus est: et reliquit duos filios Hircanum et Aristobolum. verus
vxo-rem suam alexandram fecit regnare: quia habuit gratiam populi: cum adhuc viuente marito humani-
tate sibi allexerat.

Alexander iste filius Antiochi regnavit post triphonem quem occidit dyodatus dux.

Alexander ille filius antiochi epiphanes vn-
decimus Syriæ asye rex regnavit scdm Eu-
sebiu annis. 9. semp iudeis graciosus fuit. Jona-
than machabeu duce sibi cōfederavit: eius adiuto-
rio occidit demetriu sother: et regnavit p eo. Cleo-
patram ptolomei filiam regis egipti in vxore dū-
xit. quā ptolomeus auferens alexandro demetrio
filio demetrii sother vxores dedit. tandē rex arabū
ad quē alexander fugit timens ptolomeus alexan-
dram occidit caput auferens ptolomeo transmisit.

Iste Demetrius regnavit annis tribus post
alexandrum. Et omni regno paterno recupe-
rato vicis adolescentie in segnicie lapsus postre-
mo captus in byrcaniam nouem annis sine regno
priuatus vixit. Tandem regno restituito philome-
tor filiam Cleopatram ab alexandro sublatā vxo-
rem dedit.

Antiochus Sedetes adhuc puer suadente tri-
phone aliquo molitus est pro repatione re-
gni sed parum profecit: quia statim ab eo occisus
est. Hi enim duo adinuicem dimicantes successive
modo vnus modo alter regnabat.

Iste Johannes hircanus occiso patre suo sy-
mone et duobus filiis suis Juda et Matha-
thia a ptolomeo duce in conuiuio in Jericho iure
obtinent sacerdotium. et administratis optime re-
bus viginti tribus annis mortuus est: reliquitq;
Aristobolum filium suum primogenitum et ambi-
gonus cum alijs duobus parulis. Cūq; nullus
eorum ad regendum populum esset ydoneus vxo-
rem suam dilectissimam p̄fecit et filijs. Sedit au-
tem annis. 26. vir sacerdotio dignus atq; ducatu
strenuus. A romanis ius amicitie postulans obti-
nere promeruit. Hic multas seditiones a pharise-
is et essenis p̄tulit: a quibus tandem liberatus: feliciter vsq; in senium vixit

Aristobolus filius iohannis hircani in vincula matrem cum duobus fra-
tribus minoribus suis coniecit: primusq; dyadema regni sibi imposuit.
Et vno anno tantūmodo regnavit. fuitq; rex et sacerdos: fratremq; suum sus-
ceptione vxoris sue interfecit. Et decursis. 475. annis a sedechia vltimo rege
iuda quando regnum iuda interruptum et finitum fuit. mortuus est morbo a-
cerbissimo: vt sanguinem laceratis visceribus euomeret.

Triphon captō Jonatha proditorie contra Symonem fratrem Jonathe
bellum mouit. Et acceptis a symone centum argenti talentis et duobus
filijs Jonathe contra pmissa Jonatham cum duobus filijs occidit. Et postea
dominum suum Antiochum adolescentem interfecit et pro eo regnavit.

Iste Alexander aristoboli frater apud iudeos pontificatum et regnum sui
scipiens regnavit annis. 27. relicta enim vxore Aristoboli que ex eo prole
non susceperat a vinculis cum duobus fratribus eum absoluit et tanq; maiore

Linea Summorum pontificum

Johannes hircanus

Aristobolus

Alexander

Mantua gallie Cenomanoy memorabilis vrbs vt quibusdā placet a Mantia Thiresie vatis filia p^o Thebanoy interitū ab Alexandro tūc illa cōdita fuit. Sūt tñ qui dicāt Thiresiā theseti t^oib^o fuisse. Et in ei^o scrūtūtē deuenisse: que post p^oris interitū in ytalīā cū multis venit: et cū socijs grec^o mā-
tias cōdidit. Sed cū interim ex thiberino thulco rege oen^o nat^o esset: et ad ipm oppidū thulci et veneti cō-
fluerēt. Ven^o muris oppidū circūdedit: et in aliā formā redegit. et a mīe Mantuā appellauit dicēte Virgi-
lio. x. li. Eneidos. Ille iam p^oris agmen sciet Venus ab oris. Fatidice man^o et thulci fili^o amnis. Qui mu-
ros matrisq^{ue} dedit tibi Mantua nomē. Cōstat tamē eam vrbe vetustissimā ab Etruscis conditā: et vnā fuisse
se duodecim coloniar^{um} quas L. liui^o patavin^o docet trāsapenninū ab ea gente missas. presertim cū poeta insi-
gnis virgili^o ciuis su^o id orbi faciat notissimū. diffusiusq^{ue} ei^o vrbs narrat originē. Mantua diues ciuis sed
nō genus oibus vnū. Hec mōtib^o qui galliā et germaniā ab ytalīā diuidūt vicina est. Haud. paul^o a benaco
lacu ex quo mūci^o effluit qui exundās Mantuā vsq^{ue} labit^o ibiq^{ue} lacu facto vrbe circuit. Inde etiā p^ogrediēs
breui cursu padū influit. Passa est supiorib^o t^oib^o Mantua calamitates maximas: p^oter illas que Virgi-
lianoverfu sunt notissime. Mantua ve misere nimū vicina Cremonē. Nam ab Athila: Gothis. Logobar-
dis et baioaroy rege aliqñ diruta: qñq^{ue} spoliata. qñq^{ue} memb^o aperta et immunita relictā. Ungari aliqñ ad
solū vsq^{ue} euertere: vnde et loc^o vbi tūc fuerat ad rei memoriā nūc vngaria nūcupat. Mathildis nobil^{is} comi-
tissa eam diu tenuit. mirificeq^{ue} ampliauit. Sub q^{ue} Nicola^o scōs pōtifer roman^o cōcilij celebrauit: hanc per
multa t^opa post Mathildim mlti possiderūt. In qua p^oclarissime familie de ripa et passerinoy aliqñ p^orefuere
Remū post varios casus inclite Bonzagorū familie magni canis auxilio pulsus passerinis: ea vsq^{ue} in p^osent
cū maxima laude potiti sunt. quoy et p^oteritooy dñoy cura diligētiaq^{ue} pulcherrimis pōtib^o sup lacū iactus
tum supbissimis templis: regijs pallacijs: et nobilib^o ciuiū edib^o plurimū illustrata est. Vnde et nūc ampla
ciuitas habitā est: et rerū abūdās que ad vsus hūanū necessarie sunt. Mantue p^o Karoli magni tēpa sanguis
xpi miraculosus appuit. Ad quē visendū scōs Leo papa se cōtulit. Et inde in germaniā ad karolū accessit.
Karolusq^{ue} caluus magni fili^o Mantua veneno periit. qd hebre^o medicus pecunia corruptus dedit. In ea
Anselm^o lucensis epus vtr sanct^o et eruditione moribusq^{ue} insignis requiescit. Et beatissim^o Iohānes bo-
nus Mantue ciuis miraculis clarissim^o. Venit et Albertinū qui tractatū de corpe xpi edidit. et Mathheus
medicū clarissimū qui ad Sicilię regē de medicinis opus egregiū perscripsit.

Mantua

Neuius poeta comicus

Neuius poeta Comicus anno. 2. regni Ptolomei epiphanes dicti (vt Eusebius scribit) Antice moritur: pulsus roma factione nobilium et precipue metelli. Is inter comicos tercium locum habet de quorum dinumeratione et comicorum prestantia Vulcatius in libro de poetis: hec carmina ponit. Multos incertos certare hanc rem vidimus. Palmam poete comico cui deferant. Et alio palmam tribuo de comico. Plautus secundus facile exuperat ceteros. Deinde neuius qui seruet precio in tercio. Si qd quarto detur: dabitur licinio. Post in sequi licinium facio attiliu. In sexto consequitur hos terrecius. Turpilus septimum: Trabea octauum obtinet. In nono loco esse facio lucretium. Decimu addo antiquitatis ennium.

Plautus Comicus

Plautus comicus poeta lingue latine pater (vt idem Eusebius testat) ex vmbrie arpinas abs sarsinas ciuitate rome morit. Ex c. f. mone (vt varro epistolis sententia dixit) muse locute forent: si latine loqui voluissent. Floruit in scena quindecimo ferme anno postq. bellum aduersus penos scdm sumptum est. Et quaq. a pluribus grecis comicis fabulas sumptas in latinum couerterit: Orach tamen sententia plautus ad exemplum siculi pperare epicharmi dicat. Hic proaro et pleriq. alij memorie pdiderunt: cum pecunia omni qua in operis artificij se nicorum pepererat: in mercationib. pdita: inops romam rediisset. Et ob querendum victum ad circūagendas molas que trusatiles appellantur opam pistori locasset. Ibi quotiens ab opere vacaret scribere fabulas ac uentere solit. erat. Adortus est circiter centesima et quadragesima quintam olimpiade. Iussitq. tale suo sepulchro epigramma incidi vt varro de poetis dicit. Postq. est morte captus plautus comedia luget: scena est deserta. Deinde risus iocus ludusq. et numeri: innumeri simul omnes simul collacrimarunt.

Ennius poeta

Ennius quoq. poeta comicus Tarenti nascitur quintus ennius dictus. his temporibus (Eusebio referente) floruit. Qui a catone questore romas translatus habitauit in monte auentino parco admodum sumptu content. et vnus ancille ministerio: semp psuadens anias esse immortales. Et iteo in uite sue termino dixit. Aspicite o ciues senis ennij imaginis formam: hic vestrum pinxit maxima facta patrum: nemo me lacrimis decoret: nec funera luctu: saxit cure voluto viuis p ora virum. Itemq. poeta pudicitiam predicans dicebat: flagitij initium esse inter ciues corpa nudare. Hic cuq. comedias optimas elegantissimasq. edidisset septuagenario maior articulari morbo olimpiade. i. 53. interijt. Sepultusq. fuit scipionis monumento via appia.

Scipio africanus

Scipio Africanus alterius scipionis filius: vir oim romanor. ferme pma ruius vigesimuquartum agens annu duobus scipionibus ab hasdrubale interfectis a senatu romano ad hispanias mittit: fuit quippe panecij auditor: et inter ceteros mortales animi prestantior. Cu intellexisset senatum ppter metum hannibalis ytaliam velle relinquere: extracto gladio id. phibuit asserens se velle patrie defensorem esse. Cesarie. pmissa utebatur habitu corporis virilis: vt Eutropius ait septuaginta ciuitates hispanie recepit: quibus feliciter gessit consul contra cartagineses designatur. Eoq. pgens aphrozorum ducem cum Scipio phace numidie rege sibi subegit. Nec multo post cu hannibale congressus ita equitatum fudit vt sup. viginti penorum milia cesa: totidemq. sere capta vna die referatur. et ipe hannibal cum paucis. pfugerit: terra mariq. pace obtenta in siciliam traiecit. Romam tandem puenit triumpho clarissimo inuectus: Apfricanus vocari meruit. Sicq. scdm bellum punicum terminatum est: quod p annos. 18. gestus fuit. Catoni vero contradicens nolebat cartaginez romano impio emulam euerri: ne romani sine belli metu lasciuirent. Huius pclare fuere sententie dicebat em: nunq. se mihius ociosum: q. cum ociosus esset: nec minus solum: q. cum solus esset: hic tantus patrie pater ab emulis accusatus: ab ingrata patria pulsus apud litternum rustulus exulans: tandem. 52. etatis sue anno morbo interijt.

Philo iudeus

Carbo philosophus

Carbo philosophus

Scipio iunior africanus

Publius Terentius poeta comicus

Philonem iudeum ex sacerdotum genere natum: et Alexandrie educatum per hec tempora floruisse constat. Et sapientie librum greca lingua (in q peritissimus fuit) eleganti stilo conscripsit. Que ideo sapientie librus nominatur: quia in eo christi iesu domini nostri laudes specialiter narrauit: vel quia multipliciter in eo sapientia comendatur. Scripsit autem multas: ut diuus hieronimus in libro de viris illustribus comemorat.

Carbo philosophus stoicus natione egiptius panecij quondam discipulus. multa scripta reliquit. Cuius habetur plurima egregie dicta. Ex quibus hec pauca notabilia excerpta ferunt. Desines timere si sperare desieris. Quereis quid profecerim: Respondeo amicus mihi esse cepti. Si vis amaritama. Ab eo aliquando quesitus fuit. An beneficium serui dno dare possit: Respondit: quedam sunt beneficia: quedam vero officia: et quedam ministeria. Beneficiu inquit est: quod alieno dat: Alieno autem est qui potuit sine reprehensione cessare. Officiu est filij vxorisq ac ceterarum personarum quas necessitudo suscitatur. et opem ferre iubet. Ministerium est serui quem conditio sua eo loco posuit: ut nihil eorum que prestat imputet superiori.

Carbo primus philosophus romanus atq iurista: primo quidem questor. deinde bis consul: litteraru tam grecaru q latinaru apud romanos decus. Hic primu cum Q. fabio maximo militauit. Deinde anno post quito questor. Tarentum missus fuit: ubi Enniu poetam inueniens romam secum adduxit. Postmodum cum Scipione illo viro optimo affricam transuectus rempub. non mediocriter inuit. Deinde ex edilitatis officio censor factus: ac postea pretor optime in omnibus se habuit. Etiam bis consul et post consulu que strenue in hispania gessit: tribunus militum dictus est. Denum cum sero pene senex latinis litteras didicisset etiam grecas litteras edoceri appetiuit unde doctus factus. historias et rem militarem tractauit atq scripsit. Et dum sibi ex clementia quandam comparasset gloriam. Id egit ut iuris civilis peritissimus haberetur. Senatu namq et extra Senatu contemporaneos omnes grauitatis et auctoritatis excellencia superauit. Censorius aut appellatus fuit: q censuram officiu sibi specialiter fuerit comendatu. Et quoq ornamenta fuerunt senatus. maiestas. et propagata familia. Ex qua quippe maximum decus romanorum. posterior carbo ortus est qui sacratissimum illud Carbonum nomen postea immortale fecit.

Scipio magni Scipionis nepos omni virtute apud romanos preclarus. Consul extra sortis factus Aphrica sibi decreta est. Vniuersaq carthaginez cum sex continuis diebus noctibusq oppugnasset: tandem re desperata Carthaginienses ad deditionem traxit. petentesq ut quos belli clades reliquos fecerat saltem seruire liceret. Atq ita primu mulieru agmen satis miserabile: post virozu turba descendit. Nam (ut liu. ait) fuisse mulierum. 25. milia: virozu. 30. milia captiuoru memorie proditu est. Hasdrubal vero impator vltro se transfuge dedit. Et eius vxor se suisq quodam femineo furore in mediu se iecit incendium. Ipsa aut ciuitas supposito igne sedecim continuis dieb ardens: miseruq victorib prebuit spectaculu. Scipio autem et ipse cognomen illud celebre meruit: qd auus eius acceperat ut propter hanc fortissimam virtutem Africanus iunior appellaretur.

Publius Terentius affter Carthagine natus poeta comicus. Qui a Scipione iunior pdicto ut quidem existimatur in seruiture ex aphrica ductus. ppter ingenij magnitudinem et forme pstantia libertate donatus est. Alij scribunt: qd rome Terentius lucano senatori seruiuit. a q ob ingeniu et forma non instituit modo liberaliter sed mature manumissus. Hic cum multis nobilibus familiariter vixit. Sed maxime cum scipione aphricano et cum lelio. Scripsit comedias eleganti studio sex. In quibus multos mores ad precauenda picula anotaui. De morte ei volcani sic tradit. Sed ut affter sex pplo edidit comedias: iter hinc in asiam fecit: nauim cum semel pscendit: visus e nuqua. Ceteri mortuu esse in Archadia stipiali sinu leucadie tradunt. In Cor. dolobella. Marco fuluio nobilioze consul fuisse dicunt mediocri statura gracili corpore. colore fusco. Reliquit filiam que equiti Ro. nupsit. Huc affranus omnibus comicis pferit. Sepulchro ei tale epitaphiu inscriptu fuit. Natus in excelsis tectis cartaginis alte Romanis ducibus bellica preda fuit. Descripsi mores hominu iuueniq seniq Qualiter et serui decipiant dominos. Quid meretrix: qd leno: dolis pfugiat auar. Hec quicq leget sic puto cau erit.

Quinta etas mundi

Anno sexcentesimo vigesimo septimo ab vrbe condita hij cōsules Gallis transalpinis bellū intulerūt atq; eoz regi viturto infinitas multitudinē iuxta rhodanū flumiū interfecerūt. Deniq; cū viturto paucitate romanorū vir ad escā canib⁹ quos in agmine habebat sufficere posse iactaret: et ipse. c. lxxx. milia armatorū h̄ret: cōserta pugna a romanis supatus est. Ex cui⁹ exercitu partim in bello: partim submersi cūz ponte: quē sibi iūctis nauib⁹ supra rhodanū extruxerāt. cl. m. perierunt. Præda ex torquib⁹ galloz ingens sublata est: magna q; gloria cōsules ambo triumpharūt. **M.** porcio Catone ⁊ **Q.**uinto marco cōsulib⁹ **M.**arbone in galia colonia deducta est annoq; eodē **L.**icinio metello ⁊ **Q.**uinto lucio Seneio la cōsulib⁹ de dalmacia triumphatum est.

Empore horum cōsulum iugurthe **N.**umidaz regi bellū illatum est. **Q.**uō **A.**derbalē ⁊ **H.**ierap̄salem **A.**dicipse filios fratres suos reges: ⁊ ppli romani amicos interemisset. **A.**ffusus aduersus cū cōsul **C.**alpurni⁹ bestia: qui corrupt⁹ regis pecunia pacē cū eo flagitiosam fecit. Et a senatu improbatā est. Postea cōtra eūde in sequētī anno **S.**purius albin⁹ posthum⁹ p̄fectus est. Is quoq; p̄ fratrē ignominiose cōtra numidas pugnavit. Tercio missus **Q.**uintus cecilius **M.**etell⁹ cōsul. Is exercitū ingeti seueritate ⁊ moderatione correctū: cū nihil in quēquā corruptum faceret ad disciplinā romanā reduxit. Iugurtā varijs p̄elijs viciit: **E.**lephātes eius occidit vel cepit ⁊ multas ciuitates: et cū iam finē bello impositur⁹ esset: successus est ei a **C.**aio mario. Is iugurtā ⁊ bochū mauritonie regem qui auxiliū iugurte ferre ceperat p̄ter supauit. xx. milia armatorū ad interitionē cecidit. Tandē ante curiū **A.**darij iugurta cū duobus filijs duct⁹ est cathenat⁹. Et mox iussu cōsulis in carcere strangulatus est.

A.rius post victoriā iugurtinā secūdo cōsul fact⁹ est. Bellumq; ei contra **L.**ymbros ⁊ **T.**heutones decretū est. Tercio quoq; ei ⁊ quarto delatus est cōsulat⁹: quia bellū **L.**ymbriū p̄trabebatur. Sed in quito cōsulatu collegam habuit **Q.**uintum lucanū catulū **C.**ū priores cōsules a **L.**ymbriis ⁊ **T.**heutonib⁹ ⁊ **A.**mbronib⁹ que erant **G.**ermanorum ⁊ galloz gentes victi sunt iuxta flumē rhodanum. Timor **R.**ome grandis fuit: quātum vix hannibalis tempe panice bellis: cūz **L.**ymbrias itaq; cōfluxit. Et ex duobus p̄elijs. cc. milia hostiū cecidit. xxx. milia cepit: interea **L.**ymbri ⁊ **T.**heutones quoz copia adhuc infinita erat ad ytalīā transierūt. Iterū a **C.**aio mario ⁊ **Q.**uinto catulo cōtra eos dimicātū est: sed a **C.**atuli parte felici⁹. Nam eo p̄lio qd̄ simul ambo gesserunt. c. xl. milia aut in pugna aut fuga cesa sunt. xl. milia capta. Romani milites ex vtroq; exercitu. ccc. perierūt. Tria ⁊ triginta **L.**ymbriis signa sublata sunt: ex h̄ijs exercit⁹ **A.**darij duo reportauit. **C.**atuli exercit⁹. xxxi. Sed ab eoz mulierib⁹ grauiorē pene q̄ ab ip̄is pugnas romani expti sunt: **H.**ec etenim plaustris in modū castroz depositis ip̄e desup p̄pugnantes diu obstitere romanis. Sed cū ab eis ip̄e nouo cedis genere terrerētur: abscessis em̄ cū crine ceruicib⁹ inhonesto satis vulnere turpes relinquebātur. Ferrus qd̄ in hostes sumpterāt in se suosq; verterūt. Nā missa ad mariū legatione cū libertate ac sacerdotiū non impectasset nec fas erat: suffocatis elisq; passim infantib⁹ suis aut mutuis cōcidere vulncrib⁹ aut vinculis c̄ crinibus suis facto ab arboribus iugisq; plaustrorū pependērūt.

A.nno vrbe condite sexcentesimo sexagesimo secūdo: primū rome bellū ciuile cōmotū est. Eodē anno etiam **A.**thridaticus: causam bello ciuili **C.**aio mario series cōsul dedit. Nam cū **S.**illa cōsul contra **A.**thridatē gesturus bellū (qui asiam ⁊ achaiā occupauerat) mitteret. Isq; exercitū in **C.**ampa nia paulisp̄ teneret: vt belli socialis qd̄ intra ytalīā gestū fuerat reliquie tollerent. **A.**darius affectauit vt ip̄e ad bellum **A.**thridaticū mitteret. Quare **S.**illa cōmotus cū exercitu ad vrbe venit. Illic cōtra mariū ⁊ **S.**ulpicium dimicauit: prim⁹ vrbe armat⁹ ingressus est **S.**ulpicium interfecit. **A.**dariū fugauit. Atz ita cōsulib⁹ ordinatis in futurū annū **G.**neo octauio ⁊ **C.**ornelio **C.**inna ad asiam p̄fect⁹ est. In tpe ip̄o dira p̄digia visā sunt. Nam sub ortu solis glob⁹ igne⁹ regione septentrionis cū maximo celi fragore emicuit. Apud aretinos in cōiunio cruor e pamb⁹ fluxit. Tum etiā p̄im generū animalia que inter hoies viuere solita erant: relictis stabulis pascuisq; cū balatu hinnitu mugitūq; miserabili ad siluas mōtesq; fugerunt. Nec mora post hec graua prodigia bella ciuilia secuta sunt.

Linea Consulū Romanorū

C.aio Cassi⁹ **S.**extus domi-
L.onginus **c.**aus **C.**alpinus

S.epio **C.**alpurnius
N.asica **b.**estia

C.aio **Q.**uintus
M.arius **C.**atulus

G.neus **C.**ornelius
O.ctauius **C.**inna

Silla patricius romanus cum plurima in iugurthino bello edidisset gloria. Imperatoris gloria a senatu reportavit. qui statim contra mithridatem missus in achata et asia vicit. Hic ex antiqua atque pelara scipionum familia ortus: deum vitam ab adolescentia quibusque flagitiis inque natam usque ad questuram duxit: quam sub mario contra iugurtham adeptus est. In quo quidem officio vitam penitus commutavit. Nam carthagenis iugurthe manibus iecit: mithridatem copescuit: socialis belli lucrum repressit: cynne donationem fregit: et marium per scriptum et exule esse coegit. Erat autem lis grecis latinisque optime eruditus: facundus: acer: astutus: glorie cupidus: multarum rerum et maxime pecunie largitor: aetate grandis: ita dubitari potuit: fortior an felicior foret dictator factus. ita tempus repressit ut nemo illo inuito: nec bonas: nec patrias: nec vitam ipsam retinere posset. Sub priuata tandem vita puteolos se consulit morbo intestinali morte obiit. Quo mortuo duo funestissima bella italici quod sociale dicebatur: et ciuile syllanum finem habuerunt: que ambo per tracta sunt per decem annos. Consumpsit autem ultra centum quinquaginta milia hominum: viros consulares. xxij. Senatores fere. ccc. Absque his qui in tota italia passim deleti sunt.

Quam silla rempublicam coposuisse sub his consulibus bella noua exarsunt: unum in hispania: aliud in pamphilia et sicilia: tertium in macedonia: quartum in dalmacia. Nam sertorius qui partium marianarum fuerat ad bellum commouit hispanias. Missi sunt contra eum duces Quintus et Cecilius: Adebellus filius eius. Et in populi ro. ditione redacti sunt. Ad macedoniam missus est Appius Claudius deinde En. Scribonius Curio. Is dardanos vicit et usque ad danubium penetrauit: ita uno tempore multi simul triumphi fuerunt.

Bellum seruile primum inter incia urbis herodotus duce sabino in ipsa urbe tentatum est: sed hic tumultus magis fuit quam bellum. Mox imperio per diuersa terrarum occupato. quis crederet siciliam multo truenti seruili quod punico bello esse vastatam: terram frugum feracem: et quodammodo suburbana per uincia late fundis ciuium latinorum tenebat. Tandem pennina impatore de eis supplicium sumptum est: fuitque de seruis diuisione contentus ne dignitatem triumphi seruili inscriptione violaret.

Anno sexcentesimo urbis condite. lxxix. L. Sergius catilina tribus horum consulum nobilissimi generis vir sed ingentis prauius ad delectandam patriam coniurauit: cum quibusdam clavis quidem: sed audacibus viris a cicerone ne urbe expulsus est. Socii eius dephesi in carcere stragulationi sunt. Ab antonio altero consule catilina ipse vicit: plio est et interfectus. Deinde anno sequenti Junio sillano et L. murena consulibus metellus de creta triumphauit.

Pompeius maximus romanorum impator mario in precio apud romam nos habitus est: qui deuictis magna celeritate pyrratis iterato contra viginti duos reges orientis impator designatus est: qui mithridatem in armenia minore nocturno plio vicit. Tigrani deinde regi bellum intulit: deinde de albanis et regem eorum herodem prudenter et hiberie regem vicit. Mox itureos et arabes. Inde ad iudeam transgressus est hierosolimam caput gentis obsedit: non solum natura loci verum etiam ingenti muro fossaque maxime munitam vix tercio mense expugnauit. M. iudeorum occisis ceteris in fide acceptis: muros ciuitatis euerit imperauit: hircanum sacerdotem aristobolum captiuum romam duxit: his gestis in asiam se recepit: reuersus denique romam cum ingenti gloria triumphauit. Junio sillano et L. murena consulibus.

Caius iulius cesar qui postea impator anno urbis condite. 698. cum L. bibulo consul factus decreta est ei Gallia transalpina et cisalpina et comata. Addidit et senatus illiricum cum legionibus decem. Cum quibus per decem annos bellans grauissima plura cofecit. Primo vicit beluetios et usque ad oceanum britanicum pcessit. Deinde Atridistum regem cum auxiliabatur Arudes et harcomones Tribeni Vangiones Sueui etc. fugere copulit. Post hec gentem belgarum et alios qui uno nomine germani vocantur. Deinde facto ponte rhenum transgressus. Domuit autem annis. ix. fere omnem galliam: que inter alpes et flumen rhodanum: rhenum et oceanum est: et circuitus pater: hinc bellum successit ciuile execrandum. Cesar enim e gallia rediens victor alium consulatum petijt: contradicte est a marcello: a bibulo: a pompeio: a catone: iussusque ut dimissis exercitibus ad urbem rediret: et pompeius cum impio missus est propter quam iniuriam potius commune et plusquam bellum exortum est.

Linea Consulū Romanorū

Silla

Marcus
EmiliusQuintus
CatulusMarcus
Tullius CiceroGnaeus
Gnaeus

Pompeius maximus

Caius
JuliusLucius
Bibulus

**Hic Imperator
Pompeius maximus
fuit in Italia
et quod Pompeius
maximus fuit in Italia**

Florentia Nobilissima Quinta etas mundi et Inclita vrbis

Florentia nobilissima et inclita ac primaria vrbis ebrurie. Eius origo refert in sillatione militum (quibus is ager a silla assignatus fuit) aduentu. Et quia primas illi sedes ad arnifluentia ceperunt etiam est fluentinos dicit: pfluenti arno appositos. Eleverunt vero hi milites ad annus condite vrbis romae sexcentisimū et septimū supra sexagesimū. unde iniciū habuisse videt florentia ante christi dei nostri aduentum annos circiter octoginta tres. Condita igitur fuit florentia ex fesulanis ad ripas arni fluij: et prius homines fluentia vocauere. Que cum auspicijs fundata felicib⁹ vicinas per circuitū ciuitates excellere: mirisq; modis imperiū propagare cepisset florentia longe melius q̄ fluentia dicta est. Multis ea ciuitas per Gothorum tempora incomodis agitata est. Totila enim eam immunitā et desolatā fecerit. Quā karolus magn⁹ instaurare fecit: maioreq; ambitu menibus circūdedit. Et dignissimis priuilegijs et magistratibus decorauit. Itaq; florentia acceptis vi et in se populariter traductis fesulanis ad annū salutis quartū et vigesimū supra millesimū plurimū opibus et gloria est aucta. Quo item anno Heinricus primus impator ecclesiam sancti aduiniatis ad muros florentie edificauit. Ex eo fere tpe per priores arni et vexilliferos iusticie pendo opis fornice est ornata: glorioseq; virgini dicata. Et quarto abinde anno pallaciū item supbissimū quod inhabitant priores edificari cepit. Quinto postmodū anno scz. 1071. pductū est pomeriū: et mentis vero marmorea inter ceteras orbis campanarias speciosa ad annū inde primū et tricesimū exarata. Ibi per cursoris index maxima in veneratione habet: ob cuius bonorē edes pclarissima in celebriori vrbis loco

dicata habet: quā baptisteriū dicunt. Cuius valie ex solido ere existunt: vbi noui et veteris testamenti hi-
 storie inenarrabili ope sculpte habent. Florentia cū omni italie ciuitatū flos nuncupet: etiā pter pulchri-
 tudinē et ciuiū vrbānitatē: viros quoq; in omni genere virtutis pstantiores habuit. Duobusq; poetis or-
 nata fuit. Dante Aldegerio et Francisco petrarcha. Quorū hic patre florentino sed exule apud aretiū nat⁹
 et arquade inter colles euganeos mortuus ac sepultus est. Ille florentinis parentib⁹ florentie natus. obiit
 Rauenne patria exul. Paulopost iotum habuit pictorē celeberrimū apelli equipandū. Habuit quoq; ac
 cursū iuriconsultorū pncipe: qui ius ciuile egregie interpretatus est. Reddidit et medicū Tadeū omnium
 clarissimū. Ornataq; fuit cosino medico quē opum affluentia humanitate et liberalitate supantem ciues
 europe celebrem reddūt. Cumulantq; eius felicitatē filij sui et nepotes qui florentie vbi plurima addide-
 runt ornamenta. Non asteriū pncipe celebre sancti marci in quo pulcherrime extruções et bibliotheca q̄
 alias sup at oēs: eius viri summi magnificentiā ostendūt. Et priuate eius edes in via lata extructe roma/
 nor opibus compande. Florentissime aut vrbis originē gestasq; res abuide complexus est Leonardus
 aretin⁹. Secus florentinā scula vrbis vetusta et multorū scriptis pserim Salustij et Luni celebrata interijt
 vel vt sup in florentiā populū opesq; mutauit. Ex cui⁹ montib⁹ qui ad orientē vergūt summo torres orif
 florentina abluēs menti: florentinā vrbem dirigit arnos amnis pontibus in ea quatuor magni opis iun-
 ctus. Vallem armī supiore qua nullā habet: nūc ager florentinus: vini optimi feraciorē quātū pfluēt ar/
 no apposita planicies ambit fuisse palustre aiunt. Comendanda est multis in rebus florentinorū pudent
 tia: tum maxie qd eligēdis cancellarijs que oratoriā spectāt: et q vocāt humanitatē studia pios acceptāt: vt
 Leonardū et carolū aretinos Doggiū: et añ eos colluciū q scribēdi dictādiq; artē disertissime tradiderūt.

Bibl. legg.

Linea Regum
Syrie

Antiochus pius

Antiochus ipondius

Demetrius macero

Philippus

Sic antiochus confortatus triphone persecutus est et in fugas verti. Cum triphon erat partium alexandri primus. Is videns qd omnis exercitus murmurabat contra demetrium iuit in arabiam vt reduceret inde antiochum: deinde cogitavit triphon occidere antiochum et imponere sibi diademata: sed timuit jonatham strenuum defensorem antiochi. Deinde exiit antiochus in terram patrum suorum: et conuenerunt ad eum omnes exercitus ita vt pauci essent cum triphone. Deinde obsedit dorā et conclusit triphonem: tandem in parthia occiditur.

Antiochus Spondius fuit filius antiochi pii. Qui de regno fugit in parthos.

Mitridates pharnacis regis parthorum filius et ponticus rex fuit. Apud sinopem natus educatusq: qui cum puer parentibus orbatu esset: mox vt adoleuit finitimos populos et scythas in suam potestate redegit. Et cum romanis per quadraginta annos variis euentibus cruentissimum gessit bellum. Bythiniam ac capadociam similiter adeptus. Asiam phrygiam paphlagoniam et macedoniam inuasit: multa et preclara agens prelia nec vna via romanos aggressus est. Ferit huc duos et viginti linguas (tot enim nationibus imperauit) notas habuisse: vt qua quisq: lingua eum postulasset: eadem sibi ius redderet. Et cum lris grecis imbutus esset musice etiam opera dabat. Sobrietatis eximie: laborum patientissimus. Cum tandem En. pompeius nocturno plio uic cit castra diripuit quadraginta mille ei occidit. Pharnaces filius ei cum alios filios trucidasset exercitum aduersus patrem duxit. Mitridates diu ex altissimo muro filium frustra precatus. Statim descendens ad uxores pelices et filias suas venenum oibus dedit. Qd cum ipse nouissimus oim haussisset: nec tamen propter remedia quibus se pmunerat veneno infici posset. Gallum quendam vitiis militie inuitauit: eiq: ingulum prebuit. Perijt autem apud Bosphorum qui regnauit annis quadraginta. Quo mortuo apud synopem consensu pompeij regali sepulchro conditus est.

Demetrius iste frater antiochi precedentis fuit quem alexander rex iudeorum occidit.

Philippus ultimus syrie et asie rex. iij. regni alexandri regnare cepit et regnauit annis. ij. Quo regnate antiochus ei patruus in parthos fugiens pompeio se tradidit: post quem statim philippus hic a gabino consule captus: regnum ei in romanoz ditionem cessit. Et tunc syrie regnum sine accepit qd per ducentos viginti annos sub regibus xvij. durauit.

Pompeius hierosolimam veniens urbem cepit: templum reseruit et ad sancta sanctorum usq: accessit: hircano principatu sacerdotij donauit. Aristobolum ei fratrem abduxit. Ex tunc iudei libertate penitus deposuerunt et subiecti romanis esse ceperunt. Et pompeius scauro principi: regionis curam commisit relictis secum duabus cohortibus.

Gabinius in syriam missus est: vt scauro succederet. Is commedata cura templi hircano: gentem iudeorum in quibus conuerterat dimisit quasi pertharchias iudee franges superbiam. **C**assius romanus consul pompeii collega: mortuo gabino syrie preside: in locum suum a senatu surrogatus: vt maxime parthos syrie vicinos rebellantes reprimere. Vir quidem cupidissimus et insatiabilis cupiditatis: qui audita hierosolimitani templi opulencia quam pompeius intactam reliquerat: urbem ingressus: templum prauit: opes duorum milium talentorum abstulit: inde diuertens per mesopotamiam in parthiam peruenit: moxq: cutram ten transiit: et cum prope carā ventum esset parthi subito ingruentes sagittis opprimere romanos: et rapido equatu crassum persecuti sunt: et eum circumuentu curpiter interfecerunt: quidam scribunt aurum et os ei infusum eum interijisse.

Sic cassius preses syrie crasso successit. Is tandem mouit exercitum contra octavianum non genta argei talenta a iudeis extorquens: demum a philippis occisus est.

Mitridates rex

Linea pretidum Syrie

Scaurus

Gabinus

Crassus

Cassius

Lugdunum transalpine gallie vrbs. Viennæ finitima. Octavianū augusti temporibus: Eusebio teste
a numantio planco ciceronis discipulo oratoris clarissimo: in colle quodam vbi Arar vna rodanus
q̃ miscetur condita fuit. Quāq̃ francisc⁹ petrarca de ea scribat. Lugdunū nobilis et romanorū
colonia est: paulūq̃ vetustior agrippa: duo hic noti amnes in mare mediterraneū curretes Arar rodanusq̃
conueniūt. Sonam incole appellāt. Que sup̃ reliquas gallie ciuitates Marbone excepta viroz clarissimoz
ordine diu claruit vt Strabo habet. Mā et vsui magno fuit illis Emporiū ac in presentiarū est. Monetā ar
genteā atq̃ aureā eo in loco iussu augusti romani signabāt duces. Templū etiā ab vniuersis gallis cōmuni
designatū impēsa. Et augusto cesari dicatū: ante hāc urbē edificatū est vbi flumiozū est coniectio. Adest et ara
dignitatis eximie gentiū. It. numero inscriptū habēs titulum. Eariq̃ singulariū statua vna: hanc urbē gen
ti olim Segosianozū presidere cōstabat. Que in rhodani et dabudis flumioz medio iacet. Reliquæ dehinc
gentes vergētes ad rhenū partim a dabude partim ab arare discernuntur. Hi nāq̃ amnes ab alpiibus delati
deinde in vnu aluē cōfluētes delabunt in rhodanū. Rursus aut̃ superiās rhodan⁹ viennā deferūt allobro
sum metropolim. Trib⁹ his flumijs euenit vt initio in aquilonē: dehinc in occidentē deferant. Itaq̃ in vnu
tandē amne cōfluens in austrū iterū curuat⁹ excurrit. Quoad erūpat: alijs acceptis flumibus. Et hinc reli
quum in mare cursus pficit. Templū vero vna cū tota regione sicut Seneca ad Lucillū refert facili igne suo
tempe quo ad Agripinā: videlicet tempe Senece exustū est. Quā urbē inter celtas ascribere quibusdā pla
cet, hinc plotinus (Qui prim⁹ rome latinā rhetoricā docuit) duxit originē. a quo Cicero se rome puerū: cur
E. fraire latine primū doctū retulit. hinc sanct⁹ Augendus vita et miraculis clar⁹. hinc sanct⁹ Desiderius
episcopus. Et S. Baldomer⁹ cui⁹ miracula crebra ciuitatē reddūt illustre. hinc roman⁹ abbas: qui prim⁹
ibidē vitā heremiticā duxit. et multozū extitit pater monachoz. Om̃at etiā hec ciuitas sancto Nicetio epi
scopo: et Hyreno ep̃o polycarpi discipulo: qui ibi martyrio coronat⁹. In ea domitian⁹ abbas: Lupus ep̃s
et anachorita. Antiochusq̃ ep̃us qui in dño quiescūt. Iust⁹ preterea angelis prim⁹ ibi vitā finiuit. Hec in
clita vrbs francorū regib⁹ diu paruit. Qui ibi solēnes nundinas instituerūt. Vbi et pilatus et Herodes (vt
fertur) a romanis principib⁹ relegati vitā infamē finire. Lugdunū aut̃ (vt aliquib⁹ placet) a lugda Cesaris
legione sic appellata illis locis frequēt⁹ hibernāte dictū est. Lugda cū gallica lingua idēz quod fulgur de
signat. Sic etiā vt refert Tacit⁹ legio quedā romana apud hispanos locata est: cui nomē fuit Rapax ad ter
rendos his appellationibus populos: Nam nomia sunt ista pene timenda sono
Lion

7 Romanus
Abbas

7 Nicetius et
Hyrenus in
legende
de sanctis abbas
fuerunt

Linea Christi
Jacob

Jacob

Jacob pater Joseph natu-
ralis sed heli pater eius le-
galis fuit. Hic Mathheus.
illu Lucas comemorat.

tres in campis iericonibinis victus hircanus fugit in hierusalem. Tandem in
concordiam venerunt: ut aristobolus regnaret. Hircanus vero sub eo quibusli-
bet honoribus fungeretur. paulo post hircanus promissis non contentus. ad
Artham regem arabum noctu confugit: unde collecto exercitu venit in iudeas
et obsedit hierusalem. Scaurus tamen dux romanorum soluit obsidium. ratus te-
pus esse ut defacili iudeam poneret sub tributo. Atque in hunc modum conten-
dentes occasione inuadendi iudeam romanis prebuerunt. Quobrem pompeius
hierosolimam veniens. cum eam obsedisset: orta est dissensio in vrbe. Nam fauto-
res aristoboli vrbem tueri. hircani eam tradere romanis contendebant. Rece-
ptus tandem in vrbe templum expugnabat. Mense tamen tercio phanum irruptus
est. Faustus cornelius Sille filius primus ingredi ausus est. et romani templum
phanauerunt. nihil tamen inde tulit. Hircano vero iterato principatum sacer-
dotum donauit. Et iudea sub tributo constituta est.

Aristobolus p pompeium post deuastationem vrbis captiuus ad romam p-
ductus est. cum duobus filiis alexandro et antigono totidemque filiabus. Et
extunc iudei libertatem penitus deposuerunt. et subiecti romanis esse ceperunt. Si-
nec iudee administratio Scauro est commissa inde gabini. Post hec casu elapsus
est roma aristobolus. qui magno exercitu iudeorum confecto. ad eum debellandum mis-
sus est a gabini antoni. aristobolus p gabini capere est. iterum roma pductus. In
discidio pompeii et cesaris in syria cum duabus cohortibus missus. verum spes cesaris
frustrata. a studiosis pompeii veneno periit. cum iudeam in potestatem cesaris
subijcere attemptauit.

Alexander pontifex filius aristoboli. Is dux roma cum pre ducere ex itinere
fugit. qui magna manu collecta iudeam populabat. Et hircano patrio in-
sidias ponebat. Obtinebat aut munitissima loca alexandru hircanu et Macha-
runta. Occisus deinde antiochie a scipione securi percussus iuxta tenore litterarum
pompeii. prius habita accusatione in iudicio super his que in romanos admiserat

Antigonus Aristoboli iudeorum regis filius. Alexander et aristobolus tri-
cidati antigono solo supstite cum duabus sororibus fugies euasit. Cesar
syrie iudeoque potitus antipatru idumeu viru strennuu iudee procuratorem con-
stituit. Et iterato hircano antigoni patrio regnu concessit. Ita tamen ut no rex
vocaretur. Antigonus ad pachorum parthorum regem confugit: et ibi usque ad obitum
cesaris permansit: deinde vrbem expugnauit comprehensus hircanu aures eius de-
tibus trucauit. Ob qua causas M. anthonius astate octauiano herode regem iu-
dee declarauit: qui violenter vrbem ingressus antigonu comprehendit et ad an-
tonium in antiochiam vinctum remisit. Qui suscepto securi percussum intere-
mit. Et hic finis generis asamoneorum. Nam de familia sacerdotali fuerat. Et re-
gnum inde defecit.

Alexandra

Linea pontificum
Hircanus

Aristobolus

Alexander

Antigonus

B
rimos
inde qu
generi
opes: r
vbi por
cio ille
tus vtr
exercitu
magis
mas eff
patria
to supa
lis triu
per am
Mar

bis co
Quiq
libru c
tentia
Si ve
ter fer

Bellu civile cesaris et pompei exercitibus anno primo regni cleopatre surrexit. quo pter calamitates que in plijs accidere psueuerunt etiā populi ro. fortuna mutata est. causa tante calamitatis eadēq; oim nimia felicitas. Cum enim cesar gallias inuadit crassus asiam: pompeius hispaniā. tres ma- rimos exercitus: etiā sic orbis imperiū societate triū principū occupat. decem annos traxit ista dñatio. Ex inde qm mutuo metu tenebant. Crassi morte apud parthos: et morte julie cesaris filie que nupta pōpero generi socerq; concordia matrimonij federe tenebat. statim emulatio erupit iam pompeio suspecte cesaris opes: et cesari pompeiana dignitas grauis. Cūq; cesar europa quieto potiret imperio: traiecit in greciam vbi pompeiu obsedit cū eo dimicans magna clade cū omni exercitu fusus est et supuenientis noctis benefi- cio illesus euasit. Cesar agmine citato p epiurū in thessaliā prexit: quē pompeius cū maximis copijs insecu- tus vtrinq; acies struxerūt. pugitatu est itaq; ingenti contentione dubia sorte. Tandē pompeius fusus est exercitus. pompeius statim alexandriā petijt vt a ptholomeo auxilio acciperet verū is ingratisim⁹ fortunā magis q; amicitia sequens eū occidit: et caput eius cū anulo cesari transmisit. Quib⁹ visis statim lachri- mas effudit. mortuo pompeio cesar a ptholomeo parricida insidias ptulit et alexandrie vrbis potit⁹ cleo- patrā ab exilio reuocauit ei regnū cōtulit. Inde biennio syriā puagatus pharnacem mitridatis filiū pon- to supauit. Postea cū romā venit iterū dictator et consul creatus in aphricā transijt. deinde de cōfectis bel- lis triumphauit. Regressus est romam vbi se impatorem vocari fecit. Et sic reipublice finis hic fuit: que per annos. 464. durauit.

Marcus Tullius

Latilina

Cato posterior vticensis

Cicero cognomento Marcus et Cicero pbs maximus et orator princeps ac romanorū consul. hic de tulliorū familia que ex municipio arpinati originem traxit et principū generis in tulliu volscorū regem referebat: patre q; tulliu et olbia matre habuit. qui vt p̄mū discēdi capax fuit: ingenij magnitudine eqles excelluit. Prima eius cōmendatio circa poetica eluxit: in quo libellos quosdā edidit. Cresce- tibus annis soluta oratione nature sue magis consentanea ad amauit: puerilibus studiis pactis p̄bie et iuri civili operā dedit: post hec sub sylla militauit marsico bel- lo: edilis inde factus: deinde suffragijs po. ro. p̄tor creatus est: postea cōsul vna cū L. antonio. Ad. antonij oratoris filio tam gloriose id cōsulare imperiū exercuit vt pater patrie appellatus fuerit: hic p̄biam antea nris lris incognita explicauit: et ex ingenij sui felicitate cōplurima scripsit. Ex terentia vxore tulliolā et marciu filiū ha- buit. Vemū inclitus orator anno etatis sue. 64. ab antonio per suos satellites sub spē cōcordie cōcedēte octauiano occidit: ei⁹ tñ inimici tandē ignominiose pierūt.

consulare

Catilina

Cato

Catilina nobili genere natus magna animi et corporis vir: sed ingenio pra- uo: cui ab adolescentia bella intestina: cedes: rapine: discordie civiles gra- tissime fuere. Ibiq; inuentutē suam exercere studuit cū esset aio audax: subdolus varius: et cuiuslibet rei simulator. Qui cum esset flagiciosissimus vir et omnium facinorosorū dux: horū cateruas circū se semp habere voluit: quibus fretus socie- tatibus: ipse flagiciosus catilina ad opprimendā rempu. consiliū cepit: cū ei ma- xima spes esset consequendi consulatu: pestiferā coniurationē contra repu. Mar- co Tullio Cicerone consule attentauit. sed cōiuratione p̄palata detectisq; coniu- ratorū noibus. Lentulus ex clarissima corneliorū gente ortus magistratu p̄mo a senatu abdicatus. Inde cethegus statilius gabin⁹ et cepari⁹ senatorij ordinis vi- ri. decreto senatus in carcere missi: statim vna cū ipso lentulo laqueo strangulā- tur. Quod vbi catilina cognouit in transalpinā fugere cogitauit. quo comper- to antoni⁹ cū quibusdā legionib⁹ ipm pseques inter cōfertissimas legiones con- fodit. atq; ita ciceronis virtute respu. a magnis turbationib⁹ seruata est.

Cato posterior catonis supioris p̄nepos: cui p̄p̄riū nomen. Ad. portius ca- to stoicus p̄bus: quem vticensem quidā appellant: q; se apud vticam inter fecit vir doctissim⁹: qui ita doctrine cupiditate flagrauit: vt ne in curia quidē dñs senatus ageret a lectione temperaret: quo minus grecos lectitaret libros hac scz industria: vt ostēderet alijs tempora decesse: alios supesse temporib⁹. hic docebat rempublicā magis virtutib⁹ q; armis esse mēdam dicens. Nolite existimare ma- iores nostros armis rempu. ex parua fecisse magnam. Si ita esset: maiorem nos haberemus. Quippe quibus sociorū ciuū p̄tereaq; armorū atq; equorū maior no- bis copia est q; illis. hic quoq; quanto humanam gloriā fugiebat: tantomagis illū gloria sequebatur. Quisq; inter alia sue virtutis opera: ad humane vite instructionem ethicam morales cū suis rationibus in libru composuit. Ex quo (vt aiunt) paruus ille liber metricus: qui paruulis legi⁹ excerpt⁹ est. De eius sen- tentia hanc memoria dignā ponimus: humana vita proprie veluti ferrum est. quod si exerceat conteritur. Si vero non exerceat rubigine consumit. hic teste Augustino seipsū occidit: victoriā cesaris impatiē- ter ferens: ei⁹ subijci nolens.

Linea Regū Egypti

Quinta etas mūdi

Linea Regum
Egypti
Ptholomeus
dionysius

Ptholomeus dionysius

Cleopatra Egypti Regina

Cleopatra

Ptholomeus filius Aristoboli et Crispis vxor eius quattuor filios et vnica filiam habuerunt: quē antigonus apud cesarē accusabat. Is veste protecta vulnera demonstrans: verbis non opus esse cicatrices fidelitatem ostēderet inde procurator iudee declaratus est. Post hec faselū hierosolymis nam maiores sub se procuratorē statuit et herodē gallilee pfecit.

Herodas
Herodas

Iosippus
Iosippus

Antipater coniuges crispi.
Antipater coniuges crispi.

Herodes Antipa.
Herodes Antipa.

Phaselus.
Phaselus.

Salama.
Salama.

Ptholomeus dionysius. 12. egyptior rex. regnauit annis. 30. Ad eum pompeus accessit vt auxilia ab eo acciperet. Cui ppter tenerā etatē tutor eius a senatu dat⁹ fuerat: verū vir ingratus pompeū occidit. Porro igit pompeio cesar alexandriā pfecit a Ptholomeo paricida insidias ptulit. qui insidiantū hostiū inopinata multitudine circūuentus scapha cesar confugit: qua mox subsequentiū pondere merfa p ducentos passus ad nauē vna manu qua carbas tenebat eleuata natando puenit. Sed paulo post nauali plio regiā classem cepit. At vbi Ptholomeus liber euasit cesari denūo bellū intulit: qui cū oī exercitu deletus est. Rex scapha exceptus fugiendi causa multis insilientibus demersus est. Cui⁹ corp⁹ ad lit⁹ deuolutū lorice aureate inditio cognitum fuit. Ac si cesar alexandria positus cleopatram ipsius Ptholomei sororē ab exilio euocauit ei⁹q regnū contulit: que post regio comitatu urbem ingressa est.

Cleopatra egypti regina Dionysii auletis filia quē ppter flagitia alexandrii eiecerunt. Tam post mortē fratris cesar reginā constituit post mortē vō cesaris et res in philippis gestas Antonius in asiam pfecit. et cleopatram sūmis cōplexus est honorib⁹ adeo vt eā sibi vxorē acciperet. Et filios ex ea pcrearet. Ambo etiā in attico bello fuerunt: ambo fugerūt. demū ab Augusto supati sunt. Mā antonius augustus in nicopoli urbe captū coegit sibi ipsi manū inferre. Cleopatram vō vt viuā in ptatem reducere. que paulopost et ipso in vinculis: alios in sepulchro antonii viri sui clam admoto aspidis morsu contudit hec quippe nulla fere nisi oris formositate et vere claritatis nota refulsit. Sed ecōtrario auaricia crudelitate atq; oī luxuria mūdo conspicua fuit. Ac sic lagidarū seu egyptior regum imperiū euersum est: quod p annos. 306. sub regibus tredecim pmansit: et augustus furente egyptū composuit.

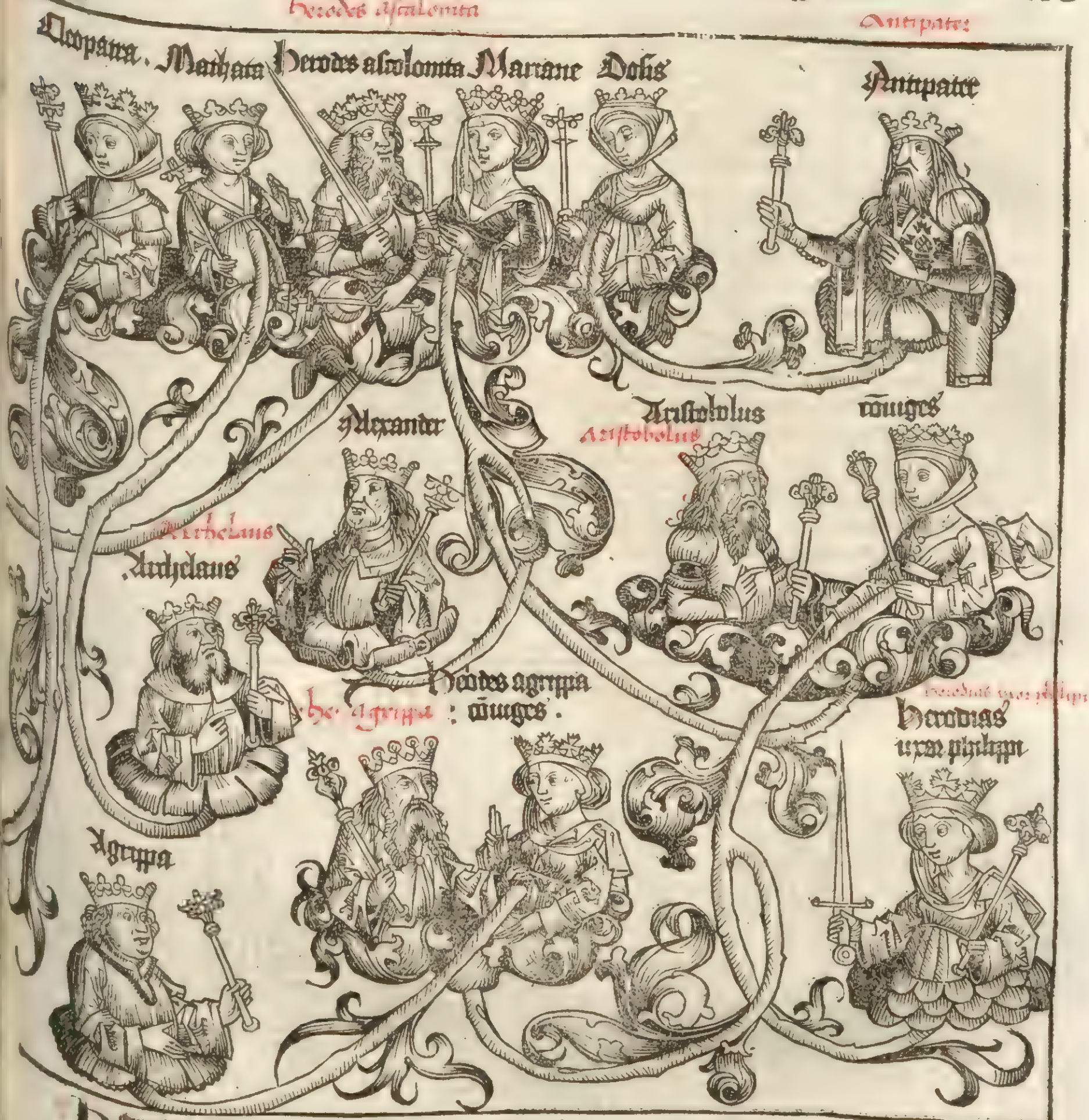
Cleopatra

Agrippa

Dip acciperet vnicā filiā cōfugiēt uit aut i arabs v maior t bus er nis erigē tā tēpli mū anno roreg ei crudelita vita sust cū ihu xp bo inter archelao

Herodes antipatris idumei filius a romanis iudeorum regnum suscipies: regnauit annis .37: Antipater enim
 tunc Sabini syrie prefecti adeo virtutibus claruit ut regnum coniugium meruerit. Et regis arabum nepos uxores
 accepit. Ex qua quatuor filios suscepit scilicet phasellum: herodem hunc cognomento ascalonitā: iosippum et feroam: et
 vnicā filiā noie salomā. postea veneno extinctus. Et phasellus primogenitus interfecit: herodes ad antonium
 confugiens. inde iudee rex coronatus. Contradiditque ei augustus traconitidem et itureā totaque maritimā. Edifica-
 uit autem in ascalone domum regiam. Et deinde agnomiatus est ascalonita. Natione enim idumeus fuit ex patre
 arabs vero ex matre. Et tunc christi domini nostri natiuitate vicina. Regnum et sacerdotum iudee quod prius per successiones
 maiorum tenebatur destructum est. Ac sic moysi prophetia completa. Non deficiet princeps de iuda: nec dux de seniori-
 bus eius donec veniat cui repositum est: et ipse erit expectatio gentium. Ipse suscepto regno samariam a fundamen-
 tis erigens. Augustum in honore augusti id est sebastien appellauit. Posuitque aquilā aureā super speciosam por-
 tā templi iudeis egredientibus. Fecit quoque herodion in quo sepultus est. Templum magnificētissime decorauit. De
 mo anno .26. hircanum principem sacerdotum et eius filium qui patri in sacerdotio succedere debuerat interfecit. So-
 rorem eius uxorem suā cum duobus filiis propriis iam adolescentibus atque uxoris matrem omnes interemit. Predicti quoque
 crudelitatis hoc addidit: quod sororis sui noie salome virum occidit. et cum eam alteri uxorem dedisset etiam ipsum e-
 vita sustulit. Scribas preterea omnes ac diuine legis interpretes simili scelere pemit. Postremo funestissimus vir
 cum ihesu christi natiuitate magorum inditio cognouisset. omnes pueros bethleem gladiis interemit. Quo facto repetere mor-
 bo intercutis percussus: et scaturibus toto corpore vermibus miseram exalauit aiam. quique superstitibus filiis relictis scilicet
 archelao: herode antipa: antipatro: lysania: et philippo. Ex quibus quatuor fuerunt tetrarche ut ex euangelio habetur.

Quinta etas mundi

Agrippa colonia q̄ ad finistri rhenū lat⁹ si-
ta est. loc⁹ et situ et flumie clar⁹ et pplo. quā
alii scribunt Agrippinā dictā q̄ nūc Colonia di-
cit. Ea inferioris germanie vbi⁹ vrbis ad cite-
rioris rheni ripas sita. Temporib⁹ enee troia-
ni a q̄dā troiano colono noie (vt sicard⁹ cremo-
nēsis h⁹) iniciū sūpsit: s postmodū Claudii im-
patoris iussu qui agrippine marit⁹ fuit. et vbi-
rū pplis a suevis fugat⁹ instaurata extitit. et ab
agrippina vxore ex eorū pgenia ducta appella-
ta. quā vrbē sic cōditas vbi ppli habitare cepe-
runt. **A**ntiores tñ historici oēs asserunt q. ad.
agrippa colonie illi⁹ auctor fuit. Qui licet multa
domi multa foris preclara cōstruxit. illam tñ ex
oib⁹ dignā cēfuit. cui suū nomē im poneret. **E**d-
ficator ac bellator egregi⁹ dignusq⁹ habit⁹. quē
august⁹ sibi generū ex toto orbe deligeret: nō q̄-
liscūq⁹ filie: sed dilecte: sed vnice: sed auguste.
Is vrbē in emulationē Treueris opulentissimā
ordinavit: vt seditiones gallie cōprimere posset.
Huldericus aut rex frācorū lōge postea ex agrip-
pina fautores **E**gidii romani eiecit: francis im-
positis ex francoz incolatu Colonia appellavit.
quāq⁹ nōnulli coloniam romanoz esse dixerūt.

Que ciuitas cū romanoz socia esset: fatali igne
psumpta est: in q̄ capitolū et edificia et rit⁹ roma
uoxinstar fuere et adhuc nōnulla extant: habet
eū capitolū ad effigie romani nisi q⁹ p senatu
illic pacis et belli consilia agitante: hic famosi in
uenes ac puelle nocturnas laudes deo cōcununt
eterna cōcordia. **I**bi rotarū et armorū strepit⁹ ac
gemit⁹ captiuorū. hic quies et gaudiū ac iocan-
tiū voces: deniq⁹ illic bellū illuc pacificus triū-
phator ingredit⁹. **V**ides ibi templū vrbē mei-
dia pulcherrimū quāuis inexplētū qd̄ bayd im-
merito sumū vocat⁹. **M**agor ibi regū corpa ab
ortu vsq⁹ ad occasum tribus salubus transecta
Quos ad ethereū quondā regē ad presepia val-
gientē cū munerib⁹ veneratos legimus. **B**ec li-
bera ac insignis vrbis metropolis est. **C**uius ar-
chiepiscop⁹ romanū eligit impatorē. **I**n ea mul-
ti scia et scititate claruere viri: quoz de numero se-
uerin⁹ ipsius vrbis epus. **E**t albertus magnus
cui⁹ corpus apud predicatoros obseruat⁹. **I**bi
30. ex thebeoz legione cursus sui agonis cople-
uerūt. **A**rsula q̄s cū vndeci virginū milib⁹ et alijs
nōnulli in ea martiriū pmeruerūt. **A**drū aut est
quāta ibi ciuitas que vrbis spēs: que viroz

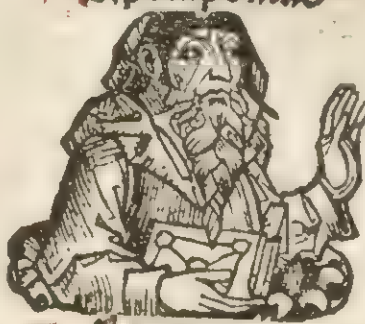
Colonia

Gravitas quæ mundicie matronarū. Peruettusius
genis colonie ritū esse vulgo persuasus presertim se-
mineo franciscus petrarcha scribit. Qui hoc in
signe spectaculū vidit. In vigilia Johānis ba-
piste cū sol ad occidētē vergit. Vis ripa precla-
ro ⁊ ingenti mulierū agmine tegit: ⁊ incredibi-
lis sine offensione cōcursus erit: vicissimq; ala-
tres pars herbis odoriferis intinctis reductisq;
post cubitū manicis candidas in gurgite man-
⁊ brachia lauant. Et tradit oēm totius anni ca-
lamitātē eminentē fluminali illius diei ablutione
purgari. ⁊ deinceps letiora succedere. Itaq; lu-
strationē esse annuam in exhausto semp studio
cultū colendūq;. Quidniū felices rheni accolere
quorū ille miseras purgare germanie superioris
nec hister nec albis italicorū nec padus vnq; va-
luit purgare nec tyberis pigriora sūt hec flumi-
na. Prope coloniā aquensis vrbs Aquisgranī
dicta karoli magni sedes. ⁊ in tēplo marmoreo
verendū barbaris gentib⁹ illi⁹ principis sepul-
chrū. is statuit vt successores sui primā inde col-
ronā. Et p̄ma inde imperij auspicia capescerēt:
q; hodieq; seruat: seruiabit q̄diu romani frena
imperij theutonica manus aget.

corruat atq; emēdat lac septigētos fecit: idq; fuit qđ octavianu augustū pplo romāo vinū peteti sbratu
rūdisse scribit suetoni⁹ tot aq; iroduxit agrippa gener me⁹ ⁊ vinū qrit. colonieq; nomē ⁊ dignitatē dedit.

7 **L. pomponius.**

Leoneus

7 **ad. agrippa**

Marug
benet o

1941

L. pōponi⁹ historie⁹
 ⁊ orator atellenar
 scptor. p b tēp⁹ (eusebio
 teste) clar⁹ fuit. q̄ geogra
 phie libellū edidit. in q̄
 vrbū distantias ⁊ loca
 queq̄ mensurat. *Leonens*

Lone⁹ grāmaticus
doctissim⁹ Sn. pō
pei liber⁹. Is iussu dñi
sui pōpei smētaria i me
dicina q̄ pōpei⁹ deuicto
metridate i suis scriñjs
cōpererat: nīm trāstulit
sermonē. metridates em̄
medicīne curiosus ab oī
bus sibiect⁹ suis singula
medicinalia exq̄rēs comē
tationū horū ⁊ exemplaria
i archanis suis reliq̄rat.

Agrippa gener octauiam edificator egregius rome q̄ multa cōstruxit i edilitate sua adiecta v̄ginea aq̄ ceterisq̄ om̄iō vniū petēt s̄biratu nomē ⁊ dignitatē dedit.

Augusta vindelicorum inclita et superioris germanie urbs vetusta. Cuius originē aliqui quā vetustissimā ostendere cupientes sicuti ceteri mortaliū. Gentem sueuorum a Japhet descendente eam primo inhabitasse puincia scribunt. Ibiq; eam condidisse ubi habundantia aquarū: salubris aer et alia opportuna de facili haberi possent. Venientes enim sueui ad retiam locū aptum considerantes: et ad tuendū natura munitū ob concursū duorum rapidissimorum fluminum vinde et lici. hanc urbem primo edificauerunt. Eamq; vindelicā a vinda et lico appellabant. Ea enim regio postea vsq; ad alpes vindelica dicebat. Vniuersaq; montana pars in orientē et austrū vergens a rhetis vindelicisq; teneb. ut Strabo ponit. Eam autē more vetusto vallo ac fossa cinxerunt amazones postq; europam inuaserūt sueuos sub marsepia insuetis armis et securibus pacatis ex hac urbe cedere vsq; ad alpes coegerunt et desolatā reliquerunt. Cū hec ante cladē troie pacta sint. Eam ciuitatē ante troiam fuisse opinant. Et temporib; exitus filiorū israel de egypto ante romā quingentos et quinquaginta annos conditā asserunt. Quā quidē a troianis ortam dicunt. Eligentes autē sibi deam Ziram quā cererē fuisse opinant. A qua hec urbs zizaria dicta. Cuius templum vsq; ad tpa romanorum inuolutū pmanet. Id vetustate collapsus nomē collis seruauit. Qui ab incolis Eysenberg hodie vocitat. Per vindelicos deinde ac rethos florentissima cū muris ac ppugnaculis facta. A romanis plurima bella ppeffa est. Cū libertatem semp optaret: se a romanis vindelici alienarūt. Ideo diuus Octavianus Augustus Titū Enniū ptozē cum legione marcia: ac alijs ducibus in eos misit. In qua Auar bogudis regis filius adolescens in armis apud grecos et latinos peritus. Et Varro tribun; militum claruerūt. In ciuitatem in fine estatis multitudine romanorum obsessam varijs affecerunt incommodis. In ea oppugnatione Auar grecus occiditur. Et in vico criechisaueron ubi sepultus fuit tale epigramma reperitur. His nomen terris bogudis dat regia proles. Grecus auar pecudis de sueuis more littatus. Perijt et ptoz cum legione marcia ut pauci superessent in ea clade qui rem gestam recitarent. Locoq; cedis nomen dedit perdita legio in media nunc ciuitate perleich dicta. Ideo scribitur. Indicat hic collis romanam nomine cladem. Marcia quo legio tota simul perit. Varro quem verrem nominant anime

transmisso in paludibus se occultans lacui vernensce nomen dedit. Is postea consul sicilie infelicitate obiit. Et ut Suetonius refert q̄ Octavianus Augustus omnes graues ignominias cladesq; duas omnino nec alibi q̄ in germania accepit. Iolianam atq; varrianam. varrianā pene exiciabilem tribus legionibus cū duce legatisq; auxilijs cōmunibus cesis. Deinde augustus p̄ Tiberiū Nerone (Cum Drusus frater ei⁹ renales regiones aggressus est) post varrianā cladē effluxo triennio vindelicos deuicit atq; urbem eorū inuictam reddit. Et ut verba strabonis libro quarto affirmāt. Tribus romanorū milib⁹ cesar augustus missis urbem Augustam habitandā tradidit. quo in loco varro castra tam habuerat. Claudius Drusus tamen eā postea instaurauit. Muris ac turribus ampliavit. Eūq; auspicijs Augusti victa et aucta erat in honore augusti Octavianū Augustam appellauere. De his bellis Strabonius in odis mentionē facit. Videre rethi bella sub alpihus drusum gerentē vindelici. Quibus mos vnde ductus p̄ omne tempus amazonia securi detras obarment rē. Cum autē Sueui qui potentia et hominū frequentia reliquos antecellūt. hanc urbem p̄tutissimo elegerūt. Deinde in romano imperio stabilis ac fidelis p̄mansit magnū incrementum habuit ac multa prisce vetustatis monumenta in ea relicta sunt. Anno autē salutis quarto et quinquagesimo sup̄ nōcentesimo et ultra vngari germaniā et sueniam vastantes Augustam obsiderūt: varijsq; cladibus nozicos ribetos ac sueuos afflixerunt. Otto primus impator aduersus eos pluribus diebus decertauit. Eosq; tandem ad interitionē prope Augustā deleuit. Tres quoq; in eo p̄elio eorū regulos captos a militib⁹ suis ad eū p̄ductos cum ob clementiā seruare conaret. Sueni (eo nolente) suspendio necarunt. Cecidit in eo bello Diopoldus comes frater sancti Adalrici et Regimboldus fili⁹ sororis sue. Deinde diuus Adalricus episcopus urbem illustriore fecit. et ecclesiam sancte Affre instaurauit. Que olim ab Attila et nūc ab hunis lesionem sensit. Et ecclesiam sancti Johannis et sancti Stephani cōstruxit. Ornatq; hec imperialis ciuitas publicis et priuatis edificijs pulcherrimis. Et p̄sertim basilica ep̄ali ampla beate Marie virgini dicata. Et cenobij sancti Adalrici ordinis diui Benedicti in quo corpus eiusdē sancti ep̄i et Simpertii ac beate Affre martyris ac plurimorū sanctorū p̄cipuo honore obseruant: qui auguste varijs ob tormentis martiriū p̄meruerūt

Res soles post mortem Julij Cæsaris
sequenti die exorti sunt et apparuerunt
in oriente

Quinta etas mundi

Res soles post mortem Julij Cæsaris sequenti die exorti sunt et apparuerunt in oriente: qui paulatim in unum corpus solare redacti sunt et in eundem orbem cōuenerunt: significantes dominum Lucij antonij et .AD. antonij atq; Augusti in unā monarchiā reducendū: vel potius q; noticia trini et uni dei toti orbi futura iminebat. Hos quoq; aranti in suburbano rome locut' est: dicens frustra se videri quia in breui magis homines desituros esse q; frumenta.

Bibliotheca toto orbe terrarū notatissima. 40. milia librorū in egypto cōburit. Ibi accurata diligentia in colligendis libris p veteres laudat. Na aristoteles et bibliotheca et scolā Theophrasto reliquit. Et primus fuit (vt Strabo arbitrat) qui libros cōgregauit: et egypti reges bibliothecae ordinē docuit. Deinde Theophrastus ptolemaeo tradidit. Ptolemaeus scepsim detulit ad hoies imperitos: qui libros inclusos ac negligētes cōpositos tenebant. Ptholomeus quoq; philadelphus maximū numerū librorū collegit. Et vt Seneca tradidit. xl. milia librorū alexandrie arserunt pulcherrimū regie opulencie mōnimentū: sicut et Liuius qui elegantie cureq; regum egregiū id opus ait fuisse. Non fuit elegantia illud aut curat sed studiosa luxuria: imo nec studiosa quidē qm nō in studiū sed in spectaculū cōparauerant: sicut plerisq; ignavis etiam seruilū litterarū libri non studiorum instrumenta sed cenationū instrumenta sunt.

Bibliotheca toto orbe terrarū notatissima. quidamq; milia librorū in egypto cōburit.

Salustius

Salustius

Salustius romanus historicus ac philosophus. Ciceronis emulus rome claudii catilinario: neq; et de bello iugurthino libros edidit celebres: ac nonnullas scripsit epistolas.

Varro martius

Varro dico atice et narbonensi prouincia natus rome in pretio plurimus fuit eruditissimus quidē et acutissimi ingenij vir: atq; in omni seculari eruditione peritus: qui annū agens. 35. grecas lras cum summo studio didicit: hic vir doctissimus vnde cūq; qui tam multa scripsit: quā multa vix quēq; legere credam: hic quoq; teste Isidoro innumerabiles edidit libros inter quos. 415. antiquitatum precipui: quos in res diuinas humanasq; diuisit. Edidit insup et librum de lingua latina: et librum moralē: de quo sniam ponimus hanc. Amici diuinitū palee sunt circa grana. Vis (inquit) experiri amicū: calamitosus fias. Scripsit et librum de deorum cultu. vixit annis. 90.

Amici diuinitū palee sunt circa grana.

Virgilius

Virgilius

Virgilius maro poetarū princeps natione mantuanus parentib; modicis fuit et pchue patre marone. Natus est En. pompeio magno: et .AD. licinio crasso primū cōsul. iduū octobrū die in pago qui andes dicit: qui est a mantua non procul. Mater eius mata se enītam laureū ramū somniavit: haud dubiam spem prosperis geniture. Initū etatis cremone egit: sumpta virili toga medio lanū: inde paulopost neapolim transijt: vbi cum lris et grecis et latinis vehemētissimā operam dedisset: tandē omni cura omniq; studio indulsit medicinē et mathematicis. Quibus rebus cum ante alios eruditior peritiorq; esset: se in vrbē contulit: vbi ab augusto acceptus fuit: et illuz polioni cōmēdauit. Corpore et statura fuit grandis: aquilino colore: facie rusticana: valitudine varia. Māq; plerūq; ab stomacho et faucibus ac dolore capitis laborabat. Quēcūq; ab augusto petijt repulsam habuit nunq. Parentibus quot annis aurum ad abundantem alium mittebat: quos iam grandis amiserat. Multa scripsit priapeiam culicem moxetum deinde bucolicā postea georgicā in honore mecenatis nouissime eneidē. Obijt deniq; brundisij anno etatis sue. 52. Cuius ossa in via puteolana neapolim translata intra lapidem sepulta sunt: vbi inscriptū est. Mantua me genuit: calabri rapuerunt: tenet nunc parthenope: cecini pascua rura duces.

Virgilius maro

Horatius Flaccus

Horatius Flaccus

Horatius poeta laudatissimus: patria venusinus: patre libertino natus: fuit mus euasit: familiaritatem. AD. bruti qui cesarem occidit adeptus: factus ab illo tribunus militum contra. AD. antonij et augustum cum victus fuisset brutus ex clade aufugit. Cui postea augustus mecenatis gratia pepit. Liberatus ad poetica se conuertit. Scripsitq; odas poetriā et eplas. Et cū optimis studiis innumera bilis diuitias cumulasset. tandem rome moriens augustum instituit heredem.

Obijt sed etatis sue anno apud mecenatem sepultus.

Caesar Julius
Cesar

Octavianus Augustus

Marcus Antonius

scribonia iulia. ex iulia nihil liberos tulit. Julia primū marcello deinde ut is obiit. M. agrippe nuptui de-
dit. Nepotes ex agrippa et iulia tres habuit et neptes duas. forma fuit eximia et p oēs etatis gradus ve-
nistissima. oculos habuit claros et nitidos. capillū leuiter inflexū et sufflauū: supelicia cōiuncta: mediocres
aures: nasum et a sūmo ementionē et ab imo deductionē. Colore inter aquilū candidūq: staturā breues
eloquētiā studiūq: liberalia ab etate prima cupide et laboriosissime exercuit. Multa varij generis prosa
oratione cōposuit. Deniq: cū de oriēte victor reuersus esset. tūc primū Augustus eo q: rempub. auxerat cō-
salutaris est. Et extunc summā rerū p̄tatem quā greci monarchiā vocāt adeptus est. A quo postea Augusti
romanoz reges appellati sunt. Auxit ornavitq: romā edificijs multis: isto gloriās dicto. Urbem latericiā
repi: marmoreā relinquo. Impauit annis. 56. Janū quirinū semel atq: iterū a cōdita vrbe ante memoriā
suā clausum: terrā mariq: pace parta interclusit: p que pacis tpa Saluator nri ih̄s xp̄s nasci voluit. Is tan-
dem nole succubuit oib: dimissis in osculis liuie et in hac voce defecit. Liua nri cōiugij memor vīue ac va-
le fortius exitū facile et qualē semp optauerat Anno etatis sue. 78.

Marcus Antonius cōsul a senatu hostis adiudicat: missi ad eū psequendū panfa et hirci et octavianus
adolesces. Deinde cesar cū Antonio pacē fecit. ac sic inter eos diuisa est respu: ut Augustus hispanias
gallias et italiā teneret. Antonius asiā pontū et oriētem. Is postea repudiata sorore cesaris Augusti octa-
uiam leopatrā reginam egypti duxit vxorem. cōmouitq: bellū civile dum cupiditate muliebri optaret
vrbe regnare. victus est ab augusto nouali pugna apud acciū qui locus in epiro est. ex qua fugit in egyptū
et desperās rebus cum oēs ad Augustum trāsiret ipse se interemit. siq: egyptus per Octavianum impe-
rio adiecta est.

Caesar iulius cesar lucij filius. Annū agens sextūdecimū patrem amisit: questor iuliā amitā vxorēq: corneliā defunctas laudauit e more. p rostris
edilis pter comitiū ac forum basilicasq: etiā capitolū ornavit. Ex p̄tu
ra deinde sortit: hispaniā cū bibulo cōsul creat: inito honore primū omnium insti-
tuit. ut taz senat: q: populi diurna acta conficerent et publicarent. Sub id tem-
pus calphurniā. L. pisonis filiā successuri sibi i psulatu duxit vxorē suāq: iuliā
Cneo pompeio collocauit. Bessit deinde nouem annis bella p omnē fere galliā
que a saltu pyrene alpibusq: et monte gebēna fluminib: rheno et rhodano cō-
tinet. Eodē tps spacio matre primo deinde filiā: nec multo post neptē amisit.
cōfectis bellis quindēs triūphauit. primū et excellētissimū egit gallicū: sequen-
tē alexandrinū deinde ponticū: primū africanū: nouissimū hispaniensem. edi-
dit spectacula varij generis. fuisse tradit excelsa statura colore candido teretib:
mēbris ore paulo pleniorē: nigris vegetibusq: oculis valitudine. p̄spera: nisi
q: tpe extremo repente aio linquit atq: etiā p somnū exterreri solebat: habitauit
primo in suburro modicis edib: post pontificatū maximū in sacra via domo
pub. In obcundis expeditionib: dubiū caucior ne an audacior. Compositis
vbiq: ciuilib: bellis vrbis et orbis monarchiā tenuit. Et olimpiade. i 83. roma-
nis impare cepit. et impauit annis. 4. mensib: 7. A quo deinde romanoz prin-
cipes cesares appellati sunt. Cū aut cōtra morē libertatis honores ex sua liber-
tate p̄staret. cōspiratū est in eum a sexaginta ampli. C. cosio. M. q: et decimo
bruto. Et tū futura cedes euidentib: p̄digijs denūciata est. Cūq: in capitolium
applicuisset cōspirati specie officij circūsteterūt. a quib: trib: et viginti vulnerib:
cōfossus est. Hunc vite exitū cesar habuit anno etatis sue. 56. Cui corp: in cam-
po marcio. p rostris combustū est. p̄cussorum aut fere neq: triennio quisq: am-
plius supuxit. neq: sua morte defunctus est.

Octavianus Augustus patre Octauio senatore genit: nat: est. M. L. cice-
rone et Antonio psulib: .ix. kal. octobr: paulo ante solis ortū. In quarto
anno patre amisit. duodecimū agens annū autā iuliā defunctā p concione lau-
dauit. quadriēnio post virili toga sumpta: militarib: donis triūpho cesaris af-
fricano donat: est. Bella ciuilia quinq: gessit. mutinēse: philippēse: parusiūm
siculū: attiacū. Ex quib: primū et nouissimū aduersus marcū antoniū. Secun-
dū aduersus brutū et cassiū. Tertiū aduersus antoniū triūmīrī fratē. Quartū
aduersus sextū pompeii filiū. Iniciū horz et causa fuit ob necē auiculi iulij. Bo-
muit q: cōtabriā: aquitaniā: pānomiā: dalmaciā cū illirico oi Item rhetiā et vin-
delicos et salassos gentes alpinas coercuit. et dacoz incursiones trib: eoz duci-
bus cū magna copia cesis. Germanosq: vltra albiū flumiū summouit. Aliasq:
nationes male quietas ad obsequium redegit. Publica opa plurima extruxit.
Spectaculoz et assiduitate et varietate et magnificētia oēs antecessit. Sponsas
habuit adolesecēs. P. seruli filiā. Sed recōciliat: antonio puignā ei: claudiam
duxit vxorē. vix duz nubile ac similitate cū fuluia socru exorta intactā adhuc scri-
boniā in mīmonū accepit cū qua diuortū fecit. Ac statim liuiā drusillā mīmo-
nio tiberij neronis et quidē p̄gnantē abduxit. dilexitq: vnice ac pseueranter. ex

Octavianus
Augustus

Octavianus
Augustus

Quinta etas mudi

Sibylla thiburtina vates p̄cipuareni p̄p̄riū nomē al-
bumea fuit: in italia floruit & multa p̄dixit. & q̄z ti-
burre ciuitati iuxta amōis ripas vt dea colebat: iō tibur-
tina dicta fuit: i gurgite ipsi flum̄is cui simulacrū tenēs
i manu librū inuētū fuit: hāc august⁹ octauian⁹ (cū rōmā
ei diuīos honores exhiberēt) p̄sulit. Que p̄ triū dierū
ieiuniū r̄ndit ea q̄ diu⁹ augustū⁹ refert: iudicū signū tell⁹
sudore madescet. E celo rex adueniet p̄ secula futur⁹. Et
sūt. 27. versus q̄rū vltim⁹ est. Decidet e celo ignis: & sul-
pburis amnis: quoz capitaliū lre teste codē: hūc sensum
reddūt: ihs xps dei fili⁹ saluator. Quib⁹ dictū illico (vidē-
te augusto) eclū apertū est: & nimī splendor irruit super eū.
Aditq; in celo pulcherrimā virginē stantē in altari pue-
rū baulātē: q̄ visa repēte & vocē audiuit dicēte: hec ara
fili⁹ dei est: atq; ita august⁹ in thalamo suo existēs: h̄ au-
diēs & vidēs in terrā p̄cidit & deū adorauit. Quāobrem
august⁹ deū se appellari oīno recusauit: q̄ i loco postea ad
rei mēoriā templū sub titulo scē marie v̄ginis in ara celi
edificatū fuit: quē locū ordo b̄i fr̄acisci excolendū nunc
possidet. Alii describūt eā nō senem cū veste rubea: & pel-
le hircina in humeris cū capillis dispersis in manu b̄i feri-
ptū tenentē. Nascet xps in bethleē: annūciabit in nazā-
reth regnāte th̄auro pacifico fundatore quietis. Felix
illa mater cui⁹ vbera illū lactabunt.

Rodigia in n̄itate xpi visa. olei fons (vt eutropi⁹ &
alii testant⁹) Rome e taberna meritoria in trāstiberi-

na regione ex terra p̄ tota entur: die: demeritans christi gratiā omnib⁹ gentib⁹ datam: quo etiā die aure⁹
circulus circa solē apparuit: romuli quoq; statua & templū pacis corrūere.

Quidius naso poeta

Etbl. onidi⁹ naso fulmonēsis clarissim⁹ poeta hac tēpestate rome claruit: & mul-
ta cōscripsit: hic ex fulmone brucioz oppido ortū habuit: vt ipse testat⁹: fulmo
mibi patria est gelidis vberim⁹ vndis: miliaq; nomies distat ab vrbe decē. Is ap̄
athenas p̄mo poētā: deinde philosophicā disciplinā optie didicit: venēs q; romas
apud augustū cesarē & vita & carmine plurimū valuit. Sed multoz post dierū curū
cula anno etatis sue q̄nq;gesimo ab codē augusto in pontū insulā apud sarnatas re-
legat⁹ est: de hoc in libro de ponto ait. Naso min⁹ prudēs artē dum tradit amādī. co-
cruse triste p̄cū magister habet. Cui⁹ quippe mores ea erant facilitate qua & car-
mina. Tandē anno. 5. imperiū Tiberiū cesaris: etatis v̄o sue. 54. obiit.

Ier⁹ liur⁹ patavin⁹ magn⁹ & historicoz tam grecoz q̄ la-
tinorū p̄iceps. anno. i. 6. an xpi aduētū rome claruit. Et

Hieronym⁹ diu⁹ ex verbis plinij de eo scribit. Ad titū liuiū lacteo fonte manantē de
vltimis hispanie galliarūq; finib⁹ quosdā venisse nobiles legim⁹ vt quos ad cōtem-
plationē sui romā nō traxerat: vni⁹ hoīs fama p̄duxit. habuit illa etas inauditū oib⁹
seculis celeberrimūq; miraculū: vt vrbe tantā ingressi aliud extra vrbe q̄rerent: hic
ab augusto honorib⁹ & diuiciis honorat⁹ fuit diligentissim⁹ historiarū indagat⁹: cen-
tum & decē historiarū libros p̄scripsit. Cui⁹ operū maximā partē (tpoz malignitate)
amissim⁹. Vixit annis. 80. & q̄rto imperiū tiberiū cesaris anno patavi obiit: & ibides
sepult⁹. Cui⁹ sepulchrū adhuc i diue v̄ginis Iustine vestibulo extat his titulis ador-
natū. Ti. liur⁹. Ti. fi. q̄rte legiōis: Aliis cōcordialis patavi sibi & suis oib⁹. Et ossa
cū postea inuēta fuissent veneti qui p̄torio ipsi⁹ vrbis cōcrematū instaurauerunt in
cōspicuo ipsi⁹ fastigio collocauerunt.

Valeri⁹ maxim⁹ roman⁹ p̄bus & orator luculentissim⁹. Anno. i. 5. an xpi aduētū
rome clar⁹ fuit: ac augusto cesari charissim⁹ habit⁹: q̄ inter cetera libros nouem
h̄mone luculentissim⁹ cōposuit scz de dict⁹ factisq; mēorabilib⁹ viroz: q̄ ap̄ romāos
& grecos habebāt illustres: addēs etiā ex p̄p̄riis nōnulla
ad virtutū cōmēdationes viciozq; detestationē pertinētia
Ex q̄b⁹ hāc mēorabilē excerpim⁹ iniam. Lento cū ḡdu ad
vindictā sui diuina p̄cedit ira, tarditatēq; supplicij grāuita-
te cōpensat.

Solinū q̄z historici & oratorē grauissimū tempestate
sistat ex libris ipsius floruisse conijcim⁹. cū & ipse col-
lectanorū librum optimū edidit. & ad augustū cesarē rome obtulit. In quo similif
terrā pingit ac vrbū distancias & loca multa mensurat. Eūq; librū collectanē id
est de mirabilibus mundi appellauit.

eloquēcie

le. in p̄dem ḡuā.

le. in p̄dem ḡuā.

Strabonē etas historicū et geographū ac p̄m̄: necnō homerice maiestatis
 opib⁹ suis inuenim⁹. qui cu⁹ doctissim⁹ vir eēt et magnarū rerū cognitione peritissim⁹
 habere. Inter cetera sue virtutis monimēta de geographia mundi decem et
 septē libros ppulchros edidit. In quib⁹ vel omillas vel neglectas aut vetustate
 oblitus orbis p̄tes ad vnguē restituit. Et diligētissime designauit: pp̄los natio-
 nes res gestas: mōtes: maria: et eorū terminos ante oculos n̄ros clarissime posuit.
 hic ex mitridatis regi sanguine maternali linea originē duxit. Qui clarissimū op⁹
 diu latinis incognitū Nicola⁹ papa q̄nt⁹ p̄ gregoriū Typernatē trāsseri i p̄te vo-
 luit. Reliquū vō op̄is manū videlz europā guarin⁹ veronēsis absolutū reddidit

Joachim

Anna

Anna mulier hebreā isachar iudei filia in cōiugiu⁹ ioachim viri
 sanctissimi de tribu sua tradita. Cū diu sterilis et sine ple stetit
 post multas orationes et lachrimas angelica monitione premissa
 Mariā futurā dei genitricē genuit filiam. Quā p̄creata mox ioachim
 viro defuncto: nupsit alteri viro noīe Cleophe. de quo etiā alteraz ma-
 riam Cleophe suscepit filiā. Cleophas autē mariam filiastrā p̄dictā io-
 seph copulauit vxorē. Sed et mariā filiaz suā Alueo tradidit vxorē
 ex q̄ nati sunt Jacob⁹ alphei Symō chananē et Judas thade⁹. Mor-
 tuo q̄z cleopha anna terciō secundū legem moysi alteri viro noīe Sa-
 lome nupsit. ex q̄ terciā filiā noīe mariam solome genuit. que tande⁹
 sebedeo desposata. Jacobū maiore et Johanne euangelistā pepit fi-
 lios. Hec q̄ppe anna sorore noīe ysmeriā habuit de qua nata est Elisa-
 beth iohannis baptiste mater. Anna cum in preceptis et in v̄is dñi
 toto tpe vite sue ambulasset plena dierū quieuit in dño.

Zacharias hebre⁹ de vico abia sacerdos et p̄pheta dñi diu⁹ Jo-
 hannis baptiste genitor vir toti⁹ sanctitatis exemplar Eliza-
 beth virginis marie cōsobrinā duxit vxorē. Ambo quidē in-
 nocētia pietate et ḡra sanctissimi. Qui cum diu steriles fuissent: et iam
 Elizabeth p̄cessisset i dies suos: et muliebria ei fieri desissent. dñs eo-
 rum orationib⁹ p̄mor⁹: filiū tandē noīe Johanne baptistā dedit. Naz-
 cū zacharias in ordine sacerdotio fungere et incensum adoleret. So-
 lus templum dñi ingressus vidit in dextera parte altaris incensi ange-
 lum. quo terrore ait angelus. Ne timeas: vxor tua sequēti anno pariet
 tibi filiū et multi in ei⁹ natiuitate gaudebūt et erit magn⁹ coram dño.
 Quam et siceram nō biber. Zacharias ait: ego iam senex sum et vxor
 mea p̄cessit in dieb⁹ suis. Angelus incredulitatis signū dixit: q̄z mut⁹
 eris quousq; hec implebunt. Zacharias templi fores egressus cum
 nec loqui posset intellexerunt eum visionē vidisse. abiēs in domū suā et statim Elizabeth concepit. et pre-
 vecundia quinq; mensib⁹ se occultauit. In sexto demq; mēse Maria virgo et dñi mater a spiritus sancto im-
 pregnata ad salutandā eam pr̄xit. Qui salutationē sensit Elizabeth. exultauit infans pre gaudio in vtero
 ei⁹. Peperit demq; filiū Elizabeth et vicini et cognati ei cōgratulant. Cū die octaua circūcidere puer:
 inuenerat patri que vellet vocari eum. Accipiesq; calamū scripsit. Johannes est nomē ei⁹. et cōfessum aptus
 est os ei⁹ et p̄phetauit dicēs. B̄ndict⁹ dñs de⁹ isrl̄ et c. Tandē in oī sanctitate vt p̄pheta defunct⁹ est.

Zacharias. Elizabeth

Maria uirgo

Maria beatissima ac gloriosissima dei genitrix: virgoq; p̄petua ex radice
 iesse exorta. Anno. 28. imperij Augusti in nazareth ciuitate Iuda patre
 Joachim: matre: Anna nascit. Puella siquidē elegātissima oīmq; ocu-
 lis admirabilis. quā cū mater ablactasset: terciō etatis sue anno iuxta votū tēpli
 seruitio cū reliq; virginib⁹ manciparūt. quo in loco p̄ter etatē sicut ceteras nobi-
 litate et pulchritudine p̄cellerat. ita et doctrinā et sancte viuēdi rōnē ab ipsis tene-
 ris annis et exemplo et lectione didicit. adeo vt breui et religione et sanctitate: nec
 nō et humilitate tuz in reb⁹ diuinis tuz in humanis reliq; sacris virginib⁹ fieret
 incōperabilis: quāobzē de⁹ delegit eam in matrē incarnationis filij sui. Et cū tre-
 decimū etatis sue expleset annū diuino disponēte cōsilio Ioseph de tribu sua cō-
 nubio cōiuncta fuit. Quā desposata cōfessum angel⁹ Gabriel in nazareth ad eam
 venit et magno lumine coruscans virginis thalamū venerabiliter intrauit. et eam
 bis verbis salutauit. Ave ḡra plena dñs tecū. Adiecitq; Inuenisti ḡras apud dñm. Ecce cōcipies et paries
 filiū et vocabis nomē ei⁹ isrl̄. Ad hec maria. Ecce ancilla dñi sicut mibi s̄m verbū tuū. Et subito verbū caro
 factū est. Quib⁹ gestis repēte ad Elizabeth visitādā pr̄xit: vbi p̄ tres mēses p̄māsit. Ibiq; mirificū cecinit
 carmē. Magnificat aia mea dñm. Edito itaq; Johanne baptista. Maria iam grauida domū rediit. qd vbi
 Ioseph vir ei⁹ didicisset eam esse pregnantē: decreuit ip̄am occulte dimittere. Sed eo hec cogitare (vt Ma-
 the⁹ ait) Angel⁹ dñi p̄ somniū ip̄m monuit qd natū in eo erat hoc te sp̄sctō esse p̄testat⁹ est. Reliq; vō beatis-
 sime virginis marie gesta et obseq̄a et actus vite ei⁹ vsq; ad passionē filij ei⁹. ex euangelio colligi possunt.

ysmeria soror anna

Zacharias in Elizabeth

Maria mater dñi

Quinta etas mundi

S. Iohannes baptista

Iohannes baptista xpi ibi precursor ex sanctissimis parentibus Zacharia et Elizabeth natus. vir ab ipso matris sue utero sanctificatus. et inter mulierum paratos (domino testante) non surrexit maior isto: quippe propheta et plus quam propheta fuit cum christum redemptorem digito monstravit dicens. Ecce agnus dei et cetera. Is transactis infantie annis et tenellus et parentibus antiquis vnicus ob amore celestis patrie heremum petiit. Post hec cum trigessimam vite sue annum attigisset duodecimo imperij Tiberij cesaris anno percurante pontio pilato iudea factum est verbum domini super eum in deserto. Et venit in omnem iordanis regionem: predicans baptismum poenitentiae. et ob rem multis ad eum concurreribus singulis qui buscunq; interrogantibus: convenienter dabat responsa. Remum ab herode antipa paulo ante predicationem christi captus carceri mancipatus. Arguebat enim ipse dicens. Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Et illa instigante per annos pedore carceris et maxima inedia cum macerari fecit: post annum adveniente die natalis herodis convocavit cunctos galilee principes et nobiliores ad convivium: quibus epulantibus herodiadis filia vocibus gestivit ac saltavit: et summe placuit regi: quod iurando pollicitus est dare quocunq; postulasset: a matre premonita: petiit caput Iohannis in disco. Rex contristatus propter iusiurandum missis spiculatoribus decolari eum fecit.

*Iohannes pedore carceris
inflatus fuit: et inedia:
et integram annuam*

Decollatio sancti Iohannis baptiste precursoris domini.

Linca cristi Ioseph.

Antea bñ vñ marie

Desponsatio vñ marie

Annuntiatio domini

Sexta seculi etas nato dño nro xpi melior est

Sexta etas mundi

Folium

XCV

Sexta seculi etas nato dño nro ihesu xpo inchoata est. In principio qdragesimi secūdi anni im-
perij Augusti cesaris: pmo 7 trigesimo regni herodis alienigene. ac tercio anno centesimo no-
nagesime tercie olimpiadis. Ab vrbe cōdita. 759. A captiuitate iudeor. 545. A dauid regno
1029. A ntitate abrahe. 2015. A diluuio noe: 2957. Ab adam. 5199. A cōceptione iohānis
baptiste mēse sexto. Durabitq; p temp⁹ totū qd gfe appellat. Et ptracta est a xpi ihesu bñdi-
cta ntitate vsq; in temp⁹ pñs p annos mille qdringētos nonagintaduos. Habetitq; decursus vsq; ad tpa
anti xpi: aut ad cōsumationē seculi: que nulla generationū aut tpor serie certa: sed veluti decrepita toti⁹ mū/
di morte erit finieda: hāc etatē vt scriptū est quidā ab incarnatiōe xpi incipiūt: quidā a baptismo xpi ppter
vni regeneratiuā aquis datam iam circūcisiōe terminata. Alij aut a passiōe: quia iam aperta est paradisi
portā: 7 inchoata est septima quiescentiū. Et ex hac sexta etate originē ac fundamētū: christianū imperium
7 summum pontificiū cum laude habuerunt. *Anna. Elephas. Salome*

Mariannes regina hebreor filia aristoboli ab hero-
de viro suo ob inuidiā occidit. Nā vt ioseph⁹ ait tā-
te tamq; inuise pulchritudis clara fuit: vt nō solū eo tpe
formositate femias anteire crederet s̄ celest⁹ arbitraret
imago. Tādē a matre 7 sorore herodi accusat qd effigiē
suā ad octauianū trāsmisisset: vt i sui desiderii puocaret
q cū crederet herodes: capitali snia eā occidi iussit.

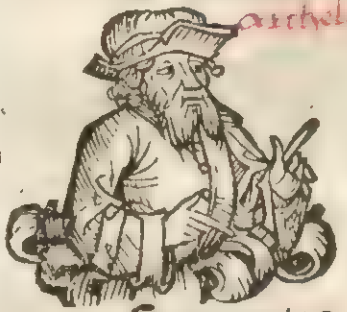
Non tēfuit pñceps ex iudeis vsq; ad hūc
diem: quo primum acceperunt hunc hel-
rodem alienigenā. Tempus quippe erat vt ve-
niet ille cui repromissum erat: quod nouo p-
missus est testamēto: vt ipse esset expectatio gē-
tiū. Cessauit ḡ ac merito eorū vnetio: hoc est im-
perij: qd ex danielis snia sanct⁹ scōrū venerat.

Sexta etas mūdi

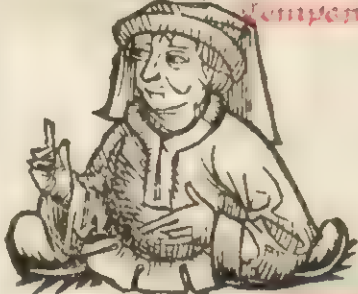
Ihesus xpus dei fili⁹ saluator ⁊ redeptor noster. Imperij Augu-
sti cesaris qui tūz orbi impitabat anno qdragesimosecūdo. Cui
anno tūz preside: vniuerso orbe pacato ī bethelem inde nascit que
Maria virgo angelo annūciāte ex spūs sancto cōcepit ⁊ pepit ad abolen-
dā humani generis labē ppter primorū inobediētiā cōtractā. Qui nascē-
do viuēdo moriēdo resuscitando ⁊ in celū ascēdēdo vt deū se ostēderet
multa ⁊ inaudita miracula fecit. Quorū primū est qd tam mirabilis na-
tus sit. Et angeli in celo cantauerunt Gloria in excelsis deo. ac pastori-
bus gaudiū magnū angeli euangelizauerūt dicētes natū esse mūdi sal-
uatorē. Deinde octaua die delat⁹ fuit in templū circūcisionis grā: ⁊ ihe-
sus appellat⁹. Postea tredecima die magi ad eū adorandū trib⁹ munc-
rib⁹ in syriā prexerūt: stella duce. Hūc deinde puerulū die qdragesimo
mater in tēplū detulit. quē symon vir iustus in vlnis suscipies saluatorē
pfirēdo ait. Nunc dīmittis serūū tuū dñe in pace ⁊c. Inde post quietē
Ioseph ab angelo admonit⁹ vt eū cū matre in egyptū trāfferet cū futu-
rū esset vt herodes pueros occideret. Ibi vsq; ad obitū herodis cōme-
ratus. Inde in ciuitate nazareth habitare cepit: ppter quod nazarenus
appellat⁹ fuit. Cetera ex familiarissima euāgelij historia patēt.

Iudee
procuratores

Procuratores Iudee
Archelaus

Componius

Asarcus

Annius

Valerius

Pontius pilatus

Pontius pilatus

Archela⁹ magni herodis fili⁹ p̄re sub
Alato regit annis. 9. Ip̄suz august⁹
ob p̄ris amorē cūz ceteris fratrib⁹ maxio sp̄
honore p̄secut⁹ fuit. Tandē accusat⁹ ab au-
gusto apud vicinā allobrogū ciuitatē rele-
gat⁹ fuit. ⁊ fines ei⁹ in puiciā redacti sunt.

Chr̄stus ihs agēs duodecimū annū
cū parētib⁹ ad diē festū celebrādū
hierosolimā de more petijt. Ibiq; ī tēplo
duz inter sacre legis doctores nexus ambi-
guos solueret nō de⁹: s̄ admirāde indolis
puer ab eis credit⁹ est: parētes vō inde ab-
euntes cū puer subseq; nō viderēt solitū
dine plenū ad tēplū redeunt: eūq; inter sa-
cre legis doctores sciscitātē iuenerunt. a q̄
bus bene monit⁹ in patrias cūz eisde reuer-
sus est. ⁊ subditus fuit illis.

Componi⁹ q̄ curini collega fuit ab au-
gusto: p̄ archelaus mittit⁹ pcurator.
Arcus cōponio romam reuerso suc-
cessit. sub quo salome soror herodis
defuncta fuit.

Anni⁹ ruffus successit marco. Nō q̄ mo-
rit⁹ august⁹ dño. i. 5. annum agente.

Omin⁹ ihs cūz. 30. annorū etat⁹ esset
ad aptendaz vite eterne ianuaz. ī tor-
dantis alueo se a iohē baptizari voluit: sta-
timq; vox e celo intonuit. Hic est fili⁹ me⁹
⁊c. ipm audite. ⁊ sp̄it⁹ sanct⁹ ī modū co-
lumbe sup eūz mansit. deinde ī desertū du-
ct⁹. 40. dieb⁹ ⁊ noctib⁹ ieiunauit: ⁊ postea
esuriit. Inde q̄s supas diaboli tētiōib⁹.
Cum postea in templū venisset de eo vē-
dentes ⁊ ementes eiecit ⁊c.

Ualeri⁹ roman⁹ ex illustri graccoz fa-
milia nat⁹ āno p̄mo impij Tiberij ce-
saris ab eo pcurator p̄ annū ruffū ī iudeā
mittit⁹: q̄ m̄gratu suscepto p̄m apd iudeos
pōntificatū vēdere cepit. ⁊ p̄fuit annis. 9.

Plat⁹ natione gall⁹ ex lugduno vrbe
nat⁹ vir callid⁹ ⁊ facinorosus. Anno
i. 3. impij Tiberij ce. valerio gracco p̄dicto
abrogato. iudee pcurator a cesare designa-
tus: p̄fuit ānis. 10. Is suo ingenio iudeorū
vesaniā suppsit: ⁊ postmodū eorū sugge-
stione ihm cruci affixit. deinde sibi timens
de ei⁹ doctrina morte q̄ admonere tiberius
curauit: q̄ eū in deos referēdū cēfuit: senat⁹ venit q̄ nō ad se pri⁹ s̄ ad tiberius
sc̄p̄sisset: inde ppter iudeorū accusatiōes ab officio amor⁹: apd lugdunū orē sui
ciuitatē ppetuo exilio ī opprobriū gēl sue relegatus fuit: ⁊ malo fine perijt.

Ih⁹ x⁹ nasci ā mūdi 4200

ā mūdi 4211. ā k. 12.

ā mūdi 4229. ā k. 20.

ā mūdi 4233. ā k. 24.

Supra omnia bene ibi. Anni 4233. ā k. 24. Ihesus xpus crucifigetur.

Tiberius claudius nero tercius romanorum imperator impauit annis. 23. et aliquot diebus. hic iulius augusti uxoris filius: et ipsi octavianum preuignus et generus: nec non et heres fuit: de gente patricia claudia: inter cognomina et neronis assumpsit. Infantia puericiaque habuit luxuriosas et exercitatas. nouem natus annos: defunctum patrem prostris laudauit: virili toga supra: agrippina marco agrippa genitricem duxit uxore: sublato ex eo filio druso: quaque bene conueniente: rursusque grauidam dimittere ac iuliam augusti filiam cōfestim coactus est ducere: non sine magno languore ai. Drusum fratrem in germania amisit. Data fuit sibi potestas tribunicia in quinquennium delegata pacande germanie statim. Cum adueneret varrianam cladē temeritate et negligētia ducis accidisse: nihil non de consilio finia egit. A germania in urbem post biennium regressus triumphū quē distulerat egit. Principatū diu recusauit. tandem quasi coactus et querēs miserā et onerosam iungi sibi seruitutē recepit imperiū. Postea corripuit consulares exercitus propositos quod non de rebus gestis senatus scriberet. Presidibus oneratas tributo puincias suadetibus rescripsit. Boni pastoris esse tōdere pecus: non de glutire. Externas ceremonias egyptios iudaicosque respexit. Expulit et matheos. In primis tuēde pacis a latrociniis seditonibus licētia curā habuit. Biennio continuo post adeptū imperiū: pedē porta non extulit sequenti tempore preterquam in propinqua oppida nusquam absuit: deinde orbat utroque filio quorum germanicus in syria: drusus rome obierat: secessus capanie petiit. Ceteris secretis licentiā nactus: et quasi ciuitatis oculis remotus: cuncta simul vicia male diu dissimulata tandem perfudit: ideo in castris propter nimiam vini audacitatem per Tiberio biberi per Claudio caldi per nero ne mero vocabatur: pecunie parē ac tenax: neque opa vlla magnifica fecit: neque spectacula oīno edidit: filiorum neque naturalē drusum neque adoptiuū germanicum patriā charitate dilexit. Corpore fuit amplo atque robusto statura quā iusta excederet: latius ab humeris et pectore ceterisque membris usque in uos pedes equis et congruē: colore erat candido: capillo penes occipitiū summissiore: ut ceruicē etiā obtegeret: quod gētile in illo videbatur: facie honesta cum pregradibus oculis: incedebat ceruicē rigida: plerumque tacitus: valitudine perserrima usus est. artes liberales studiosissime coluit. Compositus et carmine lyricū: scilicet et greca poemata. Et cum annis viginti tribus varie imperasset: neque inter malos oīno: neque inter bonos numerari posset: tandem in villa lucullana obiit: octauo et septuagesimo etatis anno. Sunt qui putant venenū ei a Claudio datum lentum atque tabificū. Et morte eius letatus est populus.

Linea Imperatorum Tiberius

Linea pontificum Annas

Cayphas

Quam valerius romanus a tiberio imperatore procurator in iudeam missus fuit. Is suscepto magistratu primus apud iudeos pontificatum vendere cepit. Et quoad presuit multos pontifices successiue posuit et amouit. Et primo quidem amanū a sacerdotio amouens: hismaclis iabi cuiusdam filium pontificem designauit: sed et hunc non multo post abiecit. Eleazarū anne pontificis filium sacerdotio surrogauit. post annum vero hunc ab officio remouens. Simoni cindas cemithi filio ministerium pontificatus tribuit. Sed non amplius et ipse quā vnius anni spacio est perfunctus pontificatu. Quo animato tandem Caypham pontificem maximū constituit. Virum arrogante et aliene felicitatis inuidū. Hos autē duos pontifices euangelista commemorat. Captus enim ihesus in ortu. Continuo per satellites ad annam primum ductus est: quia socer cayphe. Et annas misit eum ad cayphā. Et quod se parem deo adiuuatus responderat: blasphemauit inquit cayphas. et quo atrocius christi dictum videret: statim conscidit vestimenta sua: et ut eos ad christi condēnationē impelleret subclamauit. Reus est mortis. Cuius suasionē (ut sacra euangelii habet historia) Christus dominus noster morti traditus est.

Trasius est Crispus filius A. 10 mudi 7230 Tiberii anno 18

Datus est christus ihesus anno mudi. 5230. Tiberii anno. 18. duobus geminis consulibus mense primo: qui nisan ab hebreis. a nobis aprilis nūcupatur. Inuidia enim sacerdotum procuratore a discipulo eius iuda venditus: deinde captus et accusatus fuit: presidis iussu delusus: virgis cesus ac flagellatus. et spuētes in faciem eius colaphis eum ceciderunt: ac corona spinea coronatus sputis deturpatus. Ac denique cruci affigitur: et transientes amaris cum impetunt verbis: ubi cum ipote sua voce magna clamās spiritum emisisset: tremuit oīs terra: sol obscuratus fuit: et veli templi scissum. Quibus mortui pectus: cum loquutus miles qui parū videbat lācea perforasset: sanguis cum aqua mixtus exiit. Unde ecclie vniuersalis salutis sacramenta sumpsere principia. Postmodum de cruce depositus: sepultureque traditus. Post die tertia veluti alter tonas de ventre ceteri: sic ipse de ventre terre superata morte surrexit. et suis preordinatis sepe apparuit. Et e medio eorum cernentibus ipsis in celū ascendit. Nec ab re hierosolymis mortē subiit: cum is locus sacrificiis dicatus erat: et in medio terre habitabilis situs. Extra portas vero urbis: non sub tecto: ut et populo illi: et gentibus comune sacrificiū sui corporis habere.

Postquam

710

De huiusmodi

Herodes antipas

relegatus miserabiliter vitā finivit. Uxor autē sue qz soror erat agrippe quē Sal^{us} maxime diligebat dedit cui cōicauerat in p̄speris. Et postea Sal^{us} galileā herodi agrippe dedit, qui deinde tres tetrarchias habuit.

Et sic fuit in

Herodes antipas magni herodis fili^{us} post archelaū p̄dictū fratrē galilee p̄fect^{us} fact^{us}: regnavit annis. 24. Nam archelaus e regno pulso: iudeor^{um} regnū in quatuor tetrarchias. i. ptes diuisum est. Et huic gallilea obvenit que est quarta regni pars: hic impiissim^{us} atqz crudelissim^{us} fuit. quia i cives suos sicari^{us}. in nobiles latro. in socios populatoz. in domesticos p̄do habebat. q̄ppe plebis interemptor erat: filioz occisor: extrancoz homicida: p̄prioz paricida vniuersa nempe p̄phanavit: qz sacerdotū iudeoz oīno sustulit. oēm legē z ordi nē cōfudit. Nā cū philippi fratris sui vxorē cōtra legē duxisset. A diuo Johāne baptista cūmonet illā dimittere. Quā obrem cū illū ob id occidere vellet: timuit plebem (quia sicut euāgelista ait) ab oib^{us} veluti verus p̄pheta habebat: sed illū comprehendens posuit in carcerē in castello macherūta. z paulo ante mortem xp̄i: caput ei amputare fecit. Hic etiā ihesum a pilato sibi missum in iherl̄m suscipies: il lūsum tandē ad eundē remisit. eo q̄ interrogat^{us} (vt Lucas scribit) respōdere nol uisset. Tandē a Caio cesare romā citatus. atqz a caio cū vxore herodiade hono rifice suscepti fuissent. supuenit nunciū agrippe a quo intellexit magnā copiam armioz esse in suis ciuitatib^{us} z de multis conuictus. apud Lugdunū galliarū vrbe

Erant in iudea tres secte iudeoz a cōi reliquoz vita z opinione distantes. **P**hariseoz secta seu religio que t̄pibus ptolomei philadelphi surrexerat z hac tempestate ob sanctitatis ostentationē in iherl̄m maximo in p̄cio (vt ex euā gelij historia elicere possum^{us}) apud iudeos habita est. Qui ideo pharisei dicebā tur quia a ceteris habitu cōuersationeqz diuisi erāt. Cultu enī austeriore z victu parcissimo utebant^{ur}. Statutisqz suis mosaicas traditiones determinātes: picta cia chartarū in fronte. z in sinistro brachio de cathalogo inscripta. que philate ria dicebant^{ur} in legis memoriā gerebant. Sumbrias quippe amplas spinis alli gatas quib^{us} incedēdo pungerent^{ur} deserebāt. vt memores mandator^{um} dei fierent. hī vniuersa deo deputabant z marmene idest fatis: p̄positis suis z maiorib^{us} na tū nūqz cōtrariū rīdebāt: iudiciū dei futurū dicentes: aiām oēm incorruptā esse z mortuoꝝ resurrectionē sperabāt z p̄dicabāt. hī nāqz xp̄o dño nostro plurimū aduersabant^{ur} z mortis eius consēj fuerunt.

Saducei

Saduceoz alia superat secta in iudea: sed nō eiusoē religionis z p̄ci cū pha riseis marmenem negant. deū inspectore oīm dicētes. In arbitrio hoīm si tum esse. vt bonū malūue gerāt. hī saducei corpoꝝ resurrectionē z angelos eē ne gabāt. Ac aīas cū corpoꝝ interire putabāt. Solos quiqz libros moysi recipiebant. Et qz seueri nimis erāt: nec etiā inter se sociales. Ob quā seueritatē sadu ccos id est iustos se nominabant.

Essioz quoqz alia ibidem vigeat secta atqz reli gio qui vere in omnib^{us} monasticā agebāt vitam: nuptias fastidientes: nō quia cōiugia z hoīm successio nē perimēda censerent. sed cauendā intempantiā semi narū: nullā earū fidē viro seruare putantes. Vtrū inter se mutuo amore iūctissimi. Quin z diuiciarū cōtepto res z p̄mixtis facultatib^{us} veluti inter frēs vnū esse p̄i moniū oīm ordinariū vngēta nō curātes: squalore de decus putabāt. dūmodo i veste candida semp essent. designatos aut cōiun rerū pcuratores habebāt. Nulla eis certa ciuitas sed in singulis domicilia habebant. Nec vestitū suū calceos mutant: nisi aut oīno cōscissis priorib^{us} aut lōgi t̄pis vsu cōsūptis. P̄cipue circa deū religiosi sūt. Ante solis ortū nihil pfam loquentes solē vt oriāt^{ur} orantes. post p̄scqz ad quitā horā opantes. Rursus in vnū cōgregāt lintheis p̄cincti: corp^{us} abluūt aqz frigidis: i cenaculū veniūt. neqz gustare queqz fas est nisi p̄i deo celebret ofo: post finē quoqz p̄adij vota repetūt. Hī q̄ppe hospitalitatē sumo studio exhibebāt. Et apud eos edendi z potādi mod^{us} saturitate definit. Tūmuli^{us} aut clamor in eozum hospiciis nusqz audiebāt. Sed sumū silētiū seruabāt: iuramētū habebāt. p̄ piurio. Secte sue neminē adhibētes: nisi sub anni. p̄batione receptū. cōpellebant qz iurare q̄ deo fidē hoīb^{us} iusticiā: z p̄ncipib^{us} obediētiā seruaret. Et si cōtingeret ipsos aliqñ p̄esse: nūqz abuterent^{ur} virib^{us} p̄tatis ad iniuriā subditoꝝ. Ad eoz aut iudiciū nō min^{us} qz centū psone pueniebāt. quoz decreta postea imobilia erāt. Sabbatū adeo illibatū seruabāt: vt nec cibū illo die pararet. nec ignē accēderēt: nec aliqđ vas transportaret: aut quasi aliū purgarent. Ceteri aut diebus cū in dolabro in terrā fodientes demissa circūquaqz veste se contegebant: quādo aluū purgabāt ne radio solari iniuriā facere viderent: purgatoqz aluo terrā egestam sup foueam reducebāt: hos essenos seu esseos herodes antipas dū vixit honorauit. nec inhonest^{us} fmo de eis i scripturis habet. hoc de p̄bis iudeoz

Pharisei

Essai

Veronica

Veronica mulier hierosolimitana xpi discipula matrona quidē scititate et pi-
dicia insignita: his tpiib⁹ a tiberio cesare p volusianū necessariū suū virum
strēnuū e hierosolima cum sudario xpi romam accersit. Detinebat quippe idē
cesar: vt quidā scribūt: magno infirmitatis morbo: q cū primū mulierē sanctam
suscepisset et xpi imaginē cōtigisset ab oī infirmitate curat⁹ est. Ob qd miratulus
ipā veronica ab ipso cesare magno in p̄cio deinde habita est. Ibidez em vsqz ad
mortē cū petro et paulo aplis atqz clemēte pōtifice ecclias dei pstitues pseueravit
hec ipā est quā dñs a sanguis fluxu fatigatā (vt sacra euāgelij hz historia) vesti-
mētī ei⁹ fimbriā tangēdo sanauerat. A quo etiā passionis ei⁹ tpe eadem imagine
vultus sui in signū amoris donata fuit. Ipsa aut imago pāniculo sic impressa cle-
mētī pōtifici et successorib⁹ ei⁹ ab eadē ex testamēto declarata. Nūc vsqz ibidez in
beati petri tēplo a xpi fidelibus maxia cū religione inuisit. Quā et multi p tpa ex
q uisitis celebrare laudib⁹ inter quas illa singularis habet que incipit. Sal-
ue sancta facies nri redēptoris. In qua nitet species diuini splendoris. Impressa
panniculo nūci candoris. Dataqz veronice ob signū amoris et.

Xenarchus pbs peripatheticus vir mēorabilis. quē Strabo admodū iuue-
nis audiuerat. Tiberij tpiibus apud seleuciā cilicie urbem diē obiit. Hunc
vero nō diu domi māsisse dicūt: sed aut alexandrie aut athenis romeqz docendi
causa elect⁹ vsqz ad senectutē: magno i honore semp habitus fuit: dehinc augusti
cesaris amicitia vsus est: Sed paulo ante hec tpa aqz mortē obiret vīlū amisit.

Philo iudeus

Philo iudeus natione alexadrin⁹ vir quidē dis-
tissim⁹ p hec tpa i p̄cio multo fuit: et multa elegā-
ter grauit⁹qz cōscripsit. qui sua doctrina eloquentiaqz
appionis grāmatici temeritatē et iudeos ab alexandri-
nis missus cōpescuit. Quāobres mlti eloquētiā ei⁹ admirātes dixerūt. aut philo
platonē seqf aut plato philonē. hic romā deniqz veniēs cū petro aplo puerfatio
nē habere cepit. a quo de fide optime edoct⁹: multa de laudib⁹ xpiane religionis
postea scripsit: q (vt diuus testat⁹ hieronym⁹) inter ecclasticos cōputant⁹ codices
et quāmaxie in qnqz moysi libros pclaros edidit cōmētarios: sunt et alia eius cō-
plurima scripta.

Agrippa germanici filius

Agrippina ger-
manici cōiunx

Agrippina marci agrippe ex iulia octauiani cesaris filia genita fuit. Caij cali-
gule impatoris mater: q inter mulieres pclaras computat⁹. hoc tpe a Tiberio
mule inuirs verata: mortē sibi ipsi a cibo abstinēdo impetravit. hec adhuc admo-
dū adolescētula germanico sue etatis insigni iuueni et plurimū reipublice oportuno
ac tiberij cesaris augusti filio adoptiuo nupta fuit: satis ob hoc fulgida. hec ex eo vi-
ro suo cū tres enixa fuisset mares: ex qbus vn⁹ Caius calligula fuit: qui postmoduz
romanis p̄fuit. et totidē eque femellas: ex quib⁹ agrippia neronis mater extitit. Cū
ope tiberij p̄is vt p compto habitu est veneno sublatū virū suū egrefferet. et semi-
neo ritu plāgore plurimo viri sui necem desleret. in tiberij odiuz incidit. adeo vt ab
eodē eā brachio tenēte et obiurgationib⁹ plurimis infestaret. Sed egregia mulier
indignū rata qd i se agebat a cesare: morte fastidia stomachi pncipis effugere dispo-
suit. q cū aliter satis cōmode nō daret: fame generoso aio accersire statuit. et p̄festum a quocūqz cibo absti-
nere cepit. qd cū relatū esset tiberio ignarus quo ieiuniū tenderet: ne tam breui spacio sese suis subtraheret
iniurijs: nil pficiētib⁹ minis aut verberib⁹ vt cibū caperet: eo vsqz deductū est vt cibū gutturi eiusdem violē-
ter impingi faceret: vt hoc mō alimēta nolenti p̄staret. At agrippina quātomagis exacerbebat iniurijs: tā-
to acrioris p̄positi et incepti perseuerans: scelesti principis insolentiā moriēs supauit. quā quidē morte et
si plurimū glorie sibi apud suos quesierit agrippina: tiberio tñ longe amplius ignominie reliquit.

Agrippa magnus

Agrippa magn⁹ aristoboli regi fili⁹ patri i regnū succedēs: regnavit ānis se-
uit. fili⁹ aut aristoboli quē pater herodes interfecerat ad tiberiū venit. illo aut nō
suscipte accusationē: residēs rome ad aliqru potētū noticiā ambiebat. maxi-
mis aut colebat officijs germanici filiū Caiū: cū adhuc esset puar⁹. Qui cū futu-
rū eū aliqñ p̄dixisset impatorē: apud tiberiū accusatus fuit. is statim cōcludi ius-
sit agrippā qui sub grādī erūna vsqz ad mortē tiberij in carcere p sex menses tene-
bat. Sed eo defuncto gais cū a vinculis soluit: et tetrarchiā philippi ei tradidit
tam eū iste decesserat et regem appellauit. et p cathena ferrea quā gerebat in car-
cere aureā ei condonauit. Cūqz e roma p̄xisset ierlm: templū visitans: hostias ce-
lebrauit. Ibiqz cathenā aureā quā ei cains dederat suspendit. vt maximū casum eius ex hoc ppetuo indica-
ret. inde theatrū romano more pstruxit et amphiteatrū: et alia plurima monimēta. Demū in cesariā descē-
dēs cū se deū appellari pmississet ab angelo pcussus: et tumēte corpore: ait q mō dicebar de⁹ nūc mort⁹ nexib⁹
pstringor: qbus dictis anno etatis sue. 57. expirauit. Relinquēs agrippā filiū decimūseptimū annū habē-
tem heredē et tres filias beronicē: mariā et drusillā. Habuit quoqz frēm noīe herodē calcidis regē: qui pro-
pter tenerā filij etatem in regno p̄fuit.

Ratisbona Insignis vrbis Sexta etas mundi

Ratisbona insignis et memorie digna
vrbis ac libera ad ripas danubij sita: a
Tiberio Nerone condita: anno quo xps
ihesus pro salute generis humani passus est.
Baiorarie olim metropolis hanc regionem anti-
quitus norici tenuere. Cuius adhuc portio trans
danubium sita norici appellant. Norici autem
bairarios successisse. Et cum reperiatur vetustissi-
mos codices hanc baioriam appellant: quas
moderni bavariam dicunt. et a bois baioricum
nomen descendisse persuasum est. Cui Strabo vi-
res adhibet romani baios gallos gentes et fini-
bus iecerunt. Inde migrantes circumiacentes hi-
stro loco cum thauristis habitaverunt. Constat igitur
eos in pannonia confedisse: et inde facile in no-
ricum continuam regionem migrasse. Quamquam olim de-
serta ut Strabo tradit nunc cultissima est. ma-
gnas et ambitiosas civitates habens et oppida
nobilissima. Ratisbona vero ornatu ceteras ex-
cellit. Pontificales vrbes in ea quinque sunt: qua-
rum nunc metropolis est Salzburga vocata ex
flumine cui adiacet. veteres iunavianam vocavere.
Ratisbonensis autem episcopus olim clarissimus fuit: cui et
tota bohemia subiecta erat. hec vrbis septem nominibus
insignita fuit. quibus in suis iuribus et libertatibus
claruit. Primum a sui conditore Tiberina vel Ti-

berina dicebatur. Tiberius enim iuniae augusti vxo-
ris filius: et ipsius augusti preuignus: quem cum au-
gustus in filium adoptasset: mox magno exercitu
cooperato contra noricos et vindelicos misit: qui
eos in prelio superavit et hanc urbem apud noricos
edificavit. Secundo vrbis quadrata longum tempore di-
cta. cum ad quadratam figuram et quadratis lapidibus
magnis muro circumdata fuit uti in reliquis ve-
terum murorum retro sanctum paulum cerni potest. Tercio
hyatospolis vel biaspol ob rudem populi agre-
stis: qui ore hiante ut rurales finitimi faciunt ver-
ba hyantia proferebant. vel ab hyanti aquarum prope
civitatem confluentium. cum danubius naba et ymber et
fluvius in latere aquilonari confluent. Quarto ger-
manibheim a populo germanie qui eam frequenter
solebant: vel a germanico qui civitatem prefuit.
Quinto reginopolis ob frequentes conventiones
principum et regum ut hodie aree turres ac excelsa
edificia magnatorum ostendunt. Sexto imbrupolis a
fluvio: cum ymber fluvius septentrione versus in dan-
ubium fluit. et vernacula lingua hoc nomen regen-
spurg adhuc servat. cum in tali confluentium olim civi-
tas incepta fuit. Septimo ratisbona dicitur. cum ra-
tes ob mercationem et tempore karoli magni ad bella
ibi confluebant: et tamquam firmiter sita et edificiis ro-
borata: hodie ratisbona appellatur. Danubius autem

fluvius germanie pmaximus. qui et hister dicitur
ut Solinus habet germanicis iugis oritur: mon-
te effusus qui rauracos gallie aspectat. Beragi-
ta amnes in se recipit ferme oēs navigabiles:
hanc urbem insignē preterfluit. Et firmissimo
ponte lapideo plurimorum artium civitatē cum subur-
bio iungit. De quo scribitur. Pons fieri cepit dñi
dum annus incepit. Milie centenis decē semiq;
denis. Karolus magnus christianissimus impator
tū armis baioaria sibi subiecit: et taxilo baioa-
rie dux desiderij regis longobardorum gener: quē
prius devicit stimulis vxoris concitatū humis si-
bi pfinibus sollicitatis bellū in karolū movet.
Is sua celeritate pacē cōfecit obsidib⁹ ante rece-
pit. urbē ratibonā tūc qdratā dictā aggressus
cōversus in eos q eā occupabāt a fide nra alie-
nos. Et eas vi cepit coegitq; ut xpi fidē integre
reciperēt. In eo bello magna cedes hoim ante
ratibonā edita. Et magna multitudo infidelium
ac humorum absorpta de suis qd aliqis amisit: qui in
basilica scti petri extra muros urbis sepulti sūt.
Ab eo tpe hec inclita urbs magnū incrementū
accepit. Basilica qz decorat episcopali summo: in
honore tandē scti petri dicata: pri⁹ ob fraternita-
tē canonicorum ratibonensium et remensium ecclia scti
remigij appellata. Opus preclarissimū in urbe

nondū cōpletū. Et cenobio scti Emmerami or-
dinis scti bñdicti amplissimo: monasteriaq; dñi
rū plura hz: precipue super⁹ monasteriū virgi-
nis gloriose. Inferius in q diuus Erhardus ep⁹
quiescit. Plures i civitate domus cōsecratas ec-
clesias hnt: et pprias sacerdotes. Arnolfus autē
impator q hūc locū pre ceteris imperij locis su-
me dilexit. mur⁹ ampliavit et monasteriū sancti
emerami inclusit et plurimū adornavit. A cede-
em normānoy rediēs baioaria ossa sancti dion-
ysij ariopagite in fine sue etatis cenobio tradi-
dit cū libro euāgelioy ornatissimo ac lris aureis
pscripto: et demū apud eos sepult⁹. Ornat⁹ et hēc
civitas glorioso martyre sctō Emmeramo ep⁹:
et sctō wolfgango eius loci vñdecimo ep⁹: q mi-
ra apd eos gessit: monasteriūq; scti pauli pstru-
xit. Albertus qz magn⁹ oim doctrinarū peritissi-
mus apud eos ep⁹ atq; rex. Ideo de his patro-
nis per ratibonenses scribit.

7 Gaude ratibona super excellentia dōna
Concludis duo bis in te gratissima nobis
Corpora sanctorū facer est dionysius horū
In numero primus emeramus laude necimus
wolfgang⁹ erhardus neuter medicamie tard⁹
Quatuor istoz precibus necnō alioy
Hic cōtentoz ducamur ad astra poloz

Magnus albertus
fuit episcopus Ratibonensis

7 versus

*Vienna pannonie nūc austrie vrbs preclarissima
Berta etas mundi*

*Legit eam
descriptam
pauli...*

Vienna pannonie nūc austrie vrbs precla-
rissima ad danubiū sita. Is fluius ba-
uaria: austriā: vngariā secās: p rasciam
atq; bulgariā cū sexaginta nauigalib⁹ i euriū
releēdit. Multasq; z memorabiles alluit vrbes
Inter quas nulla ditior: nulla populosior: nul-
la vetustior est q; Vienna australium ciuitatū re-
gionisq; caput. Hec olim flauianū (vt in vetustis
duci pūlegijs habet) appellata. A flauio pre-
fecto qui huic regiōi p̄fuit: ac vrbe inchoauit
aut ab imperatore flauio ad danubiū p̄fecto vt
aras ob romani impij metas collocaret. Et ibi
cōdita vrbs ex aris vocabulū sortita sit. Cūq;
flauianū theotonicū flabien. p̄nunciet: nō est ab
re longo t̄pis tractu: prima vocabuli sillaba re-
mota (vt plerūq; fieri cōperim⁹) bien remansisse
Indeq; dicta Vienna. Quāq; aliq; a paruo flu-
mine qd inter suburbia fluit noīe vienna dictus
putat. Vienna aut vrbs magnifica ambitu mu-
roz cigit duoz miliu passuū: s̄ habet suburbia
maxima z ambiciosa: fossa z vallo cincta. vrbs
aut fossatū magnū habet: indeq; aggerē preal-

tum: menia deinde spissa z sublimia frequētē
turres: z pugnacula ad bellū prompta. Edes
ciuium ample z ornate: structura solida z firma
alte domoz facies magnificēq; vident. Unū id
de decori est q; tecta plerūq; ligna contegūt pau-
ca lateres. Cetera edificia muro lapideo consi-
stunt. p̄cte domus: z interi⁹ z exteri⁹ splendet
Ingressus cuiusq; domū in edes te p̄cipis ve-
nisse putabis. Nobiliū prelatozq; dom⁹ libere
sunt. Sanctis celū tenentib⁹ ipsiq; maximo deo
temp̄la dicata z ampla z splendida secto lapide
cōstructa plucida: z colūnarū ordinib⁹ admirā-
da. Sanctoz plurime z p̄ciose reliquie. Argē-
to auro z gemis vestite. temploz ingens orna-
tus. Ciuitas in episcopatu Patauiensi est: maior
filia matre. Quatuor ordines medicātes Scoti
z canonici regulares sancti augustini admodus
diuites habiti. Monialesq; sacre z sancte virgi-
nes. Ibi q; monasteriū est ad sanctum hierony-
mū nūcupatū in quo meretrices cōuerse repe-
riunt: que die ac nocte hymnos lingua theoto-
nica decantant: quarū si qua redire ad peccatum

cōprehensa fuerit in danubiū precipitat. Sed agunt ibi pudicā sanctāq; vitas. Karus de his fmo mal^o audit. Scola q; hic liberaliū artū ac theologie et iuris pōtificij. Noua tū et ab vr^o bano sexto papa pcessa: magn^o studētū nume^o rus eo cōfluit ex vngarie et alemanie partib⁹ su perioribus ciuitatis ppl^s quinq;inta milia cō munitatiū credit. Cōsulatus octo et decē viroz eligit tum iudex qui iuri reddēdo pceet: deinde magister ciuiū qui curā ciuitat^{is} gerit: magistra^{us} tus alij nulli sunt nisi qui vini exigunt vectigal^{is} ad illos oia referunt quoz potestas annua est. Incredibile videri pōt quot p dies singulos in ciuitate victualia ingerunt: ouoz et cancorum milie quadrige adueniūt. Pistus panis carnes pisces volatilia sine numero afferunt: vbi ad uesperascit nihil venale ex his inuenies. Vinde mia his ad quadraginta dies ptendit. Nullo nō die trecenti currus onusti vino his terq; in ferunt. Ducentos et mille equos indies ad op^o vindemiariū exercent. Incredibile dictu est quā ta vis inducat vini quod vel Viennē bibis vel

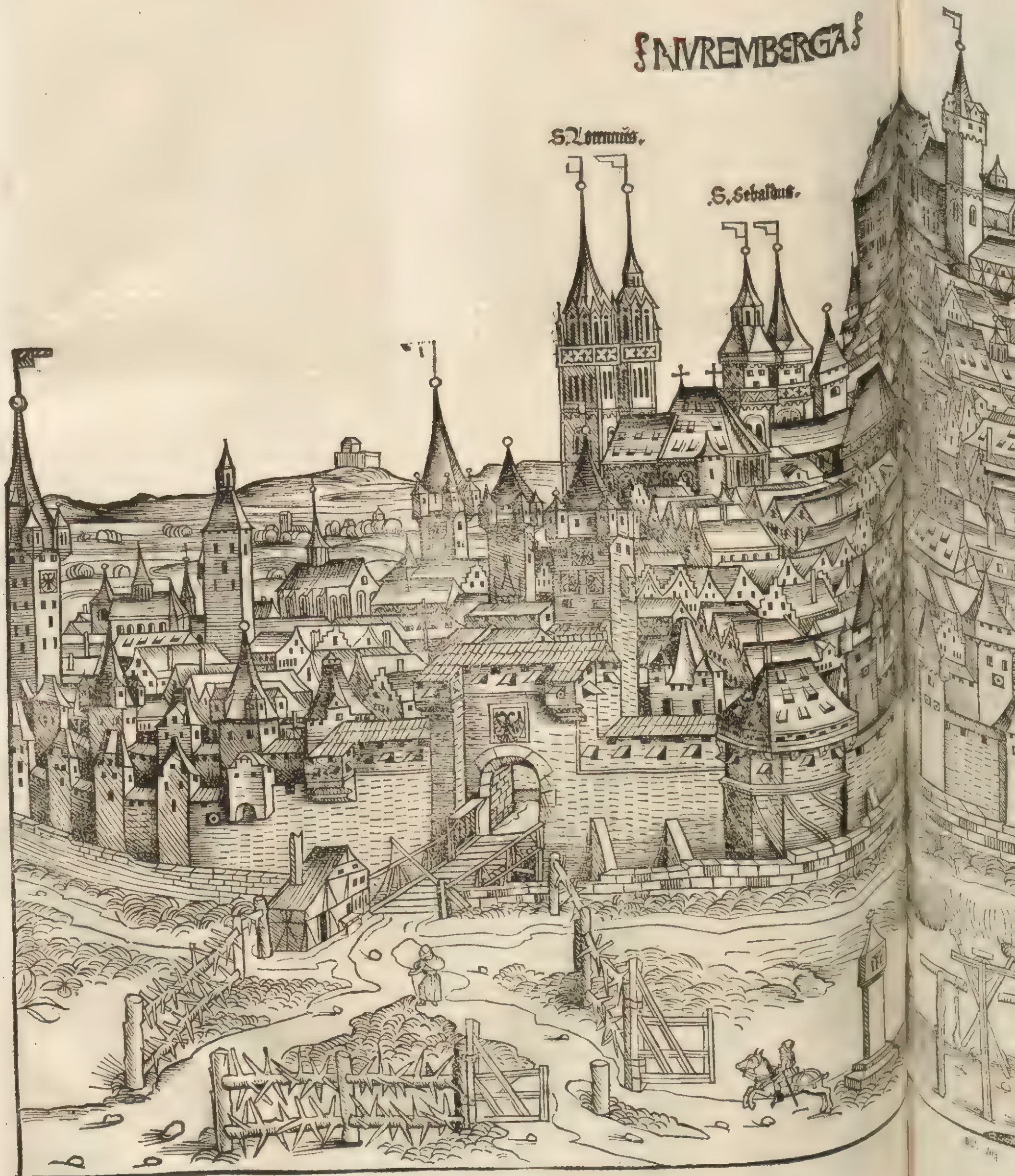
ad extraneos per danubiū contra cursum aque magno labore mittit. Celle vinarie adeo pfun de ac spaciose sunt: vt sub terra nō minus quas supra terrā edificiorū apud Viennā esse ferat. Platearū solū: stratū lapide duro vt neq; plau^{is} stroz rotis facile conterat. In domibus multa et munda suppellex. Equoz iumentoz et ois generis capacia stabula vbiq; fornices anle la te verum his estuaria sunt loco tricliniorū que ab his stube vocant: nam hyemis asperitatem hoc domitant modo. Fenestre vndiq; vitree p lucet: et hostia plerūq; ferrea. In his plurime aues cantant: rare apud eos familie vetustē: ad uene aut inquilini fere omnes nouissimis die bus hec vrbis Vienna primaria Imperatoris Friderici terciū dum inimicitias maximas cum Alstathia vngarozum rege gereret: multa eius bella in se concitauit: qui damna multa Viennē sibus et incōmoda imperatori intulit: et tandem ciuitatem ei abstulit: quam post mortem Alstathie Fridericus tercius iam veteranus per filiū Alstaximilianū regem in suam potestatem itera^{to} rededit.

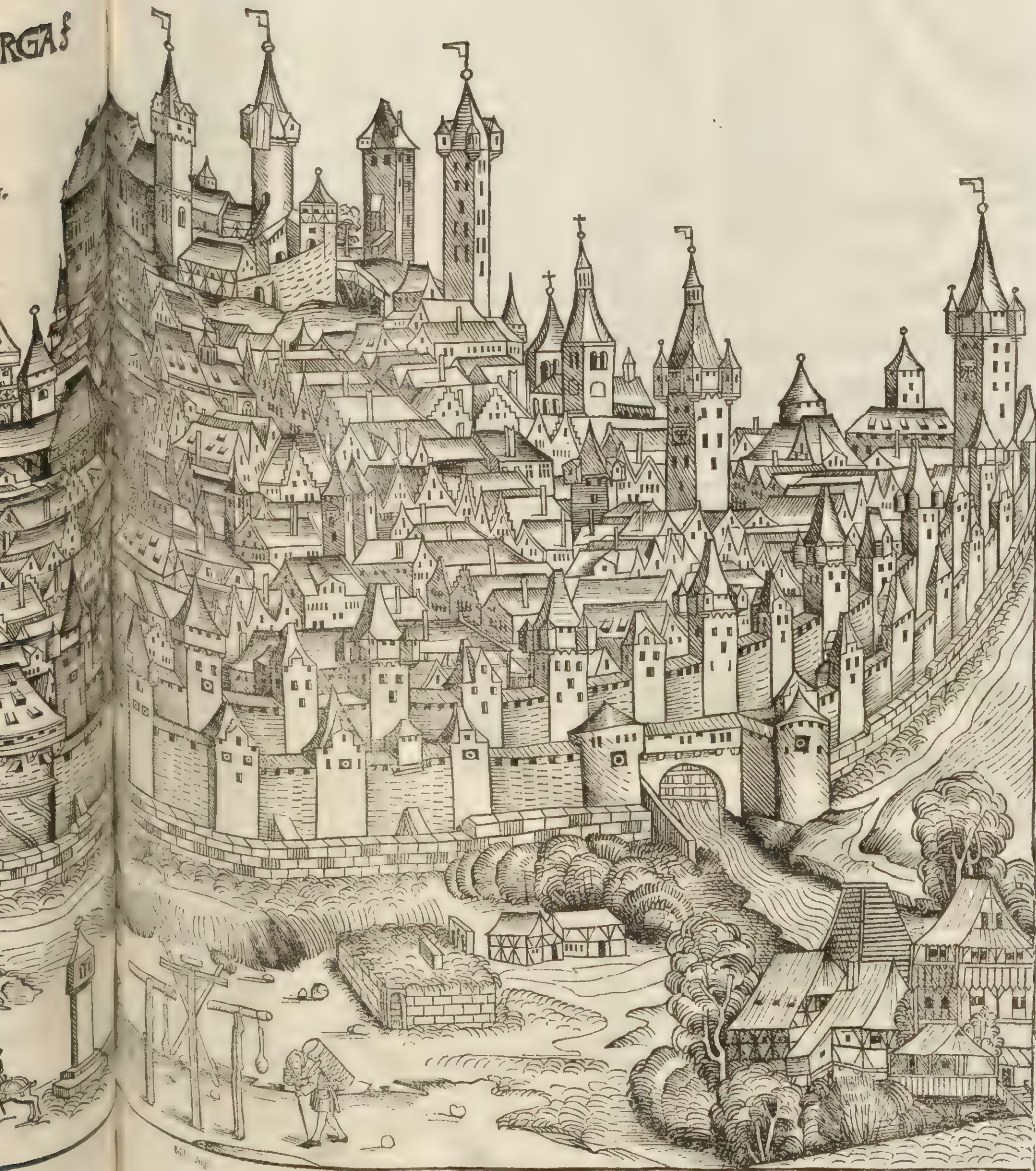

Berta etas mudi

Nuremberga

§ NUREMBERGA §

Nuremberga vrbs. apud exteras gentes nominatissima
Berta etas mundi

Nuremberga vrbs tota germania: et apud exteras gentes nominatissima celeberrimaque. Emporium germanie amplissimum: magnificis operibus publicis et priuatis ornata. Arx regia in colle vrbi supereminet vetustissima. ex qua intra urbem et extra prospectus est. A qua ciuitatis nomen ortum fuisse quidam arbitrantur. quam plerique a Tiberio Nerone imperatore: post tiberine constructione conditam. Aut a Druso Nerone fratre suo qui germanos deuicit denominata dicunt. Merobergam. Tiberius enim Cesar genus paternum a Tiberio Nerone trahit. qui liniam drusillam (ut Suetonius tranquillius scribit) grauidam: et ante iam apud se filium enixam: petenti augusto concessit. Nec multo post dies obiit utroque liberorum superstite Tiberio drusoque Nerone. Inter cognomina et Neronis assumpsit: quod significat linigua sabina fortis et strenuus. Tiberius post hec comata galliam rexit. et barbarorum incursionibus et principum discordia inquietam. Ex hinc rhenicum: vindelicumque bellum inde pannonicum indeque germanicum gessit. Rhenico atque vindelico gentes alpinas. pannonico breunos et dalmatas subegit. Germanico quadraginta milia dediticiorum traiecit in galliam iuxtaque ripas rheni sedibus assignatis collocauit. Quasobres et ouas et curru urbem ingressus est triumphalibus ornamentis ornatus. Cui postea glorie amplior cumulus accessit: toto illirico quod intra italiam regnumque noricum et traciā et macedoniam interque danubium flumen: et sinum maris adriatici patet perdomito et in ditione redacto. Iste Claudius Tiberius Nero (ut Eutropius tradit) prudens in armis: satisque fortunatus ante assumptum imperium fuit. Et ciuitates suo nomine appellari iussit. Vetustissimi tamen historicorum codices litteris scripti peructustis. eam arcem castrum noricum appellant. Romani enim ut hostes post alpiū saltus meatusque insidentes: ab incursibus prohiberent. In collibus et tumulis norice ac plerisque regionibus germanie arces extruxerunt. De quo si plura sine testimonio dixerimus: fidem nobis parua adhiberi iri dubitamus. Cum in noricis (ut Strabo grauissimus autor tradit) et thaurisci habitent horum omnium impudentissimas incursationes repressit Tiberius: et eius frater Drusus estate vna: per tota alpiū ipsarum montana quidam terrarum extant tumuli: qui comode coli valeant. vallesque bene condite. De quo meminit Virgilius in fine tercij libri georgicorum. Tum sciat aerias alpes et norica si quis castella in tumulis. Ea presidia posuerunt que germanos a rebellionē ac motibus detererent. Habet itaque hec vnicū verticem in qua vetustissimum castellū vrbs pro custodia constructū est. Gloriosus quoque pontifex summus prius eius nominis ordine secundus scribit. De nuremberga dubium franconie an baioarie cedat. Ipsum nomen indicat ad baioarias urbem pertinere: Nuremberga enim noricus montem significat. Ob quā rem patet noricorum ciuitatem fuisse. Noricis aut baioarios successisse. Ea nunc portio terre baioarie: que inter danubium et Nurembergam tacet noricum appellat. Ciuitas tamen in dioecesi Babenbergensi: que ad francoes pertinet: sita. Ipsi Nurembergenses nec bauari nec francoes videri volunt. Sed tercū quoddam separatum genus. Urbs ea nobilis anne pugnatio interlabitur. et in pres duas diuiditur: ac pontibus lapideis pulcherrimis trahitur. In agro sterili et arenoso condita. atque ob eam rem industriosi populo. omnes aut plebei opifices ingeniosissimi aut plerumque negotiatores prudentissimi. Repertores et magistri mirandarum ac subtilium operum et arcium que ad decorem ac utilitatem hominum plurimum conducunt. Quamque hec inclita vrbs a quibusdam inter nouas numerari censeatur. cum paucis in veterum monumentis reperitur: nullaque antiquitatis vestigia in ea appareant: preter arcem opus laude et vetustate dignum: atque perpaucas edes. Cum igitur de nomine ac conditoribus qui fuerunt et quibus temporibus certatio sit et sub iudice lis: ea relinquamus: cum de alijs urbibus ne dum italie et germanie: Aerum et de roma matre urbium dubium extat. Nam urbem terre marisque diuam quam nunc romani incolunt ut Dionysius halicarnasensis de antiquitate romanorum tradit: vetustissimi barbari sicuti tenuisse dicuntur qui vero ante hoc fuerint: neque ut habitata sit ab alijs: neque ut deserta fuerit: nemo quicquam habet certi quod dicat. quā aliqui a congregatione hominum: alij a troianis: alij ab euandrio: ceteri a romulo conditam scribunt. Reliqua igitur prosequamur. Constat Nurembergam temporibus Karoli magni in flore fuisse. Karolus enim magnus rex francoz qui talia tamque multa gerebat ut simul ecclesiam: romanumque imperium instauraret. saxonicis domitis: brittonibusque gallicis sibi federe coniunctis: pacem cum Tassilone baioariorum duce. Adriano pontifice romano sequestre iniit. Sed cum accersitus Tassilo nec accederet: nec obsides ex federe promissas mitteret. Bellum illi Karolus indixit: ducens in baioariam copias tripartito distribuit. Ipse enim cum parte tercia copiarum Nurembergam: et in locis finitimis sua firmabat castra. Et austrasios turingos et saxones ad danubium castrametari iussit. Pipinus filius cum exercitu italico ad Tridentum descendit. Cum itaque Karolus prudenti consilio castra firmasset prope Nurembergam in formam sui tentorii Sacellum construxit: quod postea Leo tercius summus pontifex: cum ad Karolum properaret qui apud padebrunam saxonicum oppidum erat summa acceptus reuerentia: procereque dedit: qui honesto illum deducerent comitatu. Rediens romanum honore diue Katherine martyris dicauit. Ferunt nonnulli eam urbem fuisse olim sub dominio nobilissimi comitis francoz Alberti: qui cum fraude hattonis epi maguntinensis a Ludouico impatore obtruncatus deinde in ius imperij cessisse. Postea vero quod in ditione imperij venit: Summa fide: constantia: et officio romanum imperium coluit. Regibusque romanis fide constantissima semper seruauit. In discordia tamen cesariū calamitates ac damna graua pertulit. Heinricho enim quarto regnum occupante filius eius rex romanorum per diu nam ut videtur ultione: patre bello persecutus fuerat. Recessit itaque filius in Nurembergenses fide genitorum

seruantes: auxilio suorum fretus: Nurembergā obsessam recepit: quod Otto Frisingensis et Gottfridus
 Ulterbiensis haud ignobiles historici scribunt. Idem Henricus rex herbipolim petens. Erlongo eicco
 Robertum prefecit. Deinde dimissis Saxonibus cum Baiuarijs: castrum norici obsidione cingit. Ipsoq; ex-
 pugnat: Ratibonā norici ducatus metropolim adiit: quē pater euestigio subsequens roberto fugato: er-
 longū restituit. Inde pgressus ratibonensiū auxilio filio vrbe fugato: ibi Alricum pontificē constituit ac
 Theobaldi marchia p bohemios deuastauit. Conradus sueuus qui defuncto Lothario in romanorū reges
 declaratus erat: ac ducē in asiā expeditionis suā diu Bernardi abbatis clareuallensis munus assūpsit
 eam vrbe instaurauit: et insigne monasteriū et abbatiam ordinis diui benedicti ad sanctū egidiū nuncu-
 patū: In celebriori vrbe loco fundauit. Nurembergenses a conrado rege ceterisq; romanis impatorib;
 incrementū plurimū habuerunt: nec arbitrandū est eam vrbe istius pulchritudinis et amplitudinis a p-
 cipio instauratiōis fuisse. Verum temporibus karoli quarti imperatoris romanorū ac regis bohemorū
 maiore amibitū: membris nouis aucta fuit. Admunita nūc extat: post alta menia et antemuralia: ingenti clau-
 dif per circuitū profunda ac lata fossa. Habet quoq; pugnacula. murum crassissimū: et turres quinque et
 sexaginta supra treccentas. Etq; edibus ciuiū amplissimis et firmissimis exornata. et in medio ferme ger-
 manie sita. Cives eius cum industrii sint: legibus imperialibus instructi. Senatū et magistratus ordi-
 nem habent a plebe distinctū. vetustiores cives rempublicam administrāt. plebs tamen suis rebus studet
 et de publicis minime curiosa est. Plures in ciuitate basilice ample et ornate extāt. Et preter parrochia-
 les ecclesias celeberrimas sancto Sebaldō et sancto Laurentio dicatas Quatuor mendicantiū loca magni
 fieri operis habet: que cives diuersis temporibus edificauere. Monialesq; sacre virgines ad diuinā Kathe-
 rinam et sanctam Laram duo monasteria habent. Cruciferi ordinis theutonicorū spaciōsa vrbe loca possi-
 dent. Extat quoq; in ea Carthusiense cenobiū edificij magnificētia amplissimū et pulcherrimū. atq; san-
 ctissime virginis marie sacellum regale in foro ornatisimū cum fonte pulcherrimo. Gaudet hec insignis
 vrbe de suo regio patrono diuo Sebaldō: is fuit vita et miraculis clarus: Et signis imperialibus. Palliū
 enim: enses: sceptrum: poma: coronāq; karoli magni Nurembergenses in eorū archiuis obseruant. que in
 coronatione noui regis ob sanctitatē et antiquitatē auctoritatē prestant. Datur enī hoc vetustati: vt plus
 maiestatis habere videant: pondere noua carent. Ornataq; qm maxime imprecabili ac diuinissima lancea
 que ihesu xpi latus in cruce aperuit. Ac particula crucis famolisissima. et alijs reliquijs toto orbe celebran-
 dis. Que die tredecima post pasce gaudia: populi frequentia ex varijs prouincijs summa deuotione quot
 annis visunt. Ideo in eius laudem adiungit.

Decus eximium norici Nurembergā serena
 Urbs celebranda nimis regia sidera
 Tu populosa viris: tu formosissima rerum
 Virtutumq; parens: tu religionis amatrix
 Iusticiam sacramq; fidem: paceq; propinquis
 Antiquasq; patrum leges ante omnia seruas

Sacrosancte militantis ecclesie fundamenta quibus tota huius edificij fabrica confidenter innitit
 sunt sancti apostoli. quos deus elegit primitias in salutem gentiū omnium. Ipsi sunt bases ecclesie
 super fundamento: preter quod nemo aliud ponere potest quod est christus ihesus summo angu-
 lapide solidati: vt veritas que ante legis et prophetarū preconio vebat per apostolicam tubam
 salutem vniuersitatis extret: sicut scriptū est. In omnem terram exiit sonus eorum. Ab ipsis nāq; est p
 pagana ecclesia: et vsq; ad mundi terminos verbo predicationis extensa. hanc doctrinis: miraculis: exem-
 phis: sanguisq; effusione plantauerunt. Quapropter digne patres: fundatores: edificatores: ordinatores
 pastores et pontifices vniuersalis ecclesie vocant. Huius aut muneris sacramentū ita dñs ad omnium apo-
 stolorū officium pertinere voluit: vt in beatissimo petro omnium apostolorū summo collocaret: vt ab ipso qst
 quodam capite dono suo velut in corpus omne diffunderet vt extorem se misterij intelligeret esse diuinū
 qui ausus fuisset a petri soliditate recedere: hunc enim in consortiū indiuidue vnitatis assumptum. Id qd
 dñs erat voluit nominari dicendo. Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: vt eterni
 templi edificatio mirabili munere grā dei in petri soliditate consisteret: hanc ecclesiam sua firmitate corrob-
 rans: vt illā nec humana temeritas posset appetere: nec porte inferi contra illā pualerent.

Matheus Scripsit in Iudea
 Abbat. Liber primus in 27 capitulis
 177

**Ego sum lux mundi qui sequitur me
 non ambulabo in tenebris**
Beatus mundus

Matheus
 Scripsit in Iudea
 Liber primus in 27 capitulis
 177

Lucas
 Scripsit in Thracia. Sermones quos fecit in diebus herodis Regis iudee in

Ioannes Scripsit in Asia
 primario ante verum et verbum erat
 apud deum et deo semine

ipm po
 nis refi
 cozzoz
 eu cruci
 custodi
 remotu
 stodes
 chzo ac
 pulis p
 archan
 modo p
 Ordian
 dication
 sustulit
 em r g
 iudica
 suscitau
 expletu
 surrecu
 itag r
 i acub
 tim ven
 vbi ma
 mulier
 tes in l
 induer
 resurre
 tis auct
 declar
 post reg
 oculis
 tuus. &
 resurre
 sancti p
 appar
 suis. &
 data est
 eius di
 teris re
 tuu. &
 uig de
 pph
 abacne
 prius el
 vero r
 deinde
 maior
 Inde
 ctu. &
 psecuti
 multa
 viru a
 respub
 matur
 lau an
 uincias
 gentiu
 achata
 italia
 lippus
 ecclesie
 instrua

Spiritus sanctus ac patres omnes: ut nouis cultoribus noua lege daret doctores iusticie misit e celo. Is ut premissum est cruci affixus ultro ipse posuit. Sed quoniam predixerat se tertia die ab inferis resurrecturum: metuens ne a discipulis surrepto corpore vniuersi resurrexisse eum crederet: detraxerunt eum cruci: et conclusum in monumento firmiter militari custodia circudederunt. Verum tertia die ante lucem: remotu facto: repente patefactum est sepulchrum. Et custodes attoniti obstupescerant pauor. integer e sepulchro ac viuis egressus in galilee: perfectus est discipulis congregatis: scripture sancte literas id est prophetarum archana patefecit: que antequam pateret perspicui nullo modo poterant: quod ipse passionem eius annuntiabat. Ordinato vero discipulis suis euangelio: ac nois sui predicatione circufudit se repente nubes: eumque in celum sustulit quadragesimo post passionem die. Post beatam et gloriosam resurrectionem quo verum dei templum iudaica impietate resolutum: diuina in triduo potentia suscitauit. Quadragenarius sanctorum dierum numerus expletus: mora corporalis penitus extedit: ut fides resurrectionis documentis necessarijs muniret. Apostoli et discipuli omnes post ascensionem domini (sicut Lucas i actibus apostolorum meminit) a monte oliueti regressi statim venerunt hierosolimam: et ascenderunt in cenaculum ubi manebant in oratione et humanitate perseverantes cum mulieribus et maria matre ihesu et fratribus eius meditates in lege domini: ac mandatorum eius die ac nocte: donec induerentur virtute ex alto. In his autem diebus quod inter resurrectionem domini et ascensionem fluxerunt motus dire mortis aufert. Et non solum anime: sed etiam carnis immortalitas declaratur. In his per insufflationem domini infundit apostolis omnibus spiritus sanctus: et beatus apostolus petro supra ceteros post regni clauis ouilis domini cura mandat: per omne denique hoc tempus pudentia dei curauit: atque suorum et mortuorum oculis insinuauit et cordibus: ut dominus ihesus vere agnosceret resuscitatus: qui vere erat natus et passus et mortuus. Ab illo autem die quo dominus super omnem celorum altitudinem ascendit: decimus dies occurrebat qui ab eiusdem resurrectione quinquagesimus: ut sacra testatur historia. Cum discipuli pariter essent: acceperunt munera spiritus sancti: promissa que poscebant. Et factus est repente de celo sonus: et repleuit totam domum ubi sedebant et apparuerunt illis dispartite lingue tanquam ignis: et repleti sunt omnes spiritu sancto: et ceperunt loqui varijs linguis. Sicut enim hebreo quondam populo ab egyptiis liberato: quinquagesimo die post imolationem agni lex data est in monte syna. Ita post passionem qua verus dei agnus occisus est: quinquagesimo a resurrectionis eius die in apostolos plebemque credentium spiritus sanctus elapsus est: ut facile diligens christianus agnoscat incerta veteris testamenti euangelicis ministrasse principijs: et ab eodem spiritu conditum fedus a quo primum fuerat infusum. His autem muneribus imbuti apostoli omnia que de christo per prophetas scripta fuerant: primum intellexerunt: Communi quoque decreto symbolum edentes: nostre fidei fundamenta iecere. Et petrus quidem apostolorum princeps iuxta hieronymum prophetam et isaiam atque psalmiste dixit. Credo in unum deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. Andreas in abacuch verbo subdidit. Et in ihesu christum filium eius unicum dominum nostrum. Cui et iohannes adiecit. Qui concepitus est de spiritu sancto natus ex maria virgine. ut isaias predixerat. Ecce virgo concipiet et pariet filium. Iacobus vero et isaiam prophetam affirmans dixit. Passus sub pontio pilato crucifixus mortuus et sepultus. Thomas deinde Osce prophetam contestans ait. Descendit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis. Postea iacob maior protulit. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Philippus quoque mox adiciens inquit. Inde venturus est iudicare viuos et mortuos. Bartholomeus postmodum cecinit dicens. Credo in spiritum sanctum. Cui adtheus subiecit Sanctam ecclesiam catholicam. Symon vero et iudas atque adathias denique reliquique presceterunt dicentes. Sanctorum coionem. Carnis resurrectionem. Et vitam eternam Amen. Symboloque perfecto apostoli multa constituerunt de omni ecclesia: inde diuino cultu intenti iacobum fratrem domini hierosolymorum pontificem constituerunt virum a nititate sanctissimum: qui missas simplici ritu celebrare cepit dicendo pater noster etc. Hac deinde ratione christiana respublica viros sanctos et mulierum crescere multum cepit. Propter quod petrus apostolus bonis institutis ecclesiam constituit: septem diaconos delegit videlicet stephanum: philippum: procorum: nicanorem: tymonem: parmenam et nicolaum antiochenum aduenam. Illi qui ad veros christi ministros pertinebant pagere ceperunt. Totum postremo orbem per prouincias inter se partiti sunt. Et thomas quidem parthos: medos: persas: bircanos: bactrianos et internas gentium indorum sortitus est. Adtheus macedoniam et ethiopia. Bartholomeus licaoniam et citeriorem indiam. Andreas achaiam et scythiam. Iohannes post mortem virginis marie asiam. Petro autem pontus gallacia bithynia capadocia italia et tandem roma obtigit. Iacob maior hispaniam: iudas mesopotamiam. Symon zelotes egyptum: philippus gallias etc. accepit: de quibus apostolis mox narrabimus. Discipuli itaque per prouincias dispersi fundamenta ecclesie ubique posuerunt: facientes et ipsi in nomine magistri dei magna et pene incredibilia miracula: qui descendens instruxerat eos virtute ac preceptis qua posset noue annunciationis ratio fundari et confirmari.

Petrus credo
in deum patrem etc.

18. 2. 17. 18.
18. 2. 17. 18.

Besta etas mundi

A woodcut illustration of a bearded king sitting on a throne. He wears a crown and a long, patterned robe. He holds a scepter in his right hand. The throne is ornate with a high back. The background features a decorative border with vertical and horizontal lines. The style is characteristic of 15th-century woodcut art.

Petrus Sanctus
in sancto pontif
cat i sedis annis
xxv et mupl
jxxxv

disiet
music
auaric
Paul
ad me
leracio
dis la
sueu
p se fer
tu pul
obict
cluo si
fer: ac
ora au
tes lu
he cer
erāt vs
riū in

centus: falsos testes sub
cadaverib⁹ p aliquot no
e vt troie ardetis similitudi
et oēs q i p̄cio apd ciues
Is fugies ad q̄rtū milia
impj̄ v̄o quartodecimo.

[illegible]

Sexta etas mundi

Stephan⁹ p^{ro}bomartir natiōe hierosolimitanus:
 7 e septē diaconib⁹ primus ob scitātē ⁊ mox disci-
 plinā diacon⁹ ab aplis electus: signa ⁊ pdigia multa
 vt Lucas scribit in iudeoz pplo ad corroboratiōē fi-
 dei xpiane facere cepit. Contra quē nōnulli iudeoz in-
 surrexere: sed nequaquē sapie ⁊ spiritui eius disputādo
 resistere nequiuērūt: eo q^d intuetes vultū eius: vultus
 angeli apparuit inter illos: quoz errores cū cōfutasset
 indignati iudei ipsuz extra ciuitatē eijciētes lapidibus
 perimerūt: vt expedit⁹ lapidibus impetere possent ve-
 stimēta sua deposuerūt iuxta pedes adolescentis sauli.
 Dumq^{ue} lapidare⁹ genua posuit: ⁊ suspiciens in celū ⁊
 vidēs ihū stantē p lapidatib⁹ obnixe orauit: ne morte
 suā illis statueret in suppliciu. Is em̄ viva imago vir-
 tutis cū saxoz turbine quateret ⁊ saxeus ille numb⁹ cir-
 cū tpa crepitaret a cōstantia mētis nūq^{ue} dimotus in fu-
 turā spem tota intentione pfulsus: magnū patiētē do-
 cumentū posteris allatur⁹. Oratione itādē cōpleta mox
 obdormiuit i pace. Lapidatusq^{ue} fuit eodē anno q^d xps
 crucifixus in mēse augusti. Corpus eius venerabile in-
 uentū fuit a bto Luciano presbitero t^{ri}b^{us} Honorij
 āno dñi. cccc. vij. In cuius reptione augustinus refert
 sex mortuos suscitatos ⁊. lxx. hoies a varijs egritudi-
 nibus liberatos. Postea trāslatū constantinopolim: ⁊
 inde romā ⁊ digniori loco conditū.

Dilippus aut secundus diaconus cesariā veniens
 postq; samarie predicabat: ⁊ multa signis ⁊ virtuti-
 bus inclitiss fuit. Tres filias pphetie spū plenas habuit. Obijt tpe Hieronis ⁊ ab oibus sanctus habitus
 Tres q; filie in ei⁹ sepulchro tumulate sunt. ¶ Procorus tercius diaconoz apd antiochiā dei ecliā imp
 ab aplis excitatā fide ⁊ industria auxit: vbi martirio coronatus fuit. ¶ Ticanor q; qrtus diaconus cu hie
 rosolymis gra fidei ⁊ virtute vsq; ad tpa Vespasiani admirāduz fuisset ibi martirio p dño suscepit. ¶ Ty-
 mon qntus diacon⁹ pzmū ad beroam refedit. deinde verbū dñi diffeminās corinthū puenit: vbi a iudeis
 ⁊ grec pmo flāmus iniectus: s; nil lesus: demū cruci affixus martyrii coronā accepit. ¶ Parmenas sextus
 diaconus predicatū in officii plena fide cōsumauit ⁊ tandē Traiani tpihus martyrii gliaz adeptus est.
 ¶ Nicolaus vō aduena septimus diaconus in fide nō permāsit: ⁊ nicolaitarū heresis ab eo iniciū supsit.
 ¶ Anulus ihu xpi dignissim⁹ apls electionis vas ex
 Conuersio ⁊ vita Pauli apli

Nicolaus heresit.
Nicolaum in mltis
sumpsit

Conuersio. et
vita. scti pauli
apostoli

bus paganus hierosolimiti reuerti cu pectore ardente et in
cobo xpi euangelii cōtulit: q̄ audito gentiū ap̄ls ab eis
dem declaratus est. In hispaniā predicādi grā nauigauit: in narbona multos cōuertit. Reuersus scđo hie
rosolēniā sedo impij neronis anno: a festo indee pcuratoze vinctus romā (vt ciuis roman⁹) mittit: vbi hie
nio i libera custodia manēs: cū iudeis q̄tidie disputabat: tandē a nerone dimissus mltā p̄dicauit ⁊ sc̄psit.

Qui crucis, crucis fidei digne gubernas. Iusticia populi auctore mere mui.

Sanctus marcus euangelista

Marcus euangelista genere leuitic⁹ sacerdosq^{ue} cū petro magistro suo ex baptismo fili⁹ atq^{ue} interpret⁹ : ad ppagandū verbū dei romā (ex antiochia) venit: iuxta qđ petrū referentes audierat: rogat⁹ rome a fratrib⁹ breue scripsit euāgelium. Qđ cū petr⁹ audisset pbauit ecclesijs legendū: et sua auctoritate edidit. Diuus aut^{em} petr⁹ vidēs cōstantiā viri ipsius alexandriā destinauit aquilegiēses vō sua predicatione ad xpī fidē pri⁹ cōuertit. et cū ermagorā ciuē aquilegiēses virū doctissimū cōuertisset cū eo ad petrū regressus illū adlegiēses epm creare fecit: inde alexandriā prexit: et prim⁹ ibi xpī annūciās: cōstituit ecclesiam: tāta et doctrina et vite cōtinētia vt oēs sectatores xpī ad exemplū sui cogeret. Tante fuit humilitatis vt pollicē sibi amputauerit: vt sacerdotio reprob⁹ haberet. Postq^{ue} aut^{em} diu ecclesiam docendo scribendo cōstituit octauo neronis auno a pontificib⁹ templorū in solēnitāte pascale cū missas celebraret cap⁹: fūne in collo ei⁹ missio ipsum p ciuitatē trahēbat: donec spū emisit. et sepult⁹ est alexandrie succedēte sibi amano. Anno vō dñi. dccc. xxix. fuit Iustian⁹ patricius veneciā dux. anno ei⁹ secūdo beati marci euāgeliste corp⁹ venetias est trāslatū et eo q^{ue} secutus est anno cōdite vrbis venete pri⁹mo septuagesimo et qđringētesimo ecclia que nūc extat sancti marci venetijs edificari cepta. Inde ex senatus cōsulto vrbis patron⁹ cōstitutus. Eius imaginē in vexillis detulerunt. Ipsi⁹ q^{ue} euāgelij codicem ex aquilegia delatus cum alijs preciosissimis donarijs in eodem templo recondiderunt.

Fenice nobilem ante omnes aues vniu⁹ in toto orbe nec visum magnopere Cornelius valerianus deuolasse in egyptū tradit Q. plautio. Ser. papinio cōsulibus. Allatūq^{ue} esse in vrbem claudij principis censura. anno vrbis. dccc. et in comitio ppositum: quod actis testatus est hec auis in arabia prius visa narratur aquile magnitudine: auri fulgore circa colla: cetera purpureus: ceruleaz roseis caudam pennis distinguētib⁹: cristis faciem: caputq^{ue} plumeo apice honestare. Auctor manilius senator est neminē extitisse qui viderit vescētem, viuere annis sexcentis sexaginta. Senescēte cassia turisq^{ue} fureculis construere nidum replere odoribus: et super emori. Ex ossibus deinde ac medullis nasci pri⁹mo ceu vermiculum: inde fieri pullum. Diuus alitis vita magni cōuersionem anni fieri prodit idem manilius.

*Fenix auis vnica
facis mundi*

Jacobus maior apostolus

Jacob⁹ maior apls dñi: sededeiq^{ue} ex maria salome fili⁹: ac diu iohānis euāgeliste frater dictus maior cū pri⁹ altero vocat⁹ ad aplatū: et p martiriū ad regnū celoz fuit. quē dñs vna cū eodē iohāne vocauerat dñs cens. Venite post me faciā vos fieri piscatores hoīm: quicq^{ue} relictis retribus secuti fuerūt ei. post aduentū spīritus sancti hispaniā accessit ad predicanđū. postq^{ue} vniuersam pdicādo pagraisset hispaniā: in qua noue tātus cōquisierat discipulos: cū videret gentē illā agrestem iudeā reuersus. Ab herode agrippe regis fratre qui in irām fr̄is vices gerebat: obtruncatione capitis martiriū palmā adeptus est. Ut dicat⁹ die qua et xps incarnatus vel passus est anno vno integro reuoluto. Cū vō duce/ret ad locū passionis p Josiā scribā: et in via paralyticū sanasset: iohas credidit: pri⁹ baptizat⁹ capite priuat⁹ cū iacobo fuit. Et aut^{em} sacratissimū corp⁹ discipuli ei⁹ nocte rapiētes de irām ad hispanias trāstulerūt. et cōpostellā ciuitatē gallicie intrātes i vltimis finib⁹ hispaniarū cōdidē. Ibiq^{ue} celeberrima gentiū illi⁹ et pegrinarū natio nū veneratione excolit. Stupēda effecit q^{ue} conuotio fili delū infusa mentib⁹ in visitādo limina ei⁹ et ecclia firmit⁹ mauit: in eo voto nullus ppter aplicā sedē dispēsare liceat. et qđ minus ceteris aplis illi⁹ i vita collatū fuit honoris et glorie: ppter breuitatē vite ei⁹: hoc quasi diuina munificētia post mortē suppleuerit.

*Jacobus
maior apls*

Roma psecutio xpianorū tercio decimo imperij neronis anno cepta fuit. Is i xpianos p̄m⁹ exercere cepit. in q^{ue} pter petrū et paulū aplos vt illico patebit etiā infrascripti singulares viri rome et alibi glorio martyrio coronati sunt. quoz de nūero qđraginta septē fuere a bto petro aplo baptizati: q^{ue} cū eodez aplo custodia cōtinēnt: tandē sub deuotissima fidei p̄fessione ibidē neroniano gladio. 2. yd⁹ marcij p̄supi⁹ sūt. et paulus martire coronati sūt.

*Prima p̄fessio
Erlie fuit dome
in p̄fessio neronis la
qua beati p̄m⁹ p̄m⁹
iustiam p̄rali p̄m⁹
et paulus martire coronati sūt*

Jacobus minor

Berta etas mūdi

Jacobus iustus minor apostolus

Jacobus ap[osto]lus cognomēto iustus dicitur minor: resp[ect]u
ad aplatū. B[ea]t[us] (ex sorore marie matris ei[us]) frater post
ascēsiōē d[omi]ni ab aplis hierosolomitane eccl[esi]e primus
ep[iscopu]s ordinat[us]: Sedit annis. xxx. vsq[ue] ad septimū annū
Neronis. Vir certe ab ipso matris vtero sanctus: q[uod] vi-
nū & sicerā nō bibit: nec carnē māducauit: ferrū i caput
eius nō ascēdit: olco nō est vinct[us]: nec balneo vsus est:
veste linea sup[er]indut[us] solus sancta sanctor[um] ingredieb[atur]
& ita assidue p[ro] salute ppli flexis genib[us] orabat: vt eius
genua cameloz more occalluerint. p[er] hac sūma iusticia:
iustus appellat[us]. & vt Ignaci[us] tradit facie vita & mō cō-
uersationis xp[ist]o ihu similis fuit: ac si frēs gemelli fuis-
sent. Hūc itaq[ue] annan[us] p[ri]nceps iudeoz: recedēte festo ex-
iudea ip[s]i. puicie gubernatore cōprehēdit. Et xp[ist]m ne-
gare atēptauit. p[er] osueitq[ue] sup[er] pinaculū tēpli & p[er]grega-
ta multitudine xp[ist]m verū d[eu]m vēturū ad indicādū viuos
& mortuos. pelamauit. xp[ist]iani gausi. pharisei p[er]turbati
ascēdētes cū de tēpli p[er]pinnā decesserūt: cōfestim in terras
collapsus lapidib[us] obrui p[re]ceperūt. put tñ potuit man-
ad celū tetēdit & p[er] p[re]secutorib[us] orauit. Quo adhuc sp[iritu]
rāte fullonis fuisse i capite p[er]cussus expirauit. Sepult[us]
iuxta tēplū. huic p[er] resurrectionē d[omi]ni apparuit ei panē
bñdicēs & frāgens dixit. Mi frater comede panē tuus
q[uia] a mortuis fili[us] hoīs resurrexit: cū votū emiūisset non
gustatur panē nisi cū p[er] vidēt. cū tante scitatis fuisse
dicē ioseph[us] q[uod] ob necē ei[us] ierl[us]yma enēsa fuit creditū sit.
Petrus vir sanctissim[us] cū tñ sibi nois apud oēs compauerat vt plurimū coleret: hāc ob rez indignat[us]
cedēs ad primū lapidē xp[ist]o sit obuia. quē adorās rogat d[omi]ne quo venis: tuz xp[ist]s. Romā uerū crucifigi. ex-
tat sacellū eo loco vt v[er]ba hic sunt habita ideo ad urbē rediit clemētē ep[iscopu]m p[re]secrat. nō multo post vna cum
paulo iussu neronis necat ultimo ei[us] anno: diuersis tñ cruciatib[us]. Pet[er]us em[im] cruci affigis capite in terrā ver-
sorientisq[ue] in sublimē pedib[us] ita ei voluit. Sepult[us] est i vaticano nō lōge a via triūphali: via aurelia scē-
ortos neronis. Sedit aut annis viginti quiq[ue]. Paulus v[er]o eodē die capite mulcat[us]: funeraf via hostien-
si anno post mortē xp[ist]i trigesimo septimo. En aut separent abinuicē inq[ui]t paul[us] pax tecū fundamētū eccl[esi]e
rū & pastor oīm agnoz xp[ist]i. Petrus r[esp]ondit. Glade in pace p[re]dicator bonoz: mediator & dux salutis iustoz
Marcellus & Apuleius frēs discipuli cōdicētes aromātib[us] sepelierūt. Hodie capita ap[osto]loz petri & pauli au-
ro argento ac gemis exornata in eccl[esi]a lateranensi sancti iohānis reposita pp[ro]lo ostendunt.

**Crucifigio
s[an]cti petri**

Crucifigio Petri apostoli **Decapitatio Pauli**

Seneca

Seneca qui et lucius anneus storicus p̄bus natione cordubensis
neronis impatoris preceptor. Rome in precio fuit: et patruus
lucani poete. De q̄ diuus hieronym⁹ meminit dicens q̄ fuerit vir cō
tinentissime vite: et p̄pterea euz in cathalogo sc̄toꝝ ponit: et maxie p̄
pter frequētes epl̄as pauli ad senecā: et ipsius ad paulū. Et cum cēt
neronis magister et illius t̄pis potētissim⁹ optare se dicit eius se loci
esse apud suos: cui⁹ sit paulus inter christianos. Hic inter cetera gr̄a
ruy suay beneficia sibi a deo collata: tante fuit memorie: ut duo milia
noim recitata: eo q̄ dicta ordine erant: mox recitabat. et ducētos ver
sus a ducētis scolasticis recitados ab vltimo incipiēs ad primū vsq;
integerrime recitaret. Quē tandem ante biennū q̄ petrus et paulus
martirio coronarent a Nerone seuissimo discipulo retributiois gr̄a
interfectū fuisse legim⁹. Nā cū senex admodū esset seneca pisoniane
cōiurationis labe notatus. Vel ut alij ferūt cū nero vbera que sibi a
puericia intulerat ad memoriā eo intuitu reducēs infremuit (imo ob
innatū in v̄tutes odiū) a Nerone p̄ centuriones seneca indictus fuit

ut sibi ipsi mortem deligeret: q̄ cognita impatoris voluntate: petijt ut in tepenti aqua poneret: et ibidem om
nes vene eidem aperirent donec sp̄m exalaret: suauē genus mortis arbitratus mori incisione venarum: et
ita vitā finivit. Hic nāq; doctissimus vir multa diuinay et humanay scripturay edidit do cumenta.

Lucanus anneus predicti seneca nepos: orator et poeta historicus celeberr
mus q̄ patruo iunior: ob ingenij t̄m magnitudine par illi habit⁹ est: hic nāq;
seneca ex mela eius iuniorē fratre nepos fuit: q̄ p̄mo rome s̄b cornuto studuit: vbi
optime edoctus cōdiscipulos sibi gratissimos: p̄suz et bassum (q̄s mirūmodū
dilexit) habuit: hic ob eius ingenij a Nerone in curia vocatus diu gratissim⁹ ei
fuit. Inde q̄stor dictus etiā auguratus sacerdotij affectus est. Tandē de cōi
uratione pisoniane accusatus accepto mortis arbitrio ve
nas precidē fecit: q̄bus explet statim e vita discessit p̄die
kal. maij. cuius corpus sepultū fuit in hortis suis.

Lucanus

Lucanus

Persius

Persius flaccus aulus: patre flacco: matre fuluia:
volaterana ethurie v̄be: ut eusebius ipse descri
bit lune poti⁹ nat⁹ est: mediocri aut̄ statura insigni for
ma p̄batis moribus: ingenij et doctrina prestati fuit.
Prima adolescentia p̄e mortuo. Quirēnū palemonē gr̄maticū vicentinus au
diuit. Mox rhetorice s̄b virgineo flauo incubuit. inde se ad cornutū p̄bū p̄ferens
familiariter secū ad interitū vsq; vixit. Anno v̄o etatis nono ac vigesimo stoma
chi vicio regnate nerone interiit et rome in predijs suis sepultus est: vñū satyraz
reliques libz in q̄ vere laudis plurimū meruit: is imp̄fectū. his q̄ t̄pibus cornu
tus p̄bus et poeta a nerone crudelissimo sine labe aliq̄ exilio dānat: qui p̄e nimio
amore persij discipuli bibliotecā cōparauit precij soror
ribus (quas instituerat heredes) tradidit.

Philippus apostolus

Philippus dñi n̄ri ihu xp̄i ex duodenario collegio
ap̄lus vocatus: ut eū seq̄ret. Is adduxit fr̄em suū
nathanacle doctore legis: in q̄ volus nō erat: ad euz q̄ ad
ap̄latū nō fuit vocat⁹: ne p̄uersio hoim ad fidē huma
ne peritie attribueret. hic ap̄ls cū p. xx. annos p̄ vniuer
sam scythiā p̄dicasset. Illāq; pene totā ad xp̄i fides puer
tilet. hieropoli asie v̄bez veniens hebeonitay heresim
q̄ xp̄m fantastica carnes sumpsisse predicabāt extinxit: de
nu a paganis tentus ad imolādū statue marti adduct⁹
sub base statue draco egrediens filij pōtifis q̄ ignes i sa
crificio mīstrabat et duos tribunos q̄z mīstri ap̄lm deti
nebāt occidit: et pluriōs lāquidos reddidit: precibus t̄m
ap̄li disparuit et istos sanitati restituit. Quā obrez fide
les euz tenentes anno etas sue septuagesimo octauo cru
ci quā p̄dicabat ad instar m̄gri sui affixerunt: et martirez
christi fecerūt. Iste duas filias v̄gines post se dereliquit
q̄ ambe euz p̄e sepulte sunt vna a dextris alia a sinistris.
Barnabas e septuaginta duob⁹ discipulis fuit natōe
cyprius: hic datus fuit i focū paulo ab ap̄lis ad p̄
dicādū gentib⁹. Is i italiā veniens ex p̄cepto petri oēs
lōgobardiā predicādo et docendo circūiit: et p̄ se suosq;
discipulos cisalpinā galliā ad xp̄i fides puerit. et ap̄d me
diolanū p̄m cathedrales locū tenuit relicto ibi ep̄o cipriū
regressus euz euāgelio mathei p̄les sanās ap̄d salaminā
paulo añ petri martiriū et ipse ibidē martirio coronat⁹ ē

Philippus

Barnabas

Bexta etas mundi

Linea pontificum

Linus papa
pontifex dñi petri

Anno mundi. 5273. Anno christi. lxxij.
Linus ab ultimo anno neronis bñd petro succedens vsq; ad vespasiani tpa puenit. a cōsolatu saturnini et scipionis vsq; ad capitonē et ruffum cōsules. Sunt q̄ hūc locū clemēti ascribāt et linū et cletū pretermittant: quos nō solū historia: verū etiā hieronymi auctoritas reprehēdit. Quare inq̄t post petrū romē ep̄us clemēs fuit. siquidē linus secūdus. Cletus terci⁹ sunt habiti. Tamen si latinorū pleriq; post petrū statim clemēte numerent. quem certe cōstat: tante em̄ modestie fuit: cōgisse linū ac cletum ante se munus pōtificat⁹ obire: ne posteris bec principat⁹ ambitio pñciosi exempli haberet. licet eides petrus q̄si ex testamēto successionis locū tradiderit. Fuit aut linus ex natione thuscus patre herculaneo vir certe morib⁹ et sanctitate preclarus. Is ex manda to petrī cōstituit: neq; mulier nisi velato capite templū ingrederet. et ex sacris or dinibus bis in vrbe habitis presbyteros decē et octo. Episcopos vñdecī creat scripsit et res gestas petrī: maxie vō ei⁹ cōtentionē cū symone mago. qui cū de mones effugaret: mortuosq; ad vitā reduceret. a saturnino cōsule cui⁹ filiā a de monib⁹ liberauerat capitali supplicio affici. ac vñdecimo kal. octobris in va ticano iuxta petrī corp⁹ sepelit. cū sedisset in pōtificatu annos vñdecim mēses tres dies duodecim. Linus corpus aiunt gregoriū episcopū ostiensē in ostiā trāstulisse: et in diui laurentij templo honorifice collocasse.

Cletus papa
et dominatus ante dñm

Anno mundi. 5284. Anno christi. lxxij.
Cletus papa natione roman⁹ de regione vicopatricij patre emiliano adhor tante clemēte pōtificatus mun⁹ inuitus suscepit. licet doctrina moribus et dignitate plurimū apud suos valeret. vir q̄ optim⁹ atq; sanctissim⁹ qui nihil p̄ termisit. qd̄ ad augendā eccliam dei p̄tineret. Quā cū optime p tpe cōstituisset. redactis in ordine ex mādatis petrī vigintiquinq; p̄b̄is sub domitiano cesare martirio coronat: ac sepelit apud bñ petri corp⁹ in vaticano quinto kal. Maij. Et primus: vt aiunt: lris aplicis salutē et aplicā benedictione scripsit. Fuit aut tpi⁹ vespasiani et titi a cōsolatu vespasiani septimo et domitiani quinto vsq; ad domitianū et ruffum cōsules vt Damasus scribit. Sedit annis. xj. mense vno diebus. xj. Sedes aut hui⁹ morte diebus. xx. vacat.

Santi bartholomei ap̄l
extoratio

Bartholomeus apostolus

Appollinaris

Petro ordinat⁹ rauenas missus: semis verber flagellis sepe p̄terit. et senile corp⁹ ab impijs horredū cruciatib⁹ laniat: ne aut fideles de suis vexationib⁹ trepidaret signa aplica p̄fecit: puellā mortuā suscitauit: cecis visus reddidit: muto loqlā: le p̄los mūdāt: atq; portētū simulachrū vñ cū tēplo i terrā deiecit: Tādē apd̄ eādē vrbe inter succedētia tormēta gliosus p̄sumauit martiriū decimo scz kal. augusti.

Bartholome⁹ ap̄l⁹ vñ ex senatorib⁹ celi. is post ad euāgelij p̄dicasset. in albanā maioris armenie vrbe venies cōfestim tēplū vbi deus ascaroth colebat ingre dit: effecit ut demon nullū cultorib⁹ suis respōsus prebe ret: p̄gentes ad vicinā ciuitatē: ab ydolo rñsum habue runt ob ingressum bartholomei eoz deus cathenis liga tū vt loq nō valeret: et vt eū oñderet ait: capilli ei⁹ nigri et crispi: caro cādida: oculi grādes: nares eq̄les et directe barba plix: hñsq; paucos canos capillos: statura eq̄lis collobio albo clauato purpura vestit. Induit pallio al bo qd̄ p singulos angulos gēmas hz purpureas: cencies flexis genib⁹ p diē orat: et c. Ibi euāgelij p̄dicat⁹ ad mū ipsi⁹ vrbe regē ac reginā cū duodeci ciuitatib⁹ ad xp̄m cōuertit: et demonē deformē oñdit: ppter qd̄ pōtū ces tēpli indignat⁹: ipsuz ab astiagio fratre polemi sibi i sensissimō p̄mo cedū: deinde excoziari. et capite obrūca ri fecere: qd̄ ad celeste gaudiū triūphū pegit: cui⁹ corp⁹ a fi delib⁹ ibidē cū oi veneratiōe tumulatū: postea ad lippa rim delatū. inde beneuentū et vt aliq̄ sentiūt demū romā trāslatū: fuit aut nobilissimis ortus parentib⁹: qui hieroso lymā veniens audita xp̄i: diui nitate ac crebris eius miracu lis eidem adhesit.

Appollinaris

Alba vir antiq̃ nobilitatis: cū p̃gentes cēsariū in nerone defecit (q̃d enī dētissimo signo apparuit. Augusti enī sceptrū in manib⁹ excussus est. ne roni successit nullo gradu p̃tingēs cēsariū domū. In hiberia impator a militib⁹ creatus vbi neronis mortē cōperit: romā p̃fectim venit septim⁹ roma- noz impator. Qui a principio liberalib⁹ disciplinis et iuri op̃az dedit et vita pri- uata insignis fuit: militarib⁹ ac domesticis in reb⁹. Sepe tñ p̃sul. sepe p̃consul frequēter dux fuit grauissimis bellis. Statura iusta fuit. capite caluo. oculis ce- ruleis. adunco naso. manib⁹ pedib⁹q; articuli morbo distortissimus vt neq; calcē p̃peti. neq; libellos euoluē aut tenere dīno valeret. excreuerat in dextero re latere ei⁹ gibb⁹. Ibi plurimi tpe etiā hiberno añ lucē capere p̃sueuerat: libi- dinis p̃nus. verū cū oēs auaricia ac segnitia offenderet. Insidijs ottonis rome ad lacu curcij cū p̃sone nobilissimo adolefcēte quē in filiū per adoptionē susce- perat iugulat⁹ est. Perijt aut̃ tercio et septuagesimo etatis anno impij mēse septi- mo. qui marcū fabiū quintilianū insignē oratorē ex hispania romā duxit.

Otho octau⁹ romanoz impator patrē equite matre humili: materno tñ quā paterno nobilior: a prima adolefcētia p̃dis⁹ ac p̃cat⁹: per gr̃as luue auguste in cui⁹ domo creuerat: senator fact⁹. q̃ppe q̃ neronis familiaris fuerat: et oīm cōsilioz particeps: inter tumult⁹ cedēsq; inuasit imperiū. Cū aut̃ ci- uile bellū cōtra vitellū in germania impatorē creatū molit⁹: trib⁹ leuib⁹ p̃e- lijs superior fuisset. vno ad alpes. alio apud placentiā. tercio ad castorē. quarto apud bebriciū superat. vnde rez desperatione sibimet manū iniecit. Cū vno se- ctu infra leuā papillā traiecit. Irrūpentib⁹q; ad primū genitū. modo celans modo detegens plagam exanimat⁹ est. et apud volateranā etburie urbem fune- ratus vti p̃ceperat. xxx. et octauo etatis anno. et nonagesimo et q̃nto imperij die fuisse aut̃ tradit⁹ statute modice et male pedat⁹: caluissq; mūdiciarū vō pene nū- liebrū: quē alij predicāt virū fortissimū ac rei bellice vnicū impatorē.

Vitellius nonus romanoz impator familia magis honorata quā nobili- romā veniēs. puericiā primāq; adolefcētiā capreis egit inter tiberina scōz ta. sequēti etate oib⁹ p̃bris cōtaminatus. caio per augurandi: claudio per alce studiū: sed aliquāto neroni acceptior. triū itaq; principū indulgentia honorib⁹ amplissimis auctus. p̃cōsulatu affrice. et curā operū publicoz administrauit. a galba deinde in inferiorē germaniā missus est. Astra vō ingressus nihil cuiq; poscētī negauit ideo in veste domestica impator est p̃salutatus. ac imperio po- titus in oīm nequiciā seniciā et ingluuiē plapsus est. Nam tante voracitatē fuit vt sepe in die comederet: et vna cena suo iussu duo milia piscū: et septem milia auū apposita sunt. ferunt enī cū fuisse rubicūdissime faciei et obesi ventris verū vbi cōperit vespasianū apud iudeā palestine ab exercitu impatorē creatū euz legionib⁹ aduētare. primū deponere imperiū cōstituit: postea a quib⁹dā aīar sumptis armis sabinū vespasianū frēm cū flauianis in capitolū cōpulit: quo q̃ dem succenso oēs cōcremati sunt. Supueniēte vespasiano e cella pallatij per viā sacra semi nudus ad scalas deducit vbi excruciat⁹ in tyberin. p̃icet. Perijt cum fratre et filio anno vite. vij. quinquagesimo.

Vespasianus flauius decimus ro. impator. cū rebellionē ac cede triū princ- pum incertū ac vagum imperiū fuit. tandē gens flauia firmāuit. Vespasia- nus aut̃ natus est in sannis vltra reatū vico modico: quinquēnio antequā angu- stus excederet. vxorē duxit flauā domicillā ex hac liberos tulit titus et domicia- nū et domicillā. hic ante demandatū sibi imperiū a claudio missus in germaniā et britanniā tricies cum hoste conflixit. Deinde biennio ante neronis mortē ad capiendā iudeā ab ipso nerone missus. multa ibi strēnue gessit certamina: p̃ qui bus audita principis morte ab exercitu impator appellatus est. qui bellū titō filio cōmendās romā per alexandriā p̃fectus est: vbi urbem deformē moribus et legibus ac structuris ornauit: fuit enim vir clemētissim⁹ ac munificentissim⁹ qui principatu suscepto rempublicā ferme collapsam optime restituit. Templū pacis perfecit. amphitheatrū (cuius pars adhuc in vrbe extat) inchoauit. Sta- tura fuit quadrata cōpactis firmisq; membris. vultu veluti nitentis. offensarus minime memor. colligendarū tñ pecuniarū nūmū studiosus: licet ex aliēno non raperet. eis teniq; ad munificentia vsus: expleuit enim censum senatoriū: consu- lares inopes sustentauit. Qui tandem postq; multas deduxisset coloniās. p̃ flu- uio ventris vsq; ad defectionem soluto impatorē ait stantem mori oportere. Dumq; confurgit inter manus subleuantium extinctus est: annum gerens eta- tis. 69. cum imperasset annis. x.

Linea Impe
rator
Galba

Otho

Vitellius

Vespasianus

Vespasianus

Andreas apostolus

Quintilianus
Rhetor

Quintilianus rhetor ac pbs celeberrim^{us} natione hispanus hisdem tempori-
bus cum in p^{ri}mo magno esset: a galba p^{re}dicto cesare romam pductus: ibide
scholam tenens clarissimus habitus est. Vir certe eruditissimus atq; gravis: qui
inter cetera de institutione oratoria octo libros composuit: atq; causarii librum p
utilem edidit. Ex quibus hanc celeberrim^{am} et memoria digna habemus sententiam
vna liberor^{um} n^{ost}rorum mores n^{on} ipsi pderemus. Infanti^{am} enim statim delicijs sol-
uimus. Molli quippe educatio qua indulgentia vocant. nervos omnes m^{en}tis
et corporis frangit. Huius aut celeberrimi viri de institutione oratoria liber cum
annis ferme sexcentis depditus steteret. Postea a poggio flor^{et}ino viro erudit-
simo circa annum domini. 1414. in Constantiensⁱ concilio in quodam monast-
rio integer repertus. Atq; ita eius ope transcriptus et emendatus in italiam de-
latus est.

Quintilianus

Thomas
Aplus

Thomas apostolus.

Thomas apls qui didim^{us} dicit vel gemin^{us}: vn^{us}
ex duodecim aplis fuit. Is dubitans de resurre-
ctione xpi magis nobis p^{ro}fu^{it} (vt Gregorius ait) q^{uam} ma-
gdalene credulitas: testis factus. non solum p^{er} auditum
et visum: sed etia p^{er} tactu. Hic cu xpi euangelium parib^{us}
medis et persis: hircanis ac bragmanis p^{re}dicasset. etia
in india sup^{er}iorem et inferiorem p^{re}dicans multos con-
uertit. Et migdonia caritij cognati regis vxore baptizans
xpo consecrauit. Ibidem quoq; multas adhuc extates
ecclesias fundauit. Inde q; vt Crisostomus ait ad regio-
nem magor^{um} qui ad xpm venerat adorandu deuenerunt:
eos baptizauit: et in adiutoriu fidei xpiane socios susce-
pit. Tandem ab infidelibus in fornacem ardentem proie-
ctus: illesus tn in eo mansit. Deinde ductus ad idolum
solis vt adoraret: aplus genub^{us} flexis ait. Adoro dnm
meu ihm xpm: p^{ro}picioq; tibi qui ibi latitas vt simulacru
comunas: Quo facto indignati pontifices templi ab
eis lanceis p^{ro}foratus martyri coronam p^{re}meruit. Cuius
corpus haud multo post ad edissam ciuitate translatus
est. Quod aut thomas in transitu virginis marie n^{on} al-
fuerit et postea veniens de eius corporis et aie assumptio-
ne dubitauerit. Et ideo virgo gloriosa ei apparens an-
gulum suum dedit in testimoniū huius: apocriphum
est. Vicit credibile sit cingulu eius haberi i terris quod
prati populo ostendit.

7 Matheus ap[osto]lus

Matheus ap[osto]lus vocat[ur] a xpo in thecolonio ex publi-
canis actibus ap[osto]lus et euāgelista factus clarissi-
mus. et ipse post dñi ascensionē euāgelio christi i iudea
predicatore: cū ad gētes exteras transire statuisset: i ethi-
opiā p[ri]mus euāgelium hebraice scripsit: p[er] iudeis cōuer-
sis ad fidē: q[uo]d quidē sribus et marie barnabe cōdisci-
pulo a quo recedebat in sui memoriā reliquit. In cui[us]
principio christi incarnationē in medio predicationez
et i fine ei[us] passionē ostēdit. Q[uo]d quidē barnabas ap[osto]lus
ad predicationis officiū p[er] diuersas pagras ciuitates
secum deferebat: et super egros ponebat: qui oēs cōse-
stim sanitatis bñficiū cōsequebant. In ethiopiā ma-
the[us] trāsies totā ferme regionē illā pcurrit predicando
atq[ue] innumeros ethiopuz p[ro]p[ri]os christi iugo subdēs: et
ethiopū gentē ablutā fonte baptismatū de fusca formo-
sam reddidit: christi fundauit ecclias. Cū autē epigeniā
nobilē uirginē cū ducētis uirginib[us] christo p[re]secrasset a
rege spiculatorē misso ad perdēdū dei ap[osto]lū. Qui cele-
brata missa eleuatis i celū manib[us] iuxta altare imerso a
tergo gladio ei[us] occidit: et martyriū passus est vndecio
kal. octobris. Rex morbo elephātie corrept[us] vite tedio
seipsus interfecit. ap[osto]lus p[er] visu[m] populū admonuit vt epi-
genie frēm regē cōstituerēt. q[uo]d postea. 70. annis regens
ecclias erexit et ethiopiā xpianissimā effecit. Eunuch[us]
quē phillip[us] baptizauerat deinde gubnacū ethiopie
suscepit.

Processus et martinian[us]

Processus et martinianus romani milites a diuo
petro i carē baptizati et ipsi cū nerōis iussu oris
contusione: eculū: flāmas fuscas: scorpionesq[ue] p[ro]p[ri]i fuis-
sent: nouissime sexto nōs Julij martino coronati sunt.
¶ Mer[ito] q[ui] archela[us] frēs romani ciues sub hac persecu-
tione rome martino coronati sūt. Sili mō torper[et]: tor-
quat[ur] et secūsus cecilius eufraius sanctissimi christi cō-
fessores apud hispanias martyrio coronant. ¶ Mara-
cus preterea affricani patricij romani fili[us] a b[ea]to lino ba-
ptizatus. marcellus quoq[ue] et apuleus et alij.

¶ Ecce v[ir]go p[re]clarissima pauli apli discipula postq[uam]
p[er] cōfessionē christi: fustes: bestias: ignes: tria atro-
cissima tormēta p[er]tulisset cū de iconio seleuciā veniret. 9. kal. octob. i pace q[ui]euit.

¶ Iudas qui et Thadeus ap[osto]lus

Iudas q[ui] et thade[us] symonis chananei et iacobi mio-
ris frater marie cleophe ex alpheo fili[us] et xpi ap[osto]lus
Is p[ri]mo post aduentū spūs sancti in mesopotamia et i infe-
riori regione p[ro]p[ri]i christi euāgelium predicauit: et efferas
et indomitas gētes q[ui] beluarū naturas scō dogmate
mitigauit. Deinde simul cū symone ap[osto]lo in persidē p[er]-
fecti sunt et vt ecclastica historia habet ad abagarū re-
gē venit in edissa ciuitate qui epl[ist]as ad xpm an[te] passio-
nē ei[us] p[re]scripsit cui xps scripto r[es]p[ond]it: q[uo]d cū irremediabili
corpi morbo tenebat quē cū ab infirmitate liberasset
deinde cū symone ap[osto]lo martyriū cōpleuit. Sepultus i
netri armenie vrbe: cui[us] festiuitas quinto kal. nouem-
bris celebrat. Scripsit autē iudas hic epl[ist]am breuem:
que ex septem canonicis vltima habet.

Diascorides medicus gre-
cus et militaris discipline
vir in herbaria arte his tempo-
ribus admirabilis fuit. Et her-
barū virtutes arborū lapidū aro-
matū accuratissima doctrina cō-
scripsit: imo vt de seipso testat[ur]:
quēcūq[ue] (inq[ui]t) posui nō ex opini-
one aut fama cōguit: s[ed] ex electio-
ne et experimēto didici: de quo
etiā Plin[us] mentionē facit.

Diascorides
medicus grecus

Iudas qui
et Thadeus ap[osto]lus

Simon cleopha

Bexta etas mudi

Simon apostolus

At ubi in timore dei pfecta esse cepit: sanitatū remedia a patre recepit. Eaz qppe cū flaccus comes inuitā cōiugio sibi sociari veller: tridui inducias postulauit: q̄ in tpe ieiunijz t oionibus vacās tercio die statim vt xpi dñi nři sacm a seto nicomede p̄bytero accepit emisit spm̄. Quāobrem flaccus vidēs se fore delusum eue fugio felicolā eius sociā t nicomede p̄byterz varijs tormētis vitā finire coegit. Corpus eius i ome sepultū fuit. Eius diei celebritas vltima Maij obseruat.

Lazarus

Lazarus marie t marie magdalene soroz germanus t massiliēsis ep̄s. quē dñs noster ih̄s xps a mortuis suscitauerat: t ipse tercio decimo imperij claudij annos: secunda morte migravit ad dñm. Cuius etiā soroz martha nō lōge post p annū em̄ in quo toto febricitauit: sibi reuelato a dño in pace quieuit: quā

Matthias apostolus

Matthias apostolus

Simon cleopha fili⁹ t dñi nři ih̄u xpi apls ac cōlobrim⁹: appellat⁹ chananæus german⁹ thadei fuit q̄ dictus est iudas. Zelo dñi fernēs par in cognomēto petri cui in sorte p̄dicationis egypti principatus aduenērat postq̄ circuquaq; xpi euāgelij p̄dicasset t ex p̄sensu aploz post martyriuz iacobi apli hierosolimitanā rerit eccliaz. Cū aut centesimū t vigesimū ageret annū t ad simulachrū solis cū iuda aplo pductus fuisset vt ostēderet ea plena esse demonib⁹ p̄ceperūt vt ea cōfringerent. Ethiopes nigri egressi idola cōfrēgerūt. Qd̄ pōntifices vidētes in aplos irruerūt eos trucidātes. Et vt alij hñt apd̄ atticū cōsularē ab hereticis accusatus qd̄ xpianus esset post multa t grauissima supplicia: iussus est simili quā dñs p̄tulerat passione vitā finire: oibus admirantibus q̄ tam senex id crucis supplicij pati potuisset. alij symonē cleopha filiū ep̄m hierosolyme fuisse attestant. Jerū passus est quinto kalēdarū nouēbris. quo etiam die festū beati Jude apli eius simili honore celebrat.

Petronella

beat⁹ frōtin⁹ sepulture tradidit. in q̄rū venerabilē mēoriā nō lōge a bethania postea exstructa fuit ecclia. vbi (vt dñi⁹ ait hieronim⁹) e vicino dom⁹ eoz cōseruabat. Marcella vō ei⁹ pedissequa p̄scripsisse vitā ei⁹ dñi: q̄ postea i selanomiā p̄gens: t p̄les ad fidē p̄uerēs: p̄ decē anos a dormitiōe marie i dño q̄mit hui⁹ qppe sc̄ti simi viri lazari t soroz reliq̄ apd̄ vrbē massiliā p̄cipuo venerant obsequio. ei⁹ festiuitas. i. 6. kal. ianuarij celebrat.

Matthias apls nanōe bethlamites ex tribu iuda p̄nūero fuit elect⁹. sicut lucas in actib⁹ aploz p̄testat⁹ est. t post aduētū sp̄s sancti iudeā i sortē accepit p̄dicationi t miraculis insistebat. Narrāt certi ex historia ei⁹ q̄ treueris eē debet. q̄ mathias i lege dñi erat doctissimus: corpe mūdus: aio prudēs: i p̄silio p̄uidus: i sermone expedit⁹ iudei ei aduersātes: eū de blasphēmia accusabāt iō duos statuēt q̄ eū lapidib⁹ oppeterēt: a qdā aut̄ mē hec tormēta securi p̄cutit: extēsis manib⁹ sp̄m̄ deo redidit. Cui⁹ corp⁹ inde romā: ceteri paduā: reliq̄ treueris trāslatū ferūt. Eius aut̄ natale. vj. kal. marcij celebrat. Licet dē tpe ei⁹ martyrij varie referant̄ snie. Certū tamē est eū in locū iude scariothis substitutus ab aplis fuisse cum diuina fors sup̄ eum cecidit.

Lucas euangelista

Lucas euangelista xp̄i discipulus natione syrus ex antiochia arte medicus et greci sermonis non ignarus: sectator pauli apostoli: et ois eius peregrinationis comes individuus: sine ullo crimine fuit: hic cum duo intellexisset esse euangelia per matheum quidem in iudea: et marcum in italia. et ipse instigante spiritu sancto in achate partibus. per paulo didicerat suum prescripsit euangelium: de quo paulus. Misimus inquit cum illo fratrem cuius laus est in euangelio per oes ecclesias. Et ad collocendum. Salutat vos lucas medicus charissimus meus. Suum tamen euangelium non modo ab apostolo paulo didicerat: sed etiam a ceteris apostolis uti narrat. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt: et ministri fuerunt sermonis: ferunt etiam cum a beata dei genitrice maria (cuius familiaritate usus fuerat) edoctus fuisse. Hic etiam cum picture artis edoctus esset: propter conversationem quam iugiter cum beata virgine habuerat (ut scribit Damascenus) eius imaginem pluries depinxit. Et quibus nunc rome due prohibent: quarum una apud sanctam mariam de populo mariaveneratione custoditur. Descripsit et actus apostolorum: put ipse viderat. Cumque quatuor et lxx. annis sine uxore permansisset in bithynia. i. 8. die octobris. die obiit. Cuius ossa vigesimo postquam anno post tynopolim translata fuerunt. nunc padue in basilica sancte iustine quiescunt.

Elar arabum rex insignis philosophus et medicus et rhetor tempestate hac floruit. Qui in se ce-
tera sue doctrine opera: volumine de medicinis optimum a se compositum neroni transmisit. in quo non solum herbarum medicinalium: sed et lapidum species nomina et colores: ac quibus in regionibus valeant repiri scripsit. de quo etiam plinius meminit. **A**lectus quoque valens alter medicus grecus messalie adulterio nobilitatus: multa nactus potentia rome in medicinis novam sectam instituit: et se tam veteribus quam novissimis effrenata temeritate preposuit. Ippocratem supplantavit. ipsum tamen Galienus ignoratissimum fuisse ostendit.

Maria magdalena

Maria magdalena insignissima christi apostola ab adolescentia sua (ut sacra est historia) cum esset cunctis puellis pulchritudine prelata: ex marthe sororis lazari germani filia in magdalu castellum marito tradita fuit. Sed postquam voluptatum fallacia vanaque leticia seducta: hierosolimam petiit: magnasque opes patrimonij inter se diuidentes: marthe bethani a castellum prope hierosolimam ei castrum magdalu a quo nomen sortita est. Lazaro autem militie vacante per non modica hierosolimorum. hec quippe generis sui inemor peccatrix euasit. verum domino ihesu predicante culpas suas punire cepit et ad eum in domo symonis leprosi diuinum venit: ad pedesque eius retro accessit: ubi oberti lacrimas effundens pedes lavare cepit: et capillis capitis sui tergens exosculabatur: ungendoque preciosissimo ungebat (ut sacra est historia) dominus ad illam inquit Mulier remittuntur tibi peccata tua vade in pace. deinde christo quando vixit ardentiissime adhaesit. Eius quoque dilectione lazari fratrem quidam a mortuis suscitauit. Optumamque partem (eo testante) elegit post dominum ascensionem diuino nutu massilia venit: denique diuine contemplationi audaz asprum habere inuenit in loco diuinitus preposito: triginta annorum spacio hominibus incognita mansit ubi nec aqua fluens: nec arbor solacia et quilibet die septem horis canonicis ab angelis et cherubim eleuabatur et celestium agminum gloriosos decem corporibus etiam auribus reficiebatur. vnde diebus singulis his suauissimis satiatam diuinis per consuetudinem angelos ad proprium locum inde reuocata alimenter corporibus nullatenus indigebat. tandem reuelata per beatissimum maximum episcopum qui eadem dominica die in auroa cum de corpore migratura esset expectauit qui appens duobus cubitis a terra eleuata in medio aetate

Lucas
Euangelista

Maria
magdalena

loz nullo lumine circūdata supra eucharistia cum lacrimis spiritum deo reddidit vnde dieo kal. augusti.

Betta etas mundi

Clemens m^{ia}
papa m^{ia} petri

Anno mundi. 5294. Anno christi. 94.

Clemens patria romanus de regione celij montis. patre faustino domiciani
episcopo post petrum. tamen si plerique latinorum secundum putauerunt. ut ex epla ad
beatū iacobū hierosolimitanū episcopi missa constat. Verū hic oim modestissim^{us}
Linu^s et Cletu^s sponte sibi in tanto labore pretulit. Qui cū doctrina et religione
ac pietate insignis haberet eplas ecclesie noie edidit. Deinde ecclesiam romanam
institutis et morib^{us} confirmatur^{us}. constituit ne quis vnq^{ue} episcopus absente diacono ce
lebrare presumeret. Vetuit itē laicis ne quē clericorum accusare presumeret. et re
ligiones septē notarijs diuisit qui diligēter res gestas martyrum scriberet. Cle
mens autē pietate religione doctrina multos ad fidē xpi quotidie traducebat.
Quāobrem. P. tarquini^{us} sacrorū princeps cū Damertino vrbis prefecto traia
nū in christianos concitat^{us} cui^{us} imperio in insulā clemens deportat^{us}: vbi ad duo
milia christianorum ad secūda marmora damnatorū inuenit. Dum ibi aque penu
ria laboraret quā sexto miliario repetebāt clemens populi necessitate comotus
collē haud lōge positū pscēdēs agnū vidit: sub cui^{us} dextro pede fons diuini^{us}
abūdantē aquā scaturiebāt: q^{ui} qdē et recreari oēs sunt: et mlti ad fidē cōuersi vñ
mor^{is} traian^{us} satellites quosdā misit q^{ui} alligata collo ei^{us} anchora eū decimo kal.
decēbris iⁿ mare piecerunt. cui^{us} sacratissimū corp^{us} nō multo post ad lit^{us} delatū est
atq^{ue} eo loci sepultū vñ fons emanauerat: ei^{us} in morte dies. xij. sedes vacat:

Anno mundi. 5303. Anno christi. 104.

Anacleto v
papa m^{ia} petri

Anacleto natione grecus patria atheniensis antiocho patre nat^{us} Clemen
ti in pontificio succedit. Merue traiani t^{er} p^{ri}b^{us}. hūc Eusebi^{us} pretermittēs di
cit ipsū esse cletū. Damian^{us} tñ in cronica sua cletū ab anacleto patria et genere
mortis differre ostēdit. Nā cler^{us} natione roman^{us} sub domiciano. Anacleto^{us} vñ
atheniensis sū traiano mort^{is}. Hic autē et mēoria Petri cōposuit. et seorsū a ple
be loca vbi martyres sepelirent assignauit. et sacris ordinib^{us} semel mense decē
bris habitis presbyteros q^{uatuor}: diaconos tres: episcopus diuersis in locis sex nume
ro creauit. Et instituit et morib^{us} roman^{ae} ecclesiae pfirmatur^{us}. Constituit ne episcopus
a pauciorib^{us} q^{uam} a tribus ordinaret episcopus: simplex vñ sacerdos ab vno episcopo. et ne
episcopus alienos sūditos ordinare psumet. Tādē sū traiano pncipe vltio supplicio
pempto vacat episcopo dieb^{us}. 15. sedit autē annis. 9. mensib^{us} duob^{us} dies. 10.

Evaristus v
papa m^{ia} petri

Evaristus papa natione grecus: patre iudeo noie iuda ex bethleem ciuita
tis: et septē diaconos in ordinē redegit: qui custodirent episcopi predicantē ppter
st^{at}ū veritatis idē constituit ne plebis in episcopi accusatio recipere. Vetuit clāde
stina infimonia: et vt sponsus et sponsa a sacerdote benedicerent. Ordina
tiones ter habuit mense decēbris: ac presbyteros sex: diaconos duos: episcopus p di
uersa loca numero quinq^{ue} creauit. Deniq^{ue} vt quidā tradūt martyrio coronat^{us} vñ
timo traiani principis anno. Sed melius censent qui sub hadriano nōdum in
christianos placato id ei contigisse scribunt. Annis enim nouem sedit mensib^{us}
decem diebus duobus. Sepultus est autē in vaticano apud beati Petri corpus
vj. kal. nouēbris. Vacat tum sedes dies. xix.

Johannes missus in oleum

Johannes m^{ia}
missus in oleum feruens

Persecutionē secūda christianorum Domicianus. xij. sui imperij
anno post neronē in christianos exercere cepit. in qua et ioba
nes apl^{us} et euāgelista a domiciano impatore romā adductus post
immissione in olei feruentis dolū ex quo illesus exiuit: in patmos
insulam relegatus est. Post obitum domiciani ab exilio reuocatus
ephesum reuersus est. Domitilla virgo sanctissima flauij clementis
ex sorore neptis: quā idem sanctus clemens sacro velamine cōsecra
uerat: sub hac persecutione in pontā insulā deportat^{us}: longū exiliū
passa. In cubiculo a quodā tyrāno cū euphrosina et theodora atq^{ue}
alijs virginibus exusta est. Nicomedes item romanus presbiter
sub hac domicianā persecutione rome in via numentana passus est
Uermocoras quoq^{ue} aquilegiensis archiepiscopo diui marci disci
pulus cū multa genera penarū expertus fuisset: ad vltimum cum
fortunato archidiacono suo capitali sententia perpetuā gloriā sibi
comparauit: licet alij dicant eum sub nerone securi percussū mar
tyriū compleuisse. hic syrum papiensem episcopū habuit discipu
lum. Passiq^{ue} sunt inter ceteros Cletus et Anacleto apostolici: et alij
quoq^{ue} multi.

Persecutio secunda ecclesie fuit domo insu domiciani duodecimo Imperij sui anno
Et pax vniuersalis totius orbis vniuersi per pax seruatiū turbata est. et miles nationes se romanis op^{er}
miserabiles q^{ui} fideles martires romanis sunt. vnde iustitiam dicitur dicitur et fuit filia vniuersi
diti duodecimo domiciani imperatoris. p^{ri}mo quidem domianus fuit et multa domo conuulsa. sed mox
est crudelissima ac superbiissima. ita vt tanq^{ui} domi^{us} reli^{us} velle^{us} domianus quāplūm infestus. In d^uo hanc pax
domianus p^{er}secutus. Tandem omnia vniuersa in pax a pax occisus est. et tunc a d^uo sepalis

Linea summorum pontificum

Clemens

Anacleto

Evaristus

Titus prim⁹ vespasiani fili⁹ vñdecim⁹ romanorū impator: patre defūcto im-
perare cepit: vir certe natura benivolētissim⁹. virtutē autē titi filij vespasia-
nus tanti semp fecit: vt tumultuantib⁹ quibuscūq; ob cupiditatē imperadi dixerit
aut neminē aut filiū impio potiturū: et merito quidē cū ob virtutē et integritatē
animi titus amor et delicias humani generis haberet. Nam et eloquētissimus in
pace et fortissim⁹ in bello: et clementissim⁹ in delinquentes est habitus. Ita comis
et liberalis: vt nulli quicq; negaret: hoc cū reprehenderet amici: nō disce fere nemi-
nē a vultu principis tristēm discedē oportet. Addidit et illud: recordat⁹: qd nūbil
cūq; muneri dedit: amici diē pdidi. Qui et latine greceq; lingue peritissimus
fuit. Ideo aleanij pediani viri doctissimi familiaritate delectat⁹ est. Hic capta iu-
dea euerfis hierosolimis: tēploq; solo equato: ad sex centa milia hoīm interfecta
referunt. licet Joseph⁹ in eo bello captus vñdecies centena mili a ferro ac fame
eo bello perisse scribat: captaq; ad centū milia ac publice venundata. Benici⁹ iu-
deis triumpharūt pater et fili⁹ eodē curru vecti subsequente domiciano. equo albo
insidēte. Cui⁹ triūphi monimēta rome adhuc extant. Insculpta q; candelabra et
tabule veteris legis e templo ablata apparēt. Excessit tandem in eadē qua pater
villa p⁹ bienniu et menses duos diesq; xx. quā successerat. Altero et qdragesimo
etati anno: delatusq; ad sepulchrū est publico luctu: ac si parēte orbati oēs essent.

Domicianus titi frater et vespasiani fili⁹ duodecim⁹ romanorū impator: inf-
micia principatus quottidie sibi secretū horariū sumē solebat nec qdāq; am-
plus q; muscas captare et p acuto stilo cōfigere: vnde quidē pdiens interrogat⁹
esse ne quispiā cū cesare. Rndit p iocum ne musca quidē. Meroni q; aut gallici
le similioz quā patri vespasiano aut fratri moderacioz tñ primis annis est habi-
tus: mox in ingentia vicia. prupit: libidinis: desidie: tracidie: crudelitatis: mul-
tos ex nobilib⁹ interfecit: pterosq; in exiliū misit. Plurima tñ amplissima opa in
cendio absumpta restituit: sed oia sub titulo tantū suo ac sine villo pristini auto-
ris mēoria. Jus q; diligētē et industrie dixit: et bibliothecas incendio absum-
ptas impēssime reparare curauit missis ad alexandriā qui describerent. demū
criminib⁹ tantū odij in se cōcitauit: vt pene patris et fratris nomē abolerent: et
ad eā demētiā venit: vt se diūm ac deū vocari scribi coliq; iusserit. Tādē diuina su-
pnuente vltione a suis interficis in cubiculo: hui⁹ vo cadauer p vespiliones de-
latū ignominiose sepelī ano etati sue. 35. impij qntodecimo. Statura fuit. pce-
ra. vultu modesto. ruborisq; pleno. gradib⁹ oclis. pterea pulcher maxie i iuuenta.

Nerua tredecim⁹ romanorū impator post domicianū impator elect⁹: iā senio
fectus. Is moderate vire: tum publice tuz priuate princeps. equissimū se
atq; vtilē rei publice pstitit. hic suscepto impio cū oia ipi⁹ impij sceptratex pde-
cessoris tumultu offendisset: se equissimū atq; vtilē oib⁹ pstare conatus est vnde
et opa ex senatus decreto domiciani acta abrogata sunt. vñ multi ab exilio re-
diere. pleriq; vo bona sua quib⁹ antea spoliati fuerant hui⁹ beneficio recepe. ve-
rū post primū sui principat⁹ annū cū iam senio pmeret. et mors instaret. republi-
te catus traianū principē in filiū p adoptionē accipiēs: secūdo et septuagesimo
etatis anno morit⁹. Imperij vero sui anno primo et mense quarto. cui⁹ corpus i
hortis salustianis sepeliētes inter deos (ex senat⁹ decreto) reuulerunt.

Traianus genere hispan⁹ cognomēto vlp⁹ crinitus: decim⁹ quart⁹ romano
rū impator: imperiū accipiēs post neruā: militari gloria vrbāitate et mo-
deratione oēs principes supauit. Nā fines impij longe et late diffudit. Germa-
niā transrhenanā in pristinu statū reduxit. Baciā et multas transdanubiū gen-
tes impio romano subegit: parthos recepit. albanis regē dedit. Euphratē et ti-
grim. puincias fecit: osq; ad indie fines et mare rubrū accessit. Benic⁹ vbiq; ter-
rarū ita se equalē oib⁹ pbuit: vt vsq; ad iustiani tpa in creatione picipū sit ac-
clamatū felicioz sit augusto ac traiano melior. Preterea vo tante comutatis et hu-
manitatis fuit in visendis egrotis: salutadis amicis: vt ei tanta benignitas vi-
cio dare: vnde dictū illud impatore dignū pdiit. Talem priuatis impatore esse
oportere quales sibi priuatos optat habere: honores aut diuicias: facultates:
pma bene merentib⁹ eque distribuit. Nihil in vita agens: qd ad cōmunē vtili-
tatē nō pmeret. hac tanta gloria bello comiq; parta: apud seleuciā isaurie ciui-
tatē. pfluuiū ventris perijt. anno imperij eius decimo octauo mense sexto: cuius
ossa roma postea delata sunt: et in vrbe sepulta vna aurea in foro qd ipse struxit
sub colūna coelide que adhuc cernit⁹: cuius altitudo. cxi. pedum.

Linea Impera-
ratorum

Titus

Titus filius
vespasiani impator

Domicianus

Domicianus
filius domitiani

Nerua

Traianus

Traianus
filius vespasiani

Sexta etas mundi

Thimoteus pauli
apostoli discipulus

Thimothens

Titus pauli apli
discipulus

Dionysius
Ariopagita phis
philosophus

Dionysius ariopagita phis clarissimus in hac persecutioe domitiana cum clemente presbytero et rustico diacono in paulo passione meruit. cum a clemente pontifice ex precepto beati petri ad gallias predicationis gratia directus fuisset. et opus domini commissus ardentius egisset. a prefecto parisiensium urbis nomine f. stenno. una cum sociis nonagenarius prius colaphis. et contumacia ac derisus et super cratem ferream positus flammis nudus extensus et alia tormenta passus fuisset. tandem gentis fletis capite percussus martirium complevit. deinde caput suum inter brachia portavit angelo duce ad locum ubi postea requieuit. hic est ille dionysius qui athenis in passione domini ihesu dicitur. aut de natura panis aut tota mundi machina destruxit. Quae postea paulus apostolus baptizatus diligenter instruxit. et atheniensium episcopum ordinavit: ubi maximam regionis partem christiana fidei subiungavit. Deinde in galliis septimo idus octobris martirio coronatus: cui dominus habere multa preclara reliquit scripta. et cum ceteris apostolis (ut in libro de divinis nominibus ipsemet testatur domitiani dei genitricis interfuit) postea cum audisset apostolos petrum et paulum a nerone rome detentos ad eos visendos venit. inde a clemente episcopo ordinatus ut premissum est.

Dionysius

Victorinus Emiteus
venerabilis episcopus

Victorinus

Victorinus scitatus et miraculis clarus emiteus urbis dignissimus episcopus. is ex eo tempore ad nervam principem tam christianus adductus statim iussu ipsius capite decorsus suspensus in loco ubi putres et sulphuree aque emanabant. ubi cum per triiduum id mare cyri genus. per nomine ihesu christi constantissime persistisset. nonis septembris gloriose coronatus migravit ad christum. Sub nerva quoque impatore eutices et marcus passi sunt. Aurelianus enim sponsus domitille cum intelligeret eam plus diligere hos sanctos propter fidem et virtutem eorum et nereum et achileum iam martyrio coronatos ex licentia impetrata a nerva quasi servos per singula predia sua dimisit: ut terram quoti die foderent. Sed cum omnibus graciosi essent et miracula facerent. Tandem ab aureliano diversis penis occisi sunt. xvij. kal. Junij.

Johannes aplos et euangelista

Johannes
aplos et euangelista

Johannes apostolus et euangelista iacobi maioris ex zebedeo frater. et matre maria salome christi ihu predilectissimus. in minoris etate ad discipulatum ascriptus est. hunc virum sanctissimum usque ad traianum tempore pervenisse ferunt. qui cum asianas exerisset ecclesias: novissimum omnium scripsit euangelium. et ea quae a mattheo marco et luca conscripta fuerunt confirmavit: ferunt et ob eam rem a iohanne postremo factum. quo ebionitarum dogma surgens infringere quod assererent et impudenter quidem christum ante mariam non fuisse. eius enim divinam naturam Johannes explicat. In principio erat verbum etc. Scripsit et alia multa. tunc vero apocalypsim relegat a domitiano in pathmon insulam: quo postea interemptus et actus est ob nimiam crudelitatem a senatu relictus impante nerva ephesus rediit. ibique usque ad traianum principem exilio et scriptis ecclesias sustentans: senio confectus sexagesimo octavo per passionem christi anno in domino quieuit. Cum enim notum agita esset annorum dominica die a primo pullo eam tu intras ecclesiam: et populo predicans domum foveam quidam qua in ecclesia fieri iusserat intras: luce in mensa apparere ut videri non possit: quod recedere fovea plena manna scaturiente in terra e nec repulsi sunt e corpore eius. liber autem apocalypsis (ut dicitur in libro) scribit totius sacrae historiae quod latet finis.

Persecutio xpianoy tertia. Eū augeb at mirū imodū xpiana respu. Traianus lz singularis iusticie ⁊ humanitatis pnceps esset decimo impij sui annoꝝ quorūdā malignoy delatione puocat⁹. verit⁹ ne qd detrimenti romanū imperiū inde caperet. tertiā psecutionē in xpianos pcessit qua quidem multi interempti sunt. Et vō plinius secūdus qui tunc puincia gubernabat. misericordia ob multitudinē interēpto rū mor⁹ ad Traianū scribit. Innumera hoīm milia quotudie obtrūcari. in qbus nihil oīno sceleris deprehenderet. vt aliquid qd romanas leges offenderet: nisi hoc solū qd ante lucanos hymnos xpo cuidaz carent deo. adulteria vō aut buiūsimodi crimina apud eos illicita haberi. Unde pnotus Traianus rescribit christianos qdem nō esse requirendos: oblatos tñ puniri oportere.

Ignacius episcopus

Ignat⁹ eps antiochie ecclie terti⁹ post Petrū eps. bti Johānis euāgeliste discipul⁹ sub hac psecutione cū mult⁹ annis rexisset eccliaz a Traiano i antiochia capt⁹ ⁊ dānatus ad bestias. dum romā a satellitib⁹ traheret quos decē leopardos vocat. Dēs xpianos in itinere oīone vel lris in fide pfirmabat. Sic inquit⁹ vt ihm xpm inueniā. ignis: crux: bestie: cōfractio ossiū: ⁊ tot⁹ corpis ptenio ⁊ tormēta diaboli i me veniāt dūmodo christo fruār. Eū aut tam audiret leonū rugitū. frumētū xpi suz inqt. dentib⁹ bestiarū molar. vt panis mūd⁹ inueniār. Hic cū sup montē quendā staret audiuit angelos antiphonas cantātes q pnot⁹ ⁊ ipse in ecclia cātari instituit. Mariā qz in plurib⁹ quas ad eā scripsit eplas chrisi fiteram salutat. Morit⁹ aut martyrio vndecimo anno Traiani eiusqz reliquie antiochie iacuerunt ante portam daphnicam.

Traianus Epūs Antiochie

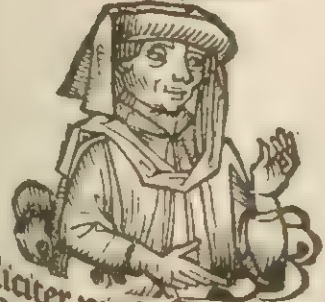
Eustachius cognomēto placidus: ipsi⁹ Traiani mīlitiū magister hac seuissima tēpestare vna cū vxore theospita nec nō ⁊ filijs eoz agapito ⁊ theospito. i 2. kal. octobris p xpo martyrio coronati sunt. quoz mīri legunt⁹ act⁹ de cōuersione eoz. Eū princeps militie esset ⁊ venationi opam daret vidit ceruū pce ceteri pulchriorē eū insecut⁹ ⁊ i loco sublimi ceru⁹ se fremasset inter cornua imago crucifixi apparuit. Qui christus allocutus. inde baptismum accepit.

Eustachius sine placidus

Ernes qz roman⁹ ciuis ⁊ illustrissim⁹ vrbis prefect⁹ ab Alexandro papa cū vxore ⁊ filijs ac sorore theodora atqz mille ducētis qnqzinta ei⁹ vni⁹ ⁊ eoz vxorib⁹ baptizat⁹. sub hac psecutiōe cōprehēsus pmo carceri mācipat⁹. deinde cedēte gladio. 5. kal. septēbris martiri⁹ gliaz cū oib⁹ pdicti⁹ ⁊ alijs plimis est adept⁹.

Iosephus

Ioseph⁹ iude⁹ dicit⁹ flau⁹ sacerdos ⁊ mathatie eius gētis sacerdotis fili⁹ historice qdez celeberrim⁹ mul tarqz rex pitissim⁹: dux belli iudeoy impantib⁹ pdictis nerone ⁊ reuqs a vespasiano ⁊ Tito ei⁹ filio iudea acqzita capis. ⁊ in fuitute honestā deducit. vir sane bonus ⁊ egregi⁹ q de xpo optime sensit. Is igit⁹ bello captus ac vita donatus qd ⁊ mortē neronis. ⁊ vespasianū impatorē breui futur⁹ predixerat. qd ⁊ factū est: ppter qd idē vespasian⁹ eū ab oī seruitute liberauit. romā deinde pducit⁹ tuz ciuitate tuz flauia familia donatus est. Vbi cū eisdē impatorib⁹ p annos quindecim feliter vixit. In qbus cū singularis eruditionis esset. de iudaica captiuitate septē libros scripsit. p qbus ⁊ statim (vt diuus refert hieronym⁹) rome pmeruit. Scripsit deinde alios viginti de antiqzate iudeoy ab exordio mūdi vsqz ad bellū iudaicū. Et alios duos aduersus apionē grāmaticū: atqz alia post se reliqt septa. Que oīa a ruffino aqlegesi in latinā linguā trāslata postea fuere. Et cū nat⁹ iosephus hic etiā qn xps: crucifixus fuerit: vixit vsqz ad traiani impatoris tpa. ⁊ rome gloriōsissime defecit.

Iosephus hystoricus celebris

Stacius

Stati⁹ neapolitanus sellis tñ epirotico oppido oriūdu⁹ rome floruit. ibidē de thebaico bello libz. xij. edidit. ⁊ libzū de achillis infantia. Itē siluarū libz p qbus rure albano donat⁹. Is admodū iuuenis claudia apolinaris filiā duxit vxorē. achillis vero etatem scribere orsus morte interceptus est.

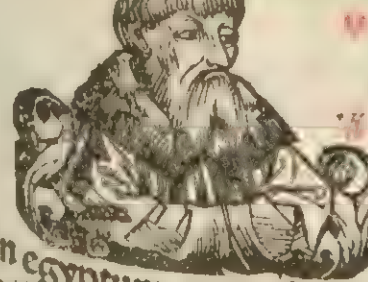
Marcialis Marcialis

Marcus valeri⁹ marcialis in hispania bilbilim patriā habet rome ob ingenij sui magnitudinem ⁊ epigrammata cōfecta magno in precio habitus. Is sub traiano senio cōfectus in patriā rediens obiit.

Iuuenalis poeta

Stella

Stellā quoqz patavinū poetā nō ignobilem cum his clariūse ferunt. hic vxorem violentillā eius litterature habuit quā vnice dilexit.

Iuuenalis

Iuuenalis poeta satyricus natione aquinas rome claruit libertini locupletis incertū alūnus an fili⁹: heres tñ. hic cū tpa figurate notasset. statim p honore militie quāqz octogenarius vrbis sumotus est. missus in egyptum cum cohorte. id supplicij genus placuit vt leui atqz ioculari delicto par esset. Vtū intra breuissimū tempus angore ⁊ tedio perijt ⁊ vsqz ad nerue tpa reuenit.

Mens vrbis gallie

Berta etas mūdi

Mens vetustissima clarissimaq; gallie belgice ciuitas mediomatricū appellata: a situ vrbū circūpo-
sitay q̄si media mater trius ciuitatū. ab aqlone em treuerim: a meridie tullum: ab occidere viridunū
habet: et ad oriētē ipsa ornatissime posita est. Mediomatices q; ppli inter belgas finitimi treueri
tulēfibus et triboeis hodie argētinenfibus hos metenses esse constat. Metis vō nomē a metio sortita est.
Is tñ eam non condidit sed vt instaurator ei nomen dedit vt scribit. Suffectus tederat nomen cui metius
vrbī. Cuz ea insignis vrbis deuicta fuit dum Julius cesar gallias conuerat. Postea clarissimus ac nobilis
romanus metius eā ampliavit: maioreq; ambitu menibus circūdedit. Nā eo veniēs p̄mū nobilitatē oēm
p vicinā oppidā: p̄q; vicinas vrbes in ciuitatē ipsas sumo gaudio reduxit. Eiq; nomen Metis imposuit.
Hec scripta in lapide sub terra reperto ostēdūt. Tpe quo cesar sua gallis intulit arma. Tūc mediomatricā
deuicta meti vrbē: ferunt et aliq diuidunū hoc est montē deorū dictā. A septentrione enī et occidente eminere
cernit. Posita est hec vrbis i ripis moselle et salie p̄plo frequēs: et in potētissimā euasit ciuitatē episcopales
et a clemēte episcopo patruo diui Clemētis pape iā prescripti quē petrus ordinauerat: predicationis grā
directo: sacru xpi euāgelius suscepit. Is clemēs nobilis patricius roman⁹: frater faustiniāni: patris clemē
tis pape: a beato petro baptizatus: cuz gallia diuersis errorib⁹ viueret euz ep̄m ordinauit: ad hunc locum
christo redimēdus delegit. Cū celeste presbytero: et felice diacono. Hi deinde in loco tribus milib⁹ ab vrbe
semito oratoriū in honore diui petri p̄struēt. Cui gozzia nomē impositū. Et princeps metēsis eos in ve
natione repiens in vrbem adduxit. Hec aut vrbis inclita robore virū fortissima: bellis et armis semp assue
ta: rez opulētia ditissima. agris: vinetis: nemorib⁹: aquisq; florētissima: pestifera tñ cōtagiōe pene deseri
ta fuit: cuz in loco statuto arenay vbi insigne edificū in formā theatri ab octauiano cōstrucius ingēs draco
latitabat: qui suo flatu loca inficiebat ut p portā meridionalē et orientālē ingressus cunctorū phibere. bea
tus clemens sua v̄tute ac doctrina pplm ad cultus diuinum pducēs: p stolā suā hoc aial et oē virus pestifel
rum amouit ut deinceps locus iste ab imundis aialibus tutior repiat: deinde eccliam sancti petri infra mu
ros totius pōtificat⁹ dñam cōstituit. inde p deuotionē ppli optime ornata stephano dicata cathedralis ordi
dinata fuit. Idem in amphiteatro basilicā pfecit. extra muros oratoriū scti iohannis baptiste. In senio q̄s
eccliam haud multuz ab vrbe distantē pfecit: ut liberius p̄tēplationi vacare posset: in q̄ et criptā fontēq; sa
lutiferuz fecit. Et añ ostiū arā in honore sui p̄ceptoris diui petri apli: et cuz hunc locus a sordibus maxi
mis dño acquisisset et ecclie metensi bono regimine p̄fuisset annis q̄nq; sup viginti et mensibus quatuor
nono kalendas decembris spm deo reddens vrbem metensem sua sanctitate insignē fecit.

Metis

Suetonius

Suetonius tranquillus historicus et caustidicus ac eplaz magister: natione Romanus ex patricia gente natus his tpiibus apud romanos in p̄cio fuit. Deinde sub adriano principe carus et acceptus magne auctoritatis euasit: eo qd plinio nouocomensi multa beniuolentia coniunctus fuerit. Sic cū eloquentissim⁹ esset vir: p̄clarū opus de i. 2. cesarib⁹ predictis edidit. In quo et mltas historias et annales veterū replicauit. Sed et de viris illustrib⁹ elegāti stilo libzū scripsit. que diuus hieronym⁹ nō dedignatus est imitari. Itē ludicrā historiam: necnō et de genere vestīū cōposuit: qd opus adhuc extare dicat. Ipsum tñ hadrianus imperator tandem a magistratu amouit. qd cū sabina eius vxore et imperatrice nimīā cōsuetudinē p̄traxisset: murmur quippe erat qd ipsa abuteret: puenit aut vsq; ad antonini veri impatoris tempora.

Plinius

plinius phus

Plinius secundus nouacomensis pbs et orator atq; historicus celeberrim⁹ p̄ hec tpa in p̄cio habet. qui licet pcuraciones publicas et cōtinuas quotidie sūma integritate administraret tñ liberalib⁹ studiis ita opam dabat: vt nō temere qd plura eo in ocio cōscribē p̄nisset. Erat em ei acre ingeniū: incredibile studiū: sūma vigilātia. Erat sane somni paratissim⁹. estate si quid otij: iacebat in sole: liber legebat. annotabat: excerpebat. Nihil em vnq; legit qd nō exciperet. dicere etiā solebat nullū esse libzū tā malū vt nō aliq; pte p̄desset. Perire qd omne temp⁹ arbitrabat qd studiis nō impartiret. hac intentione tot volumina pegit. De iaculatione equestri vnū. hunc cū prefectus ale militaret pari ingenio curaq; cōposuit. De vita pomponij secundū duo. a quo singulariter amat⁹: Belloz germanie. xx. quib⁹ oia que cū germanis romani bella gessere collegit. cū in germania militaret. Bubi sermonis octo nature historiarū. xxvij. opus diffusū eruditū: nec min⁹ variū qd ipsa natura. Perijt tandē cū missenēsi classi p̄esset. et flagrante vesuuiio ad explorādas ppius causas lyburnicas p̄tendisset: neq; (aduersantibus ventis) remeare posset: vi pulueris ac faulle oppressus est quinquagesimo et sexto vite sue anno.

Plutarchus

Plutarchus cherone⁹ pbs atq; historicus eloquentissim⁹ traiani⁹ p̄ceptor et institutor: p hoc temp⁹ et ingenio et auctoritate maxio in p̄cio habet. De quo polierates in suis historiis sic hz: plutarchus pbs: hō in sentētiis fidelis: in verbis luculentus: et in sacrario morz tātus arbiter fuit: vt facile principis posset dignosci p̄ceptor. hic itaq; principi et discipulo suo regnāti: quatuor in gerere conabat dei reuerentiā: sui cultū: officialiū disciplinā: ac subditoz affectū et p̄tectionē. Qui cū eruditissim⁹ eēt vir multos edidit libzōs: videlz de educādis liberis. de politica cōstitutione: de paciētia: de homero poeta: de magistratuū moderatione: de simphoniis: apothegmata que pleriq; nri dicta vel dicta noiarūt. Cū apud traianū cōiunctissime viueret munus p̄gratū illi sua industria collegit. Vitazq; p̄terea multoz tam grecoz qd latinoz viroz illustrius diffuse eleganterq; collegit. scripsit et alia multa.

Hi oēs sub tomiciano martyrio coronati sunt.

Egesippus

Dion pbs

Basilidas hereticus

Egesippū virū quidez scissim⁹ atq; doctissim⁹ hoc etiā tpe floruisse eusebi⁹ refert qd inter alia a pas sioe dñi nri ihu xpi: vsq; ad hāc etatē oēs ecclesiasticoz actū tenuit hostozias: vt qd rñ sectabat vitā: dicendi qd exprimeret caracterem.

Dion phus

Dion philosophus ex prusie ciuitate ortus p hoc tempus claruit et de regno multa conscripsit.

Basilidas hereticus

Basilidas quidā hereticus vir acutissim⁹ tēpe state hac finē fecit vite vigi ti tria volumina i euāgelij a se cōfecta post se reliquit. Agrippa autē cognomēto pastor xpianoz sui tpiis doctissim⁹ basilidis p̄dicti heretici volumina i euāgelij cōscripta sua doctrina m̄rifice p̄stauit atq; teridēs ad terrorem alioz.

Enodius martyr

Sileas martyriū passus apud macedoniā
Julianus ep̄s cenomanensis
Paulus episcopus
Saturninus ep̄s Tolosanus
Aristarcus martyr
Maron martyr
Marcialis ep̄s sanden.
Eutropius ep̄s Aquitanen.
Gregorius bellarus ep̄s Eutices et.

Hi sequētes sub Traiano floruerunt

Hereneus ep̄s Lugdunen.
Jouin⁹ p̄s et martyr. S. Dionysij disc.
Larannus carnoten. martyr
Lucianus beluacen. discipul⁹ beati petri
Eutropius ep̄s cantu. et Eufrosina
Eugens thol. S. Sulpicius
Santinus ep̄s mieldensis disc. dionysij
Thaurinus ep̄s eboracen.
Theodora. S. Serulianus
Sagenius ep̄s cameracen. disci. dionysij

Alexander primus
pa petri septima papa

Anno mundi. 5513.

Anno christi. 114.

Alexander papa patria romanus: pte alexandro: ex regione capite thauri natus. Vir quide inuenis etate: morib' senioz. euanisto succedens vsq; ad hadriani tpa puenit. Suaz scia atq; sanctitate magna senator ptem couertit ad dñm. Qui rei diuine curā diligentissime gerens nonnulla constituit decreta. 7 pmo quide decreto excoicat presumetes legatu aplicū impedire. Adauit itez ne clericus an secularē iudice accusaret. Statuit qz vt vna tm missa ab vno die vno celebraret 7 oblationē nō ex fermentato sed ex azimo facerent. Idē prim' ob memoriā passionis xpi in sacrificio addidit. Qui pridie qz pateret 7c. In- stituit item vt aqua quā sanctā appellam' sale admixta interpositis sacris ora- tionibus 7 i tēplis 7 i cubiculis ad fugādos demones retineret. Demū inter i numerosa miracula inf qbalbinā qtrini tribuni filiā sanauit. 7 ipsuz tribunū cū oī domo baptisasset: post ordinationes tres: qz habuit mēse decēbz martirio co- ronaf cū Euentio 7 Theodoro diaconis. 5. nonas maij. Sepelit qz i via nomē- rana vbi interfect' est: septimo ab vrbe miliario. Sedit annis decem: mensib' septem: diebus duobus. Vacauit aut sedes dies. 25.

Sixtus

Anno mundi. 5523.

Anno christi. 124.

Sixtus papa natione roman' patre pastore (vel vt alij volunt) heluidio. is diuine rei (vt par erat) curā gerens constituit: ne a quoq; nisi a ministris sa- croz mysteria: 7 vasa sancta tangerent. maxie vō a feminis. neue qd sacerdo- tes corpale vocāt ex alio qz ex lino pāno: 7 quide purissimo fieret. In celebra- tione vō mādauit vt sanct' sanct' deus sabaoth cantaret. Missarū em acta pri- mo nuda 7 simpliciter tractabant. Cū vero sixti tpius ppter frequētes cedes pauci reperirent qui nomen xpi. pferri auderent. Et galli christiani presules si bi deposcerent eo pegrinū romanū quē misit: qui cōfirmatis in fide gallis ro- man rediens vltimo supplicio afficif. At vō sixtus vbi ordinationes ter men- se decēbz habuisset: martirio coronaf: 7 in vaticano apud petrū sepelit. Sel- dit aut annis decem: mensib' tribus: diebus. xxi. Vacat tum sedes biduo tm.

Thelesphorus

Anno mundi. 5533.

Anno christi. 134.

Thelesphorus papa natione grecus: ex patre anachorita: antonini pū tpi- bus fuit. vir singularis doctrine 7 virtutis. Is constituit vt septē hebdo- madib' ante pasca ieiuniū obseruaret. vtz i natali dñi ihu xpi noctu tres misse celebrarent. Constituit idē vt an sacrificiū hymnus ille cantaret. Gloria i excelsis deo. At vō cū ordinationes quatuor mēse decēbz habuisset. creassetq; p̄bros qndecim. diaconos ocio. epos tredecim. martiriū subegēs apd bti petri corp' in vaticano sepelit. sedit annis vndecim: mētib' tribus: diebus. xxi. Vacat tum se- des dies septem.

Uiginus

Anno mundi. 5543.

Anno christi. 144.

Uiginus papa natione grecus patria atheniensis: patre philosopho. an- tonino pio impante thelesphoro successit. Is vrbis rome episcop' tū ma- xime clerū prudēter in ordinē redegit: gradus distribuit. Instituitq; ne templa sine celebratione dedicarent: neue augerent' diminuerent' qz sine arbitratu me- tropolitani vl' episcopi. Voluit itē vni saltē patrini 7 vna matrinā i baptismo vel pfirmatione interesse. Vir certe doctissim' q eplaz eruditionis plenā de vni- tate ac trinitate dei oib' xpifidelib' legendā scripsit. Beniq; bene de ecclia dei meritis cū ordinationes ter decēbz mēse habuisset. morif 7 apud beati petri corpus i vaticano sepelit tercio idus Ianuarij. Sedit annis quatuor: men- ses tres: dies quatuor. Sedes aut quatrduo tum vacat.

Pius

Anno mundi. 5553.

Anno christi. 154.

Pius papa natione italus patria aquileiensis patre ruffino. Ad. antonini veri tpa attigit. Habuit aut cōsuetudinē magnā cum hermete qui librum scripsit titulo pastoris insignitū. In quo angel' pastoris psonā induens ei mā- dat vt oib' psuadeat pasca die dñico celebrari: qd 7 fecit. Constituit item p- ne hereticus qspia ex iudeoz heresi baptizaret. Rogatu praxedis sanctissime femine termas nouati in vico patricij in honozē sororis sue diue pudenciane de- dicauit: multaq; dona huic templo obtulit: 7 sepius eodē in loco sacrificiū deo prestitit: vbi 7 fontē baptisimi constituit. Illis aut sacerdotibus penā statuit qui negligentes in attractando xpi sanguine 7 corpe aliquid perire pmitterent. 7 vbiq; deciderit lambi precepit. Clerū post ingentes virtutes vbi i ordinatio- nibus suis que quinq; fuere mēse decēbz: presbyteros decē 7 nouē: dia- conos nouem 7 viginti: epos decem creasset xpi martyr obiit. 7 apud beati petri corpus in vaticano sepelit quitojdus Julij. Sedit vō annis vndecim: mensi- bus quatuor: diebus tribus. Vacauit tum sedes dies tredecim.

Linea pontificum
Alexander primus

Sixtus

Ehelephorus

Uiginus

Pius

[Small text at the bottom of the page, likely a marginal note or a continuation of the text.]

Adrianus cognomēto heli⁹ cōsobrine traiani fili⁹ quidecim⁹ romanorū
impator. cuius origo vetustior a picentibus: posterior ab hispanienſi-
bus manat. cui⁹ mater domicia paulina gadib⁹ orta. natus aut fuit ro-
me ac decimo etatis anno patre orbatus traianū z celū eq̄tes tutores habuit.
Imbutusq; impēſi⁹ grecis studiis: ingenio ei⁹ sic ad ea sic declināte ut a nōnul-
lis greculus diceret. q̄ntodecimo anno ad patriā rediit ac militiā inijt. deinde
a traiano abductus a patriā p filio habit⁹. deinde imperiū accipiēs inter opti-
mos p̄ncipes merito annuerādus. Is p̄mo quidem xpianis aduersatus est:
postea cognita corū religione z pietate i eos admodū beneficus fuit. De pplo
romano bñ meritis: pater patrie statim appellat. nā liberalis: splēdidus: ma-
gnificus: clemēs: ac vtraq; lingua erudit⁹. musice medicinq; artis sciētissim⁹
fuit. z leges multas cōposuit. atheniēſib⁹ legē petentib⁹ ex draconis z solonis
ſnā iura cōposuit: z eis bibliothecā insignem retulit. Plutarchi cheronei sexti
agothoclis phoz doctrina ac familiaritate delectat⁹. fecit z rome ſui nois pon-
te q̄ adhuc extat. z sepulchrū in vaticano apud tyberim quo nūc artifices p ar-
te q̄ vtiunt⁹ que ſcī angeli castellū nūcupat. Mirificeq; plura alia edificauit: z po-
tissimū i iudea hierosolimā a tito euerſam: membris z edificiis instaurauit: z
adeo ampliavit ut passionis ihu xpi locū intra menia p̄cluserit. z ex ſuo nomie
heliā appellauit. p̄cepit ne cui iudeo ſed tñ xpianis introeundi facultas daret.
Deinde ingruēte tristissima valitudine antoninū (qui postea p̄dict⁹) adoptauit
post hec baias petijt vbi die sexto duū iuliarū perijt morbo intercutaneo: vige-
ſimosecūdo impij ſui anno. vixit annis. lxxij. ac ſepeliſ puteolis i villa ciceronia
na. Statura fuit p̄cer⁹. forma cōptus: flexo ad pectine capillo. p̄missa barba.

Antonin⁹ pius sedecim⁹ romanorū impator: vna cū filiis aurelio lucioq; im-
perij principatū suscepit. hic adriani gener z p adoptionē fili⁹: paternum
gen⁹ e galia origine habuit. Impauit aut tanta modestia z benignitate. ut me-
rito p̄j cognomēntū adept⁹ ſit. ac pater patrie appellat⁹. Nulli em̄ vnq; tuz pri-
uati tuz publice acerb⁹ fuit. z hoc verbū p̄sepe dixiſſe ferūt: malle ſe vnū ciuē
ſeruare q̄ mille hoſtes occidere. Tāte aut iuſticie pius fuit: ut multi reges mul-
teq; nationes poſitis ei⁹ iuſſu armis ad hoies cōtrouerſias ſuas liteſq; deferret
ei⁹ ſedēq; ſnīe ſtatim pareret. fuit aut ſtatura eleuata decorus. ſed cū eet longus
z ſenex incuruaret q̄: ſilicijſ tabulis i pectore poſitis ſciebat. ut rect⁹ ince-
deret: fuit voce rauca z ſonora. Cū iocūditate a ſenatu diuus eſt appellatus cui⁹
oēs ei⁹ pietatē clemētiā: ingeniū: ſanctimoniā laudarent: ut cū numia pompi-
lio bonorū oīm ſnā compari pōt. Is p̄terea cū tyberis inundatione plurima ro-
me vexaſſet edificia tuz priuata tum publica ſua impēſa ciues i reſtituēda vrbe
liberaliſſime iuuit. Tarraconēſez z caietanū portū reſtituit. Ob hec merita po-
pulus romanus mortuo circenſes z templū cōſtituit. Perijt anno ſeptuageſi-
mo cum imperaſſet annis duobus z viginti: mēſibus tribus: apud lorū villā
duodecimo ab vrbe miliario diſtante quaſi dormiret ſpiritu reddidit.

Marcus antonin⁹ qui z verus cognomēto p̄hs nat⁹ rome i mōte celio edu-
catus in eo loco in domo aut ſui veri iuxta edes laterani: vſus grāmatic
grecō alexandro. oratorib⁹ aut p̄cipue frontono. cui z ſtatū in ſenatu petijt.
Aſſectus in impatoriā dignitatē ad domū tñ appolonij diſcedi cā venit. Audi-
uit z ſextū plutarchi nepotem. Educatus q̄ in hadriani gremio illū veriſſimum
nominabat. deinde vna cū L. aurelio cōmodo fratre annis decē z nouem impe-
riū equo iure adminiſtrauit. Bellū aut cōtra parthos ſimul ſuſceptū admirabi-
li virtute z felicitate geſſerūt: de hoſtibuſq; triumpharūt. Verum nō multo poſt
apoplexie morbo e medio ſublato cōmodo fratre. antonin⁹ ſolus imperiū obti-
net. fuit aut a teneris annis ei⁹ dē animi: ei⁹ dēq; vult⁹ in quauis fortuna. z
quia benignitas nature cū doctrina in eo certabat: merito ab omnib⁹ philo-
ſophis appellatus eſt. philoſophia tñ cū a rebus bellicis nequaq; retardauit
iſtā germanos: marcomānos: ſquados: ſarmatas ingēti v̄tute z felicitate vna
cū filio cōmodo antonino ſupauit: ac triūphū egit. Iturus aut ad hoc bellū cū
nō haberet vñ ſtipēdia militib⁹ p̄beret: ex hauſto erario oēm impatoriā ſuppel-
lectilē: oēmq; ornatū vxoris i ſoro traiani haſte ſubiecit. Verū cū poſtea ſupa-
ro hoſte i patriā rediſſet: emptorib⁹ p̄cia reſtituit. nemī tñ moleſt⁹ fuit: q̄ reddē
empta noluiſſet. parta victoria i oēs de re publica meritos liberalis fuit. Tribu-
ta q̄buſdā puicijſ remiſit. leges ſeuēriores nouis p̄ſtitutionib⁹ tpauit: his re-
bus geſſi factū ē: ut ab oib⁹ ita amaret⁹: ut ſacrilegi nomē incurreret q̄ ei⁹ imagi-
nē domi nō habuiſſet. Poſtremo i pānonia p̄ſtitut⁹ repētino morte iterijt. Bi-
niſſo em̄ filio ne i cū morib⁹ trāſiret: nocte aiaz eſſlauit. xvij. impij āno vite. lxxj

Linea Impe-
rator
Adrianus

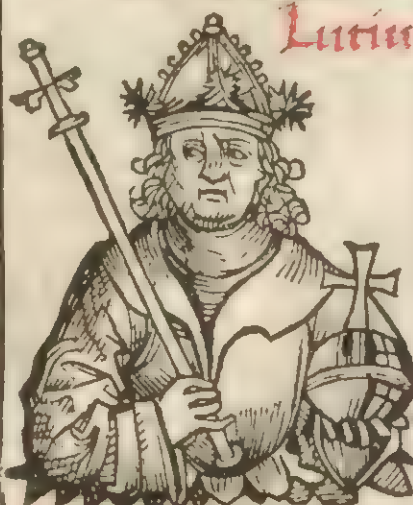
Antonius pius

Marcus Anto-
ninus verus

Lucius aure-
li⁹ Commodus

Iste adrianus in milis

comendatur. et quia iam factus est
quasi fuit in omni forma. p̄cedit om-
ne aſſum ſine p̄ceſſu modū
et ad complē-
ti ſacilitas daretur.
ut ſibi ſim deſertū appellat. Deſertū enim eſt
et inuolūta. Deſertū
in eis p̄ſeruat. Deſertū
et ſi daretur. Deſertū

Santa Sophia et filii eius
Quarta persecutio facta fuit iussu Marti Antonini
Besta etas mundi

Quarta persecutio ecclesie tpe marci antonini et lucij aurelij facta est: multique martyrio coronati sunt: ipsas tamen persecutione secuta est lues magna: que multas late puincias deuastauit: maximeq; italia adeo at- trinit: ut passim ville et agri sine cultore et habitatore remanerent. ab armis denique nulla vnquam quies erat: sed per omne orientem: illirici: italia: gallia bella feruebant. Terremotus quoque non sine interitu ciuitatus et inundationes fluminum crebrescebant: et locuste agros infestabant.

Sophia

Sabina

S. Sabina

Quirinus

S. Quirinus

Papias

Papias

et certe doctissimus est habitus quem etiam multi secuti ob doctrinam sunt ut hereneus: appollinaris: tertullianus: victorinus pictauensis: lactancius: firmianus: quadratus quoque predictus.

Aristides autem atheniensis presbiter sub pristino habitu christi discipulus volumine nostri dogmatis ratione continens eodem tpe quo et quadratus adriano principi obtulit. his autem apologeticis libris factum est ut adrianus iniustum fore existimas christianos indicta causa ubique occidi. Minucio fundano alie proconsuli scripserit: neminem occiden-

Sophia matrona nobilis cum tribus filiabus fide. spes et caritate ad urbem venit: et exemplo religionis sue et sobrietatis multas nobiles seminas peruertit ad christum. quod cum adriano impatori nuntiatum fuisset: eas adduci iussit: quod cum pulcherrime essent et idivinis scripturis erudite post longam concertationem martyrio vitam finire per varia tormenta. Mater deinde corpora filiarum in decimo octavo milario ab urbe sepeliuit et lacrimis diceret. filie mee accipite me ad vos: veluti sopore depressa in pace deui.

Seraphia anthiocena virgo per hoc tempus rome pro christo passa: que missa in obscurissimum locum duobus lasciuis viris illudenda tradita: cum illece permansit: lapidibus inflammati: et iussu perfidis sustibus durissime cesa: deinde gladio necata est. quam sabina per eam conuersa in suo sepulchro poni fecit. quarto kal. augusti.

Sabina illustrissima mulier: uxor quondam preclariissimi valentiniani et herodis metallarii filia. quam seraphia predicta in fide christi iussu edocta: operibus misericordie insistens his tumultibus apud romam in auentino monte a prefecto urbis rabidissimo nomine belpidio cum nollet sacrificare diis gladio percussa: martyrii palmam adeptam est: quarto kal. septembris. Ambarum autem corpora nunc rome in ecclesia sancte sabine quiescunt.

Quadratus atheniensis episcopus et apostolorum discipulus vir utique doctissimus hac tempestate ecclesiarum gradibus terrore dispersam fide et industria congregans: etiam librum per christum ne religionis defensione composuit: plenum fidei et rationis atque applica doctrina dignum: quo edito ad ultimum pro ipsius defensione passus est. septimo kal. Junij.

Quirinus primo tribunus postea episcopus factus: per id tempus apud illiricos id est sclauoniam in sciscia urbe. id est. nonis Junij martyr christi obiit. Nam (ut prudenter ait) ligato ad manum eius molari saxo in flumine precipitatus est. et cum altatibus diu locutus fuisset: ne eius terrentur supplicio: vix periculis ut mergeret obtinuit. Zenon quoque patricius romanus cum decem milibus et ducentis fratribus rome ad guttam iugiter manantem sub hoc tumultu per christum interfectus est.

Abathus prunicerius cum decem milibus in monte ararath nuntius qui per angelum victoriam contra hostes obtinuit cum adrianus et antoninus quem adoptauerat eos christianos esse sensissent lacrimantes eos primo flagellari deinde multitudine clauorum acutissimorum trigenorum spargi in terram perire. stadia iusserunt ut sancti nudis pedibus super eos incederent. angelus autem antecessor clauos colligebat ne lederent: tandem ad instar christi martyrium passi sunt: et aie eorum translate ad superos.

Papias hierosolimitanus episcopus iohannis apostoli auditor: qui non tam historie veteris discipulorum dominus: quantum voce aristonis et senioris iohannis adhuc viuens delectatus est. unde apparet ex ipsa nominum dinumeratione cum omnino se apostolorum mentionem fecisset. alium esse iohannem qui inter apostolos locat. alium seniore iohannem quem post aristone numerat.

Seraphia

Quadratus

Achacius

Aristides

In matrem cognovit

Secundus pbs atheniensis

Secundus atheniensis pbs hoc tpe in pado fuit qui semp silentiū seruās pythagorica vitā duxit: cuius taciturnitas cā hec fuit. Qd cū matrē ppriā de illicito cōcubitu tēptasset: et illa (incognito filio) assensisset: vt cū cognouit esse filiū pē pudore spm exhalauit: qd aiaduertens secundus id matrē propter suā loquelā accidisse: hanc a se in posterū exegit penā: vt de cetero vnq; nemini loqueretur: quod cū hadriano qui apud athenas esset nunciatū fuisset: ipsum illico accersiri fecit. quē cū nec salutatione nec exhortatione aut minis a taciturnitatis pposito retrahere potuisset: admiratus ipsius taciturnitatē atq; constantiā dixit. Cū ista silentij lex a te nullo modo solui pōt: manu tñ tua ppleumantibus meis respondere digneris. Et interrogans dixit. Quid est deus. Ille pfestim rescripsit. Deus est immortalis mens incōtemplabilis celsitudo forma multiformis multiplexq; spiritus: incogitabilis inquisitio: omnia continens lux indeficiens et optimū bonus fuere et alia multa hadriani propleumata philosopho proposita.

Quid est deus

Tiburina latine regionis ciuitatē que hodie vetus tibur appellat p hoc tēpus hadrianus imperator (vt helius sparcianus historicus testat) miro sumptu edificauit. et ex villa oppidum fecit. ille quippe ciuitas. i. 6. passuū milibus a roma distare videt. et iuxta amenem flumiū in diuoso loco constituta est. quam tñ ciuitatē longe ante romanā urbem a grecis originem et cōditionē habuisse Strabo et Virgilius volunt. aiunt em̄ qd ipsius primus cōditōr fuit quidā tiburinus coracis et catilli frater. Hi nāq; fratres thebani fuere: qui post thebanorū interitiū a patre in italia pgeniti: singuli postea oppidū ex suo nomine pstruxere qd testis est quidā mons ppinquus qui catillus adhuc dicit. Et corax aliud oppidum famosum inter volscos erexit. Fuit itaq; tiburina hec quondā nobilis ciuitas cui etiā testimonia phibet. p pinque adhuc extantes ipsius antiquae ciuitatis ingentes et magnifice edificiorū ruine: que dignitatē vrbis pre se ferunt. eo siquidē loco tiburinus lapis fortissimus fodit: qui ad cōstruēdam cōseruandāq; romanā urbē multū aduimēto fuit. Hanc em̄ urbē fridericus cognomēto barbarossa impator: ab alijs theotonis supiorib; annis dirutā reedificauit. et deinde multi sumi pōtiffices multiq; cardinales aurere et mlti edificijs illustraū. ex hac simplici roman' pōtifer et alij viri scia et dignitate clarissimi ortū habuere

Tiburina ciuitas

Tiburina Civitas

Galienus Medicus Sexta etas mundi

Galienus medicus

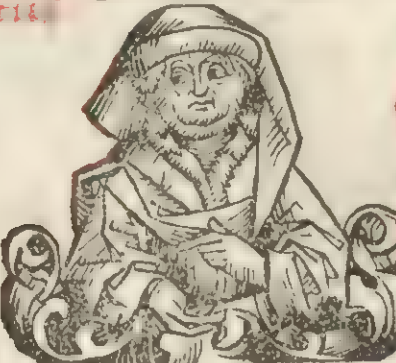

Justinus pbs

Justinus pbs

Cerdo hereticus

Valentinianus hereticus

Valentinianus hereticus

Melito episcopus

Galienus medicus doctissimus vir fuit natione grecus: patria sibi ppsam dicitur. Guitas asie: statura magnus: spatulas et humeros latos et grossos hns: colore brunus: delectatus i cantu et alkimia. natus ex patre diuite et largo: sciens in astrologia arismetica et alijs bmo. Magistru habuit taliu: ad medicinam diuinitus inductus. circueis mudu. p acquireda scia: padebat paru: ses tm fieu bus et pane ptetus cena erat ei copiosa. a paruulo deditus studio medicine. deci monono em etatis anno cu discipulis athanei de medicina disputauit. ab eis reputatus litigiosus: qz logicus erat. hi em sibi obijcietes dicebat. hic qde nutrit in dialectica multa inde repletus cotagione. Claruit aut tpb diui antonini p. Muq in curis erubuit: nuq in pnostico errauit. Aferit aut constantinus eu. L. et L. libros edidisse. annos tande vixit. lxxxvij. Et vt quida ferunt in mari mortuus est cu ad videda miracula oli xpi accederet et mundinus dicit. Merito q medi coru princeps dici debet: qui ea in arte oes preter hippocrate supasse credit. et hippocratis scripta miro explanauit ingenio.

Aquila

Aquila

Marcion hereticus

Marcion hereticus

Thophilus eps

Thophilus eps

Appolinaris eps

Appolinaris eps

Justinus pbs ex neapoli urbe palestine his tpb p fide xpi multu elaborauit: q et antonino pio pncipi ac filijs eius libru dedit q gentes scriptu: et dialo gu q triphone pncipe iudeor habuit. Inuictus est et i marcionem q cerdonis dogma secutus: alter bonu aliteru iustu dnm asseruit: taq duo pncipia creatio nis et bonitas. Impugnauit et crescentem cynicu vt gu losum: cuius insidijs ad extremu circumentus p digni tate christiani nois sanguinem fudit.

Aquila qz iudeus natione ponticus cu psallia vxo re edicto claudij discedes vsq ad hec tpa (vt no nulli aut) supuixit. secundus mosaice legis interpres post illos septuaginta q philadelphi tpbis fuere. et li bros veteri testameti ex hebreo i grecu optie trastulit et pphie verba de vrgine maria. plata ad iunecula qua dam ascripsit.

Erdo qda hereticus a quo cerdoniani heretici no me acceperunt: p hoc tepus insaniendo vaticinare simulat. Asserbat naq duo fuisse pncipia pncipia pncipia.

Marcion item hereticus et discipulus stoic pbs cu mgro suo delirare cepit: dices xpi patre no fuisse deu creator: q p filiu mudu fecerat. et cu aliqn po licarpo rome obuia factus fuisset. interrogaretq an se agsceret. cogisco (rudit policarpo) pmo genitu diaboli.

Valentinianus ali hereticus platonius pbs a q Valentiniana heresis noiata est: eode qz tpe inua luit. hi aut valentiniani cuiusda platonici sectatores dicebat xpm de corpore vrgis nati fuisse: sed per eas taq per fistula quenda purum transisse.

Thophilus anthiocensis ecclie eps et ipse his die bus floruit: et marcionem pdictu hereticu libru edidit impante. Ad. antonio. Scripsit et libru q hermo genis heresis q mam no nam introduces: deo aut no nature eade copauit: mam elemetoz et deu appellas. Tria qz volumina cotra etbolu coposuit et plura alia.

Melito seu miletus asianus natione sordensis eps frontonisq oratoris discipulus multo in precio his tpbis fuit: et libru de doctrina christiana. Ad. antonino tradidit. huius ingenu tertulianus (vt scribit hieronymus) mirummodu laudat: dicitq a plerisq nostror prophetas habitu esse. eo q multa pphetica scripserit testimonia: et alia multa.

Appolinaris asie hieropolitanus eps huius tpe in precio est habitus qui insigne volumen de fide xpi. Ad. antonio secudo tradidit. Scripsit et in catha phrigas qui tunc etia cum prisca et maximilla infanie bant vaticinantes. Incipiente tamen montano. sed et alios aduersus gentes quinq libros scripsit. Extant et alij duo de veritate.

Policarpus

Policarpus
Iohannis apli discipulus. smirneus eps ab eo creatus. ac totius
asie religione & doctrina tuz sacre princeps: hoc anno pio presulante romā
veniens: plurimos fideiū marciāis & valentiniani falsa psuasionē deceptos ad
fidē reduxit. Cū aut marcion obuiā habuisset eū primogenitū diaboli dixit. Me
gabat em patre xpi deū esse creatorē: qui p filiū mundū fecerat. Postea p impē
rante. M. antonino & L. aurelio cōmodo quarta post nerone psecutione smirne
sedente a pconsule igni crematus est. Cū quo etiā. xij. ex philadelpbia veniētes
martyriū cōsummauerē. hic cū esset doctissimus ac sanctissim⁹ vnā ad philippēses
pūtlē scripsit eplam. passus est aut septimo kal. february.

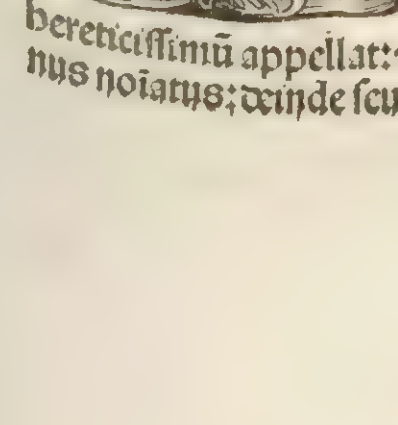
Felicitas cū septē filijs

Felicitas
romana femia matrona siquidē scīssima
p hoc temp⁹ vna cū septē filijs suis scz ianuario: fe
lice philippo: scylano: alexandro: vitale atq; marziale:
rome martyriū suscepit. Dec em pīssima mulier mēte & corpē felicitas. hos septē
filios deū colere docuit: vt coronā martyrii acciperēt. Et primo quidē ianuarus
primogenit⁹ post virgarū verbera: plūbatīs occisus est. felix vō & philipp⁹ fusti
bus mactati. Syllan⁹ pcepitio trucidat⁹ interemptus. Alexander demq; & vita
lis atq; marcialis capitali snia sunt puniti. Nouissime aut & mater ipsa felicitas
preter matrū cōsuetudinē: & ipsa gladio necata est. A quib⁹ magnū spectaculū fi
dei nostre ante oculos positū est. Eoz dies celebrat. vj. ydus Julij.

Aulus Gellius
romanus orator & insignis quidē
grammaticus hoc tpe clarus existēs agnoscat. Qui
inter cetera sue virtutis opatū e roma p biemē
in atticā proficiscere terrā. cōmetarios celebres edidit
quos in libros. xix. diuidens de noctis atticis titulo p
notauit. ideo de eo scribit. Si quē cecropia clarus latiaq;
camena esse iuuat: gelli scripta pbanda legat. Attica nox
luci nūq; cessura diurne. Ad varias artes q; bene mōstrat
iter.

Apelles
hereticus
hereticissimū appellat: & suis scriptis percomode irridere conat. Tacianus quoq; hereticus primo xpia
nus noiatus: deinde seueriani heretici ab eo processerūt hi oēm cōitū spurcū putabant

Policarpus
Iohannis apli discipulus. smirneus eps ab eo creatus. ac totius
asie religione & doctrina tuz sacre princeps: hoc anno pio presulante romā
veniens: plurimos fideiū marciāis & valentiniani falsa psuasionē deceptos ad
fidē reduxit. Cū aut marcion obuiā habuisset eū primogenitū diaboli dixit. Me
gabat em patre xpi deū esse creatorē: qui p filiū mundū fecerat. Postea p impē
rante. M. antonino & L. aurelio cōmodo quarta post nerone psecutione smirne
sedente a pconsule igni crematus est. Cū quo etiā. xij. ex philadelpbia veniētes
martyriū cōsummauerē. hic cū esset doctissimus ac sanctissim⁹ vnā ad philippēses
pūtlē scripsit eplam. passus est aut septimo kal. february.

Raxedis
virgo sanctissima: beatissimi pudētis
romani filia: & gloriosissime pudētianē vginis so
roz. virgo siquidē i diuina lege eruditissima p hoc temp⁹
vsq; ad anicetū fuit postq; patrimoniū suū vna cū sozo
re p dicta in sustentatione pauperū erogasset: & totū vite sue temp⁹ ipsi vigilijs &
orōnibus atq; ieiunijs assiduis cōtinuasset: & vniuersam familiā numero. 90. ma
numississet. At postq; multoz martyriū corpa sepelisset. & ipa beatissima. xij. kal.
augusti migravit ad dñm coronā iusticie acceptura. Et via salaria iuxta sororem
suā pudētianā i cimiterio priscille sepelīt. q; etiā die ei⁹ natale a cūctis fidelibus
celebrat.

Felicitas
romana femia matrona siquidē scīssima
p hoc temp⁹ vna cū septē filijs suis scz ianuario: fe
lice philippo: scylano: alexandro: vitale atq; marziale:
rome martyriū suscepit. Dec em pīssima mulier mēte & corpē felicitas. hos septē
filios deū colere docuit: vt coronā martyrii acciperēt. Et primo quidē ianuarus
primogenit⁹ post virgarū verbera: plūbatīs occisus est. felix vō & philipp⁹ fusti
bus mactati. Syllan⁹ pcepitio trucidat⁹ interemptus. Alexander demq; & vita
lis atq; marcialis capitali snia sunt puniti. Nouissime aut & mater ipsa felicitas
preter matrū cōsuetudinē: & ipsa gladio necata est. A quib⁹ magnū spectaculū fi
dei nostre ante oculos positū est. Eoz dies celebrat. vj. ydus Julij.

Ptolomeus
astronomus
logus: qui post tpa adriani impatoris claruit hoc tē
pore agnoscat. qui vir pstantissimus plus a stronomie ad
didit q; id totum quod ante scriptum inuenit. Nam & almagestum opus diuinum
& perspectiuā edidit. De iudicijs etiā quadripartiū opus. & centiloquiū ac alios
multos cōscripsit libros. Vixitq; annis. 88. Et eius aut puerbijs hec duo notāda
inferimus. Inter boies qui nō curāt in cuius manu sit mūdus: hic mūdō. altior est
Et illud. Qui p alios nō corrigūt: nec ali per eum corrigent. Quanto magis fini
appropinquaueris tanto bonū cum augm ento operare.

Aulus Gellius
romanus orator & insignis quidē
grammaticus hoc tpe clarus existēs agnoscat. Qui
inter cetera sue virtutis opatū e roma p biemē
in atticā proficiscere terrā. cōmetarios celebres edidit
quos in libros. xix. diuidens de noctis atticis titulo p
notauit. ideo de eo scribit. Si quē cecropia clarus latiaq;
camena esse iuuat: gelli scripta pbanda legat. Attica nox
luci nūq; cessura diurne. Ad varias artes q; bene mōstrat
iter.

Apelles
hereticus
Athaphrigarū heresim non desunt qui dicant hoc
tempore ortam auctore montano. Is em mōtanus
heresiarcha pessimus natione pbygius nominauit se pa
rachitum in pbygia & multos seduxit & eandē regionē cū
vicinis regionibus ac multis erroribus infect. Ibiq; &
priscam & maximillā clarissimas mulieres adeo seduxit:
vt relictis viris suis secum publice incederent: & se ei⁹ in
spiratione prophetissas dicerent. hi capadbrugie donum spūs sancti non in apo
stolis: sed in se tantum traditum fuisse affirmabant.

Apelles
hereticus
Apelles alius hereticus in grecia fuit. Is dicebat xpm non deum in verita
te sed hoim fantasia hoibus apparuisse. hunc theodocion vir eruditissim⁹
bereticissimū appellat: & suis scriptis percomode irridere conat. Tacianus quoq; hereticus primo xpia
nus noiatus: deinde seueriani heretici ab eo processerūt hi oēm cōitū spurcū putabant

Policarpus
episcopus smirne

Raxedis
virgo

Felicitas
tu septem filijs

Ptolomeus
astronomus

Ptolomeus
astronomus

Montanus
hereticus

Apelles
hereticus
in grecia

Berta etas mūdi

Anicetus ^{papa}
an pa petri

Anno mundi. 5363.

Anno christi. 164.

Anicetus papa natione syrus patre iohāne de vico marco vel (vt Damaso placet) de humilia vir moribus insignis; ecclesie romane consulens ne moribus petulantū quorūdā labefactaret. Instituit ne clericus vllō modo comam nutret fm apli pceptū. Neue epos consecrari posset a paucioribus q̄ a tribus eiusdē ordinis viris. 7 plura alia ordinauit. Et vbi ex ordinationibus quinq; q̄s decebri habuit p̄sbtos. xix. diaconos quatuor. epos nouē creasset. martyrio coronatus ac sepultus est i calixti cimiterio via appia. xv. kal. maij. Sedit ānos vndecim; mēses quatuor; dies tres. Sedes vō dies. xvij. post eius mortē vacat.

Anno mundi. 5373.

Anno christi. 174.

Sothet ^{papa}

Sothenes papa natione capanus ex fundano oppido p̄e concordio tpibus. L. comodi fuit. Is lz in multis piculis p̄stitutus: animū tñ in tātis malis ad rez diuinā cōuertēs. Instituit ne monacha vlla pallā attrectaret. neue ihus i acerrā poneret duz sacrificia fierēt. Eius extabat epla hac de re scripta ad epos italie. Instituit itē ne legitima haberet vxor: nisi cui sacerdos ex instituto benedixisset. 7 quā parentes solēni pōpa more xpiano marito collocassent: reiciēs multa picula ex prestigijs 7 magicis artibus improborū: q̄ i nouas nuptias ea dere solēt. Et vbi p ordinationes q̄nq; mēse decebris habitas p̄sbtos octo. epi scopos vndeci creasset: moris ac sepelir via appia i cimiterio calixti. sedit ānos nouē: mēses tres: dies vñ 7 viginti. vacat tuz sedes dies totidē.

Anno mundi. 5383.

Anno christi. 184.

Eleutherius ^{papa}

Eleutherius papa natione grecus patria nicopolitanus p̄e abundio. L. Antonino comodo impante fuit. Is statuit ne quis ob supstitionē cibi ge- nus vllū respiceret: quo humana cōsuetudo vsceret. Noluit p̄terea quēpiā de gradu suo deici: nisi accusatus reus criminis cōuinceret. huius q̄s pontificatu 7 ecclesijs pax data est 7 quies: 7 nomē xpianū p oēm terrā mirūimodū auctū rome potissimū vbi multi ex nobilitate romana cū cōiugibus 7 liberis in fides recepti baptisimi caractere notati sunt. A lucio rege britāno eplam accepit: vt se ac suos in xpianorū numerū suscipet. Tandē vbi ex tribus ordinationibus mēse decebris habitis p̄sbtos ac epos ordinasset. moris 7 apud bti petri corpus sepelir. vij. kal. Junij. Sedit aut annos. xv. mēses tres: dies duos. Vacat tuz sedes dies quinq;.

Anno mundi. 5393.

Anno christi. 194.

Victor ^{papa}

Victor papa natione apher patre felice qui rei publice xpiane vt par erat ci- urā gerens: cōstituit vt pasca dñica die a. xij. luna primi mēsis vsq; i. xxj. celebraret: cū prius cū iudeis. i. 4. luna celebrabat. Quis decreuit postea i cō- cilio nī: eno cōfirmatū fuit: ne iudeos imitari videremur. hic cū doctissimus cēt pōtifer quedā de regionib; cōposuit volumina: deinde martyrio moris 7 apud beatū petrū i vaticano sepelir. cuius diē festū q̄nto kal. augi. sti celebramus. se- dit aut annis. x. mēsibus tribus: diebus. x. At sedes dies. xij. tum vacat.

Anno mundi. 5403.

Anno christi. 204.

Severinus ^{papa}

Severinus papa natione romanus ex patre abundio: seueri tpib; fuit vir sanctissimus rei diuine magis q̄ humane intētus. Unde 7 p̄stituit vt astā- tibus clericis 7 laicis fidelibus 7 leuita 7 sacerdos ordinaret qd postea i calce/ donēst cōcilio p̄firmatū est. Statuit vt cōsecratio diuini sanguinis in vitreo va- se nō aut in ligneo vt antea fieret. hec aut institutio postea imutata fuit. Ceterū cū est ne in ligneo fieret. ppter raritatē qua imbibit: neq; in vitro. ppter fragi- litatē. sed ex auro argenteue aut ex stagno vt in tiburensi 7 rementis cōcilio scri- ptū apparet. Adz p̄terea instituit vt oēs xpiani annos pubertatis attingētes singulis annis i solēni die pasce publice cōdicarent. qd Innocētius tera? postea etiā ad cōfessionē delictorū traduxit. Tandē cum ex ordinationib; quatuor pre- sbyteros 7 epos creasset: moris seueri tpibus. ac i via appia nō longe a amite- rio calixti sepelir septio kal. septēbris. Sedit aut ānos octo mēses. vij. dies. x.

Anno mundi. 5413.

Anno christi. 214.

Calixtus ^{papa}

Calixtus papa natione romanus patre domicio ex regione vrbis rauenna- tum vir diuinus ac prudēt sim; q̄ in magna rerū p̄turbatione cū secleratis impatoribus nequaq; ab instituto suo discedēs: Cōstituit ieiuniū q̄ter in anno q̄bus tpib; deinceps ratio sacroz ordinū habita est: cū antea decebri mēse fieri p̄sueuisset. Cimiteriū q̄s de suo noīe cōdidit via appia: vbi multorū martyz cor- pora reposita fuerāt. Verū cū palmachiū virū p̄sulare 7 simpliciū senatorē atq; felicē nobilē virū cū eoz domib; baptisasset. 7 mltos p̄sbtos 7 epos ordinasset secūdo idus octobris ab alexandro impatore martyrio coronat: deinde sepul- tus in cimiterio calopodij via aurelia tercio ab vrbe miliario. Sedit annis sex mēsibus decem: dies decem. Vacat tum sedes dies sex.

Linea summorū pontificum

Anicetus

Sothet

Eleutherius

Victor

Severinus

Calixtus

Quimodus luci antonini dictus decim octau romanor impator: post
ei antoninu verū patre suū impauit. q natus est apud lanubiu: faustia
ei mater pregnas visa z in somnis serpētes parere: sed ex his vnū ferro
ciorē: pepit aut comodū z antoninu eo mortuo. marcus pcept optimor comō
dū erudire conat est. habuit litteratorē grecū oneficratē: latinus capellā. orator
ei atticus. hi tñ mgti nihil ei pfuerūt. Ceterū a prima statim puericia turpis im
prob⁹ crudelis libidinosus: auspiciū crudelitatis dedit anno etatis duodecimo
pfect⁹ deinde cū patre ad germanicū bellū neq; pudori: neq; sumptui pepercit.
Tandēq; nil cōmune cū patre habuit: sed oib⁹ incōmod⁹: nisi qd z ipse ptra ger
manos adiunatib⁹ xpianis militib⁹ feliciter pugnauit. In eo bello cū exercit⁹ cō
modi penuria aque laboraret: ferunt p⁹cb⁹ xpianor militū aquā diuinit⁹ e celo
missa: pluraq; fulmina i germanos z farnatos cecidisse. Ceterū ad urbē rediēs
in oia luxurie z obscenitatis dedecora. plabif. Gladiatoz qz armis i ludo ne
ronē imitat⁹ depugnauit. plurimos qz senatores interfecit: z eos maxie qz nobi
litate industriaq; excellere aiaduertit: quosdā pscriptit: vendidit etiā puincias
z admiſtrationes. fuit forma quidē corpis iusta: vultu insubido vt ebriofī solēt
z sermone incōdito capillo sp fucato: adurēs comā z barbā timore tōforis. Te
porib⁹ ei⁹ flagicioſe vite vrbis penā tulit. Capitolū fulmine ictū cū egregia bi
bliotheca maioz cura parata cōcremat: mēſez decēbre ad imitationē augusti cō
modū appellari voluerit. Idq; post mortē abrogatū fuit. Tandē mortuus hu
mani generis hostis adiudicatus est. Strāgulatus in domo vescalū duodeci
mo imperij sui anno z mēſez ſeptimo e medio ſublāt⁹ est. Corpus eius vt vncō
traheret atq; in tiberim mitteret ſenat⁹ z populus poſtulauit. Sed poſtea iuſſu
ptinacis in monymētū adrianū tranſlatum eſt.

Didius ptinax decim octau⁹ ro. impator nat⁹ in appenino i villa marci quē
poſtea marcus p⁹torē fecerat p⁹ime legionis regēde: ſtatq; rhenas z no
ricū ab hoſtib⁹ vindicauit. deinde p⁹fecto vrbis cū miſiſſim⁹ fuit. cōmodo pluri
mū placuit. ſact⁹ ſexagenario maioz impator rogat⁹ vt vxorē auguſtā faceret z ſi
liū ceſarē appellaret: id facere recuſauit: teſtatuſ ſufficere qd ipſe imparet inuit⁹.
Et cū i impatore auaricia nihil turpi⁹ eſt: cū illiberalis z ſordid⁹ habere qd⁹ di
midiatas lactucas z cardos cōuiuiſ apponeret: ſaſianū nūq; puato cōuiuiō cō
medit aut alicui miſit. fuit aut ſenex venerabilis imiſſa barba: reflexo capillo:
habitudine corpis pinguiore: ſtatura imperatoria: eloquēcia mediocri z magis
blādus qz benign⁹. Tandē nemie ſdicēte a iuliano iuriſperito in pallacio occi
diſ. Imperij ſui mēſez ſexto. Cū tauſius quidā vñ e tūngriſ in irā z timorē mili
tes loquēdo adduxiſſet: baſtā in pect⁹ ptinacis obiecit. Tūc ille p⁹cat⁹ iouē vltorē
toga caput operuit atq; a ceteris pſoſuſ eſt. Milites em̄ eū z aulici odio habue
rūt. p⁹pluſ mortē eius indigniſſime nūti: iō p ſenatū in deos relatuſ eſt.

Filian⁹ didius ſucceſſor ptinacis cū caput ei⁹ conto fixū milites qd eū occide
rāt p vrbē in caſtra ptulerūt. Ipſe corp⁹ ei⁹ quāto potuit honore ſuneratuſ
eſt. Cū id i pallatio repiſſet: hūc aliqui iuriſperitū z interemptorē imperiū occu
paſſe aiūt: qd ppetuū edictū cōpoſuit. Ceteri iulianū nepotē magni iuliani iuriſ
pſulti fuiſſe ſcribūt. cui⁹ pgenitores de mediolano fuerūt. fuit aut hō peſſimuſ
miſerrime viueſ: vñ odioſuſ p⁹lo deſertuſ ab oib⁹: quiq; ſeptimo mēſez poſtea
qz in pare ceperat apud ponte miluiū victuſ: a ſeuero ciuili bello z interfect⁹ eſt.

Seuerus ro. impator iuliano didio interfecto affrica oriūduſ imperiū obri
nuit cui ciuitas lepti pater geta maiores equites romani mater ſulua i p
ma puericia cū liſis grecis z latinis imbuēſ qd⁹ eruditiffim⁹ inter pueros ludēſ
vt iudex ſedit circūſtate pueror ordine ac indicaret: deinde ſtudior cā romā ve
nit: deinde ſiſci pcurator: mox tribun⁹ militariſ p gradus alioſ vſq; ad imdiūm
puenit: parē admodū: natura ſeuuſ: multiſ bellis laceſſit⁹: fortiffime quidē rē
publicā lz laborioſiſſime gubernauit: p⁹bie tñ admodū ſtudioſuſ fuit: foris par
thoſ z adiabenoſ ſupat. Arabes aut interiorēſ ita deuicit: vt regionē eor⁹ pui
ciā romanā faceret. Hāc obzē triūphāſ vt in ei⁹ arcu ſub capitolio poſito adhuc
appet partib⁹ arabicuſ adiabenie⁹ cognouiſ. Edificiūſ p⁹terea publicis vrbem
exornauit. nā z thermas ſeuertianāſ z ſepizoniū extruxit. Cibi fuit parciffim⁹:
exiguuſ veſtib⁹ vſuſ: leguminuſ patrij auiduſ: vini aliqui cupiduſ: carniſ fre
quēter ignar⁹: ipſe decoruſ: ipſe ingēſ. pmiſſa barba: cano capite z criſpo: vul
tu reuerēduſ: canoruſ voce. ſ affrū quiddā vſq; ad ſenectutē ſonauit. Cōtinuo
tandē variſ z piculiſ diſtrahif. hinc a pſcennio nigro qd magnos in ſyria mo
tuſ cōcitauerat: hinc a clodio albino quē tñ in gallia nō incruēto p⁹lio ſupauit.

Inde in britanniā. pfect⁹ deſiciētib⁹ vere ſociſ oib⁹ variſ caſib⁹ afflictuſ: apud eburacū gallie moriſ an
no impij ſui. xviij. duob⁹ filiſ relic⁹ baſſiano z geta. olei tñ reliq⁹ vt p qnquēnū nō ſolū vſib⁹ ſed z totiuſ
italiē q oleo egeret ſufficeret. vltima verba eiſ dicūt hec fuiſſe turbatā rēpublicā vbiq; accepti: pacatā etiā
britanniſ relinq ſenex z pedib⁹ eger: firmū imperiū antoniniſ meiſ reliquēſ ſi boni erūt: imbecillū ſi mali.

Linea Impera
ratorum
Lucius antoni
nus Commodus

Lucius Antoninus

Helius pertinax

Didius Julia
nus Didius Julianus

Seuerus Severus

Bexta etas mudi

S. Lucius rex

Emerita soror eius

Lucius angloꝝ rex: coilli regis fusti fili? apd anglos seu britanos regnū accipiens a dño vocat: eplam eleutherio pñfici maxio misit. qua rogabat vt se ac suos in xpianoz numerū reciperet. quare fugaciū z damianū viros optimos eo misit. qui regē ipsuz ac pplm baptizaret. Erant tū in britānia pontifices qñq; z viginti quos flāmines vocabāt. Inter hos aut tres archiflāmines habebant: quoz i loco tres archiepi pñstituti sunt. pñthoflāminū vñ loco pñmitiua ecclia patriarchas instituit. Verū luc? baptismo suscepto: mox imobilia cūcta pñdes gentiliū templis collocata xpī ecclsijs ampliata corulit. Relicta patria regnoq; galliā ingressus: deinde rhetiā petijt p augustā ciuitatē ad curientem urbem pñficebat.

hos populos dño subiugauit virtute ac miraculis clarus ibi in pace quieuit. Emerita aut soror eius in caſtello finitimo trinitis appellato igne martyrio coronā eternā meruit. Eius festiuitas tercio nonas decembris celebris habet. Totāq; bauariā z rhetiā inter alpes xpō acquisiuit.

Dionysius corinthiorū epus

Trogus pompeius

Theodocion

Appolonius

Rogū pompeii hispanū historici floruisse constat: eo qd totū orbis historiā a bello mini regis assyrioz patre vsq; ad monarchiā cesaris latino pñscripsit sermone. z in quoz z quadraginta eā distinxit libꝛos. quoz epitoma id est abbreviatōne iustinus historicus fecit.

Dionysii chorinthioꝝ epm sotheris tñb? fuisse suscebi? scribit qui tāte eloquētie z industrie fuit vt nō olū sue ciuitatis z puincie populos. verū etiā aliarū vrbū ac puinciarū epōs suis eplis erudiret. Instructus em pauli apli doctrina facillime potuit sanctitate z eruditione alios in officio pñtinere. suisq; erudiuit eplis ex qb? vnā ad lacedemonios aliā ad atheniēses: terciā ad nicomediēses: quartā vñ ad cretēses acqñtā ad ecclias pñticas: z sextā ad romanos scpsit pñtilē. Fuere z alij cōplurimū viri doctissimi b tñpē.

Theodocion genere asianus? patria ephesin? vir doctissim? ac lñaz sciētissim?: terci? diuinaz scpturarū interpres cū superiorib? floruit: qui pñter interpretationē z translationē etiā alia multa de religionis xpiane laudib? reliqt mouumēta. hic taciani viri eruditissimi pñdicti añq; i heresim incideret discipul? fuit. Maxime vñ appellem hereticū scripsit suis pñcomode irridet. qd deū quē coleret ignorare se diceret. Affirmabat em xpī nō deū in veritate: sed hoīem in fantasia apparuisse.

Clementē pñbrū alexādrinū virū egregiū z eruditissimū cū his floruisse diu? hieronym? scribit qui multa cōscripsit e quib? illa sunt stromatū id est varietatū libꝛi octo. Hypotiposeon id est informationū libꝛi totidē. cōtra gētes vñ. hui? aut discipulū origene fuisse constat. extant z eius eplē.

Appolloni? senator roman? vir eruditissim? cum pontificatu eleutherij pax ecclie data fuit: sol? ap? poloni? orator insignis martyriū tñz passus est: habita pñ? orōne de laudib? xpiane fidei: qd illis tñb? capitale habebat. insigne etiā volumē cōmodo obtulit qd quidē pñocūde i senatu legē fecit. postea a suo pñditus qd xpian? eēt. i 4. kal? maij p xpī cōfessione capite trūcat? est. Adortuo appollonio mltē hereses inualuere. Marcionis qñppe secta varie diuisa est. Alij em vñū pñcipiū fatebant: alij duo. alij tria: fidē pñphetis abrogabāt.

Tertullianū africanū patria carthaginensem centurionis cuiusdā pñcōsularis filiū: virū ingenio z doctina clarissimū. his tñb? floruisse diu? hieronym? tradidit. Is ad mediā etatē clericoz notissim? mane vrbis inuidia adeo pñmelij z iurijs clicoz attrit? fuit. vt ad mōtani heretici doctrinā labi cōpulsus sit. Quāobrem z multa volumia i orthodoxā z catholicā fidē cōponere cepit. Vixit vsq; ad decrepitā etatē. vidi ego inquit hieronym? paulū quendā cōcordie qd oppidū italię est: qui se beati cipriani notariū: cū ipse admodū adolescēs esset rome vidisse diceret: refertq; ciprianū nūq; absq; tertulliani lectione vñam diem pñterisse.

Dionysius corinthiorū epus

Clemens presbyter

Tertullianus

Persecutio xpianoz qnta his annis ira ac iussu Severi impatoris iniciu supsit: cu qntus a nerone pse
cutione i xpianos mouet. pnuo tn varijs piculis z bellis distrabit: diuinaq: ultio in romanos non
defuit. qz mox ciuilia bella mirummodu eos attriuere. In qua qde psecutione hi precipue passi inueniunt.

Byreneus eps

Breneus Lugdunensis episcopus: vir doctissimus iam grandævus. apud eandē
urbē p christi noie martyr efficit. floruerat enī qz maxime sub comodo pri
cipe: z polycarpi martyris (vt diuus scribit hieronymus) discipulus fuit. a quo cum
eruditissim⁹ euasisset. qnq: libros aduersus hereseos scripsit. z cōtra gētes aliud
breue volumen: z de disciplina aliud: z alia plura. Demū vō seniente hac pse
cutione a seuerō positus in duos colles: cū i vno crucē: i alio ydolu posuisset vt mor
tē p crucē vel vitā p ydolu eligeret: cū populo tñ ad crucem veniēs: oēs martyrio
coronati sunt. 4. kal. Julij.

Leonides etiā alexandrinu magni origenis patrem
viru quidez optimu sub hac psecutione passus fu
isse Eusebius cesariensis scribit. Qui quidē martyrium
origenes decimo seueri ptiacis anno paruulus subseq
decuerat: nisi diuina dispensatione ad multoz utilita
tem reseruatus p maternā solitudinē impeditus fuisset.

Luceneus eps

Leonides pater
origenis

Eugenia etiā alexandrinu magni origenis patrem
viru quidez optimu sub hac psecutione passus fu
isse Eusebius cesariensis scribit. Qui quidē martyrium
origenes decimo seueri ptiacis anno paruulus subseq
decuerat: nisi diuina dispensatione ad multoz utilita
tem reseruatus p maternā solitudinē impeditus fuisset.

Eugenia virgo

Eugenia filia prefecti philippi illustrissimi romani: qui missus fuit a cōmo
do impatore in egyptu: virgo pulchra liberalib⁹ artib⁹ crudita. euz. ptho z
iacintho eunuchis relictis parētib⁹ p helenu episcopu baptisata deinde virili ha
bitu i monasterio degebat: p melancia feminā de oppressione accusata: z ad pre
fectu adducta parat⁹ eculeis z flāmis: cū tunica qua induta erat scidisset femia ap
paruit ostēdēs se filiā ei⁹. factū est gaudiū populi cū timore. Melancia enī cū to
ta domo diuino igne cōsumpta est. Seniores baptizant cū tota familia. Postea
cū matre z fratrib⁹: ptho z iacintho romā reuersi sunt plures exemplo virtutū
ad fidē puocarūt: precipue basilā ad castitatē ppetuā animauit: quāobres cū dia
ne sacrificare nollet cū saxo alligata in tyberim. pñcis. saxo rupto illesa pmanfit.
Tandē post varia tormēta die natalis dñi missus est spiculator qui eā in carcere
percussit. cui⁹ corpus nō longe ab urbe in aprio predio sepultū est.

Eugenia virgo

melancia in pñcia
flāmis tenebatur

Perpetua z Felicitas

Perpetua qz z felicitas matrone qde sanctissime.
z ipse i mauritania tiburitanorū ciuitate cū reuo
cato saturnino z secūdolo nomis marcij passe sunt. Mā
cū secūdolus i carē deuisset ipse scripsit mulieres euz
reliqs bestijs tradite z dilacerate martyriū psumauit.

Narcissus iulimorū pñarcha fuit circa tpa victoris
pape z seueri impatoris: cū lumiarib⁹ in die solē
ni oleū decisset: aquā infudi lumiarib⁹ pcepit z nō aque
in pinguedinē versa splēdore luminū reddidit clariore
a testib⁹ falsis accusat⁹ q diuina pena molestati desertū
locū petijt. Tandē cū i senio pcesse nō posset. alexan
der capadocie eps cū desiderio locor sacroz iulimā p
rexisset: audita est vox. Suscipite epm qui vobis adeo
destinat⁹ est: admittēte narcissō hierosolimitane ecclie
gubernaculū suscepit: deinde martyrio coronat⁹ est sub
deciop ardente persecutione

Narcissus patriarcha

Narcissus Iero
solimorū pñarcha

Julius z Eusebius
martyres

Eusebius potentian⁹ vincenti⁹ ac pegrin⁹ viri nobi
lissimi romani añ hec tpa sb comodo augusto p
fide xpi necant. hi pmo in eculeo positi z nervis acer
rime distēti: deinde fustib⁹ crudelissime cesi. Sed cū in
dei laude adhuc pmanerēt fidelissimi vsq: ad emissio
nē spūs mactati fuerūt. 8. kal. octobris.

Eusebius potentian⁹
vincenti⁹ et pegrin⁹

Julius Senator

Julius senator ad horū doctrinā cōpunct⁹ credidit
i xpi cū domo sua z baptisimū p ruffinū pbyterū
suscepit audiēs cesar iussit tādū fustib⁹ cedi qusq: spm
exalaret. Eusebi⁹ deinde corp⁹ rapiēs sepelivit. iō vitel
li⁹ iudex pcepit ei linguā abscedi q absca laudes ceci
nit iō antoni⁹ credidit q i via aurelia decollatus est. eu
sebius deinde tādū plūbatis cesus quieuit in dño.

Anno mundi. 5423.

Anno christi. 224.

Urbanus primus papa natione romanus preponcio. Aurelio antonio impatore fuit. anno christi. cxxiiij. ab urbe deo condita nongentesimo et lxx. Vir siquidem doctrina et scititate vite eminentissimus multos sua doctrina singulari ad fide traduxit. inter hos aut valerianum virum prestantissimum beate cecilie spolum et tiburcium eius fratrem qui postea martyrum prestantissimi auctore. hic multa constituit mandavitque ne quis decetero in episcopum eligeretur nisi prius aut sacerdos aut diaconus consecratus fuisset. Eiusdem quoque institutum fuit ut ecclesia predia ac fundos a fidelibus oblatos recipere pariterque pueri clericis omnibus viris nulloque cuiusvis prelati esset sed in cor bonum quod hodie aboleuit: tanta est hominum rapacitas et libido. at ubi ex ordinandis quinquies mense decembris habetur presbiteros novem diaconos quatuor episcopos novem creasset. ipse nono kalendas iunij martyrio coronatus est. et sepultus in cimiterio preterit via tiburtina. sedit annos quatuor: menses decem: dies. xij. Sedes autem dies. xxx. tum vacat.

Pontianus papa natione romanus patre calphurnio: tempore alexandri impatoris fuit. anno ab urbe condita. dcccclxxiiij. anno vero christi. cc. et xlvij. Vir qui de optimis atque sanctissimis. instigantibus sacrificulis idolorum mandato principis ab urbe roma in sardiniam insulam cum philippo presbitero deportatus ubi multas calamitates et gravia tormeta. pro fide christi in sardinia passus tandem moritur. Cuius corpus postea a fabiano pontifice romam cum magna veneratione ac totius cleri supplicationibus repositum est: ac sepultum in via appia in calixti cimiterio. vixit autem in pontificatu annis novem: menses quatuor: diebus duobus. vacat tunc sedes martyrio eius dies decem.

Dota quod in quibusdam historiis habetur quod cyriacus successit pontiano immediate et papatum dimisit ut cum virginibus martyrio coronaretur: sed romani hoc non permittunt: ut patet in legenda vnde cum mulierum virginum: hunc tamen anno vno et tribus mensibus sedisse scribitur. In cathalogo tamen pontificum positus non est cum voluntate patrum papa tunc cessit.

Anno mundi. 5433.

Anno christi. 234.

Antherus papa natione grecus preponcio romulo pontifex creatus. vir optimus. statuit ut res geste martyrum diligenter exquirentur a notariis scriberentur. Coscriptas recodi in erario ecclesie mandavit: ne una cum vita bene agentium memoria aboleretur. Censuit item episcopum omisso primo episcopatu ad alium necessitatis causa et utilitatis: non suis sed creditarum omnium posse transferri. Interposita summi pontificis auctoritate: quod hodie a plerisque fit ad utilitatem. propriam respicientes imo voluptatem ut habent aut unde expilet ad uberiori semper respiciunt. non quot ones et quod ratione pascende sint quarentes: quod est officium boni pastoris: sed scelerates quantum singulis animis inde excerpti possint. de cura animarum qua fit mentio. de augendis pueris magna quo multa iumenta et plures servos et eos quod ignavos et stolidos domi alant. Antherus vero cum vno tantum episcopo creato: martyrium subiens in cimiterio calixti via appia sepelescit. iij. nonis ianuarij. sedit annis. xj. mense vno: diebus xij. vacat tunc sedes dies. xij.

Tiburcius et valerianus

Tiburcius et valerianus

Tiburtius et valerianus cives romani preclarissimi. Viri quos eo tempore auxilio cecilie urbanus papa ad fide traduxit latitantes inter sepulchra martyrum: post hec almachi prefectus urbis audientes eos christianos et elemosinas distribuentes comprehendentes: post longa concertationem pro christo martyrium constanti animo passi sunt: quos primo sustulit cedi durissime fecit: et tandem gladio interfici precepit. Maxime vir illustris qui eos in carcere detinuit christianus effectus: tam diu plumbum celus est donec spiritum exalaret. Cuius corpus cecilia cum valeriano et tiburcio iussit sepeliri. i. 8. kalendas Maij.

Cecilia virgo Romana

Cecilia virgo

Cecilia virgo romana corporeo decore moribus ac scititate et laudabili castitate splendida: quam parentes eius unica habuerunt cum regis diuicis. valeriano iam dicto nobilissimo patricio iuveni in matrimonium copularunt. quem cum una cum fratre tiburcio ad credendum in christum perducisset eos in toleranda passione sua suavissima doctrina et admonitione induxit ad prestantiam. Quam conditionem etiam virgo ipsa subijt in domo paterna. iam antea suo rogatu ab urbano deo dedicata. Cum post mortem amboz almachius amboz facultates inquirere cepit. Cecilia ut coniugem astare iussit: mandans ut ydolis sacrificaret. Sed cum ad hoc a parentibus vergetur: dato preclaro risu quod nollit: cum se preterit esse christianam. Iussit eam almachi in domo sua bullienti aqua diu nocumque coquemari ubi illesa mansit: quod audito iussit eam in balneo decolorari: quam spiculator tribus ictibus percuties neque caput amputare potuit. Et quod decretum erat ne quartam percussione decollatus reciperet: eam semivivente reliquit. deinde per tri duum omnia sua pauperibus distribuens et quod ad fide perverterat urbano pape commendavit. dicens triduanas a domino postulavi inducias ut hac domum meam ecclesiam consecrarem. his dictis spiritum emisit. Cuius corpus urbanus inter duos episcopos sepeliuit. Passa est autem beatissima virgo circa annos domini. cc. xx. tempore alexandri imperatoris. i. kalendas decembris.

Heu heu ubi magis dominum in domo paterna. iam antea suo rogatu ab urbano deo dedicata. Cum post mortem amboz almachius amboz facultates inquirere cepit. Cecilia ut coniugem astare iussit: mandans ut ydolis sacrificaret. Sed cum ad hoc a parentibus vergetur: dato preclaro risu quod nollit: cum se preterit esse christianam. Iussit eam almachi in domo sua bullienti aqua diu nocumque coquemari ubi illesa mansit: quod audito iussit eam in balneo decolorari: quam spiculator tribus ictibus percuties neque caput amputare potuit. Et quod decretum erat ne quartam percussione decollatus reciperet: eam semivivente reliquit. deinde per tri duum omnia sua pauperibus distribuens et quod ad fide perverterat urbano pape commendavit. dicens triduanas a domino postulavi inducias ut hac domum meam ecclesiam consecrarem. his dictis spiritum emisit. Cuius corpus urbanus inter duos episcopos sepeliuit. Passa est autem beatissima virgo circa annos domini. cc. xx. tempore alexandri imperatoris. i. kalendas decembris.

Ita Antoninus Severus... Libidinis impudens...
... Severus... Antoninus...
... Severus... Antoninus...

Linea Imperatorum
Folium CXVII

Verta etas mundi

Bassianus predicti seueri fili⁹ cui aurelius antoninus caracalla cognomen fuit: romanoz impator. seuerus em cu eboraci admodu senex discessit: filios duos successores reliquit bassianu z geta: sed bassiano nome antonini a senatu voluit imponi. Itaqz dictus est. **M.** aureli⁹ antonin⁹ p^{ri}nc^{ip} succcessit. naz geta hostis publicus iudicat⁹ est ac interfect⁹. cu ad vita ci⁹ oibus pbris cota minata: tum vel maxie qz papinianu iuris ciuilib alteru asilu sua manu ne cauerat. At bassian⁹ sumpto a senatu antonini noie imperij poritus est ac caracalle cognometu accepit a genere vestis: qua p^{ro}p^{ri}o dono dedit. Is aut patre aspior z p^{ro} libidine intempacioz: nullu gen⁹ facinoris i vita pretermisit z nouerca sua i vxore duxit. Mihil egregiu de se reliqt preter thermas antonianas qs ipse i cho aut z alexander p^{re}fecit eos preterea capitali pena affecit q remedia quarta nis z terciatis collo gestaret. Danati p^{re}terea ab eo fut q ad statuas minxissent hic postremo duz bellu in parthos mouet apud edessam z coras circumentul occidit. vj. impij sui ano mēse secūdo: vir egressus etas qdragesimūterciū anū alij eu a macrio p^{re}fecto occisū fuisse scribūt. corp⁹ ei⁹ antoninoz sepulchro illatū ē

Diadumenus

Opili⁹ macrinus interfecto caracalla impiuz obti nit. q p^{re}fect⁹ p^{ro}ter erat. cu filio z albino facti im patores nihil mēozabile ex t^{em}p^{or}is breuitate gesserūt. nā impiuz eoz duoz mensū z vni⁹ anni fuit. sed inde mi litari deinde occisi sunt. **M.** acrin⁹ em ab heliogabolo apd anthiochia interfectus est. Diadumen⁹ aut a p^{re} antoninus dictus: ad eu puez exercitū p conatione in clinauit. p impio. fuit aut puer oim speciosim⁹ statura logiuscula: crine flauo: nigri oculis: naso deducto ad oes decorē: mēto cōposito: ore ad oscula pato hic vbi p^{ri}mū indumēta coccea z purpurea z castresia imperij signa accepit quasi sydere⁹ emicuit vt amaret ab oib⁹ **C**lodius qz albinus i gallia impator dictus de nobili familia. hi aut cu parū imparū tuz vl maxie qz nihil mēozia dignū gessere: qui dā noia eoz p^{re}mittūt. Solus tñ albinus ob edacitatē nomē aliqd apud pa stiores p^{re}secutus est: vt ait cornelius. q centū perfica cāpana. decē melones ho stenses qngētas ficus passarias: qdragita ostrea vna cena comedebat.

Linea Imperatorum
Bassianus antoninus
Caracalla

Macrinus Albinus
opilius

M. Aurelius antoninus
Helio gabalus

Alexander

Marcus aurelius antoninus q varius etiā dictus est imperiū suscepit: hic vt putabat caracalle filius ex sem ianura cōcubina formosissim⁹ erat q dicerent eu vulgo cōceptū. romā veniēs magna oim expectatione impiuz ade ptus. **H**eliogabali nomē sumpsit a sole cuius sacerdos erat: edito templo: phe nices em heliogabalu solem vocant. Is matrē suā in senatum rogari iussit so lus q oim impatorz fuit sub q mulier loco viri senatū ingressa est: fecit z i colle senatū id est mulierū senatū. Sed symiamire senatus p^{re}sulto sunt facta ridicu lo de legibus matronalibus: q quo vestitu incederet: q cui cedē aut assurgere deberet zc. **C**lez z preter expectationē heliogabalus vixit vt nullā de se nisi fla gitioz totiusqz obsecritatē mēozā reliqrit. **M**ā z i virgines vestales incestū cō misit: z p^{ro}bras mulieres semp domi habuit: z iracūdia incitatus sabinū cō solarē virū (ad quē vulpian⁹ scripsit) e medio tolli iussit. **D**ignitates aut z bo nores malis ac flagitiosis cōmittebat. primus romanoz mēfas z capfas argē teas habuit. admonētibz amicis: cauere ne ad inopiā redigeret. **R**ūdū qd melius qz vt ipse mihi heres sum z vxori mee. **O**ppressit i triclinijs versatilib⁹ parasitos suos violis z floribus vt aiām aliqui efflauerint libidinu genera q dā inuenit: hac vero insania adeo cōtemni ceptus est vt tumultu militari exor to: ipse em matrē necaret. **A**ut cu ei a sacerdotib⁹ siris dictū esset vi moriturus cu parasse funē serico z cocco intortū quo vitā laqueo finiret: parauerat z gla dios aureos qbus se occideret. Sed nihil valuerūt occisus est p scur⁹ a: z per plateas tractus sordidissime: p cloacas ductus z in tiberim submissus est qro imperij sui anno. hic finis antoninoz nomini in republica fuit.

Alexander interfecto vario heliogabalo accepit imperiū. nā aureli⁹ alexā der seuerus vrbe arcena genitus: cū antea cesar a senatu esset appellatus inde augusti nomē recepit: cui māmea mater fuit xpiana. fuit aut vnicū virtutū exemplar ad cōponēdā rempu. vicio superiorz p^{ri}ncipū labefactatā animū adiecit. adiutores ad hanc rem habuit iuliu frontinu virū doctissimū. vulpianū z paulū vros i iure ciuili prestatissimos: pcul oī pompa z ambitione vixit: erat tate prudētie vt a nemine decipi posset: pecunias z adulationes p^{re}psit: gemas re tect: statuas sumoz viroz vndiqz cōquisitas in foro trāitorio locauit. thermas q hodie antonine vocant p^{re}fecit z ornauit. teplū xpo edificare voluit cūqz inter deos recipe habuit p^{re}terea xpm ipsuz z abrahā i lario suo. **A**lexāder igit tot virtutib⁹ insignis iuuenis admodū impator creat⁹ bellū stan⁹ z persas suscepit: ac xersem eoz rege p^{re}stātissime vicit: **D**isciplinē vo militaris adeo seuer⁹ emēdator fuit: vt qsdā etiā integras legiones exauctorauerit: q seueritate factū est vt militari tumultu apud magūciā in gallia occideret. tercio decimo imperij anno instigatione maximī. Is princeps alexāder inelamabat sepius q a quibsdā xpia⁹ nis audierat z tenebat: Idqz p p^{re}conē significauit cu aliquā emendaret. qd tibi fieri non vis alteri ne se ceris. quā sniam adeo dilexit vt in plateis z in publicis opibus perscribi iuberet. **I**te alexander habuit matron

... habuit matron...
... habuit matron...
... habuit matron...

Origenes

1. notay
2. libray
3. puella

liber de
paucahy
paucahy
paucahy

sim impugnavit: qui et xpm ex ioseph et maria natu purum hoiem dicebat: et lege iudaico ritu servandam predicabat: hoc idem et symachus sentiebat. Super lectu preterea plumis stratu nunq dormiuit et a carnib se oino abstiniuit. Et in tm castitatis amator fuit vt zelo fidei: licet no fm scias se castrauerit. Secut illd qd in euangelio dicit et si puerile habet: qz sunt eunuchi qui seipfos castrauerut ppter regnu dei. Ob eius doctinam et eloquentiam et artam vitam a mamea alexandri imperatoris mater de antiochia accersitus apud eam in pccio habitus: muliere xpianam fide edoctam relinques: in que alexander filius vnice pius fuit. Tanti aut ingenij fuit origenes et doctrine vt septem notarij sibi inuice succedentes homini vix sufficeret. Librarios habuit totidem et puellas appime eruditas quos oes ingenij copia et vbertate effundendo defatigabat: huc quidem et si hoste sibi porphyrus desumpserit xpiani nois acerrim persecutor. Ita tn interdum laudat vt nuc doctissimu phm principem vocet. Et dicat cu oia platonis secreta consecutu. Scripsisse origene ad sex multa volumina libroru hieronymus ipse refert. Errauit tn (vt augustio et hieronymo placet) in plerisq: maxie vo i libro de principatu que periarcho appellauit inde origeniana heresis pcessit: qui dicit xpm qnq: ex maxima misericordia no solu hoies s et apostatas angelos fore redepturu. Iuxta psalmistam no in ppetuu ira scet de neq in eternu cominabit. Veru ipse origenes vt quida aiunt in scripto ad fabianu papa pniam de male platis agere videt. Causam sui erroris refundit certi in ambrosiu suu emulu quenda qui no emendata in publicu prulit. Ideo a nonnullis vt ab eusebio et ruffino et alijs qmaixe laudat. Ecclesia qz nonnulla ei scripta recipit. Deniq anno salutis nre. 236. Et etat sue sexagesimo primo deficiens apud tyru sepelitus.

Vlpianus

Julius frontinus

Julius frontinus

Minutius felix

Minutius felix

Vlpianus iuriscōsultus vir pstantissim alexandriqz predica assessor: hisdē tēporibz teste eusebio ppter eximiam ei sciam atqz doctrinā apud eundē impatorē mario i pccio habitus est. Et p ceteris doctoribz vocabula et leges antiquas explanauit. Atqz alia multa monimēta scripto post se reliquit.

Julius patauinus filius in phia et iure civili celebra-
tissim p hec tpa floruit et ad cōponendā rempu-
blicā romam superiorū impatorū vicio et sordibz labe-
factatā alexandro predicto impatori plurimū auxilio
fuit: et nonnulla ea in facultate cōposuit q adhuc extare
vident: que nonnulli alio tempore fuisse scribit tanta
est diuersitas temporū.

Alu quoqz frōtinū phm et in omni doctrina scien-
tissimū cū superioribus floruisse et alexandro auxi-
lio fuisse cōstat. Nā et ipse multa cōposuit et alexandro
ipsi ad res cōponēdas adiūmēto fuit.

Riphonē origenis auditorē his tēpibz fuisse con-
stat ad quē nonnullē extāt ep̄le: q libru p̄cipue cō-
posuit de vacca ruffa i deuteronio: et coeq̄libz etate
analibz q offerebant i lege et de diuisionibz q cū colūba
et turture ab abrahā ponit i genesi vir em eruditissi-
mus fuit.

Minutius item felix insignis tuz rome causidicus
dialogū scripsit: quo christianū et ethnicū dispu-
tantes ind uat: qui octauius inscribit. Scripsit et de
fato et contra mathematicos quāqz stilus superiori nō
cōueniat cuius etiā Lactancius meminit.

Ambrosius grecus diaconus p hoc tēpus cōfessio-
nis gloriā plurimū insignis fuit: hic primo mar-

tionites existens ab origene correptus dnice glorie insignis fuit: huius industria et sumptu etiā ad hunc in-
finita origenes dicit aut volumina. Sed et ipse vir nobilis et nō inelegantis ingenij obiit parū an mores
origenis. Reprehensus a plerisqz q vir locuples amici sui senis et pauperis mories nō recordatus sit

Paulus patauinus

Tripho

Ambrosius

Ambrosius

Agapitus

7 Agapitus

Martina Martina virgo

Berillus eps

Berillus

7 Dipolitus eps

Dipolitus

mus refert) Cuius quinq; de temporibus extant volumina: et de trinitate pergrāde volumen perscripsit. et ad magnū origenē eplam in qua ostendit susanne fabulā apud hebreos nō haberi contra ques doctā eplāz scripsit origenes. hic cū līarū cultor et amator existeret et multis diuicijs flozeret apud cesareā palestine vrbem bibliothecā insignem suo nōi cōdidit. et cū honorabilis plurimū habere sub. M. aurelio antonino cesare legationez. p. restauratione castelli emaus suscepit qđ postea reedificās Michopolim appellauit.

Agapitus illustris adolescētulus p hoc temp^o apud prenestinā sabinorūz vrbē quidenis iussu alexādrī impatoris martyrio coronat. Ipse ei cū qñ decim eet annoz et amore xpī martyrio flagrarēt: ab impatore cōprehēdit. et primo neruis crudis cedif: dein de vrbis presidī vt sacrificare cōpelleretur tradif q cū durissimo et squalido carceri statiz reclusit vbi p qñoz dies eidē cibū oēm negauit: inde eidē presidī exhibē pūnas ardētes eidē sup caput ei⁹ apponi iussit. et cū grās deo ageret flagellis iterū cedif et nudus capite deorsus verso suspedif: et bulienti aq corp⁹ ei⁹ pfundif. et adhuc martyris xpī maxillas fregissent preses ex tribunali corruēs tristē emisit aiām. Quo audito impator cū leonibus obijci precepit. Sed fere mālucte facie pedib⁹ martyris se inclinauerūt. vidētes scelēris mīstri tulerūt sanctū martyre et inter duas colūnas gladio pēsserunt sub die. xv. kal. septēbris. Corp⁹ vō eius a xpīanis nocte sublatū: ibidē miliario ab vrbē primo positum est in sarchophago nouo nutu diuino inueto. 7 *Quirinus* Quirinus martyr

Martina romana virgo et qđē scīssima p hoc tēp^o cū eximie christiane veritatis virtutisq; esset mulier ab alexandro principe cōprehēsa cū xpīni negare oīno recūsaret diuersis tormētōz generib⁹ cruciat cū em pulcherrima erat i ei⁹ amore exarsit. exhortat q; ad culturā ydolorū vt eā sociā impij haberet. Apollo aut in ei⁹ aduentu cōminut⁹ est: deo em se vout mēte et corpe castā. Iussa deinde cedi: et i carcere posita in q i mēso lūie pfusa i manu hūs tabulā scriptā. quā magnificata sunt opa tua dñe oīa i sapia fecisti. iussit postea eā extendi et mēbra ei⁹ spātis incidit: in oīb⁹ deum glorificās. inmissus leo ad eā in cunctis illeca cū i fide immobilis pmaneret gladio tandē cesa martyrij palmā primo die Januarij pmeruit.

Porphyrus pbs

7 Julius apfrican⁹

Julius africanus

Quiri⁹ preterea roman⁹ patric⁹ et ipse vna cum iulita matre hac tēpestate apd romanā ciuitatez alijs inuenerabilib⁹ secū iuctis martyriū ydib⁹ Julij cōpleuerūt: i historia eoz inter apocripbos reperiat

Berillus arabs bostren⁹ eps vir doctissim⁹ cū ali quāto tpe gloriose rexisset ecclesiam ad extremūz lapsus i heresim q xpī ante incarnationē fuisse negat origenis tñ ope ad veritatē reduct⁹ varia postmodūz scripsit opuscula: maxie vō eplāz aliqñ: qđ origeni p sana doctrina grās agit. Erat et dialogus origenis et berilli in quo berillus hereseos arguit.

Porphir⁹ atheniēsis pbs et quidē excellētissim⁹ p hec tpa maxio i precio fuit. q et si origenis presbyteri precipu⁹ amator et laudator fuisset: christiani tñ nois acerrim⁹ psecutor fuit: et ppterea multas obtreccationes et blactrationes p orthodoxā fidē igessit qđ diu⁹ augustin⁹ refellit: i trinitatē pfectā ponat: hic qđ inter cetera yfagogas. i. introductiones ad aristotel⁹ cathegorias. i. pdicamēta adiecit et pscpsit alia mltā.

Dipol⁹ cuiusdā ecclie eps: q rōnē pasce et tpoz canones scripsit vsq; ad primū annū alexandri impatoris. xvj. annoz circulū reperit et eusebio q sup eodē pasca. xix. annoz circulū cōposuit occasione de/ dñt clar⁹ habef. Scripsit etiā nonnullos inscripturas cōmentarios precipue exameron et in pphef.

Elius qđ africanū inter scriptores sui tps nobi

Berta etas mundi

Fabianus papa natione romanus ex patre fabio post antherum pontificem dux in via de futuro pontifice deligendo colloqueretur: confestim diuinitus quod a coluba super caput eius afflaret et sic diuinitus electus: statim per septem diaconos regionem diuisit: qui a notariis martyrum res gestas colligerent: ad ceterorum exemplum: qui christi fide profitebantur. Idem quoque cimiterium per dignitatem martyrum edificauit. Statuit preterea ut singulis quibusque annis in cena domini crisma renouaretur: ac uetus in ecclesia combureretur. huius tempore exorta est nouaciana heresis: tandem martyrio coronatus ubi ex quingentis ordinationibus mense decembris habitis presbiteros duos et xx. diaconos septem. episcopos undecim creasset. Sepultus est autem in cimiterio calixti via appia. xiiij. kal. february. quo die natalitium eius: una cum domino sebastiano celebratur. Vacat autem dies sex. Ad hunc magnum ille origenes (multis sublati heresibus) de ordine fidei seruando multa conscripsit. sedit annis. xiiij. mens. xj. dies. xj.

Concilium
Rome 60 temporum

Concilium rome. 60. episcoporum

deneganda sit uenia. et sic primum romane ecclesie scisma finitum fuit. Alie etiam hereses huius temporis pullulare cepere. Origenes enim heresim quorundam sustulit: affirmantium animas hominum una cum corporibus interire. Rursusque in anastasi (quam nostri resurrectionem vocant) una cum corporibus suscitari. Sustulit et heresim heliofatarum qui paulum apostolum omnino respuunt quicquid asserunt negantem in tormentis christum nihil criminis habiturum: modo integri et recti sit cordis.

Cornelius papa natione romanus patre castius: uir certe eruditissimus et multas scripsit epistolas. una ad fabium antiochenum episcopum de synodo romano et ita lica atque aphricana. alia de nouatiano heretico. tertia de synodi gestis. At uolens sub episcopatu eius qui apostatas recipiendos censebat penitentes presertim nouatius nouacianum extra ecclesiam ordinauit et in aphrica micostratum. quod ob rem professores qui a cornelio secesserant: cum maximo presbytero ac moyses sentientes ad ecclesiam reuersi veri confessoris nomen adepti sunt. uerum postea instantibus hereticis cornelius centumcellas in exilium mittitur. ad quem cyprianus carthagenensis episcopus in carcerem directus literas mittit. quibus intellexit et amicitia calamitate et exilij sui confirmationem. Extant et alie cypriani ad cornelium epistole plene religionis et fidei. Priusquam in exilium mittitur instat lucina matrona sanctissima corpora petri et pauli e ca thecibus ubi minus tuta esse uidebant noctu leuat. Paulum lucina in predio suo uia hostiensi collocat ubi interfectus fuit. cornelius petrum ubi crucis martyrium subiit. in templo apollinis ad radices aurei montis. iij. kal. Julij. Cum autem mense decembris sacrorum iniciatorum preteritis fecit. Deius iratus sanctissimum uirum plumbatis cedi atque deinceps ad templum martis duci iubet: ut simulacrum eius adoraret. At uir sanctus dum ad supplicium ducitur: omnia bona stephano archidiacono commisit. post hec tercio nos magis obtruncatus. huius corpus beata lucina cum quibusdam clericis noctu sepeluit in arenario predij sui. Sedit annis duobus diebus tribus. Sedes. xxv. vacat.

Dionysius alexandrine ecclesie episcopus uir doctissimus origenis magni auditor his temporibus episcopus designatus. sedit annis. i. et hic in cypriani et affricani synodi dogma consentiens de hereticis rebaptizandis plurimas misit epistolas: sed et ad fabianum papam de penitentia unam scripsit epistolas: et ad varios alios de exilio: de mortalitate: de sabbato: de persecutione decij. atque duos libros aduersus nepotem episcopum et ad origenem magistrum suum de martyrio et alia multa.

Linea sumorum pontificum
Fabianus

Cornelius

Dionysius alexandrine ecclesie episcopus

Linea Impera-
ratorum *maxim*

Maximinus

Gordianus pater

A woodcut illustration of a bearded man, likely a monarch or religious figure, wearing a crown and a robe. He holds a scepter in his right hand and a cross in his left hand. The style is characteristic of 16th-century book illustrations.

Philipp⁹
pater

Philip⁹
filius

Decius.

Decius.

Sexta persecutio pa Nerone. fuit Imperatoris avarissimi
*Sed no chisti imperatoris quia statim misertus fuit paupm psequi christianos reperiati su
 pteipue contra pcelatos et clericum fuit*

Sexta etas mudi

¶ Persecutione sexta post nerone. maximin⁹ impator mouit in xpianos qua precipue exercebat in cleri
 cos et sacerdotes. verum cum cunctos cedibus persequeret: tercio anno a pupieno aquilegie vna cu
 filio interfectus: persecutioni simul et vite finem imposuit.

¶ Pontiu beatissimu martyrem philippos impatores ad fide xpi peruertisse tra
 dunt historici. Iste pontius fuit fili⁹ cuiusdam senatoris vrbis. cuius pater
 marcus: mater iulia. que pregnas templu iouis intras in quo sacerdos sacrifi
 cans velame et insula scindens voce terribili ait. **Hec** mulier in vtero gestat: qui
 hoc templu funditus evertet. Ideo trista domu redies: vtre molestauit vt fetus
 periret: peperit tñ pueru sine omni macula. que cu nitebat interficere: pater ait.
 Sinas eu viuere: si ioui placebit de inimico vindicta sumet. deinde eus in varijs
 doctrinis eruditissim⁹ euasisset. Qu audisset xpianos: cui sanct⁹ pontianus perat
 cantates: deus noster in celo oia quecuq; voluit fecit. Simulachra gentiu argen
 tu et aurū et c. Relictis ydolis cu patre a pontiano baptisma suscepit: patre deinde
 defuncto et pontiano: fabiano summo aplico oēs facultates dedit: qui pauperi
 bus distribuit. duob⁹ aut philippis impatorib⁹ cum esset amicus et cum instaret
 millesim⁹ ab vrbe annus: eis veru ac magnu deu in celo colendu ostendēs. effecit
 vt a fabiano baptisma susceperūt: et templu destruxerunt. a sequētib⁹ deinde impatorib⁹ post varia tormen
 ta cum a seuientibus vrsis et ab igne in arena illelus māsisset. demum capite celo martyriu cōsumauit.

Pontion martyr

Martyres que per varias persecutiones passi sunt
 deinceps nomina famosorum annotantur.

Leontius martyr
 Flocellus puer
 Felicissimus martyr
 Romanus martyr
 Habundius martyr
 Cirilla virgo filia decij et martyr
 Abacuck martyr
 Andecius discipulus policarpi
 Siminus martyr
 Nouatus cum. xx.
 Victor miles et terrena vxor ei⁹
 Concordius subdiaconus
 Galerius martyr
 Satus martyr
 Attalus martyr
 Philippus prefectus alexadrie
 Triphonia
 Celsarius
 Simphorianus
 Castorius
 Columba
 Geminianus
 Philemon
 Ianurius
 Festus
 Desiderius
 Sabinus
 Basilis cum alijs septem
 Adrianus
 Simplicianus

Patroclus
 Simphorianus
 Alvin. martyres
 Leonilla
 Priscus
 342. martyres
 Quirinus
 Theodor⁹ basilides
 Maurus
 Victorius
 Victor martyr
 Nicoforus
 Claudianus
 Alexander
 Carposerus
 Crisandus
 Bedeon
 Maria
 Marcellianus
 Marcus
 Nicofrat⁹ et Zoe vxor eius
 Tranquilla
 Cromacius
 Crescentia
 Theodora
 Albinus
 Felicianus
 Primus
 Faustinus
 Beatrix

Septem dormientes

¶ Temporib⁹ decij cu post varias psecutiones ephesus deci⁹ venisset. In
 medio ciuitatis templu cōstrues: oēs sub pena mortis ydolis sacrifi
 care cōpulit. Tantusq; penarū terror cunctos inuaserat vt fili⁹ patrē et ami
 cus sodalem abnegarat: In ea vrbe septē nobiles primi in palatio. maxi
 minus: marcus: martinian⁹: dionysius: seraphion: iohānes et cōstantinus
 ydola spernentes ieiunijs et orōnib⁹ in domo celātes vacabāt. apud decium
 accusati patrimoniū paupib⁹ distribuētes. Inuito cōsilio in monte celion se
 cesserunt: et vsq; ad temp⁹ psecutionis finē de latere decreuerūt: quib⁹ vnus
 admiſtrabat qui furore decij ceteris detexit: et panes allatos obtulit. quo ci
 bo pfortati colloquētes in luctu vt de⁹ voluit obdormuerūt. Deci⁹ os spelunce obstrui pcepit vt fame et si
 ti dies clauderent. Scriptura signato martyriu cu tempore: quomodo temporibus theodosij postea ma
 nifestati viui sunt. infra describitur.

Septem dormientes

Septima persecutio post nerone facta est a decio imperatore. qua quidem multi diversis in locis p fidei
constanti passi fuere. q cu philippo imperatori reuerenti de bello verone occurrit cu victoria: ad ipsum
honoraduz: dolose eu occidit. et usurpas sibi imperiu ad vrbem veniens: vt videret zelo cultus deoz
illoz occidisse dnm suu qz xpianus erat: mouit persecutione duram q xpianos plurimos interficiens. et inter
illos filiu prefati philippi imperatoris. Martyres aut varij sub decio passi sunt: quoz martyriu ia patebit:
Abdon et Sennen.

Abdon et Sennen subreguli romani viri clarissimi ex
corduba psaru vrbis oriundi his tumultibz p mul-
tos carceris squalores roma cathenis obligati pducunt
vbi cu diu diuersis penaz generibz diu fuissent macera-
ti. Cu em decio impator babilonia et alias puincias su-
perasset xpianos in diuersis locis corduba adduxit: et
diuersis supplicijs eos iterfecit. Eoz aut corpa abdon
et Sennen xpianissimi sepeliebant. Tandem tercio kalendas
Augusti gladio percussu martyrium compleuerunt.

Agatha sicula virgo genere nobilis pclarissima: p
hoc tempus in cathania ciuitate sicilie p xpo marty-
rio coronat. Ma quintianus pfectus audita ei fama nobili-
tatis formositatis et diuiciarum: et qz xpi ancilla esset: illa
comprehendens affrodise turpissime mulieri tradidit: que septe filias habebat tur-
pitudini deditas: que p dies triginta varijs psuasionibz ac minis ea adhortaba-
tur: vt presidi assentiret: qui postea cu idolis sacrificare nolleret: post alapas et car-
ceres postqz eculeu: post etiam mamillarum abscessionem: et in testis fractis et carboni-
bus ignitis volutatione eo iudicate i carcere martyrio psumata est nomis februa-
rij. corpus fideles aromatibz sepelierunt. angelus apposuit tabula vbi sculptum
erat. mente sancta spontanea honore deo et patrie liberationem. Fortuna quoqz
eius ignem montis prope ciuitate repressit.

Abdon et Sennen
Agatha

Appolonia virgo sanctissima memoratu dignissima alexandrina longene
etatis. et ipsa p hoc tempus martyriu p xpi noie ptulit acerbissimu. Ma pse-
cutores (cu idolis sacrificare nolebat) primu dentes oes ex eius ore excusserunt
et multis plagis affecerunt. deinde cu minarent eam vinu se incensuros nisi cu eis
verba impia pferret et deum blasphemaret. at illa vides
rogum paululu quid intra semetipsum deliberas: repen-
te de manibz impioz se p rupit et in igne paratu pili-
uit: vt ptererent crudelitatis actores: qz pemptior est
inuenta femina ad mortem: qz persecutor ad penas. ac sic
martyrij palma quite ydus february pmeruit. Et san-
cti corpus postea in italia delatu: apud verdona lom-
bardie ciuitatem in cathedrali ecclesia seruat.

Appolonia

Adeniacus martyr

Serapion patria alexandrinus et ipse vir sanctissimus
eodem anno apud alexandria a persecutoribz captus
crudelibus suppliciis afficit in tunc vt oes eius corporis
iuncture prius soluerent: sed adhuc viues a ministris dia-
boli de superioribz sue domus partibus precipitatus xpi mar-
tyr efficit. et ei natale. i. 8. kal. decembris celebrat. Ju-
stinus quoqz presbyter cu victoria martyru pro christo
constantissime sustinuit.

Serapion

Victoria virgo

Adeniacus ethruscus vir celeberrimus: et ipse apud
florencia ethrusie vrbis octauo kal. nouembris mar-
tyriu ptulit. cuius reliquie adhuc et templo et populor
frequentatione a concubis suis plurimu venerant. Pa-
lentinus quoqz et laurentinus patria ethrusci: et ipsi apud
aretum eoz vrbem vna cum nicostato diacono: et alij
multi in hoc tumultu pro christo passi sunt.

Victoria virgo inclita cu esset desponsata cuida pa-
gano rome sub deciana persecutione: cu nec nubere
nec sacrificare velle: post multa miracula et opa sancta
cu plures virgines deo adiunxisset: gladio percussa est ro-

Victoria

satu sui sponsi. Plurimuqz alij martyrio coronati sunt quoz vita euoluere no possumus. qui hac persecutio-
ne furente in desertis et in montibus latitantes fame siti frigore: languore latronibus bestiisqz consumpti
sunt in diuersis mundi regionibus.

Berta etas mūdi

Linea Sumorum pontificum
et in pa. sum. pont. sum.

Anno mundi. 5455.

Anno christi. 254.

Lucius papa natione romanus patre porphino post corneliū impante gal-
lo hostiliano pontifex eligif. hunc volusianus impator primo exilij pena
dānauerat: sed eo extincto ab exilio liberatus romā veniēs. Cōstituit vt duo
presbyteri: diaconi tres vbiq; locoꝝ ep̄m comitarent: cuius vite et actiōis testes
qui etiā aq; ad martyriū tubēte valeriano ducere: oēm prātem ecclie stepha-
no archidiacono suo pmisit. Ter aut dandis ordinib; sacris vacauit. Et postq;
martyrio vitā finiuit sepultus est in cimiterio calixti via appia octauo kal. septē-
bris. sedit annis trib; men. iij. dieb;. Dies qnq; et triginta sedes. tūz vacat.

Anno mundi. 5458.

Anno christi. 257.

Stephanus primus papa natione romanus patre iulio pontifex eligif
eo potissimū tpe quo postumus in gallia tyrannidē occupat: cum maximo
reipublice emolumento: vir sane optimus ad ordinādā eccliaz cōuersus. Insti-
tuit ne sacerdotes et leuite vestib; sacris alibi q; in ecclia et peragendis sacris
vterent: ne si secus facerent penam balthasar regis babylonis subiret: qui va-
sa sacra pphanis manib; attigerat. De rebaptisandis aut his qui ad fidem re-
dissent eadē sensit que corneli; pōtifer: neq; vllō modo his recomunicandū eē
qui rebaptizarent. Tandē cū ope et verbis multos gentiles ad fidē xp̄i cōuer-
tisset: cōquisitus a galieno vt quidā volunt vel ab his qui ex deciano edicto
christianos psequēbant: vna cū plerisq; suoz ad martyriū rapit. capite mulcta-
tus i calixti cimiterio via appia sepelit. 4. nōs augusti. sedit annis septē: mē-
sib; quinq; dieb; duob;. Sedes aut ad dies duos et viginti tum vacat.

Sextus secundus papa natione grecus: patria atheniensis ex philosopho
xp̄i discipulus factus est: durāte adhuc deciana et valeriana psecutione
vir sane doctissim; q; sumope hereses exortas videlz sabellianoz et ne-
pocianoz cōfutare et extinguere meditabā. verū accusat; qd xp̄i fidē cōtra im-
peratorz decreta predicaret. captus ad martis templū ducit vt aut marti sacri-
ficet aut si id facere noluerit penā capitis subeat. Euntē ad suppliciu laurēt;
archidiaconus alloquit. Quo pgrederis sine filio pater: et sine ministro ppe-
ras. Cui sextus. Ego te nō desero fili. maiora tibi p fide xp̄i supersunt certa-
mina. post triduū me sequeris sacerdotē leuita. Interim aut si quid in thesau-
ris habes id pauperib; distribue. Eodē vero die vna cū sexto diaconi sex inter-
ficiunt. felicissimus: agapitus ianuarinus: magn; innocentius: stephanus: se-
xto ydus augusti. In suo aut pōtificatu sacroz ordinū prātem bis fecit mense
decēbri. Sixti corp; i cimiterio calixti via appia sepelit. Reliq; vo martyres
iacēt in cimiterio prextati i agro veranio via tiburtina. Sedit aut ānos duos
mēses decē dies tres et viginti. Vacat tum sedes dies quinq; et triginta

Dionysius papa cui; originē damasus se inueniri potuisse negat ex mo-
nachō pōtifer creatus: p̄sbyteris ecclias et cimiteria i vrbe roma statim
diuisit: parrochias et dioceces foris distribuit que quisq; finibus suis lumini-
busue p̄tentus eēt. Mādauit itē iudicib; tam secularib; q; ecclasticis: vt nemi-
nē dānarēt anteq; p testes ydoneos p̄uincere. hic licet decrepitate esset etat;: cō-
ciliū in antiochia ciuitate s; paulū eiusdē vrbis ep̄m celebrari mādauit: cum
ppter senū interesse dionysius nō potuit. Ea tū de re ad eum per maximū ale-
xandrinū ep̄m late perscriptū est. Adortus aut dionysius sepelit in cimiterio
calixti vbi ex institutionibus duabus mēse decēbri habitis: p̄sbyteros duo
decim: diaconos sex: ep̄os septē creasset. Sedit annis sex: mensibus duobus:
diebus quatuor. Vacat tum sedes dies sex.

Anno mundi. 5463.

Anno christi. 264.

Felix papa natione romanus patre cōstantino: aureliani tpe fuit: vir vtiq;
iustus et omni laudē dignus: qui et martyriū deuotioni consulēs manda-
uit vt singulis annis sacrificia martyriū a xp̄i sacerdotib; decetero celebrarent
vtq; nullibi q; in loco sacro et a viris ecclasticis missa celebraret. Bedicatio-
nes quoq; temploꝝ etiā solēniter celebrari mādauit. Qd si de cōsecratione ali-
cuius ecclie ignoratū fuerit vtpote vetustate et abolitione muroꝝ cōsecrari de-
nuo mādauit. Qui deniq; repentis sacris ordinibus mense decēbri p̄sby-
teros nouem: diaconos quinq; ep̄iscopos quinq; creasset. martyr via aurelia
sepelit tercio kal. Junij in basilica quā antea in honorem dei condiderat secu-
do ab vrbe miliario. Sedit annis quatuor men. ij. dies. xv. Vacat tum sedes
in vrbe dies quinq;.

Linea pontificum
Lucius

Stephanus

Sixtus

Dionysius

Felix

penitenti
Sancti Petri

Linea Imperatorum

Sexta etas mundi

volusianus

Folium

CXXI

Gallus hostilianus et galli filius volusianus mox imperatores creati sunt: quorum temporibus in ultione christiani nominis tanta pestis exorta est: ut paucis domus nuda ciuitates et puencie extiterint: que non tantam calamitatem senserint. Nihilque omnino clarum gesserunt. Sola hec pestilentia morbis atque egritudinibus: non eorum principatus fuit. Verum gallus et volusianus dum emilianum res novas agitantem bellum civile mouerunt interamine necant. Emilianus autem obscurissime natus: obscurius impauit cum maurus fuerat. et tercio mense extinctus est. hec autem pestis ac calamitas maxime apud egyptum et alexandriam fiebat: de qua cyprianus martyris extat liber. hi duo non dum completo impio sui biennio ut premissus est interierunt. **V**alerianus imperium suscipiens cum galieno eius filio impauit annis. i. j. Valerianus enim in rebus et non recto se agens ab exercitu. Valerianus rome a senatu impatores eligunt. horum imperium perniciosum romano nominis et pene excruciale fuit: principum ignavia et christianos seculicia. Nam germani rauenam usque puenere ferro et flamma omnia vastantes. Valerianus autem in mesopotamia bellum gerens a sapore persarum regem captum in fuitur turpiter vitum: et apud parthos ignobili seruitute peruenit: eo enim ut scabello persarum rex equum conscensum utebatur: pedes eius ceruicibus imponens. et id merito cum statim ubi impius arripuit octauam persecutionem christianos mouit. Tunc autem claro dei iudicio galienus pace ecclesie tribuit. Cum autem adolescens factus esset augustus imperium primo feliciter mox commode ad ultimum perniciose gessit. erat enim in galieno subite virtutis audacia. Barbari tamen omnes in fines romanos eruperunt. Et tyranni quidam perniciosi exorti sunt: qui quod domi relicti erat ab externo hoste pessundarent. Valerianus vero cum republica deseruisset ac mediolani libidinibus operam daret missis percussoribus interemptus est impio anno nono. Et ut quidam ferunt auxilio cecropij dalmatarum ducis ubi et frater eius valerianus quem multi augustum multi cesarem dicunt occidit. Alamanni enim exhausti galienus suo tempore in italia penetraverunt. Bacta que a transiuno ultra danubium fuerat adiecta amissa est. Germani usque ad hispanias penetraverunt. Cum iam desperatis rebus et delecto impio romano posthumus in gallia obscurissime natus purpuram sumpsit: et per tyrannidem annis. x. impauit: usus ingenti moderatione: pulsus hostibus. puincia in pristina forma redegit: deinde militari tumultu apud magica interfecit. Victorinus postea galliarum accepit imperium vir strenuissimus sed dum nimie libidinis esset et aliena infirmitia corrumperet. agrippine occidit sui impio anno secundo. Huic successit tetricus senator: qui aquitaniam honore presidis admistrans absens a militibus imperator electus est. dum hec in gallia agerent per odena tunc perse victi defensa syria mesopotamia usque ad thesiphontem recepta est.

Claudius huius nominis secundus romanorum imperator a militibus electus: a senatu appellatus augustus: imperium suscepit: hic gothos illiricum mecedoniamque vastantes bello admodum incredibili clade superauit. hac obrem in curia aurea clipeus: in capitolio aurea statua eidem a senatu decreta est. parcus vir atque modestus et iusti tenax atque reipublice gerende idoneus. aduersus ducenta milia alamanorum haud paucis a lacu benaco in silua que lugana dicitur dimicauit: tantam multitudinem fudit ut egre pars dimidia superfuerit. qui tamen morbo correptus apud symmum moritur. non dum expleto biennio in imperio. Quo mortuo statim quintus huius frater ab exercitu imperator eligitur. vir quidem vixit moderationis et qui solus fratri preferri posset. Is quoque decimo septimo imperij die interficitur.

Aurelianus anno ab urbe condita millesimo ac vigesimo septimo imperium adeptus. Bacta ripensis oriundus vir militari disciplina clarus: in bello potens: animi tamen modicus: et ad crudelitatem propensior. Gothos apud danubium grauius superat. Romanam orbem tricenno ab inuasoribus recepit. hic primus apud romanos diademata capiti innexuit: gemis et aurata veste (quod vere romanis incognitum moribus) usus est. hic muris validioribus et latioribus urbem sepelit. Templum appollinis edificauit in asia transiens zenobiam que occiso odenacho marito orientis tenebat imperium haud longe ab antiochia vicit: eamque in triumphum vna cum tetrico ducit. ad gallias profectus vindelicos obsidione barbarica liberauit. deinde ad illiricum rediit. Sed cum iter faceret apud senophorum mansionem que est inter heracliam et bizantium: malicia notarij sui interemptus est: qui nona persecutionem mouit in christianos: populus autem romanus amauit: senatus timuit. Imperauit annos quinque menses sex. Triumphum eius gloriosum flauius iohannes describit.

Volusianus filius

Valerianus

Linea Imperatorum

Gallus hostilianus

Valerianus

Claudius

Aurelianus

Gallus hostilianus

Valerianus

Claudius

Aurelianus

Octava persecutio
Ecclesie fuit facta
Iussu Valeriani

Merta beati Cipriani de
fimbria mundi, et arte bene
moriendi

Ecclesie tradat omnia que tibi sunt
Gaudeat qd moritur signata nomine Christi
Offendit qd deum peccatis, et dolet inde
Credet saluari non per se, sed uere trilli
Quere prout qd pnt sine culpa
Hec sunt tenenda du mortis uenerit hora

Berta etas mundi

Octava persecutio ecclesie facta fuit iussu Valeriani imperatoris: qd ubi imperium arripuit octauis a nero-
ctos dei ita veneratus est ut domus eius ecclesia dei putaret. Sed postea per quedam magu seu hereticum
corruptus et deprauatus: catholica fidem adeo detestari cepit: ut hanc persecutionem faceret cuius crude-
litas atq; sententia dei iudicio orbi non modicu perniciofa fuit. nam paulopost germani e puincia erupetes
cu magno impetu hostili aio rauennam vsq; peruenere: et oia igni et ferro vastauere

Cyprianus

Laurentius

L Laurentius hispanus: sexti pontificis archidiaconus et filius adoptiuus rome via
tyburtina presente decio seu galieno post multu uirtutu insignia et plurima
tormentoz genera uidelz carceris: in quo ceu illuminauit et hypolitum baptizauit:
ac verberibz (ut thesauros ecclesie ostenderet) plubatis ac scorpionibz cesus. ad
ultimu nocte a Valeriano et decio ut dijs sacrificaret: compellus ait. Ideo nox ob-
scuru non habet sed oia i luce clarescit. post dura oris percussione: quarto ydus au-
gusti in craticula ferrea (sub qua carbones ignite) crudelissime igni laurentiu ex-
ustu ferut. qd aq; deo agens: spm deo reddidit et martyriu pstantissime copleuit.
Hypolitus aut cu iustino corpus exustu sepelierut. Hunc nonnulli cuiusda hispa-
naru ducis filiu fuisse dicunt. Que demon infantulu e cuna in nemus asporta-
uerat: sed beatus sextus pdictus cu in eade puincia pdicaret: eu sub quadam arboze
lauro diuinitus inuenies laurentiu appellauit: et diligenti cura ipsum enutriti et
edoceri fecit. Quo adulto illu secu vna cu vincencio roma perduxit. Ubi postea
factus pontifex constituit eu suu archidiaconu post sextu aut triduo post: vna cu claudio subdiacono et seue-
ro psbytero et crescentio lectore et romano hostiario varijs cruciatibus necat ut pmissum est.

Laurentius

Hypolitus

Sabellius hereticus

Concordia

Sabellius hereticus: a quo sabelliani heretici tanq;
ab auctore puerse secte inuetoze vocati sut: ea aut
tepestate exorta est ea doctrina apud ptolomaidem que
olim barce vocabat pentapoleos ciuitate plena blas-
phemijs in deum patre et in xpm: que sumi dei filiu esse
negabat: primogenituq; ois creature: simul etia sps
scti intellectu auferebat. Dicebat em et pdicabat vna
tm pris et filij et sps scti esse psona. Quas ob res ma-
gne dissensiones et scadala in ecclyis ta occidetalibz q;
oriatalibus exorte sunt. Nec ipse tandem diuinu iudi-
ciu euasit: cum turpiter occubuit.

Hypolitus romanus patricius eo anno et mese postq;
beatu laurentiu sepeliut coprehesus eo qd xpa-
nus esset diu acriter cedid: cu nollet idolis sacrificare
fustibz cesus donec cedetes deficeret. Beci ira plenus
valeriano pfecto pcepit: ut eu crudeli examinatione in-
terficeret. q iussa coplees oem familiam in aspectu ei de-
collari fecit. deinde ipsu ligatis pedibz ad colla indo-
mitoz equoz p cardos et tribulos crudeliter trahitaz
diu fecit donec emitteret spm. quo defuncto iustinus cor-
pus sepeliut i agro vetano ydibus augusti.

Concordia pdicti hypoliti nux. cui ples dixit
considerate vita vram: ne cu dno vro peatis: ait
nos cu dno desideram magis mori qd ipudice viuere
Iussit ea ta diu plubar cedi donec emitteret spm.

Romanus qd miles et ipse sequeti die eo i loco pas-
sus est. Is i pfectioe bti laurentij diuise ex visioe
angeli copunctus se baptizari fecit. quo audito mox index iussit eu fustigatu exhiberi: et visa ei pstantia et
collat est. 5. Idus augusti. Cui corp postea lucia ethurie vrbem delatu honorifice sepultu est.

Hypolitus

Romanus

Quirinus

Quirinus romanus tribunus sub hac persecutione p[er] lingue abscissione: et manuum ac pedum p[er] xpo detin[er]atione: in via rome que nuncupat appia agonem martyrii. iij. kal. aprilis gladio consummavit.

Deodora q[ui]s[que] v[er]go hermes[is] martyris soror his t[em]p[or]ib[us] ab aureliano capta martyrium itrepide sustinuit. Valentinus romanus p[re]s[bi]ter[us] his d[ie]b[us] multa sanitate ac doctrine insignita a claudio imperatore capis.

Interrogatus de dijs eor[um] ait iouem mercurium et alios miseros homines fuisse: deinde asterij filiam illuminavit quaz[um] cu[m] o[mn]i domo sua numero. xlii: xpianos effecit. Tandem iubente imperatore diuissime fustibus cedit. ad ultimum vero capite trunca[us] et i. 6. kal. marcij sepelitus. Cirilla q[ui]s[que] decij imperatoris filia xpianissima rome gladio iugulata historie tradit q[ua]nto kal. nouemb[ri]s.

Nonā persecutione ecclie Aurelianus imperator mouit i xpianos nonus a nerone. Is em[en] malis consilijs subordinat[us] cu[m] de ea re ad puinciaru[m] p[re]sides l[ite]ras misisset: diuino iudicio de celo tact[us] turpis occubuit. Ebennarus clarissima allobrogu[m] seu sabaudiensiu[m] ciuitate aurelian[us] augustus i gallijs hoc anno cecidere fecit. Et ex suo no[m]i[n]e ipsam aurelianā appellari voluit. Cu[m] em[en] gallia puincia per annos. xx. et eo amplius ob seuitia[m] et ignam valeriani et galieni imperator[um] a fide populi romani se subtraxisset. virtute aureliani cesaris recuperat[us]. Hec quippe ciuitas beluicior[um] finibus prima est et lacu lemāno sita lucitiano abluat[ur]. Ex quo quide[m] lacu rhodanus flum[en] p[er]fluit. super que[m] pons ligneus celeberrimus situs est. hec itaq[ue] ciuitas nunc p[re] magnitudine pulchritudineq[ue] ac ciuiu[m] frequentia totius allobrogu[m] sine sabaudiensiu[m] puincie emporium esse videt[ur]. Ad qua[m] p[ro]pter frequentes nundinas innumerabiles deferunt diuicie: hec quippe sabaudie duci diu paruit: et nunc subest. In qua plurimi claruere viri: de quor[um] numero maximinus quida[m] p[re]fector fuit. Anianus vrbis ep[iscop]us viri scitatie et doctrina p[re]cipuus ac let[us] p[re]sbyter in diuinis scripturis nobiliter erudit[us] et alij multi. Hec aut[em] vrbis ab imo surgit ad collum p[re]tensa: habetq[ue] vineta vberissima. Est q[ui]s[que] i ea sedes ep[iscop]alis apud eandem vrbem amodeus primus sabaudie dux eius gentis ducatu p[ri]mo genito suo tradidit eccliascerimonias et orandi more[m] didicit ad basileā p[re]xit. vbi generale fuit conciliu[m] inter duos filios: alteru[m] sabaudie ducem. alteru[m] gebennari comitem adulescentes egregia facie. solenibus. p[er] more seruatis: romane ecclie p[re]sul coronatus est: de quo inferius patebit.

Valentinus

Valentinus

Nonā persecutio
fuit usq[ue] Aureli-
am Imperatoris

Gebenna

Sexta etas mundi

Anno mundi. 5473.

Anno christi. 274.

Euticianus papa natione thuscus patre maximo ex ciuitate lunensi post felice pontifice sedit rome vir sanctissimus et eruditus. Instituit ut in altari noue fruges benedicerent: maxie vero fabe et vire. Constituit ut ne qui martyres sepelire vellent sine dalmatica collobiove purpureo id facere auderent se nesciente presertim. Trecentos enim hic martyres se propria manu sepelisse fertur. Verum ubi ex sacris ordinibus mense decembri habitis presbros. xiiij. diaconos quinq. episcopos noue creasset martyrio coronat. Et in cimiterio calixti via appia sepelitus octauo kal. augusti. Sedit annu unu. mensem unu. diem unum. Vacat tum sedes dies octo: Sunt qui scribunt eum annis octo mensibus decem in pontificatu vixisse. Damasus tamen prime sententie auctor est.

Caius papa natione dalmateus patre caio ex genere diocletiani impatoris panu. pbi tpe fuit. deinde caio et carino impantibus vir utiq. diuinus. q. ordines in ecclesia distinxit: quib. tamq. gradibus quibsdam ad episcopatu ascenderet. hi erant hostiarius: lector: exorcista: acolitus: subdiaconus: diaconus: presbyter: episcopus. Idem q. (ut quondam fabianus) regiones diaconis diuisit: q. res gestas martyru conscriberet. Constituit etiam ne pphanus quispiam sacris iniciatu in iudiciu vocaret: neue paganus aut hereticus accusandi christianu hominem prater haberet. Tandem orta in christianos tpe diocletiani tanta persecutione quanta nunquam antea. in subterraneis locis quas cryptas vocant diu latuit. Captus deinde a persecutoribus una cum gabiniu fratre suo filia susanna martyrio coronat. et via appia in cimiterio calixti sepelitus decio kal. maij. Sedit autem caius annis. xj. menses quatuor: diebus duodecim: quo quidem tpe presbros quinq. et viginti: diaconos octo: episcopos quinq. creauit. Quater ordinibus sacris mense decembri habitis. Vacat tum sedes dies undeci. hunc tamen quiddecim annis sedisse eusebius scribit Paulus samosatensis episcopus.

Linea Sumorum pontificum

Manes hereticus
quo tunc per inuesti
mon. et quosdam dnm
checum sacrum

Manes hereticus gente persa vir utiq. callidus et diabolicus vita et moribus barbarus: his temporibus fuit et multa damna christi ecclesijs intulit. Is enim profiteri se christum ausus est: ascens in societate duodecim discipulis quo fide rebus in oibus faceret: et ad interficiendas deceptorum animas infandi dogmatis sui ferale commentu de sacrilegis et fabulosis medicis texuit. Et per has insanarum opinionum ruinas se suosq. sequaces decepit: ut falsi corporis fingeret christum dicens (ut leo papa testatur) cum nihil in se solidum: nihil verum hominum oculis actibusq. probuisset sed si imulate carnis vacua imagine demonstrasse: hic etiam et sequens suis duo principia esse affirmabat unum. scilicet boni alterum mali: unum lucis et alterum tenebrarum. Testamur tunc vtriusq. respuere et nouum solum recipere. ab eo manicheorum heresis exordiu sumptum. ut autem cum impugnat manes ob impietate et superbia: ita maxime laudat anatolius laodicensis episcopus. propter religionem et doctrinam.

Cesar et alij martyres

Felix presbyter et eusebius monachus his persecutionibus apud terracinam campanie urbe per fide christi interempti sunt. nam eusebius cum sanctos martyres iulianum et cesarium presbros sepelisset: et huius rei gratia multos ad fidem conuertisset q. predicat. felix baptizauit: cum eodem felice papa detentus ad foris iudiciis ignominiose perducit cum oino sacrificare nollit decollatus est nomis noueb. Cesar autem diaconus et iulianus presbyter per unam diem ante predictos in eadem urbe interfectos fuisse constat. Ipse enim cesarius diaconus cum multis diebus in custodia solus maceratus fuisset. postea cum ipso iuliano in sacrum missus et in mare precipitatus kal. nouembriis martyrium compleuit. Adiochus quoque presbyter et tyrsius diaconus ac felix subdiaconus olim beati polycarpi episcopi discipuli apud angustudunum galliarum urbe glorioso martyrio coronati quos polycarpus ex oriente in gallias docendi gratia direxerat. Tandem vectibus perforati obierunt.

Linea Imperatorum

Tacitus

Florianus

Probus

Numerianus

Carus

Carinus

Diocletianus

Maximianus

Actus romanorum impator post aurelianum a senatu populoque romano impatoris suscepit. in cuius electione velius cornificus gordianus consul dixit. Cum exer-
citus sine principe recte diutius stare non poterat simul necessitas cogit. Nam limites
transrhenum germani rupisse dicunt occupasse urbes validas nobiles divites et
potentes: que agite et principem dicite. post hoc ois senatus acclamavit tacite auguste
dum te servet: te principem facimur: vir certe idoneus reipublice gubernande ob eius
virtute et integritate. pecunia quam domi collegerat in stipendium militum vertit.
togis et tunicis idem usus est quibus prius. Thermas omnes ante lucerna claudi iussit
ne quid per noctem seditionis oriretur. corneliu tacitu scriptore auguste in oibus bibliis
rebus collocari iussit. Ipse fuit vite parcissime amantioribus cibis appetiuit: bal-
neis raro usus est atque validior fuit in senectute. vitreorum diversitate atque opo-
sitate delectatus est. Panem nisi siccu nunquam comedit: fabricarum peritissimum fuit: mar-
moris cupidus: venationum studiosus. uxorem genus viri non est passus. legit sane
senex minutulas litteras ad stuporem. Et quoniam a meotide multi barbari eruperant in
teremptus est insidiis militaribus mense sexto post adeptum imperium (vel ut alii dicunt)
morbo interijt. Desit autem propter brevitatem temporis nihil magnu: hic mensem septem
breui tacitu appellari iussit: cum eo mense natus et factus est impator.

Florianus qui frater taciti germanus fuit post fratrem arripuit imperium non sena-
tus auctoritate sed suo motu: quoniam hereditarium esset imperium cum sciret adiuratus
esse in senatu tacitu: ut cum mori cepisset non liberos suos: sed optimum aliquem prin-
cipem faceret. Denique vir duobus mensibus imperium tenuit et occisus est tharso a mi-
lilibus qui probum audierant impare: quem ois exercitus legerat. Fuit autem florianus
morum frons imitator: nec tamen visus quaque. Nam effusione in eo frater frugi reprehende-
bat. hec ipsa imperandi cupiditas alijs cum moribus ostendit fuisse quam fratri.

Probus romanorum impator: vir domi forisque aspiciendus: qui post tacitum oim
iudicio bonorum impator est factus orbem pacatissimum gubernavit. hic ori-
tus e panonia civitate symiensis nobilioze matre quam patre patrimonio mode-
rato: affinitate non magna: tamen prius quam impator nobilissimis virtutibus claruit.
Rei autem militaris insignis suscepta rei publice administratione. Gallias a bar-
baris occupatas ingenti felicitate restituit. Oppositis igitur rebus in gallia litteras ad
senatum dedit. sublata est ois que tendit late germania: omnes iam barbari vobis arant
nam et quadraginta milia hominum cesa sunt et septuaginta urbes nobilissime captivitate
hostium vindicant. et omnes penitus gallie liberate perda ois recepta est. ago igitur dominus
imortalibus gratias. Habet autem quod non leues tyrannorum mors. Nam et saturninum qui orien-
tis imperium arripuerat varijs priorum generibus superavit. deinde cum periculum et bono-
sus apud agrippinam in gallia imperium arripuissent. magna celeritate opprimit. et
de eis oibus triumphavit. Tandem cum symium venisset ac solui patrii effecudari cu-
peret et dilatare. promoti milites confugientes cum in turre ferrata quam ipse specule ca-
redificauerat interemerunt anno imperii sui sexto. postea tamen ingens ei sepulchrum
elatis aggeribus omnes pariter milites fecerunt cum titulo huiusmodi inciso marmore. hic
probus impator et vere probus fuit. victor oim gentium barbararum victor etiam tyrannorum.

Carus impator post probum imperium suscepit: cuius patria ambigue a ple-
bisque patris quidam in illico quidam narbone in gallia nati scribunt. Is festim
duos filios numerianum et carinum ad gubernacula imperii tradidit ac cesares fe-
cit cum quibus regnavit duobus annis. sed dum bellum adversus sarmathas gerit. nuncio
psarum tumultu ad orientem profectus ipsos perlo fudit. Eodem et thesiphonte no-
bilissimis viribus captis. in castris super tigridem ictu fulminis cecidit. Nume-
rianus vero qui cum patre erat adolescens egregie indolis rediens in lecticula ob do-
lorem oculorum impulsore apro per insidias occisus est. Is omnes poetas sui temporis vice-
rat. Carinus autem probus oibus cotaminatus adulter frequens. a diocletiano
(difficili tamen bello) in dalmacia victus scelerum suorum penas tandem luit.

Diocletianus de dalmacia oriundus vir obscurissime natus anno ab urbe
condita. M. xli. ab exercitu impator electus. apud virum audacissimum: qui nu-
merianum interfecerat ipsemet gladio occidit. verum motu in gallia tumultu potius
quam bello eo cum exercitu maximianum cognomento herculeum misit. qui agrestes facile
copescuit. At vero circumstrepentibus undique bellis cum solus diocletianus resistere tot
periculis non posset maximianum augustum: constantium vero et maximianum galerium cesa-
res creat. Maximianus autem herculeus carusio frande intercepto. britanniam post an-
nos decem recepit. at constantius cum primo in gallia male pugnasset renouata secundo pu-
gna multa milia alamanorum qui eo venerat mercede conducti expugnavit et occidit
eos ac gallias pacatas reddidit. Diocletianus inter in egyptum vadens captam ale-
xandriam quam achileo resistere mensibus octo obsederat: diripiendam militibus dedit.
Fuit autem diocletianus morigeratus callide: sagax preterea et admodum subtilis ingenio
diligentissimus quisque et solertissimus princeps. adorarique se iussit cum ante cuncti salutarem
turbam ornamenta gemarum vestibus calciamentisque addidit. herculeus autem populum ferre et
rebus diocletianus in orientem. maximianus vero herculeus in occidentem vastari ecclesias man-
davit imperiumque diuisit. tandem apud salonas se recipiens: reliquum vite sue tempo-
re claro otio senavit. et post .xx. annu veneno extinctus evixit annos .73. quem apud
mediolanum maximianus secutus fuit post triumphum inditus quem rome perfecit.

Betta etas mundi

Decima persecutio in christianos post necronē a quodā veturio militie mgro excitata his tpsib⁹ diocletiani et maximiani iussu p oēs orbis pres pmissis. Diocletianus qz in oriēte: maximianus vō herculeus in occidēte: vastari ecclias: christianos affligi interficiqz mandāt: que certe oibus diuturnior et immanior est habita. Mā et scripture sacre igni exuste sunt: et si qd christianus i mīgratu fuisset eo sublato remanebat infamis. Preterea vō serui q in christianismo p durabant: libertatē psequi nō poterāt. Milites itē christiani cogebant aut imolare idolis: aut militiā pariter vitāqz deponere. edicto principis in foro posito. Hoc vō quidā lacerare ausus pelle nudatus: supfuso aceto et sale tandiu cruciat⁹ quoad vita supfuit. hunc in fide cōfirmarūt doctores et gorgonius viri clarissimi: hisdē diebus forte fortuna in vrbe nicomedia regia domus incēdio cōflagrare cepit. unde impator a christianis id factū falsa suspitione existimās multos interfici. plerosqz viuos i igni conijci iubet. Eadē qz scintilla vsi sunt q in miletene. puincia in syria: i affricarū thebaide: i egypto cū impio erāt. In planicie vō palestine et tyri multi scissimū bestijs exposti sūt. Nullū aut genus tormētū christianis tūz nō adhibitu est. Quid plura cū Damascus referat. xvij. milia hoīm vtriusqz sexus dieb⁹. xxx. p diuersas puincias martyrio coronati fuisse. Omitto eos q in insulas relegati sunt: vel ad metallū vel ad opus metalli vel ad fodiedas harenas. excidēdosqz lapides damnati: que multitudo ppe infinita est habita. Tandē vō aperuit oculos deus (vt eusebi⁹ ait) et eo diocletianū cōpulsit: vt deposito imperio priuatus viueret. Idem facit et maximianus eius collegā: acerrimus persecutionis christiane auctor: qui post aliquot annos multis varijsqz morbis veratus. ac post lōgos cruciatus infamia metis percitus: furijqz scelerum agitatus. seipsum tandem peremit.

Adautus

Adautus

Barbara

Symphorianus
Claudius et

Adauctus romanus patricius vir xpianissim⁹ ac scissim⁹ apud pharisiā martyriū suscepit. Is cū cōuertisset ibi ciuitatē: ea vrbs a diocletiano tota cōbusta est. qz ciues idolis sacrificia exhibē recusarūt: ad aucto viro scissimū eos i fide retinēte. cū et ipse idolis sacrificare rennuit. ad hoc venere scissimū tortores: vt oculis effossis ac cauterio adustis. postremo caput obtuncatione martyr efficit.

Alexander miles strenuus ex sacra thebeorū legione vñ p hoc tēp⁹ apud bergomū ciuitatē cū xpī dñi nri nomē cōstātissime pdicaret: post innumerabiles virtutes ibidē operatas septimo kal: septēbris abscissioe capitis martiriū glorioissime cōpleuit. cuius corpus grata vidua scissima colligēs i pprio predio sepeliuit quo i loco celeberrimū i eius honore tēplū extructum fuit qd nunc vsqz vetustissimū extare videt.

Barbara vgo nobilissima de nicomedia orta quas ob nimā pulchritudinē pater eius i turri excelsa collocauit: timēs ne xpiana efficeret. Ipsa xpiana deū celi adorabat a spūcto edocta: cū pte innotuit eā occidē voluit: q se abscondit: qua iuēta ad psidē ducit: primo virgis cesa deinde versis pedib⁹ suspēsa cū lapidibus exustione et māmillarū abscissioe: postqz innumerabiliū tormētoz cruciationē ad extremū p: eius pprijs manibus caput eius psidit scdo nōs decēbris. Ignis aut de celo descendēs patrē cōsupsit et i puluere redegit.

Anastasia illustrissima filia nobilissimi romāi publici potentissimi vxor xpiana effecta: mira apud christianos opa miscēdie pfecta. his turbinib⁹ ab ipso publico cōprehēsa post diuinā custodiā i carcē. p xpō macerata a grifogono scriptis pfortata q postea caput de trūcatione palmā martiriū meruit. Tandē cū ducēt viris et cū multē mulierib⁹ ad insulas palmarias delata: post varia supplicia xpianoz anastasia a pfecto ad pallos ligata: eā ignibus cremauit. 8. kal. ianuarij. circa ānos dñi. cclxxx. fuit aut bonaz līarū eruditissima et de ei⁹ psecutiōe ad grifogonū extāt cplē eloqntia plene

Claudius et nicostatus symphorianusqz ac simplicius viri clarissimi: et i arte qdrataria pmissimi rome p hoc tēpus passi sunt primo in carcē trusi. deinde scorpionibus grauissimis celi. deinde iussu diocletiani per iudicem in mari precipitati sunt. 4. kalendas Octobris.

Crispinus et crispinianus viri celeberrimi sub hac psecutione apud suessionē vrbe capti et iudici pnta ut p unanīa tormēta sibi a carnificib⁹ illata gladio trūcati. 8. kal. nouēb. martiriū coronā pceperūt.

Alexander

Anastasia

Crispinus et
Crispianus

Mauricius

Mauricius et Eupherius Cædus ac victor cū innocēto sacre Thebeorū legi
monis primicerij illustrissimi cū predictæ psecutōnis ignis exordij inter solos
militares parua scintilla conflauerat. p hoc temp^o iubente Maximo in gallia
ciuitate seduno cū sex milib⁹ sexcentis sexaginta sex p xpo gloriosissime martino
coronant. Hic nāq^{ue} ex orientalib⁹ regionib⁹ et ex gestis eorū claret ex thebe egi
pti fuerūt. que est ciuitas nobilis prope Nilū a hierosolimorū epō baptizati. in au
xilium a Maximo accersiti in gallia venerūt. Tūc in bellicis reb⁹ strenui. viri
tuteq^{ue} nobiles sed fide nobiliores. Hos cū Maximian⁹ august⁹ contra xpianos
destinasset atq^{ue} iussisset ydolis imolarēt. Cū obtemperare noluerūt plurib⁹ in lo
cis diuersis cruciatib⁹ interfici iussit. Et decimū semp decollari pcepit. Maurici⁹
eorū dux in fide cōfortas reliquos. qui arma deponētes vltra se obrulerūt circū
quaq^{ue} trucidant. Primiceriorū corpa p^{er} mltos passiois annos scō epō Theodo
ro reuelata. i eorū honore basilicā fabricauit. Eorū natale. x. kal. octobr^{is} celebrat.

Vincentius
Vincentius leuita vir inuictissim⁹ atq^{ue} sanctissim⁹ natione hispan⁹ brissimi
pape Sixti discipul⁹. diuicq^{ue} lauretj martiris scientia et virtute germanissi
mus. qui genere nobilissim⁹ a puericia lris tradit⁹. gemina sciētia efficacissime cla
ruit sub beato Valerio cesarauguste antistite. Et cū eo acerbissimū martiriū a Ba
ciano preside pertulit. Ita vt cū summa pena carceris. famis inopia cathenarū stri
doze manibus collo cervicibus ferri pondera sustinēs p oēs corpis art⁹ mortalia
supplicia pateretur. Deinde Baccianus sanctissimū hominē in culeo primū leua
tum toto corpe distēdi fecit. distētiq^{ue} diuersis vulnerib⁹ cruciari. ac nimia feruēs
infamia dū martirē dei lacerant se ampli⁹ lacerare conat⁹. vt pfluente a toto corpe
sanguinē cerneret. Hinc ex eculeo assump⁹ Vincenti⁹: iusserat lectū tyrann⁹ cū
ferratis costis. pferri: et addita subtus carbonū cōgerie et exuerūt dū martirē. q^{ui} i
trepidus vltro cōscendit in craticula positi vncinis ferreis aperiri et ardētes lami
nas infigi ac sale ignito aspergi ac laceratū teterrino carcere fecit includi. Atq^{ue} ibi
testas acutissimas congeri in lignoq^{ue} pedes ei⁹ affigi et sine hūano solatio derelinqui. Angeli tamē solutis
nexib⁹. et athleta dei magno lumine resec⁹. que cū Bacciano nūciata fuissent. ait vici sum⁹. pcepit vt molli
bus foueret vt cū ampli⁹ cruciaret. mox aut p^{er}ciōs resolūt in morte celo spm reddidit. p^{er} psecutiōis corp⁹
extra muros valētie sb altari cuiusdā ecclie xpiani cōdiderūt. Eius passiois nobilēq^{ue} triumphū prudenti⁹ ver
sibus expressit. Augustin⁹ q^{ui} huius sanctissimū martiris preconij vberime demonstrat.

Sancta Agnes

Agnes clarissima virgo memoratu dignissima. hac psecutiōe (testante Am
brosio) apud romā orta a ciuib⁹ romanis iuuecula corpe tredecī annorū pul
cra facie. dū a scolis reuertit a pfecto filio adamat. Agnes ait preuentam amore
ei⁹. cui⁹ mater virgo ē. Capta igit a pfecto vrbis electionē dedit vt sacrificia dijs
cū virginibus de veste aut cū meretricibus luxui opā daret. que singula rēnuie
Ideo nudā ad lupanar pfectus duci iussit. sed tantā dēfinitatē capill⁹ dñs ptulit vt
q^{ui} vestibus tegeret: Qua ingressa angelū dñi inuenit pparatū. q^{ui} stolā cādidissā
mā pparat. Dēs ingressi miraculo territi cōpūcti redibāt. enā filius pfecti. q^{ui} ab
angelo pfocatus ē. Et illa postmodū orate inuenis ille reuertit. Dein post minas
et terrores ac verbera plurima i ignē pfecta sed mīme lesa Tandē aspasius i gut
tur eius gladiū imergi iussit septio kal. februarij martirij palmā adeptā est. quā
parētes sepelierūt. que eis in nocte cū magno exercitu virginū veste fulgente ap
paruit dices. Videte amātissimi parētes ne me q^{ui} mortuā lugeatis sed congaui
rete mecum quia cum his omnib⁹ lucidas sedes accepi. Et illi sum desponsata in celis quem in terris to
ta cum intentione dilexi.

Ciriaco
Ciriaco quoq^{ue} diaconū cū largo et smaragdo p hoc tps cū alijs viginti passum
historie tradit. qui artemiā filiā Diocleciani a demonio liberauit. Similiter
tobiā saporis p^{er}az regis filiā post dies q^{ui}dragintaquē reuerfi a Diocleciano ho
norifice suscepti. p^{er} eius morte filius ei⁹ maximian⁹ iussit illos tres cū alijs xpianis
in carcerē mitti. inde p iudicē Carpasiū educ⁹ caput eius pice liq^{ui}ta pfundi fecit. et ite
rus i carcerē retrudi. Eter post q^{ui}tuor dies nolētes sacrificare in catasta fustibus ce
di et neruis extēdi fecit. Inde filius diocleciani iussit Ciriacū cū Smaragdo et alijs
viginti capite trūcari. Et ducti sunt cū eo pmissi sexus: Ro
me aut via salaria decapitati sūt. Marcell⁹ papa cū Lucia
corpa martirū in predio via boitiensi militano ab vrbe. et
sepelierunt. sexto ydus Augusti.

Gervasi⁹ et Prothasi⁹
Gervasius et Prothasius germāi natiōe Mediolanēses p^{re} vitale viro scō
mīse valeria vno ptu geniti hac tumultuāte pcella i ea vrbe ab astasio comite sūt
passi. Hic nāq^{ue} pntibus orban p^{er}festi vniuersū p^{ri}monij vēdiderūt et paupib⁹ ero
garūt orōib⁹ et lectiōib⁹ p plres ānos vacabāt. Astasio pfecturo ad bellum
sacerdotes ydolorū direxit. nisi faceret gervasiū et p^{er}thasiū dijs suis imolare victori
am raportare nō posset. Pntati corā comite cū nō acquiescerēt idol sacrificare Ger
uasius plūbat cesus ē donec spm exalaret. Prothasi⁹ vo fustibus cesus demum
capite trūcatus ē. Quorū corpa cū ānis mltis icognita fuisset. diuus Ambrosius
domio reuelate in corrupta adeo reperit. vt eo die interēpta fuisse videbāt. Mar
tizati fuerunt hij beatissimi matres die. xij. kal. Januarij.

Gervasius et Prothasius

Georgius

Sexta etas mundi

Georgius capadocis tribunus et verus christi miles hoc tempore. Cum venisset de capadocia in persida civitate dyospolim velut alter curia romanus et contra archimensium rex pro patrie sue liberatione sese itinerio ad draconis occisionem et martirii tollerantiam dedit. Quippe interfecto dracone pro eculei extensione totiusque corporis laceratione et viscerum effusione. nec non et aliorum tormentorum pressione. ad ultimum martirii caput abscisione compluit. Cui gesta licet inter apocryphas scripturas ponatur. ipse in illustrissimum martirium inter coronas martirum dei ecclesia venerabiliter honorat. quod etiam Ambrosius attestat qui scribit Georgius fidelissimus christi miles. dum christi unitatis professio tegeret. solus inter christianos dei filium confessus est. Cui et tanta fidei constantia divina gratia concessit. ut tyrannice potestatis precepta contemneret. Et in numerabilium non formidaret tormenta penarum huiusmodi incliti martiris caput cum postmodum venecis delatum fuisset. in eius honore monasterium et ecclesia erecta fuit quod nunc usque maxima cum veneratione perseverat. Verillu quoque et apud germanicam nationem bambergensis maxima cum solennitate observatur. Et natale die. id est kalendis maii ab omnibus christianis celebratur.

Georgius

Erasmus

Erasmus

Erasmus campanus episcopus vir illustrissimus atque sanctissimus. cum decretum in antiochia a Diocetiano processisset. ut quicumque non sacrificaret ydolis diversis supplicibus interiret. hec audies Erasmus in heremo pro septem annos habitavit. orationem et contemplationem vacans. cui dominus escam pro coram ministrabat veniens voce angelica premissa ad civitatem multos a demonibus liberavit. et plures docendo ad christum convertit. Diocetianus huiusmodi audire sibi cum pueri iussit. primo plumbatis et fustibus graviter maceravit et dilaniavit. Deum resina sulphure pice oleoque perfudit. nec minime ledit. quo miraculo multi compuncti ydolum abrenuntiantes christiani effecti sunt. Postea missus in carcerem artissimus cum inchoato ferri potere. a quo angelus domini eum paulopost eduxit. Sed cum hec vulgarentur miracula a Maximo impatore detinuit. et in sartagine plumbis pice resina ignita immergi precepit. illeesus tamen mansit custodie mancipatus. Angelus eum nocte ad litus maris perduxit. ubi divina provisione in formidanda civitate campanie navicula puenit. Tandem videns rutilantem coronam super eum illabi ait domine suscipe spiritum meum. et tercio nonas in huius sancto fine venit. dicitur corpus eius latere quiescere ubi caput eius ostenditur.

Cosmas et Damianus

Cosmas et Damianus viri pro hoc tempore in famo: civitate licio. provincia asie pro christo morte perierunt. Primo viginti ferreis attriti. flammisque exusti fuerunt. sed cum divina virtute salvati sunt. Ad ultimum sagittarum ignibus confossus martirium tandem. 8. kal. augusti capitis obtruncatione compluit ferunt hunc cum boves pro flumen deferret ibidem puerum in humeris suis portasse.

Crispianus

Eusebius primus Olympiade et postea Tyri civitatum episcopus. his temporibus in calchide civitate que nigropontum appellatur (ut dicitur scribit hieronymus) martirio coronatur. Qui cum eruditissimus esset vir multa edidit documenta. Et presertim de mundi creatione eorum in carcere revelata. passus autem fuit. 14. kal. octobris. Fuit autem mirandi compositusque sermone adversus porphyrium prescribit librorum et symposium decem virginum.

Maximus et Ladus

Marcus et Marcellianus viri ac medici celeberrimi apud Egrum civitatem comprehensi. hoc tempore pro vincula et carceres. pro maris diversis atque ignis lapidationibus ac sagittis. divinitus superatas capite plecti sunt. Martirizati sunt autem beati Cosmas et Damianus Antim. Leo-
tius et Euprepus. 5. kal. octobris.

Maximus et Ladus

Maximus et Ladus viri clarissimi pro hoc ipso tempore cum predigna uxore primi et duobus filiis in urbe hostia a satellitibus Diocetiani tenti in exilium deportantur. Et. xij. kal. marci incendio concremantur. ac sic eo incendio martirii sacrificium deo obtulerunt.

Sebastianus

Sebastianus illustrissimus vir prime cohortis diocletiani principatu gessit que milites ut patre venerabatur verusq; dei cultor. hoc qdē tpe cū multos xpi martyres exhortationib; et doctrinis p̄cipue marcū et marcellianū gemios et eoz p̄genitores in fide xpi cōtinuisset. et trepidas illoz mentes cōfirmasset q̄s eēt in trepide sese xpianū eē cōfessus est. Illicostratū cū vxore muta cui loquelā restituit ad dñm p̄uertit. Quo audito diocletian; illū cōprehēdit. iussit eū in medio cāpo ligari et quasi signū ad sagittā a milib; sagittis figi: qui eū vndiq; implenerūt vt ferme q̄si erici eēt hirsutus sagittis. et eū mortuū relinquētes. q̄ infra paucis temp; sanitatē recupauit impatorib; in pallatio eoz p̄secutionē iniustā fore decla- rans qui eū tādū fustigari p̄ceperūt donec sp̄m redderet. Quo mortuo satellites diocletiani corp; ei; in cloacā p̄cecerūt. qui beate Lucine apparuit docēs locū cor- poris sui et qd in vno pendebat qd nil sordis eum tetigerat. Id inde leuās cata- chumbis sepeliuit. Martyriū aut passus est rome diuus sebastianus in vrbe ro- ma sub. 13. kalend. february.

Lucia virgo deo deuota natione sicula et speciosissima inter ceteras insule il- li; virgines in hac p̄secutione apud syracusanā ciuitatē passa fuit: hāc mater ei; curā p̄claro iuueni desponsauerat: sed receptis visib; beate agathe miracu- lis rogauit matrē ne decetero sponsam eidē noiare dignaret quā grām tandē ob- tinere p̄meruit. At illa p̄festum amplū patrimoniu paupib; et viduis distribuit. Quo audito sponsus in iudicio pascasij p̄sularis litē p̄ponit: dicēs sponsaz suaz chastianā esse: et cōtra leges viuere augustin; quā ide pascasius corripēs ad sa- crificia demonū p̄suasit. et nisi dictis obtemperaueris te ad lupanar tanq; scortum adduci faciā. et statim lenonib; p̄cepit vt eā illuc ducerent: illa ait. nūq; inq̄natur corp; viciose nisi de cōsensu metis. Nā si iuitā violari me fecer; castitas mihi du- plicabit ad coronā. Eam aut sp̄ssimē tanto pōdere fixit vt penit; moueri non posset. etiā adhibitis fimb; et bobus. his territis pascas; ignē copiosum circa eā fecit. tunc angustiantē pascasū amici eius nō ferētes gladiū in ei; guttur mei- si faciunt: ac sic idibus decembris spiritū emisit. cui; passione et scititate syracusana ciuitas sp̄ decorata fuit.

Lucia

Vitus

Vitus

Vitus puerulus natione siculus: his t̄pib; cū modesto et crescentia nutrice sua apud syclia insulā martyriū ptulit gloriosissimū. hic cū eēt duodecim an- noz in xpm credēs quātū poterat indigentib; mīstrauit: cū eēt virtutib; matur; a sacrilego patre byla pagano tentato vt a cultura dei recederet: sed cū nollet blā- dis patris sermonib; acquiescere a valeriano p̄fecto grauissimis penis afflic; est. deinde angelico monitu nāuē p̄scēdit. et comitantib; secū modesto pedagogo ei; et crescentia ad tonagritarū territoriu nauigauit. Ab i; p̄ aliq̄d temp; in oronib; in cognit; p̄sistēs: ad diocletianū p̄dente demone adduct; est. cui; filiū a demonib; obfessum curauit. Cui diocletian; p̄suadere cepit: vt culturā dijs impenderet sed eū nō acquiesceret vinculis ferreis astringit i carcere teterrimo. Sed cū in fide i- mobilis p̄maneret. Iussi sunt in ollā resina et pice succensam iactari sed cum illesi egressi fuissent. Veniū i catasta extēsi sunt et dissipata sunt ossa eoz vt viscera ap- pareret. et fact; est tremor magn; et angel; dñi eripuit eos et p̄dixit iuxta fluuiū syler ibiq; orātes migrauerunt ad dominū. Eozum corpora florentia collegit et cum aromatibus sepeliuit. Passi sunt predicti martyres. 17. kalendas Julij.

Affra et Hilaria

Affra et Hilaria

Affra filia regis cypri cui; pater i bello vice; in florida etate cū matre hilaria insulā egressa romā puenerūt: hilaria vt deos patrios p̄picios haberet si- liā veneri dicauit. Cū ven; femina cypriana fuit quā ob pulchritudinē deā dice- bāt: et i cyprio phanū ei; p̄structū fuit. Inde ad augustā videlicā venerūt vt regia fieri posset: obsceno tñ seruiicio veneris dedita fuit: t̄pib; seue p̄secutionis diocle- tiani marcellus cū felice diacono tomū ei; ignorās ingressus cū oronib; vota p̄- solueret: admirata affra de insolito hospite. cognito eu fore xpianoz antistitē se turpē peccatricē p̄fitef; qui eos oēs a pessima cultura et actu illicito dimouit: p̄- ieiunū indictū eas baptizās: frēm hilarij dionysium ep̄m auguste fecit: postea a- gao iudice cōprehēdit iussa est vt dijs offerret: aut diuersa supplicia sustineret. Affra ait. Sufficiūt mihi peccata mea q̄ ignorās deū feci. qd iubes nūq; faciā: ducta igit; ad insulā flumis lici haud longe ab augusta vbi eā sti p̄iti colligarūt

Pantaleon

Pantaleon vir illustris et medicīne art; erudit; et ipe hoc tpe apd nicomediā ciuitatē p̄ fide xpi cruciat; est. Is fuit fili; senatoris medicīnaz adhuc puer addiscēs: a p̄ceptore duct; ad palatiū p̄pter decorē laudat;. Cui hermola; p̄sby- ter pollicebat si in xpm crederet oēs egrotos sine medicīna i ei; noīe sanaret. a q̄ postea baptizat;. inde p̄nte patre cecū illuminauit et ambos ad fidē p̄uertit. que cū maxmian; intellexisset eū adduci iubet et paralyticū sanauit. Eccelet igit; pena p̄ fide xpi et lapadarū erustione mirummodū cruciatus a dño tamen confortat; missusq; i sartagine plumbo buliēte repletā: dño apparēte plumbum refriguit: bestiasq; ad eum missas seuiissimas vt catulos demulcebat. Ideo multi ad fidem cōuersi quos imperator decollari p̄ceperit. Tandem ipe cum p̄ceptore suo her- molao et alijs. 5. kalendas augusti ictu gladij martyrium consummavit.

Pantaleon

Berta etas mudi

Dorothea

Sergius et bachus

Fides et caprasius

Felix et adauctus

Eleutherius

Quatuor coronati

Euphemia

Felix et fortunatus

Dorothea ugo gliosa apud cesareā capadocie vrbem: p hoc temp^o cōprehēsa p xpo martyriū p tulit. primo i catasta leuaf tandē firma in fide palmis durissime cesa ad vltimū capite punita fuit. In ei^o cōfessione theophilus scolasticus irridēdo ait. Eya spōsa xpi rolas de paradiso sponsi tui mittas. orate do/ rothea puer ferme quatuor annor apparuit ferens in sportula tria mala et tres rolas: q deferēda theophilo iubet qui accipies illico cōuersus est ad fidē erat tēp^o huiusmodi frigidū mēsis februarij cū hec rose pntate fu erūt et ipse deide gūissime tor^o nouissime gladio cesus ē.

Eleutherius quidā clarissim^o miles sub hac pfe/ clatione apud ncomediā asie vrbē cū alijs inue/ rabilib^o martyr efficit. e qb^o alijs gladijs obtruncati alijs ignib^o cōcremati. alijsq in mari papites dati. Postre mo et ipse eleutherius: hic cū diu p singula corpis mē bra cruciaret. et semper validior efficeret. demum ve luti aurum ignibus examinātū sexto nonas octobris cum palma martyrij paradysum introiuit.

Sergius et bach^o viri nobilissimi p hos tumult^o cū essent primicerij palatij apud maximianū impa tore accusati q xpiani eēnt. iō ducti ad tēplū iouis cū sacrificare nollēt veste militari deposita. bach^o extēsus neruis crudis vsq ad fluxū sanguis et disruptionē vē tris et iecoris laniat: expirās extra cathrū. pñat volu cres a bestijs corp^o illesum suarūt: qusq fideles sepul ture tradiderūt. Sergiū aut cū iflectē nō posset clauas futularib^o calciatū an currū mlti militib^o currē iussit cū fide fixus stetit nomis octob. cū decollari pcepit.

Quatuor coronati scz seuerinus: seuerianus: car/ poferus et victorinus. Diocletianus romā veni ens cū oēm miliciā ad sacrificādū asclepio cōpelleret. hī quatuor reluctātes ictibus plumbataz occisi sunt et corpora eoz in platea canibus iactata. beatus seba/ stianus cū melchide papa nocte sepeliuit. et cū eoz nomina alreperire non posset ideo septimo ydus nouē bris sic colent: quoz noia postea reuelata sunt.

Fides ugo scitissima i vrbē ageno a daciāno ado lescentula xpiana. cū nec blandicijs nec minis ad imolādū dñs getiliū induci posset: sup cratē enea ex/ tensa substratis carbonib^o. dum sic torqref mltis ad xpm cōuertit. Sanct^o capras^o q terrore pñibis sub ru pis latebat ea cernēs orauit vt de^o ea vitricē faceret vi dit colubā nūcā de celo descendētē. que coronā auro gēmisq lucentē sup caput virginis collocauit: ac incē diū extinxit. ideo offerēs se xpianū cū primo et felicia no et fide virgine capite truncati sunt omnes.

Euphemia virgo nobilissima tēpestare hac apud calchedonēsem asie vrbē a pcosule quodā noie prisco cū alijs septuaginta cōprehēsa cū deo marti i/ molare nollēt oia tormentoz genera in ea expēdit: q oia p xpo cōstāter ptulit videlz carceres verbera. rota tarū argumēta ignes lapidū angulariū pondera: be/ stias virgarum plagas: igneas sartaginez rursūq a bestia morsā immaculatū spīritū deo reddidit. cuius corpus mater eius theodora et pater eius sepelierunt sexto kalendas Octobris.

Felix apulie eps cū adaucto et ianuario presbyteris et fortunato et septimo lectoribus his tempori/ bus in venusia vrbē cum diu in carcere macerati sunt per totam affricā et siciliā cū multis afflictio nibus perducti. Tandem nono kalendas Nouembbris occasione gladij consummati sunt.

Felix item alter et fortunatus germani hac persecutione apud aquileiam vrbem eculeo suspensi circa oleo illos perfuderunt: sed cū minime lesi: data sententia tercio ydus Junij capite truncati sunt.

Margaretha

Blasius

Praxedis et Felicianus

Quintinus

Margaretha vgo pulcherrima. natione antiochena de parentibus gentilibus orta. nutrice tradita. sponte se baptizari fecit. p^o morte matris apud nutrice custodiens ac paues oues ei⁹. cu⁹ quidecimu annu attigisset et speciosissima esset. Olibrius vna v⁹ gine in paupiscentia ei⁹ exarsit. Cu⁹ m ea xpiana esse didicit in carcere coniecit. et deum cu dijs imolare recusaret suspensa virgis acerrime cedidit. inde pectinibus ferreis iussit carnes ei⁹ sulcari. iterato in carcere detrudis vbi dyabolus i forma draconis apparens qⁱ ea deuoraturu facto signo crucis euasit. postea iudex precepit ea decollari. facta oioe p oib⁹ etia psecutionibus. et parturientibus se ei in partu comedantibus. martiriu. xij. ydus iulij compleuit.

Maximilianus in Ceyla ciuitate de nobilibus ac deuotissimis ortus genitoribus. quos in adolescentia amisit. in viru eruditum virtuosum euasit. Cu aut scitis Quirinus p anos plures gubernasset laureaces ecciam i prima tem adlegies eccie assumptus inde martirio coronatus ab oib⁹ in laureacesem archiepiscopum maximilianus elegit. qui populo salubri doctrina pfuit. Apib⁹ vero cari et numeniani impatoribus. Eulafius pfectus ad ceyla missus hoies ad sacrificandu marti copulit. qua occasioe mor⁹ maximilianus vltro post longa cocertatioe acquiescere nolens. a satellitibus suis ad phanu martis ductus. ibi martirij palmas meruit apud Ceyla extra muros. Anno xpi. 289. quarto yd⁹ octob. que dux baioarioz in parauia sup ripam emi transfudit vbi eius memoria habetur.

Blasius eps. Cu in oi scitatez masuetudine polleret. Et i sebastie ciuitate cappadocie. xpiani i epm eu eligent. Is ad vitadu rabiez psecutionis intrauit spelunca cuiusda mof conuenit ad eu bestie qs sanauit. cor ui qs alimonia ei deferrebat. qd cu pfidi nuciati fuisset eu adduci iubet. in via miracula facies: filiu cuiusda mulieris i extremis laborate ppter os piscis trasuersus in gutture ei⁹ eo tagete liberauit. post carceres cu sacrificare renuit: impauit eu ligno suspensi et carnes ei⁹ ferreis pectinibus laniari. Septe aut mulieres xpiane sanguine excipiebant: q postea decollate fuerunt. Blasius qs cus duob⁹ puulis filijs hax mulier capite truncatus est.

Juliana vgo pclarissima natione comensis: hoc ipso tpe apud comu cisalpine gallie vrbē capta martyriu seuissimu pertulit: q sposo suo eusebio pfecto vrbis cu p noie xpi ad oia supplicia se offerret. pmo cesa virgis a septe militibus nolente sacrificare diane p capillos septe horis suspensa qppe cu varia tormeta pstatissime pertulisset: postea palam cu diabolo pflit. et de ipso clarissime triumphauit. In deq flamas igniu et olla feruente supans et rota ferrea cum acutis gladijs palma martyrij capitis obruncatione. i 4. kalendas Marcij adeptus est.

Primus et felicianus romani viri religiosi hac psecutione a pontificibus templorum apud diocletianum accusati ferro vincti in carcere recluduntur quos angelus dni psolat⁹ est: deinde ad herculis phanum pducti cum nollet sacrificare: grauissimis penis sunt affecti. inde duxerunt eos extra ciuitate via numetana miliario. i 3. ferro vinctos post exqⁱta tormeta: tade simul. 5. ydus Junij vite cursu gladio psuauerunt. horz corpa nocte ad arcus numetanos iuxta arenarium christiani sepelierunt.

Ampbilus grecus psbyter eusebij cesariensis necessarius insignis quide theologus sub hac psecutione testate hieronymo apud cesaream palestine vrbē passus est. cui⁹ vita ide eusebi⁹ trib⁹ voluminibus egre conscripsit. hic adeo diuinorum voluminu cupidus fuit vt magna partem librorz origenis manu sua descripserit. quos diuus hieronymus in cesariensi bibliotheca tanta auditate se legisse dicit: ac si celsi regis diuitias consecutus fuisset. passus est prima die Junij.

Quintinus gallus miles a maximitiano imperatore scdo kalendas nouembris martyriu pertulit gloriosum. cuius corpus post quinq⁹ et quinquaginta annos angelo reuelante incorruptu repertum fuit. Blasius clarissimus miles romanus a diocletiano cu omni domo sua multis plagis affectus xpi martyris efficit. Et cum innumerabiles extincti sunt famosiores commemorare libuit.

Maximilianus eps et martyr

Juliana

Pamphilus

Rufus et

Blasius epus

Juliana

Primus et Felicia

Anno mundi. 5483.

Anno xpi. 284.

Marcellinus papa natione romanus patre pietro diocletiani et maximiani tribus fuit post gaudium pontificatus hic sexto pontificatus anno iam diocletiani persecutione sentiente a carnificibus capto: ad sacrificia gentium ductus: cum multis instarent carnifices ut thura diis exhiberet: metu perterritus deos alienos adoravit. quo facto haud multo post in se reversus habito pallio centum et lxxx episcoporum in sinuessa urbe campanie: eo et marcellinum squalidum et pulverulentum ac cilicio indutus perficiscit: petens ut sibi pro incostantia debita pena tribuatur: qui cum daretur in tanto concilio nemo unum inuentum est. Cum dicerent omnes: ea ferme ratione petrum peccasse. ac flendo peccati penam luisse. Rediit romam marcellinus. iratus diocletianum adiit hominesque increpat quod se impulerit diis gentium imolare. Ducit ad martirium diocletiani iussu marcellinum cum claudio: cyrino antonino christifidelibus. Intercedum vero marcellum presbiterum admonet ne diocletiani preceptis obtemperet in rebus maxime ad fidem pertinentibus: neque corpus suum sepulture traderet quod dixerat ob negatum saluatore se id neque mereri hominum aut simul interceptorum corpora diocletiani iussu ad dies. vi. et xxx. insepulta iaceretur via publica. unde petri apostoli iussu quod marcello in somnis apparuit via salaria cimiterio

priscille sepeliunt sexto kal. maias. sedit autem annis. ix. menses. ij. diebus. xvi. Vacat tum sedes dies quinq; et viginti.

Anno mundi. 5493.

Anno xpi. 294.

Marcellus papa natione romanus patre benedicto ex regione vie late a constantino et galerio usque ad maxentium puenit. Is licet multorum turbinibus vexatus diuino tamen cultui intentus: constituit ne quis generale concilium celebrare posset sine speciali sedis apostolice auctoritate. Priscilla quae matrona romana eius suasi impulsu cimiterium suis sumptibus via salaria construere. titulos quoque et viginti in urbe roma constituit. quasi dioceses ad commoditatem baptismi: et opportunitatem eorum quod ad fidem ex gentibus quotidie veniebant. Consultum iri: et eo modo sepulchris martirum videbat. Annis autem quibus sedes menses sex diebus vno et viginti. Maxentius vero ubi lucinam matronam instituisse ecclesias dei rerum suarum heredes intellexisset. iratus et mulierem relegauit ad tempus. et Marcellum captum impellere minis conatus est. ut et episcopatu se abdicaret. et christianum nomen deponeret. quem ubi contemnere sua precepta vidit. ad custodienda aialia cum misit ubi nec oves nec ieiunia pretermisit. parricidasque episcopis gubernabat. a clericis liberatus: iterato in stabulum seu caca balum. Maxentius iratus eum redigit. ubi cum sede et incommode habitaret. pedore et situ mortuus est. Vacat et morte romana sedes dies. xx.

Eusebius papa natione grecus. pre medico: pontificatus adiit Constantino et Maxentio impantibus. Constituit ne propheta in iudicium suum episcopos vocare presumat. Is dum in papatu vinceret crux domini inuenta est quanto nonas maii. hereticos quoque idem pontifex reconciliauit imposita tantummodo manu: Habita autem semel rome sacrorum ordinum mense decembris. cum presbiteros. xij. diaconos tres. episcopos. xij. creasset: rome moritur. et in cimiterio Calixti via appia sepelitur sexto nonas octobris. Sedit autem annis sex. mense vno: diebus tribus. Licet alij hystorici de annis varie sentiant. Vacat tum sedes diem vnum.

Melciades papa natione apher. Maxentij licinij maximi tribus fuit. Vir sane scitatus et scientia multum insignis. Qui ut erat gravitate pelar. Constituit ne quis vnoque aliqua suspitio: aut auveram phatorem condemnaret. Eius quoque institutum fuit. ne die dominico: neque quita feria ieiunaret. quod hos dies pagani quasi sacros celebrant. Multa quoque in oblationibus faciendis constituit. quod Manicheorum heresis in urbe romanum maxime inualecebat. Idem autem per actis maximi iussu martyrio coronatur: idem fatum subire: et per Alexandrinum episcopum et Lucianum anthiocenus presbyterum romanum. Alij complures episcopi et sacerdotes. Sepultus est autem Melciades via appia calixti crypta. quarto idus decembris. Sedit annis quatuor menses septem. diebus. ix. Vacat tum sedes dies xvij.

Linea Sumorum pontificum

Marcellinus

Marcellus

Eusebius

Melciades

Constantius et Galerius abdicantibus se ab imperio diocletiano et maximiano imperij gubernacula suscipientes. puicias inter se partiti sunt. Constantius igitur Galerius augusti creati sunt. Diuisusque est inter eos ita romanus orbis. Nam Galerius illiricu Asia et orientes sortitus est. Constantius vero singulari moderatōe vsus. Gallia tantum et hispania contentus fuit. Licet et ei italia sorte obtingeret. Constantius enim contentus dignitate augusti italie atque affricae administrāde sollicitudine recusauit. Vir egregius et praeclarissime ciuitatis diuitijs. puicialiū ac priuatis studijs. fisci comoda non admodum affectans: dicereque melius publicas opes a priuatis haberi. quam intra unius claustrum reueruari. Adeo autem cultus modici ut cum feriatis diebus se cum amicis numerosioribus esset copulandum. priuatorum ei argenteo hostiari petito triclinia sterneret. Hic non modo amabilis. sed etiam venerabilis galus fuit. praecipue quod diocletiani suspectam prudentiam. et Maximiani sanguinarias temeritate imperio eius euaserat. fuit autem constantius hic Claudij sedis ex filia nepos. quem ut diocletianus imperator una cum Galerio sibi affinitate benignolentia committeret Theodoram maximiani puignam ei uxorem dedit. Ex qua postquam sex filios suscepisset ea repudiavit: quae repudiata Helenam anglorum regis filiam captiuam uxorem duxit. Constantius cum humanissime gubernasset. Constantio ex helena suscepto Boetio in britania praecipatus sui anno tredecimo moritur. Atque in diuos summo omnium consensu refertur ob eius mansuetudinem et clementiam.

Galerius vir et probe moratus. et egregius in re militari. Cum italia quoque sentiente constantio administratio sue accessisse sentiret. Caesares duos creauit: videlicet Maximianum quem orienti praefecit. Et Severum cui italiam dedit. Ipe illirico commoratus est. Retinuit enim illiricum. quod ea barbaros hostes populi romani iter facituros sentiebat. Maximianus autem herculius spe recuperandi imperij ad spem erectus resumendi fastigij quod inuitus amiserat romam aduolauit ex solitudine lucanie. quae sedem priuatum elegerat in agris amenissimis conuolens. Diocletianumque etiam litteras adhortatus est. ut depositam resumeret potestatem quas ille irritas habuerat. Contra hos motus missus a Galerio Severus romam cum exercitu venit. dum urbem romanam obsidet fraude militum. qui cum Maxentio sentiebant circumuenti: fugiens. de munitum rauennae occidit. Paulum etiam abfuit. quoniam Maximianus pater militum beniuolentiam pollicitatibus et largitione querens a filio Maxentio occideret. Is autem in galias ad constantium generum praefectus. dolo composito tanquam a filio esset expulsus molens autem constantium reperta occasione interficere. qui in gallijs et militum puiciliis iam fauore regnabat. Celsis fratribus atque alamanis captisque eorum regibus. de tecto per faustam eius filiam dolo que res omnem marito apuit: fugiens. ac massilie herculi praefugit. ibique oppellus suorum scelorum penas tandem luit: vel seipsum (ut quidam volunt desperans rebus) interfecit: a Galerio autem licinius improbus facinus mors Galerius confestim secuta est.

Licinius imperator factus est. ex Bacia oriundus a Galerio in partem imperij receptus. propter eius in re militari praestantiam: notusque Galerio antiqua consuetudine. Et in bello quod aduersus Marcellum gesserat laboribus strenuus et officijs acceptus Constantius tamen vir ingens praecipatus totius orbis affectans. Licinio bellum intulit. quibus necessitudo illi et affinitas eum eo esset. Nam soror eius constantia nupta Licinio erat. At primo eum in panonia. secundo ingenti apparatu bellum apud Libalias in struente repentinus oppellit. omniisque dardania mesia macedonia pontus innumerosas prouincias occupauit. Flavia deinceps inter eos bella et pax reconciliata ruptaque est. postremo licinius nauali et terrestri praefectus apud nicomediam se dedit. et contra religionis sacramenta thessalonice priuatus occisus est. Hic licinius annis domitiorum fere per quinquaginta vite. prime sexagesimus occidit. auaricie cupidie omnium pessimus. neque alienus a luxu venereo. Asper admodum autem mediocriter impatiens. infestus suis quas propter infamiam immodicam uirum ac pestes publicas nominabat praecipue forenses industria. Agaribus plane et rusticantibus. quod ab eo genere ortus alitissimus erat satis utilis ac milicie custos. ad veterum instituta seuerissimus. Spadonum et auilicorum omnium uehementis dominator. tinea foricesque pallacii eos appellans.

Maxentius (cuius constantius mortuus Constantius filius eius in britania creatus est imperator. et in locus prius exoptatissimus moderator accessit) Rome augustus nuncupatus est: Rome enim praetoriani excitato tumultu Maxentius herculi filius. qui haud paulum ab urbe in villa publica morabatur augustus nuncupauit. Vir satane seuerissimus et christianorum acerrimus persecutor. licet tamen amator. inter cetera sue crudelitatis opera magica arte plurimum delectabatur. Quotum tamen constantium imperij sui anno bellum aduersus Maxentium ciuile commouit. Copias eius multis praefectis fudit ipse postremo rome aduersus nobiles exitijs seueris apud pontem miluium uicit. Italiamque est pontem. ut dux per dolore suorum fraudum oblitus pontem ad decipiendum hostes structis decipulis transit. cum magna parte suorum satellitum submergitur.

Linea Imperatorum

Constantius

Galerius

Seuerus Maximianus

Licinius

Maxentius

Sexta etas mundi

His prescripti impatores Cum constantinū videbāt apud omnes magno esse in p̄cio xp̄ianis aliq̄ tēpe parcebant. Maxentius m̄ milites clanculū mittebat qui obuiū quēq̄ cederet. Arte quoq̄ magica delectatus: grauidas maxie vero xp̄ianas finestis sacris adhibitas scidebat infantū causas: quorū cineribus in magia utebat. ut ostenderet tyrānidē seruari etiā p̄ nephas posse. Simili vesania z crudelitate. Maximianus quoq̄ in oriēte utebat. Qui magorū m̄grīs z malaz arcū doctorib⁹ p̄mia etiā decernebat. augurijs. diuinationib⁹ fidē prestās. Scenior ceteris in xp̄ianos hec oīa cōtemnētes est habitus. Eetera aut delubra renouari ac more veterū sacra dijs exhiberi iubet. Is vero Maximianus diuina vltione inflatis. subito visceribus. supperatisq̄ intestinis ita distendit. vt inter se z putridū cadauer nil interesset: scatētib⁹ vndiq̄ vermib⁹. z tabo serpēte. tanto pedore vt sustineri fetor nō posset. grauiusis tandē morbis diuicius cruciatus. vniūdi finē tandē fecit. homo seuus ac varius. nūc etiā in xp̄ianos. nūc p̄ xp̄ianis agebat. hoc volebant eius merita. Cū loco maximiani a Galerio quoq̄ maximian⁹ in oriēte cōstitutus cesar vir cruentissim⁹ consimili crudelitate ea in regione cōtra xp̄ianos utebat. p̄pter quā multi enecabant. Unde z multi ex superioribus martiribus coronati martirio fuerūt. Aliquos quoq̄ q̄ in precedenti p̄secutiōe z nunc seculente passi sunt subiungemus.

Kristina

Menna

O Kristina virgo celeberrima sub p̄dicta p̄secutiōe maximiani in Tyro passa ē. Nec nobilissimis orta parētibus. cū pulcherrima esset a plibus in coniugū peteret. parētes in turri posuerūt. vt dijs culturā virgo p̄solueret. A spū aut scō edocta ydola abhorrebat. que cū intellexit. cū minis eā auertere nō posset. eā expoliari z a duodeci viris cedi. dein in carcerē mitti. z postea vngulis radi z mēbra ei⁹ tenera diripi. Kristina aut de carnib⁹ suis accipiens in vultū patris p̄icat dicēs. Accipe tyrāne z carnē a te genitā comede. Frat⁹ p̄r eā in rotā impoliit z ignē z oleū supposuit. sed flāma exiliēs mille quigētos occidit q̄ p̄r magias artibus ascriberebat. p̄cepit vt grādi lapide ad collū ei⁹ ligato in mare nocte p̄cipitare. Quā angeli assūmūt z xp̄s eā baptizauit z reducta fuit in terra. Tandē post varia tormēta z manillarū abfusione. Julian⁹ sagittas i cor ei⁹ duas z vnā in lat⁹ direxit. Sicq̄ cū palma martirij ad celū glōsa ascendit. **Menna miles**

Menna miles egiptius nobilissimis ort⁹ natalib⁹. p̄ hec tpa i Scythia metropoli p̄brigie salutarie passus est. ita postq̄ hic celesti regi in heremo secreta cōuersatiōe studuit militare. ad publicū p̄cedens: se xp̄ianū esse libera voce declarauit. Qd̄ audiēs pyr̄ib⁹ dux misit eū apprehēdi z suis aspectib⁹ p̄sentari. Cui dixit sacrificā dijs z omīa que p̄ ignorātiā gessisti ignoscens tibi. q̄ cū obtemperare nollit. eo iubēte tam diu neruis z diris cruciatibus cesus est. donec platee locus sanguine ipsius fedaretur. Deinde in eculeo leuat⁹ lapidibus adurit. Deinde deposit⁹ ligatis manib⁹ z pedibus p̄ fudes ferreas trahi p̄cepit. Qui oībus in rebus z cruciatib⁹ vsq̄ ad finē in laude z p̄fessione oīpotētis dei imobilis p̄māsit. Deniq̄ data sentētia gladio aniaduerti iussus fuit. Cui⁹ corpus cū igni traditū fuisse medio a xp̄ianis furti ereptū mūdīs linteamib⁹ debita veneratione in cimiterio. ydus nouēbris cōditus est. Postea in cōstātinopoli translātū digno honore veneratū fuit.

Julianus

Saturninus

Julianus quidā genere antiochēsis. vir xp̄ianissimus. Apud romanā urbē in hac p̄secutiōe p̄fata crudelissime passus est. cū Basilissa virgine horū duorū mire legunt⁹ passiones. cū quib⁹ fuit venerabilis multitudo sacerdotū. et ministrorū ecclie xp̄i. q̄ p̄pter imānitatem p̄secutiōis ad eos cōfugerat: cōcremata est. Post quos etiā Antoni⁹ p̄biter et Anastasius z celsus puer vna cū matre z alijs cōplurimi qui oēs. ydus ianuarij mortē p̄tulere.

Victor mediolanēsis ciuis a p̄mēua etate xp̄ianus his temporib⁹ cū in castris Maximiani augusti milicie d̄seruieret. ad ipm tanq̄ xp̄ianus p̄ducit. Et cū compelleret ydolis imolare. cōstanti aio recusauit. p̄pter qd̄ grauit⁹ ce di iussus est. Et cū deo p̄tegente doloris expers efficeret. plūbo buliēti p̄fundit. et cūz nil etiā ex hoc penit⁹ ledere iubente Maximiano octauo yd⁹ may capite cesus est.

Saturninusq̄ p̄sbyter z Sisinius diacon⁹ rome cōprehensi in carcere diu macterant. Inde exhibiti ob cristi confessionē a p̄fecto vrbis in eculeo leuant⁹. z ibidez neruis attractant. ac fustibus scorpiōib⁹q̄ grauius ce dunt. nouissime cū adhuc supiuerēt gladio truncati sunt. Quorū corpa via salaria sepulta fuerunt.

Susanna virgo sanctissima natione dalmatea/nobilissimis orta natalibus. Layq̄ pape neptis/sub hac p̄secutiōe Rome. ydus augusti capitis ob truncatione martirium compleuit.

Victor

Susanna

Catherina Sancta Iuxta est
vita annos dñi. x. c. x.

Catherina

Catherina p̄clarissima v̄go egyptiaca his t̄pib⁹ floruisse ⁊ martyriū ptulisse ei⁹ tradit h̄istoria: post imperium diocleciani sub maxentio filio maximiani herculij, bec sc̄issima virgo generoso sanguine orta, cui⁹ pater noie costus in v̄be alexandria rex fuit, a quo ⁊ si i iuuenili etate p̄re rege a quo magnū p̄monius accepit orzata fuit: nō tñ inter diuiciarū delicias ocio ⁊ molliciei feminee dedita, sed tanta rez peritaz sc̄ia p̄dita legi⁹ vt mirabile visum sit in tam tenera etate qđ certamen disputationis suscepit, bec diuiniſſima virgo ab heremita de x̄po edocta ac spōsa ei⁹ affecta in paterna domo apud alexandriā existens seruēte ad huc diocleciani p̄secutione ⁊ maxentio cesare ibidē existente cū quosdā xp̄ianos flentes metu mortis p̄sperisset: ad p̄bana sacrificia impelli, etatis q̄z. xviij. ānoz ad p̄spectū maxentij audēter accessit, arguēs eū de vana cultura deoz ⁊ eū de crudelitate duri⁹ increpauit, Iussit eā ad pallatiū duci ⁊ oī diligētia custodiri, Expleto sacrificio post longā cōcertationē cū de ei⁹ eloquētia ac sapiā miraret, quiquaginta p̄hos vocauit qui ab eō victi ⁊ in fide cōfirmati eos oratores cōburi precepit, Iussitq; eā in obscurū carcerē recludi p̄ dies duodecim fame cruciari, Qui angelus dñi apparēs ait, Cōstater age grata deo puella: qz tecū est dñs: p̄ te multi cōuersi ad x̄pm cū palma martyrij introibūt: porphiriū deinde maxentij necessariū cū ducētis militib⁹ ac ipsi⁹ cesaris vxorē atq; alios v̄triusq; sexus doctrinis iugo x̄pi subdidit ⁊ ad celestia regna p̄ martyriū p̄misit, Inde rotaz gladijs attonita: tēpestas subito p̄fressit: ac plures lesit, Tandē obtruncatione capitis martyrij coronā adeptā est, in loco passionis orauit vt oēs auxiliū sentiāt qđ mēoriā passionis ei⁹ fecerint, Decollata lac e corpe eius emanauit, Cuius quidē sanctissimū corpus angeli rapiētes ad montē synai distantē p̄. xx. dietas detulerunt: diuinis obsequijs honorifice sepelierunt, Passa circa annos dñi. ccc. cuius natale celebrat. 8. kal. decembris.

Sophronia quoq; a maxentio sepius de stupro appellata: cum diutius vitare periculum non posset: seipsam interfecit, Lucretiam imitata.

Arnobius african⁹ clarissim⁹ p̄bs ⁊ orator disertissim⁹ Lactantiū firmianū p̄ceptor his t̄pibus (s̄ valde senex) etiā in precio magno habitus fuit qui cū apud affricā rhetoricā florētissime docuisset etiā aduersus gentes cōplurima edidit volumina, Lucianus quoq; eloquētissim⁹ vir ⁊ nicomediensis ecclie p̄ceptor p̄ hoc temp⁹ cū nōnullos breues de fide edidisset libellos: ⁊ ad diuersos epl̄as multas, ac etiā in sacraz l̄aruz studio multū laborasset in helinopoli bythiniē v̄be, p̄ x̄po martyriū cōstanti ptulit aio, Iacobus item cognomēto saluiniensis persarū v̄bis epl̄s: multa p̄ hec t̄pa composuit, que vigintisex voluminibus comprehendunt videlz de fide cōtra hereticos: de gentiū quersione de regno persarū ⁊ de p̄secutione xp̄ianoz, Obijt deniq; (biconymio teste) cōstantij principis tandem temporibus.

Lactantius

Lactantiū insup firmianū p̄bm ⁊ oratorē eminētiſſimū arnobij predicti p̄bi discipulū h̄isdē t̄pib⁹ floruisse ⁊ magni p̄cij ⁊ nois fuisse cōstat: eo qđ cū nichomedie rhetoricā doceret: a diocletiano augusto p̄pter virtutes ac sc̄ie magnitudinē vocat⁹ euz flatio grāmatico romā deuenit: vbi cū p̄ aliquō tēpus docuisset tandē ob discipuloz penuriā in extremā paupertatē deuenit, Quobzē ad scribēdū ⁊ cōponēdū libros se cōtulit, in qua qđ de re etiā multū valuit, Ipse em̄ secūdis post ciceronis t̄pa ea in disciplina habebat, Demū in extrema senectute p̄stitit⁹ cesaris craspi filij cōstantini p̄ceptor i gallia datus est, Perfecit autē opa de diuinis institutionib⁹ aduersus gentes, De ira dei ⁊ formatione hois, ad cemetriū auditorē suū, ad protibum epl̄is, ad asclepiadē, de persecutione, Simposiū dñi esset adolescēs, etiā ode pericu de affrica vsq; nicomediā exametris versib⁹ ⁊ alia laude digna.

Eusebius epl̄s

Eusebi⁹ cesaree paleſtine epl̄s qđ ob p̄pbi mar-tyrj amicitia p̄pbi nomiē accepit, eo qđ cū eo de p̄pbi diuine bibliothecē inuestigator diligētissim⁹ extiterit: vir quidem memoratu dignissim⁹ p̄ hec t̄pa tuz multaz rerum pericia tuz ingenio mirabili ⁊ apud gentes ⁊ apud xp̄ianos inter p̄bos p̄cipuus ⁊ nobilissim⁹ habitus est, hic cū aliqñ arriana heresi laborasset ad nicenā synodū accedēs spūs sancto inspirat⁹ patris sniam secut⁹ est, ac deinceps vsq; ad mortē sanctissime euz orthodoxa fide vixit, fuit autē i diuinis scripturis studiosissim⁹, ac bibliothecē diuine euz p̄pbi lo martyre diligentissim⁹ inuestigator, multa eisdē t̄pibus scripsit: maxie vero libros euāgelice p̄paratiōis: eccl̄astice h̄istorie i porphiriū xp̄ianoz hostē acerrimū, Apologias item sex, p̄ origine cōposuit, De vita p̄pbi martyri a quo ob amorē cognomentus accepit libros tres, Itēz cōmentarios eruditissimos in centus ⁊ quāquaginta psalmos, Preterea vt legi⁹ oim p̄niciarū euz multos sc̄oz martyruz passionēs ⁊ cōfessorū vitā ac virginum cognouisset, viginti libros de eisdē sanctis scriptitauit, hoc idē: ⁊ p̄cipue euāgelicā preparationem, cum apud gentes p̄cipuus haberetur paternā deozum religionem ob veritatis amorē cōtemplit, Scripsit quoq; cronicorū h̄istoriā a p̄mo anno abrahe vsq; ad annū dñi. ccc. quam diuus hieronymus p̄secutus est, fuit deniq; eusebius hic post conversionē cōstāntini magni eidem quoad vixit multa beniuolentia coniunctus.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 5513.

Anno christi. 314.

Silvester papa natione romanus patre ruffino post melchiae pontificē cō-
stātinī tēpib⁹ fuit. anno ab vrbe cōdita millesimo nonagesimoprimo vir
vtriq⁹ diuin⁹: aspectu scz angelicus: sermone nitidus: corpore decorus. ope sanct⁹
psilio magnus et maturus fide catholicus: spe patientissim⁹ ac oīm caritate dif-
fus. Qui tantā dñs cōtulit grām vt nō modo a xpianis: verū et a gentilibus
mire coleret affectu. Hic nāq⁹ baptizato pstantino et plurib⁹ donatus ac eccle-
sijs pace reddita: multa ad cultū diuinū spectātia constituit. primo vt chrisma
ab epō tm cōsecraret. vt epī baptizati signaret. ppter hereticā suā sionē. vt ba-
ptizati chrisimate liniat pbyter occasione mortis. addit pterea. laicus clericū
in iudiciū ne vocet. Clericus causas i curia ne agat. nec an iudicē secularē cau-
sam dicat. Presbyter celebraturus neq⁹ serico neq⁹ panno tincto utat: s lineo
equidē albo. Sic i albis celebrandū esse dicebat quēadmodū i linea syndone
et alba xpi corp⁹ sepultū fuit. Grad⁹ qz in ordinib⁹ ecclesiasticis pstituit vt vnus
quisq⁹ vno tm ordine ptentus sit. et vnus solū vxoris vir. Hic aut sanctissim⁹
pōtifer cū floruerit miraculis inter cetera sua memorāda fert romanā urbem
a draconis pestilentia liberasse. Veniū vbi ex sacris ordinibus septies mense
decembri habitis presbyteros duos et xl. diaconos sex et xxx. epōs quinq⁹ et
lx. creasset. Morit⁹ ac sepelit⁹ in cimiterio priscille via sallaria tercio ab vrbe mi-
liario pridie kal. Januarij. Sedit aut annos tres et xx. mēses decem. dies vii/
decim. Vacat tum sedes dies. xv.

Anno mundi. 5535.

Anno christi. 334.

Marcus papa natione romanus patre prisco post silvestrū cōstātinī tēpib⁹
fuit: vir bon⁹ et xpiane religionis amator: qui pōtificatu suscepto ad cu-
rā xpiane religionis couersus instituit vt ep⁹ hostiensis a quo roman⁹ cōse-
cratur pallio vteret. voluit pterea dieb⁹ solētib⁹ statim post euāgelium simbolū a
clero et populo magna voce decantari. et eo modo quo fuerat in niceno palio
reclaratū. Quas itē ecclesias rome cōdidit vnā via ardeatina in qua et sepult⁹
est. Alterā i vrbe roma ad palatinas qz qdē pstantin⁹ muerib⁹ exornauit et auxit
Is posteaq⁹ ex sacris ordinib⁹ bis mēse decembri habitis diaconos p̄sbroz et
epōs creasset. morit⁹ ac sepelit⁹ in cimiterio balbina via ardeatina: tercio nōs
octob. sedit aut annis duob⁹: mētib⁹ octo: dieb⁹. xx. Vacat tuz sedes dies. xx.

Anno mundi. 5555.

Anno christi. 356.

Elius papa natione roman⁹ patre rustico tēpib⁹ cōstātinī fuit mirande sci-
tatis vir et doctrine. Is arriana inualescēte pfidia: multis incōmodis ve-
rat⁹ a cōstante cōstātinī filio exilio dānatus. In tanta aut rerū pturbatione
randē post mēses decē romā ab exilio rediit nec destitit oriētales epōs repre-
hendere maxime vō arrianos q⁹ in iussu romani pontificis anthiochie cōciliū
indixerāt: cū id sine eius auctoritate fieri nō posset. Ommissis his cōtentionib⁹
duas basilicas edificauit vnā iuxta for⁹ romanū. aliā in transiberina regione
Tria item cimiteria exstruxit: vnū via flāminea: aliud via aurelia: tertium via
portuēsi. Cōstituit pterea ne sacerdos alibi q⁹ apud iudicē ecclesiasticū diceret:
Voluit itē vt qui iudicē haberet suspectū romanā sedē posset appellare. et vt
oīa ad eccliam p̄tinētia p notariū aut p primiceriū notarioz p̄scriberent. hos
hodie (vt arbitroz) p̄thonotarios vocam⁹. Jul⁹ vō cū ex sacris ordinib⁹ ter
mēse decembri i vrbe habitis p̄sbroz. xviij. diaconos tres: epōs nouē creasset.
morit⁹ ac sepelit⁹ via aurelia in cimiterio calopodij ab vrbe roma miliario ter-
cio. pridie ydus augusti. Sedit annos. xv. mēses duos: dies sex. Vacat tuz
sedes dies quinq⁹ et viginti.

Anno mundi. 5543.

Anno xpi. 344.

Liberius papa natione roman⁹: patre augusto cōstātinī et cōstātis tēpib⁹
fuit. hui⁹ tēpē palio apud mediolanū habito oēs qui athanasio fauebāt
in exiliū pellunt. Preterea vō cū in synodo ariminēsi oriētales sacerdotes cal-
lidi boies et acuti occidentales simplices et imperitos argumentis ac fallacijs
cōuincerent quā disputationē p̄mittim⁹ xpm em cū p̄e homouisionē esse ne-
gabāt. hoc aut qz primū liber⁹ pōtifer aperte impugnabat qd⁹ etiā athana-
siū iub ente imperatore damnare nolebat: in exiliū ab arrianis pellit. atq⁹ ita
tri enio ab vrbe absuit. At vō sacerdotes congregata synodo in liberij locum
felice p̄sbyterū virū opimū pontificē creauit. qui statim octo et xl. epōz cōue-
tu duos p̄sbyteros vsaciū et valentē ab ecclia sepeparunt. Inde rogatu et p̄e-
cibus eorūdem constantius liberū ab exilio reuocat et pulso felice liberū introduxit. Pōtifer aut tamēsi
cū arrianis sentiebat ecclesias dei qd⁹ diligenter exornauit maxime sepulchrū sancti agnetis: et basilicā quas
de noie suo fecit apud macellū ludie. Veniū cū sacros ordines bis celebrasset rome morit⁹ ac sepelit⁹ via sa-
laria i cimiterio priscille. ix. kal. maij: Sedit ānos sex: fm alios. xvj. mēn. iij. dies. 4. vacat sedes dies sex.

Linea Summorum pontificum
xxx mē. papa pa dñm p̄m

Linea summorum pontificum

Silvester

Marcus

Julius

Liberius

Sexta etas mūdi

Folium CXXIX

Linea Impe
rator *Constantinus*
Constantinus
magnus

Constancius *Constancius*

Constantinus

Constans

Persecutio videri etiam fuit usque conspectu Aznam In qua grandi turba

Berta etas mūdi

Constantinopolis imperialis ac famosissima ciuitas: olim bizantiū (vt supra scriptū est) appellata. et cū admodū parua esset: eā postmodū constantinopolim noīarūt. Constantinus em̄ impator cognomine magnus: dum statuisset imperij sedē ex vrbe roma in orientē trāsferre: quo facili⁹ parthorū excur- siones cōpesceret. Tradūt aliqui auctores in troadē pfectū: ibi regie vrbis fundamēta iecisse: vbi quon- dam agamenon: ceteriq; grecoz principes aduersus priamū fixere tentoria. Sed admonitū in somnis a xpo saluatore locū aliū designāte: ceptū opus (cui⁹ diu mansere vestigia) infectū reliquisse. atq; in traciā na- uigantē bizantiū petiisse. Cūq; sibi locū diuinitus ostensum dixisse: mox vrbeū ampliāse: noua menia erexisse: sublimes excitasse turres magnificētissimis tūz priuatis: tūz publicis operib⁹ exornasse. Tūc illi decoris adiecit: vt altera roma nō imerito dici posset. Scriptores vetusti qui florentē vidē: deozum poti⁹ in terris habitaculū q̄ impatoris putauere. Momē vrbi nouā romā impator indidit: sed viciū obli- natio vulgi: vt a cōditore poti⁹ Constantinopolis vocicaret. Quā ei⁹ successores impatores passim tūz pu- blicis edib⁹: tūz priuatis ciuiū pallacijs et quidē supbissimis exornare curarūt. Et adeo vt exteri eo veniē- tes vrbis splēdore admirant: nō tam mortaliū q̄ celestiū cā domiciliū dixerint. Erant muri vrbis et altitu- dine et crassitudine toto orbe celebres. antemuralia vero opportune cōmunita. Triangularē pene vrbis formā fuisse tradūt. Duas partes alluit mare. nec muri desunt: ad ppulsandos nautales impetus idonei: qd reliquū est ad terras vergens: post alta menia et antemuralia. ingēti claudis fossa. Habetq; hec ciuitas vnde- cim portas: dignitatē ipsi⁹ pre se ferētes. quarū noīa hec sunt: aurea: pagea: sancti romani: earthasea: regia: caligaria: rilina: hacmagona: pbara: theodosia: et sylaca. Extāt in ea preter cetera magnificētissima edificia templū Sophie iustiniāni cesaris opus: toto orbe memorabile nongētis quondā sacerdotib⁹ ce- lebratū: mirabili opē: p̄ciosa materia cōstructū. Ea deniq; vrbs tanto splēdore insignita fuit vt totū orien- tis columen: et vnicū doctē grece domiciliū habita fuerit. vbi tria magna cōcilia celebrata fuerūt: videlicet sub theodosio seniore: sub agathone papa: et sub iustiniano principe. Eam cū thurci ppter ei⁹ dignitatē diu exosam habuissent. Anno salutis nre. 1093. a belsete quodā eoz principe: cū ingēti thurcoz manu obsessam: deinde capta fuit. Inde galli cū venetis p quinq; et quinquaginta annos possidere. postea palca- logoz clarissima familia genuēsiū opē a gallis ademit vsq; in annū. 1453. gloriōsissime possedit. Iquo an- Constantīnopolis

*Prædiximus hanc
hanc Constantinopolim*

*Templū Sophie
iustiniāni cesaris*

*1073 Constanti-
nopolis ex domo capta est*

Constantinopolis

no Machometes Ottomānus thurcorū impator eā cepit diripuitq. Sic nobilissima vrbis in man^u infide-
lū venit. Ab ei⁹ cōditione. MDCXXX. v^l circa. Tātoq. tpe paulo pluri senior roma steterat. qm pmo a gothis
capta est Athalaric⁹ em anno ab vrbe p^o dita. MDCXII. romā irrupit. at hic ne basilice scōz effringeret edi-
xit. Rabies aut thurcorū nil sanctū: nil mūdū: i vrbe regia reliqt. sacratissima ei⁹ tēpla machometee spurcie
dedicarūt. Legim⁹ thebanorū res gestas: lacedemoniorū z atheniensū illustria facta: fuit corinthiorū nō cōtē-
nēda respublica. clare oli micene: larissa potēs: pluresq. mēorabiles vrbes quoz si nūc req^uras muros: nec
ruinas inuenias. Nemo solū in q iacuerint queat ostēdere: sola ex tāta ruina vetustatis cōstātinopolis sup^a
bat: q tū mirabiliū opoz: tū armoz: tū l^larū: tū glorie habuit: vt oim ciuitatū damna: hec vrbs sola re-
cōpēlare videret. Et licet post diuisū imperiū siue trāslatū ad frācos sepe cōstātinopolis i man^u hostiū ve-
nerit: nūq. tū basilice sanctorū destructe: neq. bibliothecē cōbuste: neq. despoliata penit⁹ monasteria. Itaq.
māsit vsq. i hūc annū vetuste sapie apud cōstātinopolis monumētū. Nemo latinorū satis videri docet⁹ pote-
rat: nisi p temp⁹ cōstātinopoli studiisset. Inde nobis plato reddit⁹. inde aristotelis: demostenis: xenophō-
tis: thucididis: basilij: dionysij: origenis: z aliorū multa latinis opa (dicb⁹ n⁹ris) manifestata sunt. Nūc sub
thurcorū impio sec⁹ euenerit: senilimoz hoim: bonoz mox atq. litteraz hostiū. Nūc q. z homero z pindaro
menādro z oib⁹ illustriorib⁹ poetis secūda mors erit. Nūc grecoz pboz vltim⁹ patebit interit⁹. Innume-
rabiles em ex hac celeberrima vrbe in oī scia atq. virtute pclarissimi exiere viri: inter quos cognomēto io-
hānes crisostom⁹ ipsi⁹ vrbis ep^s. Atticus ep^s cui⁹ de virginitate liber extat. gennadi⁹: cassian⁹ zc. Et no-
uissime emanuel crisoloras q. grecas l^las tpe cōstātinēsis p^olij in italiā cū ingenti vtilitate retulit. Precisus
est aut nūc fluui⁹ oim doctrinarū. musarū desiccatus fons. Fateor multis locis apud latinos studia l^larū
esse illustria. vt rome: parisijs: bononie: padue: senis: perusij: colonie: vienne: salamānce: oxonie: papie:
liptzk: ertfordie. Sed riui sunt oēs isti ex grecoz fontib⁹ derivati. A fonte precide riui: p^oisus arefcit.
Nihil aut sub luna ppetuū. Quomodo aut impator thurcorū machomet⁹ aio voluerat vrbe in medio thur-
corū esse sitam: que suo imperio nō pareret: suoz nomini decus mai⁹ accedere posset: si eā urbem expugna-
ret: machinas bellicas admouit. z insultū magna vi in eā fecit atq. tandē expugnauit: vt hec ciuitas in po-
testatē venerat infidelū spurcissimoz thurcorū hoc infelici anno z vtriusq. sexus p^o rfone cum imperatore
paleologo neci dediti fuerant. sub friderico tercio impatore oīa clarescent. fol. 1.

Erlia sancte sophie

Sancta Helena

*Helena quae Constantini
Romae imperatorem
et Lateranensem
et sancti petri in
vaticano et
sancti pauli in
Roma ostendit*

Helena mater constantini augusti femina incomparabili fide religione animi ac magnificentia singulari praecipua: quae quidem anglorum regis filia licet captiva alij ut ambrosio stabularia et humile a principio fuisse dicunt. hec quippe baptizata filio cum vidisset prodigia a beato silvestro in filium et in iudeos declarata: magnitudine animi mota et visis nocturnis: hierosolymam petiit: ut lignum crucis perquireret. Difficile id quidam erat: quia ab antiquis persecutoribus eo loci simulachrum veneris collocatum fuerat: ut christiani venerem saluatoris loco adorarent. At mulier religione perita ubi locum ipsum ruderibus purgasset: tres confuso ordine cruces repit in una inscriptione illa legabatur tribus linguis ihesus nazarenus rex iudeorum. Astabat autem machabaeus ille: ubi tum episcopus qui una ex his manibus cum religione retinens: vera esse dicebat. At tertia mulieri mortuae admodum eidem vitam restituit. Crux igitur domini inuenta est quinto nonas maii. et ab helena exornata: et in magna veneratione habita. Baptizata et in las crucis inuentor quae postea mutato nomine Eryaci vocavit. Helena deinde edificato eo in loco templo ubi cruce repperat. Abies clauos quibus christi corpus cruci affixum fuerat secum ad filium portat. horum ille unum in frenos equi transfudit: quibus in plio vteretur. Constantinus quoque motus edicto vetuit: ne deinceps quispiam tali supplicio vteretur. Constantinus autem magnus augende christiane religionis cupidus basilicam constantianam quam lateranensem vocat edificavit. Et rogatu silvestri petro basilicam in vaticano: et pauli in via hostiensis extruxit. Edificavit et iussu imperatoris in arrio sessoriano basilica sub titulo sancte crucis in hierosolyme ubi sancte crucis praeter aliquam reposuit inuentam ab helena matre. quae demum de deo deique hominibus bene merita rome die obiit. xv. kal. septembris.

Arius hereticus

Arius presbyter quidam apud alexandriam vir quidem specie et forma magis quam viri i fide insignis: et laudis ac glorie potius quam veritatis cupidus serere discordiam i fide christi cepit. Separe enim filium ab eterna et ineffabili dei patris substantia conabatur his verbis erat aliqui quoniam non erat: non intelligens filium patri coeternum esse: et eandem in trinitate subam. cum dictum sit ego et pater unum sum: atque his suis fraudibus persuadere conatus est: ac sic pene totum orbem suo infecit errore: interea arriana heresis inuoluit. fauente constantio qui nos cogebat arrium recipe. Secundo itaque constantii anno apud laodiceam urbem syrie (vel ut alij volunt) apud tyrum concilium indicit eo conuenire catholici et arriani. cum autem arrius quedam reuellere non posset ad concilia versus magicas artes athanasio viro sanctissimo obicit: plato in oculis arsenij brachio. dum

Quae tandem diabolici viri deus non permisit impune: quia haud multo post episcopus et populi frequentia stipatus: dum lenandi ventris causa ad publicum locum declinat: egerere conatus intestina omnia in cuniculum latrine demisit: mortem certe passus vita turpissima condignam.

Nicena synodus prima omnium synodorum hoc anno qui est sextus decimus imperii constantini annus contra huius perfidi arrii dogma summo pontifice et constantino magno augusto iubentibus. Cum alexander alexandrine urbis episcopus frustra reuocare arrium ab errore tentasset. constantini mandato adhibita etiam imperatoris munificencia quidam apud nicenam urbem bythinie concilium generale indicit. Qui. ccc. et. xvij. episcopi interfuerunt. Disputatum est eo in loco aliquod diu: et quidem acriter. Nam viri aliqui in questionibus callidi: arrio tunc quidem fauebatur: simplicitati fidei nostrae aduersantes. Is ex his quidam doctissimus presbiter diuino spiritu motus vno momento fidei nostram quam antea impugnabat: ut sanctas et integram statim amplexus sit. Tandem vero reipsam concilio diligenter discussa concludit scribi debere. id est eiusdem cum patre sube filium confiteri. Qui vero cum arrio sentiret fuere ad decem et septem affirmantes extrinsecus creatum esse dei filium et non ex ipsa patris diuinitate progenitum. Cognita autem tante controversie veritate. Constantinus decretum concilii affirmavit: proposito contradicentibus exilio. unde sex tamen cum arrio exulauere. Reliqui enim in sententiam bene iudicanti venerunt. In eodem vero concilio danatos ferunt et photinianos a photino episcopo gallogrecie nomine ducentes qui ebionitarum heresim imitati affirmabant christum a maria pio coitu fuisse conceptum. Danati et sabelliani qui unam personam patri filio et spiritu sancto ascribunt. In eo quoque concilio quironianorum libellos (ut fit) episcopi ipsi constantino dabant: seinuicem accusantes: expetentesque a principe iudicium: quibus imperator optimus respondit: combustis eorum libellis. eo dei timore et non hominum iudicium expectare debere. Preterea in eodem concilio decretum est ne qui se impatientia libidinis castrarent in clerum amplius reciperent. Multa denique alia ad honestatem et pacem ecclesie ut in decretis habet in eo concilio constituta sunt.

Concilium Nicenum

Smend

Paulus heremita

Paulus primus heremita apud inferiorē thebaidā quarto ydus ianuarij cete-
simo decimotercio vite sue anno i heremo die obiit. cuius aiaz (vt diu⁹ scribit
hieronimus) beat⁹ antoni⁹ pfectus inter choros aploz et pphaz euolare vidit. Sue-
rachic post mortē amboz parentū i hereditate locupleti relict⁹ annoz circiter se-
decim. lris tā grecis q̄ egyptiacis appzime erudit⁹. māfueri ai deū valde amans
Et duz psecutionis pcella decij et valeriani detonaret: in villā remotiore secessit.
Tandē repit saxosus mōtē ad cui⁹ radices erat grādis spelūca: q̄ lapide claudēba-
tur: et int⁹ grāde vestibulū qd apto desup celo patulis diffusa ramus vetus palma
cōtexerat: fontē lucidissimū ostēdēs. Igit⁹ adamato q̄si qd a deo sibi offerret. ha-
bitaculo oēm ibidē in oionib⁹ et solitudine duxit etatē. Libū et vestimētū ei pal-
ma pbebat. ad quē diu⁹ antoni⁹ accessit. et inter sermocinationes cōspiciūt alitez
coruū in ramo arboris. q̄ inde leuiter subuolat et integrū panē añ ora mirantiū de-
posuit. Inqt paul⁹ dñs prādiū misit sexaginta iam anni sunt quo dimidiū panis
accipio fragmentū: nunc duplicauit annonā. deinde post antoni⁹ abscessum. molli sopore dissolut⁹: erecta
cervice extensisq; manib⁹ in altum corpus exanime. Leones aut⁹ humū pedibus scalpere ceperunt capace
locū foderunt. In quo antonius sanctū corpus deposuit: et tumulū ex more cōposuit. Et tunicā sibi vendi-
cauit quā in sportarū modū de palme folijs contexerat et ad monasteriū suū reuersus: discipulis cuncta ex
ordine replicauit: dieb⁹ pasce vel penthecosten pauli tunica vestitus est.

Antonius abbas egypti⁹ vir plane diuin⁹. et q̄maxie sermone et ope potēs
his tpi⁹ claruit hic tanta sapientia diuinor⁹ ac prudētia mox. nō p studiū
humanū: sciarū ignarus: sed diuino munere fuit replet⁹. Constanti⁹ impator lras
(rogat⁹ instāter) ab eo multa celebritate recepit. Septē q̄s eplas vt diu⁹ testat⁹ hie-
ronimus⁹ egyptiace scripsit ac ad ecclias egypti destinauit: que tpi⁹ illis legebāt⁹
vt eplē pauli in ecclsijs: quas postmodū ob snias grauissimas quidā in grecam
linguā transtulerūt. Valuit aut⁹ multū suis tpi⁹ admonēdos hoies ei⁹ sanctissi-
ma auctoritas. Cui lris et nūcijs belena se ac filios sepe cōmendauit. Eius cibus
solus panis erat: aqua potus: nec vnq; nisi i occasu solis comedebat. hō egypti⁹
oīno cōtēplatiōi dedit⁹. hui⁹ quidē vitā athanasi⁹ alexandrine vrbis ep̄s insigni
volumine p̄scripsit. Obiit aut⁹ hic vir oī p̄conio dign⁹: in thebaida anno dñi. ccc.
lx. etatis sue anno cētesimo q̄nto. cui⁹ cū corp⁹ diu oculiuisset postea imperāte iu-
stiniano magno impatore diuina reuelatione reptū fuit. Et ex thebaida alexandriā primo delatus. postea
i galliā trāslatū apd viennā pdigno honore nūc vsq; requiescit. ei⁹ aut⁹ natale. i 6. kal. februarij celebrat⁹.
Bilarius ep̄s

Antonius abbas

Bilarius illustrissim⁹ pictauensis ep̄s et oīm lraz eruditissim⁹ ac semp xpian⁹
optim⁹. Cū vidissent pictauēses q̄ tota v̄tute oēs hereticos expugnabat:
cū in ep̄m elegerūt. Is ne dum eā puinciā sed et franciā ab hereticis defendens.
apud constantiū in his tumultib⁹ accusat⁹. q̄ arrianis etiā faucebat. ad exiliū mis-
sus ad insulā gallinariā plenā serpētib⁹ cui⁹ aduētū oēs disperierūt. Inde reuo-
catus ab impatore redeūti pictauū obuiū defunctū filiū sine baptismo suscitauit
Saturnini arelatēsis ep̄i factione ob catholicā fidē apud phrigiā relegat⁹ libros
de nra religione cōposuit. Sed deniq; post multas arrianor⁹ verationes ad vrbē
suā reuersus anno salutis nre. 371. migravit ad dñm. Et hos descriptos libros
edidit. De trinitate libros. i 2: de synodo. ad constantiū. aduersus arrianū exem-
plū blasphemie aurentij. hymnos et carmina prim⁹ inter catholicos edidit.

Athanasius alexandrin⁹ ep̄s vir sanctitate et scia cō-
spicius hisde tpi⁹ plurimas et graues quidē p-
secutiones ab arrianis ptulit. Has supiorib⁹ annis in
laodicēsi cōcilio 3. arrianos cōstituit⁹ cū rōnib⁹ euidentissimis atq; argumētis for-
tissimis filiū patri omouision affirmaret. qd arrius et ei⁹ seq̄ces refellere nō pote-
rāt: vniuersus pene orbē in sui psecutionē cōcitauit. Arriani q̄s brachiū a cadaue-
re p̄cidentes impatori ostenderūt asserētes in cōcilio athanasii arsenio abscondisse
ad faciēdū maleficiā. Is tñ clāculū custodit⁹ tandē brachia ostēdit et eoz fallacias
deregūt. Athanasius itaq; violēter iubente constantio athanasius: qui quidē fugiēs sex
cōtinuis annis i lacu cisterne carētis aqua ita delinquit: vt solē nūq; viderit. In di-
cāte deinde ancilla quedā. cū in eo eēt vt caperet. dei monitu ad constantis partes
p̄fugit q̄ frēm constantiū minis certe coegit athanasii recipe. Tandē post multos
agones multasq; patiētē coronas tpe valētiani et valētis impator. Anno dñi.
379. Sacerdotij v̄o sui sexto et q̄dragesimo. sexto nōs mai⁹ migravit ad superos
Scripsit libros aduersus gentes et plures alios cū simbolo. Quicūq; vult saluus esse etc.

Athanasius ep̄s

Athanasius hispanu poeta p̄sbyter cardinalis genere nobilis: sed virtute et doctrina nobilior. p hoc tē-
pus admodū clarus existēs. q̄ tetra euāgelia hexametris versib⁹ fere ad verbū trāfferēs quatuor libris
composuit. Scripsit et quedā eo genere metri ad sacramētoz ordinē pertinentia.
Hberoz quoq; gens que sub axe pontico iacet fidem xp̄i intelligunt a captiua muliere. et credūt bac-
beris viciniores fidem susceperūt. Inde ad finitimas gentes xpianū dogma puenit.

Suma secundū dñi ortū habuit ab arrianis inter liberiū et felice. Nā concilio apud mediolanū habito. oēs qui athanasio fauebāt in exiliū pel-lunt atq; liberiū triennio ab vrbe absuit. in eius locū felice elegerūt. Tandem constanti pulso felice liberiū introduxit. vnde persecutio ita vehemens exorta est vt in ecclesijs ipsis p̄byteri et clerici passim necarent.

Anno mundi. 555.

Anno christi. 353.

Felix secundus papa natione roman⁹ p̄re anastasio: liberiū p̄dicto ab he-
renicis pulso: ab ipsis p̄tifer creat⁹ vel poti⁹ in liberiū locū a catholicis
subrogatū esse. licet id factū ab hereticis hieronym⁹ affirmet. cū tñ statim vbi
pontificatū inijt. Constantiū magni constantini filiū hereticū et secūdo rebapti-
zatū. pmulgat ab eusebio nicomediensi ep̄o in aquilone villa nō longe a nico-
media. Dum aut̄ altercatio esset et quidē magna (vt dixim⁹ inter liberiū et feli-
cem) arriana heresis bifariā diuidit. Felix aut̄ postremo cū nulla in re ortho-
doxe fidei deesset ab aduersarijs captus: vna cū multis secū bene sentientibus
interfici. Sepelit⁹ q; in basilica quā ipse edificauit via aurelia secūdo ab vrbe
roma militario duodecimo kal. decembris. Sedit aut̄ tñmodo annū vnū: mē-
ses quatuor: dies duos propter seditionē a liberiū motam.

Anno mundi. 556.

Anno xpi. 364.

Damasus papa natione hispanus patre antonio post liberiū pontificem
iuliani ep̄ib⁹ fuit vir sane bonus et optim⁹ p̄tifer. Censuit aut̄ ne quis
in iudicio ante factā examinationē dānaret. Mandauit em̄ sub anathematis
pena ne quis temerario ausu a sede romana cōcessa p̄sumeret vsurpare. his cō-
stitutionib⁹ pmulgatis pacata tandē ecclia damasus ocio litterario delectat⁹
vitas p̄tifici oīm qui ante se fuere cōscripsit: easq; ad hieronymū misit. Nō
desinit tñ et templa et cultū diuinū augere. duas em̄ basilicas edificauit. vnā
iuxta theatrū: alterā via ardeatina ad cathedubas. versib⁹ quoq; elegantibus
sanctorū corpora eo loci sepulta exornauit ad memoriā posteritatis. Preterea
basilicā quā ipse in honore diui laurentij nō longe a teatro pompeiano con-
diderat: maximis munerib⁹ ornauit. vt psalmi q̄s alternis vicib⁹ in ecclia cane-
rent. in fineq; eorū verba hec ponerent. Gloria p̄ri et filio et sp̄i sancto instituit
p̄rim⁹ etiā hieronymi scriptis auctoritatē dedit. cū p̄ri. lxx. interpretis scripta
tñmodo in p̄cio essent. Nā et hieronymi biblia legi cepta est: et psalmi eiusdē
fideliter ex hebraico traducti. Cū antea apud gallos potissimū incōposite le-
gerent. Tandē cū multos p̄sbros et ep̄os. ij. et lx. creasset morit⁹ ac sepelit⁹ via
ardeatina cū matre et sorore in basilica a se cōdita: tercio ydus decembris. Se-
dit annos. xix. mēses tres: dies. xj. Elacet tum sedes dies vnū et xx.

Suma terciū fuit inter damasum et vrsicinū cū damasus electus ad pon-
tificatū obeundū vrsicinū diaconū habuit cōpetitorē i basilica quē sicini
ni appellat: vbi multi vtrinq; cecidere in ipso templo cū res nō suffragij s tñ
sed vi et armis tractaret: Verū nō ita multo post sacerdotū et ppli cōsensu da-
masus ep̄s cōfirmat⁹. et vrsicinus ad neapolitanā eccliam traduct⁹. damasus
aut̄ adulterij accusat⁹ publico p̄cilio cām dixit: vbi et innocēs absoluit. Et cō-
cordi⁹ atq; calixtus diaconi falsi accusatores damnati et reiecti ab ecclia sunt.
Cantūq; lege est vt deinceps penā talionis subeat q̄ aliquē falso accusauerint.

Anno mundi. 558.

Anno xpi. 384.

Syricius papa natione roman⁹ patre tyburcio post damasum valentiniā-
ni ep̄ib⁹ fuit. Is censuit monachos quorū vita pbata eet: posse sacris in-
iciari. a primis ordinib⁹ vsq; ad ep̄atum. censuit item ordines p̄ interualla dā-
dos. Manicheos p̄terea qui in vrbe erant vetuit cōmunicare cū fidelib⁹. Pe-
nitētes aut̄ et redeuntes ad gremiū orthodoxe fidei recipiēdos esse si mona-
steriū ingrederent atq; ibi ieiunij et orationibus se toto vite sue tpe macera-
rent. Etiani siquidē tñ demū ab ecclia recipiebāt. vbi de optima vita eorū
constaret. Consecrari aut̄ p̄sbyterū ab ep̄o tñ censuit. Instituit itē vt q̄cūq;
aut viduā aut secundā vxorē duxisset ab ecclastico officio pelleret. hereticos
quoq; p̄ manus impositionē recipiēdos censuit. Syricius hō compositis ec-
clesie rebus. accreatis sex et viginti p̄sbyteris: diaconis sedecim: ep̄is duob⁹
et triginta: ex sacris ordinibus quinquies habitis. Morit⁹ ac sepelit⁹ in cimitē-
rio priscille via salaria. 8. kal. marcij. Sedit enim annis. xv. menses. xj. dies
quinq; et viginti. Elacet tum sedes dies viginti.

Linea sumorum pontificum

Felix

Damasus

Syricius

Persecutio christiana fuit usque iulianum...

Iulianus galli cesaris germanus. cum solus in impio romano constantinus augustinus fuit mor iulianum patruelem suum. quippe qui ex constantio patris constantini fratre natus erat cesare creatum. In gallias seditione quorundam tyrannorum tumultuantes misit: tradita in matrimonium sorore: a quo modicis copiis apud argentinatam cum gallie urbe ingentes alamanorum copie extincte sunt. rex nobilissimus caprus: gallie restituit. Submotusque ultra rhenum germani. neque multo post euzgermanum etiam exercitum galliarum presidio tollerent. sensu militum factus est augustus quo audito constantius apoplexia obiit. hoc autem morbo dixere medici boicem interisse ob dolore animi et graue cogitatione in qua rebellante iuliano inciderat. Vir autem erat iulianus egregius et re publica insigniter moderatus si per fata licuisset. Liberalibus disciplinis apprime eruditus: grecis doctior. facundia ingenti et prompta memorie tenacissime. in amicos liberalis. puincialibus iustissimus. glorie cupidus. Verum hec omnia ad extremum euerit dum christianos persequitur. Callidior tamen ceteris persecutor nouis neque tormentis primo sed primis honoribus blanditijs persuasionibus maiorem fere populi partem quam si atrocior fuisset elicit. Uelut autem ne christiani auctorum gentiliu studia adirent: neue schole nisi his qui deos deasque venerarent parerent. Sunt qui scribunt hunc antea clericum fuisse postea a fide nostra defecisse: unde boicem apostatam vocant. hinc rerum publicarum potius ingenti apparatu paribus intulit bellum. assyriamque populatam. remeasque victor dum se incosultus populi inferuit hostili manu interfectus est. 6. kal. iulij impij anno septimo et alio et trigesimo.

Jovinianus genitus patre varraniano incola agri singidonensis puincie panonie. hic fuit insignis corpe: letus ingenio literarum studiosus ad obtinendum imperium. consensu exercitu lectus est comedatione patris militibus que sua notior. Imperator autem ab exercitu electus non prius propter imperatoris nomen voluit: quam oes clamarent se christianos esse. quibus collaudatis et imperium suscepit et exercitum e manibus barbarorum liberauit: postea turbatis rebus exercitum quoque inopia laborante: uno a persis atque altero proelio victus: pacem cum Sapore necessariam quidem sed ignobilem fecit mutatis finibus: ac nonnulla impij romani parte tradita. quod ante eum annis. ccc. et viginti duobus fere ex quo romanum imperium conditum erat nunquam accidit. Tandem illiricum petens in gallicie finibus repetina morte obiit. vir alias neque iners neque imprudens. Abulti exanimatum opinantur nimia edulitate. alij odore cubiculi quod ex recenti tectorio calcis graue quiescentibus erat. quidam ni metate prunarum quas graui frigore adoleri multas iusserat. Recessit imperij mense septimo quartadecima kal. marcias. etatis ut qui plurimum vel minimum tradunt tertio et trigesimo anno: qui propria natura admodum liberalis fuit.

Valerianus e panonia cibaliensi editus cum esset tribunus scutorum apud decimo. fratrem valentem constantinopoli in comunione regni assumpsit. qui cum sub iuliano augusto christianitatem integram fides gereret. iussus ab impatore sacrilego aut imolare idolis: aut milicia excedere sponte discessit: nec mora iuliano interfecto. iouinianusque mortuo valerianiano qui per noie christi amiserat tribunatum in locum persecutoris sui accepit imperium. postea vero imperij sui anno tertio: gratianum filium nec dum bene puberem hortatu socrus et uxoris augusti creauit. pro copiam virum audace apud constantinopolim tyrannidem inuadens res nouas moliente mira celeritate opprimit. Valens interea ab eudoxio arriane hereseos episcopo baptizatus: in seculissimam heresim dilapsus nostros persequitur et in exilium pellit: mortuo perferim anastasio: quo viuere res christiana sex et xl. annis mirifice sustentata est sed fratris auctoritate oppressus est. Valentinianus quoque saxonum getes in litoribus et paludibus in vicijs sitam romanis finibus eruptione meditante in francorum finibus oppressit. Denique anno imperij sui undecimo cum sarmate sese per panonias distudissent dum apud brigione oppidum squadoz legationi responderet anno ei quito et quinquagesimo subita effusione sanguinis que grece apoplexis vocatur voce amissa sensu integer exspirauit. fuit autem impator egregius vultu decens: solerti ingenio: animo grauis: sermone cultissimus: infestus vicij maxie auaricie: ad loquendum parcus: seuerus: vehemens etc.

Valens imperium orientis quatuor annis valentiniano mortuo tenuit. graciano valentiniani filio in occidentali parte regnante. qui sibi valentinianum fratrem paruum admodum socium creauit imperij. Valens autem a lucio constantinopolitano re baptizatus hostile in modum nostros persequens. Neque illis quidem parces qui in heremo erant: lege data ut monachi militarent. nolentes per tribunos et milites sustineri iussit interfici. quorum innumera multitudo per vastas tunc egypti pri solitudines diffusa prestat. precipueque apud nitria martyrij persecuta palmas. tum gothi sedibus eius pulsi per oes se tracias effundunt. quibus dum valens ire cum exercitu parat: sed sero ab exilio episcopos et monachos reuocari precepit. Ipse cum sagitta sauci: versusque in fugam ob dolore nimium sepe equo laberetur atque in vilissimam casulam deportatus esset: supuementibus gothis igneque supposito concrematus est quarto imperij sui anno. hec erupcio gothorum clades romani imperij ac totius italie fuit.

Linea Imperatorum Iulianus

Jovinianus

Valentinianus

Valens

Julianus apostata fuit... deinde apostata fuit... et deinde apostata fuit...

Jovinianus fuit... deinde apostata fuit... et deinde apostata fuit...

Valentinianus fuit... deinde apostata fuit... et deinde apostata fuit...

Iste Valens fuit... deinde apostata fuit... et deinde apostata fuit...

Nicolaus episcopus

Donatus

Donatus hereticus

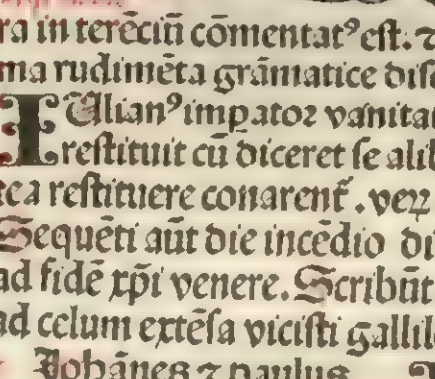
Abacedoni hereticus

Abacedoni

Donatus

Donatus hereticus

Johannes et Paulus

Johannes et Paulus

Nicolaus ex illustri p[ro]fapia ort[us] cuius patere v[er]bis licet. Is puer cu[m] lacte matris aleret; his in ebdomada quarta et sexta feria semel vbera sugere cepit. inde bone indolis adolescens orbat[ur] parentib[us]. inter cetera virtutis sue opera hoc memoradu[m] pegit. Mobilis q[ua]da[m] co[m]municat[ur] ei[us] ob inopia[m] tres filias nobiles p[ro]st[itu]ere int[en]debat. q[uo]d ubi vir sanct[us] co[m]perit. miserrimo ho[m]i[n]i co[m]doluit. Nocte sumens aurum no[n] modicu[m] p[er] fenestram clam intro. p[re]cit quo repto prima[m] filia[m] nuptui tradidit. Id[em] de alijs fecit. Postea miror[um] ep[iscopu]s elect[us] o[mn]i humilitatem seruans: alacer erat in exhortando: seuerus i[n] corrigendo: mulieru[m] colloq[ua] abhorr[en]s. inde miraculis choruscare cepit: ne dum apud suos veru[m] apud exteros. vt q[uo]d nome[n] ei[us] inuocauerit leuame[n] sentiret p[re]cipue in p[er]cellis ac naufragijs aquaru[m]. Tand[em] gr[ati]as d[omi]ni et plen[us] dieru[m] morte[m] adesse cernens orare cepit: videns angelos ait. In te d[omi]ne spe raui. postremo dicens. In manus tuas t[er]re. deo aia[m] tradidit. ad cui[us] tumba[m] oleu[m] p[ro]rupisse feru[n]t q[uo]d egroti illi sanitate[m] recipieb[an]t. cui[us] festu[m]. 8. id[us] decembris celebram[us].

Donat[us] heretic[us] nati[us] ap[er]ta quo donatiste heretici nomen sumpsere. hac miserrima tempestate viguit q[uo]d ex numidia veniens multa p[er] catholicos scripsit et tota pene affrica atq[ue] iudea sua pestifera p[er]suasio ne decepit. cui[us] error fuit q[uo]d filiu[m] p[re]minore[m] ee dicebat et sp[iritu] sanctu[m] filio min[us] ore necno[n] et catholicos ee reba p[re]t[er]ados. tenuit t[ame]n e carthagine cu[m] multo probro pulsus est. Scripsit multa et maxime libris de sp[iritu] sancto arrianam doctrina[m] co[n]tin[en]tem.

Eunomi[us] alter heretic[us] his t[em]p[or]ib[us] fuit. v[er]u[m] eunomi[us] hanc heretici vir corpe et a[n]i[m]a leprosus. nec sec[us] in ter[ra] qu[am] exteri: morbo regio corrept[us]. qui cu[m] primus arriane p[er]fidie sectator fuisset alia q[ua]d[am] adiecit et diffeminauit falsitate[m]. affirmabat i[n] reb[us] o[mn]ib[us] et filiu[m] dissimile p[re]t[er] et sp[iritu] sanctu[m] cu[m] p[re]t[er] et filio nil habere co[m]mune.

Macedoni[us] q[ui]s que[n] n[ost]ri ante errorem co[n]st[an]tinopolitani ep[iscop]i fecerat. ab arrianis expellit[ur] q[uo]d filiu[m] p[re]silem fatebat[ur]: is sp[iritu] sanctu[m] no[n] sec[us] atq[ue] illi blasphemaret. et multa sc[an]dala p[er]citauit a q[ui]bus macedoniani heretici.

Donat[us] g[ra]matic[us] et no[n] min[us] rhetor et ci[ui]s dicti sunt. ac p[ro]p[ter] diu[m] hieronymi p[re]ceptor[um] rome t[un]c insignis plurimu[m] fuit q[uo]d inter cetera in ter[ra] co[m]mentat[us] est. et vt ferunt hic donatus est cuius libellus vsq[ue] hodie in scolis a pueris legit[ur] p[ro]p[ter] ma rudimenta g[ra]matic[us]e discantibus.

Iulian[us] imp[er]ator vanitati magice dedit[ur] erat et vt n[ost]ris stomachu[m] faceret iudeis t[em]plu[m] hierosolymitanu[m] itea restituere conarent[ur]. v[er]o no[n] ita multo post terremotu[m] t[em]plu[m] corruens et multos iudeos simul opp[re]ssit. Sequenti aut[em] die incendio diuinit[us] immisso et ferramenta ipsa p[er]sumpta sunt et eo miraculo multi iudei p[er]territi ad fide[m] xpi venerunt. Scribunt quide[m] iulianu[m] sagitta ex incerto missa t[ra]nsfixu[m] fuisse: eund[em]q[ue] exclamasse manu[m] ad celum extensa[m] viciisti gallilee viciisti. Illa xpm gallileu[m] appellabat et fabri filium.

Johannes et paul[us] xpi an[im]issimi viri fr[atr]es romani p[er]clarissimi. audies iulianu[m] q[uo]d de rebus suis paupes sustentaret. hoc a[n]no a q[ua]da[m] therenciano campi ductore capti apud romana[m] vrbem post inu[er]sa verbera iussu iuliani sexto kal[endas] iulij palma gladio cedente adepti sunt. et i[n] fouea[m] dom[us] absconditi. dices eos i[n] exiliu[m] missos tade[m] a filio ei[us] obseffo manifestati p[er] cu[m] filio fide[m] recepit.

Gordian[us] et epimachus viri p[er]clarissimi et ipsi b[ea]ti hoc tumultu rome i[n] via que latina nuncupat[ur] martyrio coronant[ur]. quor[um] prior p[ro] no[m]i[n]e xpi p[ro]fessione diu plubatis cesus postea sexto idus maij capite trunca[tus] et p[re]c[tu] corpus eius ad canes nocte a familia eius sepultu[m] est.

Donatus gramaticus

Donatus hereticus

Gordianus et Epimachus

Iuliana insuper virgine romana[m] idem sacrilegus iulianus tam diu plubatis cedi fecit: donec et ipsa sp[iritu] emitteret. Demetria item romana virgo sub hac p[er]secutione rome martyrio coronata est que cru delissime verberata. x. kal[endas] iulij. sp[iritu]m emisit.

Quiriace[m] qui et iudas hierosolymitanus ep[iscopu]s hac tempestate cu[m] anna matre sua p[ro] xpo martyriu[m] co[n]st[an]tissime sumpsit. hic est ille qui belene locu[m] ostendit in quo crux fuit abscondita et ob eius miracula gloria eius semper annu[n]ciare voluit quao[m]odo a paganis captus cruci affixus est. Et p[ro]pterea ab ipso (vt multi asseru[n]t) crucifero[rum] ordo i[n]iciu[m] sumpsit. de quo inferius sub Innocentio quarto.

Per hec tpa apud atrabatas vera lana de nubib⁹ pluuię mixta defluxit cōstātinopoli grando mire magnitudinis decidēs nōnullos hoīm extinxit. 7 terremotus p orbem factus est. Ea tēpestāte athanasius rex gothor xpianos in gēte sua crudelissime psequit^r 7 ad coronā martyrii sublimauit. Burgundio nū qz plusq. lxxx. milia armatorū ripe rheni fluminis infederūt: q tū nō multo post tpe xpiani effecti sunt. Post illa tpa sub impio valētis gens hunor diu inaccessis seclusa mōtib⁹ repentina rabie parata: exarsit in gothos: colqz cōturbatos ab antiqz sedib⁹ expulit. Gothi trāsito danubio fugiētes. a valēte sine vlla federis pactione suscepti sunt. Beinde ppter intollerabilem auariciā maximū ducis fame compulsi in arma surgētes: victo valētis exercitu: sese p tracias infuderūt: oīa cedib⁹ incendijsqz vastātes. Deniqz petentib⁹ gothis vt eis cpos mitteret a quib⁹ fidei rudimēta susciperēt. valens doctores ad eos arriani dogmatis misit: sicqz vniuersa illa gens effecta est arriana. Gothi vō impatore occiso iam securi ad urbem pperant cōstātinopolitanā vbi adhuc dñica augusta valētis vxor multas pecunias plebi largita ab vrbis vastatione hostes submouit: regnū cognatis fideliter seruauit.

Omnis ea gēte que pgethica dicta est gothica a scythib⁹ originē habuisse. Scythas vō pamos cē in europa sub septentrione 7 ad tanays limitē feros ac paratissimos ad mortem. 7 supiores sedibus ostrogothos. visigothos inferiores: hos ab occidentis: ab orientis illos plaga in quam versi habitarent fuisse in patria appellatos. Sunt aut hui⁹ 7 ipsi scythę. Sed eo quā gothi efferaiores: quia montib⁹ tribus propius incolentes magis septentrionū rigoribus exponunt.

Basilii magni cesarę capadocię (q pri⁹ maza vocabat^r) eps 7 monachorum multorū institutor 7 pater. Vir certe oī sapia oīqz virtute pspicu⁹: p hec tpa mirabiliter effulsi: q inter cetera sue virtutis 7 scitatis monumēta iuuenē quēdā (ob amorē puelle) diabolo obligatū deo reconciliatū. 7 obligationis sue cartā sibi reddi impauit: q cū egregi⁹ doctor haberet 5 eunomii egregios libros edidit. Scripsit 7 libru de spūsancto: 7 monachorū instituta atqz alios breues 7 varios tractatus edidit. Monachorū ordinē in grecia instituit. qb⁹ 7 regulā approbatā tradidit. Obijt deniqz scitissim⁹ pater sexto imperij valētiniani anno die pri⁹ mo mensis ianuarii multis miraculis clar⁹: mēoriā vite sue omnib⁹ derelinquēs q fm opationē spūsancti viuūt. Duos habuit fratres gregorū 7 petrum viros doctissimos. gregorij extabāt eusebij tpi⁹ aliqua volumina. Basilii aut cū gregorio capadocia genuit vt ait eusebi⁹: ambo fuere nobiles: abo athenis eruditi.

Gregorij nazianzen⁹ eps q basilii ad monasteriū pduxit in diuinis opibus hieronymi pceptor. his dieb⁹ ob scitātē eruditionēqz 7 eloquētiā maximo in picio cū fuisse dicūt: multa scripsit: maxie vō in laudē cipriani athanasij maximi phi. Scripsit 7 5 eunomii duos libros. cōtra iulianū impatorē libru vnum laudauit 7 nuptias 7 virginitatē ex metro versu. leuauit 7 cōstātinopolitanos ab heresi rōmib⁹: 7 suo elegātissimo dicendi genere. in quo polemmonū virū eloquētissimū secut⁹ est. Is postremo dux senex admodū cēt: successorē sibi deligēs ruri vitā monachi duxit. Basilii aut sub gratiano hic vō sub theodosio postea morit⁹. Epiphani⁹ qz cipri salamine eps hereses oēs elegantissimis voluminib⁹ impugnauit. In extremaqz senectute constitutus varia condidit opuscula. moriēs deniqz vt sanctus quarto ydus maij

Macharij duo in syria bti antonij discipuli magne auctis tūc erāt. quorū alter in supiore: alter in inferiore habitabat heremo. eorū vitā ac aliorū patrū nitrie egypti puincie diu⁹ hic ronym⁹ cōscripsit. Hilarion qz scitissim⁹ abbas p hec tpa apud cypri insulam nō longe a salamina vrbe vir sanctissim⁹ viso antonio post asprimā vitā. xij. kal. nouēbris diē obiit. Arseni⁹ itē ex senatore romano monachus vita 7 miraculis clarus in pallacio theodosij principis sublimis ad heremū scythie prexit. iuxta vocē sibi dicentē. Arseni si vis salu⁹ fieri fuge hoīes 7 tace. Ideo in seruicio xpī anno vite sue nonagesimo quinto dormiuit in pace. Pastor itē postea matrē suā in heremo nūqz videre voluit. Paphnuci⁹ qz abbas apud thebaidā thaisim impudicissimā meretricē ad xpīn puerit cū bti onufrij vitā cōscripsit. tandē videntib⁹ monachis ab angelis in celū susceptus est. Agathonē abbatē cētā eo tpe fuisse dicim⁹ q p trienniu la pidē ore tetulit vt silētij virtutē pape mereret pluresqz alij anachorite vigerūt.

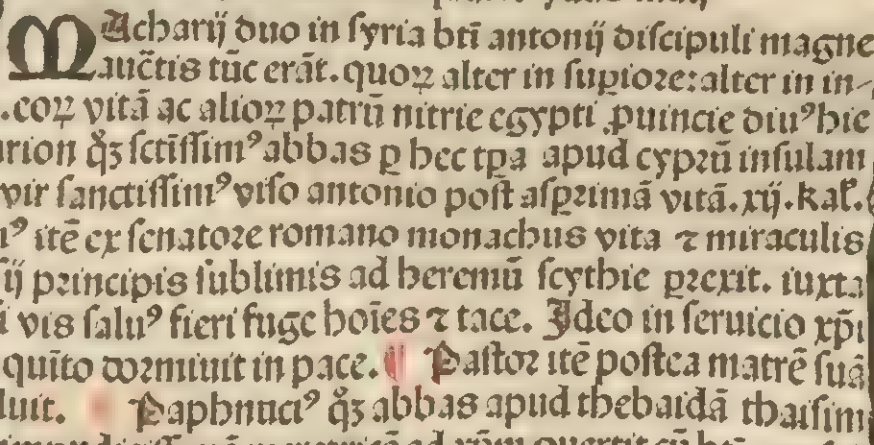
Maria egyptiaca meretrix pmo appellata: deinde scitatis 7 pnie ac pfeuerat⁹ cie exemplū. quadraginta em̄ septē annis in heremo pniāz artissimā pegit secum duos panes deportās vltra iordauē q post modicū arefacti quasi lapides obdurauerūt ex qb⁹ modicū ad aliqz annos comedēs vitā trāsegit. Tandē qrtō nōs april migrāuit ad dñm. cuius corp⁹ zozimas scitissimus abbas sepeliuit.

Ephrosia qz genere 7 virtutibus pstantissimā in monasterio p tēcē 7 octo annos cū incredibili abstinentia atqz labore vsqz ad trigēsīmū vite sue annū pmansit. Hoī patrū ac mulierū cōplurimorū vitā 7 cōuersationē heremiticāz diu⁹ hieronymus elegantī stilo cōscripsit.

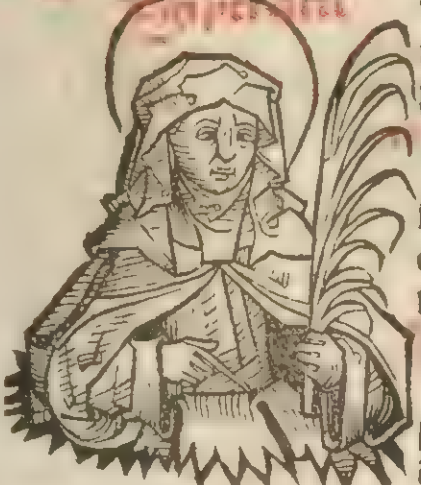
lana da umbra

Basilus magnus

Macarius

Maria egyptiaca

Vexta etas mūdi

Anno mundi. 5593.

Anno xpi. 394.

Anastasiū papa natione roman⁹ patre maximo: post syricū pōtificē im-
perāte graciano vrbis rome ep̄s creaf. qui pōtificatu inito rei diuine ca-
ues: cōstituit ne sacerdotes vllō modo sederēt. sed curui et venerabūdi starent
cū sacru euāgelū aut caneret aut legeret i ecclia dei. Neue peregrini maxime
aut trāsmaritimi in clerū reciperent. nisi qnq ep̄oz pze se ferret cirographa.
hoc aut factū esse aiūt. ppter manicheos qui tuz in affrica magno in p̄cio erāt
et ad corūpendā fidē de suis quoz versuz mittebāt. Cōstituit itē ne debiles
et manci: neue aliq mēbro cāretes in numerū clericoz reciperent. Basilicā q̄s
(que cresētina vocat) in regione secūda via mamertina dedicauit. Tandē vbi
ex sacris ordinationib⁹ bis in vrbe mēse decēbri habitis: p̄byteros octo: dia-
conos quinq: ep̄os decē creasset moris et sepelit in cimiterio ad vsuz pileatus
5. kal. maij. annos 50 tres: dies. x. sedit. Vacat tuz sedes dies vni et. xx.

Anno mundi. 5603.

Anno xpi. 404.

Innocētiū huius nois prim⁹ papa natione albanus pze innocētiū parti-
cep̄s theodosij tpoz fuit. hic sanct⁹ fuit et multa ad religionē p̄tinetia trā-
quillitate impij et beniuolētia principis vsus meditat⁹ est. Cōstituit enī vt
sabatho ieiuniū celebraret. Et q̄ tali die xps in sepulchro iacisset et ei⁹ disci-
puli ieiunassent. De indeis q̄s et paganis deq̄ monachis regulas quasdā tu-
lit. voluit vt ecclia semel p̄secrata: amplius nō cōsecraret. Cataphrigas autē
hereticos quoz auctores vt diximus fuere mōtanus p̄sca et maximilla ab vr-
be expulit. Preterea vō pelagiū monachū et celestinū hereseos dānauit eo q̄
liberū arbitriū diuine gr̄e anteferrēt: et q̄ dicerēt ad implēda diuina iussa vo-
lūtātē p se sufficētē eē. Basilicā vō gerasij et p̄basij dedicauit. vestine mu-
lieris impesa structā et ornata. Cōstituit itē vt singulis solēnibus festis i ecclie
suis ante sacri receptionē pax xp̄icolis daret. demū vbi p sacros ordines q̄ter
in vrbe habitos. p̄byteros. xxx. diaconos. xij. ep̄os q̄tuor et quinquaginta creaf
set p diuersa loca. moris ac sepelit in cimiterio ad vsuz pileatu. 5. kal. augusti
Sedit annos. xv. mēses. ij. diebus quinq. Vacat tuz sedes dies. ij. et. xx.

Zosimū papa natione grecus pze abrahā post innocētiū mortuo theo-
dosio archadij et honorij qui patri impio succedere t̄pib⁹ fuit. vir quidē
sanct⁹ atq̄ optimus in multa rerū p̄urbatione rem diuinā nunq̄ omisit. Con-
stituit enī vt diaconi dum celebraret leuas tectas haberēt linostimis. Cōces-
sit item vt in parochijs cerei sancto sabatho benedici possent. Bibere autē in
publico clericis vetuit et potus publice vendere. In cellis fidelū id fieri posse
nō negauit. Vetuit etiā ne serui in clerū reciperent q̄ huiusmodi viros libe-
ros et integros esse oporteret. Ferūt tū zosimū misisse ad carthaginēse cōcilij
faustinū ep̄m duosq̄ vrbis rome p̄sbyteros vt ostēderet nil vīq̄ publice agi
debere sine cōsensu ecclie romane. At zosimus creatis in vrbe roma p̄sbyteris
decē: diaconis trib⁹. ep̄is octo. moris ac sepelit via tiburtina apud corp⁹ bea-
ti laurentij martyris septimo kalendas ianuarij. Sedit annū vni: mēses tres
dies duodecim. Vacat tū sedes dies vndecim.

Anno mundi. 5613.

Anno. 414.

Bonifacius primus papa natione roman⁹ patre incundo p̄sbytero hono-
rij t̄pibus fuit. quo pontifice creato orta tum in clero seditio est. Max dūz
bonifacius in basilica iulij vrbis rome creaf. Eulalius in cōstantiniana basili-
ca pontifex electus huic statim obicif. Et hoc quartū ecclie scisma fuisse dici-
tur. Qd vbi honori⁹ (qui tum mediolani erat) intellexisset instante placidia cū
filio valātiniāno ambo ab vrbe pellunt. Reuocat tū septimo mēse post bo-
nifacius. et solus vrbis p̄sul constituit. Qui postq̄ pontificatū pacifice ade-
ptus est Gothis pape decretū cōfirmavit ne mulier vlla aut monacha scura-
tanu pallā attricaret: aut thura contingeret aut adoleret. Neue aliquis sacer-
dos ante annos. 30. ordinet. Neue seruus aut obnox⁹ vel oberat⁹ in clerū re-
ciperet. Voluit itē ne absentes in iudicio vllō modo aut accusarent aut dam-
narent. hic inter cetera condidit oratoriū in cimiterio sancte felicitatis: marty-
ris. eiusq̄ sepulchrū ornauit marmoribus et argento. Mā et patenā argenteas
librarū. xx. et coronas argenteas tres. calices minores duas. et scyphū argen-
teū librarū. x. Bonifacius aut vbi ex sacris ordinibus semel habitis: p̄sbyte-
ros et ep̄os creasset. moris ac viaalaria sepelit apud corpus sancte felicitatis. 8. kal. nouembriis. Sedit
annis tribus: mēsibus octo: dieb⁹ septem. quo mortuo clerici quidā eulaliū statim ad vrbe reuocāt: q̄ vel
indignatione vel cōtemptu rerū humanarū reuocationē spernēs anno post bonifaciū moritur.

Linea Būmoz pontificum

Anastasius

Innocentius

Zosimus

Bonifacius

Gracianus valentiniani senioris filius post mortem valentis sex annis imperius tenuit: quibus iam dudum ante cum patre valente et cum valentiniano fratre regnaret. vir ab ipsa adolescentia sua militia strenuus et religione clarus. admodum enim iuuenis cum inestimabile multitudinem hostium romanis infusam finibus cerneret: fretus christi potentia: longe impari militum numero sese in hostem dedit. Et continuo apud argentinam oppidum galliarum. formidolosissimum bellum incredibili felicitate contempsit. Nam plusquam. xxx. milia alamanorum minimo romanorum detrimento in plio interfecta narrantur. hoc denique ei recta fidei cultura tribuit. Cum ambrosius episcopus fuisset electus universa statim italia ad rectam fidem repullulavit quo pacto catholicorum templa destructa istaurare fecit. Porro gratianus cum aladuertisset thraciam daciis et gentilibus possidentibus gothis et rempublicam in maximo discrimine videret theodosium ab hispania fauentibus cunctis apud firmum purpuram induit: etatis annum tercium et trigessimum agentem. orientis et thracie simul imperio precepit. Is oem fiduciam suam ad opem christi referens maximas illas scythas formidatas cunctis etiam alexandro magno: alanos hunos gothos incontinentiter aggressus magnis multisque plijs vicit. urbem constantinopolitanam victor intrauit. Icto cum athalarico rege gothorum federe: Interi vero maximus britannia tyrannidem occupans ac galliam traiciens apud lugdunum gratianum interfecit: etatis nouem et. xx. annos habentem. quare valentinianus iunior frater metu perterritus ad theodosium in orientem fugit et paterna pietate susceptus est. fuit autem gratianus his haud mediocriter infirmus. carmine facie prebat: ornatu loqui: parens ubi sonus ac libidinis victor.

Theodosius senior genere hispanus genitricem theodosio matre terminatus: in terfecto per maximam gratiano: imperium romani orbis obtinuit solus: mansitque in eo annis. xj. cum iam in orientis partibus sex annis gratiano viuere regnasset. qui etiam singulari celeritate et consilio usus. maximam tyrannum gratianum interfectorem apud adleriam occidit: hac calamitate maximo ipsi martini viri sanctissimi an prederat duz britanni militibus copiis spoliatis in italia in ius fasque reuertitur. Theodosius quoque dum auxilio fretus et andragacium maximi comitem et victorem eiusdem tyranni filium et arbogastem qui valentinianum iuniorum apud viennam et dolo stragularunt ac eugenius tyrannos mira celeritate usus opprimit. fuit autem theodosius propagator reipublice atque defensor eximius moribus et corpore traiano similis quoniam scripta veterum et picture docent. Sic eminens statim accedit ad disciplinam militarem laus ingenij que plurimum valuit et religionis. Nam cum mediolani ingredi ecclesiam vellet mysteria visurum. prohibuit ob quoddam facinus (ut fieri solet) ab ingressu ecclesie nisi peniteret: ita equo aio tulit ut ultro ipsi ambrosio gratias egerit atque penituerit: hunc sociata in iugio flacilla fuit ex qua archadius et honorius genuit: itaque quinquagesimum annum agens etatis in pace apud mediolanum rebus excessit humanis republica queta filiis relinquens corpus eius eodem anno constantinopolim translatus atque sepultus est.

Archadius theodosij magni filius augustus in oriente factus. honorius frater eius in occidentem comune imperium diuersis tamen sedibus tenere ceperunt. vique archadius post patris excessum annis duodecim. verum quia pater eorum theodosius ipsis adhuc adolescentulus tres duces reliquit viros potentissimos qui curam gereret. reliquitque ruffinum qui orientem. stiloconem qui occidentem. gildonem qui affricam regerent qui deinceps cupiditate imperandi moti spreis parulis regnum occupare conati sunt. Gildoni res nouas in affrica molienti masceleger frater eius crudelitatem veritus hominem fugat. qui vel dolore animi vel veneno post mortem. Masceleger tanta victoria elatus cum nec deo nec hominibus parceret a militibus occidit. Ruffinus vero ab archadio opprimitur. Stileco quoque occidentis tutor imperij collatorum beneficiorum inemor et affinitatis: nam socer extabat honorij. Regnum et ipse eucharbio filio affectas: ingentia rei publice intulit mala. Nam sepe cum delere posset barbaros fouit eos. sepe alaricum cum suis gothis vicit. Tandem a gothis superatus cum auxilia postularet. Imperator indignatus duces misit qui eum interficerent.

Honorius archadii predicti frater: vir moribus et religione theodosio patri consimilis. Is principatu suscepto duz vires reipu. quotidianis ceneret laborum. besectari incommodis virum strenuum et bellicosum constantium comitem ad gallias cum exercitu misit. deinde ei gallia placida germana sua cunctorum gaudio sociavit. ex qua valentinianum filium constantium genuit: qui postea reipu. imperium gessit: inde cum apud raucennam in regni consortio adsciuuit: qui nec dum septem mensibus euolut ex hac luce subtractus est. Inter hec placida augusta a fratre honorio pulsa ad orientem cum honorio et valentiniano filiis perfecta. a theodosio augusto archadii alterius germani sui filio honorifice suscepta est. Honorius vero postquam cum minore theodosio germani filio annis quindecim impasset cum iam antea cum fratre annis duobus regnasset rempublicam ut cupierat: pacatam relinquens apud urbem romam vita exemptus est. corpusque eius iuxta beati petri apostoli atrium in mausoleo sepultus est huius soboles nulla sunt.

Linea Imperatorum
Gracianus

Theodosius

Archadius

Honorius

Theodosius

Gracianus

Theodosius

Archadius

Honorius

Berta etas mundi

Sanctus ambrosius

diq; dulcedine contēplemur. Scēpsit em̄ emēdatissimos libros quoz sententie sunt fidei z ecclie firmis-
me colūne. In quib; romana relucet fides: q; inter scriptores Latinos quasi quidē flos emicuit. Obijt de-
niq; hic sanctissimus presul secundo nonas aprilis.

Martinus
Episcopus Thuronensis

Martin; monach; z episcopus tironensis vir sanctitate z pietate clarissim; q; sabau-
die pānonioz oppido oriūdu; z in italia tici; id est papie nutrit; cū patre
suo tribuno militum sub ostatio z postea sub iuliano impatore militauit quib; in-
iuriis. tpe vō hiemali p portā ciuitatis ambiens transiēs paup; obuiō. arrepto
ense clamidē q; sibi sola superat in elemosynā largit; diuisit. In qua nocte sequē-
te xpm vidit vestitū. Relicta milicia ad hilariū pictauiesem epm prexit: se ei; dis-
cipline subijciens. ibi postea monasteriū cōstruxit de quo in epm tironesēz assū-
ptus est. Eius deinde vita tātis extitit glōsa miraculis vt post aplos null; ei eq-
paret. cū triū mortuoz (more xpi ihu) meruerit esse suscitator. Tandē anno pmo
tpib; anastasi; pōtificis apud eandē urbē tercio ydus nouēbris etas; vō sue. 81.
migravit ad dñm. Cuius exequijs cū diuus ambrosius miraculose interfuisset.
z eius scitātē z virtutē didicisset. de eo ait. beatus martin; pphani erroris tēpla
destruxit: vexilla pietatis erexit: mortuos suscitauit: ab obsessis corpib; demonia seua exclusit: ac varijs la-
borātes languorib; salutis remedio subleuauit: q; ita pfectus est vt xpm texisset in paup; zc.

Prudentius
poeta

Claudian; poeta natione hispan; his tpib; apud
florētia ethurie urbē i pācio existēs duos libros
claudiani scz maiorē z minorē edidit. In qbus certe
multe extant snie celebres ac notabilia puerbia. Libz
q; de theodosij laudib; versib; exarati ferūt. In ei; nē
laudē claudiani poete carmina extāt. Qnūm dilecte
deo tibi militat ether. z iurati veniūt ad clausica vēti.
Prudentiū etiā poetā xpianū virū vtiq; secularium
litrū sciētissimū p hos dies clarissē tradit qui
z nōnulla in diuinis laude dignissima cōposuit. de nu-
mero eoz extat liber de martyribus. de origine peccatoz. exameron de trinitate zc. atq; aduersus simacius
idola defendentē libz cōposuit z quedā alia.

His tpibus fuit appollinaris laodicee syrie episcopus vir sane in disputādo vehemēs z ita acutus vt ausus
sit dicere corpus nō aiām a dño in dispensatione susceptum. postea vō cum rōnibus vgeret ait eus
quidē habuisse aiām. nō tñ ex ea parte qua rationalis est sed ex ea solū qua corpus viuū reddit. Ad sup-
plementū vero rōnabilis partis ipsum verbū dei fuisse perhibeat. que quidē snia z a damaso ante. z a pe-
tro alexandrino epō explosa est. hinc appollinariste originē habuere.

Jeronymus presbiter et cardinalis interpres clarescit in Galia dei de montibus eruditus semper
homo est etiam veritatem clarescit in Galia dei de montibus eruditus semper

Sanctus Hieronymus

Hieronymus vir sanctissimus ac doctor celeberrimus sancte romane ecclesie cardinalis presbiter natus pre eusebio oppido stridonis. quod a gothis eversus dalmacie quodam panoniceque confinium fuit. Is toto orbe doctrinis ac scia clarus apud bethleem civitatem palestine situs eam radiabat. quam enim iste iuvenit ecclesiam dei vitam et scriptis non attinet dicere cum et vita eius sanctissima omnibus placeat. et scripta eius ita in pretio et in honore sunt ut nemo magis legat ab eruditis presertim fuit enim eloquentissimus et diversarum litterarum periciam et linguarum experientiam habuit cum romanam adiret urbem in qua litteris grecis et latinis apprime eruditus presbyter quod cardinalis ibidem est ordinatus. Donatusque grammaticus et victorinus rhetor preceptores habuit. Gregorium quoque nazianzenum magistrum suum fuisse testatur ut sacrarum scripturarum studiis cum erudiret. Industriamque ad hebreos arabicos caldeosque elementorum apices habuit. inde perbatissimorum monachorum habitum imitatus in syriam prexit. Ad desertam deinde loca quadriennio penitus exacto ad bethleem oppidum remeavit ubi discretissima opuscula scripsit. Innumeris preterea libris apostolorum prophetarumque constructionibus editis immobile catholice ecclesie turrim quam presbiter dicitur iacula consumavit. Daniele in caldaico stilo. Job iustum arabico plocum in romanam linguam mutavit. Mathem ex hebreo fecit romanum. Impossibile est de isto viro eiusque districte vite et illius moribus retexere omnia. quadam die advesperante cum beatus hieronymus cum fratribus ad lectionem audiendam sedisset subito ingens leo tribus claudicans quarto suspensus pede zenobii claustra ingressus est. qui viso fratre perterritus ipse veluti adveniens hospiti intrepidus obviavit. leo prorsus levis quam habebat pedis obtulit plantam vulneratam a sentibus. adhibita cura de lesionis ictu convaleuit. Unde cepit inter eos ultro citroque quasi domesticum animal commorari. Tandem dum hieronymus apud bethleem palestine temporibus honoris et theodosii iunioris explet nonaginta et octo vite annis ad christum migravit.

Paula matrona romana mulier sane scititate admirabilis et divi hieronymi in christo filia atque discipula hoc anno quo et sanctus martinus etatis sue. 36. sexto kalendas februarii apud bethleem in pace dormiit. Cuius quidem dignitatem monasticam conversationem desertionem patrie et ad hierosolimam perfectionem. divinus ipse hieronymus libello quodam magnis effert laudibus. ubi etiam eius peregrinationem per loca sancta humilitatemque ac continentiam perfusas in pauperes beneficentiam incredibilem patientiam hospitalitatemque ac fidem et adversus hereticos constantiam et ad extremum eius felicem exitum. et in exequiis sanctorum concursum narrat. eo in libello ipsius filia eustochium et virtutis herede consolatur. Eam denique paulam ab agamenone rege predicto quod troiam deleuit transisse originem aiunt que tradita fuit viro clarissimo iuliorum familia precrebro. In cuius tumulo tale inscripsit carmen. Respicias angustum preciosa rupe sepulchrum. hospicium paula celestia regna tenentis etc.

Paula romana

S. Paula
matrona Romana

Eustochium filia paulae

Pelagius quidam monachus et heresiarcha pessimus et romanus in angliam proficiscens insulam illam omnem execrabili infestavit errore. predicabat enim hominem sine gratia dei salvum posse et unumquemque suis meritis propriamque virtute ad iusticiam regere. Infantesque preterea sine originali peccato nasci dicebat: non ideo baptizari oportere ut a peccato liberarentur. Contra quem divinus augustinus cum ceteris presbiteris viriliter se opponens librum de baptismo parvulorum et alium librum conscripsit. et sanctus hieronymus dialogum contra eum perscripsit.

Alexius

Alexius
Sacerdos

Cassianus

Alexius romanus patricius confessor dignissimus atque sanctissimus. xv. kalendas augusti rome in domo patris sui noie eusebii senatoris incognitus sub gradu longa exercitatus patientia migravit ad dominum. cuius exequiis miraculis plenius interfuisse archadius et honorius imperatores. pro domino enim sponsas elegantissimas deseruit.

S. Iohannes
Crisostomus

Iohannes cognomento crisostomus constantinopolitanus episcopus hoc tempore post christiane religioni verbo et exemplo atque doctrina plurimum profuisset. 6. kalendas februarii in pace quiescit. hic propter veritatem et iusticiam defendendam ab eudoxia et archadio eius filio multas perulit iniurias: sed inter hec propter sanctitatem maximas elegantissimos edidit libros et sermones ac epistolas. Cassianus vero monachus constantinopolitanus vel scythia constantinopoli mittens: duo ibidem monasteria condidit: ubi multos utriusque sexus congregavit monachos. inde multa edidit opuscula scilicet de monachorum habitu. Collationes patrum egypti cum eis quique habitus digessit. De distinctione monachi ac sine. De pugna carnis adversus spiritum. De tribus antiquis monachorum generibus. et quarto nunc exorto similiter plerumque aua.

alio nomine vocal
apostolus et de
ab apo i. veposiro
et ceteris aut quod
hugonavius vol
nugonavius et ceteris
et ceteris

Concilium constantinopolitanum

Secunda synodus vniuersalis fuit constantinopolitana: centum quinquaginta patrum gratiani et theodosii principum ac damasi pape cyrilii hierosolymitani atque nectarii alexandrini patriarcharum episcoporum et eudoxii qui negabant spiritum sanctum deum esse. Et hi omnes condemnata prefata heresi: quatuor canones statuere. Iste enim macedoni patriarchale sedem fuit uel ac tyrannice occupauit. quo deposito. nectarius a patribus electus fuit. postea deum unum et uiuificantem et deum spiritum sanctum. et per filiosque consubstantialiter declarantes simbolo addiderunt. propterea per appollinarum laodice episcopum et sabellum blasphemos. et qui similia sentiebant anathema protulerunt. Cum carne christi inaiatam esse dicebant: sine anima rationabili atque intellectu humano et in morte triduanam diuinitatem comortuam fuisse assererent. In predicta quoque synodo theodosius imperator resistens patribus: hos persuasionibus seduxit: ut (ignorante summo pontifice) constantinopolitanam sedem in patriarchatum sublimarent quod postea seminarum discordie fuit.

Ordinatus alexandrinus a teneris annis oculis captus. et ob id etiam primorum litterarum ignarus ita geometriam et dialecticam que magno usu indigent

sam grandis natu cum primis elementis didicit ut per clara quedam opera in mathematicis scripserit. In psalmis quoque et in euangelio mathei et iohannis et contra arrianos multa edidit. Ad discendum em precibus studiis et labore: continuasque vigilas: ut quod alijs visus illi conferret auditus.

Radagaisus rex gothorum

Ingressus tum sub honorio impatore italia omni antiquorum primum hostium metu inuadit italia ferro ac flamma omnia vastabat. Illa fuisse in eis populo plusquam ducenta milia gothorum ferunt. Illic supra hanc incredibilem multitudinem indomitamque virtute barbarus erat et scytharum qui omnem humani generis sanguinem dijs suis pro uare deuouerat. Inuadit illico romani pauor infinitus: fit omnium paganorum in urbe concursus declamantes a cunctis. sed hec ideo propter quod neglecta fuerunt magnorum sacrarum deorum: fere in tota urbe blasphemie ad nomen christi tanquam lues aliqua probris ingruant. Conducunt a romanis aduersus eum duo pagani duces: gothorum sarus et viridunus huiusmodi contritus diuinitus radagaisus in aspero fessulani montis iugo

quo cum fame et siti conficerentur. Rex solus spem fuge sumens: captus a romanis in vincula coniicitur: ac paulisper retentus uita priuat. Tanta uero multitudo captiuorum gothorum fuisse fertur: ut in uilissimarum pecudum modum: singulis aureis passim greges hominum venderentur.

Alaricus rex gothorum

Hic uero successit alaricus quem stilico regni cupidus cum supare posset et uocauit et iunxit. Verum postremo italia ingressus cum ab honorio sede qua cum suo exercitu persistere posset expeteret. Honorio deliberato consilio ei gallias concessit: quod dum gallias pergens ob repationem iumentorum apud potentiam aliquantulum resedit. Stilico comes in praenotionem reipublice gothos praenotans. belli summam saulo pagano commisit: qui ipso die sacratissimo pasce gothis nil suspicantibus super eos irruit: magnamque eorum partem prostrauit. demum arma accipiunt. praesternunt exercitum. hinc in rabie furoris exercitant: omnia gallia romana contedunt. cuncta per que ierant igni ferroque vastantes. Nec mora urbem romam capiunt deuastant incendunt. Anno eiusdem condite millesimo centesimo sexagesimo quarto. salutis uero christiane anno duodecimo et quadringentesimo. hac tamen moderatione usus est alaricus et clementia ut suis madauerit: a cede et sanguine quoad fieri poterat abstinere. utque confugientibus ad basilicas petri et pauli parcere. Rex uero tercio die ab urbe discedens in lucanos et brucios proficiscitur. inde in siciliam transfretare cupientes prope naufragium. Inter hec alaricus apud cesentiam morte subita defunctus est. Gothi enim in basento amne sepelierunt cum multis opibus.

Athaulphus rex

Regem deinceps athaulphum alarici affinem gothi constituentes. qui ob affinitates feretes deinde gallia placida superioris theodosii filiam sororem honorii. quam sibi athaulphus apud foros cornelii conubio copulauit. que multo post reipu. comodo fuit. Nam ad hoc animum mariti subtilibus blandimentis inflexit. ut ultro a romanis cedibus temptatum. In animo ei prius fuerat urbem romam delere: ac nouam condere: eamque gothiam appellare. et impatoribus nomen de se relinquere: ut non angustius deinceps sed athaulphi vocarentur. Adhuc eius placida auertit. ac sedus inter eum et honorium ac theodosium iuniorum composuit: qui ad gallias proficiscens apud barilonem fraude suorum occisus est.

Sanctus
augustinus

Sanctus augustinus

Augustinus beati ambrosij in fide discipulus: homo certe omnium qui tunc
fuisse doctissimus. hippone in affrica episcopus: fidei nostram scriptis et dis-
putationibus cum maxime tuebas. fuit autem natione apher ex honestis
parentibus: patre patricio: matre monica christianissima oriturus: eorum ac-
curatissima diligentia nutritus in adolescentia secularibus litteris apprime
eruditus: liberalibus disciplinis imbutus quas per semetipsum nullo tradi-
te doctore didicit et intellexit. Unde ex gentilitatis errore in mani-
cheorum heresim incidit. In quo per annos novem permansit. Habuit quod si-
lium ex muliere soluta nomine adeodatu subtilissimi ingenij. qui in adole-
scentia decessit. Postquam vero in carthaginem rhetoricam multis annis legis-
set. Audientes perfecti romae studium vigere clam nescientes matrem ad urbem
venit: postmodum mediolanum a symacho perfecto ut rhetoricam doceret
vocatus. ad eum locum mater ilico subsecuta est: ubi et paulo post precibus
suis et suffragio divi ambrosij ac doctrina: ad vere religionis viam
converteretur: et cum filio ab ambrosio die pasce cum esset. xxx. annorum ba-
ptizatus est. Et hymnum Deum laudamus cecinerunt et versus in fine am-
bo ediderunt. deinde ad simplicianum abbatem veniens de optimo vivendi
modo protulit: ubi biennio orationibus et ieiuniis vacabat. Unde ma-
tris instinctu romam venit: et per eturiam transiens sanctos heremitas
apud pisas invenit. et centumcellas nomine. paulum ab urbe. romae vero cum ma-
trinecebat ad affricam. Et cum esset apud hostiam tibertinam monica ex filij con-
suevit verbis. Infirmata nono sue egritudinis die defuncta et sepul-
ta adnavigavit: patrimonium pauperibus erogavit: et in nemore monasterium
vivere cepit. Denique in hipponensi ecclesia locum invenit episcopus. per mortem qua-
ritum canonicorum constituit. Tot autem libros in omni doctrine genere scriptos
relinquit. Tandem cum sextum et septuagesimum vite ageret annum obiit. et in
inde corpus in sardaniam translatus fuit. Et regnante in longobardia luitbrado
re cum honore collocavit.

Donica

३१

Monica diui augustini mater in ostijs tiberinis nonis maij anno etatis sue
lvj. migravit ad dñm. fuit aut matrona pia mitis modesta ac patiens ⁊ in
oratio prepladoꝝ deuota extitit. In vigilijs ieiunijs ⁊ elemosynis elargiendis
assidua. Et aut scitissimū corp⁹ ibidē a filio peditū vsq; ad martini quinti pōtifi-
cis tpa p mille ⁊. xx. annos pstitit. verū eo pfulante circa annū dñi. i 429. tercio
ydus aprilis inde romā cū ingenti pompa trāslatū. Cui mapheus vegi⁹ lauden-
sis poeta sui tpris laudatissim⁹. ⁊ tūc martini pape datari⁹ manseolum mira arte
elaboratū extruere fecit. ⁊ in ei⁹ laudē epigrāma cōposuit videlz. Salue lux ma-
trum; mater sanctissima salue. Salue augustini monica digna parens tē. cū plu-
ribus carminibus laude dignis.

Ruffinus Aquileiensis presbiter

Ruffinus aquileienſis pſbr vir clariffim⁹ atq; eruditiffim⁹ floruit ad quē hiero-
nym⁹ nōnullas cederit epl̄as. in qb⁹ eū itaq; amicū dulcē alloquit⁹ verbis
et ad caritatis pſeuerentiā exhortat⁹. ſ. paulo poſt amicitie pſeuerantiā inter eos deſtitit: hic itaq; cū erudit⁹ eēt
Acian⁹ uſſimitan⁹ (tſi op⁹ aliqd nō ediderit) tñ in trāſſerēdo de greco in latinū multū laborauit.
pſbr vir ſcitate et ſcia p̄cipu⁹: tēpeſtate hac deo annuētē cū qdē reliq;as ſtephani. p̄thomartyris et ga-
malieſis pauli p̄ceptoris inueniſſe ait. eāq; reuelationē et inuētionē (cū eſſet diſertiſſim⁹ vir) ad oēs ecclias
greco ſimōe pſcripſit: quā ſcriptionē poſtea habundi⁹ pſbyter hispan⁹ latinā fecit ad oroſiū pſbyter⁹.
Alexander lythos hoc eſt medic⁹ cognomēto ſophiſta: p hoc temp⁹ ob ingenij magnitudinē medico-
rum princeps habit⁹: toti⁹ medicine diſciplinā tribus libris explanauit et alia quedam cōpoſuit.
Reſtinator⁹ etiā heretiſis p hec tpa ſcripſit: q oīno affirmabāt nil ad vitam. pdeſſe q hoīes virtuo-
ſos heretiarcha cōſtātinopolitan⁹ ep̄s hoc tpe poſtq; ſe uiuērēt: ſicut hī i canone. 2. 4. q. 3. ca. qdā
pōſtſicatu donat⁹ fuiſſet aptū ſe ecclie hoſtē oſtēdit. Et cū ex tpe precipuus declamator eſſet. p̄dicauit
xp̄m hoīem purū fuiſſe nō deū. vnde et librū quaſi de incarnatione ſcribēs ſexaginta duobus diuine ſcri-
pture teſtimonijs ſuo prauo ſenſu pfirmauit. Scripſit etiā nōnullos alios tractat⁹. **Eufroſina**

Eufrosina

Proba mulier

Probata mulier elegantissima adelphi p̄cosulis ro-
mani vxor: ē puigili cura virgilij carmib⁹ q̄cqd
historie ī veteri atq; nouo legis testamēto vsq; ad mis-
sionē sp̄sū sancti tam com̄pte cōposuit. vt hui⁹ cōpositi
ignarus virgilij euangelistā fuisse credat. Vocauit id
opus centonas virgilij in laudē xp̄i. hanc certe laudes
quidā endorie ascribit theodosij iunioris vxori.

E Afrosina a pze edocta lris veste induit virile ad
monasteriū pgens smaragdi nomē sumpsit i ha-
bitu monachali sub artificissima abstinentia vsq; in finē p-
mansit de qua elegās hystoria in vitas patrū habet

7. *Infant*

Marina q̄s virgo eodē habitu ī monasterio latitās
vilissimo contemptu patientissime ad finē vite vixit.

Bexta etas mūdi

Celestinus papa

Epheſina
Synodus

Celestinus papa natione campanus post bonifacium tempore theodosii iunioris fuit. qui diuino cultui interitus constituit. ut psalmi dauid ante sacrificium antiphonatum ab omnibus canerent. quod fieri non consueuerat. plecta enim epistola et euangelio finis sacrificio imponebatur. Refert martinus cassinas Judica me deus et discerne causam meam. quod in principio sacrificii dicitur et inuentum fuisse. Graduale quoque huic ascribitur. Multa preterea constituit que tunc in archiuis legebantur. Benedicunt et basilicam iuliam cui plura dona obtulit. Adadavit sicut gratiano referente ut omnes sacerdotes sciret ecclesiasticos canones. At ubi ex sacris ordinibus ter in urbe mense decembris habitis presbyteros duos et xxx. diaconos. xij. episcopos. ij. et xl. creasset moritur. ac sepelitur in cimiterio priscille via salaria. viij. idus aprilis. Et federat annis. viij. menses. x. diebus. xvij. Vacat tunc sedes dies vni et xx.

Synodus Ephesina

Synodus tercius theodosio iunioris principis et pontifice celestio iunenale quoque constantino politano episcopo atque cirillo collecta fuit: et habita apud ephesus synodo. cc. episcoporum. impius nestor cum heresi nominis sui cumque pelagianis omnibus: quod dogma illud prope contra naturam unabant. cum predicabat christum ex maria hominem tantum et non deum naturam eiusque diuinitatem collatam esse pro meritis. cui impetrati et cyrilus alexandrinus et celestinus pontifex mirum in modum aduersati sunt. vnde diffinitum fuit quod beata maria virgo vocaretur Theotocos id est mater domini. Et inde omnium consensu. xij. canonibus eorum stulticia impugnantibus damnantur.

Anno mundi. 5623.

Anno christi. 424.

Sixtus tercius papa natione romanus predecessore suo valentiniano tempore attigit. qui pontificatum intiens a basso quodam reus in iudicium accersitur. Hic autem congregata septem et quinquaginta episcoporum synodus. Ita causam dixit ut ab omnibus vno consensu absolueretur: dantes basso calumniator iniquus annuente valentiniano et placidia eius matre in exilium mittitur. cuius predicta non fisco sed ecclesie ascribuntur. Autem basso post exilium non multum vixisse tercio mense die extremum obiit. Edificauit autem sextus basilicam beate marie virginis. quam nunc maria maior vocatur et multa dona obtulit. Inde cum omnia que habuerat aut in edificiis aut in ornamentis ecclesiarum: aut pauperibus erogasset. Moritur ac sepelitur in crypta vie tiburine apud corpus beati laurentii. Sedit annis octo diebus. xix. Vacat tunc sedes dies duos et viginti.

Leo primus papa natione thuscus patre quinciano hic ob dignitatem et precipuam doctrinam cognomine magnus: et dignitate primus habitus fuit: eo quod eloquentia nemini cesserit. ideo in calcedonensi synodo summa patrum omnium admiratione et concordia ter sanctus acclamatus est. qui ad confirmandam fidem multa constituit et cum esset doctissimus decretales epistolas plurimas et omelias et sermones copiosos edidit. Ad reparandam urbem et templum conuersus. In honorem beati cornelii basilicam via appia edificauit. Templum distracta restituit: sacrorum vasa communuta aut ablata denovo renouauit vel ex integro restituit. postmodum materium prope sancti petrum perdidit. Postremo creat ex institutione: moritur ac sepelitur apud sanctum petrum in vaticano. 4. idus aprilis. sedit anno vno et xx. mense vno. diebus. iij. vacat dies. 8.

Anno mundi. 5653.

Anno christi. 454.

Hilarius papa natione sardus: predecessore suo crispieno ad leonis tempore puenit. Is in multa perturbatione rerum: diuinam rem intermisit nunquam. Instituit ne pontifices deinceps successores sibi deligerent. que institutio ad omnes ecclesiasticos gradus pertinet. epistolas scripsit de fide catholica. tres synodos confirmatas: nicenam: ephesinam et calcedonensem. Tria quoque oratoria edificauit: duasque bibliothecas. ad lunam vero monasterium in urbe struxit. ubi ea pergisset quod ad optimum pontificem pertinebat. tunc in extruendis templis ornandisque: tunc etiam admonendo docendo castigando elemosynasue prebendo creatis prius de more. 25. presbiteris: diaconis quinque: episcopis. 22. Sepelitur post sanctam vitam in crypta sancti laurentii apud corpus beati sexti. Sedit annos septem menses tres: dies decem. Vacat tunc sedes dies decem.

Linea summorum pontificum

7 Celestinus

6 Sixtus tercius

5 Leo primus

4 Hilarius

17

Theodosius iunior archadij fili⁹ dū quideciz annis impasset cū honorio germano archadij: exēpto reb⁹ humanis honorio in impio pfirmat⁹. ful- tus in p̄sidio castini magistri militū iohānes inuadit imperiū: cū theodosi⁹ ori- entale regebat imperiū q̄ cōperto patris sui honorij funere: mox valēntianū amite sue placidie filiū cesare effectū cū matre sua augusta ad recipiēdū occide- tis dirigit regnū. quo tpe iohannes dux affricā quā bonifacius obtinebat bel- lare poscit: ad defensionē infirmior veniēs: valēntian⁹ nūra felicitate eū op- primūt. Theodosius vō princeps xpianissim⁹ atq; phuman⁹ imperiū in mul- ta rerū p̄urbatione accepit ⁊ possedit. Nā affricā ferme vniuersam genserico rege vandaloz ablatā amisit. Multas in britānia direptiones ptulit inde va- lentinian⁹ tot⁹ italie cōsensu impator creatus gubernacula imperij apd rauē- nā suscipiēs hostes romani nois in italia cōpescuit. At vō theodosi⁹ dū absq; viginti vno annis: quos cū honorio patrio regnauerat: septē ⁊ viginti annis imperiū gessisset. ex qbus ⁊ cū valēntiano genero viginti quiq; trā segit: apd cōstantinopolim dum ipsis hunoz ostrogothozq; regib⁹ resistere curaret pe- silencia corruptus interiit: ibiq; sepultus est.

Valēntian⁹ occidētalis impij gubernator: pacē cū genserico vandaloz re- ge inijt: ac certis finib⁹ affricā sibi ac genserico diuisam vandalis incolē dā dedit. Interim vō dux valēntian⁹ cōstantinopolim pficiscit: ⁊ theodosij fi- liā in vxorē ducit. Vandalī genserico duce cartaginē capiūt ac diripiūt. Atti- la qz dux hec in affrica gerentē aim sumēs ad occupandū occidētale imperiū copias vndiq; celeriter colligit atq; iter statim carpit. Qd vbi etius intellexit: fer legatos de pace statim tolosam ad theodorici regē mittit: vt cōi impensa ⁊ parib⁹ copiis bellū s̄ attilā gereret. romanoz ac theodorici auxiliares copie fuere alani burgundiones franci saxonēs atq; oēs fere occidētales ppli. Tan- de supueniente attila in campis cathelonias plū cōmittit: pugnatum acriter quousq; nox supueniens incerto auctore finē imposuit. Ad centū ⁊ octoginta milia hoim eo in plio vtrinq; cecidisse cōstat. Et qz virtus semp inuidiā parit Valēntian⁹ impator q̄tū res docuit. p̄speros etiā successus p̄mescēs cum gla- dio penit. Ita vir bellicosissim⁹ etius ⁊ quodā attile regis potentissimi terror occubuit. cū quo pariter ⁊ occidētī imperiū salusq; reipu. corruit. Sed neq; valēntiano mors etiā impune cessit. Nā ⁊ ipse anno sequenti a trasila etiā mi- lite: cū. xxx. annis imperiū gessisset cōfossus interiit. e quibus cum theodosio socero viginti quiq; cū marciano quinq; imperauit.

Marcian⁹ anno ab vrbe cōdita millesimo ducentesimo q̄to: oriēntali aule p̄- ficif impator. Is princeps catholicus fuit: catholicisq; plurimū fauēs: qui vt imparet theodosij sororē cū oriēntī impio vxorē accepit. ⁊ attila mortuo eadē nocte p̄ somnū ei⁹ arcū cōfractū vidit. eo itaq; impante imperiū occidēta- le ab oriēntali quasi diuisus fuit. Et intra id temp⁹ germaniā oēm daciāq; sar- maciā ⁊ ceteras puincias ad danubiū rhenūq; sitas pdidit romana respubli- ca. hispania qz vltior aqtania ⁊ valconia atq; illa eduefiū vesuntionūq; gal- lie pars qz burgundiones anno vrbis capte secūdo ceperūt sunt amisse. Pari- ter factū est de senonēsi parisiōz francis subiecta. quarū oim puinciarū nulla postmodū p̄ romanorū impio est recepta. Quo in tpe romani vrbe frequētata auitū senatorij ordinis romanū delegerūt impatore. cū quo marcian⁹ mitissi- mi vir ingenij damnis ⁊ piculis occurrere cupiēs. que noui rerū mor⁹ parere cōsueuerunt federa inijt. secundū que respu. vtrobiq; salubriter administrari pos- set. Interea marcian⁹ cum oriēntalē rempublicā feliciter administraret septi- mo imperij sui anno apud cōstantinopolim diem obiit.

Leo post marciāni imperatoris interitū apud vrbe cōstantinopolim au- gustali potit⁹ est dignitate. qui deinceps sequēti tpe leonē filiū suū im- perij cōsortē fecit: hūc leonē vrbis cōstantinopolitana primū ex greca p̄genie impatore habuit: quāq; phibēt aliq nō greca eū: sed bellica p̄genie oriundus p̄ cui⁹ tpa (sexdecim nā annis impauit) vrbē romā italiāq; ⁊ vniuersum roma- nū principi cōmissus imperiū varij mor⁹ laboresq; agitauerūt. Itaq; pmo leo nis imperij anno cū auitus rome mortu⁹ esset maioranū quēdā exercit⁹ apud rauennā leonē suadente impatore assumpsit. ⁊ anno imperij tercio interfecit apud terdonā cisalpine gallie ciuitatē. Subroga t⁹ vō est illi p̄ romanos seuerian⁹: qui tercio imperij sui anno rome defuncto: anthemi⁹ qui fuerat marciāni impatoris gener in impatore est success⁹. Nec interea quier⁹ fuit apud cōstantinopolim leo. Tādē cū se correptū valitudine moritūz intelligeret: leonē ex mariagne sorore nepotē ⁊ zenonis isau- rici filiū instituit impij successorē. Ipse vō puer leo cū paucis mētib⁹ imperiū gubernasset zenonē genito- rem manu p̄pria coronatum fecit imperatore. Leo aut postq; oriēntale decem ⁊ septēz annis rexit imperiū diem clausit extremum.

Linea Impera-
ratorum

Theodosius iunior

Valentinianus

Marcianus

Leo

Theodosius
Theodosius iunior archadij fili⁹ dū quideciz annis impasset cū honorio germano archadij: exēpto reb⁹ humanis honorio in impio pfirmat⁹. ful- tus in p̄sidio castini magistri militū iohānes inuadit imperiū: cū theodosi⁹ ori- entale regebat imperiū q̄ cōperto patris sui honorij funere: mox valēntianū amite sue placidie filiū cesare effectū cū matre sua augusta ad recipiēdū occide- tis dirigit regnū. quo tpe iohannes dux affricā quā bonifacius obtinebat bel- lare poscit: ad defensionē infirmior veniēs: valēntian⁹ nūra felicitate eū op- primūt. Theodosius vō princeps xpianissim⁹ atq; phuman⁹ imperiū in mul- ta rerū p̄urbatione accepit ⁊ possedit. Nā affricā ferme vniuersam genserico rege vandaloz ablatā amisit. Multas in britānia direptiones ptulit inde va- lentinian⁹ tot⁹ italie cōsensu impator creatus gubernacula imperij apd rauē- nā suscipiēs hostes romani nois in italia cōpescuit. At vō theodosi⁹ dū absq; viginti vno annis: quos cū honorio patrio regnauerat: septē ⁊ viginti annis imperiū gessisset. ex qbus ⁊ cū valēntiano genero viginti quiq; trā segit: apd cōstantinopolim dum ipsis hunoz ostrogothozq; regib⁹ resistere curaret pe- silencia corruptus interiit: ibiq; sepultus est.

Valentinianus
Valentinian⁹ occidētalis impij gubernator: pacē cū genserico vandaloz re- ge inijt: ac certis finib⁹ affricā sibi ac genserico diuisam vandalis incolē dā dedit. Interim vō dux valēntian⁹ cōstantinopolim pficiscit: ⁊ theodosij fi- liā in vxorē ducit. Vandalī genserico duce cartaginē capiūt ac diripiūt. Atti- la qz dux hec in affrica gerentē aim sumēs ad occupandū occidētale imperiū copias vndiq; celeriter colligit atq; iter statim carpit. Qd vbi etius intellexit: fer legatos de pace statim tolosam ad theodorici regē mittit: vt cōi impensa ⁊ parib⁹ copiis bellū s̄ attilā gereret. romanoz ac theodorici auxiliares copie fuere alani burgundiones franci saxonēs atq; oēs fere occidētales ppli. Tan- de supueniente attila in campis cathelonias plū cōmittit: pugnatum acriter quousq; nox supueniens incerto auctore finē imposuit. Ad centū ⁊ octoginta milia hoim eo in plio vtrinq; cecidisse cōstat. Et qz virtus semp inuidiā parit Valēntian⁹ impator q̄tū res docuit. p̄speros etiā successus p̄mescēs cum gla- dio penit. Ita vir bellicosissim⁹ etius ⁊ quodā attile regis potentissimi terror occubuit. cū quo pariter ⁊ occidētī imperiū salusq; reipu. corruit. Sed neq; valēntiano mors etiā impune cessit. Nā ⁊ ipse anno sequenti a trasila etiā mi- lite: cū. xxx. annis imperiū gessisset cōfossus interiit. e quibus cum theodosio socero viginti quiq; cū marciano quinq; imperauit.

Marcianus
Marcian⁹ anno ab vrbe cōdita millesimo ducentesimo q̄to: oriēntali aule p̄- ficif impator. Is princeps catholicus fuit: catholicisq; plurimū fauēs: qui vt imparet theodosij sororē cū oriēntī impio vxorē accepit. ⁊ attila mortuo eadē nocte p̄ somnū ei⁹ arcū cōfractū vidit. eo itaq; impante imperiū occidēta- le ab oriēntali quasi diuisus fuit. Et intra id temp⁹ germaniā oēm daciāq; sar- maciā ⁊ ceteras puincias ad danubiū rhenūq; sitas pdidit romana respubli- ca. hispania qz vltior aqtania ⁊ valconia atq; illa eduefiū vesuntionūq; gal- lie pars qz burgundiones anno vrbis capte secūdo ceperūt sunt amisse. Pari- ter factū est de senonēsi parisiōz francis subiecta. quarū oim puinciarū nulla postmodū p̄ romanorū impio est recepta. Quo in tpe romani vrbe frequētata auitū senatorij ordinis romanū delegerūt impatore. cū quo marcian⁹ mitissi- mi vir ingenij damnis ⁊ piculis occurrere cupiēs. que noui rerū mor⁹ parere cōsueuerunt federa inijt. secundū que respu. vtrobiq; salubriter administrari pos- set. Interea marcian⁹ cum oriēntalē rempublicā feliciter administraret septi- mo imperij sui anno apud cōstantinopolim diem obiit.

Leo
Leo post marciāni imperatoris interitū apud vrbe cōstantinopolim au- gustali potit⁹ est dignitate. qui deinceps sequēti tpe leonē filiū suū im- perij cōsortē fecit: hūc leonē vrbis cōstantinopolitana primū ex greca p̄genie impatore habuit: quāq; phibēt aliq nō greca eū: sed bellica p̄genie oriundus p̄ cui⁹ tpa (sexdecim nā annis impauit) vrbē romā italiāq; ⁊ vniuersum roma- nū principi cōmissus imperiū varij mor⁹ laboresq; agitauerūt. Itaq; pmo leo nis imperij anno cū auitus rome mortu⁹ esset maioranū quēdā exercit⁹ apud rauennā leonē suadente impatore assumpsit. ⁊ anno imperij tercio interfecit apud terdonā cisalpine gallie ciuitatē. Subroga t⁹ vō est illi p̄ romanos seuerian⁹: qui tercio imperij sui anno rome defuncto: anthemi⁹ qui fuerat marciāni impatoris gener in impatore est success⁹. Nec interea quier⁹ fuit apud cōstantinopolim leo. Tādē cū se correptū valitudine moritūz intelligeret: leonē ex mariagne sorore nepotē ⁊ zenonis isau- rici filiū instituit impij successorē. Ipse vō puer leo cū paucis mētib⁹ imperiū gubernasset zenonē genito- rem manu p̄pria coronatum fecit imperatore. Leo aut postq; oriēntale decem ⁊ septēz annis rexit imperiū diem clausit extremum.

Concilium calcedonense

Synodus quarta vniuersalis calcedonensis sexcentorū et xxx. episcoporum. hoc ipso anno apud calcedonensem urbem auctoritate leonis pape et marci/ni principis indicit. Iuuenalis quidam hierosolimitanus et anatholi constantinopolitani episcoporum tribus. contra euticem constantinopolitanum abbatem: asserentes christum post humanam assumptionem: non ex duabus naturis existere: sed solam in eo diuinam naturam permanere. Horum vero patrum auctoritate decernit credendum duas in christo fuisse naturas: utique vnam idemque christum deum et hominem credere. quibus ex snia decretis statim nestorius et eutices nephadius hereticus manicheorum presul damnantur: et oes manicheorum libri publice combustis sunt. Viginti quoque octo canones statuuntur quorum auctor marci sancti anatholius episcopus fuit.

Daulus orosius hispanus patria tarac-nensis: diui augustini discipulus: vir eloquens et multarum rerum cognitor bis temporibus defuncto ipso augustino romam venit: et septem libros aduersus gentes

Orosius

Paulus orosius

edidit. In quibus totius pene mundi calamitates et miseras ac bellorum iniquitates replicas. Cronica etiam ab exordio mundi usque ad sua tempora scripsit. Et de omni ista id est de miseria mundi intulauit. hunc quidam augustinum (per adipsam aie ratione) ad hieronymum hierosolimam misit. quod dux rediret etiam quasdam beati stephani. pithomartyris reliquias nup inuentas primus attulit occidit. Iohannes damascenus

Iohanne damascenu monacho optimo atque doctissimo ac precipue insignem theologum. huius etati nonnulli assignant eo quod theodosio familiarissimum fuisse tradat. hic itaque cum theologus precipue haberet: etiam quatuor suarum librorum edidit quorum principum est Nemo deum vidit unquam. in quibus de fide. deque christi humanitate atque baptismo optime tractat. ubi gregorium nazanzenum. gregorium nicenum ac dydimum alexandrinum plurimum imitatur est. Item cur deus et homo in duobus libris explicuit. Libros quoque medicine artis edidisse fert. In quibus morborum causas describit et medelas. In huius autem viri precorū multa admiratione digna prudentis doctor scribit.

Virgula virgo gloriosissima natione britannica: filia vniuersae principis britannie: pulcherrima et magni ingenij dux nubilis a filio regis ad nuptias peteret: cum infidelis esset patri suavit ut asfentiret: ea conditione ut decem virgines etate forma et genere electas sibi traderet et singulis mille adiungeret: et paratis ad undecim. Ad. nauibus: inducias triennij sibi daret. Ad ductus eis fuit pontus basilienis episcopus qui eas romano usque perduxit. Inde gerasina regina sicilie cum quatuor filiabus et puulo filio adriano relicto regno cum ea pergens: se usque ad martyrium locauit. Postea cum papa ciriacus egressi de urbe. Ite christiana religio nimis augeret maximam et africanam gentiles in illo cognato eorum principi humeris scripserunt. ut cum colonia applicaret illam multitudinem trucidaret. Virgula igitur apud coloniam germanie urbe cum undecim virginum milibus ab hunis sub attila rege militatibus: gloriosissimo martyrio coronata. 12. kal. nouembriis migravit ad supos. Quorum corpora ibidem a christianis sepulta: maximo in prelio semper habitata sunt. Cum autem virgula ob sagittam in eam directam martyrium passa fuit Cordula timore humano deuicta nocte in nauem pertransiit. Sequenti die a deo confortata se manifestans occisa est. Et si dubium extat de tempore passionis: de martyrio tamen earum ecclesia non dubitat. Inuentio sexagenae dormientium corpora qui sub decio imperatore inclusi in spelunca martyrio coronati sunt. suscitati sunt a deo hoc tempore: ad confutandum errorem exortum apud quosdam: negantium resurrectionem mortuorum. Qui postquam theodosio impatori et pluribus alijs locuti sunt: resurrectionem attestantes: in pace dormierunt.

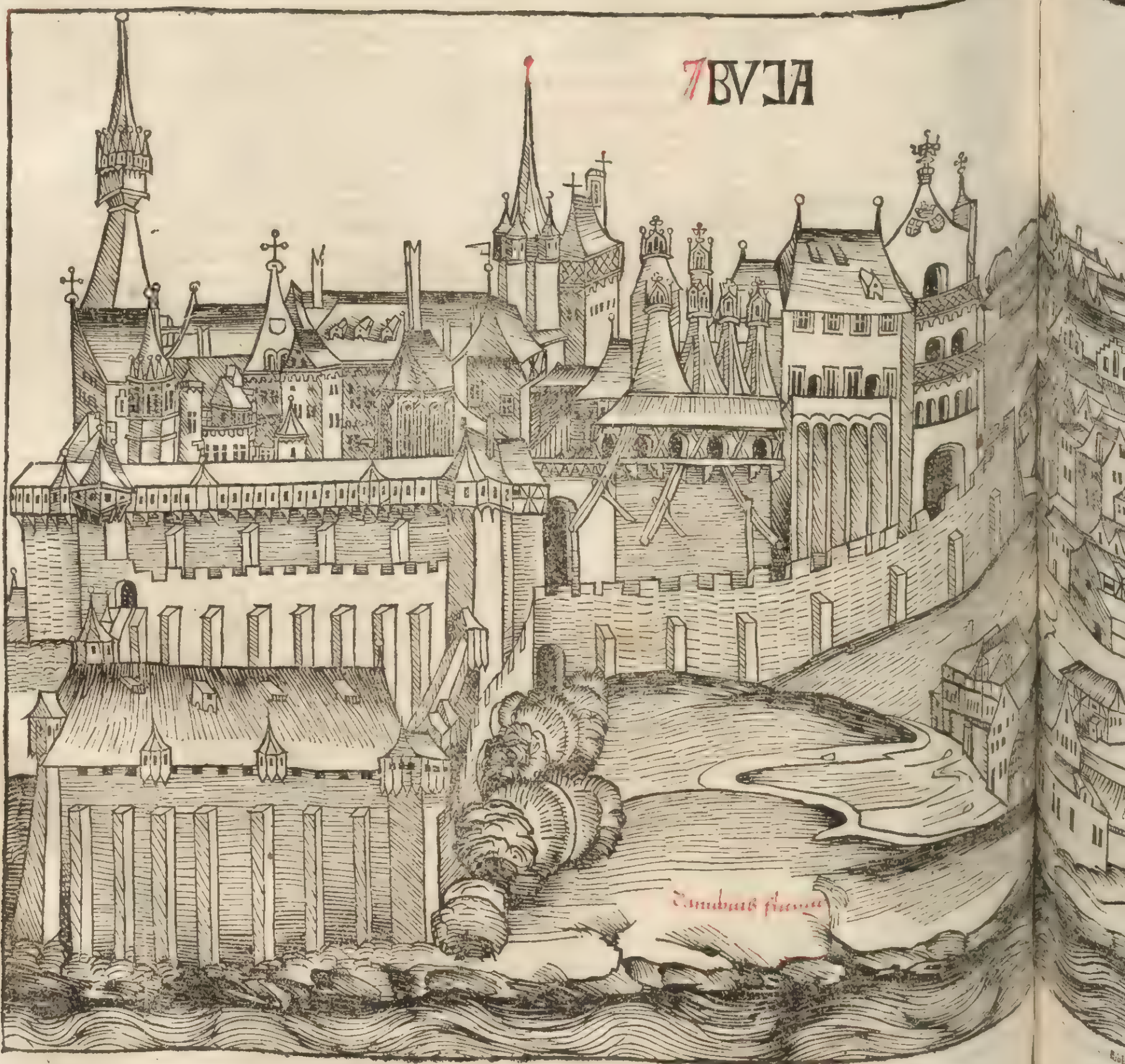

Merlinus angli vatem insignem ex regis filia monachorum et incubo demone natum ut nonnullis placet his temporibus fuit et claruit. huius mater demecie regis filia: que inter quasdam monachas sancti petri enutrita virum nunquam cognouisse contestata est. Sed aliqui dixerunt visum ei fuisse quandam pulcherrime speciei virum eam fuisse amplexatam. Undeque euascentem gravidam se cognouisse: et illam tandem peperisse. Et postea in virum magnam euasisse. Huius autem merlini instinctu vortigen britanorum rex christi fide in immensum auxit. Cui successit frater eius qui magni arturi pater fuit. Hic autem merlinus multa obscura reuelauit et futura pre dixit. aperuit enim sub fundamentis ubi turris edificari non potuit lacus esse. Sub lacu duos latere dracones: quorum unus rubeus populum britanorum. alter albus gentem saxonum designaret. et quis conflictu suo adinuicem perualeret. Arthurum vero quem apud cornubie vocat: pre dixit quod ecclesie dei succurreret quod gallicanas prouincias possideret: quod romano exercitu terribilem se exhiberet et quod christi dubium haberet.

Buda vrbis hungarie clarissima regum sedes: in litore danubij sita: hungaria enim ultra et citra danubij latissimas terras occupat: quod citra danubij est: olim pannonia fuit. que ab oriente mesiam ab occidente noricum habuit. septentrionē ei danubius. austrum illirici montes excepere: que transdanubij hungaria iacet: pars scythie prius erat: duasq; gentes habuit gepidas qui contermini germanis fuerunt et dacos. nō qui nunc daci vocant: quorū rex ad oceanū germanicū: inter suetiam et saxoniam latissimū regno: sed palustri potius. nam hī dani melius appellant: sed qui ea loca tenuerunt: que nunc transilvani occupant vicina valachis in corone specie montibus cincta. In hac parte vngarie que gepidarū fuit adhuc territorij est quod sepulū appellat: pro gepudio. Hungaria aut terra ferax: vbi aque riuus habet in quo mersa ferri materia: in cuprū vertit. gleba illic frumenti fructifera. auri et argenti diuites venerat salubris: terra optimis cōparanda. nisi sua se vbertate corrumpere. Cum vero hui in scythia multiplicati essent: in vñ congregati: cōstituentes capitaneos: occidentales regiones ingressi: bessos et cumanos albos: inde rutbenos: terrāq; migroz cumanoz. et vsq; ad tiscia flumen teysch puenere. Matrin⁹ longobardus qui pannoniā gubernabat: primo eos repulit. Tandē pacifica possessione pānonice regionis potius sunt. Anno dñi quadringentesimo primo Attila qui hungarico ideomate ethele dictus est. et buda fratre eius supruentib⁹. Attila in regia dignitate extulerunt. Is in ciuitate sycambria sedem elegit. Et ex immodica ambitione ceteras regiones molestare instituēs bledā fratrem suum regiminis participem fecit. Et in subiectas nationes principē cōstituit. Interea rex hunoz dum regnū intra pannonias cū fratre bleda vel bu

*Buda vrbis
idem est si ante*

da gereret. macedoniā mīlīā z achaiā vtrāsq; trāciās: immanissimā rabie deuastaret. Inde cū sycambrie de-
moraret. buda frater ei⁹ terminos sui regiminis trāsegisse ac regnū in eius absentia optasse accusat⁹ est.
Quq; sycambriā in recessu suo urbem athile vocari pcepit. Buda vō illā a suo noīe budawara appellauit.
Quāobrem bledā germanū suū regniq; consortē ppijs manibus pemit. Ac in danubiū precipitari fecit.
Inde nouo edicto urbem athile vocari iussit. Idū id nō obseruātes illā budawara vocauerūt. Hungari
q; vsq; in hūc diem obuda vocant. Theutoni edictū regis magis formidātes: ciuitatē ob metū etzelpurg
id est urbem athile vocauerunt. In sycambria deinde athila quinq; annis quieuit. Speculatores ad va-
rias regiones ordinās. Post prospera deinde tpa buda primaria hungarie condita: que ex parte montuo-
sa est: si vrbis sitū inspicias. Cuius loci cōditio ea est: vt nec quicq; munitius: nec certe amenius in tota
ferme hungaria inueniri possit. In ea nōnulla extant religiosorū monasteria celeberrima. alijsq; publicis
priuatq; edificijs ornatissimis p ceteris in ea regione vrbib⁹ euasit clarissima. Ideo regia dignitate insi-
gnita. z basilicis menib⁹ z arce pulcherriima: quā arcem preclarā (sicuti z alias arces in tota hungaria: p-
cipue miscegradū castrū nobile vbi corona regia obseruat⁹ exornauit) ita Mathias de coruinis rex hūga-
rie miro decore ornauit. Cūctis nūc antiq; monumētis pferendū in qua muri crassissimi: z aule celeberr-
me esse referunt. hanc pterfluit hister germanicus fluminis: qui deinde septē hostijs pontum influit. Septi-
mū tñ pigrū ad palustri specē nō habet: qd amni cōparet. Priora quatuor ita magna sunt: vt p lōgitudi-
nem. xl. milīū passū nō misceant equorū: dulcēq; haustū incorrupto detineant sapore.

Sexta etas mundi

Argentina civitas vetustissima ac pmagnifica argētuarīa dicta apud beluetios ppe rhenū sita. Cum treueris metropolis belge puincie tpibus abrahe cōstrui cepta sit. inde potētati aucta. hec vrbs pri mo sub dominio treuerensiu fuit. quā postmodū iulius cesar cū vniuersas puincias beluetiorū z heduoꝝ tra iecto rheno fluuio subiecit. Cui p̄sulē z questorē dedit: qui in ea vrbe camerā romanorū p̄ tributis soluen dis pfecerūt. Inde nomē argentine assumpsit. qui vsq; ad imperij inclinationē ibidē p̄stiterūt. Athila po stea egressus de sicambria primo illiricos inuasisse dicit. deinde omni pene germania puagata. ac cunctis ciuitatib; z castris que occurrebant subuersis. Intrauit tandē in regnū cōstatiē. cui sigismūdus rex eiusdē terre princeps circa basileā cū exercitu magno occurrit. quē attila cū oī expeditione cōtrito z fugato suo do minio subiugauit. A loco illo egressus athila iuxta rhenū argentinā ciuitatē munitissimā (quā romanorū nullus cesar penit; expugnare potuit) obsedit expugnauitq; diruēdo murū ei; in diuersis locis vt cunctis aduenientib; sine difficultate via libera z patens introitus p̄beret. edicēs firmissime ne ipsius mur; rege ipso viuēte repararet; vt eadem ciuitas nō argentina sed p̄pter viarū pluralitatē: quas in muro ei; fecerat Strasburg vocaret; deinde ammoto exercitu de argētina luxoniū: bizantiū: chalon: masticon: lingonē: bur gundiā z lugdunū ciuitates munitas destrui fecit. Post aliqua tpa cū reges francoꝝ apud beluetios domi niū potiti sunt. in ea vrbe domiciliū habuerūt. qui deinde duces in ea p̄stiterūt. Pater q̄s sancte otile ne dum vrbs: sed z puincie ducatū habuit. qui hohenburg z alia cōstruxit. post eū albert; filius z succeden tes gubernarūt. Tandē p̄ romanos impatores in libertatē ac ius imperij cessit. A diuo vero materno q̄ a sancto petro ap̄lo ad rhēnānas ciuitates cū eucharīo z valerio missus fuit. fidē orthodoxam accepit: qui apud eos post obitū baculo petri reuixit. ac eccliam ad sanctū petrum antiquū: appellatā extruxit. Habet hec vrbs p̄ter amenitatē z ciuiū urbanitatē. templū pmagnificū. z turrīm pulcherrimā singulari p̄stan tio cōstructā. Nobilitatē q̄s p̄ vicinā oppida: perq; finitimas vrbes dispersam cū summa cōcordia. ea ciui tas collegit. qui dignissimis priuilegijs liberū magistratū ac rempublicā cū ciuib; p̄ vicissitudinē guber nant. Episcopatū quoq; nobilem habet cui z principes p̄fuerūt. Abluit aut p̄ter rhenū hec vrbs infi gnis duobus fluuijs nauigabilibus quos rhenus excipit.

Argentona

De obitu Athile regis hunorum.

Profectum italia athilā ut pmissum est: auxilio leonis pape. et iam in nozico superiori que nunc pars austria: pars baioaria dicit: statua ducentē athilā honoria valentiniani impatoris soror p eunuchū pellexit: ut se se cupietissimā in vxorē pibus minisq; a fratre extorqueret. Id aut magna verborū instantia athila intentavit: impetraturū se nouit: et tamen homo luxu perditissimus cōtinere nequiuit: quin multis quas haberet: et secum in exercitu traheret vxorib;: aliā (cui ildiconi erat nomen) adderet. Cuius nuptiarū beneficio: mors eum oportuna e medio sustulit. Nāq; post cōiuiū pfusi bilariuq; celebratū: resupin; alto in sopore cū demersus esset: sanguis e naribus pfluens vitalibus opletis meatib; eum necauit. Quod quidē illa nocte scribūt multi cognouisse p somniū apud constantinopolim marciānū: cui visum sit videre athile arcū (quo armoz genere huius in primis vterent) fractū esse. Et intra id tempus germaniā omnem: datiamq; sarmaciā et ceteras puincias ad danubiū rhenuq; sitas perdidit romana res publica. Hispania quoq; vltior aquitania et vasconia atq; illa eduensim vefuncionūq; gallic pars: quam burgundiones anno vrbis capte secundo ceperunt: sunt amisse. pariter factum est annis sequentibus de senonensi parisiōz francis subiecta. quorum omniū puinciarū nulla postmodum p romanoz imperio est recepta.

Euthices heresiarcha constantinopolitanus abbas: p hoc tempus suū dogmatizat errore. et ne sentire euz nestorio videtur diuinā cū humana natura: in idem cōpositū recidisse affirmabat vniūq; factū: nec vllō modo inter se distingui debere. hāc heresim euz flauianus cōstantinopolitan; ep; damnasset. Theodosio annuente synodus ephesina iudicat. In qua dioscoro alexandro ep; p̄sidentē. euthices ipse iam damnat; exilio relegatur. Euthimothicus quoq; hereticus insaniens multos errores disseminauit. Is concilio calcedonensi: perpetuo exilio damnatus est.

Bexta etas mūdi

Anno mundi. 5670.

Anno christi. 471.

Simplicius papa patria tiburina p̄re castino post hylarū. impante leone secu-
do: et zenone fuit. hic vir scitissim⁹ ac rectissim⁹. Instituit vt null⁹ inuitus
in ep̄m penit⁹. pmoueret. et ne cleric⁹ vllus possessionē bñficij a laico recogno-
scret: qđ postea a gregorio et alijs pōtificib⁹ cōfirmatū est. Romanā aut sedē
esse primā oīm eccliarū declarat. Urbē p̄terea p̄byteris in quinq; regiones di-
uisit. prima erat petri: secūda pauli: tertia laurentij: quarta iohānis lateranen-
sis: quinta sancte marie maioris. Hic optim⁹ pōtifex has basilicas dedicat. et
primo basilicā stephani. p̄bomartyris in celio mōte. basilicā andree apli nō
lōge a templo sancte marie maioris et alias. At cū ecclias romanā nō instituit
solū. verū etiā donis auxisset. creassetq; ex ordine p̄bteros diaconos et ep̄os
morit⁹ et sepelit⁹ in petri basilica sexto nōs marcij. Sedit aut annos q̄ndecim:
mensē vnū: dies septē. Elacat tū sedes dies sex et viginti.

Felix ei⁹ nominis terci⁹ patria roman⁹ p̄re felice p̄bytero ex regiōe fascio-
le: vir diuinis intent⁹ qui cū intellexerat petrū euticianū: quē ob heresiz
in exilio pulsum. instigāte achatio cōstantinopolitano ep̄o tūc demū ab eodē
reuocatū esse. vñ cōcilio cōgregato sanct⁹ pōtifex fraude subesse verit⁹ ex aucte
sedis aplice scilio bene sentiētū approbata. petrū et achaciū dānat. In eodē
scilio constituit vt accusat⁹ apud iudicē: semp p̄pter respōsiōē darent inducie
Instituit p̄terea vt ecclie ab ep̄is p̄secrarent. Idē q̄s felix basilicā sancti agapi
ti edificauit nō lōge a basilica sancti laurentij martyris. Et cū ex institutione sa-
croz ordinū quos i vrbē roma mēse decēbri his habuit p̄bros octo et viginti
diaconos q̄nq; ep̄os triginta creasset. morit⁹ et sepelit⁹ in pauli basilica. Sedit
annis octo: mēses vñdecim: dies decē et septē. Elacat tū sedes dies q̄nq;.

Amarius ep̄s

Americus vienēsis ep̄s hūde t̄pib⁹ ob scitātē
et doctrinā magno habet in p̄cio q̄ inter ce-
tera sue virtutis monimēta: prim⁹ (vt aut⁹ supplica-
tiōes q̄s greci letanias vocāt instituit ob frequētes
terremot⁹. qui tū maxime gallias vexabāt. ac p̄pter
bestiarū quasdā incursiōes. q̄ tū pplm suū pluri-
mū cōtrūerāt. Et hec q̄dē letanie minores dicunt⁹:
ad maiorū dīam q̄s magn⁹ gregori⁹ in sancti marci
festo instituit. *Remigius ep̄s* et *Remigius ep̄s*

Remigiū etiā remēsē
ep̄s virū scitissimū ac
doctissimū hūc t̄pib⁹ fuit
se sūt q̄ dicāt. q̄ clodoueus
(vt historie referūt) frācorū regē cū innumerabilib⁹ frā-
cis baptizauerit. qui p̄ter scitātē maximā cū i diuinis
scripturis p̄clarissim⁹ habet. cōmētarios putiles in
nouo et veteri edidit testamento. Septuaginta et eo
ampli⁹ cū in ep̄atu expleset annos. Inter cetera sue
scitatis miracula facta: puellā a morte corpis susci-
tasse legīt. Obijt aut anno dñi. 468. kal. octobris.

Elasi⁹ papa natione apher p̄re valerio: vir san-
ctus q̄ vt ad pōtificatū assūptus fuit. manicheos in vrbē dephesos exi-
lio dānat. eozq; libros apud basilicā diue marie publice cōburnit. deinde dili-
gēs q̄ dei sunt multa cōstituit: q̄ ad ecclasticū cultū p̄tinebāt. et primo vt null⁹
bigam⁹ ad sacros ordines (nisi de licētia sedis aplice) pmouēt. Statuit itē vt
null⁹ mēbro mutilat⁹ ordinaret p̄byter. hymnos q̄s mltos ad imitationē am-
brosij cōposuit. Et libros quinq; p̄ euticē et nestoriū edidit: et duos p̄ arrium
Basilicas deinde plurimas i vrbē dedicauit. ostēditq; q̄ libri inter apocriphos
sūt deputādi. Demū cū p̄bros duos et triginta: diaconos duos: ep̄os septē
et sexaginta creasset: morit⁹ ac sepelit⁹ i basilica petri apli. xj. kal. decēbris. Se-
dit annis quatuor: mēses octo: dieb⁹ decē et septē. Elacat tū sedes dies septē.

Anastasi⁹ papa ei⁹ nois secūdus: patria roman⁹: p̄re fortunato anastasio impante fuit. Hic cū p̄mū
bon⁹ et catholicus haberet ab achatio seduct⁹: dūz cū reuocare clanculū tentat: clerū a se grauit⁹ alie-
nauit qui se a cōione pōtificis tūz maxime subtraxit: q̄ etiā sine catholicorū p̄sensu plotino thessaloniceſi
diacono cōitasset: qui tūz achacij errorē imitabatur. Hāc obrē ferunt diuino nutu boiem subito morbo cor-
reptū interiisse. Sūt qui dicūt eū in latrinā effudisse intestina dūz necessitati nature obtemperaret. Excoica-
uit (vt q̄dā scriptores referunt) anastasiū impatore q̄ achatio faueret. hec de anastasio sufficiūt. qui ex sa-
cris ordinibus semel decēbri mēse habitis p̄byteris duodecim: ep̄os sedecim creauit. Sepult⁹ est aut in
basilica petri. xij. kal. decēbris. Sedit annū vnū: mēses. x. dies. xxiij. Elacat tū sedes dies quatuor.

Linea summorū pontificum

Simplicius

Felix

Belasius

Anastasi⁹

Berta etas mudi

Folium CXLI

Linea Imperatorum

Zeno

Zeno factus imperator cum leo primo valitudine correptus: leone secundum ex mariagene sorore sua nepote et zenonis isaurici filius eius imperij designavit successorem. qui non ita multo post graui morbo oppressus cum finem vite sibi adesse cerneret patri zenoni imperium reliquit. vel ut alij scribunt mortuo leone zeno continuo augustale natus est dignitate. leone autem de quo premissum est quem pater leo in regni ascenderat potestatem. Mater sua zenonis imperium formidans occulte clericum fecit. Exigere vehementer zenone ut filium perderet: pro eo alium forma silem obtulit. qui leo deinceps in clericatu ad iustiniani usque tempora vixit. Ipso quoque anno augustulus apud italia aduersus nepotem cum exercitu veniens eo effugato. imperij regimine inuasit annali deinceps circulo euoluto cum rege vandolorum genserico fedus initum est ab horrese patricio. hec dum apud romanos gerunt adouacer cum fortissima multitudo ab extremis panonie finibus italia peruenire contendit. inde aliquot annis italia et urbis usus est potestate. unde augustulus inopinabili metu perterritus: sponte miserabilis purpuram abijciens cum vix. xj. mensibus repub. obtinuerit. Ita romanorum apud roma imperium cum hoc augustulo perijt Anno ab urbis condicione. M. cc. xix. ab incarnatione vero domini anno quadringentesimo septuagesimo quinto. Zeno autem augustus cum per annos. xvij. reipublice prefuisset apud urbem constantinopolim vite terminum accepit.

Anastasi post zenonis excessus anno ab incarnatione domini. cccc. xxiij. purpuram induit. hic romani decus imperij. eutichiane hereseos. illuue maculauit. hic clodoueo francorum regi eo quod ciuitates quasdam a visigothis (qui arrianas heresim tenebant) abstulisset preciosas transmisit tunicam eiusque patricium creauit: sed postmodum per achacium constantinopolitanum episcopum corruptus factus est hereticus. Anastasius itaque dum in heresi que delapsus fuerat pseueraret. diuersos in christo naturas: deitatis videlicet et humanitatis eutichium heresiarcham sequens denegaret. Hormisdas papa qui simacho successerat. direxerat enodum ticinensem episcopum. Aliosque cum eo constantinopolim legatos cum catholice fidei inscripto quatenus anastasiu ad ecclesiam reduceret gremium. Is non solum salubria eorum monita spreuit: sed insuper etiam a suis aspectibus non sine contumelia expulit dicens. Nos et pontifici et alijs iubere volumus: non autem iuberi: nauisque fragili impositos mandatur ne usque per totam greciam ad aliquam ciuitatem accederet. quia eius impiam temeritatem diuina continuo ultio subsecuta est. Nam cum iam septimum et vigesimum imperij annum ageret: ictu fulminis percussus interijt.

Ec dum apud romanos gerunt: ostendit sese a vetusto cladis imperij fomite: nouus turbo quem roma in concines illius emuli suscitauerunt. Si quidem heruli et turingi odoacre viro acris ingenij duce sibi constituto ab inferioribus danubij hostijs sunt perfecti. fuerunt autem hi heruli et turingi exercitus athile relique. qui hernaco et durith athile filijs a seipis aliisque populis plio supatis: apud danubij hostia consederunt. Ipsi itaque italia ingressi: aquileia ad sinistram relicta: in taruissinos vicinosque et inde in brixianos iter flexerunt. Igitur augustulus imperator de odoacris aduentu certior factus misit orrethes genitorem suum quem milicie magistrum declarauerat quem postea auxilia deseruerunt: id in urbem ticinum se recepit. Insecutus illi odoacer urbem corona cincta vallauit: recepitque diu et pinaciter oppugnata. Inde cedens ciuium romanorum legionum facta et nedus direpta urbs ticinum. et cum agro igni ferroque vastata. Orestes autem capti placetiaque producti odoacer ipse inspectate exercitum gladio suffossus interfecit. quibus territi crudelitatem ceteri italie populi certatim editionem facere prexerunt. Odoacer annis. xiiij. italiam impauerat et ciuitates. per libidine occupatoribus ciuitates sibi vendicaret. id ex tracia mones gothos et syrimum et illiricum italia petijt. odoacri duces sibi obuia fuere non penul ab aquileia super fontem amnem viros gothi. Tandem in urbe rauenta odoacrum obsederunt ad extremum pactioe res coposita fuit. ut filii socij domini tunc essent. per hec regni societas non diu permansit. cum occultas inter se suspiciones haberet. prueniens theododacer rex Theodorice rex

Theodorice theodomus ostrogothorum rex ex arilena cubina filius sextodecimo imperij zenonis anno italiam totum dominum potuit esse. et solus cum gothis per italia dominus. fuit eius dominatio non admodum dura: et si per agro ut nup odoacer diuisit et per suis retinuit. Ceteris ciuitates per seipias ac per ciues suos gubernari permisit. Ipse vero sede regni raenue constituit: ibique inhabitauit septem et triginta annis theodorice in italia regnauit. vir omnium barbarorum mitissimus qui si raenam sede regni fecisset. in urbem romam quod fieri potuit exornauit. Nam et sepulchrum octauij istaurauit: et spectacula de more exhibuit: et edificia ac basilicas plerasque restituit: nihilque omisit quod ad optimum principem pertineret. at vero ut regnum aliquod stabiliret. et clodouei fratrem regis filiam andesledam in uxorem duxit. Et sororem bonorico vandalarum: et filiam suam alteram alarico visigothorum. alteram gundibato in matrimonium collocauit. indeque paulo per clodoueo fratrum regi socero suo bellum intulit eo quod alaricum visigothorum regem generum suum interfecisset: et vasconiam partem regni sui occupasset. Ideo cum magno exercitu alpes transgressus: in vltiore gallia per fracos transiit. ac gallis ignem plio superat. vasconiam iterato recepit. Nec postea in terra segnis ociosusque permansit. nam et sicilia tota cum omnibus adiacentibus regno suo adiunxit. et dalmacia que sibi subdita fecit. itaque multa gessit dum rex fuit et nomen eius admodum celebre et gloriosum fuit nisi quod extremo tempore crudelitatis infamia subiit. obfirmatum et hoc in senato. ro. ab eo necatos: triduum urbem in alpium muro cixit. tandem apoplexie morbo correptus statim expirauit

Anastalius

Anastasius

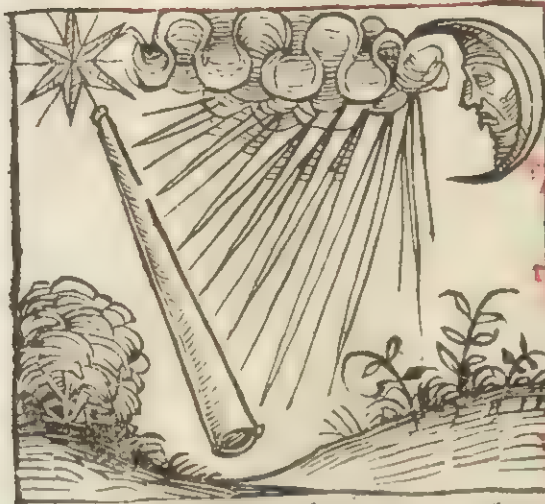

Theodorice rex

Theodomus rex

*Terre Motus maximus apud Constantinopolim per quatuor menses continuos huiusmodi tempore
fuisse dictum, sed infante quodam monente ut cantaret
ter Sanctus Sanctus Sanctus de fortis et immortalis miserere nobis. statim o-*
nno cessavit. Quod quidem verbum postmodum in calcedonensi concilio dictum in ec-
clesiis mandatum fuit. Signa quoque plurima in celo apparuerunt. In
aquilone celum videbatur igneum. fulgurantes quoque haste visae sunt. luna
fuit obscurata. cometa apparuit apud dolosam. rivus denique largissimus de-
cephalorum pessima heresis calcedonense concilium impugnans fluxit.
Atque per hoc tempus exoritur. qui ideo acephali dicti eo quod sine capite. i.
sine auctore habeant. ut patet in canone. 1. 4. q. 3. c. acephali. hi quippe dua-
rum subarum proprietate in christo negabant. unam tamen eiusdem personae nam predicantes.
Erunt ea tempestate et elisei ossa in alexandria translata esse. et corpus
barnabe apostoli cum euangelio eius manu scripto repertum.

Bexta etas mudi

Michaelis archangelus revelatione gelasio iam premissa pontificate apud apuliam in
monte gargano tercio kal. octobris facta fuisse tradit. ubi et postea templum
miris edificiis constructum fuit: eoque loci ob devotionem tantam populi frequentiam singu-
lis annis convenire dicunt ut non solum christiani sed et infideles quoque ad patrocini-
um sancti angeli implorandum frequentent.

Cyprianus papientis episcopus: vir divina humanaque sapientia prudentissimus: his
temporibus apud theodorici regem propter eloquentiam et sanctitatem magno in pretio
habitus est: cuius auctoritate et sanctitate. italia a barbaris vexata liberata est.

Sunt qui scribant germanum altusiodorensium et lupum trecharensem. episcopos his temporibus
fuisse. qui tum multum iuvare christianam fidem: gentiliu ac pelagianorum opera plurimum
labefactata. Genesius vero qui germanum ante deo vigilem tenuit apud parisi claret.

Boetius

Boetius amicus manili seuerini christianissimus vir et
consulari dignitate insignitus: poetaque ac philosophus cele-
berrimus. simachius gener. his quoque temporibus rome clarissimus fuit: hunc ideo manilius vo-
cant. eo quod a manilio torquato origine duxisse tradatur. qui cum vere catholicus esset nec
arrianis (etiam sepe rogatus) obtemperare vellet: et ipse a theoderico rege sub velamen-
to affectate libertatis post focerum suum tamen exulare iubeatur. ubi postmodum instiga-
tus hereticis perpetuo carceri datus. In qua quidem calamitate constitutus: ad recrean-
dum animi sui: cum in mathematicis doctissimus esset: chiternum e neruo primum exco-
gitavit et excidit: quod quidem modernis temporibus musicis celebre instrumentum habet. Ibi
dem quoque constitutus ad multorum utilitatem preclarissima edidit opuscula: de consolatione
philosophica: de trinitate. et de unitate christi. de topicis etiam. Pleraque etiam ex aristotele transtulit. hunc denique vir opti-
mus et sanctus theodericus rex cum in suam suam omnino flecti non posset. arrianorum rabie concitatus. post longam carce-
ris squalorem impante iustino seniore augusto anno. scilicet domini nostri. 520. apud papiam per catholicam fidem occidit ius-
sit. cuius corpus ibidem in domo augustini templo adhuc habet conditum. Et sunt qui dicunt eum in cathalago sancto-
rum ob eam rem fuisse relictum: et sanctum seuerinum vocatum.

*Semper equalibus
naturae gaudet*

Symachus patricius ac senator romanus orator ac philosophus insignissimus his temporibus cum
rome clarissimus haberetur: a theoderico rege ob suspicionem affectate liberta-
tis apud papiam exilio datus. et in carcere per aliquod tempus trudit. deinde ab exilio
reuocatus: diris suppliciis tandem interfectus est. hic namque romanam rempublicam. sua sapi-
entia suisque scriptis plurimum illustrasse dicitur: eo quod librum epliarum elegantissimum scri-
pserit. in quo hec sententia. Semper natura equalibus gaudet.

Fulgentius natione apulianus episcopus et preclarissimus doctor his temporibus floruit.
qui in sardinia cum alijs catholicis affricae a trasimundo vadalorum rege ob catho-
lice fidei defensionem exilium missus est. nil pretermisit quod ad veram christi fidem pertineret:
docendo predicando monendo. Edidit et libros de trinitate. de libero arbitrio. de regu-
lis fidei. Scripsit et contra palagianam heresim. orationes quoque habuit ad populos elegantes
quidem et graves. et presertim de unitate domini et. Scripsit de continentia coniugatorum suanda
ad theodorici senatorem librum unum. ad probam de virginitate seruanda et plura alia.

Genadius

Genadius episcopus vir greca latinaque lingua eruditus: li-
brum de dogmatibus christianis composuit. et ibidem quod
cuiusque ad salutem necessarium esset declarauit. doctrina quoque ac
moribus ecclesie catholice multum profuit. et diuini hieronimi
imitator librum de viris illustribus edidit. Victorinus autem
natione aequitanus arithmeticus insignis ratione pascere ad cur-
sum lune tum redegit. eusebium et theophilum ea in re superans.

Hegeppus

Hegeppus autem apud gallos episcopus multa tum scripsit copiose et ornate. precipue
opus eius laudatur contra arrianos scriptum.

Symachus

Fulgentius

Fulgentius

Elphes frater Boetii. vir doctissimus et deuotus. Quae epistolae sunt in his composuit. Quas
Elphes data sunt. Sicilie Regibus. Quasam prout a patre conuictus equi inter
profectibus suis. cum inter proposita quosdam. Iudicio etiam testamento. Quasam
profectibus suis. Quasam prout a patre conuictus equi inter

*Elphes data sunt. Sicilie Regibus. Quasam prout a patre conuictus equi inter
profectibus suis. cum inter proposita quosdam. Iudicio etiam testamento. Quasam
profectibus suis. Quasam prout a patre conuictus equi inter*

Rauenna: rsi vrbs vetusta. auxit tamē eam ostrogotha gens. fuit aut olim oppidū sabinoz: cūxitq; rauēnam muris nunc extantib; tyberius impator. qd lre docent cubitales ad portā eius clausam. que aurea dicit quadrato lapide speciosam. Cū aut theodorice rex gothoz ex thracia veniens cum cōiugib; et liberis. cūq; oibus rebus suis gothos mouens: tandē in vrbe rauenna odoacrū obsederunt. hec obsidio longi; remorata est gothos q; ipsi ab initio existimarēt. Idq; accidit nō loci: qd neq; a mari faciliter obsideri rauēna pōt: cū sit in ipso litore cōstituta: neq; a mediterranea regione: cū fossam habeat ex pado deriuatā. ac stagnis quibusdā et paludib; coartef. Itaq; gothi triennio ferme toto circa illā cōmorati. post pacatione facta Theodoricus et gothi rauennā intrarūt. Inde auxit ipsam ostrogotha gens cui rex theodoricus italie ois: dalmacie: hungarie: germanie: et partis nō parue galliar; dñs. annis duo de quadraginta eandē incoluit ciuitate. et qd cōstat supbas in ea edes basilicasq; cōstruxit. Quidē eius regis monumētum ab amalafuntha filia positū extra rauēne menia. in quo sancte marie monasteriū est edificatū in rotundo ea rōne appellatū: qd altare mai; ecclie chorūsq; viginti capax monachoz ordine vt est moris i stallo psalentiū: vnico atq; integro rotundo lapide contegunt. Valentinianus etiā impator cū triginta annis qbus impauerat. In ea plurimū vite egit menia ampliavit. et ei; epō duodecim ciuitatū subiecit epōs. videlz arimini: cesene: forliuij: fori pōpilij: fauēcie: fori cornelij que ymola dicit: brixij: bononie: mutine: relij: parme et placentie: q ciuitates postea sub exharcatu fuere. et ei; epm iohannē tunc appellatū pallio ex candida lana vti voluit: quo tunc solus vtebat impator. vnde postea cū romanis pōtificib; rauēnates cōtendere psumpserunt. fuit q; olim exarchoz romanor; sedes: nunc aut senatui veneto sub dita. Populo q; nunc rauēna est infrequens: que viros olim habuit: tum sanctos: tum etiā doctos appollinarē: vitalem: et eius filios geruasii et prothasium. Arcinūq; medicum oēs martyrio coronatos. Iohannē nominis ordi ne decimūseptimū pontificē romanū. Petrum rauēnatem fori cornelij epm. qui multas sacri eloquiū scripturas eloquētissime dilucidauit. Et cassiodor; vrbs rome senatorē: regumq; ostrogothor; eplare scriptore et post monachū. Genuitq; supiori seculo rauēna Guilielmū phisicū: quē petrus paulus vergeri; notissimū amicissimūq; sibi hoīem magnis effert laudib;. Genuit et eodē tpe iohannē grāmaticū: rhetorēq; doctissimū: quē solit; dicē fuit Leonardus aretin; oī in re: b; potissime in hac vna grauissim; locupletissimūq; testis fuisse primū. a quo eloquētie studia tātope nūc florētia. lōgo postliminio in italiā fuerunt reducta.

Rauenna

Iustinus senior anno ab incarnatione dñi quingentesimo octauo decimo : pñi
to anastasio heretico : augustali pontif est solio. Is cū imperiū accepit : or-
thodore fidei amator et pector acerrim⁹ fuit : ac statim nūcios ad pñificē mit-
tit : q̄ et sedis aplice auctem cōfirmaret : et pacē ecclesijs oib⁹ exderet : quantū
p religionē cōcederet : ad hunc ob cām reintegrande fidei direct⁹ ab hormisda
pñifice vir sanctitate p̄cipuus german⁹ capuane vrbis ep̄s. Digne suscep⁹ est
pñitorq; dubia corda in fide solidauit : vt tandē diligentissimū fidei observa-
torē se p̄fiteret : hereticoz nomē p virib⁹ extirxit. et q̄maxie arrianos oēs ex
cōstantinopolitana vrbe expulit : atq; eoz ecclias catholicis assignauit. qd̄ q̄
de theodorice rex (ea labe infect⁹) egregerēs simmachū et boetiū ro. p̄sules vt p
missus est papiā relegauit. ac iohānē pñificē romanū i carcerē misit. eo q̄ iusti-
nus catholice pietatis defensor honorifice suscepisset eū. simul cū socijs carce-
ris afflictione pemit. Sed hāc ei⁹ immanissimā crudelitātē mor aiaduērsio diui-
na secuta est. nā nonagesimo octauo post facin⁹ die : subita morte defunctus est
cui⁹ aiām solitari⁹ quidā apud lipparā insulā vir magne virtutis asperit. inter
iohānē papā et simmachū patriiū deducit : et in vulcani ollam q̄ ei loco p̄xima
erat demergi. At vō iustin⁹ admodū senex cum augustalē dignitatē annis. xj.
administrasset : iustiniano sororis sue filio impatore designato : apud cōstantinopolim in pace quieuit.

Linea Impe-
ratorum
Iustinus senior

Clodoneus
Rex francie prima
Iustinianus

Clodone⁹ rex francie

Clodove⁹ francor⁹ rex prim⁹ xpian⁹ childerico patre ei⁹ morte sublato in re-
gnū successit : et regnit annis. 30. vir vtiq; potēs et armis strenuus crothil-
dem chilperici burgūdiōnū regis (quē chilperici frater su⁹ gondobald⁹ occiderat)
filiā p hūc modū accepit vxorē. Audierat clodove⁹ crothildē forma egregiā : vir-
tute etiā puellas id etatis p̄stare : missis nūcijs et secreta explorauit an sibi matri-
monio vellet copulari : Puella cui regis fama et regni potētia esset nota : cōsensit :
eaq; i spōsione id solū est pacta. vt cū ipa esset xpiana. Clodove⁹ q̄ cū suis frācis
idolatra erat : fieret xpian⁹. Gundebald⁹ burgūdie rex patru⁹ ei⁹ ei tradidit. quā-
q̄ vō pacta vxori clodove⁹ de baptisate suscipiēdo in seipso nequaq; seruauerit
tñ duos filios ex ea susceptos xpianos fieri p̄misit. Nō multo postq; crothildez
accepit vxorē bellū gessit aduerfus gundobaldū vxoris patru⁹ et burgūdiones
quo i bello ciuitates et oppida ligerim inter et sequanā amnes sita suo adiunxit
imperio. Interuētū tñ vxoris sedato. Alter qd̄ mltos durauit ānos suscepit ad-
uerfus alemānos. Cū q̄ gēte non min⁹ q̄ sua viris fortib⁹ armisq; instructissimā : p̄lio decertauit. quo in p̄-
lio suos i fugā cōuersos vidēs : memor est fact⁹ p̄missionis quā multociēs req̄sit⁹ vxori seruare neglexerat
et ipsas p̄li aduersitatē ob id solū sibi accidē suspicāt⁹ est. hinc deo celi et terre : quē crothildis vxor p̄dicaret
vovit illi⁹ cōsilio p̄cibusq; acquiescere : si sui strato hostili exeratu victoriā obtinerēt : tātaq; mor facta est cō-
uersio : vt q̄ multa cede afflictī et vi repressi p̄mo fugiebant franci : hostē repellerēt ac cede cōmissa in sedam
cōuerterēt fugas. alemānis in deditiōnē acceptis. Clodove⁹ eis tributa imposuit q̄t annis p̄soluēda : et in
franciā reuersus. vigesimo q̄nto regni sui anno a sancto remigio remēsī ep̄o cū oī francor⁹ multitudine ba-
ptizat⁹ fuit. Ac deinceps francor⁹ regnū augeri cepit. Respirāte deinde aliquātulū república xpiana. Clo-
dove⁹ pulsus arrianis hereticis : et catholicos reduxit. et pariseor⁹ ciuitatē regni caput constituit in qua post
mortē q̄euit. vxorq; eius regina bonis opib⁹ pollēs : apud vrbe thuronicā plena diez ad dñm migravit.
delatūq; fuit inde corp⁹ parisi⁹ a filijs ei⁹ hildeberto et lothario : iuxta clodoveū magno honore sepulta.

Amalasuntha
Regina

Amalasuntha filia tūc vidua : theodorico rege gothor⁹ sine ple virili defuncto.
cū athalarico ei⁹ nato i regno successit. Erat vō athalaric⁹ admodū puer : itaq;
cura atq; gubernatio tota regine incūbebat. Statim igit regina pueri gubernatio-
nē suscipies : lris latinis erudiendū et morib⁹ informandū curauit. Ipa vō seuerē ad
modū gubernationē exercebat : phibēs gothor⁹ iniurias : supra sexū em prudentia
vsa : et patris decreta : mala p̄sertim emēdauit. et boeti⁹ et symachi filijs bona paterna
in fiscū delata restituit. Acclamātib⁹ aut gothis filiū nō lris sed rei militaris discipli-
na regē suū imbuendū esse. Is igit vitelasciua in varias egrotatiōes plapsus. de-
cimo octauo etatis anno defunct⁹ est. Amalasuntha vō seditionib⁹ gothor⁹ diu vera-
ta : mortuo filio athalarico quo cū moleste vixit. theodati cōsobrinū suū regni p̄sor-
tē fecit. Erat aut theodati ita grecis et latinis lris edoct⁹ : vt et t̄por⁹ suoz historiā ele-
gāter scripserit : et platonicā disciplinā optime calluerit. segnis tñ ad res agendas habebat. Is ergo ad re-
gnū beneficio regine assumptus : statim ingratitudinē ostendit. eamq; captū in vullini lacū insulā relega-
uit. Hec p̄fidia multos gothos pturbauit. inde eam occidi p̄misit : ac filiā ei⁹ in vxorē ac regni sociam acce-
pit : qui et postmodū quiq; annis regnavit. Idq; inipator iustinian⁹ egre tulit. hec inter cetera sua edificia
patri suo monumētū sup̄bissimis edificijs extra rauennam extruxit. quo in loco nunc sancte marie mona-
steriū edificatū habet. qd̄ monachi sancte iustine nunc incolere dicunt.

Victorinus

Dionysius abbas et doctor egregius per id temp⁹ laudat eo q̄ rome computū suū : id est pascalem
calculum mira ratione composuerit. **S**ilien⁹ q̄ ep̄s treueren⁹. vir omni scititate insignis hac tēpestāte claruit. **E**t sanct⁹ victorin⁹ ep̄s mas-
silien⁹ : qui filiū maruchas regis persarū a demonio liberauit. Et eutheri⁹ ep̄s lugdonensis.

Berta etas mūdi

Conciliū aurelianense

tāq; et eladib; aptā quā quocūq; ibat secū deferri faciebat: et gladiū habuisse et portasse dicūt. cū quo q̄drū getos et sexaginta viros vno p̄lio cū interfecisse p̄hibet. hūc vix xp̄ianissimū fuisse ferūt: et fidē catholicas ampliāse. ac qd̄ plura regna sibi vēdicauerit. Quāobres et rotūdā mensas apud cornubiā ciuitatē instituit. Tandē in p̄lio cum multis hostiū strages dedisset: et ipse vulnerat; in insulā deferret. inde sublatu; vultū cōparuit. quē et nunc vsq; britones expectare dicunt.

7 Cassiodorus

Cassiodorus monach; rauenēsis vir quidē doctissim; his t̄pib; ob clarissimā ei; doctrinā magno fuit in p̄cio. qui cū primū cōsul esset et senator. diuino tact; spū res mūdanas spreuit: et monasticā vitā cōplexus est: sed ante monachātū theodoric; regis italie cācellari;. et ex p̄te ei; multas epl̄as edidit ad personas diuersas de negotiis secularib;. et ad agitandū intellectu p̄alterū luculētē exposuit. Deinde cronicā insignē de pōtificib; atq; imp̄atorib; cōpilauit. In qua p̄sertim de theodato rauenē rege cōtemporaneo suo multa cōscripsit. Edidit p̄rea librum de ratione anime et librū de orthographia.

Patricia cesariensem; boiem certe greca et latina lingua doctissimū p̄ hoc ip̄m temp; apud cōstātinopolim floruisse tradūt. q̄ cū grāmaticorū oīm princeps haberet. ea i facultate putilia edidit opuscula. Nā de partib; b̄ns orōnis ad iulianū patriciū cōsulē librū edidit. Siliter et de cōstructione: deq; accentib; alios libros edidit. De naturalib; q̄z questionib; ad cōd̄re p̄lar; regem volumē egregiū scripsit. Atq; de cosmo graphia libellū cōposuisse fertur.

Arator et

Arator sc̄tē romane eccl̄ie cardinalis diaconus et poeta laureat; hac tēpestate mira floruit eloquētia. q̄ inter cetera ingenij et virtut; sue opa ap̄lor; act; versu exāmetro exornauit: atq; alia elegāter cōposuit.

Brandan; tenic; hibernēsis abbas sc̄tissim; p̄ hec t̄pa ob eximīā sc̄t̄itatem trium milium monachorū extitit.

Floruit circa illud tempus sidonius appollinaris apud auernorū urbem et p̄fecto fact; ep̄s vir p̄m seculi dignitatē nobilissim;. et l̄ali disciplina eruditissim;. vir aut; ingeniosus cōtornate eloquētie multas difficiles epl̄as scripsit.

7 Brigida virgo

Brigida virgo

Brigida virgo sanctissima natione sc̄thica imperante seniore iustino refulsit sanctitate et miraculis admiranda in sc̄cia de xp̄ianis ac nobilibus orta parentibus a puericia bonarū rerū studiis inoleuit. pudicitie ac sobrietati semper intenta. a matre missa vt de vaccarum lacte butirum cōgregaret. pauperibus distribuit. mater fructū laboris postulans. facta oratione: ceteras coopatrices in abundantia preualuit. quā cum parētes despōsare vellent. ad ep̄m machillā nomine perrexit qui palliū album et vestem candidā super caput ei; imposuit. inde suā virginalē coronā dñō offerebat. vocat; messorib; cū tota prouincia pluuia exundaret. in eius messē gutta aque nō cecidit. Leprosos ab ipsa petentibus ceruicā in potum. Cū illa nō haberet: aquā pyram benedicens: couertit in ceruicā optimā ac illis dedit. Lapidē in salem couertit. cuidam ab eo sal postulanti Ceco nato oculos restituit. Multa alia miracula fecit.

Justinus
Grammaticus
et philo. et gram. et latin.
lingua. vir doctissim;

Fokū

CXLIII

77 Benedictus abbas

A black and white woodcut illustration of a standing male figure, likely a saint or religious leader. He wears a tall, pointed hat and a long, flowing robe. He holds a long staff or scepter in his right hand and a book or tablet in his left hand. A halo surrounds his head, and a small, ornate object is visible near the top of the staff.

Monasteriū castinense

Ordō monachorū bñ benedicti ortū habuit nō lon-
ge ab aqno abruzij ciuitate, i mōre cassino vbi oliz
cassinēsis ciuitas fuerat: postea monasteriū cassinēse totū
to orbe celeberrimū extractū fuit. Bñ? em̄ bñdict? mo-
nachis p? extractū mōasteriū regulā ⁊ optimū modū vi-
uēdi prim? dedit: quīs lōge añ illū mōachi plurimi fue-
rūt. cū tñ sanct? vir diu i solitudine virtutib? signisq; suc-
cresceret: multi ob dei famulatū ad eū cōgregati sunt: vt
inde. xij. mōasteria cōstrueret. In qb? statutis pñb? duo
denos mōachos deputauit. Postea multos discipulos
cōgregauit quorū ope totū ferme orbē obtinere meruit.
Et cui? clarissimo ordine cū plurimi tñ scitate tum scia
em̄scere viri. Illāq; regulā pñmū mōachis nigrī cōtulit.
Eā tñ nōnulli postmodū cōplexi sūt monachi. quorū de
nūero fuerūt cisterciē. a diuō bernardo plīmū aucti. ca-
malduē. cluniacē. celestini. mōtis oliueti. nou? ordo.
siluestriñ. ⁊ q̄ bñliani appellant. hi oēs ⁊ alij plurimi
q̄s diuerso habitu: diuersisq; cōstitutiōib? inter se dif-
ferant. eā tñ pfitent? regulā dignissimā atq; approbatā.
In germania q̄s i eodē ordine differētes sūt. cū mellicē-
ses: castellēses ⁊ bursseldēses i ea vigēt. Idē q̄s ordo cū
a fūdatoris sui reglarib? institutū psepe dedinasset: non
modicā reformationē anno salut. i. 409. apd patavinā
orbē i mōasterio sancte iustine sumpsit: ⁊ eorū institutio-
nes eugeni? q̄r? pōtifer approbauit. Tradūt aut ex h?
mōi sc̄tissimi pñs ordinē ad. 2. 4. sūmos pōtīfices emer-
sisse. Cardinales vō: i 85. Ar

Scholastica

chiepos & epos. i. 464. Abbates insignes. i. 5070. fuere. atq; canoizati moachi
Scolastica germana diu bñdict ab infantia (vt iohes. xxiij. scribit. 3333.
 deo dicata: quā si semel i. año vitē pfluēcat cū certo die i. laudib⁹ dei sacrifq;
 colloqis vsq; noctē tps. ptraxisset: accepit ab eis cū repetē mōasteriū cupet. soroz
 scā mōial petijt vt secū maneret: de celest⁹ vite gaudijs locutura: q̄ extra cellā ma
 nere nō se velle dicēt: ad ei⁹ pces tāta pluuia ac coruscatio erupit: vt nec cū frīb⁹
 suis extra limē pedē mouē potuisset. in totā noctē insomnē p sacra spirital⁹ vite
 colloq̄a duxerūt. Sequenti die cū vir sanct⁹ ad mōasteriū redijset: p⁹ tridui in cella
 eleuat⁹ i. aera oculis vidit sorozis sue aīas de corpē i. colūbe spē celi secreta penetra
 re. Is ei⁹ glie p̄gandēs: ei⁹ obitū frīb⁹ denūciauit quos illico misit vt sacrū corp⁹
 ad mōasteriū deferret. at in sepulchro qđ sibi p̄parauit sepelirēt. quo facto p̄ti
 cit vt quoz mens vna semp fuerat in dño. eoz qđ corpa nec sepultura separaret.

Bexta etas mundi

Bonifatius
Quinquagesima tertius
papa p[er] d[omi]n[u]m

Bonifatius eius nois secundus papa natione romanus patre sigisbudo post felicem imperatorem iustiniano fuit. et ut quidam affirmant. nam sine contentione pontifex creatus fuit. nam et dioscorus dimisso bifariam clero. in demortui felicitis locum subrogat. Fragitat autem clerus hac seditione diebus octo et viginti morte dioscori a tanta perturbatione tandem liberatus. unde bonifatius ad confirmandam ecclesiam peruersus instituit ne quispiam sibi in episcopatu successorem deligeret. quod postea multi pontifices confirmarunt. Instituit ite ut in demortui locum alter pontifex si fieri posset tertia die sufficeret. ne dilatio seditionem faceret. dimisit et populum a clero dum celebraret. Ceterum quod neque civili neque criminali causa episcopus apud civilem iudicem aduocari posset. At cum in pontificatu sedisset annis duobus. diebus duobus. moritur et in basilica petri sepelitur. Sedes autem mensibus duobus tum vacat.

Anno mundi. 5723.

Anno christi. 524.

Iohannes secundus papa patria romanus patre pio ex celiomonte iustinia in tpe fuit. qui statim ubi pontificatum inijt. anthimum episcopum dānauit. quod in arrianā heresim declinasset. Sunt qui scribunt hunc episcopum constantinopolitanum fuisse. Iustinianus vero sedem romanā veneratur hippatū et cemetariū episcopos romā cum muneribus mittit. quo et romanū pontificem suo nomine salutarent. et munera hec beati petri templo offerret scyphū aureū circumdatū gemis librarum sex. scyphos argenteos duos librarum duodecim. calices argenteos duos librarum quindecim. Iohannes autem pontifex de quo pauca admodum scribunt historici. moritur ubi ex sacris ordinibus semel habitis presbyteros quindecim. episcopos unū et viginti creasset. Sepeliturque in basilica petri sexto kal. iunij. Sedit annis duobus; mensibus quatuor. Vacat tum sedes dies sex.

Agapitus papa patria romanus patre gordiano presbytero ecclesie sanctorum iohannis et pauli pontifex creatus; a theodato statim ad iustinianū mittitur. et insensum quod antalasuntā atthalarici matrem in insulā lacus volsinensium relegauerat interficique iusserat cuius mulieris interitum iustinianus egre tulit. Agapitus itaque eo missus ac benigne et honorifice susceptus. cum pace impetrasset. ab imperatore tentat ut euthicianā opinionem confirmaret. Verū cum iustinianus ab ea re hominem sanctissimum abhorreere cerneret. p[er]cussus minas addit: tum agapitus. Ego inquit ad iustinianū christianissimū principem venire optavi: sed diocletianū inueni: quē christianorum hostem fuisse constat. hac libertate loquēdi et dei nutu iustinianus permotus: et fidem catholicā amplexus est: et pulso anthemio constantinopolitano episcopo qui euthicianā heresim tuebat: mentem catholicā in eius locum suffecit. agapito consecrante: qui haud ita multo post constantinopoli moritur. cuius corpus loculis plūbeis clusum romam deferret: ac in basilica petri sepeletur. Sedit autem mensibus undecim. diebus undeviginti.

Anno mundi. 5733.

Anno christi. 534.

Siluerius papa natione campanus patre hornisda episcopo. theodato iubente pontifex creatus. cum antea non regum: sed imperatorum auctoritas interueniret. plus autem valere theodati minas quam decreti romae. mortem enim his clericis minatur est. Interea instigante vigilio diacono cine romano et apocrisiano theodora Augusta syluerio imperat additis etiam minis ut pulso mentem ab urbe constantinopolitana anthemium reuocet. id cum recusaret scribit ad belisarium mulier ut pulso siluerio in eius locum vigiliū sufficiat. Belisarius autem rei bellice intentus. rem antonine uxori sue committit. que subornatis a vigilio testibus qui affirmarent siluerium urbem romā gothis hostibus. perdere voluisse. hominem coegit se abdicare pontificatu. ac posito pallio: cucullā monasticā sumere. qui in pontum insulam in exiliū missus non sine opinione sanctitatis moritur: ubi annū unū: menses quique: dies duodecim in pontificatu vixisset. Vacat sedes dies sex.

Vigilius papa patria romanus patre consule: imperante iustiniano pontifex creatus. instabat tunc theodora ut constantinopolim perficeret anthemiumque restitueret: cum id negat se facturum ideo adiutoribus quibusdam romanis ad constantinopolim perducit. ubi theodora tētare cepit ut id perstaret. cui ille: malle se quouis supplicio pati rēdit: quam suā iure factā mutare. unde ita celsus est ut paulū abfuerit quando tunc occideret. fugiens itaque in templū sancte euphemie quod haud paulū aberat. inde a crassatoribus trahitur. et iniecitur in colle eius fune: tunc latro per totā urbem visus ad vesperā trahitur. deinde carceri inclusus pane et aqua aliquādiu vitam duxit. ita patitur et equo aior ut se diceret se etiam peiora meriti si digna per peccata pena irrogaret. inde tristate narsate cum romanis vigiliū reuocat: cum syracusas in siciliā peruenisset quē tot mala: tot cure occidere non poterat: ex calculo moritur. eiusque corpus romā deferret et apud sanctū marcellū via salaria sepelitur. Vixit in pontificatu in rome tum alibi annis. xvij. menses sex. dies sex et viginti.

Linea Bonorum pontificum

Bonifatius

Iohannes secundus

Agapitus

Siluerius

Vigilius

Linea Impera-
ratorum Justinianus

[illegible]

Quinta synodus habita est apud cōstātinopo-
lim. iussu agapiti pōtifcī ac iustiniāni impa-
toris: iā diu inchoata tpe vigilij anno salutis. 538.
pfecta fuit. Cōtra theodorū ⁊ oēs hereticos. q̄ affir-
mabāt bñssimā virginē mariā solū hoīem: nō etiā
deū ⁊ hoīem peperisse. quo quidē in synodo statu-
tū est: vt bñ virgo maria diceret q̄
deū nobis suo partu edidisset. Ibi q̄s p̄fuerunt eu-
thices archiep̄s cōstanti⁹: ⁊ appollinaris patriar-
cha alexandrin⁹ cū vigilio papa qui oēs. xiiij. capi-
tula anathematizādo scripserūt q̄ p̄dicat theodori
⁊ sociorū ei⁹ blasphemias. declarātes virginē glori-
osā vt p̄missus est deū ⁊ hoīes peperisse. Cui syno-
di vniuersalis ecclia auctoritatē maximā cōtulit.

Belisarius patricius vir in armis strenuus belli
dux a iustiano impatore cum ingenti multitu-
dine constitutus, primum per fas aggressus est: qui trans
gressis romauorum terminis: eorum regiones grauiter
populabatur: quos magnis preliis fudit: atque ex vo-
luntate principis constantinopolim triumphans ingres-
sus est. Interea ad affricam quam iam multis annis van-
dali possidebant a iustiano cum exercitu belisarius
missus est. qui mox prelio cum vadalis commisso eorum ma-
ximam partem inuictam in constantinopolim reuocauit.

7 Belisarius

Elisarius in m
anno Serenarius

gnas copias fudit. Regēq; ipor gelimerū capiēs cōstātinopolim misit. Eartha
 go qz post annū sue excessionis. lxxxvj. recepta est. Inde iustinian⁹ belisarium
 multis iam p̄lijs gloriosus aduersus theodatū dirigit: vtq; etiā italiā a gothorū
 seruiicio liberaret. belisari⁹ itaq; duz aliquātū t̄pis apud siliā morā faceret. Rex
 gothorū theodat⁹ extinet⁹ est. hui⁹ in loco vitigis successit. Eōceptas g^o theoda
 tū belli vires in vitigem cōuertit. Egressus ex siliā ad campāniā: neapolim ve
 nit: quā tandē p vim capiēs ingressus: nō etati nec serui parces plures perimēs
 cūcta rapinis diripiēs. indeq; egrediēs romā p̄perauit quo ingresso gothi qⁱ i vr
 be morabant⁹ noctu egressi: relicis patētib⁹ portis: rauēnam fugiunt. Belisari⁹
 aut supuenturū vitigim cū magno exercitu rat⁹. mentia vr̄bis p tpe vallo ac fos
 sa celerrime munivit vitigi supueniēte cū exercitu: ad centū nāq; milia hoīm secū
 duxisse fert. Interim belisari⁹ auctis copijs cū p annū integrū ⁊ dies nouē me
 nia vr̄bis tutat⁹ esset. egredi cōstituit vitigis copijs suis diffidēs incensis castr
 rauennā. p̄fisciscif. eo belisari⁹ p̄perat vitigim in vr̄be captū cōstātinopolim se
 cum ducit quinto anno posteaq; in italiā venerat.

Vitigis rex gothorum

Vitigis rex gothorum

Bexta etas mudi

Uitigis goth⁹: obscuro genere inter eos nat⁹. his tpi⁹ viuetē adhuc theodato rege apud romā rex creat⁹: et quinq; annis regnavit. vir certe rei militaris scia pclar⁹. qui regno suscepto theodatu obtruncare fecit. quo mortuo rauē nā pperavit et oēs gothos dispsos p italiā cōgregavit. et neptem theodorici ex amalafunta nepte inuitā vxore duxit. que vitigis ignobilitatē plurimū contempisse dicat. hic aduersus belisariū romā cū ingēti exercitu venit. Gothi urbem obsidētes vniuersa p circuitū direptionib⁹ et incēdijs absumūt. quoscūq; romanos reperiūt gladio extinguūt: cuncta sacra loca denudātes. impugnātes continē vrbē: sed caute belisarij defensat industria. Augebat insup rome famis penuria. tanta siquidē p vniuersus mūdū eo anno maxime apud liguriā fames excreuerat (vt vir sanctissim⁹ daci⁹ mediolanēsis antistes retulit) q; plerēq; matres infeliū natoꝝ mēbra comederēt. cū p annū ptiūū gothi romā obsederent

demuz territi rauennā redierunt. Vitigis vō coacto rursus in vñū magno gothoꝝ exercitu cū belisario cōfiliit. factaq; maxima suoꝝ strage in fugam cōuersus est. Quē iohānes magister militum cognomēto san⁹ guinari⁹ noctu fugientē psequens vinum comprehendit. Romāq; ad belisariū adduxit. patrata belisarij victoria constantinopolim rediit. secum vitigim deferens: quo viso iustinian⁹ valde letatus est. Cūq; nō multum post patricium effectus. administrationē illi iuxta pslarum terminos tribuit. Ibiq; vitigis de gens. vitā finiuit. ac sic quasi gothoꝝ regni finis fuit. **Totila rex gothorum**

Totila q; et baduilla dicit vltim⁹ ostrogothoꝝ rex. capto vitigo gothi traspadani chelpidaz sibi regē cōstituit. q; eodē anno perimif Qui successit erari⁹: et ipse nondū anno expleto iugulat⁹. dehinc sibi baduillā q; et totila dicebat in regnū pfiuit. Adorq; collecto vndiq; exercitu: vniuersas rursus italiā inuadunt. Et inde p campaniā vitiq; dei benedicti cenobiū iter facientes pueniunt p que lucanie et brucioꝝ fines regiū pficiunt. Nec mora siculū trasgressi fretus siciliā inuadūt. inde q; romā petunt. eāq; obsidionib⁹ circūcludūt. que tāta tunc famis penuria ppeffa est. vt p magnitudine inopie: natoꝝ suoꝝ carnes comedē vellent. fessis nimū ro. nec valētib⁹ mentia tueri. Totila a porta hostiensis vrbes ingressus est. q; parcere romanis cupiens p totā noctē bucinā clangē iubet q; se a gothoꝝ gladijs aut ecclesijs tuerent: aut qbuscūq; locis occulerēt. habitauit aliquāto tpi⁹ cū romanis qsi pater cū filijs. hāc illi vt videt ai benignitatē (q; nimie antea crudelitas extiterat) bti patris bndicti quē olim adierat monitio cōtulit. Elapsi sunt ab vrbe aliq; e numero senatorū cōstantinopolim afflictū pperat. q; calamitatib⁹ roma subiceret principi narrant qui statiz narfen eunuchū suū et cubiculariū euz manu valida mittit. Is ad italiā veniens magno euz gothis certamine cōfiliit. Quib⁹ ad internitionē pene cōsumptis regē totilā qui iā decē annos regnauerat interfecit. vniuersaq; italiā ad reipu. iura reduxit. ac sic septuagesimo scō anno postq; theoderic⁹ italiā adeptus fuerat gothis deletis eoz nomen euāuit. Nam qui pcliū supfuerat nō gothi sed itali vocari voluerunt. eo q; in italiā nati et enutriti essent. **Narfes eunuchus**

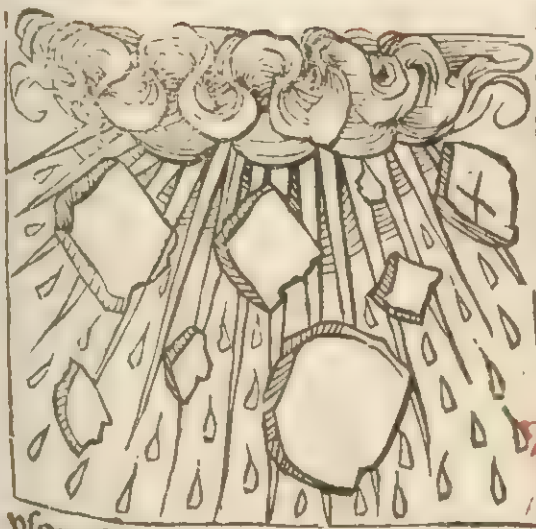
Narfes eunuchus

Narfes iustiani eunuch⁹: quē nōnulli scribūt bibliopolā pmo fuisse. inde cū in cubiculū suū accepisset impator. cognitā hois virtute eū in ordinē patriciat⁹ asciuit. Pietatis em religionis: misericordie: munificētie: gratie: postremo vnicū exemplar tuz oib⁹ erat. Is igit calculari⁹ impialis accepit auxiliariū copijs ab alboino longobardoꝝ rege cū longobardos federatos haberet: q; maris adriatici sinū in italiā trasuēcti sociati romanis pugnā inierūt cū gothis q; ad internitionē deletis: cū et totila apud brixellā male pugnas occidit. et theias in ei⁹ locū suffect⁹. Nō longe a nucera fortiter oppugnās virtute narfetis opprimif: onerati igit longobardi multis numerib⁹ ad ppaia victores redierūt: et pannoniā possederūt. Inde sophia vxor iustini instigatib⁹ qbusdā delatozib⁹: q; narsetē oderant: hoīem ab italiā ad se cū ignominia verboꝝ reuocat. videlz vt eunuchus ad lanā et pensa rediret. ferens id iniquo aio. Narfes rīdet: se talē orsurus telā que inextricabiles errores emulis atq; inimicis suis pstatet. Itaq; odio metuq; exagitat⁹ in neapolim secedēs: legatos mox ad longobardoꝝ regē dirigit: vt paupera pannoniā defererent. et ad italiā cunctis replet diuicijs possidendā veniret. Simulq; multimodo pinoꝝ genera aliā ruz rerū species: quaz italiā ferax est mittit. quaten⁹ eoz adueniēdi aios possit allicē. Narfes inde romā regressus ibidē nō post multū temp⁹ ex hac luce subtractus est. **Patricius eps**

Patricius genere brito piori tpe archieps scotoꝝ ordinatus: p. lx. annos sanctitate ac doctrina totam insulā hibernie ad xpm cōuertit. et plures mortuos resuscitauit. captiuos. pprijs impensis redemit. ecclesias multas extruxit. et plura milia hoīm baptizauit. verum cum hanc gentem ferinam reperisset: neq; se credere velle dixerunt: nisi tormenta maloꝝ et gaudia beatoꝝ cernere possent: vt rebus visis certiores fierent q; promissis. apparens postea dñs post ieiunia et oꝝones ei euangeliū et baculum tradidit: et in desertū locū eduxit. foveam rotundā extrinsecus obscurā ostendēs vbi p diem naturalē penitens vere ab oib⁹ peccatis purgaret. et hec tormēta et gaudia videret: vbi eccliam cōstruxit et canonicos bti augustini constituit: et clauem ad foveam dedit. Suo tpe multi ingressi se expertos testati sunt. quoz relationes iussit in ecclia annotari. Ideo locus ille purgatorij patricij nuncupat.

Signa terribilia noctu visa sunt: apud italiam anno dñi. cccclyx. Ignem em acies i celo apparuerunt: et sanguis stillavit a nubib: humanu qz sanguine q postea effusus est significavit. Ac deinde pnuat imbrib: plib: dieb: tata aqz vi auct est tyber vt magna strage ppli hūilioza loca sberget. et fili mō i alijs ciuitatib: et loc ac.

Et mulieris repñtates apparuerunt a mane vsqz ad nona: euz cesarie. plix vsqz ad lumbos. aliā partē aqua tegebat. Ferunt qz montem scissum in gallia magnus fontem dedisse inde casum cum basilicis et hominibus mirandum temū dedisse.

Leonardus vir sanctissim⁹ natione gall⁹: de ciuitate cenomanor⁹ oriund⁹ de sacro fonte a remigio leuatus est: ab eoqz salutarib⁹ imb⁹ disciplinis q epatū renuit relic⁹ oib⁹. In quadā silua ciuitati lemonice vicina habitas: vbi aula regia venationis cā erat cōstructa. cū regina partu ibi pclitaret. leonard⁹ in nemo re inuētus: a rege introduct⁹. fusa aut ob pces regis orōne ad deū impetravit re: si duplex gaudiū. matrē cū ple salua. Ideo rex sibi de auro et argēto offerens: q renuit: admonēs vt paupib⁹ erogaret. Sed spacū nemoris optauit: qz rex totū dare velleret: solā accepit quātitatē quā cū suo asello noctu circuire posset: vbi monasteriū cōstruxit: et cū duob⁹ adiunctis monachis i abstinentia multa tegebat. Locū nobiliaci (eo q a rege nobili dat⁹ fuisset) appellauit. vbi multis miraculis choruscavit. et quicūqz i carcere nomē ei⁹ inuocauerunt mox ruptis vinculis liberi eribāt. Denum octauo idus nouembz multis claris virtutib⁹ migravit ad dñm. Quāta dñs p eum miracula facit: multitudo ferri et varietas in ei⁹ basilicis ostendunt.

Sanct⁹ leonardus *Sanctus Leonardus*

Maurus monach⁹

Maurus roman⁹ monach⁹ bñdicti pñs bñdicti papus discipulus. Multis gionis grā. inter quos maur⁹ quidē ac placidus insignes habent. Ferunt aut gallos nūcijs et lris bñdictū rogasse: vt vnū aliqū ex discipulis suis ad se mitteret. qui gallos monasticā vitā edoceret. quare bñdict⁹ maurū eo misit. qui oib⁹ vitā et morib⁹ rōnē bene ac beate viuēdi dedit. quicqz etiā multa monasteria cōstituit. Quib⁹ gestis post annos. xxviii. anno salutis. 560. post multas virtutes ac miracula inibi facta: nō sine magna scitatis opinione bona senectute. i. 8. kal. februarij deuit i pace. cui⁹ diei festū eo die celebrat.

Sanct⁹ colūbanus *Sanctus Columbanus*

Colūban⁹ abbas vir religione et scititate insignis op hec tpa in hibernia insula claruit. vbi mult⁹ cōstruct⁹ monasterijs postea i burgundiā venit. Ibidēqz luxoniense monasteriū pstitues innumerabile qsi gentem aggregauit. et rectū viuēdi modus oib⁹ tradidit. Cepit qz increpare theodorū regē cū cōcubinarū adulterijs misceret. Ideo i eū aua brunichildis exarsit ingēti furore. et rex cū de monasterio ammoueri pcepit. egressus itaqz apud aulone castrū puenies. Porro theodorū rex diuinit⁹ percussus inter fragātis ignis incendia mortu⁹ est. Sanct⁹ deinde columban⁹ miraculis clar⁹. in loco siluestri de fructib⁹ arborū victu papiēs. et minister ei⁹ nūciās ei q tpe collectionis vsūm inuenisset comedere. pcepit ei vt fruct⁹ et poma diuideret et vse partē p sui sustētatione: reliqua ei p cibo assignaret. Alia aut obediēs nihil de pte p viro assignatā gustauit. hui⁹ discipuli plures fuerūt et spālē grāz efficiēdi spūs a dño pcepisse legif epatū oblatū renuit et post multa miracula in dño requieuit tertio kal. nouembz.

Herculanus ep⁹

Herculan⁹ ep⁹ perusi⁹. cū septimo anno obsidionis cap. martirio coronat⁹ fuit. q perat exercitui ad totū misit inquirens qd de epō agēdū eēt: ait. epō pri⁹ a vertice vsqz ad calcaneū tolle corrigiā et tūc caput amputa. hūc herculanus epm pulinū sup vrbis murū deductū capite trūcauit: et cutē incidit et corp⁹ extra murū pcepit. qdā caput adiū gētes cū puero sepelierūt iuxta mur. p. xl. dies corp⁹ qsierūt vt i ecclia ponerēt. et corp⁹ pueri vmb⁹ scatere et herculanū integrū (vt nec caput abscessionē p aliq ve) Edard⁹ qz sanct⁹ tor. 7 stigia videret reperierūt. nacen. ep⁹ miraculis claruit. In cui⁹ trāsitu celus aptum fuit vt diuina luminaria an eum p horas tres splēdore dederūt. frater ei⁹ gildard⁹ rothomagen. ep⁹ fuit et ambo vno die nati vterini et pontifices creati.

Simeon in columna *Simeon in columna*

Simeon in columna anthiocen⁹ ex vtero matris elect⁹ de quo mira referunt. Is primo egit vitā monasticā inde vt ferunt in puteo priuato aqua habitans. Tandem annis quadraginta in finē vite sue sup columnā stetit.

Berta etas mundi

Delagius
Quinquagesima Octava
p. 111

Anno mundi. 5753.

Anno xpi. 554.

Pelagius papa ei⁹ nois prim⁹: patria roman⁹: patre iohāne vicario: post
vigiliū pontifex fuit. hic rsi in multis periculis et turbationib⁹ ostrogo-
thorū fuit. ecclesiam tñ dei nō deserēs. cōstituit vt heretici et scismatici coherceri
etiā seculariū manu possent: qñ ad sanitatē rōmib⁹ nō ducerent. et clericis i sa-
cris cōstitutis: mādauit vt septē horas canonicas quottidie celebrarēt. Vo-
luit itē vt vna queq; puincia. x. vel. xij. cōtineret ciuitates. hic autē accusat⁹ q
malorū vigiliū causa fuisset. cū iustinian⁹ vigilio pferret cū. vidēte pplo et clero
crucē tangēs et euāgelii iureiurando suscepto: se a tanto crimine purgat. inde
narses ad vrbē veniens supplicationes p reb⁹ bene gestis a sancto pangratio
vsq; ad sanctū petrū celebrat. vrbēq; a gothis liberatā: quoad fieri pōt instau-
rat. vna vero cū pelagio instituit vt vllus ambitione vel pōio ad q̄suis sacros
ordines admittat. Tandē vndecimo sui pontificat⁹ anno mēse decimo: die octa-
uo et vigesimo morit⁹. et in basilica petri sepelit⁹: vbi ex sacris ordinib⁹ bis mē-
se decembri habitis. p̄sbrosex et. xx. diaconos. xj. ep̄os vero quadraginta
creasset. Vacat tūm sedes mensib⁹ tribus diebus sex et viginti.

Anno mundi. 5763.

Anno xpi. 564.

Iohannes terci⁹ papa natione ro. patre anastasio ex illustri genere orio: in
stini t̄pibus fuit: qui iustiano successit. vir quidē prudētissim⁹ mitiq; hic
pōntifex et sanctorū cūmateria restituit. et iacobi ac philippi ecclesiam a vigilio in-
choatā p̄fecit. Et narses romanis nō dissimulanter iratū q̄ de se male opinarē-
tur. idq; ad sophiā scripsissent: neapoli ad vrbē ducit: vbi haud ita multo
post narses morit⁹: cui⁹ corpus oculis impositū constantinopolim deferit. Jo-
hānis q̄s pōntifici t̄pib⁹ armeni fidē xpi recepe. Multas clades tūm passa italia
est irūpentib⁹ puincia barbaris: quas quidē p̄tendere p̄digia illa tēpestare
visa et ignee acies in celo apparētes vt p̄missum est. deniq; hic pturbationū ac
dolorū plenus: etateq; grandeuus morit⁹: ac in basilica petri sepelit⁹: pontifica-
tus sui ano duodecimo: mēse vndecimo: die sexto et vigesimo. Vacat tūm se-
des eius morte mensibus decem diebus tribus.

Anno mundi. 5773.

Anno xpi. 574.

Benedictus primus papa: patria romanus patre bonifacio: tyberij secun-
di t̄pibus fuit. vir sane optim⁹ et tanto honore dignus qui italie et p̄fer-
tim rome laborāte fame vna cū tyberio augusto subuenit. misso ex egypto fru-
mento a seuerissima fame liberauit vrbē ipsam inedia pene cōsumptā. Inter
uenientib⁹ benedicti pontificis precib⁹ quēz tyberius mirūmodū dilexit et
obseruauit. verū paulopost (vt quidā scribunt) solitudine et dolore quē in ca-
lamitatibus vrbis rome et puincie italie conceperat morit⁹. quarto pontifica-
tus sui anno mēse vno et diebus octo et viginti. Vacat tūm sedes mensibus
duobus et diebus decem. In cuius tumba sic scriptum tradunt.
Magnis tuis monumenta pater benedictē relinquis.
Virtutū titulus o decus atq; dolor.

Anno mundi. 5783.

Anno xpi. 584.

Pelagius secūdus: patria roman⁹: patre vingeldo a tyberio ad impatorē
mauriciū tyberij generū puenit. hic in iussu principis cū pontifex creat⁹
sit. Cū extra obsessam ab hoste vrbē mitti quispiam nō posset. Nil enim tūz
a clero in eligēdo pontifice actum erat: nisi eius electionē imperator approbas-
set. Diffusus itaq; constantinopolim ad placandū impatorē Gregorius mona-
chus et diaconus vir optimus atq; doctissimus vbi ex sentētia pontificis oia
peregisset: nequaquā ocio et ingenio suo abusus. et libros moralium in iob cōpo-
suit. Et euticiū cōstantinopolitane vrbis ep̄m ita p̄nte augusto disputatio-
nibus cōiungit: vt omnia que in libro suo de resurrectione cōscripserat: retracta
re coactus sit. Dicebat em̄ corpus nostrum in illa resurrectionis gloria vento
aereq; subtilius futurū. ob eam rem tangi nō posse: quod cōtra illud dominicū
est palpate et videte q̄ spūs carnē et ossa nō habet: quēadmodū me videt⁹ ha-
bere. Pelagius autē vbi gregoriū rogatū populi romani ad vrbē reuocasset
et domū paternā in xenodochion pauperū senū redeget⁹. et basilicā laurentij
martyris a fundamētis extruxisset pestilentia morit⁹. que tūz maxime europaz
oēm vexabat. Anno pontificat⁹ sui decimo: mēse secūdo: die decimo. Sepult⁹
est autē i ecclesia bti petri in vaticano. Vacat tūz sedes mētib⁹ sex: dies octo et. xx.

Linea sumorum
pontificum

Delagius

Iohannes

Benedictus

Delagius

mo in ipsa (cui dat nomen), puincia p incolaru dedidit potiti ad plame fluvii confederunt.

Fortitudo

Alboinus Vndecimus Longobardus: Berta etas mundi

Alboinus Rex

Alboinus vndecimus longobardorum rex. quem narses ut pmissum est cum omnibus copiis postquam guntimudum gepidarum regem occidisset. et gepidas usque ad internitum delevisset: Pannonia in ytaliam ad cōpescendas sedes vberiores quam in pannonia occupauerat. litteris et nunciis accersit. Obtemperans itaque narsens monitis alboinus ytaliam per symmum ingressus. cum omnibus longobardis tam viris quam mulieribus. adiunctis etiam sibi. xx. sanonum milibus. cum ipsis vxoribus ac liberis armatis quique. per foras iulij ytaliam intrauit. cum exercitu lectissimo. primo omnem venetiam occupat. inde in subriam ingressus mediolanum vi caput ac diripit. papiam triennio obsessam in pacem suam tandem redegit. Hac autem victoria letus. veronam se contulit. quam regni totius sedem constituerat. Erat tunc tertius et dimidius exat ab ingressu longobardorum in ytaliam annus quo in tpe alboinus omni pene ethuria et arimino ac cisalpine gallie partibus a bononia papiam usque omnibus (excepto rex illo) potitus vel urbibus vel oppidis. veronam igitur se contulit. In qua urbe vxorem diuitiasque et omnem regiam suppellectilem habebat. Rebus autem ut erant tunc in ea gente letissimis. ludos celebravit. Et quod omnia apud eam barbaries superabat ludorum leticieque necere communis ebrietatibusque indulgentum. Bibeatque rex ea patera quam ex guntimudi gepidarum a se in pannonia interfecti craneo laminibus circumdato aureis parauisse. Et cum immoderatus haussisset hilarior ac proprie amens reditus. misit Rosimunde vxori e regione discubenti pateram micro plenam. Ipse alta inclamans voce ut cum pre guntimudo bibes leta esset. Que vxor adeo alte isedit pectori mulieris. ut ex ea hora statuerit primi cranci ludibrium viri iterum vindicare. Egrotque tanta rem maxime in hunc modum. Helmechildis erat longobardus et nobilis et in armis ferax. qui adolescentia florens. et corpore famosissimus. puellam deperibat. rosimunde obsequio insistentem. Quod cum non ignoraret regina effecit. ut puella quod ardentem cupiebat sese illi in concubitu permitteret. Cum postea adolescentem his artibus ad lasciuientis animum in sententiam trahendum ut rata erat efficacissimis pellectum. Rosimunda in regis caput armare temptauit. Cum postea consuetudine rosimunda quidem delecta bas. queque in cubiculum secreto ducens. proposita regni spe alboinum obtruncare compulit. Uterque cum aduersantibus longobardis. de spe regni decidissent. Ambo ad longonum qui tum rauenne preerat confugere. Nec ita multo post seipsos inuicem veneno petentes diem extremum claudunt.

Longinus exarchus Italie

Longinus grecus primus ytalie exarchus. hoc anno post captam vniuersam ferme ytaliam. nouum in ytaliam adduxit magistratus nomen exarchatus ytalie. qui interpretabatur summus ytalie magistratus. Et rauenne se continens nunquam iuit ad urbem romam. vel qualis esset inspiciendam. In administratione vero ytalie et urbium que in iustini imperatoris partibus cum roma et rauenna durauerant. Hunc primus seruauit morem. ut non prouincie aut regioni precesse precesse sine quispiam magistratus: sed singule urbes singula oppida a singulis custodirentur. regerenturque magistratibus. quos appellauit duces. parem itaque faciens: vrbem romam alijs ytalie vel urbibus vel oppidis. hac vna in re illam honorauit. quod impositum tunc magistratum presidem appellauit. sed qui successerunt sunt appellati duces: ut postea per multos annos sic romanus appellaretur ducatus. sicut Marimensis spoletanusque est dictus. neque post basilium qui cum Marsete consul fuit. vel consules roma habuit vel senatum legitime coactum: sed a duce greco homine. quem exarchus ex rauenna mittebat res romana per multa tempora administrata est. Durauit quippe hic magistratus ferme centum et viginti quatuor annis. Eoque defuncto sinaragdus suffectus fuit.

Leander episcopus

Leander tolletanus (vel ut quidam volunt) hispalensis episcopus. Vir plane sanctus et doctrina precipuus. In quo eloquentia et doctrina pari lance certabant. Cuius predicatione exemploque et industria tota vespethorum gens per Recaredum eorum regem ab arriana impietate conuersa est. Multa enim coposuit. tum ad confirmationem nostri dogmatis: tum ad confutationem arriane perfidie. quam (tanquam terrinam labem) Mandali ex aphrica in hispaniam a belisario pulsi deuulerat. Libus autem insigni viro beatus Gregorius papa adhuc monachus moralium suorum libros scripsit. Cuiusque vita multis signis et miraculis in fine claruit. Ideo inter sanctos relatus cuius festum. 3. kal. Martij celebratur. **Johannes Elemosinus** Johannes Elemosinus seu elemosinarius latine alexandrine urbis episcopus. Per hoc tempus orientalem ecclesiam quoad fieri potuit in fide continuu legendo. disputando. scribendo. monendo. docendo. licet multos aduersarios habuerit signa quoque magna. nec non elemosinas plurimas et alia pietatis opera faciendo. Cuius celebrem et admirandam leonem quidam neapoleos apriorum insule episcopus. ut in vitaspattus historiam pulcherrimam scripsit.

A cum tum demum de nomine ytalico putassem in tanta rexturbatione: nisi sanctissimi viri pitture pumelic succurrissent. Preerat eccie agleiensi paulus patriarcha vir scitatus fama aspiciendus. Is vrbis agleie paulo ante nouo parique valido muro cincte munitioni diffusus. cum clero sanctorum reliquis et omni sacra suppellectile munitus quidam. perat et tarusine eccie felix episcopus rauenae oriundus vir vteque tepestate doctus. et cum vita integer is longobardos adesse intelligens ad alboinum ire contedit tarusinis ut nouerat iratum salutem et bonorum eccie sue conseruationem impetravit.

Fortunatus episcopus

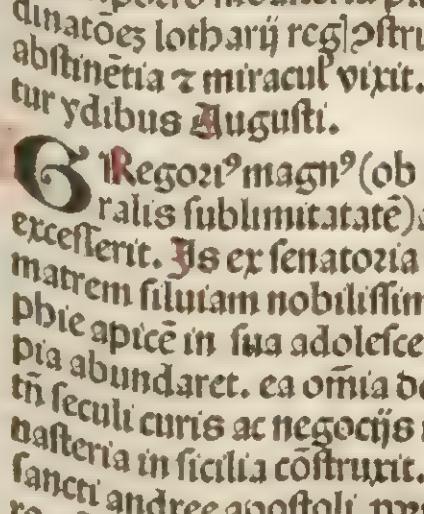
Sampson epus

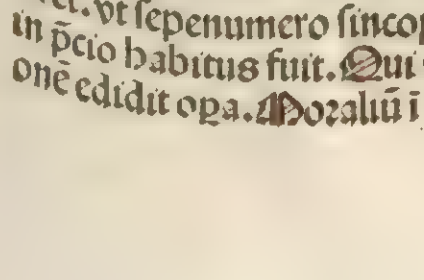
Gregorius thuronensis episcopus.

Radequindis regina francie

Sanctus Gregorius papa

Fortunatus episcopus

Fortunatus episcopus tuderinus (vt ait grego. in primo dyalogoru) in effugadis spiritibus imense virtutis gratia pollebat. ita vt non nunq ab obsessis corporibus legiones demonus pelleret. Et cu multos hoies liberaret. Etia equu cuiusdam militis in rabiem vsus: vt cuctos dilaniaret: facto signo crucis ad mansuetudinez reduxit. cuidaz quoq cecolumen restituit. Et nuc corpus eius in ciuitate tuderina demoniacos absoluere. egros curare quotiens ex fide petitur vt viuens consueuerat traditur.

Fortunat' alter vir singularis litterature et eloquentie gallos ad mitiorem cultu redegit scriptis et exemplo. Ad sigibertum em eoz regem libellum de gubernando regno pscriptit. ac beati Martini vitam eleganter composuit.

Germanu episcopum parisiensem. sunt qui scribant virum quidem sanctissimu hoc tempore fuisse. qui francie reges semper in officio cotinuit. Et adeo quidem: vt inter se certatu religione. pietate. gratia. humanitate sit. Nil em in Germano cernebant. qd ipsi no imitaret: tantu valet boni pastoris exempla.

Sampson dolensis episcopus. mira claruit sanctitate. in eius consecratione coluba celis emissasup caput sedit quousq epus ordinatus fuit. Suus quoq discipulus Erbinus post sua fata claruit.

Amandus episcopus Traiectensis in vasconia cu eo tempore populus ferocissimus esset sua sanctitate ac predicatione ad mitiorem vitam redegit.

Gregorius turonensis archiepiscopus octauo Iustini anno ordinatus in omnibus clarus habetur. fuit aut aluernie regionis indigena. Sexto cim deinde anis in epatu exegerat. Cu gregori magn' in sede aplica sbrogat' e. Obijt tandem. xv. kal. decembris. hic scripsit historia regu francoz. Miracula qz beati martini post obitu ei' in libris quoz.

Radequindis regia francie de regione thuringie ex heregario orta. post deuictaz priam regal pda abducit. Ea i forte lotharij regis i vero madeses ducta ad nutrienda custodita. i de i successioe nupsit terreno pncipi. no tn sepabat a celesti mira postea peregit

pietatis opa. ea medard' postremo nouionij mutata veste dno co secuit. porro moasteriu pictauis coopante dei gra moasteriu p ordinatoez lotharij regis pstruxit. vbi i multitudine magz abbatissa i oi abstinentia et miracul vixit. morsq ei' gliosa fuit. ei' transitus recolitur ydibus Augusti.

Gregori' magn' (ob eius sanctitate. ac sapientie pcpue moralis sublimitate) appellatus vt pene in ea omes doctores excesserit. Is ex senatoria stirpe ortus. patrem habuit Gordianu matrem siluiam nobilissimos romanos. At cum summa philosophie apice in sua adolescentia attigisset. Ac rerum et diuitiaru copia abundaret. ea omia deseruit et religionis statu pelegit. varijs tn seculi curis ac negocijs impeditus. Tandem patre orbatus sex monasteria in sicilia costruxit. Septimu intra menia vrbis sb honore sancti andree apostoli pprijs fabricauit. In quo relictis sericis auro gemisqz vili monastico habitu tegebat. Cui' pfectio in prologo dialogi eius osteditur. tanta aut in abstinentia corpus afflixit. vt infirmato stomacho vix subsisteret. vnde sepe numero sincopi laboraret. Monachus igitur romanus. ob probitate et sanctitatem maximo in pccio habitus fuit. Qui et multa tum constantinopoli. tum rome pro xpiana religione ad multoz eruditone edidit opa. Moraliu i Job libros dialogoz pastoralium. Itē registz sup Ezechiele et omelias etc.

Germanus epus

Amandus epus

Radequindis regina francie

Sanctus Gregorius papa

Fortunatus episcopus

Berta etas mudi

Anno mundi. 5795. Anno xpi. 594.

Gregorius magnus papa. eius nominis primus. patria romanus pater Gordiano. viro senatorio: vno oim p'sensu inuitus etia potifex creatur. Anno dni 7c. d. ac. xvij. Is aut cum principis p'sensu requireretur. nuncios cu litteris miserat. Qui mauriciu obsecrarent: ne pateret electione cleri et ppli romani ea in re valere. intercepte sunt littere a profecto urbis ac discepte scripteque alie. Quibus rogabatur vt quem populus ac clerus in pontificem legisset eundem impator confirmaret. quo nihil ei nunciari iocundius ac gratius potuit. cum secum familiariter dum constantinopoli erat Gregorius virisset. filiumque eius fonte baptismatis leuasset. Remittit itaque Mauricius nuncios qui Gregoriu pfirmarent: coegerentque pontificatus gubernacula suscipere. Is itaque non sibi p's. s. vtilitati hoimque ac honori diuino p'sulens. quem certe ob religionem et pietates rebus oimibus semper ante tulerat. spretis opibus. post habitis voluptatibus atque oim ambitione et potentia. gubernacula reipublice xpiane suscipiens. ita vixit. vtriusque ad tepora nostra. neminem ex successoribus parem habuerit: ne dum superiore vel sanctitate vite vel diligentia in rebus agendis. vel doctrina et scriptis: doctor etia humilim primus oim pontificum se seruū seruorum dei scripsit. Ac omnis institutio ecclesiastica officij veteris p'sertim ab eo est inuenta et approbata. Supplicationesque maiores ppter pestes sedandam ac stationes instituit. Exornatis quoque quibusque rebus potuit basilicis romanis dedicatasque gothorum ecclesia que in suburbis est agathe martyris nomine. paternam domum in diuo scauri positam non longe a circo maximo in monasterium redegit. Quo in loco et hospites p'nuo accipiebat. Et paupes vndique confluentes cibo et potu in vita retinebat. Vir certe oim laude dignus. Eadem confirmata oim ratione ecclesia dei. Anno. xij. mensis. vii. die. x. pontificatus sui moritur: p' hoc vero imperatoris anno secundo. sepeliturque collacrimatibus oimibus in basilica petri ante secretarium. quarto ydus marci. Eius vero in morte mensibus quinq. diebus vnde viginti. sedes romana tum vacat.

Sabinianus papa cuius patria ignorat ac merito quidem Gregorio successit: homo enim obscurus loco natus. obscurioris moribus rebus gestis Gregorij viri sanctissimi aduersatus est. Nam cum suo pontificatu fame laboraretur. instarentque paupes. vt pietate Gregorij elemosinis imitaret: nil aliud respondere. quam Gregorij popularē famam aucupante patrimonij ecclesie largitionibus dissipasse. Paululum etiam abfuit quod librum eius comburerent. Adeo in Gregorij ira et inuidia exarserat homo malivolus. Hic tamen statuit vt hore in ecclesijs distinguerent officij gratia. Et accense lampades p'nuo retinerentur. pontificatus vero in ecclesia beati petri. At cum annum vnum. menses quinq. dies. ix. in pontificatu sedisset moritur: funusque eius a sancto Joanne per portam asinariam et pontem milium in basilicam petri deferitur. Vacat sedes eius morte. menses xj. dies sex et viginti.

Bonifacius tercius papa. patria romanus. Vir sacerdotio dignus a phoca imperatore obtinuit. magna tamen contentione. vt sedes beati petri apostoli. que caput est oim ecclesiarum ita et diceretur et haberet ab oim. Quem quidem locum ecclesia constantinopolitana sibi vendicare conabatur. fauentibus interdum malis principibus. Adhuc enim sedes romana ceteris anteferebatur. Et integritate et p'stancia cuncte hereses p'state sunt et explose: inde synodo habita plura instituit. Tandem eius vita et decreta extincta sunt pontificatus sui mense. ix. Sepultus est aut in basilica petri: vacat tamen sedes mense vno. diebus sex.

Anno mundi. 5813. Anno xpi. 614.

Bonifacius quartus papa natione Marsus. patria valerensis. patre Joanne medico. Hic templum sancte marie rotunde quod veteres pantheon quia cybeli et oim dijs comune esset. a phoca imperatore obtinuit: cosecrauitque quarto ydus Maii. in honore beate marie virginis oimque martyrum beatis prius gentium simulacris. lustratoque templo vnde postea virgo ad martyres appellata est. Quo facto etiam domum paternam in monasterium redegit: fundosque suos monasterio ascribit in monachorum usum. Quibus et predican- di ac absoluendi potestatem tribuit. Verum non ita multum post. diem extremum obiens. Sexto pontificatus sui anno mense octauo. die. xij. Quo quidem tempore. peste fame et inundatione aquarum laboratum est. Sepelitur in basilica petri. vacat tum sedes eius morte mensibus. vii. diebus quinq. et viginti.

Linea summorum pontificum

Gregorius primus

Sabinianus

Bonifacius tercius

Bonifacius quartus

Titus Sabinianus
pater Sabinianus
Statuit p'ntium
municipiorum
ad horum dei
Et quia tenax
fuit Et tanto
Gregorio g'ra
habe non time
at ab eo per
missus in t'xijt
Et hic est t'pus
De toto catholico
pontificum qui
in mudi p'nt
ita et in p'nt
vita notabilis
in m' p'nt
in p'nt

CXLIX

Auricius

Conciliū ad Sanctū Petrum Rome

Synodum apud sanctū Petrū Rome vir sanctissimus Gregorius papa habuit (ne vlla i re ecclesie deesset) quatuor ⁊ viginti episcoporum in qua multa sustulit que nocitura, mltā etiā addidit que profutura fidei nostre videbātur. In ea quippe synodo primo quatuor scilicet. s. Nicenū. Constantinopolitanū. Ephesinū. ⁊ Chalcedonense decreto publico approbavit. ⁊ cōfirmavit. nec non et quātū venerat ē. Aetuit in eo scilicet vt null⁹ bigamus ordinaret p̄sbyter. Statuit etiā vt ep̄s semel dūtaret p̄secrare. Mādavit p̄tereavlīmā volūratem modis oib⁹ obſuare debere. Instituit p̄terea ne qd ornatus ⁊ p̄cetus inter sacrificandū deesset. vt aduersu vni⁹ psalmi introitus misse fieret. Et vt nomies kyrieleyson caneret ⁊ alla. in canonē redegit. dieſq; n̄ros i tua pace disponas. P̄terea sup̄plicationes maiores (q̄s greci letanias vocāt) p̄m⁹ instituit stationū q̄s magnā p̄tē maxie q̄ in basilica petri h̄ntur. Quid plura omnē ecciastici officij institutōes ip̄e sc̄tissim⁹ pōnsifex instituit ⁊ approbavit.

de mortui pontificis aut epi subrogaret. nisi tertia salte post obitu eius die: vt ne anathematizarent q lar-
sitione vl gra ad pontificatu vl epatu aditu sibi qrerent. Voluit ite electoem epi a clero piter ⁊ pplo fieri.
eamq; ita ratam fore si a principe ciuitatis approbata esset. Constituitq; vt nitidus pannus quod corpo: a
le dicitur super altari in consecratione semper a sacerdote poneretur. *Iste foras* Immo: vltimū factū
fuit ut eorū domi sui meminerit occidit et alios plures et quia inde quidam in pedes pueri et p sime compluit.
quasi in eam qm transisse contra sepos prebentes iussu sunt. et multas provincias perambulauit. et tandem ipse
imperator ab eodē ecclesio ortus fuit.

ferunt Iudeu quendam Imaginem crucifixi telo transfixisse
Berta etas mundi

Erit iudeu quendam imaginē crucifixi telo transfixisse p hec tpa
a quo illico sanguis copiosus effluxit. quo iudeus maculā con-
traxit. xpiani id vidētes p vestigia sanguinis ad imaginē sanguines
emittentē puerūt. quo comperto iudeu lapidibus obruerūt.

Anta inundatio aquar. anno sexto Mauricij imperatoris fuit vt
Anoe diluuiū renouatū credere. fuit em diluuiū in finibus vene-
tiarū et ligurie seu ceteris regionib⁹ ytalie. Destrueta sunt itinera dis-
sipate vic. facte sunt lacune possessiones seu villar hoimq; pariter et
animarū magnus interitus. Tantū tunc atthesis fluius excreuit. vt
circa basilicā senonis martyris. q̄ extra veronensis vrbs muros sita
ē vsq; ad supiores fenestras aque ptingerent. facta ē autem hec inu-
datio sextodecimo kalendas nouembreis. Sed et tante choruscatio-
nes et tonitrua fuerūt. q̄nte fieri vix estimo tpe solent. In tantū tūc flu-
uius tyberis excreuit. vt aque ei⁹ sup muros vrbs influerēt. Et ma-
ximas in ea regiones occuparet. Tūc p alieu eiusdē flumis. cū mul-
ta serpentū multitudine. draco etiā magne mīre q; magnitudinis per
vrbe transiens vsq; ad mare descendit. Subsecuta ē statim hac inu-
dationē grauissima pestilentia. quā inguinariā appellant. Que tan-
te pplum stragi destinauit. vt de in extimabili multitudine vix pauca
remanerent. Primūq; pelagiū papā pculit deinde pastore intercepta.
sele p pplum extendit. In hac tribulatione beatissim⁹ gregorius pa-
pa electus ē q̄ dum septiformē letaniā fieri ordinasset. An⁹ p spacio
dū hi deū p̄carent. Quingenta ex eis subito ad terrā conuidentes spi-
ritū exalarunt. Septiformis aut letania dicta ē. qz omis vrbs popu-
lus a beato gregorio in septē p̄tibus tēpaturus dūm diuisus ē. In
primo nāq; choro fuit omis clerus. In secūdo omes abbates cū mo-
nachis suis. In tercio omes abbatissē cū cōgregationibus suis. In
quarto omes infantes. In q̄nto omes laici. In sexto vniuersē vidue
In septimo omes mulieres coniugate.

Ist hac tēpestare diuus gregor⁹ magnus augustinū melitum
et ioannē. cumq; his mōchos q̄sdā pbatissime vite. q̄rū moni-
glorū epī atq; apli i p̄cio habiti deo auxiliāte. et moniū et efficacissimis exhorta-
tionib⁹ totā illā isulā ad fidē xpī tādē pduxē. ibidēq; demū senio p̄fecti n̄ sine mag⁹
scitāt op̄mione in dño deuerē. et cū scī fuerūt. eoz festa septio kal. iulij celebrāt.

Tunica Incon-
fusa dñi nri ihu xpī
a b̄a v̄p̄ne. q̄rā
confecta

Tunica inconsumibilis dñi nri ihu xpī a. b. v̄gie maria
p̄fecta. q̄ sorte vni militū obtigerat. his t̄pib⁹ nō
p̄cul ab hierlm apud vrbe Zaphat in archa marmorea
eo loci repositā. ab ep̄is Gregorio anthioceno. thoma
q; hierosolimitano. ac ioanne cōstantinopolitano incor-
rupta et immaculata inuenta fuit. Qua suscepta maxio
in p̄cio habita fuit. qui ip̄as suscipiētes hierosolimā de-
tulerūt. et in eburnea archa collocauerūt. Ferūt hanc tu-
nicā post captōez vrbs cōstantinopolitane in man⁹ thur-
corum deuenisse.

Hermigildis Rex

Hermigildus q̄dā visigothor rex hispaniar et vi-
sigothor regis filius. per id temp⁹ a patre lemu-
gildo rege in carcere truditur. et paulopost iniquissime
interfici. eo qd leandri hispalēsis ep̄i viri sanctissimi p̄dicatōib⁹ ab arriana im-
pietate ad verā catholicāq; fidē p̄uersus fuisset. Mā cū leander ip̄e hermigildum
cōuertisset. et ip̄m catholicū declarasset. p̄ ira cōmot⁹ leandru pontificē multis i-
cōmodis et iniurijs affecit. et filiū ip̄m cōstantissimū tandē interfecit. ad cui⁹ corp⁹
post modū cāt⁹ agelic⁹ laudat⁹ fuit. lāpadēq; ardētes visc. Sz et ip̄e p̄ paulopost i
egritudinē. plapsus leadrū reduxit. Et de iuria atq; petō veniā postulauit. et Ri-
cardū secūdu filiū regē. cōstituens catholicū et vez xpianū effici procurauit.

Basolus abbas
Sindolph⁹ p̄biter reclusus i frācia
Euthonicus britonicus
Similianus abbas
wungalotus p̄biter
Bangeric⁹ ep̄s cameracē.
Furfrus fili⁹ regl ybernie

Corpus. b. stephani. p̄thomartyr⁹ romā translātum est
Phara virgo nobilis fuit
walbertus fuit discipulus. s. colūbani
Beicola discipulus. s. colūbani
Cūbert⁹ ep̄s colonien. scititate claret
Bano p. s. amādū ex p̄done p̄uersus
vitā solitariā in artissima p̄nia
pagens ceter⁹ scitatis exēpla p̄buit.

Arthar rex

Arthar rex flauus longobardorum rex. postq̃ longobardi decem annis sine rege steterunt ab eisde creat⁹ rex. regnit annis septē. Hic daphonis regis fili⁹ fuit. quē lōgobardi flauū cognominauerūt. q̃ l3 adolescens rex sblimatus fuit. erit. mult⁹ tñ edit⁹ facinorib⁹ laudes ingentes pmeruit. ⁊ eas ob res oēs lōgobardoz duces dimidiā pecuniaz suarū ptē ei obtulere. Hic pharā oppidū non ignobile in abdue fluminis ripis condidit. ac Brixellū ciuitates in margine padis positam obsedit ⁊ debellauit. ac tandē solo equauit. Qua q̃dem elatus victoria ad siculum fretū omnia p̃q̃siuit. ac multas ytalie ciuitates i suā potestates redegit. ⁊ francoz regē cū ingenti multitudine ipsorū atq; germanoz deuicit ac ex italia fugauit. Inde q; francionē romanū ducem ex como ciuitate Cumacinaq; i sila. q̃ in lacu lario erat expulit. Et igentes ide diuitias sustulit. Qua ditatus p̃ceda statim theudelindā garibaldi bauaroz regis filiā xpianissimā duxit vxorem. quā obzem chilperic⁹ fr̃acoꝝ rex q̃ huic arthari inimicissimus erat. in bauarum furens cum inopinate aggredditur. ⁊ ex bauaria expulit. qui relicto regno cū filia theudelinda in ytaliam ad genex fugit. eo tñ anno quo cam duxit vxorem defunctus est.

Theudelinda longobardoz regina bauaroz regis filia generositate ⁊ sanguinis claritate inclita. Que ⁊ si i p̃mordio regni sui etate iuuenis. forma q̃ spectabilis ac diuitijs abūdans fuerit. moribus tñ ⁊ castitate ac religione conspicua fuit. Cui⁹ q̃dem uiribus scribit incitatū beatū Gregoriū eidē dyalo. gū suū de moribus misisse. Cui⁹ lectione p̃ferocem uiri sui animū ad religionem ⁊ mitiore cultū redegit. Erat enī matrona isignis ⁊ fidei xpiane studiosissima. Hec quippe preter reliqua pietatis opera. monasteriū celeberrimum in honore sancti Colūbāni abbatis apud bobū ciuitatem sup̃bissimis edificijs sua impēsa condidit. et plurimos fundos eidem assignauit. Et basilicam beati Joannis baptiste. modeste edificauit. Qd oppidū decem milib⁹ passuum a mediolano distat. Et eandem ecclesiam p̃dijis ac uasis aureis ornauit. In qua quidem basilica corpus suū sepeliri mandauit. Et ex illo ac deinceps p̃pter mulieris exēplū longobardi oēs Joannem baptistam in patronū precipuū susceperūt.

Theudelinda regina

Agilulphus rex

Agilulphus longobardoz rex post artharim regē sup̃ longobardos regna uit. annis. 21. Adortuo nāq; arthari rege p̃dicto. Cum longobardi de electione futuri regis diu discordes fuissent. Et habita de nouo rege creando cōsultatione. cū nequirent in aliquē cōsentire. Couenerūt ut quemcuq; theudelinda ex longobardis ducibus sibi delegisset maritū. Is i rege ab omnibus acciperet longobardi. Ea itaq; iudicio de se facto ysa. agilulphū qui erat thaurinēsiū dux uirum bellicosum adoleseētia formaq; florentē sibi maritum ⁊ longobardie gētis regem apud laumeliū papiensū oppidū declarauit. Prima vō cura quā nouus suscepit rex agilulphus fuit captiuos redimere. quos Childepertus de tridentinis abduxerat. ⁊ simul ab ip̃o rege pacem implorare. pacēq; nactus ex duobus qui anthari fuerant rebelles punire ⁊ minulsum insule sancti iuliani ducem primū interfici curauit. Id cū refulset gandulfus bergomensis dux ill⁹ exēplo terre sibi p̃spicere cepit. obsessus tñ uenia petita deditionē pollicitū abire pmisit. ⁊ vlsari taruissimis dux eodē tpe res nouas molitus captus ac in vinculis ad regem perductus est. inde iterū hostes interfici curauit. Rebusq; pacatis bellū cōtra romanos suscepit ⁊ oppidis circūquaq; captis. romā per annū obsedit. ⁊ multas illi clades intulit. Sed ⁊ longobardi qui beneuenti erant inducias violauit. Zoto enim qui erat dux beneuentanus monasterium Cassinense inuasit ⁊ abbate monachisq; cū singulis vestimentis ⁊ unico codice ordinis regulam continente fuga p̃lapsis. sacrum id cenobiū a barbarie illa spoliatum. ⁊ solotenus destructus fuit. que celeberrimū monasteriū clades illa fuisse uidetur. quā Gregorio teste sanctus pater benedictus futuram predixit affirmans uix apud deum potuisse obtinere. ut ex eo loco sibi anime concederentur. Bonitus autem qui tunc erat quart⁹ a beato Benedicto abbas cum monachis euolatis romā se contulit. Sed zotoni paulopost eam cōmissa impietatem defuncto subrogatus est ab agilulfo rege in beneuentanū ducem arrigis ad quem aliquot beati Gregorij extant epistole. sed illa insignis per quā illi cassinensis monasterij uenerationemq; suasit. Buxere deinde longobardi exercitum in patauū. Erat tunc padua vrbs sine menibus latericio uel lapide cōpactis. vallis plantisq; tantū modica munita. a tēporibus atile per annos circiter sexaginta. sine menib⁹ et frequentia ciuiū fuit. primūq; sub Theodorico rege frequentari ac vallo muniti cepit. Quare illis in ānis q̃ p̃pe centum ad huius obsidionis tempora intercedebant omnia edificia ex materia asseribusq; constructa erant. Id cum cernerent longobardi. ventos nacti validiores faculas ignitasq; sagittas scorpionibus iniecerunt. Et primo incendiū inchoauit quo p̃pinqua illico corripiente vrbs pars maxima est cremata. ⁊ inde vrbe incendio vastauere. Adonsilitis ciuitas cōem cū padua habuit sortem. inde agilulphus ticiū est reuersus. Tandem per intercessionem religiosissime regine omnis ydolis xpi fidem cuz longobardis cōplexas. ecclesiasticorum bona restituit. ac deinde uita functo. ad aldum puerulum filium cuz theudelinda matre successorem reliquit.

Berta etas mundi

Deus dedit papa. p[re]s[entia] romanus. p[re]ste[re] stephano subdiacono. pontificatū oī
bus suffragiis adept[us]. Hic cū esset optimus pater clerus mirū modum
dilexit et auxit. ferūt hūc tante sanctitatis fuisse. vt quēdam obuiū elephantie
morbo laborantem. osculo suo lepra statim liberauerit. Constituit autē ne fili[us]
patris puellā e sacro fonte a patre leuatā ducē in vxorem posset. Deus autē de
dit eius t[em]p[or]e ad hec etiam notiora fecere et terremotus. et scabies qdā ita ad ele
phantiam tendens. vt deformitate cognosci homines nō possent. morit[ur] pōti
ficatus sui anno. iij. die tercio et vigesimo. ac sepel[itur] in basilica petri sexto yd[us]
nouemb[ris]. Eius morte ep[iscop]atus tum vacat mēsem vñū. dies. xvj.

Sisebutus rex

Sisebutus visigothor[um] rex. eo t[em]p[or]e Richardi reg[is]
filius regnare cepit. et regnavit annis. 36. Hic cū
primū gētilis esset xpianus factus statim plurimas
hispanie ciuitates. q[ue] ad romanos defecerant recepit
iudeos quoq[ue] omnes in regno dephēsos grauiorib[us]
supplicijs ad xpī fidem compulisse. rogatu (vt aiūt)
heraclij qui in fatis habuerat sibi cauendū a circūci
sis esse. Cū tñ postea haud satis fati necessitatem cir
cūspiciēs a sarracenis circūcisionē obseruātib[us] op
pressus sit. Tandē cū esset strēnuus vir omnes hispa
niarū ciuitates romanis abstulit. at tum demū Con
stātinopolitani impatores i hispania impare desier[unt]

Bonifacius q[ui]ntus papa. natione cāpanus. p[re]ste[re] Joanne pontificatū in i[st]o
anno t[em]p[or]e quo cleutherius patricius romā ab heracio missus vindicat a io
annis exarchi morte. semetip[su]m regem ytalie creat. Vir certe singulari s hum a
nitatis et clemētie mag[is] in oēs benignitate et grā vtens. nullū gen[us] offici[um] (qd bo
nū pastore deceret) p[er]misit q[ui] cū esset doct[us]. ne qui ad eccias pfugerent inde vi
retraherent. ne ve acholiti reliquias martyru[m] attractarent. qd est p[re]biteri aut
subdiaconi officiū. Mandauit item vt quouis in loco sacrilegi anathematiza
rent. Vtue testamentū iussu principis vbiq[ue] valeret. Cimiteriū beati nicome
dis fecit et dedicauit. in clericos vō integre viuentes vnice liberalis et munifi
cus fuit. Moritur autē bonifacius pontificatus sui anno q[ui]nto. die. x. et in basi
lica petri collacrimatib[us] oib[us] sepel[itur]. Et autē in morte dieb[us]. 13. sedes tū vacat

Honorius p[ri]mus papa. natione campanus. p[re]ste[re] petronio viro p[re]sulari. eo
t[em]p[or]e pontificatū in i[st]o quo theudelinda morit[ur]. hic rebus externis aliquā
tulū quietus doctrina moribus sanctissimis omēm prope clerū renouauit. atq[ue]
multas in vrbe ecclesias restituit. Et basilicam beati Petri tegulis eneīs ex
ioue capitolino sumptis cooperuit. edem agnetis martyris via Momentana.
vt carnē in aspide indicat. Edem paneratiū via aurelia restituit. Temp[er]a quo
q[ue] anastasi ad aquas salinas. templū quatuor coronatoru[m]. atq[ue] alias multas
edes edificauit. Moritur autē vir sanctissimus anno pontificatus sui. xij. mē
se. xj. die. xvij. ac in basilica petri sepel[itur]. quarto yd[us] octobris. Eius morte
annu vñū. menses septem. dies. 18. sedes vacat.

Anno mudi. 5823. Anno xpī. 624.

Seueringus p[ri]mus papa. patria roman[us]. p[re]ste[re] Labieno in demortui honorij
locū subrogatus: ab ycatio totius ytalie exarcho in pōt[er]ficatu p[er]firmatur.
vana tūc em hebas cleri electio. nisi id impatores aut eor[um] exarchi p[er]firmassent
Vir siquidem singularis pietatis et religionis. amator pauperū. in calamito
sos benignus. in omēs munificus ac graciosus. in reparandis templis splen
didus. Qui cū in hīs summope versaret. pontificatus sui anno primo. mēse
secundo. moritur ac sepel[itur] in basilica petri. quarto nonas augusti. vacat tū
sedes. menses quatuor. dies vnde triginta.

Joannes quartus papa natione dalmata. p[re]ste[re] venancio pontificatū in i[st]is
statim mira pietate vsus ē. Ex reliquis em thesauris quos yfac[us]. apud la
teranū reliquerat captiuos omēs quos potuit. Istros et dalmatas a captiui
tate redemit. Hic pontificatu suscepto. statim mandauit si quis res ecclesie ali
qua temeritate inuadere p[re]sumeret. ad quadruplū restituere cogere[re]tur. Suo
quoq[ue] tempore Rhotaris qui arioaldo in longobardor[um] regnū successerat. li
cet iusticia et pietate insignis habitus sit. ad arrianos tamen declinat. passusq[ue]
ē vt eodē t[em]p[or]e oib[us] regni sui ciuitatib[us] duo ep[iscop]i pari p[re]tate p[re]essent. alter ei ca
tholicus. alter arrianus habebat. Joannes autē plenus operibus bonis. pon
tificatus sui anno p[ri]mo. mense nono die nono moriēs: in basilica petri sepel[itur]
quarto yd[us] octobris: vacat tū sedes mēsem vñū dies tredecim.

Linea summor[um] pontificum

Deus dedit

Bonifacius quintus

Honorius primus

Seuerinus

Joannes quartus

Eraclius in Augustū assumptus A sergio patriarcha constantinopolitano coronatus. orientale accepit imperiū. Is cleutherū gentis patricie constantinopolitanū imperialis aule cubiculariū. ⁊ ducem rei bellice scientissimū in ytaliam misit. deditq; illi copias ⁊ pecunias quo res ytalie cōfirmaret. Et copias quasq; focas in primis asie ⁊ europa puincijs habuerat: quasq; genti⁹ eraclianus ex affrica miserat. Et indies mittere potuit instruxit. misitq; aduersus cosdroem quo prouincias in fide manētes ab illius impetu cōseruaret. Nā cosdras mesopotamia palestinaq; occupans hierosolimā inuaserat. Ea⁹ vrbe tūc opulētissima potius diruerat eccias ⁊ loca sancta. q̄quā nō nihil ueneratōis uidet sacratissime cruci dñice exhibuisse. Cū vt scriptores tradūt ptem quā belena constantini magni genitrix in caluaria locauerat. inde asportatā in patria locatā. in throno quē mirabili ope auro gēmisq; ornatū exedificauerat. anno imperij sui sexto p̄se omī asia q̄ in meridiē vergit potitū ad egiptū arma verterit. Alexandriaq; capta paulisper se continere q̄ eraclian⁹ impatoris pater magnū in affrica exercitū parasse nūciaret. s̄ obijt eo tpe eraclian⁹ qd cū persis renūciatū esset carthagine ceperunt. Et igit tpe eraclius magno compato exercitū multas. puincias a p̄sis occupatas in suā potestātē redigit. Ducem p̄saz singulari certamine ex equo deturbat ⁊ interficit. Cosdroam regē p̄saz opprimit filiū eius captū ⁊ baptisatū in regnū paternū restituit. persides ingressus turrin Cosdroe thesauris plenā capit. quoz p̄tes milibus tribuit. partē vō reparandis templis. que p̄se diripuerāt designat. ip̄e p̄ terea alia onustus p̄da. cū septem elephantis hierosolimā rediēs. crucē dñi a persis ablatā secū deferens. eo loco reponit in quo antea fuerat. captos a p̄sis in patriam remittit. tantisq; rebus sexto expeditionis illius anno. q̄ erat imperij duodecimus felicissime gestis. eraclius dñicam crucē reduxit. pompā instituit solēmissimā. quā deducētē crucem dñi ip̄e sic manibus vni⁹q; gestauit. ventum est ad portam que in locus caluarie foras ducit. ⁊ exierat turba que precedebat. ip̄e ad iter ceptum anbelans nullo tenente ante portā sostitit. Tunc patriarcha qui lateri herebat. inquit ne dum ihesum crucem sibi bauiantem in ceteris emulans qui purpura iaspidibusq; quibus ille paupertatis m̄gr caruit oneraris humilians se impator. ⁊ vestē m̄nauit plebeiam. ⁊ iter nudis pedibus est ingressus. Tūc q̄ clausa illi videbatur porta patuit. inde in caluariā deulit. Is autem impator in constantinopoli triūphaturus suā item apud romanos gloriā innotescere voluit. Sed infelix eraclius post actum triūphum ad studia Matheseos est conuersus aruspicine incantationēq; presagis indulgit. postergans xp̄iane religionis obseruantiam cecinere vates. cui grande illi periculum atq; imperij euersionem a circūciso populo imminere. ideo hebreos baptisari curauit. Et vt scelus adderet. ad eutichianos transit. Et in heresim Monochelitarum dicentium in xp̄o vnicam tantum esse volūtātē. Tandem heraclius audita sarratenozum licentia capta presertim aethiopia veritus ne hierosolimā occuparent. Crucem dñi constantinopolim deferri curauit. Postremo morbo itercutis a que quā greci hidropisim vocant diem obiit cum impasset annis. xxx. *Signa hor*

Fuerūt hūjſ dieb' ignē e celo cecidiſſe. Frideq; grādē apparuiſſe vt ho-
mines conſummationē ſeculi adeſſe putabant ob tonitrua ac fulgu-

ra ingentia. Secuta est pestilentia gravissi-
ma. que ceteris mensibus plures consum-
psit. Usque fuerunt angelus bonus et ma-
lus civitatem pertransientes. at quotiens
angelus malus venabulo iussu boni ange-
li domū aliquā percussisset. Tot ex eodem
domo sequenti die morte dissoluti sunt.

Prodigia quoque multa et quidem hor-
renda hac tempestate in grecia appa-
ruere que sane futuras Mahometi calami-
tates protendere videbatur. Hic vno et eo-
dem anno cometes perlucidus bizantijs vi-
sus est. Et puer quadrupes natus. Nec no-
n est apud isulam Belon duo maxima mo-
stra omnino humanam speciem habentia
visa sunt. Et alia multa hinc inde consimi-
lia apparuere.

Cosdras her heremum Ierusalem cepit et
 alios multas ciuitates et valde attinuit capta
 muros in Nomiputa quibus et eam domina
 re Zacharias putabat quia capitis post se de
 putaret mactatione ab Enathio

[illegible]

erroribus. quos qdem errores ita ipe moderabat. vt hebreos reprehenderet ihm xpm ex v gine natu ne-
gantes. qd sui maiores futurū expectandūq; pdixerant aduenisse. xpianos nō redargueret leuitatis. qb
psuasum sit ihm dei amicitissimū et ex v gine natū obprobria et demū crucis mortem a iudeis ppeti voluisse
Et suā ipe pdicans legem futurā affirmabat: vt si eā acciperet custodirentq; sarraceni. Et sibi diuino ad id
nūcio obsequerentur. sese in libertatē asserat. et pncipatu regnoq; finitimos potiant. Ausus est etiam cōpa-
rato ingenti arabū exercitu fines romani imperij turbare. Eius motus heraclius cito cōpescuit. sollicitatis
eius ad defectōes militib; pollicitationibus et pmissis. Tandē sarraceni et arabes arma sumētes a nativitatē
te xpi sexcentesimo tercio ac vigesimo ita heraclij duces superant vt hoīem felicem pmo mox infelicitissimus
reddiderint duce mahometo. qui cū magnū se dei ppheta assereret. et magiq; artib; asianos et aphricanos
deludens. Ita populos quosdā cōcitauit noua a se religione imbutos. vt paulū absuerit. quin omnino im-
perij nomen tulerent. Capta alexandria. multisq; alijs siriē et cilicie vrbibus. Inualefcit ei; secta nūc mul-
to magis q; ante. Nam tota asia et aphrica magna q; pars europē mahometanis principibus subiecta est
Institant nūc thurei terra ac mari. vt nos tanq; cuniculos ex his europē lateribus eruant. Mahomet; quoq;
q; (vt in alchorano legif) quo magis sectatores a religione xpiana se iūgeret hereticos qsdam in cōponen-
dis legibus maxime vō nestorianos secutus est. multa hinc inde s legem adoyseos et euangelij dei astute
colligēs. ac in vnu qsi corpus redigens. Et vt seductos pplos fortius irretiret. statuit q; homo torviores
pripue ad quaternarium numerū de ppria cognatione ac cōcubinas habere posset. quot facultatibus suis
alere posset. Empticias quot vellet. Qm tñ vsum interdixit. hīs q; pcepta legis seruaret. pmissit padisus
videls delitiaz ortū: vbi optati cibi ad vota. pulcherrimas vestes. et virgines ad amplexū. angelos mistra-
tes esse asseruit. Qui vō legem ptemneret infernū cōminatus ē. Cū demū sex annos regnasset. Anno dñi
632. etatis vō sue. 34. mortem obiit. Eius corpus apud meham sepultū a sarracenis et thureis maximo
in p̄cio nūc vsq; habitum est.

Isidorus Scti
Isidori Scti
disapuli

Isidorus Scti
Isidorus hispanus hispalensis epus. leandri successor. bti Gregorij pape
discipulus. hīs tpibus ppter doctrinā et virtutesq; ac crebra eius miracula ma-
ximo in p̄cio vbiq; fuit. Qui multa tū scripsit. q; fidem xpianam mirifice iuuant.
De summo em bono. de vitiis illustrib; ethimologiay libros. historiā p̄terea ab
Adā vsq; ad tpa heraclij. vitas qūdā scōz. historiā lō
gobardoz atq; alia pene innumerabilia. Et cū cōstet eū q;
uis laude dignū ob doctrinā et sanctitatem. Et natale
18. kal. februarij celebratur.

S. Boar

S. Boar
Boar veniens ex aquitania in Gallia claret sancti-
tate et miraculis. qui i suburbano treuerico iuxta
flumini ecclesiam fecit. multasq; sanctorū reliquias col-
locavit. Ibi diuq; noctuq; deo hūebat vigilijs oratōe
pdicatione multos ad fidē rectā reduxit. et egrotos sanabat. Dyabolus sibi inui-
dens multas tribulationes ei ingessit. infan tem triduo mortuum vnu ac loque-
tem reddidit. Episcopatum treueresem oblatum a Sigberto rege francorū re-
nuit. Demū in senectute bona in pace quieuit.

Isidorus episcopus

7 Gallus abbas

Gallus beati colūbani discipulus. Ita tūc in occidente vīuebat vt etiam i vi-
ta sancti nomē mereret. Floruit itaq; tempib; heraclij imperatoris in ger-
mania ob cuius merita monasteriū sancti galli in p̄stanciensi ep̄atu cōstructū fuit
In quo p̄ plures monachi virtutibus ac miraculis claruerūt. Et cū nūcro. 400.
sancte vīuerēt. vnus noīe Erubimus frasu brunigildis regis francie ab hac lau-
dabili vita defecit. tandem beatus gallus post varia sanctitatis miracula in dño
quieuit. huius vestigia secutus ē eustachius abbas. secuta ⁊ sancta aurea. In cu-
ius honorē beatus eligius monasteriū virginū edificauit. ferūt etiam basilium
quendā ysidoro equalem vita ⁊ moribus ⁊ doctrina insignē tū habitū fuisse.

Ioannes monachus gerūdinensis postea ep̄us. re-
ligione xp̄i p̄dicatōe ⁊ scriptis vbiq; tuebatur. hic **Joānes gerūdinēs ep̄s**
em genere Gothus in lusitania natus. vbi sage aliquid **Voluē** **Gerūdinensis**
peratē cepisset. constantinopolim p̄fiscens. ita gre-
ce ⁊ latine doctus inde discessit. vt in lusitaniā rediens. arrianā heresim. que tūc
inualuerat facillime confutaret. hāc obrem barchinonam ab hereticis relegatur.

Elez postea mortuo lemūgildo rege. qui hereticis fauebat. in p̄riam redies. Et
multa scripsit ad doctrinā nr̄am pertinētia. ⁊ monasteriū condidit. Rōnemq; vi-
uendi monachis scripsit.

Adoaldus agilulphi regis ex theudolinda filius post p̄rem cum matre ip̄a
theudolinda regnauit annis. 10. huienāq; p̄ ad acquirēdū p̄sidū. vix dū
quadrinio theodoberti francorū regis filiā despōsaut. Qui regno suscepto ob
matris prudentiā pacem cū om̄ibus longobardis ytaliciq; p̄ decēniū quietissi-
me tenuit. quo in tempore multa ecclesijs danauit.

Oleutherius nonus exarchus natione grecus patricie gentis nobilitate insignitus heraclij impera-
toris cubicularius ⁊ rei bellice scientissimus. hoc anno post ioannē ⁊ sinaragduz exarchus. ab hera-
clio in ytaliam missus. sedit annis. 5. qui statim vt raucennā applicuit sese ytalie regem declarauit. Sed po-
stea cū romā petere vellet ob arrogantiā a militibus suis in itinere interfectus ē. quo mortuo milites caput
suum constantinopolim miserunt.

Eligius Nomenensis ep̄s

Eligius nouiomensis ep̄us. hīs temporibus ob innumerabiles eius vir-
tutes multo in precio fuit. Cuius admirandam vitam etiā multiplex signo-
rum numerus cōmendat. Is de territorio lemonice vrbis oriūdu. patre euche-
rio matre vero terrigia natus: quem genitor iuuenem ab aurificibus erudiri fecit
edoctus in ea arte. franciam adiit. aurifici regis se cōiungens. Rex optans habe-
re sellam auro ⁊ argento ornatam. magister eligio singula tradidit. qui eo ponde-
re duas sellas pulcherrimas effecit. Creuit itaq; fama eius in curia regis tantū aut
paupes diligebat vt q̄qd poterat ad nuditatē suā eis erogabat. inde mūdo abre-
nūciāns plura cenobia auxilio regis edificauit. Cum a tpe brunecildis vsq; tpa
dagoberti sumontaca pestis i gallia viguit. p̄ q̄ auferēda summe vigilabat. Ideo
post achariū ep̄m ad ep̄atū nouiomēsem assumptus ē. Prefuit aut eligius man-
densi metropoli tornacensi q̄s regali ciuitati quondā. nouiomēsi q̄s ⁊ flandresi et
gandensi ⁊ cartuariensi certis tñ diebus in loco adoptato egens seruebat. cor-
pus sancti quāti reuelauit p̄ eū dñs. succubitus q̄s inuenit sanctos martyres. Crispinus ⁊ Crispinianum.
apud p̄sius ecclā illuminauit in ponte. Hec aut sepulera auro argento ⁊ gemis fabricauit. Germani. Se-
uerini. Quintini. Luciani. Genouefe. Colūbe. maximiani ⁊ Juliani. Et p̄cipue beati Martini Turonen-
sis. dagoberto rege p̄bente impensas. Mortu? Anno vite sue. 70. Anno aut reuoluto post sepulturā pul-
cer ac incorruptus inuentus est. Capilli quoq; ac barba creuisse in tumulo videbantur. **Rupertus ep̄us**

Rupertus ep̄s ex regia stirpe fr̄acor or̄. Ape hildeberti regis fr̄acor wor

Macēsem rexit ep̄atū post obitū regis a duce berchario q̄ ecclias deuastauit.
viris celsus a sede wormaciēsi cū iniuria pulsus. quē theodo dux barioarior in
vrbe Ratisspona cū gaudio suscepit. q̄ cū cū p̄cribus relictis ydolis cū frequētia
ppli baptisans. p̄ uocicū vsq; p̄anoniā p̄dicās xp̄m lumē fidei mīstrādo puenit.
Tandē ad unūz flumē vbi olim inuauia ciuitas q̄ nūc Saltzburga appellat. p̄-
fiscens. q̄ olim iter barbaras vrbes eminebat nobilissima. s̄ dilapsa ⁊ virgule
opta. quē locū cernēs cū cathedrā ep̄alem ydoneū. p̄rietatē a duce barioarior ac-
cipiens. basilicā i honore. s. petri p̄struxit. ac missis discipulis loca mōtana ad fi-
dem p̄duxit. ideo apostolus barioarie austriae stirie ⁊c. nūcupatur. Is post multa
sanctitatis opera cum. 44. annis ep̄scopali sedi p̄fuit in die pasce ad christum
feliciter migravit. Post obitū beatissimi viri Vitalis Mozologus. Saulus.
Ezzius. Ioannes. abbates ⁊ monachi sancti petri. Sedem ep̄scopalem lauda-
biliter rexerunt. Deinde sanctus Virgilius ex hybernia veniens tempore Pipini regis francorum in ep̄i
scopum Saltzburgensem ordinatus qui Carinibaz cum suo populo ad fidem reduxit. Postremo plures
ex eodem cenobio sancti petri per germaniam in claros viros euaserunt.

Salzburga Metropolis Bauarie Vexta etas mundi

Salzburga olim Juuauia et petena dicta. nozici vetustissima ciuitas. nunc metropolis baioarie. quā tpe Julij cesaris ortum habuisse dicunt. non longe ab alpibus que olim ad nozicos attinebant. nunc confusis omnibus. germanie attribuuntur. Nozici enim vicinarum Alpium incole vt Plinius scribit Thaurisci olim dicti sunt. hoc quoque tempore circa carnos in primis germanie oris. sunt incole qui thauri dicuntur. Cimbris em illirici temptantibus. haud longe a nozico qui in alpibus. cū eis En. papirius carbo confligit. Atque re infecta (vt Strabo ait) abscessit. Haud vō longe interiecto tempore cum tres fortissime gentes cimbrici. theutoni. et ambrones. vno tempore in italiam erupissent. partim per nozicos descendisse. plutarchus ait. vterque exercitus. C. marij auspicijs deletus est. Unus non longe a Salzburga in eo videlicet loco qui alpibus proximus est. Alter ad arbesim: trecenta quadraginta milia barbarorum cesa. et centum quingenta capta scribit liuius. Fuit mor? ille vniuersae ytalie. nō modo locis per que eruptio facta est. formidabilis. Ideo romana arma citro vltroque per nozicum assiduis motibus gestata. Cuius incolis pene domestica facta sunt. Cum interdum tres integras legiones in finitima loca missas sustinuerunt. Quas sub initio gallici belli quō vltra alpes gestum est. C. cesar duabus additis quō proximū fuit. vt ipse scribit in galliam traduxit. Ubi excisam rupē militari opere patefecit. vt ex vetustissimo epigramate precipite saxo sculptum in monte arduo quem crucis vocant. Licet magna ex parte ob vetustate abolito. datur intelligi. C. Julius cesar. Reliqua tum loci asperitate. tum vetustate legi nequeunt. Julius enim cesar socero generoque suffragantibus ex omnibus puincijs gallias potissimum elegit. Cuius emolumento et opportunitate idonea sit materia triumphorum. Et initio quidem galliam cisalpinam illirico adiecto accepit. moxque per senatū commatam. Ceterum cū istris. pannonijs. illiricis et germanis bellū illatum est. hac veluti via vbi mō Salzburga sita romanis armis accessus patuit et reditus. Germanos igitur iulius cesar aggressus in faucibus montium arcem munitissimā eo loco extrui curauit. vt milites ad eas refugium adiuuandū. Et satellites ex ea auxilium et iuuamen haberent. Et inde castrum iuuauense vernacula lingua helffenberg appellabatur. Fluiuius quoque cui adiacet Iuuarus dictus Arci nomen dedit. A quo ciuitas inde condita Juuauia dicebatur.

tur. Habet autem hec vrbs paludes. planicie. colles et montes. paludes pascua prebent. aucupia et venationes nonnullas. Piscationes quoque se diuersis locis non incommode exhibent. colles ac montes germani trās salpinarū mercibus causa pranseunt. Vrbs igitur iuuania olim splendida muris et aggeribus munita. turribus altis. sedes regum fuerat. Habet quoque templa deorum sub antiqua gente marmorea. Et cum multo tempore floruerit. Inde temporibus attilæ regis hunorum incursiones. vastationes. incendiaque sustinuit. Et cum in genti cede hominū immunita desolata ac penitus diruta fuit. Postea diuus Rudbertus anno salutis octuagesimo supra quingentesimū cū Theodonem baiuvariorū ducem cum locis finitimis ad fidē xpī reduxisset Tandem ad iuuariū flumiū veniens. qui nūc Saltzaha vocatur. reprensit urbem dilapsam ac virgultis coopertam instaurauit. que olim inter baiuariae vrbes eminebat nobilissima. Ratus hanc pro episcopatu idoneam. proprietatem a duce obtinens. Extirpatis arboribus et vepribus. et repertis edificijs basilicam in honore sancti petri construxit. Et cenobiū ordinis sancti benedicti cum munificentia ducis instituit. Rexitque ecclesiam episcopalem annis. xliiij. Relinquens beatum vitalem successores. Postea virgilius sanctus ibi episcopus ecclesiam cathedralem construxit. Et corpus diui Rudberti ad eam transtulit. Gebhardus deinde episcopus arces de nouo instaurauit. Et ciuitas in omni ornatu incrementū habuit. magnis nūc membris ambit. Et monasteriorū templorū edifiū et arcis edificijs popularis exornat. Adulter præterea sanctorū reliquijs excolit.

De hijs subscripta adduntur.

Tunc hadriana vetus que post iuuania dicta
Presidialis erat noricis et episcopo digna
Rudberti sedes qui fidem contulit illis
Christi: quā retinet Saltzburga sero vocata
Ihs sanctus obiit eraclij principis euo
Legē dū cōdidit Mahomet nephadā sabeis
Qui successore sibi fecerat ipse vitalem

Hinc tres abbates hoc ordine sedes
Aulologus sauolus. post hos eric venerandus
Inde flobirgisus pastoris nomē adeptus
Ioannes post quē sedem possedit eandem
Virgilius exul post hūc meruit fore presul.

VRGA

Berta etas mūdi

Anno mūdi. 5833. Anno xpi. 634.

Theodorus papa natione grecus. p̄e theodoro ep̄o hierosolimis. ponti-
ficatum iniens. om̄ia q̄ ad dignitatē religionis p̄tinere arbitrabat circū
spiciebat. vt bonū pastorem decet. In om̄es maxime aut erga paupes mira be-
nignitate vtens. Constituit hic inter cetera cerei paschalis benedictiones fieri in
sabbato sancto. Censuitq; neminē separi debere qui nupsent post simplex vo-
tum. Hic pirrhū patriarchā cōstantinopolitanū et sergiū ac alios hereticos exi-
lio damnauit. Conuersus deinde ab hoc certamine pontifex ad ornanda sc̄orū
corpa primi et feliciani martyris reliquias ex arenario vie nomentane ablatas
in urbem deferens in basilica stephani prothomartyris in celio monte collocat
multis ornamentis. Idem q̄ basilicā edificat via flāminea non longe a ponte
miluio et statim dedicat. duo postremo oratoria cōstruxit. Huius ita constanter et
sancte peractis moris pontificatus sui anno sexto. mense q̄nto. die. xviij. sepeli-
turg in basilica petri. pridie ydus maij. Ep̄atus aut diebus duobus et quinq̄-
ginta tum vacat.

Martinus primus papa. p̄ia tudertinus. p̄e fabrizio in theodori locū suf-
fectus. legatos statim cōstantinopolim misit q̄ Paulum adhortaret vt
omissis erroribus suis aliquā veritatis callē ingrederet: at monitis pontificis
obtemperare noluit. ideo eū dignitate priuauit ob qd̄ constantius impator indigna-
tus. Olimpiū cubiculariū suū ytalie exarchum creauit mandās ei vt Martinū
captum ad se mitteret. hac discordia freti sarraceni alexandria cū ingenti classe
soluentes Rhodū puenere captaq; vrbe colossū. fama celeberrimū demoli-
ti sunt. Ex cuius ere noningētos camelos onustos ferūt. Constantius v̄o tot ca-
lamitatibus nihilo melior factus theodorū caliopam cū his mandatis iterū in
ytaliam mittit. vt primo quoq; tempe martinū pontificem ad se vinctum mitte-
ret. Is a romanis perbenigne exceptus cum salutandi causa pontificem simu-
laret. homini catenas inijcit. Eūq; cōstantinopolim mittit. Unde postea in
cheronesum ponti exilij causa deportatur. vbi quondā beatus clemens roma-
nus p̄sulexulauerat. Martinus autem multis calamitatibus circūuentus. ac
inopia rerum omniū p̄suls. tandem in exilio moritur pontificatus sui āno. vj.
mense vno. diebus. vj. et. xx. multis virtutū signis vsq; in hodiernū diem re-
fulgens. Et ex hoc inter sanctos martyres relatus ē. Cui⁹ festū decima die mē-
sis nouembris celebratur. Sedes autem rome. xiiij. mensibus tū vacat. quia
nil certi de sanctissimi viri morte habebatur.

Anno mundi. 5845. Anno xpi. 644.

Eugenius primus papa natione romanus. patre Ruffiano e celio mon-
te. Martino in pontificatu successit. Eo ferme tempore quo petrus in lo-
cū pauli heretici cōstantinopolim sufficit. Hic enī et si melius aliquatū de re-
ligione sensit q̄ paulus. non tñ vsq; adeo fidei normā tenuit. quā sancta roma-
na ecclesiā p̄dicat. Pontifex aut Eugenius statuit vt quilibet ep̄s carceres ha-
beret ad delinquentiū penitencias clericorū. voluit vt iuxta ecclesias sacerdotus
domicilia cōstruerentur. Mandauit quoq; monachis ne quauis ex causa siue
sui superioris licentia claustrū exirent: fūdant viri mure pietatis. religionis man-
suetudinis comitatus munificentie. pontificatus sui anno secūdo. mense nono
moritur. ac in basilica petri sepelitur. quarto nonas Junij. vacat tum sedes mē-
sis. j. dies. 28.

Italianus papa. patria Signinus ex oppido volscorū. p̄e anastasio pō-
tificatū iniit. Vir quidē optimus et diuini cultus cupidus atq; assiduus
Quāobrem regulam ecclesiasticam composuit. et cantum ordinauit. adhibitis
consonantiā (vt quidam volunt) organis theodorū archiep̄um et hadrianū ab-
batem viros doctissimos atq; optimos in britanniā mittit. quā angliā vo-
cant. quo eos in fide cōtinerent. Tandem bene ex sentētia quantum in eo fuit
gubernata ecclesia. anno. xiiij. pontificatus sui mense. vj. moritur. ac sepelitur i
basilica petri. vi. kal. februarij. vacat tum ep̄atus mē. 4. diebus. 15.

Adeodatus papa. patria romanus. patre iouiniano ex monacho ponti-
fex creatur. Vir religione et om̄i comitate p̄ditus. in delinquentes de-
mens in pauperes beneficis. in hospites benignus. erga calamitosos miseri-
coris. ecclesiam beati petri via portuensi iuxta pontem meruli tū instaurauit ac
dedicauit. Auxit et monasterium sancti herasmi in celio monte edificijs et fun-
dis. vbi ip̄e monasticā vitam duxerat. Et ad abolenda prodigia que sepe nūe-
ro tempore suo apparuerant. Supplicationes frequentes habuit. Demum v̄o
pontificatus sui anno quarto. mensibus duobus. diebus quinq;. vir sanctissi-
mus moritur. collacrimatibus omnibus. ad basilicam petri sepelitur. sexto ka-
lendas Julij. vacat tum sedes menses quatuor dies. xx.

Linea summorū pōficū
Theodorus

Martinus primus

Eugenius primus

Italianus

Adeodatus

Constantinus tercius in locū demortui heradii p̄is primo sufficit. Cuz
Oem cosdroas rex p̄saz victorijs insolestens vt premissum ē paci vt p̄senti
ret nullis p̄cibus p̄mque pollicitationib⁹ adduci potuit. Quāobrem impator
eracius expeditōem in barbaros destinavit. p̄mūq; oim cōstātinopolis defen
sioni p̄specturus. Cōstātinū filiū cesarē declaratū regni cōsortē accepit Ser
gio venerabili p̄iarcha z bonoso p̄icio spectate virtutis viro illi in admini
strationis socios attributis. Inde post obitū eracii iste cōstātin⁹ q̄ p̄e absente
cōstātinopolim gubernabat illi suffectus ē. Qui q̄rto assumpti imp̄ij mense
veneno extinctus ē a martina nouerca z eracleane fratre. quos pyrribus patri
archa cōstātinopolitanus ad id flagitium instigarat.

Heraction. mortuo fratre impiū occupat eo potissimū tpe q̄ cyrus sergi⁹
z pyrribus acephaloz heresim instaurātes. vnā opationē in xp̄o hūani
tatis. s. z diuinitatis. vnāq; volūtatem p̄dicabant. Ex hīs aut pyrribus q̄ ob
heresim in affricā relegatus fuit. quā primū de heradii morte certior ē factus.
Ex affrica romā venit. puolutusq; ad theodori pontificis pedes poposcit ve
niā errati. qd apud cōstātinopolim p̄petrauerat. Exinde oblatā a pontifice et
clero romano recte fidei z religionis xp̄iane formulā reuerēter accipiens in pa
triā est reuersus. Ubi postq; flagitiū illud martine z heracleoni suauit. p̄r⁹ vi
tam amisit. q̄ tanto q̄ritū scelere p̄iarchatum potuerit obtinere. Cū igit post
mortē cōstātini heracleon imperiū tenuit et turpiter z iniq̄sime rem publicā
administaret senatus populūq; cōstātinopolitanus in martinā eracleonem
q̄ insurgēs lingua illā. hunc naso mutilatos relegauit. quo in furore retract⁹
de fuga pyrribus a populo est occisus.

Constans Constantinopolitanus impator. q̄ fuit filius constantini dolo
necati. post heractionem p̄dictū illico in impatores assumptus. Et in de
mortui pyrri locū paulus p̄iarcha a senatu z pp̄lo est suffectus. q̄ a theodo
ro pontifice romano vt rectā fidei normā acciperet p̄ lras requisitus. obstina
te rēnuit obedire. quē theodorus pontifex romanus dignitate priuauit. quia
orthodoxe fidei normā z rōem suscipere recusabat. adiūuātē ei stulticiā cōstā
cio in eandē heresim stolidē nimū. plapso. vñ z martinū papā in cersonā pō
ti ciuitatē. apud quā alter romanus pontifex. b. clemens longe añ exulauit in
exiliū misit. inde cōstātinus expeditionē in ytalīā parauit nō q̄dem vt iuxta fa
mam tūc a se accurate disseminatā longobardos ytalīa eijceret. s. vt urbem ro
mā z subiectas illi puincias diuitijs z ornāmētis spoliaret. Cūti romam via
appia cōstātinio vitalian⁹ pontifex maxim⁹ clero z pp̄lo multitudine sociatus
sexto ab vrbe miliario obuiavit. introductusq; impator bti Petri p̄mo z post
alias vr̄bis eccias accuratissime inuisit. Et postq; p̄mis qnq; aduētus sui die
bus basilicas z publica rome loca pambulauerat: direptioni operā impendit.
Item q̄cunq; vidisset ex ere aut marmore ad ornatum posita. p̄ singulos dies
aut loco abstracta. aut vi discerpta nauibus imponi curauit. vt plus ip̄e orna
mētoz septē in diebus vr̄bi rome detraxerit. quā barbari antea in ducentis et
qn̄quaginta octo annis p̄ quos impiū inclinauerat. vñ in p̄dam abstulerāt vel

Conciliū Rome tpe martini pape

confregerāt inde neapolim redijt z postea in sici
liam nauigauit. Beledit vñ syraculis vbi misel
sus q̄dam armen⁹ ordines in orientali ei⁹ exer
citu ducens illū in balneo interfecit. anno imp̄ij
sui vigesimo octauo. In eiusq; locum mesentius
Cui⁹ fraude necatus cōstātinū putant impator
a militibus creatur.

Synodū rome martin⁹ p̄tifer cētū z q̄nqua
ginta ep̄oz hūit ob paulū p̄iarchā cōstāti
nopolitanus. e⁹ apocrisarij q̄s ad paulū miserat.
z illū vt resipisceret vr̄geret. cōstācij iussu i diuer
sas isulas relegati fuerūt. qd cū audisset martin⁹ i
eo synodo rome p̄gregata p̄mo p̄denatōem cyri
alexadrini z sergij ac pyrri cōstātinopolitanorū
p̄iarchaz inouauit. deinde paulū p̄ntē p̄iarchā
dānauit z p̄iarchatu cēsuit ammouendū. Intē
rea vñ dū h̄ agerēt pax ytalie q̄ iter rōnos z lō
gobardos ānis. xxx. durauerat turbari iā cepta
ē. longobardis oīa ad suā vtilitatē trahētibus.
Cōtra vñ recusantib⁹ romanis q̄ p̄ter ius fasq;
mandarētur. maxime vñ cū rotharis arriana la
be inquinatus. nullā ferme ciuitatē haberet. cū
non arrianū z catholicū ep̄m p̄epolyisset.

Linea Impera torum

Constantinus tercius

Heraction

Constans

Yodocus

Yodocus Aurea

Yodocus Oswaldus

Leodegarius eps

Yodocus beatus sanctus, p hoc tempus virtuti
bus clarus, qui cu esset Britonū regis filius, spae
to regno z mundislibus pompis in beremus secessit.
vbi cu aliquādiu sanctissime vixisset. Tandem in pago
pontico multis miraculis clarus in dño deuit. Sunt
q scribūt eo tpe z vincentiū beluacensem epm z medu
ardū archiepū Remensem scitāte z doctrina in precio
fuisse. hīs addūt z reginalpbā gallā matronā genere
z scitāte insignē. z renaldū traiectensem epūm vita z
miraculis clarum.

Egiltrudis regia anglie circa illa tpa claruit. que
trib⁹ nupta viris vgo pmanit, cui⁹ mortue cor
bus post. xi. sepulture sue ānos incorruptū ē inuentū.

Aurea virgo scitissima ipi⁹ eligū pontificis discipu
la. p ipm tpus apud parisiōs disciplina sanctita
te z pcpua patientia clarissima, plurimū floruit. Cui⁹
sanctitate z prudentia pnotus eligius ipsaz trecentis
virginibus prefecit. fuit autem genere nobilis.

Forseus qz hibernie regi fili⁹ p id tps cu duobus
germanis pteptis regni sui pompis monachalē
habitu suscepit. z in magno pōio euaserūt. Is mo
nasteriū in loco quē vocāt latiniaci pstruxit. Nec mltō
post ordinat⁹ frīb⁹. migrit ad dñm. post qñor autes
ānos ab eligio z ausberto epis imaculatū corpus sine
vlla putredine trāssert. bui⁹ natale celebrat. 4. nonas
marci.

Oswaldus rex nordmānoy anno pmo heractio
nis impatoris a penda mercioy rege perimitur
Is qñor ydeomatū gentes. videlz pictauos. scotos.
britones. z anglos i suā sbeictōem accepit. h⁹ dextera
multaz elemosinaz largitrix bodie qz cu brachio z cu
te z nervis incorrupta iacet. toto reliquo corpe in cine
res dissoluto. que a frē Oswino apud urbem bembā
burch cōposita in scrinio pro miraculo monstratur.

Egiltrudis sancta niuigellensis anno constantis
xx. obiit. Dec fuit filia ytte relicta pipini q istin
ctu scī amandi monasteriū niuigellense fundauit. Cui
filiā suā Berdrudā vginem deo dignā pfecit. q die sui
obitus appuit cuidā abbatisse treuerēsi noie modeste
sibi familiaritate cōiuncta. suā felicē trāsmigrationem
ostentās. pluribus inde miraculis claruit.

Leodegarius epus tpius Cōstantini impatoris
ebzonū pessimū virū Theodoricus rex in grām
recepit. q leodegariū varijs tormentis afflixit post fa
mē z carceris squalorem. post oculoꝝ euulsiones. post
plantaz cōcisionē. post lingue z labioꝝ excisionē. con
summauit tandē martyriū p capiti abscisionē. fuit hic
a nobilissimis parentib⁹ regi clotario cōmēdatus. Et
a didone auūculo suo pictauēsi epō eruditus. inde ob
puidentiā z p silū cū in regio palacio moraret. tantā
icōm deū de pietate sollicitudinē habuit vt eduensī ecclesie mereret in pontificem
pmoueri. Is post obitum suū multis miraculis in restituēda sanitate claruit.

Vigilius quoqz circa idem tempus genere nobilis z sanctitate preclarus in Antisiodoren. epatu sedit
annis. xxvj. vbi extra urbē ecciam beate marie cū monasterio cōstruxit. Et hospitale qd dom⁹ dei ap
pellatur. Hic ppter sanctitatem suā inimicis iusticie odiosus. a warachono senescallo regis francie in sco
tia silua occisus est. Qui waracho successit in eodem principatu ebzonio qui sanctum Leodegariū occidi
fecerat. Et ipse ebzonius in morte visus est a demonibus in infernū deportari. Cum autem vigilius ad p
priā veberetur urbē per ciuitatem senonicā vincti ruptis catenis libere de carcere exierunt. Carbenas ad
prescriptam ecclesiam suam deferebant.

Egiltrudis regina

Forseus

Berdrudis

Vigilius epus

Cesarea regina p[er]fata

Cesarea p[er]fata regina. Circa hec t[em]p[or]e de p[er]fide exiens nesciente marito cū pau-
cis suis fidelibus. priuato habitu. p[ro]pter xpiane fidei amorē. p[er]stantinopo-
lim venit. anno sexcētesimotercio ac. lxx. Que qdē ab impatore honorifice su-
scepta. post aliquot dies nō multo post: characterē baptismi vt desiderabat susce-
pit. et ab augusta de sacro fonte leuata. hoc vbi intellexisset p[er]fata rex. legatos sta-
tim p[er]stantinopolim mittit. q[uod] vxorē ab impatore repetant. Rndit impator in ar-
bitrio regine esse standi v[el] discedēdi. p[er]inde eā sciscitetur. Interrogata regina re-
spondet. Nūq[ue] rediturā in p[er]tiam. nisi rex xpiani nomē susciperet. Qui statim re-
cognita cū. xl. milibus hoīm cōstantinopolim pacato agmine veniēs pbenigne
ab impatore suscepta. vna cū militib[us] suis baptizatus. et ab Augusto de fonte le-
uatus. catholica fide p[er]firmatus ē. accepta sua coniuge letus et gaudens multis
ab augusto honoratus munerib[us]. in regnū reuertit.

Rotharis

Rotharis longobardoz rex post arialdū regē. regnavit annis. xvi. Is li-
cet multis p[er]ditus v[er]tutibus. Ariana tñ labe inq[ui]natus oēs longobardos
in eandē p[er]cipitantē traxit. vt in ciuitatib[us] s[er]uicis duos hēbat ep[iscop]os vñū catholi-
cū alter arrianū. In re militari p[er]stans fuit. vt eturriā et liguriā cum locis mariti-
mis vsq[ue] massiliā in suā redegit p[er]tatem. Tanti insup[er] fuit ingenij. vt leges q[ue] sola
memoria in vsu habebat. in serie q[ua]ndā redegerit. et lib[er]ū edictū appellari mada-
uerit. prius em[en] lōgobardi sine lege fuerūt. Erat aut[em] ip[s]o in eodē codice referēte
ann[us] septuagesimusprim[us] quo longobardi ytaliz intrauerāt. vt in p[ro]logo lib[er]i
pat[is]. Huic cū aliqui theodorius exarchus bellū indixisset. apud Scultemiā mu-
tine vrbis annē acriter pugnati ē. vt exarchus septē milia amiserit. Tandē ro-
tharis sine filijs defunctus est.

Rodoaldus filius successit q[ui] regnavit ānis. v. hic theodalinde regine filiā duxit vxorē. qui tamē libi-
dinebus immerfus in adulterio mulieris deprehensus a viro occisus est.

Ariperr[us] deinde rex regnavit ānis. 9. Is apud papiā oraculū pulcherrimū in honorē saluatoris condi-
dit. moriens duos reliquit filios p[er]theritē et gundibertū reliquit successores. quoz t[em]p[or]ibus longobar-
di pacē cū romanis rauēnatibusq[ue] vbiq[ue] suauerūt. Sed varijs ip[s]i inter se moribus agitati sunt. grimoal-
dus namq[ue] beneuētanus longobardoz dux ip[s]os fratres discordes esse intelligens. magnas ducens copi-
as papiā venit. qua ex vrbe cū p[er]theritem puerū regē fugasset. gundibertū frēm expulit mediolanū. Eas
discordias exploratas h[ic]s clodoueus rex francoz. copias in ytaliz misit. q[ui] cū in transpadana regione ma-
gnā fecissent p[re]dā. a grimoaldo ytaliz sunt expulse. Sunt tñ qui scribant gallos hac rōne deceptos esse.
longobardi em[en] simulata fuga. castra rex om[n]i copia ac vini potissimū plena relinquentes haud longe in i-
sidijs constiterāt. galli v[er]o castra ingredientēs rati veram esse hostiū fugam. In oēm voluptatem effundū-
tur. epulis et vino replent[ur]. quare supuenientibus hostibus cum somno etiam grauati passim veluti peco-
ra ab hostibus ceduntur.

Sarraceniq[ue] p[er] id t[em]p[or]e intantū hauserāt opes. vt post subactas et quiete possessas. q[ue] romanor[um] fuerant.
prouincias asie. europam inuadere presumerēt nauigio itaq[ue] ingenti ab alexandria soluentes rhodus
insulam romani imperij puenērūt. eaq[ue] capta colossū fama celeberrimū a quo ciuitas insule primaria no-
men habuit. demoliti sunt. Ex cui[us] ere nongentos camelos fuisse oneratos inuenimus. rhodo vasta sarraceni.
egru delati pelagus multas ex cicladibus affluerunt.

Grimoaldus

Grimoaldus decimus longobardoz rex. regnavit annis. 9. Is abente
sus cesis om[n]ibus diripuit. ac solo equauit. fuisse in hoc rege m[er]ite p[re]clare cor-
poris et anime dotes. tantū em[en] prudentia et cōsilio valuit. nō solū in rebus exter-
nis veruētā in domesticis vt qdam capitula ac qdam vnlia rotharis regis edi-
cto addiderit. q[ui] postea legis formā accepere. fuit p[er]terea mediocris stature cor-
pore validus. capite caluo. p[er]missa barba. nec animo minus in rebus agendis
q[ui] corpe. p[er]mptus. post fletu botomiā factā in brachio dū arcu colūbam sagittas-
set erupto denuo sine intermissione sanguine diem obiit. sepultus ē aut[em] papiē i
basilica beati ambrosij quā ip[s]e sua impensa edificauerat. pertaris aut[em] arriperti
regis filius in ytaliz rediens tercio mense post grimoaldi mortē regno paterno sine cotentione potitus ē.

Onstatio ipatore sblato cū oēs passim dilaberēt. supuenientib[us] cū mag[is] Bagobert[us] rex francoz
da alexandriam redeuntes vrbis quoq[ue] rome ea ornamēta secū detulere q[ue] con-
stantius aduexerat.

Dagobertus francoz rex

Dagobertus francoz rex eodē ferme t[em]p[or]e vir astuti ingenij. nec consilio mi-
nus q[ui] manu promptus moritur. Cuius animā e manibus demonū libe-
ratā ferūt Dyonisi[us] ac d[omi]nic[us] martyris ac etiā martini cōfessoris auxilio. q[ui]s
semp[er] dū vixit vt patronos coluit et templis honoratiores reddidit. Hic autem
oib[us] bonis insignit[us]. regnavit ānis. 34. Uex ab anglis insensu ppetuā cū eis
suscepit inimiciā. hic intercessiōe herachij oēs iudeos i suo reg[is] baptizare fecit.

Erfordia vrbis. Thuringie caput

Berta etas mudi

Erfordia magna ac memorabilis vrbis. p[ro]vincie thuringie caput. a p[re]s[er]tis erp[er]essurt appellata. m[un]di
tem[por]e habet excelsum. qui n[un]c sancti petri vocatur. cum a temporibus Theodosij imp[er]atoris sub ar-
chadio et honorio inclinatio imp[er]ij originem habuit. Franci romanor[um] p[re]sides. a rheno ytaliam versus
abiecerunt. Et se regi p[ro]prio subiecerunt. Quibus intellectis thuringi ab altera parte rhemi orientem versus
Ex consilio regis francor[um] merwigu[m] eius cognatum in regem elegerunt. Is arcem co[n]struxit in eo monte. et
castru[m] p[ro]pe Erfordiam vbi nunc ecclesia sancti Dionisij extat. q[uo]d vulgares Herwilsburg nominant. Post
eius obitum hassinus in thuringia regnum suscepit. Cui[us] vxorem postea hildericus rex francie duxit i[n] co[n]-
iugem. Per ea tem[por]a in loco vbi n[un]c basilica diui andree frequetatur. villa Schildinorde extabat. in bru-
leto quoq[ue] p[ro]pe flumi[n]e Sera (qui n[un]c ciuitatem illabitur. et mediam ferme p[er]fluit. Cuius comoditate to-
ta ciuitas purgatur. et plurimu[m] decoratur) Molitor sagax sua diuerticula habebat. cui nom[en] Erpff fuerat
apud eius molendinu[m] transitus sine passagiu[m] olim extitit. at cum temporibus clodouei regis francor[um] ad
annu[m] salutis trigesimu[m] octauu[m] et quadringetesimu[m] Erfordia ortum habuit. a molitore dicto atq[ue] transitu
Erp[er]essurt denominata fuit. Regnante postea apud francos tagoberto inclito rege. Is post castru[m] in mo[n]-
te desolatum monasteriu[m] celeberrimu[m] sancto petro dicatum ordinis diui benedicti co[n]struxit. Inde mons
sancti petri appellatus fuit. Ecclesiam quoq[ue] sancti Gangolfi dotauit. Bonifacius postea archiep[iscop]us mai-
guntinus sub pipino francor[um] rege. cum thuringiam ad fidem co[n]uertisset ecclesiam gloriose semp[er] virgi-
nis Marie edificauit. ac ibi episcopatu[m] ordinauit. qui illico maguntine sedi cessit. Illius vrbis ager
optimus est et herba fullonu[m] que sandix ac saponaria dicitur pro tingendis pannis feracissimus. Per cui[us]
arua gera flumi[n]is et alia flumina p[er]fluit. regionem vbertim irrigantes. p[ro]pter quod et pecor[um] pascuis ha-
bundat. Post annu[m] deinde sexagesimu[m] sextu[m] supra millesimu[m] muro circudata ac turribus munita fuit. Et
cui[us] edibus ac monasterio[rum] ac ecclesiay[um] ornamentis mirifice creuit. thuringoru[m]q[ue] celeberrima sedes fuit
eo q[uo]d totius regionis ferme media sit. et bladis alijsq[ue] necessarijs copiosissima habeatur. Et cum hec regio
fuit. p[re]cipue temporibus heinrici tercij imp[er]atoris. Is cum a seuerissimo suo p[re]ceptore archiep[iscop]o
Colanien[si] liber euasisset. In om[n]ia genera flagitio[rum] ruptis t[ra]n[si]e frenis p[re]cipitem se dedit. Montes o[mn]es
Ecclesia virginis Marie Sanctus Severus

colliculosq; saxonie et thuringie castellis munitissimis extruxit. p[re]sidiumq; imposuit. quibus cum victui ne-
cessaria minus sufficerent p[ro]misit. ut ex p[ri]mis villis et agris hostili more predas agerent. et ad ip[s]a castel-
la munienda circūquaq; manentes coegerent. **U**ex ne manifesta tyrannide notaret si p[ro]tra innocentes atq;
in regnū p[ro]p[ri]ū grassaretur. ut impietate suā q[ui]dam religionis specie palliaret archiep[iscopu]m maguntinū modis
omnibus instigavit. ut decimationes thuringie sicuti ante pluries instituerat exigeret pollicens se ei in exi-
gendo summa ope affuturū. Et dicto obtemperare nolentes regia maiestate coactur. Ea tamē pactione ut
ip[s]arū decimarū p[ro]tem sibi. q[ui] et regie magnificentie et tanto labori suo digna forent tribueret. Ita ep[iscopu]s vanissi-
ma spe animat[us]. Synodū indixit in erphesfurt. vj. idus marcij. statuto die aderat rex. archiep[iscopu]s et herma-
nus babenbergensis ep[iscopu]s et alij q[ui] ad discutiendam causam fuerint euocati. Thuringorū spes et fiducia po-
tissimū in abbate fuldensi et herveldensi nitebatur. Cū h[uius] eccl[esi]as decimales plurimas et p[ro]dia in thuringia
haberēt. q[ui] publica discussione interpellati p[ro] decimarū redditione p[ri]mo p[ro] deū archiep[iscopu]m rogabant. ut anti-
q[ui]tus tradita monasterijs legitima incōmussa manere sineret. q[ui] et sedes ap[osto]lica et veteribus et recētibus scri-
ptis crebro firmasset. Et p[re]decessores archiep[iscopu]m sui nūq[ui]d infringere tēptassent. Id atroci responso archiep[iscopu]s re-
p[re]sentat[us] p[re]decessores suos rudibus in fide auditoribus. lac potū dedisse nō escam. q[ui] nūc rescare vellet. et p[re]f[er]re
cui solidū cibū ministrare. Tan p[ro]m[issi] thuringi improbata synodo sedem apostolicam appellarūt s[ed] rex capi-
tali sententia prohibuit. Postea exortū fuit bellū saxonici. Nulla deinceps exactio facta est decimarū. Sau-
dentibus Thuringis q[uo]d occasionem inuenissent. ut traditas sibi a p[re]iuris leges manu militari tuerentur.
Et dolente rege quod dū decimis immoderatus inhiaret pene regnū cum vita amisisset. In hac vrbe mul-
ta sanctorū corpa p[er] illustrissimos delata sunt. videls[et] Adolarij Eobani Severi ep[iscopu]m. et vincentie quibus et
aras et basilicas edificauerant amplissimas. In ea quoq[ue] anno domini. 1392. Gymnasiū celeberrimū ortū
habuit. Ubi sunt edes amplissime studentū et legentū. Ex quo iurisperiti theologi ornatissimi. philoso-
phi ac medici excellentissimi p[er]dierūt. Perpeffa tandem fuit hec famosa vrbs vastationes ac direptiones
et incendia varia. Neq[ue] aliqua insignis vrbs apud germanos memoratur. q[ui] p[er] fatalem ac aduenticiū ignē
et incensum exusta sit. Ultimo incendio magna ex parte concrematur. In festo em[er] gualij Anno. m. ccc. lxxij.
hec p[re]clara vrbs in basilicis gloriose virginis marie et Severi in p[ro]te mercatorū. foroq[ue] raparū et an[im] gra-
dus in edibus laicorū ac canonicorū damnu[m] sensit. ut pene tertia vrbs pars incendio perijt.

7 Adons Sancti Petri Mons Sancti Petri

Sexta etas mūdi

Donus papa. p̄ia romanus. p̄ie mauricio. eo tpe pontificatū inijt q̄ Bri-
mondus longobardoz rex morit̄. quo q̄dem anno maximi imbres fue-
re et multi fulminibus afflati iteriere. et frumēta in agris emarcuere. Un̄ ob hoc
pontificatū in maximis turbibus suscepit. fuit aut̄ sanctitate vite et doctrina
valens. vt cleruz diuersis ordinibus disunxit. et honoribus auxit. Monachos
vero quosdā syros cū nestorianis sentientes in monasterio boeciano dep̄ben-
sos et castigatos in varia monasteria diuisit. p̄terea rauēnatem ecciam a roma-
na tam pridem segregatā et ob eam rem aliocephalim appellatā sedi apostoli-
ce obtpantem reddiderit. Hic insup̄ honori et cultui diuino p̄sulens vestibulus
sancti petri (quod paradisum vocant) quadripartitū marmorib⁹ strauit. Instauit
p̄terea. et restitutas dedicauit ecciam apostoloruz via hostiensis. Et ecciam
beate euphemie via appia sitam. At donus pontificatus sui anno. v. mēse. v.
die. x. morit̄ ac sepelitur ad basilicam petri apostoli tercio ydus aprilis. Cui⁹
in morte episcopat⁹ vacat mensibus duobus. dies sedecim.

Anno mūdi. 5863. Anno xp̄i. 664.

Agatho primus papa natione siculus. p̄ie romano ex monacho pontifex
creaf. Vir certe tante sanctitatis vt leprosum obuiū factū osculo suo sta-
tim liberauerit. Tante p̄terea mansuetudinis et humanitatis fuit. vt neminem
ab se vnq̄ tristē dimiserit. Nactus itaq̄ impatorem moribus suis hau d qua-
q̄ dissimilē. monochelitarū causa cōcilium apud cōstantinopolim habere consti-
tuit. Expectauit itaq̄ donec constantinus a bello in p̄iam rediret q̄ sarracenos
a se victos imperio romano vectigales reddidit. Inde legatos statim constan-
tinopolim mittit Joannē portuensē ep̄m et Joannē romane eccie dyaconē.
Hos p̄ benigne susceptos mira caritate p̄stantinus adhortatus ē. vt omīssis ca-
uillationibus et sophisticis altercationibus. ex equo et bono omī controuersia
sublata duas eccias vnā tandem facerent. agatho vero cur⁹ tpe post solis et lune
eclipsim peste ac grauissima quidem laboratum est. pontificatus sui anno secū-
do. mēse sexto. die quindodecimo moritur. ac sepelit̄ ad sanctum petrū quar-
to ydus Ianuarij. Cui⁹ morte annū vnū. menses. v. sedes tum vacat.

Leo eius nomis secūsus papa. natione siculus. p̄ie paulo vir doctissimus
fuit. latine ac grece vt eius scripta indicāt. P̄terea vo adeo musice p̄i-
et habitus. vt psalmodiā cōposuerit. hymnosq̄ ad meliorē cōcentum redege-
rit. Idem quoq̄ instituit vt in celebratione pax populo daretur. Sextā vo sy-
nodum ita suscepit vt eosdē anathematisauerit quos sancta synodus p̄sente cō-
stantino damnauerat. Concessitq̄ necessitate urgente omni die baptizari debe-
re. Instituit p̄terea ne ad archiep̄atum assumptus pro vsu pallij aliorū offi-
ciorū quicq̄ eccie p̄solueret. qd̄ vtinā hodie obſuaret. Cū ex hac largitione q̄ti-
die mala oriantur. At leo in quo p̄ter doctrinā et eloquētiā singularis religio.
mira pietas et clementia fuit. pontificatus sui mēse decimo moritur. sepelitur-
q̄ collacrimantibus omībus tanq̄ publico parente orbat̄ ad basilicam petri.
quarto kal. Julij. post eius mortem mensibus. xj. diebus. 21. ep̄atus vacat.

Anno mūdi. 5883. Anno xp̄i. 684.

Benedictus iunior siue secūsus papa. patria romanus. patre Joanne. ab
inuentetate xp̄o militans. diuine scripture ita operā dedit. vt doctrina et
exercitatione in rebus diuinis tum singularis haberetur. Ob eius humanita-
tem pietatem gratiam in omnes maxime vero erga pauperes. Quibus virtu-
tibus hominū corda ita sibi deuinxit. vt tū vnus haberetur. qui oīm suffragiis
in locum demortui leonis merito subrogaretur. Ad hunc constantinus impera-
tor hominis sanctitate p̄motus. sanctionē misit. vt deinceps quē clerus pobulus
exercitusq̄ romanus in pontificem delegisset. eundē statim vex xp̄i vicariū esse
omnes crederent. balicas plures restituit maxime laurentij in luciam ac b̄ri Cla-
lentini. Moritur autem pontificatus sui mēse decimo. die duodecimo. sepeli-
turq̄ apud beatū petrū ydibus Maij. qui vt omnibus vita carus fuit. ita post
mortem ab omībus vt sanctus. et bene de humano genere meritis celebratur.
Eius in morte sedes vacat mensibus duobus. diebus quindecim.

Joannes quintus papa natione syrus. patria anthiocenus. patre Cyriaco
pontifex creatur. eo ferme tempore. quo impator cōstantinus moritur. vir
singularis religionis et mansuetudinis atq̄ doctrine oīm consensu pontifex cre-
atus in ecclesia saluatoris que constantiniana appellatur ad lateranū. ea ratioe
qua leo secūsus cōsecratur a tribus episcopis hostiensis portuensis et veliterno.
Quē quidem morem posterū deinceps tenere. Benicq̄ valitudinarius cum li-
bellum de pallij dignitate composuisset. pontificatus sui anno primo moritur.
Sepeliturq̄ ad. s. petrum. iij. nonas augusti. Eius in morte sedes vacat men-
sibus duobus. diebus. xviij.

Linea summorū pōtificū
Bonus

Agatho

Leo secundus

Benedictus secundus

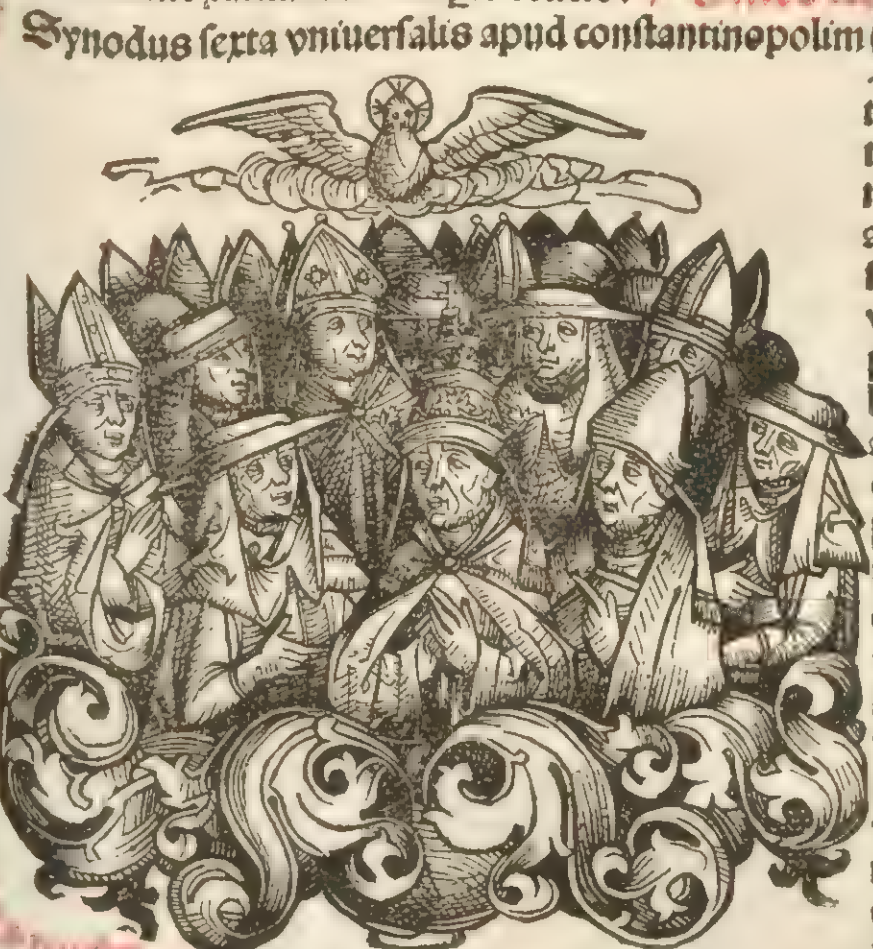
Joannes quintus

Constantinus constantij augusti filius extincto vt premiffus ē apud fyci-
liā pftante augufto. punitoq; q; ei succederat mēfentio fūe miffello tyrā-
no. romanoz regnū fufcepit regendū. Romanifq; principatus ē annis decem
7 feptem. Is aut cōftantin⁹ q; prius fuit a pftancio genitore in confortē impe-
rij affumptus. illo interfecto vt oñdimus territus est. 7 oia vbiq; adeo trepi-
de adminiftrauit. vt fi aliqua fuiffet vis illata. vifus fit imperiū facillime amif-
furus. Vir poftea catholicis modēfufq; ac omni bonitate integerrimus. qui
fufcepto imperio heraclū atq; tyberij fies fuos in imperij confortiū accepit.
Licet fint q; fcribāt eofdē fies pueros ne ad imperiū aspirarent naribus muti-
laffe. Inde mox ecclefias collapsas. q; sub heractio ab hereticis dirute fuerant
inftaurauit. atq; alias denuo edificauit. Et cū effet armoz vir strenuus farra-
cenos romano impio infeniffimos bello deuicit. ac vectigalia reddidit. Dec-
mo em impij eius anno p farracenos celebri victoria cōftantinū potiū inue-
nimus. vt ea afflicti clade farraceni tributū impio pendere pmiſerāt. Accidit
q; oportuno in tpe. paz illa. q; bulgari poft paz traciā inuaferūt. Congreffo
q; illis pannoniā inter 7 mēfiā fupiorē pftantinus infignē accepit cladem. cūq; potius lugeret quā pedem
referret. paci ab illis oblate cupientiffimus acq;euit. Satis nāq; bulgaris feraciffimi agri. puincias danu-
bio cōtinētes romani pncipis auctoritate pacta fecū federa habitare. inde pftatinopolim redijt. Et vt gre-
cos romane eccie vniret sextā fynodū agathonis pape rogatu cōgregauit. Veniq; cū eff; bonis opib; ple-
n⁹ moris filio iuftiniano i impio relicto. *7 Smedus fua vntefalia*

Linea imperatorum

Constantinus quartus

Cometa

q; tū aderāt. vix esse 7 scdm illū sacrificadi
morē. Et q; aliter sentiūt a recto 7 honesto
discedere. Nec ē aut sexta fynodus. q; Cy-
rilli. Athanasij. Basilij. Gregorij. Dyo-
nisi. Hilarij. Ambrosij. Augustini. Hier-
onimi. fua conclusum ē. duas naturas 7
opatōes in xpo eē. Explosaq; illoz ptna-
tia q; vnica eē in dño volūtate dicerent. vñ
monochelithe vocati sunt. Ea reintēgta fi-
dei leticia agatho 7 romani paucos men-
ses sunt gauifi. q; pesti tūc qnta raro alias
p tres mēses romani populata est. 7 ipse
agatho est defunctus.

Stella crinita quā greci Cometē vocāt
indicabat pfecto tot clades q; trib; cō-
tinuis mēfib; appuit. Et pluuiē magne ac frequētia tonitrua qualia
nūq; ātea fuere. vife sunt elemēta i vrbe rome 7 ytalie excidiū diuasse. Māq; tāti tāq; ptnuati ibres toni-
truis fulgorib; imixti fuerūt. vt maximā armētoz passim morientū iacturā ppli sint ppeffi. q; quā plūmos
viros ea tēpestate fulmib; afflatos iterisse iuenim⁹ 7 maturescētia pluuiarū initio i cāpis frumta emarcuisse
vt solatio fuerint populis legumina. quoz fetus primi grana in terrā vēto imbreue discussa cum herbidū
tespitem pullulassent ad maturitatem denuo peruenērunt in fitalpina potiffimum.

Pest solis quoq; ac lune eclipsim peste grauiffima laboratū est que papiā depopulata ē vt ciues iuga
montū petetent 7 in vrbe fructea ac herbe nascerentur.

Eclipsis solis 7 lune

Eclipsis solis et lune

Berta etas mūdi

Conon papa. Tracia oriundus. in sicilia educat⁹. Inde romane eccie mi-
litans ex p̄bitero pōntifex creaf. Vir siq̄dem bonus ⁊ tanto p̄ncipatu di-
gnus. Mā dū romam petrū archiep̄m exercitus v̄o theodorū p̄biterū Joā-
nis demortui locū sufficere conaretur. Tandē post longā altercationē in banc
sententiā venire om̄es: nutu diuino impulsī. vt cononē eligerent. Erat em̄ mo-
ribus. litteratura pietate religione dignitatis specie insignis. quē nōnulli an-
gelicū ob v̄enerandā caniciē ⁊ dignitatē forme appellarunt. animi simplici⁹ ⁊
integri. modestie ⁊ iusticie singulari. p̄stantie et prudentie plusq̄ humane sem-
per ē habitus. Hāc obrem ē vestigio om̄es ad quos p̄tinebat enī cōfirmarunt.
cū maxima acclamatione laudū suarū. idem fecit Theodorus exarchus rauen-
nas. qui tñ post initus pontificatū statim inualitudinem incidit. vñ paschalis
archiep̄biter ac thesauri pontificis dispensator regnādī cupidus iōannē hexar-
chum pecuniā sollicitat. vt eius suffragiis post mortē cononis pontificatus si-
bi decernat. Accepit pecuniā quāq̄ nihil eorū q̄ p̄miserat p̄stiterit. Morit⁹ autē
conon pontificatus sui mense. xj. die tercio. sepeliturq̄ ad sanctū petrū. xj. ka-
lendas octobris. vacat tum sedes mensibus duobus. dieb⁹ tribus ⁊. xx.

Anno mundi. 5893. Anno xp̄i. 694.

Sergius papa natione syrus. p̄ria anthiocenus p̄re tyberio. adeodati pō-
ntificis tpe romā veniens in clez romanū asascitur. Deinde v̄o ob ei⁹ do-
ctrinā ⁊ diligentia circa misteria ac rem diuinā p̄ ordines conscendens sc̄tē su-
sanne ad duas dom⁹ cū titulo eius loci creatur. frequētare tū magis atq̄ ma-
gis cimiteria cepit. qua ex re tantū sibi nomis cōpauit. vt defuncto conone in
ei⁹ locū suffec⁹ sit. nō sine altercatōe tñ. Mā cū pars ppli romani maxime the-
odorū archiep̄biter peteret ⁊ nōnulli ob exarchi iudicibus subornati pascalem
noīssent. parsq̄ vtraq̄ in palatio lateranensi cōuenissent tandē cleri populiq̄
vota in sergiū cōuenērūt. quē postea iustinianus impator cū sue synodi nollet
acquiescere ad se vinctū p̄ zachariā p̄thospatariū suū trahere p̄cepit. s̄ milites
italici id admittere noluerūt. Vex cum pacem obtinuisset ad ecclesiarū instau-
rationem manū apposuit. Et q̄maxime petri basilicā ablatis ruderibus reno-
uatisq̄ tignis stilicidijs ac parietibus in antiquā formā restituit. Abiq̄ partē
dñice crucis inuenit in capsula enea. Et. b. leonis pape corp⁹ vili⁹ iacēs bone-
stioze loco reposuit. Constituit p̄terea vt in fractōne dñici corpis ter caneretur
agnus dei. his tot rebus insignis pōntificatus sui anno. xij. mense octauo. die
tercio ⁊. xx. morit⁹. Et in basilica petri collacrimantibus om̄ibus sepelitur. vi.
ydus septembris. vacat tum sedes mensem vnū. dies viginti.

Ioannes eius noīs sextus. papa natione grecus pōntificatū inijt quo theo-
philatius ytalīa peteret. Is pontifex restituta basilica sancti andree in va-
ticano. sacroq̄ tecto diui marci atq̄ ornato altari principis apostolorū petri
ductis colūnis dextra leuāq̄. atq̄ etiā vt erat animo p̄ ex erant ecclesie mul-
tos captiuos redemit. Moritur autē pontificatus sui anno tercio mense tercio.
martyrio vt quidam volūt. Sed a quo martyriū passus sit nō satis cōstat. Se-
pultum ad cathedras sebastianas via appia quidā affirmāt. Eius ex morte
vacat tum sedes mensem vnū. dies vnde viginti.

Ioannes septim⁹ papa natione grecus. patre platone eo tempe pōntificatū
inijt quo iustinianus constantinopolim reuersus. tyberīū ⁊ leontīū a quo
fuerat imperio deiectus spectante populo interfici iussit: fuit autē vir multe elo-
quentie ⁊ sanctitatis. Qui in basilica petri oratoriū (ita em̄ appellant) locum
orandi in honore dei genitricis extruxit. Cui⁹ parietes vermiculato opere in-
tecti. terra leuāq̄ quorūdam sanctorū patz vultus ostēdebāt. Basilicā p̄terea
sancte Eugenie restituit iam pridē vetustate collapsam. Cimiteria quoq̄ sc̄tōz
martyrum Marci Marcellini Damasci pontificis exornauit. Postremo vero
multas basilicas pictura ⁊ statuis sanctorū culciores reddidit. Moritur autē
secundo pontificatus sui anno. mense septimo. die. xvij. Sepeliturq̄ in basili-
ca petri ante altare dei genitricis quod ip̄e extruxerat. antodecimo kal. nouem-
bris. Eius autem in morte tribus mensibus sedes vacat.

Sosimus papa. vel vt alij volunt Sosimus. natione syrus. patre Johā-
ne. xx. tantū diebus in pontificatu vixit. Is licet podagra ⁊ cyagra ita
laboraret vt neq̄ ambulare. neq̄ cibum capere posset. tamē ita vrbis rome et
reip. xp̄iane curam gessit. vt nil p̄termiserit. Et ante pontificatū ⁊ in ip̄o magi-
stratu quod bonū pōntificem deceret. Jam em̄ materiā oēm parabat qua ⁊ me-
nia vrbis ⁊ templa vetustate collapsa in meliorem formā restitueret. Verū su-
bita morte correptus in basilica petri sepelitur. vij. ydus nouembris. Vacat
tum sedes mensem vnū. ⁊ dies. xvij.

Linea summorū pōntificū
Conon

Sergius

Ioannes sextus

Ioannes septimus

Sosimus

Iste Justinianus fuit filius Constantini vir bonus prudens et legum et Romanis legibus non modice
 amplius Ecclesiastica officia qui plurimum amovauit, multas leges condidit. De ipso deprecatus in fortibus
 Spiritum inquit male voluit et
 calidum turbare. Deinde anno sui imperij quarto
 dicens et Gallieno humanitas
Berta etas mundi **CLVIII**
 apud fuit. veniens ex Nola
 et mox ad
 patris et

significari iussit. inde cum filio tyberio in prelio occubuit.

Synodus Aquilegensis Berta etas mudi

Synodus aquilegensis

Hoc tpe ad legie ob impietia fidei qntum vnuer
sale conciliu suscipere diffidit donec salutaribus
beati pape sergij monitis instructa. Et ipa hunc cu ce
teris xpi ecclesijs annuere cosentit. Facta est aut hec
synodus constantinopoli tpibus pape iulij sb iustitia
no pncipe contra theodor. z omes hereticos q beatā
mariā solū hoīem nō deū z hoīem getuisse affirmāt
In qua synodo catholice est institutū vt. b. maria sp
vgo theotocos diceretur. quia sicut catholica fides
habs. nō solū hoīem s vere deū z hoīem genuit.

Theodorus

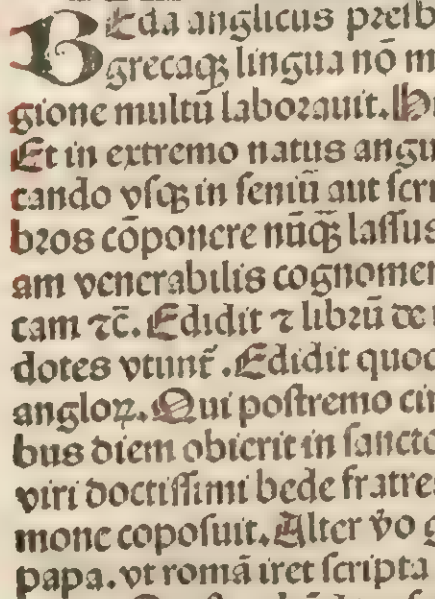

Lambertus Lambertus epus

Lambertus vir scitissim⁹ apd leodiū ea tēpestate mar
tyriū subiit. eo q pipinū repēderit. q vrozī pellice alpiadē supinduxit.
Hoc aut facinus alpiadis fratrē comississe aut q postea morbo pediculari cōsum
ptus ē. Hic ex nobilibus z diuitibus parētibus natus z a pmeuo lris eruditus
ita p sanctitate sua ab oibus amabaf. vt traiectensi eccie post theodardū mēst
suū pmoneri in epm mereret. Cū vō childericus q euz pmonit q cum diligebat
ab impijs occisus. Adaligni cū suo honore priuarūt. z pharamundū in locū eius
statuerunt. Lambertus cū duobus pueris monasteriū ingressus p annos septem
optime cōuersatus. Inde expulso pharamundo itez reductus. vbi multos vbo z
exemplo cōuertit. dedit ei cōtrari⁹. Cū p modū crucis in orōne pstratum directo
iaculo sui impij in leodio peremerūt. Inde occulto nauigio ad pontificale ecclias
pduxit. z p p hostes illico sepelieit. Scit⁹ at chumbert⁹ successor ei⁹ celit⁹ ad
monit⁹ corp⁹. s. lāberti a traiecto leodiū cū mag⁹ miracloz glia transfert.

Beda vene
rabilis

Beda anglicus p̄biter z monachus cognomento venerabilis: vir latina
grecaq; lingua nō mediocriter eruditus. Anno domini. 692. p xpianā reli
gione multū laborauit. Hic trigessimū sue etatis annū agens. p̄biter ordinat⁹ ē.
Et in extremo natus angulo orbis. omnes terras p̄strinxit. Eo q docendo z p̄di
cando vsq; in senū aut scribendo nō desistit. vt p nouē. z. 50. annos z docere z li
bros cōponere nūq; lassus visus fuerat. Ea ppter ob religionē etiā atq; modesti
am venerabilis cognomentū adeptus ē. Scripsit em multa in actus aploz. in lu
cam zc. Edidit z libz de tpibus omeliasq; plerasq; quibus multum gallici sacer
dotes vtunt. Edidit quoq; cōmentarios in vetus ac nouū testm. z libz de gestis
angloz. Qui postremo circa annū dñi. 734. etatis vō sue. 72. plenus bonis opi
bus diem obierit in sanctorū numero cōputari meruit. Strabo quoq; et Daymo
viri doctissimi bede fratres sunt habiti. quoz alter plerasq; omelias eleganti ser
mone coposuit. Alter vō genesim cōmētatus est. Bedam aut inuitatū a Sergio
papa. vt romā iret scripta pape ad eteifridum abbate monasterij vbi erat Beda ostendūt.

Quod s. bñdici ferūt tpibus sifini pape e monte cassino furto sblatū ppter solitudinē loci z in galli
am translatum fuisse. Vel vt alij scribūt de monte cassino ad monasteriū floriacen. cū scolastica foro
re fuisse translatum per monachum nomine aygulfum.

Pipinus dux

Pipinus dux

Pipinus austrie. vel vt alij volūt austerie dux z gubernator cognomēto vel
tulius seu breuis occupādi regnū fracie fundamēta iecit. Intē caroloꝝ glo
riosum nomē apud fracos initū sumpsit. Cū is intellexiss bertariū qndam igno
bile. Cui⁹ opa theoderic⁹ fracie rex plurimū vtebat oib⁹ odio eē. coactis i vnū
ingēti copijs in galliā traiecit. ac theodorici cū berthario obuiū factū. collatis si
gnis fundit fugatq; Salutē sibi bertharius fuga qsiuit. In regnū vō theodori
cus se recipiens. Pipinū victorē pace sequestra regni gubernatorem z maiorem
domus (vt galli aiūt) efficit. Et extūc fracoꝝ reges degenerates victores regnū
administrare ceperūt. Pipinus igitur rebus in regno copositis cōsanguineo suo i
administratione constituto. Ipse in austeriā redijt. vbi septem annis regnauit.

Quoniam

Handwritten note in red ink at the bottom of the page, partially obscured by the binding.

Ferraria insignis vrbs. veteri pado apposita. quā ciuitatē primū menibus circūdatā a sinaragdo pa-
tricio et ytalie exarcho. circa annū dñi. 700. et ornatam fuisse historie tradūt. Nominis causam hanc
asserūt. vetusta rauennatū ecclesie monumenta. q̄ vrbis illius archiepi tria iuriū eccie sue loca a trib⁹ me-
talloy noibus appellauerint. Aureolū forliuensis agri in ameno colle situm ab auro et argentā pado pri-
mario oppositā ab argento. Ferrariāq; a ferro. Cuz aut ferraria ab ipso cōditionis initio in pibus rauen-
natū romanozūq; simul aduersus longobardos durasset. illis a Carolo victis. post donationē de exarcha-
tu. rauennate factam romane ecclesie in eius obedientia perseuerauit. Tandē quo tpe germani impatores
eccie aduersari ceperūt ipa quoq; ciuitas sub alterutris vacillauit. Sed ad annū salutis vndecies centenū
matildis comitissa venetozū rauennatūq; auxilio eandē urbē ab heinrico tercio ecclesie hoste occupatam si-
bi subegit. Et anno abinde centesimo et vigesimoprimo quē marchiones estenses amicitijs diuitijsq; po-
tentissimi in ferraria essent salingueria quidē ferrariensis p eoz et ecelini amicitie occasionem p̄sidia vsus.
Friderici barbarossi instigationibus auxilioq; ferrarie dominium occupauit. In eaq; regnauit annis de-
cem et nouē. quē innocentius quartus pontifex roman⁹ venetozū auxilio. ad annū salutis duodecies cente-
nū atq; quadragesimū expulit. Et marchiones estenses ferrariam sibi paulopost subigere inceperunt. vbi
olandrinus estensis primo p̄fuit. Sed anno abinde sexagesimo octauo p̄sulante clemente q̄nto cum Azzo
estensis marchio beatricē Caroli secūdi neapolitani regis duxisset vxorem. a frisco eius filio p̄pter nouer-
cam superinductam pater in carcere cōiectus est et a venetis impetrato auxilio ferrariā potitus est. Qui cū
vidisset ferrarienses se ecclesie subdere velle in vindictam. mediam ferrariā incēdit. p̄pter quā iniuriā. pul-
so frisco ciues sese venetis dedere. eo q̄ se egregie ab his defendi posse sperabant. Veneti ipis marchioni-
bus per arma pulsus. et ex ciuiū cōditione ferraria sunt potiti. eamq; vt dimitterent adduci non potuerunt.
Licet clemens q̄nt⁹ pontifex ro. ciuitatē venetiarū ecclesiastico sup̄imposuerit interdicto. Vñ omnia eoz bo-
na per galliam britanniāq; direpta fuerūt. Nec paruissent iussionibus pape. nisi legatus ecclesie pallagu-
ria florentinozū et Caroli regis fretus auxilio in ytaliā de auinione veniens venetos vi et armis ferrariā
primū. post castello thealdo quod ad pontem retinebāt magnis vtrinq; cōmissis cedibus deturbasset. Fu-
itq; postea semp ferraria sub estensis familie gubernatione. pontificibus obedientissima. hac tamē lege vt
quorū annis decem milia nūmū aureoz romane ecclesie persolueret. Et quasdam cōventiones cum venetis
habuerunt quoz obedientia et pace opibus potentiaq; plurimū creuit quod multiplicare fecit concilium a
quarto Eugenio pontifice romano ibi celebratum. Qui interfuit Jo. paleologus impator constantinopoli-
tanus. Quod vero p̄teritis temporibus nouē. s̄ splendidissime ciuitati defuit. p̄sens suppleuit seculum.
In ea enim superbissima principum ac ciuiū pallacia erecta fuerunt. vbi cum gymnasiū sit nostris tempo-
ribus. multi humanitate. p̄bia. ac legum pericia v̄tri excellere. p̄sertim viros habuit nobiles litteris hūa-
nitatis ornatissimos.

Ferraria

Herbipolis Inclita ciuitas francie Berta etas mundi

CLX

Herbipolis vernacula lingua wirtzburgk appellata. principalis ac inclita ciuitas francie orientalis que franconia dicitur. quā moganus fluius ex montibus bohemiæ ortus plabitur. In quā dyana dea vsq; ad tpa. s. kiliani martyris colebatur. qui ducem Botzbertum ac subiectum populū in fide ortho- doxa instruxit. filius hetanus dux in monte wirtzburg ob honorem marie virginis gloriose. primā eccle- siam construxit. Et euz regio franconie partim plana. partim montosa sit. Montes haud ipi difficiles sunt. Alger nō admodum pinguis. Nāq; plerūq; arenosus est. Multis in locis consiti colles vineis. grātum p- ducunt vinū. Maxime vō apud herbipolim. Et q; quā terra in multos partita sit dominos. tñ herbipolen- sem episcopum ducem franconie dicunt. Cum z ea vrbs nobilis episcopi sedes sit. qui z franconū dux ha- betur. Et cum rem diuinam facit gladiū in altari nudū ante se habet. Estq; ppe vrbe in excelso monte (quē montem nostre domine appellant) arx arte z opere munita. ac spectatu digna. vbi prelatus vt plurimū resi- det. Estq; super alta rupe constructum castellum. a tribus partibus ex planicie sursum erectum. ac sua natu- ra defensum. Pars quarta foueam habet. pontemq; pfunditas fovee altissima est. In hac parte turris est vndiq; ppugnaculis cōmunita. In cuius summitate custos residet. qui cornu tuba clamat. Adurus cā. ely- li duplex est in medio platea est articularis. Estq; in ea capella ad diuinū cultum perornata. vbi are conse- crate sunt. Sunt z ibi mansiones q; plures. tum ample tum decore. cellaria sub castro per ampla. z stabula multa. Habet similiter hec insignis ciuitas tres collegiatis ecclesias. preter basilicam episcopalem merito summā dictam. Et quatuor ordines mendicatas. Ordo quoq; sancti benedicti ad sanctum Stephanū locū cum aptum possidet. Cartusienfz domini theutonici. z sancti Joannis cum scotis ibi domicilia habent. Quinq; etiam monasteria sanctimonialiū. Erant z in ea quinq; parrochie. z duo hospitalia. Sacellū uē virginis marie cum turri mira arte constructa. Edesq; perpulcre canonicorū z ciuū hanc urbem exornant. Hinc sedi nūc preest nobilis ac prestantissimus episcopus Rudolphus de Schernberg. qui nonagesimū etatis annū nūc excedit. Et episcopatum innumeris diuinis ac varijs possessionibus auxit.

Herbipolis sola iudicat ense et stola. hoc est. Quis herbipolensis gaudet utroq;

Berta etas mundi

Constantinus papa. natione syrus. pater iohanne. vir doctissimus et lingua latina grecaque eruditus. eo tempore pontificatus iniit. quo rome triennio fame laboratum est. qua quidem in re ita omnes tum vel maxime pauperes iuuat. ut constantinus celitus missum homines arbitrarentur. Et cum iustinianus nil immutauerat propter hoc tantum quod sedem apostolicam veneratione deinceps obseruauit tutatusque est videndique constantini pontificis admodum studiosus hominem rogat ut ad se perueniret permissa classe quo tutius nauigaret. Appropinquanti autem urbi regie constantino tyberius iustiniani filius cum regio comitatu. Et cyrus patriarcha cum omni clero honoris causa ad octauum lapidem obuiam peruenit. urbem ingressi in regiam perduxerunt. Iustinianus post urbem ingressus. non solum pontificem amplectitur. verum etiam eius pedes venerationis causa exosculatur. inde iustiniano defuncto. philippicum successorem hereticum declarauit. Constantinus enim habita synodo non modo philippici et iohannis monachi opiniones improbabat. verum etiam decernit ut sanctorum patrum ymagines qui sex conciliis ab omnibus probatis interfuerant. In porticu beati petri depingerentur. Cum intellexisset eas a philippico et parietibus sancte sophie ignominie causa abrasas fuisse. Preterea constituit ne imperatoris heretici nomen publicis scriptis aut priuatis in ere argenteo plumbeo reciperetur. Postea moritur constantinus septimo pontificatus sui anno. die. xx. ac in basilica petri sepelitur. tercio idus februarii. sedes menses unum. et dies. 40. vacat. Anno mundi. 5913. Anno christi. 714.

Gregorius secundus papa. patria romanus. pater marcello. vir certe optimus atque sanctissimus: tantumque eruditionis et facundie habitus ut facile conuinceret omnes male de catholica fide sentientes. Nam sub sergio pontifice sacris iniciatus. sacellis et bibliothecae praefuit. tante fidei et integritatis est habitus. sumens deinde dyaconatus ordinem. constantinopolim cum constantino pontifice proficiscitur. ubi cum acriter disceptaretur quibusdam de rebus ad fidem pertinentibus. ita acute respondit. ut omnibus ingenij sui et doctrine admiratione inuiceret. Post constantinum deinde in pontifice electus. quamquam aliqui stephanum secundum illi suffectum scribant. Inito autem pontificatu et menia urbis aliqua ex parte vetustate collapsa instaurat. Et trabes basilice principis apostolorum. laurentijque martyris extra muros. Monasterium quoque via hostiensis positum non longe a basilica pauli. Et monasterium sancti andree quod barbare nuncupatur restituit. Huius praeterea hec peculiaris laus est. quod eius opera germani ad fidem conuersi sunt. missio eo bonifacio et alijs qui eos e tenebris educerent proposita veritatis luce. Pace inde foris parata gregorius iter reparandis locis animi adiecit. basilicam namque sancte crucis in hierusalem iam pridem destitutam restituit. Domum paternam mortua matre in bonorem agathe dedicauit. eoque loci monasterium extruxit. Indeque leonem imperatorem hereticum habita synodo excommunicauit. Eo quod sanctorum ymagines aboleri non desineret. Cum autem suo exemplo omnes ad virtutem et sanctitatem incitabat. pontificatus sui anno sextodecimo. mense nono. die. xi. moritur. sepeliturque ad basilicam petri. tercio idus februarii. Eius in morte episcopatus tantum vacat dies quinque et xxx. Lentum autem et octo ac. xl. episcopos toto suo pontificatu creasse dicitur.

Gregorius tercius papa. natione syrus. pater iohanne. vir singularis doctrine et humanitatis. praecipue greca et latina lingua eruditus. Mentem diuine scripture ita callens. ut nemo tum disertior praedicatione atque interpretatione rerum occultarum et admirabilium haberetur. orthodoxe fidei ita acerrimus defensor fuit. ut ob eam rem maximorum principum graues similitates et amicitias suscepit. non armis. non minis cuiuspiam et gradu constantie sue deiectus. Tante postremo humanitatis fuit. ut et pauperes mira caritate complecteretur. ac elemosinis foueret. ut vere omnium parens ac pastor merito vocaretur. Hic itaque pontificatu inito statim concilium celebrauit. In quo leonem terciu imperio simul et comunione fidelium priuauit quod sanctas ymagines et sacris edibus abrasisset et statuas demolitus esset. Hic oratorium pulchrum in beati petri basilica construxit. In quo de reliquijs fere omnium sanctorum recondidit. In canone quoque misse hec verba adiunxit. quorum sollemnitas hodie in conspectu diuinae maiestatis tue celebratur domine deus noster. Hic nonnulla templa vetustate collapsa instaurauit et monasteria erexit. ac monachis regulas addidit. qua integre et sancte viuerent. Instaurauit et menia urbis magna ex parte. Idem fecit centumcellis iam praeteritis. Tandem bene de deo et hominibus meritis. anno pontificatus sui decimo. mense octauo. die. iij. et xx. moritur. ac in basilica petri sepelitur. iij. kal. decembris. collacrimantibus omnibus. cessauit sedes dei es tantummodo octo.

Linea summorum pontificum

Constantinus

Gregorius secundus

Gregorius tercius

Philippicus q̄ z bardanus impator post iustinianū impauit anno vno z
menb. vi. Vir sane magni animi z maximi p̄slij. Cū p̄stātin⁹ pontifex
abrens a p̄stātinopoli iustinianū adhortat. ne in philippicū cersone exulan-
tem grauius aliqd̄ decerneret. veritus ne aliqd̄ mali oziretur. Alex iustinianus
p̄silio p̄tificis bñ monētis neq̄q̄ obtempanis. classē in pontū mittit. eo aīo
vt philippicū interficeret. Eduxitq; iustinianus copias q̄ntascūq; potuit ex cō-
stātinopoli thraciāq; cōtrahere. et p̄liū duodecimo ab vrbe miliario ē cōmis-
sum. Fuit id p̄liū atrox. z post multā vtriusq; exercitus cedem impatorū morte
nobilitatū. Itā iustinian⁹ ryberiusq; filius fractis fuga tiscq; eoz copijs eo in p̄-
lio occubuerūt. philippicus ea in victoria impiū adeptus. illico fidei catholice
romanoz p̄tificū traditione discessit. heretici p̄uerso vsus p̄silio l̄ras ad p̄stā-
tinū p̄tificē clerūq; romanū dedit. eos admonēs vt suis cōsentirent dogmati-
bus a fide catholica alienis. Nec dū vero assenserūt p̄tifer z clerus. s̄ romāo
p̄p̄lo magnis acclamationibus postulāte philippicū p̄tifer scismaticū iudica-
uit. iussitq; vt nulla ī re diuina aut publico priuatoue actu eius noīs aut impij
mentio h̄retur. Nec diuturna fuit ip̄a in impio pestis. Itā cū defunctus eēt p̄-
tifer p̄stātin⁹. anthemi⁹ q̄ z anastasi⁹ ciuis p̄stātinopolitan⁹ ip̄m philippicum
in impio delectum cepit. z oculis euulsis cecatum trusit in carcerem.

Anastasius cognomento arthemius imperator post philippum impauit annis tribus. qui principatu inito philippicum captum oculis priuauit. litteras per tercia ad ro. pontifice dedit. quibus catholice fidei ac sexte synodi accuratum defensorum futurum pollicetur. Anastasio autem impante patronax ciuis brixianus pontificis romanis suasionibus. b. benedicti monasterium cassinense edificijs et monachorum frequentia instaurauit. Anno postquam a longobardis destructum fuerat centesimo duodecimo. Is vero imperator post exhibitam romano pontifici reuerentiam. post acceptas ex more confirmatas predecessorum pontificum et scilicet sanctiones. sarracenos christiane religionis et romani imperij hostes agitare constituit. Itaque pata in genti classe alexandria egipti urbem a legatis inuadi iussit. Sed ipsius duces exercitus medio in itinere rebellantes et a militibus spreteus impio deijcitur. Cogitur a theodosio qui in eius locum successus est sacros ordines recipere ne ei sacris iniuncto amplius ad imperium redire liceat.

Queodosius eius nois tercius supato anastasio impiū occupans impauit
anno vno. Cū em̄ duces exercitus anastasi arma in constantinopolim retu
lerat. Crearitq; impatore theodosiū qndā q̄ et si erat ignobilis. et apud publi
canos scriptum facere cōsueuerat. Is nouus et rei militaris ignarus impator
anastasiū audiēs copias vt imperiū recipere illi cū suo imperij assertore
exercitu occurrit. Et exercitus vtriusq; ad niceam confluerūt. potius victoria
theodosius nulla anastasiū alia affectit iniuria quas q̄ ne vltra vt pmissum ē de
impio cogitaret clericū ordinauit. Vex suscepto impio catholicus impato et sta
tim ymages sanctorū patrum (vt diximus) a philippico demolitas restitui pristi
no in loco mandauit. Postea theodosius āno impij pmo nō dū elapso a leone
tercio deieccus. et sine lesione dimissus abire monasterium est ingressus.

Leo tercius impator post theodosiū impauit cū cōstantino filio annis vi-
ginti quatuor. Theodosio em̄ eiecto imperiū accepit. ⁊ apud cōstantino-
polim omnia tunc pessimo loco erant sui imperij diuturnitate. in xp̄ianam reli-
gionem et romanos pontifices impius fuit. maximasq; sub eo calamitates sub
iecte imperio. p̄uincie acceperunt. Itā primo ei⁹ impij anno. ⁊ quādo Athinūs
amortrusq; citiorē hispaniā inuaserāt. sarracenoꝝ asiā incolētū ingēs multi-
tudo in thraciā traiecit. Et eoꝝ dux classē mille naues habētē adducens con-
stantinopolim terras mariq; obsedit. Ciuitas vō cōstantinopolitana ⁊ si tūc ab
hostibus non est capta. horrendam tñ perpeffa ē calamitates que pestilētia eā
populata ad trecenta mortalium milia absumpsit. At leo impator quez hec ad
sanctimoniam trahere debuissent. postq; sarracenoꝝ timore liberatus nil intra-
uit. qui ytalīa ⁊ roma pecunijs exhausta. basilicas quoq; ornāmētoꝝ diuitijs
spoliauit. Et apud pontificem primo blanditijs egit. vt si in suam vellet grām
promoueri sanctorum ymagines vbique in ytalīa. sicut ipse fecit in orientali im-
perio aboleri deponi incendijs curaret. Gregorius autem tante impietati non mō non obtpatur. Verum
etiam omnes catholicos admonet. ne tantū errorem timore vel edicto principis villo mō dilabant. quā
exhortatione adeo certe animati sunt ytalie populi. vt paulū abfuerit. quin sibi aliū imperatores deligerēt.
Neꝝ cum in obstinatione persisteret. postremo excommunicatus ⁊ maledictus interiit.

Linea Impera
torum philippus hunc
philippicus

[illegible]

77 Egidius abbas

Berta etas mudi

77 Egidius abbas

Egidius natione grecus athenis ex regia stirpe progenitus. p. hos dies scia ere-
plo et miraculis insignis fuit. lris etia ab infantia eruditus. post obitu parentu
p. monij. xpm fecit heredem. vix huane glorie deuitas piculu. clam littus maris pe-
tijt. repertis nautis nauem cōscendit. factaq; orōne tēpestas sedata fuit. Et cū arela-
tem venisset. biennio cū sancto cesareo eius vrbis epō mansit. vbi febriatante trien-
nio curauit. ad heremū ire optās. clam discessit. cū veredamoq; heremita viro san-
cto diu mansit. et meritis suis sterilitate terre auertit. Et cū vterq; miraculis coru-
scaret humane laudis ferens piculu. interiore heremū penetravit. habitationes in
antro cū fonticulo elegit. vbi et quādā cernā diuinitus ppatam in nutrices habuit. q
certis horis lactis alimonia sibi pbebat. Cū die qdaz serui regis in venatione cer-
uam insequerent. illa ad pedes ei cōfugiēs orauit. vteam sibi dñs illesam psuaret.
m incaute sagittā dirigēs viro dei vulnus infixit. Milites spelūcā aperientes. vi-
dentes scū senē habitu monachali vestitū camicie venerabile admirati veniā peti-
erūt. quē rex carolus cū omī honore suscepit. Is ad monasterium rediēs apud nei-

maientem vroe nua pncipis resuscitauit. Tandē ex reuelatōne dñi sribus obitu suū nūcians vt. p. eo ora-
rent. spūm dño cōmēdauit vbi angelos aiām ei ferentes audisse testati sunt. Claruit circa annū dñi. 700.

Bonifacius primus archiep̄s tpius p̄dictorū p̄ntificū floruit. Qui mona-
chus exns doctissim⁹ atq; eloq̄ntissim⁹. p. magnitudine animi e britannia
ad gregoriū secūdū summū pontificē venit. cognita hoīs v̄tute et sanctitate. petē-
te pipino in magūtina sede metropolitico iure totius gallie principē ac ep̄m p̄sti-
tuit. Et ad germaniā misit vt illā gentē p̄posita euāgelica luce illustraret. ac fides
verā doceret. vbi p̄dicatione et exemplo Thuringie. hassie. saxonie. austrasie et in
francia opus impositū egregie egit. Fact⁹ aut archiep̄s anno xpi. dccxv. auctori-
tate sedis aplice et p̄ncipū francie duas ep̄ales sedes p̄stituit. vna in castro wirtz-
purg vbi burkardū collegā suū ep̄m ordinauit. Alterā in Eystet cui wilibaldū p̄-
fecit. Inde ex iussu zacharie pape pipinū in ciuitate suessoni in regē frācorū vixit.
Ideo archiep̄us secūdus post papā cēsetur. Tandē lullū sibi successorē ordinans
ob p̄dicationis officiū frustā petijt. vbi nonas Junij martyrio coronatus ē. cum
vbi indelēnēter p̄dicasset ac p̄fauisset ecclie annis. xxxvi. cū p̄ntis vite sanctimonia
ad coronam et gloriā martyrii peruenire meruit.

Circa hec tpa ducatus venetorū initū sumpsit. Cū a p̄iarcha populoq; veneto a tribunis p̄cibus
cūctisq; plebeis in eraclea ciuitate paulus lucius eracleanus creatus dux fuit. q in ducatu vixit annis
8. Qui marcellus success⁹ ē. a p̄dicatione em vrbis gubernatōis formā sub tribunis et centurionibus hūerūt.
Inde ppter frēntes aduersariorū incurfus reprimēdos. de cōi omniū p̄silio. hūc hoīem tāto dignū hono-
re delegerūt. q statim cū longobardis fedus inijt et venetā ciuitatē p viribus ampliāre curauit. qui em mo-
menti an fuit. eo duce auctore ampliata. Instructisq; classibus huc illucq; p negotiātō nibus nauigare cel-
perunt in pyratas q; repressit.

Clarus ep̄s arelatensis vir sanctitate et sciētia p̄clarus. p. hec tpa decē omelias ad monachos inter ce-
tera scripta edidit. Sanct⁹ q; wolfram⁹ zenonens ep̄s miraculis claruit. Nec minori sanctitate ac
miraculis p̄clarus fuit albinus ep̄s andegauensis. et remigi⁹ ep̄s rothomagensis. Sanctus item amas-
archiep̄s anglorū sanctitate claruit.

77 S. Colonat⁹ 7. s. kilian⁹ 7. s. Lotnan⁹

7 Sanctus Kilianus

Sanctus kilianus ep̄s in francia oriētali hoc tempe cla-
ruit. Is genere scotus de nobilibus natus parētibus.
Ex insula hibernia siue scotia fecūda clarissimis viris p̄gre-
diēs. cū ex ea colūban⁹ gallus. burkardus et kilianus cum
suis viri illustres p̄dierūt. Is lris edoctus sp̄retis hūanis
reb⁹ monasteriū ingressus. In omī obediētia et frugalitate
vitā pegit. Inde p ecclesiasticos ordies p̄sbyter ordiat⁹. cū ad
curā cenobij eligeret vt liberi p̄tēplationi opam dare pos-
set. britanniā deinde ad galliā p̄fect⁹. postea i germaniā per-
ueniēs. iherbipoli vrbe frāconie inter gētiles. cum coronā
martyr optaret degebat. nec semē dei effudit. vix prius ro-
mā adiit. Cū eo tpe Conon summ⁹ p̄ntifex roman⁹ p̄ficeret.
gaudēs ei officiū p̄dicatōis iniūxit. ac i ep̄m ordinauit. vt
bem egressus cū colonato p̄sbytero. et totmano diacono. ite-
rato ad castz wirtzpurz ostrofrancie puenit. in q gosbertū
ducē reperit. Cū vnaquā linguā illico addisceret semen dei

sp̄gere cepit. relicto igi diatē cultu. dux cū tota pene. puicta orthodoxe se fidei s̄bicat. et i die resurrectionis
dñi baptisat⁹. hūit at vxoze geilana q olim fr̄is p̄iux fuerat. quā vir dei amoneri cupiens. duci psuasit. vt
cā dimitteret. ob eā rē geilana kilianū odio p̄secuta. ordinat⁹ tortorib⁹. viros sc̄tōs reuelatōe diuina p̄moni-
tos i orōne p̄sistētes interfici iussit. Cūq; palmā martyrii obtinuerit. claz sepulti sunt cū libris ac sacris vesti-
bus. ne palā fieret eoz iterū. tādē inuēta corpa vn⁹ q viros gladio pemit p̄p̄is dētib⁹ se lantiās. alter i ra-
biē vsus gladio se pemit. geilana vero demonib⁹ molestata. clamās ait. Iuste torqor. q sc̄tis viri tortorib⁹
adhibui. Et cum magno cruciatu infelicē finē habuit. Ij gloriofi martyres totā franciāz oriētālē mira-
culis et sanctitate illustrant.

S. wilibaldus epus

Sanctus wilibaldus natus ē ex sancto richardo sue
uoz duce. atq; angloꝝ rege. Hunnag; castissima fe-
mina eius vxore. Qui cū hierosolimā atq; terrā sanctam
peregrinus visitasset. ⁊ inde romam reuertisset. a grego-
rio terco summo pōtifice. Cui tuz ppter religionē tū fidei
sinceritates dilectus fuit. sancto bonifacio maguntine se-
dis archiepiscopo cōmendatur. ⁊ a sancto Bonifacio (q
eius auūculus fuit). xj. kal. Augusti p̄sbyter ordinat.
Et thuringie in loco cui Sulspurg vocabulū est anno sa-
lutis. 740. sue vō etatis. 41. episcopio Eystetensi p̄fesi-
citur. qđ sanctus bonifacius ex p̄dijz ⁊ mancipijs a swi-
gero comite deo donatis erexerat. Efficitur etiā sedis ma-
guntine scriba. quem vulgus cancellarium vocat. hocq;
priuilegio dotatur. vt ipe eiusq; successores officio scribe

S. walpurgis

Sancta Walpurgis

sedis maguntine perpetuo fruantur. Et in concilijs ⁊ conuentibus a dextris archiepiscopi maguntini pri-
mū locum semper obtineant. accepit etiam vestem insignem. quā rationale vocant. Qua veteres sacerdo-
tes utebantur. vt ea etiam successores superuecturi liceret. Hic vir sanctus wilibaldus supra ripam flumi-
nis quod alimonū vocatur. In vasta solitudine. succisis nemoribus. ciuitatem Eystet edificare cepit. In
qua ⁊ monasterium sanctimonialiū ordinis sancti benedicti celebre sarchophago sancte walpurgis virgi-
nis admirabilis. que fuit soror sancti wilibaldi. De cuius reliquijs manat sacer liquor. egrotantibus pre-
bens remedium. Hūc p̄sident ecclesie eystetensi que ⁊ aureatensis nūcupatur. p̄sul dignissimus wilhel-
mus ortus ex nobili familia reichenawe.

*Sancta
Walpurgis*

EYSTETT *Eystet ciuitas*

77 S. Sebaldus

firmirate ac lenio correptus sanctissime migravit ad dñm. Cuius sanctus corpus ab indomitis bobus ad locū sepulture ductus. vbi insignis basilica in eius nomine extructa fuit. Quē postmodū summi pōntifices ppter crebra miracula in sanctoz cōfessorū numez aggregarūt. p̄cipue martin⁹ q̄ntus papa. eius sc̄itū per vniuersum orbem. xiiij. kal. septēb̄. celebrari iussit. Quāobrem apud Murembergenses summo honore quotannis colit. cū Muremberga p̄clara vrbis meritis huius dignissimi patroni. augmentū in omni boā nozē. z gloria vbertim sensit.

Luitprandus Longobardorum Rex

Luitprandus asprandi p̄dicti filius longobardoz rex. sup̄stite adhuc p̄ie regnū accipiens. regnauit anno vno z triginta. z mensibus septē. Vir certe tanto principatu dignissimus. Erat q̄ppe giganteo corpe atq; vasto. z manu adeo promptus. vt nemo eo pugnator haberef. iusticia vero ac clemētia ita insignis habebatur. vt difficile iudicaret. quā i re maiore p̄meretur laudes. xp̄ianissimus etiā adeo fuit ac religionis amator. vt nullibi templa sine suo suffragio edificare pmiserit vñq; papie quoq; templa plurima miro extruxit ornatu. Carolus aut marcellus huius copater et amicissimus fuit. z ei auxiliares copias cōtra sarracenos ex ytalīa trāsmisit. pipinū quoq; filiū in cisalpinā galliam. vt ei ex more capillū succideret trāsmisit. quē luitprādus benigne suscipiens donatū munibus ad parentes remiserat. Sed duodecimo regni sui anno (cupiditate imperādi motus) captis circūquaq; oppidis. romanam vrbem obsidere cepit. gregorius pontifex legatos naut qz terrestri itinere nō licebat. ad carolū francie p̄ncipem statim mittit. q̄ hominē rogaret. vt primo quoq; tpe laboranti rome z ecclēsie auxiliū ferret. Carolus rogatu gregoriū patrociniū ecclēsie suscipiens. Luitprādū copatre rogat vrbē ne obsideat. obtemperat. atq; vrbē obsidione soluit. Indezacharie pontificis hortatu romanis oppida (ex sabinis erepta) reddidit namā p̄terea z anconā ex p̄centibus. Et q̄cqd a longobardis. xxx. ānis in etruria occupatum fuerat restituit. Atq; nō ita multo post etate grādeuus. vite sue cursum expleuit. Cuius corpus in basilica beati hadrani sepultum fuit.

Sebaldus frisonū dux hoc anno ad p̄dicationē wolfrāmij senonensiū ep̄i cōuertit. q̄ cū baptismum suscipere statuisset. in lauacrū intrauit. Et illico dubius factus. alterū pedem retraxit dicens vbi nam ex patribus meis plures sunt. in inferno an in paradiso. Et audiens q̄ in inferno. statim intinctus retraxit pedem. dicens. laudabilius est vt plures q̄ pauciores sequar. atq; ita in sua fatuitate delusus. morte in p̄el meditata raptus est.

Quete duo hoc anno Januario mense per dies. xv. in celo visi sunt. Quoz vnus solem p̄cedebat. Alter vō vesperi sequebatur.

77 Ebmarus

Ebmarus ex prouincia alemanie natus a fratre suo ad curiā ductus. litteris ac v̄tutib⁹ instruct⁹. Inzē titulo sc̄i florini ad sacerdotiū p̄mor⁹. et p̄ victorē comitē ob suā religiōez ac famā in plātū assumpt⁹. z p̄ balthramiū i cellas b̄ti galli z pipini aucte in abbatē electus. quē locū possessionibus plurimū auxit. atq; edifi cijs. mirā obfusus abstinentiā. paupertatē amator. z elemosinarum largitor. z asello p̄ equo utebatur. Agenos ac leprosos sepe visitas. vt p̄ pauperē diceref. Ideo ho sp̄itale p̄ eis extruxit. Ab emulis tñ p̄sequebatur. Infamatus de femina ad exiliū cōdemnatus. ad insulā rbeni relegatus. vbi post multas miseras sedecio kal. decembris bono fine deuit. post ānos. x. ad monasteriū sancti galli p̄ lacū constantem sem miraculis multis. z sedata tempestate p̄duc⁹ fuit. Vasculū modicū vino plenum pro reficiendis monachis quotiens exhaustum. nullū detrimētū vini sensit.

Concilium romæ propter ymagines

Concilium mille pene episcoporum celebravit gregorius pontifex romanus in basilica beati petri romæ. In quo quidam leonem imperatorem. ut dictum est. imperio simul et fidelium consilio privavit. eo quod statuas et sanctorum ymagines demolitus esset. In quo concilio decretum est ymagines summa cum veneratione prout antea conservari. declaravitque idem pontifex in eo concilio imaginum sanctarum venerationem esse licitam. Et huiusmodi statuti violatores excommunicationis sententia innodavit ut habetur in canone de consecratione. dist. iiij. c. perlatum. Cum enim Leo. iij. imperator aperte iniecit in pontificem non posset. edictum proponit. ut omnes qui sub imperio romano essent. sanctorum omnium martyrum et angelorum statuas atque ymagines e templis abraderent et auferrent. tollende (ut ipse dicebat) ydolatriam. quod vero secus fecisset eum se per hostem publicum habiturum. Gregorius autem tante impietati omnes catholicos post concilium admonet ne in tantum errore timore vel edicto precipisullo modo dilabantur. *Carolus marcellus*

Carolus marcellus pipini senioris filius huius palatio regis francie proficiscitur cum pipino brevis senio confectus rebus humanis exemplum est.

Supstus erat pipini vnicus filius carolus cui marcello fuit cognomen. calpiade prima vxore genitus. supstusque erat piter plectrudis vxor. quam carolus ut genitricem potius quam noueram venerabat. Nec tamen continere se potuit odiosa mulier. quando adolescentis excidio iubarer. hinc dagoberto puero rege Raginfredi impulsu copius in pipini dominia parante. carolus nisi ingenio usus aufugisset. vitam cum principatu in carcere amisisset. Paulo post carolo marcello iam carcere liberato. obiit dagobertus. Inde apud francos carolus marcellus se de chilperico francorum rege et raginfredo illius gubernatore vlasci cupiens magnam parauit exercitum. Ad primos vero prelii clamores huius duo in fugam versus incurrentem carolo victoriam reliquerunt. Postea metu nouerce insidiarum se liberare constituit. Coloniam itaque ducens exercitum. vrbe munitissimam in qua plectrudis se cum pipino quondam thesauro continebat. illam ut cepit. et potius thesauro cum nouerca. Illa vero clam omnibus longum emissa iter ad danubium et eo transmissio puenit ad bulgaros. Cum postea solus regnum francie obtinuit. multis tamen aduersantibus. maxime vero Eudone aquitane duce. et chilperico rege. Uterque carolus marcellus transmissio sequano flumine in aurelianos mouens. vno impetu hostes fundit. fugatque. ac regno francie solus potitur. Renu deinde transiens. saxonos. alemanos. sueuos. bavaros regno suo adiecit. Uterque cum intellexisset sarracenos ab Eudone in galliam et locatos. magnis itineribus in hostem proficiscitur et vincit. non longe a Eurodam finibus. et ex sarracenis trecenta et septuagintaque milia fuisse occisa. Uterque ex francis mille tantum et quingenti fuerunt interfecti in eo proelio scribunt historici. carolus autem rogatus gregoriū pœceminē ecclesie suscipiens. luitprandum regem amicum et copatrem rogat. vrbe ne obsideat. ac pontificem veret. Is obsequat atque vrbe obsidione soluit. at carolus pacatis ytalie rebus in burgundiones versus. eos ut capit. et pre modestia socios appellat. Inde animū induxit frisones domare tunc ydolatrias. et christiani nominis inimicos post frisonum victoriam pellat. E reuersus. Lugdunum quod arelate massilia de vesegothis occupat. quod althimu sarracenoꝝ regem i auiliū vocat. Is itaque cum magno exercitu rhodanum transiens auinionē ut capit opportunitate loci pro arte versus. inde interfectis sarracenis. narbonē proficiscitur. haud paulo inde in vallem orbariam descendit. vbi inerat planities ad dimicandum aptissima. amoreus alter ex sarracenis hispanie rex arbitratus. carolum in fugam versus in vallem ingreditur. Tandem cum acriter vtrinque pugnatū est. cadente amoreo. fundunt hostes althimus nauigiū nactus in hispaniam ulteriore fugit. at sarraceni his cladibus domiti intra pyrenem se deinceps continent. vnde visegothi omnes in caroli potestatem deuenere. Postremo carolus marcellus graui morbo correptus. suadentibus amicis regna a se amnis occupata. filiis suis diuidit. Nam carolumano maiori natu austria et suavia. pipino vero iuniori burgundia. et pars francie obtigit. Moritur autem carolus vir animi magni et sapientia singulari apud vermenā vicum yfaro flumine continentem. Anno magistratus sui (quem maiorem domus vocant) quinto et trigesimo. Sepeliturque parisiis in basilica dyonisi martiris.

Quodam ferme tempore cum in sardinia beati augustini episcopi corpus. eo ante annos ducentos quinquaginta ex hippona translatum. quando vandali catholicas affricas ecclesias arrianis tradiderunt. tua heresi inquinadas. Quare luitprandus longobardorum rex in sardiniam mittens id beati augustini corpus magno redemptum precio in ytaliā perducit. Et inde papiam deferri curauit. et egregio de loco recoditum fuit. Sarraceni inde territi ut intra pyreneum arma caroli formidarent.

Sexta etas mudi

Anno mundi. 5933. Anno xpi. 734.

Zacharias papa. natione grecus. ex prepolycraro. post gregoriū pontifex q̄ inter optimos principes numerat. fuit ei vir mitissimū ingenij. mure suauitatis et gratie omni virtute p̄ditus. cleri ac ppli romani amator. q̄ in initio pontificatus sui ardētē bellis ytalīā inueniēs. legatos de pace cōponēda statim ad luitprandū lōgobardoz regē misit psequenti bello trasimūdū spoletanū ducē. Vex cū a legatis eadē re nil fieret ipse comitante clero romano ī sabinos. p̄fiscitur. Seruit aut octauo militario a narnia reges pontifici honoris causa obuiā factus. ex equo descendisse ac pedibus virū sanctissimū ī urbē comitatū fuisse. qui sequenti die inter missarū solēnia orōnem publice habuit elegantē. in qua ostendit quid maxime reges xpianū deceret. siue pacē sue bella gerat. ac orōne p̄motus rex arbutriū omne cōponēde pacis ei cōmisit. Zacharias autē pace vbiq; parta multas basilicas ruinā minātes restituit. Porticū quoq; ac turrinā an basilicaz lateranē sem a fundamētis erexit. bibliothecā beati petri restituit. Idē quoq; basilicam beati gregoriū in velabro cōdidit. Eoq; loci caput ipius sancti collocauit. Veneris p̄terea inhibuit sub anathematis pena. ne seruos xpi signo notatos sarracenis et gentilibus venderent. vt mercatores facere cōsueuerāt. Eūq; greca latināq; lingua eruditissimus habere. Quatuor dyalogoz libros beati gregoriū ī grecū trāstulit. Cū vō ita sancte et integre populū dei annis. x. mensibus tribus cū maxima oīm beniuolētia gubernasset. moritur ac sepelitur in basilica petri. ydibus marcij. Eius aut ex morte ep̄atus tūz vacat diebus duodecim.

Anno mudi. 5943.

Anno xpi. 744.

Stephanus secundus papa. natione romanus. preconstantino pontifex creatus humilis oīm (adeo erat oīmibus gratus) ī basilicā saluatoris q̄ constantiniana dī deportat. Erat ei vir singulari religiois et prudētie. amator cleri. elemosinarū restitutor. xpiane doctrine diligēs p̄dicator et scriptor. p̄ pauperū. pupillorū et viduarū defensor. q̄ aistulphū longobardoz regē romanorū agrū inuadentem verbis et muneribus licet frustra a tāio scelere auertere conatus fuit. Et rei causa. p̄fiscit ad pipinū regem frācie instituit. Cui pipinus carolū filiū adolescentem. qui postea a rebus gestis magnus dictus ē ad ceterisimū lapidez honoris cā sit obuiā misit. Pipinus tercio ab urbe lapide ex eq̄ descendit pedes viri sc̄ssimi exosculatus ē. frenū papalis equi regēs ad pallacium vsq; perduxit. at pontifex cōfestim pipinū in regem consecrauit. atq; imperiū e grecis ad francos trāstulit. quā postea leo tercius executōni mādauit. Foris itaq; pace parta atq; aucta. Synodum habuit ī qua oues suas. atq; eoz pastores recenset. delinq̄ntes castigat. errantes ī viam rectam deducet. Ignaros docet et admonet. qd̄ deceat ep̄m. quid presbyterus. quid deniq; oēs sacris initiatos p̄ponit. restituit et basilicas q̄sdam ab aistulpho dum urbē obsideret cōmunitas. Tādē de deo. de patria. de ciuib⁹ suis. deq; oīmibus xpianis meritis. pontificatus sui āno quinto. mense vno moritur. Et sepelitur in basilica petri collacrimantibus omnibus tanq; cōi parēte orbatis. sexto kalē. Maij. Vacat tūz sedes dies duos et triginta.

Paulus primus papa. natione romanus. patre constantino. stephani secundū frater. homo sane mitissimus ac clemētissimus. qui ī p̄iarchatu mores et doctrinam ecclesiasticam perdidit. sub gregorio secundo. et zacharia pontificibus. a quo in dyaconatus ordinem cum fratre ascitus est. Verū mortuo fratre in ipso pontificatu cū successor quereret. fuere qui theophilacum archidiaconem p̄ponerent. post longā contentionem solus bonorū oīm suffragijs ob integritatem vite et doctrinā paulus pontifex decernitur. constantini et leonis temporibus. fuit autē saluatoris nostri imitator. vt nulli vnq; malum pro malo redderet. sed contra malos a quibus persepe iniuria afficiebatur in bono vinceret. hic autē tante pietatis et humanitatis fuit. vt noctu cū duobus et eo amplius tribus familiaribus cubicula pauperū egrotantiū circuiret. vnūquēq; eorum et verbis et elemosinis ad recuperandam valitudinē cohortatus. Carcerē quoq; frequenter adibat. Inde q; plerorūq; ere alieno nexos persoluto creditoribus precio dimittebat. Pupillos ac viduas circūuentas fraude caudicorū tuebatur. et elemosinis sustentabat. Idē quoq; congregato clero vniuersoq; populo romano corpus beate petronille petri filie vna cū sepulcro marmoreo his litteris notato. Petronille filie dulcissime. ex via appia ī vaticanū denulit. canentibus (vt fit) sacerdotibus. populoq; celebritate agente. atq; corpus ipm̄ sanctissimū in tēplum appollinis ad caput basilice patri dedicate collocauit. Moritur et paulus in basilica pauli via hostiē si. restitutus quibusdam ecclesijs vetustate collabentibus. pontificatus sui anno decimo. mense vno. Eiusq; corpus magna et solenni pōpa ī vaticanū defertur. vacat sedes tūz annum vnum. mēse. j.

Linea summorum pontificum

Zacharias

Stephanus secundus

Paulus primus

*Ita Constantinus Quintus paterfamilias et hereticus postquam fuit rex totum imperium inuadit Galiam persequens et nihil
ignis memorie est et si peruenit ad eam de qua supra est scriptum peruenit ad eam*

Berta etas mudi

CLXIII

Constantinus quintus leonis imperatoris filius. post patrem solus imperauit annis. 33. q. paternarum impietatum emulatores leges et patrum sanctiones. per vi-
ribus persequi non desinit. Et in omni vite sue tempore maleficis et magicis artibus lu-
xuriose deperit. Ipsa constantinus imperator sacras ymagines ubique demolitus.
Constantinum regis urbis episcopi impietati sue resistentem cum verberibus necasset. in lo-
co demortui Nicetas spadone sui sacrilegi consensu suffecisset. pontifex ipse omni ex-
parte religioni consulens nuncios Constantinopolim mittit. qui imperatorem adhortarent.
ut sacras ymagines et statuas restitueret. Id si facere recusaret. eidem anathema-
tis censuram minaretur. Sed Constantinus in sacrilegio suo perstans. et sanas admo-
nitiones precepit et sabinum bulgarorum regem in demolendis sacris ymaginibus et
impietate imitatum. in gratiam recepit cum antea bulgaros bello persecutus fuisset.
Multosque monachos ac seculares catholicos anastasio heretico Constantinopoli-
tani patriarche suasu pro recta fide interfecit. Pestilens inde aura a sicilia et cala-
bria. pergreddens ad regiam urbem ita molestabat homines. ut plures edes sine homi-
bus relinquerent. anastasio cum sterco ore euomeret misere obiit. Demum constan-
tinus imperator plaga pessimi incendij diuinitus percussus. Et clamans adhuc vi-
tigni summi inextinguibili traditus. morte obiit. ascito prius leone filio eius no-
minis quarto in partem imperij.

Leo quintus constantini quinti filius. Anno domini. 777. post patrem imperator. impe-
rauit annis. v. cui per harenem nobilissimam mulierem omnium pulcherrimam in ma-
trimonium collocauerat. ex qua filium peperit nomine constantinum. Huius leonis tempore vix im-
peria etiam nomine vicebat. Nam illud in oriente barbari continue occupabant. Et ro-
mani iam a bello destituti ad gallos respiciebant. Sic itaque mortuo patre qui de bul-
garis triumphauerat in syria expeditorem duxit. Sed leuibus factis excursioni-
bus. ubi hostes in se venturos didicit. domus intrepidus rediit. Et ocio dedit
se innumeris immeritis flagitijs. Amabat autem lapides preciosos. ferunt enim quod inspi-
dam cupiditate flagraret. nec aliqua eorum quantitate satiari posset. preciosissimas quoque
secte sophie sacras inerat coronam capiti imposuisse. gestasseque per urbem et carbun-
culos qui ierant fulgore flammis et lapideam frigiditate prunarum incendio diuina
ultione permutantes. illum ad interitum prope necis perne similes perduxisse. quo vita
functo hyrenes vxor. et filius constantinus imperium acceperunt.

Constantinus sextus leonis predicti ex hyrene vxore filius imperauit cum matre hy-
rena annis. x. Quaedam prudentissima et religiosa impatrix. que forma
speciosissima atheniense patre genita iuste impium et magna cum populo quiete ad-
ministrabat. Continebatque filium ne auita perniciosa vicia in quo illum nature pelues
esse intelligebat imitaret. Et cum religiosa esset Therasiusque Constantinopolitanus
tunc audate vite patriarcham libenter audiret. Eius consilio synodus in Nicea urbe
secundum trecentorum quinquaginta episcoporum congregari fecit. In qua synodo execrantium yma-
ginum sacrarum venerationem heresis perpetuo abdicata est. Sed non diu tulit constanti-
nus hic sanctum matris impium. quod prius flagitia subsecutus. pualuitque constantini fi-
lij iniquitas. Qui modestam actam. peratosque salutiferos mores genitricis di-
litius ferre non valens. ea ab imperij administratione deiecit. Is quippe in principatu solus ingentem po-
tuit maliciam exercere. in multis deiecit. In primisque delicijs habuit plurimos effossis oculis excecari. adeo
ut constantinopolitani de imperio alteri demandando ceperint cogitare. marianam enim quandam duxit vxo-
rem cui postmodum ancillam nomine theodora imperiali corona decorauit. vxorem in monasterium tru-
dens quibus flagitijs irritati ciues hyrenem reuocarunt. Que reuersa constantinum cepit et effossis oculis in
carcerem cum solus in imperio fuisset annis quinq. ubi vitam finiuit. Inde mulier sola annis quinq. im-
perauit. et cum carolo fedus inijt.

Aistulphus rex
Romanorum partium ytalie agros rapinis incursionibusque fedauit. quem po-
titer per munera et oratores flexit ad pacem in annos. arbitratus promissa serui-
turum. Sed aistulphus breui post contractis copijs romam rursus obsidione cin-
git. et maiori detrimento vastare agros cepit comminatusque est. ut nisi sese et vrbes
romam cedant. eos postea velint nolint in potestate factos ad unum iugulet. Nec
cessauit pontifex aistulphum muneribus perentare. Et cum nihil solito magis pro-
ficere. missus est ad imperatorem germanus. nec spes presidij litteris faceret. cum
populo romano constituit opem regis francie implorandam. Epistolas ad pipi-
num dedit. at pipinus coegit ipsum pristinas pacis condiciones accipere. unde ro-
manis reddidit exarchatum. Tandem post multa bella in venatione apoplexia interijt.

Linea imperatorum

Constantinus quintus

Leo quartus

Constantinus sextus

Constantinus sextus

Berta etas mundi

Angolfus

Angolfus vir sanctus circa tpa dicti constantini in burgundia claruit. Dic-
quenda fonte in gallia emittit eum oriri fecit in burgundia. Is cum uxorem
sua de adulterio argueret. at illa vehementer negasset ait. si vis ut credam. denuda
brachium tuum. et affer lapillum de fonte sine lesione. qui cum immerisset statim combu-
stus retraxit. dimisit eam cum dimidio parte substantie. Unde occisus est in domo sua a
clerico qui adulterium commisit. Cuius corpus in feretro cum duceret ad sepulcrum.
multos infirmos sanitati restituit. qui cum ancilla uxori nuntiasset sbrides ait. Ita
gan golfus miracula facit. ut anus meus catat. Adorq; anus sonos turpes ac
numerosos emittere indefinenter cepit. quod ei postea euenit in omni vita sua sextis
ferijs. in quavis martyr effectus. quotiens vbi aliqd pferret. totiens ab ano
turpe sonitu fecit. quod pipinus experiri dignatus est.

no

Amelius et amicus tribus pipini regis francoz orti miro modo sibi consimili-
les. De his duobus pueris ex gestis eoz narrant mirabilia. Unus fuit

Amelius

Amicus

ex comite aluernesi. Alius ex milite quoda berichano. qui cum a parentibus
baptismi gratia roma deferrent. In luca ciuitate seinuice inuenerunt. Et so-
cietate inter se firmata romam ingressi sunt. Tantaq; inter pueros societas
et voluntas erat. ut unus sine alio nollet cibum sumere nec in alio cubicu-
lo quiescere. qui oblato summo pontifici ab eo baptisati sunt. Multi roma-
noz militum eos cum gaudio de sacro fonte susceperunt. postea mira gesse-
runt in vita. qui recensenda cum ad longa ducerent. quos deus vna concordia
prius in vita. morte quoq; separari noluit. Cum in diuersis ecclesijs tpe Ca-
roli sepulti essent. mane corpus amelij cum sarcophago iuxta amici sarcopha-
gum in ecclesia regali inuentum fuit.

Burkardus
Episcopus hec-
polensis

Burkardus episcopus herbipolensis sanctitate et miraculis claruit. Is i-
nglia ex nobilissima parietela floruit cum fratre Suiduno postea ibi epo-
d pteranei ac consanguinei. s. bonifacii fuerunt. burkardus studiis liberalibus
traditus cum doctus euasisset. natali solo relicto gallie comate limites attingens
in humili loco sub habitu peregrini delituit. postea p bonifacium archiepisco-
pum ex monacho (cum Zacharias summus pontifex romane ecclesie preerat) in
episcopum ordinatus fuit. ut wirtzburgense oppidum dioecesi sue contiguum p
auctoritatem apostolicam. episcopalem cathedram sortiretur. Acta est igitur hec
institutionis noui pontificatus apud urbem wirtzburg. Anno dominice incarna-
tionis septingentesimoquinquagesimo primo ad incrementum ecclesiarum ger-
manie. maxime ad salutem orientalis francie. ex confirmatione zacharie pape.
et pipini principis francie. mediante bonifacio presule beato burcardo primo
pontifice. vixit autem in omni virtute et abstinentia ac elemosinarum largitione.
Tandem megingaudo cum inuestitura episcopatum concessit. et nauim consen-
dit adiunctis sex monachis
et codices quos scripserat ad castellum habenburg proficiscitur. vbi i contemplatione ac omni sanctitate mi-
grauit ad xpm anno salutis septingentesimo nonagesimo primo. cum per quadraginta annos cum omni
laude prefuisset.

Burkardus

Carolomannus caroli marcelli filius. Cum pater graui morbo correptus
suadentibus amicis. Carolomanno maiori natu austria et sueuia pipino
uo iuniori burgundia et pars francie obtigit. Carolomannus autem haud mul-
to post patris obitum seculo abrenunciare constituit. Itaq; suo eius positi desi-
derio fratri patefacto et paucis vie comitibus secum ductis. romam se contulit
ad Zachariam pontificem. a quo in clericum ordinatus et habitum monasti-
cum est indutus. Inde ad beati benedicti cassinense monasterium accedens pro-
fessionem in eo et perpetuo comorandi votum emisit. postea conferens se in fra-
ciam. ut pipino fratri aduentum in ytaliam et bellum in longobardos dissuade-
ret. illum a claustro cassinensi profugum in vienense monasterium relegauit. Vbi
haud multo post merens indignabundusq; interiit.

Carolomannus

Albinus episcopus

Albinus episcopus Andegauensis. miraculis et sanctitate per hec tempora
preclarus fuit. Et renugius episcopus Rothomagensis.

Salutis quoq; episcopus albianensis cum discipulo suo valentiniano triu-
spum martyrii adeptus est.

Corpus sancti benedicti ia. xxxiiij. annis effluxis furtim a gallis monachis
vna cum corpore sororis sue Scolastice ablatum p pces carolomanni ad zacha-
riam p pipinum ex floriacensi monasterio. quibus moleste nimis concessum fuit. ut
monachi cassinenses reportarent. quibus quidem ferat. cum monachi floriacenses vide-
tes se tanto prece orbari ad orationem cum lacrimis se protulisse et corpus apud eos pmassisse.

Pipinus rex

Pipinus iunior caroli marcelli filius. q̄ post mortem patris. cui burgundia et francie pars obtigerat. cū iam carolomanus monasteriū ingressus fuisset. domus regie vniuersalis p̄fectus factus. genitoris auct̄ vita emulatus. eos gloria superauit. Longū esset referre singula. q̄ in germanos aquitanos burgundosq̄ gessit. q̄bus in regionibus. cū gentis francoz et ei⁹ regis childerici noīe omnia gerebant gloria ampliores. nihilo maiori habuit impedimento. q̄ q̄ regem p̄p̄eramentē varijs furentē ineptijs tollere cogebatur. Ideo q̄ francoz gesta scripserunt aiunt. p̄ceres populosq̄ eius gentis. pipini v̄tutē. et contra childerici regis amentia debitis pensantes meritis. zacharia pontificē romanū. p̄sulsisse. ineptū ne regē vltro tollerandū an pipinū merita fraudandū regia dignitate censeret. Cūq̄ respondisset pontifex cū (q̄ regia melius obire munera nosset) habendū regem. francos publico totius gentis consilio pipinū declarasse regem childerico in clericū tonsorato. atq̄ ita regū familia meronigoru regnare desijt in gallia. q̄ regnauit annis. 296. sub regibus vno et viginti. Pipin⁹ autē a zacharia papa. et postea a stephano pontifice cōfirmatus. In eccia romana ducem ac bellatōrē p̄tra austulphū longobardoz regem p̄stituit. quē in papia obsedit. q̄ pacē vltro obtulit. postea apud francos rex pipinus gloriā indies potentatūq̄ adaugebat. Quo em̄ tpe ab ytalīa in franciā redijt. Taxillo dux baiuaroz sese cōmēdatum illi subdidit. Et saxones eius amicitia p̄cario potiti trecentos eq̄tes in quacūq̄ expeditione iuberent dare p̄miserūt. Maius autē negociū fuit pipino in aquitanos q̄bus subigendis octo estatibus laborauit. Tandē pipinus senectuti indulgens eam expeditōem omnē carolo filio adolescenti duxit demandandam. P̄fectus in aq̄tania. carolus burboniū elaremontē. et multa de auernis cepit. faustisq̄ auspicijs militas carolus inchoauit. vt āno inde septimo ducti alterne a pipino genitore et ip̄o carolo expeditionibus. aq̄tania fraciē regna fuerit subacta. Quo in tempe pipinus in thuronijs apud sanctū dionisiū est defunctus. Erat annus in q̄ hec fiebat pontificatus Pauli decimus. q̄ et eius vite vltimus fuit. p̄ eius pontificis tpa tantū valuit pipini regis francoz respectus. in quē desiderius longobardoz rex oculos semp̄ habuit intentos. vt nullis interea motibus ytalīa aut roma fuerit agitata.

Turci interim meliores sedes expetētes. tūc primū asiaz inuadentes. alanos primo. post colchos et armenios. Inde asie minoris p̄p̄os. et ad extremum persas. sarracenos agroꝝ direptionibus. et mortaliū magnis reptorū aut cōgredi ausoz cedibus infestaru. Anno dñi septingentesimoquingentesimoquinto. Fuit q̄ et ip̄i turci scythie ex hīs q̄s alexandri macedonē intra hypborcos montes ferreis clausisse repagulis. cuius alij tradāt scriptores. tum br̄s hieronimus affirmat. Turci em̄ vt ethicus p̄bus tradit i asiatica scythia vltra pyrricheos montes et thoracitas insulas cōtra adlonis vbera feces patrias habuere. Bēs truculēta et ignominiosa in cūctis stupris et lupanarib⁹ fornicaria. comedit q̄ ceteri abhominatur. Regnāte apud francos pipino caucaseas egressi portas exinde p̄otum capadociā q̄ transgressi. ad reliq̄as finitimas gētes sensim illapsi sunt. Tantas autē habuit vires turcoz insultus. vt sarraceni pacē secū h̄re nulla alia potuerūt rōne. q̄ restituto p̄lar regni noīe. q̄ sarracenos focē et eradij t̄pibus in suū ostendimus confudisse. Hec post multas illatas inuicē et acceptas clades. de pace inter sarracenos et turcos p̄uenisset decretū ē. vt turci q̄ in p̄sede habitabāt sarraceni appellarent. atq̄ ita equiore aio sarraceni in asia regnare turcos passi sunt. Et q̄ etiā eos breui acceptu ros mabumetania sup̄stitōem videbant. adeo erāt eoz ingenta ad malus. p̄na. deniq̄ p̄cedenti tpe nō solū pontū et capodociā. verz gallaciā. bythinā. lycamiaz. p̄sidiā vtrāq̄ phrigiā. p̄amphiliā. ciliciā. carīā. et oem asiā q̄ minor vocat vltra citraq̄ thaurz ad oras ionie. et littora greci maris occupant. De quibus suis locis infra dicemus.

Exarchat⁹ regni finis eo tpe. aut paulo prius occupata. ab austulpho longobardoz rege rauenna fines habuit. postq̄ migratus exarchoz a constantinopoli in ytalīā missus anno dñto et septuagesimo supra centesimū. magno rome et ytalīe malo. narsete delecto ea calamitas inchoauit. Durauerat aut vsq̄ ad hoc tempus sub decem exarchis. ip̄a nāq̄ exarchatus appellatione p̄tinebat om̄e. q̄cquid a placentinis. agriq̄ papientis finib⁹ padī inter apennini paludes stagnaq̄ venetozū ad adriaticū pertinet. in quo rauenna cesarea forlūm. forz pompiliū. forz corneliū nūc Imola dictus. bononia mutina regiū parma et placentia. que pipinus sup̄ato austulpho pontifici ro. donauit.

Eucherius lugdunensis episcopus hoc tempore multis miraculis clams fuit. qui cum ex nobilissimo senator viro ortus fuisset. ad religiosam vitā habitumq̄ cōuersus dū intra spelūce cuiusdam septa in orationibus et ieiunijs deo deuotissime seruauit. Deinde apud p̄fata urbem reuelante angelo in p̄ficali cathedra sollemniter collocatus multis quoad vixit claruit miraculis.

Alledorus item tycinensis episcopus vir sanctissimus et multa literatura insignitus hac tempestate clams fuit. qui et nonnulla memoratu digna scrip̄ta pro mandauit.

Origo gentis turcor.

Bexta etas mūdi

Anno mundi. 5963. Anno xpi. 764.

Constantinus eius nominis secundus. papa natione ro. paulo pontifici succedens. Nam cum paulus pontifex apud beati Pauli ecclesiam spūm in extremis duceret. thotonem nepulinū ducem q̄ longobardis semp studiis desiderū impulit germanū suū nomine constantinū pontificem a romanis suscipi curaret. Is toto rome habitas magna vsus audacia. copias a nepeso asciuit corūq; armis stipatus constantinū fauentibus q̄busdam amicis largitione et pollicitationibus corruptis pontificem creant. Alter etiā philippicus pariter a paucorū factione in pontificem p̄banatus. breui est deiectus. cum statim abdicare se magistratu armis cōpulsus est. cogitur et gregorius p̄nestinus ep̄s constantinū ipsum laicū sacris statim iniicere atq; episcopū inungere. Et manus ita ob eam rem exaruisse miraculo dicuntur vt eas ori admoneri nō posset. Cum vō constantinus munera pontificatus per annos obstinate exercuisset. et episcopos presbiterosq; more pōtificum ordinasset. tandem a sede deijcit a populo romano ira et indignitate rei p̄cto p̄micerius x̄pofez coacto. Stephanus tercius canonice in pontificem est electus. qui congregato concilio in laterano. Inde constantinus oculis capitur in monasteriū inclusus turpiter ejicit. Fuit q̄ cū inter pontifices non enumerant.

Anno mundi. 5975. Anno xpi. 774.

Stephanus eius nominis tercius. papa natione siculus. patre olibo āno domini septingentesimo sexagesimo octauo pontificatum inijt. Vir certe doctus atq; eruditus. et in rebus agendis. maxime vō ecclesiasticis strenuus admodum ac constans. hic em̄ a teneris annis romāueniens mandato gregoriū terciū in monasterio sancti chrisogoni rationem bene viuendi et doctrinā ecclesiasticam perdidicit. accepto clerici ac monachi ordine. Vocatus deinde a zacharia pontifice in patriarchatum lateranensem. Cum eius vita et doctrina ab omnibus probaretur. sancte cecilie presbiter cum titulo instituitur. postremo in basilica sancti hadriani. inter tria fora a tribus episcopis cōsecratus. et ab vniuerso clero ac populo vt verus pōtifex salutatus. ad corrigendū mores animū adijcit. indicto itaq; concilio e gallia p̄sertim et ytaliam congregas clerum in lateranensi basilica. multa inter se de cōponendis rebus ecclesie collocuti. constantinū predictum abrogarunt et primo eius decretis abrogatis. institutus ē om̄i consensu ne quisq; laicus. nisi per gradus ecclesiasticos ascendens pontificatū occupare auderet. sub anathematis pene. Constitutum est pretere a vt que constantinus in re sacra egisset irrita haberentur. preter baptismū et chrisma. hys ex sententia peractis decretū est. vt die sequenti supplicationes haberent. qui bus et deo gratias agerent. itum est a lateranensi basilica ad sanctū petrum nudis pedibus a pontifice et hominibus qui tum aderant. maxima om̄i religione. Tandem hic pastor q̄ diligentissimus et verus petri successor ac xpi imitator. quarto pontificatus sui anno moritur mense. v. die. vij. et. xx. sepeliturq; in basilica petri. sedes tum vacat dies. 9.

Adrianus primus papa. patria romanus. patre theodoro summe nobilitatis viro. pontificatum iniens nequaquā a maioribus suis degenerauit. Hic ex magnitudine animi consilio doctrina et sanctitate vite cum quouis optimo pontifice comparari potest. Vir patria et sobole sua dignus. ideo natus vt eo fastigij euectus fuisse videretur. vt caroli magni francorum regi virtuti correspondens. rem romanā ytaliamq; ab illo erigi adiuuaret. Vix diu facta summo consensu huius pontificis electio in publicū exierat. cū is magnanimus et patrie sue affectus carceratos ab affrica liberauit. exulesq; in patriam reuocauit. qd̄ cū restitisset desiderius tanti viri amicitia ne frācis regib; adhiberi q̄ viderit federa stephano pontifici. p̄missa totiens violasse. Misit ad carolū oratores opē imminētis rex eccleie excidio imploratū. Interea carolus desiderium regem et clausos secū in papia longobardos illas obsidionem bernardo patrueli sue eum parte copiarū continuandā reliquit. et sexto mense obsidionis carolus sanctū resurrectionis dominice pasca in vrbe celebrare cōstituit. assumptis secus ep̄s et abbatibus cui pontifex obuios qui deducerent misit. carolus adrianū pontificem ad summas que extant bti petri basilice marmoreas scalas in atrio expectantem non cernuus. s̄ omnibus scale gradibus prius et postea pontificis pedibus oscula figens salutauit. postea itum est ad basilicam. vbi mutuo sacramento seruanda perpetuo amicitie obstrinxerūt. inde synodū habuit et a terrore bellico securus ad exornandā urbem sacrasq; basilicas animū adijcit. corpus beati pauli laminis argenteis inclusit multe aqueductus turres et murum instaurauit. Nil pretermisit in vita. qd̄ ad bonū principē et optimū pontificem pertinet. moritur aut pontificatus sui anno tercio et vigesimo. mense decimo die decimo. sepeliturq; magna cum laude in basilica petri sexto kal. Januarij.

Linea sumom̄ pontificum

Constantinus secundus

Stephanus tercius

Hadrianus primus.

Nicephorus patricius. post hyrenem augustam imperavit annis. 9. Dicitur
egregerens hyrene mulieris imperium eam dolo captam in lesbos insulam
relegavit. Et tamen ipse etiam assumpto imperio pacem cum carolo constituit.
Eius in federibus illud accurate legis intervenisse. ut veneta urbs ytalie mari
tima vtriusq; reuerita impatorem ppijs vteretur legibus. et siue bello siue pace
neutris partiū censeretur. Eius pacis formulā cū oratores carolo in germania
apud Saltspurgā agenti detulissent. romā illos misit. omnia ut gesta erāt roma
no pontifici relatueros. Eodē item āno q̄ primus erat imperij a nicephoro pa
tricio assumpti aron admirbas sarracenoz trecenta milia in subiectas constāti
nopolitano imperio asie puincias duxit. Eius aduentu impator p̄dire formi
dans pacem ab illo abiectissime petijt. quā inq̄ssimis conditōnibus obtinuit
solenni federe pactus se quotannis illi turcorū milia. p̄ imperij ydemnitatem. 2
tria item milia. p̄ capitis sui salute in tributa p̄soluere. Paulo tñ post nequaquā
saniori vsus consilio. nicephorus scauratiōe filiū imperij p̄sortem declaravit
Qui adolescens a turpi genitoris pacto cū sarracenis dissidens. multa diuer
sis in locis accepit incomoda. nicephorus aut bulgaroz bello implicatus mul
tis erat victorijs vsus. Qui p̄sulsq; ad pacē cū oratoribus caroli in cōstantino
poli firmandā redire potuerit. in p̄lio qd apud mesā supiorē cū chrūno bul
garoz rege gessit supat occubuit. 7 scaurati filius vulnere scdm aut eodē in p̄lio
accepto. constantinopolim reuersus imperiū assumpsit. quē non post annu. ut
aliq; volūt s̄tercio iperij mēse michael sorori ei⁹ deposuit. 7 illi in ip̄io successit
Michael constantinopolitanus impator post scauratiū sororiū suū impe
riū assumens impavit annis duobus. Vir sane pius 7 sanctarū traditio
nū emulatoz. Eiq; nihil antiquius fuit quā inchoatam a nicephoro pacem cū
caroli oratoribus qui multos menses constantinopoli expectauerāt cōfirmare.
cōditiones q̄ fuerint scriptores paucissimis explicant vbi⁹ ut orientem cū con
stantinopoli michael. 7 carolus occidentem cū roma haberet. Sed paulus ad
dit hispaniarū p̄tes. quibus recipiendis tantoze carolus insudauerat impatori
greco redditas fuisse. 7 venetoz monumenta quibus concordat gottfredus. ha
bent venetiarū urbem ea condicione in constantinopolitani p̄tibus mansisse. ut
immunitatibus p̄dem a carolo habitis p̄ ytalīā vteret. Deulit vō michael ea
tenus carolo. ut cū illius oratoribus suos ip̄e aquisgranū mitteret pacē formu
lam reddituros. fuerintq; hū michael episcopus. 7 arfacius theognistrisq; pro
thospatarij q̄ cū aquisgranū. venerant auditis. oia q̄ petere animū induxerunt.
carolus p̄cessit. Sic aut cū aliquādiu aduersus bulgaros p̄lians supior exis.
Postremo apud andronopolim vict⁹ fugatusq; copias atq; animū amisit. con
stantinopolisq; reuersus imp̄io se abdicauit. 7 monasteriū intrāsvlsq; ad morē
ibidē religiosissime vixit. Hui⁹ t̄pib⁹ vix imperiū etiā noīe vigeat. nā illd
in oriēte barbari p̄tinue occupabāt. et romani iā a bello destituti ad gallos re
spiciebāt. Nō i sequētib⁹ praro fit mentio de impatorib⁹ cōstantinopolitanis siue
grecis. Uex de carolo magno 7 ei⁹ successoribus p̄sequimur historiam.

Synodus Septima

Nicene mater cōstantini mulier prudentissima
7 religiosa statim adepto imperio conciliū se
cūduz in nicena vrbe trecentoz et. 30. episcopozum
congregavit. In quo institutum fuit. ut qui sacras
ymagines delendas decetero dicerent. p̄petuo ana
themate necerentur. Sancitūq; fuit spūm sanctum
a patre filioq; procedere.

Adrianus quoq; papa pace de longobardis
habuit. in qua heresis feliciāna de ymaginibus tol
lendis abrogata est. ut testatur Gratianus de cōse.
dist. 3. c. septimo. Mandatumq; fuit laicis ut nullo
mō de pōtifiq; Ro. electōe se intramittere p̄sumāt. ut
in canoe. 63. di. c. null⁹ laicoz. Actuit ec̄ pōtifer ha
drianus infames ad sacerdotiū p̄moueri. 6. q. 1. c.
omnes. Mandavit item ne clerici extra for̄ suū i iu
dicio traherentur. xj. q. 1. c. clericus. Alij deniq; scri
būt qd theophilatius 7 stephan⁹ ep̄i insignes no
mine synodum francorum germanozumq; episco
porum habuere in qua etiā feliciāna heresis de tol
lendis ymaginibus abrogata est.

Linea iperatoz

Nicephorus

Scauracius

Michael

Bexta etas mudi

Alream laminā hūsdē t pibus apud pstantinopolim in sepulcro cuiusdā inuentū fuisse tradunt. In q̄ scriptū erat. Xps nascetur ex virgine maria. et credo in eū. s̄ pstatino et hyrene. o sol itez me videris. et l. r.

Desiderius ultimus longobardorum rex

Desiderius rex

Desiderius ultimus longobardorum rex aistulpho rege defuncto post eū regnā uit annis .18. hic pmo eithurie rex fuit. q̄ cū aistulphi obitū audisset. statim regnū inuasurus longobardorum copias vndiq; p̄traxit. Et vt id obtineret p̄ rache suū q̄ monachi habitū sumpserat. multa pōtifica ac romanis pollicitus ē. Quam obrem eos in suā sententiā traxit. Et ita regnū in pace cōsecutus est. Et q̄ppe tūc longobardorū v̄tus ob dēitias languescere ceperat. At desiderius oīm aduersa- riorū metu liberatus a spōsionibus pontifici et romanis factis. animū reuocauit. multasq; iniurias illis inferre cepit. Vñ pōtifer Zacharias ad carolū magnū re- clamans. rogat vt desideriu admoceat ab inferendis iniurijs pōtifici canere. quē p̄ legatos admonet vt res iniuste ablatas pontifici restituat. paratur igit v̄trinq; exercitus s̄ carolus mira celeritate vsus. p̄missa pte copiarū q̄ in transitu alpiū. iō- uis mōtem occuparet. cū reliquo exercitu p̄ montē emissū in ytalīā descendit. fuso q; ac fugato desiderio obuiā facto. omnia longe et late populat et capit. Desiderius aut desperatis reb; to accepto in cōmodo papiā se recepit. vxore ac liberis veronā missis. at spoletini reatini ac lōgobardi oēs q̄ eas regiones incolebant. audita desiderij calamitate romā venientes. se ac sua oīa romani pontificis fidei cōmittunt. Ipoꝝ secuti exemplū anconitani auximates firmani. At carolus relicto bernardo patruale suo in obsidione ticinensis vr̄bis cū parte copiarū veronam p̄ficiscit. aldegisius vō desiderij filius inde abiēs ad imperatōrē cōstantinopolitanū pfugit carolus acceptis in deditionē omibus ferme transalpine ytalie vr̄- bibus. romā petit. Vbi rebus cōpositis carolus cū bona hadriani grā in transpadanā rediens. sexto mē- se postea q̄ obsideri cepta ē papiam deditione occupat. Inde paulus et alicuius isdem pene v̄bis habet. il- lum tūc castra reuersum. papiāq; p̄ deditionē potitū. adduxisse in franciā desideriu. q̄ ad leodiū fuerat rele- gatus. quāq; aliq; scribāt. Q̄ in desideriu clementia vsus. boiem spoliātū regno nō etiā vita lugdunū cum vxore et liberis exulatū mittit. Vbi postea longobardis francos p̄fecit. qui eos in pace retinerent. atq; ita anno salutis n̄re. 774. et q̄nto pōntificatus hadriani pape. longobardorū regnū fines accepit. Inde ea gēs ducentis iam triginta et pene duobus annis maiori ytalie portione potita. nihil iam externi p̄ter nōie re timebat. fuit aut s̄ duobus et .xx. regibus ab alboyno vsq; ad desiderium porrectum.

Daulus longobardus hystoricus et aquilegiensis p̄iarchatus dyaconus. Desiderio regi suo ob doctrinā et ingeniū admodū carus. Quē cū carolus magnus in galliā duxisset. libertate donauit. in p̄cioq; aliquādiu habuit. Vñ cū postea comperisset boiem desiderij libertatem q̄rere cū in diomedis insulam relegauit. Vñ post aliquot annos aufugiēs et ad arachim perueniens rogatu adelperge desiderij filie et arachis vxoris Eutropij historie. duos libros addi- dit a iuliano principe vsq; ad primi iustianiani tempa omia p̄scribens. Adortuo deinde archi. cassinense cenobiū ingressus reliquū vite sanctissime vsq; ad mor- tem ducēs. Sepe ad carolū regem litteras elegantes et humanitatis plenas scri- psit. ab eodemq; a quo fuerat ob litteraturā suatus vicissim accepit. Rogatuq; caroli vitas et lectiones cuiuslibet sanctorū festiuitati puenientes collegit. hymnos quoq; elegantissimos edidit.

Guardus monach

Guardus monach

Euardum quoq; monachū natione gallū virum in omni doctrina eruditissimū tempestate hac flo- ruisse constat. eo q̄ eusebij cesariensis more caroli magni iussu omes lactus et san- ctōꝝ legendas breues eleganti stilo in vñū collegit. et ad vñū volumē redegit. q̄ martyrilogiū appellauit. Reperit quoq; q̄ singulis diebus plusq; trecenta festa cōcurrebant. ideo statutum fuit vt dicere et alioꝝ plurimorū sanctorū martyrum

Alcuinus p̄ceptor

Alcuinus natione gallus caroli magni vt aiūt p̄cel- ptor. Vir greca latinaq; lingua egregie doct. nec nō et theologorū p̄horūq; sui temporis princeps. hīs temporibus eas ob res apud carolum magnum maxi- mo in p̄cio habitus est. Cum eum in dyaletica rhetori- ca et astronomia eruditum fecit. Qui et bonifacij archie- piscopi maguntini p̄cib; orationes missales atq; alia ecclesiastica officia (gotthorū perturbatione deperdita) omnino resecit. atq; eius rogatu carolus gymnasiū e roma parisiū transulit. quod etiam ab Athenis eo loci translātum fuisse constat. qui et cenobiū sancti martini thuronis donāte ca- rolo regendum suscepit. quoniam omnes religiosi voluptuose viuentes in eo mo- nasterio nocte vna ab angelo infelicitate perierunt. hic aut eruditus theologus ha- beref libros de trinitate cū questionibus speculū puuloꝝ. de ecclesiastico dogmate. de rōne. aie et p̄les alios libros ad xpianā religione pertinentes edidit.

Paulus diaconus

Alcuinus p̄ceptor

Carolus magnus rex

Carolus francorum rex, cui postea ex magnitudine rerum gestarum magnus cognomen fuit, pater pipino defuncto regnum accipiens, regnavit in totum annis, 46. cum pipinus libera in francos primus potestatem habuit, et auctoritate pontificis et francorum decreto plena dominandi potestate suscepta regnans annis, xv. Et successere supstitibus suis duo, carolus et carolomannus eque regno inter se partito. Sed non multo post defuncto carolomanno, franci eam regni partem, quam ille possederat carolo fratri detulerunt, ferunt autem carolum natum in ingelheim quarto milario a maguncia urbe, de quo gotefridus viterbiensis scribit pipinus moris, cum surgit carolus acer, natus in ingelheim, cui berta fuit vngara mater pipinusque pater cronica vera patet. Is autem exemplo post pipini obitum adversus aqtanos bellum gessit. Inde compositis rebus belloque citius omni opinione confecto cum victore exercitu in regnum reuertitur. Post hadrianus romane ecclesie pontifex a desiderio longobardorum rege oppressus, oratores ad carolum misit ut opem et auxilium ferret, qui non segnius quas si hostes in gallia essent exercitum parat, et magnis itineribus in ytaliam contendit. Et superatis alpiibus in thaurinum descendit, atque continuatis castris in agrum vercellensem pervenit, facta utrinque potestate pugna dei prelium commiserunt. In ea pugna superati longobardi in fugam vertuntur, desiderius papiaz cum paucis militibus petiit, carolus rege persecutus in agrum cianum exercitum ducit, tandem capite desiderius una cum uxore ac liberis ut premissum est. Tunc summo beneficio caroli ytaliam se primum erexit. Carolus autem profecto longobardorum bello saxonum intermissum bellum cum domo reuocabat, quod biennio et a prefectis eius leniter administratum fuit. Saxonum gens longe maxima fuit ac bellicosissima hi falsos deos colentes cum francis continue bella gerebant. Sepe plures victi condictiones acceperant, obsides dederant, sed apud francos nullus plenissima victoria comita eorum perfidia persecutus fuit. Nec palma carolo magno quasi diuino numine refluata. Igitur ingentem exercitum parat diem dicit, qui die ipse ripam fluminis rheni omnes conveniant, magna alacritate suscepta a francis expeditio fuit, sic renovatum saxonum bellum nec grauius diuturniusque. Tres enim et xxx. annos certatum constat. Tandem penitus saxonum debellati, se suaque omnia potestati caroli puerunt. Actis imposte leges ut patriis ceremoniis, falsisque diis posthabitis christianam fidem profiterentur. Cum vero ea tempestate barbari gerentes hispaniam graui fuitute oppressam tenerent, ad eam liberandam carolus mentem conuertit, qui confestim superatis pyrenaeis iugis in fines hostium pervenit. Exemplo civitatis nonnullae sponte deditorem facit augusta et palentia due opulentissime totius hispaniae urbes, qui mandata caroli aspernabantur ut capte ac prede militibus dare sic hispania pene omnis in francorum potestatem devenit. Interim taxilo bavariae dux finitimas gentes sollicitat cum franco bello aggressus. Qui inde nulla temptata fortuna parere constituit ac obsides dedit. His rebus gestis cum in magna gloria magnisque opibus regnum ac tota res francorum esset, statuit carolus adversus hunos qui hostibus suis auxilia strauerant bellum suscipere. Constatque nullum bellum a carolo gestum in quo maior sit hominum cedes edita maioreque illata clades ingentem vero hunorum multitudinem et pene nobilissimum quaque bello absumptum maximam quoque auri atque argenti a francis in galliam transportata. Cum hic status rerum in gallia esset romani adversus leonem pontifice coniuratione inciderent de qua in sequentibus, et gestis caroli post coronationem augustalem fit mentio.

Rolandus

Aldegisius

Rolandus palatinus comes caroli ex sorore nepos. Vir praestans fortitudine incopabilis et virtutis ac magnitudinis, cuius fortia facta per universum orbem celebrantur. Cum carolus exercitum in galliam reduceret ipse pyrenaei iuga in vasconum insidias incidit. Et primo inter eos inito post ingentem hostium cladem, cecidere in ea pugna toto hostium non virtute commissa anhelantius et Egibardus summi in bello duces. Rolandus quoque cecidit. Sunt qui dicant eum fuisse non vulnere periclitatum, qui duces belli tutatus fuit. Paulo autem post ipse populi ac eorum reges a carolo comiti, meritis perfidiae suae debitasque penas dedere.

Taxilo bavariae dux uxoris, ut tradunt stimulis comitatus, copias cogit, his temporibus finitimas gentes sollicitat, hunos, qui ea parte qua bavaria in oriente spectat sibi confines erant societate et federe iungit. Erat ei uxor desiderij regis longobardorum filia, qui fortunaz prius iniquo animo ferens, nec nocte nec interdium quietem pati, monere ut meminisse vellet socerum suum morte miseriorum vitam ducere, neminem esse preter eum, qui posset ei libertatem vendicare. Hijs mulieribus instructus furis exercitum parabat carolus celeriter profectus in fines bavariae venit. Taxilo perterritus tandem parere constituit et deditorem fecit, obsides dedit. In hijs theone filium suum aliosque per multos lectissimos iuvenes.

Aldegisius desiderij filius, qui ante expugnationem papie et citrapadantis in greciam confugerat hijs temporibus grecorum multorum auxilio fretus, cum magna manu ad repetendum paternum regnum in ytaliam venit, qui multum afflictus a francis auspicio prefectorum superatus et captus, ac multis supplicij affectus, tandem vitam miseram in tormentis finivit.

Taxilo bavariae dux

Berta eas mūdi

Anno mundi. 6003. Anno xpi. 804.

Leo eius nois terci⁹ papa, arripio pre. pontifex creatur. Qu^o qdē doctissi-
mus. q^{uod} ab ineunte etate. ita erat educat⁹ et erudit⁹ disciplina ecclesiastica.
vt dign⁹ esset q^{uod} ceteris anteferebat. erat p^{ro}terea castus. integer. pudicus. faciē⁹
doctor⁹ viroz ita amator. vt eos vndequa^q ad se p^{ro}m^{is} alliceret. Eorūq^{ue} con-
suetudine mirummodo dū relectaret. p^{ro}dicationib⁹ q^{uod} admonitionibus quibus
plurimū ob eloq^{ui}ntiā t^{ra} doctrinā valebat. egrotos visere. elemosinas indigēti-
bus p^{ro}bere ei peculiare fuit. I^{ta}o certe mitis ingenij. creatur itaq^{ue} pontifex vno
oimⁿⁱ p^{ro}sensu. q^{uod} postea dū supplicatōes a b^{ea}t^o gregorio institutas rome agit cu^m
p^{ro}p^{ri}o t^{er} clero pascalis primicerius t^{er} cōpulus p^{ro}b^{er}teri q^{uod} vite sordes a sup^{er}io-
ribus vrbis aliq^{ui} infestatus fuit. armatis stipati illū interceperūt. quoz frau-
dibus apud edē b^{ea}t^{um} siluestri capt⁹. ac pontificali amictu p^{ro}uatus. Et carnifices
debile viribus pontificē p^{ro}sternētes lingua captus p^{ro}s illū execratura. plurib⁹
etiā digitis t^{er} incuruis vnguib⁹ q^{uod} oculoz fere possent cōcaua effodiebant.
Et multo madēs cruore leo apud scti erasmi monasteriū in custodia ē habit⁹.
Quo in loco loq^{ui}am illi t^{er} visum affirmat bibliothecarius diuino munere re-
stitutū. affuit tūc afflicti senis rebus auxilio vnius albini cubicularij fides. q^{uod}
nocte cōcubia custodes fallens ad b^{ea}t^{um} petri basilicā p^{ro}duxit. t^{er} vniuersū ducem
spoletanū p^{ro}sidio accessit. s^{ed} paucos ibi moratus dies leo ad carolū p^{ro}perauit
Transgressum alpes p^{ro}ius rex in saxoniam pontificē summā acceptū reuerētia vt
rediret in p^{ro}riam exhortat⁹. Redeunt⁹ romā leoni clerus p^{ro}p^{ri}usq^{ue} romanus ad
milijū vsq^{ue} pontē p^{ro}cessit obuius. Inde veniēti romā carolo q^{uod} ordinū dispo-
sicio occurrerit saxonū frācoz longobardoz q^{uod} enumerare posset. Exceptū in
p^{ro}ncipis ap^{osto}loz basilice atrio carolū. leo cū ad ei⁹ penetralia deduxisset in vrbē
dimisit. Et nō multo post carolus d^{omi}ni t^{er} p^{ro}p^{ri}um in b^{ea}t^{um} petri basilica p^{ro}uocauit
p^{ro}ntifex ambone p^{ro}sensu euāgelia x^{risti} cernuus tenuit t^{er} iureiurādō affirmavit

17 Cometes

it. vt nōnulli putāt tante calamitatis indicium. Sepeliť aut in basilica petri pri-
die ydus Junij. Eius in morte tum sedes vacat diebus decem.

Anno mundi. 6013. Anno xpi. 814.

Anno mundi. 603. Anno xpi. 814.
Stephanus quartus. p[re]s[bi]ter romanus. p[re]s[bi]ter iulio. q[ui] pontificatu suscepto m[en]se tercio ad ludouicū imp[er]a-
 torem in gallias p[er]ficiscitur. q[ui] in aurelianis erat. ⁊ honoratissimū ei quoq[ue] obuiā misit. maxime theo-
 dolfū aurelianor[um] ep[iscopu]m cū clero. ip[s]e ad primū lapidē p[er]diens cū maxima veneratio[n]e in vrbe[m] introdu-
 cit. erat stephanus ex nobili genere ortus tante doctrine ⁊ integritatis. vt facile apud oēs sc[ri]ptarū nomē nau-
 cisceret. ⁊ vt feruent ludouicū inu[en]it atq[ue] coronauit. ⁊ cū sepe de cōponēdis ytalie rebus collocutus fuisset
 romā redijt secū crucē magni pōderis magnēq[ue] estimationis detulit. quā ludouicus sua ip[s]ensa beato petro
 dicauerat. at sanctissim[us] pontifex ad urbē rediens septimo pontificatus sui mense vita functus. in basilica
 petri sepelitur. Sedes autem eius morte dies vndecim tum vacat.

Discalis ei⁹ nois primus papa. p̄ia roman⁹. p̄e bonoso. nulla interposita ip̄atoris auctoritate p̄ōtū
 fex creaf. hāc obrem vbi pontificatus inijt. statim legatos ad ludouicū misit. q̄ ei⁹ rei⁹ culpam omnes
 in dez ⁊ pplm reijcerent. q̄ ab hīs vi coactus esset p̄ōticiū mun⁹ obire. accepta hac satisfactioe ludou
 cus r̄ndit ppllo ⁊ clero maiorū instituta ⁊ pacta suāda. cauerēt ne deinceps maiestate lēderēt. hūc autem sce
 phanus pontifex dū vīueret ob ei⁹ v̄tutes ⁊ doctrinā monasterio bti stephani martyris in vaticano p̄fese
 rat. Inito igit̄ pontificatu corpa sanctorū mun⁹ religiose iacentia in urbem euz maxima veneratione intro
 ducta honestiore loco recōdidit. p̄axedis templū a fundamētis extruxit. ⁊ bte cecilie. eoq; loci ⁊ ipius vir
 ginis ⁊ eius sponsi valeriani tyburcij maximi martyꝝ. vrbani. lucij pontificum corpa collocauit. Multas
 q; basilicas vetustate quassatas restituit. Tandem nullo religionis pietatis humanitatis exemplo p̄eter
 misso. pontificatus sui anno septimo. mense tercio. die decimo septimo mori⁹. sepeleturq; in basilica petri.
 Vacat tūc sedes p̄ies quatuor.

Faciat tunc sedes dies quatuor.

Spiritus domini

Linea summorū pōtificū.
Leo tercius

Stephanus quartus

Pascalis

Linea Imperatorum

Carolus cognomento magnus. p suis eximjs meritis. ac singulari fide. ob oim xpianoy libertate. Euz paterni regni fines in gallia rbeno ligeri oceanog in germania danubio r salo fluuio. Et hys aqtania vascontia byspa niā pene totam. Et ea ytalie prem in qua longobardoy regio fuerit. bellica vir tute adeptā adiunxit. adiecitq; saxoniam. q ē non modica germanie ps. tū vtrāq; pannoniā. r vltra danubiū datia bistriā r totū liburnoy regnū. Omnes deniq; barbaras gentes q germaniā inter rbenū oceanū ac danubiū incolunt. pūm armis subactas. pūm beneficio allectas in suā ptatem redegit. his tanti bus opibus. tanq; rebus egregie gestis eam sibi famā nō solū in gallia s etias p vniuersum orbe ppauerat. Anno salutis octingentesimo primo. pontificatus leonis pape anno. v. summi impj dignitate (posteaq; constantin⁹ magnus reli cta roma ad orientē celsedit r sublatū impiū trecentis r triginta annis post au gustulū in occidentē cessauit) egregia sua vtute occidenti restituit. r august⁹ ap pellatus. impatorj nomē dignitatemq; suscepit. Et nō solū vt pmissum ē assen ciente s etia applaudente pplo romano. atq; ita impauit annis. 14. factus ita q; romanoy impator. post amplissimā dignitatē susceptā. cum i galliā reditur⁹ iter p beurruria faceret. in memoriā dignitatis adpse florentiā vrbes. quā olim magna ex pre teleuerat gothi. in pristinū statū euz summa celebritate restituit. Omnesq; nobilitatē p oppida vicina dispfam in ciuitatē reduxit. nouis meni bus cinxit. templis ornavit. Cū reuertisset in galliā exceptus est eius aduētus ab oimibus pplis incredibili honore atq; amore. cū bella septem r quadragin ta annis (tot em regnauit) incredibili felicitate tū magnitudine quadaz animi. tum etiam ingenij atq; consilij consecisse tradūt. Quibus regnū satis amplum a patre acceptum longe maius posteris suis reliquit. fuit autem carolus. pce cera statura. lato pectore. latis humeris. magnis vegetisq; oculis naso paulo eminentiore. forma deniq; r pulcritudine oris adeo eximia. vt decorem simul pre se ferre videretur. cum regia quadam maiestate cōiū ctum. habeb atq; in voce splendorem. Et in incessu totoq; corporis motu summā dignitatē. promissam ge rebat barbam. valitudine fuit prospera. venatōibus gallozum more frequenter studebat. ratus ad sam tatem corporis conferre. Tradunt preterea cum balneis r aquis natura calidis plurimū delectatum. Inde aquisgrani vbi sedes regni eiusq; regia erat maximis sumptibus templum condidit. r beate marie dedica uit. in qd sudariū r beatissime vginis marie camisiā transmisit. Vex ad eius regias vtutes addidit elo quentia copiāq; dicendi r bonaz artium disciplinā. Dabuit autem ex pluribus vxoribus pulcerrimā so bolem. sed ex hildegarde carolum pipinum ludouicum r filias plures. filios quoq; doctissimis hominib⁹ erudiendos tradidit. r filias. ne ocio torpescerent lamificio assuescere fecit. Carolus autem iam senio gra uis cum intellexisset pipinū quem regem ytalie pfeccerat mediolani mortuū esse. ludouicum filium mūno rem natū. aquitanie regem. r imperij successorem. Bernardum vō nepotem ytalie regē declarat. Eiq; mā dat vt ludouico rebus in omnibus obtemperet. fines imperij hos esse voluit in galliam rbenū ac ligerum in germania danubium r saūū fluuios. Hys autem puincijs aquitaniam gasconia. magnam partem hi spanie. cisalpinam galliam. saxoniam. vtrāq; pānoniam. ystriam liburnos addidit. Stabilitū autem suis posteris non solum francorum regnum. sed etiam impatorum nomen. cum venatus a regia aquisgrani cēt profectus domū redijt cum febre. cum lateris etiam accessisset dolor. morbis simul r senectute confect⁹. vi ta excessit. etatis sue septuagesimo secūdo. r xpiane salutē. xv. supra octingentesimū annū quinto kalen. fe bruarij. Eius corpus in basilica aquisgrani solenni funere sepultum tali epigramate Caroli magni xpia nissimi impatoris romanoy corpus sub hoc sepulcro conditum iacet. Tribus annis anteq; e vita migra ret testamentum condidit. Duas partes episcopis metropolitans dari iussit. in reficiendis ecclesijs. r p pauperibus viuandis. Tercia vniuscuiusq; ratione habita filiabus nepotibusq; tum seruis r ancil lis reliquit. Erant inter ceteros thesauros tres argētee monse. r vna aurea pncipue magnitudinis. quaz rum vnam q constantinopolitane vrbs similitudinem referebat basilice beati petri. Aliam in qua forma vrbs rome cernebat ecclesie raunennati dono dedit. Tercia que totius orbis descriptionem continebat. Et auream filijs suis reliquit. fuit itaq; carolus si eius res gestas. tum domi. tum foris inspicimus. tate am plitudinis r integritatis impator. vt postea nemine superiorem. ne dum parem habuerit.

Linea iperatoz

Carolus magnus.

Carolus Magnus

Iudeus quidam his temporibus. apud syriam existens. quadam die in vilipedium xpianoy xpo ima ginem lancea suffodit. Et illico sanguis vbertim effluxit. quo prodigio tremore correptus. ne sanguis deperiret vas vulnere apposuit a quo plurimi sanitati restituti iudei ad fidem xpi plures sunt conuersi san guis autem diuino consilio postea montuallatum. ibidem vsq; in presens ppter crebra eius miracula ma gno in precio r gloria habitus est. Carolus impator hys auditis ad Leonem scripsit. vt de his eum cer tum redderet. Leo vō cū seditionibus semp vexaret. ab vrbe discedens. montuā proficiscitur ad visendus xpi sanguinem. Is a montuanis perbenigne susceptus approbato xpi sanguine ob frequentia miracula. qd r alij pontifices postea efficere. ad carolum proficiscitur. vt hominē veritatis cognoscende cupidū eius rei certiorē faceret. r de rebus yralicis vt premisum est.

Handwritten notes in red ink at the bottom of the page, likely a continuation of the text or a commentary. The text is written in a cursive script and is partially obscured by the binding of the book.

Berta etas mūdi

Anno mūdi. 6023. Anno xpi. 824.

Eugenius eius nominis secundus papa. p̄ia romanus. p̄ie boemūdo. pa-
scali suffectus. Eius tpe octauū scisma fuisse ferūt. Inter hūc eugenium 7
q̄ndam noīe zinzinū p̄ter patrū discordias at eugenū dignitate corpis. 7 p̄stā-
tia animi insignis. ob hūanitatē 7 eloquētiā. oīm p̄sensu tandē obtinuit. q̄ in-
to pontificatu. sp̄et reb⁹ oib⁹ humanis. vlt⁹ pot⁹ fortune bonis. ad munificentia
7 liberalitatem vsus. Adeo rem frumentaria curauit. vt nullibi vilis. q̄ rome
annonā videret. ac pauperū pupilloz viduarū causas 7 vitā ita tutatus est. vt ab
oib⁹ merito p̄ pauperū diceret. Tandē cū optimus hic pontifex his artibus i
pontificatu annis q̄tuor vixisset morit⁹ collacrimatibus oib⁹. Et suāvicē pot⁹
q̄ morit⁹ sanctissimi viri volentibus. cū mors ei ad felicitatē via optatissima eēt.
Quidā scribūt eū ab emulis oculis execatū. ac martyrio coronatū. Eius corp⁹
in basilica petri ap̄loz principis cum omni deuotione sepelitur.

Valentinus papa. p̄ia roman⁹. p̄ie leontio. q̄ apud pascālē 7 eugenium vi-
ros sanctissimos. 7 doctrinā 7 rōnem bene ac sancte viuendi a teneris ānis
vsq; ad maturā etatē didicerit. Non ludis nō iocis aut voluptatibus intentus.
vt pleriq; oīes adolefcētes faciūt. s̄ doctrinā 7 bñ viuendi normam ex lectione
veterū 7 exemplo sanctorū pontificū sumens. Cūq; tante v̄tutis 7 sanctitatis eēt.
vt non dū p̄sbyter. s̄ diaconus summū pontificatus gradū meruerit. Postremo
aūt pietate. clementia liberalitate. tum in vita priuata. tū in p̄ntificatu nulli ma-
ior secundus est habitus. has ob res oīm consensu pontifex creatus. meritis ho-
minū q̄ tum erant id fortasse exigentibus quadragesimo p̄ntificatus sui die mo-
ritur. ac in basilica petri sepelitur. cōq̄rentibus oib⁹ eū hoīes sibi morte sblatū
esse. quo stante labefactari romana libertas 7 xp̄iana religio vix poterat.

Anno mundi. 6033. Anno xpi. 834.

Gregorius quartus papa. p̄ia romanus. p̄ie iohanne tituli sancti marci p̄-
sbyter. Vir nobilitate insignitus. sanctitate clarus doctrina 7 eloquētia p̄-
cipuus. qui tante modestie fuit. vt electus a clero pp̄loq; romano nō prius p̄nti-
ficiū munus obire voluit. q̄ a legatis Ludouici impatoris ob eam cām romam
missis. q̄ diligenter tantā electōem discusserāt p̄firmatus ē. fecerat id ludouicus
nō supbia motus. s̄ ne iura imperij amitteret. quippe q̄ natura clemēs 7 huma-
nissim⁹ sit habitus. quiq; iura ecclē 7 dignitate semp tutatus ē. Qui pontifica-
tu suscepto. mor corp⁹. b. gregoriū transiulit. atq; eo loci collocauit. vbi nūcia-
cet magnis adhibitis ornamentis. ferūt ab eodē corp⁹ sebastiani 7 tyburcij a ci-
miteris in quibus ante iacebant ad basilicā petri translata fuisse. Insup 7 roga-
tu ludouici impatoris oīm sanctorū celebritatē kal. nouēbris instituit obfuaā. 7
quā q̄dem cōmemorationē galli 7 germani p̄mo obfuaare ceperūt. eāq; rem ma-
gnopē a rabano monacho theologo insigni carminibus 7 p̄sa laudatā fuisse scri-
bunt. Post multa aūt bona opa morit⁹ gregorius pontificatus sui anno. xvi. se-
peliturq; in basilica petri. sedes eius in morte diebus. xv. vacat.

Pipinus rex

Pipin⁹ caroli fili⁹ natu maior cū p̄e a papa yta-
lie rex declaratus. regnavit annis. 13. Vir q̄dem
clarissimus nec p̄i vlla in v̄tute dissimilis. quēz pater
in vngaros misit. quos cito grauib⁹ p̄lijs supatos ad deditiōē cōpulit. Eoq;
bello cōfecto. ipm in beneuētanos misit qui grimoaldo duce finitimos pontifi-
cis agros turpiter vexabāt. eosq; p̄domuit. vt egre se membris tuerētur inde the-
ate obsedit captaq; vi ciuitas prede simul 7 incedio ē subiecta. Ortana exinde 7
paulo post luceria in deditiōē acceptis. hūc etiā p̄ in venetos sibi falso accusa-
tos misit 7 craciū atq; eq̄lū inuasit p̄pter qd multe familie nobiliū venetias mi-
grarūt. q̄bus gestis etiā multis alijs p̄lijs egregie cōfectis medio lanum venetis.
ibidem vitam cum multa gloria in pace finivit.

Bernardus rex

Bernardus caroli magni nepos post pipinū a carolo magno ytalie rex decla-
ratur. Et regnavit ānis. 9. huic carolus p̄cepit. vt i oib⁹ ludouico filio ei⁹
7 successorū obtparet. Vex carolo mortuo mādāt obseq; noluit. q̄busdā ytalicis
ep̄is 7 seditiosis ciuib⁹ instigatib⁹ ab ip̄o oīno defecit. Et citates ac pp̄los i sua
v̄ba iurare coegit. Et cū rescisset ip̄ator. cā in p̄uētū p̄posita. nepotē lese maiestati
crimie dānatū. hostē iudicauit. Exind copijs coact⁹ galliaz germanie 7 baiuari-
orū. puicte i ytalīā duxit. Reb⁹ at ytalie breui pacatis ip̄ator nobiles ytalico s. p
ditionis p̄inctos iugulari iussit. Bernardū aūt 7 si illico ad impatorū aduētū ar-
mis deposit⁹ ad misericordiam p̄fugerat. Et simul ep̄os i franciā p̄duxit. Et p̄uē-
tu itez sup iudicio aq̄sgranū habito gladio trucidatus. Ep̄i v̄o sinodali decreto
depositi in monasterio relegati sunt.

Linea summorū pontificum

Eugenius secundus

Valentinus

Gregorius quartus

Berta eras mudi

Linea Imperatorum

Ludovicus primus

Ludovicus eius nominis primus cognomēto pius. post carolū magnū
imperator. patre carolo defuncto āno salutis. 815. imperiū suscipiens. im-
peravit euz lothario filio annis. 25. Agebat in aquitanis hiberna ludovicus
quādo illi carolū p̄em obisse renūciatum est. qui aquisgranū repetens delat⁹
legationes q̄ad genitorē venerant primo audiuit. deinde puincialiū celebra-
to cōuentu. ea que romanorū imperio ⁊ francorū regno administrandis visa
sunt necessaria ordinavit. Legationū aut̄ primariā fuit leonis cōstantinopoli-
tani imperatoris. qui michaeli p̄ id tēpus suffectus erat. vbi innouata fuerūt fe-
dera. primā exinde ex peditiōne bernardo rege comitante. aggressus est in da-
nos. Obstitit vō hiemis cum id pelagus glacie cōcretum erat. qd̄ cum impe-
rator rexq̄ intellexissent. medio ferme herētes itinere ad padebrūnaz saxonie
ciuitatem exercitū in hibernis cōtinuerunt. Eaq̄ iam hyeme media quū esset
allatum ex ytalīa romanorū primores in leonis pape mortem cōiurasse. impe-
rator regē in ytalīa ire iussit curatur. ne quid detrimētū regnū ytalie pateret.
Ingressus romā bernardus rex illico in grauē piculosūq̄ morbum incidit.
res romanas p̄ gerardū comites composuit. Ante stephanus quartus papa.
qui tercio q̄ creatus erat mense in franciā accedēs ludovicū imperatorem apud
aurelianas inuixit ⁊ imperiali diademate insigniuit. Qui impio suscepto cō-
tra guascones grauissima bella cōmisit. tandem eos in suā potestate redegit.
Deinde britones seu anglos res nouas molientes armis in officio cōtinuit.
at postea sarracenis Cesar augustam incolentibus pacem concessit. Datus tñ
tuendis danorū regibus negociū imperatori fuit. q̄ saxonū obsequabant limitē.
Et tamen paulo post occasione oblata freti cum solamo ⁊ gottfredi filiis cōfli-
xerūt. illisq̄ p̄lio suis heroldum in paternum dacie regnū reduxerūt. Tam multis rebus varijs in locis
bene gestis ludovicus imperator conuentum in aquisgrano celebravit. in quo ecclesiasticis rebus cōposi-
tis. Lothariū primo genitum imperij consortem declarauit. pipinūq̄ tūc secundus filius aquitanie. Et lu-
dovicus tertius bauarie reges appellati sunt. Que dum fierent bernardus ytalie rex fatui adolescēs inge-
nū quorūdam magnatum ytalie instigatione inter quos fuere mediolanēsis cremonensis ⁊ aurelianēsis
episcopi imperatori vt p̄missum est rebellauit. capitali sententia punitur. Cum britānia ad alios motus se
ppararet ⁊ in andegauis nūciabatur. ad hos sedandos contulit se imperator. Eo cum venisset om̄ia reperit
quieta. Sed aliud accepit incōmodū. q̄ ermelgardā vxorem ex qua tres filios reges tūc sup̄stites suscep-
rat. longo confectam morbo amisit. Lothariū postea filiū in demortui bernardi locum ytalie regem dedit.
quē romani a pascali pontifice populoq̄ romano vocatum pontifex ipse in basilica beati petri inuictū co-
ronatūq̄ regem ytalie primo. ⁊ postea augustum appellauit. Ludovicus deinde mitissimū imperator inge-
nū semper multum fidei apostolice detulit. Fuitq̄ adeo vt quatuor romani pontifices quos viginti septē
annorū illius imperij tempora habuerūt. adiumento nūq̄ caruerint. quo in romanorū p̄secutionibus sepe
numero indiguerūt. Ludovicus quoq̄ bulgaros post penitam impetratamq̄ pacem pannonomorū limites
ingredi ausos. sola mittendi in eos exercitus ostentatione a motibus abstinere fecit. Lotharius vō ytalīa
pacata in galliam rediens. cum ludovicus pater carolum (cui caluo postea cognomē fuit) natu minimum
fratribus ceteris om̄ibus preferret. Inuidia stimulatus ludovicū in custodia reclusit. Eoz eodem anno i
ter eos conuentione facta liberatus. imperio restituitur. Tandē michael ipse imperator grecus primo ⁊ bre-
ui post gregori⁹ pōtifer. ⁊ ludovic⁹ ipator eodez ferme mēse. diē obiit. ipe i bti arnolphi basilica sepelit⁹.
Muri hīs t̄pib⁹ in siciliā classe delati extēsiōne facta late incēdia cōmiserūt. delata i siciliā classis vene-
ta eaten⁹ p̄fuit infideles q̄ p̄mū vela alonge p̄spexerūt i affricā redierūt. p̄ id t̄pis venetoz dux iustitia
n⁹ fuit. āno ei⁹ secūdo ducat⁹. b. marci euāgeliste corp⁹ a qb⁹ mercatorib⁹ ex alexādria venetiās delatū ē ta-
li ordine id factū recēsent. sacerdotes p̄missionib⁹ mercatorū ducti capsa q̄ sc̄m suū ab at corp⁹ apta. illō spor-
te iposuerūt q̄ mercatorū fuit cōmeatū ad naues p̄ferre p̄sueuerāt. Tūc pati ad id astutiores vestitu sordidissi-
mi colonos iportā olerib⁹ porcūsq̄ carnib⁹ sup̄iecti plenā medio foro iocabūdū p̄gebāt. obuiauerūt a sar-
racenis portorū exatores. porcūsq̄ carnibus qb⁹ machometici sup̄stitū de vesti. phibēt. ideoq̄ visu quo-
q̄ abhorret. inter olera reptis canzir qd̄ porcū eoz ligua ē sportā ad nauim ferri p̄miserūt. inde p̄ oliuēsem
portū corp⁹ i urbē puererūt. q̄ āno ⁊ seq̄nti ecclia q̄ nūc ext. at sc̄i marci venetijs edificari cepta ē. Et tūc sena-
tus venetus marci ymaginē tanq̄ vrbis patroni in vexillis deferri statuit.

Rabanus monachus

Rabanus monachus natione german⁹ abbas ful-
den⁹ postea magūtin⁹ archiep̄s theolog⁹ q̄dem
p̄clarissim⁹ ac ilignis poeta. p̄ b̄ t̄ps. in p̄sa ⁊ carmine
plimū valuit q̄ ex igenij sui magnitudine mltos edidit
libros p̄cipue op⁹ mirādū d̄ laudib⁹ sc̄e cruc⁹ p̄metar⁹
ē idē libzū palipomenō ⁊ machabeoz hūit cē h̄mōes
satis elegantes ad pplū potissimū in celebritate om̄
sanctorū. Seditz annis. x. anno salutis. 846.
Strab⁹ itē mōch⁹ gall⁹ eminētissim⁹ gall⁹ ⁊ p̄meta-
tor diligētissim⁹. rabani p̄dci auditor. p̄ b̄ q̄s t̄pa
ipso p̄ceptore suo inferior non fuit. qui in libros bi-
blie ppulcre cōmentatus est. Scriptisq̄ de officijs ec-
clesie ad ludovicū imperatorem ⁊ multa alia.

Strabus monachus

[Marginal notes in red ink, likely from a later hand, discussing the text and its sources.]

Sexta etas mundi

Anno mudi. 6043. Anno xpi. 844.

Sergius eius nominis secundus papa. p[ri]ma romanus. p[re] Sergio e regio
ne quarta. post Gregorij pontificatu inijt. Hic cu prius os porci vocare
tur ob turpitudine nominis. mutare vocabulu coactus e. et cognomenti sergi
nomen assumpsit. Eamq[ue] p[ro]prietate mutandoz nominu a posteris assumpta
videmus. ut q[ui] pontifices crearetur. suo omisso maiore noia sibi inderent. Licet
ab omib[us] no sit obseruatu. Constat aut[em] sergiu ex illustri familia ortum. neq[ue]
q[ui] a maioribus suis degenerasse. adiuuantibus eius p[re]claro ingeniu Leone ter
cio. Stephano q[ui]nto. Eugenio secundo. et Gregorio q[ui]nto. sub quoz moribus et
doctrina ita vixit. ut solus mortuo Gregorio dignus haberet. q[ui] pontificu mu
nus obiret. Hic itaq[ue] pontificatu suscepto ad ornanda templa conuersus basi
lica sanctoru siluestri et martini vetustate collapsam restituit. In easq[ue] multa san
ctoru corpora collocauit. Struxit et a fundamentis ad ipsius basilice latus in hono
re petri et pauli monasteriu vbi continuo res diuina agebat. Romani quoq[ue] ty
rannice inhumanitatis metu eius p[re]dictis liberati sanctissimu pontifice veru xpi
vicariu et vnicu p[re]sentis parente predicabat. Demu re ecclesiastica bene ac integre
gubernata. tertio pontificatus sui anno moritur. sepeliturq[ue] in basilica petri.
vacat tum ei[us] in morte romana sedes mensibus duobus diebus. xv.

Leo q[ui]ntus papa. p[ri]ma roman[us]. p[re] rodolpho anno incarnationis octingē
tesimo quadragesimo pontifex oim cōsensu decernit ac merito q[ui]des: vir
em fuit in oim vita priuata etiā religione. innocentia. pietate. humanitate. gra
tia. liberalitate. doctrina ecclesiastica p[re]cipue insignis. Eius gesta p[re]clara si cuncta
conscriberent voluminis modu excedere viderentur. Sunt q[ui] arbitrant[ur] huius
sanctissimi viri oimib[us] deū per motu sarracenoz rabiē naufragio duz onusti
preda domu redeunt cōpescuisse. Liberatus aut[em] sarracenoz metu sedilia i vesti
bulo atrij lateranensis posita ex marmore cōstruxit. Huc quoq[ue] tante sanctita
tis fuisse constat. ut basilicu serpentē (quē latine regulu appellant) suis oimib[us]
bus e formice sancte lucie vginis i orphea expulerit. Eius aliu et veneno mul
ti mortaliu perierant. Et incendiu illud signo crucis extinxit q[uo]d diu p[er] domos
saxonu et longobardoz vagatu. diu petri basilice appropinquabat. Hoc autē
factum octauo die assumptionis. postea ut festus celebratus est. Restituit quo
q[ue] vrbis menia et portas vetustate collapsas. ad beo. xv. turres pugnacula
vrbis a fundamentis extruxit. Sua quoq[ue] diligentia corpora sanctoru q[ui]tuor co
ronatoz inuenit. Eozq[ue] teplu in splendidiorē formaz instaurauit. scos ipsos
sub altari collocauit et alia multa sanctoru corpora ibi addidit. Et dum his rebus
q[ui] diligentissime vacaret sarraceni cū classe magna contra neapolitanos roma
nosq[ue] aduentabant. Ipse illico quāta potuit manu hostia pficiscit. suosq[ue] p[ri]mo
ad coionem adhortatus oionem habuit. Deus cui[us] dextera b[ea]ti petru ambu
lantē in fluctib[us] ne mergeref erexit et. his dictis facto signo crucis pugnandi
copiā fecit post longu certame hostes supant fuganturq[ue]. inde romam cū gau
dio reuersus inde vaticanu cinxit. Leonināq[ue] vrbez de suo nomine appellauit.
ne deinceps hostibus liceret ecciam b[ea]ti petri leui incurfione spoliare. hac autez
vrbe p[ri]mo pōtificatus sui āno inchoatu demu sexto absoluit. Ex manubijs vo
sarracenoz plura restituit. Tandē optime de eccia dei. deq[ue] vrbe roma. ac noie xpiano meritis. morit an
no pōtificatus sui octauo. mēse tercio. die. vi. xvi. kal. augusti. Sepeliturq[ue] in basilica petri. vacat tum se
des mensibus duobus diebus quindecim.

Joannes anglicus (et ut ferunt) ex moysiaco ort[us]. malis artibus pontificatu adeptus. Mentitus em
nax artiu audiēdo. tantu pfecit ut roma veniens paucos admodu etiā in sacris lris pares hiet. ne dū su
piores. Legendo aut[em] et disputato docte et acute tantu benivolētie et auctis sibi cōparauit. ut mortuo leone i
ei[us] locu (ut Martin[us] ait) oim p[re]sensu pōtifex crearet. Uex postea a familiari cōp[re]ssa. cū aliqui occulte ven
tre tulisset. tandē cū ad lateranēsem basilicā pficisceret. intra theatru (q[uo]d colloseu vocat) a neronis colloso
et sanctu clementem doloribus circūuenta peperit. Eozq[ue] loci mortua. pontificatus sui anno secūdo. mēse
vno. diebus q[ui]tuor. sine vlllo honore sepelisset. Sūt q[ui] hec duo scribāt pōtificē ipm q[ui] ad lateranēsem basili
cam pficiscit. detestandi facinoris causa. et viā illā p[re]sulto declinare. Et eiusde vitandi erroris cā dū p[ri]mo
in sede petri collocatur ad eam rem perforata. genitalia ab vltimo diacono obtrectari.

Rodolphus aurelianensis episcopus. vir genere scientiaq[ue] ac disciplina p[re]cipuus p[re]scriptis tempori
bus in p[re]cio exis apud ludouicu impatore falso accusat[us]. et carceri mācipat[us]. vbi insignia edidit mo
numenta. p[re]cipue versus illos (qui in ramis palmarum ante fores ecclesiaru cantantur) cōposuit videli
cet Gloria laus et honor tibi xpe redemptor. Contigit imperatorem in festo palmarum illac iter facere. dū
episcopus illos decantari faceret. impator ludouicus demolit[us] est. Et optimu et insontem epum absoluit
et ad suu epatum cum gloria remisit.

Linea summorum pontificum

Sergius secundus

Leo quartus

Joannes septimus

Lotharius Ludouici predicti imperatoris filius, post patrem impauit cum ludouico filio, quem imperij consortem fecerat annis, xv. Qui mortuo genitore solus romanum obtinuit imperium. Ludouico autem vix dum ad sepulcrum apud trecentos elato, tres ipsius defuncti imperatoris fratres lotharius, ludouicus et carolus ob regni italie successionem vehementissimis inter se odijs exarserunt, et illico armis correptis, maioribus contenderunt motibus omnium, quos post cathelanicum cum attila prelium gallicie senserunt. Namque in antisiodorensi agro apud fontanicum coactis copiis, quas unusquisque eorum summis conatibus ducere potuit, plura est commissum. In quo (ut scriptores tradunt) stragem francorum gentis quanta nusquam alias fuisse factam. Licet autem ludouicus carolusque superiores euaserint eorum tamen sicut et lotharii vires adeo imminuit, ut finem ab extremis tuendorum facultas singulis sit adempta. Fugiens ex ea pugna lotharius cum fracto laceroque exercitu suo, adstrassem, se recepit. Quosque insecuti fratres illo item oppido disturbarunt, qui uxorem et filios secum rapiens per lugdunum viennam delatus copias repauit. Tam multis inde italie galliarum et germanie, prouinciarum, ac urbium et optimatum legationibus pulsati sunt ipsi fratres, ut inducias consenserint, per quas occasione de pace et paterne hereditatis diuisione, agi est ceptum. Et ex italia quidam iussu sergii, perfecti sunt, inter quos georgius archiepiscopus rauenas primus est habitus, qui cum secundo prelio apud lotharium componende rei causa esset, ac fortuna ad ludouicum et carolum inclinasset, totum comitatum in prelio amittens, ipso enim cum trecentis equitibus venerat, vix solus e tanta strage fuga, lapsus est. Reuero si communem totius regni calamitatem et interitum miserati fecerit pacis in hunc modum inuenit, ut carolus caluus occidentalis paterni regni partes a brittanico oceano usque ad mosam fluvium, in qua parte regni francorum maneret nomen possideret, ludouico cederet omnes germanie terram usque rhenum fluenta, et transrhenum quicunque genitor possideret, lotharius cum imperii titulo romam haberet et ytaliam, ac prouinciam galliarum romanam quam olim narbonensis dicta. Cum ea galliarum item particula scaldun inter et rhodanum flumines, que acceptum tunc ab eius imperatoris subiectione nunc etiam fernerit lotharingie nomen. Rebus autem ita compositis lotharius ludouicum filium quem regni socium asseruerat presecrat. Eo denique anno quod a fontenentio prelio quintusdecimus lotharium imperatorem abdicasse se imperio et monasticum induisse habitum historici tradunt. Per quod tempus alter eius frater ludouicus in suo germanie regno obiit. Et cum regnum inter filios diuisisset, senex effectus relinquens ludouicum imperatorem, non ita multo post vitam cum morte mutauit.

Senserūt ⁊ tūc gallie sicut ⁊ ytalīa cū sarracenis. quantū mali impatoris lotharij ⁊ fratꝝ discordia at-
tulit rebus suis. Nāq; normāni in quibus emergis appellatio fuit duce romano corū rege p ligeris
fluvij ostia ingressi. aquitanīā omnē deuastarūt. Et nullis qui resisterent existentibus obuijs heriā ab illis
insula. aliquotq; monasteria sunt cremata. Exinde normāni p galliā longe lateq; vagari burdegalam san-
cionam engolismā parisiōs thuronū nouiomagū aurelianos pictauos. Et multa oppida. plurima castel-
la populati sunt. nec tamen ausi sunt vi ceptis de francia urbibus diū moram trahere. Sed in aquitaniam
reuersi. Nam pro sede regni propriam tenere constituerant.

Grandine mire magnitudinis hñs temporibus in gallia decidisse tradit̃ que pecora multa. ⁊ nōnullos homines interemit. T̃sa ē tūc in ip̃is grandinibus granū durissimū mire longitudinis. *Terre motus*

Quod Erre quoq; motus ytaliam cōcussit. Inde incertis locis vrbes ⁊
mōtes corruerūt. *Lucif*
Luceſcite inſuper innumerabiles ſex alas habentes ⁊ dentes duos
lapide duriores. in galliayeluti nix terrā opierūt. herbas ſegetes
⁊ arbores ac vniuerſa viriditatē hñcia deuaſtarūt. Tandē piete in ma
re ⁊ ad littora in terrā eiecte. ſecuta ē magna putrefactio. Et inde morta
litate magnā. aerē inficiētes generalēq; hoīm interitū ſuſcitarūt. Anno
quoq; lotharij impij ſecūdo apparuit cometes.

Ad ostiam urbem affris itez in ytaliam redeuntibus prospice pugnant romani. Altru sarraceni exinde
latio. quam populi fuga mediterranea dilapsi. magna ex parte mauroz manus implas euasere.

Aldulphus rex

Athelphus angloꝝ rex vir q̄dē xp̄ianissim⁹ ⁊
romane ecclie deuotissim⁹. circa illa tpa p̄mo to
tius anglie monarchiā tenuit. regnū accipiens. reḡ
uit annis. vii. romā perrexit. q̄ inter cetera memora
tu digna ob singularem religionem vniuersam isu
lam ro. ecclie tributariā fecit. Voluit nāq; vt singule
dom⁹ q̄tannis singulos argēteos ecclie ⁊ sancto pe
tro tributum persoluerent. *⁊ fudm. d. v. c. l. x. v.*

Eadimud' postea agloꝝ rex. vir qđē fligioe ⁊
scititate p̄cipn'. qđ cū eēt acerrim' xpiane fligio
nis defensor. mltā bella p̄ danos infideles gessit tādē
supatus martyrio coronatus. Eius caput ab
scisum lupus sepius illesum serauit.

¶ Eadimundus rex

scilicet lupus senex illesem servavit.

Berta etas mūdi

Benedictus tercius papa. patria romanus. p̄re petro. Is ob vite sanctita-
tim. merito benedictus appellatus ē. ⁊ rex diuinarū grām. sub gregorio
em militans cū ab eo subdiaconat⁹ gradū accepisset. ita deinceps vixit. vt mor-
tuo leone tanti pontificis successor habere. ad hūc itaq; in eius electione oēs
tanq; ad vnicū ⁊ benignissimū sidus a deo in terras missum eū pontificē decer-
nunt. Qui flens ac deū ac sanctos testes faciens. se nequaq; dignū esse. q̄ tante
sedi p̄ficere dicebat. Sed omnibus acclamantibus ⁊ eius electōem approbā-
tib⁹ inuit⁹ p̄ntificiū mun⁹ suscipiens. in atriu lateranense pducit. ⁊ in sede pe-
tri collocat. inde in equo albo sedens ad ecclesiam sancte marie ad p̄sepe ductus
ieiunijs triduo ⁊ oronibus vacauit. deū rogans vt sibi liceret sancte ⁊ ecclesias
suam integre gubernare. Certe tñ rhodoaldi portuensis ep̄i factōem secuti. ana-
stasiū a leone pontificatu deiectum p̄ferre conati fuerant. s̄ cognito errore veni-
am petentes hominē sanctissimū de more adorarūt. Idem fecere ⁊ ludouici im-
peratoris legati. ad p̄firmendam clerī ac populi electōem romā missi. tante em
mansuetudinis fuit. tante dignitatis corpe ⁊ animo. vt tam in m̄gratu constitu-
tus q̄ in vita priuata omnibus carus ⁊ gratus videret. multas ecclesias vetusta-
te collabentes restituit. Ea q̄ instituit non v̄bis tantū s̄ re ip̄a comprobauit. sa-
cerdotus em funeribus semp interfuit. egrotos preterea inuisit. paupes aluit.
calamitosos consolatus est. viduas ⁊ pupillos acerrime tutabatur. His artibus
vitam sanctissimā continue ducebat. moriens suū corpus ante fores eccle bea-
ti petri apostoli sepeliri mandauit. pontificatus sui anno secundo. mense sexto.
die nono. interim v̄o dies. xv. ep̄atus vacat.

Anno mundi. 6063. Anno xpi. 864.

Nicolaus eius nominis primus. patria romanus. patre theodosio. bene-
⁊ sancte a teneris annis educatus. primo subdiaconus a sergio. mox v̄o
diaconus a leone creatur. qui benedicti corpus suis manibus nō sine lacrimis
tumulo collocauit. Quem post multas vigilias ⁊ orones in basilica sancti dyo-
nisi pontificem licet absentem creant. ⁊ fugientē in vaticanū. cōq̄situm in atriu
lateranense perduxerunt. ⁊ nolentem in solio apostolico collocarunt. deinde in
basilica petri consecratus. sumpta de more pontifica corona. multa cum ludoui-
co cesare qui tum aderat collocutus est. tū ad pontificatum. tum ad imperiū p̄ti-
nentia. Et postea michael theophili filius constantinopolitane vr̄bis impator
legatos cum muneribus romam misit. Pontificie aut dignitati consulēs ioan-
nem archiep̄m rauennatem ad sedem apostolicam. p̄pter obiecta crimina recu-
santem venire dignitate priuauit. quē deinde in grām recepit. Liberatus autē
pontifex a varijs molestijs ecclesiam dei genitricis (q̄ prius antiqua nūc noua
appellat) restituit regem bulgaroz cum omni prouincia ad fidem xpi litteris ⁊
sanis admonitionibus conuertit. ⁊ eis ep̄os ⁊ p̄biteros dedit. Pacem inter lu-
douicum ⁊ beneuentanū ducem composuit. Postea ludouico presente ⁊ appro-
bante multa instituit. que in corpore iuris inserta sunt. Hic demū in om̄i genere
virtutis illustratus. nono pontificatus sui anno. mense nono. die. xij. moritur.
Et ante fores basilice beati petri ex testamento ad p̄decessoris sui exemplum se-
pelitur. Sunt qui scribant post mortem eius annis pluribus sedem vacasse.

Adrianus eius nominis secundus. patria romanus. patre Talaro episcopo sergio pontifici familia
ris fuit. Vir quidem optimus liberalisq; ac in pauperes maxime munificus. Hac ⁊ alijs virtutibus
tanto in precio apud omnes fuit. vt cum de pontifice creando sermo haberetur. certatim om̄es vnicū ha-
drianum deligerent. quem ad basilicam lateranensem nolentem tenuere. Quo audito ludouicus impera-
tor confestim legatos romam misit. ⁊ huiusmodi electionem approbans romanos admodum laudauit. q̄
summū pontificem sancte ⁊ integre creassent. non expectato aliorum voto. Is autem pontificatus adept⁹
omnia que ad honorem dei pertinebant diligenter circūspiciebat. verbis exemplo. auctoritate. tum sua tū
maiorū vnūquemq; ad bene beateq; viuendum cohortatus. circūuentos etiam aliorum iudicijs ⁊ potētia
acerrime tutatus est. haberi etiam synodum constantinopoli passus est. qua ⁊ pulsus phocius vir seditio-
sus ⁊ restitutus ignacius iam ante iniuria pulsus. a bulgaris quoq; rogatus. vt virum vita ⁊ doctrina in-
signem in prouinciam mitteret. vt in fide retineretur qui aliquos misit. q̄quā bulgari a constantinopolita-
nis corrupti pulsus latinis sacerdotibus. grecos receperūt. hadrianus vero sese omnibus ecclesie hostibus
quoad fieri poterat obijciens. cum mortuo ludouico carolum filium inūcturus esset moritur. pontificatus
sui anno quinto. mense nono. die duodecimo. Et in basilica petri sepelitur. Et tunc cessauit papatus dies
duodecim.

Linea summorū pontificum

Benedictus tercius

Nicolaus primus.

Hadrianus secundus

Linea Imperatorum

Ludovicus eius nois secundus. pre lothario defuncto. anno salutis octin-
gesimo quingentesimo sexto. impavit solus annis. xxi. q olim a Sergio
papa in regē inūctus fuerat. Nam lothari^{us} ludovicū filiū quē regni sociū vt pre-
missum est. asciverat in ytalīā cū ingenti exercitu misit. huic socios addidit dro-
gonem metensem epum atq; alios viros ecclesiasticos prudentia et auctoritate
dignos. quoz consilijs vteret. Is aut adolescens nimia felicitate elatus. qua-
cūq; iter fecit cedibus omnia et rapinis vastat. incendit et diruit. Vex cū vrbi ap-
propinquasset. ei^{us} obuiā honoris causa romani ciues obuiā pdissent. depoli-
ta feritate illa gallica mitior esse cepit. q ei pter sententiā ingredi urbem paca-
to agmine liceret. Octavo aut ex quo venerat die. vidētibz omnibz q aderāt
ludovicū regem oleo sancto inungit. corona donat. ytalie regē decernit. templū
q beati petri ingressi. pontifex ipm augustū declarans. impij corona eum coro-
navit. atq; qd honesti postulasset (quoties ab vrbe discederet) facile cōcessit.
Cesar itaq; et augustus declaratus et coronatus. statim romā egrediens pacate
agmine papiā cōcessit. vbi et deinceps omne vitā suā romā eūdo et redeūdo cō-
trivit. Suis quoq; diebus sarraceni ex affrica processu beneuentanorū regionē devastabant. in quos impa-
tor ludovicus copijs illico vndeūq; cōtractis lothariū frem in adiutoriu inuitat. q cum exercitu ingressus
ytaliā cū inique et enormiter irret. tū ex calore. tū moribus araneaz de gente sua p multos amisit. Ipse vō
lotharius in via morbo correptus apud placetiā obiit. carolus aut rex gallie audita morte lotharij. regnū
eius lotharingiā inuadit. ad hoc impator ludovic^{us} lotharingiā cū carolo patre habita pactione diuisit ea
conditione. vt ludovicus impator aquisgranū pallaciū cū sua portione haberet. Tandē ludovicus suauissi-
mus impator vltimū diem clausit anno impij sui vt supra. *xxi*

Linea imperator

Ludovicus secundus

Sanguine tpius ludovic^{us} impatoris p tres dies ac noctes pluisse hi-
storici scribūt apud brixianā cisalpine gallie urbem. *Ludovicus secundus*

Quiberis quoq; fluuius hoc anno. adeo romanā urbē vexauit. vt nō ni-
si lintribus de vico ad vicū transire liceret. Mā et ecclesiā sancti laure-
tij in lucina. et monasteriū bñ siluestri. et totā illā planiciē q a via lata ad ra-
dices tarpeie rupis ad viā argentariā et ad auentū ducit ita occupauerat
vt instare diluuiū vulgo putatū sit hac inundatione et multe domus euerse
sunt. et plures arbores euulse. et sata passim disiecta. Neq; hoc semel eo an-
no. s itez decembri mēse rome accidit. emendare hec damna vel potius de-
linire potifex nicolaus enixus. nullū gen^{us} officij et pietat^{is} in suos omisit.

Bulgaria his temporibz lris et admonitombz nicolai pape ad fidē
epi venies cur^{us} rex cū omi pūcia cōuersus ē. Vex nō quidē tūc pri-
mū vt multi habēt scriptores xpiani sunt effecti. Sed cū longo prius tpe scismatici fuissent catholice fidei
dogmata acceperūt. Eorūq; rex regno filijs relicto monachus est effectus. Et Sueropilus Balmacie rex.
subditaq; illi sclauoz gente q a bohēmis germanis originem habuit. tūc primū ad xpi fidem sunt cōuersi.
Pontifex autē epōs atq; pbiteros (vt premissum ē) destinauit. q pulso inde photino heretico. neophitos
oēs in fide cōfirmaret. Mā photinus ipe in errore bulgaros oēs detinebat. Hoz nāq; rex tante fuit pfectō-
nis et sanctitatis. vt maiore filio in regno collocato. Ipe monachi habitū suscepit. cū idē filius corrupt^{us}
ydolis ymolaret. pater zelo fidei successus. dignitatē reassumpsit. Et in filiū cōstitutus illū regno dēiecit. ac
q eius effossis oculis in carcerē cōiecit. Junioresq; filio in regno collocato rursū monachi habitū resum-
psit. Eo tū mortuo bulgari nō ita multo post cōstantinopolitanorū sacerdotū donis et pollicitatōibz cor-
rupti. pulsos latinos presbyteris grecos acceperūt. Que quidē seditōnes maloz icendia inter grecos et la-
tinos multa suscitauit. Facta est aut p id tpiis regni dalmacie diuisio. Cur^{us} membroy noia. etate etiam nra
in vsu habent. Siquidē vetusti nois dalmacia grece regio prima: ab oriente macedoniā: ab occasu histri-
am: a meridie pelagus adriaticū: a septentrione pannoniā habuit. Noua aut in diuisione a campis dalma-
cie hinc histriam vsq; croaciā albam. Inde a dictis campis dir archiū vsq; croaciā rubeā. Et versus monta-
na a flumine drino trans ipm flumē macedoniā vsq; rasciā et citra flumē bosnam vocauere. Rasciaq; et
bosna pro regni croacie regionibus habentur. *Sarraceni Cretam insulam vastā*

Quere p eadē tempora sarraceni cretam insulā aggressi: ea omi sunt potiti: qz ps maxima in ytaliam
nauigās: oēs vrbes in sinū adriaticū ab ancone hydruntū vtentes tenuerūt: vel desertas fugientibz
habitatoribus incēderunt: alijsq; tamē tūc i locis res xpianis. pspere succedebant. *Tempus*

Decem pterea nicolaus papa inter ludovicū impatorē et andalisiū beneuentanū ducē composuit. Is
cū iūctis sibi capamis et lucanis atq; saminitibz: et vana grecoz spe subleuatus a ludouico impatore
rebellās illius fines hostis ingredit: cū ludouicus repugnās ipm beneuenti tandem obsidet: donec in dā-
norū refectionē pecuniā accipiens obsidiōē dissoluit: vix aliquāto post andalisiū p fraudē impatorē ne-
care procurans cum ab eodem armis repetitus esset in sardiniam fugit.

Sunt q scribāt bñ cyrillū ex chersona poti scī clemētis corp^{us} romā tū deuisse. Idq; i ecclia hīs tpi/
bus scī clemētis appellata recōditū fuisse: nec ita multo post cyrillū mortuū eo loci sepultū iacere.

Arioldum quoq; regem danorū cū vxore ac filijs ferūt baptisatū magūcie cui ipator fristam dedit.

Berta eas mūdi

Anno mūdi. 6073. Anno xpi. 874.

Ioannes octauus papa. p̄ia romanus. p̄e gundo. initio p̄tificatus sui. carolū qui tū romā venerat impatorē decernit. postea in discordia a roma in vincula conijcit. Hāc obrem nō ita multo post adiutibus q̄busdā amicis e vinculis plapsus. ad ludouicū cognomēto balbū in frāciāz cōfugit. vbi p̄ annū immoratus. et regē inuixit. Et cōtrouersias q̄sdam inter ecclesiasticos ortas sustulit. Un̄ abiens apud trekas ciuitatē cōciliū habuit. In quo et multa ad fidem p̄tinentia sunt instituta. Et flandrē. qui tum p̄imū ex locis nemorosis ad meliorē cultū venerat ep̄s datus ē. vix cū ytalīa a sarracenis vastaret. Quq̄ iā montis cassini monasterium cepissent ac diripissent. Ioannes romam accitus adiutibus principibus xpianis agarenorū magnā p̄tem ytalīe ac siciliā expulit. Carolū p̄terea quo ei liberius in vrbe viuere liceret impij corona donauit terciusq̄ carolus appellatus ē. Cōstituit aut̄ inter cetera si q̄s sacerdos aut laycus homicidiū faceret p̄petuo irregularis haberet. et ad sacros ordines nullatenus admitteret. Vir sane ita vtraq̄ lingua doct. vt e greco in latinū et septimā vniuersalem sydadū. et hierarchiā dyonisij aristopagite. Et vitas multorum sanctorū caroli gratia in latinū eleganter et docte transulerit. Cū vō in pontificatu annis. x. diebus duobus vixisset moris. et in basilica petri sepelitur. Quā quoq̄ gregorij p̄imi quatuor libris in dyaconatu conscripsit.

Martinus secundus natione gallus. p̄e palūbo. post iohannē pontificatum inijt. Sunt q̄ hūc martinū vocent. martinus itaq̄. cui? vita ideo breuior ē q̄ breui tempe in pontificatu vixit. Sunt q̄ scribūt martinū fraude iohannē pontificē ita seditionibus agitatū fuisse. vt ei in vincula p̄iecto aufugere necesse fuisset. Martinus autē malis artibus pontificatū adeptus breui moris. annū em̄ et menses quōq̄ tantūmō in pontificatu vixit. nil dignū memoria gerens ob breuitatē temporis.

Adrianus tercius papa. p̄ia romanus. p̄e B̄ndicto. tantū animi fuit. vt initio p̄tificatus sui statim ad senatū populūq̄ retulerit. anno dñi octingentesimo nonagesimo quinto. ne in creando p̄tifice impatoris auctoritas expectaret. q̄d q̄dem institutū a nicolao p̄mo temptatū potius q̄ inchoatum d̄. Hadrianus autē p̄tifer de q̄ clerus pplūsq̄ romanus magnā spem cōceperat. ob eius v̄ritē et magnitudinē animi. anno p̄imo et mense secūdo pontificatus sui moris. Sepeliturq̄ in basilica petri collacrimantibus oibus et ingemiscensibus tantā parentem iniquo tempore tam repente sibi ablatum esse.

Stephanus huius nois dñi? papa. p̄ia romanus. ex via lata. p̄e hadriano. pontificatū inijt eo tpe quo normāni adiūctis decis vastarūt Galliam. Hic itaq̄ quoadiuit in multa perturbatōne normānorū hunorū ac ytalicoz semper fuit. s̄ multorū viroz illustrū in tanta rerū p̄urbatione et q̄ maxime sc̄itate Luitprandi ticinensis eccie diaconi. valdridi bauari. berardi pietauēsis ep̄i mirifice recreabaf. Quorū vita et moribus ita xpiana fides inoleuit. vt et monasteria multa et sacella magnis sumptibus in vtraq̄ gallia sint cōdita. Adorū autē stephanus pontificatus sui anno. vj. die. xi. vacat tū sedes diebus quinq̄.

Synodus quinta Constantinopolis

Imperius Romanus

Impatori dono misit. eas p̄mas constat fuisse quas grecia alicubi habuerit.

Linea summorū p̄tificarū
Ioannes octauus

Martinus secundus

Hadrianus tercius

Stephanus quintus

Synod? q̄nta ap̄d cōstātinopoli fieri curauit iohes. viij. p̄tifer rōnus. q̄ faciens grecorū cū latinis vnionē. quod sarracenis exterminādis maxime opportuna vice bas. In celebratōe huius cōciliij trecenti et tres sup̄ octoginta p̄es fuerunt. Quid autē declarandis fidei xpiane articulis ea p̄ fuerit synodus canonū libri vnt. Hs q̄d nobis constat nulla grecos inter et latinos secuta ē sedex p̄positio. p̄ quā sarracenis meli? resisti potuerit. Eode ei āno illi creta isula egressi dalmacie oram inuaserūt. et nō solū exposita mari loca. s̄ etā p̄leisq̄ locū extēsiōne mediterranea verarūt. q̄ et cū v̄s q̄ olati oppuḡta diu vrbe id nō sunt potiti. q̄ veneti vicine vrbis piculo excitati laborantib? p̄fidiū attulerūt. et fugatos ide sarracēos mari q̄s sup̄o expulerūt. Iō basili? ipator cōstātinopolitan? v̄sum ducē venetū p̄holpata rū ipiales declaruerūt. q̄. xij. cāpanas magni poder

Carolus eius nominis secundus, cognomento calvus, anno primo iohannis pontificis impare cepit, et regnavit annis, 6. Is cum brittonibus bellum per quod prius gessit annos, et deserere non audebat, veritus ne cum in normanos ducere cepisset, si britones a tergo premeret resistere neq̄ret. Carolus aut̄ interea hominioro britonū dūce primo, et postea crispoio ei⁹ filio sup̄atis occisusq̄ britanniā potitus, se in regē lemonice vrbis vngi curavit. Et frāciā cum exercitu ē in gressus. Per qd̄ etiā tps̄ alter ei⁹ frater baioarioz et germanoz rex i frackford, obiit. Impliciti tūc recipiendaz frācie vrbū bello carolū calvū assumpsisse ro/manū imperiū, et regno germanie sua imposuisse p̄sidia magis cōfule ac nude tradi ab oibus, apud om̄es tñ scriptores constat qd̄ carolus calvus imperatoris noie assumpto romā se cōtulit, et a iohanne octavo pōtifice romano coronatus, illico in franciā redijt, cōpositisq̄ illic rebus, romā ē reuersus interea carolomānus et carolus, q̄ ex defuncto ludouico fratre germanie rege nepotes illius erāt exercitu ex oibus germanie, puincijs coacto, in ytaliam aduersus patruū ducere p̄stituerant, mouerantq̄ signa, quū caluus copiis ytalie raptim subsequi iussis mantuā accessit. Veronam eo p̄silio ducturus, vt in saltibus tridentinis nepotes ingressu ytalie p̄hiberet. Sed cū apud mantuā lāguore animi egrotare cepisset, venenata potione quā Sedechias hebreus (quo vtebatur medico) dedit mortuus ē. Ea caroli calui morte audita iohannes pōtifer ludouico eius filius cui balbo cognomē fuit frācie regi vt imperator declararet studuit. Cōtra vō nulli ex nobilitate romana carolū terciū germanie regem, qui vt ostendimus cū carolomāno fratre exercitū in ytaliam ducendū habebat patum imperatōrē fieri adiunxit. Et captū pōtifice in custodia habuerūt. Ille vō fuga, plapsus vt p̄missus ē, ad ludouicū balbū regē in franciā se cōtulit. Et p̄ annū ibi mortuus, cui reges amicissime ex more inuixisset, romā a carolo tercio imperatore vocatus redijt, cuiq̄ inuictum imperij dyademate ornauit. Fuit aut̄ carolus secundus vir xp̄ianissim⁹ ac deuotissimus, multa monasteria atq̄ eccias celeberrimas hinc inde cōdidit. Et rem diuinam admodum auxit.

Carolus tercius cognomento grossus, impauit annis, 12. anno ab incarnatione dñi octingentelimo octuagesimoprimo, hic gallie et germanie rex q̄ alemāniā p̄ portione accepit. In ytaliam mouēs exercitū, totaq̄ longobardia in deditioe accepta, romā venit, a iohanne pontifice vt in vrbe roma liberi⁹ uerere liceret impij corona donatus. August⁹ appellat⁹ ē. Cū em̄ ludouicus duobus ānis imperasset, et iam assumpto veneno obiisset, carolū hūc inuixit et solus impauit annis, x. q̄ imperij dyademate insignit⁹, p̄sum in normānos copias duxit, q̄ franciā et lotharingiā infestabāt rapinis et incendijs, compta em̄ morte ludouici, securiores effecti nobilissimā galliaz vrbem treuerim inuadūt, et in cena dñi puinciā adiacentes igne deuastarūt, cū carolus tercius in ytaliam esset et a principibus germanie et gallie vocatus, vt regnū paternū a normānis liberaret, q̄ illico assumptis longobardis baioarijs saxonibus et frisomib⁹ alemānis ac thuringis q̄ normānos mouet exercitū. Eos aut̄ breui adeo p̄essit, cōclusitq̄ vt rothifredus eoz rex pace petita, se passus sit fieri xp̄ianū, quem imperator de baptismatis fontib⁹ leuauit. Sūt q̄ scribāt steph̄m q̄nti pontificis tpe carolo cognomēto grossum q̄ iam annis, xij, impauerat, p̄tate deiectus ab optimatibus suis fuisse, ob segnicie corpis et ingenij tarditate, in locūq̄ eius arnulphū nepotem suffectū fuisse. Anno seq̄nti ludouicus fili⁹ caroli regis frācie obiit, ac in monasterio sancti dyonisij sepelitur. Reliquens carolomānū regni heredem, qui non multo post ab ap̄ro in venatione percussus, diem obiit. Et inde carolo impatori q̄ de stirpe carolorū solus sup̄esse videbāt subijciuntur, ferunt nōnulli carolum ad tantā penuriā in egrotatōe deuenisse vt ab arnulpho paucos redditus gratanter accepisset.

Empib⁹ caroli calui comitatus flandresis exordiu sumpsit. Neq̄ tante opulencie ac nois, eo tpe erat sicut nūc cernit⁹, s̄ a forestarijs regis frācoz regē ab, quoz lidericus et ingerlanus et audacrus s̄b p̄pino et carolomāno et ludouico rectores flādie fuerūt nec tūc comites dicebāt. Balduin⁹ aut̄ fili⁹ audacri rapuit iudith fillā caroli calui p̄pter qd̄ ab oī ecclia cōsensu ep̄oz excoīcat⁹ ē ex iussu caroli. Inde ep̄oz et optimatū suoz p̄silio recoīaliatus, carolus impator balduino et iudith flandriam dedit. In comitatu perpetuo possidendam, ac eozum heredibus.

Iohannes Scotus

Iohannes Scot⁹ vir p̄spicacis ingenij ac diuini, et mellite facūdie, et i diuinis sc̄pturis eruditissimus, ap̄d carolū p̄dem, mltō i p̄cio fuit. Is ex scotia puiciā i frāciā ad carolū veniēs, ip̄⁹ ip̄ator iussu et rogatu hierarchiā dyonisij ariopagite e greco latinā fecit. Cōpositū et libz d̄ nature diuisione, demū in iustificetia elfredi allect⁹ venit i āgliā et ap̄d mōsteriū melberie a discipul⁹ q̄s docebat stilis p̄fossus mortē p̄tulit, et martyriū. Liher ei⁹ d̄ eucharistia postea i vcellēsi synodo a leone nono celebrata dānat⁹ ē, fecit et comētare i hierachiā.

Anastasi⁹ ecclie ro, bibliothecari⁹ eo tpe vtrāq̄ linguā plimū erudit⁹ i p̄cio hie, septimā vlem sino dū et vna dyo, hierarchiā ac mltas sc̄oz vitas caroli i p̄ator p̄dei grā i latinū trāstulit, et pla elegāter p̄posuit.

Linea imperatorum

7 Carolus secundus

Carolus Secundus

7 Carolus tercius

Carolus Tertius

7 Anastasius

Berta etas mūdi

Anno mūdi. 6093.

Anno xpi. 894.

Formosus papa post stephanū pontifex creatur. Hic portuenſis epus ali-
quā iōannis pontificis ſeueritatem veritus. epātum ſuū deſerens in gallias
auſugit. Verū cū reuocatus redire abnueret. anathemate notatus romā veni-
ens omī eccleſiastica dignitate priuatus. pphana indumēta ſimul. cū moribus aſſu-
mens. Sunt q̄ arbitrātur hoc iō formoſo accidisse. q̄ eius cōiuratōis cōſcius
et auctor fuerit. qua iōannes captus et in vincula cōiectus eſt. hac itaq; cōtume-
lia motus formoſus ab vrbe diſcedens iureturādo affirmauit ſe nūq; poſtea vlt
romā vel ad epātū rediturus. At vero martinus pontifex iōannis ſucceſſor. ho-
minē poſtea iuramento ſolutū in patriā et priſtinā dignitatē reſtituit. vñ ad pō-
tificatū nō ita multo poſt largitione potius quā virtute p̄dicentibus q̄buſdam
aſſumitur. Qui ſtatim inito magiſtratu. ecciam. b. petri principis ap̄lorū leui
pictura exornauit. Tandē pontificatus ſui anno q̄nto. menſe ſexto morit̄. Cla-
uit tum ſedes diebus duobus.

Berūt ad ſexaginta annos geſta. adeo nude ſcribit vt vix parentū. patrieq;
pontificū illoz nomina. et quot in pontificatu fuerunt. vel annis vel menſibus
vel diebus ponat. ceteriq; ſcriptores et ſi de geſtis rebus. puinciaz vñ originē
habent. aliqua et aliquā vana et ſupflua dicunt. pauca tñ ad romanū imperiū ro-
manoſq; pōntices ex ſcriptoz ariditate faciētes. ānoz ad. lx. p quos dicti pōti-
fices vixerūt altiuſcule repetemus. Verū neſcio quo ſato accidisse dicamus. vt
vna cū induſtria impatoz ſimul etiā pontificū virius et integritas defecerit. q̄ q̄
dem tempe infeliciffima eſſe arbitramur. cū auctoritate Platonis tales ſoleant
eſſe reliqui ciues. quales ſunt in republica principes. p̄cipue aut̄ hī octo ſeqn-
tes pontifices breui tpe ſederūt. varijsq; cōtentionibus agitati. Nā ſtephanus
iōannis facta cōfirmas. formoſum damnauit corpus eius mortuū. abſciſis du-
obus digitis manū in tyberim. p̄ici mandauit. Rurſus theodoricus acta ſte-
phani reprobas. formoſi approbauit. Seq̄ntesq; pauca laude digna factitarūt

Bonifacius ſextus papa. natione tuſcus. In demortui formoſi locum pō-
ntifex creatur. Quātū aut̄ in pōntificatu vixerit. magna controuerſia ē. plus
em̄ alij minus quidā tempis hūc aſcribūt. plures tñ aſſumant pontificē hūc di-
ebus tantūmō ſex et. xx. in pontificatu vixiſſe. hoc faciūt hīſtorie in quib⁹ nul-
la vel parua de hoc homine ſit mentio. Moriens vō i baſilica petri ſepeliſ.

Stephanus eius nominis ſextus. patria romanus anagninus episcopus
pontifex creatus. tanto odio perſecutus eſt formoſi nomen. vt ſtatim ei⁹
decreta abrogauerit. res geſtas reſciderit. Licet quidam ſcribant ip̄m ſtephanū
epiſcopatum anagnie a formoſo conſecutum fuiſſe. Reſeruntq; ſtephanū tanta
rabie deſenſiſſe vt habito concilio corpus formoſi e tumulto tractum pontificali
habitu ſpoliatum. Indutumq; ſeculari. ſepulture laicoz mandauerit. abſciſ-
ſis tamen dextre eius duobus digitis vt premiſſum eſt illis poſſimū quibus i
conſecratione ſacerdotes vtuntur in tyberimq; proſectis. q̄ vt ip̄e dicebat con-
tra ius ſacramēti romā et ſacerdotiū repetiſſet. quo a Joanne octauo iure ſpo-
liatus fuerat. Magna fuit hec cōtroversia et peſſimi exempli. cui poſtea. ſere ſp̄
ſeruata hec conſuetudo ſit. vt acta prioz pontificum ſequentes aut̄ infringeret.
aut omīno tollerent. Tandē pontificatus ſui anno primo. menſe tercio morit̄.
Sedes aut̄ ex eius morte tribus diebus tum vacat.

Romanus papa ſtephano ſurrogatus patria romanus. Qui non ambi-
tione aut largitionibus (vt multi ſui temporis) pontificum munus obti-
nuit. ſed de more petri pontificatum inijt. Stephani tamen pontificis decreta et
acta. ſtatim improbat abrogatq;. Morum nempe pontificū intentio atq; virt⁹
tota in alterius nominis ac dignitatis extinctione erat. Cōmemorare tamē hu-
ius pontificis nomē libuit. qui in ſede petri tercio pontificatus ſui mēſe demo-
ritur.

Theodorius ſecūdus papa. patria romanus. pontifex creatus. veſtigia ſe-
ditioſoz ſequitur. Nam et formoſi acta reſtituit. et eius ſectatores in pre-
cio habuit imperante adhuc in ytalīa (vt quidam volunt) arnolp̄ho. De iſto p̄
pter breuitatem temporis nulla habetur memoria. Is em̄ Theodorius vigeſi-
mo ſui pontificatus die moritur. *Normannia*

Normannia. que eſt galloz regni pars. a normānis nuprime ad fidē cō-
uerſis illam colentibus nomen aſſumpſit qui autem fuerint normanni vt
quidam ſcribūt haud conſtat. Sunt tamē qui dicant eos ex Noruegia in galliā
deſcendiſſe. P̄t nāq; vna cum danis per galliā igne ferroq; debachantes a
carlo multis prelijs attriti coacti ſunt fides xpi accipere. partemq; gallie illis
ad incolendum conceſſit. que vltra ſequanā flumē eſt. et hodie normādia dicit̄.
Hac tamen lege vt ſingulis annis vectigal francie regibus aliquot afferrent.
De vi ſed benignitate eius loco illa obtinuiſſe videret. poſt Rotifredū regem
duces plura bella geſſerūt.

Linea luminorū pontificū
Formoſus

Bonifacius ſextus

Stephanus ſextus.

Romanus

Theodor⁹ ſecūdus

Arnulphus septimus galloꝝ impator. post carolū magnum anno salutis
 octingentesimo nonagesimo primo. in locū caroli tercij sussectus fuit. Is
 nepos eius. impauit annis. 12. Et cū esset germanie rex. cū formosus pontifex
 a psequētib⁹ iniuriatus ad ytalīā in sui tutelā euocauit. Et primo qdem ingres
 su bergamo capta ambrosiū eius comitem suspendio necauit. Indeꝝ romā pe
 tens formosum pontificē in pristina dignitate restituit. a quo deinde coronat⁹
 in franciā redijt. hic primo sumptis armis strenue magūinos debellauit. in
 de in normānos. qui cū danis alias dāis p. xl. annos galliā infensissime vasta
 uerant. adhuc rebellantes. magnis cladibus pdomuit. Arnulphus postea to
 tam orientālē franciā q theutonicū regnū dicebat. s. baioariā. sueniā. saxonā.
 thuringiā. frisiā. 7 lothoringiā. rex. franciā vō oddo saxonā ducis fili⁹ tenu
 it arnulphi auctoritate. Edebuldo filio de nō cōiuge nato lothoringiā dona
 uit. Vex postea nimio successu elatus. ita cōtumax in omnes. tū vel maxime in
 ecclesiasticos factus ē. quē ferūt pediculos vermes. quos sola caro humana gi
 gnit. ita totū inuasisse corpus. vt nullo potuerit mēdicamine adiuuari. qn eo in
 fastidio 7 cruciatu vitam apud oting in baioaria amiserit. Eius sepulcrū monstret i cenobio sancti beme
 rāni Ratispone. Desijt aut in arnulpho gens francoꝝ imperij romani culmine decorari. ad annū circiter
 centesimū. postq felicitas 7 cum multis europe puincijs. tū ytalie faustissimis auspicijs carolus ceperat
 impare. Si quis vero eius tps gestas res. 7 vniuersū ytalie regimē. cū ad sexaginta qui sequūt annos
 cōparabit. pfecto intelliget. nulla vnq tempora sibi uicē magis fuisse cōtraria. vt queadmodū afflictas
 laceratam. 7 omnibus bonis sub exarchoꝝ a constantinopoli missoz tyrannide exhaustam ytalīā. Caroli 7
 qsi oim eius successorū magnificētia bonitas liberalitasq exerit instaurauitq. ita p eos ad sexaginta ānos
 ab adriani tercij fine ad ioannis duodecimi initū pontificatus dissidentes. inter se latini nomis pncipes.
 7 incursantes barbari ac externi. eam pmodū ad desolatōem interitūq pduxerit. efficitq hoz tepoz ma
 lignitas. vt oim fere scriptoz diligentia cessauerit.

hūi Gens Sarmata

Hui gēs scythica. q supiorib⁹ diebus innumera pene manu. sinibus egressa. nō prius i itinere sedes
 cepit. quā ad p sanguineos. vngaros. pānonias incolētes puenit. pualuitq ea immitior gēs. 7 fal
 ctos humaniores. cōtinuata cū nris p mltā secula puerlatione. Ex huius primo bauaros 7 postea vnga
 ros dictos patrijs expulit sedibus. traditq videmus eā gētē. qn tūc pīmū aduenit. calētib⁹ adhuc patrie
 morib⁹. crudis carnib⁹ 7 aliqñ hūanis vesci solitā. Post paucos itaq ānos q aduenerāt Arnulpho apud
 frācos stephani vt docuim⁹ qnti pōntificat⁹ tpe in ipatore creato. longobardi loca tūc longobardiā dicta i
 colētes. siue qz in p dīcte vngaroꝝ gētis pīdio aduersus arnulphū impatore spauerint. siue ex reb⁹ ytalie i
 maximū adductus dissidiū romanos pūfecerint. illis aduersari ac apte inimicari ceperūt. Romanicq 7 ce
 teri ytal nullū ab ipatore nouo dissidijs regno frācie implicito auxiliū aduersus rebellos lōgobardos af
 futuz itelligētes. berēgariū forouiliēsem ducē roma oriūdū creat ipatore. Hui iterim siue qz ipi aduētus
 sui pncipio dicti sunt vngari. pma i germanos expeditiōe delati. mlti mortalib⁹ vl celis vl capti. loca sacra
 sui p hana 7 spoliast. 7 ferro igniq destruxerit. nec miore i gallijs. vl rex pda vl edificōz dīmolitōz edicēit
 atz p hana 7 spoliast. 7 ferro igniq destruxerit. nec miore i gallijs. vl rex pda vl edificōz dīmolitōz edicēit

adonasteriū Gigniacū 7 Eluniacū

Remigi⁹ qz antiodoreñ. epus in exponēdis scripturis diuinis 7 humanis
 hoc tempe claruit.

Guillidinus cognētopi
 aquitanie dux. 7 aluer
 nie omes. Hīdē ec tpi⁹. 7
 fide puerlatiōe morib⁹ religi
 oneq atq doctrina in precio
 maximo fuit. q cū virili prole
 careret. Eluniacēse monast el
 riū burgūdie in pīno fundo
 magnificentissimis inchoa
 uit opibus. Et bernonē virū
 doctissimū eidem loco abba
 te pfect. maximis puētibus
 ei designatis. vnde monach
 possent viuere.

Berno abbas gigniaci ce
 nobij pīa burgūdi ex
 qdā comitū clarissima fami
 lia nat⁹ his tpi⁹ ob scitātē
 7 clarissimā doctrinā mirifi
 ce laudatur.

Rudolph⁹ corona sibi i
 posita rex burgūdionū
 statuit. qd regnū multo tem
 pore durauit.

Sunderoldus maguncie
 archiep⁹ a normānis
 wormacie martyrsatur.

Rudolphus rex

Berta etas mūdi

Ioannes nonus papa. p̄ia romanus. post theodorū pontifex creat⁹. for-
mosi causam in integrū statim restituit. aduersante magna ppli romani p-
te. qua ex re tanta seditio orta ē. vt paulū admodū ab iusto prello abfuerit. Is
aut̄ rauennas. p̄fectus. iij. et. lxx. ep̄oz habito conuentu. et stephani res gestas
improbanit. et formosi acta restituit. diuindicās p̄peram a stephano factum. qui
censuit eos itez ordinandos esse. quos formosus ad sacros ordines ascuerat.
hoc accidit. qz pontifices ip̄i a petri vestigijs discesserāt. tum vel maxime. quia
res publica xp̄iana ignauos et celsos principes habebat quoz maxime intere-
rat nauicula petri fluctibus exagitari. ne si gubernator aliqui respiceret. prin-
cipes ip̄os vt malos nautas crepu. derideret. Ioannes aut̄ p̄fatus sui āno
secundo. die. xv. moriens. nil de se dignū memoria relinquit. nisi qd seditiones
quasdam p̄e extinctas renouauit.

Benedictus quartus papa. p̄ia roman⁹. pontifex creatur. ob eius huma-
nitatē et clementiā. qui maxima cum laude. tū maxime in tantis corruptis
pontificū moribus vitā cōstanter et sine infamie nota perduxit. Uerū nec quicqz
ab ip̄o factitatū cōpū habem⁹. qd magnopere laudari possit. acciderat ei illi etati
q om̄is v̄tus. tam in capite. q in membris ex hoim ignauia cōsumpta fuerat.
Nam vbi opibus lasciuire cepit ecclia versis cultoribus a seueritate ad lasciuia.
pepit hec portēta. a qbus ambicione scripsima petri sedes occupata ē potius q
possessa. hec tū b̄dicti laus ē. q in tam corruptis moribus grauit̄ et constan-
ter vitā ducens. p̄fatus sui anno. iij. mēse. iij. morit⁹. vacat tū sedes dieb⁹ sex

Leo quintus papa. cui⁹ patriam historici non ponūt. pontificatum aut̄ ade-
ptus. a christoforo eius familiari dominādī cupiditate allecto capit⁹. et in
vinculis conijcitur. qd sine magna seditione. et multoz interitu fieri non potuit
Christoforus itaqz sedem occupat. xl. leonis in pontificatu die qui vidēs se ho-
nore spoliatum (et maxime a familiari cui multa cōtulerat beneficia) dolore ani-
mi paulo post perijt. cum ab eo potissimū honore spoliatus fuit. quē ip̄e. vt lu-
pum domi aluerat. vt illud theocriti enutrito lupos qui se comedant.

Cristoforus papa. cui⁹ patria et cognomentum ob ignobilitatem ignorat⁹
Alcone delecto p̄fatum malis artibus adeptus. male amisit. Septimo
enim mēse. dignitate ac merito quidem electus. monasticam vitam vnicus ca-
lamitosoz refugium obire cogitur. in monasteria em̄ tanqz in insulas clerici ma-
le de ecclesia dei meriti relegabant⁹. Sergius autem eius successor postmodū
cognita hominis iniquitate illum e monasterio traxit. et in custodia publica in
vinculis cōiecit. nec multo post ad maiorem sui penam in artiori custodia eū re-
iunxit. vbi et tandem miserabiliter defecit.

Apparitio michaelis

Michaelis archangeli apparitio. ate hec tempo-
ra in apulia iuxta Sipontinū urbē in monte gar-
gane facta fuit. in quo postea ob h̄mōi memoriā op-
pidum vna cum templo edificijqz alioqz apparatu cla-
rissimo conditum fuit. ad qd nunc vsqz totius xp̄iani
orbis populi maximo concursu frequentare dicuntur.

Post hec quoqz tēpora ignee faces in celo et stel-
le micantes discurrentesqz p̄ter consuetudinē vi-
se sunt. Unde non ita multo post. ungari ytaliam cum
exercitu ingressi. multas vicissim intulere accepereqz
clades. Cometaqz solito rutilantior apparuit. Et secu-
ta est nimia inundatio aquarū precipue in saxonīa.

Sergius eius nomis tercius papa. natione ro. p̄e benedicto pontificatum
sumiens. basilicam lateranensem. que tum corruerat restituit. Hic itaqz dia-
conus existens formosi factionē ne pontificatū cōsequer̄ plurimū. p̄secutus fuit
Ea p̄pter a formoso reprobatus fuit. Is ip̄e suscepto p̄fatu i galliā. p̄fect⁹
Lotharij gr̄a et amicitia fultus in ytalīā redijt. Et christoforum monachum pa-
patus inuasorem capiens in vinculis reuincit. formosa acta ita improbanit. vt
denno ad sacros ordines eos admittere necesse fuerit. quos formosus antea sa-
cerdotali ordie dignos censuerat. et in vltionē sue iniurie. eius cadaver e sepul-
cro tractū. capitali supplicio. ac si viueret affect. corpusqz ip̄m in tyberim. p̄ici-
iussit. tanqz sepultura et honore hūano indignū. seruit piscatores corpus ipsum
inter piscandū reptum. ad basilicā petri deuulisse. atqz dū funus celebrat⁹ sc̄torū
ymagines que i templo locate erant. corpus ip̄m veneratū fuisse. Sergi⁹ aut̄
his artibus vitā ducens. septimo p̄fatus sui āno. mēse. iij. die. xvj. morit⁹.

Linea summorū pontificū
Ioannes nonus

Benedictus quartus

Leo quintus

Christoforus

Sergius tercius

Ludovicus eius nominis tercius. arnolphi imperatoris filius. pā successit anno salutis. 903. regnavit aut annis. 10. Confuso autē existente imperio minime ad coronā impij puenire potuit. quē tñ franci in regē frācorū germanorūq; genitorū in titulo impij subrogarūt. Et ī oppido forchē rex creat. vtrq; cen debuldo cui principes lotharingie aduersabātur resistentiā faceret. ad regnum totius belgice vocatur. quo cōperto cendebuldo lotharingiā ferro igniq; devastabat. tandē a comitib; scesano gerardo et manfredo ī bello occidit. Anno aut ab incarnatione dñi. dcccv. Ludovicus filius bosonis. pūicie romane et burgūdie regis filius p taurinos ytalīā est ingressus. Cūq; totius ytalie regno p suo arbitrio potiret dimisso milite. veronā cū paucis se cōtulit. vbi a quibusdā traditione captas reuocato berengario oculis priuat. Inde berengarius regnū ytalie cū imperio accepit. ludovicus aut rex germanie et apud frācos germanosq; impator sine heredibus mortuus. ī quo et fratre cendebuldo carolo rū genealogia finē habuisse dicūt. ac sic imperiū qd annis centū et decem caroli magni progenies possederat. demū ad longobardos trāsferē. ludouico autē defuncto. otto dux saxonū ab omnibus petiit. Is princeps clarissimus senio grauis regnū recusabat.

Conradus primus. filius conradi. quē comes albertus occiderat. cōsilio apdicti ducis ottonis. q regnū accipe rennuit. cōsensu oīm francorū rex creatur. anno dñi. dcccxiij. quē alij ponūt nouissimū oīm carolorū. hic ad coronā imperij nō puenit. et cū ī ytalīā nō impauerat. ytalī eū inter impatores nō numerant. impauit tñ apud gallos et germanos annis septē. anno regni ei; pmo hungari ad depopulandā terrā rursus effusi. a succis et baioarijs iuxta rhenus sternūtur. post dux baioariorū arnolphus corado regi cōtrarius cū vxore ac filijs ad hungaros diuertit. vbi vsq; ad obitū conradi pmanē. coradus aut moriendo anno regni sui septimo corā regni sui principibus beinricū ottonis saxonie ducis filium designauit regni successorem.

Henricus primus dux saxonie ottonis ducis filius ī franciā orientali regnauit et anno domini. dcccxx. ī germaniā imperium assumēs impauit annis. 18. occidentālē franciā. tūm carolo rege parisijs regente. Henric; au tem per pontificē coronatus nō fuerat. fuit aut ī cohercendis hungaris atq; bohēmis vir gloriofissimus. quos ingressos violenter saxonīā incredibili celustrostrauit. hic henricus humilis vocatus vxorem habuit mathildim. q il lustrissima matrona mire suauitatis et gratie ac mansuetudinis mulier. oīmq; aliaz virtutū splendore illustrata fuit. de qua nonnulli celeberrimi scriptores mionem magnū. et henricū ducem baioarie. Soror aut huius henrici baba genitrix albertum comitem de quibus ī sequentibus hystorie ponūtur. Henric; a rudolpho rege burgūdie munitis extorsit. additis muneribus et parte prouin fuisse translata. anno regni henrici. xv. otto filius eius vxorem ducit filiam eduardi regis angloz. Tādē dum ad obtinendam imperij coronā romā pergeret. diem vltimū clausit is licet ī vincendis inimicis gloriofus extiterit. tamen pacificus. non effugatis ab ytalīā tyrannis benedictōem non accepit imperialem. Relicto filio ottone primo. qui factus est impator.

Otemporibus Ludouici terci; albertus nobilissimus comes frācorū ottonis saxonū ducis ex filia ne benderg bello inuadit. Cū vtrūq; se posse pscire dubitaret. battonis archiepī maguntini dolo. ad impatorē ductus capite plectit. q hystoria ī descriptōe ciuitat; babenbergēs infra latū patebit. Et ei; sanguine abbatto archiepī maguntinēsis.

Henricus primus archiepiscopus. qui successit otto maguntinus archiepiscopus. Is cum comitem albertum de babenberg dolo se tradidit occidentā. postea rex coradus cū ī ducem saxonie beinricū sollicitans. ob potētā eius sibi suspectā. ad qd cū ias torquē aurē archiepī fabricasset. Que collo ducis secū cōmūantis inieceret. dolo pedito frustratus est. Et post triduū morbo vel languore et vt alij ferūt fulminis ictu interiit. et a demonibus raptus. In puteū ignis ī monte sicilie precipitat. dicente voce ī aere. Sic peccata lues. sicq; ruendo rues.

Sic pita lues: sic p. ruendo rues:

Linea imperatorum

Ludovicus tercius

Conradus primus

Henricus primus

Henricus primus archiepiscopus maguntinus

Bamberga Civitas franconie Berta etas mūdi

Bamberga preclara ciuitas franconie, quā Radiantia fluminis (vernacula lingua redniz dictus) bi-
uidit. In bono ac feraci loco sita. Is fluminis nō longe a Nuremberga pugnatio amne exonerat p̄bet
q̄ babenbergensib⁹ oblectamentū variū. ac vtilitatē ob nauigia plurimū accomoda. deinde in moganum
descendēs q̄ nō paucas frāconie plabif vrbes. supra ciuitatē in edito mōte arx ē natura ⁊ arte munita. Lu-
itolfus princeps saxonie suis t̄pib⁹ claruit. cui⁹ fili⁹ otto. genuit heinricū humilē primū. romanorūq̄ re-
gem q̄ germanie p̄fuit. Et filia habam. a qua hec ciuitas babenbergavocata. Quāq̄ nōnulli monte pa-
uonis appellant. Hec baba comitissa babenberge. duos genuit filios Reynoldū. quē cōradus dux frācie
occidit. nongentesimo ⁊ sexto salutis āno. Et albertū nobilissimū francoz comitē. p̄scripti ottonis saxonie
ac thuringie ex filia baba nepotē q̄ cōradū fratrem ludouici regis romanorū ob necē fratris vita priuauit.
Quāobrem in arcē vrbis se cōtulit. Et aliquādiu regis obsidionē ptulit. difficilis expugnatio loci videba-
tur. Ob quā rem ad dolos recursū ē. Hatto ep̄s magnū minister sceleris inuentus ē. Qui p̄fect⁹ ad
albertū litis arbitriū se dixit. Rogauitq̄ albertū. vt ad impatorē in castra descenderet. qz vel pacē ei daret.
vel in arcē reduceret incolumē. credidit albertus. accepta iurisurādi religione. Albertus autē comes deinde
recepta fide ⁊ p̄missione hattonis archiep̄i. cū eo p̄gens a castro suo. Tūc autē arces egressi tū hatto vereor
inquit. ne diu apud impatorē morari oporteat. Tūc fortassis cōsiliū erit. prius sumpsisse cibū. Lauda-
uit albertus verba p̄sulis. Et in castellū rediens. hattoni p̄audiū dedit. nulla alia securitate ab ep̄o req̄sita
quo sumpto ad impatorē cū eo prexit. vbi mox capt⁹. ⁊ capitali sentētia dānat⁹. cōdemnat⁹ monet archie-
p̄iscopū de facta securitatis sue p̄missione. Rēdit par religiosus ep̄s. se fidei et p̄missioni satisfecisse. ip̄m
q̄ a castro egressum. incolumē sel in castrū suū deduxisse. Tū ad p̄adiū introiuit. bis reducere nō promissū
se. Infelix Albert⁹ gladio obrūcat⁹ ē. Alibi⁹ romani q̄ pari fraude vti vnū ex captiuis ab hānibale romaz
missis. vinctū misere. p̄dia q̄ albert⁹ hūit ip̄o postea cessit. otto vō. iij. ip̄ator p̄dia pleraq̄ diuio heinri-
co tradidit vt in p̄uilegio eius scribitur. Nouerint oēs xp̄i fideles qualiter nos obintervenit dilectissime

genitricis nostre adelheide caro nepoti nostro baio ariozū duci heinrico quoddā turis nostri prediū. ciuita
tē videlicet habēberg noīatam. cū oībus ad hāc respicientib⁹ zc. nra impiali potētia ī ppetue vsus ppetat
cōcessim⁹. firmiterq; donauimus zc. Eam urbē deinde heinricus impator sanct⁹ plurimū exornauit. Ecce
siā ac aulā epālem celeberrimā in ea fundauit. cū sua conthorali sancta v̄gine kunezūda. Mā nil in vita p-
termiserūt. qđ ad honorē dei p̄tinere fecerēt. q̄ post mortē in eadē basilica summa ac regali. multis mira
culis clarēt. ibiq; berengari⁹ sepultus ē. q̄ regnū ytalie vsurpauit. Et ab ottone primo capt⁹ in germanias
ductus. illic exulans obiit. Ornaturq; hec ciuitas edificijs publicis ac sacris edibus ppulebris. habz z san-
ctū ottone eius loci ep̄m aplīcū pāmeramie. cū vexillo diui georij. credūt quoq; duas e sex ydris ibi esse.
in quibus vinū ex aqua factū. a domino saluatore. euangelistaz tradit historia. Et gladiū cum quo petrus
malcho auriculā amputauit. Laudem v̄o vrbis ac descriptionē gottesfridus viterbiensis elegans hystorie
hīs sequentibus edidit. 7 *Descriptio vrbis*

Banaricus flumīus vulgo radiantia dictus
Morica rura fouens. varieq; vagādo relict⁹
Montis pauonis. vrbis amena colit
Nomie vulgato mons habēberga vocatur
Flumine crassatur. vicinaq; terra rigatur
Ponsq; supstrat⁹. cingit vtrūq; latus
Vrbis laudāda nimis mōtē s̄berescit ab imis
Indeg; s̄blimis sit turribus in situ primis
Montis ab vrbe tñ culmina clerus habet
Agnine muroz series p̄incta domoz
Exclusis laicis. munitio fit dominoz.
Ecclesie forma. mōtis caput auget z ornat
Montis pauonis hz colles sibi collaterales
Tres q̄si cōsiles. vrbis quoq; principales

Ipe mites medi⁹. p̄minet absq; pari
Pulcrior illoz loca maxima dat monacoz
Templaq; multoz reliqt dant canonicoz
Quarta ps flauio p̄bet vtrūq; forum
In crucis ḡ modū. posuit sibi pauo colonū
Stat medius petr⁹. stephan⁹ sibi dexter h̄
Vertice stat iacobus. leua michael retinet
Fertq; secus flumīū. virgo maria decus
Cesaris heinrici sancti cognomine claudi
Hec z maiora multa fuere bona
Quis z ossa bona sunt ad miracula prona
Hoc opus hec dona sua p̄tulit alma corona
De vocat historia pauo beate vale.

MONS HONAGORVM

Sexta etas mundi

Anastasi⁹ terci⁹ papa. p^{ri}a roman⁹. sergio p^{ri}ncipi surrogat⁹. p^{ri}ncipatum inijt. Quo landulphus beneuetan⁹ p^{ri}nceps graui p^{ri}elio in apulia cū gre-
cis decertauit et vicit. **H**ic vir bon⁹ modeste et integre in p^{ri}ncipatu vixit. nec in
se q^{ui}quā habuit. q^{ui} reprehendi possit. quē p^{ri}ncipatū hac vna i re laudare possum⁹.
q^{ui} neminē eorū. q^{ui} an se in p^{ri}ncipatu fuisse ignominia aliq^{ui} notauerit vel maledi-
centia p^{ri}secutus sit. a q^{ui} cū nil memoria dignū gestus sit. secūdo anno p^{ri}ncipat⁹
sui moritur. Et in basilica petri sepelitur.

Lando papa p^{ri}a roman⁹ anastasio successit. **H**ui⁹ aut⁹ vita ita obscura fuit
vt etiā sint q^{ui} eū inter p^{ri}ncipes nō numerēt. maxime vincentius histori-
cus. aliter martin⁹ sentit. et gothefridus q^{ui} scribit. **L**andū autē suā interposu-
isse. q^{ui} minus berēgari⁹. et rudolphus comit⁹ guidonis fili⁹. inter se decertarēt.
Land⁹ aut⁹ sexto p^{ri}ncipat⁹ sui mense. die. xxi. moriens. in basilica petri sepelitur.

**Ordo Clunia-
censis**

**Ordo prima p^{ri}
cluniacensis q^{ui}
in p^{ri}ncipatu d^{omi}nⁱ
marino edidit**

Oddo p^{ri}ncip⁹ p^{ri}a cluniacē⁹ historia de sancto Martino edidit. **U**bi et paulo post
in domino sanctissime quieuit.

Joannes eius nominis decimus. p^{ri}a roman⁹.
patre sergio. pontifice anno domini nongentesi
monono pontificatum inijt. p^{ri}ncipul rauēnas is autea
fuerat. ep^{iscop}atu delecto p^{ri}ncipi tumultu. **C**lerū lando mori-
tuo p^{ri}ncipatū adeptus. spūs militares magis q^{ui} re-
ligioni deditos gessit. **I**ndigebat autē huiusmodi
p^{ri}ncipatū eccia. q^{ui} p^{ri}ncipatū sarracenos ytalīā i multis
locis occupātes cū albercio betturie marchione i au-
xilium accitō p^{ri}ncipit. et superās ab vrbis finibus s^{er}mo-
uit. **I**s i triumphū medū romā rediēs albercio odium i
se concitauit. et cū eū e roma expelleret. vngaros i yta-

liā vocat. q^{ui} plus calamitatis q^{ui} sarraceni ytalie intulere. **J**oannes aut⁹ seditiōe
militaria militib⁹ guidonis comit⁹ captus. et i vincula p^{ri}ncipit. cervicali in os
p^{ri}ncipit necat. p^{ri}ncipat⁹ sui āno. xii. mēse secūdo. die tercio. **E**i⁹ i locū alter io-
annes subrogat⁹ vix q^{ui} vi sedē occupauerat. **E** loco statim delectus cōnumera-
ri inter p^{ri}ncipes non meruit.

Leo sex⁹. p^{ri}a roman⁹. legitimis suffragiis p^{ri}ncipex creatus. vir vtiq^{ue} bo-
nus. q^{ui} nil tyrānicū i vita p^{ri}ncipit tulit itegre et modeste vitā ducēs ac rei diui-
ne p^{ri}ncipit. reuocare ciues ad p^{ri}ncipatū temeritate p^{ri}ncipit p^{ri}ncipit adhuc tumultu
antes. cōponere res ytalie. pacare externū hostē. p^{ri}ncipit pulare barbaros a ceruici-
bus ytalie conatus ē. **S**ed dū in hīs opibus laudabilib⁹ v^{er}saret. septimo mē-
se. die q^{ui}ntodecimo p^{ri}ncipat⁹ sui morit⁹. sepeliturq^{ue} ad sanctū petrū.

Stephan⁹ ei⁹ nois septim⁹ p^{ri}a roman⁹. eo tpe p^{ri}ncipatū inijt q^{ui} hūgarī
saemoniā saxonīāq^{ue} p^{ri}ncipitantes. ab heinrico germanie rege ap^{ud} merzburgā
ingēti clade supati sunt. ei⁹ at vita māsuetudis et religiōis plena fuit. q^{ui} secūdo
p^{ri}ncipat⁹ sui āno. mēse vno. die. xii. morit⁹. **I**nc⁹. b. petri basilica sepelitur.

**Linea summor⁹ pontificū
Anastasius tercius**

Lando

Joannes decimus

Leo sextus

Stephanus septimus

Berengarius
ludouico
annis. 4.
p^{ri}ncipato. au-
rim ducē
fuerunt cō-
runt. **I**n y-
liis cocur-
berengar-
vt guidon-
tuerit con-
latis et in
bellum g-
aut mori-
p^{ri}ncipatio
ordicim
est. **B**ere-
dia ad ali-
cos de p^{ri}-
tincta sin-
mani yta-
ne p^{ri}ncipi-
Dele-
rat cui ce-
vt debuit
ciam eorū
fuis exen-
tamen h-
a factio-
liam cū p^{ri}-
latum in-
et veron-
peperat
stephan-
Bac-
tantūm
gentem
lie. vt re-
tentia p^{ri}-
gundio
torum h-
pullo in-
tardauit
quos b-
p^{ri}ncipam o-
lia pulli
functo.

Berengarius
scens o-
cis t^{ri}nci-
curfior
inuade-
comite
rengar-
bie q^{ui} i-
runt al-

Berengarius eius nominis primus. forotulianorū dux. roma oriundus ex longobardorū regum stirpe. pgenitus. et in bellicis artibus prudētissim⁹. ludouico predicto sup. ro. primus in ytalīa imperiū sibi vendicauit. impauitq; annis. 4. romani em̄ et ceteri ytalī nullū ab impatore diffidijs regni francie implicito. auxiliū aduersus rebelles longobardos affuturū intelligentes. berengariū ducem forotuliensem crearunt impatorem. nec tamē adeo in creatione illa fuerunt cōcordes. quin guidonem spoletanū ducem alij regem ytalie declarauerunt. In ytalīa vō creati principes noui. inter se diffidentes. aliquot cōmissis p̄lijs cōcurrerūt. p̄missq; in cōgressibus guidō berengariū in cōmodis affectit. At berengarius vir magnanimus ac rei militaris scientissimus breui supior euasit ut guidonē in etrurie ciuitatibus q̄s tenebat. in suocq; ducatu spoletano se oportuerit continere. Itidē fecisse dī ambrosio alio bergomeni comiti. Quibus s̄latis et interfectis berengarius in vnū copijs suis contractis. cū romanis etiam bellum gessit. qd̄ quidem landonis pape prudentia cito sedatum fuit. Guidone aut mortuo. lambertum filiū illi in regno successisse certū est. cum quo plurimas p̄certationes habuit. a quo (et nōnulli affirmant) postq; ab vngaris cū quatuordecim armatorū milibus apud forotulū fugatus fuerat. apud veronā supat⁹ est. Berengarius imperij sui vires nomēq; ad eam ytalie ptem q̄ nūc longobardia ad alpes vsq; obtinebat. Magna em̄ tum erat inter ytalos germanos et frācos de possessione imperij concertatio. Quā et grauissima bella orta sunt. nec extincta sine multorū interitu. om̄iq; puinciarū calamitate. am̄tebantur tamen romani ytalīq; imperij nomen in puincia retinere. serunt igiŕ berengariū a lantone pontifice fuisse coronatum.

Hugo arclatensis comes post berengariū impauit in ytalīa annis. x. hunc elegerūt ytalī contra rudolphū burgūdū q̄ berengariū imperio priuauerat cui cedens absq; contentione rudolphus in burgundia se recepit. Duxit vō ut debuit hugo ytalie regno potius rudolphi regis exemplo admonitus suspectam eorū a quibus vocatus fuerat fidem. et dato sampsoni cuidam ex ducibus suis exercitus negotio. illos quid fieret principio ignorātes in exiliū egit. Nec tamen hugonē regem. sua satis tutata est prudentia. q̄ arnoldus bauarorū dux a factiosis exulibus. alijsq; domi potentibus ytalīs suāsus aduersus eū in ytaliam cū paratissimo exercitu venit. quem veronenses primi regem ytalie appellatum intra mentia acceperūt. vbi paribus animis ē decertatum. Vicitq; hugo et veronensibus reiectam in racheriū ep̄m suū rebellionis culpam deprecantibus pepercit. ep̄us papiam in exiliū est actus tandem hugo cum parasset iniurias stephani pontificis multati vlscisci. in ip̄o apparatu moritur.

Berengarius secundus post vgonē vel ut alij volūt post berengariū primū accepto imperio impauit in ytalīa annis. 7. hic itaq; cū cisalpinā galliam tantūmō tueret. iter hungaris dedit. ut in etruriā irent. euersis vrbibus ingentem p̄dam asportarunt. per idq; tēpus post pacatos vngaros imperiū ytalie. ut restauraret admitente berengario tyranni quibus formidolosa erat ei⁹ potentia perniciosis ytalie machinationibus resistere perrexerūt. Rudolpho burgundionū rege suasionibus pollicitationibusq; in ytaliam accersito. qui perditorum hoīm ytalie magnatū potius q̄ exercitus sui viribus fretus. berengario pulso in illius quondam imperij pte ytalie tribus annis regnauit. Nec tamen diutardauit vltio. que bonos eay regionū eque ac pfidos afflixit. Et tē vngari ad quos berengarius cōfugit. salardo duce in ytaliam venientes. Et omnia p̄ que incedebant vastantes. p̄tiam obsederunt et vi captam ferro et igni absumerent sunt admissi. Tandem berengario secūdo quem ytalīa pulsum ad hungaros confugisse diximus. apud illos. vel ut aliq; habent scriptores apud bauaros vīa functo. berengarius tercius in ytaliam venit.

Berengarius tercius primū berengarij ex filia nepos. in ytaliam veniēs. anno salutis noningētesimo trigēsimōquinto imperio potitur. quem vō et quantū adduxerit exercitū. aut eius gentis ope adoleſcens exul sit reductus nullus scribit. Sed apud multos constare videmus ip̄m stephani septimi pontificis t̄pibus ytaliam ingressum esse. Sed interea sarraceni ad garganū sedentes appulis calabrisq; noua ex cursione vastatis. beneuentū vrbem obsident spoliatamq; incendunt. Quibus vltra progredi ut romāos inuaderent fines paratibus romani pontificis iohannis decimi suasionibus impulsusq; adducti guidones comitem cohortibus tumultuario telectu coactis perficiunt. Is in barbaros ducens furentes repressit. berengari⁹ q̄s imperiū quietēq; in ytalīa reinregrare cupiēs. pacē federatq; cū hūgaris firmavit. hūgarīq; ra bie q̄ in ytalos tot p̄ annos assueti fuerāt in externos vsa alemāniā tenuo pplare ac vastare ceperunt. Ferunt aliq; hunc berengariū annis octo regnasse. Licet aliq; ea aliq; de quarto berengario similia scribant.

Reges ytalie
Berengarius primus

Hugo

Berengarius secundus

Berengarius tercius

Berta etas mudi

Anno mudi. 633. Anno xpi. 934.

Ioannes undecimus papa: p[ri]ma romanus: eo tempore pontificatu inijt: quo sanguinis fons genue largissime effluxit: future magne calamitatis indicium. Nam et genua a saracenis ex affrica venientibus tum capis. ac diripit. Et ungari ytaliam ingressi longe oia ac late populati sunt. Ioannes aut pontificatus sui anno quarto. mense decimo. die. xv. morit. vacat t[un]c sedes dies. xij.

Leo septimus papa. natione romanus. vgone et lothario in ytaliam impantibus post iohanne pontificatu adeptus nil dignu memoria gessit. q[ui] pontificatu assumpto. cu remissus esset. pontificatus sui anno tercio. die decimo moritur. Et in basilica petri sepelitur. vacat tunc sedes dies tres.

Ioanne undecimo pontifice. anno nongentesimo tricesimo quinto saraceni affricam incolentes vt iam p[re]missum est. ingenti ducta classe ora oem eturie maritimam populati sunt. et genua circumiaci. vrbemq[ue] graui obsidione p[re]ssam ceperunt. in qua maxima vlti sunt seuitia. vrbe ei spoliata. Et ijs qui arma ad defensionem induerant. primo impetu cecis. omnes pariter puberes masculos cu facta preda nauibus impositos abduxerunt. Quidam t[ame]n scribunt impuberes genuesium ex affrica in patriam breui reductos fuisse.

Omnis creatus est pontifex leo septimus. ad eius anni terni tempora guilhelmus scribit heinricu germanie regem ac impatorem: de quo supra p[re]missum obijisse. Cui sit in regno imp[er]ijq[ue] titulo suffectus otto filius matilde saxonie regis filia de quo in sequentibus mentio fiet.

Stephanus octauus papa natione germanus. post leonem pontificatum iniens. Cum pontificatum suscepisset ita a romanis seditionibus vexatus est. vt nil memoria dignu ab eo geri potuerit. immo vero (vt Martinus refert) in tanta seditione mutilatus. turpiter aliquandu. vitam duxit. Cum ob inhonestam vulnera prodire in publicum erubesceret. Parabat quidem rex hugo tantam iniuriam vlcersi. s[ed] in ipso apparatu moritur. Cui quidem lotharius filius in regno succedens. hac de re nullam mentionem fecit. vel q[uod] populi romani amicus esset vel q[uod] breui regnauit. biennio em post mortem patris supiuit. Stephanus vo pontificatus sui anno tercio. mense quarto. diebus. xij. moritur. vacat tunc sedes diebus decem.

S. Bipertus

Bipertus quos alij Agibertu appellant. lotharingie puincie nobilis princeps. vir sanctitate et ceteris virtutibus insignis hisdem temporibus ob clara miracula sanctis ascribitur. Qui inter cetera sue virtutis opa du viueret gemalitense cenobiu in francia p[re]ijs impensis. magnificentissimis opibus breui extruxit.

Sanguinis quoq[ue] fons hoc anno vt p[re]missum est historicis testatibus in genua vrbe maritima in loco vbi dicitur fontanella. p[er] diem integram largissime effluxit. qui et future calamitatis vrbis ciuib[us] demonstrauit. vt de saracenis ex affrica solutes genuanu vsq[ue] peruenerunt iam dictum est.

Martinus tercius papa. p[ri]ma romanus. Vir quidem mansuetissimus qui placabilitatem et mansuetudinem stephani septimi imitatus est. pontificatum em adeptus. bella omittens. religione sese totum addixit. templa vetustate collapsa instaurans. pauperes elemosinis pascens. No caruit tamen huius temporibus europa ipa bellica rabie. Nam cum otto annitteretur ytaliam ingredi. aduersante lothario magne cedes vtrinq[ue] comisse sunt. adhortate tamen eos martino pontifice. vt ab armis discederent. cum vbiq[ue] fame et penuria rex oim laboraretur. Tercio aut pontificatus sui anno. mense sexto. die. x. morit. et in basilica petri sepelitur. sedes vacat dies duodecim.

Agapitus secundus papa. natione romanus. ardente tumultu bellico ytaliam pontifex creatur. homo sane magnanimus. qui ottonem germanie regem contra berengarium impatorem. cognita eius superbia vocauit. Cui ope inter hunc pontificem et ipm berengariu qui omnia sibi contra ius fasq[ue] vendicabat lites compositae sunt. Fuerat hic vir valde innocens. et reipublice xpiane amator precipuus. Qui pontificatus sui anno nono. mense septimo. die decimo moritur. Eo fere tempore quo oddo cluniacen[sis] monasterij abbas in domino q[ui]euit. Et in basilica beati petri sepelitur.

Linea summorum pontificum

Ioannes undecimus

Leo septimus

Stephanus octauus

Martinus tercius

Agapitus secundus

L
cis
an
qui
cu
rius
min
cu
ta
lat
ci
uer
erat
ctus
lie
Eo
B
perio
factu
Q
scrip
cenci
epi.
luca
recent
periu
quig
trigin
q[ui]g
certun
nis le
ctam.
dia p
B
simus
milita
capta.
q[ui]bu
ru clac
legia p
nibus
exercit
ex eo l
obtinu
pauit.
tharij
omnia
qui eo
A
nebat
clium
nos et
contra
Et stat
necun

Lotharius ei⁹ nois secūdus hugonis p̄dicti fili⁹. p̄re defuncto impiū susci-
piens impauit annis. 2. Berengarius em̄ tercius magnis externoz addu-
ctis copijs ī ytalīā reuersus. ad p̄mā cuius aduentantis famā rebelles in vgonez
animi. multis ī ytalie regionibus sunt ostēsi. Is cū puidisse vgo qd viribus ne-
quisset. p̄silio puidere perrexit. Adissis nāq; ad hostē iā aduentantē oratoribus
cū eo hīs constituit federibus. vt se ytalīa discedente lotharius filius ⁊ berēga-
rius ytalie reges equo iure oīa administrarent. Eliguntq; aliquotannis solo no-
mine cōfortiū. quod berēgarius acri vir ingenio lothariū spreuit. q̄ apud papiā
cū vxore alunda nobili ac ferocissima muliere. Cuius totis iure eā ciuitatē ⁊ mul-
ta oppida obtinebāt se p̄tinēs iniuriā dissimulant. Vgo interim post p̄z q̄ are-
latum redierat diem obiit. Lotharius aut̄ romanorū amicus p̄ra ottonē heinri-
ci filiū bellū durissimū suscepit. qz cū otto romā ingredi anitteret. hic eidem ad-
uersari cepit. p̄ quo maxime cedes hincinde cōmisse sunt. Secūdus tūc elapsus
erat annus regni berengarij terci⁹. quo in tpe lotharius solo noīe rex fato est fun-
ctus. Et berengarius alundam. ne alicui nuberet p̄rimonij sui dominus. Et yta-
lie regnū p̄ totis occasionem inuasuro. publice apud papiāz carceri mancipauit.
Eo aut̄ mortuo ottoni nupsit.

Rudolphus q̄ apud veronā berengariū supauit. quē ferūt postea trib⁹ an-
nis impio potitum esse vt p̄missum est. Is rudolphus burgūdie dux. q̄ su-
perioribus diebus hugoni arclatensi comiti in ytalīa cesserat postea francoz rex
factus regnauit annis. 2.

Quid tpe berengarij impatoris aut lotharij regis nomē auctoritas vel po-
tentia effecerit ⁊ an tres vel quatuor berengarij extiterint. vt ignoret facit
scriptoz ariditas. Agit cū obscure de berēgarijs mentio fiat null⁹ mirabile. q̄ vin-
centij beluacensis. fratris martini polonicaensis archiepi. Sicardi cremonēsis
epi. ricardi ⁊ guilhelmi monachoz. gotsfredi viterbiensis. ⁊ fratris ptolomei de
luca chronicoz libros plegit. Ille em̄ om̄es eoz hac in re errores qd longus ēē
recenseamus. quū aliq̄ eoz dicāt p̄mū berengariū q̄tuor. ⁊ secūdū. xij. annis im-
perium tenuisse. tempa lotharij ⁊ terci⁹ berengarij ad. xij. annos protrahūt. vt
quq; ipos impatores latinos cū regibus ⁊ tyrānis interiectis. p̄ ānos duos de-
triginta tantūmō in ytalīa fuisse vltimus dictoz scriptoz lucēs affirmet. Quā
q̄ igitur pauci dictoz impatoz regū ⁊ tyrānoz tempora distinguere possint. Ad
certum habemus a berengarij p̄mū initio imperio ad othonis p̄mū ex germa-
nis legitimi impatoris coronationem a ioanoe duodecimo p̄tifice romano fa-
ctam. annos ad quinquaginta intercessisse. Et ipm̄ othone berengariū in lōbar-
dia p̄mo regnare p̄missum. postea in exilio egisse.

Berengarius quartus quē ali⁹ p̄ tercio ponūt. mortuo lothario imperato-
re imperio potitur. ⁊ cum alberto filio imperauit ānis. xj. Vir certe dignis-
simus. ⁊ acri animo ⁊ industria celebris. Qui cum apud vngaros exul a patria
militaret audiens heinricū bauarie ducem hungaros supasse. Is em̄ aquilegia
capta. cum forte tunc hūgari ytaliam inuadere dispositi iustinopolim aduenerit.
quibus sese opposuit heinricus. ⁊ cōmisso his p̄lio hūgari accepta primoz ite-
rū clade repulsi in hungariā redierūt. Inde om̄ne ytalie p̄tē ditissimā que aquil-
legiā papiāq; intercedit excursionē populatus est. Berengarius repente statio-
nibus exercitu papiā p̄perare cepit. Qd cum habuisset exploratum heinricus.
exercitum apud papiā nauibus impositum deduxit in padū. Inde continuato
ex eo loco itinere intra austria se recepit. Postea berengarius vniuersam ytalīā
obtinuit. ⁊ imperatoris nomen sibi indidit ⁊ albertum filiū ytalie regem nūcu-
pauit. Cūq; nimū oneribus ⁊ vectigalibus ytalos primere cepit. Et alundā le-
tharij vxorem in Garda veronensis agri cum sola ancilla carceri mancipasset. ⁊
omnia sibi contra ius vendicare. ytalī p̄ agapitū othone regem in ytalīā vocāt.
qui eos in regno ytalie deturbauit. ⁊ alundam vxorem duxit.

Albertus berengarij filius apud rauēnam constitutus venetos mercatores multis affectis incōmodis
comaclensiū em̄ nauigio quod illi haud quāq; tenue tunc habebant fretus. mare illud latrocinijs te-
nebat infestum. Id cum veneti diutius pati nec possent nec vellent. nauigio tumultuarie cōtracto. in coma-
clium ducto oppido primo impetu captum cum oppidanorū nauibus incenderūt captos autem oppida-
nos et iuramento ne vltra in predam cuiusā aduersum se obedirēt astrictos dimiserūt illesos. Otho tēde
contra berengarium in ytaliam descendit quem tandem post magnas cedes victum in potestatem accepit.
Et statim alterum in constantinopolim. alterum in germaniam exilio relegauit. vbi tēnū ambo vitam fr-
nierunt.

Reges ytalie
Lotharius Lotharius

Rudolphus Rudolphus

Berengarius quartus Berengarius quartus

Albertus filius suus Albertus filius suus

Arxis hūgarie rex

Arxis rex hungarorum. hūgaros suos pulsus de bauaro. quē in ytalīa regna-
re opinaref vlturus. paucissimo exercitu ytalīā irrupit. tantusq; ytaloz am-
mos tūc pauor inuasit. vt vltimū impedere exterminū cōtemisceret. Berengari-
us vō siue ppiore vsus forinna. siue cōsiliū prudentia. Albertū mittēs filiū ta-
xim multa oratiū pūcit. Et acceptis nūmoz modijs argentoz (vt tradūt) decē red-
cedens ytalie pepercit.

Hungari em postq; p germaniā primo postmodū p galliā satis fuerat deba-
chati. deinde bulgaros tributarios fecerūt. postea barbare efferate gentis
alluio tot tantasq; nationes ⁊ puincias satis supq; mūdauerat. ytalīa sue cala-
mitatis pte nō caruit. ytalīaq; ingressi. Venerūtq; via forouiliensi. malo ytaloz
rū ab initio mudi barbaris patefacta. furētēsq; hūgarī cede incendijs ⁊ rapinis cūcta vastantes. Alberic⁹
q; marchio cū p inuidiā ingratitudinēq; e roma pulsus fuit. vngaros ad oppsiōnē romane vrbs accersit
uit. Ea aut gens romani agri fines qd in pnis albericis qsiuerat nequaq; attigit. Etruriā vō oēm quā al-
bericus saluaz esse pactus fuerat. cōmissis summa ⁊ alias inaudita impietate cedibus incendijs ⁊ rapinis
ppe destitutā desertāq; reddidit oīnes em mortales feminas atq; hac mares q cedibus supfuerāt aut fuga
plabi nequuerāt in vngariā abduxit. Tandē sub ottone primo impatore impetū in germaniā fecerunt.

Boemia aut hec tpa ad xpm cōuersa. vbi worzinous vltim⁹ paganor ducū a bto methodio morauo
rū archiepo cū ludimilla cōiuge ad baptisimū grām pductus ē. nongētesimo quinto anno. post christi
saluatoris orū. ludimilla sancta mulier habita etiā miraculis claruisse fert. Christianā aut veritatē āpleri
fidem catholicam inter bobemios magnopere ampliārūt. ludimilla filia fuit comitis Slawiborij de castello
Hsem quod postea melinca dictum ē. **Spitigneus dux Boemie**

Spitigneus fili⁹ horziwogij primi xpiani ducis bobemie. post obitum ei⁹
principatum obtinuit. Is em ex ludimilla sancta muliere tulit duos filios
spitigneū ⁊ vratislāū. primus patri successit. sed moriens sine filiis fratri princ-
patum reliquit. Coniux aut vratislāi drabomitia de durissima gente luticeñ. sa-
xis. mulier audax ⁊ ad scelus prona. duos pariter filios viro peperit vnteslāū ⁊
boleslāū. priorem ludimille tradidit educandū. alter ipa nutriuit. alūpnū ex nu-
tribus innati mores vnteslāus pietatem celere. mansuetudinē pre se ferre. xpi-
ana sacra venerari. elargari multa paupibus. nulli obnoxius esse. boleslāus ydo-
loz sectari culturam. honores ambiciose querere. adulterari. rapere. occidere. in-
scelera cuncta prolabi. pē suprema ordinās ludimille quousq; liberi adoleuissent
gubernationē puincie dimiserat. Id egre drabomicie fuerat socrū i castello the-
tin strangulari iussit. ipa imperiū accipiens in oīnes crudelis etiā vnteslāo filio
infesta cui preferre fratrem non dubitauit.

Vnteslāus dux bo-
hemie

Vnteslāus dux bobemie filius vratislāi quē bea-
ta ludimilla. vt nepotē carissimū in fide xpiana gloriosissima matrona bo-
hemorum prima margarita. ac sacris litteris ⁊ eloquijs peroptime imbuebat.
Quem potius cibiq; paratissimū fuisse tradūt. corporis maiestātē decor. virgini-
tatem ad vltimū vite seruasse. diuina in templis officia diurna nocturnaq; nūq;
neglexisse. Et noctis quidem tempe nudis pedibus super glaciem ac niuem iter
agentem vim frigoris minime sensisse. Inuisse eum iubente populo (adhuc viuē-
te matre) principatū creuerat iam vnteslāi nomē. miraq; populi caritate atq; ad-
miratione celebrabat. Sed quanto ceteris dilectior. tanto acrius se in odiū fra-
tris matrisq; cōcitabat. Fit conuiuiū apud boleslāū matre iubēte. vocat vntes-
lāus qui ⁊ si mortem instare predixerat. facta tamē de peccatis suis cum sacerdo-

te ex more xpiano pessione. fraternā domū ingredit. Ibiq; statim boleslāi manu percussus interijt. vnteslāi
sanctitatem. Quo die celsus est xpm deum testimonij perstitisse memorie prodiderūt. Qui regi dacie p vi-
sum apparens. suo martyri edem construi mandauit. ipm aut vnteslāū multis miraculis claruisse atq; in
ter sanctos martyres ab ecclesia receptum tradunt. **Otto primus rex**

Otto ex mathildo filia theoderici regis saxonū ⁊ heinrici regis filius ei sue
cessit in regno. Is pclarissima multa maximaq; i regnis fracie ⁊ germanie
gessit. ⁊ cū ei⁹ virtutū fama etiā in ytalīa celebris haberef. agapit⁹ pōtifer multi-
q; pceres berēgarij albertiq; filij tirānidē exosi. illi⁹ opem reb⁹ afflicti ytalie po-
poscerūt. q cū quinquagita ⁊ eo vt aliq volūt āpli⁹ armatoz nūlib⁹ mouit. trita et
apta p foruiliū regionē via. italiā ingressus berēgariū impio ⁊ albertum regno
ytalie turbauit. Italiāq; potius alundam lotharij qndā vxorē carcere eductā
in vxorē accepit. Reuersus i germaniā otto ex alunda vxore anno vix dū elapso
filiū suscepit. Qui ottom postea secūdo fuit appellatio. Ottog rex interea bole-
slāum bobemor ducem inimicos i se animos. pferentem domuerat. Quo felici-
tate dum omnibus in locis rex prestantissimus. idemq; vir optimus otto vti-
gloriosi ⁊ simul saluberrimi facinoris occasionem est nactus cū hūgaris bohe-
mis vt infra patebit.

Otto primus rex

De progressu imperii ac translatione eius in Germanos.

Imperiales tituli. imperiūq; a romanis gallisq; ac longobardis ablati. Et ab ottone nunc suscepti. in Germaniā hic primū transferūt. ubi et nūc vsq; cōseruantur. Et qm̄ deo auxiliante hoc in loco in Germanorū imperiū deuenimus. Nō alienū videtur pro huius excellentissime dignitatis cognitōne. pauca de progressu sacri imperij in medium asserre breuissima ex amplissimis altius repetentes. qđ maximi auctores tam legū interpretes: qđ sancti doctores de cesarea potestate sentiant. ac eius translatione in Germanos

Romana regia potestas. quā sacrum imperium vocitant ab ip̄a humane nature ratione. q̄ optime viuē di dux est. Cuiq; om̄es parere oportet. originem ducit. Exactis nāq; ex paradiso deliciarum primis parentibus. Cum in agris homines atq; in siluis bestiarū modo vagarentur. victuq; sibi ferino vitam propagarent. Animaduertit homo. nā rōnis participē illum deus creauit. hominem homini ad beneuēdū maxime conducere. societatemq; fore plurimū necessariam. Sic ergo qui segregati prius vitā in siluis more ferarum ducebant. siue docente natura. siue deo volente totius nature ingro insimul conuenere. societates instituerūt. domos edificarunt. oppida muris cinxerūt. artes inuenerūt. et cum alter alterius cōmodis inseruiret. placebat mirūimmodum singulis vita ciuilis. dulcisq; nimīū videbatur et p̄pinq̄uorū et amicorū consuetudo. Cuius fuerant prius exptes. Verum sicut ab homine multa parantur homini cōmoda. Sic nulla est pestis que homini ab homine non nascatur. Leperunt itaq; homines violare societate: fidē frangere. pacem turbare. iniuriam cōciubus vicinorūq; tum opibus tū matrimonijs insidiari. rapere aliena. phas omne obrūpere. nec em̄ pacis emula mas litū suiq; prodiga cupiditas passa est diu manere ius sancte societatis illesum. Cum ergo premere ab initio multitudo ab hīs qui viribus erāt editiores. Ad vñū aliquem confugere placuit virtute prestantem. Qui et iniurias probiberet. inferri tenuioribus. Et equitate constituta. summos cum infimis pari iure teneret. Idq; nedū vna in gente. sed in pluribus factum est. Atq; hī sunt qui postea regis nomen obtinuerunt. Quorū constituendorū causam publica dedit vtilitas. Iustī prope mater et equi. Nec sane aliam ob causam rege fuerat opus. nec tante dignitatis fastigium cuiq; cōmittere oportebat: vt ceteris omnibus preferret. honoraretur ab om̄ibus. ac precipere omnibus. nisi vt esset qui publica tueretur. ac iusticiam ministraret. Verū cum plurimos reges orbis haberet. Lepit (vt fit) pluritas principum discordiam parere. Nāq; cum modo de finibus. modo de iurisdictione p̄tenderent. Nec esset qui lites dirimeret. nisi gladius. cum nemo minorem se altero reputaret. strepitibus ac furentibus bellis. Nec ciuitas cum ciuitate. nec puincia cum puincia conuenire poterat. dulceq; illud ac suauissimū humane societatis cōmertiū. phibebat. Sed affuit presto benigna humane nature prouidentia. Que suapte ingenio ad optima tendit. nec vult q̄ sunt queq; futura sunt male disponi. Hanc igitur operante ad vñū principatum. quem greci monarchiam. Nostri vō imperium vocitant reduci singula placuit. Nec em̄ aliter pax poterat vniuersalis haberi. Hinc illud assiriorū imperiū exortum est. Hinc grecorū principatus alexandri magni virtute atq; fortuna ex europa in asiam ac libiā ampliatus. Hinc carthaginēse. Sed cuz hec imperia nūq; sibi totū orbem subiecissent. Ac p̄pterea pacem vniuersalem parere non potuerūt. Placuit siue humane nature altrici. siue ipsius nature domino rectoriq; deo. romanū imperium excitare. Romanū igitur vt premissum est ab initio per reges gubernata est. septēq; regibus paruit. Quibus exacti duo constituti sunt penes quos summū ius esset. Ad extremū cū neq; populus neq; senatus satis p̄be. puincias vrbeq; regerent data ē vñi potestas vt ratū esset quicq; ab eo cōstitueretur. Cui rei principū iulū cesarem p̄stitisse non est ambigū. Constituto vt diximus principe lege antiqua q̄ regia nūcupatur. popul⁹ ei et in eum om̄e suū imperiū ac potestatem contulit. Nec em̄ vel populare regimen qđ polliticū. vel optimorū cūiū qđ aristocraticū appellat. tam iustum tamq; pacificū esse potest. quā monarchicū qđ in romana principe recognoscimus. Quod aliquando per ytalos. aliquando per hispanos. Interdū per affros. dalmatasq; constat administratum. Peruenit etiam ad grecos diuq; apud constantinopolim tante gloria dignitatis permansit. Et quāuis aliquādo duo insimul fuerint augusti: vt dyoclectian⁹ et maximian⁹. non nūq; etiā plures. Id tamē vsurpatione magis q̄ iure contigit. In apibus em̄ inquit Gregorius princeps vnus est. Brues vñā sequūtur. imperator vnus. Obuenit aut̄ hec dignitas nūc senatus electione. nūc populi vocatione. nūc militari fauore: nūc principis ordinatione. Demū vō negligentibus romā grecis: eāq; nunc barbarorum. nūc aliorū direptioni relinquentibus. populus ille romanus qui suo sanguine tm̄ parat imperium. Quiq; suis virtutibus monarchiam fundauerat orbis: venientem in auxiliū eius (Carolum magnū francorum regem natione germanum. qui urbem sacraq; loca ab omni hostiū concursione defendit. primo patriciū post augustum concurrente summi p̄sensu pontificis acclamauit. a carolo itaq; magno imperij dignitatē occidenti restitutam. vsq; ad ludouicū arnulphi filium imperiū apud gallos nō parū habuit incrementū: vix postea principum illoz ignauia. splendor ille romani imperij in obscuras tenebras conuersus est. atq; imperium quod annis centum et decem franci potiti fuerāt. demū in longobardos deductum est. Postremo in Germanos duce ottone heinrici regis filio translatum est. Taliq; modo in Germanos romanū imperiū constat esse translatum. atq; vsq; in presens obseruatur. Quod per varias mutationes. Nunc ad fridericum tercium ac filiū eius regem maximilianū per legitimā electionem deriuatum est. Quibus suprema in temporalibus est ex alto cōmissa potestas. vt bella feliciter pagant: pacē decorent. et reipublice statum sustentent. Ad quas res omnes populi. omnes nationes. omesq; reges ac principes. huic imperio libētibus animis se submittent.

Sexta etas mundi

Anno mundi. 6133. Anno xpi. 954.

Ioannes duodecimus papa romanus. de via lata. prius Alberici potentia fretus. pontificatum occupat. Octavianus is quidem primo vocabatur. Albericus enim quidam romanus civis potentissimus per factionem cum magnatibus in tam. per vim clero et populo illatam filium suum octavianum creare pontificem obtinuit. Qui iohannes duodecimus appellatus est. Is vitam iuxta pontificis. sicut cunctis priuato turpenti in pontificatu duxit. Quippe qui propter venationis (cui se totum dedit) leuitatem. mulieres palam habuit concubinas. Erant tamen in rome duo consules ex nobilitate quotannis. qui ad vetusti consilii exemplar summe reuerentiam habebant. Et perfectus ita ex nobilitate creatus populo ius dicebat. Ex plebe autem creati singulis annis. quibus de carceribus erat appellatio. senatus vice consilii deliberationibus obtinebant. Parebant vero romanis a quibus migratus annuos accipiebant omnes urbes et oppida vicina eturie intra urbeventanum iudertinumque agros in urbem vergentis. Et quicquid a neapoli et a maris reatinisque ad urbem pertinet ulteriora partem greci. partem sarraceni occupauerant. Octavianus itaque potentia in satis libera ciuitate fretus. pontificium munus humeris suis nequaquam conueniens sibi desummi. Hac quidem indignitate moti duo cardinales litteris ottonem obsecrant. ut clerum populumque romanum e manibus hereticorum iohannisque duodecimi vendicare conerent. aliter christianam fidem cum imperio perituram. Quorum iohannes uterque noie. diaconus uterque dignitate. et ordine erat. Similesque litteras ad orthonem multum ytalie populi et potentes domi nobiles dederunt. Interim dum otto expectaret re per indices patefacta. Iohannes duodecimus iracundia eius erat impotens excaduit. Et cardinales diaconos naso unum. manu alteri mutilauit. hac obrem otto in ytaliam mouens urbem ingrediens a iohanne honorificentissime suscipitur. coronaturque ut quidem tradit. accepto germanie pannonieque titulo. Translato tamen primo ad germanos impio. alij a leone hoc factum existimant. Composito aliquantulum statu ciuitatis cum iohanne secrete collocutus. eum a flagitijs deterrens. ad virtutem cohortabatur. Verum cum nequaquam moueri e sententia videret eum cerneret. ad manus conuersus. Is iudicium reformidans in siluis more fere aliquandiu delituit. Interim post paucos quod redierat menses obiit. Et ut multi habent scriptores in adulterio deprehensus. pontificatus sui anno nono. mense tercio. die quinto eius de in morte sedes dies. 12. vacat.

Benedictus quintus papa. patria romanus. ex diacono in seditione pontifex creatur. ab his potentissimus qui iohanni cognatione factioneque coniuncti fuerant. Cum prius otto leonem electum confirmasset. propter tamen benedictum in petri apostoli sede. per romano pontifice locauerunt. Ea cum intellexisset otto non ultra vobis comminationibusque agendum ratus. primum omni agri et ditionis romanorum ciuitates. et oppida plerumque capi diripi ac magna ex parte vastari curauit. Roma exinde adeo dura preffit obsidione. ut modum furfuris per eam tempestates triginta auris venudatum fuerit. tantisque coangustatos malis romanos benedictum ottoni dederunt. et leonem acceperunt. Et omnia romanorum proteruita. otto in germaniam reuersus benedictum apud habsburgam relegauit. vbi post paucos menses vita est functus. Vixit autem in pontificatu mensibus sex dies quinque. Sedes deinde diebus viginti vacauit.

Leo octauus papa. ciuis et latronensis ecclesie pthoscenarius a clero populo romano pulso iohanne pontifex creatus ante benedictum. quem otto in sede petri confirmauit. cum furces romani et passione obcecati eiecissent. agentem imperatorem spoleti adisset Otto eos vi et armis populi leonem suscepit. qui statim romanorum inconstantiam pertusus auctoritate oem eligendi pontificem a clero populoque romano ad imperatorem transtulit. Leoque pater vix ad tercium mensem quod relictus fuerat superstes fuit. Anno enim primo. mense quarto moritur.

Ioannes. xiiij. papa. narniensis episcopus. prius romani pre iohanne episcopo leoni successit. Quam petrus urbis prefectus capitali odio persecutus est. Accersit autem iohannes in campaniam comes potens armatis stipatus. iohannem in pontificem lateranensem cepit. perduxitque i adriani mole. quam tunc sic et nunc castellum sancti angeli appellabatur. pontifexque ibi aliquot custoditus diebus in campaniam ductus est ad iohannis libidine retinendus. Tunc interfecto iohanne eiusque unico filio a iohanne capuano principe. pontifex xij. mense sui exilij romam perire rediit. otto cognita pontificis calamitate romam perueniens consules prefectum cum decarchonibus i vincula coniicit. Inde cum otto senio prefectus obiit. non multo post iohannes pontifex sexto pontificatus sui anno. mense. xi. die quinto subsecutus est.

Benedictus sextus papa prius romani iohanni in pontificatu et calamitatibus successit. qui et ipse a cincto ciue romano. et quidem potentiori in castellum sancti angeli trusus. eo in loco non multo post strangulatus vel ut alij bunt fame moritur anno primo. mense sexto sui pontificatus.

Linea summorum pontificum
Iohannes duodecimus

Benedictus quintus

Leo octauus

Iohannes terciusdecimus

Bndictus sextus

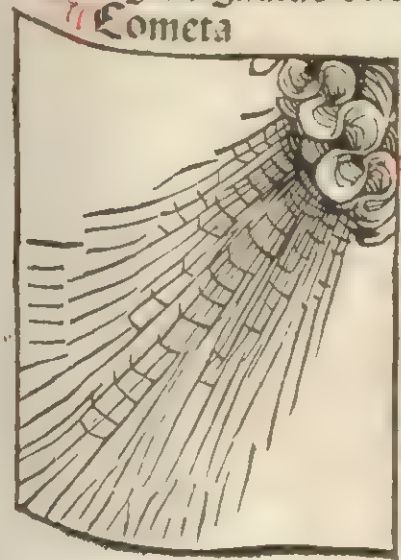

O
gnauit i
aquisgra
nissim?
boemor
q tpe
Ludovic
tinendo
francia
bertus d
ad ander
aut belgi
gisilbert
bobemos
expeditio
fecerunt. a
abus vd
magna sp
paribusq
se ferunt. de
Cecidit ei
no fusi sup
ta e poten
tonis viu
los neau
vt cu bere
manā ecci
septimū a
uiam effu
duodecim
uo attribu
tit vt a fla
pos ytalie
magnus a
modestia v
otto spolet
tales redu
plurimis i
super facin
tie homo.
tonem filiu
ne morit.
struxerat se
E
torz
S
ac cle
sarunt. In
Con

Otto primus germanorum impator. heinrici regis nobilis heres in regnū succedens. Anno salutis. 962. postq̄ in germania decē et octo annis regnauit impator a pontifice declaratus. imperauit annis. xij. primo in palatio aquisgrā. a hildiberto archiep̄o magūino prim⁹ coronatus. Vir vniq̄ xp̄ia/ nissim⁹ et eccie romane amator atq̄ acerrimus defensor. Qui comito boleslao boemorum duce post liberatū ludouicū francie regem pacē regno dedit. Eodem/ q̄ tpe Ego magnus comes parisiensis q̄ sorore ottonis in m̄rimonio hēbat. Ludouico regi francie iterato inimicari ceperat. qd̄ cū intellexisset otto ne con/ tinendo in fide sororio satis p̄ nūcios litterasq̄ pficeret. secūda expeditione in franciā delatus ip̄e cōpescuit. et regi parere ac subesse coegit. Dux quoq̄ gisil/ bertus q̄ regis ottonis sorore habebat in vxores aduersus francos vt hostis ad andernacū p̄cessit. vbi a francis victus fugiens in reno submergitur. Rex aut̄ belgicā ingressus totā in deditōnes redegit. post hec rex ludouicus viduas gisilberti vxorē in cōiugem accepit. hungari quoq̄ siue qz vicinos p̄tiguosq̄ bobemos ab ottone comitos ac subactos indigne ferrent siue qz illum francie expeditionibus occupatū min⁹ resistere posse crediderint. impetū in germaniā fecerūt. atq̄ sup̄ licum flumiū p̄e ciuitatē augustā cōfederūt. Quibus otto p̄/ cibus vdalrici sanctissimi illius vrbis ep̄i motus occurrit. Duxit vero in illos magna spe. nec minori cōfidentia plenus otto. et paribus animorū ardoribus paribusq̄ hincinde odijs p̄lio. qd̄ aliq̄ diebus p̄ solas noctes intermisit suis se ferūt. decertatū ē. Quāq̄ vō ottoni et germanis victoria cesserit cruetissima. Cecidit em̄ in eo p̄lio gener regis cōradus et dux wormaciensis. hūgari tamē nō fusi sup̄atq̄ potius q̄ pene ad internitiōnē cēsi fuerūt. Adeoq̄ tūc enerva/ ta ē potentia hungaroz vt multis postea t̄pibus se cōtinuerint. Tres in eo p̄lio reguli ad potestatem oc/ tonis viui p̄ducti sunt. quos germani ottone etiā vt phiberet admittēte. laqueo in hungaroz dedecus suspē/ tos necauerūt. Ea tot tantarūq̄ diu et multis p̄tinuatay i loci victoriay. ottonis fama rōnis ytaliscq̄ suasit. vt cū berengarij albertiq̄ filij. cum etiā ceteroz ytalie tyrannoz malis finē quererēt. ottonē orauerūt vt ro/ manā ecciam liberaret. Moturus germania otto filiū ex alunda vxore susceptū ottonē nomine annū etas/ septimū agentē in germanie regē apud aquisgrā. coronauit. Ottoni rome appropinquātī romanos ob/ uiam effulos fuisse. illūq̄ triūphi apparatibus in urbem deduxisse multi cōcordant scriptores. Joannēq̄ duodecimū ottonem in cesarem romanūq̄ impatorem augustum coronasse. Alij eā coronatōem leoni octa/ uo attribuit. quā opinionē Bracianū in decretis secutum fuisse videmus. Inde cum iōanne multis insti/ tit vt a flagitijs tempans vitam pontifice dignā duceret. Et cū suasiones paz prodesse intelligeret. ep̄iscopos ytalie cōuocari curauit. Sed pertinax in turpitudine iōannes roma fugiens in montibus delituit. Cū magnus ad impatorem cōcurfus factus. efflagitatūq̄ est vt quēpiam ille dignū pontificē designaret. otto modestia vsus electū se iubente a clero et populo leonē cōfirmavit. quo facto et rebus vrbis rome cōpositis otto spoletū accessit. Is quoq̄ grecos in apulia et in calabria sup̄auit. Et romanorū imperiū ad frācos or̄ne tales reduxit. atq̄ in goslaria saxoniam argentofodinas inuenit. Madeburgam vbi sepultus est ornamentis plurimis decorauit. et metropolim fecit. denarij item ab eo ottolini vocati in ytaliam constituti sunt. Alia in/ super facinora laude digna inuictissimus hic impator strēnue gessit. Erat em̄ mitissim⁹ et singularis clemen/ tie homo. Suscepta itaq̄ imperij dignitate singulis p̄e annis ex germania in ytaliā veniebat. Tandē ot/ tonem filiū admodū senex rome imperij consortē fecit. Quo facto in germaniā p̄fectus. senio p̄fectus. viē ne morit̄. Cui⁹ corp⁹ in madeburg germanie vrbē delatū. in tēplo scti mauricii qd̄ ip̄e sumptuosissime con/ struxerat sepelitur.

Eerūt multa p̄digia tū ytaliam apparuisse. Nā et lapis de celo mire magnitudinis cecidit. secūte vē/ toz et hymbrizū p̄cella. Et in vestib⁹ multoz signū crucis ac qd̄ cruetē diuinit⁹ apparuit. q̄ qd̄ por/ tenta indicare magnas clades et calamitatē ecclesie multi interpretabantur.

Seisma quoq̄ decimū et vndecimū sustulit otto magnus impator. deposito em̄ iōanne cui⁹ populus ac clerus ro. leonem creasset. absente ottone a consanguineis iōannis leone electo benedictum subro/ sarunt. Indignatus otto coegit romanos abrogato benedicto leonē suscipere.

Cometa

Eclipsim horribile sol passus ē die veneris hora diei tertia. q̄ die in hispania addamaram rex sarracenorū a Radamiro xp̄ianissimo rege gallicie in bello superatus est.

Et ytaliam cometes mire magnitudinis apparuit protendens famē. q̄ secuta est. Rexq̄ otto corpus sancti Innocentij in vrbē madeburgā transfert. an/ no quoq̄ ottonis. xxij. comes quidem eius familiaris rome a dyabolo arrept⁹ vt dentibus se discerperet ad iōannē. xij. papā deductus. vt cathena sancti petri in collo circūdaret. fallaces clerici aliam cathenam adhibuerūt. cū nihil remediū sentiret allata cathena qua petrus a nerone ligatus fuerat collo apposita dyabo/ lus spumans ac clamans abscessit. Theodoricus metensis ep̄iscopus arrepta ca/ thena. nisi abscisa manu. se non dimissurum ait impator. ad sedandam litem a papa iōanne obtinuit. vt anulum huius cathene exsectū ep̄iscopus obtineret. id/ symmo honore obseruauit.

Linea imperatorum

Otto primus

Otto

primus

*Madeburga Metropolis ac primaria vrbis Suevie
Sexta etas mūdi*

Madeburga, olim parthenopolis a venere parthenia appellata: q̄ ibi colebat. Et vrbis virginis dicta. Metropolis ac primaria saxonie vrbis. ad albiū flumiū sita. Is flumiū in montib⁹ exorietis. qui bohe-
niā morauiaq; determinat. Et puincia mediā ferme perlabit. p̄mo in occidentē. deinde in septentriones
versus. vt puincia relinquit p angustias montiū ⁊ abrupta puallā p̄ceps saxonā petit. quā duas in par-
tes dirimens Madeburgā vrbem magnā alluit. Deinde in oceanū fertur. vbiq; a rbeno flumine eq̄ terra-
rum spacio distans. nō minore illo plabēs agrū. Neq; romani albiū ipm (vt Strabo tradit) trāscenderūt
quē pleriq; germanie terminū sarmacieq; quondā dixerūt. Hec inclita vrbis impatorū pontificūq; honesta
sedes. Tres in ptes diuiditur. Estq; munita memb⁹ ac propugnaculis. turribus quoq; ac fossatis excel-
lit. In eaq; sunt magnifice dom⁹. ppolite platee. ampla ⁊ ornatissima tēpla. Carolus q̄ magnus nobilem
ep̄atum ibi ordinauit. Confecto em̄ longebardoz bello: potentissimo rege capto. nullā morā interponen-
dam putauit. qn̄ in galliā cōfestim rediret. Saxoniciū d̄ppe intermissum bellū em̄ domū reuocabat. saxonū
gens longe maxima erat ac etiā bellicosissima pene germanoz oīm. hi falsos colentes deos. cū neq; diui-
ni neq; humani iuris quicq; pensi haberēt. nihil eque ac religionem nostram. hominesq; ei ceditos ode-
runt. Proximi erant francis. cum quibus continenter bella gerebāt. Hec palma cum carolo magno qua-
si diuino munere reservata videretur. Sic renouatum est cum saxonibus bellum. Quo nec maius viliū
nec grauius diuturniusq; a carolo gestum fertur. Tres enim ⁊ triginta annos cum ferocissimis gentibus
certatum constat. Tandem penitus saxonēs debellati. se suaq; omnia potestati caroli permisere. Elitis im-
posite leges vt patrijs ceremonijs. falsisq; dijs posthabitis xp̄ianam fidem profiterentur. magnū numerū
obsidum darēt. modicis terminis septi. Erat autem carolo in bellis gerendis hic primū prepositus finis.
vt xp̄iane fidei legem. quantum in se esset extolleret. ideo purgata saxonā decem episcopatus in ea institu-
it. sedes prima pontificalis ab eo fundata. ecclesia Snaburgē. super basam flumiū in honore petri q̄ sum-
me coluit. Secunda halberstaden. in honore sancti stephani. que prius i Desterwick fuit. Tercia mynde-
sis sup wesarā flumiū in castro wedekini. Quarta brementis in honore sancti petri super weseram. Quinta
ta padebornensis fundata in honore beatissime virginis marie. Sexta verdensis in loco fardan dicto su-

per aleram flumini. Septima monasteriensis in honore sancti pauli. Octava bildensensis qua carolus
primus in aulica fundauerat. morte preuentus incompletam reliquit. Nona bambergensis in hamonis id
est Iouis castro. que olim aquilonarium caput fuit. Decima sedes episcopalis celeberrima est Madeburgē
sis in honore diui mauricii fundata super albam in parthenopoli quondā partena dicta. Ea tamen a caro
lo magno instituta fuit primo in Fryde super dominio comitum de Swalenworth. qui nūc de lippia ap
pellantur. deinde trāsata ad valerfleue. postea ad vrese. Tandem per Ottonem primū imperatorem glori
osum anno salutis tricesimo supra nongentesimū ad Madeburgam mutata. Et eius auspicio in primatū
alemānie sublimat. Cui primus episcopus prefuit sanctus Adelbertus. vir omnium virtutum plenus. habz
hec vrbis insignis in honore sancti mauricii ex quadrato lapide templum ornatissimū. ottonū cesarum no
bile opus. Et in eo sancti florentij corpus. Credunt quoq; vnam e sex ydrijs ibi esse. in quibus vinū ex aq
factum. a domino saluatore euangelistarum tradit historia. hanc plebibus ostendunt. materia marmorea e
ac perlucida. vini capax quantum equus ferer possit. Alteram et minorem apud bildenses esse affirmāt.
Merillum quoq; sancti mauricii hic quotannis ostēditur. magistratus vrbis ius civile romanorum abbre
uiatum et saxonica lingua conscriptum. non sine reuerentia custodit. quod magni caroli auctoritate firma
tum tradunt. Eoq; in decisione causarum vicine gentes recurrūt. magna et venerabilis earum legum aucto
ritas habetur. Extat in ea ymago perpulera Rolandi. qui caroli ex sorore nepos fuit. Prestans fortitudi
ne vir. Et post ingentem hostium cedem in prelio cū de hispania victa exercitum in galliam reduceret. a va
sconibus interisse dicitur. hic est Rolandus quem (vti fama est) tempestate sua corporis robore et animi
magnitudine. longe ceteris alijs prestasse. Cuius fortia facta per vniuersum orbem celebrantur.

Madeburga

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6173.

Anno xpi. 974:

Donus secundus. patria romanus. benedicto pontifici surrogatus. hic multum te modestie et integritatis fuit pontifex. Et si nihil in pontificatu gesserit quo magnopere laudaret. Non tamen vel aliqua iniuria affectus. vel ignominia annotatus est. Anno autem pontificatus sui primo moritur. Et in basilica petri sepelitur. diebus tantummodo duobus sedes tum vacat.

Bonifacius septimus papa. cuius patris et cognomen ob ignobilitatem reticetur. hic cum malis artibus pontificatus adeptus fuisset. male etiam amisit. Nam inito migratu conspirantibus simul bonis civibus relinquere urbem coactus. Inde quod recedens periculosissima queque e basilica sancti petri. subtrahens. constantinopolim profugit. ubi tandem substitit quo ad diuenditis que sacrilegio abstulerat. magnam vim pecuniarum comparasset. quibus tanquam adminiculis occupande tyrannidis fretus. urbem repetit. ciues romanos largitione corrupturus. Obstabant conatibus suis viri boni. maxime vero iohannes diaconus cardinalis. quem capti adiuuantibus quibusdam periculosos hominibus oculis statim priuauit. atque ipse tantorum malorum auctor siue timore siue penitentia patrati sceleris in seditione turpiter vitam finiuit. Vixit autem in pontificatu mensibus septem. diebus quinque. vacatum sedes dies. viginti.

S. Adalricus episcopus

Udalricus episcopus augustensis. ex clarissima comitum de dillingen prosapia ortus. In cenobio sancti galli nutritus. que litteris ac diuino cultu instructus. cum et habitum religionis optasset. ab inclusa admonitus ne faceret. Cum enim futurum episcopum denuntiaret. a consanguineis deinde episcopo adelberano traditus. Tandem diuino nutu in episcopum promotus. totum se diuine contemplationi ac restaurandis ecclesiis dedit. que suis virtutibus ac orationibus mira gessit. in hugarica expeditione precipue cum otto imperatore eos vicit. Amisit quoque in eo bello diopoldum fratrem et regniboldum filium suorum. Inde ecciam diuine affre instaurans ac ecciam sancti iohannis ac stephani. Tandem post multas patientie coronas anno domini nonagesimo septuagesimotercio. Etatis vero octuagesimotercio. Sacerdotij quinquagesimo migravit ad superos. inter sanctos relatus. Sepultus a diuo wolfgango episcopo ratisponensi in ecclesia sancte affre. fuitque scitatus ac miraculis clarissimus.

Benedictus septimus papa. patria romanus. Statim inito pontificatu synodum Remensem celebrauit. ubi gilbertum seditiosum virum et nigromanticum damnans. arnulphum episcopum ab ipso gilberto pulsum in integrum restituit. hic annuente ottonem sene ottonem eius filium cum theophonia uxore in lateranensi ecclesia coronauit. Vir autem optimus instabat vniuersis rogando ut in creando impatore rei publice christiane consulerent. Moritur pontificatus sui anno octauo. mense sexto. Vacatque sedes diebus quinque.

Iohannes decimusquartus papa. patria romanus vel (ut nonnulli volunt) papie. hic benedicto surrogatus. hic post assumptum pontificatum mense tercio a romanis capitur. Et in mole adriani. ut in publica custodia inclusus. Ibi tandem pedore carceris inedia et molestia animi maceratur. quoad vitam turpiter finiuit. Quo mortuo et in basilica petri sepulto. cessauit papatus dies decem. De iectus ne pontificatu fuerit. vel ob impotentiam et tyrannidem ut quidam coniectant vel ob inuidiam malinolorum et seditiosorum quorundam haud satis constat adeo sunt confuse istorum tempore historie.

Iohannes. xv. papa. patria romanus. pre leone presbitero e regione galline albe pontificatus adeptus. in odio in clerum exarsit. unde et merito ab ipsis clericis odio huius est. maxime vero quod diuina humanaque omnia cogitis et affinis suis elargiebatur post huius dei honore et ratione sedis dignitate. quem certe errorem ita posteris tradidit. ut ad nostra que tempora peruenisse cernimus. Huius denique erroribus ac rapacitatibus inuoluitur deo volente moritur. octauo pontificatus sui mense. Sepeliturque in basilica petri.

S. Conradus episcopus

Conradus quondam stancius episcopus per id ipsum et ipse religiose ac doctus atque alijs virtutibus insignissimus fuit. Is ex nobilibus in germania ortus pentibus. Ihs eruditus. a nothingo episcopo stancius auditor caput inde propositus effectus. per eius obitum a. s. vdalrico ac clero in episcopum electus. inde ecciam stancie et duas annos portam construi fecit. Et cum tercia vice hierosolimam petisset. in ecclesia. s. mariani sepulchrum domini ad instar hierosolimitanum construi fecit. Et lebrans in die pasce araneam in calice delapsam cum fiducia suppleuit. que per ea hora prandij sine lesione de ore eius exiuit. Plenus tandem diebus per varia miracula obiit. vi. kal. decembris. Episcopatus sui anno. lxiij.

Linea summorum pontificum
Donus secundus

Bonifacius septimus

Benedictus septimus

Joannes decimusquartus

Joannes quintusdecimus

Otto
ni. 975. so
for. Qui cu
theophani
pit. Nam o
tem imperi
acclamari.
tem prius in
Sed dū ea
gia copiosu
grañ. delat
Lothoring
ciam ingres
cendit. Bū
cepit. Beind
nitori defun
sentellū sup
rantibus in
māg pduc
sandisq fra
res signor
to in te sanct
lia lyaonia
cio. nō multo
disum vocan
cio ottonē ter

bñ gestis in
biu i agro mē
leberime pfe

Otto secundus imperator. quē otto magn⁹ p̄r impij cōsortē fecerat. quē etiā pōntifex cū theophania vxore ī lateranēsi ecclia coronauerat. anno dñi m. 975. solus impare cepit. Vir qdē z ipe optim⁹ z ecclie ro. accerrimus defensor. Qui cū esset vir strenuus an̄ acceptū impiū pacem regno grecoz dedit. Et theophaniā 10 annis p̄stantinopolitani imperatoris sorore ī nūmōnium accepit. Nam otto p̄r filiū ottonē re ī sarracenos grecosq; bñ gesta. reuersum p̄sor tem imperij ascit. Voluitq; ī iperatore a romano pplo ex p̄sca p̄suetudie acclamari. quē pontifex īunctū impiāli diademate insigniuit. Hic post mortem p̄ris ī germaniā redijt. Et heinricū bauarozū ducē sibi rebellem domuit. Sed dū ea occupat expeditōe otto imperator. Lothari⁹ rex frācoz ī lothoringiā copiosum ducens exercitū. eā romani imperij puincias occupauit. Et aq̄s grān. delatus agros populatus ē. ī quē cū otto ex bauaria duxisset exercitum lothoringia ī potestate facta. Lotharius ī p̄suis est reuersus. ottoq; ī frāciam īgressus laudunensiu sūesionūq; agros vastatis. parisiōz q̄s suburbia ī cendit. Bū ī patriā copias reducit. apud auxonā flumiū nō nūbil īcōmodi ac cepit. Deinde vō cōparato maiore exercitu ī ytalīā p̄ basilīū z constantinū imperatores grecoz Joanni ge nitori defuncti succētos veniēs. qui iam calabriā z eaz ptem ytalie occupauerāt q̄ ad siliā v̄git. apud ba rantellū sup̄ditus. otto imperator fugiēs cū repente ad litus scaphe se cōmisisset a pyratīs quis esset igno rātib⁹ interceptus ē. ī siliāmq; p̄ductus. sibi agnitus. sese p̄missa siliis īgenti pecunia liberari. ro māq; p̄duci obtinuit. Et de pyratīs sumptū ē a siliis suppliciu. Euz romā puenisset otto p̄quēdis p̄gre sandisq; fracti exercitus sui reliquijs diligenter opam impendit. Et qz copiaz p̄sidio destitutus. ī deserto res signoz romanos animaduertēre nō auderet. Irā ī beneuentanos exercuit vrbē capit z īcēdit. Trālla to īntē sancti bartholomei corpore romeq; ī insula tyberniā collocato. Eo loci maxime q̄ olim iouis ho stia lyconia dicebat. Ferunt ottonē beneuento delecta ī vrbes romā reuersum de quibūsdā sumpto suppli cio. nō multo post translātum sancti bartholomei corpus rome mortuū. Et ī vestibulo. b. petri (q̄d para disum vocant) libro porphiretico. q̄d adhuc īntroētib⁹ ad leuā apparet honorificentissime sepultū reli q̄o ottonē tercio filio succēsoze ac adelisīa filia. Alarāni montis ferrati marchionis vxore.

Linea iperatoz

Otto secundus

Bruno episcopus

Bruno Coloniensis ep̄s. Ottonis p̄mi german⁹ p̄ter doctrinā z scitātē mōsteriū celeberrimū apud co lonias s̄b titulo b̄i panthaleonis martyris fundauit. ac maximis imp̄sis tandē p̄fecit Is post wisfridū ar chiep̄atum coloniēsiū suscepit. Hui⁹ opa a roma co loniā corpa sc̄toz Elysi. patroci cū baclo sancti petri translata sunt.

Odiolo abbas

Odiolo post maiolū sc̄m abbatē cluniacensem q̄ ī cluniaco magnū sui apud posteros vita z mi raculis exemplū reliquit. Hac tempestate floruit. q̄ ex clerico bernacensi ī mōachū p̄fessus cluniaci fit ab bas. Qui rexit monasteriū p̄ annos. lvi. miro religio nis feruore. Qui inter cetera sue sc̄tātis memorāda cōmemorationē oīm defunctorū post festū oīm sancto rū ī burgundia p̄mū adinuenit z instituit. Qd̄ qdē sc̄m institutū ad oīes ecclias iohannes. xvi. pontifex obfuanū trāmisit z approbauit. Is anno īncarna tionis. 1048. nocte circūcisōis sp̄m b̄m reddidit deo

Edwardus angloz rex. Et ipe tū regno tāq; sc̄i tate clarissim⁹ extitit. qui postea nouerce sue do lisac fraudib⁹ interfecit. martyrij palmā adept⁹. mi raculis clauit multis.

Alpharabiū natōe arabū īsignē qdē p̄bm hīf dem t̄pib⁹ v̄guisse multaq; scripsisse tradunt de q̄bus etiā pauca apud latinos h̄ntur cōmentaria.

Lodouic⁹ q̄r⁹ er⁹ noīs frācoz rex z vltim⁹ ex ca roli magni genere nat⁹. p̄ lothariū frācis regre cepit. cū nullos ex blāca h̄uit filios. hugoni strenuissime militi ex testō regnū z vxore donat. Cui⁹ genealogia ac posteritas nūc apud francos regnat.

One p̄re comite defuncto succēssit. Vir aīo z reb⁹ bñ gestis īsignis. Cui⁹ ob merita pōntifex iohānes ferrariā ytalie vrbē eidē possidendā p̄cessit. Qui cenot biū ī agro mōtuano celeberrimū ī honore dñi b̄ndicti fundauit. Qd̄ postea glorioza matildis. filia ei⁹ ce leberrime p̄fecit magnis adhibitis ornamentis z predijs.

Eduardus rex

Ludouicus rex

Alpharabius p̄bus

Ebedaldus comes

Sexta etas mūdi

Iohannes sextusdecimus. papa natione romanus. pontificatus inijt ottone imperatore. s. nō dum coronā imperij adeptus. fuit aut vir tante doctrine ut multa et quidē eleganter ediderit. Agitatus deinde seditionibus a crescentio consule romano impiū vrbis sibi vendicare conante. cupiditati hominis cedēs. exulatum in beurrariā abiit. at vō crescentius cognita Joannis indignatione. q̄ ottone contra se cū exercitu in ytaliam vocabat. ipius pontificis cognatos et amicos q̄ in vrbe remanserāt. ad hoīem mittit rogatum. ut omīssa accersendi ottonis cura. ad vrbe cū p̄tate redeat. polliceturq̄ se ei in oībus obtemperatur. Precibus igitur suoz p̄motus ad vrbe veniēs. p̄deite obuiā crescentio cū oībus mīgratibus et vrbana multitudine. Et crescentius cū vniuersis seditionis petita venia pedes pontificis exosculat i sunt. atq̄ ita in p̄cordiā redacti vitā sū cū q̄ete i finē traduxerunt. Moris aut pontificatus sui anno. x. mēse. vi. die. x. vacat tū sedes diebus. vi.

Gregorius eius nōis q̄ntus natione saxo. p̄e ottonē. Bruno an vocatus. ottonis tercij auctoritate ob cōsanguinitatē pontifex creatur. Vex ottonē in germania exite seditionibus romanorū et potissimū crescentij cōsulis exagitatus. in eturriā p̄mo. mox i germaniā ad impatore confugit. Quo absente interim romani crescentiū. denuo cū summa potestate p̄sule decernūt. Qui statim iohannē natione grecū ep̄m placentinū nō min⁹ pecuniosum q̄ doctū pontificē creat. Cui⁹ nomē q̄dē sup̄primūt alij decimusseptimū vocant. at crescentius cognito ottonis cū magnō exercitu ad vrbes aduentū. menia et portas q̄ diligētissime firmat. Adolē adriani munit hinc postea crescentij arx appellata est. Supueniēte deinde impatore vrbe oppugnare adorto populus roman⁹ cum neq̄q̄ tātis copiis parēsse posset. clemētia ottonis fret⁹ germanis portas aperit. Tū crescentius et iohannes p̄siliū et auxiliū inopes in arcē hadriani cōfugiētes se se acriter i hostes tuebātur. Vex p̄posita spe venie. dū ex arce ad impatores se p̄ferūt. multis vulneribus a multitudine crescentius p̄fodit. iohannes autem effossis p̄us oculis pontificatu sū et vita priuat. In pristinaq̄ sedem gregori⁹ vndecimo mēse q̄ pulsus fuerat restituit. Is cognita impij imbecillitate sanctionē retulit de impatore eligendo. ut statim patebit infra. Tandē secūdo pontificatus sui anno. mēse. v. moris. Vacat tū sedes diebus. xv.

Iohannes decimusseptim⁹ placētius ep̄s. ut dixim⁹ potētia crescentij roman⁹ cōsulis fret⁹. quē pecunia corrūpisse creditū ē. tpe gregori⁹ q̄nti p̄ factō nem pontificatū occupat. quā pecuniā e cōstantinopoli detulerat. scisma igitur xij. fuit inter istos pontifices. Verum breui tpe durauit. Nā cū ignominia moritur decimo vsurpati pontificatus mēse. vacat tū sedes dies viginti.

Silvester secundus papa natione gallicus. Gilbertus antea vocatus. hic malis artibus pontificatum adeptus est. Adolescens enī et floraci cē nobio in aureliana dyocesi posito. cū monachus esset relicto monasterio se totum diabolo tradiderat. hispalim ciuitatem hispanie bonarum artium causa peruenit. Ubi cum doctrine cupidus esset. qua in re tantū profecit. ut breui optimus p̄ceptor euaserit. Et ut ferunt ottonē impatorem et Robertum regē francie. ac alios insignes p̄clarosq̄ viros habuerit discipulos. Igitur ambitiose et dyabolica dominādi cupiditate impulsus largitione primo archiepiscopatum remensem inde rauenatum adeptus. pontificatū postremo maiore conatu adiuvante diabolo consecutus est. Hac tamē lege ut post mortē totus illius esset. Impatorq̄ non ut philosophū sed ut pessimū magū cōsecrari fecit. Sciscitatus dyabolū q̄dū in pontificatu victurus esset. Respondit. Si non attigeris hierusalem diu viues. Dum itaq̄ pontificatus sui anno quarto. mēse vno. die decimo. In basilica sancte crucis in hierusalem rome sacrificaret. fato se moriturum statim cognouit. Unde penitentia motus. Et errores suum corā populo fassus. Et oēs primo post habita ambitione. et dyabolicis fraudibus ad hū viuendū adhortatus ē. Deinde vnūquēq̄ rogauit. ut post mortē corp⁹ suū mēbratim detrūcarēt disiectū et laceratū. sup̄ currū imponderet. eoq̄ loci sepelirēt q̄ spōte ab eq̄s vectū foret. Ferūt itaq̄ dei nutu et p̄uidētia ut scelerati discant apud deū locum venie sibi relictum esse. si in vita aliquādo penituerint. equos ip̄os sponte ad lateranensem basilicam peruenisse. Eoq̄ loci sepultum corpus fuisse.

Anno mundi. 6203.

Anno mundi. 1004.

Iohannes eius nominis decimusoctauus papa. Cui⁹ cognomē et patria ob ignobilitatem ignoratur. quarto mēse die vigesimo post initum pontificatum moritur. Unde ob breuitatem pontificatus. nil ab eo vlt⁹ a quopiā alio gestum memoria dignus scribitur. nisi q̄ illo quinquemestri pontificatio multa prodigia apparere futura mala indicantia. Vetus et cometes. et terremotus multe vrbes conculcasse.

Linea summorū pontificū
Iohannes sextusdecimus

Gregorius q̄ntus

Iohannes septimusdecim⁹

Silvester secundus

Iohannes decimusoctau⁹

O m
a pare
la multa
uo impa
benici
li q̄dam
rome ad
noz sente
ad cōpon
sorio ex
imperij
Otto imp
turus q̄ p
am. Tulc
maledicti
mā redire
vrbe pe
fex atq̄ cr
tercipiatu
tus ad vno
paulo pos
tam feroc
lla mūdi
pacata cū
ri p̄cepit.
electione
sus est tū

Adalbe
fuit. Ob
gis et gr
fortissimi
Uolfr
postea i
ediculā
rensi iūct
in omī ho
si archiep
Et p. s. v
exul i no
cam vitā
tate otton
na salubr
dñi. 994.
rum numer
wolfgang
ser arbitrat
gratias eg

Linea imperatorum

Linea imperatorum

Otto III

Otto tertius, secundi ottonis filius imperator. anno nongentesimo octogesimo quarto admodum puer pater in regnum succedens. impauit. xviii. hic a parentibus in virtutibus oibus ecclesie romane defensione non degeneras bella multajeta cum gloria ingenti consecit. Cum autem post obitum ottonis secundi de novo impatore creando consultatio haberetur. Et alij ottonem tertium secundi filium. Alij henricum bavarie ducem primi ottonis ex fratre nepotem exposcerent. Instaretque ytaliam quidam ut crescentio numentano res committeretur. germani statim qui tunc frequentes romae aderant ottonem tertium delegere. pontifex autem ne seditio aliqua oriretur germanorum sententiam approbat. qui postquam impator creatus fuit. priusquam romam peteret ad componendas germanorum res. xj. annos consumpsit. Inde romam profectus a gregorio ex saxonum gente consanguineo quem obtinuit pontifice declarari. breui post imperij romani benedictionem diademamque accepit. Quisque facti celebritate finita Otto impator archangelum michaelis edem. qui est in gargano monte. votis se exoluturus qui pridem emiserat inuissit. inde romam reuersus breui se contulit in germaniam. Tulerat in quo animo gregorii factam creationem quare vix dum excesserat italia otto. gregorius minus et maledictis exterritus impatore adiit in germaniam desidentem intellexerunt romani futurum ut impator forens romam rediret. Ideo crescentium consule creauerunt. Venit interim otto et magnis fretus quas adduxerat copiis urbem pene in circuitu obsedit. populus pacem impatoris supplex orauit. germani admissi. Et iohannes pontifex atque crescentius in sancti angeli arce se abdidit. et cum ad impatorem se offerret exiit. in medio itinere interceptus. et crescentius euestigio confossus. Iohannes oculis orbatus est ut promissum fuit. tunc gregorius quantum ad undecimum quam abierat mensem restitutus. acerrima de accepta a romanis iniuria ultionem sumpsit paulo post eam fecit de impatoris electione sanctionem. quamvis etiam pauca de ultimis ottonibus historici scribant tam feroces vo tamque mirabiles fuerunt. ut vnus pallida mors sarracenorum vel sanguinarius alter mirabilis mundi cognominari meruit. De eis quidam scribit. Otto post otto regnavit tertius otto. Tandem ytaliam pacata cum in germaniam redire decreuisset romae veneno intoxicatus obiit. Et corpus in germaniam reportatum precepit. ut in maiori sepulchro inferretur. Certum est enim romanos qui ottonem ob factam eo impellente de impatoris electione sanctionem oderent. cum ferro armatis nuntium nequenter confodere. veneno interfecisse. Nec tamen ausus est tunc etiam romanus populus sanctioni ut contra facerent intentare.

Adalbertus episcopus

Adalbertus nobili genere apud bohemos natus post diuinam primam patris episcopus. hoc tempore ob principium eius sanctitatem et doctrinam pragensis episcopus maximo in precio habitus est. Et cum sibi facultatem regende plebis (qui rapinis et adulteriis assueti) non esse cerneret. abiit romam. ac cum fratre suo beate vite gaudentio in monasterio sancti alexij. tamdiu delituit donec iussu pontificis maximi suas oues repetere iussus est. Quibus cum esset profusus ingratus. in hungariam profectus. Et stephanum hungarorum regem cum vniuerso ferme eius populo ad baptismum gratiam perduxit. Et poloniam ingressus gaudentium fratrem in ecclesia gnesnensi predicatur euangelium ordinauit. Postremo prutenos adiit apud quos dum christi legem quam diligenter predicaret. gladio cecus. martyrio vitam finiuit. post cuius obitum sanctus stephanus rex in honore eiusdem adalberti strigoniensem metropolitanam ecclesiam fundauit.

Germania in ytaliam veniens. plurimo aduortio tyrannos romano imperio fuit. Ob cuius beneficia atque fuitia otto tertius cesar arrumum urbem eidem accessit. Et multis ac magnis privilegiis et gratiis illam extulit. Que familia postmodum in suos crescens ortus ex ea multi clarissimi principes fortissimi ac grauissimi senatores emeruerunt. qui plura loca edibus ac sacellis exornarunt.

Wolfgangus episcopus Ratibonensis in ordine. xj. Is natione suus ex nobilibus ortus in parentibus. in cenobio augensi. ac in herbipoli priore ediscens artem rudimenta. Cum postea in arte humanitatis doctus euasisset. sui nominis rationem in armario posuit struxerat edicula mandrita lupambulus ista. Inde necessitate henrico archiepiscopo treuerensi iunctus. officium scolastici exercuit ac in clerico ordinatus. decanatus clericos in omni honestate vouit. Atque archiepiscopo romae mortuo ad tempus brunoni colonienensi archiepiscopo adbesit. postea relictis mundialibus pompis monasticum habitum induit. Et p. s. vdalricum episcopum factus presbiter. Cuiusmodi sancti Othmari biter licetia sui abbas exul in noricum veniens oriente versus pannoniā predicandis gratia petiit. vbi heremitarum vitam in omni scitmonia pegit. Fretus auxilio piligrini patavienensis episcopi ac auctore tate ottonis secundi impatoris Ratibonensi ecclesie prefatus episcopus. Ubi in omni doctrina salubri ac virtutibus preclis miraculisque per annos. vij. et. xx. presuit. Tandem anno dñi. 994. felici fine deuit. a leone nono summo pontifice ob crebra miracula setorum numero additus. Quibus cum dux bavarie henricus deuotionis gratia accedens ad sepulchrum sancti wolfgangi eius monitu reperit in muro exaratum. post sex. Is post effluxum tempus diez mensium annorum sex arbitratu se moritur. Illius tractatus in regem romanorum meruit coronari. Ideo deo ac sancto wolfgango gratias egit. Innumerisq; alijs claruit miraculis.

Wolfgangus episcopus

Bexta etas mūdi

Rachorius episcopus

Ethgarus rex

Theodoricus episcopus

Odo episcopus

Monstru in vasconia

Rachorius episcopus veronensis prius monachus vir doctissimus multa composuit. qui de heresim antropomorphitarum que in citrapadana prouincia surrexit scriptis impugnavit. sed parum duravit. Iste enim episcopus eruditissimus et ceteri coprouinciales episcopi virili animo occurrentes exterminavit. Dicebantur autem antropomorphite. ut gratianus. xxiii. q. iij. scribit pro eo quod quidam rustica simplicitate deum humana membra habere que in diuinis libris scripta sunt arbitrabantur. antropos enim grece latine nuncupatur homo. Ignorantes domini vocem qui ait. Spiritus sanctus est deus incorporeus et nec enim membris distinguitur nec corporis mole censetur.

Instanus archiepiscopus Cantuariensis miraculis magnis. et vite sanctitate clarus fuit. Is plura monasteria fundauit. et in die sue defunctionis ut fertur ab angelo antiphonam didicit. o rex gentium et dominator eorum.

Ethgarus anglorum rex post echelstanum patrem anglis regnare cepit et regnavit annis. ix. Vir per omnia christianissimus. de quo habetur quod inter cetera virtutis sue opera singulo pene anno monasterium unum construebat.

Adeobaldus quidam vltraiacensis episcopus his diebus temporibus. et scientia et probitate vite floruit. qui et multa in laudem virginis marie et sanctissime crucis egregie scripsit.

Theodoricus episcopus Metensis vite sanctitate clarus. et in ordine episcopatus septimus. Is reliquias de ytaliam ad se deferri curauit. et sancto fine venit.

Atto archiepiscopus Maguntinus prius abbas fuldensis. is wilhelmo filio ottonis primi. quo tempore hademarus abbas fuldensis monasterium fulde magnifico opere construxit in episcopatu successit. hic a muribus deuoratus in rheno perhibetur. quod multitudinem pauperum in horreo tempore famis quasi daturus collectam elemosinam concremari precepit. Momen quoque eius mures delentes a parietibus et tapetibus abstraxerunt.

Odo episcopus cantuariensis clarus vite et sanctitate hac tempestate floruit. Similiter. aufridus traiectionis episcopus. et gerhardus episcopus cameracensis.

Omnes isti abbates venerabiles circa hoc tempore floruerunt. gualhelmus dimonensis. richardus virdunensis. popo stabulensis. ostertus leodicensis. berno augiensis abbas.

Monstrum mirabile in vasconia apparuit duo habens capita. ab umbilico et sursum diuisa. habens quoque duo pectora. et in una parte comedens aut dormiens alia neutrum faciebat.

Delgo magnus. cognomento caputius. ludouico francorum rege defuncto ex ipsius testamento regnum obtinens regnavit una cum uxore annis. 4. Sunt qui dicunt eum comitem pisensium vel ducem fuisse eius patris quod de robertus tyrannus fuit. quem dantes florentinus poeta in suo tractatu de purgatorio ca. 20. v. Chiamato macellarium fuisse dicit. hic in francorum regnum non ea similitudine obtinuit. quo et prius et ceteri reges possidere. Tunc etenim omnis transalpina gallia austeria et magna germanie pars francorum finibus claudabatur. Sed translato in saxones imperio non modo germania et beluecia et magna pars belgure. Quinimodo burgundia imperio cessit.

S. Dunstanus

Adeobaldus

Hatto archiepiscopus

Abbates insignes

Hugo. ix. rex francie

Desiderius
di. Et veni
sti cesaris
an cesari e
beatus an
cesar impe
triarche p
ad hoc per
biectos. 7
Cognita e
maneret. 3
tifer sancti
videmus.
mū imper
in tempali
ab impera
uis aliqui
saniam in
appellare.
neantur im
bus obuia
in hac re se
virtute alio
Cum enim
minem effe
testatem. 7
mero. Cum
ne litibus p
si vnu dūm
dulciq om
eui nunq
gni totus o
fram hum
disse pacis
simini obu
ipo quoq
perij. Sed
ritas. dieū
ani nomini
ex superiori
testas aliqu
res monarc
dirimit. Mo
sub imperio
Causas reg
bellum voc
cesarea mai

Rans
atur. 1
tuor burggi
tuor. villas

Potestas Imperialis, regalisque potentia non solum vi nature introducta est ad publicam utilitatem. Sed etiam per dominum saluatorem nostrum Iesum Christum dei filium, in cuius manu sunt omnia regna mundi. Et verbo comprobata reperitur et facto, qui et nasci voluit cum vniuersus describeret orbis. Et Augustus cesaris censum tulit, nec hoc contentus, dari etiam pro se ac petro tributum iussit. Interrogatus quoque an cesari censum dare liceret. Viso numismate, reddite inquit qui sunt cesaris cesari, et que sunt dei deo. Hinc beatus Ambrosius. Si tributum inquit petit impator non negamus agri ecclesie soluant. Inde Iustinianus cesar imperium sibi a celesti maiestate traditum asserit. Namque sicut in spiritualibus romano pontifici, singuli patriarche primatesque ceterique pontifices et prelati subiecti sunt, quauis et hoc aliquando greci negarunt. Et adhuc perfidum hussitarum genus inficietur. Sic et romano principi temporales quoslibet liquet esse subiectos. Posita est igitur sequens figura que in eligendo impatore tanquam firmissimis columnis formata fuit. Cognita enim imperii imbecillitate, varietateque fortune, quo diutius apud germanos, summa potestas remaneret. Illeque preceteris precesset, qui brute et dignitate ceteris preestaret. Gregorius quintus summus pontifex sanctionem retulit, haud abnuente Ottone de impatore eligendo, quam usque ad tempora nostra seruata videmus, videlicet solis germanis licere principem deligere. Qui cesar et romanorum rex appellatus, tum de imperator et Augustus haberetur si cum pontifex confirmasset. Et cum canonum auctoritas impatorem in temporalibus eos precellere dicat qui ab eo recipiunt temporalia, Quis non videt et populos et principes omnes ab impatore qui mundi dominus est recipere temporalia, sibi que idcirco debere obedientiam. Nempe quamuis aliqui parere romano negent imperio. Nemo tamen post Augusti Octauiani monarchiam, tantam venerationem induit, ut sub alio quam sub romani regis titulo mundi dominum orbisque principem sese ausus fuerit appellare. Ceterum ut horum sententiam expendamus qui se tanta fretos asserunt libertate, ut nihil omnino timeantur imperio. Quadam se potiri dicunt exemptione, quauis istorum proteruitati potius armis quam legibus obuiandum foret, ut quo iure se putant exemptos eodem se scirent esse subiectos. Libet tamen aliquid in hac re scribere. Cuncti profecto qui sub iugo se negant imperii, aut id privilegio se asserunt assecutos, aut virtute aliqua. Privilegium autem aut ex beneficio imperii suscepisse aut aliunde, non est opus confutatione. Cum enim romanum imperium adeo super omnes mortales in temporalibus sit erectum, manifestum iuris est neminem esse qui ei possit inferre preiudicium. Certum est talia privilegia non valere que summam auferunt potestatem. Nascuntur enim ex hoc discordie frequentes, fiunt rapine multimode, committuntur cedes absque numero. Cum pace turbata hinc atque inde bella crassentur. Existente nemine qui maior omnibus iuris ordinibus possit imponere modum. Quod si vno sub capite viueremus, si vnam omnes sequerent obedientiam si vnu dimittaxat in temporalibus supremum principem recognosceremus. Floretet ubique terrarum pax, optima dulcique omnes concordia frueremur. Cui rei signum manifestum quod ab initio nascentis mundi usque in hoc eui nunquam pacem fuisse legimus vniuersalem. Nisi cum ad vnum cesarem Augustum in modum celestis regni totus orbis oculos dirigebat. Quod licet ob reuerentiam christi redemptoris nostri tunc contigerit quod nonnulli humanamque formam induit. Sufficere tamen debet diuinum illum mundi fabricatorem viam hanc ostendisse pacis habende, cum orbis sub vno principe regeretur. Liquet igitur privilegia que monarchico regimini obuiant. Ex quacunque veniant potestate non habere vigorem. Eaque non solum per successorem sed ab ipso quoque qui concessit esse cassanda. Nec enim tollerare principem decet, que ad subuersionem tendunt imperii. Sed autem aliqui proprijs se virtutibus id privilegij se meruisse, quis imperii non interuenit auctoritas, dicunt enim se suis armis, suisque sanguine, provincias vendicasse, quod vel a barbaris vel ab hostibus christiani nominis occupabantur, nec romanum recognoscebant imperium. Quod quod ridiculosum atque iniustum sit ex superioribus licet intueri. Semper namque maior est utilitas publica quam priuata, nec committendum est ut potestas aliqua erigatur imperio similis, qualis in exemptis esset, qui nullum superiorem admitterent, que res monarchice dignitatis nervos elidit, scisma sub imperio facit. Et omnem humane societatis concordiam dirimit. Non tamen propterea regum et aliorum principum magnam esse potestatem inficiamur, sed esse eas sub imperio dicimus. Eorumque correptionem quando tyranni efficiuntur ad romanum principem pertinere. Causas regum asserimus cesari remittendas: teneri omnes pro salute communi imperatori parere, venire ad bellum vocatos, conferre impensas, mittere auxilia, prebere transitum, elargiri comitatu, nihilque fugere quod cesarea maiestas iniunxerat, ut quam a suis subditis obedientiam exigunt, Eandem suo domino preestet impatori.

Translato ad alemanos romano imperio, quo solidiori firmitate subsisteret fundatus, firmatumque dictum, supra quatuor columnas, scilicet quatuor duces, quatuor marchiones, quatuor lantgrauos, quatuor burgrauos, quatuor comites, quatuor barones, quatuor liberos, quatuor milites, ciuitates quatuor, villas quatuor et rusticos, ut sequens figura ostendet.

De institutione electorum imperii.
De Institutione Electorum Imperii

Electores Imperii

Spirituales

Electores septem sacri imperii

Spirituales

Imperator gloriosus

gloriosus

Seculares

Berta etas mudi

quatuor Seculares dom. dux Saxonie

CLXXXIII

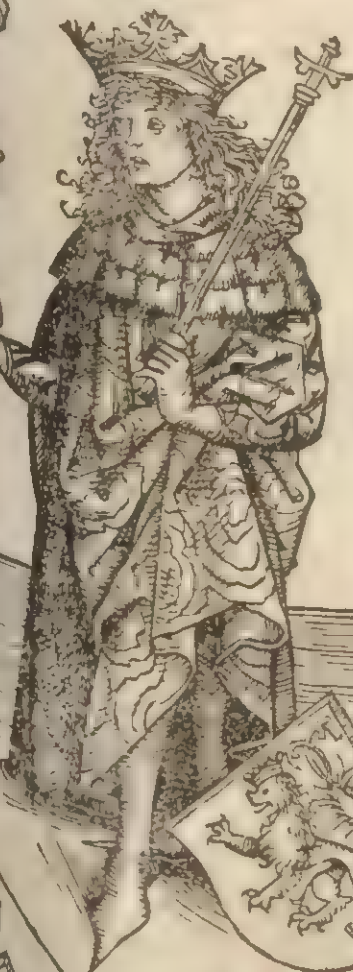
laurete Brandenburgensis dux Saxonie

Rex bohemie

Palatin' rem

Dux saxonie.

Marchio brande.

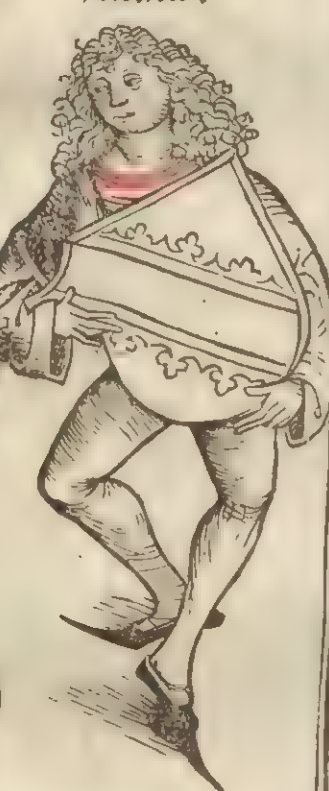
Quatuor Lagrauij.

Dürgen

Hallie.

Leuchtembergi

Allacie.

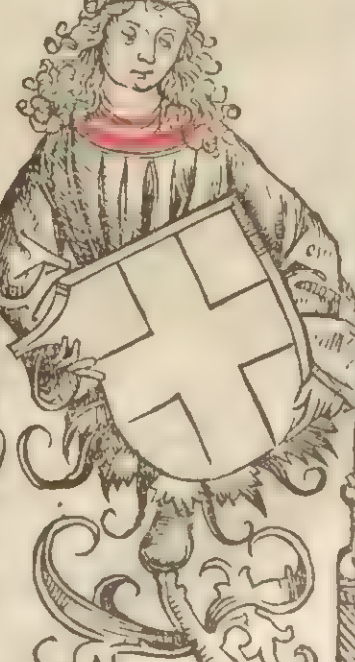
Quatuor comites.

Swartzburgi.

Klefen

Filie

Eophen.

Electorum Imperii Institutio Sexta etas mūdi

Electorum imperii institutio

Sanctione de imperatoris electione. fecit gregorius quintus. ad undecimū quā obierat mensem romē resti-
tutus. acerrimā de accepta a romanis iniuria ultionē sumpsit. Ottone em̄ tercio p̄ successionem nō si-
ne difficultate impatore creato. idē pontifex ex eadē gente nat⁹. cognoscens impij imbecillitatē ac fortune
mutabilitatē. vt diuiti⁹ apud germanos summa impij maiestas remanere posset. Synodo p̄gregata statu-
tū tulit de impatore deligēdo. solis licere germanis (q̄ inde electores sunt dicti) p̄ncipē deligere. Quā sancti-
onem huc vsq; p̄ annos supra q̄dringentos fuatam videm⁹. vt i futur⁹ nō p̄ sanguinis successionē impium
duceref. s̄ p̄ solos germanos. p̄ceres. vna cū bohemiē rege impator deligeret. Qui cesar tūc ⁊ romanorū
rex dictus. si a romano pontifice coronabif impator august⁹ appellet. De q̄ p̄firmatōne plen⁹ h̄r extra de
elec. c. venerabilē. Suntq; h̄i electores. vt in figura claret. Maguntin⁹. Treuerēsis. ⁊ coloniēsis archiepi
Et marchio brādeburgensis. Palatin⁹ comes. Dux saxonie. Rex bohomiē. Distincta sunt aut̄ inter eos
officia. vt tres primi sint cancellarij. Germanie prim⁹. secūsus Gallie. ytalie tercius. Et brādeburgensis
marchio camerari⁹. Comes palatin⁹ dapifer. Dux saxonū ensis portitor. Rex bohomiē sit pincerna. quē
tū his additū ferit ad tollendas electorū discordias. De h̄ quidā scribūt. Sunt aut̄ officiales isti. Magun-
tinus Treuerēsis Coloniēsis. Quilibet impij sit cancellari⁹ horū. Inde palatin⁹ dapifer. dux portitor en-
sis. Marchio p̄positus cāniere. pincerna bohemus. H̄i statuūt regē seruātq; p̄ ordinē legem. Atq; creant
dñm cūctis per secula summū. Annū in quo hec sanctio facta est primū vel vt alij scribūt scōm supra mille
simū rōiane salutis fuisse inuenimus.

Berta etas mundi Folium CLXXXV

Formam autem et modum deligendi regem novum per septem principes electores romani imperij. et eorum
 ac quo ordine. aurea bulla clarissime edocet. quam carolus quartus romanorum imperator in solenni dieta Nu-
 remberge Anno. M. ccc. lvi. edidit. electus deinde cesar et romanorum rex appellatus. tum demum imperator et au-
 gustus habet. si cum romanus pontifex confirmat. Mostri enim imperatores cum eliguntur an consecrationes coro-
 nationemque romanorum reges appellant. quasi pluris existimandum imperator quam regum nomen. Atvero prius ro-
 mani post expulsam Tarquinium superbum ob odium regum. nomen regum funditus sustulerunt. Senatus consul-
 to statuentes ne quem deinceps regem in urbe esse liceret. Cum imperatores per multi tot annis re bene et felici-
 ter adversus hostes gesta honoris causa appellarent. Tres enim gradus maiorum dignitatum apud romanos
 (de quorum principe loquimur) fuisse rex dictator. imperator. Ex his suprema omnium potestas rex fuit. Post re-
 gem vero secundum tenuit dignitatis locum dictatura post dictaturam imperium tertio gradu consequitur. Iulius autem cesar
 cum septem post partem victoriam. esset imperator ab exercitu appellatus. non imperator aut regum. sed dictator nomen usur-
 pavit. tantum odium regis nomen in urbe preerat. Cum autem cuperet regis nomen. et vereretur populi indignationem. mol-
 tis expeditionibus in partem atque asserens in libris Sibyllinis contineri. non nisi a rege partem superari posse. se
 regem dici. procuravit. Quod maturam mortem sue cam prebuit coniurati. Est autem imperium armorum exercituumque ad tutandam
 augendamque republicam commissa auctoritas. Ut quoniam mos ille aboluit omnino. Nec solus ex usu. sed ex memoria quod
 germanorum abiit. Hunc recentem per plures ferme annos servatum antiquum arbitremur. Sequamur a nostris
 maioribus religiose instituta. et ad nos usque traducta que consensus christifidelium approbavit. Ac deinceps di-
 ligentissimis doctissimorum historicorum scriptis (quod unicuique est refugium) oblectemur. Nec curiosi quod ceteri loquuntur.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6205.

Anno xpi. 1004.

Iohannes decimus nonus papa. p̄ia romanus e regione porte metropolitane. 10 anni pontifici suffectus. qui pontificatū iniens. ad oclū cōuersus. Et ip̄e nil dignū memoria gessit. Is aut (vt q̄dam auctores ferunt) p̄tificatus sui anno quarto. mense item quarto mori. Sepeliturq; in basilica petri. vacat tū sedes diebus vnde viginti.

Sergius cr̄ nois quartus papa. p̄ia romanus. p̄re Martino or̄ fuit. post Ioannē predictū pontifex suffectus. Vir sanctissime vite gr̄atq; cōsuetudinis. Et an̄ pontificatū t in ip̄o magistratu fuit in paupes liberalis. In amicōs t familiares iocūdu. in delinquentes clemēs. in p̄sumaces modestus. Tāte p̄terea prudentie fuit. vt toto suo p̄tificatu nil cōmissum sit. quo merito reprehendi gubernātis negligentia posset. In dēu em̄ mentem oēm cōuertēs. qd̄ facere pontifices oīes deberent. iuste atq; integre oīa ex animi sui sentētia bñ natura t moribus instituti gubernabat. Interea v̄o huius cōsilio t monitionib; principes ytalie cōposito sedere consilia ineunt pellendi sarracenos e sicilia. idq; moliri paribus animis t copiis instituūt. Vnde t Guilhelmus magni Lancredi normādie ducis filius adiuuantib; etiā campano t salernitano principibus illos e sicilia breui t̄pis spacio expulit. Bū bec in ytalīa t apulīa agerent. laborante ytalīa t fere toto v̄be terrarū fame ac peste Sergius vir sanctissimus secūdo pontificatus sui anno. die. xv. mori. sepeliturq; in basilica petri. vacat tū sedes diebus octo.

Anno mundi. 6215.

Anno xpi. 1014.

Benedictus octauus papa. p̄ia tusculanus. p̄re Gregorio. Qui inito p̄tificatione gregoriū quintū creatū corona imperij donat. Inde oībus in rebus beinrici cesaris defensione viebat. Sed eo mortuo defensore e sede pulsus per seditionē. alio in locū eius suffecto pellitur. Vex postea inuita cū inimicis suis concordia. pulso adulterino pontifice. in urbem eius dignitate rediens. Nec multo post vndecimo pontificatus sui anno. mense vno. die. xij. mori. Sepeliturq; in basilica petri. Sunt etiā qui referant sc̄ipue petrus damianus doctor de isto benedicto. episcopū quendā vidisse die quadam in solitudine hūc benedictum papam equo nigro insidentem. eūq; interrogasse. quid cause hoc esset. cur mortuus equo nigro veheret. Respondisse dixit. grauit̄ torqueor. Tum benedictum hominē rogasse. vt pecunias quas occultauerat (locum indicat) pauperibus suo nomine erogaret. Nam que antea date fuerant elemosinarū noīe. nil ei profuisse. quia ex rapinis parta costabāt. fecit mandatum episcopus. ac statim episcopatu se abdicans t vitam monasticam amplexus est.

Iohannes eius nominis vigesimus papa. p̄ia romanus. patre gregorio. episcopus portuensis vt quidam volūt vel vt alijs placet nullis sacris an̄ in ciatus pontificiū munus suscepit. eo tempe quo conradus in demortui beinrici locum impator creatur. accepta deinde ab eo imperij corona. Quē postea romani seditionibus t apertis p̄lijs plurimū vexauere. Sed Conradi cesaris auctoritate t potentia liberatus fuit. Romanis quoq; exitiū interminatus est si diutius queadmodū ceperant pontificē seditionibus vexassent. Ioannes autem cuius vita mirifice laudatur. Vndecimo pontificatus sui āno. die nono moritur. vacat tū sedes diebus octo.

Anno mundi. 6225.

Anno xpi. 1024.

Benedictus ip̄ius nominis nonus papa vt quidam volūt benedicti octauī nepos. patria tusculanus. patre alberico. Hūc romani tanq; homines ignauū t nullius precij perosi e sede deiciūt. In eiusq; locum sufficiunt Ioannem sabinum episcopum. Siluestrū terciū appellantes. Quo post nouē t. xl. dies pulso. denuo benedictus restituitur. Is autem post mensem t die. 21. cum cerneret se iterum subiturū eadem discrimina. Ioanni archidiacono sancti Ioannis ad portā latinā qui postea Gregorius sextus appellatus est. pontificiū munus libere cessit. v̄l (vt quidam affirmant) vendidit. Hanc obrem merito ab oīibus bñdictus ip̄e accusatus est. t iudicio diuino damnatus. Coustat em̄ si mulacrū eius admodū monstruosum post mortem cuidam apparuisse. Interrogatūq; quid illa horrēda ymago p̄ se ferret. cum antea pontifex fuisset. quia inquit in vita sine lege t ratione vixi. Ideo volente deo t petro eius sedem oībus probis fedauit. simulacrū meū plus feritatis q; humanitatis in se habet. Nam cum annis decem mensibus quatuor. diebus nouem per intervalla sedē petri occupasset. tandem moritur. Nec vacasse tū sedes dici potest cū pontificatum vendiderit. Scisma igitur. xij. ecclesie cōfusione ac scandalo plenū fuit inter benedictum t alios.

Linea summorū pontificū
Ioannes decimus nonus

Sergius quartus

Benedictus octauus

Ioannes vigesimus

Benedictus nonus

Henricus ei⁹ nois secundus impator anno dñi millesimo pri-
mo. vel ut alij volūt. anno incarnationis tereō supra mille-
simū. ottone mortuo germani electores p̄cesso iun tūc primū ini-
tentes heinricū ducē bavarie cesarē declararūt. q̄ nō p̄ successionē
s̄ ab electorib⁹ p̄dicti cesar z august⁹ electus. impavit ānis. xxij.
Hec ab historicis p̄sertim ytaliciis heinricus prim⁹ appellat. vi-
dim⁹ in e⁹ scripta babēberge in q̄b⁹ se secūdū scribit. Gorthfrid⁹
quoq⁹ viterbiensis eū heinricū secūdū z post eū antonius florenti-
nus ep̄us claudū filiū hezilone vocāt. Hāc vocationem igit in se
quētib⁹ obseruabim⁹. Cū aut tradī videm⁹ suū in ytalā aduen-
tum p̄ annos. xij. distulisse. Multa em cū gallis plurima cū metē
sibus bella gessit. in te p̄clatis sibi antius q̄dam principum
in regē regni iungit a willigiso magūino archiep̄o sclauos ite
dictos winos sibi tributarios fecit. Postea a bñdicto octauo im-
pator augustusq⁹ appellatus ē. dyademate ornatus. Qui prima
expeditioe sicut pia sic z felici in capuā ducēs sarracenos ibi sedē-
tes. ytaliam linq̄re cōpulit. Troiāq⁹ urbē i apulie finib⁹ ceditōes
ab oppidanis oblata acceptas. cū datis oblidibus romā ē reuer-
sus. Fuit aut xpianissim⁹ princeps z vir sanctissimus. cum kune-
gunda vxore v̄ginitatem v̄l certe diuinā castitatē suauit. Quorū
suasione z precū instantia stephan⁹ hūgarie rex z s̄iecti sibi ppli
ad fidē xpī fuerūt p̄uersi. Sorore em suā regi hūgarorū i vxorem
collocauit. Ita aut caste ac sancte cū vxore vixit vt vterq⁹ in mori-
te miraculis claruerit. In vita em nil p̄termisere q̄ ad honorem
dei p̄tineret. Mā z babenbergesem fundarūt ep̄atū. Et diuus im-
pator multis p̄dijs dotauit ac ornamentis decorauit. Sedes q̄s
ep̄ales biltensbeim (vbi a puero enutritus z litteris edoctus fuit) Maderbur-
gā. Argentinā. Minsā. Mersburgā. q̄ barbarica immanitate adiacentū sclau-
orū vastate fuerāt restaurauit. Benig⁹ post multa bella in bohemia germania
ytag⁹ strenue gesta. Obijt ad annū salutis xpiane primū z vigesimū sup̄ mil-
lesimū. magno de se relicto apud suos desiderio. Qui z post mortē enā multis
claruit miraculis.

Linea imperatorum
Heinricus secundus 7 kunegūdis

Conradus secundus

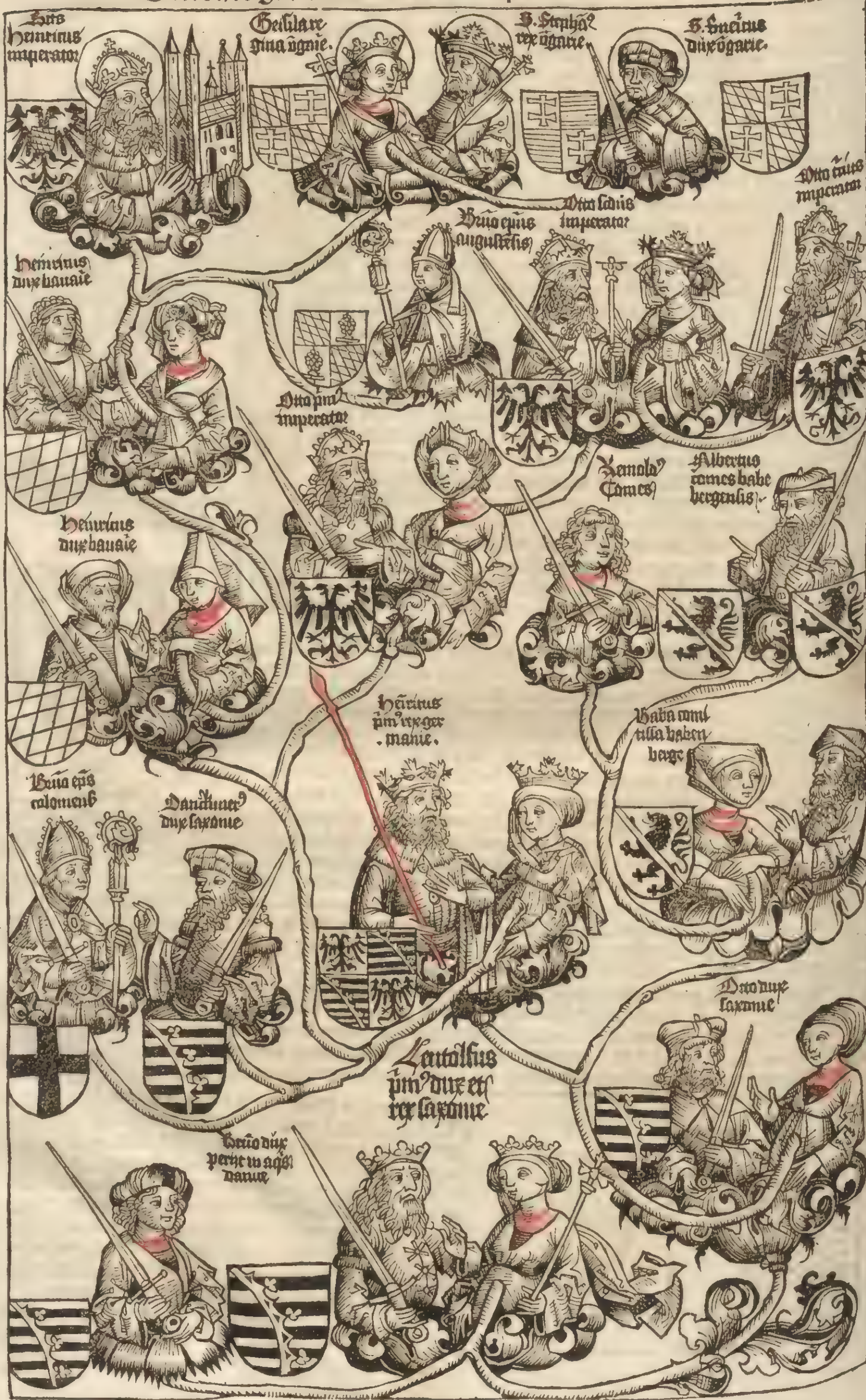
Conradus secundus origine sueuus siue vt ceteri volunt natione francus.
z ex matre de primis francoz regibus q̄ a Troia venerāt originem traxe-
rat. defuncto heinrico impatore anno salutis. M. xij. ab electorib⁹ in germa-
nia cesar eligitur. Qui in heinrici impatoris milicia ordines duxerat. Et suū
in ytalā aduentū annis ferme tribus distulit. Per q̄ tps multi ytalie magna
tes z populi cōiuratione inita sese in libertatē asserere. Et declaratū cesarē euz
aduēisset armis repellere p̄stituerūt. Ad cum intellexisset Conradus. neq⁹ em
in ytalā obscur⁹ veniēs in ytalā copiosum duxit exercitū. Mediolanū cū ve-
nisset armis ē repulsus. ideo agro vasto mediolanū obsedit. Mō prim⁹ inde motuz se cōminatus q̄ pa-
riter incē sum urbē solo equaret. s̄ dū in die penthecostes coloniē archiep̄us nusiāz solēnia in p̄p̄q⁹ or-
bi ecclia celebraret. p̄ spūm vidit. cōradoq⁹ dixit beatū ambrosiū germanis excidiū. nisi abscederet cami-
nari. Itaq⁹ conradus motis a mediolano castris. romā veniēs aurea a ioanne vigesimo corona z imperij
titulis inter endonē angloz z rudolphū burgūdiōnū reges ē ornatus. inde romā p̄fectus. pacatas post se
linquens ytaliam in sclauos primo. postea in hūgaros duxit. cōp̄ressisq⁹ illoz motibus exercitū apud tre-
ueros metensesq⁹ reducitū distribuit in hiberna. Conradus vō impator apud treueros p̄stitutus cum Ru-
dolphus burgūdiōnū rex suoz seditionibus veratus fuit. Quāob̄re Cōradi fidei z p̄ficiū se cōmisit. re-
gnū illi burgūdiōnū p̄misit. q̄ ab impatore in puinciā redactū. Et burgūdia postmodū longo tpe impia-
lis appellata ē. Rex aut angloz filiā suā heinrico cōradi impatoris filio in n̄rimonū collocauit. Inde cō-
radus deuotōis cā romā veniēs p̄ mare adriaticū rediēs distempantia aeris multos amisit principes rel-
uersus infranciā in traiecto inferiori moritur. anno regni sui. xvij. impij vō. xiiij. Fuit vir armis strenuus
consilio prouidus. sapientia forensi p̄dictus z ciuili. z in religione xpiana deuotus.

Cometes Anno tercio heinrici horribilis aspectu
apparuit. flāmas huc atq⁹ illuc dispergēs. Solis
item eclipsis anno eius septimo facta. Lunaq⁹ in sangui-
nem versa visa est. Et terremotus fuit magnus. Insup
z facula ardens instar turris cum magno fragore e celo
decidit. Quibus malis confestim in ytalā maxime. z in
toto ferme terraz orbe valida fames est subsecuta. pau-
loq⁹ post in ytalā tanta peste laboratū ē. vt plures mori
tū q̄ superstites haberentur. quā calamitatē fons in lo-
thoringia in sanguinem versus futuram indicauit.

Genealogia dñi henrici Imperatoris
 Berta eras mudi

Genealogia dñi henrici imperatoris

6to aab
 genealogi
 rui. Arbo
 2 frondib
 Et a carol
 Eni
 Acopi
 lustrissimu
 centij a sun
 rui. Otto
 bam matr
 cem fratris
 Conrad^o c
 mile corom

6. dñe
 nis mupar
 6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

6. dñe
 nis mupar

Berta etas mūdi

ricum ducē baioarie. Otto magnus genuit ottonē ruffum q̄ otto secūdu3 genuit tertium. Henricus dux baioarie genuit henricū sanctū. Is hez. lo. dicit. is q̄ ab incarnatione dñi. 995. obiit sepultus Ratispone in cenobio sancti hemerami cū tali epigramate. Henricus romani regis p̄r z defensor legi bauiarie cultus p̄r est. hic dux henricus sepultus. fuerūt ei nati duo filij z filia vnica primus pius henricus habenbergensis postea ipator scōus bruno ep̄s augustei. filia aut̄ geyfila q̄ nupta stephāo regi hūgarie regnū ad xp̄i fidē p̄uertit. Qui aut̄ henricus ipator vxorē vt sororē diligens. quā nūq̄ cognouit. Cū plem se nō habitu rū sciret. terrena in celestia cōmutans ep̄atum in honore sancti petri sciq̄ georgij p̄stituit. pluraq̄ alia pietatis opa. Is appropinquās mortī. multitudo ingēs demonū magno strepitu an cellā heremite sancti trāsfiens. heremita aperies fenestrā vltimū de societate interrogās. q̄s esset. Is rñdit legio demonū sumus. q̄ ad mortē cesaris p̄peramus. si in eo quid repiemus. Ille adiurans diabolu vt rediret. q̄ reuertens ait. Nihil p̄fecim⁹. bona em̄ z mala eius in statera posita. adustus ille lauretius ollā aureā immensi ponderis attulit. Et dū superasse videbatur illa ad bona. p̄iecta. pond⁹ excessit. ideo iratus aurē vnā olle p̄fregit. Ap̄pellauit aut̄ calicē diabolus ollā quā ipator ecclie meriburgensi in honore dñi Laurentij fieri fecerat. cui ob magnitudinē due aures merat q̄ adhuc pp̄lo quotannis ostendit. Repertū ē ipatorem henricum tūc ad dñm migrasse. Et vnā aurem calicis fuisse fractam. tercio ydus Julij.

Carolus quoq̄ magnus optime de romana ecclia meritis. ac solenni decreto a pontifice summo imp̄ator p̄nūciatus tandē senio grauis ludouicu filiu aquitanie regē z imperij successorē reliquit. Ludouicu aut̄ cognomēto pius ipator inter ceteros filios. tres filios habuit. Carolū regem gallie. Alterū lōuicu regem frācie. Terciū Sigisfridu rhēni comitē palatinū. Is ex vxore sua machtildis tres filios ac filia vnica genuit. Theodericus primus ep̄atū metensem rexit. Alter adelberus canonicus metensis. Tercius palatinus rhēni henricus noie. p̄nūciā baioarie sibi adiūxit. Cui filia a deo data fuit om̄i probitate z sanctimonia ornata. filia hec nobilis kunegūdis diuo henrico ipatori m̄rimonio iūcta. cū eo in om̄i castitate vsq̄ ad obitū vitā celebre p̄egit. Cū instigante diabolo eā de milite suspectā hūit. ideo sup̄ candentes vomeres. xv. passibus nudis pedibus eā incedere fecit. q̄ ascendente ait. Sicut me o de⁹ ab henrico z om̄ibus alijs intactā nouisti. ita me adiūua. Cui vox audita ē dicere. Virgo maria te v̄ginē liberabit. Totam q̄ candentē massā illesa p̄currit. Tandē cū post obitū mariti in monasterio a se fundato in bassia cū om̄i sanctitate ac v̄tutibus diuinis ānis. xv. vixisset. migravit ad dñm. sepulta deinde bamberge ad latus henrici quā Innocēti⁹ q̄rt⁹ papa. p̄ crebra miracula sc̄tāz cetui aggregauit. Cui⁹ festū tercio marcij celebrabit.

Corizantes per annum

Nota dom̄ inuabilem
in corca ista euentem

Willigisus ep̄s

illos affectit. nec vestimēta nec calciamēta eoz toto illo tpe attrita sunt. Anno aut̄ reuoluto horebert⁹ archiep̄s in cui⁹ dyocesi hoc mirabile cōtigat ad locū venēs a nodo quo sacerdos illos ligauerat. absoluit atq̄ an altare dicte ecclie reconciliauit. filia p̄sbyteri cū duob⁹ alijs p̄tinuo examinata ē. ceteri cōtinuis trib⁹ noctibus primis dormierūt aliq̄ postea obierūt. Ceteri v̄o p̄ Geyfila regina nā suā mēbroz tremore p̄dierūt. hoc scriptū reliquit vber⁹ tus qui fuit vnus ex eis.

Willigisus archiep̄s magnū. Is ortū hūilem hñs op̄em q̄ currū z bigas facere solebat. iō i thalamo or nato grossis lris scribi iussit. Cui⁹ ip̄e clauē s̄ diligēt i custodia suās itroire solus p̄sueuit. Et legere scripturā. q̄ talis erat. willigise fēole p̄n veneri. s̄ appēdit z rotas i pietē vt statū sue paup̄tat̄ agscret. inde rote in vexillo ecclie mōguntine habētur. Is henricū consecrauit.

Geyfila v̄go nobilissima soror henrici ipator stephāo vngarie regi collocata. Cui⁹ opa rex ip̄e z ppli hūgarie integram xp̄i fidem accepere.

Nota sunt
willigisus archiep̄m
Magistermanensem qui ex
p̄tū p̄p̄it. Nam
cū quā a d̄tifice

Reges hungarie
S. Stephanus

S. Emericus

S. Ladislaus

nes bellicas liceret. horas canonicas vna cū sacerdotibus caneret. Ille autē pietate b̄ meritū ferūt. vt cū oppidū qddam ex hostib⁹ obsideret. neq; horas suas intermitteret. mentia hostiū diuinit⁹ corruerāt. statimq; inuentibus suis oppidū caperet. Et cū piissimus esset musicus ferūt eū seqntiā Sancti spūs asit nobis grā cōposuisse et alia. *fulbertus Epūs Carnotensis*

Elbert⁹ qz ep⁹ carnoten⁹. ymptū chor⁹ noue hierlīm fecit et solē iusticie et stirps yesse. Is a brā v̄gine lacte eius recreatus ē in sua infirmitate.

Ado episcopus

Eribertus item archiep⁹ colonien⁹. v̄tutibus et sanctitate claruit.

Stephanus hungarie rex. fili⁹ geyche. ex saroltb filia gyula nat⁹ in adolēscētia sua bellū ē Eupā ducem fortē et potentem gloriosum gessit. et victoriā obtinuit. postq; regie celsitudinis coronā diuinit⁹ adeptus fuit. famo sum bellū ē gyulā auctulū suū pegit. quē cepit ac cū vxore et filijs in hungariā am misit et r̄gionē ei⁹ vltra siliā hungarie adiunxit. Accepta vō vxore geisila matrona sanctissima heinrici p̄dicti sororis adiunxatē alberto prageni epō pri mus stephan⁹ rex vir eius. et postmodū oēs regni populi pueri. et xpi se fidei subiugarūt. fuit em̄ innocētia. benignitate. religione. grā. ac hospitalitate regina insignis. Post hec stephan⁹ rex deuicit ducē bulgaroz opulentissimū. ex cui⁹ spolijs cenobiū in honore sc̄i petri in ciuitate. q̄ venis budavocaf extruit fecit. Cū vō omēs vicinas nationes subiugasset. coronam emerico tradere volens vt diuino obsequio ac cōtemplationi vacare posset. Is tñ morte puent⁹ stephan⁹ igit exacerbat⁹ graui morbo corrept⁹. Tandē sanctitate et grā plen⁹ nus. tricesimoseptimo sui regno incarnationis dñice. *MD. xxxviij.* in die assum ptionis marie sc̄toz p̄sortio adiūgitur. Sepult⁹ in basilica albeni. quā in ho noze dei genitricis cōstruxerat. vbi crebris claret miraculis cū sua conthorali.

Abauit filios. Ille p̄ ceteris in primeuo adolēscētie flore supra comunē hoim naturā. diuino munere sblimatus. iusticia prudētia. mansuetudine. mi sericordia. largitate. humilitate. et patiētia armatus. fuitq; deo amabilis et ho minib⁹ honorabilis. Cui p̄ administratōis et gubernādī regni sollicitudinē cōmisit. b̄tis dux morte puentus p̄pria. raptus de medio. ne malicia mutaret intellectū. Et adhuc cū sponsa vxore sua v̄go existens. migravit ad dñm. Qui postea p̄pter eius frequentia miracula. sanctus ab om̄ibus extimatus est.

Ladislaus hungaroz rex. fide catholicus pietate p̄cipuus. cōi p̄sensu ad regni gubernacula electus. q̄si laus diuinit⁹ data pp̄lo interpretat⁹. Is ob celestē coronā. regīa capiti suo nunq; imposuit. Suscepto regno fuit consola tor afflictor. sbluator oppressor. pius p̄ orphanor. et ab incolis regni pius rex appellabaf. adauxit rempublicā hungarie. dalmaciā atq; croaciā adiunxit. Bella qz plura ē cunos hūit. de qb⁹ mirabilē victoriā diuinitus obtinuit. Eō trinit⁹ dñs cunos. et rex cū triūpho in hūgariā redijt. Inuasit et rusciā q̄ regi fidelitate polliciti sunt. Arruitq; in poloniā et bohemiā. de quibus cū gaudio ad p̄pria remeauit. Post hec in prochia castri bihor inter flumē kevores in ve natione sua inuenit locū. vbi angelico amonitu mōsteriū in honore v̄ginis ma rie (quē locū warad noiauit) cōstruere fecit. sc̄itate tandē ac v̄tutib⁹ plen⁹ mi grauit ad p̄sortia angeloz. anno regni sui. *xix.* sepult⁹ waradini. āno dñi. *MD. xcv.* tercio kal. Augusti. *Robertus Rex francie* S. Robertus rex

Rober⁹ rex francie ea tēpestare. nō min⁹ piam.

quā regalē vitā ducebat. Itā et doctrina et sc̄i tate oēs reges xpianos anteibat. vt disputationib⁹ nulli secūsus haberef. quē merito laudamus. Cui⁹ p̄terea tanta fuit religio. vt q̄tiēs sibi p̄ occupatio

*Sanctus
Ladislaus
rex hungarie*

*Robertus Rex
francie*

Solomon rex iudee

Berta etas mudi

Silvester eius nomis tercius papa. p[ri]ma roman[us]. p[re] laurentio. in locū pulsi b[en]dicti surrogatus. nō diu in p[on]tificatū māsit. Pono ei 7 q[ua]dragesimo die factione suoz b[en]dictus restituit. Cū ergo iniuste occupatā aplicam sedem diebus vnde q[ua]nquagesimo tenuit. b[en]dictus non in reddita sibi sede in vno mēse. diebusq[ue] vno supra vigesimū p[er]manens. eā Joanni archidiacono p[ri]mo suo vel vendidit vel p[er]misit kalēdis maijs. q[ui] gregorius sextus appellatus. eo em̄ tum pontificatus deuenerat. vt q[ui] plus largitione 7 ambitione. non scititate vite 7 doctrina valeret. Is tantūmō dignitatis gradū bonis opp[er]sis 7 reiecti obtineret. quē morē vtiā nō retinuisent n[ost]ra t[em]p[or]a. Hic cū p[ri]mū sabin[us] cardialis nō a collegio s[ed] largitōe pontifex creatus. quo pulso b[en]dict[us] t[er]m[in]o restituitur. tumultuāte vrbe 7 nūc vnu. nunc alii appetente. Cū p[ro]p[ri]us recto caruit 7 malos plures q̄ bonos facerent.

Anno mundi. 6235.

Anno xp̄i. 1034.

Gregorius vi

Gregorius sextus papa. sancti iohannis ad portā latinā archidiacon[us]. vt vt alij scribūt arch. canonic[us]. p[on]tificatus a b[en]dicto (vt dixim[us]) accepit. has ob res heinricus tercius sibi nūciata. inq[ui] vt debuit aīo ferens. copias in ytaliam ducēdas ad diem puenire iusserat. in ytaliam cū magno exercitū veniēs romēq[ue] turbatā rem ecclesiā cōponere ē annisus. p[ri]bus itaq[ue] nō romē solum s[ed] vicinaz q[ue] ytalie p[ri]u ac ordinū q[ui]cūq[ue] religiosi ex more cōuocatis. Synodus celebrata ē. in q[ui] b[en]dict[us] nonus. silvester tercius. 7 gregorius sunt dānati. Cūq[ue] tanq[ue] tria teterrima monstra abdicare se magistratu coegisset. Synode gerū habenbergēsem ep̄m cui Clementi secūdo fuit appellatio. p[on]tificē creat. Gilbert[us] in historiā scriptor affirmat Gregoriū bene de ecclesia dei meritum esse ad sedem apostolicā labefactatā sua magnitudine breui restituerit cū latrones quoz se uicia pegrini ad urbem religionis causa accedentes necabatur. e medio sustulit. ideo a perniciosi hoib[us] homicidā 7 sanguinis b[en]dici appetentissimū habitū idq[ue] a cardinalib[us] p[re]dicari solitum. Adortum gregoriū in ea egritudine qua postea moritur. cardinales vocatos verbis castigat. q[ui] id q[uo]d iuste fecisset luore reprehēderet. Inquit cū mortuus fuero corp[us] aī fores ecclesie sistite vectibus obsecratas fecere mādāta atq[ue] porte cohorto graui vento aperte sunt. 7 corpus oīm admiratione introlatus magne sanctitatis opinione. q[ui] in p[on]tificatu sedit ānis duob[us]. mēsisb[us]. vii. durante scismate.

Clemēs eius nomis secūdos habēbergēsis ep̄s antea syndegerus vocatus pontifex creatur heinrico terciō cesare annuente. vel impante. in synodo ad hoc collecta. ab eoq[ue] heinricus augusti impatorisq[ue] titulis p[ri]nte synodo ē ornat[us]. Tradūt vō multi hūc clementē romanos ne i errores supiorib[us] siles incideret. iureiurādo adactos a p[on]tificū electionib[us] phibuisse. nisi iussu impatoris id facere cogeretur. fecit id impator cū videbat eo licentie factiosum quēq[ue] 7 potētē q[ui]us ignobilē deuenisse. vt corruptus suffragijs tāta dignitate cōsequit. Interim heinricus capuā vsq[ue] p[er]fect[us] postq[ue] satis puincia composuerat. romā 7 inde in germaniā ē reuersus. Elx dū heinricus germaniā attingerat cū clemēs p[on]tificat[us] sui āno nono obiit veneno. vt aliq[ui] dicūt absumptus.

Damasus secūdos natione bauar[us] cognomēto bagnari[us] p[on]tificatus post clemētē inijt. Is aī stephan[us] vocatus. q[ui] stephani cura clemētē ferūt infectū. q[uo]d ea rōne aliq[ui] credūt. q[ui] illico post clementis mortē p[on]tificatum p[er] vim occupat. damasus aut tantūmō tres 7. xx. dies vixit. Adeo em̄ moleuerat hic mos. vt iam cuiq[ue] ambicioso liceret petri sedem inuadere. Sed obstit de[us] vinctex. vt is ceteris exemplo esset.

Leo nonus

Leo nonus natione alemānus. Anno dñi. M. xlix. pontificatū hac rōne inijt. Nam vacante sede romani p[ri]u[us]q[ue] de noui p[ri]ncipis creatione q[ui]cūq[ue] intentaret. heinricū impatorē in saxoniam agentē adierunt. pontificem ab eo de mala cōsuetudine petitori. Cūq[ue] rex illis satisfacere cupies nullū theutonice gentis p[re]latum ad sue volūtatis assensum inducere posset. ad germanos se vertit p[er]uicacib[us] p[re]cibus brunonē ep̄m tullensem virū simplicem. Cui p[er] vesuncium in p[on]tificali habitu romā petenti abbas cluniacēsis 7 yldebrandus monach[us] faona etrusca vrbe oriūdos forte obuiauerūt. vsq[ue] adeo aut dictoz religiosoz suasio valuit. vt episcopus periculis apostasie euitare cupies. papalia deposuerit ornamenta. deduxerūt illū romā peregrini habitu incedēte. Tandē die sexti mensis ab inchoata vacatione vltima. in leonem nonū romanū pontificem canonicē est assumptus. Fuit autem vir pietate innocentia benignitate gratia hospitalitate adeo insignis. vt eius dom[us] peregrinis 7 pauperibus semp paterit. Et leprosi ante fores inuentum in lecto suo collocari precepit. Is mane quesitus nūq[ue] repertus xp̄m pauperis loco recubitus creditum fuit. Adortur autem sui pontificatus anno quinto mēse. 2. die. 6.

Linea summoz pontificū
7 Silvester tercius

Gregorius sextus

Clemens secundus

Damasus secundus

Leo quintus

Decem 7
betur. ad
falle acc
opposue
titus. 7
liffimi d
heim reg
sit expell
erāt pau
omib[us]
tem p[ri]m
rente du
noūq[ue] co
no. cū ma
berato eg
magnis d
labatur.
diffidiat
trus. Et
no fugat
tificatu d
gata b[en]d
clemens
nos in vo
peratoz
stis resist
bus indu
filiū p[ri]u
O In
dus nulli
impatore
a venatio
vagiente
luculo sur
sup arbor
adoptauit
occidi iuss
ris illico e
ruit h[uius]
vt diligenti
tur. Ille a
rum extru
bunc diem
tibus omi
uentoz die
gratiosum
baria eis

Linea Imperatorum

Linea imperatorum
Henricus tercius

Henricus eius nominis tercius. Conradi predicti filius, siue ut alijs placet gener. que electores successore dederunt. anno dñi. M. xl. impauit annis decem et septe. Is genitori suo non dissimilis in virtutibus. immo pcellior pbebetur. accepta vxore pre viuentem filiam regis anglorum pulcherrima. q de adulterio false accusata. ea puer que ex anglia adduxerat delationem gigantee molis se opposuerat i duello (diuino fret auxilio) defendit. successu poplite. victoria potitus. Viro inde repudiū p̄sensit. et in habitu religioso vitam finiuit. Inde nobilissimi ducis pictauensis Guilhelmi sorore agnetē duxit vxore. Et apud ingelheim regio more nuptias celebrans oēs histriones mimos et ioculatores iussit expelli. Atq; oia q illis more principis in vestibus equis et pecunia danda erat pauperibus dedit. Fuit aut natura admodū iocūdus. hominib⁹ affabilis omnibus humilis. hostibus terribilis. paupibus pius et largus. henricus autem primo electionis sue anno in oldericū regē bohemoꝝ hostiles aios p se ferente ducens. ideo re infecta in germaniā se recepit. q pares bohemoꝝ germanoꝝq; copias. pares quoq; p̄loꝝ euentus habere vidit. Sz eo q secutus ē anno. cū maiore paracioꝝq; exercitu eūde aggressus oldericū regem p̄lo superauit. Cū captoq; et p federa liberato egit. ut bohemi quotannis romano principi tributa soluere teneretur. Diffidebat eo tpe hūgari. et magnis commissis p̄lijs. pars petro regi suo minor numero. s dignitate melior fauebat. maior alta aduerfabatur. Eūq; finē he habuerūt cōtentiones. ut pulso per arma petro et alboino qdam in regem assumpto diffidiāq; nihilomin⁹ et certamina inter principes et populos cōtinuaret. Confugerat vere ad cesarem petrus. Et sue vngaroꝝ saluti opem supplex orauerat. Quare ingressus vngariā cū exercitu henricus. alboino fugato. petroq; restituto. regni illius contentiones motusq; sedauit. Rome interim inaudita alias i pōtificatu diffidia inchoauerāt. Cū magno igit comitatu ad cōponendam pacē romā venit. vbi synodo cōgregata bñdictū. 9. siluestrū. 3. et gregoriū. 6. pōtificatu se abdicare coegit. et syndegex ep̄m bambergens. qui clemens secundus dictus ē creauit pontifice. ut pmissum ē. a q etiā coronā imperij accepit. quo facto romanos in verba sua iurare cōpulit. ut de cetero pontifici electioni. se nequaq; interfuturos nisi de mandato imperatoris id facere cogerent. inde capuā. p̄ficiēs multos milites secū aduexit. qui sarracenis regioni infestis resisterent. atq; inde in germaniā regressus. constantiensī synodo affuit. vbi omnibus veniam rogantibus indulxit. ac pacē in suavia ac alijs. p̄uincijs regia censura confirmauit. Tandē languore deficiēs obiit. filiū prius regem constituens. Sepultus Spyre.

Incentius gallus et martinus cū gottefrido viterbiensi historiā scriptores. de hui⁹ henrici ortu miraculoso. diuinaq; p̄motione historiā admiratione dignā cōposuere. Conradus em̄ impator secundus nulli violatori pacis parcens. In hac occasione motus. Leopoldus comes violator pacis verens ab impatore occidi. in siluā remotissimā fugit. ibi cū vxore sua in tugurio paruo latitabat. Contigit impatore vagatione sua fortuito casu illuc diuertisse. ac ibi p̄notasse qua nocte vxor comitis masculus pepit. Quo vagante vox de celo ait. Sipator infans iste. erit tibi gener et heres. Qua voce trina vice audita ipator diluculo surgens. repertis suis famulis duobus. p̄cepit ut infanē occiderent. qui hūana misericordia moti. sup arboꝝ posuerūt. regi cor leporis. p corde pueri adducūt. Dux p̄teriens eū repiens ali iussit. et in filius adoptauit. Longo post impator in domo ducis cernēs hūc adolescentē habēs eū suspectū. ne is sit quem occidi iusserat. In equestre assumit. p̄cipiens ut l̄ras regine deferat in qbus p̄cipiebat regine ut visis litteris illico eū occidi faciat. Is rem ignorans in domo sacerdotis q̄scens q dormienti l̄ras subripuit. ac aperuit hīs horrendis visis. alia scripta apposuit. Cū videris hūc o regina cōfestim ei filiā n̄iam dare velis. ut diligis vitam tuam. Qui cum hīs abiens ei filia regis tradita fuit. Sic rota fortune rem variasse dicitur. Ille autem locus nemoꝝ vbi creatus fuit in silua nigra. hursania vocitat. vbi nobile cenobiū mōacho rum extructum fuit. Cum hec vera esse ponūt mirabilis p̄fecto deus in omnibus operibus suis.

Inea trabes mire magnitudinis in celo visa ē inter australe et oriē. Italem plagā currēs super solem ad occasum vergēs sup terrā cecidit. Henricus hic nobilis impator. Cū in die p̄thecostes in germania apud magutiā id festum sollemniter perageret et paulo ante missam loca iuxta impatorium solium pararentur diabolo incitante inter famulos archiepiscopi maguntini et abbatis fuldensis cenobiꝝ orta dissensio quis dominus eorū iuxta imperatorem p̄pius sedere deberet. Cum hic abbas tate potentie fuit. ut multa milia armatoꝝ impatori mittere poterit. habens priuilegiū ut ad dexteram imperatoris sedeat. post varia verba ventum est ad pugnam. atq; furore theutonico omnia cōmiscēte ecclesie pauimentum sanguine repletur. Verum episcopis et alijs cōuolantibus. vnitas inter eos reformata. templum purgatum. missa cū multa deuotione celebrata. Sed cum ad illum versum sequentie ventum est hunc diem gloriosum fecisti. vox ab aere lapsa est dicens. hunc diem bellicosum ego feci. quo audito rigentibus omnibus pre timore. impator diligenter intendens leticiam diaboli. Tu inquit omnis malicie inuentor diem luctuosum fecisti. nos per dei gratiam qui illum gratiosum fecit. pauperibus et indigentibus gratiosum redemus. Cōpleta cū summa deuotione missa. vocatis egenis et pauperibus omnia p̄ciosa et baria eis distribuit. suis manibus illis seruēs.

Malefica quedā auguriatrix. in anglia fuit quā mortuā
Et imponētes sup equū terribilē p aera rapiūt. **C**lamores
quoq; terribiles (vt ferūt) p quorū ferme miliaria audiebāt.
Cimporib⁹ quoq; heinrici tercij impatoris ecclia glo
riose resurrectionis in hierusalem. q ab arabibus de
structa fuerat. a fidelibus reedificata fuit. Postq; ei egipti
orū potentia contra persas inualefcere cepit. añ ihurcorum
aduentū ab egipto in anthiochia regiones vniuersas occu
parūt. Urbis quoq; sancta cū adiacente regiōe in eoz tene
nit potestatem. Inde pfectus calipha omī impietate plen⁹
deo z hominib⁹ odibilis. inter cetera nepbanda eccliam ty
minice resurrectionis (que per venerabilem virum maximū
eiusdē loci epīm picipiente constantino magno augusto edi
ficata fuerat. postea per modestum tempe heraclij impato
ris instaurata) funditus deici mandauit. Diruta ē autē aīo
ab incarnatione domini. M. xviij. quo tempe ei pfectus vir
sincerus herectus nomine eiusdē tyranni auiculus. mis
eius frater. Inde cōditio fidelū ex dolore mestissimo z plu
ribus augurijs in peius se vtit. Exempto rebus humanis
pscripto tyranno. filius eius dāhermitius ex petitione cō
stantinopolitani agere cepit. reedificandi potestate fidelib⁹

Cāpanus astronomi⁹
Campanus astronomi⁹

Hugo abbas
Hugo abbas

Theobaldus
Theobaldus

Salme regina
Salme regina

Theobaldus etiā nobilis frācus vir religiosus hisdē q; tpius apud vicēti
nos z doctrina z vite scititate multo i p̄cio fuit. ac quedam composuit.
Ermān⁹ p̄terea dētus z ipe religiosus p̄ia alemān⁹ ingenij p̄stantissimi vir
hac etiā tēpestare cū i diuinis exercitissim⁹ esset. multos qdē z egregios
cōposuit hymnos. atq; in honorē vginis marie nōnullas celebresq; cōposuit. inter q; Salme regina pre
cipua habet. Sed de qdratūra circuli m̄s̄ia z dētē z acyrtē dēscripsit. ac quedam alia.

concessit. Cum autem vires xpianorū in hierosolima p
instauracione non sufficientes esset habita petitione ad
imperatorem constantinopolitanum. Is de pprio fisco
sumptus necessarios ministrari pcepit. Eaq; vt nūc est
eccliam sancte resurrectionis anno ab incarnatione dñi.
M. xviij. miro ardore reedificari.

Campanus celeberrimus doctor. z maxim⁹ astro
nomus. Ihac tempestate in p̄cio ex̄is. nonnulla
accuratissime scribit. atq; errorem aliquātulus. in p̄tolo
mei magni astronomi. calculatione adiuuenit. videlicet
quo ad lune z stellaz motū. ac etiam in nonnullis alijs.
Ihunc tamē p̄clarū virū excusatum habet. cū hoc ei nō
puenerit. ob ingenij defectum. vey ob penuriā tempis.
maxime quo ad motum octauē spere ad quē longū tēp⁹
requiritur. eius theozica ac computus laude digna sunt

Guido quidam celeberrimi nominis musicus. pa
tria etruscus ex ciuitate arretio natus. Et ipse per
hoc tempus plurimū claruit. z canendi modus in sacris
videlicet per flexuras z digitoz notas dinumerādo me
lustrulum reddidit. ac regulas tradidit.

Hugo cluniacensis abbas homo sane (p̄ter doctri
nam) genere. pietate religione. clementia atq; insi
gnis. per hoc tempus in odilonis abbatis loco substitui
tus nonnulla perscripsit eruditione z laude digna.

Lanfrancus natione papiensis. doctor quidē eximi
us. z anshelmi egregij doctoris p̄ceptor. Ihyssem
tpibus in gallijs insignissim⁹ fuit. q cū apud parisijs le
gendo. scribēdo. disputādo clarissim⁹ habere. tact⁹ di
uino spiritu scol abrenūciavit. z ad ppria remeavit. vbi
rebus suis paupibus erogatis maxima cum hūilitate q
ad vixit soli deo tanq; verus xpi su⁹ militauit. q postea
ex abbate cadom. fact⁹ archieps cātuarien. pleraq; bo
na in ecclijs anglie fecit. Ihic p ceteris libz insigne noīe
Scintillare p berengarij errores cōposuit. z alia p̄clara
edidit.

Guido musicus
Guido musicus

Lanfrancus
Lanfrancus

Ermānus cōtractus
Ermānus cōtractus

Occidit
catur.
pedibu
tingu
uit igni
pceder

Berengarij
Berengarij

nibus ec
multa m
bet. Ihic
undus p
sa. vt ex
cū inu
oberuau
mator m
interfeci
nis inid
sibi ppon
militar p
mianibus
cedis cul
oīne illud
git. z culp
fiam diu
giē cōstet
nentibus
se visa ē. c
adhuc cr
aus ppe fi
tps dēmo
nachoz. n
miraculi
ni cōtulit
vmbrosa
S. Joar
tus moua

Opus gigantis. ea tempestate pallantis Euandri filij. in qdam sepulcro repertū ē. ad cui⁹ caput lu-
cerna accensa inuenta ē. Cui⁹ sepulcri epigrāma erat. filius euandri pallas quez lancea turni. militis
occidit more suo iacet hic. hos versus tūc nō editos arbitrātur. quāuis carmentis lras latinas inuenisse di-
catur. s. ab ennio vel alio poeta antiq. habebat id cadauer in medio pectoris vulnus. Cui⁹ hiat⁹ quatuor
pedibus ⁊ semis mensuratur. lucerna aut ardens inuenta nullius liqris aspergine aut flatus violentie ex-
tingui poterat. Sed qdā sbulioris ingenij subitus flāmam stilo forāme fecit. Quo facto morit⁹ aer sbintra
uit ignis euauit. Corpus aut tante vastitat⁹ erat. vt muro applicatū altitudinē meniū vinceret. Sed dieb⁹
pcedentibus stillicidijs infusum. cōem mortaliū corruptione agnouit. soluta cute neruisq; fluentibus.

Berengarius

Berengarius doctor natione turonens andegauens archidiacon⁹ p hec tē-
pora cuz diu sanctitate ⁊ doctrina insignis ⁊ clarus fuisset. ob doctrine sue
amplitudinē primo cōfusus in eucharistie sacro turpiter errauit. et multoz aios
ipso suo errore infect⁹. Sed diuina postea illustratus gratia errorem suū publico cō-
cilio vercellis habito emēdauit. vt in decretis hī de cōse. di. 2. c. ego berengari⁹
Emendacioneq; facta. statim sophistice discipline studio omisso. primo oia pau-
peribus erogauit. factusq; pduprimus labore manuū suaz quoad vixit viuere
voluit. ⁊ vniuersum vite sue tempus sanctissime contriuit.

Concilij qz vercellense seqntibus annis in vercellaz ytalie vrbe leonis pō-
nificis iussu cōtra istū berengariū ⁊ eius errorem celebrat⁹ in q quidē conci-
lio idē berengari⁹ andegauensis archidiacon⁹ cuiusdā ecclesiastici erroris auctor
damnat⁹ fuit. Et postmodū (vt dictū ē) illustratus optime vixit.

Arcia idem tēpus anno dñi. M. xl. claruit. b. iohes fundator ⁊ institutor or-
dis vallis vmbrose. s. regula militantis bti bñdicti. cū qbusdā pstitutō-

7 Ordo vallis vmbrose.

Ordo vallis vmbrose

nibus eoz supadditis. Et in habitu griseo. que religio
multa monasteria in tuscia ⁊ longobardia superiori ha-
bet. Hic itaq; gloriosus sanctus de ciuitate florentie ori-
undus pte gualberto milite florentino natus. hac de cau-
sa. vt ex eius habetur hystoria ad religionē se contulit.
Cū inuicias aduersus finitimos gereret q fratre suū
oberuauerat. Die quadā ex agro florentiā rediens ar-
mator⁹ multoz manu stipatus. oportune in eū q fratre
interfecerat nō pcul a monasterio diui miniati in mōta-
nis incidit. Qui cū se circūuentū videret. nec salut⁹ spes
sibi pponeret. Ad huius iohannis gualberti pedes hu-
militer pcedit. suplex p ihm xpum crucifixū cancellatis
manibus ad pectus. petens sibi veniaz dari. ⁊ fraterne
cedis culpam ignosci. qbus pibus cōmotus iohannes
oīne illud qd suscepit odiū. de fratris nece statim iſre-
git. ⁊ culpā oēm cōdonauit. At cū vltra pgressus eccle-
siam diui miniati occurrentē intrauit. ⁊ an crucifixi effi-
giē cōstitisset. ⁊ oīne crimē remississet. Illico cūctis cer-
nentibus crucifixi ymago motu capitis illud cōprobaf-
se visa ē. q ob eius reuerentiā capitali inimico pepciss⁹
Adhuc crux illa p iudicio tanti miraculi in ecclesia mini-
aris ppe florentiā in montē cuz veneratione vsq; in hoc
tēps demonstrat. vbi olim fuit monasteriū nigroz mo-
nachoz. nūc aut alborū id ē montis oliuaz. Talis igit
miraculi monumento vir sanct⁹ pnot⁹. statim se religio-
ni cōtulit. ⁊ vt heremita in eā appennini prem q vallis
vmbrosa dī secessit. vbi ⁊ vite sanctitate dei summi in se

grām maiore exptus ē. atq; ita primus monachus deuotissim⁹ illius sacri ordis
vallis vmbrose illis in locis templū posuit. a quo postea multa alia loca nomē ⁊
originē duxere. Hec qdē religio postea viris scitare ⁊ scia clarissimis floruit. Jo-
annes aut fact⁹ religiosus ieiunijs ⁊ abstinentia esce ⁊ potus ac vlgilij carnes do-
mare cepit. ⁊ ocium vitare. ⁊ orationibus ⁊ pijs operibus insistebat. deinde i mi-
raculis fuit copiosus. languidos sanitati restituit. Tandem beatus pater senio cō-
fectus infirmatus congregauit omes abbates varijs ex locis pñciās suū exitum
hortatus omnes ad obseruantia regule ⁊ vnitatem. ⁊ dilectionē fraternā sumpq;
deuote sacramētis spūm celo reddidit. Anno incarnatōis. M. lxxij. quarto yd⁹
iulij celestia petens miraculis plurimis clarus. quā ob causam paulo post grego-
rius huius nominis septimus pontifex eum in numero sanctorū retulit. Sepul-
tus autem fuit post obitum terciā die i ecclesia monasterij de pasignano. post cui⁹
transitum deus omnipotens multa per eum miracula fecit.

Ulma est Insignis Vetus Suevia

Betta etas mudi

Ulma insignis vrbs suevie. ad vltiorem danubij ripam sita. qui fluvius ex hylaro ⁊ blauo flumine
 bus in eo loco exoneratur. indeq; nauigabilis redditur. vt Sueuia. baio aria. austria. ⁊ pannonia. ob
 nauigia danubij non parua sentiant comoda. Cum vq; hec inclita vrbs in fundatione imperij inter villas
 quatuor ponatur. ne ab exteris sine ornatu ac muro esse censeatur. Cum galli ingentes ciuitates veluti pa
 risius ⁊ thuronem villas nominabant. Ipa vo ylma tu muris fossatis ac menijs atq; publicis ac priuatis
 edibus pognata existat. Et nobilibus familijs a tpibus caroli magni impatoris aucta sit. ideo in eius lau
 dem ac descriptionem vrbs metra heroico deducta carmin e edita sunt.

Ulma decus suevie: qua primo ab origine ducat *versus Sine Epigrama*

Principium: nullis sat certum annabilis extat
 Et q; ⁊ antiqua ⁊ presignis sit: probat ipsum
 Nomen: quod lacio desumptum est fonte. q; apta
 Almetis plena posita est vligine terra
 Namq; vbi defoditur circū urbem: glitea crassis
 Arboribus tellus abilis reperitur: ⁊ inde
 Barbarie spreta: nomen capit vltra latinum:
 Vrbs libertina est. romani subdita diuo
 Imperio regis: villis ex quatuor vna:
 Non quia villa fiet. sed quondam forte reuicta et
 Vbi belli vastata. iterum constructa carebat
 Temporibus certis muris. firmissima iam nunc
 Ipsiis: contiguo hos a parte danubius alueo
 Preffluit: hic sapido repletus pisce: breui illum
 Per mediam labens urbem cursu blauus intrat
 Preterea cincta est fossatis ipa profundis
 Turribus excelsis. domibusq; impleta decoris

Affluit et pluri populo. q̄ multa per orbem
 Oppida: que septi spacio perlacius extat
 Pulcras inter habet structuras gr̄de labore et
 Arte atq; expensis opus ecclesiam genitrici
 Sacram diuinet: cui vix equabilis orbe est
 Ampla quidem valde: grandis quoq; molis in altū
 Sustentat laquearia magna: capaxq; frequētis
 Turbe multa inibi festiuo milia sole
 Conueniunt: hic magna dei veneratio crebro est.
 Quo sol cois exurgens montibus ignes
 Spargit: vix templum parochos continet vnum
 Alma senatores prudentes obtinet: illi
 Publica sagaci disponūt cōmoda scepro.
 Unde breui creuit: locuples ex paupere serua
 Facta hera: q̄ multas iā opulentas censibus vrbes
 Perpetuis superat: comitatus tris fere cum omni
 Appendice suo retinet prompto ere coemptos
 Etiam inter plures: non paruo deniq; fructu
 Mercem agitat: panno lino lanag; parato
 Tescanica hunc aliqui vocitant tractata frequentat
 Negociū variū est: hoīm hinc pars maxima sese.
 Hic nutrit: pereunt multi ditantur in ipso
 Sunt alie laudes vlme quas promere cunctas
 Adentio materie prohibet breuitata valete

ΤΕΛΟΣ ΜΟΝΟΚΟΛΟΥ · ΑΠΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Bertaetas mundi

Victor secundus papa gebhardus antea vocat⁹. eccie cysteten (q olim aurea-
ta dicebat) eps in ordine decimusseptim⁹. natione aleman⁹ ex bauaria po-
tificalem dignitate post leonē adeptus. magis heinrici gra. q qua aliq scribat li-
beris suffragijs. Verebat em clerus pplusq roman⁹ heinrici potentia. victores
igit pponit legato yldebrando ad heinricu ob ea rem misso. q oia ex sententia
romani cleri impatorisq pfect. at victor in sede oim p sensu confirmatus. magna
synodu abnuete impatore florētie hūit. In q quidē multos epos. tū symonie. tū
fornicationis causa epatu puauit. cleruq admonuit qd maxime ad se ptineret. p
posita pena his q leges canonicas trāsgrederet. Sūt q scribat victorē ad heinri-
cū pfectū. magnificētissimeq ab eo habitū. alij vō yldebrandū eo pfectū putant
Is em heinricū impatorē. ne aliq a se peteret iniusta demulcere cupiēs yldebran-
dum sbdiaconē ad illū misit. q opportune euz accidit vt impator graui quo obiit
morbo implicat⁹ heinricū filiū romanor regē ac cesarē dixerit. Victor aut ponti-
fex pontificatus sui anno secūdo. mēse tercio. die quartodecimo morit⁹. vacat tū
sedes dies. xi.

Stephanus non⁹ papa fridericus antea vocatus. natione lotharingus cas-
sinensis abbas. victori defuncto in stephanū nonū pontificē canonice ē cre-
atus. pontificatū adeptus statim curauit. vt mediolanensis eccia q a romana du-
centis fere annis insolēniter se subtraxerat. Inter alias eāsmatorem supioremq
recognouit. Is pontifex oim fere ytaliaz atq burgundiam labe symoniaca inq
natā intelligens. yldebrandū archidiaconē ipis purgandis reformadusqz prouin-
cijs legatum misit. Qui eo munere sicut z ceteris diligenter atqz feliciter vsus. cū
aut pculū florētie puocare cepisset ad octauū mensem. octauūqz pter diem defun-
ctus est. Florentie quoq in cathedrali ecclesia honorifice sepelitur.

Benedictus decimus natione campan⁹. qui prim⁹ nūcius dicebat. duz vix
erequie pontifici stephano in florentia celebrare erāt. cū romani potentio-
res oppida z castella in vrbis terrā possidētes capitaneos tūc appellabāt. ponti-
ficē ex factione sua creare pstituerunt. prim⁹ tū oim gregorius de tusculano ex gē-
te patricia roman⁹ minnū velitrensem epm inuitis ac reclamantibus cardinalibus
z clericis qui rome tunc erant. in romanū pontificē acclamari ac haberi obtinuit.
quē benedictū voluit appellari. Per id vō tēpis agnes terciū heinrici impatoris
relicta filij regis adoleſcentis regni curā administrationemqz gerebat. Aditio igit
tur velitrense in romanū pontificatū intruso. yldebrandus archidiacon⁹ cardina-
les z episcopi alijs ecclesiastici cum canonica electionem rome nequirent facere.
senas accesserūt. vbi plurimor p sensu yldebrandū instante. Gerardus vir tanto
magistratu dignus eiecto benedicto pontifex creatur. Benedictus itaqz mēse vo-
no. die. xx. pontificatu deiectus. velitras exulatum abiit.

Nicolaus secundus papa natione allobrogus gerhardus antea vocatus epi-
scopus florentinus. ob virtutem z animi prestantiam. abrogato benedicto
haud legitime creato. pontifex maximus senis decernitur. Isqz prudentissimus
pontifex eo in concilio formā pontificum romanor a cardinalibus eligendor in-
stituit qz distinctione vigesima tercia iuris pontificij decreta nūc habent. Secun-
dum quā institutionem factam pōntifici. patribusq placuit generale conciliū apd
futuri conuocari. Ibiqz anno domini Millesimo quinquagesimonono. Concilio
habito vbi episcopi z proceres interfuere benedictus abdicare coegit. inde romā
proficiſcens. Secūdo apud lateranū concilio habito legem tulit vt in decretis ha-
betur. In eodem concilio quidam reuocatum ab errore suo berengariū ferūt qui
arbitratur in sacramento eucharistie non esse verum christi corpus nisi vt in si-
gno z figura misterione. Sunt qui scribant heinricū quartum a Nicolao secun-
do coronam imperij accepisse. Nicolaus autem vir omni vita probatus. tercio pō-
tificatus sui anno. mēse. vi. die. vi. z. xx. moritur. Vacat tū sedes dies. xij.

Alexander secundus anshelmus antea vocatus. patria mediolanensis. episco-
pus lucensis. mortuo nicolao ob hūanitatē benignitatē z doctrinā ab-
sens etiam pontifex creatur. Isqz luca accersitus in pontificali habitu romā ve-
nit. Atuero cisalpini episcopi arbitrati ob dignitatem prouincie par esse vt e suo
numero aliquis eligeret. Ghiberto parmensi viro potentissimo admodū anniten-
te ab heinrico impatore obtinere. reclamāte agnete vt alter pontifex eligeretur
Reuersi igit in longobardiā pseudo epī cōciliabulo suoz coacto catolū optimaz
feminā. Superueniente deinde catolo in pratis neronianis sub radicibus aurei
mōl grane plū mittit. Repulsus ab vrbe. quē cinctus rōni pfecti fili⁹ postea
egre i arcē adriani pduxit. Cognito errore heinric⁹ ipator alexādro restituit⁹. Ne-
mēs ad vrbe pōntificat⁹ sui āno. xi. mēse. vi. morit⁹. i basilicā lateranēsi sepelit⁹.

Linea summor pontificū
Victor secundus

Stephanus nonus

Benedictus decimus

Nicolaus secundus

Alexander secundus

H vel vo-
peratr
postm
sio ma
fluctib
riense
de pul
cedine
in ecci
radus
z flore
p apul
admod
largus
tas. ne
p ceteri
st. cie op
pit. Re
ritatē p
agnere
lo saxo
cruenta
tificem
Qui⁹ ed
ficem ha
co autē
absoluti
runt. pri
nam p
luc hein
equimite
lum. in c
mitis in
sus iter a
tionibus
chiepm
petri gre
venit. pa
nagesimo
scens ma
cū meror
tifice sum
matus m
Rud

ricus nisi
summo ca
n tribus ca
le retroce
rit inuenti

Henricus quartus henrici tercij p̄dicti fili⁹. anno dñi. M. lviij. patre defuncto licet adolescens ab electoribus cesar appellat⁹. impauit ānis. 48. vel ut alij hñt q̄nquaginta. Adortuo nanq; p̄e s̄ custodia m̄ris sue agnetis imperatricis fuit. q̄ aliquāto tpe prudenter imp̄iū rexit. cū pace gubernans. Is postmodū p̄ilio suoz deceptus. sp̄etis m̄ris cōsilijs ab eo alienatus. q̄ discessio maxime discordie seminariū fuit. Impatrix autē religiosa mulier cum nollet fluctibus turbationū inuolui. vitā religiosam elegit. ⁊ ad monasteriū fructuariense se p̄tulit. Inde deuotōnis cā. et ab Ottonis coloniēsis archiep̄i tyrānide pulsa. cōtulit se romā. ibi vitā celibē duxisse oñdatur. In locor̄ sanctorū dulcedine capta sancti opibus ⁊ elemosinis vacans. sancto fine q̄euit. Cui⁹ corp⁹ in ecclia. b. petri iuxta altare beate petronelle sepultū ē. Nec multo post tpe Lōradus eius filius secūdo genitus quē p̄ adhuc uiuens ytalie p̄fecerat. morit⁹ ⁊ florentie honorifice sepelitur. Henricus autē rex victoriosus rome coronatus p̄ apuliā ducto exercitu in p̄riam cū honore reuersus. fuit longo tpe princeps admodū gloriosus ⁊ fortunatus. ore facundus. ingenio acutus. elemosinis largus. in re militari fortunatissim⁹. quāuis in fine imp̄ij ob recōpensationē atrocitatū ⁊ p̄secutionū. multas. ne dū a principibus verē a p̄prio filio p̄tulit calamitates. adolescentie vsus libertate saxoniam incolere p̄ ceteris regionib⁹ cepit. Elez cū cepisset nobiles opprimere ⁊ venatui ac ludo magis q̄ administrāde iusticie opam dare. Sens saxonū animis acerrima. cū despicere ac plura in cū romano pontifici nūciare cepit. Relicta igit saxoniam. alias regiones imperij gubernare proposuit. Inde cū summorū pontificū auctoritatē potētiaq; diminuire statuisset. Et alexandriū secūdū scilicet suscitasset Cadolū parmensē ep̄m agnere ei⁹ vrozē reclamāte pontificē creans. inde cedes exorte. Bū hec in ytaliam fierent. Henricus rex bel lo saxonū implicatus. Et si illos insigni p̄elio superauit. tamē s̄bire nequit. Nec tñ euictoria cessit in cruenta. q̄ cesa suoz militū q̄nq; milia amisit. Ea vō ex victoria tantū intumuit. ut nepharia queq; in pontificem sit ausus. primūq; illi obedientiā subtrahere volens. Sigifredo id archiep̄o maguntino inuixit. Qui⁹ edicto apud wormaciā cōciliabulū puocātū ē. ⁊ ep̄i abbatēq; regnorū henrici. ne gregoriū in pōtificem haberēt sunt admoniti. quā impulsus cā gregorius hos ep̄os cōmissis priuauit ecclesijs. Henrico autē gubernationē titulum ⁊ dignitatē regni interdixit oib⁹ principibus ⁊ pplis auctoritate aplica absolutis. Inde p̄lati principes ⁊ ppli pars regni theotunicoz maximā animis ab henrico alienari ceperunt. primūq; saxonēs exarserūt in bellum. Cognita itaq; gregoriū censura henricus p̄ litteras supplex ueniam precat⁹. Eius precibus p̄motus pontifex canissimū agri regiēsis oppidū ad mathildū cōcessit. Illuc henricus cū oib⁹ copijs p̄pere p̄perās. deposito imp̄iali ornamēto. denegatūq; primo die ingressum equimiter tollerās. loco p̄ noctē nō mouit. ⁊ glacie ferūt cōculcatq; diu niue p̄ asprū hyemis sydus solū. in quo rex stetit vel iacuit. obriuisse. Cui⁹ demū pontifex mathildis comitisse adelai sabaudiensis comitis interuentu introductū. regē in sinū m̄ris ecclie recepit. pace iureiurāto firmata. impator papiam uertit iter arripuit. vbi paulopost pacis federa abrupens. rebus nouis studere cepit. Et quorūdā ep̄oz sediōnibus p̄citatus. gregoriū pontificem denuo deponere studuit. Et habito cōuentu gibertū rauennatē archiep̄m pontificē creat. eūq; clementē appellat. ⁊ secū romā hostili animo adduxit. vbi p̄phanata basilica petri gregoriū in adriani mole obsederūt. q̄ ad guiscardū apulie ducē misit. ⁊ cum magno impetu romā uenit. pauefactus henric⁹ in germaniā cū clemente abiit. augustā urbē obsedit. anno deinde millesimo nonagesimonono aquisgrā. filiū iuniorē henricū q̄ntū regem fecit. q̄ anno deinde sexto in p̄em ira exandescens maximis p̄elijs ac probrijs affecit. apud leodiū urbē euz p̄lio superauit. qua iniuriā ⁊ dāno cōfractus cū merore vitā egit lugubrē. ac demū euz dedecore aiām exalauit. an hunc impatorē. nullum ipatorē a pōtifice summo excoīcatū ferūt. In leodio igit p̄mo sepult⁹ inde ad spyrēsem urbē delatus q̄nq; annis inhumatus mansit. demū honorifice sepulture traditus.

Linea imperatorum
Henricus quartus

Rudolphus rex

Rudolphus saxonie dux. cum henricus rebus nouis studere destitit. pacē federa abrupens. eo alemanos principes in dignitate rei motos p̄puli. apud forcheym i regē eleuaf. a q̄bus deductus maguntia in medio q̄dragesime a Sigefrido metropolitano i regē inungit. posth abito henrico primo p̄cepit henricus a pontifice ut rudolphū execrationibus ab occupatione regni depelleret. Id vō cū impetrare nequiuisset sumptis armis magna clade ⁊ incerta victoria utrūq; dimicatū ē. Missi tñ q̄dem ab utroq; legati ad pontificē rogatū ut in partes suas declinaret. Quibus nil aliud ip̄e respondit. q̄ ut ab armis discederent. sed p̄usq; ea perfererent iussa. illi itē primo grauiore p̄lio concurrerunt. Et postea auditis nūcijs parere dicto pontificis sponderūt. Subsecuti vō erant missi ad res alemanie inspiciedas pontificis oratores Albinēsis ep̄us cardinalis. aquileiensis p̄iarcha. ⁊ paduanus episcopus. quibus rñdit henricus nisi rudolphus pontificis auctoritate excoīcaret se nullatenus assensur. Henricus igit coactis summo canatu copijs ad rudolphū regem in saxoniam agentem inuadendū duxit. Cui rudolphus adueniēti trinis castris obuius est delatus. Congressi iā quarto p̄elio rudolphus casu a suis vulnerat⁹ longiuscule retrocessit henricus fuga. plapsus loco tam abdito latitauit. septimo tandem die preter oīm spem fuerit inuentus. inter vulneratos rudolphus expirans in Aldersburga sepelitur.

Ordo grandimontensis Inicū habuit anno .1078. p. Stephanū.

S. Stephanus

ni ulli frēs audierūt. finita igitur missa venientes ad locum sibi reuelatum satis mureto vicinū ecclesiam z

Petrus Damianus

Isaac medicus

medici filius. Et ipse tepestate istac. in medicina plura scripsit. de dictis vniuersalibus z particularibus de febribus de vrina. z stomacho. In pbia qz de elementis z diffinitionibus tractatus composuit.

Seno epus treuerēsis a comite treueror theoderico capi. z tercio de rupe picipitato. tandem gladio p-

cussus interiit.

Arnulphus qz scūs cenobio scī medardi signis z virtutib⁹ pollebat sua scititate elegit ppositū inclusio-

nis. Inde abbas eiusdē monasterij tandē inssu pontificis summi epatum lugdun. rexit.

remū in ieiunijis vigilijs z orōnibus p̄tinuis seruies deo. cibis ei panis z aq̄ z interdū farine siliginee sorbiciūcula atq; postq; disponēte deo discipulorum ei⁹ numerus creuit. Insimul nō q̄si vn⁹ ex illis factus est. s̄ minor oībus illis. Tandē i infirmitate p̄stitutus in q̄ decessit fratribus ait. Deū vobis relinquo. cui⁹ sunt vniuersa. Si amādo paup̄tatem ei⁹ adheseritis. ipse p̄uidētia q̄ gubernabat oīia vobis largiet⁹ q̄ nouerit expedire. Inde migravit ad dñm anno etatis sue lxxx. In ordine diaconatus cōstitutus. Pio p̄e orbat⁹ frēs petrus lemonicensis in p̄orem elegerūt. sub eius regimine. p̄fecerūt frēs. monachi sancti augustini lo-

domos fecerunt. Et accipietes scām corpus in grandi mōte trāstulerūt. Paucisq; sciētibus subitus p̄sbiteri- cius aī altare recondiderūt. vbi post paliticus posie⁹ inscius sanitatē accepit. z cecus visum. z alia miracu- la fecit q̄ prior ne inuultus fieret ei edicto prohibuit.

Petrus damianus doctor z eccie ro. cardinalis eps. in diuinis scripturis eruditissim⁹. Hīs tē- poribus eas ob res multo in p̄cio bitus ē. in ytaliam vi- ta z scia insignis. q̄ z nōnulla laude digna edidit opu- scula. Sermones q̄s elegātes. scripsit z regulā heremi- ticā. z de ordie vite heremitice. Itē libz i iudeos. nar- rat z plura exempla q̄ suis t̄pibus cōtigerūt. Erat em̄ vir religione z humilitate ac sapia nōiatissim⁹. Qui cū cardinalis eps esset. vt soli deo humilitate seruiret epa- tui cessit. vt deo liberius vacaret. Et cū a gregorio pō- tifice eā ob rem rep̄henderet libz pulcherrimū ad eū- scripsit. reddēs rōem q̄re epātū dimiserit. Bñctus ait lorica ferrea vestitus erat ad carnes. duobusq; ferreis circulis cinctus in corpe z duos p̄ armos brachiorū.

Iannes medicus cognomēto serapion p̄ idē tē- pus claruit. Et de simplicib⁹ medicinis multa cō- scripsit ac libz breuiarū de morbis arcendis. Et qm̄ a ceteris medicis rosas collegit. Serapio cognomia- tus ē. Sorapio em̄ rosēū sonat vt testis ē p̄ lin⁹ lib. 12. ca. 13.

Isaac Benimirā medicus celeberrim⁹ salomōis

medici filius. Et ipse tepestate istac. in medicina plura scripsit. de dictis vniuersalibus z particularibus de fe-

bribus de vrina. z stomacho. In pbia qz de elementis z diffinitionibus tractatus composuit.

Seno epus treuerēsis a comite treueror theoderico capi. z tercio de rupe picipitato. tandem gladio p-

cussus interiit.

Arnulphus qz scūs cenobio scī medardi signis z virtutib⁹ pollebat sua scititate elegit ppositū inclusio-

nis. Inde abbas eiusdē monasterij tandē inssu pontificis summi epatum lugdun. rexit.

Ordo grādimōtēsis s̄ p̄e ste- phano. Anno dñi. 1171. orū habuit. hic fili⁹ stephani nobil- bilissimi viri de auernie partibus. a p̄e suo in puericia ductus ē beneue- tum. vbi a sancto dñilone archiepo- xij. annis educatus regulā bñ viue- di didicit. deniq; discedens pagra- tis multis heremis. z de canonicorū monachorū z heremitarū vita q̄ inui- tanda sunt memorie p̄mendans. in aq̄tania p̄pe lemonicas ad montem nemorosum. q̄ muretum dñi xpo du- ce puenit. vbi fontes repit et rupes terrā desertā. z iuiā q̄ tota siluestris nouo hospiti suo potū frigidissimū z domū ventis expolitā offerēs. af- flictionē corpi z requiē mētis mal- nifestis indicijis promittebat. Tunc gaudēs stephan⁹. ibi deo se vincturū omī tpe spopōdit. Trigēsimū etas- sue annus agens habitare cepit he-

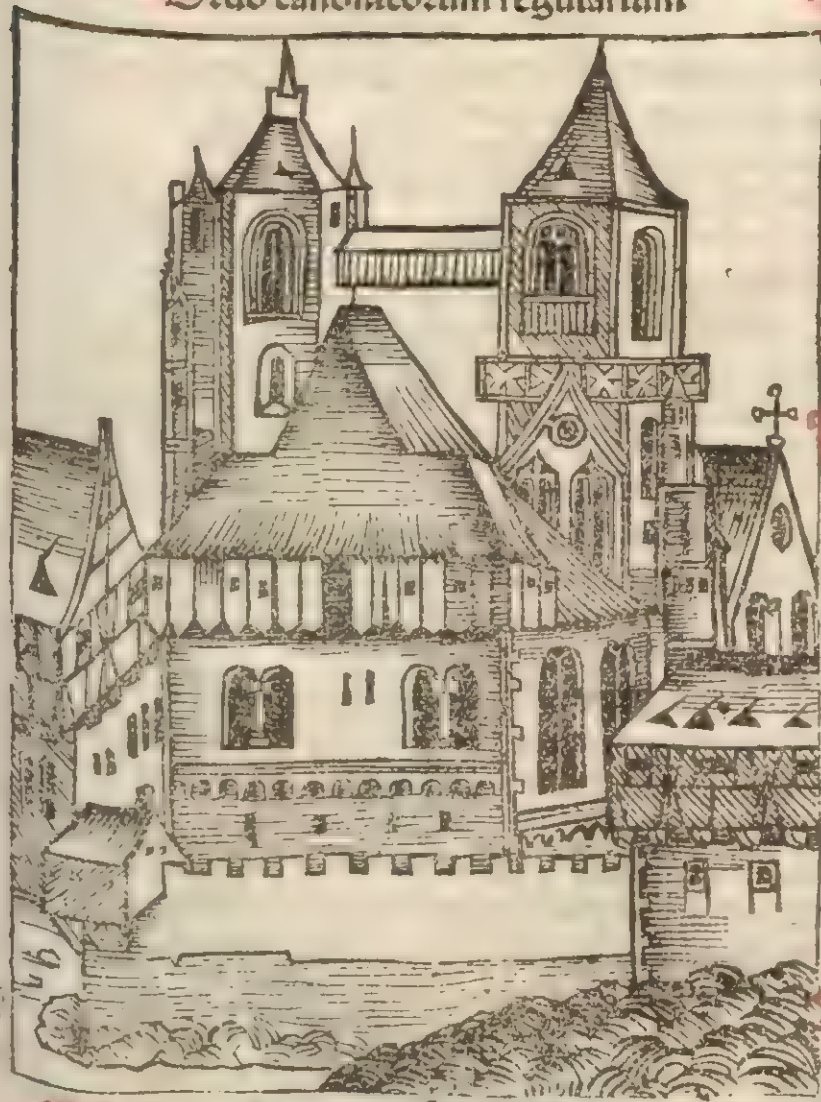
Jo. Serapion

Seno z Arnulphus

Ordo canonicorum regularium

Ordo canonicorum regularium. tpe gregozij pape se-
ptimi et heinrici imperatoris anno dñi millesimo
octuagesimo refflozere cepit in ecclia bñi qñtini beluacē-
si. Qui primū ab aplis. postea a bño Augustino epō et
doctore eximio regulariter institutus sub mēro ynone
venerabili eiusdē ecclie pposito. postea carnotensi epō.
De isto ordine illi insignes viri et doctores claruerūt.
hugo de sancto victore. Et richardus de sancto victore
Et hugo de sancto follicto. Ad istū qñ ordinē pñerere
des ordo pñerensitū de quo in sequentibus.

Vo clarissim⁹ canoniz
doctoz et carnotēsis epi-
scopus apud gallos maxio i-
picio habet. q et inter cetera
sue vñutis et ingenij opa. q
edidit. post ysidorū hispalen-
sem epm decreta collegit. Et
ab breuiavit aplica. atq; ea i
vñū collegit volumē. q post
modū et qdā hugo cathala-
nensis eps. Et post eū Gra-
cianus in meliōrē formā re-
degit alia qñ mēozatu digna
composuit.

7 yuo episcopus

Derachung

Rasis medicus

sen. tercij canonis. L. 3. c. 7. meamethū eū appellat. q cū in almāforia vrbe enutritus
fuerit ibidē linguā arabicā optime didicit. Et in eadez lingua ex oibus añ se
mediane auctoribz infrascripta collegit volumina. Et primo de medicinarz cor-
rectione li. j. antidotariū lib. j. De cura morboz iūcturaz. Libz continētē oēm
mediane sciam. Continens rasis appellatū. Libzq; almanforis ad reges ei⁹ no-
minis. Deq; morbis pueroz libz. ac diuisionū libz vñū. In astrologia quoq;
aphorismoz atq; in alchimia libros duos et alia multa.

Matildis comitissa nobilissima et optia atq; illustris
femina. p hoc tps cū ro. ecclia bene sentiens. vñute et re-
bus optime gestis clara et inclita vbiq; pñicat. Nec em̄ no-
bilissimū bonificiū et magnificū virū. et beatricem heinrici
filiā hñt parētes. Que cū vnica esset filia. post ipos parē-
tes in dñio luce. parme regij ferrarie. mātueq; ac ei⁹ ethu-
rie pris quā nūc pñmonū vocam⁹ successit. Quāobzē i to-
ta ytalīa clarissima fuit. Et pñterea qñdam pñcipē noīe gotifredū in ytalīa potēssū
mū duxit maritū. Cū certe illustris femina nō mō richardi et guilielmi apulie et cala-
brie ducū. s et heinrici potētiā pñ ro. pontifices exerceatē magnanimitē repressit. et
q de ecclesiastico iure occupauerāt restituere coegit. Vex aut heinricus filius heinrici
cesaris in ytalīa a pñe missus dñ apud parmā vrbe matildis et ei⁹ virū. pñligasset. et gothefridū interfe-
cisset. tpa mulier azonē estensem (q priozis viri in qñto gradu pñanguine⁹ erat ignorās) accepit maritū. Cū
quo p aliquot mēses cohabitās. tandē recognita gregozij cōsultuit pontificē. qd sup hoc agere cōsuleret.
Cui pontifex impauit. vt pñm⁹ ab ei⁹ consortio abstineret. Ac sic diuorcio facto deinceps ozonibus et vigi-
lijs deo et ro. ecclie militare studuit. Tandē vo āno salut nre. iij. etatis aut sue sexagesimo nono in bonde-
no agri mantuanū opibus bonis plena migravit ad dñm. Testamentū suū hoc mō cōfecit. In primis nā-
q omēs suos et ancillas liberos esse voluit. Beinde vasa queq; aurea et argentea. vestes quoq; omēs pñe
ciōssimas ecclesijs pñdonauit. Mantuanū insup monasteriū ab ipā. p maiori pñe sua impensa cōstructum.
ac canussū fricionariūq; mōasteria. atq; alias basilicas plurimas pñijs et alijs donarijs innūcrabilib⁹ am-
pliauit. Ipsis gestis in extremis cōstituta omia xpi sacra ab anshelmo epō deuotissime et reuerenter suscipi-
ens. postq; etiā omē eius pñmonū beato petro cōdonauit. sanctā alam deo reddidit. Eiusq; corp⁹ (nullo
bonoris genere qd impendi magno pñcipi possit non adhibito) ab vñuersis clericis et populis ad san-
ctum benedictū agri mantuanū defertur. et mausoleo quod nūc cernit sepelitur.

Gregorius antipapa hoc anno ab heinrico cesare prim⁹ epoz male sententiū synodo habita. pñra gre-
gorium papam in germania pontifex creatur. et clemens appellatur. Qui cum heinrico et eius filio
conūctis copijs in ytaliam veniens romam profectus. leoninā vrbe mox cepit. et in vrbe cōditionē recepit.
eadem post multa gesta morte subitania correptus scelex penas dedit.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6273.

Anno xpi. 1074.

Gregorius septimus papa. natione heiruscus. p̄e soanensis. p̄e bonicio yldebrandus monachus antea vocatus. post Alexandrū pontifex factus. Vir dū eius pontificis exequie solēniter ex more erāt celebrate quū clerus et populus cū funeris pompā congregati yldebrandū archidiaconū acclamarūt. a beato petro in pontificē esse electū. Ad eosq; clamores excitati cardinales cōclauē ingressi eūdem canonice delegerūt. quē gregoriū septimū placuit appellari. Is annus erat heinrici quarti cesaris regni duodeuigesimus. p̄ qd̄ tps bello ille cū saxonibus grauissimo implicitus erat. Vir certe deo et hominibus gratissimus. prudens. iustus. clemēs. pauperū pupilloz ac uiduaz patron⁹. Et ecclie ro. et hereticorū improbitatē et malorū principū potentiam res ecclesiasticas p̄ vim occupare conantiū vnicus. ac acerrimus defensor. adeptus pontificatū statim heinricū impatorem admonet. ne deinceps largitione corruptus. ep̄atus et bñficia alicui p̄ symoniacā cupiditatē cōmittat. Gregori⁹ itaq; oratores ad regē misit denūciaturos se si in pontificatu cōfirmaret. nullatenus errores illius toleraturū proinde aut aliū pontificē fieri curaret. aut se ad satisfactionē cōdignā pararet. Rex tñ facti mō ac veritate cognitis electioni eius assensum p̄buit. Nihilōq; min⁹ p̄stitit in sentētia heinricus. quāobzē oratores bremense ep̄o q̄ regis puitacie adiutor impulsorq; fuerat excoicato. romā sunt reuersi. paulopost hermānū bambergensem et aliū constanciensem ep̄os romē agētes. et de symonia conuictos pontifex dignitate p̄uauit. retinuo subinde q̄dragesimali adueniente gregori⁹ pontifex p̄ciliū laterani cū celebraret interfuerūt gubercus rauēnas archiep̄s et maxima longobardie ep̄orū pars. Qui⁹ inde admonitioni heinricus suadēte giberto obtpare noluit. immo gibertus vir seditiosus p̄tra gregoriū cinciū ro. ciuē prefectiq; vrbis filiū virū vtiq; temerariū p̄ciat. qui structis insidijs pontificē in talis dñi nocte celebrantē cepit. et in turrim reclusit. romani seq̄nti die eū liberāt et cinciū psequūtur edes eius subuertūt. q̄ ad heinricū confugit. quos oēs papa anathemate notauit cinciū et adiutores. heinricū q; dignitate regia p̄uauit. Elerū paulopost synodo habita in ea multa constituit. heinricus itē habitu puentu ep̄orū male sententiū. Gibertū denuo pontificē creat. clementēq; appellat romā venētes gregoriū in adriani mole obfederūt. Is a roberto apulie dūce liberat⁹ secūq; cassinū ac salernū pducit. vbi nō ita multo post pontificatus anno. xij. mēse vno. diebus tribus sancte et p̄e moritur.

Victor tercius papa desider⁹ antea vocat⁹. montis cassini abbas pontifex creatus. statim Gregorij partes suscepit. contra gibertum antipapā tutandā quā ob cām heinricū impatore sibi cōstituit inimicū vt aliq̄ ferūt ei⁹ fraude (vt martin⁹ scribit) veneno in calicē iecto. dū sacrificat necat. Vex vt Vincenti⁹ sentit diffinteria perijt q̄quā id a suspitōe veneni nequaq; alienū. veneno em̄ petiti corruptis et labefactis intestinis interdū in diffinteriā vturnē. anno igitur vno. mense quarto. p̄ntificat⁹ sui. non sine suspitōne dati veneni moritur.

Anno mūdi. 6283.

Anno xpi. 1084.

Urban⁹ ei⁹ nois secūd⁹. otto vel odo antea vocat⁹. monachus eboniacensis primo. deinde cardinālis hostiēsis. postremo q̄nto mēse post mortē victoris p̄ntifex creat. vir qdē doctrina et scititate vite q̄ uis grādi magistratu dignus. Qui⁹ etiā plurime ad mathildim extant epistole succo plene. Is vo parū ro manis reb⁹ nouis studētib⁹ fidens. melphim se cōtulit synodū hiturus q̄ tūc eo p̄ficisci liceret. pontifex itaq; cū in ytalīa nullibi dētis locū cerneret in gallias p̄fecturus. placentie synodū hūit in q̄ licentiā q̄rūdā eccliaſticorū iurifrice compescuit. Inde vo in gallias abiens rem memoratu dignā aggressus est. Concilio em̄ apud clarūmontē habito principes gallie ad recupandā hierosolimā a sarracenis occupatā animauit. Eūq; inuenim⁹ gibertū antipapā postea vouisse. vt urbanus secūdus pontifex roman⁹ cū multa ad rei eccliaſtice reformationē ornatuq; claromontensi in p̄cilio statuisset. eo anno q̄ xpiane salutis nonagesim⁹ quartus supra millesimū fuit facinus est aggressus maximū excellentissimūq; oim q̄ fuerint pontificis romani cuiuspiā dicti auspicijs et auctoritate hacten⁹ intentata. Liberande em̄ a turcis sarracenisq; hierosolime et continenti terre sancte in hunc maxime modū intendere cepit. Patribus et ea que concilio inerat ex omni orbe xpiano multitudine ad cōcionē vocata. Vir ip̄e eleganter doctus ornatissimā habuit orationē. vt trīcenta milia hominū nomen in militiam christi dederint. signūq; crucis susceperint. quo facto romam statim redijt vt compositis in ytalīa rebus. ytalos quoq; animaret. Sed maximis seditionibus a Joanne pagano viro scelestissimo exagitari cepit. in domo petri leonis potentissimi ciuis. biennio se continuit. vtrū mortuo iohanne liberior factus ad cōponendū ecclie statū animū adijcit. Tandē vir sc̄tus post multas p̄secutōnes et labores duodecimo p̄ntificatus sui anno. mense quarto. die. xix. apud sanctū nicolaū. Carceris tulliani in edibus petri leonis morit⁹. q̄nto kal. augusti. eius corp⁹ p̄ transibernā regionem ad vitandā inimicorū insidias q̄ etiā mortuū ledere conabāt ad. s. petrū delatū ibi honorificētissime sepultum.

Linea summorū pontificū
Gregorius septimus

Victor tercius

Urbanus secūdus

solemnē
gustorū
culo rel
iacuit.
ueniret
vt exitū
clamab
ra dam
bus san
visi mū
Bruno

D
reban
em̄ sing
nament
nicorū
perūt.
sue dig
ris duc
rio succ
bzuuo
gne sus
truxerū
admodū
tuit. q̄
bilis et
calesci
dem an
tium se

¶ Ordo Cartusienſium.

solennes exequie parate sunt. ubi sepulture tradi deberet. ad quē honorandū ingens numerus doctorū ma-
gistroz et alioz cōueniebat. Corpus vō mortuū in feretro positū dū exequie celebrarent surrexit. Et in lo-
culo residens voce magna cūctis audientib⁹ clamauit. Iusto dei iudicio accusatus sum. quo dicto. vt pri⁹
iacuit. de qua voce omnes territi obstupuerūt decreuerūt ne sepulture ea nocte traderet. s. die seqnti iterū cō-
ueniret. fama p. urbem diuulgata. multo plures ad spectaculū cōuenērūt q. eadē forma p̄fata vba dixit. Et
vt exitū huius rei scire possent. Tercia die tota ferme ciuitas confluebat. Tercio doctor. mortuus surgens
clamabat. Iusto dei iudicio damnat⁹ sum. qd. audientes pene exanimis reddidit. ideo ecclesiastica sepul-
ra damnat⁹ fuit. Aderat ad hoc spectaculū bruno q. discipulis ait. Videtis quō tam celeberrimus ac ab oī
bus sanctus reputatus misere perijt. Nūqd. et nos perire volum⁹. et nō potius saluari. nō est locus salutis
vbi mūdum relinquamus. Sic cōpuncti solitudinem quesierunt.

¶ Bruno p̄m⁹ cartusienſis

¶ Bruno vir sanct⁹ et clarissim⁹ p̄bus atq. theologus natione theutonicus ex
orbe colonia. l̄ris a primicia etate erudit⁹. remēsis ecclie canonicus scholarū
q. apud p̄m⁹ m̄gī h̄isdē t̄pib⁹ cū i gallijs legēdo scribēdo et disputādo clarissim⁹
haberet. Relicto seculo et pompis ei⁹. cū septē viris doctissimis in heremā car-
tusie secessit. Ibiq. monasterio structo p̄positū monastice cōuersionis satis ar-
duū ibidē instituit. Quē rigore obſuantiaz post ānos q̄dringentos vsq. in pre-
sentē annū seqntes summe obſuarūt. habēt em. plura ieiunia. omibus sextis fe-
rijs in pane et aqua. ab esu carniū sp. abstinēt. etiā in grauissima egritudine. q. ad
vestitū sp. cilicio ad carnē induit. q. ad solitudinē. nūq. exēit excepti p̄ore et p̄cu-
ratore. ac in cellis soli manēt cū arto silentio. vigilias magnas h̄nt ob officij pro-
lixitate. Cui⁹ sc̄ti p̄positi hugo granopolitan⁹ ep̄s q. ab eodē brunone habitū
monasticū p̄cepit auctor fuit. Ferūt et aliqui inter ceteros brunonis discipulos vr-
banum papam vnū fuisse.

¶ Hugo ep̄s granopolit⁹

¶ Hugo granopolitanus ep̄s. Cui⁹ m̄r de eo pregnās p. somniū elegantem
puer⁹ p̄cepisse ait. quē sistendū dei aspectib⁹ sc̄ti in q̄b⁹ erat et. b. petrus defe-
rebant i celū. ideo natus et puer factus addiscendis l̄ris applicat⁹ fuit. Sperabat
em. singularis meriti et gratie futurus apud deū. diuina q̄s gr̄a plurima virtutū or-
namenta i eū cōgessit. herem⁹ cartusie calienſis. Abbatia excubiaz. herem⁹ cano-
nicorū regulariū et apud sanctū m̄bennū. et apud gregoriū dom⁹. ip̄o annuente cel-
perūt. Ip̄aq. sp̄ualiter et corp̄aliter fouēte p̄fecerūt. Ibi i solitudine cartusie deus
sue dignationi p̄struētē hitaculū vidit p. somniū. Stellatq. septē sibi p̄stātes itine-
ris ducātū. Et sc̄titat⁹ ei⁹ odore tracti ad ip̄m venerūt septē viri q. oēs vno deside-
rio succēsi locū heremitice vite cōgruū q̄rebāt. Horū p̄mus vt p̄missum fuit m̄gī
bruno vir religione et sc̄ia famosissim⁹ aliq. q̄tuor l̄rari et duo laici. q̄s hugo beni-
gne suscepit ac voti cōpotes fecit. Qui⁹ p̄silio cartusie solitudinē intrarūt atq. ex-
truxerūt. Ibi at sc̄tis vir m̄ltis v̄tutib⁹ ornat⁹ q. cūcti m̄bi hitantib⁹ insigne sc̄titat⁹ exēplū p̄buit ecclie dei
admodū v̄t. ep̄alē sarcinā exuere ac q̄eti aie vacare desiderās. nec ab honozio nec innocentio obtinere po-
tuit. Quis senio grauatus. Credebat em. sola auctoritate et exemplo plus subiecte plebi. p̄desse posse de-
biles et egrotos. q. quibus ali⁹ san⁹ et robust⁹. Inde cepit indies magis deficere aderāt viri de cartusia et de
calesiensi et excubiaz domibus ad seruendū nec vlla persona secularis ad obsequiū admittebatur. Tan-
dem anno domini. M. cxiij. etatis sue octuagesimo consecrationis sue. liij. mortem obiit. qui per Innocē-
tium secundū sanctoz cathalogus est ascriptus.

Expedicio Christianorum pro Liberanda Ierosolima facta est tpe Urbani Secundi

Sexta etas mudi

Expedicio xpianorū p liberanda hierosolima facta tpe urbani secūdi. Anno. 1094.
Temporibus urbani concilio apud clarūmontē habito. sua eleganti oratione pontifex principes gal-
lie ad recuperandam hierosolimā a sarracenīs iam diu occupatam animauit. Vox em̄ oīm dictū mi-
rabile. vnico vt apparuit ore prolata intonuit. Deus vult. deus vult. ad quā vocem pontifex subiūxit. Vi-
ri fortes. ea que dominus in os vestrū posuit verba. vobis in bello pro tessera erūt. Et ituri in expeditio-
nem pseueraturi q; in bello sancte cruce ex rubenti panno sagis insuta pectus insignibūt. Dum vō ponti-
fex cum pūbus de imperatore deligendo consultant. mltā hoīm mltā in contionis loco cruce signati sunt.
paucosq; intra menses trecenta mortaliū milia in id deuota. bellum se itineri accinxerant. Interea cruce si-
gnati principes diuersis vijs iter ad constantinopolim sunt ingressi. primusq; oīm petrus quidam here-
mita abstinentie fama celebris ducem se multis exhibens p alemāniam hungariāq; perrexit. Cui gothefri-
dus eustachius et baldunus fratres cognomine bolionij comites em̄ bononie gallice. et quidā potentissi-
mi erant se illis itineris socios addiderūt. Maiorē vō prestantiū ducū et nobiliū manus. hinc podiensis
ep̄s belli dux. et Raymūndus sancti egidij comes. Unde hugo magnus philippi frācorū regis frater. Et ro-
bert⁹ flādrīe. et stephan⁹ carnoti comites. trāsmisissis alpiibus p ytalīā iuerūt. primo romā puenere. alme vt
his locis deuote visitatis. Et urbani pontificis bñdictione habita. Tripartito. pfecte copie. vna brundu-
siū. barulensem portū alia petit. Et tertia ydrūtum. boemūndus aut̄ relicta melphi cū. xij. milib⁹ electorū ho-
minū ytalice iunētur in eadē expeditionē. pficiat. Peruenerat iam cōstantinopolim petrus heremita et
in suburbij castrametatus. Et nec eos ex gallijs alemānosq; ductos adeo continere sciuit. quin in constā-
tinopolitanos fecerūt hostilia sacris spoliatis. p̄motus itaq; suorū malis alexius impator petrū compulit.
negato cōmeatu ante tempus bosphorū trāscere. q̄ nycomediā primo. mox niceā pueniētes ciuitates ip̄am
natura et presidio sarracenorū munitā oppugnare adorti sunt. Turci vō nō mō tunc. s. priusq; a clarāmōte
discessum esset. quid christiani mollirentur intellexerant. qui nicea defensoribus obsidioniq; perferēde ne-
cessarijs cōmunita. Verum cum ob sidentibus cōmeatus deficerent. dilaberēturq; passim milites xpiani.
Cui⁹ rei causa a sarracenis insidijs oppressi. relinq̄re obsidionē coacti. Tantā in fuga detrimentū accepere
vt Raynaldus dux alemānorū abnegata fide xpī cū aliquibus milib⁹ deditōem fecerit. Et petrus constā-
tinopolim redierit. Que res alexio grata. aperto marte repellere conatur. Tum boemundus alexium par-
tim minis. tum pollicitationibus ad pacem ineundam compulit. vt iter tutū per loca imperij facere liceret
et cōmeatū pberet. Iterūq; ad niceā ventū ē. difficile erat urbē oppugnare. Cū supplementa militis p lac-

Nicea vrbs

cum su-
pauci
dedite
bo am-
racen-
pugn-
sunt n-
xpiani
Qua u-
prestan-
ciam m-
nissis
cōgū-
suscit-
ta hñt.
q̄ circū-
spect-
spectan-
ma faci-
agros l-
ri cultio-
ea ciuit-
patriar-
apostol-
ret. Lan-
ta et cen-
ad eam
concilio
schia m-
rissimo.
te. Qui-
rio pree-
securit-
dum bo-
ne prin-
gnandi

Lan-
ceres ac-
plures e-
perpulo-
timue p-
uersus o-

S

cum submitti urbi adiacentem continuo poterat. Verū superuenientibus e constantinopolim lembis non paucis. in lacu missis. rex oim inopia oppidani pressi. diēs post duos et quingenta ab initio obsidionis deditōne fecere. Inde munita nicea. iter p loca deserta facere necesse erat. bisaria copias diuisere. Cū autē bo amūdus herbidū solum ad riuū quendā inuenisset. equos et iumenta reficere constituit. Subito eus saraceni adorti sunt. quē oppressissent in hugo et gothifred⁹ cum quadraginta milib⁹ eqtū pfectū opē tulissent. Pugnatum ē vtrūq; acriter. Eo autē prello quo medi turci syrii caldei. saraceni arabes interfuere ad quadra. Sinca milia hoim cecidisse sequenti die cognitum ē. Soliman⁹ aut eor dux effusa fuga inde abiens. Inde xpiani segetibus iam maturefcentibus adiuti sine vllō incōmodo ycomū primā lycāonie ciuitatē puenere. Qua in potestate deditibus ciuib⁹ red. acta. pari felicitate heracleam tarsumq; cepere. Tum baldum⁹ prestans animi et ingenij vir primus oim in asia dominatū adeptus ē. Tarso donatus. flexit inde in cili- ciam maior exercitus q minor armenia vocat. Capta deinde cesarea capadocie i antiochiā mouere: tras- missis altissimis motibus. Aliquot inde. pgressi milia passuū xpiani ad flumē puenere urbi antiochie ppe- cōnguū farfar noie. qd vado trāsi sine periculo nequit. castris firmatis duces urbē ptemplati. captiuos seiscitati sunt. q esset ciuitatis forma. Ruderunt regē illius esse cassianū. Ea vrbs sicut hebreorū monumen- ta hnt. Reblata prius inde ab antiochio oriētis dñatore eius nominis primo. dicta ē antiochia. duplici- tē circūdatur muro. pars cuius iterior latericio. exterior qdrato lapide structa ē. Ea q; superbas p se ferens specie. turres qdringentas sexaginta habet. colles qtuor vrbe includunt. In quorū celsior ad orientē solē spectant. cacumine arx ē. natura loci munita. vt omes sit machinamētorū conatus. oia oppugnantia inge- nia facile frustratur. regionē incole appellant celsyriam. situsq; vrbs fluminibus fontibusq; irriguus. agros habet fertiles. et glebe maximā vbertatē. vicinūq; lacus optimis habūdat piscib⁹. Recedit a ma- ri cilitio vrbs. xij. milia passus. vbi farfar fluius portū efficit. nauū etiam ceterarū capacem. Accepit autē ea ciuitas maxima ab ecclesie primitiue exordio ornāmēta. Qd petrus apostolorū princeps primā in eam patriarchalē instituit. tenuitq; sedem. Theophilusq; ad quē euāgelista lucas eadē oriētus ciuitate act⁹ apostolorū inferbit. Septimus a petro antistes in illa cōstitutus vt pphani regis antiochi nomē abole- ret. Eam de suo nomine theophiliā appellauit. adeo sub xpi nomine floruit vt epōs tres supra quingenti- ta et centū patriarche suffraganeos. Et sexaginta supra trecentas eccias vrbs habuerit. Cum itaq; xpiani ad eam urbem natura loci densissimo blimūq; muro munitissimā diu sedendum esse intelligerent. multa in concilio agitata sunt a ducibus prouisa. anno igi salutaris nostre millesimo nonagesimo septimo vrbs anti- ochia magnis operibus obsideri cepta ē. Et aboamūdo normāno roberti apulie ducis filio viro vtiq; cla- rissimo. post durissimā obsidionē capis pyrro antiocheno ciue admodū potente vrbs ingressum prebe- te. Qui boamūdi vtutem admiratus. dediturū se illis urbem spopondit. Si reliqui xpiani eidem cū impe- rio preesse boemūdū paterentur ingressi urbem xpiani omib⁹ fere pepercere i pldio saracenorū tātūmō- sceutum ē. Cassianus aut rex ad loca montana confugiens ab armenis trucidatur. Sola arx superat. quā dum boemūdus acerrime oppugnat semur sagitta traicit. Vex superueniente corbane persarū regis mili- tie principe. cum Sensadolo cassiani filio antiochiā recuperaturis. Boemūdus iam ex vulnere integer pu- gnandi copiam facit. Penuria rex oim vrgente decertare instituit.

Lancea domini

Quam res xpianorū in antiochia. pfecto afflicte erant. vt appareret omia despe- rationis. plena in ppe diem futura. nisi deus noster xpianorū salutem tutelam q; sibi esse cordi miraculo ostendisset. Namq; lancea q; ihu xpi latus in cruce apuit per spiritalem viro religioso factam reuelationē. in sancti andree ecclesia est reper- ta. Quo diuine profectionis signo in magnam spem erecti animis. duces eus ho- stibus confligere statuerunt. Perlata itaq; lancea illa tanq; verillo optimo. Qua christi latus transfixus a longino fuit. hostes primo acriter resistentes supat boe- mūdus. ac cedit. Quorum de numero ad centum milia periisse constat. Et quinde- cum milia camelos ceperūt. inde xpiani tantā predam abduxerūt vt ab extrema in- opia ad summā oim rex vbertatem ob lancee ipsius miracu- lum peruenerunt.

Hildebertus cenomānorū gallie episcopus. vir i- genio et scientia diuinus. hac tempestate elegiaco carmine plurimū valuit. Is multas tribulationes ac car- ceres ac vincula apud romā pro christo et eius ecclesia sustinuit. Vbi et epistolas plures elegantes edidit. ac versus quosdam eleganciores de suo exilio. libruq; perpulerum. de tedio huius vite querimoniamq; sui ipsius partim metricē. par- timue prosaice composuit. atq; orationem deniq; ad trinitatem pulcerrimā ac ad- versus quosdam de eucharistia. multa alia edidit.

Sanctus quoq; Maurillius episcopus Rothomagensis sanctitate preda- rus. eo tempore vixit.

Oido cisterciensium anno dñi millesimo nonagesimo octavo. in burgundia a roberto religioso ac venerabili molinensi abbate in heremo cistercij pmo ortu habuit. Que ordine urbanus papa sub dñi benedicti abbatis regula. multis tñ additis constitutionibus confirmavit. Et plurimis privilegijs dotatus. augmentum in toto orbe sensit. Cum in epatu lingonensi monasterium religionis pspicuum ac fama celeberrimum nomine molinensi fundasset. Et varijs deinde possessionibus atq; viris illustribus auctum fuisset. Cū diuturna ac copiosa societas virtutibus deficere cepit. celestium amatores. Nec vberissima spernentes ac paupertatem eligentes. vii et viginti in dachū cū pte roberto egressi. post abrupta cōuallia. ac itineris difficultates varias. Tandem ad cistercium in cabilonensi dyocesi locū vaste solitudinis. horrendi aspectus tenuerunt. Gratū igit a deo pordinatū locū acceptant. Ibiq; nouū locū religionis et ordinis instituit. a q loco cisterciensium ordinem nūcupare voluit. Freti deinde consilio oddonis ducis burgundie. Et hugonis archiepi lugdonensis sedis aplice legati. ac walteri cabilonensis epi. heremū in abbatia ex trueri ceperunt. Qui breui in oibus mirummodū creuit. ac viros innumerabiles doctrina et sanctimonia illustris protulit. In latere sinistro eius ecclesie viginti quatuor sanctorū abbatū sepulcra cernuntur. in dextra magni alani cum suo epigramate.

Robertus vir sanctus abbas molinensis ex campania ortus primo monasterium beati stephani in parochia trecentensi ingressus. Inde relicto monasterio cum alberico. odone iohanne. stephano. letaldo et petro monachis heremū petijt. cistercium auxilio ac auctoritate fratris hugonis archiepi lugdonensis ac omnis burgundie ducis ut districtius maioris instituta obseruaret. In cabilonensi dyocesi monasterium fundauit. Inde ad molinū reuocatus. Albericus vir deuotione clarus in eius locus successit. Cuius industria in sancta

Robertus abbas

religione ac laudabili cōuersatione profecit. Et a pascale summo pōntifice privilegijs exēptoribusq; totatū fuit. Stephanus abbas cistercij religionis paupertatis ac discipline regularis amator. anno. ab. c. vii. r. p. b. henrici qñti cartam caritatis auctoritate sigilli apostolici cōfirmatā pfecit. Is ob paucitatē ingreditū aīo afflictus pētes obfuantia admodū rigidam. in nocte p somnū vidit ingēte mltitudinē hoīm claustrū adijisse. Illico seqñti die bernardus cum fratribus et comitibus ingressus ordinē cisterciensium plurimū auxit ac decorauit ut infra patebit.

Hierosolimoz recuperatio. et regni eius apud xpīa nos principium.

Duces christiane expeditionis ad kalendarū octobrū diem antiochie cōuenerunt. Boemūdus primus cesariā cappadochie obsidebat proficisci hierosolimā cū exercitu instituere. in liciam simul cōuenientes. Torosam oppugnare adorti. tribus mensibus frustra psumptis. soluta obsidione tripolim mouere. Et pacem supplicii illius regulo cederūt. Postera die nonas maij quarta. breuiore licet asperiore p montes via hueri solūmā petere inceperunt. Primusq; castris bethelon oppidū arduo in monte situm est peruentum. Secūdis ad urbem zebaram in cuius sinibus ab aqua laboratum est. Tercijs ad flumē beraim: Inde per calles arduū superātes montē. Postero die quintis castris baruthum urbē maritimā puenere. Et sū inde ad sagittā post ad furrū debinc ad acū singulis castris ē descēsum: petētesq; p diē q secuta ē itineri initi. nonam oppidū cayphas noīe tandē decima die ad cesariā applicuerūt maritimā urbē inclitā palestine: quā beatus asserit hierosolimū birgos olim. id est stratonis urbem appellatam. herodē q maritimos insano extructis opere. de augusta cesaris octauij noīe cesariā appellasse. Adorati apud eaz dies duos. tercio ramolas arcus. eaz inuenerūt metu a turej sarracenisq; desertā. Exinde mox de tertia vigilia castris sex progressi passu.

um milia. sole vix dū orto primū vrbis hierosolime mentia prosperere. Videres vō tūc varios summo in gaudio motus. pars clamores in celū attollere: iubilis pars et canticis optimū maximū ihesum venerari. pars lacrimis vbertim in genas fluentibus. in faciēq. pstrata sanctam vrbē. sanctū venerandūq. sepulcrū dñi salutabat. Ea aut vrbis (vt pmissum ē in supioribus) in palestina sirie regione arduo in monte sita: mōtibus pariter arduis circūdatur. nec flumina intus. aut. primo in agro. nec fontes habet pter vnicūq. syloe amnē tenui et qñq. p estatē nulla fluentē aqua. Qui montē syon radens. vallem iosaphat mediam secat. quā ob aquarū necessitatē. cisternas aquā pñentes pluuiā intus et extra ager multas et ppe infinitas habet. pñet aut eius ager ad varias gentes xpiani noīs inimicas. Mā arabes moabitide et amonite ab oriē tali plaga. Sedumet egiptij et philistei a meridionali plaga. Et maritime ciuitates ptolomaida q et Acon Tyrus et Tripolis. ab occidentali. tyberiasq. cesarea philippi regio decapoleos et damascus a septētriona li in hierosolimitanos fines spectāt. Itaq. q. primum ad hierosolime mentia portasq. ventū ē. nihil anti- quius duces duxere q. vrbē in circuitu lustrata. metandis q. oportune castris. loca ducibus exercitūq. diuidere. Christiani igit. compato omīfariam cōmeatu. qñor locis oppugnare vrbē magnis virib. adoz. ti. eā hierosolimitanis acriter defendentibus. ydibus iulij vi cepere. precipua tñ in recupanda tanta vrbe laus gothifredi fuit. q. partē muri ei ac fratribus ad oppugnandū assignatū primus conscendit balduino/ q. potestatiē fecit. vt in vrbē descendens xpianis portas recluderet. quibus certe irrūpentibus tanta cedes facta ē. cū in vrbe vel maxime in templo vt morietū cruoz tales hoīm supgrederet. Epissent eadē quoq. die templū. nisi nox supuenisset. Post die cū ad superiora templi expugnand. a reditu esset ciuibus. mi/ serabili voce planctūq. supplicantibus. Et per eos pñidiorū primoribus ē cōcessa vita. In hūc modum hierosolima a xpianis capta ē. ydibus iulij nono et nonagesimo supra millesimū salutis anno. Postq. he/ ractij impatoris tpibus ea ciuitas a sarracenis fuerat possessa. Pontij templo duces vrbis. et illius purga/ tione a cadaueribus sarracenis inūcta. exuerūt arma. Et ad sanctū dñi sepulcrū cernui vel poti. repentēs perrexere. idem fecit omīs xpianoz multitudo. Petiti postea latebris. pñētes xpiani numero paucissimi hierosolimis habitare cōsueti. Quibus ostendentibus vbi dominus ihesus in horto captus. vbi vberat. vbi passus vbi deinde obseruatus. et demū ascendit in celos didicit omnis populus.

Gotfredus primus rex hierosolime

licitatem pertineat diuturnū ē. Anno em vno post captā tot laboribus hierosolimā gothifredus febr. cor/ reptus moritur.

Baldunus frater cum gothifredus febre correptus obiit. magno oīm xpia/ norum qui terram incolebant sanctam consensu. non sicut frater dominus sed rex hierosolime est creatus fuit. is annus xpiane salutis supra millesimū cē/ tesimus primus. quo in anno secundus vrbani pontifex romanus tanq. re ab se inchoata dominici sepulcri liberationis feliciter absoluta carnis humane car/ ceribus et ipse liberatus est. Baldunus annis. xvij. regnavit cum sarraceni ma/ gnos exercitus recuperande hierosolime eam conduxerunt. In quos paz pñul/ te intrulit conflictus. tandem vocauit genuēses et venetos et acon vrbem terram marisq. oppugnās obtinuit. ac sarracenos fudit atq. fugauit. indeq. egiptios se/ cundo prelio superauit et caliphā eorum regem interemit.

Stella insolita hoc anno prima qdragesime hebdomada. feria sexta circa ves/ perū in austrū et occidentē lucere visa ē. Et per dies. xxv. eadem hora semper splenduit. Cui ingens trabes visa est ex oriente occurrere. Post hoc in cena dñi. vi se sunt due lune parum ante diem. vna in oriente et altera in occidente. Non multo post Cometes longos et flāmeos crines per mane ducens apparuit. De qua qui/ dā monachus malinaberie elmerus nomine. Venisti inquit Venisti multis ma/ tribus lugendum. dudum est quod te vidi. Sed nunc multo terribiliorem te intrud/ eoz patrie huius excidiū minantem.

Baldunus rex secundus hierosolime

in pa/ letaldo ac oro adauit. in scā bas

is primi cepto q. s. Lor t pacem a buero Secun/ r calles e ad sa/ nonam beatus etructus as accu/ i passu.

Gotfredus primus rex hierosolime

Baldunus rex secundus hierosolime

Bexta etas mundi

Anno mundi. 6293.

Anno xpi. 1094.

Pascalus ei⁹ nois secundus papa natione ytalus e flaminea prouincia. patre crescentio. mife alfacia. Raynerius an pontificatu vocatus urbano pontifici substituit. que gregorius septimus ob virtute et doctrina scilicet dementis presbyter creauit. In q^o q^o loco clerus ipse post urbani morte. eundem pascalem vita puata p^otentu q^oppe q^o antea monachus fuerat etia nolente et latitante pontifice creat. q^o dicerat humeros suos neq^oq^o tanto oneri suffecturos. sed expetente pplo. eligente clero collaudante cardinalium senatu pontificum munus suscepit. maxime vo cu ter acclamatu esset sanctus petrus raynerium virum optimu pontifice elegit. Cui postea pascalus nomen indidit. tiara capiti eius imposita comitante pplo et clero equo albo ad lateranum pducitur. Inde post unctione coronam de more accepit. ecclesie postea labenti quidam seditionibus consulturus. copias suas in gibertum antipapa mittit qui no multo post subita morte correptus. a malis tñ eccia dei no statim quieuit. Richardus campan⁹ comes albertum quidam sufficit attellanum ciuem q^o statim a bene sentientibus abdicare se magistratu coact⁹ relegat. Cauerles aut agri p^onefimi incole theodoricu quidam pontifice creauere. Q^oz ij q^os p^onia ducti q^onto et centesimo die e pontificatu directu anachorite habitum induere cogunt. Pacata tandem eccia romana pascalus vir magni ingenij animi urbe castellana et beneuentus ab hostibus occupata recepit. Id^os et alij plurimis facinoribus strenue gestis in cisalpinam pficiat⁹ vbi guardastallu agri cremonensis oppidu conuentu multorum principu et ep^oz habito de homagijs de feudo magna habita e ro. Rome pretere ecclesias. xv. consecrauit. Dedicataq^o p^onefte agapiti basilica roma effusa obuia urbana multitudine honoris ca tandem redijt. q^o q^odem ex frequentia inualitudinem incidens se paulo post moriturum cognouit. Quare acceptis eccle sacris cohortatusq^o clez ad pacem et concordiam. pontificatus sui anno. xvij. mense. vij. die. vij. moritur q^onto decimo kal. february sepeliturq^o in basilica constantiana.

Elasius secundus iohannes antea vocat⁹ p^oria caietan⁹ p^one crescentio nobili genere natus ingenueq^o a teneris annis educatus et doct⁹ in mote cassino religionis fundameta perdidit sub odrisio abbate viro sanctissimo hanc ob rem ab urbano secundo roma accitus. Vir et ipse sanctissimus et omni laude dignus. si vitam p^onetissimam. si mores. si doctrina inspicias. Ma et constanter et sancte in tantis pcellis humanarum p^oturbationu vixerat. ideo vno oim p^osensu pontifex creatur. veru cinctus fregepanis ira ob hac electione p^octus q^o vnu ex suis cardinalib⁹ collegio p^oposuerat que pontifice eligeret. in monasteriu palladij cu armatis satellitibus irrupens refractis foribus obuium quemq^o p^ocuit. pontifice oborto collo in terram detectu calcibus p^oterit in vinculaq^o conijcit. cardinales fugam parantes ex multis et equis deijcit nulluq^o genus p^otumelic p^otermittit. Mo tulit tanta iniuria populus ro. cofesti liberat⁹ in lateranum duct⁹ vbi de more coronat⁹. Persequente dein de illu heinrico impatore in gallias pfugit vbi ab abbate cluniacensi magnifice et splendide suscipit⁹ intereundu eccias in tillano et in tornaco dedicat. tandem ad cluniacense monasteriu pueniens. Ibi du multa i eccle reformatoem tutelam cu regibus et principibus mollires. pleuresi corrept⁹ pontificat⁹ sui anno primo die quinto moritur. Sepelitur autem eius corpus intra limina cluniacensis cenobij.

Anno mundi. 6315.

Anno xpi. 1114.

Calixtus secundus guido antea vocatus natione burgundus. vienensis archiepiscopus origine a rebus francie anglie atq^o etia alemanie. p^oapia ducens et vt alij habent comit⁹ burgundie frater a cardinalibus qui cluniaci tum aderant pontifex creatur. veru non prius pontificum habitum sibi desumpsit q^o intellexit se ab hijs quoq^o cardinalibus confirmari qui rome et in ytaliam remaserant. Renuens cognita romam veniens populo obuiam prodeunte urbem ingreditur congratulantibus omnibus. Reb⁹ aut ex sententia rome compositis beneuentu pficiat⁹ quo principes couenere qui iurcurando p^omiserunt se in potestate pape semp affuturos. Inde roma rediens legatos ad heinricum impatorem mittit. Qui pace sine vlla p^otentione composita ad urbem redeutes tabellam pacis ad lateranensem basilicam suspendere publica igit leticia exorta est. Pontifexq^o interea beneuentu delatus infausta in expeditione sua multos sibi carissimos febribus correptos amisit. Et ipse mala pariter vsus valitudine lectica in urbe eger mestusq^o relatus est. at Calixtus pontifex valitudine vix dum reintegrata concilium lateranum nongentorum patrum congregauit. in quo cu pacem inter multas dissidentes coposuit. tu maxime ecclesiasticum status reformauit. Et q^o plurimi faciendu e dñicum michaelem venetorum ducem vt laborantibus apud hierosolimam xpianorum reb⁹ subueniret missis cum vexillo ecclesie nuncijs exorauit. Tandem de deo deq^o hominibus bene meritis pontificatus sui anno quinto. mense decimo. die sexto in dño moritur.

Linea summorum pontificum
Pascalus secundus

Delasius secundus

Calixtus secundus

her
72
De
ramen
stea die
scalar
pfessio
vt p^om
fraude
cos inf
consum
admitt
Glori c
cepit. A
archiep
uit. Po
extrem
taphu
p^omissi
n^o obij
versus
yd⁹ iur
Ab. c. x
A
sepulc
7 Ans

Henricus Quintus

Berta etas mundi

Linea imperator
Henricus quintus

Henricus eius nomis quintus p̄dicti Henrici q̄rti filius anno ab incarnatione dñi. m. c. vij. ab electorib⁹ delect⁹ impare cepit ⁊ impavit annis. xx. Jsvi uente adhuc pater rex romanorū declaratus genitorē bello fuerat p̄secutus. quod maiori ex parte circa Leodiū coloniāq; est gestū. Mouerat Aquisgrano cū exercitu filius in genitorē Leodiū agentē ducturus. ⁊ p̄misit cohortes apud Mosam pontē occuparūt cū paterni milites in illos delati p̄lio decertarūt priusq; q̄ henricus filius accessisset sui pōte deturbati clade haud quāq; sunt confecti. Recessit itaq; Henricus filius in coloniēses fidē genitori seruātes auxilio archiep̄i fauēq; sibi fretus Coloniā paruo obfesso tpe recepit. Inde ep̄m Rothardū i Herbipoli ponēs securitate ab urbanis accepta dimissis saxonib⁹ cū bauarijs ad obsidiū Nurnberg diuertit quā urbē expugnauit. soluto exercitu ratisponā accessit. quē pater illico subsequēs Rubertū ep̄m in Herbipoli restituit ⁊ auxilio Ratisponē suū filiū urbe fugauit. postea reuersus Leodiū cōstituerat illi⁹ obsidionē priusq; potiret nullaten⁹ relinquēdā. cōtinuaueratq; mēses quatuor. cū pater ad annū regni vnde q̄nquagesimū eo in angore animi ē defunct⁹. ⁊ henricus ip̄e fili⁹ ei⁹ nomie q̄ntus regna quib⁹ tūc p̄ciebat retinuit iustiore titulo gubernandā. Reliquūq; qd in patris fuerat potestate a populis ē p̄missum inde annos quōq; pri- mos accepti in paterni morte regni Germanie illo cōfirmādo totos adhibuit. nec pontifici romano p̄ascale secūdo ea rōe aliter molestus fuit q̄ q̄ ⁊ ip̄e ep̄s aliosq; ecclesiasticos ausus ē in iussu p̄ntificis inuestire. Quōq; p̄ntifice eā auctorita- tē petita cōstantissime uidisset denegare dolis rē est aggressus ⁊ ad sextus regni annū veniēs cū exercitu in Eturiā oratores p̄misit. q̄ ostensis mādatis regē spo- spōderūt si ad coronationē admitteret iuratur se oēm inuestiturā oīno omitturū v̄t oēs regnoꝝ suorū eccie iura. p̄pria. ⁊ b̄tis Petrus suū habeat patrimoniu sic a Carolo Luduico Henrico sc̄to ⁊ alijs impatorib⁹ factū fuerat. ea sponsione so- lenni firmata misit p̄ntifex futuri legatos q̄bus rex ex cōcepta rome formula iu- ramento p̄misit. Venit itaq; Henricus. ad terciū ydus february ad mōtem gaudiū q̄ ⁊ mal⁹ dicit. cui po- stea die signiferi cū vexillis ⁊ multitudo populi cū olivē romusculis occurrerūt. cū est ventū ad supremos scalarū attrij grad⁹. p̄strauit se rex ad p̄ntificē pedes ⁊ eleuātū ille ad or̄ osculū admittit priusq; introducere p̄fessionē ex more impatoriā fecit ⁊ tūc a p̄ntifice impator appellatus ē. postea petijt impatorē p̄ntifex vt p̄missa seruaturus inuestituris abrenūtiaret. ille surgens secessit ac p̄ascale cū vniuersis eccie p̄latis p- fraude interceptit eorū bona in p̄dā cōuertit. Postera die populus roman⁹ armis correptus p̄tra theotoni- cos insurrexit tādē urbe elegerūt. Impator aut in circuitu urbis rome in vindictā oīa suburbana incendio consumpsit. Romanis tñ v̄t se admitteret muneribus donisq; tentauit. vna tñ romanorū vox fuit vt nūq; admitteret q̄ p̄ntifex ⁊ clerici liberi essent. Cōpositis igit̄ rebus impator a p̄ntifice cōfirmat⁹ ⁊ coronat⁹ Gloti compos fact⁹ in Germaniā cū pace redijt atq; Mathildē filiā regis anglie in Adagūcia sponsam ac cepit. Deinde decimo imperij suū anno in Italiā rursus venit cū rite coronari non obtinuerit a Mauricio archiep̄o coronā accepit. Tandē in man⁹ Calisti pape iura eccie resignauit absolutionis b̄nficiū impetra- uit. Postremo dū inferiores p̄tes rheni circuire parat in Traiecto frisie urbe morbo correptus diē clausit extremū. Inde p̄ coloniā ad spirā duct⁹ iuxta auiū cultu regio sepelir. Ad cui⁹ tumulū tale inscriptū ē ept̄ taphiū. Filius hic: pater hic: auus hic: proauus iacet istic. In eadē q̄ basilica Spire de his impatoribus p̄missis hec scripta i sepuchris marmoreis p̄tinet. Conrad⁹ sc̄s ip̄ator romanorū āno m. c. xxxix. nonas iu- nij obiit. Huius henrici fili⁹ tercius dicit⁹ niger romanorū impator anno m. lvi. obiit nonas octobris. versus septētrionē scriptū extat huius. filius Henricus q̄rtus dictus senior ro. impator m. c. vi. septimo yd⁹ iunij obiit. Filius eiusdem Henricus q̄ntus iunior romanorū impator. Anno dñice incarnationis m. c. xxv. x. kalend⁹ augusti obiit. hec addere libuit ob varia dicta historicorum.

Anselmus lucensis ep̄s

Anselmus lucensis ep̄s vir doctrina ac sanctitate p̄cipu⁹ p̄ hec tpa floruit. q̄ operā dederat vt cenol- biū tā amplū sancti Benedicti to mantuano agro Mathildis impensa edificaret. eodemq; in loco sepultus. ac Mantuā deinde translāt⁹ in cathedralē ecciam ne a vicinis furto subriperet cū miraculis con- tinuo clarior fieret. vbi nūc vsq; miraculis clarus quiescit. Anselmū q̄z aliū fuisse ea tēpestate scribūt. Jsvir doctissim⁹ ⁊ apd anglos tanti p̄cij habitus vt breui ex monacho abbas. de inde Cantuariēsis archi- ep̄s sit factus ⁊ p̄clarissima opa composuit de meditationibus. Cur de⁹ homo de libero arbitrio. de similitudinib⁹ monologion. de p̄destinatione. ⁊ plura alia p̄scripsit. nec dū. xv. sue etatis annū attingerat cū mēte reuolueret vitā quō in deū erigere posset. patriā egressus partim in Burgundia. ptim in francia ac nor- mānia ad sanctitatem pegit ⁊ p̄ceptorē Lanfrancū elegit qui in candoniēsis cenol- biij regimine assumptus ip̄e prioris officio functus est grinlacensem. Felicia quoq; hec tpa fuerunt que etiā Sigibertum monachū balbatensem virum spectate doctrine protulere qui in omni scientia literarū ingeniosus. temporū descriptoz post hec tpa obiit.

Iste henricus redact⁹ ad obedientia Prussis et Lo-
meranis. cum et Solonia q̄z iugo subyocare voluisset.
castra apud Jumiroladislauā locauit. cū vola-
dislaus Polō⁹ Rex cum exercitu suo (impari glō-
occurrit. illūq; cōuentissimō p̄lio fugat et
stermit. Loc⁹ vero pug-
ne. ob multitudinē ca-
daverū in hodiernum
vsq; p̄sē polie vocatur.

Folium CXCVII

Ordo Templariorum militum

De ordine et qualitate ad hunc usque decessit
de ordine Templariorum et de qualitate imperii christianitatis
et de illis fuit hunc p[er] hunc

Besta etas mundi

Ordo templariorum

incepere. et vti a principio relictis perituris diuitiis homines sacro op[er]i subintrabant. sic in p[ro]cessu quasi ad pa-
ratos thesauros ceperunt impatientes inopie euolare. inde castris vrbib[us] populis impare. sibi quiete. ser-
uis bella committere et militie magistratui oneris olim officiū in honore potissimum sublimare. quibus sic
declinū a virtute labentibus eorum exterminationem sub clemente quinto pontifice infra edocebimus.

Anno dñi millesimo. xx. ab incarnatione (vt scribit Eusebius) cepit ordo tēplaris militie. qui dicit[ur] s[an]c-
tus Iohānis hierosolimitani. hi degunt sub regula beati Augustini habētes habitū nigrū mō laycali s[ed]
cū cruce alba in pectore. qui deputati sunt ad pugnādū corporaliter s[ed] infideles. quorum locus principalis
Rhodis insula. qui sub dñi magno magistro rhodi. Similiter omnia eor[um] oratoria p[er] orbem dispa[sa] q[ui] mul-
ta sunt et opulēta. et q[ui] pauci eor[um] sunt clerici. priuilegio tñ p[er]sonali et reali clericor[um] gaudētes sunt. horatib[us]
suas ex oratione dñicali videlicet pater noster indies p[er]ficiūt. de quo inferius fiet mentio.

Apud Indos generale et p[ri]cipuū est cognomē suor[um] patriarcha
rū Iohānis p[re]biteri. q[ui]s in p[ri]mis Mathheus ap[osto]lus. deū eum
chus Cādicis regine in ethiopia p[re]stitueret. et Indiā beat[us] Thomas
ap[osto]lus ad fidē conuertit. Iohānes aut[em] p[re]biter non solū pontifex sed
et magnus imp[er]ator censet. Cui imp[er]io duo et septuaginta reges pa-
rere et tributa pendere quotannis dicunt. In quor[um] regnis. xvij. su-
pra cētū archiep[iscop]i p[re]sident. In ciuitate aut[em] p[ri]maxima noīe Bibrith se-
dem pontificatus et imp[er]ij habent. Anno aut[em] dñi. M. c. xx. Iohā-
nes patriarcha vn[us] de maximis Indor[um] romam veniens calixto pa-
pe cardinalibus ac ceteris p[re]latis in publica assistentia narravit quo-
lū in India communicat manu sua porrectū dignis et retractū ab
indignis apud ciuitatem Bulnam.

Burdinus antipapa natione hispanus quē Henricus q[ui]ntus
imp[er]ator secūdo gelasio pontifice viuo in ydolū crexerat futuri
se continuerat. cui benedict[us] nomē datū fuerat p[er] id t[em]p[us] apud vrbes
romam secūdo calisto pontifice romano rebus ecclesiasticis intēto con-
tra eū pontificis nomē vsurpare volēs. In ea vrbe eum cetani comi-
tes tirannuli defensauerant. Dumq[ue] calistus concilio intētus esset vi-
as illi claudiam et aurelianā adeo latrocinis sedauerant vt nemo illis romā tutus securusq[ue] posset accede-
re. q[ui]obrem calistus pontifex copiis vndiq[ue] contractis futuri obsedit. cuius oppidani infelice Burdinum
e vestigio dederūt. Isq[ue] camelo pueris in bestie caudas facie[bus] impositus romāq[ue] p[er]ductus non minus in vr-
be q[ui] in toto itinere ridiculo plebi fuit. abstinentis tamen calistus ab iniqui hominis sanguine illum in caue[re]
monasterium detrusit. Multa interim calistus in Rogerium Sicilie comitem se regem ytalie appellātem
animo non minus celso q[ui] irato dum molis obijt vt supra p[re]missum est.

Bernhardus clarenvallensis abbas natione burgūndus. hic ex castelliōe burgūndiorū castro nobili ortū habuit ex parētibz nobilibz. cuius pater Tesselinus miles strenuus ac deuotus opidi defontanis ppe diuisionē. mater Aleth ex castro montis barri. que pter Bernhardū terciogenitū qnq; filios ac filiā sanctimonialē in lucē pduxit. q̄s cibus cōibus ac grossioribus (vt liberius i monasterijs doferuere possent) enutruuit. Vidit autē somniū dū in utero gestaret bernhardū catellū candidū in dorso subrufum et latrantē p̄sagiū futuroz vt magnos latentes in detractores ecclie faceret. Cū. xxiij. attigisset annū cū. xxx. socijs (relicta domo paterna) in cisterciensi monasterio anno d. c. xij. religiōis habitū deuotissime suscepit qd a Stephano religiosissimo viro an p annos. xv. firmatū extitit. in q̄ tantū p̄fecit vt breui t̄pis spacio ob maximā sanctitatē et doctrinā clarenvallēsis abbas ab oībz creatus fuerit. cui quidē loco maxia cū gloria p sex et triginta annis p̄fuit. et i vita sua monasteria centū et. lx. sui ordinis extruxit. illustrās eccliam sanctitate vite et suauitate doctrine et miraculoz glia. p̄ter em laudabilē vitā et sanctitatē maximā igenij sui plurima edidit monimēta. de p̄sideratiōe ad eugenij papā. de cāticōz. de amore dei. libzū meditationū et plura alia: omelias q̄s varias. epl̄as ac sermones. Cū apud oriētales ediffa v̄bz xpianis ablata esset bernhardus tantā noi xpiano iustā ignominie notā idignissime tulit. Is p̄cipes p̄latos nobiles et populos galliarū pene singlos adies inēdā eē expeditionē vexilla cruci i barbaros p̄ferēda p̄cionabūd clamabat. et cōradū ro. regē ducē expeditionis mūnūduxit. Beniq; p̄ mltā miracula p̄petrata cōsumatis vite sue annis circiter. lxiij. obdormiuit in domino.

Sanctus Bernhardus abbas clarenvallensis

Petrus alfonfus

Petrus alfonfus circa annū dñi d. c. clarū it genere iudeus antea moyses vocat. q̄ relicto iudaismo baptismi sacramētū deuotissime suscepit. ac libzū pulcherrimū p modū dialogi elegātē cōposuit in q̄ contra iudeos et saracenos egregie disputat. Alij tñ scribūt illuz ad conuersionē venisse circa annū dñi d. c. vi. et ab Alphonso hispanie rege ex sacro fonte susceptū. et id factū i die natalis ap̄loz petri et pauli. vii ob venerationē et memoriā ei nomē impositū fuit petrus. et ob hoc alphonsi cognomētū habuit. ea gesta sunt in sede hostiēsis ciuitatis. qui postea christianā legē omnibus prestantiorē esse conclusit.

Sacro igne hac tēpestate in occidentē mlti accēdūt. mēbris istar carbonū nigrescētibz. q̄obre anno dñi d. c. xxviij. mlti d̄ p̄ago sueffionico sacro igne succēsi. ad eccliam b. marie i ciuitate sueffioz sitā conuenerūt. ibi diebus paucis mias dei et beate m̄arie prestolantes sa

Sanguis hoc anno idibz iunij in agro emiliiano et flāmico pluit et apud raueñā et parma. q̄ res plurimis ter cellum hoīs facie habentē. eodē quoq; anno pullus galline q̄drupes nat⁹ est. cū igne apparuerūt in celo q̄ p totū celū sperse plurima parte noctis vise et stelle plures de celo i terrā cecidisse vise sunt. supfusa aq̄ fum⁹ cū sono exibat

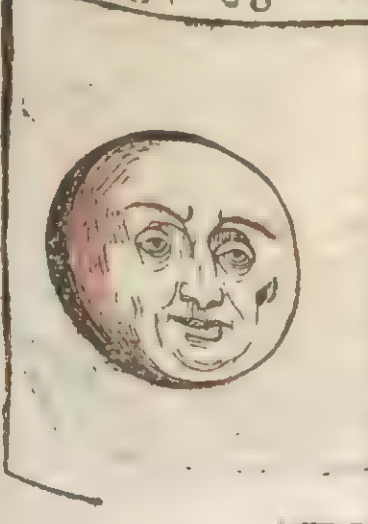
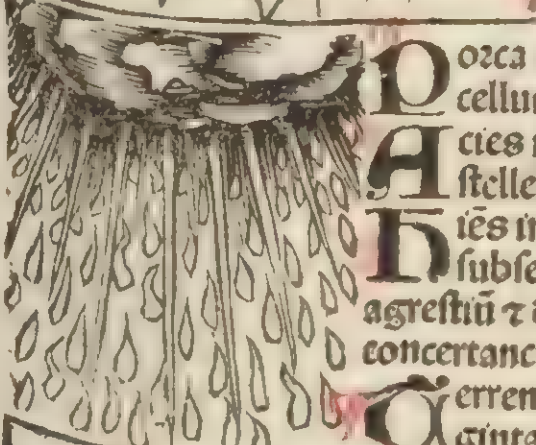
Porca quedā in ligincensi porrochia teste vincētio gallo enixa ē porcellum hoīs facie habentē. eodē quoq; anno pullus galline q̄drupes nat⁹ est. cū igne apparuerūt in celo q̄ p totū celū sperse plurima parte noctis vise et stelle plures de celo i terrā cecidisse vise sunt. supfusa aq̄ fum⁹ cū sono exibat

Agita diez spacio p̄durauit vt. ville amote sint.

Luna. xiiij. intēpesta nocti stell lucetibz eclipsim passa versa ē in colozē sanguineum.

Monstrū quoddā gemini corpis multū peperit ante habens faciem hominis retro canis.

Johannes de tempore tribus qui fuit armiger caroli magni et vixit annis. ccc. lxi. moritur.

Sexta etas mudi

Anno mudi. 6325.

Anno christi. 1124.

Honorius secundus q̄ et Lambertus flagnani imolensis agri genitus hosti-
ensis ep̄us eo tpe pontifex creaf q̄ Balduinus ab hostib⁹ p̄cio redempt⁹
antiochia iherosolimitano regno adiunxit. Honorio⁹ etsi obscuro loco natus erat
tñ lītura et moribus tanto magistratu dignus videbaf. verū nō adeo eius in-
gressus laudaf cū ambitioe quorūdā poti⁹ q̄ oim bonoz pōtificatū inierit. nā
populus ip̄e Saxonē sancti Stephani cardinalē pontificē p̄cupide nimū opta-
bant. id q̄ se cupere leo fregepanis ostendebat. At vero cū id velle Leonē cardi-
nales quidā cernerēt ne ex eius sententia pontificē legerēt omisso Saxonē The-
baldū sancte anastasiē p̄biterū cardinalē pontificē delegūt quē Celestinū appel-
larūt. tūc Leo nō amplius imorandū ratus Lambertū de q̄ ante p̄missum ponti-
ficē p̄ponit. cleroq̄ electionē approbante. q̄ inde oim cōsensu pontifex maxim⁹
cōsalutat. qui cardinales quosdam viros insignes creauit quoz opa postea ma-
gnis in rebus vsus est. At vero cū in pontificatu recte gubernato quinquēnio ac
mensibus duobus vixisset collachymantibus omnibus morib⁹ et in basilica late-
ranensi nullo non genere honoris adhibito sepelitur.

Innocentius secundus ad annū salutis tricesimū et vndecies cētēnū Honorio
successerat. patria roman⁹ ex Thiberina regiōe patre iohanne. qui pontifica-
tu suscepto statim in Rogeriū Rogerij comitis sicilie filiū mouet. Is sese ytalie
regē appellans egre tulit adeo vt iracūdia magis q̄ viribus ad eā rē aggredien-
dā necessarijs fretus tumultuario cōtractū impetū exercitus in illū duxerit tanta
p̄fectus celeritate vt apud sc̄i Germani opidū improuisu impetu sit repulsus.
oppidoq̄ capto. at Guilbelmus calabrie dux Rogerij filius cū exercitu veniēs
comisso p̄lio pontifex cū cardinalibus capti gloriā adeptus est. Rogerius tamē
modestia vsus pontifice cū suis liberato quicq̄t voluit ab eo p̄ter regni titulū im-
petrauit. reuersus romā Innocētiū Adulterinū pontificē nouū sibi suspectum
reperit. Petrū petri leonis filiū qui se Anacletū pontificē appellaret. Is spolia-
uerat absente Innocētiō p̄marias vrbis eccl̄ias aureis argēteisq̄ ornamētis
et cōflata inde ingenti pecunia multos in vrbe corrūperat. q̄sobrē sibi et suis ti-
mēs Innocētiū Conrado Sabinensi ep̄o cardinali vicario suo in vrbe relicto
roma migrans cū cardinalib⁹ et curia p̄ pisas et genuā ad Philippū regē in frā-
ciā est delatus. Inde celebrato apud claz montē cōcilio Petrū antipapā et secta-
tores euz damnasset Aurelianū se cōtulit. In belgis deinde habito cōcilio in yta-
liā cū Lothario impatore rediit. Celebrato apud placentiā cōcilio pisas se contu-
lit. et cū genuensi populo reb⁹ breui cōpositis. tandē romā accessit pontifice in la-
teranū et rege in auentium montē a populo p̄ductis quies p̄ata ē maxima ciuita-
ti. celebrataq̄ synodo laterani cōstitutōs q̄ extat. Ne q̄s in clericū man⁹ audeat
inijcere violentas inter alia fecit. afflixit vero huius pōtificis extremo tpe omēs
yitaliam fames valida. pontificat⁹ sui anno. xiiij. mense. viij. die. viij. moritur.

Celestinus secundus Guido antea vocat⁹ sc̄i Marci p̄biter cardinalis natio-
ne tuscus mortuo innocētiō ad annū salutis terciū et q̄dragesimū supra vn-
decies cētēnū pōtifex creaf oim cōsensu. Fuit aut ortus e castro felicitatis qd nō
nulli ciuitatē castelli esse affirmant Typhernū ab antiq̄s appellatū. hic bius in hoc tantūmō dici potest qd
nullis seditionib⁹ toto suo pōtificatu ob breuitatē t̄pis vexatus fuerit. propter hanc vt arbitroz causam. q̄a
vbiq̄ peste laboratū ē. ex q̄ et ip̄e pōtificatus sui mēse q̄nto morib⁹ sepeliturq̄ in lateranensi.

Otto ep̄us Baberber-
gensis

etor confessorum confortiū refertus est. *Baldunus Rex tertius iherosolime*

Baldunus ei⁹ nomis terci⁹ iherosolimoz rex prior⁹ Balduni cōsobrin⁹ fuit.
qui anno sc̄do regni sui gazim turcoz mioris Asiae ducē supatū p̄bendit. se-
quētī anno Damasci regē ex improuisu iherosolimā hostili aio petentē fudit. antio-
chiāq̄ ciuitatē iherosolimitano regno adiunxit. deū asclonitaz regē vnico p̄lio re-
pulit. et Baldunū damasci regulū. eadē defūct⁹ nullū filiū s̄ vnica tñ. filiā dimisit.

Linea sumoz pontificu
Honorius secundus

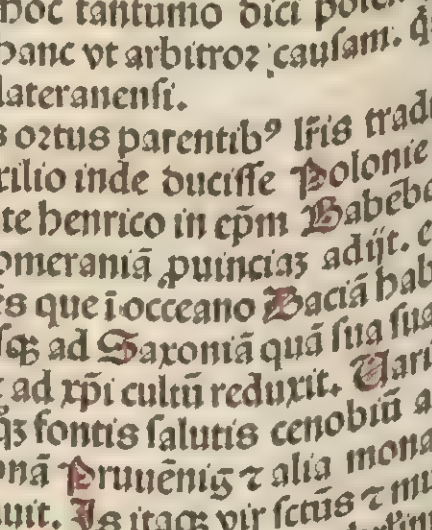
Innocentius secundus

Celestinus secundus

Baldunus rex tertius iherosolime

Baldunus rex tertius iherosolime

Lotharius q̄ r lintherius dux saxonie p̄re gebhardo. defuncto henrico quinto sine liberis. principibus magutie cū legato ecclie romane cōuenientibus in demortui henrici impatoris locū legitimis suffragiis cesar creatur. licet valde renitens r se tanto honore indignum dicens. voto oīm ad regnū tractus fuit. anno dñi. **AD. cxxvij.** Is anno primo in bobemos sibi rebelles bella gessit. nō sine strage suoz militū. Progenie deinde henrici castigas iteo fridericū r frēm ei⁹ conradū nepotes ex sorore henrici impatoris rebelles habuit. Un̄ in eius odiū conradus a quibusdā rex declaratus fuit. habita deinde pace. eo viuēte quieuit. Imperio itaq; suscepto illico Innocentiū papam a petro antipapa roma pulsum in gallia apud leodiū adiit. sacro adact⁹ ē expeditionis breui parande. eū qua tur⁹ romā vere. primo ducere. Et magno cōfessim exercitu compato in ytalīa cū pontifice venit. Romāq; ingressi pontificem i lateranū pduxit. r mira felicitate statim oīa ad salutē redegit. Cui⁹ beneficio ductus innocentiū ipm imperij corona solenni pompa coronauit. Qui mox i germaniā ad cōprimendos bobemorz motus rediit. qbus supera tis. Cū pontifex pisas cōuocātū ex vniuerso orbe aggressus ē cōciliū celebra re. in quo cōstitutiones quasdā edidit. Illico rome r in rogerij principatu stu diosi p pontificis innocētij absentia caput attollere inceperūt. Cliribus maxi me iniuri quas rogerius offerebat. Quare accersit⁹ a pontifice lotharius im perator romā cū exercitu aduolauit. r reductā classem paulo ante pīam para tissimam eduxerūt. Pontifex autē r impator terra pfecti. rogerius sibi timēs dū in siciliā confugisset oīa amisit q̄ in terra ytalie occupauerat. Cui custodi ente terre pontifex rainonē lotharij impatoris comitem attributo ducatus apulie titulo cum aliquot ger manoz cohortibus p̄fecit. Tantis rebus nō magis feliciter q̄ faciliter coniectis. redierūt in urbem princi pes. Et lotharius in germaniā reduxit exercitū. Hic itaq; impator multe prudentie ac clementie princeps fuit. Quē in toto suo imperio nil gessit qd merito ab aliquo rephendi potuerit. Qui tandē de deo. deq; ho minibus bene meritis in pīam suāiter faciens. verone morbo correptus sine filijs vitam finiuit. Fulco q̄ntus rex hieroso

Fulco andegauensiu comes balduni p̄cedentis gener. in quartū hieroso lime regem suffectus erat. Regnauit autē annis. **xj.** Hic xpianissimus vir fuit. r in armis acerrimus p̄pugnator. In hūc igitur fulconē regem q̄ duobus filiis militaris rei scientissimis vteret legatis rariores barbari impetus fecerūt. Primosq; oīm turcos sinū circūcolentes persicū. innumeravroz milia statuif se in xpianos hierosolimaz vsq; ducere. Rex factus ē certior qn̄ antiochenū illi agrū populabūdī ceperant infestare. Buxit tñ in illos r cōgr essus audacissime irruentib⁹ tria milia interfecit. totidēq; ex eis captos tanq; in triūphū hieroso limā ligatos traxit. Ad quā turcoz cladē exatus rex alaph gente turcus. non magis suis turcis q̄ arabibus. Caldeis. Babilonijsq; auxiliariis copiosissi mo fretus exercitu edissam inuasit mesopotamie ciuitatem. qua baldun⁹ Borredi frēm qui postea fuit secundus hierosolime rex potitus fuit. Captaq; a barbaris vrbs summa r alias inaudita crudelitate direpta ē. Nam preter occisionem in omni etate commissam. archiepiscopus r clerus oīs quod fidem xpī abnegare noluerūt gladio appetiti sunt. Et qd oīa supare visum est mala. specio sissimas ex nostris mulieres. r nobilitate pstantiores. quas barbari super altare sancti Joannis baptiste qd sciret nris religiosissimū esse violauerūt. Edissam esse urbem illā nobilem medoz. Ad quam sacre tra dūt littere tobiam filiū suū misisse gabello. quāq; bñis thadeus aplus ad fidē xpī p̄dicationis diuini ver bi ac miraculoz virtute puerit. Et in qua (bñi thome apli ossibus decorata) ab agarus rex fuerit. qn̄ ad do minū ihm date eple sue fidei. pmeruit scripta manu dei rīsa p̄cipe. Que postq; qtuor r. xl. annis a xpiano pplo fuerit resecta. pter humane p̄ditionis mores talia a barbaris sit p̄pessa. q̄ nulla rōne sint nisi a perdi tissimis tolleranda. Fulco autē rex quid ea sibi postularet accepta calamitas minus q̄ oportuit considerans dum leporem ex acconensi agro exagitat. equo iu caput verso occubuit. baldunusq; filius eo nomie rex ter cius. regni titulū gubernationemq; accepit.

Hugo abbas cluniacensis augusti mēsis indige na fuit patre dalmatio. defuncto odilone licet re nitens de volūtate oīm factus abbas. bonus scia. me lior cōscia. optimus tempantia. forma angelicus. mo nibus compositus. sermone suauis. Tandē senio gra uatus pontio successorī cōmisit. vt humilitatis r inno centie thesauros custodiret. r in domino quieuit.

Helinandus item laudunē. episcopus in oīm san ctitate preclarus floruit. Et maurilius episcop⁹ rothomagensis miraculis insignis claruit.

Patauia. alias Passaw.

Berta etas mundi

Patauia preclara. diuesq; olim ciuitas. inter danubiū. Enūq; sita. quam prisce cesares ecclesie tradide-
runt. vernacula lingua passaw appellata. Danubius ex montibus sueuie venit. ynus ex alpibus. q
germaniam ab ytaliam determinat. atq; in loco mixtus danubio nomen ammittit. Urbs ipa in longū ten-
ditur. nec magno negotio formā insule susciperet. Si quis ab eno. foneam in danubium duceret. Nec yni
quingenti passus sunt ex vna. in alteram aquam. Super yno pons est ligneus. qui sexdecim habet arcus
et ciuitatis partem que transflumen est ciuitati maiori coniūgit. Est et alius pons super danubiū. per que
via est ad montes qui bohemiā respiciūt. Post hos montes fluius alius niger admodum perlabitur.
qui ex boemia veniens oppidulum iudeorū. Et terciā patauie partem diuidens sub castro presulis danu-
bio. quasi ex opposito yno se immiscet. Itaq; tria flumina vno in loco coniūguntur. ac propterea locum istū
quidam verbo ytalico passum hoc est transitum vocitant. Nam et per hunc locum merces ytalie in bohe-
miam ferebantur. Et superiores theutonici austriam vel hungariam petebant. sicut et hodie fieri videm.
In medio vrbis templum est diui stephani primi martyris huius episcopatus patroni. egregie ceptum. s
nondum perfectum. Chorus hic admodum pulcer edificatur. apud hoc templum etes episcopi sunt ad eā
partem que respicit ynum. tum capacissime. tum splendidissime. Transdanubius due quoq; sunt arces epi-
scopi. altera in summo montis cacumine. altera in radicibus apud aquas vbi danubius et niger bohemie
fluius (q etia fert ymiones) iūgūt. Est ad sublimiore arcē grādis ascensus atq; difficilis. q tātū ex vno āgu-
lo pōt oppugnari. Sz tot ibi munitiones addite sunt tā muroz us q; fouearū vt expugnari posse nulla vi hoim
videat. Ibi et aule sunt et camere splēdidissime. q; q viderit. nec ornaci? aliqd. nec muici? vsq; eē putauit.
rit. at vbi descēderis i arcē q ifra iacet ornatū maiore videbis. testudinatas cameras. et aulas q; ples: sunt

em thetonici mirabiles mathematici. omnes quoque gentes in architectura superant. Ornaturque hec civitas insignis putant corporibus sancti valentini. quod taxilo dux baioarie ad eum locum deduxit. Et sancti max-
ximiliani archiepiscopi laureacensis. p. s. Rupertum ex laureata in pataviam translatus. fuit enim laureata urbs ad
modum insignis in ampla camporum planticie. Et super flumen quod anasum vocant. a quo nuncurbs nomen anasum
habet. Ubi olim ecclesia metropolitana floruit. laureacensis dicta. beatusque maximilianus (ut premissus est)
archiepiscopus patrum rexit. Et inde martyrio coronatus fuit. Sed postquam athila rex humor. urbem hanc dele-
vit ubi arx erat. opidum ex nomine fluminis restrictum est. Sedes vero metropolitana in Saltzburgam translata

Hugo de s. victore

Hugo de sancto victore natione gallus. ex castro sancti victoris canonicus
(ut multi affirmant) regularis et parisiensis clarissimus doctor. Circa an-
nos domini mille centum floruit. Singularis in vite probitate et sententia erudi-
tus in omnibus artibus liberalibus. ut nullus ei suo tempore equalis habere-
t. ideo in multo precio fuit. Qui preter sanctitatem de qua
mira legatur. tum docendo. tum scribendo multis ad
modum presuit. Et post plura reliquit monumenta.
De sacramentis valde necessariū librum. et alia opuscu-
la. s. didascalicon. de disciplina monachorum speculum
et. Sermones quoque elegantes composuit. Infirma-
tus ad mortem cum vicio stomachi ob vomitum labora-
ret ne sacramento irreverentiam faceret ait. Ascendat
filius ad patrem suum. et servus ad dominum suum qui se-
cit illum. Et eucharistia disparuit. Et vir sanctus deo

Hugo de folieto

suo spiritum reddidit.

Hugo alter de folieto qui sancti petri corbiensis asserit fuisse canonicus singularis
eloquentie vir qui librum de claustris a se admodum notabile edidit. in quo de securita-
te claustris. et periculis seculi. Et de ordinatione claustris materialis. de abusioni-
bus claustris. Et de claustris celestis varia narrat laude digna.

Berta etas mūdi

Lucius mortuo celestino successerat. p. cuius tpa platus ad latinos insau-
stus edisse direptionis ⁊ nroꝝ cladis ac ignominie acceptus nūcius. ⁊ no-
stroꝝ aīos in noue expeditionis congregāde ardore inflāmauit. Is lucius secu-
dus pīa bononiensis pīe alberto tituli sancte crucis in hierlm pībiter cardina-
lis fuit. quā quidā basilicā ferine collapsam pīijs expensis restituit. Qui into-
pōtīficatu nil pretermisit. qđ ad expeditionē hierosolimitanā admodū necessa-
riā pīnebat. **H**ac em̄ clade audita bernardus clareuallensis vir ⁊ scīrate et do-
ctrina insignis. vt pmissum ē. pīocinium religionis xpīane assumēs. principes
oīes xpīanos tū lris. tū nūcijs adhortatus ē. vt crucē in sarracenos xpī veril-
lum sumerent. **A**lez dū pontifex in his v̄saref peste absimitur. pontificatus sui
mense vñdecimo. die quarto. ac in basilica lateranensi sepelitur.

Anno xpi. ii. 44.

Ex Agem⁹ tercibus pisas oriūdus. sancti anastasiū abbas in monachū antea a bernardo viro sanctissimo electus. defuncto Lucio pontifex in eccia sancti celarei erat suffectus. maiore sanctitatis q̄ rex gerēdaz pericie spe a p̄ribus delectus. Cū tñ postea haud quāq̄ min⁹ prudētia quā bonitate valuerit. Qui vbi romanos instare minis etiā cognouit. quo sui p̄firmarēf senatores noctu abiit In sabinosq; farsense monasteriū delatus cardinalibus ⁊ curialib⁹ roma accersitis consecratus ē. Ver cū postea romanorū nō minas tantū. s̄ etiaz facta cōtēneret. pacē cum pontifice constituerūt ea cōditione vt in sedē suā pacificus rediret. fuitq; solenni pompa ⁊ summa populi leticia introductus. Qui postea cum rescisset romanos nequaq; bono animo s̄ fraude in grām secum redysse. insidias veritus tyberi dilabif. quē romani haud secus q; Helasiū olim armis telisq; iniectis. p̄secuti sunt. appulsus pisas. illico in francias nauigauit. Repertum ibi beatum bernardū. didicit rem ecclesiasticam pessimo in asia esse loco. ambo sancti viri ludouicum regem francoz orauerūt. vt cruce insignitus expeditione contracta constantinopolim se contulerit. Tandem cū erat annus salutis secūd⁹ ⁊ quinquagesimus supra decies centenū. Eugenius pontifex in ytaliā est reuersus. Quē romani bene ⁊ honeste acceptum in lateranensem deduxerunt. Isq; i vno quē superuixit anno preter compositā rem ecclesiasticā vrbes tarracinā. sytiam. ⁊ norbam ⁊ fumonis arcem. quas tyranni occupauerāt in reditiōnē recepit. Et tybure obiēs in beati petri basilicam est delatus. Pontificatus sui anno octauo. mense quarto. die vigesimo.

Anastasio quartus. patris benedicto abbas antea sancti
ruffi veliterne dyoces. cardinali pontifex creatur. Adeptus autem poti-
ficatum calicem pulcherrimi operis magnę estimationis lateranę basilice cō-
donauit. Et edes egregias apud pantheon quod sanctam mariā rotundam vo-
cant breui edificauit. plura quoq; mente destinauerat tū ad dignitatem ecclesie
tum ad ornatum vrbis ro. ptinentia si ei aliqñ viuere licuisset. laboratū est hoc
tempore fame in tota ferme europa Anastasio clam ⁊ aperte pauperibus ipsis
elemosinas prebente. Qui pontificatus sui anno vno. mense quarto die quarto
⁊ vigesimo moritur. Sepeliturq; in lateranę basilica conca porphretica.
Richard⁹ de scō victore. **R**ichardus de sancto victore. Vir quidem doctri-

Richard⁷ de loto victore

Richardus de sancto victore. Vir quidem doctrine spectabilis. canonicus
 regularis sancti victoris parisiensis. Qui sine ulla dubitatione disputator acutis-
 simus per hec tempora parisiis clarissimus et inclitus fuit. Qui preter sancti-
 tatem etiam infra scripta grauitur quidem et copiose edidit opuscula. videlicet de
 trinitate. de spu blasphemie. de potestate iudiciaria. de prate ligandi et alia. Ser-
 mones ad populu elegantes et doctos.

 Malachias ortus in bibernia vbi edueatus ⁊ edo-
ctus. Cui⁹ parentes genere et potentia magni ex-
titerūt. Qui in ciuitate ardinacha a malachia qui ī cel-
la ecclesie deo seruebat formā vite accepit. Anno dein-
te etatis sue .xxv. ordinatus presbyter vices epī gessit
Vacante episcopali sede eo remittente trigesimo etatis
sue cōsecrat⁹ ep̄s conereth introductus ad hoīes besti-
ales quos ad mores optimos perduxit. inde post mortem celsi in archiepiscopū
assumptus intrans ardinachū totius bibernie metropolitanus efficitur. The dū
aut hiberniā sua doctrina ac miraculis illustrabat. vez ⁊ scotiā. Cūq; hebernia
pallio careret. qđ ab innocēcio pmissum erat. accedēs igif Eugeniū ptransiens
clareuallē febre corrept⁹. postea in domino quieuit. Sepultus in oratorio beate
marie. Anno. MDC. xlvij. quarto non as nouembreis.

Linea summorum pontificum
Lucius secundus

Eugenius tercius

Gnastafius qrtus

77 Malachias epus

Linea Imperatorum

Linea imperatorum
Conradus tercius

Conradus eius nomis tercius Heinrici quinti nepos genere Sueuus Lothario impatore rebus hūanis exempto apud cōfluentiā cōmuni principū voto ad gubernandū impiū assumit p̄sente Theodorico portuēsi ep̄o aplice sedis legato. a quo deinde aquisgrani coronā regni accepit et imperavit annis. xv. resistebat tñ saxonēs et heinricus bauarie dux. heinricus cognominat⁹ supbus. Cōuentio principū habenberge postmodū extitit. vbi cum vidua Lotharii ad pacem et gratiā regis sunt recepti. Heinricus vero bauarie dux qui insignia imperialia i castro Murnberge occupabat cū ad regnū aspirabat. coactus tandem crucē lanceas et alia reddidit. iudicio principū a rege p̄scriptus quatuor comitatus militibus saxoniam petijt. vbi vitā finiuit. Conradus igit⁹ qui in regnū romani nois successerat. habita pace in germania in militiā nomē dedit. fuit em̄ princeps inclitus ac clemens a dno Bernhardo abbate plurimū dilect⁹. cuius hortatu in sarracenos crucē vna cū ludonico frācorū rege ac alphonso hispanie. et heinrico anglie regibus alijsq; plurimis principibus sumpsit. at conradus copijs nō ex Germania magis q̄ Gallijs fretus ingenti multitudine quam eterne vite spes accepto salutaris crucis signo traxit Constantinopolim est delatus. hemanuelq; secundus grecorū impator vir celestissimus christiano nomi cōtra ac simulabat hostis adueniam ducē blande exceptū q̄tū potuit dolosis artibus in suā pollicere amicitiam est adnixus. p̄cibusq; cōpellitur nullo cōpato cōmeatu iconū statim ducere. se em̄ p̄staturū oīa que exercitui necessaria erant hemanuel pollicebat. Obsessa ē vrbs natura et artificio munita aliq̄dū et acriter. et dum tātus desidet magis q̄ oppugnat exercitus valitudo et nō magis corporū q̄ animorū egritudo quosq; valētes deq; ac inualidos debilesq; cōsternat. Nec satis intellectu est tūc qd ab ip̄is postea rescitū grecis morborū q̄litas effectusq; edocuit gipsū farine ac panis quē greci importare fuisse cōmixtum. q̄obres Conradus re infecta in Thraciā recessit. Postea cōradus lodouicusq; reges greci impatoris dolos malis suis edocti iuuenū conuēientes exercitum Balduino regi hierosolimitano suā operam sunt polliciti. visumq; est nihil magis conducere q̄ damascum copias ducere. tādē iherusalem pueniēs secutus fuerat lodouicū regē diuerso itinere poz tūensis quidē ep̄us cardinalis quē Eugeni⁹ papa sedis aplice legatū miserat iherosolimā. itaq; ducti in damascum tres xpiani reges. cardinalem q̄ legatū et simul patriarchā iherosolimitanum. multos quoq; ep̄os expediti oī interesse curauerāt. iunctis copijs animisq; magnis conatib⁹ obsident. quā vrbe seruos abrahe fundasse cōstat loco cāpestri naturaq; arido sed artificio vberē atq; secundo. ager em̄ effolis cuniculis ductisq; fistulis vnde irrigari potest mirā vbertatē p̄ se fert. Paruus amnis in regione vni⁹ cus p̄terlabēs lingulā quandā facit in qua castra posuerant vñ facile cōhibere ab aquatione oppidani poterant. verū assirio quodā p̄suadente cui maxime balduinus in reb⁹ arduis credebat. castra ad alterā vrbis partem transferunt. Damasceni inde ab aquatione eos p̄hibēt. quare cū siti fameq; laborare soluta osidione cū tantus exercitus re infecta ad iopē redijisset. cōradus lodouicusq; cōmunitos male habitos q̄ exercitus suos in europā reducētes ad ppria sunt reuersi. Rogerius q̄ a pontifice in regem sublimatus Guelfonē p̄dicti heinrici fratrem in germania pecunijs inducū cōtra cōradū ad bella mouit. qui apud castrum winsberg victus. Eūdem postea heinric⁹ filius cōradi qui post eū regnaturus erat si supuisset bello deiecit. Tandem rex cōradus anteq̄ b̄ndictionem imperialem percipere potuisset anno dñi m̄. c. liij apud Babenbergam vita excessit.

Multi extimāt ab isto Guelfone duce baioariē Guelfos appellatos. cuius pestifer⁹ nomē maxie in Italia inualuit. cū auferat vnitatē et pacē vt nūq; inde poterat extirpari. nā hic Guelfo viuente cōrado se impatori imposuit. hi populi italicorū qui imperiale dominiū in ytaliam detractāt vsq; in diem hodiernū guelfi nūcupant⁹. sed qui in italia aliā partem fouent gebellini. Ceteri aliam causam assignant vnde dicatur fautores ecclesie guelfi et fautores imperij gebellini. de quo latius infra fiet mentio.

Lodouicus rex francoꝝ

Lignauit annis. xlvij. vir ingētis animi et virtutis. qui diligēs ea q̄ dei sunt decimo quarto regni sui anno vna cum cōrado cesare cum ingēti multitudie xpianorū ad expugnationem terre sancte in subsidium xpianorū (qui ibi indies fe rebant deficere) animosissime transijt. veniēs Constantinopolim inde trāsies per bellespontum in bithiniam descēdit interea p̄ aliquot dies ephesus cōmorat⁹. Tādē appropinquās ad iherosolimā rex romanorū conrad⁹ patriarchā obuiam misit in vrbe et ad venerabilia loca ductus. post cladē ac fallaciā p̄ actam apud damascum ferme p̄ annum in iherosolimitano regno p̄māsit cum vxore sua. demum cum principibus in pprium regnū redijt.

Ab eo tempore latinorū p̄ditio apud oriētales regiones indies in petus v̄l gere cepit. cum prius sola eorū nomia hostibus formidini erant. Tādē horū principū p̄sentiam sine damno despererant. Inde nec vires xpianorū suspectas habuerūt. ideo nozodoim⁹ antiochenā puinciam molestare cepit.

Sexta etas mundi

7 Hildegardis

clara volunt huc
etiam in opere
et opere

1179

Hildegardis in regione alemanie apud wingiam et iuxta rhenū virgo admi-
rabilis floruit. pfecte etatis cui tantā diuina virtus grātiā contulerat. ut eus
laica et illiterata esset mirabiliter tñ raptā frequētius in somnis disceret nō solum
quod verbis effunderet. sed etiā quo scribēdo latine dictaret. ut dictando catholi-
ce doctrine libros cōficeret. que multa fere p̄dixisse de futuris. ad quā scripsisse di-
cit etiā beatus bernhardus clareuallensis. hec ad colonienses scribēs de futura derico-
rū tribulatōe. dicit qd clerici gloriā absq; merito habere volūt et meritū absq; ope.

6 Gracianus sancti p̄culi monach⁹ patria etruscus d
Ginfa ciuitate tuscie natus. Qui anno dñi M. c.
xlii. apud bononiam italie urbem ob eius ingenij et do-
ctrine magnitudinē maximo in p̄cio habitus ubi mona-
chus sancti felici in ambitu supiori carnia ostētant eū
plura p̄didisse. cū inter cetera sue lucubratiōis opera de
cretorū librū accuratissime collegit. cuius p̄ncipiū ē l̄du

7 Gracianus

manum⁹ genus duobus regit. qd qdem celeberrimū opus Eugenius ponti-
fex approbavit. et legendus publicis gymnasiis p̄cessit. Ip̄m aut librū in tres di-
uisit partes. videlicet distinctiōes. causas et de cōsecratiōibus. primā aut partem
in vnam et cētum particulas distinxit. Secundā in sex et triginta causas. Ac terciā
de cōsecratione nūcupauit. et hāc qz in qnq; distinctiōes diuisit. Quis aliqui
fecerūt compilatiōes canonum vt ysidorus et yuo carnotensis. tamē alijs reiectis
hoc solum in vsu est. Primus huius cōmentator seu glosator fuit hugo. Secundus Johānes theutonicus.

petrus lombardus

7 Petrus lombardus

Petrus lombardus parisiensis ep̄us ex nouaria cisalpine gallie urbe oriū⁹
dus. p id qz tps (vt Vincētius gallus testat⁹) apud parisi⁹ inter doctos. nō
solum sue etatis sed et priorū seculorū lris ornatissimus. et bonitate vite atq; inge-
nij acumie clarissimus et celeberrimus fuit. cuius rei gr̄a sentētiarū libros accura-
te doctissimeq; composuit. laboriosum certe opus ex multorū sanctorū patrū dictis
utiliter compilatū. hic quoq; maiores glosas psalterij et eplaz pauli de multorū
dictis ordinavit. nam cum esset inter francie ministros opinatissimus glosaturā
eplaz et psalterij ab anshelmo p glosulas interlineales margialesq; distinctas. et
postea a Siliberto p̄tinuatiue pductā latinus et apti⁹ explicuit. multaq; de dictis
sanctorū addidit. atq; sermones multos et doctos atq; elegātes ad populū habuit

petrus comestor

Petrus cognomēto comestor circa idem temp⁹ flo-
ruit cū p̄dictis nō carne sed virtute frater. in Gal-
lijs vt Vincētius gallus narrat historiā scolasticā
cōposuit ubi vtriusq; testamēti historiā diligēter et accurate explanauit. Insup
et quedam incidētia de gētib; gentiliū ex libri Josephi iudei. et quorūdam gētiliū
um historiā locis p̄gruis inseruit. Alia nōnulla edidit. sed et versus quosdā in
laudē b. marie virginis pulcherrimos cōposuit. In isto igit cētenario annorū
post M. c. dñice incarnationis ecclesia in doctrinis multū illuminata est. Quidā
affirmāt hos tres fuisse germanos ex adulterio natos. quorū mater cū dolere nō
posset inuictum sibi fuit. de hoc tātus doleas quod nō potes dolere. verū nō con-
temperaret fuerūt q̄uis vicini tempore.

1100

aditu huc non
fuit tempore
fuit boni p̄p̄

7 Guibelmus puer crucifixus

Guibelmus puer i anglia cru-
cifixus a iudeis in die para-
scenae in urbe norwico. de q po-
stea mirabilis visio legitur.

Genuenses hac tempestate cū
et ditione diuicijsq; et glo-
ria ad modū clari haberent a cō-
rado isto cesare signandi pecuniā
et auream et argenteam priuilegi-
um obtinuerunt cum ip̄ius salis
nota. qd et nūc vsq; apud eos in fi-
dem p̄missorū fideliter seruati
est. nam vsq; ad id tempus vt ia-
cobus eorum theolog⁹ refert ge-
nuenses nisi papienti moneta et
quibusdā paruitis qui bruneti
dicebantur vsi fuerant.

de in r
hoim
scm d
nume
bus sa
honor
Vir a
tas di
et in s
bria p
tyrio c
clixiū
parali
thome

D
pontif

Avicenna

Avicenna medicus oim clarissimus. eminentissimi ingenij vir. his temporibus uniuerso orbi clarissimus habetur. qz vt fertur dñs cordube et princeps vrbs eius. dedit tñ magnā opam exercitio medicine. faciendo vt a pñibus intelli in sua vrbe construi hospitale habitaculū. vbi innumeri ponebatur infirmi. quos ipse visitabat. homo fuit colore brunus. et iocundus. qz pulsando et cantando libz fecit cāticor. Et vt fert satis iuuenis mortuus ē. nō em attigit quinquagesimū annū. Scripsit tñ vltra medicinā in oim genere discipline. Et in naturalibus et mathematicis et moralibus et dialecticis. fuit ergo dominus princeps. practicus in medicina et in oim genere discipline eruditus. Quo aut tpe fuerit cū multi nil certū scribant. hoc tñ certū est qd tñbus beati augustini nō fuit. nec esse potuit. vt aliq somniant. Ad. em. et. x. anni ferme sunt ex quo beatissimus augustinus fuit. Quo tpe auicenna esse nō potuit. Bicū aut reperiri eplas mutuas inter vtrosqz qd absurdū est. mirabile em esset. cū in volumine eplaz augustini ad viles psonas eple scripte sunt. Et eple ad principē habite nō nominentur. Auicenna quoqz conculas asportatas d sancto iacobo noiat. q tpe augustini non erat vbi nūc ē. xpianos item noiat et eoz cosuetudines de carne et corallo. cū xpiani pauci nominis erant et nō manifestos ritus obseruantes tpe augustini. Credit igitur fuisse tempore auerrois aut paz ante. Algazel etiā et alfarabius videtur fuisse cōtemporanei auicēne. q fuerūt tpe auerrois. Declinante ergo imperio ro. et arabibus hispaniā occupantibus floruit. Qui cū in oim doctrina eruditissimus esset. libz excellentissimū cōposuit. metaphisicā deinde accuratissime enucleauit. Distinctiusqz ac clarius p ceteris medicis post alios medicos in lingua arabica. postqz oim medicor scripta vidisset. Medicinā omnē in qñqz libris descripsit. Scripsit quoqz de viribus cordis et plura alia.

Auerrois quoqz medicus cognomento cōmentator. philosophus quidē. et Auerrois cōmentator. Ipe apud cordubā hispanie vrbe hoc tpe vt ex libro eius q de celo tractat habetur floruit. fuit em a natiuitate xpi anno. Ad. cl. vt asserit cōciliator. Et egidius roman⁹ in suis qñlibetis. q. de vnitare intellectus. dicit se vidisse filios auerrois i curia friderici impatoris. Multa aut cōposuit et adeo excellenter in omes areston⁹ libz scripsit. vt cōmentatoris cognomentū pmeruerit. Deinde de sba orbis de triaca. libz qz pulcrū de medicina Colliget appellatū ac alia multa edidit. auicenne tamen ac medicorum emulus dictus fuit.

Auenzoar medicus

Soar etiā medicus cognomento sapiēs. q auen⁹ soar dñ hisdem tñbus fuisse et claruisse ipemet i xv. tractatus sui. qui thesyr inscribitur libro. s. ij. c. v. testat⁹ est. atqz cū aboali auicenna in carceribus fuisse eodē libro meminit. Hic cū esset eruditissim⁹ vir libz medicine noie thesyr ad qñdam regem dedit. Indeqz nonnulla cōsilia cōposuit. Dicitqz se vniuersam medicinā amplissimo volumine euoluissē. Aboali Abinceni sunt noia arabica pñz et autū significantia. Abon em et abin apud arabes idē ē qd fili⁹. Ados em (vt omes asserunt) apud arabes fuit. vt scriptores in titulis nomē pñs et autū ponerent et suū tacerēt. vt maioribus honores deferrent. *Sctus Thomas Cantuarien⁹*

Thomas archieps cantuariensis. in iuuetute oib⁹ bus graciosus. relicta curia regali in Anglia a theobaldo archiepo in archidiaconū assumptus. In de in regno beinrici regis anglor cancellariū effecit. vt sua prudētia malignorū boim leuiciā tparet. q post decessum archiepi eccie pñficere pcrauit. Cū autē rex scēn thomā ad volūtate suā in detrimentū eccie inflectere conaret⁹. Cūqz post innumeras iniurias discessit. die. xvij. ad portū venit. et in nauicula parua cum duo bus sacerdotibus trasuectus in flandriā. quē papa alexander tūc senonis manēs honorifice suscepit. romā adiens. pace reddita septimo exilij sui anno reuersus. Vir aut optimus et sanctissimus ab beinrico anglor rege cum iura sua et ecclesiasticas dignitates quas sibi pñdictus rex et publica eius ptas vsurpauerat resarcire: et in statū pristinū reuocare anniteret. post exiliū damna cōtumelias atqz obprobria postqz parentū et amicorū prescriptōem et alia atqz alia supplicia: tandē martyrio coronatus ē. Sepultus tandem in sepulcro marmoreo. Anno domini. Ad. clxxij. Interfectores eius quidam digitos dentibus auferebāt. Alij sanie defluentes defecerūt. quidam paralisi dissoluti inuisa obitus indicia prestiterūt. Verū alexander auditis et cognitis crebris ipius beati thome miraculis. eum in sanctorū cathalogo ascripsit.

Noruegia plouincia hñsdem quoqz temporibus viuaci predicationē albanēsis episcopi. xpi fidem recepit. ob cuius beneficium atqz virtutem postea anastasio quarto defuncto. maximo oim consensu pontifex creatus. hadrianus quartus appellatus est.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6353.

Anno cristi. 1154.

Adrianus quartus papa natione anglicus Albanus epus cū a tercio Eugenio cardinalis in Noruegiā missus esset: ut pmissum est. puincia omniū terre cognite occidentaliū ultimā eā gentē multitudine copiosissimā primus omniū cristianoꝝ christianā effecerat. Anastasio rome defuncto in pontificatu successit. Eo itaq; creato pontifice romani cōsules suos sicut per Anastasij tpa administrationi vrbis p̄fecerunt. tentatusq; a romanis tum p̄cibus tū minis ut cōsilibus liberam vrbis administrationē relinqueret. utq; in lateranus p̄ficisceret faciente consecrationis causa. qd̄ facere recusauerit nisi prius Arnaldus britianus antea ab Eugenio damnatus ex vrbe pelleret. interea cardinale sancte Pudēcie via sacra ad pontificē accedentem. Romani ad Cosme et Damiani edē armis aggressi vulneribus affecerūt. Pontifexq; vrbem romā ecclesiastico sup̄pohit interdicto. et forte postremi tunc erāt sacri quadragesimales ieiunij dies. qd̄ cū popul⁹ egerime ferret: pe ruitit prudencioꝝ sententia ut Arnoldo seductore pulso et cōsilibus depositis pontifex sanctū in laterano celebrat pasca. Guilhelmū Sicilie regē qui multas eccie occupauerat vrbes deinde graui anathemate notat. Fridericus aut̄ primus impator creat⁹. Et salpinā galliā cū exercitu ingressus: cū ad vrbem venisset et pontifex in basilica Petri Fridericū imperij corona donaret. et a romāis tumult⁹ excitaret. pōntificis p̄cib⁹ impator lenis. hic postea ro. dictionē plurimū auxit. nā et circa lacū sancte Cristine multa castella munivit. et Radicophanū qd̄ nunc Senenses obtinēt muro et arce p̄pe inexpugnabile reddidit. p̄t. musq; pontificū vrbē veterē inhabitauit. a quo ea vrbis culcioꝝ reddita ē. Cū vero instantibus romanis ad vrbē redijisset vexaret q; a cōsilibus libertatē romanā restituere conantibus Arggnanū pecit. vbi nō multo post moris pontificatus sui anno quarto mense decimo. corpus romā delatū in basilica Petri sepelitus non longe a sepulchro Eugenij pontificis.

Anno mundi. 6359.

Anno cristi. 1160.

Alexander tercius papa patria Senensis. patre Ranucio. mortuo Adriano duoz et viginti cardinaliū suffragijs pontifex creat⁹. Et si canonicē lectus fuit multas variasq; in pontificatu passus est agitationes. quibus incitū dedit Octavianus quidā romanus tituli sancti Clementis presbiter cardinalis. quē victorē appellatū a tribus tantū p̄fanatus. Victor ad Fridericū impatorē: Alexander horante Philippo francoꝝ rege Boracinā p̄fectus cōsenso nauigio in franciā contendit. cōuetq; in Alaromonte habito anathema in impatorē et Octavianū statim enūtiat: quā ob causas Fridericus tres alios hunc Alexandrū successiue pontifices creauit. nā Victorē mortuo primo Pascale. post Calistū. deinde Innocentiū cōstituit. At vero romani creatis cōsilibus Alexandro pontifici amicis cū statim ex franciā renocāt congratulantibus om̄ibus p̄benigne suscepit. Et salpinē igif Gallie populi i spem libertatis erecti anno salutis millesimo cētesimo sexagesimo quinto in Fridericū arma sumūt. ideo cōpato exercitu in ytaliā veniens Ancona discedēs romā mouet valuis reſeratis illū furientē ingredi p̄miserūt. his intellectis pontifex sibi tū mēs nocte intempesta cū sua familia vrbe abiit et Beneuentū accessit. eius q; vires phorrescens coqui sui vestibus sumptis. eo in habitu venecias p̄fugit. Et ad diue virginis de caritate monasteriū paulo ante a marco iuliano conditū. p̄fectus. ab incolis recipit. Et ortulo p̄ficif. Post aliquo t̄ vo menses cum quidam nomine cōmodus eum ibidem agnouisset. velut insensatus confestim ad sebastianū ducem accessit. Et silenter in vrbe veneta adesse pontificem romanum retulit. Qui re cognita. mox senatum congregans. cum om̄i ap̄ paratu ad pōntificis diuersoriū accessit. cōperitq; ibi pontificē ro. cū solēnitatibus ad diui marci tēplum cum om̄i gaudio primo p̄duxerūt. Cū ibi ex more cōsedisset. principē et senatū cū om̄i pp̄lo b̄ndixit. Impator vo audiens pontificē venetijs adesse ottonē filiū suū cū armata classe ad reposcēdū pontificē venecias misit. Cui sebastian⁹ dux occurrēs facto congressu ipsum sup̄pauit. et venecias vinctū p̄duxit. ad pontificē ductus eo p̄curante pax inter pontificē et p̄m̄ augustū componit. Altera vo q̄ secuta ē dies fridericus venecias venit. et pacē a filio cōfectā hoc modo approbavit: ut rome et q̄ ditionibus erant ecclesiastice pōntifici redderet. Quo federe inito alex. pon. confestim ad ianuas templi diui marci accessit. Et ibidē vniuerso astante populo. imperatori iussit. ut sebumi p̄sterneret et veniā denuo postularet. at pontifex cesaris collum pede comprimēs ait. Scriptū est sup̄ aspidem et basiliscū ambulabis et cōuicabis leonē et draconē. at fridericus. Nō tibi ingē sed petro. cui successor es pareo. at pontifex et mihi et petro. ac sic inter impatorē et pontificē pace p̄posita. Et ducem atq; senatū exornauit. agentē postea thūscoli pontificē alexandrū beinrici regis anglie oratores viri ecclesiastici adierūt. regem ipsum ab iniusta nota purgatū. quem necis beati thome cantuarien. archiepiscopi consciū fuisse crebris rumoribus allatum erat. Quibus auditis pontifex duos cardinales in anglia misit. q̄ reuerſi retulerunt multa insperisſe plura audiuisse miracula. que ad beati thome sepulcrum deus ostēderat. Quā obrem pontifex illum in sanctorū martyꝝ christi numex retulit. Cūq; tercō hic pōntifex romā profectus esset apud lateranum conciliū celebravit ut ad christianā rempub. necessaria p̄sterneret. Interim post lōgos et assiduos labores iam quieturus a tyrannicis perturbatōibus. pontificatus sui anno. xxi. die. xix. rome moritur. sublat⁹ prius e medio quatuor scismaticis.

Linea summoꝝ pontificū

Adrianus quartus

Alexander tercius

Fridericus primus cognomento barbarossa natione sueuus filius friderici ducis
sueuorum fratris scilicet Eoradi regis. natus ex clarissima pgenie karulorum. post
coradum tertium apud franckfordiam cōmuni voto principū delectus impator. An
no dñi M. c. lviij. impauit annis. 33. Primo sedatis discordijs in germania confestim
lōgobardiam ingressus Terdonā obsidebat. qui ea pontus ad urbem romam tanta
pperabat celeritate ut pōtifer sibi timēs in munitiora queq; urbem veterem primo
post ciuitatē castellanā cū collegio cardinaliū se receperit. missis tñ hincinde oratori
bus fridericus in campis sutrinis debitā pōtiferi reuerentiam ac tutele sponsiones ex
hibuit. a quo breui post in principis aploz basilica coronatus est. sed in ea celebra
te romam cū pōtifice adriano paz pcorde ppter p̄sules impatorem suspectum ducē
tes portas vrbis clausas tenuerūt. Friderici aut exercitus magn⁹ in pratis neronis
tentoria habebat. plebs romana eruptione facta germanos inuadit. cedes haud par
ua cōmissa ē et reddita cedis vicissitudo. excitis ad tumultum impator incensis in ro
manos animis ferebat. quē pōtifer exoratu tantisp delinuit ut captiuis dimissis ci
uitati culpaz. iuuentutis temeritatem. reijciēti pacem p̄donauerit. Impator paucos
moratus dies in germaniā rediit vbi diuortiu cū filia marchionis Diepoldi de Bo
burg ob p̄sanguinitatē fecit. et cū beatrice burgundionū comitis nobilissima filia nup
tias fecit. Eoq; tpe ducem bohemic regio noie decorauit. et marchionatum Austrie i
in ducatū puerit. Postuo deinde adriano pōtifice successori alexandro admodū ad
uersari cepit. quibus initū dedit octavianus. Obsidebat ea tempestate fridericus cre
mam opulentissimū italie in lōgobardis oppidum. interea omne romane eccie terras
et vrbes verabat. Terdonāq; primo spoliata. Mediolanūq; post solo equata ē. cui⁹
populum in sex portaz tribus diuisum sex agri sui loca decimo ab vrbis solo distan
tia miliario habitare coegit. deinde cremam maximis affecit incōmodis. Comouit ea
crudelitas ceteroz italie populoz aios. Veneti qui nihil tūc incōtinēti italie solo pos
sidebant. saluberrimū p̄siliū auctores. quoz suasionibus constat veronēses. patauio
nesq; et vicentinos societatem belli conditionib⁹ inisse. que cū friderico in mediolanēsis agentis nunciata ef
fent. suos germanos vndiq; conuocauit et papiensium cremonēsiūq; auxiliū fretus veronā duxit. Verebat
autē ne alexandri auctoritas sibi aliqñ afferret incōmodū. papam igit dolis aggressus est. Cū deñ otto fili⁹
captus venetijs tenebat. venetoz opa fridericus absolutionis bñficiū (ut p̄missum ē) pmeruit. Sebastiano
aut duci et eius successoribus ac senatui veneto hec donaria seu priuilegia concessit. et pmo quidē funale can
didum quod solis pontificibus ro. portandum consuetudo concedit eidē largitus est. Item q; plumbo eoz
eplas sigillare deinceps possent quod tātum summis pontificibus licitum erat. Tercio vmbrellam que est oz
namentum galero p̄simile. Quarto venetoz principi terciā sedem in theatro ro. fieri fecit. cū prius due tantū
in pape theatro sedes essent. Demū in ascensione dñi veneti in templo sancti marci indulgentiā plenariam p
petuo duraturam obtinuerūt. que vsq; in p̄sens p̄durat. Quinto ipi duci octo vexilla sericea diuersorum colo
rum obtulit. Sexto deniq; cereū album eidem condonauit. que omnia venetijs in pallatio sancti Marci ppul
cre depicta habent. Fridericus tādē eccie romane reconciliatus conuentionem principum Nurmberge habu
it. firmata pace literas pacis p germaniam misit. cruce signatus magno compato exercitu ad Siriā expediti
onem sumpsit. cū amplissimo qz exercitu ex alemania est. pfectus. vñdecimq; castris p hungariam bulgariāq;
et thraciam continuo itinere apud constantinopolim primum desedit. quē ut bosphorū qz celerrimē trasimit
teret. Isaac impator constantinopolis eo diligētius inuit. quo magis potentatū illi⁹ diu antea formidauerat.
Primam vō de thurcis p̄bilomeniam urbem fridericus cepit. et iconium delatus non magis eius agrum qz
adiacentem regionem magnis populatōibus incēdisq; vastauit. Armeniam inde minorem ingressus omnia
que sunt adita in suam ppulit potestatem. adeo ut nec prius nec post suo vñq; exterminio magis timuerit Sa
ladinus. sed tātā christianozum spem infelix hora succidit. q; amnem rapidum sudoris lauandi caumatissq;
mitigandi audior temere et in explazato ingressus tantoz exercituum impator euectus est. Mortu⁹ est hic in
clitus princeps anno imperij. xxxviij. vir certe magnificus atq; p̄clarus. magnanimus. larg⁹. strenuusq; atz
facundus. qui auxit imperiū ut post carolū magnū gestorum magnificētia vix parem haberet in plerisq; pre
ter persecutionem ecclesie gloriosus.

Linea impator
Fridericus primus

Heresis waldensius seu pauperum de lugduno p hoc tempus initium sumpsit. cuius auctor quidā homie
Qualdo lugdunēsis ciuis fuit. Is cum diues admodum haberet opibus relictis et pauperib⁹ erogatis
diabo lica quadam suasionē ductus euāgelicam pauprē omnimode obseruare studuit. vñde cū ideota esset.
quosdam vulgares libros cū quibusdam sanctorū dictis sibi cōscribi fecit. quos nō sane intelligens suo inflat⁹
spiritu p̄dicando sanctorū aploz officiū sibi vsurpare curauit. Cōgregatis itaq; innumerabilib⁹ quasi discipul
multos et quidam pessimos errores disseminare cepit. platos et clernim penitus aspernando. Adonitus autem
respondit. obedire oportet deo magis qz hominibus. et cū in suo sensu obduratus p̄sisteret. tādē veluti here
ticus pessimus anathematis vinculo innodatus patria. ppellitur. que res facta est in laqueum maximū simpli
tioribus. adhuc multis in locis hec fatuitas viget.

fluebant et tanq[ue] bonu[m] patrem ordinisq[ue] instauratozem paruo adhuc sub tugurio obseruabat. Is cu[m] cisterciensium ordinem in gallijs modico tpe et plurimu[m] auctu[m] et maximo in p[re]cio habitum. suu[m]q[ue] heremitaru[m] orde[n] ne adeo in omnibus labefactatu[m] diriuu[m]q[ue] atq[ue] vastatum vt nulla quasi religionis facies in eo videret. Col labentia namq[ue] videbat[ur] monasteria. collapsa oratoria. desertos ortulos. et laborantem sine charitate et inopia offendit vt nullu[m] ferme religi[os]is inditu[m] in eo videbat. Ordinis sui vir sanct[us] calamitate p[ro]motus aim ad instaurandu[m] adiecit vt breui co[n]ualescens ex multitudine religiosor[um] et monasterior[um] meliore facie ordo diu in augustini in gallijs p[er] se tulerit. hanc obre ordinis co[n]ditore[m] appellauit. Guilhelmitu[m] vulgo appellabant hic itaq[ue] co[n]cessione anastasi[us] pontificis ac hadriani eius successoris relicta heremo ciuitates primu[m] ex heremitis incolere cepit. et primu[m] monasteriu[m] apud parisiu[m] sub medicacionis titulo extruxit. huius aut[em] p[re]cipu[us] albertus gallus fuit. qui viuendu[m] sua doctrina et vite sanctitate ordinem postmodu[m] auxit. hic siquidem Guilhelmitu[m] titulus in gallijs vsq[ue] ad innocentij quarti pontificis t[em]p[or]e p[er]seuerauit. v[er]o eo mandate post habita et denotacione et omnibus diu[er]s[is] augustini heremitis ad ciuitates vbiq[ue] ac ceteris innocentius et successoris om[n]is sub vno titulo heremitarum sancti augustini appellari voluit atq[ue] precepit.

Soles tres p[er] hoc t[em]pus nomis septemb[ri]s in occidente simul vise sunt. Et post duas horas ceteris deficientibus qui medius fuerat sol occidit. Similiq[ue] modo. primis annis tres lune apparuerunt et in media signum crucis. Hec visiones i[n]terp[re]tabant[ur] a nonnullis indicium esse discorde granissime. cardinaliu[m] in electione pape et principu[m] in electione impatoris cu[m] co[n]tra alexandru[m] vt p[re]missum quatuor electi fuerant. quod scisma xx. annis. xvij. durauit. Terremotus etia[m] circa hoc t[em]p[or]e plurib[us] annis no[n] nullas quassauere pu[n]cias et q[ui]maxime Siriam atq[ue] Ciliciam. in quib[us] multe vrbes diu nutarunt. quedam cum magna populor[um] strage co[n]truerunt.

Jo. mesue medicus

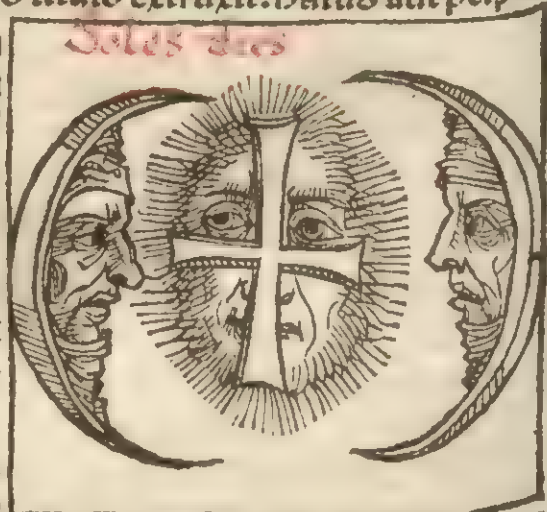
Jo. mesue medicus

fuerit quidam dubitant licet tanq[ue] fidelis et bonus deum p[re]sepe appellet.

Johannes carnouensis ep[iscopu]s et beati thome cantuariensis familiarissim[us]. homo doctrina et eloquentia clarissimus his temporibus in p[re]cio existens librum de vestigijs philosophorum et nugis curialium composuit. ac etiam vitas ipsius beati thome accuratissime edidit. Atq[ue] alia quedam scripto mandauit.

Guilhelmus heremitaru[m] ordinis heremitar[um] viru[m] v[er]it[ate] sanctissimu[m] o[mn]i aquitane ducem et pictauiensium comitem anno d[omi]ni. ii. 57. in gallijs virtutib[us] et miraculis claru[m] fuisse co[n]stat. qui a p[ri]mo iuuentutis sue anno a beato bernardo abbate sufficienter edoctus. dum cunctis celsior[um] habere[m] mortem p[er] oculis sibi constituere voluit timent[is]q[ue] ne aliquo morte subitanea raperet. spretis seculi pompis in vastu[m] heremu[m] secessit et ibide[m] sub diu[er]s[is] patris augustini regula p[re]fect[us] xpi seruus esse cepit. factusq[ue] religiosus quato altior in honore fuit tanto se humilior subdidit. et sicut antea loriceatus hostes et barbaros p[ro]pulsare co[n]suevit. ita i deum co[n]uersus lorica[m] sup[er] nudu[m] induens crebris oronibus vigilijs et ieiunijs suu[m] corpus affligere voluit. hanc obre multi no[n] modo seculares verum et eiusdem ordinis fratres atq[ue] alij p[ri]uati ad eu[m] co[n]fugerunt.

Jo. carnouensis ep[iscopu]s

Hartmannus epus brixen

Beatus Hartmannus brixenensis epus in territorio pataviesi ortus in adolescen-
cie primordijs mundo renunciatis. canonicis regularibus sancti Nicolai i
patauici. vrbis traditus. vbi in sancta vita moribus ac literis edoctus euasit. Co-
radus saltzburgen. epus cu iuuauit monasterio pfect. Inde ob petitionem Leu-
poldi marchionis austrie in ripa danubij noua plantationem regendam suscepit.
mox aut ppositus factus corpusculum suum multis ieiunijs vigilijs alijsq suppli-
cijs vehementer afflixit. humilia insup religionis exercitia libentissime exercuit.
Adortuo aut Reinberto epo brixenensi in demortui locu comuni voto clericorum in
episcopum postulatus. vbi in omni sanctitate et miraculis vitam peregit. munda-
nas ac carnales delicias a se prorsus abdicauit. oratori ac contemplationi se totu de-
dit. Summa insup eius abstinentia fuit et mirabilis vite austeritas. Cilicio qz ibi
habitu vteb at. oua lacticiuqz ex precepto archiepi solum sumpsit. carnem em
ia plurimu macerabat. a friderico impatore plurimu dilectus. ira eius in alexan-
driam papam mitigans. qui vt patrem ac cōfessore deinceps eum semper colebat
Claruerunt igit eo tpe due olive in eccia dei. Eberhardus archiepūs saltzburgen. qui in solsticio estivali
x. kaln. iulij migravit ad dominū. Et beatus Hartmannus qui gloriose epatur brixenensi pfuit et omne tps
vigilando aut orando aut cōtemplando aut legendo cōsumpsit. et qui pcepta salutis dabat. lites dirimens
plenus tandem diez positus in balneo aquar in solsticio hiemali. x. kaln. ianuarij felicem animas deo red-
didit. sed postq sanctissimus vir celo receptus pluribus miraculis floruit. pcpue mulieribus grauidis in
partu eius meritis mirummodū auxiliū inuocantibus vberime prestat. Almericus. vi. iherosolymoz rex

Almericus sextus iherosolymoz rex defuncto tercio Balduino eius frater in
regno successit. regnavit annis. 12. vir p omnia strenuus et multo memo-
rati dignus. qui aggrediendis rebus magnis illico incubuit. nāq Ascalonā tē-
plarijs a fratre balduino concessam primo regni anno magis reddidit cōmunitā
et inde expeditus cū in egiptios duxisset dregmoni regi egiptij copiaz. pfecto cō-
stressus magnā in barbaris cedem edidit. Alexandria paulo post delatus prima-
riam egiptioz urbem quā tiracunus saladini turcoz regis pfectus soldano egi-
ptio fraude subtraxerat artissima pressit obsidione. vt alexandri cū nullo pacto
xpianis subijci sint passi. Eaten almerico regi se pmiserunt vt in soldani potesta-
tem p manus suas reducerent. almericusq pecunia ingenti a soldano accepta fe-
cit illi recipiende alexadrie potestate. q in pecuniaz dissolutiōe cū fraude almerico
intercesse intellexisset. magno vir animo in soldanū duceijs carias nūc chairū vrbes potentissimas obsedit
quā cū aliqn obsedisset potundi quidem spe nō caruit. sed a milone quodam de planta seductus pecunia a
soldano accepta abiit re infecta. pauloq post in ascalonā urbem egregiā duxit. cui expugnade emanuel gre-
coz impator contra ac cōsueuerat magna subministravit auxilia. et tamen Almericus parandis cōmeatib
negligens fuit. et annona in castris deficiente obsidionem soluere sit coactus. Eo autem almerico haud diu
S. Albertus beluacensis post defuncto Balduinus filius successit.

Philippus rex francoz

Albertus miles gloriosus post gloriosa certamia
martirio coronatus est.
Anselmus epus beluacensis p hec tpa cū in omi
sanctitate moribusq pclaris vixisset diē obiit. ad
cuius sepulchrum diuinitus lampades accense sunt. ex
cepta vna cui oleum vsurarius quidam administrabat.
Philippus francoz rex lodouici supioris regis fili.
post patrē regnavit annis. 44. Is postea cū audis-
set iherosolimā a saladino captā clemēte pōtifice admo-
nēte. cū mult xpianoz pncipib siriā adnauigauit. cūq
ptolomaidē vna cū richardo angloz rege se recepisset. et
inde iherosolimam repetituri essent jambo de iherosoli-
moz regno cōtendere ceperūt. demū philippus hic in
dignatione cōmotus simulata infirmitate in europaz (di-
misso richardo) regressus est. vbi in regnū suū introgress
reliqū vite sue tempus in pace ac sanctimonia cōsumpsit
ferunt historie huic philippū religiosoz orationibus mi-
raculose fuisse natū. qā cū lodouicus pater iā sexagenari
liberis careret vniuersis populis pcepit vt dñm instanter
deprecarentur. quo facto hunc genuit filium.

Elizabeth monial saxonie

Elizabeth monialis beata in saxoniam miraculis clari-
pue librum viarum domini appellatum.

Sexta etas mundi

Linea summorum pontificum

7 Lucius tercius

7 Urbanus tercius

7 Gregorius octauus

Anno mundi. 6384

Anno xpi. 1174.

Lucius eius nominis tercius papa natione tuscanus luca urbe et gente nobili oriundus. Cum Alexander pontifex romanus gloria magis quam annis plenus diem obiit omnium consensu pontificatum inijt. consules autem a romanis deponi curavit. multo enim ex nobilitate populoque romano. ope et auxilio quos iam diu ea tyrannis ad rapinam omnia pervertens fastidisset innitebatur. sed adeo consularis factio prevaluit ut lucio urbe deturbato in fautores suos crudeliter sit sentum. Mo-uo enim apud romanos exemplo quotquot pontifici studuisse comptum est. qui si- ga sibi tardius consuluerint effossis oculis sunt cecati. et pontifex fuge sue necessitate ad bonum perversum consilium quod rome destinaverat veronam periculum con- uocavit. rebus iherosolime titubantibus supplicias allaturus. veronam profectus concilio habito et romanorum licentiam ac superbiam improbauit. et principes om- nes christianos adhortatus est ut in asia laborantibus succurrerent. verum dum ob hac rem nuncios ultro citroque mitterent lucius vir optimus pontificatus sui anno qu- to mense secundo die decimo octavo verone moritur sepeliturque magna adhibita pompa ante altare cathedralis basilice. hic ante mortem non immemor patrie sue eam ornauit. Ab friderico imperatore quo cum in pace vixit obtinuit ne betrusci alia quam moneta lucensi vterentur.

Urbanus tercius papa patria mediolanensis patre Iohanne e gente cri- bella pontificatus intiens quo tempore fridericus occidentalis romane imperator hein- ricum filium. puicis et urbibus quas de italia romanum tunc possidebat imperium profectus. Qui primum pontificatum inijt reuocare ad concordiam christianos princi- pes primo annixus est. ne dissidentes a barbaris opprimerent. At urbanus quem audita Gvidonis lusiniaci regis noui et tripolitani comitis dissidia. et quem Saladinus virtus fama principio sui pontificatus terruerat orbem christianorum generali edicto de mittendis in asiam copiis monuerat. Idque quam serius negli- gentiusque ardore sui animi quo ferebat fieri cerneret. venetias petere constituit erat christianam eo militiam festinatius copiosiusque sua presentia conuocaturus. Iamque ferrariam attigerat quam in felicis plij rumore primum. post certiore. atque erat ma- iore christianorum rex exterminij nuncio ad se plato febre et dolore correptus est. ex quo breui mense ferrarie itinere moritur pontificatus sui anno primo mense. x. die. xro

Gregorius octauus papa patria beneuentanus summo omnium consensu pon- tificem creatus. qui ardore animi par suo predecessori. sed tempore acceleratio- re habuit mortis euentum. et statim nuncios et litteras ad principes christianos mittit eos cohortatus ut viribus omnibus una secum coparato exercitu terram mariam hierosolimam ab hostibus captam recuperarent. et cum ad mittenda in terras sanctam christianorum militum auxilia totis animi corporisque viribus insudat. pias se tulit. quo pisanos inter et genuenses acerrimo cotedentes bello pacem faci- lius componeret ut utrumque populum bello maritimo potentem in sanctam ex- peditionem excitaret. pace autem plane composita adiecta utrique parti conditionem ut classe armata in barbaros duceret christianos in asia verantes dum hec intetioe cura vir sanctissimus agit pisis moritur pontificatus die sui quinquagesimo septimo.

Ioachim abbas calaber ad urbanum pontificem verone accessit. Is maxime do- ctrine et excellentissimi ac prope diuini ingenij vir hac ipsa tepestate apud guil- helmum regem et calabros omnes clarus et inclitus fuit. qui spiritu prophetie (ut aiunt) repletus futura quasi presentia differebat. cum prius non multum ab homine doctore didicisset donum intelligentie ut ferunt diuinitus accepit. adeo ut facili de scripturarum difficultates enodaret. et cum plurimum eruditus esset nonnullos in sacris codicibus edidit commentarios. et quoniam maxime in apocalypsim. ubi et multa predixit. et potissimum de ordinibus medicantium. Item contra petrum lumbar- dum theologum librum composuit. qui postea damnatus et reprobatus fuit. sicut per in principio libri decretalium. Fere quod multa scripsisse. librorumque suos domino pape emen- dandos obtulisse. et ei multa de futuris referata aut de duobus regibus francie et anglie apud messaniam hiemantibus aliqui interrogatus quid sibi de expedi- tione sarracenorum sperandum esset respondit non dum adesse tempus quo iherusa- lem recuperari posset. Super his autem que scripsit de futuris temporibus nos re- incertarum presagium relinquere conuenit iudicio posteriorum. alia quoque per pulchra scripto mandauit.

Baldwinus septimus rex
Iherosolime

Baldwinus eius nomis quartus Almerici superioris filius septim^{us} Ihero-
solimor rex p^{er} patrē regnavit i Iherusalē annis sex. qui etsi lepra percussus
fuit. regnū fortiter prudēterq; administravit. nec animus illi. nec rei militaris pe-
ricia inferior habebat. Cū em ad terciū viriūq; regni annū apd Astolonē pre-
lio pcurrissent maiores Saladini copias Baldwin^{us} fudit. z altero itez p^{ri}mo apd
Iheriadem p^{er}missio inter eas viginti milia Sarracenos Turcos z Arabas
p^{re}sente Saladino minores copie Baldwinⁱ p^{er}figarunt. Baldwinus igit^{ur} Sala-
dino turcor regi p^{re}stantissimo q^{ui}es p^{re}cederet fortiter resistebat. z tamē illius
virtutē eximā z suū ipius lepre incomodū secū reputās futuris xpianorū asie re-
bus p^{er} sua p^{re}dicta p^{er}spicere cōstituit. Cū em deterrēte morbo vxorē ducere no
lisset liberorū spe destituit^{ur} nepotes q^{ui}suit relinq^{ue}re successores. duas namq; so-
rores suas in matrimoniū collocavit. q^{ui}z primogenita noīe Sibilla Guilhelmo
marchioni montisserrati Longaspata cognōie appellato nupsit. q^{ui} primo anno
filū pepit cui Baldwin^o de aūculi noīe appellatio. Iherosolime tandē quartus Baldwin^{us} lepra magis q^{uam}
senio confectus interierat. quintusq; Baldwinus z ipse rex successerat.

Ordo humiliatorum

Ordinē humiliatorū hisdē t^{em}pib^{us} quā maxie in Ci-
salpina gallia initū sumpsisse ferūt. Quidā tamē
scribunt sub impatore Henrico gesta. Verū cū Frideri-
cus p^{re}dictus barbarossa totā cisalpinā galliā varijs in-
comodis laceraret infinitos p^{ro}p^{ri}os viros cū mulierib^{us} et
liberis in Germaniā p^{er}petuo exilio damnavit. vbi cū
multis annis eos detinuisse tū exiliū fastidit cōi p^{re}sen-
su vestibus induti albis ad impatorē accessere miam
deprecare. q^{ui}z humilitatē vt vidit cesar pietate p^{ro}mo-
annuit vt i patriā rediret. Reversū exules z forte ex vo-
to emissio plurimi in vnu p^{ro}uenerūt facultates suas i la-
nificio exposuerūt. ceperūt vicia vitare. hūili veste ince-
dere. cepit odor pie p^{ro}uersionis p^{er} regionē illā diffun-
di. Secūdo viuere restrictus ceperūt ac viri in vnu habi-
tare z seorsum mulieres exercitia corpalia p^{ro}mutantes.
Demū numero multiplicatis z p^{re}cipue in clericis diui-
nis officijs se applicarūt. Sumpserūtq; p^{ro} norma viuē-
di partes regule b^{ea}tⁱ Benedicti supiores eorū p^{ro}positos
noīantes. Deinde facultatib^{us} tuz p^{ro}sonarū numero mirū
immodū creuerūt. in monasterijs tā fratru q^{uam} monialiu
p^{er} p^{ar}tes Tuscie z Longobardie. Deinde anno d^{omi}nⁱ. 1140. ce-
ob religionē z vite scitātē approbat^{ur} ē ordo z mod^{us}
viuēdi p^{er} Innocētiū terciū. z postea p^{er} successores mul-
tipliciter p^{ri}uilegiatus.

Iherosolomitane vrbis vltima captiuitas.

Guido lufignanus Sibille Baldwinⁱ regis leprosi
sororis maritus. mortuo Baldwin^o z eius nepo-
te Baldwin^o paruulo octauo loco regnū suscipiēs regnavit annis duobus. Post obitū em Baldwinⁱ lepro-
si quintus Baldwinus puer z ipse rex successerat. cuius regni curā tripolitan^{us} comes z Guido suscipere cupi-
entes nec vnanimes essent. dūq; res ipa magnis christianorū Iherosolime agencium simultatibus tractatur
Baldwinus puer regni Iherosolime christianorū ad octauū aūculi necis mēsem defunct^{us} ē. eam pueri regis
mortem Sibilla genitrix p^{ro}cognitā texit futurū qd^o apparebat verita. Ne tripolitanū comitē populus z mi-
licia oīs in regē Iherosolime accersiret. multisq; astuta mulier nō magis pollicitationib^{us} q^{uam} largitionibus a
patriarcha. epis. p^{re}scribis magnanibusq; Guidonē virū suū p^{re}sente z ipm^{um} instantē Iherosolime regē creare
obtinuit. tulit vo grauit^{er} tantā iniuriā Raimund^{us} comes tripolitanus inducias cū Saladino cōstituit. q^{ui}
tripolitanū comitatū a fauore christianorū penitus separāt. quin etiā Libiadis z gallilee principatū here-
ditate tenentē nobilissimā mulierē sibi matrimonio copulās. eundē quoq; principatū regno Iherosolime per-
nuptias abstulit. Erant tūc t^{em}p^{or}is Saladino cū christianis inducie quas vir astutus abrumperē satagebat.
cū fortuna eius cōsilij fomentū addidit. q^{ui}obzē Saladinus ingenti peditū z eq^{ui}tū exercitu cōpato p^{ro}to-
maidē primo p^{er} berutū z maritima occupauit. postmodū in Ascalonē ducēs. qui alijs auctus copijs. q^{ui} ab
Antiochena populatiōe diffugerant Iherosolimā duxit. quā ad occidentālē plagā obsedit. oppugnationi
busq; p^{er} decē dies frustra ibidē cōtinuatis. alia atq; alia p^{er} viginti item dies castra fecit. obsessiq; ingēs po-
puli multitudo desperatōe magis suppetiarū adducti q^{uam} oppugnantū timore p^{re}teriti. deditionē ea fecerūt
cōditione vt cū suppellectili quā humeris singuli ferre possent abire p^{er}mitterent^{ur}. Inuenim^{us} factā cōdedi-
tionē secūda die octobris Anno nono z octogesimo postq^{uam} in christianorū fuerat potestate. Migraturi Iher-
osolima christiani Heraclū patriarchā z clerū facto agmīe sunt secuti. quaz pars Antiochiā. pars Tyrūz
pars Alexandriā p^{er}cessit. Saladinus Iherosolimā ingressus Campanā primū turribus deiecit basilice debic
etiam ecclesie christianorū iumentis in stabula sunt complete preter templum Salomonis olim celeberr-
mum. manserunt ea in vrbe christiani Asia oriundi Syriani Armeni Jacobite Georgiani z Greci.

Sexta etas mundi

Clemens tercius. p[re]ia roman[us]. p[re]e iohanne cognomēto scholaris. demāda. Atū sibi papatū accepit. Pontificatū iniens statim de bello in sarracenos gerendo edictū p[ro]ponit. Rem xpianoz in asia magis magisq[ue] indies piclita- ri intelligens. Generali vt in similibus assolet edicto xpianos admonet. exci- tat. hortat vt crucis salutifere signo non magis humeris q[uam] cordibus affixo arma i barbaros assumat. de eterne felicitatis gloria triūphū singulis paritu- ra. Eociuit v[er]o ea romani p[ro]ntificis exhortatio xpiani orbis principes frideri- cū romanor[um] ipato[re] cognomēto barbarossum philippū regē francie. Richar- dū regē anglie. oddonē ducē burgūdie. quos innumera pene archiep[iscop]orum ep[iscop]oz et alior[um] principū viroz multitudo secuta ē. Quin etiā ex ytalīa veneti et pisani classes paratissimas eduxere. Ex frisonib[us] quoq[ue] et daciis naves q[ua]n- tuaginta. duodecimq[ue] ex flandrensib[us] xpianā expeditores sunt secute. et guil- helmus Sicilie rex vltimā oīm opam tantis multisq[ue] exercitibus nauauit. q[uod] classe sua mare a barbaris pyratib[us] pacatū vbiq[ue] reddidit. Insup[er]q[ue] annonā ex apulia siciliāq[ue] importauit. Vbi principes i asia postmodū varia vli fortu- na acriter pugnauit. At clemēs ad cōponēdas res eccl[esi]asticas animū adiecit. Nam et mores clericor[um] q[ua]ndā nō satis p[ro]batos seueritate sua emēdauit. Et claustrū sancti laurentij extra muros edificauit. et laterani edes non mediocri impensa restituit. templūq[ue] vermiculato ope ac musiuo exornauit. Adorians deinde anno p[ro]ntificatus sui anno tercio. mense quinto. in basilica lateranensi sepelitur ducta ingenti funeris pompa.

Celestinus tercius papa. natione romanus. p[re]e petro cognomēto bubo- nis. antea iacintus diaconus cardinalis grādeus vir et v[er]tute insignis in terciū celestinū ē success[or]. Qui egregeres apertā siculor[um] rebellionē in suū p[re]decessorē imprudētissime intentatā eos cōpescere cōstituit. Vir q[uod]dē p[ro] omnia bonus q[uod] heinricū coronā exornauit. Et quoaduixit nil p[re]termisit. quo ter- ra sc[ri]ta (Ita em[en] hierosolimam vocant) recup[er]are. in tantis autē p[er]turbationi- bus rex. tantoq[ue] sumptu bellico edes egregias. tū apud sanctū petrū tam ad lateranū edificauit. qua recipi pontifices p[ro] cōmode possent. P[re]terea v[er]o no- men viterbio dedit. eccl[esi]amq[ue] cathedralem fecit. Adoritur autē pontificatus sui anno sexto. mense septimo. die. vndecima. Sepelitur in basilica petri. bonis omnibus p[re]e dolore et desiderio hominis larimantibus.

Saladinus rex

Saladinus egipti rex nozadino sarraceno[rum] rege defuncto. ei[us] loco tāq[uam] vir- stratu ac regno suscepto statim i egiptio[rum] regē i bello p[re]cessit. q[uod] tādem capto et occiso vniuersam egiptū et syriā oīm cōquisiuit. Et suo impio adiecit. Deinde in xpianos mouēs regni hierosolimitani terrā cū magno ingressus exercitu in- gēte pecoris hoīm[en]q[ue] abegit p[re]dā. et cōgressos p[re]datorib[us] xpianos milites. in- quis tēplarij fuerūt multi. maiori ex p[ar]te occidit. Atq[ue] p[ri]mo et secūdo p[re]lio a bal- duino rege leproso sup[er]atis. V[er]o p[ar]tis denuo copijs i emanuelē grecorū re- gem mouet. quē et simulata fuga aliq[ua]n- do i angustas p[re]ualles p[er]trahēs tādē sup[er]at et capit. Cui[us] victoria elat[us] i xpianos de hierosolimor[um] regno p[re]tendētes cū ma- ximo exercitu p[re]cessit. Ip[s]am tandē ciuitatē sc[ri]tam (quā xpiani reges post gothe- fridū regē p[er] ānos octo et octuaginta cū magna gloria possederāt) post maximā xpianor[um] stragē vt p[ri]mū ē cepit. et de ea triūphauit. Templūq[ue] salomonis q[uod] turcis piter et sarracenis sicut et xpianis consueuerat sanctū ēē. illudq[ue] prius q[uam] saladin[us] ingredi voluerit. aq[ua] lauari rosacea. et suis lustrari execrationib[us] cura- uir. p[er]fect[us] inde impiger saladin[us] i tyrū duxit. quā vrbē cōrad[us] marchio nō magis ciuib[us] quā ceteris q[uod] eo p[er]fugerāt xpianis publico p[er]mittēte p[er] alio defensandā et p[er]petua ditione tenendā accepit. Hic q[uod]ppe saladi- nus clar[us] fuit. cui nihil aliud ad summā defuit laudē nisi xpiani nois cara- cter. Qui moriēs tandē mādauit in sui funeri tropheū tale aū corp[us] suū deferri spectaculū. videlz pānū nigrū i lancea suspēsū. Cui p[re]cederet p[re]co clamans. Alie tot[us] domitor ex tanto regno tantisq[ue] opib[us] moriēs. nil aliud secū defert.

Alpaidis mulier sc[ri]ta de cudota eo t[em]p[or]e claruit. Cui diuinit[us] collatū ē annis mult[is] in corpe degere et corp[or]alis ubi n[on] egere. Hec genere infima officio- q[ue] bubulca. sic corpe marcida. et p[re] exilis intestinis inedia euacuat[is]. venusta tū et corpulenta in vultu cernebatur. ac si deliciarum copia frueret frequēter ra- piebatur in excelsis et angelo duce freta. Illud quoq[ue] admirandū feminā rure editam et educatam rurali opere assuetā tam prudentē in consilijs et circūspectā in verbis fuisse vt qui docet hominem scientiam. in ea delegisse sedem pleriq[ue] arbitrabantur.

Linea summor[um] pontificu[m]

Clemens tercius

Celestinus tercius

Alpaidis mulier

Henricus eius nomen sextus friderici primi filius. anno dñi m. c. x. defun-
cto genitore p̄sensu principū romanorū impator electus impauit annis
octo. a patre aut prius rex designatus coronā aquisgranī acceperat. Is primo
in colonenses bella mouit. occiso leodiensi ep̄o in graciā redeūt. Anno deinde
electionis sue tercio Celestinus pontifex romanus postredie coronatiōis sue
henricum sextum friderici barbarosse in armētia defuncti filiū a germanis ele-
ctoribus declaratum in regem romanorū impatorem constituit. ea inuēta cōdi-
tione ut henricus ip̄e regno citra vltiūq; fretum siculum. p̄p̄iis recuperato sum-
ptibus et cēsum solueret annuū et iuris ecclesiastici terram sibi redderet posside-
dam. idq; quo rex facilius assequeret cōstantiam normanno rege natam virgi-
nem in monasterio panormi agētem occulte educi curauit. eāq; natu grādiorez
q̄ filios. pcuratura videt̄ dispensatione ap̄lica illi in matrimoniu collocauit.
Reddidit vō henricus impator primā oīm urbem thūscaulam pontifici celesti-
no. cuius et romane ecclesie iuris erat. Isq; p̄ter bec vna in re p̄siderantissimus
ro. po. pmisit. a quo nullo adhibita aut pietate aut mora funditus est excisa. et
vō omnis in futurū instauratiōis spes adimeret̄ ruina illius saxa romam sunt delata. que in clivo huius
temporis capitolino ad memoriā conseruant̄. Ingressi regnū cum exercitu rex henricus et regina primo
imperij anno neapolim obsederunt. sed cum pestilentia exercitum inuasisset re infecta abeātes in alemānias
accesserant. Postea iterato a celestino pontifice romano vocatus magnū in ytaliam exercitum duxerat. ve-
neratq; secum Constātia vxor friderici filiū afferens primū (quē p̄ter omniū op̄imones nimis annosa pe-
perat) Isq; secundus fridericus postea vir factus ecclesiam p̄secutus est. p̄prioq; negotio primo neapolis.
post quicquid in ytalīa sicilię regni vocabulo censet̄. et ip̄a subinde sicilia in eorū potestātē sunt facta. Cō-
stans vō tūc fama fuit henricū panormi agentes thesaurū ingentē a normānis regibus tanto prius tem-
pore. tantaq; successorū p̄speritate cumulatū clam expilatū in germaniā transmississe. Is a pontifice ac-
cessit vxore et filio panormi relictis ro. se cōtulit cū eorū pontifex celesti. multa egit ut recuperande iberō-
solimie curam susceperet. Quod quidē munus cū p se noluerit per legatos exequi spondit. priusq; ro. et
italia decederet nauigū ex omni sicilię regno et imponendas vere. primo copias parari curauit. pariterq;
alpes transgressus archiep̄m maguntinū et saxonū ducem legatos declarās onus illis iniūxit copias ex oi
germania contrahendi. qua tempestate sarraceni affricam mauritaniam incolentes ingēti classe in hispaniā
vltioriē delati cōgressum p̄lio castelle regē supatumq; ceperūt. et plurima tūc ea gens barbarā de hispaniā
subegit. quorū partē berbica olim. nūc granatam vsq; in bec tpa Anno. i. 4. 93. tenuerūt. Tandem cū in re-
gnū henricus rediisset messane in sicilia agēs cū grauit̄ egrotaret ad Innocētiū p̄ntificem ro. mit-
tens vxorē sibi et friderici filiū p̄uex p̄mendauit. Philippū vō sibi germanū fratrē. cuius totius ebrurie
dominiū sub ducat̄ titulo cōcesserat. q̄tū in se fuit ro. imperij et simul gubernatiōē regni sicilię quousq;
filius adoleuisset administratiōē retinere quesit. cōfectoq; testamento panormi diē obiit. ea igit̄ mors
et rem in asia xp̄ianā et simul omne germaniā maximis inuoluit moribus. fuit cū in agēdis rebus strēnu-
s. in hostes acer. in largiendo munificus. facidus eloquio. facie decora. statura mediocris. ingenio p̄u-
delyadus monach⁹

Linea imperatorum
Henricus sextus

Belyadus in territorio belluacensi frigidū montis monachus his tēporibus
religione facundia ac doctrina clarus effulsit. qui cū esset vir doctissim⁹ ac
diligentissim⁹. diligentī cura de omnibus rebus gestis chronicā p̄ pulcrā ab initio
mundi vsq; ad bec tempora composuit ac in maxio volumie digessit. At hoc op⁹
ita dissipatū et dispersū ēv̄t nūsq; totū reperiat̄. scripsit et alia opuscula et sermōes.
Ap̄ias natione longobardus in latina et greca lingua egregie doctus p̄ bec
tempora floruit et multa composuit. et inter cetera p̄ter latina vocabula. que
diligenter in ordinē redegit. et de ordine dicēdi optime scripsit. atq; plures epl̄as
elegantē doctasq; composuit.

Also doctor interpres

Honem p̄terea patria bononiensem viz vtiq; cele-
berrimū atq; insignem et in iure civili cōsultissi-
mū. Johannis bosiani (qui summā breuē super p̄ace
eius composuit) auditozem cū p̄dictis floruisse constat q̄
cum esset diuini ingenij vir in legibus optimos cōfecit apparatus ac summam ce-
lebrem edidit. que apud omnes etiam n̄ro eno magno habetur in p̄cio. Insuper
additiones plurimis summis addidit. quem baldus legum fontem et electionis
vas velut alter paulus appellat.

Martinus similiter bosianus et cremonensis eius doctrine et p̄fessionis do-
ctor. de quo in glosis p̄sepe sit mentio eo tpe floruit. quem angelus de peru-
no iuris lucernam et mundi speculum appellat.

Linea summorum pontificum
Innocentius tercius

Anno mundi. 6403.

Anno christi. 1204.

Innocentius tercius

Innocentius tercius papa natione campanus patria anagninus patre trasimundo e familia comitum. vir certe in omni genere vite pbatissimus atq; doctissimus. q a pumea etate parissus lris operi dedit. Is an pontificatu doctria et moribus insignis. a celestino in numero cardinaliu referit. quo mortuo in eius locu oim consensu potifex sufficit. Qm autem fuerit gloriosus potifex opa eius ostentant. q si omnia scribenda forent ingens volumine efficerent. q cu exolas haberet venalitate edicto statuit nullus curie officialis quicq ab alieno exigeret preter scriptores ac bullatores. qbus modu pfixit. hostiarios quoq a notariis rum cameris amouit vt liber esset aditus. statim quoq vbi magistratu inijt bello asiatico animu adijciens germanos ppter Henrici morte in asia tumultuantes retinere in officio lris. nuncijs. premijs. pollicitationib conat e. verum id frustra tentauit. at vbi videret sarracenoꝝ potetiam in asia condescere apud lateranum maximum conciliu celebrat. cui interfuere plures viri pstatissimi. Postmo du multa libꝝ volumina composuit. inter que extat liber de miseria conditionis humane. et libros de sacramento eucharistie. de sacramento baptismi. habuit item sermones temporibus et solennibus diebus accomodatos. Secretales quoq antiquas composuit quas obseruari mandauit. Vir doctissimus et oim ornatissimus virtute. eo pontificatu sese dignu breui ostendit. nam inter ceteras decretales quas extantes reliquit tres eo pontificatus sui initio edidit. Primu q de inducijs habet. Quoties orbis princeps alter in alteru delinqueret correctione ad potificem romanum spectare. Et venerados esse principib qmuis maximus sacerdotes secundam. Terciū que extra de electione habet singularis fuit. Juuere hui po tificis virtute et doctrina beati Dnici et Francisci assisiatas sanctitas. Improbauit pterea abbas Joachim bellum quedam no sanam doctrinam p se ferentem. Damnavit et errores almerici heretici qui postea parisi cu sectatoribus suis exustus est. qui affirmabat ydeas que sunt in mente diuina et creare et creari. cu in eo nil nisi eternu et incommutabile sit. dixerat pterea in charitate constituto nullu peccatu imputari. Nec Innocentius opera pietatis in tanto pontificatu ptermisit. Extant etiam rome duo huius pontificis opa situ. vtilitate et vlu longe distantia. hospitale sancti pꝛis in Saxia a longobardis et Saxonib ibi solitis habitare appellatum. quod in vaticani suburbio celebre et ditissimu hospitalitati amplissime deseruit vnu. Et alter turris appellata comitis vrsani operis. que muro oim totius vrbis rarissimo sublimitate surgit eximia. Etq ad foru olim nezue ad veteris subure principiu que p etate nostra et diu ante inhabitata nulli omnino vsui est aut fuit. indeq basilicam sancti sexti que extat in auentino celebris tuc dirutam instaurauit. Veru du perusij tollende discordie causa (que inter Venueses et pisanos vigeat) pfectus fuisset moris. pontificatus sui anno decimo octauo mense septimo die. xvi. Cuius vita adeo pbata fuit vt post eius morte nil earum rerum que in vita egerit laudauerit improbaueritq inmutatu sit. hic quoq primu ordine diui Augustini heremiticum sub tutela apostolica suscepit.

Concilium
Lateranense

Sinodus maxima hoc anno apud lateranum ab Innocentio potifice p dicto p recuperanda iherosolima celebrat. cui interfuere mille et trecenti plati cum iherosolimitano et constantinopolitano patriarcha. Metropoli septuaginta. Episcopi quadringenti duodecim. Abbates. priores. couentuales octingenti. Greci et romani imperij legati. Reges vero iherusalem. francie. hispanie. anglie et cipri oratores. Venerunt multa tum quidem in consultationem nec decerni tam men quicq aperte potuit. q et pisani et genuenses maritimo et cisalpini terrestri bello inter se certabant. verum decreta ibi. plata fuere quibus tam laicorum q clericorum mores componerentur.

Johanes boni ordinis heremitarum diui augustini instaurator natione abantuanus bis temporib i flaminia et vmbria vitam religiosissimam ac sanctissimam duxit. multa monasteria ibi erexit. Inde fratres sabonite vulgo appellati sunt. Tandem cum vir sanctus. 30. annis in flaminia pmozat fuisset i patriam reuersus plen diez et opib bois. ano a natiuitate dni 1222. migravit ad dnm. Cuius cor p translatus in monasterium ordinis sub titulo sancte agnetis fabricatum summo seruetur honore vbi indies sunt miracula.

Linca impatorum
Philippus

Otto quartus

Philippus succit princeps et ethuric dux heinrici impatoris frater. que idē heinricus moriens filij friderici reliquerat tutorem regnū accepit. verū heinrico mortuo maxima inter electores orta est dissensio. in germania em electorū pars othonem ducis saxonie qui in asia fuerat germanū fratrem delegit. pars philippum qui ab heinrico institutus erat censuit cōseruandū. et res bello diffidissq; diuissime acta q; philippo rex francie othoni rex anglie fauebat. ppter hanc diffensionem impatoris deligendi ytalie neq; philippū neq; othonē ad imperiū admittunt. pter id tantū tps quod inter coronationem et depositionē othonis interfuit. Per reliquū vero eorundē impatorū tempus vacasse imperiū scribunt. Philippus aut anno **M**.cc. alsaciam bello deuastans argentinā obsedit et in suaz potestatem accepit. sequenti anno similia in thuringia pegit. lantgrauū deuictum i gratiā sumpsit. Innocentius vō pontifex quia cōstabat heinricū et fridericū patrem et romanā egisse eciam othonem impatorem. pnuclauit. Philippus ira succensus arma parat ac ptra othonē philippo rege francoz fauente in expeditionē prodiit. Ordo q; composito exercitu vna cū ioanne angloz rege pugnandi copiam facit. fiuntq; singularia certamina pcpue apud coloniam. Ad annū q; pontificat' innocentij octauū otto ille quē ro. regē impatoreq; instituerat a philippo vbiq; succubuerat agrippina Colonia germanie vrbs pccara othonem pulsus facta eruptione cōgressus supatusq; a coloniēsis est expulsus. qui tempore certumnis defatigati bellis pace confecta philippus romanoz impator declarat'. ac sic nouem annis nō sine molestia hanc dignitatem retinuit. nec tamen diuturnā fuit philippo in adepto vbiq; p arma impio quies. quem lantgrau' thuringie princeps multis in suam sententiam tractis circūueniēs. vel vt alij scribunt otto comes palentinus de wittelsbach bamberge interfect. x. kalend iulij. corpus bamberge inde spire iussu friderici sepultū. Fuit aut benignus ac largus. debilis corpe attū virilis. facie venusta. capillo flauo. statura mediocri decorus.

Otto dux saxonie huius nois quartus anno a natiuitate dñi **M**.cc. ix. cū philippus impator a comite palatino interceptus fuisset. impator a germanis suis delectus impauit annis tribus. qui statim romam psciscens ab innocentio tercio sequenti anno in basilica sancti petri coronatus est. verū post acceptum ab ipso pontifice diadema iurisiurandi quo se de more obligauerat religione post habita terram ecclie hostiliter inuasit. nā radicophanum montē saliscū siue vt corrupte appellant flaconem et totā pene romandiolaz p diuersas legiones diuersosq; legatos occupauit. et ad regni neapolitani regiones cōuersus vt eas q; caperet esset adurus. friderico secu do quē romani pōtificis auctoritas et pmissa pectio secuz redderet. nihil tantū modo suscipiente. eos vō motus pontifex innocentius iniquo ferens animo ad othonē misit. qui eū suaderi do. hortando. admonendo quincere conaret vt capta de ecclie terra feudatario redderet. q; peiora indies molebat. vnde pontifex eū anathemate primū pcussit. deinde pseuerantem et vias omnes romanas latrocinijs infestante imperio et alemanie regno priuatū depositūq; pnuclauit. Secutos eū platos et pcceres ac oēs alios imperij ac regni populos eatenus sacramenti religione qua illi obligabant absoluens vt nō magis possent q; deberent ab eius imperio reuerentia et obedientia se subtrahere. q; obre rex bohemie. lantgrau' thuringie ac archiepiscopi Maguntin' Treuerensiq; dux austrie et ex militibus pstantiores quicq; eū deseruerūt. Cū etiam germani electores imperij philippo suadente francoz rege q; primū de priuatione othonis certiores facti sunt fridericū secundum sicilie regem vigesimū agentē annū in romanoz rebē declarauerūt. Philippus em francie rex othonē ioannis regis anglie ex sorore nepotē debilitari ac potentatū deijci exoptabat. quib' tandē deterritus malis atq; periculis otho in alemāniā se recepit et quecuq; de ytalīa ceperat in romani pōtificis fridericiq; sicilie regis potestate rediere. vbi postea a philippo francoz rege apud tornatum supatus. Tandem anno **M**.cc. xviij. otto impator mestus languensq; aio breui obiit. Veneti aut rebellantem cretas in fide armis cōtinentes anno salutis **M**.cc. xiiij. eandē in colonie formā redigere. missis eo ciuibz qui cretenses in officio continerent.

Raimaldus archiepiscopus coloniēsis post destructam mediolanū a friderico impatore corpa triū regū ad Coloniā traduxit post gloriosā vitam in dño quieuit.

Richardus quoq; puer parisijs a iudeis martiriū passus multis claruit miraculis. q; obrem philippus omnes e regno francie expulit.

Berta etas mundi

Ordo cruciferorum

Ordo Cruciferorum

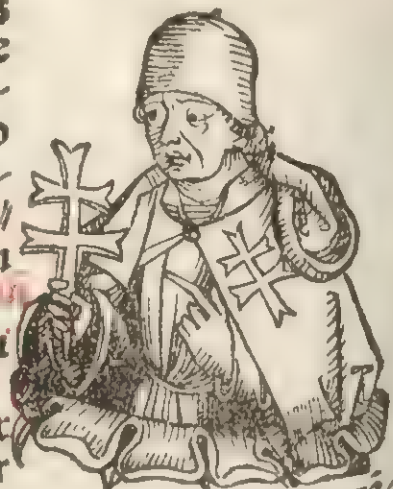

Tartarorum
Regin primus

Cassanus
impator
vauu

Cruciferorum ordo in sinodo lateranensi dñi incho-
latus sed aliqui intermissus ab ipso Innocentio
tercio pontifice anno pontificatus sui. xviij. restituit.
et confirmat ac multis favoribus comendat. Id qd
maxie factu e eo qd quedam albanensium pestifera he-
resis surrexerat. que tanta in populo romano cleroq
seditione excitauerat qta vnq antea. qd obrẽ causas
pontifex ipse multos cruce signatos impulit p eos ar-
ma suscipere. quibus deuotis cruciferorum ordine tas
sopitu et oblitteratu instaurans multis priuilegijs et
gratijs mirabiliter auxit. eidez aut ordini postmodu
innocentius quartus deuotione affectus apud lugda-
nu existens regulã coposuit et dedit in quo pcepit ip-
sis religiosus semp cruce in manibus portare. ipsius
uut ordinis auctores et du-
ce Quiriaci epm et martirez
tpe constantini magni Hele-
ne matris primu fuisse tra-
dunt. qui etiam cum Juliano
apostata cum multis christia-
nis passus fuit. sed idem or-
do ad nihilum ferme vsq in
presens redactus. *venit*

Tartarorum regni princi-
pium *Tartarorum regni*

David quidam persa ex
nobilis familia inter
eos natus tartarorum gentis rex vir quide magnanimus p hec tpa ex indie montibus vna cu oib⁹ sue ge-
tis viri ac mulierib⁹ hostili aio egressus p vicinas quasqz vbes spolia multa erexit et populu suu b mo-
allerit. quibus spolijs allectus inde parthos venit et pari terrore mediam. assiriam. persiam. armeniam
et sarmatas no longo tpe quadens circa meotidis paludis litore concessit vbi et accolis suis sedes consti-
ens in maximã euasit potentia vt regnu eoz nunc multu creuit in finibus hungarie polonie et iuxta mare
ponticum et in aquilone. et hi nuc ysonẽ cassanu habent principẽ. Sunt autez tartari hoies turpes oculos
grossos pminentes habent latas facies et frontes nasosqz latos mediocres. et statura tante arrogantie vt
dñm suu cham filiu dei appellent. pluraqz de eoz moribus historici scribunt.

Ordo carmelitarum

Ordo carmelitarum

Ordo carmelitarum p hoc tps in syria apud carmelu
montẽ ab Alberto iherosolimitano patriarcha
excitaf et multis priuilegijs ab eo sublimat. atqz ei-
dem regulã suo iure cõfectã obseruandã primo obtu-
lit et confirmauit. in qua pro habitu fratribus eiusde
ordinis capã superiore ex syrico cu quibusdam. largis
virgis scy albis et griseis circulatã more helye pphe-
te (vt tradit) assignauit et deferendã pstituit. Isqz ordo
cu in orbe diffunderet ac locis et viris pstantissimis
indies multiplicaret multas impugnationes p mul-
tos annos ab emulatoib⁹ ptulit. sed postmodu ho-
norius pontifex eius nois tercius cernens ipam san-
ctam religionẽ et ordinẽ a multis impugnatu et aliqn
psecutu cu no satis probatu cõspiceret deuotione mo-
tus primo pontificatus sui anno mutatis prius circula-
tis claudibus ob honore beate virginis marie in al-
bas sub titulo virginis marie de monte carmelo ap-
probauit et cõfirmavit. aut em ordinẽ istu dñi in syria
cu habitu illo procederet maxima in reuerẽtia et deuo-
tione apud soldanu egypti extitisse et multas illi elemo-
sinas et beneficia cõtulisse. sed eo habitu mutato eu e
finibus et regno suo eiecisse. qd obrẽ necesse fuit illuz i
europã traicere vbi miru immodu exeresces clarissi-
mos et sanctitate et scientia viros ptulit. Quoz de nu-
mero pãpui fuere Angelus reclamator ardentissimus
Albertus sculus Cirillus grecus vir doctissimus. q
pter libros multos a se editos spu pphetie clauit. Et
aliq clarissimi.

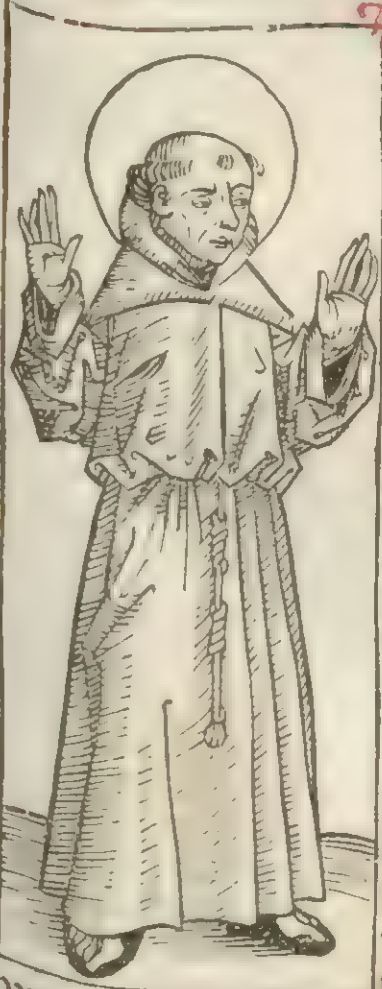
Dominicus hispanus vir sanctitate et doctrina plurimū decoratus. p̄dicatoz dur et pater inclitus. ac xp̄iane religionis q̄si matutini sydus emicuit p hoc t̄ps. Is i calogura al calaroga pago exoniensis diocesis nat⁹. Qui p̄ felix appellatus. mater ioanna q̄ tres filios habuerit q̄ postea l̄ris edocti sacerdotiū accepta rūt. Tercius beatus dñicus cui⁹ mater p̄uidit in somnis se gestare catulū accēs am ore saculā baulantē. Qui egressus ex utero totū mundū incēdere videbat. p̄figu rans ex ea p̄dicatoz eximii nascitur. fuit eī vicioz mirabilis obiurgator. oppu gnator heresum. fidelū diligentissimus exhortator. ab infantia quoq; cū eo mise ratio creuerat. ex canonico aut regulari a deo vocatus cū sribus socijs p̄dicatoz ordīne incredibili seruoze fundant. q̄ diuinitus instituto ab gloriosa dei genitrice maria religionis habitū assumpsit. Et cū in tholosana albiensiq; galliaz regione heresis pullulasset. ac late et longe cepisset serpere. bñs dñicus tunc primū fama nosci ceptus ad eas extirpandas se cōtulit. Er̄t̄o q̄ armis cā sectam tueri adni terent. Quia comes tolosanus notabat infamia. Quare datus est ab innocentio pontifice et a francoz rege symon de mote forti b̄to dominico adiutor. q̄ cū cohor te ab hierosolime expeditione reducta a sancto viro aduersantiū arma conatusq; retudit. tantisq; ea heresis defixa erat radicibus vt q̄ septimo inchoauerat vix tā dem ultimo pontificat⁹ innocētij anno potuerit extirpari. pater aut religionis ex istens. postea ab honorio q̄ scismaticos apud tholosaz domitos auduit. ordinis confirmatōem obtinere meruit q̄ p̄firmato cū plura monasteria erexisset. Et mul tis signis ac miraculis claruisset. ac varias regiones docendo et p̄dicando lustras set. Tandē anno salutis tercio vicesimo et duodecies centeno apud bononiā yta lie ciuitatē. nomis augusti migravit ad dñm. quē postea gregorius nonus audit eius miraculis et vita preclara in sanctorū numero aggregauit.

S. Dominicus

S. franciscus

S. franciscus

Franciscus seraphicus natione ytalus ex assisio vmbroz ciuitate ortus. vir vtiq; diuinus. ac primus institutor ordinis fratru minor. et fundator miri ficus. Circa annos dñi. M. ccviij. primo negotiator hūanus et affabilis ac p̄di zus vsq; ad annū. xvj. Inde terrena oia despiciēs xp̄m in om̄i vita secut⁹ est. Et cū aliquādiu pedibus calciat⁹ et corrigia cinct⁹ incessisset. Sentētie dñice memor dicētis. Qui venit ad me et nō renūciat oib⁹. non potest meus esse discipulus. Abiectis oib⁹ tunica incultam et cōtemptibilem fūne p̄inctam induens nouūz mor ordinē constituit. cum quo velut sol i orbe radiās xp̄ianā religionē plurimū illuminauit. Tantū aut in seipso rigore austeritatis exercuit. vt in tēptatione car nis. in p̄uinali tpe nūe vel glacie operiret. paup̄tatē quoq; dñam suam semper vocabat. Mallebat potius de se vituperia q̄ laudes audire. om̄iq; studio preca uebat ne paup̄tatis metas trāsiliret ad sup̄flua diffunderet. ardentissimoq; marty rij desiderio seruebat. Ideo sexto cōuersionis sue anno syriā petijt. ac ad soldanū accessit. qui eum om̄i honore suscepit. Duobus aut annis an obitū eius vidit in visione seraphin vñi in aere sex alas habentē cruci manibus extensis pedibusq; conuētis affixū. alaz vō duas sup̄ caput erectas. et duas ad volandū extēsas ha bebat. Porro duabus totū corp⁹ tegebat. Tuncq; diuinitus cogitaret apparebant in manib⁹ ei⁹ quasi fixure clauoz. latusq; ipius dextrū veluti lancea perforatum. Interea cū sribus suis sic ab eo institutis nouā dedisset regulā. et xp̄i stigmatib⁹ insignitus fuisset. et nomē suū in orbe diffudisset. Cū nullā carni sue requiē dede rat a p̄uersione sua. xvij. anno et multis languoribus p̄teritū t̄ps effluxisset. duo bus seq̄ntib⁹ grauioribus purgeri cepit. Tandē plen⁹ bonis opib⁹. apud assisiū urbem suam. Anno salutis n̄re. 1227. nonas octobris i dño feliciter obdormiuit Quem et biennio post gregorius nonus auditis eius crebris miraculis magna prius ob eam rem cōuentu habito. in numez sanctorū statim retulit. Nicolaus aut tercius papa anno. M. cclxx. litteras de stigmatib⁹ ei⁹. xp̄i fidelibus misit.

Quoniam motus atq; portēta multa hīs annis vbiq; ferme fuere ita vt antiochia et tripolis atq; damascus magna ex pte corruerint. Cathina etiā sicilie insula contra aquarum naturā pelagus retrocessit. et hoīm ferme milia absorbuit. In yta lia insup grandines ouis anserum grossiores cecidere.

Visum est quoq; signū mirabile in occidente post occasum solis in stella posita in austro declinans in occidentem indirecto syderis quod astrologi coronam adriagne appellant. Visusq; radius quasi trabes magna per multos dies ascēdes in altitudinem firmamenti. P̄dicatores hīs temporibus multa alia signa conti gisse asserbant.

Sexta etas mundi

Anno mundi. 6413.

Anno xpi. 1214.

Honorius tercius papa. p̄ia romanus. p̄e almerico ciu e romano genit⁹ tercius suffectus innocētiō. et ipm eius nois terciū. perusie cardinales i romanū pontificem creauerūt. Qua in creatione ad sextū p̄decessoris diem obitus facta. maior solito adhibita ē festinātia q̄ perusini ciues difficultatē hierosolim e rez. et bellor ytalie sedandor necessitates p̄penderūt. Et coacto in conclau collegio penuria cibi per dies singulos maiore facta vt p̄peraret. vim honestissimā attulerūt. p̄secratusq̄ p̄tifer destinātū a p̄decessore pacē in ytaliam cōstitūende tractatū p̄ oratores legatosq̄ cōtinuauit. Ipse romā intra primū creationis mensem p̄ sabinos se cōtulit. Sollicitabat em̄ eū petrus antisidorēs impator cōstantinopolitanus. quē paulo post et tolem simul vxorē idē pontifex in basilica sancti laurētij. q̄ via tyburtina extra muros insignis visitur. imperiali diademate decorauit. Et rebus xpianor in romana p̄sulturus q̄ hierosolimis. p̄future viderent iōannē de colona cardinalem romanū portuensem ep̄m apostolice sedis legatū declarauit. impialesq̄ titulos honorius friderico secūdo cōtulit. Quē post iuribus ecclesiasticis sibi vsurpatis anathemate notatū dignitate priuauit. Ordine heremitar prout innocentius fecerat. p̄tegendū cū suscepisset. Etia ordines predicator et minor cōfirmare voluit. hierosolimor rege ex asia ad se romā venientē benignissime suscepit. Extantē bonorij pontificis decretales multe. tū rome opa sancti laurentij extra muros vrbis reparata cū cenobio basilica. tum sanctasancor ad lateranēses ecclesiā instaurata celebris sanctimonie oratorij. Bñ aut ac beate vitā ducēs vt bonū pastorem decebat. anno pontificatus sui decimo. mēse septimo. die. xij. morit⁹. Sepeliturq̄ in basilica sancte marie maioris ad p̄sepe.

Gregorius nonus papa natione hernicus. p̄ia anagnin⁹ e familia comitum innocentij terciij nepos. Qui et laterano vbi creatus fuerat ananiam p̄ estati caumata se contulit. An̄ fridericū monuit vt expeditionē in terrā sanctam cui⁹ voto p̄ides cruce signatus se obligauerat. tandē iniret. forte cōminaret vt nisi breui exequeret⁹ excoicationis priuationisq̄ sententias ab honorio p̄decessore in illū. p̄mulgatas. p̄firmatas etiā atq̄ etiā aggrauaret. p̄promisitq̄ fridericus sese vouerat. dictūq̄ ē veris ip̄us ad pueniendū brundisij. venerat eo magna multitudo p̄cipue vero ex germania lantgranius bassie. q̄ brundisij vna cū magna p̄te militū moritur. dū fridericus egritudine simulās in sicilia se continet. Nec fraus ita cōprehensa est. cognita em̄ lantgrani morte cellerrime eo adnauigasse omnēq̄ eius suppellectilem diripuisse. Cognita igitur fraude friderici bonorij terciij sententiā in fridericū latam p̄firmavit. Inde perusij pontifex assisiū petiturus. vt q̄ de franco viro sanctissimo miracula audierat p̄is cognosceret re comperta vt audierat. in sanctorū numerū statim retulit. Leperant iterim romani senatores q̄nq̄ vnū. q̄nq̄ binos creare. Hannibalq̄ ex hantibalda gente romana nobilis senator heresi p̄sentiebat. in quā multi inciderant sacerdotes. Ip̄iq̄ pontificis reditū formidantes tumultū concitauerāt s̄ diuina ultio cōpescunt. Tyberis em̄ eā in alluionē excrefcens. multa dāna mortalibus intulit. Et tanta peste laboratū est vt decimus quisq̄ vix superfuerit. Pontifex mira clementia vsus publice oēs priuatinq̄ etiā distributa pecunia p̄solatus ē. veteres cloacas purgari nouasq̄ plurimas cōstrui curauit. Vrbis dignitati et valitudini vno tempore consulens. accessit post ad urbem retinā pontifex curiā in ea aeris salubritate cōseruaturus. qua in vrbe beatum dominicum in sanctorū numerū retulit. Spoletum postea estate cum diuertisset beatum anthoniū cognomento paduanū ob innumera miracula sanctorū confessorū collegio congregauit. Qui tandem multis quassatis erūnis a friderico suadentibus francie et anglie regibus cōuocauit omnes orbis xpiani ad cōcilij. Verū fridericus terram mariq̄ vias p̄clusit. Cardinales pisana classis intercepti ad amalphiā urbē ducti. in custodiam postmodum tenti. Dum aut eo tardatus captoz cardinaliū et p̄latorū impedimento. desistit a concilio pontifex. mense augustō. Et primo quadragesimo salutis anno supra duodecies centeno obiit. pontificatus sui anno quarto decimo. mense tercio.

Celestinus quartus patria mediolanensis et ganfredus ex castillonea gente. sabinensis episcopus vltra et doctrina insignis senex admodum et valitudinarius in locum gregoriū suffectus. ad fridericum mittens obsidionem fauentie continuantem multis illum de futura pace pollicitationibus delinire conatus est. Sed priusq̄ fridericus respondere potuerit. Celestinus ip̄e duo deicesimo pontificatus die defunctus ē. Qui vt successor daretur vno et vicesimo mense laboratum ē. Causam diuturne vacatōis apostolice scribit tentos in malphitano carcere cardinales. ne ip̄is absentibus electio fieret protestans fuisset. Quibus et collegas assensisse. videntes omnē ytaliam friderici moribus quassatam esse. et imminere per singulos dies periculum ne urbē romani caperet.

Linea summoz pontificu

Honorius tercius

Gregorius nonus

Celestinus quartus

Fridericus eius nominis secundus imperator. anno dñi. 1212. ottone p̄dicto imperij titulis priuato. ab electorib⁹ eius loco surrogatus. Et ab honorio pontifice cōfirmatus et coronatus. impauit annis. 33. Mar⁹ ex heinrico sexto et cōstantia sorore regis sicilie. q̄ cum antiqua esset sub papilionē panormi in medio platee. vt tolleret om̄is suspitio et mulieres liberū haberēt aditū in lucē editus Is sub gubernatione ecclesie et innocētij orbatō p̄e enutritus. Deinde potentissim⁹ imperator ytalie. sicilie. sardinie. ibrlm et suevie. dñs quo nullus magnificentior romanū imperiū tenuit. fuit em̄ armoz strenuus linguaz. s. latina et vulgari. greca. gallica et sarracenicā p̄t⁹. vigorosus liberalis et magnific⁹. Uex vi cīs nō caruit luxuriosus nihil curās nisi tpale. cū mltis pōntificib⁹ romane eccie bella gessit. fecit tñ magnifica edificia p̄ om̄es ciuitates regni apulie et sicilie. Validissimā arcē capuana dicta in neapoli castz pratenſe et arcē sancti miniatis habuit ex prima vxore heinricū et cōradū. quos p̄sortes regni fecit. Ex secūda filia ioannis regis hierosolimitani iordanē ex p̄cubina fridericū regē antiochie mansfredū principē tarenti postea regē sicilie. Et Rensium quē fecit regē sardinie. fridericus itaqz p̄mo post habitā magūtie regū alemānoz coronā. In suevia gentilitatis sue regione defederat. Is audita clade qua otto afflictus erat. Aquisgranū impatoriā urbē obsidione pressam recepit. vbi terciū innocētij romanū pōntificis auctoritate regiā itez de more coronā accepit. Et vt aliquā erga deū ostenderet gratitudinē cruce insignitus. voto se tunc publice obligauit sub sidij xpianis in asia agētibus afferēdi. ne etiaz pōntifici quoqz romano ingratus esse videret. comitatū de regno sicilie p̄misit fundani p̄petuo ei⁹ donationis iure a romana eccia peculialiter possidendū. inde in romānoz regē electus ottone defuncto romā rediit. Quem honoriū impiali diademate insigniuit. Obierat paulo prius cōstantia eius mater prestantissima mulier. nō magis annorū qua prudentie plena. q̄ viso filiū adolescentiā supergredi incipientes. Qui duos de triginta ageret annos. ad eam diē in v̄tutū via cōtinuisse. q̄ ea de medio sublata. mores vsqzqz mutauit In pontifice em̄ sp̄reta iureiuradi religione anno coronationis primo mltā et quidē enormia e aggressus quē vt a flagitijs a rebellionē temparet. admonētē magis magisqz indies sp̄rexit. Unde cū duxit pontifex anathemate nisi resipisceret et ablata redderet deterrendū. sub ipm fridericus impio priuatus. vt reb⁹ p̄suleret alemānie. Quib⁹ ob noui impatoris subrogationē timebat. heinricū filiū decemem illi in regem dedit. Tribus ab inde annis supuixit honoriū. Promisit postea fridericus qd̄ vouerat. et quod pontifex gregorius volebat. Tandē ad terciū ydus augusti cū omni classe brundusio soluit. sed ceteri ad destinatus in accōnē cursū velis ardentissime remisqz cōtendūt. fridericus noctu cū trēme dilapsus brundusium ē reuersus. At gregorius pontifex cū intellexit fridericū in ytalā reuertisse. q̄ntis potuit maledictionibus p̄secutus ē. Inde nauigationē ingressus de qua cypri substitit. Senescallo militie sue m̄gro cū copijs ptolomaidā p̄misso. q̄ soldani conat⁹ inspiceret. fridericus ab illo accersitus ptolomaidam adnauigauit. Nec mora oratores in romā dimittens. absolutionē a pontifice implorauit pontifex q̄ oia restisset repulsam de dit. quāob̄re fridericus cōsuleus sibi duxit in ytalā nauigare. Et a tarentino portu quē primū de nauigatione attingit. neapolim anxius aduolauit iuerat ptolomaidas magister militie theutonice prutenorū. q̄ cū ipso friderico in ytalā rediit. fauentia deinde anno obsidionis. p̄pe in friderici potestate pactione ē facta. Inde in bononiā ducens studio eā priuauit. qd̄ tunc primū paduā ē translātū. inde in mutinēses ac regnos duxit. sola agroꝝ vastitate p̄tentus fuit. Continuatū postea ē duos ferme annos belluz atrox variūqz et longobardie ac om̄i ytalie p̄nciosissimū om̄ibus quos p̄ ytalā partiū gibelline et guelfe labes infecerat auxilio nō magis militū q̄ pecuniaz odio partiū vtrūqz cōtribuentibus. Tandē quartus innocentius pōntifex ex cōdicationis depositionis priuationisqz sententiā in fridericū p̄nūciauit. om̄ibus iuramento absolutus. Et potestate electoribus attributa nouū quē vellent principē deligendi. put in sexto de iudicijs nūc habetur. Et cum tanta pontifex lugduni inde rex francie in egipto cum gloria et dignitate reipub. xpiane gererent. xpianos ip̄e in longobardia crudelitate p̄sequitur. Inde apud parmā prelio supatus. postremo in ciuitate firenciola in finibus abrucij infirmat⁹ mansfredi filij ausu veneno vel suffocatione interiit. Cui hoc epigramma affixit. Si probitas sensus virtutum gratia census. Mobilitas orti possent resistere morti. Non foret extinctus fridericus qui iacet intus.

Eclipse solis anno. M. cccc. vij. totius. circa horā nonā die. vi. Junij facta est. et tanta obscuritas aeris fuit. vt noctē adesse crederet. causas ignorantes ad penitentiam redierunt. Designabat fm̄ iudicium (quod fallax vt plurimū censetur) morrem gregoriū noni et oppressionem ecclesie per fridericum.

Etre etiam motus maximū repente exortū. et adeo grandes vt in montibus salujs ad quinqz hominū milia perisse dicantur. Quo quidē anno frisia regio a maritimis fluctibus pene tota submersa fuit. Vbi ad centum hoīm milia de/merſa referuntur.

Linea impator
fridericus secundus

fridericus
secundus

Ordo predicatorum

magnus Petrus de palude. Jacobus de voragine. Antonius archiepiscopus florentinus. Et alij innumerabiles doctores et sanctissimi confessores. qui illum per viribus auxerunt. Rogerius et Albertus bruxiensis Hugo de argentina Theobaldus et exemplis ordinem protegere et in fide decorarunt.

Ordine etiam minorum hac tempestate tercio kal. decembris honoratus pontifex (et ut ferunt difficilime) confirmavit. Moverat enim antiquus hostis hunc ordinem in ecclesia dei admodum profuturum. ideo obstitit. ut ad nihil illi redigeretur. Hunc itaque ordinem diuus franciscus tanquam voluptatis ac paupertatis ortum multo labore plantavit. in quo ut quietius et securus a mundi fluctibus elongaretur soli deo vacare posset. Ipse franciscus beatissimus pater introiit. ut reliquos spiritualibus et doctrine gratie aquis irrigaret. ibidem ergo constituitur diuino afflante spiritu. post suam ad deum perfectam conversionem. cernens accrescere fratrum et filiorum suorum numerum. vite normam et regulam composuit atque descripsit interpositis in ea sacri euangelij verbis. ad eius perfectionem seruetissime anhelabat. suam damque fratres suos verbo pater et exemplo edocuit. Regula autem et vita fratrum minorum ut ipse ait. hec est domini nostri ihesu christi sancti euangelii obsequium. viuendo in obedientia. sine proprio. et in castitate usque ad mortem. Et cum innumerabiles ex hoc ortulo emerissent viri qui ipsum signis et doctrinis illustrarunt. inter precipuos numerant ludovicus episcopus. antonius viterbonensis. bonauentura cardinalis. Et bernardus senensis. in cathalogis sanctorum relictis. Et Nicolaus eius nominis quartus. Alexandrus quintus. et Sixtus quartus pontifices maximos. de quibus et alijs latius infra dicetur. Inter doctores etiam solenes sacri ordinis annuerant alexander de ales. Richardus de media villa. et innumerabiles alij.

115

Anno salutis primo vicesimo. duodeciesque cetero tartari gens ethica georgiana armeniaque maiorem direptas vastatasque suo subiecerunt impio. inderipheis montibus transmissis ad eas delati vastissimas regionibus incendijque late commissis magno affecerunt incommodo. *Ierusalem evertitur*
Ierusalem citas que a cordirio magni saladini filio obsidebatur damiatam christianis. quanta vice funditur euerit. templo domini tantummodo integro relicto. et cum sepulchrum domini nostri ihesu christi violare etiam statuisset precebus christianorum pulsatibus ab scelere cessavit.

Ordi predicatorum huius temporis. veluti novum sydus a beato domino diuinitus excitatus. Et sub regula domini augustini instituitur. Cum enim ad lateranensem palatium cum fulcone tholosano episcopo. et ad innocentium adisset. petens confirmationem. cum pre nouitate rei se difficile exhiberet. Nocte in somnis videns lateranensem. ecciam suis copagibus resolutam grauem minas ruinam. Cui occurrebat vir dei dominicus humeris suis casuras fabricam sustentare videbatur. Quamvis morte. petitionem attente acceptauit. hortans ut cum fratribus regulam eligant. reuersus ad xvi. fratres tholose regulam predicatorum ordinauerunt. Interea innocentio mortuo ab honorio ista prescripto pontifice ipso pre domino instante auctoritate apostolica tandem approbat et confirmat. Ordo hic inter ceteros ordines hereticos quos maxime extinguendos spiritus imperiosissimus est habuit. Et ne predicationis officium impeditur. proposuerunt terrenas possessiones et redditus annuales. prius abijcere. quod postea in capitulo generali bononie executioni mandatum fuit. Confirmatorem itaque ordinis sub regula augustini et constitutoribus additis ab honorio accepit. Ipse ordinem postea raymundus comitum munitus successor. ac reliqua vita et doctrina atque ordinatioribus mirummodum auxere. Quorum de numero precipui fuerunt Petrus martyr veronensis. Thomas de aquino. et Vincentius inter sanctos relatus. Reliqui quoque ut Petrus de Tarantasia Innocentius quintus appellatur. et Benedictus xi. papa. Hugo cardinalis biblicus postillator. Albertus

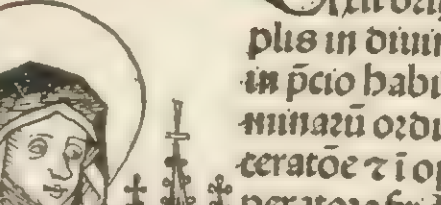
Ordo minorum

ad ai
sanct
ad ag
mini
aggi
A
appel
apud
lijs ce
Cu ib
rimis
omes
oru se
ruit. E
state p
res sta
stea m
dicud
bonat
deinde
pgran

ui tem
bitosa
tio diu
stea pe
lem z
uentor
tis alb
except
ras di

5. Clara

Lara vgo admirabilis et sanctissima. de ciuitate assisij. claro satis genere tra-
xit origine. Qui? pater miles. mater ortulana dicta diui francisci disciplinis et exem-
plis in diuino ope plurimum erudita. His temporibus apud assisium urbem virtute scitatis et gra-
tia in prelio habita. quod ad ecclesiam sancti damiani commigrans collegium sancti pauperum do-
minarum ordine inchoauit. in hoc arto reclusorio per. xliij. annos miranda carnis sue ma-
teratone et in opibus virtutum claruit. diuersa quibus miracula signo crucis pegit. Cum sub im-
peratore friderico quassata esset ecclesia. Et in assisium hostilis furor irrueret. Et sarrace-
norum gens apud damianum castrum. intra claustrum virginum insueret. Lara infirma ad ho-
stium agmen se duci iubet. Et ante hostes poni preedete ea capsula argentea in qua erat
sacramentum eucharistie. et in oratione cum lacrimis ait placet mihi domine inermes ancillas tu-
as manibus tradi paganorum: Custodi famulas tuas illico ad aures eius intonuit.
Ego vos semper custodiā. Et mox quod muros ascenderat. obsidione derelinquit. In re-
ligioso eius transitu innocetius quirtus cum cardinalibus eam visitatis. ab eo remissionem
omni peccatorum obtinuit. in domino confortata. xvij. diebus nullum cibum sumpsit. Tandem ait
ad aiam suam. vade secuta. quia bonum itineris habes conductorem. in crastino igitur beati laurentij egreditur aia eius
sanctissima. Et ad sanctum georgium. ubi corpus. b. francisci primo conditum fuerat deportat. Agnes autem soror ei-
us ad agni nuptias euocata interiectis diebus. Abscisa est. Et cum sanctissime usque ad uite exitum virisset. et do-
minus ad gloriam eius plura miracula fecisset. anno. m. cclv. alexander quartus in sanctarum cathalogo eam
aggre gavit. Et eius diei festum pridie ydus augusti celebrari mandauit.

Antonius p̄ta hispanus. vlix bona ciuitate oriūndus. ordinisq; minorū frater. **S. Antonij de padua**
uir vtiq; sanctus. ⁊ multis v̄tutib⁹ adornat⁹. Is in baptismo ferdinandus
appellatus. primo canonicorū regulariū habitū suscepit. cūq; audisset frēs minorū
apud marrochiū. p̄ x̄po necatos. p̄ eis habitū minorū accepit. vbi nocturnis vigi
lijs corp⁹ mira abstinētia maceravit. Hic gloriosus p̄r cognomine de padua dictus
cū ibi predicans diu regēuit. Et rome de mandato summi p̄ficia p̄grinis plu
rimis p̄dicaret. linguaz sic mouit vt tam greci latini francigene teutonici q̄ anglici
omēs q̄ audiebant clare intelligerēt. Et cū inter religiosos nō solū sue etatis. s̄ pri
orū seculorū oib⁹ lris ornatissim⁹ habere. Sacrarū l̄rarū archa cognominari me
ruit. Et cū tholose bononie. ac patauij diu theologiaz egregie docuisset. Hac rēpe
state patauij infinit⁹ clarus miraculis moritur. Et a gregorio nono p̄fice eas ob
res statim in sanctorū cōfessorū p̄sortiū refert. anno. **M. cccxxij.** Inuenta est po
stea in translatōe corpis positi de loco vno ad aliū. lingua ei⁹ in ore adeo recens ru
bicūda q̄ p̄ plures annos cū corpe sub terra iacuerat ac si tūc decessisset. quas beat⁹
bonauentura. affatus ē. **O** lingua b̄ndicta q̄ sc̄mp̄ deū benedixisti. nūc apparet quanti meriti fuisti. anno
deinde dñi. **M. cclxij.** cū eius meritis patauina vrbs de manu etzelini tyranni liberata esset ciues ecciam
p̄grandem atq; pulcerrimam ad eius honorem extruxerunt.

A woodcut illustration of a bearded man, likely a religious figure, wearing a robe with a large cross on the chest. He is holding a book and a string of beads. The style is characteristic of 15th-century European book illustrations.

O Rdo fratrum theutonicoꝝ in prussia ꝑ hec tpa ortu habuit. Cū pruteni barba-
ra gens ꝛ ydoloruꝝ cultuꝝ. vsqꝫ ad fridericuꝝ impatoꝝe eius nois secūduꝝ fuit.
Sub eius vō iperio cū amississent xpiani ptolomaidē sine ciuitate. fratres theuto-
nes sancte marie appellati. Inde fugati in germaniam rediere. Viri nobiles ꝛ rei
militaris periti. qui ne ꝑ otium marcerent. fridencū accēdentes prussiam germani-
nie cōterminiā xpī cultuꝝ spernere dixerūt. Sepe illius gentis homines in saxonēs
ceterosqꝫ vicinos excurrere ad orientē em̄ massonite poloniqꝫ rura colūt. Occiden-
tem saxonēs occupant. aquilonē balthei maris exapit littus. Ingentem igitꝫ vim
pecozum atqꝫ hominū abigere. esse igitur in animo sibi compescere barbaram gē-
tem. annuat tantū imperatoꝝ. puinciam. quod fratribus ꝑꝑetuo iure possidendā
tradat. si eam armis acquirant. conradus quoqꝫ dux mosauie ꝛ Cuyame qꝫ secꝫ ter-
re domini affirmabat. Ius suum in terra colman vocata fratribus cesserat. Grata
oblatio friderico fuit. Qui litteras sub aurea bulla ꝑcessit. Illi sumptis armis bre-
ui tempore omnē prussiam subiecerunt. frumenti ferax regio est. aquis irrigua. ꝛ plena colonis. mltā am-
bitiosa oppida. multi maris sinuosi reflexus amenam efficiunt. pecozum ingens vis. multayenatio. pesca-
tio diues. Ex illo tempore lingua theutonica introducta est. Et cultus xpī gentibus imperatꝫ. Ecclesie ꝑ-
stea pontificales erecte transuistulam pomezamēsis. colmēsis. warmiensis ꝛ Sambieſis. Arcē item nobi-
lem ꝛ amplissimam marieburgū vocant. hic sedes magni magistri. Et cum theutones burꝫ religionis iu-
uentores fuere. Nemo ad eam recipiꝫ nisi theutonicus. nobilis ortus parentibus. Ob eam rem vestimē-
tis albis vtuntur. nigra cruce insuta. vt aduersus inimicos crucis pugnare velint. barbas ofies nutriunt.
exceptis qui sacris altaribus seruiunt. ꝑꝑ canonicis horis dominicam orationem vsurpant. Neqꝫ litte-
ras discunt. magne hīs opes fuere. nec minor ꝑꝑtentia qꝫ regibus. Sepe cum polonis contendere.

Ordo fratru
Theutonice
in Prussia

De damiata et eius expugnatione Berta etas mundi

De damiata et eius expugnatione.

D Principes xpiani, quos olim tercij innocentij diligentia et lateranensis concilij decreta ad hierosolimam li-
berationem inflammarunt, in magnam coierant exercitum, qui partim terram, partim mari constantinopolim. Et
inde cardinale columna sedis apostolice legato deductente, actionem se protulerant. Fueruntque primarii inter eos
peter andreas hugarie rex, venetorum nauigio fretus, quod libenter dederat, quia ius eis concessit quod in omni dal-
matia regnum hugarie ad eam diem habuerat. Et dux austrie, heinricusque niuernensis comes. Et gualterius re-
gis francie camerarius quibus iohannes hierosolime regi coniunctis, in concilio actum est, damiatam egipti vr-
bem nilo contigua ut primam omnium caperent admitendum. Ea enim in parte facta apparebat cayrum et babilonem con-
tiguas vrbes amplissimas et comode occidere posse. Et interclusas comatu facillime expugnari. Quo sol-
danorum gentis sarracene principum domicilio in christianorum partem facto futurum confidebant, ut ois ea barbaries
sarracena non solum hierosolima et terra sancta, sed orbe ipso terrarum exterminaret. Itum est itaque non magis cupi-
entissimis quam confidentibus propter militumque animis. Et mense maio anni salutis duo devigesimi et duodecimes
ceterum, damiate obsidio imposita. Ea citas olim eripol'a pinnace elio conditore appellata. Triplici murorum la-
teritio densissimorum munimento cingit. Quam nullo annis pericula, ad romani tiberis magnitudinem ambit, ut
insulae solum oblonga arcemque efficiat. A babilone quoque noua itur ad damiatam versus orientem, distans ab ea diebus tri-
bus. Itur quoque ad alexandriam occidentem versus distans a babilone diebus tribus per terram, sex per aquas.
Porro usque ad damiatam septem diebus sunt a monte sinay. Sita est autem damiata inter mare et flumen nili, de-
coratur autem in xxvij. turribus altis. Quorum turrium incertus numerus. Turris quoque erat pharea non quod
crassitudine et celsitudine illi similis, quam ad pharonem et nilum stans romano impio fuisse legimus, sed quod subur-
bium et mercatorum appothecas ac publica horrea a piratis nocturnisque predonibus tutaret, quod obre sub no-
stri exercitus accessum addidit soldanus suburbio vtriusque praedia et munitiones vndique instaurauit. Eas dum
nostri appugnant munitiones turrimque vndique machinis quatunt, multi per dies singulos cecidere, cum in ea
maior in barbarie accessio committeretur. Eucitque fortissimorum ex omni, puincia alternis pugnantium nostrorum vir-
tus. At post quintum mensem quam gallici in soldanum male pugnauerant pauci milites exploraturi custodes
altum sopitos esse aut per errorem ab eis papiens socios aduocant, scalas coportant, portam securibus malle-
isque refringunt. Accurrentes qui ex sarracenis strepitum exaudierant confossi. Christianique interim patente in-
gressi porta, vrbe potiti sunt. Anno tandem dimidio atque integro postquam fuerat obsessa, portis vbiq; muni-
tionibusque christiano militi ad custodiam attributus. Prima vero omni machonaria urbis primaria in glorio-
se virginis dei genitricis ecclesiam instaurata, ac in episcopium dedicata est. Habuit per id tempus damiata
amplissime opulentissimeque ciuitatis speciem, repertamque in ea rerum omnium copiam auri argenti et ditissi-
me suppellectilis vim maximam, legatus regesque et duces exercitus militi christiano equa distributione largi-
ti sunt. Quin etiam de agrozum diuisione in tempore facienda actum est.

Damiata

Damiata 77 Damiata Ciuitas

And damiatam interea res xpiana p̄ singulos dies magis magisque floruerat. cardinalis de colū-
na legatus apostolicus. et andreas rex hūgarie. et ceteri p̄ceres in bonā venerāt spem. fore ut solda-
nū sarracenosq; breui cōficeret. Tandē placuit om̄ibus in cayrū habilonēq; ducendū ad quas vrbes sol-
danus om̄es prope sarracenos copias cōtraxerat. Postq; igit xpiani duces in castris populationibusq;
iocati occasio soldano obuenit. nūl in summas ripas solito citius tunc facti. Quia fretus occasione catha-
rastas vbiq; defodi curauit iūmetis sublata in primis pascendi facultas. Et qđ in castris paratus erat de-
structū ē stramen tū nec aliquid fuit salū quo mortales potuerint triduo sustentari. In eam adducti rerū
difficultatē. Alia quoq; angebant maiore. qđ reddituri damiatā alicui depressis in locis aquas incidere
verebant. Itaq; missis oratoribus pacē xpiani his cōditionibus impetrare. ut damiatā cū rebus i ea
reptis soldano dimissa. ptemq; ligni crucis quā ille haberet redderet. Et captiuis vicissim liberatis xpī
am aconē thyrūq; redirent. Quibus viribus et eaz oppidis pax octo annis esset cū turco sarracenoq; ser-
uanda. Que igit in gloriose v̄ginis purificatione habitari cepta ē damiatā. Ad eiusdē natiuitatis diem
reddita barbaroz spurcie inquināda. Is ann⁹ salutis erat primus viceim⁹ duodeciesq; centenus.

S. Elizabeth
Elizabetha

Elizabeth filia regis hūgarie. vxor lantgrauj thuringie circa annos dñi.
ad. cccxx. in alemania claruit. ab adolescentia sua religioni studuit. actōes
suas in deū dirigens. vicioz extirpatrix. exemplū patientie. speculū innocentie.
facta nubilis mltas p̄secutōes passa a p̄siliarijs spōsi. et a primis suis contēpta.
Sed cū dñm exorasset sponsum. occultū consolatorē sensit qđ cū circa tempalia su-
orū principatū intenderet. beate elizabeth ad oīa exercenda qđ ad opus dei spe-
ctant liberā facultatē cōcessit. Totis igitur viribus pietatis operibus se contulit
In quibus optime vsq; ad mortē p̄seuerans delectabilia ori proprio subtrahēs
paupibus ministrabat. eosq; balneabat. et lectos eoz sternerat. eosq; tegebat. fi-
la trahēbat. vasa coquaria mūdabat. hospitale paup̄z p̄struxit. Que bonis v̄tu-
tib⁹ erudita. tot op̄z bonoz manipulos p̄tulit. xpō copulari desiderās. terreni
spōsi consortiū declinauit et mūdane glorie. depositis vestimētis de manu ma-
gistri conradi de marpurck griseam tunicā induit. cōtempta diuitiaz ipsi⁹ iactā-
tia. se mūdo proxijs fecit ignobilem. Tandē. xiiij. kal. decēbris ad dñm migra-
uit. Inter innumera miracula qđ deus per eaz ostendit. xvj. mortuos potenter suscitauit. cecū natū illumi-
nauit. Quāobrē et ip̄e gregorius nonus ip̄am in sanctaz numero ascribi et aggregari voluit. Et ei⁹ festū
is. kal. decēbris celebrari precepit.

Decretalū libri qñq; ad similitudinē qñq; corporis sensus. hac tempestate a Gregorio pontifice no-
no (raymūdo barchinonense adiunante. post innocentū terciū) in ordinem rediguntur. Et in qñq;
partes diuidūtur. In quaz prima de summa trinitate et fide catholica. deq; constitutōibus. de rescriptis.
et ceteris officijs tractat. In secūda vō de iudicijs et cooperatibus ad iudicia. In terciā aut de vita et ho-
nestate clericoz. In quarta qđ de sponsalib⁹ et m̄rimonijs. Demū in qnta de crimib⁹ et penis tractat eoz.
Raymūdus ordinis p̄-
catorum

**Bartholomeus brix-
ianus decretorū doctor**

Raymūd⁹ Barchinonensis ordinis p̄dicator ter-
cius generalis m̄gi post iordanē secūdū m̄gim
ordinis vir mox doctrina ac vite sanctitate cōspicius
p hoc ip̄m tēpus Gregorio pontifici in qñq; decreta-
lū libris cōponēti et laborati auxilio plurimū fuit. Et
eos in formā redegit. bononiē qđ ius canonicū edocu-
it. Et summā de casibus putilē cōfecit. Inde ordinatō-
nes et cōstitutiones sub regulari obseruantia extantes
in ordinē redegit. Et in cōuentu barchinonēsi infirma-
tus i dño q̄ruit. et vt fers miraculis claruit.

Accursius natione florētin⁹. p̄sultissim⁹ vir. sup̄io-
ris azonis doctoris auditor. hac tēpestate vt ip̄e
met in autētica p̄testat floruit. Qui cū bonaz artū stu-
dijs ornat⁹ esset. ac etiā sapiā reipub. gubernāde pluri-
mū insignit⁹ habere. Totus civilis iuris corp⁹ pri-
mus glosis ornauit et explanauit.

Bartholome⁹ brixian⁹ clarissim⁹ decretorū do-
ctor istis t̄pib⁹ clar⁹ exis additōes ad decre-
ti glosas eo ordine qđ nūc h̄ntur fecit. Et nonnullas
disputationes in decretalū libris cōposuit. Scri-
psit p̄terea eplaz volumē ac chronicā de ytalie vrb̄i-
bus et c.

Otfredus patria beneuentanus. doctor cele-
berrimus azonisq; auditor. eo t̄pe cū vniūsq;
iuris eruditissim⁹ doctor esset. in eisden. egregius
et vtilissimū opus composuit.

Otfredus doctor

decretalium libri

Bexta etas mūdi

Anno mundi. 6443.

Anno christi. 1244.

Innocentius quartus papa synebaldus antea vocatus: patria genuensis. familia fusca e lauonie comitibus. in lucina presbyter cardinalis pontifex creatus. Quo nūcio fridericus imperator nō admodum delectatus est. Morat enim hoīs virtute. et animi magnitudinē. Is enim mētis sue p̄scius. fertur ex cōposito respōdisse. Bonū se amicū cardinale in acerrimū hostē romanū pontificem permūtasse. Innocētius autē pontificiū habitū indutus. romani veniens. magno applausu suscipitur. pactis q̄ de more in coronandis pontificibus fieri cōsueuerunt. de pace cū friderico in eūda mētionē facit. Verū cū paratas sibi a friderico insidias comperisset. Genuensiu nauigio fretus qd apud centūcellas in portu cōsederat. Et nauigās genuā incolumis puenit: vbi piculosisimā incidit valitūnem. Ex q̄ cū cōualuisset. ad philippū regē in franciā se contulit. ingressu rhodano amne aduerso francie regnū pontifice innocētū rex summa veneratione excipi curauit. deduciqz lugdunū. Quā in urbē conciliū pontifex euz celebrare cōstitūisset. sue primū p̄sult honestati. fridericū admones vt lugdunū se cōferret. Et cū morā grauit̄ pontifex p̄selsqz ferebant. Sentētiam i fridericū ex cōicationis depositōisqz p̄nūciat. Ad eā nūciationē exauduit fridericus vt necessariorū pontificis edes parue et villas speciosissimas funditus euererit. Innocentiū tandem nono accessus sui anno gallijs et lugduno vt in ytaliaz rediret mouere cōstituit. Quē galliei omēs magno honore magnoqz fauore p̄secuti sunt. Qui p̄ter acta i concilio nūc extantia libros doctrina plenos apud lugdunū et scripsit et edidit. cōmētarios in vet̄ testamētū. apparatū nouellāsqz et autēticas decretaliū. Et de iurisdictione et auctoritate imperij petro de vineis respōdens apologeticas libros fecit. Et sanctū eadimūdū cantuariensem i sanctorū numerū retulit. Lugdunūqz ab eo pōtifice qd seruatū primū ē cōstitutum vt romane eccie cardinales i publicū adeqturū galero rubere insignirent. nō solū quo a ceteris sint iferioribus cōspiciant. s̄ vt ipi admonerent debere. qui illa post pontificalem maiore oīm ornētū dignitate. ad effundendū pro fide catholica et xp̄iani populi salute sanguinē paratos esse. Cū vō perusiam iam peruenisset. petru veronēsem oratoris predicatorū ab hereticis intercesum in sanctos xp̄i martyres retulit. Adēz fecit de sancto Stanislao cracouiensi ep̄o qui in vita miraculis claruit. accersit deinde a p̄erib⁹ regni siculi neapolim p̄ficisatū. ibiqz moritur. et sepelitur in ecclesia sancti laurentij. pontificat⁹ sui anno vndecimo. mense secūdo. die duodecimo. Cui⁹ quoqz decretū fuit vt octaua natiuitat⁹ marie virginis in ecclesia quotannis celebraretur.

Alexander quart⁹ papa cum morte innocenti⁹ ad annū salut⁹ quartum quinquagesimū duodeciesqz centenum inchoantem mense ianuario p̄cepit⁹ est. alexandrū hunc pontificem eo nomine quartum ex raynaldo cardinale hostiensi natione campano cardinales qui omēs in expeditionem secuti erant in vrbe neapolitana breui creauerūt. postposita morā vt rebus ecclesie a manfredi violentia p̄uiderent. Manfredum statim admonet ne quicqz contra dignitatem ecclesie moliatū. Magni certe animi et cōsilij vir beneficis. maxime vō erga paupes xp̄i. et bñ de religione meritis. Unde libellos quosdam contra paup̄atem editos a quodam guilhelmo de sancto amore perpetua edicto aboleuit. Interea alexander qz primus ananie fuit manfredum publica in concione excomunicauit et parandis copijs quas Octauiano cardinali mitteret legato suo. operam adhibuit intentissimā. Et eselinū de rumano atqz alios tyrannos persequi vbi qz non timuit. Sed et inter genuenses et venetos lites componere non desistit. Et ex visione qua beatū augustinū vidit. vniōnē fratru heremitarū a p̄decessore inchoatam ip̄e perfecit. Ordinēqz ip̄m (relicta belremo) vrbes petere et incolere coegit. vt et ipi doctrine verbo pariter et exemplo. nec non et confessionis audiēde aucti. sicut et ceteri salutis fructum afferri possent. In eodem quippe statu ordinem ip̄sum p̄firmavit. Quibus etiam vna cum ordinibus predicatorum et minorū multa priuilegia exemptiones ac indulgēcias contulit. quos certe mira beniuolentia summaqz deuotione semper p̄sequi non desistit. Et eandem religionū viris doctis admodum fauit. Et ad cardinalatus episcopatusqz dignitates multos prouexit. Tandem postqz alexander clarā virginem pontificatus sui tercio ananie in sanctorum collegiū retulit viterbium ad pacem inter venetos et genuenses tractandum se contulit. Quā in re diutius vexatus eo loci tedio animi tandem moritur. Et in ecclesia sancti laurentij honorifice sepelitur. Pontificatus sui anno. vij. vacat tum sedes mensibus tribus diebus quatuor. Clara et maiore parte aduersa tum omni pontificatus tempore. tum maxime extremo anno fortuna vsus qui omne regnum sicilie cōtra que ac sciuerat. Et vrbe florentiam in manfredi hostis ecclesie potestatem venisse. constantinopolim a catholicis amissam bellū inter potentissimos ytalie populos venetos genuensesqz eodem quo obiit anno vidit.

Linea summorū pontificū
7 Innocēt. us quartus

7 Alexander quartus

Fridericus cesar diu pontifices persecutus cum maxis calamitatibus romanas se dem affecisset tandem ab Innocentio in lugdunensi concilio damnatus est. et impatoria ac regia potestate depositus. et regnis sicilie et apulie priuatus. post cuius depositionem vacauit imperium annis. xxviii. yrali ea tpa inter regnum appellant usq; ad Gregorium decimum et Rudolphum impatorem.

Henricus huius nominis septimus rex ro. declaratus. res enim germanie inquitissime fuerunt eo quod germani electores imperij facte de friderico priuationi et simul auctoritati ab innocentio pontifice eis attribuite imixti lantgrauum thuringie henricum alemanorum romanorumq; reges designauerant. et Conradus adolescens alemanie rex a friderico genitore pridem institutus illum regni ingressu et possessione armis impetijt sed predicata (iubente pontifice) in Conradum fridericique fautores cruce signatio multos in noui regis lantgrauum psidia fautoresq; coeuit. huius tamen mortuus est lantgrauus. pluuio ventris sine herede sepultus in Isnac.

Wilhelmus comes holandie post obitum lantgrauum contra fridericum ab electoribus in regno suscectus. verum paucis annis regnauit et a frisomis occisus. et hii ambo ad pontificalem benedictionem non perueniunt.

Guelphorum et Gibellinorum ortus

Guelphorum et gibellinorum pnciosissima noia ad totius italie interitum per hec tempora ex duobus alemanis fratribus ut aliqui scribunt tumultuantibus ad inuicem romano pontifice et friderico impatore pisis inuenta fuisse constat. quo infortunio cum sola caruerit sena et aliud maius seipsas precipitauit. in multis enim ac perne oibus populis eo tunc demerente impietatisq; pcessus est. ut quem pater filium. frater fratrem videret contraria sentiente pelli patri sit passus aut cosodi repugnantem. factusq; est stupenda celeritate ut studia partium factionesq; et populorum sectiones per omne ethuriam pene dinoscerent. cui infectioni a friderico disseminate noia quoque aut ipse aut ex suis germanis ut pmissum aliq; ididere. verbo enim quod certe germanicum est studiosos eccie Guelphos et impatorie factionis gibellinos placuit appellari. et ut ptolomeus lucensis refert qui paulo post ea tpa scripsit. Ea in fausta rebus italie noia primum apud pistoriam fuisse audita. que paulo post omne italiam pter vnicam urbem venetam infecere. tantaq; rabie quinquaginta ducentis et eo amplius annis ad hec usq; tpa sub insausto eorum nomine scutis est ut peiora inter seipsos scelera quicq; itali commiserint. ijs que a barbaris iam cessantibus fuerat pcessi. urbs enim in urbem populariter. provincia in provinciam. populi pars in alteram nulla impellente alia quam harum partium causa gessere bella quorum nullus victorie finis. nullus modus nisi in sanguinis effusione et exterminio est petitus. nec vicini inter se colubitateq; solu ea debachati sunt infamia atq; pietate. sed quingentis se iuncti passum milibus paupes egeni. equi diuites et factiosi cum forte obui fierent nefaria inuicem commiserunt. non modo enim diuisa sunt insignia in plijs pferenda. sed colores. terre fructus. vestium habitus. ipsi hominis incessus. digitorum coreptus et oris huiusmodi sua habuere partium significationem. De huiusmodi peste Baldus iuris consultus tractatum edidit.

Conradus friderici filius ex Jole Johannis iherosolimitani regis filius susceptus. quem pater rex oim herede reliquerat. Cum genitor fridericus apud florentiam graui et periculoso laborasset morbo. ex quo cum conalesceret Adanfredus filius ex concubina nobili muliere susceptus compressa iacentis in strato ore eum suffocavit ad Conradum legitimum genitum matrimonio regum potestatisq; ois successio deuoluenda. Ijsq; Conradus a wilhelmo rege alemanie quem lantgrauo suscepit ostendimus. continuato pridem agitur bello post friderici patris mortem in suevia gentis sue patrimonio paz per se contulit. Tandem Conradus amicitia fretus eselini transpadana italie regione vniuersas tyrannide obtinentis veronam se contulit. Ex quo portu paratissimum amplissimisque exercitum in apuliam transportauit. Erat vero quod rex euentus et gesta docuere Conradus genitori friderico in clementia. ambitione et malignitate per similes. sed mox elegantia et facilitate quam ille artificio quodam per se ferebat carens ut prudentia illi vel potius patris astutia destituisse videat. Ideo neapolim fures miarumq; redundas obsedit menia ipsius multis locis aperuit. Capue urbis muros euerit et aquinum nobile oppidum incendit. partim in germania desedit. partim recipiendo sicilie regno usq; ad obitus die intentus fuit. moriens non sine suspitione veneni procurate mafredo quod medici pecunia corrupti clisteris opa propinauerunt Conradino filio datis tutoribus regni sicilie administrationem arcumq; curam reliquit.

Linea impatorum
Inter regnum
Henricus septimus

Wilhelmus
Wilhelmus

Conradus
Conradus

Mons quidem maximus in burgundia impiali a mote debiles
vallesq; coartas multa agricolaz milia oppressit. et ut auctor
facili tpm refertz cucurrit p multa miliaria ac qnq; milia hominu
suffocauit. et tandem ad alios motes mirabiliter accessit.

Sanctus cyrilus grecus mellifluis carmeli prior doctorq; tu vite san
ctitate tu pphetie spiritu conspicu multa posteris seculis p fu
tura cōscripsit et copiosis miraculis deo pcurat gloriam mundoq;
stup orem.

Cossioni siue grossoini gens arabica eoz deuota supstitioe sol
dano babilonis impellente xpianos i asia habentes p id tps
diuersis agitarut in locis. pgressosq; templarios et hospitalarios
sepenumero male mulctatos reprefferut. demūq; iherosolimā delati
hic immunitā. eos ex asiaticis christianis quos a saladini filiis in
ctos pcepimus esse seruatos. ipi maxima confecerut occisione. Se
pulchru vo dñicu ad ea intactū tpa suatū quāta maria fieri potuit
ignominia et simul vastitate fedatus est.

S. Lodouicus rex francie

Lodouicus beatus rex francie defun
cto ei genitore lodouico anno. xij.
etatis sue coronatus et inunctus et francis
regnare cepit et regnauit annis. 4 i. hic cū xpiane religionis ardentissimus emu
lator esset a blancha regina deuota muliere ab annis puerilibus in omni virtute
enutritus. qui nil cogitabat sapiebat vel loquebatur aut opabatur nisi que dei
sunt. ideo vigesimo regni sui anno copiosissimū exercitum cōgregauit. cū antea
lodouicus rex francoz pmittente vel ut videt curante balduino impatore constā
tinopolitano pignora reliquit pcosissima veneris ab ipo impatore concessa lan
ceam spongeaq; et partem ligni crucis dñice passionis. Copijs igit xpianorum
in egypti latus ad nili ostia expositis saraceni domiatā incolentes vrbe popula
lariter migrare cōstituerunt. Inerat exercitui sedis apostolice legat patriarcha
iherosolimitanus. Inerant et ex gallijs epi et abbates. ad idus deinde octobris
Robertus comes pictauicē. eius regis germanus frater nonas ex gallijs damiatā copias transportauit.
quā lodouicus difficillimo plio obtinuit eaq; capta cū saracenis varia plia gessit. tandē ab eis supatus et ca
ptus damiatā p eius redemptione reddi opus fuit. liberatus cū eis sepe. pspere diuincans. morbo tandē
in exercitu eius pualente vna cū Joanne filio et martino patriarcha et pceribus regni sui interijt. quē post
modū bonifacius octauus audiens eius frequētissimis miraculis merito inter sanctos confessores retulit

S. Hadimundus archieps postq; corpus suū relatū fuit parisijs.

Adimundus cantuariensis archieps anno dñi m. cc. lvij. ab Innocentio
quarto summo pontifice numero sanctorz aggregatus. qui nō multo ante
ad dñm migravit. vir mire sanctitatis et magne sapientie. Is ex albendonie an
glie villa originez duxit a mundicia nomē sortitus. vnde carnē suā nulla polluit
immundicia et virginitas incorrupta vsq; ad obitū pmanit. factus magister ar
tium missas indies audire consueuerat q consuetudo scolaribus suis. pfuit. In
de sese ad theologie studiū transtulit. postea euasit pdicator egregius. disputator
acutissimus. vacante sede archiepali cantuarie eccie electus magnis virtutibus
emicauit. psecutionē deinde passus clam fugiens ab anglia et mari transito ad po
tegniācū monasteriū puenit inde solciacū adiit. post pceptinōe sacramēti infirm
existens in lecto sedens caput sup manū reclinās obiit. xvi. kaln. decēbris. corp
ad potigniācū in eccia sancti iacobi sepultum miraculis et virtutibus fulget. et
em mirificauit scñi suū ex oi pene genere lāguoz colēduq; pbit vniuersis.

S. Stanislaus epus

Stanislaus epus cracouiensis in poloniayir doctrina et sanctitate illustris p
hec tpa claruit. Is cū post multa virtutū opera feliciter quieuit. Innocen
tius quartus summus pontifex sanctorz numero aggregauit. qui in vita et post
mortem miraculis effulsit.

Sanctus quoq; Albertus de Tarpano carmelita siculus. vir meritis. signis
doctrinaq; clarus et totius perfectionis exemplar.

Lapis grandis in monasteriū sancti gabrielis cecidit. habēs signus crūis
et imaginē christi expressam. et desuper aureis literis habens scriptus ihe
sus nazarenus rex iudeorum. et cecū illu minauit.

S. Petrus martyr
et or. predicator

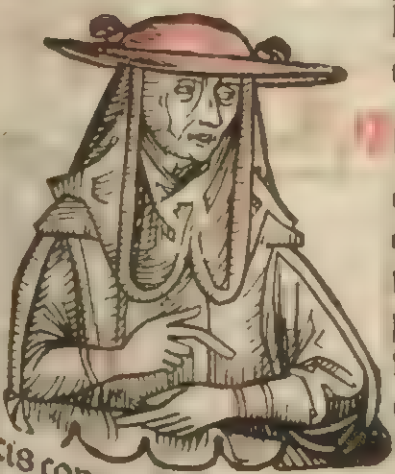

Petrus nouus martyr. p̄lia veronēsis ordinis fratz p̄dicatoz declamator. Et catholice fidei acerrimus defensor. tanq̄ rosa de spinis ort⁹. parētes em̄ hereticos habuit. q̄ heresim manicheoz sectabatur. adolescēs factus mūdum paren tesq̄ relinquens ordinē predicatorz ingressus. in eo. xxx. annis laudabilem duxit vitā. seruēs amator fidei. cultor precipuus. pugnator ardentior. p̄ hac mortē su b̄ire cupiens. Cū igit̄ de ciuitate. cumana. vbi fratrū suoz ordinis predicatorz p̄or fuit. p̄ exeq̄nda inq̄sitione q̄ hereticos sibi aplica sede cōmissa mediolanū ire vel let. anno dñi. M. cclij. pridie kal. maij. ob ipsius catholice fidei defensionē dum a lacu lario siue cumano cū socio mediolanū rediret apud barlasinā oppidū ab arri anis hereticis interceptus. martyrij coronā adept⁹ est. cultellū em̄ lictor arripuit Et p̄ latera eius transfixit. Cū vō fidei pugil hereticoz dogma pestifer in vita sua plurimū eradicaauerat. post mortē tñ suā eius meritis et miraculis choruscantibus extirpauit. vt plurimi ad gremiū ecclie rediret. Ob cuius sanctitatē et frequētia mi racula ipm̄ innocentius pontifex sequēti anno in sanctos xp̄i martyres retulit.

Etzelinus alberinusq̄ fratres de romano. cū ea etate in marchia taruifina fa milie nobiles ceteris p̄stantiores erant. apud bassianū carrarienses. et mar chiones estenses verone monticuli. Et in eius agro sc̄i bonifacij comites. Et cūz ceteri haberēt vetustiorē p̄sapie originē. etzelin⁹ loco nat⁹ erat obscuriore. Cui⁹ quus eiusdē nois theutonicus miles gregorius cū ottone tercio venerat in ytalīā hic vō sub friderico secundo cū esset vita et morib⁹ p̄ q̄ ad similes auctus est opi bus adeo magnis. vt tyrannides sibi p̄stituerit maiore ceteris oib⁹. quas absq̄ imperij aut regni titulo ytalīa raro alias ptulerit. p̄uinaq̄ vrb̄ verona in illius p̄tes etzelini opa est reducta. Composita interim alemanie re fridericus in ytalīaz est reuersus. p̄uini quoq̄ oim̄ parauini blandicijs dolosiq̄ libertatis retinende factis ab etzelino pollicitationib⁹ decepti p̄tes impatorias sunt secuti. Quibus e vestigio etzelinus frenū seruitutis iugū imposuit. Zobardo viro germano cum theutonica sarracenicāq̄ cohorte ita inmisso vt sarracenis portas alemānisq̄ pal latū seruantibus in aptam fuitutē padua sit redacta. p̄sertim q̄ carrariensiū odio atq̄ inuidia axo esse sis marchio friderici vel potius etzelini p̄tibus adhebat. Multos deinde exilio damnauit. parulis te sticulos et oculos amputauit et effodit. vt terrore oib⁹ incuteret. ac nullis innocētie locū reliquit. Quib⁹ male gestis vincentiā pari errore suo adiecit imperio. Brixianā vrbē obtinuit. in q̄ multa crudelitate dese nit. Cū cum vigesimo sue tyrannidis anno omnē ferme venetiā. puinciam dilacerasset. Mediolanū sibi subiicere temptasset. Omnes vicine ciuitates cū eis fedus inierūt. Et martin⁹ turrianus in mediolano p̄u maris cū reliquis socijs arma in etzelinū duxit. Et cū pluries dubio Marte pugnasset. tandē in fugā con uertit satellitibus eius interfectis. etzelinum turpiter vulnerauit. Et apud fontū desperatiōe duct⁹ vuln⁹ suū manib⁹ discerpēs vitā euomit miserā. Hicq̄ finis tyranno fuit. q̄ quoz et triginta annis ciuitates plu res oppressas tenuit.

Hugo Cardinalis

Hugo cardinalis sancte sabine vir vita et doctrina insignis. cū innocentius etiam ad dignitatis gradū euexit. hūc hugonē cardinale pmulgauit. Qui ob di gnitatē acceptā a priore vita nūsq̄ recessit. Ordinis sancti dñici p̄us frater ha bebat. Scripsit idem Hugo et glosas in bibliam. et concordantias vt istorū vo cabulo vtamur.

Manfredus friderici impatoris ex p̄cubina nobi li filius. conrado fratre defuncto. sycilie regnum obtinet. et. xij. annis regnat. Hic quāuis ab alexan dro pontifice admonitus. ne quicquā cōtra ecclesie di tionē eo in regno moliret. monitis pontificis obtem perare recusauit. asserens in demortui fratris legitimū fore heredem. Et cum ab eodem alexandro excomuni catus fuisset. et contra eum paratissimū exercitū misisset. Ipse accersitis multis sarracenis. ipsius pontifi cis copias suas partim occidit partim cepit. Inde neapolitanos acri⁹ vexare cepit. In etruia quoq̄ fa ctiones mouet. maxime vō florentie. q̄ mortuo friderico statim in libertatē se vendicauerat. Florentinos itaq̄ p̄ntificis p̄tes defendētes iuxta flumiū arbiā vt gibellinis vrbē relinq̄re sint coacti. Quāobz vrb̄banus quartus statim in frāciā misit. Et carolū sancti ludouici regis frēm e gallia vocauit. Et eo regni sycilie re se declarato q̄ manfredū obiecit. Tandē beneuētū puenit. facta cū manfredo pugnādī copia multis vtriq̄ interfectis. Manfredū deniq̄ carolus interfecit. Et sic carolus regnū in pace obtinuit.

Bexta etas mundi

Urbanns quartus papa. natione gallus. ex trecenti gallica vrbe oriundus. patriarcha hierosolimitan⁹. alexandro pontifici successit. Hic et si hūili lo-
co natus. pstanti tñ et eleganti lingua fuit. q aliquñ lacesitus. q vili pte or⁹ eet
Redit nobile virū nō nasci. s fieri. vntis et nobilitatis ē. hic pontificatu su-
scepto eadē māsredi tyrānidē qz alexāder passus ē gallijs statim milites pvo-
cauit. quos māsredo obijceret. Qui⁹ fuit postea instituti solennitatem corpis
xpi cū pcessionibus et octauis a cūctis fidelib⁹ celebrari. p qbus indulgētijs
maximas cōcessit. Maiorē etiā interea solidiorēqz reb⁹ suis eccie opē urban⁹
pontifex asserre cogitauerat. Qui⁹ rei cōficiende spem q pñum ē allata. cruce
signatos censuit dimittere. Nā oratū francie regē ludouicū facile i sententiā
duxit. vt carolus prouicie. et andegauoz comes ipsius ludouici cōsobrinus ac
gener iurib⁹ potiret. Carolusqz pontifici et regi facit se pbeōs oia disponere
ac parare ceperat. tate expeditioni. tato muneri exequendo necessaria. cū urba-
ni pontificis renūciatā mortē creditū est pstitutū caroli facin⁹ turbaturā. Pon-
tificatus em̄ sui urbanus moris perusij anno tercio. mense vno. die quarto. et
in cathedrali basilica sepelitur. vacat tum sedes mensib⁹ qnqz. hic ordines mē-
dicantiū fauorib⁹ et priuilegijs multū iunxit.

Clemens quartus papa. guido prius fulcodij appellat⁹ est. natione narbo-
nensis. e villa sancti egidij merito ob sanctitate et doctrinā pontifex crea-
tur. Is em̄ iure cōsultoz totius gallie pmaris prestatis qz aduocati causaru
in regū francie curia laude ornat⁹ esset. vxoreqz et filios habuit. qua defuncta
podieffis primo ep̄s. post narbonēsis archiep̄s. demuz et cardinalis et sabineff
simul ep̄s fuit. Et itaqz celebris fame et magne rez expientie cardinalē ponti-
fex urbanus cōponēdis inter beinricū anglie regē et symonē mōtis fortis co-
mitem illius cōsobrinū pentionib⁹ legati miserat. de q legatione pontificalis
eū addita dignitas reuocauit. Raroqz alias quicqz opportunius accidisse vi-
sum est. q ei⁹ pontificis in ytaliaz aduent⁹. Quē māsredi insidias timentem
naugio qdam mercatorio religioso mendicantis habitu terra venisse asseruit.
Qd pstat perusiā primo cū aduenisset accersiti cardinales. eū deduxerūt viterbiū. de q vrbe amoliri et pa-
rare cepit. q caroli ppe diē affuturi conatibus accomoda iudicauit. Quāqz carolus paulopost massilia sol-
uens cū. xxx. tironibus i tyberim est delat⁹ romāqz puenit. Clemēs aut doctrina. pietate. religione. hūi-
litate modestia et caritate in. primū et paupem xpi ornatus. Bona eccie ita acute dispensauit. vt plus deo
qz affinitati et cognationi tribuisse videat. Quas habuit filias ex mortua vxore an pontificatū suscepas.
Quar altere in monasteriū collocatē. xxx. libras thuronēsiū puoz dedit. Altere aut q marito succedētis
nupserat trecentas libras thuronēsiū dotis noie numerari iussit. hac pditione ne qd vnqz amplius peteret. ha-
buit et nepotē clericū. quē vbi cōperit tres pbeōdas (ita em̄ canonicatus vocat⁹) hīe optiones facere cōpu-
lit. vt quā vellet ex his retinere. duas relinqret. Qz instantibus amicis vt nō solus q habebat nepoti di-
mitteret. s maiora et plura tribueret. Redit vir sanctissimus se deo nō aut carni et sanguini victur. Bū ita
velle vt suam pias causas erogaretur. nec esse dignū petri successorē q plus cognatōni qz pietati et christo
tribueret. Bū aut viterbiū esset hedwige polonie ducissam in sanctas retulit. Belectat⁹ est mirifice doctri-
na bonaueture. Reliquū vite sue tpus ieiunijs vigilijs oionibus alijsqz bonis operibus contriuit. hac cō-
mendatione moriens vir sanctissimus cum sedisset annis. 3. mensibus nouē. magno de se apud omēs reli-
cto desiderio. viterbiū sepelitur. hinc contentio inter cardinales orta ē. cum dignus clementi successor que-
ritur propter quod vacauit sedes annis duobus.

Bernardus cōpostella-
nus doctor

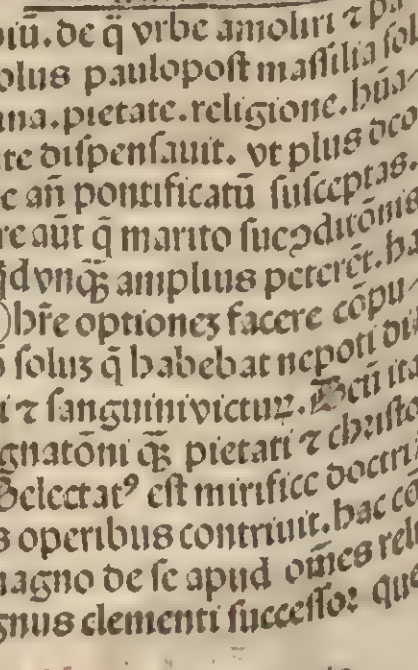
Bernardus cōpostellanus sacerdos eruditissim⁹.
et iuris vtriusqz doctor innocētiū supioris famili-
aris et capellan⁹. Qui⁹ pontificis exēplo et diligētia ex-
citat⁹. libz i pmo decretaliū mētiōe dignū edidit. quē
et apparatū vocauit. Alia etiā quedam composuit.

Cometes noua stella in celo āno dñi. m. cclxiij.
in celo apparuit insigni magnitudine supra tres
menses surgens ab oriente cum magna luce. Et ad me-
diū celi occidentē versus radios suos emittebat. Quo
prius apparente. urbanus quartus pontifex infirma-
ri cepit. sed eadem ipsa nocte quā urbanus obiit. et ipse
extinctus est. sic deficit apparitio eius.

Linea summorum pontificum
Urbanus quartus

Clemens quartus

Cometa insignis

O profetiam pontificum!

Quia J. aucta
et iam catalogi
hanc
J. aucta

per
com
adh
ma
D
tifi
regi
orna
gine
spop
imp
terro
tpis
elect
regis
liter
fuisse
regni
ricus
mod
Rich
M
supp
ad di
Al

B
habu
de al
lectu
accep
ologi
maxi
to or
quati
plati
maio
eius
uentu
rum

Eperij electores. post obitū friderici z coradi filij anno. 1256. de impa-
tore deligendo prebentes bisarie diuiduntur. In q̄ diuisione duos im-
peratores. plures eligerūt. s. Alphonsum regē castelle. Et Richardū cornubie
comitē vel comarchū. frēm regis anglie. S; neuter cōfirmat⁹ inter regnum
ad huc in aliquot annos. progat. vsq; ad tpa gregoriū decimi z rudolphi ro-
manorum regis.

Ptolomeus lucensis se q̄cqd rex eius tps gestaz scripsit. uidisse p̄fat⁹
de carolo nude vt alij dixerit. Quosdā adiūt cardinales a clemēte pon-
tificē missos carolū in lateranēsi ecclia hierlm z sicilie regē z beatricē vxorē
reginā declaratos coronasse. Constat q̄s q̄ carolus dictoz regnoz corona
ornādus p̄ sollemnē stipulationē cōscriptaq; q̄ extant annos duos de q̄nqua-
ginta mille aureos in feudi pensionē s̄bjectionisq; z recognitionis romanē
spopondit ecclie. Hicq; in federibus actū nec successoz cuiusq; licere romanū
imperū. si etiā ab electorib⁹ mandatū esset. accipe admistrandus. Nā z si
terebat pōtificem friderici primi z secūdi impator memoria. Pntis quoq;
tps mot⁹ formidabat. Alphonsum em rex castelle impiū ad qd incōtrouersia
electus erat. armis z largitōe adnitebat accipe. Et comitē cornubie fratres
regis anglie illius aduersariū p̄uacientes. Germani electores i carolū faci-
liter cōsensissent. Nec id eq̄ tulisset aio alphonsum. quē cōstat in ytalīā ducturū
fuisse. Nisi eū distinxisset heinrici friderici fratz suoz suspitio motū. quos
regno pullos extra hispanias exulare cepit. Heinricus em in gallias. fride-
ricus in affricā accesserat vt sarracenos hic. gallos ille ad castelle regni incō-
modo cōcitarēt. Et erat heinricus ditissim⁹ ex hispania asportatis. Tandem alphonsum vir prudēs mortuo
Richardo intuitu pacis volūtariē corā gregorio decimo omni ture cessit.

Linea imperator
Inter regnū *Alphonsum*
Alphonsum

Richardus

Mirabilis pegrinatio p̄p̄oz q̄ a perusinis incipēs. non solū ytalie p̄p̄os. vernetiā exteros adeo cō-
nouit. vt nō longis agmibus cruce seq̄ntes ad cōuicinas ciuitates misericordiā cōclamātes. z pacē
supplices cōmearent. Pueri quoq; vsq; ad. 2000. diabolica machinatione cruce signati sunt. ac p̄ legiones
ad diuersas portus maris peruenientes. multi a piratis capti. pauci ad p̄ria redierūt.

Albertus magnus

Albert⁹ magnus natione sueuus ex oppido lauringen in ripis danubij si-
to oriūds. Ratisponēsis ep̄s. z ordinis p̄dicatoz p̄fessor. Hic tpsib⁹ pa-
rius clarissim⁹ z oibus p̄ferendus fuit. doctor ecclie celeberrim⁹. spendor ger-
manie. vite scititate z doctrine tante fuit. q̄ nemo ei anponendus ne dū eq̄peran-
dus sit. Quāobrē magni cognomē adept⁹ ē. Anno dñi. 1200. ratisponēsi
ecclie ep̄s in ordine. xxvij. p̄ficiat. Ob amorē tñ doctrine relicto ep̄atu. p̄ multos
annos colonie z parisijs publice theologia z p̄biam docuit. Qui z oia opera
Aristotilis cōmetat⁹ est. Et theologia xp̄ianam acutissime aperuit. Sup̄ quoz
sentētiarū libros scribēs. magnā p̄tem biblie exposuit. Euāgelia z epl̄as pauli
egregie declarauit. De aialibus quoq; libzū perpulerū composuit. Et alia laude
digna. Tandē octuagesimū septimū agēs annū colonie sp̄m deo reddidit. Et i
choro ecclie sancte crucis ante summū altare in archa saxea assistente Sifrido
archiepiscopo coloniensi. summo honore sepultus fuit. Miraculis quoq; in vi-
ta z post obitū vt fertur claruit. *Bona Ventura Natione Thuscus*

Albertus Magnus

Bona Ventura natione thuscus. patria balneo reginus. Joanne fidanza. z ri-
bella fidelibus cōiugibus ortus. Anno etatis sue circiter secūdo z vicesimo
habitu religionis sancti francisci deuotissime suscepit. docentē illum alexandro
de ales tantam doctrinaz perfectionem adeptus vt septimo ingressus sui āno p̄
lectus libzū sentētiarū in parisiensi ciuitate clarissime legerit. Et cathedrā m̄gralē
accepit. Tredecimo ip̄ius ingressus anno ordinis minorū generalis m̄ster z the-
ologus eminentissimus. ac albanensis cardinalis episcopus (preter sanctitatem
maximā) etiā ingenij gratia z auctoritate maxima p̄ditus. Clarissimus in to-
to orbe habitus est. Qui pre ceteris doctoribus luculentissime z copiose tum sup̄
quatuor sentētiarū libros scripsit. Postillasq; super lucanū z alia scripsit de cōtem-
platione de sex alis seraphin. Regulam nouitioz. Viui quoq; francisci historias
maiorē z minorē compilauit. atq; ordinis cōstitutiones. Eas ob res z p̄pter
eius frequentia miracula cū etiā cor ipsius (incinerato corpore) incorruptus in-
uentum fuerit. Sixtus quartus pontifex summus anno domini. 1482. in sancto-
rum pontificum numero merito ascripsit.

Bona Ventura Natione Thuscus

Berta etas mudi

Alexander de ales doctor
irrefragabilis

Guido bonatus

Alexander de
villa dei

Alexander de villa dei

Discordie quoque ac lites pmaxime inter ianuenses et venetos ex quodam asie monasterio initium sumpsere
Que adeo pestifera contagione conualuere. ut res ipsa ciuitatibus ipsis plurimum fuerit perniciofa. Et
vniue. se xpiane religioni in laqueum magnum prouenerit.

Paleologorum imperij principium apud constantinopolim sumpsit. Cum michael paleologus grecus theode-
ro impatori affinitate conuictus pulsus e grecia gallis ac venetis. duobusque theodori filiis parulis.
qs eide ex testamento comendatos reliquerat interfectis. imperium sibi desumens. imperauit annis. 45. In
sentis spūs vir. Et ita latinorum imperij finis fuit qd p annos. 8. 7. 50. apud eos durauit. Exinde greci pa-
leologi centum 7. 96. annos imperauerunt vsq; ad annum domini. 1454.

Hostiensis cardinalis

Alexander de ales parisiensis irrefragabilis et precipuus doctor et ipse hec
cipua clarissima reddidit. Qui i ultimovite sue ob eximia cu dei sapias ac p
cipua eius deuotem. q; habebat ad beatissimā vginē mariā minorū habitū su
scipere voluit. Cū ob eius amorē aliqd postulā si possibilitas foret. p virib; ad
implere pollicebat. Cui frater q; per urbē cū sacco elemosinā petebat ait. Cum
diu mūdo huietis cū magna fama et religio nra nullū habeat nigēm. Rogo vt
dei amore et vginis matris eius ad vtilitatē aie v're et n're religionis honorem
habitum assumatis. Is rñdit statim te seq; et faciā qd pēsti. seculum celerens
ordinē minorū ingressus. Qui cū esset accuratissime doctus ex mandato inno-
centij pape in theologia summā admodū copiosissimā et celeberrimā composu-
it. quā in partes quorū diuisit. insup et vniuersum ferme vetus et nouū testamē-
tū postillauit. ppter qd fons vite appellari pmeruit. **Martinus scotus**

Guido bonat; astrologus p idē tpus in syderali
bus disciplinis vniuerso occidenti notissim; et
celeberrim; fuit. Cui adeo ea i facultate aperta fuerūt
oia. vt nil apud eam illi incognitum fuerit.

Martinus scotus cisterciensis ordinis (vt aiūt) fra-
ter magne doctrine et singularis vite vir p hec tē-
pora rome in pēcio fuit et historiā breuē cōposuit. quas
martinianā appellauit. Hanc tñ laudem predicatorēs
cuidam ordinis sui martino epō tradunt.

Alexander de villa dei sacray liaz professor. de or-
dine sancti bñdicti. quāuis aliq; frēm minorū fuit
se scribant. p id tpus etiam in grāmatica librum vulga-
tissimū cōposuit. quē doctrinale appellari voluit. Et i
ptes tres diuisit. Cuius initū Scribere clericulis tē.

Vincentius gallus pira burgūdius beluacēsis hy-
storicus et theologus ordinis p'dicatorū frater p
hoc ipm tempus claruit. Et innumerabiles hyistorias
multis s; voluminibus comprehendit. Quatuor em
specula edidit de omni scibili materia. Doctrinale. Mo-
rale. Naturale et Historiale. qd vsq; ad annum domini
1254. perduxit. atq; alia multa cōposuit. videls librus
gratie. libru de sancto iohanne euāgelista. libz de erudi-
tione puerorū regalium. et consolatorū de morte amici
Et quā maxime de laudibus diue ac gloriose vrginis
marie tractatum celeberrimū edidit.

Florentini mortuo friderico cesare. qui eos plurimū vexauerat in libertates
sele vendicantes et guelfhos ab ipso cesare electos in patriam reducentes
rempu. reformarūt. Unde et duodecim antianos creauere. qui gibellinis resiste-
rent. et ius populo dicerent.

Discordie quoque ac lites pmaxime inter ianuenses et venetos ex quodam asie monasterio initium sumpsere
Que adeo pestifera contagione conualuere. ut res ipsa ciuitatibus ipsis plurimum fuerit perniciofa. Et
vniue. se xpiane religioni in laqueum magnum prouenerit.

Paleologorum imperij principium apud constantinopolim sumpsit. Cum michael paleologus grecus theode-
ro impatori affinitate conuictus pulsus e grecia gallis ac venetis. duobusque theodori filiis parulis.
qs eide ex testamento comendatos reliquerat interfectis. imperium sibi desumens. imperauit annis. 45. In
sentis spūs vir. Et ita latinorum imperij finis fuit qd p annos. 8. 7. 50. apud eos durauit. Exinde greci pa-
leologi centum 7. 96. annos imperauerunt vsq; ad annum domini. 1454.

Hostiensis cardinalis
Henricus cardinalis hostiensis cognomēto etiā hostiēsis. vir hūani diuini
q; iur; pitissim;. hoc tpe eas ob res apud Alexādz pōtificē maximo habet
in precio. qui ab ipso pontifice pmonitus sup toto decretaliū titulo lecturas putif-
les cōposuit. Sed et summā admiratione dignā in vtroq; iure cōscripsit. Quam
galli vltra montani compendiosam vocant.

Osfredus alter a supiore celeberrim; legū doctor. hōis tpi; floruit. et cal-
disciplia nōnulla pposuit. et q; maxie sup codice digestoq; toto lecturas ac-
curatissimas.

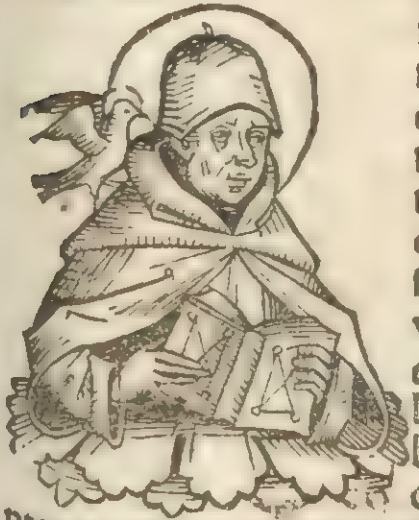
Aymonem anglicū ordinis minorū generalē ministrū theologū sanctissimū
cum suprascriptis floruisse constat. Qui inter cetera ingenij sui monimen-
ta breuiariū alexandri pape iussu correxit et rubricauit.

Alincen; gall; or. p'di.

S. Thomas de aquino doctor

Thomas de aquino ordinis predicatorum doctor. alberti magni discipulus ex insigni comitum familia. in confinibus apulie et sicilie origine duxit. Cum motus regni sicilie variis essent. doctrine ac religionis via traxisset videtur. Quo in tpe Conradus ex gente suevia impator aquinum vastas. Thomam pariter et genere nobiles. et in oppido primarij pira pfugit. cassinensis cenobij monachis commendatum reliquit alendum. ubi lris ac religioni opera dare cepit. Eius enim pater landulfus noie. mtheodora e neapoli origine habuit. Qui et in ipis infantie rudimentis dei gra pre ditus deinde ordine diu dñici ingressus religiosissimam ac pfectissimam vitam usque in fine exegit. Ubi etiam pter doctrinam maximam ad eam peruenit doctrine excellentiam ut nemini phie et theologie scia secundus habeat. Coloniā ei pgens tantum profecit ut post aliquos annos apud pisum primam in doctrina locum teneret. Ubi quatuor libros in sententias edidit. inde angelicus doctor appellatus. romam deinde ab urbane accersitus spretis dignitatibus que vltro offerebantur. totum se lectioni et scripti oni dedit. Et eius rogatu multa conscripsit. Reliquit post summam theologie tres pres diuisam in questiones distinctam. Summam p gentiles. Lathenam auream. In quatuor euangelia. Comentariorum in biblia. Et Aresto. libros et plima alia. Totam quoque naturalem philosophiam ac moralem comentationibus exposuit. Declarauit et Job. Composuit et officium de xpi corpore. Quo in opere plime figure ve. testa. continentur. Qui etiam miraculorum gloria notatissimus euasit. tandem iterato romam vocatus ut ad oculum lugdunensem p Gre gorium. x. celebrandum accederet pperas. cum apud cassinum motem fuisset infirmitate correptus Anno domini 1274. sanctissime migravit ad dñm. Monis marci. Que postmodum iohannes. 22. pontifex. ppter crebra miracula in sanctorum confessorum et doctorum numero aggregare voluit. Apud auinionem. xv. kal. augusti Anno. m. ccc. xxiij. a transitu eius ex mundo quinquagesimo. *Carolus rex*

Carolus ludouici regis francoz frater manfredo rege interfecto a clemente papa sicilie rex declaratus. regnavit annis. 7. atque ita paulopost sicilie et apulie regna in sua pratem redegit. In quibus compositis rebus euestigio viterbius cum vniuerso exercitu ad pontificem venit. ubi audiens conradinum adolescentem conradi suum nepotem in ytaliam a gibellinis et guelfos fuisse vocatum. In eturiam. gibellinos domitos illico venit. ibique magna de hostibus strage edita. conradinum cepit et capitali sententia puniuit. Inde in regno confirmatus pacem cum priamis inijt. Et cum eis in apfrica i ludouici regis germani subsidium traxerit. Ibi quoque ludouico fratre ex peste mortuo inueto cum Tunici rege pace hac lege composuit. ut per peno annis singulis sibi suisque successoribus tributum aliquot pederet. inde in regnum redijt. ubi petro aragonensi siciliam se subdidisse reperit. denique et ipse carolus moris. et neapoli sepelitur. Ibi ideo hierosolimorum regnum declaratum fuit. quia maria antiochie principis filia cui id regnum debebatur (quod hugo eius nepos occupauerat) illud carolo huic regi deuouerat. *Secta flagellantium*

Secta flagellantium in ytaliam ortum habuit. Et inde in salemamiam et galliam pgressa bisarie. qui se nodosis flagellis in quibus aculei inserti erant flagellabant ad ostentationem. Ex qua secta multi graues errores pullulabant. impletisque locis circa fidem. et sacramenta ecclesie. Que postremo in pre igne et gladio exterminata fuit.

Erunt theologi hac orationem a summis viris laudatam hac tempestate. Benedictum sit dulce nomen domini nostri ihesu christi. et gloriosissime virginis marie matris eius in eternum et vltra amen. Nos cum prole pia benedicat virgo maria amen. Et qui hec legerit vel orauerit de singulis iterationibus auctoritate Clementis papae ob petitionem ludouici sancti regis francie tres annos indulgentiarum habebit. *Philippus rex*

Benedictum sit dulce nomen domini nostri ihesu christi

Philippus sancti ludouici regis filius patre germano in affrica defunctis. ibidem regnum munus suscipiens regnavit annis quindecim. Vir certe vite sanctimonia patri persimilis. qui vitande contagionis causa pnotus. dimissa apfrica. in ytaliam adnauigauit. pacem inter genuenses et venetos ad quinque annos composuit. Multa quoque et laudabilia pro fide christi tum domi tum foris exegit pietatis opera. Et iter cetera memoratu digna beate marie magdalene corpus massilie iam diu a beato maximiano in villa sui nominis conditum. ornatiore sepulcro. et maiore sacello exornauit. Eiusque caput seorsum in theca argentea recludens. Alia quoque consimilia et multo maiora confecit opera.

Beretas mundi

Gregorius decimus papa. natione ytalus. p̄ia placētū e vicecomitū fa-
milia mediolano pulsa. theobaldus antea vocat⁹. laudens archidiacon⁹
in alia exis. Viterbi collegio cardinaliū pontifex creat⁹. Vir certe in omni vi-
ta clarus prudētia rez gerendaz. fortitudie animi. q̄ pecunias ⁊ res humanas
cōtemnebat. vsus hūanitate. benignitate in paupes xpi. ⁊ eos potissimū. q̄ ad
gremiū sedis aplice pfugiebāt. hic pōtificatu suscepto pacis amator. Genuē-
ses ⁊ venetos magnis inter se cladibus afflictos ad cōponendā pacē aim adie-
cit. philippi p̄dicti regis francoz vsus prudētia. Ea q̄ cōfecta florētia cū caro-
lo sycalie rege accessit. Agente florentie pōtificē pulcerrimā p̄templatūrbem.
q̄ erat bonitate cōpassio illius ex ciuib⁹ q̄ gentis sueuoz imperatoz operib⁹
ea vrbe extores exulesq̄ agebant. Et carolo rege in suam pducto sniam illis re-
ducendis operā cum pntibus dare cepit. pugnādi ius interdixit. pfectus inde
pōtifex recto itinere lugdunū puenit. p celebrādo generali cōcilio. quo ⁊ paleo-
logus impator cōstantinopolitan⁹ pfectus. Et rudolphus in impatorē ab ele-
ctoribus delect⁹ ē. Re in cōcilio bñ gesta pontifex gregorius iter ad ytaliā est in-
gressus. Cū venisset bello cadoz expectantē ibi alfonsum castelle regē auduit.
Qui multis ē questus nullā vt debuerat rudolphi ad imperiū electionē habu-
issē rōnem. Cū pontifex multis placauit rōnibus vt p̄tensum ius suū nouo im-
peratori designato cedere p̄senserit. Unde per viennā lufanamq̄ transmissis al-
pibus lōgobardia pontifex iter fecit. Cūq̄ aretiū puenisset sanct⁹ ⁊ summa di-
gnus veneratōne diem obiit. Pontificatus sui anno quarto. mense secūdo die
decimo. Ad eius celebre etiam nūc sepulch⁹ sc̄ritas sua quanta fuerat miraculis
crebrescentibus est ostensum.

Innocentius quintus papa. natione burgūdus. Petrus tharentasiensis an-
tea vocatus ordinis sancti dñici insignis theologus. sacris lris doctissim⁹
Anno dñi. m. cclxxv. areth pontifex creatur. Sub ipm q̄ps florentini lega-
tionē solēni romā missa absolutionē ab excoicatione ⁊ interdicti amotionē ab
innocētio impetrarūt. genuēses ⁊ venetos dissidētes in suā sniam traxisset. nisi
repentina morte p̄occupatus fuisset. Qui secūda die sexti mensis q̄ fuerat desi-
gnatus in lateranensi palatio defunctus. Qui ante dignitatē apud parisiū p̄-
dicando ⁊ scribendo maximo fuit in p̄cio. Qui cum esset doctissimus in sacris
codicib⁹ aliq̄utiliter declarauit. ac super sentētiarū libros mltā egregie p̄posuit.

Adrian⁹ quint⁹ papa. p̄ia genuēs. familia flisca orthobonus antea vocat⁹
Ex flusthea gēte comitū lananie genuēs. romē i atrio lateranēsi i pōtificē ē
assumpt⁹. fuit aut innocētij q̄rti nepos. sc̄iq̄ adriani diacon⁹ cardinalis ab eo
dē creat⁹. vir certe magni ai. veterbiū statū p̄ficiscit. vt caroli potentia miueret
ad rudolfumq̄ illico miserat. q̄ p̄ ac gregorio. x. p̄miserat venire ytaliā distulit
set. q̄ bello aduersus regē bobemie implicat⁹. impj iura sp̄nē videbat. Tuti-
oremq̄ ytaliā a carolo ⁊ alijs tyrānis reddidisset. ⁊ p̄stitutionē de eligēdo pon-
tificē in meliōrē formā redegit nisi mors obstitisset. Que ⁊ alia dñz magno
hadrian⁹ molit⁹ aio. ad q̄nq̄gesimū vl vt aliq̄ hnt q̄dragesimū pōtificat⁹ die vi-
terbiū obiit. sepeliturq̄ in puētū frat⁹ mior. vacat tū sedes dies octo ⁊ viginti.

Concilium lugdunense

Concilium seu synodus maxima hoc āno lug-
duni a gregorio decimo p̄dicto pontifice in-
dicta. vbi attentiore in primis cura atq̄ diligētia
de afferenda hierosolime rebus ope ē actum. Cō-
tulit vō se ad id conciliū michael paleologus gre-
coz impator. cū magno comitatu. puectus tercia
decima vice in sententiā romane ecclesie grecos to-
tiens deficientes p̄traxit. Et ymioni oriētalīs ad oc-
cidentalē ecclesiam tridētia tūc eius gentis peiora-
tione p̄sensit. Secutiq̄ illū nōnulli tartaree gēis
sc̄thie. p̄ceres sacro baptismatis caractare pfusi.
xpianos se ⁊ catholicos fore p̄fessi sunt. Et rudi-
olph⁹ ab electorib⁹ germanis i rōnorū regē im-
peratozēq̄ declarat⁹. ea p̄ditiōe a gregorio pōnti-
fice i cōcilio ē accept⁹. vt seq̄nti āno i ytaliā pacific⁹
ueniens romā ad coronā inūctionemq̄ accipiendā
se conferret. Exinde rebus hierosolime quātū pos-
set maximā opem ferret. Multaq̄ ibi decreta fue-
runt ordinata ad electionem summi pontificis. Et
ad christianam religionem pertinentia.

Linea summorū pontificū
Gregorius decimus

Innocentius quintus

Adrianus quintus

Rudolphus comes de habspurg. post longa vacatione impij. et deuastatōem
bonorum in regno rōnor electus ē. cōi voto pncipū. Et rex rōnor designatus hac
peditōe. ut sequenti anno romā peteret corone accipere. cā. cōfirmat⁹ a gregorio
in fauore terre scē. Fuit ei vir prudēs i agendis strenuus i arguis iust⁹. deus ti-
mens. Cui nil ad excellētiā laudis deesse videbat⁹. Robustissimo qdē corpe ac
pulcherrimo aspectu viguit. Cōsilio qz ac magnitudie ai ac egregia liberalitate
extitit decorat⁹. Huius peditōib⁹ cesar fact⁹ impauit ānis. 19. itaplicitus multis
agēdis i regē germāie. Alfonso qz p̄suasione gregoriū pape ius omē suū rudol-
pho p̄cessit. Cū aut rudolph⁹ curie m̄gi orthocari regē bohēmie olim fuerat. ve-
rū xpiane publice p̄fect⁹ inde nō minus belli qz domi clar⁹. missis ad orthocari
legat⁹ austria et carinthia ceterasqz vicinis ytalie. p̄uicias tanqz iur⁹ impij repe-
tit. Is ei orthocari⁹ qz p̄missus dicebat qnē bohēmie rex. cū obisset frideri-
cus dux austriae sine liberis soror ei⁹ margarita hereditatē accepit. hec an⁹ ortho-
carū sibi virū acciuit. q nō tam cōiugij etatē qz dotes aio voluens sterile m̄mo-
nū d̄xit. et pncipatū nobiles cōsecut⁹. Et vlti⁹ q co tpe carinthior pncipatū tenebat et viri sobole careret
accepta pecunia carinthia orthocaro carniolā marchia sclauonica et alia tradidit. Repetit igit rudolphus
qn nec austria muliebze feudū eēt. nec carinthia i iussu cesaris vlti⁹ venūdare potuisset. rennuit orthocari⁹
et impatori q aliqui sibi huiusmodi impacato r̄ndit aio. S; interueniētib⁹ amicis ea lege recōciliati sunt ut au-
stria impatori cederet. Exin dat⁹ acceptisqz filiis affinitas vtrinqz iūgeret prouicie de qb⁹ lis essent do-
tales fieret. et orthocari⁹ i vba sua iurare more maiorū exposcit. Tandē puocat⁹ vbiis vxoris orthocarū col-
lectis nouis copiis cōueniūt ābo cū exercitib⁹ i campis austriae trāsdanubiū. cōmissum ē atrox plū ipa die
btī ruffi āno s; incarnatōe vbi. viij. et lxx. post. cc. et mille. diuqz Marte dubio pugnātū. Ad extremū reli-
ctus a suis rex bohēmie dū fortiter pugnāt obtinuit. viij. ānos nat⁹. marchio brādeburgen. tutorio
honore sepultū. Et ventzeslaus fili⁹ regnū deinde obtinuit. viij. ānos nat⁹. marchio brādeburgen. tutorio
noie. v. ānis gubernauit. Nicola⁹ p̄tifer nihil ducēs antiquis qz caroli potētia imminuere. idqz intētātū atz
p̄fectū ē. vicariātū ei impij i eturia illi obligatur⁹ rudolphū ipatorē excusatōi sue p̄tendit quem simulauit
opē hierosolime reb⁹ ex p̄stituto afferre regisū r̄ndisse id a se fieri posse nec debē nisi vlturparā carolus di-
misisset quā simulatōem vtrinqz p̄tifer cōnuant. Rudolph⁹ cū h̄po eturie a caroli vicariātū liberare
facto delinēt⁹ romandiola et rauenatū exarchatū pontifici et ecclie reddidit. Nā post fractas apud forūmū
bononiensū et florentinor copias ois romandiola imperatorias erat secuta ptes. Et minima q singuli darēt
populi tributa percipiens rudolphus eos priuilegio s; imperio titulo liberos esse dixit. tandē rudolph⁹
senio et egritudine p̄fectus ad quē accessit ventzeslaus cū conbotali gutha filiā cesaris in Erfordia dicit
obiit ad Spyrā deductus inter romanos imperatores sepelitur. Anno domini. M. cccxi. die. xxij. Julij.

Conradinus

Conradinus friderici suus impator ex filio cōrado nepos. a gibellinis
guelphos i ytalā vocat⁹. cū mario alemānor suoz exercitu veronā primo
deinde papiā venit. indeqz p carrariensū oppida ad genuensū mare transit. po-
stea maiore ex lōgobardia et romandiola gibellinor opato exercitu adiunāte gui-
done ferētano comite maritani regē caroli apud aretū interfecit. inde romā cō-
cessit. p̄tifer viterbi cū trāseūtē adolēscētē videret. dixit ipm tanqz agnū ad ce-
dem pduc. Cū cū carolo campeltri loco pugnauit. Conradin⁹ et austriae dux
adolēscētes etate. sicut et ifortunio pares signa vbi toto plij tpe fuerāt flinqntes
secesserūt agalons euacuatione p̄recti p deua lantarūt die autē octano ab accepta
clade recogniti ad Carolū pducti publico illos iudicō interfici iussit. Post hui⁹
conradi morte ducat⁹ suente cū signis suis nobilib⁹ et armis defecit. Cūqz impij romā dūces suene vlt-
qz p annū. 12. 50. gloriose reuerūt.

S. Hedwigis

Conradus ad p̄tice henric⁹ adolēscēs Richardi regē cornubie olim comitis
Henrici defuncti fili⁹ mltā p̄mi olim regna negocia apud sedē aplicā tractatur⁹.
Sūdo mōtēfori et ipē adolēscēs cū philippo rege frācor eodē se p̄tulit. forte ac-
cidit vtrūqz ad rē diuinā scē Laurēti eccliam q viterbi ē celebris. eadē hora pe-
tere. S; guido posterior ingressus p̄spectū liberali ac regia poti⁹ facie adolēscētē
caterua famular⁹ stipatū qdā ex suis indicātē richardi filiū eē didicit. a q symō p̄
in anglia p dolū fuerat interfecit nullaqz loci tētus reuerētia incautū aggressus in-
terfecit. Equitib⁹ inde suis et pariter philippi regis deducēbus ad ruffū eturie
p̄fectum incolumis peruenit.

Hedwigis ducissa polonie. vidua mire scitatis. p̄nū gen⁹ ex bertoldo marchi-
tis de Rochitz d̄xit. i oppido kitzing lris edocta henrico cōgmēto cū barba du-
ci Slesie in vxorē data. tres filios. totidēqz filias genuit. Cuius senior in bello Tartaros defecit. Mobile
mōsteriū ordis cisterciensū i trebnitz haud lōge avranislauiā extruxit. cui filiā gerdrudē cū cētū v; ib⁹ p̄fe-
cit. Et post obitū mariti vitā celibē i eo duxit. Inter ymagines quas venerabat. beate v; gūis eburneant
miro amore amplexabat. in manibus gerēs neqz i morte dimisit. Tandē cū i omi v̄tute ac abstinentia vi-
tam deduxisset longam. felici fine quieuit. quā clemens ob crebra miracula inter sanctas reuulit.

Hedwigis
Sancta

Berta etas mūdi

Iohannes vicesimus primus. natione hispanus vel portugalesis. patria vlyb-
nensis. thusculanus episcopus cardinalis. petrus medicus antea vocatus. pon-
tifer creatus. Is vir alioquin doctus et viroque doctrina cultorum amantissimus. tamen igno-
ratione rerum gerendarum et morum iniquitate levis fuisse dicitur. ferunt hunc petrum hispa-
nū medicū. in vita sua multa scripsisse potissimum canones quosdam ad medicinam
pertinentes atque librum quē medici thesaurum pauperum vocant. Et ab eo problemata
ad imitationem Aresko. edita. Primū vero in pontificatu curā suscepit michaelē
paleologū ad primum institutum in lugdonensi concilio unionem ita hortari ut ni-
si ea seruasset. Carolo ipsi regi fauore fuerit praeferendus. p. eiusdem pontificis tempore
neti anconitanos bello marique acerrimo. persecuti sunt. Eodem quoque tempore templarij ty-
rum urbem p. expeditione christiana administrantes solita ante bellum genuesis iurisdictione
ne et portuorum exemptione venetis in ea urbe reintegraverunt. Tergiversatus ē
interea verbis paleologus cum iohanne romano pontifice. qui pontifex ruina op-
pressus eamere quā edificari curabat. Octavo pontificatus mense exacto viterbi
interijt.

Anno mundi. 6476. Anno christi. 1277.

Nicolaus tercius papa. patria romanus ex familia vrsina iohannes caietanus an-
tea vocatus. pontifex tandem creatur. peracta in sex menses electione. Nam
cardinales post interitum iohannis illico romam accesserunt novum in laterano ponti-
ficem delecturi. Et carolus rex senatorio functus munere conditoris custodie cu-
ram habuit. Que rebus ecclesie multum sibi plurimum obfuit. Dum enim apte peritaci-
terque gallici potius quam italici creari pontifice contendit. Electio sexti prope men-
sem cum magno rerum orbis christiani damno atque incommodo est dilata. Et ipse maxi-
mum inde non magis patri quam populo italie odium incurrit. Subsecuta est ei creatio
tam repentina quam digna correctio iohanne caetano cardinale. s. nicolai in car-
cere tulliano in terciū nicolaū pontificem declarato. Is enim gente oriundus vrsina
in romanis praestantissima animi dotibus corporisque ornatissimus fuit. ut multa
fecerit. plurima intenter suā prudentiam et animi magnitudinem ostendit. Mi-
hil tamen in pontificatu duxit antiquius quam caroli potentiam imminuere id sua ingenij dexteritate perfectum est bertoli-
do enim vrsino nepote in romadiola comite declarato cum nunciis et lris rudolphi missis omnem romadiolam p. ec-
clesiam recepit. Cui et bononia tunc pariter fuit redita. post quē latinus cardinalis alter pontificis nicolai ex
sorore nepos in eturiam vicariatum impij liberā sedis apostolice legatus accessit. Is praestantissimus et auiculi pontifi-
cis virtuti ridentis omni eturiae ad pacem quietemque perducte. Sibellinis florentiam ac ceteras urbis reductis ecclesie
migratus imposuit. a quibus eturiam quādiu is pontifex vixit p. ecclesia ē retenta. fuit autem vir magni consilij. ut cul-
tor et amator doctorum viroque dicere. in precandis dignitatibus cōsibus oibus habuit. Ideo Albanū ex ordine
minorum hostiensē et portuensē ex ordine predicatorum delegit. Edificijs praeterea edes pontificias exornauit. cum
xit menibus pomerium. s. petri. basilicas petri et pauli restituit. ac picturis exornauit. Scribunt neminem ante
ipsum sacrificare religiosius visum cum semper dum solennia ageret lacrimas funderet. Erat religionis obseruanti-
tissimus. Non caruit tamen reprehensione cum suos nimis amare dicitur. et multa eis condonaret. Opera autem romae reli-
cunino monte oppidi arcem communivit. In quo terciū pontificatus anno prope exacto apoplexia correptus vi-
tam interrupit multis virtutum operibus si longior fuisset vita gloriosissime decoranda. Vacauit inde mensibus quatuor.

Linea summorum pontificum

Joannes vicesimus primus

Nicolaus tercius

Guilhelmus placentinus
medicus

Guilelmus placentinus civis et medicus sui tem-
poris celeberrimus tempestate hac verone ubi pu-
blico salario legebat floruit. Et ibidem in Cyruia edidit
librum pulchrum ac universam medicinam de egritudinibus
universis. postea quatuor libris accuratissime compre-
hendit. curas vberimas adiungens.

Guilelmus durandi ordinis predicatorum ut aiunt
professor cognomento speculator provincialis epi-
scopus. hostiensis discipulus. et canonum praestantissimus
doctor. hoc tempore sicut ipsemet in suo speculo in titu-
lo de feudis testatus est. Summam perutilem composuit
quā speculum nominavit. a qua et ipse speculatoris co-
gnomen accepit. Aliud quoque volumen edidit ut quāda-
m ferunt quod Rationale divinarum officiorum appellavit.

Guilhelmus durandi
Speculator

Sarraceni ex aphrica soluentes utrosque hispanias opprimunt. Sed christiani celice signati in eos ir-
rumpentes maxima cede profligarunt.

Monstrum quoque in fucina superiori apud oppidū ctingē vt ferūt mulier
uicē respiciētia. brachia quatuor seinuicē amplectentia ⁊ duo ferenda. Illico ta-
men post partum obiit.

Genuensium ut sperauerant non inuenta in Asia nauigauit. Et asque apud tyrum obuia genuensium nauis cetera est ex
pugnata. portum deinde uenetus eadem qua nauim ceperat lenticia ingressus tyro ut potires adnix? e auxilijs
ad expugnationem terrestribus ptolomaida accone accersitis. Essit tñ conat? inania. Quelitā interim red
dendi comodi vicem genuensis inuenit. q nauim onerariā. tardasq; decē uenetis solituras. quo in asiam
mercimonia deferret certior factus. Triremes sexdecim ad gulphi fauces curauit post scopulus in insidias
expectaret. Sz admoniti ab exploratorib? ueneti expostitis in lit? mercimonijs ab epyrotis pteci. naues
vacuas amiserunt. Tercio abinde anno classis ueneta quatuor et xx. triremium. trib? genuensium triremium qz prese
ctus erat lanfrancus borbon? apud lilibeu fortuitu obuia eos cepit. Qd cū genua ē perlatu educta aduola
uit duo de triginta triremium classis. q per qsitā accuratissime ueneta ad drepani portum reperit. plicitusq; ba
bit? e acerrim? in q maximus genuensium respu. accepit incommodus. Manq; trib? ex suis triremibus i plio cre
matis. cetero oēs plio supate vtriusq; crudelissime fuerunt capte. Que clades accepta a genuensi effecit ut
michael paleologus illi? societate spreta inducias cum uenetis pstituerit quinquenales. Eodēq; anno trire
mes genuensium. xxv. admirato ac pfecto auria. uenetis. xxx. apud mothou cōcurfure quū viderent retro
cessit genuens. Et nauis oneraria mercib? uenetoꝝ magni valoris plena. apd euripū expugnata potiti sunt
Eadem genuensis classis oīa crete circumiecta. Tanē illi? insule oppidu cepit. foliatiūq; penitus eam

Quarti armenis in octo centū milia babilonē. supant. Et multis eoz interfectis in fugam vertunt. Syce-
lia quoq; insula hoc anno a carolo predicto petro arragonēsi defectit. Ubi apulie princeps caroli ipsi
filius navali prelio ab aroganū filio cum multis captus in apuliam ducitur ⁊ carceri mancipatur.

Sexta etas mundi

Martinus
quartus papa

Martinus quartus papa. symon antea vocatus. tituli sancte cecilie p̄byter cardinalis. natione gallicus. patria tironensis. tandē post longā cōtentio- nem qui ad q̄ntū ⁊ dimidiū in diuisionis mēsem ytalicijs vrsinorū absentia supe- ratis. pontifex electus. viterbijs coronari noluit. q̄ ei ciuitati ob impetū in cardi- nales vrsinos factū interdictū a sacris putabat. Et vrbē veterē delat⁹. ibiq; co- ronā accepit. Resurrectionis autē die sex cardinales creauit. Regē carolū ad se venientē. cū in noui amicitissimijs pontificis amplexū cucurrisset. oblataz ab eo senatoriā dignitatē administrauit. quo a nicolao priuat⁹ fuerat restituit. Eiusq; instantia paleologū impatorem pacta lugdunensis p̄cilijs non fuantē. Et petru arragonēsez contra ius fasq; siciliā occupantē anathemate notauit. Nec primo pontificis martini anno salutis primo octogesimo ⁊ duodecies cēteno gesta fu- cre. Eius q̄ secutus ē anni principio perusini in fulgmates delati. post editaz in agro vastitatē obsiderūt vrbē q̄ inde vi capta pontifex illico perusinos excōica- uit. s̄ missi oratores eos ingenti pecunia mulctatos ecclie cōciliauerit. Bellum deinde in flāminia contra foroiulianos ab ecclia deficiētes gessit. Quos etiam breui adiuuante guidone montis ferretri in fidē recepit. Pontifex aut tot curis circūuentus vrbeuentanis etiā tumultuantib⁹ (nam gibellini guelfhos expu- lerant) perusiu. p̄ficiat⁹ vbi non multo post lenta febre diu vexatus. tandē mo- ritur pontificatus sui anno quarto. mēse vno. Sepeliturq; in cathedrali basili- ca. Ad cui⁹ sepulcrū multi valitudinarij delati. pristina valitudinem sanctissimi pontificis meritis a deo recepere. vir em bone vt cōstitit mentis ⁊ oīa probe in pontificatu gesta cum sanctimonia peregit.

Anno mūdi. 6484.

Anno xpi. 1285.

Honorius
quartus papa

Honorius quartus papa. p̄ia romanus. e gente sabella vetusta. p̄cerū fa- milia. iacobus antea vocatus diaconus cardinalis perusij pontifex crea- tus. Cum nec diuturna sedis aplice vacatio. q̄ cardinales motus. veriti quos alias diuturnior sedis aplice vacatio dederat. Romāvenit anno dñi millesimo ducentesimo octuagesimo q̄nto. frater eius pandolfo senatoriaz dignitatem tū- gerente. per cui⁹ tempa migratus. romana res iuste ⁊ q̄etissime fuerat admini- strata. Pontifex aut apud sanctā sabinā in auentino habitauit. quas ab eo tūc edificatas edes nunc desol- tas dirutasq; videmus. fouitq; hic pontifex gallicorū regū vbiq; ptes. fuit aut vir i omi vita. p̄batissimus ⁊ xpiane religionis amantissimus. Mā ⁊ ordinē carmelitaz nō satis in cōcilio. p̄batū. mutatis clamidib⁹ nigris in albas. Et a multis impugnātū p̄uilegijs p̄firmavit. Solū aut cardinalē iōannē boccamatium ep̄m in tusculanū suo p̄ntificatu creauit. viros dicēs ⁊ cōsē bonos ⁊ doctos nō etiā rudes ⁊ rex humanaz ref̄ vitandi estus vrbani cā. vii multe egritudines oriūt. Cū vō armis a guidone feltrano vexaret. tandem superato guidone totā flāminia breui recipit. Mō diu tñ post moris p̄ntificatus sui anno secūdo. die vno. Corpusq; ei⁹ a sc̄tā sabinā ad basilicā petri magna funeris pompa transferret sepeliturq; sepulcro marmo- reo qd adhuc extat. Vacat tū sedes mensib⁹. x. cū apud sanctam sabinā conclaue haberef. multi cardina- les repentina egritudine sunt correpti.

Rudolfus impator cācellariū suū i eturriā mittēs p̄cipalē de flisco genuensem oēs q̄ pecūiam attri- tis librate donati sunt. Et floretin⁹ p̄pls ad q̄etē tā p̄duct⁹ nouā inchoauit saluberrimāq; regimīs formā. Que i n̄sa q̄s tpa licet aliqñ a gallicis regib⁹ interrupta puenit. Creati ei sunt sex migrat⁹ bimestres futuri. Quibus artū priorib⁹ fuit appellatio. Et septim⁹ breui addit⁹ vexilifer iusticie appellatus. O p̄pida qd am in supiori suevia q̄ prius ville censebant. Ab impatoribus muris cincte ciuilibus ac municipilibus libertatibus donata sunt precipue Esling Reutling ⁊ heilbrūna.

Minabile vide.

Piscem marinū leonis effigiem habentem. hoc ipso anno apud centūcellas mense februario captū fuisse tradūt quē e mari extrahētes vllulatū ⁊ hoīs planctū de- disse ferunt. Et ad pontificē in vrbē veteri perlatū vniuer- sos i stuporē sui puerūt. Et signū magnū distidij fuit.

Verulus villosus ⁊ vrsorum more ungulis arma- tus hīs temporibus ex ipsius martini consobrina nascatur. Quam ob causam martinus rubore perfusus. omnes vrsorum ymagines e domibus suis abradī fecit.

Linea summorū pontificū

Martinus quartus

Honorius quartus

Carolus secundus
rex Sicilie

Carolus secundus sicilie regis fili^{us}. hoc anno p^{re} defuncto. adolescētulus ap^{er} in regnū succedēs regnavit annis. 25. hic galloz suoz exercitu fret^{us}. p^{er} petrū arragonēsem movit. Et post multoz vtriusq^{ue} ptis cedēs petrū ipm ca^{ro}lus vulnerās. hand tanto post interijt. Et deinceps ab aduersario liber reli^{qu}ū tēpus i pace cōsumpsit. quinto deinde regni sui anno euz etiā vngarie rex sine virili prole defecisset ex vxoria hereditate etiā illud regnum accepit. Et ca^{ro}lo primogenito suo p^{re}cessit. Tandē cū. xl. etatis annos cōpleisset moriēs qua^{tuor}decim ex maria vxore hungarie regis filia reliquit filios. nouē. s. mares ⁊ q^uq^{ue} femellas. Quoz notiores fuere carolus cognomento marcellus vngarie regni titulo insignitus. Ludouicus q^{ui} ordinē minorū induit. Et postea in sc^{ro}z numero aggregatus fuit. Et terci^{us} robert^{us} q^{ui} illi ⁊ p^{at}ri in regnū successor fuit.

Venceslaus ei^{us} nois secundus. rex bohemiē sext^{us}. filius othocari post iteri^{um} genitoris filius. viij. annos natu ab ottone marchione brandeburgē si in franconiaz adductus regnū tutorio noie ab eo. v. ānis gubernauit. Reuer^{sus} puer s^{ub} imperio m^{at}ris fuit. Regnū deinde ex venceslai arbitrio ordinatum. Quo regnāte eoi^{us} p^{ro}lo maia a sarracenis occupata in hac vsq^{ue} diem tenet. Pragā ferme vniuersam igne familiari exustāz liberalitate regis ciuūq^{ue} diligētia atq^{ue} impēsa ita instauratā vt felix incendiū fuisse videret. vxor deinde eius Butha filia rudolphi cesaris bella inter albertū s^uem suuz ⁊ maritum dire^{xit}. ferunt autē i coronatōne venceslai min^{us} nouē. ccc. equitū milia apud pra^{ga}m ex regia curia cibos accepisse. peditū v^o infinitā multitudinē pasta subie^{cit} ⁊ polonus venceslai a quibus diadema suscepit. filiū quoq^{ue} sui nois. xij. annos natu petēbus hungaris reges dedisse. S^{ed} cū bonifacius pontifex maxim^{us} carolū adolescentē re^{ge} sicilie filiū eo misisset. Et hūgarū animū mutaret filiū suū albe coronatū ⁊ sacra simul coronā ad se re^{cep}isse. Nec diu postea vite. xxx. sue etatis anno ex t^ube eū obijisse scribunt. Mortes ei^{us} bohemos magno merore persecutos. Fuerat em̄ mansuetus ⁊ clementissimus princeps ⁊ admirādus sanctitate. cui successit venceslaus eodem nomine moribus tamen longe dispar.

Thade^{us} florēt^{inus} medic^{us}

Thadeus natione florēt^{inus} medic^{us} celeberrimus hīs t^{em}p^{or}ibus apud bo^honiā legēdo clarus exiit. Qui cū doctissim^{us} h^{er}etur adeo obscura om̄ia hippocratis ⁊ alioz p^{re}cipū i medicina detexit ⁊ explanauit. vt alter hippocra^{tes} suo t^{em}p^{or}e hitus fuerit. Et q^{ui} nuc ad man^{us} h^{er}etur hec sunt. Expositio afforismoz hippocratis. ⁊ pronosticorū eiusdē. Quasq^{ue} expositōes diuersis t^{em}p^{or}ibus accomo^{dat}as sup lib^{rum} Galieni. q^{ui} d^{icitur} microtegni. hoc ē minor ars. Itē lib^{rum} de suanda sanitate. Et ad varias valitūdines p^{ro}silia multa. Itē in libro acutorū hypocratis expositōem edidit ac etiā in synagogis iohānicū ⁊ aliq^{ui} alia. Tandē octogē^{nam} morū bononiē circa ānos d^{omi}nⁱ mille ducētos septuaginta.

Qui ob celebrē eius famā. diuitias cumulauit innūeras. Nā a principibus yta^{lie} cōuocatus. l. aureos in mercedē diurnā pacis consueuera t. Ab honozio v^o summo pontifice semel vocat^{us}. nō prius accedere voluit. quā cētum aurei illi in^{di}em statueret. Vn liberat^{us} p^{on}tifex decem milia illi aureozum condonauit.

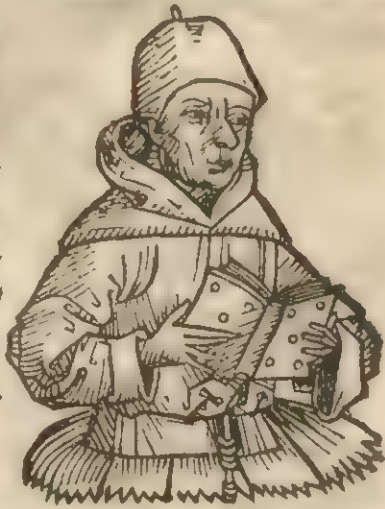
Philipp^{us} frācoz rex

Philippus frācoz rex cognomēto pulcerphilippi regis filius hoc anno p^{re} ipo defuncto francis regnare cepit. Et regnavit ānis. xix. hic p^{ro}tra edonār dū anglozū regē grauissimū gerens bellū multa incōmoda accepit. atq^{ue} bonifa^{cius} cū octauū pontificē p^{ro}pter ipius arrogantiā in carcerē trudi fecit. Inde q^{ui} cū tēpla^{rios} milites oīno extinguere statuisset primo generalē eoz m^{ag}im cū multis exuri fecit ac alios crudeliter interficiēs reliqui oēs t^{im}ore perterriti e regno fugierūt. Iudeos etiā direptis corū bonis ob auariciā suā ⁊ quedam eozum maleficia e regno suo expulit.

Egidius roman^{us} ordi. be^{re}mitarum

Egidius romanus ordinis heremitarū generalis ap^{er}ior ⁊ bituricensis archiepiscopus. ac primas aq^{ue} tanie declaratus. hīs temporibus ob ingenij magnitudinem theologozum prin^{ci}ps appellatus est. q^{ui} quidem cōfict^{us} potest si a curioso lectore eius volumina p^{ro}spiciat. hic nāq^{ue} ex illustri colūnesiū rōnozū familia nat^{us} cū lōgo t^{em}p^{or}e ordines suū oēmⁿⁱq^{ue} ecciam doctria ⁊ morib^{us} illustrass. plimozq^{ue} labore p^{re}ceptor^{is} sui thome aq^{ue} natis opa ap^{er} p^{ro}si^{us} defensass. tādē miraculis clar^{us} b^{er}ō sine q^{ui}uit. Quo scitāt me^{rito} b^{er}us doctor appellat^{us} ē. Plaq^{ue} edidit librozū volumia. Sup lib^{ros} sniarum. Cōpendiū theologie. sup oēs A^{ris}to. lib^{ros} etiā rheticozū q^{ui}lib^{er}a ⁊ varia alia.

Bexta etas mundi

7

Anno mudi. 6487.

Anno xpi. 1288.

Nicolaus quartus papa natione picensis. e civitate asculana. Hieronimus antea vocat^r ordinis minoru frater deinde p^rsbyter cardinalis apud sanctam sabina decimo mense post morte honori pontifex creat. Collocaturq^{ue} in petri ipsius sancti cathedra. Itq^{ue} illico se cu curia ad vrbe transfuit reatinam. Et post annum romam reuersus apud sanctam mariam maiore curiam tenuit cardinales creat ex omni fere religione. Omnes em pariter amabat. nec plus se debere affinis et cognatis quam cuius bono arbitrabat. basilicam apud mariam maiore cu iacobo colunarestituit. vt in fornice maiori apparet. An saluatoris ipsiusq^{ue} pontificis et iacobi cardinal ymago adhuc cernit. anteriore q^{ue} et posteriore prem basilice lateranensis restituit. Per ei^{us} viri alioqn boni tempa multa i orbe xpiano infelicissima acciderut. In primisq^{ue} vrbs roma ciuiu agitata diffidijs incedia atq^{ue} cedes plurimas ptulit. Unicu tn habuit secundus pontificat^{us} p^rdicti annⁱ letissimu. pace arrogones iter et gallicos reges p^rstituta. Ea vo cōstitute pacis leticia haud quaq^{ue} fuit xpiano pplo diuturna. Tripolis em secundo pontificatus anno ferro ac flama a soldano euerfa fuit. quaq^{ue} multos milites proprio ere trasmitit. aliosq^{ue} plures cruce signandos mittere curauit. Quarto deinceps Nicolai pontificis anno Rudolphus imperator germanus obiit. adolphusq^{ue} assumptus e. Nicolaus autē tedio animi (vt q^{ui}dam putant) qd male sibi cedere oia videret rome pontificat^{us} sui anno quarto mese vno. die viij. morit. et apud sanctam mariam maiore ad caput basilice sepelir. Postea cardinales perusu profecti. vt liberius eligere pontifice liceret rem ipsam discor^{um} dijs intestinis biennio menseq^{ue} tercio in longum deduxere.

Celestinus quintus papa petrus moroneus antea vocatus. p^ressione anachorita p^ria eserniensis secudo a fulmone militario cenobiu incolens ad maelle motis radices peligne genti religione p^r ceteris venerandu. instate carolo rege et latino cardinali pontifex creatur. Itq^{ue} decreto de sua electione facto hortante carolo rege assentiens. Celestinusq^{ue} tercij nome assummes a collegio rogatus adduci no potuit. qui accersitis ad se cardinalib^{us} aquila vrbe vsq^{ue} accessit. vbi cōsecratus duodecim creauit cardinales. Seruauit vo eandē vite normā austeritateq^{ue} celestin^{us} in qua tot ante annos fuerat macerat^{us}. paucis extrinsecus dignitati p^rcessis. Qui inferuire ac se accommodare p^r viribus e adnixus. Sed p^rim cu parua ac oino nulla destituit expientia. p^rim calliditas et importuna aulicor^{um} deceptit auaricia. p^rim effecti senectuti corporis imbecillitas ab actōne prohibuit. Et multa illico emitti. pleraq^{ue} p^rperam et sordide cōmitti cepta. Inde p^rncipiosas esse viri insensati ineptias plurimi propalam vociferati sunt. Que sancto viro renūciata suaserūt. vt male populo xpiano sibi et aie sue per^{iculi}. assumptu pontificij muneris onus abrenūciado dimitteret. id cu multis cōicatu ad caroli regis aures puenisset. cu ppulit vt pontifice amantissimu regni sui decus neapoli duceret. Qua in vrbe facili^{ter} auerti posse a pontificatus dimittēdi pposito videretur. Ferūt aut bñdictū Caietanū cardinale ananinu gratia dolose vsus qua apud pontifice ceteros antecedeat. iuris pontificij decreta q^{ue} excellēter doct^{us} erat vndiq^{ue} ad suā intentionē selecta ea rōne illi oñdisse. vt impositu sibi salutis aiaz totius orbis omis vir timoratus suas vires supaturū existimās dimittere statuerat. Qd cu ess^{et} facturus p^rstitutionē edidit declarante pontifici licere romano pontificales dimittere dignitatē. Post parūq^{ue} cardinalibus collegialiter cōgregatis. pontificatu quē paulomin^{us} sex mētib^{us} admistrauerat se abdicās alteri^{us} subrogandi potestates illis arbitriūq^{ue} p^rmisit. Nec mlti intercesserūt dies cu bñdict^{us} ipe i pontifice e delect^{us}. cui octauo bonifacio fuit nomē. Petrus autē morrone^{us} ad p^riscā anbelās heremi vitā clādestine neapoli e p^rfect^{us}. Qd cu bonifacio e renūciatu. missis eq^{ui}tibus retractū de via illū rēcustodia haberi iussit. Verebat em vir ipe astut^{us} ne ppli petrū poti^{us} sanctitate recognita cōspiciu. q^{ue} se doctrina et elatōe redūdantē p^r petri vicario seq^{ue}rent^{ur}. campanie deinde in arce tam arcta teneri custodia iussit vt inde morte illi acceleratā fuisse sit creditū. Sūt q^{ue} scribūt cu post mortem miraculis claruisse. quē clemēs q^{ui}nt^{us} setoz nūero ascripsit. Qui^{us} celebritas. xiiij. kal. Julij obseruatur.

Ugolinus epus

Ugolin^{us} vrbenetan^{us} ordis heremitaz diu augustini luculentissimus theolo^{gus} et doctor. p^rmo arriminēsis ep^{iscopu}s. Et postea p^rstātinopolitan^{us} p^riarcha p^r h^{uius} t^{em}p^{or}is p^risus p^rimā cathedrā tenēs maximo i p^rcio habit^{us} e. q^{ui} vna cu lris morib^{us} etiā ornatissimus cēt. Et ipe ecclesiam dei tum docendo legendo et scribēdo mirummodū adiunxit. Scripsit hic primo de differētia ydeomatū lib. j. et sup^{er} quatuor sententiarū libros laudabilia coposuit cōmentaria. Sed et quodlibeta plurima oim iudicio dignissima disputauit.

Uo quoq^{ue} holiom^{us} predicatorum ordinis insignis doctor et cardinalis p^rsbyter hec ipsa tempora tū vite sanctimonia tumq^{ue} voluminib^{us} a se editis illustrauit. Idem fecit Jo. de parma ordinis minor^{um} p^rfectus sacre theologie magister ornatissimus.

Linea summor^{um} pontificu

Nicolaus quartus

Celestinus quintus

Adolphus comes de nassaw vir strenuus a germanis electoribus post obitu rudolphi oim suffragijs cesar creatus. In eiusdem imperij spem titulumq; assumptus est. et imperavit annis sex. vir certe insignis sed paz militie et pecunijs potens. Qui imperio suscepto quis a pontifice no coronatus fuisset. anno dñi M. cc. xxiij. exercitu movit et potenter misiam ingredit. cui occurrit wenceslaus rex bohemi in grunhaym ubi filiu suu rupertum et agnetam filiam wenceslai p sponsalia iungunt. marchionatumq; misnenses imperio iunxit. Cu demu iura imperij repetere temptasset ab alberto auxilio quorundam principu elector cu adolpho bella gessit in confinio agri spirensis. ac wurmacei. ppter militu paucitate potius oppressus q; superatus. ab alberto filio rudolphi occidit apud montem germanie in bello quod cum eo gessit in die sanctorum processu et martiniani.

De amissione locorum orientalium

Tripolis urbs asie insignis sedo pontificatus quarti nicolai anno osidio ne et viribus facta est in soldani babilonie potestate. qua quide urbem ditissimam post commissas in mortalibus cedem maximam. postq; abacta. asportata omifariam rez predam igni primu. post ferro absumi dirimiq; curavit. Progressusq; eodem furoris impetu barbarus. tyrum. sydonem. barutum et ea ruzbiu oppida intra terciu pontificatus nicolai annu cepit. et sicut tripolum incensam diruit. Itq; princeps astu et prudentia eque ac viribus et potentatu pollens. ne ea clade accepta nois xpiani principes occidentales in asiam conciret. induciay federa in duos annos ptolomaide habitatoribus xpianis pcessit nicolaus tamen pontifex p crucem de more assumendam edicto statuit afflictis asie rebus subueniendu mille qngentos ipe equites ex publico eccie fisco curavit coportari. quos et multi in magnu exercitu sine certo pstantiq; duce secuti sunt. qui quo plures eo pniciolosiores. ptolomeida urbs populis tunc frequentata innumeris. qtos nunc no temere alat aliqua urbs italie. Et septem diversis magistratu gentiumq; generibus premebat. Ea militu multitudo cedibus rapinis et incendijs aliq; diu debaccata. in agris soldani. tulit patienter dissimulavitq; diutius. qre soldanus tandem anno ipo exacto centum qnquaginta armatoz milia in ptolomaidu duce filio suo immisit. ipe morbo implicitus tenebat. Filius p etates ardētior amplissime urbi obsidionem admovit. Inde genitori defuncto soldanus ab exercitu est suffectus. quo elatus successu urbis ptolomaide predam exercitui donavit et accurrationi solito vsus oppugnatione. ad eamq; paulopost animoz psternationem est ventu vt publico omnes psilio mulieres primu puulos et debiles cum suppellectile emiserint. Deinde pstituerint duodecim milia armatos in vrbe retinendos. manserunt ex primoribus rex cipri. qui paulopost multitudinē est secutus. patriarcha iherosolime. templario rumq; magistri. qui no prius urbem destrueret q; soldanum viderut. Soldanus tandem ptolomaidam a paucis qis nauigij carentia detinuerat xpianis male defensata vi cepit et mortalibus in ea reptis ad vnnz celis. S; tanto tenebat illius excidende urbis desiderio. supposito eo incitante ignis maximā partē absumpsit. Adenibus inde et urbis parietibus passim solo eqtis. Annus erat salutis nonagesimus duodeciesq; centen⁹ quando tandē reliquias amissim⁹ victorie illi⁹ celeberrime. qua anno an qrtio de ducetefimo urbanu pon. auspicijs expeditio inchoauerat. Salue tamen manserunt ad tempus cyprus insula et armenia minor dicta prius cilicia.

Ordo celestinoz
Ordo celestinoz a celestino pdicto papa eius auctore cognominat⁹ tempestate hac sub regula diui benedicti initu et miru incrementum sumpsit. eo qd ipo sanctissimo viro in carcere defuncto. ppter eius crebra miracula multi nobiles et doctissimi viri spretis seculi bonis et pompis ordine ingressi cito et virorum numero ac cenobioz pstructione mirabiliter ordine auxere.

Ordo Bernorum
Ordinis qz seruoꝝ virginis marie philippus vir religiosissimus primus institutor fuit. q no lōge a florentia vrbe quieuit. Hanc aut religionem sub diui patris augustini regula excitauit. atz ipam verbo et exemplo aliquibus additis cōstitutionibus in formaz redegit. que ordinem a multis improbatz benedict⁹ postea vndecimus et bonifacius atz urbanus sextus et alij priuilegijs et exēptionib⁹ munierut. et inter medicas tes pnumerauerut q ordo viris doctissimis et in declarationib⁹ clarissimis ac locoꝝ multitudine multo habetur in precio.

Bexta etas mundi

Bonifacius octauus papa natione bernicus vel capan⁹ pria anagnin⁹. benedictus caietanus antea vocat⁹. neapolim pontifex creat in vigilia natalis dñi millesimo ducentesimo nonagesimo quarto. vir quidē doctrina et experientia rex insignis. diu em in curia versatus fuerat et p oēs dignitatis gradus ad pontificatū puenerat. nā cū esset sancti martini in mōtibz p̄biter cardinalis adeo pontificatus dignitatē exoptauit vt nil ambitione et fraude p̄termiserit qđ ad eā p̄sequendā ptinere arbitraret. Quāt clanculū quosdā subornas qui in cubiculū celestini hois simplicitis ei p̄suaderēt vt pontificatū dimitteret si saluus fieri vellet. Suscepto autē pontificatu oēs contemnere cepit. Gibellinos omnes odio p̄sequebat. Ideo petrū et iacobū cardinales colūenses vna cum fara eoz patruo paternis castellis priuauit. hoc tñ laude dignū qđ duplicē celebritatem et aplis et euangelistis et q̄tuor ecclie doctoribus gregorio. augustino iheronimo. et ambrosio statuit. Idē dū in vrbe veteri esset beatus ludouicū ex regia francoz stirpe ortus ex carolo scđo ordinis sancti francisci p̄fessum in scđos retulit. Erat annus salutis de tredecies centeno scđs. Sextū edidit codicē iuris pontificij celeberrimū. vrbe qđ euēgubū que gibellinoz auspicijs ab ecclia de fecerat breui recupauit. Alberto duci austrie imperij cōfirmationē bis terq; petenti negauit. Iubileū qđ idem retulit anno millesimo tricentesimo quo plenas delictoz oim remissionem his p̄stabat qui limia aploz visitassent. ad exemplū testamenti veteris. Iubileū nāq; q̄nquagesimo qđ anno repetebat. Idem etiaz centesimo qđ anno obseruari mandauit. Ob hanc rē eo anno tanta vndiq; hominū multitudo romā venit vt vix incedere p vrbe amplam quidē et vastā liceret. francoz regnū ppter violatū iusgentiū alberto impatori subiecit et titulū imperij romani prius multoties denegatū pcessit vt rex qđ francoz fieri pateret. qđ cū albertus consensisset pontifex vna eadēq; celebritate hinc philippū francie regno priuātū inde albertū romano et illo ornatū p̄nunciavit. Philip pus interim a fara edoctus guilhelmū roma petere iussit. fara qđ in latinā redi erat regione. qui anagninā clau noctu ingressus adiuantibus gibellinis quos bonifacius diu multūq; vexauerat pontificem nil tale metuentē in domo paterna capit. et in eodem in quo genitus fuerat cubiculo valuis vi fractis obstupescētē. pductū romā pontificē intra quartū vigesimū diem dolore animi confectus perijt. pontificatus sui anno octauo mense nono die decimoseptimo. Sepelitur qđ in basilica petri sepulchro a se antea extructo qđ adhuc extat in sacello a se condito.

Benedictus vndecimus papa natione taruissinus nicolaus antea p̄ocatus cardinalis hostiensis romē ka lendis nouembz pontifex creat. Territi em eo pontificis casu cardinales perusiā accessere vbi ad duodecimū mortis bonifacij diē benedictū ordinis p̄dicatoz pontificē creauere. qui ab incūte adolescentia ordinē p̄dicatoz ingressus tantū valuit vt ad generalis dignitatē puenerit. Vir quidem pontificatu dignissimus qui magnū breui tempore virtutis sue documentū p̄stitit. ita ei vixit vt post morte inter beatos merito censeat. Is guilhelmū cū q̄nq; ciuibz ananinis excoicatos p̄nunciāns. Regi francie titulu. libertates et priuilegia restituit. Johanne et iacobū cardinales de colina in gratiā recepit. Inde mens sanctissimi viri fu erat pacata italia tartaros syriā et palestina ingressos xpianos iuuare a quibus lris et nuncijs ad tantas rem conficiendā p̄tinuo inuitabāt vt comodius efficeret statim cū curia perusiā p̄fectus est. vbi infirmitate correptus nonis iunij diem obiuit pontificatus sui mense octauo die decimoseptimo rē destinātā omittit. Sepe lit aut magna pompa in ecclia fratū p̄dicatoz millesimo tricentesimotercio. vacauit tū sedes menses .xi.

Sextū pontificij iuris libū his annis bonifacius ipse p̄tifer edidit. quē a tribus doctissimis viris ex qbusdā nouis decretis a se editis cōpilari mandauit. et publico edicto obseruari. et i publicis gymnasijs Ludouic⁹ eps tholosan⁹ legi debere p̄cepit. quem statim archidiaconus bononiensis explanauit.

Ludouicus felix sanctus ex regali p̄genie. patre carolo scđo rege sicilie. matre maria regina sicilie et hungarie originē habuit. in etate tenella religiosum p̄ceptorē habens. ductus in catheloniā cū duobus e fratribz suis dat⁹ obses. p liberatione regis caroli genitoris vbi p septennū a fratribz ordinis minoz libera libus ac diuinis artibus instructus doctus euasit vt publice ac priuatiz disputaret clero ac populo verbū dei manifestaret. fuit in orōnibz sedulus. factus sacerdos ferme singulis diebus celebrabat. castitatis amator vt excepta matre ac sororibus cū sola nunq; loqueret. corpus castigabat assidue. Inde ad petitionē bonifacij pontificis prius ordinem minoz p̄fessus et habitū suscipiēs episcopatū tholosanū regendū accepit vbi mira opera pietatis p̄fecit. Demū in infirmitate vltima constitutus susceptis deuotissime sacramētis resolutus in mortem ad celum feliciter euolauit. quē dñs magnis miraculis magnificauit. consummatis em operib⁹ bonis et p̄p̄ora multa expleuit.

Linea summioz pontificū
Bonifacius octauus

Benedictus vndecimus

Albertus huius nois primus dux austrie rudolphi olim impatoris fili
us Anno .i. 298. adolfo impatore oppresso ac interfecto germanorum
impator declaraf. et imperavit annis decē. Verū cū in prima electione nou
omnes electores consensissent. ius electionis in manus eorū resignans ne de
violenta regni usurpatione notaret. Iterato electores cōmuni voto cesarem
deklararunt. et postea aquisgrani coronā regni accepit. vir vniq; bello et armis
strenuus. licet quidā eū monoculū et agreste aspectu auariciaq; susceptū scri
bant. cū liberorū suo et cōmuni vtilitati comodū proposuit. Qui suscepto im
perio a pontifice imperij cōfirmationē exposculauit. quā ab arrogantissimo
obtinere nō potuit. Eū a bonifacio pontifice vt eū de more cōfirmaret missis
terq; quater oratoribus impetrare nequiverunt. Verū cū inter philippū frā
corum regē et bonifaciū ipm (vt erat animo ambitiosus) postmodū suborta
fuisse dissensio eo qd philippus apud parisiū magnū congregasset conuentū
vbi bonifacii p̄memoratis iniurijs sibi illatis. ac etiā eius fraude in papatu
occupando p̄memorata ad futurū p̄siliū appellauerit. Bonifacius ira p̄ci
tus p̄silio habito nō solum albertū p̄firmavit s; etiam philippi regnū al
berto huic subiecit. Que res multas discordias et occisiones inter christianos suscitauit. Huic Alberto
frater rudolfus impatoris rudolphi filius erat. cui wentzslai regis bohēmie soror noie agnes nupsit. q
prage moriens ibi sepultus iacet. Ex ea nat' ē iohannes qui paterne hereditatis diuisionem ab alberto
patruo petijt. qd ei fertum viride in obprobrium misit. Deniq; hic albertus cū multa strenue gessisset. et
rhenū fluiuiū transisset iohānes p̄dictus albertū patrū suū circa reinfelden nō lōge ab oppido pruck
vel vt alij habent sciasusa dum simul amice iter agerent sua manu interfecit. deinde penitentia ductus cle
mentem quintum pōntificē maximū qui sibi purgationem indulgeret apud aunionem adiit. Pōntifex im
peratoris occisorem ab impatore iudicandum ait. venit qd p̄fās iohannes. vbi cum cesar heinricus. viij.
eius nominis impator p̄sidebat. a qd iussus religionem ingredi heremitay sancti augustini. in eaq; perpe
tus penitere nō recusauit. Mortuus est in eadem vrbe et in eade sui ordinis sepultus. Mater eius iohannis
cordata mulier fuit et ingenio feroci. que cū accepisset germanum suū wentzslai contentum regno bohe
mie oblatum imperiū recusasse. At ego inquit si regno potior glebaq; vna mihi modo desit. aut quod res
liquū est subiiciam. aut imperio excidam.

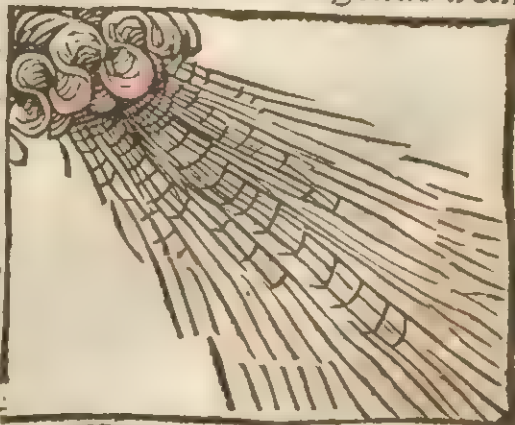
Erant eo tpe secundo carolo regi neapolitano nati post sancti ludouici mortē supstitēs ex maria vxo
re regis hungarie filia mares sex. femelle quinq;. corūq; maior natu carolus martellus hungarie re
gnū materna. secundus robertus calabrie dux neapolitanū paterna hereditate expectabant. Terciusq;
philippus tarentinū obtinuit principatū. Matay prima clementia nomine carolo philippi regis frācie
primogenito nupta erat. Scda nomine blancam iacobus arago sicilie rex dimissis anno ante qnto Cal
rolo martelloq; et ludouico postea sancto quos tenebat obsides in matrimonij acceperat. Cum eo itē ex
pacis federe leonora terciā frideric' arago iacobi frater titulo et ipse regni sicilie ornat' vxorē habuerit.

wentzslaus tercius

Wentzslaus tercius rex bohēmie septimus filius p̄dicti wentzslai. qui cū
ebrietate et turpissime parti corporis dies noctesq; indulgeret et aliorum
bona diriperet. aliorū vxoribus illuderet apud demutium morauie ciuitatem dū
solus in domo decani pontificalis edis pambulabat tribus vulneribus cōfos
sus duo de viginti natus annos interiit. Ignoratus est necis auctor q̄uis con
radus eques turingus cruentam gestans pugionem exire regiam visus fuit. nā
is prius obruncatus est populi tumultu qd crimen confiteret. Generat eo tem
pore pragam dux carinthie heinricus. cui altera ex sororibus regis nomine an
na natu maior iam pridem nupsit. hunc bohemi regem sibi deligunt. Id e
gre fert albertus impator. qui repente coactis copijs bohēmiā ingessus hein
ricum regem deturbat. rudolphumq; filiū suū regē constituit Elizabeth

ricum regem deturbat. rudolphumq; filiū suū regē constituit Elizabeth
senioris wentzslai relicta in matrimonij ei tradita quo regnū eius soli
dius esset. qui cum magna bohēmoz spe regnare cepisset subitaneo mor
bo correptus primo regni sui anno absq; liberis decessit. Ob eius obitū
dissidentes inter se bohemi. alij fridericum rudolphi fratrem. alij heinricū
quem deiecerant petiuerunt. vicit heinrici factio trucidatis alterius parti
auctoribus. Et q̄uis albertus impator cum magnis copijs bohēmiā in
gressus regionem longe lateq; afflixerit. heinricum tñ regno eicere non
potuit prius a nepote vt ante diximus occisus qd meditata in bohēmos
exequeretur.

Ometes future maxime cladis indicij hac tempestate in celo apparuit. afflictionem xpianorū indi
cans. quo anno in solennitate sancti andree tantus repente terremotus exortus est q̄tus antea nūq;
qui et multis diebus p̄ intervalla p̄durans multa diruit edificia.

Besta etas mundi

Qum eo tpe quidam electores imperij. p̄cipue ecclesiastici principes ob diuersa discidia in albertū regē
cū regia dignitate indignū censebant. Quā ob rem ceteri principes primarij in regno germanie Rudol-
phum palatinū rheni imperij iudicem statuerunt vt deinceps futuris temporibus sua industria hoc officij
um pagere deberet. Ex qua consuetudine reges romanorū mouerent ne aliquod malū vitupatione dignū
in regno molirentur. ac indigni imperio iudicarentur.

Seductor ac dolosus quidam
impatorē indicij varijs. quē oī
p̄ditū fuisse ac nullū postea imiē-
tum fuisse dixerūt. Is sua astutia
cū multos sibi adherentes acqui-
sisset ab impatore p̄bensus re-
tectis fallacijs igne p̄bustus fuit.

Eudei q̄s anno primo alberti i-
mpatoris aucti in plenisq; locis
ob male gesta nurnberge in l̄per
bipoli. rotenburge. ac in plenisq;
locis finitimis igni traditi sunt. n
serui nō etati parentes. infelices
gentem aliq̄t milia perijisse ferunt
seruari infantes baptismi gratia.

Cū āno vnde tricesimo 7 mil-
lesimo iacobus aragonē si-
culū regē obijisse diē icrebuiss̄ ro-
bert⁹ calabrie dux caroli genitoris
iussu in siciliā traductis copijs ca-
thina vrbe potitus est. philipp⁹

q̄s tarentinus dux frater suus cū patissima classe illico est subsecut⁹. Siculi interea correptis populariter ar-
mis sese aduersus exosum gallicū nomē vt tuerent terra mariq; parauerant. 7 fridericu aragonē ea vocante
runt ratione vt regnū trinacie sibi etiā tardiuscule aduēturo p̄seruādū eē. plene cōfusus copias ex hispanis
traducendas. vel adhibita longiore mora contraheret. Nauigauerat interea sulutiorē disciplina classis phi-
lippi principis tarentini eā p̄ se ferens securitatem quā ne excepta a roberto fratre omni sicilia debuit offēta
re. quin etiā roberti classis ex cathinensi portu soluens illi p̄primū e longinquo apparuit absq; bellici appa-
ratus armatura obuiā est. p̄gressa. in vtrāq; igit classē pari socordia sed motu ventorū dispari vicissim se
petentē siculorū classis magno ordine. maioriq; apparatu. maximo animorū ardore celata est. primaq; impe-
tito que posterior nauigare ceperat roberti ducis classe armamentisq; destituta nullo siculorū labore dissipata
est. partim demersa partim intercepta est. partim ad hostiles portus adducta est. adeo vt pauci trirēmes re-
migio vse acceleratione cathinata ad robertū fuerint reuerse. Burius postea fuit siculis cū philippensi clas-
se plū his duobus incomodis robertus dux animi anxius in fugā sententiā inclinauit. Cathina itaq; in ei-
us potestate relicta cū paucis que ex vtrāq; classe sup̄fuerant trirēmibus in italiā est reuersus.

7 Vinus iuris doctor

Oinus mugelan⁹ iuris vtriusq; peritissim⁹ doctor hoc tpe claruit. 7 primū lo-
cū inter doctores in italia obtinuit. eo q̄ in dicendo. disputando. decidēdo
q̄ tantā loquēdi vim habuit q̄ eo p̄sente vniuersalis legalis p̄bie synodus adeē
videret. 7 p̄pterea copiose eleganterq; totū ciuile ius multis voluminibus recla-
rauit. nā sup̄ infortiato digestoq; veteri ac nouo pulchre scripsit. Insup̄ 7 de man-
dato bonifacij pape 7 post archidiaconū bononiensem in iure pontificio sextū de-
clarauit. scripsit etiam consilia elegantissima.

Petrus de bellap̄rita natione burgūd⁹ p̄dicti dñi p̄fessionis 7 doctrine p̄filiis
hisde t̄pibus floruit. q̄ 7 ip̄o dño nō min⁹ docte 7 ac. urate sup̄ toto digesto
codiceq; ac institutis scripsit. Habent etiā eius centū disputationes a se edite 7 in
maximo p̄cio apud doctos habite.

7 Jacob⁹ de arena iur. p̄fult⁹

Ann⁹ aduenerat salus millen⁹ terdeciesq; cēten⁹ in q̄
octau⁹ bonifaci⁹ p̄o. ro. vt p̄missū ē prudēti pioq;
v̄sus p̄silio p̄res imitat⁹ ve. te. annū instituit iubilēū. cē-
teno inde quoq; futur⁹ āno. cui⁹ ea fuit rō vt q̄ ex trāsalpinis vltra marinisq; veniē-
tes octo. q̄ ex italia 7 ei⁹ insul. xv. dieb⁹ sacrorū loca orādo obiret plenaria pe-
camini venia donati eēnt. Magnū ea sūmū pon. indulgētia alicubi fructū attulit
q̄ diffidētes aliq; 7 acerrimis etiā ea pitalibusq; inimicijs publice 7 priuatiū
vsi in pacem beniuolentiāq; conciliati sunt.

Jacob⁹ de arena natōe porciensis iur. p̄fult⁹ p̄tissim⁹. cui⁹ op̄iniones i explanā-
dis legib⁹ vt bartol⁹ testat̄ sp̄ de mēte iur. extitit. his t̄pib⁹ breuif̄ vtilif̄ q̄s
sup̄ digesto toto 7 codice scripsit. indeq; disputationes pulchras ac tractatū de ex-

Nicola⁹ de neapoli his t̄p̄porane⁹ existēs sup̄ prima) cussione cōposuit.
infortiati 7 toto volumie copiose 7 pulchre d̄scripsit. ac q̄dā alia edidit.

Jo. scotus or. minor

Johannes scotus ordinis minorum theologus subtilissimus. Anno dñi. M. ccc. vel circa, velut alter apollo floruit. Et p ceteris theologis subtilissima qdam opa edidit. Et sup librum sententiarum precipue sup quatuor sententiarum que ipse (vt aut) in ordine redegit multa subtilia scripsit. Unde et doctor subtilis dñ. Quodlibeta etiam plurima disputauit. In diuinis etiam codicibus comentarios et alios tractatus edidit. Qui qdem comentarii qd valeant absq nro testimonio ipi ostendunt. Sup libros Aresto. q maxime methaphisice qstiones pntiles disputauit. et alia coplurima coposuit. Huc aut lacte sue sapietie multos enutrisse discipulos tradunt. s qui maxime pficere hos fuisse dicunt. Franciscu marone Antoniu Andre am Joanne grandone. Ocham burleu atq alios coplurimos. Quor ingenijs mirummodu phia creuit. Deniq apoplecticus interijt. qus a plerisq putetur quod viuus fuerit defossus.

Raynerius or. pdicator

Raynerius pisanus ordinis pdicator mgr egregi modu sanctus. vt ex eius opibus habem. summa in veneratione hac tempestate habet. Et summa copiosissima multar lucubrationu et vigiliaru plena cōscribere orsus ē. In qua certe quateq litterature ac sanctimonie vir fuerit. vl ex hoc percipi pōt quod cū in ea quicquid vtilitatis difficultati sue necessariu ē. diuinatum scripturar studio plenissime inuenias. sine sui laude et pfatiōe (vt plerūq si eri solet) absolute sic incipit. Absolutio rē.

Nicolaus de Lyra

Nicolaus de lyra minor ordinis theologus eminentissimus in ordine claruit. Qui cū iudeoru impietate et disputatōibus et scriptis diu aduersatus fuisset. Etiam nouū et vetus testamentū in eor cōtinentiam et obprobriū plurimis voluminibus diligenti cura cōmentatus est. ppter quod nomē eius in toto mūdo celeberrimū effulsit. Cū satis vtile et dilatatu opus edidit. Et fm sensum lralem bibiam exposuit reprobandans opiniones hebreor falsas. et extortas exponens ex eorū libris cōsultans. Addidit quoq aliud volumen magnū in quo ponit expositiones hystoriarū fm sensum mysticu vel morale vel allegoricū. ferunt hūc primo iudeorū doctorem fuisse. Et ppterea eorū linguā optime agnouisse. Qui ex hebreo peritissimo i doctrina iudaica conuersus ad xpm et habitum minorū suscepit.

Alanus doctor

Alanus aut doctorē celeberrimū. cognomento vniuersalē. nō nulli hīs tēpib? ascribūt. Qui cū in omī scia admirandus esset precipue tñ in theologia ac philosophia excedēs vniuersalitatis vocabulo insigniri meruit. Qui sepultura i loco Eystereij ostendit. Exeritibus de oratorio ecclie ad dexteram. in sepulcro marmoreo. Cuius alani magni doctoris vniuersalis hoc epigramma extitit. Hic iacet alanus que breuis hora breui tumulo sepeliuit. Qui duo qui septes qui totū scibile sciuit.

Elara vgo Eremitarū

Elaram oppidi montisfalconi oriūdā augustini ane religionis eremitarū alānam. vginē vniq in signē et sinceritate vite clarissimā. anno. 1299. apud eūdem montisfalconi spoletane vrbis oppidū animā celo reddidisse ferūt. Que sanctissima virgo tant certe extitit decorata meritis et miraculis. vt sanctorū cathalogo pie ascriptam putari possit. De cui? sanctitatis pconio hoc vnū referimus testimoniu quod apertis oculis videri potest. quodq de quouis sancto nūq lectitatum vel repertum est. Ea siquidem defuncta in eius corde statim crucifixi ymago clara et aperta visa est. Cum ipsius passionis insignibus in quo etiam tres lapilli eiusdem pōderis inuenti sunt eminentissimū sanctitatis indicium.

Faticelli de opinione et heresis eor. a bonifacio pontifice damnas. et vbiq diligenti cura perq sita exterminari iubet. vñ hermāni corpus eiusdez secte auctore apud ferrariā. xx. annis sepultū. q p sancto colebat exhumari et exuri fecit. Qd malū tpe iohannis xxi. diffusum ē. q suis puenticulis clam inuis summis pōtificibus aduersari ceperūt. In antris noctu cōueniētes clerici laudes xpiano ritu cantabāt. Quib? media nocte finitis alta voce admonebāt masculus et feminā carnali copula cōmisceri. Lumib? illico extinctis queq virū. primā mulierem psternebat. Et crebranda cū infantulo postea nato exercebāt p singulas manus tradebat baiulandus. quousq aiām exulabat. inde assabāt collectosq cineres in vasculū mittentes. vinū superinfundebāt. Quo nouicios et execrabilibus hmoi consecrandos epotabant. Extant adhuc hmoi crudelissima et diabolica heresi aliquibus in locis abditis et vallibus nonnulla conuenticula pertinaciter in sua perfidia permanentes.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6504.

Anno xpi. 1305

Linea summorum pontificum

Clemens quintus

Clemens quintus papa. natione vascon⁹. burdegalesis eps bernardus gotho antea vocatus. p^{re}bertrado milite nat⁹. post longā p^{re}entionē pontifex creaf. Cardinales em coartati a perusinis in coclau tandē in hūc bernardū burdegalem ep^m tūc agentē i gallijs cōuenerūt. Is decreto electionis de se facto apud burdegallā accepto. lugdunū se p^{re}ulit. Et clemētis q^unti noie assumpto. cardinales illuc ad se litteris accersuit. q^u oīa facta parandi mora mēse Augusto anni salutis q^unti terdeciesq^{ue} centeni accesserūt. Fuitq^{ue} ea curie translatio annis septuagintaquor. Que multas rei ecclie p^{re}uaricationes. multa inuexit xpiano pplo detrimēta. Interfuerūt lugduni pōntificis coronationi philippus rex francie. carolusq^{ue} frater suus. in frāciā ex ytalīa reuersus. Joannes dux britannie z q^uecquid nobilitatis oīis gallia tūc habebat. Dumq^{ue} pompa eius celebritatis ex more z p^{er} vrbē ducere. muri pīna gētū p^{re}ssura incubantiū impulsu corruit. Qui casu dux britannie z multi ignotiores oppressi interiēre. carol⁹ regis frater debilitatus. z pōntifex ipse adeo in turbā p^{re}eps deturbatus ē. ut intra ex capite excussa ispidē p^{re}iosissimū amiserit. Creauit vō clemens cardinales ex gallijs tam multos vt facile tūc cōiectura oīes assequi potuerit. pontificē romanū deinceps nō nisi ex galliis creari posse. ytalie autē z vrbī rome visus ē satisfecisse in duobus iacobo z ioanne columēsis. quos ad capellum z integritatē restituit. Ne autē romani curie absentia diuturniorē sicut sibi cōsciū erat. futurā egreserēt animo rebellarent. tres cardinales attributa senatorij muneris potestate romā accedere curauit. Quorum auspicijs ipa roma z ytalīa oīis gubernabaf postmodū eius iussu dulcini heresis oppressa ē. ac templariorū religio penitus extincta. venetos p^{re}terea p^{re}ter ferrariā occupatā anathemate notauit. ac sacramenta interdixit. Idem in florentinos z lucenses egit. ideo florentini grauissimis exactionib⁹ clerum grauare cepit. Eū ad cōponendū ecclie statum animū adiecit scilia habuit. vbi clemētina liber postea confectus est. Vbi etiā celestinū papā sub nomine petri sanctis confessoribus aggregauit. Deinceps vō varijs egritudinibus afflictatus. nūc em dissinteria. nūc stomachi z latez dolore cruciabat. Octauo pontificatus sui anno. mense decimo. die quindodecimo moritur. Vacat tum sedes annis duobus. mēsis tribus. diebus. xvij. dum non satis inter cardinales constat quem potissimū deligant. Nec minor quidē discordia in ter electores imperij tum fuit. mortuo henrico. Eius autem corpus in vasconiā patrias suam defertur. vbi in beate marie de vzeſta templo diocesis vasatensis sepelitur.

Olcius z margarita vxor sua heresiarche. apud vrbē lōgobardie nouaria. cū anno salutis septimo terdecies centeno in rebus xpianis varijs motus agitationesq^{ue} inciderūt. sectatores vtriusq^{ue} sexus ad mille nacti virus diffundere ceperant. Eo perniciosius quo sacerdotes z religiosos in populorū inuidiam adductos. spernentes simulatā puritatē quādam z innocentia vite p^{re}ponebant secūdū quā immixti semellis mares. lascinia ad libitū debaccari. Que pestis duobus annis perdurans. Eos itaq^{ue} a clemēte romāo pontifice nūcj in montem coactos excelsum alpihus cōtinentem. fame z frigore confectos ad vnū sustulērunt. Ap^{er}is deniq^{ue} dulcino z margaritavercellas perducī iubentur. z primo lacerari inde eorum ossa cōcremari z in ventum dispergi p^{re}cepit. Nec hec pestis omnino deleri potuit. quin adhuc in mōtib⁹ montinis aliq^{ue} eius reliquie remanserunt.

Concilium vniuersale Concilium Aienense

Anno domini millesimo. cccxi. kal. Novēbris concilium generale in vrbe narbonēsis gallie viēna celebrari cepit. vt ante fuerat publicatum. in quo aderāt plusq^{ue}.ccc. epī vltra alios p^{re}atos de varijs regionib⁹ orbis. Et cum clemens vt satisfaceret p^{re}missioni facte regi francie de delēda memoria bonifacij cū rex illum hereticū fuisse. p^{re}bare intēdebat. conciliū assentire noluit. p^{re}cessum tū in regem francie inuictū declarauit. Statutū fuit q^u oīia bona z possessiones q^{ue} fuerāt templariorū mansioni hospitalis hierosolimitani assignerētur. Facte fuerūt in eo cōcilio p^{re}stitutes generales p^{re}cernētes statū religiosorū. Et lib^{er} clemētina a se cōpositū i eodē die si p^{re}alio clemēs edidit. Petrū q^{ue} morronē q^{ue} celestinus fuerat in numez retulit beatorū. In eo p^{re}alio ad alterius anni medietatē p^{re}trahens. de subueniēdo hierosolime multa vba fecit. Que i irritū ceciderē. Et decreta p^{re}mulgavit extantia quibus de suo nomine clemētinā appellatio perseverat.

Henricus eius nōis octauus. vel vt alij scribūt septim⁹ (q̄ heinricm lant-
grauā thuringie inter impatores nō numerāt) Comes lucēburgē (que
itali comarchū vocāt) cū albertū impatorē iohannes ex fratre nepos interfeciss
Electores germani apud frankfordiā pueniētes i romanoz impatorē āno do
mini. M. cccvii. cū delegerūt. que. z aquisgrami germani regni corona z i
lis decorarūt. Legatūq̄ ipi⁹ regis. dux baioarie cognat⁹ ei⁹ et dñs gūi. de
namurco frater comitis flandrie cū romanū pontificē auentione agentem adif-
sent petitiā romani imperij cōfirmationē. Ea impetrarūt cōditiōe. vt intra biē
niū italiā ingressus roma coronādus accederet. Nō autē p̄fixi termini finē expe-
ctauit henricus. s̄ p̄missis in italiā oratorib⁹ ad p̄pina alpi⁹ regni germa-
nie loca ytalie cōtinētia venit. Primi⁹ ex ytalici aditi sunt ab impatoris orato-
ribus florentini. quos impator creatōis sue initio apud frankfordiam dedice-
rat nōis impatorij in ytaliciq̄ ceteris oibus hostes esse. Nā multos cōstat yta-
los patriā pullos. p̄sertim gibellinos non eturie magis quā oīm ytalie regiō
nū. q̄ noua deligēdi creatiōe etiā apud electores expectata illū magnā victo-
rie z amplitudinis spem erectū. quid agēdum. p̄uidendūq̄ esset subito edocuerūt. Fuit autē henricus im-
perator vir sapiens iustus z graciosus. i armis strenuus catholicus z honestus. cōsilio z animo iuxta po-
tens. Is interea elizabeth alterā wenzeslai regis bohēmie sororē. viij. z. x. annos natam clam uisam ad
se venire. apud Spyrā iohanni filio suo quatuor ānis minori infimōio cōiūxit. Eodē tpe tribus p̄patis
exercitibus vniū ipē in italiā adduxit aduersus brixienfes. quos armis cinctos impata facere cōpulit. Lon-
gobardosq̄ omnes in p̄tatem accepit. Alterā aduersus comites wirtenbergenses duxit. sacro imperio re-
belles. quibus ex. lxxx. castellis ac muritissimis oppidis q̄ obtinebant duo. z. lxx. armis expugnata ade-
mit. Tercū ex frāconibus ac baioarijs cōparatū dūce petro archiep̄o magūtino. cū filio i bohēmiā misit.
Transgresso interim alpes henrico thaurinēses ad q̄s primū descendurus erat. populariter obuiā p̄fecti
sele z urbem eius arbitrio p̄misere. Pariter fecerūt astenses q̄bus urbibus rex vicarios dedit. Exinde pa-
pie comes symon collubianus vereclay antonus laude urbū p̄marij ciues henrico occurrētes vicari-
os acceperūt. Et scaligeri veronēses obedientiā polliciti sunt. mediolanū urbem familie due turriani z vi-
cecomites potentatu pares gubernarūt. guido turrianus guelfe. matheus vicecomes gibelline factionum
p̄ncipes erāt. Henrici autē exercit⁹ urbi appropinquās vtrosq̄ terruit. Ea intelligēs henricus pacis cōsti-
tuēde audis urbē ab vtriusq̄ publico cōsilio in dñatum accepit. Leopoldusq̄ austrie dux cū germanoz
cobortibus urbi p̄sidio est impositus. Henricus interim ferream imperij coronolā nō modēcie vt debuit
s̄ mediolanū recepit. Interea dū henricus primū oppugnāda post euertēda brixia occupatus est. Orato-
res quos ad venetos miserat redeūtes paratam esse retulerūt. eam rempub. nauigiū quod postulasset p̄be-
re. quo ad regiones urbi rome p̄pinq̄iores cū omni exercitu transportarētur. Per q̄d item temp⁹ veronē-
ses vicentini z patauini z taruini missos ad se vicarios acceperūt. Ipē deducētib⁹ q̄ apud eum assidui
erant amedeo sabaudie comiti z pisanoz genuensiuq̄ oratoribus p̄placētos genuā se contulit. At hein-
ricus cum mensem terciū genue egisset maris quā expectauerat tranquillitate oblata trirētib⁹ quadra-
ginta genuensiu saonenfiūq̄ pisas petijt. Equitatu terra per lucens p̄missio. Rome deinde coronat⁹ tres
ein cardinales dicūt historici a clemente romano pontifice legatos romā venisse. Henricū apostolica au-
toritate coronaturo. a cardinali hostiensi z p̄atensi coronam accepit. Resistente roberto rege neapolita-
no. florentiā inde obsidiōe artificia cinxit. Pisas senasq̄ in p̄tate habuit. robertum regē priuatū regno. p̄
nūciavit. Et hinc classem in illū nauigare iussit. Tandem impator incidit in egritudine. ex qua vt cōuale-
sceret. medicorū cōsilio balnea adiit maceratēnsia. cū autem ea balneorū lotionē minus recreari ac cōuale-
scere videret. medicis item cōsulentibus purioris aeris loca petere voluit. Itūq̄ est honcōuentū q̄d op-
pidū duodecimo a senis miliario distans. dum obsidiōe incipit premere diem obiit. Signa veneni in ea
dauere apparuisse multi scripsere. Ptolomeus vō lucensis affirmat veneno euz perisse a p̄dicatoz ordinis
fratre in eucharistia dato. Aliusq̄ addidit id florentinorum industria factum esse. quicq̄d ei rei veritas ha-
beat. satis sup̄raq̄ certum est. non magis florentino z lucensi ac ceteris eius secte etruscis. quā roberto re-
gi salutem in ea morte quesitam esse. Adultis vō econtra ea mors incomoda perniciemq̄ attulit. cui⁹ cor-
pus in vetusto ac nobili pisaz templo sublimi loco post aram maiorem amici condiderūt. Fuit autē animo
magnus. z non infima (si lon giori vita functus fuisset) egisset. imperauit solum annis quinq̄ z mensibus
octo. quo mortuo vacauit imperium anno vno.

Ecerat romani imperij ante hūc henricum quo ad rem ytalici vacatio. vt omnes pene vrbes so-
lite imperio parere tyrannis eodem pene capitaneatus titulo appellatis subessent. Namq̄ tres ātea
imperatores ab accessu in italiā abstinerant. vt nō ab absurde imperium vacasse ytalici dicant. hinc ve-
rona scaligeros. montua passerinos. padua carrarienses habebat. Et marchiones astenses quos anno aī
sexagesimo salingueria eiecto ferrariam pro ecclesia administrasse ferunt. !

Linea imperator
Henricus octauus

Bexta etas mundi

Ordinis contemplatorum extinctio

tes a pontifice institutis. Quam autem ordo templariorum (ut in superioribus promissum est) augebatur tantum nunc minuebatur et sanctitas. iacobus burgundus origine et ex dominis molay genitus ingentis animi ad templarium militiam se contulit. In qua perfectus prioratus ditissimo moriente magistro interuentu principum in magistrum sublimatus emicuit. Actumque est ut philippi francorum regis eius filium ex sacro fonte susceperat indignationem incurreret. Quo eo ventum est. ut permittente clemente pontifice summo templariorum primates omnes. una et eadem die. philippi iussu. per omne suum regnum capti detinerentur. una cum iacobo ordinis tam ingentis magistro. Et inde presidijs regis occupata oppida. thesauri ornatus omnes. cum omni suppellectili in regiam praeterea redacti. captiuoque ducti parisijs. Quibus diu suavis in vinculis cura varia et obscena obiecta essent. et frustra cuncta negantibus. Rex iratus magistro cum tribus socijs resuato. ceteri danati incendio. Vix palis alligati et ante oculos stare ignis et carnifex. quanto cruciatu pateretur miseri voces in celos ostendebant. se veros christianos aiebant et sanctissimam eorum fuisse religionem. Jacobus deum cum tedio diuturni carceris esset attritus. lugdunum deductus et exortationibus varijs suatus. Quedam ex oppositis clementi summo pontifici professus est. Ideo retractus parisijs duorum legatorum ex latere suum legere. Ipse cum uno ex socijs qui delphini viennensis frater erat. se morti dignum per testatus. non quod unusquisque legere pertraheret. hinc tamen in delectationem templariorum suam subsecuta. Jacobus cum fratre delphini ad supplicium deductus quod ambo rege spectante intrepide et constanter sibi. nil aliud quam quod dudum occubueret testantes.

Rusianus medicus florentinus thadei medici auditor. tempestate hac. qui plusquam commentum super regni galieni mira doctrina perscripsit. Hic quoque cum in practica artis medicine (ut multi ferunt) infortunatus se aspiceret. religioni se totum dicauit. Et carthusiensium ordinis habitum accipiens. corthusin effectus est monachus.

Richardus autem de media villa theologum eruditissimum ordinis minorum ipsiusdem temporis nonnulli ascribunt. Cui tanta ingenij magnitudo fuit. ut nulla scriptura ei in diuinis codicibus latuerit. Qui et iter multa ingenij sui monumenta. quatuor suorum libros optime et utilissime explanauit. Extant quoque et multe eius postille et alia multa.

Iacobus de viterbio ordinis heremitarum sancti augustini sacre pagine celebrissimus professor. et neapolitane ecclesie archiepiscopus dignissimus. et virtutum omnium decoratus. per hoc tempus in precio eius tractatum de regimine christiano ad clementem istam pontificem dedit. ac magistrum sententiarum egregie exposuit. Et quod libet a quatuor determinauit. Qui cum acris et torso ingenio habitus esset. speculativus doctor appellatus est.

Richardus de media villa

Anno millesimo. cccxiiij. Tres sibi lune in celo apparere. Et fulgor quem dicunt Cometas ad lunc versus apparebat quasi ad finem viginti tribus mensibus. Et eodem anno eo deficiente in mense nouembri obiit rex francie philippus qui annis. 29. regnauit. Cum iuvenatode aperit iter crucis eam quem rex edtabat se igessit. ex qua de eadem paulo post mortuus est. Hic fuit pulcherrimus hominum sui temporis. statura magnus optime disposita huius membra. Vix redit corporis oblectamentis precipue venationibus curas regni suis relinquens quibus nimis credens. multa in regno incommoda sunt secuta. Is post se reliquit tres filios scilicet Ludovicum regem nauarre. Philippum co-

Crusianus medicus plusquam commentator

Cometa

mitem pietatem. et carolum comitem marchie. omnes hii tres pauco tpe reges francie fuerunt. viri pulcherrimi et in vxoribus eorum male fortunati. Ludouicus habens vxorem filiam ducis burgundie quam strangulare fecit. Philippus vxorem quam repudauerat reassumpsit quia multum eam amabat. Carolus vxorem in carcere detinuit. Ad hanc infelicitatem puenisse opinantur quia in gradibus prohibitis peraxerunt. vel ob iniuriam gentis philippi perpetrata in captura bonifacii pape.

Rodus insula cuius descriptionem supra psecim? Rhodie opposita hoc anno. 1308. in xpianorum prate deueniens religioni beati iohannis dicatis auctoritate pontificis commendata. Hii nempe religiosi cum iherosolima omnino deperdita esset et templarii in magnos errores lapsi a romano pontifice fuissent extincti in eam insulam sese recipientes turchos eius dominos eiecerunt. ne quovillo pacto turchorum viribus hec insula restitisset. nisi religiosi milites. qui ut dictum est beato iohanni dicati eius insule curam suscepissent. et urbem pene dirutas instaurantes et desolatam xpianorum suffragiis instaurauerunt. naualiaque et classes reformantes. non solum insulam ipsam tutari sunt sed cipris et alijs finitimis christiani colentes magno presidio fuerunt. quorum virtute quicquid in oriente nostre religionis est christo seruatum fateri licet. Ipsi igitur militibus fide et gratia ac religione clarissimis christianam fidem professionis voto ingenti virtute tantibus templariorum bona pontifices et alios orthodoxe fidei principes addita sunt. Postmodum deuotione promoti etiam regulam beati augustini profiteri sponte voluerunt. quam ob rem et a summis pontificibus romanis et privilegijs et beneficijs plurimis ecclesiasticis honorati sunt. Soldanus egypti dominus toto quiescente armata classe cum eos vexasset maiora prout quod intulit damna. Turchi etiam quatuor vicibus diuersis temporibus eorum agros inuaserunt. sed maximam cladem reportauerunt. Nouissime mahumetus turchorum imperator grauitur aggressus. de quo in sequentibus mentio fiet. ferunt rhodios quoddam castellum sancti petri nominatum munitissimum habere quod magno sumptu custodiunt. ubi christiani de manibus turchorum fugientes sepe saluantur. in quo milites canes nutriunt et noctu extra castra emittunt. de quibus dicitur quod christianos odore cognoscant. eosque aduentantibus blandiuntur. Johannes rex bohemie turchos autem latratu prodant et moribus insectentur.

Johannes henrici imperatoris filius. cui genitor elizabeth altera ventzeslai sororem matrimonio iunxit. regno bohemie deinde potiri meruit. eoque regno suscepto. 35. annis regnauit. vir certe bonus et multe beniuolentie insignitus. et potenti manu regnum gubernauit. et patre in italia agente apud germanos vicario nomine administrauit imperium. Patre vero defuncto cum plurime ytalie ciuitates ei sese dedissent. penetravit alpes cum exercitu. easque non paucis annis tutatus est. Buxia cum bergamo. luca. parma. regio et mutina atque alijs urbibus potitus est. quibus in protectiones susceptis illas et arcibus et menibus munire studuit. in bergamo arcem munitissimam adhuc extantem edificauit. Post hec egra a iohanne recepta est. et vranflauensium ciuitas quam dux slesie occuparat heinricus. et alie ciuitates slesie ei subiiciunt. Venit et aduersus australes bellum in quo vicior iohannes suos milites preda non modica ditat. A rege francorum postremo a duersus anglicos in auxilium vocatus preliocum memorabili se immiscuit in quo cum multis militibus cesus interijt. Relicto filio carolo qui tum vnum et xxx. annos agebat.

Dantes aligerius patria florentinus vates et poeta perspicuus ac theologo rumpu tempestate istac claruit. Vir in ciues suos egregia nobilitate venerandus. qui licet ex longo exilio damnatus tennes illi fuissent substanti et semper tamen phisicis atque theologicis doctrinis imbutus vacauit studijs. unde cum florentia a factione nigra pulsus fuisset parisiense gymnasium accessit. et cum circa poeticam scientiam eruditissimus esset opus inclitum atque diuinum lingua vernacula sub titulo comedie edidit. in quo omnium celestium terrestriumque ac infernorum profunda coreplata singula quaque historice allegorice tropologice ac anagogice descripsit. Aliud quoque de monarchia mundi. Hic cum ex gallijs regressus fuisset friderico arragonesi regi et domino cani grandi scaligero adhesit. Denique mortuo cane principe verone si et ipse apud rauennam Anno domini. 1321. etatis sue quinquagesimo sexto diem obiit.

Gesta ea tempestate in italia

Marchio estensis qui ferrariā p ecclia administravit. mutine et regio vrbibus post annū iubilēū frena
re susceptam Azoni tunc marchioni dedit in vxorē. Cuius matrimonij honore et letitia azo haud q̄q̄
diu gaudere potuit. Anno em̄ quinto a iubilēo et eius matrimonij primo friscus quidā adolescens quē ex
aliena vxore sibi filiū esse dicebat cū dolo captū in carcere mori coegit. et ferrariensib⁹ nōnullis ep̄q̄ in p̄
mis aditētib⁹ ferrarie mutine et regij dominiū obtinuit. Rogatq̄ veneti copias frisco auxiliares cū nau
gio inuenerunt. castellū em̄ thealdū noie ponti erat impositum quo padus ab vrbe in ripā transmittit vie
cōtinentē bononiā pducēti. quod castellum absq̄ nauigio capi posse friscus diffidebat. Eos motos cum
intellexisset cardinalis cognomine pelagura quē clemens pontifex bononiā legatus miserat venetis sub a
nathemathe cōminatione vt a re ferrariensi abstinentes copias inde deducerent. Hūq̄ machinis interea ca
stello thealdo appulsis et nauib⁹ ferrariensū qui pposito de vulgi consuetudine mutato populi et ecclie
dominiū acclamabant vbiq̄ incensis. partē q̄z vrbis ponti contiguā ceperant. nec prius exaudiri inter p̄
lij tumultum legati iussa potuerunt q̄z pons a venetis igni ferroq̄ interruptus et castellū thealdū fuerit oc
cupatum. Friscus interea populū sibi rebellem domare aggressus rinaldo quodā de marcharia equitū dul
ctore opa crudeliter nauante fretus ferrariā pene mediam incendit. sedato parump a venetis tumultu de
ditione illis excluso frisco facere consenserunt. Tuncq̄ ferrarienses tanq̄ in subiectionē accepti a motib⁹
temparunt. Pelagura legatus interim cruce signandos propositis auctoritate aplice vite eterne premijs
venetos ferrariensesq̄ bononiā cōuocauerat. et pontifex clemens q̄ntus venetis publice apud auinionem
excomunicatis interdixerat sacris. quos vbiq̄ reperirent capi iussit pro seruisq̄ venundari. quā ob res
factū est vt apud londonū flandrensesq̄ et gallioz loca multi valoris venetoz mercimonia in predā a loco
rū dñis fuerunt direpta. Miserat item clemens pontifex romanus pter pelladurā legatū duos q̄z in ethru

Robertus rex

riam cardinales vi eius prouincie motus bellaq̄ cōponerent.
Robertus caroli secundi sicilie et apulie regis filius. patre defuncto in regnū
succedens regnavit annis. 33. rex certe inclitus et virtutū omniū singulare
decus. quiq̄ et a multis tū oratoribus tūq̄ poetis titulis plurimis fuerit decora
tus. Eo q̄ pter equitatē et rei militaris disciplinā quibus plurimū valuit. etiam
inter ceteros sui temporis egregius theologus et phus. ac singularis medicine
pceptor habere. et nō modo his cōtentus ē etiā cū esset etate grandeuus et se
nex etiā in poesi franciscū petrarchas audire voluit. Hic regni titulis a clemente
papa in auinione rite susceptis ex gallijs bononiā ad legatū pelagurā profectus
quē ecclie nomini tumultuanti ferrarie p̄fecit. inde neapolim iturus virū insignē
psidio reliquit. Verū cū iohannē fratrē cōtra heinricū impatorē romā misisset heinricus ira succensus rol
bertū maiestatis reū fecit et regno priuauit. que res a clemente pontifice improbata fuit. Deinde genuen
suum vrbem in potestatem recepit. Tandē nullo sup̄siste sibi filio moriens andrea hūgarie regē nepotē suū
post se regnare p̄cepit. licet iohanna ei⁹ soror regnū semp administrare voluerit.

Canis scaliger

Scaligerorum dominiū principium

Canis scaliger qui ex rebus strenue gestis magnus cognomento appellat⁹
est. Alberti scaligeri capitanei filius. Vir utiq̄ magnus et rebus bene gest
clarissimo p̄conio insignitus. Gerone sibi dominiū vendicās regnavit annis ser
me viginti. quā certe tāta iustitia sapientiaq̄ ac pietate gubernauit vt etiā picenū
siue romandiolam omnē potius bonitate sua q̄ alijs armis aut missilib⁹ sibi sub
egerit. Erat namq̄ multe eloquentie princeps comesq̄ phuman⁹ necnō et in om
nes liberalis atq̄ doctorū viroz tū ecclasticoz tūq̄ oratoz et historicoz ac poetaz
assidua familiaritate coniunctus. Inter quos dante florentinū poetam ob eius
doctrinē p̄stantiam magnis honoribus sp̄ prosequi voluit. Tandē cū vrbē vero
nam maximis edificijs illustrasset Anno dñi. 1329. die. 22. iulij sine virili prole
deficiens duobus nepotibus alberto scilicet et mastino fratrib⁹ vrbis dominiū
concessit. Eius corpus cunctis collachrimantibus cū maxima funeris pompa apud templum iuxta vrbis
forū sepultū fuisse constat. vbi supra templi ipsius valuas adhuc pmagnificū extat sepulchrum sua ymagi
ne et epigrāmate notatum.

Ludovicus rex

Ludovicus philippi regis francoz filius post patrem regnare cepit et regna
uit annis duobus. vir quidem catholicus et xpiane religionis amator. qui
suscepto regno post annū p̄sentens sp̄arfos p̄ diuersa gallie oppida diu delituit
se. eo q̄ in conclauī apud carpenteratū de pontifice deligēdo seditiōe orta duo
ex cardinalibus interfecti fuissent statim eos in vnū coegit. et vt lugdanū congre
garent pro futuro pontifice deligendo suasisit. cuius sanis consilijs annuentes ia
cobus portuensē ep̄m elegerunt. quo quidem anno cū pontifex esset elect⁹ ip̄e
rex finem vite sue fecit. relicto in regno iohanne filio paruulo. qui puer diebus
tantum viginti regnavit.

Carzariensium regni principium

Marsilius carrariensis nobilitatis princeps. cum patavii dominatu desumpsisset et in
 mea non tyrannice sed paterne pluribus annis regnasset. magni canis scaligeri
 vecitus potentia eidem urbis dominatu sponte cessit. sed et sequenti anno cane ipso
 defuncto post tridie ab integro urbem ingressus dominum reassumens. x. annis re
 gnauit. vir certe mansuetissimi animi et regie urbanitatis insignitus ac multis vir
 tutibus decoratus. qui cum sine virili prole defecisset ybertino patrueli ex testame
 to omnem suam hereditatem reliquit.

Anno domini m. ccc. x. ciuitas ipsa veneta tumultu sensit. Cum buiamons rex no
 uar cupidus una cum querinis et basilis regnum affectans maximu tumultus
 in urbe excitauit. Petru grandenigu ducem. et prudentia cito urbi quies data
 illi de domo quirinorum cum eorum sequacibus et ciuitate pulsi destructis eorum domibus.
 hec fuit prima destructio familie facta venetis ex partialitatibus. Principales
 res cum duobus florentinis decapitati sunt. ideo consilium decessu virale in urbe incho
 atum fuit. Deinde cum iohannes forantius ducatu venetorum rex iacobus quirinus
 et marinus barocius viri potentis et domi nobiles rempublicam subuicere te
 ptassent. pditione coniuncti capitali sententia puniri fecit. quibus ceteris ad precauenda in futurum mala sex cura
 tores sancti marci ex senatus consilio constituti sunt qui rempublicam diligenter curaret. Hic dux prudentissimus.
 et timore conscientie vir sciens venetos omnes propter ferrarie occupationem promissum est anathemate
 Arnaldus de villa noua notatos. dimissa ferraria absolutionis beneficium sibi et omnibus impetravit.

Arnaldus de villa noua. puincialis magnus philosophus. parisius dogma
 suu exercuit. et per prophetiam danielis et sibille erithree pbare nitebat adue
 tu antixpi et persecutione ecclesie futura esse. inter m. ccc. et m. cccc. domini annu ferme i
 m. ccc. lxxvi. anno adesse. Super ea re librum edidit. cuius titulus de speculatione
 aduentus antixpi. Is tamen reprobatus et quasi hereticus reputatus. Cum magis
 parisienses copulatos aduersarios habebat verens ne ad manus inquisitorum
 veniret clam aufugit et profectus in siciliam. qui tandem missus a friderico rege
 sicilie ad papam in mari mortuus est. Dixit enim xps. Non est vestrum nosse tempora vel
 momenta que pater posuit in sua potestate. Cum omnes volentes determinatum tem
 pus in his assignare aduentus scilicet xpi vel finis mundi erronei reperti sunt.

Philippus ludouici francorum regis frater. Johanne eiusdem ludouici filio de
 functo in regnum succedens regnauit annis quing. Petrus de abano perliator

Petrus apponus seu de abano paduensis patria patavinus medicus ceber
 rimus et philosophus omni etate admirandus et peripateticus italicorum omni
 illustrissimus. parisiensi ciuitate doctor celeberrimus librum ibidem discipulas in
 medicina sedantem. inchoante. conciliatore fama cognitu tandem in propria euga
 nia urbe feliciter terminauit. Hic anno legis gratie. i. s. i. o. profundissimu illud pro
 pleumatu aristotilis comentariu edidit. propter cuius intentu constantinopolita
 na urbem ut grecu disceret pmeauit. quo tandem instructissimu multa galieni vo
 lumina non paru medicis accomoda et ydeomate greco transtulit in latinu. Hic
 sub regie urbis padue comuni populi regimine floruit. liberalitatem omnium pe
 ritissimus. pater in astronomia. in qua plurimu enituit. Lucidatore in qua op
 ritissimu opilauit. scripsitque iohanni pontano. ro. librum de venenis pulchrum. Ac
 grauissimu opilauit. scripsitque iohanni pontano. ro. librum de venenis pulchrum. Ac
 mesue librum in medicina manu a corde usque ad calcem profecit. ferunt quidem hunc
 Dynus medicus magicum maximu fuisse et multa per eandem artem ostendisse.

Dynus de garbo medicus florentinus his temporibus claruit. qui cum bru
 nu patrem in arte cyurgie medicum habuisset illum in pbisica erudien
 dum thadeo florentino medico tradidit. qui adeo eruditissimus euasit ut vti
 lissima in auicennam ediderit pmentaria. Scripsit et in galienum de malitia com
 plexionis diuerse. Atque in hypocratem de natura fetus. quoniam et in philosophia
 ac medicina varias et pulcherrimas questiones.

Gentilis fulginas perusinus ptabilis sapientie
 medicus hoc ipso tempore diu preteriti medici non infe
 rioris ingenij aut fame fuit. quod potissimu eius accu
 ratissimi comentarij in auicenne libris testimoniu p
 hibet. fuit enim subtilissimu nimis verboru auicenne
 hic etiam pre predictos comentarios psilia varia etiam
 contra pestem composuit. ac questiones precipue de
 adibus medicinarum ac alias subtilissimas disputauit.

Matheum aut siluaticum medicu mantuanum genere nobilissimu hisde
 temporibus floruisse constat. eo quod ad robertum sicilie regem et medicu
 diuinu opus de oibus simplicibus medicinis et earum proprietatibus dederit.
 ac alia quedam edidit.

Bexta etās mundi

Linea summorum pontificum
Iohannes vigesimiscus

Benedictus duodecim

cenſuras exercuit. multos deniq; hereticos damnauit. Et pſertim gloſulā quandā fratris petri qui pue-
tum ad imitandā xpī paupertatē aſſauerat. affirmātes xpī eiusq; diſcipulos nihil priuati vel cōmune ha-
buiſſe. de quoz numero multi damnati z exuſti ſunt. Tandē anno etatis ſue nonageſimo moris auenit
pontificatus decimonono anno mēſe q̄rto. relicta in theſauris tāta vi auri q̄tam nullus ante ſe pontifex.

Anno mundi. 6334.

Anno christi. 1335.

Benedictus duodecimus papa patria tholoſanus ordinis ciſterciensis iacobus antea vocatus ſcē
priſce cardinalis. Cū iohānes pontifex anno ſalutis quarto triceſimo terdecieſq; centeno defunctus
eſt ad diēq; abinde ſextū decimū in pontificē eſt aſſumptus auenione. Qua celebrata legatione cardinalis
vſinus auinionē applicuit. Benedictusq; in pontificatu nihil duxit antiquius q̄. p̄mulgatas a iohāne
in ludouicū cenſuras obrogationēq; repetere ac cōfirmare. Per que tpa principes p̄p̄liq; in italia bello
ſocij hinc pōtifcē morte audita in vrbis bononie ad ſuas ptes acceſſione elati oīa p̄ſumebāt. q̄re vrbes
quatuor q̄s ſolas in romane eccie reuerentia iohānes bobem rex p̄ſidijs cōſeruabat. inter ſe p̄ſtituti ſe-
deribus ſunt partiti vt parma ſcaligero. regiū gonzage. mutina eſtenſi. luca cederet florentino. At pōti-
ſerueritis ne vacante impio italia ab aliquo externo hoſte inuaderet. Luchinū vicecomitē iohannemq;
eius fratrē archiep̄m mediolanenſem. mediolani aliarūq; vrbū quas poſſidebant vicarios inſtituit. pa-
riq; forma maſtinus ſcaliger verone z vincencie. Guilhelm⁹ gonzaga mantue z regiū. Albertinus carra-
ria padue. Et opizo eſtenſis ferrarie mutine z argentevicariatū auctoritate ap̄lica habuerūt. Et quia por-
cio eſtenſi data iuriū eſſet romane eccie cenſum illi decē milia aureos impoſuit annis ſingulis p̄ſoluendū
Semel aut in toto pontificatus ſui tpe ſex p̄ſbiteros cardinales creauit. viros egregios nō de ſua ſtirpe.
ſed vndequaq; ad tantā dignitatē vocatos. Tante p̄terea conſtantie fuit vt dimoueri a recto vel vi vel p̄-
cario vel pollicitationibus nunq; potuerit. bonos em diligebat z viciffim malos ac ſceleratos aperte o-
dio habebat. Componere item pacē inter philippū francie z eduardū anglie regem ſepe temptauit p̄ lei-
gatos ac fruſtra. Pontifex aut rem ſepius temptatā omittens edes pontificias cū turribus z pomētis i-
choauit ac p̄fecit. ſuoq; iuſſu impenſaq; baſilice ſancti petri tectum reſtituit. quēadmodū epigramma ad
ei⁹ ſtatua i eadē baſilica poſitū idicat. Morit⁹ aut pōtifcat⁹ ſui āno. vii. mēſe. iij. diē. xvij. Adlā vi auri
nō cognatis ſuis aſſinibus ſed eccie reliquit. In morte aut optimi pōtifcis z doctiſſimi omnes vere col-
lachrimarunt. Eius tales fuerunt ſententie. Talis eſto filius quales gnatos habere cupis. malus mortē
bonus aut magis viciū formidat. Que ſcis legendo ſerua. que neſcis legēdo diſce. Eque turpe eſt carere
amicis z eos ſepe mutare. Optime conſeruant⁹ amici ſi p̄ces eoz cogitant.

Anno mundi. 6316.

Anno xpi. 1316.

Iohannes vigesimus ſecundus papa. iacobus caturcensis antea vocatus.
leps portuensis post longā vigintiū cardin aliu altercationē lugduni in
monasterio fratrum predicatorum pontifex creatus. Quo anno ſalutis decio
ſexto terdecieſq; centeno ro. eccie cardinales philippi pictauoz comitis lodo-
uici francoz regis germani fratris opera vel potius violentia apud lugdunū
includi pontificatus vacationi ſupra duos annos p̄tinue ſine impoſuerūt. et
nonis ſeptēbris in eccia cathedrali coronā pontificatus accepit. Inde vo auē-
nionē cū curia proſectus octo cardinales in ieiunijs quatuor tpm. aduentus
dñi creauit. quoz de numero fuit iacobus caturcensis eius ex ſorore nepos. z
iobānes caiectani e gente vſina. qui primo pontificatus anno requiſitus lo-
dovicū bauarie duce in regē electū cōfirmare ideo recuſare dixit q̄ p̄ter admi-
ſum in conſobzino ſecū in controuerſia electo ſcelo multa p̄ſumpſerat facere z
concedere. Impatoris ro. legitime p̄ gradus oēs inſtituti excedentia poteſta-
tem. Vir utiq; doctiſſim⁹ z multa prudentia decoratus z doctoꝝ viroz amā-
tiſſimus. Eccleſiā toloſanā quā vnice dilexit ad archiep̄atū tranſtulit. Cui⁹ q̄-
dem caſtella ſex in ciuitates erexit. Adeo p̄terea rebus nouis pontifex ipe ſtu-
duit vt ſimplices ep̄atus biſariā diuiſerit ac diuiſos in vñū redegerit. z abbat-
tias in ep̄atus z ep̄atus in abbatia viciffim tranſtulit. Hac tñ gratitudinē ſus-
cepit q̄ clementinaz editionē cōfirmavit. Ordine grandimontenſem quozun-
dā improboꝝ factionibus labefactatā in meliorē formā redegit. amputat⁹ his
que ordini obeffent. additiſq; inſtitutionib⁹ quib⁹dā quib⁹ tanta religio cō-
ſtaret. Ceſaraugustanā eccleſiā cū admodū diligeret in metropolitanā erexit
quiq; cathedralibus eccleſijs ex vñdecim que tarraconenſi ſubſunt huic aſſi-
gnat⁹. Inſtituit z nouū ordinē militū. Et cū multa probe egerat re eccleſiasticas
cōcernentia. thomā vñū erphordenſem ep̄m. z alterū thomā aq̄natē p̄dicato-
rū ordinis anno pontificat⁹ ſeptimo in numerū retulit ſanctoꝝ xpī dñi conſe-
ſoꝝ. Eo qui ſecutus eſt anno ſalutis duo de triceſimo terdecieſq; centeno loco
uici bauarie ducis electione abrogata in illū tanq; eccie rebellē ac ſchiſmaticum

Linea impator
Ludovicus bavarius

Fredericus

Ludovicus quartus filius lodouici ducis bavarie. anno dñi m.ccc.xv. a quibusdā electoribus p cōtentionē electus impavit annis. xxxij. Heinrich em̄ mor tuo in germania electores aquisgranī puenientes duos in controuersia ad imperiū delegerunt inter se consobri nos. Ludouicū bavarie et fridericū austrie duces. Bello q̄ inter eos orto. id durauit annis octo. tandē copijs de repente contractis p̄lio inter muldorff et ottingen i quo da prato pcurrerūt in quo cedes vtrinq; s in australibus maior fuit. fridericusq; supatus et captus in carceres est coniectus. Deinde benignitate lodouici dimissus ea cōditione vt decetero nullus ducū austrie p adipiscēdo imperio p̄tra duces baioarie se opponat. Verū pmissi inemor a titulo regni nō abstinuit. Ludouicus quoq; ea elatus victoria p ipatore illico sese gessit multa disponens concedensq; que confirmatū coronatūq; decuit ro. pon. consilio iudicioq; s̄ iicere. Ardentibus em̄ dissidijs atz bellis italie ciuitatibus faces imperatorie auctoritatis addidit. nulla pō. ro. auctoritatis habita ratione. Primū tamen omniū ex lombardis matheū vicecomitē galeaciūq; marcū. Ludouicū iohānē et stefanū filios ita fouit vt ab vr̄bis mediolani tyrannidē tūc primū ipudēci? ceperunt aspirare. Romā igit̄ profectur? vicecomites oīno sibi beniuolos fecit vt eis adiuantibus imperij titulos facilius cōsequi posset. At iohannes pontifex vicecomites et ludouicum impatorem cū guelfhos opprimebant anathemathe notauit. Reuersus ludouicus in germaniam ad exercitū congregandum poulopost cum maximis copijs deuis ex germania pfectus tridentum venit vbi rursus mediolanū petijt atz ibidem a guidone petra mala ep̄o corona ferrea coronatus est. Inde cū in brixianos duxisset et in graciā susceptos in etbrurā accessit. vbi a castricio lucensi dño magna humanitate exceptus est. Romam tandem peruenit vbi ingenti exultanti p̄rome acceptus fauore coronationē tā diu distulit. quoad p̄ceres et vr̄bium ytalie oratores qui p̄tinue confluēbant oēs aduenisset quoadhuc pompa p̄idem ad omnia templa basilicasq; vr̄bis destinata. Et ad ei? accessum inchoata laterani die p̄fixa quiesceret. quo die kalendaz iunij nona nō quidem sarra colūnenis quod florentinorū habent monumenta. Sed stefanus senior et sarre tunc pueri genitor iussu cleri ac populi. anno dñi. m. i. 3. 2. corona illum insigniuit. Urbem em̄ romam duo primarij nobiles ex ijs quos nunc barones appellant sese regis romanorū vicarios dicentes gubernabant. Eratq; is annuus magistratus a romano senatu creatus. gessit tamen magistratū illū q̄nq; vnicus. qui dum abesset alius sustinebat. Ea ornatus imperij coronatus a romano aggreffus est rem nephariam. Erectū in antipapam petrū corbariensem ordinis minorū debita romano pontifici reuerentia adorauit. Jō romani historici cū inter iperatores nō numerāt et cognōm to bavariū appellāt. iohannes igit̄ pontifex a cōmuniōe ecclie cum interdixit et varijs censuris publice condemnauit. Fuit aut̄ vir prudens ad regnum ydoneus. latinā tamen linguam suo damno nō intellexit. ferūt igit̄ huius discordie inter papam et impatorem vtrūq; de augusta secretariū suū extitisse. Is ob diffamatiōz nurnberge p. xv. platos se insontem reddens. In vindictā lris regis inseruit summū pontificem bestiam oz tam a mari et alia conuicia eo ignorante scripsit que in vltima etate fatebat. de qua re impator admodum doluit. Tandem in venatione constitutus a ducissa austrie deforma ex vasculo in quo duplex potus erat hauit. Sumens illico de equo cadens in nemore ppe fursstenselet in sinu cuiusdam rustici obiit. Anno dñi. i. 3. 4. 7. ip̄o die gerconis sepultus in prochiali ecclia virginis marie in vr̄be monaco. inde filij sui in landsperg regiones diuiserūt. Senior ludouic? et ludouic? roman? in roma nat? et dux otto iunior baioariā cū omnibus attrinencijs obtinuerunt. Sed stefanus wilhelmus ac albertus baioariam inferiōrē possederunt. Hannoniā. holandiam. selandiam et frisiā. Habuit quoq; ludouicus impator fratrem rudolfum comitem palatinū Is elector imperij. in electione friderico duci austrie adhesit. Repulsus deinde a suo dominio in angliā vitā finit. relinquens tres filios rupertum. rudolfum et albertum. quos ludouicus impator summa beniuolentia fouit et terrā equa partiōe diuisit. Ab his principes palatini et duces baioarie eoz deinceps originē habuerūt

Stella crinita quam cometam vocant vltimo anno ludouici quarti imperatoris duobus mensibus visa est.
Fames quoq; ingens p vniuersam ytaliā. in qua mendicantium turbe vel in humano quoq; cibo vix sustentate fuisse traduntur.
Robertus apulie rex nullo sibi supstite filio moritur et andream caroli fratris sui atq; hungarie regis neptem vxorem dederat post se regnare iubet. qui regnavit annis tribus.
Andreas deinde apulie rex laqueo necatus est consentientibus agnatis eius regno inhiantib? post quem septem annos sub varia principum contentione. id regnum in armis fuit.

Monacum vrbs superioris Germanie Sexta etas mundi

Monacum vrbs superioris germanie ad rippam Isare flumis sita. Inter vrbes principū in germania p̄cla-
rissima in baioaria notatissima. Et si inter nouas esse censeat nobilibus tñ edificijs tñ publicis tñ pri-
uatis ceteras ciuitates antecellit. habet em̄ edes pulcherrimas. plateas amplas. basilicas ornatissimas. Et
q̄q̄ temporibus ottonis primi impatoris cōditionis sue initū sumpsit. Ludouico tñ quarto iam p̄scripto
impatore ampliata et edificijs ornata fuit. Otto primus cū in germania imperiū anno dñi. 962. assumpsit.
in baioaria partē regionis heinricus brunsvicensis materna hereditate possedit et in arce vering domiciliū
habuit. Quo tpe publicus transitus sup̄ Isaram in eo loco extitit. Is dux heinricus pontes vltra flumen. p̄-
pe curiam monachorū fieri fecit. in eo loco vbi nunc vrbs monacū sita est. cōmuneq̄ iter ibi fieri ordinauit cū
oppidulo paruo. Super ea re antistes albertus frisingensis querelas apud ottonē cesarem mouit. cū in suis
theolonijs et immunitatibz dānū sentiret. Imperator antiquā consuetudinem itineris obseruandā pro-
pe vering mandauit. Interea obiit dictus heinricus reliquens filiū ernestum nomie. pauloq̄ post vxor Ot-
tonis odyecia filia regis anglie mortua fuit. Inde otto relictam heinrici ducis baioarie dñam adalheide ac-
cepit vxorem. Iuius filius ernestus (ob egregia facinora apud exteros in plenisq̄ locis gesta) ottoni gratifi-
mus euasit. Perijtq̄ impatorem obnixe vt ex oppido vrbe cū publica via facere posset. qui post varios tra-
ctatus consensit ea conditione vt quotannis. 50. lb. dñ. ad frisingam p̄soluerent. Ea forma hec vrbs initus
cū regijs priuilegijs ac immunitatibus ortū habuit. Cū itaq̄ hec vrbs p̄ ernestum initū sumpsit indies au-
gmentū in pp̄lo ac structuris sensit vsq̄ ad t̄ps salutis xp̄i septuagesimū ducentesimū supra millesimū. dñ cō-
radus ep̄s frisingen. eccie p̄fuit diuisa in duas prochas fuit. Cū prius sub vna basilica sancti petri extitit p̄-
uifa. qui basilicam alterā beate marie virginis cōmuni vtilitati adiunxit. Tandem t̄pibz ludouici quarti du-
cis baioarie ac romanoz impatoris incrementū ingens habuit. qui p̄ muros suburbū et alia edificia pleraq̄
eddidit. et arcem antiquā cū monasterio fratrum minoz ordinis diui francisci. et cenobiū heremitarū sancti Au-
gustini in vrbe extruxit. et post obitum in eccia diue virginis marie ante summum altare sepult⁹ fuit. vbi co-
rona imperialis euz suo epitaphio cernit. Condita est igit̄ vrbs monacum in loco ameno prope ripas ysare
vbi trāsīt nōnunq̄ negociatoz ex ytaliam ad germaniā frequētas. habetq̄ nūc arcē ornatissimā. et edē p̄cipū
amplissimā. in qua aule et camere splendidissime. q̄s qui viderit nec ornati⁹ aliquid nec munitius in eo loco
vnq̄ fieri potuisse fieri putauerit. Testitudinata loca plura habent. mirari ergo poti⁹ q̄ p̄mendari possunt.
Cū p̄o hec inclita vrbs varios successu t̄pm sortita sit dños. nunc hac tempestate vrbs dñum incitus p̄m

Monacum

seps albertus gener friderici tercij romanoꝝ impatoꝝis baioarie dux possidet. qui sua magnificentia pluꝝ res nutrit leones. Et q̃q̃ plinius scribat in europa inter acheloꝝ tantuꝝ ⁊ nescum amnes leones esse s̃ lōge viribꝝ p̃statoꝝes ijs q̃s affrica aut syria gignant. In ea tñ vrbe leenā cattulos parere cōpertum est.

Forestorum nobilium priuilegium

Mapheus bergomensis ex nobili vetustaqꝫ forestoꝝ familia natus nō mō iuriū ciuiliꝝ ⁊ pōtifiꝝ abū de doctus. s̃ ⁊ eleq̃etia ⁊ rez gerendaz pꝛudētia insignitus tēpestare hac ppter eadē p̃clarissimas virtutes apud ludouicuꝝ baiaꝝ impatoꝝe maxio in p̃cio habitus est q̃ ⁊ indultis ⁊ priuilegijs eisdē gratis concessis optime p̃testatus est. Nā eidem successoribꝫ suis ob grata forestoꝝ familie obseꝫa in ipm exhibita. munificentissimū priuilegiū immunitatis ⁊ exemptionis liberalissime concessit. cōstituens eum successorēqꝫ eius suū palatinum eximens cū ab omnibus oneribus. dans eis libertatem notarios ⁊ tabelliones creandi. Illegittimos ve naturales legitimandi. Insup etiā cōcedit eis iudices ordinarios et regios missos legitime posse cōstituere ⁊ ordinare. Id priuilegiū datus fuit in ciuitate tridentina die. xx. Ianuarij anni. i. 330. Approbatumqꝫ habetur per potentatus.

Raynaldus estensis marchio aldromandini estēsis filius hoc anno post fratrem ferrarie dñatum acci piens regnauit vna cum nicolao fratre annis quatuor. Adortuo estēsi azone in carceribus a frisco eius filio captiuato. Atqꝫ inde frisco a cōciuibꝫ pulso ⁊ interfecto. Aldromandinus fratri successit. qui moriens raynaldum hunc ⁊ nicolaum forma elegantes ⁊ strenuos reliquit filios. qui vrbis p̃ncipatum resū mentes statim galloꝝ p̃sidia execerunt. ⁊ vrbem ab eozum faucibus liberauerunt. Vrbe it. q̃ in sua potestate redacta regnandi cupiditate alleci vt firmo p̃sidio stabiliret argentū rauennatis eccie oppiduz regno adiecerunt. Euncta deinde p̃ circuitum depopulati sunt. Cum vō carolus ⁊ mamphredus cū beltrando co piarum eccie duce eos hostes adoriunt ⁊ in fugam vertunt. Inde legatus ferrariam obsideri cepit. Raynaldus vrbe erupit ⁊ eccie exercitum dissipauit. Tandem cum bona pace mortem obtiens obizonem nicolai fratris filium regni reliquit successorem.

Ordo militum ihesu christi

diabiles et sanctas constitutiones approbans iohannes colligere fecit et in unum volumen redigens clementinam codicem ab ipso auctore clemente appellare voluit. In ipso etiam beati fructuosi regulam ad verbum declaratam conscripsit. ut in. c. Exult. de paradiso.

Beatus vigesimum primum

Petrus natione picensis corbariensis reatine diocesis ex corbario oppido natus ordinis minorum professor hoc anno 5 iohanne pontifice iubente ludouico impatore vel fauente in antipapam pphana. et nicolaus quintus appellat. Hunc rusticum hominem. qui uxorem habens iuuenem renitentemque pseudo religiosus debita romano pontifici reuerentia adorauit. et ut verus christi vicarius a pluribus salutatus. Nec desuerunt flagitiosi et illi similes apostate daninati capite. et alia peccatorum turba qui et secuti sunt ydolum et ab eo adulteras cardinalatus presulatusque et sacerdotum dignitates acceperunt. Qui cornua erigentes iohanne pontificem publico edicto hereticum dixerunt. et cum fraticellorum de opinione hic auctor et fautor existeret eandem scolarum subane. per viribus augere amixtus est. Affirmabant enim hi ad coopimentum sue iniquitatis christi et eius discipulos adeo pauperes extitisse ut nil privati aut communiter habuerint. Propter quod et iohannes pontifex creatis septem cardinalibus viris doctissimis etiam theologorum multorum cum eis synodo aggregata. reque diligenti disputatione discussa edictum proposuit. quo eos declarauit pertinaces hereticos. qui hoc decetero affirmare temptassent. quia ob rem pontifex tres extrauagantes proposuit et ad gymnasia publica transmisit. de quo cum petrus ipse a bonifacio pisano captus et ad romanum pontificem in auinionem perducere fuisset venia petita Augustinus de ancono in carcere per triennium mansit ubi et mortuus est.

Augustinus de ancono in carcere per triennium mansit ubi et mortuus est.

Augustinus etiam achonitanus ordinis heremitarum diuini augustini professum virum sanctum et doctrinam et vite integritate celeberrimum floruisse hac tempestate constat. et ipse librum de ecclesiastica praeterea ad iohanne pontifice predictum inscripserit. et ultra cum omnes sue etatis theologos sine contradictione excesserit a mattheo exordiens totius nouum testamentum accuratissime declarauit. Inter que commentaria in pauli epistolas admiratione digna habent. et super actuum apostolorum super apostolum Albertus patavinus or. here. calipsum et epistolas canonicas ad instar beati thome opus edidit aureum. Tractatus quoque super magnificat composuit.

Albertus filius patavinus eiusdem heremitarum ordinis et beati egidii romani auditor eruditissimus theologus per hunc tempus in declamationibus ad papam princeps predicator habitus est. qui cum esset doctissimus copulimos sermones in quadraginta similes in divinales festivos ad clerum populumque erudiendus edidit. Sed et pentateuchum et pauli epistolas super omnes commentatus est. Propter eius doctrine praestantiam in palatio patavino honoratus fuit.

Bona Ventura patavinus item ordinis predicti olim generalis prior et tituli sancte ecclesie cardinalis presbiter his temporibus doctrina et eruditione maximo in pretio fuit. qui cum acerrime ecclesie libertatem contra tyrannos tueretur a carrariensi domino tandem sagitta transfixus martirio coronatus est.

7 S. Rochus

Rochus natione narbonensis confessor xpi apud montē pessulanū oppidum narbonensis gallie. agatha olim siue apathopolis appellatū. ex patre iohāne. matre vō libera (eius oppidi dñō) originē duxit. qui cū. xij. attigisset annū cibō et potu paratissimo vti ceperit. mortuoq; patre ac matre hereditatē amplas egenis prorsus distribuere cepit. et principatu se abdicans patrio suo oppida paternā commendauit. et abiectis reb⁹ omnibus breui veste indutus cū pileo et pera et baculo ex gallia in ytaliam peregrin⁹ puenit. vbi plures ciuitates et castella vici romā aquā pendentē. cefenā et alia plurima loca truci pestilentia veratas crucis impressione sanasset. Qui cū omnē vere togatā galliā morbo correptā plustrasset. placētiam trāspadanā urbem morbo infectā se cōtulit. et ad quoddā hospitale diuertit et egrotantes omnes ad vñū videt signat et sanat. Labore igit somnoq; grauat⁹ a deo pmonitus qd cruciatus corporis pati debebat. statim acuta febre et sagitta sinistra corā transfixus fuit vt eo dolore ardoreq; nullā qui eū inueniret. expulsus ab vrbe ad nemus vrbi vicinū replit vbi bonā valitudinē a deo consecutus est. Inde q; digressus in galliā longis itineribus delatus est. que armorū strepitu verabatur ac bello. in paterno deniq; oppido quod patrio donauerat existens a lictoribus tanq; explorator pphensus in vincula cōiect⁹ ad principē deducit. inde in carcere quinquēniū tempus consumpsit. quo exacto cū maxia patientia et vite auferitate a patrio incognitus detentus velut alter alexius romanus. Anno dñi. i. 327. sumptis diuinissimis sacramentis anhoiue sue. xxij. migravit ad dñm. prius orando ad dñm vt qui deinceps nomē suū innocarent a peste ptegerent. Ad latus eius tabella his scriptis inuenta est. Peste laborantes ad rochi patrociniū confugientes contagione illā truculentissimā euasuros significo. Quod vbi ad patriū principē delatū fuit cognoscens illū suū esse ex fratre nepotē in lachrimis puolutus sanctissimū corpus summa pompa ad templum deferri fecit. ac templū extruxit vbi p multis annos signis et miraculis effulset. Cuius viri sancti merita dñi apud italos laurissent. Tandē anno. i. 415. ad ipos ad ex germania nomē rochi delatū fuit. eo qd constantiā germanie vrbe vbi conciliū generale celebrabat a peste maxima liberauerit. vbi nūc sacella et are per vrbes p vicos et castella extruunt. ad que confugientes eius merita experunt. cuius festū. xvi. kalend. sep̄tēbris celebrat. Eius corpus anno. i. 485. venetias furtim delatum a senatu et populo summa gloria exreptum est. et templū celeberrimū ingenti impensa construere ceperunt.

Johannes andree patria bononiensis iuris cōsultus etatis sue celeberrimus et pōtifficij q; maxime vberimus fons tempestate istac floruit. et nouellas sup decreta les edidit celeberrimas. ac sextum clementinasq; accuratissime glosauit. Atq; in sexto alias nouellas pposuit. Insup et opus mercuriale. et in additionibus speculi aliud pgregiū edidit. et in laudē dñi iheronimi opus iheronimianū appellatū composuit. Ip̄ius aut clarissima gesta et alia ad eū p̄tinetia ex additionibus ip̄ius extra de vita et bo. cle. in titulo de filiis p̄biteroz optime colligunt. Obijt aut anno dñi. i. 348 bononie ex peste. p vt eius discipulus iohannes calderini meminit in. c. nostra de co habitatione cle. et mulierum

Olynus pistoriensis ex nobilissimā baldorū familia nat⁹ dñi auditor et p̄dicti iohānis andree amicissimus. ciuili iuris pstantissimus sui seculi doctor p id temp⁹ lecturā putilem sup codice castigata et accurata doctrina cōscripsit. atq; sup primo digesti veteris pte vsq; ad ti. Si ex noxali cā agit. Et in scda pte sup titulo de re. cre. Sup reliquas aut ptes p viā additionū cōposuit. Olradū aut de laude consistoriale aduocatū dñi discipulū et iohannis andree familiarē doctrina legū et moribus optimis insignē p ipm tempus floruisse constat. Qui et ip̄e in iure ciuili post se multas reliquit lecturas et consilioz pgregium opus.

Johannes calderini ciuis bononiensis iohannis andree p̄cipus filius et discipulus eruditione et sancti- monia insignis. et ip̄e p idē tempus pontificiū ius tū legendo. disputando atq; scribendo plurimū illustrauit. eo qd ip̄ius in decretalibus plurimū extet pmentarij ac p̄silioz in ea facultate pgregium opus.

Johannes de monte villa Lector medicine fuit. ac miles siue eques armatus natione anglie. hic magnas partem orbis terre peregrinando pagrauit. et maximus orbis circulator mirabilia mundi. p̄cipue asie et indie varijs linguis ad oblectationes p̄scripsit. et p hec tempora felici fine quieuit.

Franciscus maronus ordinis minorū theologus doctissimus et ip̄e eodem tēpore multa opuscula ad xpianā religionē p̄tinetia edidit. et q; maxime in sacris codicibus postillas memoratu dignas composuit.

Michael de cefena ordinis minorū generalis minister hisdem temporibus cū sup czechielem et sup sententiarū librum ppulchre scripsit. a iohanne pontifice errore quodam notatus generalatus officio p̄uatus. dixit em̄ xpm ac discipulos nil priuatim habuisse. ip̄e tamen scriptis et rationibus se innocentem ostendit. et propterea suis scriptis in iohannem pontificem plurimū inuectus est.

ad hoc et in
causis et in
nomine

Sexta etas mundi

Bellum atrocissimum inter philippum regem francie et eduardum regem anglie initium sumpsit. philippus enim francorum rex trium regum frater sancti ludouici philippi et caroli patruelis regnare francis anno. 1328. cepit et. xxij. annis regnauit. hic cum eduardo angloꝝ rege sepe pugnauit. a quo etiam sepius victus fuit. et cum multa perdidisset tamen viennensium principatum emit et regno suo adiecit. Benedictus quibus. xij. componere inter pacem inter philippum francie et eduardum anglie regem sepe tentauit per legatos ac frustra. qui maximis cladibus sepiissime inter se concertauerunt. nam eduardi classis supra selusas non longe a portu flandrie tanta vi cum gallicis dimicauit et vixit ut ad triginta milia galloꝝ una pugna interfecta referantur. Effrui alij habent tantus franciscus petrarcha effusus est sanguis ut mare flandrense sanguine tinctum videretur.

Franciscus petrarcha natione etruscus. florentinus origine. ex antiqua familia honestisq; partibus fuit. quibus preterea pulsis ut ea ciuitas factiosa arecij in exilium natus est. Anno huius etatis. 1304. die lune ad aurore kalendas augusti. ingenio vero sublimi et ad omne bonum et salubre studium apto. sed ad morale precipue philosophiam et ad poeticam prono. corpus iuueni non magnarum virium obtigit sed dextre itatis eximie. forma illi elegans fuit et maiestas quedam ingenua. statura mediocris aut paulo superior. plena facies. rotundiora membra et in senectute ad crassitudinem corporis vergens. colore erat virido inter candidum subnigrum et visum plangit tempus accertum ita ut ad. lx. annum munitissimas quasque lras sine adminiculo legeret. sanissimum per omnem vitam corpus habuit preterquam in extrema senectute. Is aretium natus primu vite annum nec integrum ibidem egit. sex sequentes anchise in rure paterno reuocata ab exilio genitrice. octauum pisii. ac deinceps in gallia transalpina ad leuam rhotodani in urbe cui auenio nomen est. ibi pueritiam sub parentibus egit. primas literas aggressus in corpentoras ubi liberales artes didicit. inde studio legum non sponte addictus quadriennio in monte pessulano. triennio bononie fuit. pater audiens negligenter cum iuris studium sequi. poetas colere et in eo negotio delectari tandem suo arbitrio eum reddidit. inde poeta insignis et orator facundissimus euasit. Post hec gallias et germaniam peragravit in qua parisiis urbem et plura regna vidit. inde reuersus Romanam a stephano de calumpnia in multo honore habitus. ubi in capitolio a senatu approbante roberto sicilie rege laurea corona insignitus est. Post hec auinionem rediit et in valle per exigua amena quam clausa dicitur buccolicum carmen scripsit. et vite solitarie duos libros. Neapolim deinde accedens ad robertum et verone cum diuis de la scala versatus ubique carum. iacobi de carraria benivolentiam adeptus. patauinum veniens et a venetis cum magnis honoribus accitus. tandem in agro patauino arquade rure montano sedem fixit ubi meditando scribendo tempus contriuit. Postremo labore confectus anno domini. 1374. apoplecticis sancta christo reddidit animam. corpus ibidem in sepulchro marmoreo quatuor columnis sustentato sepultum fuit. Vixit autem. 50. annis una minus die. vir omnibus seculis admirandus. a quo eloquentie studia excitata sunt. scripsit etiam de remedio vtriusque fortune. de secreto conflictu curarum suarum. de ignorantia sui et aliorum. epistolarum duo volumina. librum rerum memorandarum. affricam et materna lingua librum sanctorum et triumphorum et pluraque alia. **S. yuo doctor**

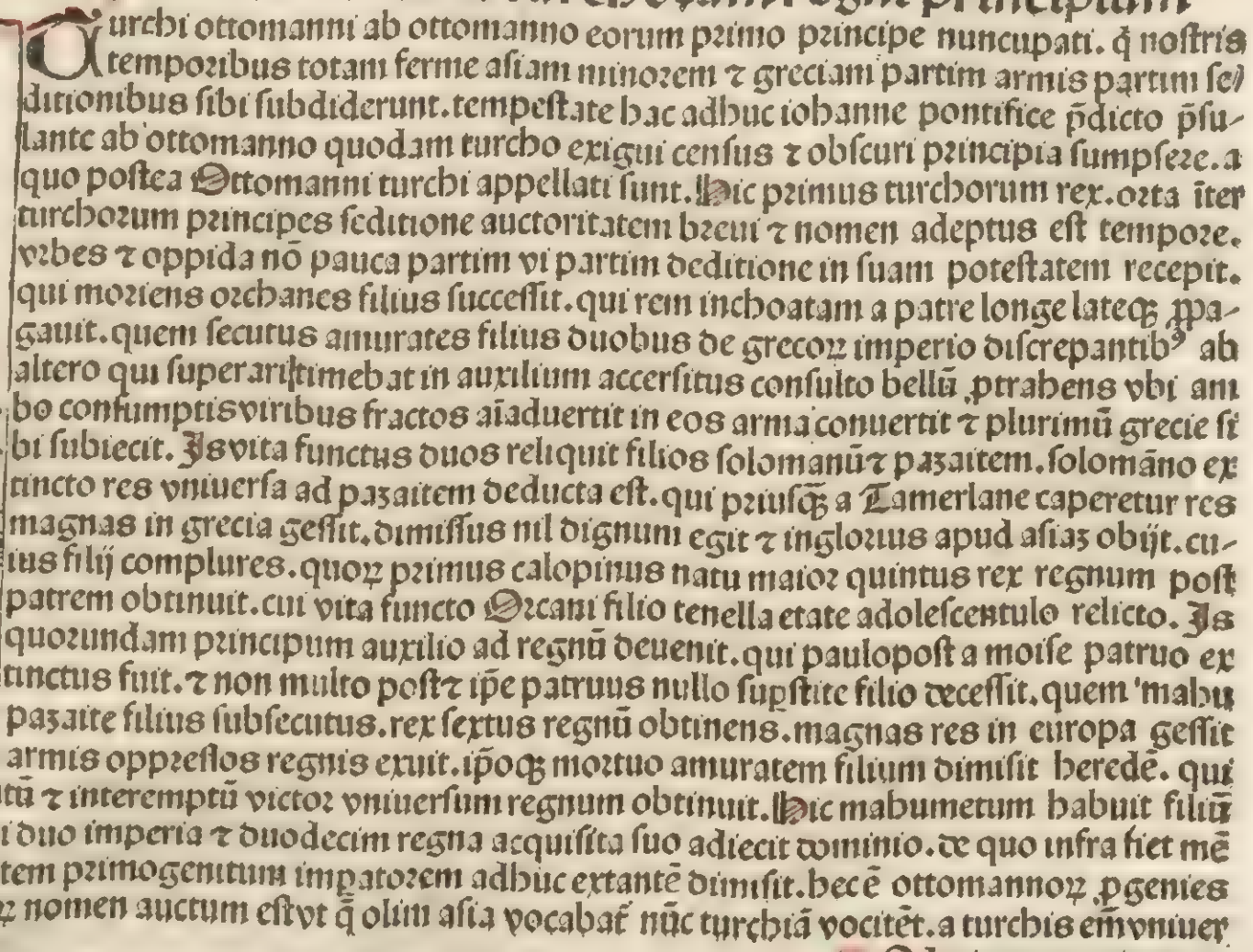
Yuo natione britto eruditissimus iuris consultus per hec tempora preter doctrinam et singularem eloquentiam quibus egregie insignitus erat mira etiam pietate ac misericordia in pauperes usus. celeberrimus habitus. angelica enim floruit continentia et vitam suam a vino et a carnum esu penitus alienam reddidit. corpus cultio operuit. ieiuniis et orationibus disciplinas vigilasque admiscebat. nudam per cubili terram luteam. rigidum saxum per cervicali. sacrum biblie volumen quod sibi comitem elegerat capiti adaptabat. suamque omnem cum pauperibus quos percurando pretegebat conuersationem duxit humilissimam. patrimonium amplum cum haberet spem in deo collocans pauperum et orphanorum ac viduarum causas per virili semper tuari voluit. Hic igitur almsificus yuo aduocatorum omnium lucerna condignam laboris sui mercedem a domino percepit. quo mortuo cum crebris fulgeret miraculis inter sanctos aggregari meruit. unde eius festum sexto kalendas septembris celebrari iussum fuit. Et de eo scribit. yuo pater legum custos. pectoris et amplum egregiumque decus cui se debere fatentur. Jurat tuo totiens debellata fauore. Aptus eras iustas miserorum sumere causas.

Gonzagorum regni principium

Ludouicus gonzaga vir animo et virtutibus prestantis atque perclarus his annis quadam calliditate atque prudentia mantue urbis principatum passerino bonacosso ademit et in se suosque successores usque in hodiernum diem transtulit. Passerinus ipse et sui predecessores ipsum principatum per annos multos possidere. sed dissensionum factionibus subortis adeo mos inoleuit ut cuiusque factioso liceret ciuitatum principatum occupare. Inde pontifices romani et impatores propter egregias huius perclari familie virtutes ipsam urbem et principatum eisdem confirmarunt. Quis quidem scribant gonzagas non factione sed communi populorum delectione vrbis dominatum obtinuisse. qui ex theutonibus fuere ciues qui mantuam incoluerunt.

Ottomannorum turchorum regni principium

metbes frater tercius ex pazaita filius subsecutus. rex sextus regnū obtinens. magnas res in europa gessit
turchorū regulos vi atq; armis oppressos regnis exiit. ipsoq; mortuo amuratem filium dimisit herede. qui
mustapham patrū supatū et interemptū victor vniuersum regnum obtinuit. hic mabumetum habuit filiū
virū preclarissimum. qui duo imperia et duodecim regna acquisita suo adiecit domino. de quo infra fiet mē
tio. hicq; efficiens pazaitem primogenitum impatorem adhuc extantē dimisit. hęc ottomannoꝝ pgenies
et origo. adeo q; turchorū nomen auctum est et q̄ olim asia vocabat nūc turchiā vocitēt. a turchis emouuer
sa possidetur.

Odericus vir sanctus de ordine minorum in asia ⁊ india euangelizando discar-
rit miraculis clarus. ⁊ quatuor sanctorum martirum corpora de ciuitate hoz-
mes transfudit p mare ad superiorem indiam in ciuitatem carram nō sine miracu-
lis. ⁊ descripsit peregrinationem suam.

Bartholomeus natione pisanus ordinis p̄dicatorum theolog⁹ ⁊ insignis de
cretorum doctor ꝑ hoc ip̄m tempus pisfis floruit ⁊ multa laude digna com
posuit. Inter que putile opus ⁊ quasi diuinū ad cōfessorum instructionē edidit qđ
sumā pisana seu magistruciā appellauit. eā em̄ (ip̄o referēte) ꝑfecit anno dñi. 1338

Alibe tum brixianū eiusdem p̄fessionis ⁊ litterature licet maioris sanctimonie
tem maximam ⁊ ipe summā celebrē de casib⁹ cōposuit. cui aliqñ beatū augustinū
cum beato tho. aquinate apparuisse tradunt. ei⁹ dixisse thomas. mihi par est in
gloria virginali sed in immundicia cordis prior.

Ludolphus alemanus ordinis carthusiensium prior argentinenſis vir doctrina
ſu xpi egregio volumine. ⁊ quodā celeſti artificio. imo potius diuina reuelatione q̃
ſtudio fabricauit. in quo certe ſe oſtendit venerabilem virum ⁊ oim rerum tam diui
narū q̃ humanarū. ⁊ poſſiſſimū ipſius iheſu xpi vite. put potuit hoī eē poſſibile ple
niſſimā habuiſſe notiā. alia q̃ laude digna hic deuot⁹ atz venerandus pz edidit.
Quor ſententiā libris ⁊ ipſe cōmentaria generalē eo tpe floruiſſe ferūt. q̃ ſup q̃
germania maxime vtunt. Cū plurimum aliorum ſcriptis pz are cenſeantur. etiā cō
ſtitutiones ordinis in formam redegit.

Ubertinus carrariensis maritij patrielis hoc anno iure gentium ex ipsius maritij testamento padue dominatum suscipiens regnavit annis sex. Hunc cum mastin' veronensis princeps magnis affectisset cladibus tandem la-
cessitus eidem urbem tradidit. qui a venetis et luchino vicecomite procurantibus par-
cofecta est et ubertino ciuitas reddita. quem statim benedictus pontifex aplice et im-
periali auctoritate ipsum in ea confirmavit. et deinceps quo ad dixit ipsam in pace pos-
sedit. ipso denique mortuo cum Marsilius eius filius successisset. eodem anno a iacobo
ubertini patriele conspiratione facta interfectus fuit. et ipse primatum urbis suscepit.
Stefanum de ast alpine gallie ciuitatem ordinis minorum omni doctrina ex-
cellentissimum professum huiusmodi temporibus celebrem ac preclarissimam. sum-
mam tam in theologia quam in legibus edidisse tradunt.

Betta etas mundi

Anno mundi. 6542.

Anno xpi. 1343.

Clemens sextus patria lenionicensis. petrus antea vocatus. primo monachus deinde archiepiscopus rothomagensis. Postremo nonis maii millesimo tricentesimo quadragesimo secundo pontifex auenione creatus est. fuit autem vir multe doctrine compositusque eloquentie. liberalis in omnes et phumanus. qui primo anno pontificatus sui octo presbiteros cardinales creat. diaconos duos scilicet fratrem suum monachum tullensis professionis et guilielmum ex sorore nepotem. Verum cum intelligeret totam italiam in tumultu esse solos luchinum et iohannem vicecomites vicarios insubrie confirmavit. De reliquis italie principibus nulla mentione habita. existimabat enim solos vicecomites ludouico bavaro resistere posse in italia (ut ipse predicabat) descensuro. atque etiam tridentum usque pervenit. qui vicissim ut par pari pontifici redderet in ditione ecclesiastici multos vicarios imperiali auctoritate confirmavit. Que quidem versucia malis (ut aiunt) auribus in pontificem relata successores in hanc diem suos multis ac pene perpetuis incommodis turbibusque agitavit. Iohannes enim de vico urbis rome prefectus nonnulla in viterbiensium finibus paterna possidens hereditate vicarius in viterbio impius est factus. Eo denique titulo galeotus maleficus et fratres arimini in romadiola piscari fanique in marchia anchonitana. Antonius ferretanus vrbini diolus et ita in alijs plerisque locis dominos confirmavit. Clemens autem pontifex quosdam cardinales ex avinione romam misit qui statum urbis componentes petrum saracolumensem et iohannem vrsi filium senatores declararunt. et nicolaus reneus publici scriba qui statum urbis in suam potestatem redegerat. deinde septimo mense mutata veste ad carolum in bohemiā proficiscitur. que clemens pontifex ob multarum linguarum periciam in ludouici contumeliam ab electoribus in cesares designari fecerat ab eo avinionem missus pontifici dono datus. Postremo clemens in omnibus boni pastoris officio functus Anno domini. 1352. pontificatus sui anno decimo. mense septimo die vigesimo octavo mortuus auenione sepelitur. adhibita honesta funeris pompa.

Iubileus annus petentibus romanis vt quemadmodū bonifacius octauus olim concesserat vt centesi-
mo q̄s anno (quod seculū antiqui appellabant vnde ludi seculares appellati sunt) plenam peccatorū om-
nium remissionem visitantibus limina ap̄loz petri ⁊ pauli quinquagesimo q̄s anno id facere libenter annuit
Eū dicerent etatem hominū iubileum illū centum annoz attingere non posse. Clemens igit̄ sextus ad quī-
quēnariū numerū reduxit. qui est pprie iubelei numerus. Eū aut̄ annus aduenerat iubile⁹ tantā rome p̄s-
suram potius q̄ frequentia populoz petrarcha qui interfuit fuisse refert vt nihil obfuisse pestem appareat.
sed ex omni europa xp̄ianū p̄fessa nomen illa p̄fluebat diebus singulis multitudo.

Eodemq; anno mediolani pestem solito maiori continuasse petrarcha asserit. nam pestis adeo triennio totam italiam peruagata est ut vix decimus quisq; ex millesimo homine supfuerit. nec id quidem mirū cū ob iubileū contagione hominū ⁊ multitudine vndiq; romā cōmigratū squalore siti pedore oīa inficeret.

Innocentius sextus papa patria lemonicensis stephanus antea vocatus pontificij civilisq; iuris vir con-
sultissimus. pcurator primo. mox eps claraniotanus. deinde cardinalis. pontifex tandem dum erat sa-
lutis ann^o a quinquagesimo secundus terdeciesq; centenus. fuit aut vir integerrime vite magneq; consti-
tie et seueritatis. qui ecclesiastica beneficia non nisi pbatissimis sacerdotibus tum vita tum doctrina dedit. Post
coronationem illico statuit vt omnes plati omnesq; qui beneficia habebat ad eccias suas sub anathematis
pena pficerent. dicebat em oues pascuas a pprio pastore non a mercenario custodiri debere. Impensam
quoq; domesticam que magna erat imminuit. familiam suam ad certum et honestum redigens numerum.
viroz pbatissimoz. Idem vt facerent cardinales acerrimo edicto mandauit. Auditoribus pterea sacri pal-
lacij solaria instituit. ne muneribus corrumpi in decernendis litibus ob inopiam possent. Sic in victu par-
cus est habitus. in sumptu bellico largissimus. du bello repetit que a tyrannis superioribus temporibus oc-
cupata fuerant. Itq; cum curia purgasset platis in ea dissidentibus quos ad suas queq; eccias ire iussit. ni-
hil duxit antiquius qua legatum in ytaliam mittere. a quo vrbes et puincie iuris eccie tyrannis vi deturba-
tur reciperent. Legatusq; fuit egidius de gete carilla nobili in hispanis sabinoz eps cardinalis vir quo ad
vires et potentatu licuit. Traiano Hadriano et theodosio virtute equipand. quos principes hispanici ro-
mane reip. potentissimos pridem saluberrimosq; dederat. omnia vere oppida breui recepit que tyranni oc-
cupauerant. Huius pontificis suasionem et prudentiam inter genuenses et venetos deniq; sedus initum est. ac
inter pisanos et florentinos pacem composuit tumultuante potissimu ciuitate romana in creandis senatori-
bus discordiam optime sedauit. externo senatore ad urbem misso. Erat aut maxime intentus abolendo bel-
lo quod inter anglos et gallos gerebat. parare et classem contra hostes xpiani nominis constituerat. In ta-
tis vero animi pcurbationibus afflictatus innocentius pontificatus sui anno nono mense octauo die sexto
moris et in monasterio diui andree carthusiensiu ordinis qd ipse extra auinionem pprijs ipensis extruxerat et
dotauerat sepultus est.

Linea summorum pontificum
Clemens sextus

Innocentius sextus

Carolus eius nois quartus iohannis regis bohemic filius et heinrici impa-
toris nepos anno salutis millesimo tricentesimo qdragesimoseptimo. iu-
bente em clemente sexto pontifice in lodouici dedecus et deffionem in cesareq
cu fecerat declarari. ab electoribus impator designatus impauit annis .32. Vir
multay linguay et lfar peritissimus iustusq et rectus ac timens deu. bonos dili-
gens et malos sceleratosq odio habens. Is ob iustitiam nonnullas leges condi-
dit que adhuc extant et caroline nuncupant. Is viuentem patre aduersus tartaros
feliciter dimicauit. Ciuitates lombardie a patre acceptas armis tutat est. pugna
uit adolescens cu veronensibus eosq plio fudit. in ea pugna bis equo deieci no
dubitauit tercio conscendere facinorag fortissimi militis edere. Nomen huic ca-
rolo in baptismo wenceslaus fuit. quod in confirmatione a carolo francoz rege
mutatu est. apud que puericie rudimenta peregit. fuitq carolus vir magnorum
opey. qui regnu bohemic tu religionis cultu tu legum ac bonoz morum discipli-
na illustrauit. Nam scola liberaliu arcu ab eo in praga erecta e. Noua ciuitas me-
nibus cincta. pallacu regium magnificentissime exedificatum. monasteria multa
fundata. arces constructe admirabiles. pax toti regno tradita. Adeptus imperiu
nursus italiam ingressus. Traxerat carolus rex diuturna mantie moram. cuius p-
sentie timor vicecomites ptra ac ille expectauerat pcorde effecerat. quare ad sola
anbelans coronationem socios belli de lombardis cu vicecomitibus p inducias
quietos reddidit et mediolanu delat ferrea de more corona insignitus est. Inde
romam petiturus substitit in pisanos receptisq in urbem faciososvtriusq ptis
a quibus introduct erat pari ingratitudie depreffit. Senes illico sese illi absq
ullo federe pmiserunt. pariter volaterant. pariter miniatenses fecere. nec abee po-
terat quin florentini iugum fuerint accepturi. Tandem puenit roma carol et a du-
obus cardinalibus quos ea de causa innocentius papa miserat coronatus est. gi-
bellinis qui iampride florentia exulauerant eiectis. guelfos in suu locum restitui-
it. longobardos in pratem accepit. Reliquis ethurie partibus p suo arbitrio leges dedit. Coronat ita
q rome magnifico apparatu nouatores rez qui aduersus ecciam sentiebant romano pontifici indicandos
tradidit. Primis igit quatuor innocentij pontificatus annis carolus impator his (de quibus diximus)
pytaliu gestis rebus rome coronatus in ethuria. inde in lombardia. moxq in germania redijt. Johan-
ni deinde fratri suo morauiam possidendam concessit. vicegradum nouis muris ac pugnaculis comuniuit
Corpus sancti yti detulit pragam. pontem multauit qui exundationibus corruerat in praga restaurauit.
Ecclesiam pragensen ad metropoliticu decus erexit. Cu antea maguntino pontifici subiecta esset. Clarus
profecto impator nisi vt aliqui scribunt bohemic regni gloriam magis q Romani imperij quesiuisset.
et wenceslau ex filijs suis natu maiorem imperio sibi successorem adhuc viuens ordinare conatus esset
Idq pecunia. na cum principes electores haud facile ad eam rem trahi posset. qd virtute obtinere no po-
tuit pco comparauit. Promissis cuilibet electori centum milibus aureis. quos cu representare no posset
publico illis romane rei p. vectigalia obligauit ppetuu imperio malum. Nec post hec extollere caput im-
perium potuit. Carolus aut cu omnem ferme etatem vltio citroq ex ytalia in germania eundo et redeundo
consumpsisset. Tandem etate iam grandeuus saluti pprie consulens wenceslau filiu vt pmissum est Anno
dni. 1370. cesarem faciens imperij successorem sibi delegit. ac sic cu patre filio imperauit annis octo. Po-
stremo carolus impator cum pleraq gloriolissime in imperio gessit anno. 1378. huana funct vita decessit
Guntherus comes de swartzburg

Carolus quartus

Guntherus comes de swartzburg

Cometes anno. 1351. sub septentrione decembrio
mense apparuit. quo extincto statim graues ven-
toz estus subsecuti sunt. et celestis trabs paze ardente
pte p celus labi visa est. Scribuntq ante pontificis In-
nocentij sexti mortem tantam solis defectionem factam esse qtam nunq antea.
visum itaq omnibus est tante mortis planetay etiam signa aliqua dedisse.

Cometa in anno 1351

Engens q vapor magnitudine horribili boreali mouens regione magno
aspicientiu terrore. p celum dilapsus est et bestiolas multiplicato numero in
oriēte e celo tradidisse ferunt.

Praga ciuitas insignis Caput Regni Bohemie
Betta etas mūdi

Praga caput regni bohemie ciuitas pmaxima. Cuius descriptio ob vetustatem merito dudum posita fu-
 isset. Verum carolus quartus impator tam magnifica in ea peregit vt post gesta sua de ea mentio fiat.
 Cū z in ceteris vrbibus tempus antiquitatis ac originis non semp obseruatum fuit. At praga (vt bohemi-
 ce narrant historie) post tempora abrahe initium habuit. regum pontificumq; honesta sedes. Tres in partes
 diuisa quibus nomina indiderunt. paruiam pragam. veterem ac nouam. parua sinistrum latus multauie flū
 minis occupat colliq; cōiūgit. In quo sita est regia z sancti viti pontificale augustumq; templū. Vetus pra-
 ga in plano iacet vniuersa magnificis operibus adornata. Inter que ptozum z forum z letā curiā z collegi-
 um imperatoris caroli mirificis efferunt laudib⁹. Iungit aut minori prage lapideo ponte quatuor z vigin-
 ti arcuū. Nouā ciuitatē a veteri fossa distinguit. pfunda. z vtrinq; muro munita. Nec quoq; ciuitas ampla ē
 ad colles vsq; ptendit. quoz alterū sancti caroli. alterū sancte katherine appellant. terciū vicegradū in arcis
 modū edificatum. vbi z collegium est. Est sūt hec ciuitas insignis in puincia bohemie. que porcio germa-
 nie est. aquilonis flatibus tota ferme exposita. formam eius rotundam tradunt. cuius diametrum triū diez
 itinere expedito patet. silua vniuersam claudit. irrigat pluribus fluminibus sed cunctos multauia excedit.
 que metropolim regni pragam influit. De nomie ciuitatis cū disceptaretur iussit libussa ex artificibus qui
 primo occurrerit rogari quid ageret. ac ex primo eius verbo vocari oppidum. interrogatus faber lignarius
 quispiam. limen se agere dixit. qđ bohemicē. pha dicit. indeq; nomen vrbis datū. s corrupto vocabulo po-
 stea pragā dixere. In hac prouincia aliquo tpe amazonice femine regnandi cupidine ducte dominiū habue-
 runt. Postea duces vsq; ad primū regē vratillaū gubernarunt. qui. vi. z. lxxx. supra mille ab ortu saluatoris
 xpi apud magatiū in pilio principū ab impatore henrico ei⁹ nois qnto rex declarat⁹ fuit. morauoz reg⁹ qđ
 pus extinctū fuit in bohemiā trāslato. slesia. lusacia. morauia bohemoz iperio adiecte. Silber⁹ treueroz ar-
 chiep⁹s cū eo pragā miss⁹ q corā puicialib⁹ regē iungat regalib⁹ qz adornet insignib⁹. In eodē āno fecim accla-

manente populo Bratislao regi salus honor atq; victoria. Is vtratislaus indulgente alexandro papa tercio na
tione senensi collegiū canonicorū regulariū in arce pragensi erexit. in qua dum res agis diuina non ppositus
tantū sed decanus et sacerdos diaconusq; et subdiaconus rem diuinam facientes episcopalis ornamentis
vtuntur. Et ppositus quidē cancellarius regni appellatus principis honore defungit. Post Bratislāu primū
regē pluribus annis interregniū fuisse ferūt. nō regis noie s; ducis tantū vsos. et Bratislāu vno loco Bratislao
nati ab impatore friderico primo sibi et posteris regiā dignitatem obtinuisse scribunt. qui pontē sup multa
uiam qua vetus praga minori iungere magni operis edificauit. quē Bratislāu pferunt in quatuor et xx.
arcos vt diximus protensum. Deinde vlticus qui carinthiorū principatum tenebat cū virili sobole careret ac
cepta ex otthocaro rege bohemiē pecuniā carinthiā illi carniolā. marchiā sclauonicam et portū naonis tradi
dit. Tempore postremo caroli quarti imperatoris in maxima potentia et gloria fuit et augmentū mirabile ac
cepit vt pmissum est. Nullū em regnū tota europa tā frequentibus. tam augustis. tam ornatis templis dota
tum fuisse quā bohemicū reor. Tempia in celum erecta longitudie atq; amplitudine mirabili fornicibus te
gebant lapideis. Altaria in sublime posita auro et argento quo sanctorū reliquie tegebant onusta. Sacerdo
tum vestes margaritis tecte. ornatis omnis diues. p̄ciosissima supellex. fenestre alte atq; amplissime. cōspi
cua vitro et admirabili opere lucē pbebant. neq; hec tantū in oppidis atq; vrbibus s; in villis quoq; admi
rari licebat. fuerat inter cetera monasteriū aule regie apud rippam multauie qua misa fluius illi iūgit sitū
in quo regū corpa condebant singularis excellentie. nā pter edem magni et memorabilis operis ampliū do
mitoriū. ceterasq; officinas monachorū magnifice constructas quadrata porticus fuit. que nō parū conclu
sit ortū. ambitū vocauere. In huius lateribus vetus nouūq; testamentū ab initio genesis vsq; ad apocali
psim Johannis lris masculis in tabulis scriptum p̄tinebatur. notis quo altius irent paulatim crescentib;
ita vt a summo vsq; deorsum facilis lectio preberetur. Flos igit dulcoris Bohemia dicebatur. queolim inter
principes atq; reges dulcissimam redolebat suauitatem. Hunc (volente fortuna) apud futuros saporeē fetidū
habet. sicut deus vt p̄ori redolentie atq; splendori par fiat. Eius historia et regum gesta papa pius. secund;
in historia Bohemica diserussime prosequitur.

Berta etas mundi

Judei comburantur propter diuinum sacramentum

Calamitosa gens hebreorum
in oppido baioarie nomine
deckendorff sito in litore danu-
bij anno dñi. 1337. maiestate ihe-
su xpi i diuinissimo sacramento mi-
rimumodū ptepsit religionem
nostrā illulit. Id p' varias pun-
ctiones in fornace ignis posuerit
illefum tñ ab igne māsit. in incu-
de q's malleis pcusserūt. Qua re
(diuino nutu) cognita prefectus
oppidi bartmann' de tegēberg
cū ciuibus oppidi iudeoz dom'
inuasit. nō sexui. nō etati par-
centes veritate cognita debis pe-
nis afflixerūt z neci dederūt. Sa-
cramētū obseruatū in eccia sepul-
chri dñi miraculis varijs i eo op-
pido honoratur.

Judei q's oēs qui in germania
erāt deinde anno dñi. 1348.
sequenti videlicet tpe p'busi sunt.
eo q' omnis regionis puteos intorcare fuerūt annixi ut multi eoz p'fessi sunt.

*Judeos non
pauore
sed amore
in hoc tpe*

Locuste

Hinc calamitati augmentum dedisse iudeos in fontium intoricatione nonnulli arbitrati sunt.

Gerhardū senēsem ordis heremitarū diui augustini sacraz lraz clarissimū inter
pretem hac ip'a tempestate admodū senē obijisse tradūt. virū utiq' ingenij e-
minētissimū z bti egidij ro. imitatorē p'cipuū. q' cū esset in sacra theologia doctus
sup primū sententiaz accuratissime scripsit. Deinde tractatus de p'scriptionibus z
deuiscaptionibus z deuiscis ceterisq' p'tractib' opuscula edidit. quib' diu' bern-
hardin' p'terraneus su' in tractatu suo restitutionū plurimū vsus ē. Hūc etiam tra-
ctatū Jo. an. ei' p'teporane' mult' in locis z maxie mercurialib' plurimū p'mēdat

*Gerhardus ordinis
heremitarum*

Gerhard' itē eiusdē ordis z doctrine p'fessor patria bergomēsis z fauonēsis
p'desse adnūsus ē q's p'sse. q' cū pontificij iuris edoctus esset in sextū decretaliū cō-
mentatus est. z multa in laudē sue religionis in lucē deduxit. q'libet duo parisi'
disputauit z multa opuscula edidit. moriens deniq' nō sine sanctitatis noie bergo-
mi iuxta maius altare celebri sepulchro a se constructo sepelitur.

Thomas florētīn' medic' diui q'ndā medici fili' hūsdē t'pib' nō inferiori inge-
nio famane patri subsecutus. etiā de arte medēdi sumā pulchrā p' se reliquit

Bartolus legū doctor

Bartolus saxoferrateus iuriscōsultoz supioris seculi princeps z eiusdē p'fess-
ionis copiosissimus explanator. Cyni z iacobi bothigarij doctorz discipu-
lus z auditor. His q's temporibus vniuerso mundo (ea in doctrina) admirabilis
fuit. Qui z p' cereris legū interpretibus in digesto nouo z veteri. ac infortiato nec
nō et in reliquis legū codicibus p'clarissima edidit cōmentaria. q'z celebritate atq'
p'stantia ip'e vulgatissimus habit' ē. Scripsit z tyberiadis tractatus. ac alium de
guelfis z gibellinis. Ferunt etiā ei' p'clara p'silioz volumina. Obijt aut anno
dñi. 1355. etatis vero quinquagesimo sexto.

Franciscus quoq' albergotus natione aretinus solidus legum doctor z explanator bartoli amicissim'
et familiaris ac imitator quedam extantia composuit.

Jacobin' carrariēsis q' marsiliū interfecit h' anno postq' q'tuor annis in patauio scepra tenuisset. z ip'e a
Eguilmo eius ex pelice filio interficif. cui' parricidij hec cā fuit q' ab eo p'rumeliose spuri' appellatus
est. mox ut domum regressus est patrē in secreto accersit z gladio impetens eū cōfodit. z statim in templo
diui augustini eum sepeliri fecit. ut nō euacuet verbum xpi qui gladio feriet gladio p'bit.

Carolus quartus gloriosus imperator uxorem secū habens et filios venit ad vrbānū pontificem ro-
me agentē. Anno duo de septuagesimo terdecies centeno: fecitq; padua et bononia in ethuria iter.
dū pūis ageret lucanos pisanis et minate florentinis rebelles in deditionē p imperio accepit. nōnihilq;
pecuniarū extorsit a populo florentino rebelliones timente. In quas subiecti eis de ethuria populi pro
clines erant. si modo princeps pstitisset assensum. sed is romā delatus et paucis ppter que venerat cū pon-
tifice expeditis. intra terciū q; aduenerat mensem italia excessit. Agente rome vrbānū stimulauit vt aploz
petri et pauli capita pquireret. que dei fauore inuenta locello condidit eminente in lateranensi eccia extante
multo argento auroq; vndiq; geminato plurimū exornata. In scolam pragensē aliquando ingressus
carolus quartus romanorū impator. cū disputantes liberaliū arcium magistros in horas quatuor audissz
idq; purpurati moleste ferrent ac cene tempus adesse dicerent. mihi inquit tempus est. vobis minime. naz
cena mea hec est. Idem carolus hominem qui sibi necē parasset ad se vocauit eiq; aureos mille dono de-
dit quibus nubilem filiā nuptu collocaret illius se vicem misereri dicens que natu grandior domi clausa es-
set. homo gratias egit regi. ad conspiratores egressus. nesciebam inquit carolus qualis esset. nunc libera-
lem et misericordē principē ferire nullo pacto possum. Huius caroli tempore seditio magna orta ē nūm-
berge pclara superioris germanie vrbe. adherentibus em consiliarijs et optimatibus carolo. plebea cōcio
contrariū sensit. Erant autē factionis huius auctores quidā de collegio fabroz capubarbe vulgo geyspert
dicti. industria tñ caroli sedata est hec factio. depositis em conuenticulis et collegijs artificū q; vulgo sunfft
appellāt tāq; monopolū semin. itib; i meliore policiā vrbe pstatā reduxit. Macellarioz aut collegiū q; ca-
rolo piliarijsq; adheferat ppetuo qdā ludo carnispruij pūlegiauit

Ordo inuestuatorum fratrum

Ordo inuestuatorum fratrum Urbano sequenti
pontifice pfulante apud senam ethurie vrbe in
itium sumpsit. hi namq; turmatiz pdomos seculari habi-
tū induiti religiosoz more cū ingenti caritate et sim-
plici quadā religiositate in sudore et labore manū su-
arum in vñū viuere et deo seruire ceperunt. quos cum
summus idem pontifex ad se romam vocasset eoz qui
dem viuendi modum plurimū approbavit et a se lau-
datos cū tunica alba et caputio cōtempribili sibi p habi-
bitu datis abire pmisit. et ad eozum ptectionem conse-
stitim nepotē suū virū grauissimū et religiosissimū in pte-
ctore assignauit. q; et ipse mox ad honestādū religionis
habitu auctoritate sibi concessa griseam clamidē defug-
referendā sine calceamentis contulit. atq; eos in priu-
legijs et gratijs plurimū cōmuniuit. et p priuilegiū spe-
ciale illos clericos aplicos nuncupauit. nunc aut pluri-
mū multiplicati et per omnes ferme italie ciuitates di-
fusi boni precij et optime vite habentur.

Ordo item nouus canonicorū regulariū qui vulga-
riter scopetini nuncupatus etiā in senesi agro san-
cti saluatoris p hec tempora a venerabilibus religiosif
et patribus. stephano videlicet et iacobo andrea natio-
ne senensibus ordinis heremitaz diui augustini initiū
sumpsit et breui magno in p̄cio euasit. Qui quidē ordo
cōgregatio sancti saluatoris appellata fuit. quā quidez
congregationē postea grego. vndecimus huius vrba/
ni successor approbans insigni priuilegio inter canonicos regulares annumerauit. hij plane religiosissimi
viri inter ceteros existunt qui ob memoriā reuerentiāq; sue prime religionis et pristini habit; semp claustra
strale signum videlicet habitū albū cum scapulare albo et asta sup camiseam lineā deferre voluerunt. et quecūq;
statuta et primas ordinationes cōsueuerunt. ex redditibus em viuunt. nō predicant sed confessiones alioz mo-
re audiunt. magni em p̄cij. maiorisq; opinionis in dei ecclesia nunc vsq; habitū sunt. viros em integerrimos
tum scientia tumq; vite sanctitate protulit.

Johannes francoz rex

Johannes francoz rex anno. i 350. philippo patre defuncto francis regnare ce-
pit. et regnavit annis. xxy. Hic cū eduardo anglozū rege bellum a patre ce-
ptum psequens sexto regni sui anno in pituriensi agro supatur et cū philippo ei-
filio capit. et in ea quidē clade permaxime gualterus athenaz dux qui apud flore-
tinos tyrannidem exercuit vna cum. xx. milibus gallis interfectus fuit. Verū ter-
cio ciuitatis sue anno ipse eduardus animi magnitudine motus iohannem ipsum
cū omnibus captiuis hac conditione liberauit ac dimisit vt nunq; contra se bellus
serere psumeret. s; nō ita multo post fidefrag. hic pacem rumpes eduardū ab in-
tegro arma capere et eū vsq; ad internitionem psequi impulit. armatis igit centū et
qnq; gita rostrat; nauib; ingentē exercitū ptra iohannē i galliā duxit et maxia clade vniuersū regnū diu affectit.

Betta etas mundi

Anno mundi. 6562.

Anno christi. 1363.

Urbanus eius nominis quintus papa patria lemonicensis guilhelmus griffus antea vocatus sancti victoris massiliensis abbas. absens etiam legatione tunc ad vicecomitemungebat omnem consensum apud auinionem pontificis creatus. vocatus itaque auinionem pontificis. inuenit. vir singularis virtutis. ingens animi. innocentissime vite. Ipse pro sua prudentia res italie calles nihil duxit antiquus quam egidium cardinale hispanum italie legatum de latere creatum illico transmittere. qui rex et iterum italie experientissimus tridentina via ingressus est. inuentusque verone scaligerum canes deinde accersitos ganzagam ludouicum nicolaum marchionem estensem et franciscum carrarium initis federibus in bernabouem pertraxit. ut filio superatus et saucius egre auferretur. inde omnia in pacem redegit. Quibus gestis urbanus ad quartum sui pontificatus annum in italia venit componendarum rerum causa. et legatus egidium corneti sit obuiam. romam proficiscens. liberatus tunc legationis onere quietus ob senium. viterbiu rediit ubi et tertio mense post mortem. vir singularis virtutis et pietatis. qui dignitate ecclesiastica mirifice tutatus est. Assisium delatus in ecclesia beati francisci tumulatus. At cum carolus imperator intellexisset urbanum romam profectum eo et ipse ut premissus est aduolans. Urbanus apostolorum capita apud sancta sanctorum reperta inde locellis argenteis recondita ad altare maius basilice lateranensis collocans. Quibus ea rome agit in urbe veteris et monte falisco palatia construi curauit. Curiales transalpinos quorum in italiam ducendorum firmam conceperat sententiam inde consolaturus. qui scirent loca esse parata. ad quam romanam gravitatem aeris per aestatis caumata declinarent. Breui autem in galliam reuersurus iohannem haucuth egregium copiarum ducem e carcere missum copiis illis omnibus prefecit. qui antea sub egidio militauerat. sed reuersus in gallias apud massiliam iterum pontificis sui anno octauo mense quarto scitatus vite fama postati optime celebratissimi.

Gregorius undecimus papa patria lemonicensis. petrus belfortis antea vocatus sancte marie noue diaconus cardinalis. auinionem pontifex omnium consensu creatus. Hunc enim adolescentem vix decimumseptimum annum attingente clemens sextus eius patruus cardinalem creauit. et ne videretur carni et sanguini magis quam ecclesie consuluisse. Eundem ad exquisitissimos doctores. maxime vero ad baldum qui tum perusij legebat discipline gratia statim misit ubi in quouis genere doctrine profecit. Fuit preterea tante innocentie et placibilitatis adeoque humanus et pius ut ab omnibus vnice diligere. Qui pontificatu inito statim legatos in italiam misit ut res ecclesiasticas recenseret. Inuita autem cum bernaboue vicecomite pace cum omnia in perturbatione fuere. erant enim inimici omnes (vicecomitibus exceptis) veneti. ob quod multa mala insurrexere. Gregorius interea pontifex cum esset in italia conuersatus. qui baldi iure consultissimi ut diximus perusie diu auditor fuerat prudenter considerauit suum in italiam reditum pre ceteris posse rem ecclesiasticam instaurare. et forte eo sic cogitante episcopus quem de reditu ad suam ecclesiam admonerat familiaritatis confidentia. et tu inquit pater sancte cur non ad tuam ipse accedis ecclesiam? Quare gregorius instituit perire. sed cum agnatis et gallicis id in primis odiosum fore cernens tritremes in rhodano (celatis omnibus causam) parate sunt et breui post pontifex cum illis qui presto iubenti affuere delapsus est. perpetuamque nauigatione tempestatibus sepe numero agitata cum tritremibus vna et viginti genuam primo. post cornetum. inde terra romam ianuario puenit. Anno salutis christi septuagesimo terdeciesque centeno. qui pontificatus sui septimus et relegationis in gallias romane ecclesie septuagesimus annumerabatur. Fuit ea dies populo romano letissima. florentino autem terribilis. quod omnes existimauerunt pontificem cum britones anglici tanto numero militarent. Rex ecclesiasticam breui cum tyrannorum excidio instauraturum. Indigebant autem omnia aduentu pontificis. nam et menia et basilice ac priuata edificia ubique ruinam minabant. querecete magna ex parte restituit. ut turris suo iussu edificata ad sanctam Mariam maiorem indicat. Labefacti etiam ita ciuitatis mores erant ut nihil urbanitatis habere videretur utque illi mores aliunde petendi essent que totum orbem terrarum quondam ad urbanitatem redegerat. Collocata itaque in urbe sede sua pontifex (ut bonum pastorem decet) omnia circumspicere cepit. Egit tamen principio aduentus sui natura mitis et optima mente de pace cum florentino populo constituenda. quam illi oberrati magnitudine non satis tutam fore suspicari artibus declinauere et ad bernabouem conuersi antiquum hostem Sed cum pontificis in italia reditus esset formidolosus intercessione eius iohannem haucuth pecunia corruptum ad suas partes inclinare fecerunt. qua ex re anathemate notati omnia interdixit papa. florentini tamen sacerdotes celebrare coegerunt. ideo in eos bellum mouet. sed dum vir sanctus agit omnia que ad pontificem pertinent intollerabili vesice dolore mortis sui pontificatus anno octauo. mense quinto. quinto kalendis aprilis millesimo tricentesimo septuagesimo octauo. sepeliturque in basilica marie in via noua sepulchro maritimo quod adhuc visum cum magno gemitu et lacrimis. lygebant non modo presentem sed etiam futuram calamitatem

Linea summorum pontificum
Urbanus quintus

Gregorius undecimus

Brigitta vidua domina
Suecie

Brigida alias brigitta vocitata deuotissima xpi mulier natione germana. suecie provincie princeps et dñā. ex regū pgenie nō solū illustrē duxit ori-
ginem. verū de nobilibus deuotissq. pgenitribus ortus habuit. Cuius genitor
speciali amore sanctū iacobū visitans omni die veneris ob memoriaz passionis
confessionem pegit. Mater cū brigidam in vtero gestaret passa naufragiū ob p-
lem saluata fuit. Illata aut puella tribus annis quasi elinguis obmutuit. inde p-
fecte loquebat. post obitum matris nutrienda matertere sue tradit. creuit autem
in omni virtute ac deuotione. quā pater cuidam nobili ac prudenti iuuenti i pro-
rem copulauit cū quo p annos plurimos in omni honestate ac incredibili absti-
nētia hūilitate māsfuetudie atq. labore pmāsit. Post mortē viri omnia bona inter fi-
lios et pauperes diuidens habitum et vitam mutauit. pannis lineis (nisi in vela
minibus capitis) nō utebat. aspero induta cilicio. carnes macerabat. Ex pcepto
xpi romam petijt. cū religioso comite deuotionis causa vrbano pontifici reuelati-
onem pſentauit ne auinionē accederet. Successoribz gregorio vndecimo scripta
misit vt curiā ad romam reduceret. Inde iherosolimā accedens pfecta pegrinati-
one romam remeant. et p annū graui infirmitate detenta. cui xps tempus resolutionis ostendit. Sic igit
prenunciata audita missa sacramentis perceptis inter manus seruoz dei emisit spiritum. Cuius felix trā-
itus gloriosis miraculis et indicijs ostensus fuit. Anno dñi m. ccc. lxxij. decimo kal. augusti. Et anno se-
quenti translatus est corpus eius post multoz miraculoz choruscationē ab vrbe roma in monasteriū va-
stēnā. et a bonifacio nono p annos. xx. sanctaz cathalago ascripta. Nec libros reuelationū de diuersis mi-
sterijs sibi reuelatis composuit.

Ordo sancte Brigide

Ordo sancte Brigide ab hac sācta et glorioſa mu-
liere initū sumpsit. que sancti saluatoris etiā ap-
pellat. hoc anno spiritu diuino impulsa nouā religio-
nem monasteriorū dupliciū videlicet viroz et mulierū
excitauit et instituit. Huiusce tñ religionis primū au-
ctorem et institutorem diuū basilū in grecia fuisse di-
cunt. Verū pcessu temporis ad tollendas occasiones
malorum et obstruenda ora male loquentium ecclesia
talia monasteria dissoluit vt seorsum remanerent. Bri-
gita vō spiritus sancto inspirata hoc modo instaurare
et renouare visa est. vt s. virozq. edificia pnera et cō-
tigua haberent. habitationes in ita seiuncte vt de vna
ad aliā nisi urgente necessitate (in deferendo sacramē-
ta infirmis cū magna cautela nō facile) transiri posset.
Eoz tamen basilicā censuit esse cōmunē. ita vt fratres
in inferiori parte seu paupimento. sorores vō seorsum
in superiori solario officiū exoluerent. principalem cu-
rā abbatisse esse voluit. fratribz tantumō diuina mi-
steria assignauit. quoz vnus esset qui confessor aut p-
or appellaret. et alijs pesse deberet. Ea quippe mona-
steria possessiones et puent? habere statuit ad fratrū
et soroz sustentationem. Quoz oīm victus et vestitus
ad abbatissam spectare decreuit. Nec huiusmodi frēs
aut sorores monasteriū egredi pſumerent nisi magna
et euidenti necessitate ac de abbatisse licentia. Eiusmo-
di etiam fratres et sorores p episcopos consecrari ius-
sit. Hī aut religiosi et tam femine q. mares habitū vt iubenē. tunicam cum clamide grisea cū rubea cru-
ce desuper et quodam rotundo albo in eius medio. lineis non vtunt? ad carnes. sed carnibus vescunt? tri-
bus diebus in ebdomoda extra quadragesimā. et nihilominus diui augustini regulam prostent? additis
brigide sancte constitutionibus. et tā in fratribz q. in sororibus certū assignauit numerū scdm suas ordi-
nationes. que omnia ipsa sanctissima brigida a deo sibi reuelata et dictata confessa est. Quaz ob rē summi
pontifices eandē regulā auctoritatibus aplice specialī pūilegio approbatā et confirmatā esse voluerūt.

Ordo sancte Brigide de Regno Suecie

Johannes bochacius hec em pphetico dono plurimū claruit. nōnulla de futuris pdixit. de quibusdaz
regnis cōsumandis. que omnia scripto mandauit apud multos in p̄cio habē-
tur. apud ytalīā pauca hui? religiōis monasteria habent. in suecia vō et germa-
nia magna quidē et plurima ac opulētissima esse cernūt. Hī religiosi seculariū
cōfessiones alioz more audiūt. et dieb? festiuis pdicāt. pueros hnt q. in exteri
philosophoz atq. astronimū clarissimus. Anno dñi .iij. et .x. cū eet etatis anno
rū. 42. e vita migravit. qui cū ameni ingenij esset vir et in latina patriaq. lingua
in dicendo celeberrimus habere hos libros reliquit. de genealogia deoz li. i. 4.
de pclaris mulieribus. de viris illustribus. de montibus. fontibus. fluminibus
stagnis et. belloz egregium opus. gesta impatorū et pontificū edocens. et scis-
matum in ytalīa. de tartaroz victoria. de heresibus bohemoz et plura alia. ver-
nacula quoq. lingua eius extant libri vt liber centū nouozum et alij

Bexta etas mundi

Anno mudi. 6577. Anno xpi. 1378.

Urbanus sextus papa. natione neapolitanus. hoc anno gregorio pontifici ex barensi archiepiscopo pontifex successit. Vir certe callidus et iniuria rum memor. ac vindex malebat videri et metui. potius quam diligere. pontificatum suscepto (ut par erat) non pacem inter christianos componere voluit sed magis cardinalium et iohanne regine iniurias ulcisci. per viros conatus est. propter quod florentinos anathemate notatos. ut in sua deducere sententia absoluit. Unde cum natura inderet eum apud nuceriam cardinales creantes quosdam ex antiquis in carcere coniecit. Unde genua profectus usque ad obitum caroli apulie regis romam reuersus est. confirmatis ecclesie ciuitatibus cum honore acceptus ad insidias deuitandas nouem et viginti cardinales una die creauit. in quibus maior pars neapolitanorum. tres vero fuere romani. quibus superatis paucos superavit dies. pontificatus sui infeliciter acti anno undecimo. mensis octauo. rome moritur. sepeliturque in beati petri basilica paucis admodum eius morte (utpote homini rustici innoxabilis) flentibus. huius sepulchrum adhuc visitatur cum epitaphio satis rustico et inepto.

*Scisma
1378*

Scisma vigesimum secundum omnium pessimum et scandalosissimum quod per nouem et triginta annos durauit hoc anno initium sumpsit. mortuo enim gregorio undecimo. cardinalibus ad sanctam mariam nouam iuxta de more gregorio soluerent conuenientibus. romani ciues blande prius exortatis cardinalibus ut romanum aut saltem italicum pontificem crearent. Ad eam postea temeritatem imprudentia adducti sunt. eisdem patribus in conclaue clausis pariter est clamatum nihil tam terribile dictum aut factum ut impressio potuerit appellari. Gallici vero numero tredecim unum ex corpore suo ut haberent pontificem emitebant. et inter quatuor italicos romanos generis unus gente versinus papam ambiebat. Tulit vero casus ut bartholomeum neapolitanum creari pontificem ut premissum est in urbanum sextum sunt assensi. Gallici vero penitentia ducti ad varia loca extra urbem profugerunt. accepto a populo post in pontificem urbano et a cardinalibus qui manserant occulti ex latebris prodierunt. et per tres menses habitus est pontifex. Superuentibus inde estatis caumatibus optata gallicis occasio est oblata. Datum namque pontifici ut mutandi aeris preteritum ananiam eliceret se conferri. unde breui fundos confugerunt. Erant octo cardinales qui viciosa fuisse urbani electionem causati alium in pontificem delegerunt gebensem eius septimo clementi indita est appellatio. per orbem litteras disseminanti clementem verum christi vicarium. hinc scisma magnum in ecclesia dei oriri cepit ut duo capita in ea dicerentur. Italia enim germania et pannonia urbano. Clementi vero gallia hispania cathelonia et britannia adhefit.

Clementis vero multas acceptasque clades in gallias cum curia sua profectus est ubi apud auinionem ut pontificum moris erat sedem constituens ut verus pontifex a gallis omnibus veneratur est. et sedit annis. xv. Bonifacius huius nominis nonus papa. patria neapolitanus petrus cognomento tomacellus antea vocatus rome cardinalium omnium consensu pontifex creatus. Anno domini m. ccc. lxxxix. Hic etsi annorum circiter triginta esset dum pontificatum inisset. ita tamen deinceps vixit in tam florida etate et tanta peccandi licentia ut nulla ei voluptas obijci posset. fuit preterea tanti animi consilijque ut primum populi romani vim omnem in pontificem transtulerit. Creatis suo nutu magistratibus omnibus munita arce sancti angeli et pontificibus. inde decimo pontificatus sui anno ex assisio ubi multis annis comoratus fuerat romam regressus iubileum celebrauit. At bonifacius rome vrbis ad ecclesie subiectionem reducte gloria et pecunijs iubileo anno perceptis auctus rem aggressus est nouam que pontifices romanos successores suos non minus orbis christiani quam rome dominos reddidit. lege enim promulgata constituit. non licere cuique sacerdoti ad quod promoueret beneficium adipisci. priusquam primi illius anni estimationis pecunias pontificali erario dissolueret. solique anglicum preterea adolescentem in paterno regno apulie collocauit. Studium generale ditionis sue ciuitati rogatu alberti astensis marchionis concessit. Brigidam in sanctorum numerum reulit. Verum in multa rerum perturbatione diu afflictatus dolore laterum tandem moritur pontificatus sui anno quarto decimo mense nono m. ccc. quarto. Sepeliturque in basilica petri sepulchro marmoreo vermiculato.

Benedictus eius nominis tredecimus anno. 1394. clementi pontifici adulterinus papa apud auinionem in scismate successus sedit annis. 21. usque ad concilium constantiense. cum clemens antipapa auinio obijisset in eius locum prophanatus petrus hispanus de luna anno vocatus vir doctissimus et vita omnium si ab ea tempe rasset ambitione prestantissimus. Qui benedicto tercio decimo fuit a suis sectatoribus appellatus. de quo infra cum de Constantie concilio opportunius dicitur.

Linea summorum pontificum

Urbanus sextus

Clementis sextus

Bonifacius nonus

Benedictus tredecimus

Wentzeslaus caroli imperatoris predicti filius. imperator anno. 1379. p̄te de-
functo. Cū iam vna cū patre impasset annis. 8. solus post patre confir-
matus. impauit annis. xxi. Quāvis imperij b̄ndictionē a papa nunq̄ obti-
nuerit. wentzeslaus em̄ etatis sue anno. 2. permittente patre regni bohemicū
sceptū est affecutus. **E**xin. xv. agens annū cū coniuge sua ioanna apud bel-
gas in ciuitate aquensi romani regni coronā accepit. Sexto deinde anno re-
gina decessit. Et altera supducta ē. de domo batoarie. noīe Sophia. longe vi-
ro suo prestantior. fuit aut patri in om̄ibus dissimilis. voluptatum sequax.
ac labor fugiens. vini prorsus. q̄ regni curiosior. Qui totū tēpus vite sue i
extrema germania in otio et libidibus cōsumpsit. Ob q̄ rem captus a ba-
ronibus. xviij. ebdomad in custodia habitus est. **I**oannes dux lusacie. Et p
copius morauie magno reipub. malo cū libertati reddidere. captus ē. et secu-
do per sygismundū hungarie regem. Et alberto austrie duci in custodiam da-
tus. Custodia eius in egregijs edibus apud viennā habita. quibus exinde
cognomē praga datū. q̄ eas rex pragensi incoluisset. Sed cū parū diligen-
ter custodiret fugam eripuit. Regnoq̄ rursus potitus ē. Neq̄ tū vitā mutauit. s̄ priore consuetudine vi-
no ciboq̄ marces. lucem dormiendo nocti cōiūges. Ab electoribus imperij cōprobante romano pontifi-
ce imperio deiectus. domi torpens illaudatus egit eū. Rupertus em̄ palatinus rheni animaduertēs im-
perij dignitatē et hominis socordiam zelo cōmotus et viciorū inimicissimus. illū deponi pcurauit. Et ip̄e no-
lens suffectus fuit. Sub hoc vō rege wentzeslao hūilitatū infamia ortū habuit. h̄j heretici post varia at-
temptata cū nicolaio quodā nobili in regiam tumultuarie prumpentes. wentzslau orauerūt. vt sibi ampli-
ores ecclesias elargiret. qui iam populi huius secte maiore ptem obtinerent. Rex benigne nicolaum pro
multitudine loquentē. vtq̄ in poster diem redirent. iussit ille e cōspectu abiens populares magis ac ma-
gis incendit. Rex in arcem vicegradensem vrbis vicinam. puoq̄ tanto fluuio disūctam sese recipit. Et pau-
lo post in castellū nouū qd ip̄e cōstruxerat. quinto distans lapide cū paucis abiit. missis ad fratrem sygis-
mundum oratorib⁹ qui eius auxiliū implorarent. At heretici pridie kal. iulij furentes p̄torū petiere. cōsul-
les. xi. metu perculli fuga saluati sunt. Septē q̄ remanserūt et cum h̄js iudex vrbis atq̄ alij nōnulli ciues
raptim intercepti. ex altissimis fenestris in for precipitati. lanceis ac verub⁹ irati populi excepti. dirū spe-
ctaculū dilaniati prebuere. **C**amerarius regni fuga sibi consuluit. Ea cum regi nūciaretur cūctiq̄ circūstā-
tes attoniti facin⁹ detestarent. At ego inquit pincerna futura hec p̄scierā. Quem rex indignat⁹ correptum
repente inter pedes suos prostrauit. Et arrepto pugione conat⁹ ē interficere. s̄ impeditus a circūstantib⁹
egre illi vitam dimisit. Nec mora paralei correptus. egrotare cepit. atq̄ ifra 7. viij. dies signatis noibus
hereticorū. quos neci destinauerat. fratrem assidue vocitans. et amicorū auxilia anxius expectans. ante vi-
ta exccssit. q̄ vocati principes adessent. Cum regnassent in bohemia annis quinq̄ et quinq̄ginta. vixisset
duob⁹ amplius. Consueuerūt corpa regū apud bohemos anq̄ sepelirentur. viij. dieb⁹ aromatibus cōdi-
ta per sacra vrbis circūferri plangitq̄. Et sequentib⁹ amic⁹ et baronib⁹ conclamari in hoc wentzeslao negle-
ctum. non audente regina nouā ingredi ciuitatem. **D**elatu⁹ est cadauer ad ecclesiam sancti viti in arce. et inde
ad aulam regiā. ibiq̄ conditū in sepulcro quod ip̄e sibi delegerat. Sed cum postea monasteriū ip̄m ab he-
reticis diriperet. Et sepulture regum effringeretur. cadauerq̄ abijceretur. pisticulas quispiam cognomi-
ne musca wentzeslao vendere solit⁹. regem quem amauerat corp⁹ clam collegit. et in loculo apud se domi cō-
didit. Interiecto deinde tempore. reb⁹ in meliorem formam redact. Cū wentzeslai corp⁹ requireret acce-
ptis. xx. aureis illud reddidit. Inde circūgestatio ex more facta. Et iustū rege fun⁹ exhibitum. ac recēs obie-
rat wentzeslaus.

Jodocus marchio morauie
guntū. ac Coloniensi archiepiscopis in regem delectus. Ceteri sygismundum
elegerūt. Sed is breui tempore sine heredibus mortuus. In brūna vrbe mor-
raue sub sceptro regali sepelī. Is cum patruū suū wentzeslaum bohemiē ro-
manorūq̄ regem visitatum venisset. Vocauit eū patruus in penitiorē edrīz
partem. atq̄ in hūc modū allocutus est. Et si satis scio nō esse e dignitate mea
q̄ electores imperij me regno romano abdicauerint. Solatio tamen est. q̄ ex
familia nostra hoc decus non excidit. Ego te libens volensq̄ successorem mihi
datum accipio. Cūq̄ Jodocus his verbis territus. ad regis genua pcubuis-
set. Et sibi nihil imputandū diceret. Qui earum rerum omnino ignarus esset.
Done metum inquit nepos. nam neq̄ imperiū inuitus depono. neq̄ si retinere illud cupiam iura sangui-
nis violare ausim. Bono itaq̄ animo esto. Imperiūq̄ est tibi demandatum. Suscipe viris armis opibus
regni mei tanq̄ tui (vt libet) vttere letumq̄ et donatum nepotem a se dimisit. At ille sex tantū mēses postea
superuixit. Locumq̄ rupertō batoario qui imperaret fecit.

Wratislavia Slesie Vrbs

Berta etas mūdi

Wratistavia. Slesie vrbs illustris et inclita. apud germanos sarmatasque gentes nominatissima. Cum amplissima ciuitas ad ripas odere sita est. Slesia enim prouincia germanie odera irrigua existit. Qui fluius in septentrionem vergens germanicas gentes ripis ambobus alluit. Transoderam tamen polonica lingua preualet. Hec vrbs a sui initio ob conuentionem hominum aucta. priuatis et publicis edificijs magnifice ornata. habet admodum decoratas basilicas inter quas eminet ecclesia cathedralis diuo Joanni dicata. Cuius episcopatum maiores aureum vocauerunt. Hussitarum bella luteum reddidit. Joannes tamen Rott hoc tempore vrbs antistes iuris doctor ac variarum doctrinarum consultissimus. hunc episcopatum gloria et amplitudine plurimum auxit. Monasteria quoque habet preclara. heremitarum diui Augustini ad. s. Dorotheam. minorum ad. s. iacobum et diui Bernardinum. diuersarum tamen obseruantiarum. predicatorum ad. s. Albertum. Canonicoz regularium in ecclesia beate marie virginis gloriose. premonstratensium ad. s. Vincentium extra mēia vrbs. Extratque in ea ecclesia collegiata ad. s. Crucem inter eas tamen precellunt due parrochie ad. s. Elizabeth et diuam mariam magdalenam. minoresque ecclesias habet perpulcras. s. Barbare. s. Cristoferi et. s. Lazari cum plerisque alijs. Cum hec vrbs avarijs principibus mutationem dominij sensit. Dum egra a iohanne patre caroli quarti imperatoris romani et regis bohemos recepta esset. Et hec wratislaviensiū ciuitas que dux Slesie occuparat heinricus. Legnicū quoque. et que plures alie Slesie ciuitates ei subiiciuntur in eo bello. In hac deinde vrbe regnante hac tempestate apud bohemos ventzslao rege. orta seditione. Consules quarum prima potestas est. per fenestras ex pretorio in forum precipitati. gladijs ac lanceis irati plebis excepti. diuinum spectaculum prebuere. Cuius rei auctores Sigismundus imperator paucis post annis securi percussit. Sigismundus enim cesar postea imperans ob hereticam prauitatem delendam. cum ad festum natiuitatis dominice brunna (quod est moranie oppidum)

BRESSLA

petit. ibique pragensibus veniam petentibus. Ea lege pepercit. ut cathenas et repagula tota vrbe deponerent. suosque magistratus acciperent. Paruit praga attonita ciuitas. Cum regni primores eleuatis in celum manibus aduentu noui regis gratulabundi exposcerent. Cuiusque rectores sine controuersia relique vrbes admitterent. Nec dubium videbatur quin tota bohemia labe hussitarum excessisset. si ex bruna sigismundus recta via se pragam contulisset. Sed diuertit ille. ut fortasse fati sui erat. Vratislaviamque Slesie caput accessit quo in loco populus urbanus non diu antea consilium ut premissum est a ventzeslao fratre suo constitutum per seditionem obrutauerat. Cuius sceleris auctores securi percussit. Quod ubi prage renunciatum est. diffusi de venia ciues exemplum vratislaviensium veriti. manifesto desciuerunt. Et allecto pmissis cenchone qui arci pragensi preerat in totum regnum litteras dedere. Ne quispiam sigismundo adiutum preberet. Qui dalmacie lingue hostis esset. Nec alia cura teneretur quam regni perdendi. qui antiquas pruthenorum ciuitatem ordini iure pignoris obligasset. Brandeburgenses autem a corona bohémica alienasset. Nec igitur ciuitas sub imperio bohémorum constituta. deinde post varia bella ob perfidiam bohémorum mathie hungarie regi subiecta fuit. Post cuius obitum iterum regno bohémie (cum inclitus vladislaus rex hungarie et bohémie regnis nunc preest) imperata facere pollicita est. muro autem admirabiliter cincta est. Et in parte que odera non alluit. fossa profunda manu facta. Et muro lateritio munita existit ea crassitudine ut non facile effringi machinis queat. Turres in menibus crebre. et pugnacula locis opportunis constructa. Platee ac publice vie in ea ample existunt. ad decorem ornate in modum crucis. ut omni splendore cum equatione domorum sese aspectui prebeant. in foro amplissimo pretorium cum turri excelsa positum est. Ubi hora cibation. tubicines sua preludia exercent.

Berta etas mundi

Untzesslaum bohemie regem. inter purpuratos suos crebro sermone vsurpare solitum ferūt. Ego si tantummodo apud me spolia reseruabo. Si quis aut cellam vinaria in iussu meo fuerit ingressus gladio feriatur. Hinc principes electores velut inertem atq; socordē vt premissum ē imperio deiecerūt. Ruperto baioario in locū eius suffecto. Ad quem ciuitates theutonice omnes defecere. demptis Nurembergensibus. qui ventzesslao iurassent. Hic cū hinc iurissurandi religionē vereretur. inde vim baioarii timeret. Legatos ad ventzesslao mittunt. Qui se iuramento solui petant. Ac si necesse sit. Auri viginti milia nūmū in eam re offerant. Rex auditis legatis. liberos Nurembergenses dicit. Si currus quorū tradant. onustas vino qd fursenberg baccareaceni vocant. id est inter renēsia vina vt putant optimū. *Johannes de rupecissa*

Johannes de rupecissa
ordinis minorum

Johannes de rupecissa de ordine minorū insignis theologus. ac in naturalibus doctus. tempestate hac. preter ea q in sententiis libros accurate docteq; scripserat. multa p̄dixit mox futura. in carceres trusus multa de futuris tāq; ppheta scribere voluit. videls de duob; antixpis. et de ecclie cōculatione et desolatione terrarū. Et de cōuersione oīm gentiū ad fidē xpī. et alia multa. q in ianniis adesse affirmabat. Et hec a dño ihu xpō sibi reuelata fuisse contestabatur. Que nō mō euenerē. s; oppositū in oībus fuisse cōstat. hmoi aut. p̄noscatores mlti ab initio de his archanis decepti fuere. Quib; sati fuisset silere q talia temere loqui. Que pater posuit in sua potestate. Quāobrem fides hīs p̄noscationib; adhibenda nō est. *Simon de Cassia*

saluatoris geita in ordinē colliges. in q̄ndecim subdivisit libros. Quos de xpīana religione intulauit. Sed et aliū librum de doctrina xpīana. de patiētia. de simboli expositione. de speculo crucis. de disciplina spūaliū. opuscula autē hec miro et quasi diuino ordine collegit. Ep̄las quoq; edidit plurimas documentis plurimis repletas. hic florentie q; maxime spū p̄phetie floruit. et multo in precio fuit. Ubi etiam monasteriū sui ordinis montaliū a solo edificauit. Et nobiliū matronarum ac virgīnū illud repleuit.

Simon de Cassia ordinis heremitarū diui Augustini

Simon de cassia ordinis heremitarū diui Augustini in theologis et egregius predicator. p id temp; tāq; medicinalem cassiam languenti anime ad vite integritatem refrigerio traditus affuit. Qui vtriusq; euāgelistarū interpres. et ihesu christi imitator verus. oīa ip̄ius saluatoris geita in ordinē colliges. in q̄ndecim subdivisit libros. Quos de xpīana religione intulauit. Sed et aliū librum de doctrina xpīana. de patiētia. de simboli expositione. de speculo crucis. de disciplina spūaliū. opuscula autē hec miro et quasi diuino ordine collegit. Ep̄las quoq; edidit plurimas documentis plurimis repletas. hic florentie q; maxime spū p̄phetie floruit. et multo in precio fuit. Ubi etiam monasteriū sui ordinis montaliū a solo edificauit. Et nobiliū matronarum ac virgīnū illud repleuit.

Estum visitationis gloriose v̄ginis Marie.

Estum visitationis gloriose v̄ginis Marie. ab Urbano sexto p octauas celebrandū ad formā festiuitatis corporis xpī instituit. ob impetrādā v̄nionē ecclie in scismate meritis semp virginis marie.

Franciscus carrariensis dñs

Ranciscus carrariensis senior vnicus dñi iacobini ex vxore gnatus. fre ei; guilielmo ex pelice interfecto. in regnū p̄mū succedens. regnauit annis. xxi. Vir qdem splendidus et multis virtutibus ornatus ac plurima laude dignus. q̄ p̄uatis tū publicis mirifice exornauit. Nec nō et p̄clara ac memoratu multo digna in p̄liis gessit facinora. p quibus regno suo multa p̄stitit incrementa. Verū cū bernabouem vicecomitē sororiū a galeatio maria detentū defendere. liberare statuisset. nō mō cū liberauit. s; et regnū oīe ac deniq; vitā p̄p̄iā pdidit. Quia ab eodē tandē galeatio sup̄ et captiū abduet in modocio furno seu carcerib; cū interire pmisit. Deniq; de octobrio mēse anni. 1393. cū vitā excessisset. Cui; filius franciscus ab duce corp; impetravit. et aromatib; cōditū p̄tatiū cū maxio apparatu deferri fecit. Et regis exequiis i maiori ecclia sepulcro marmoreo sepeliri fecit. *Santa Katherine de Sena*

Katherine ytalica senarū vrbis eiburie oriūda. Cui; historiā fr Raymundus de capua generalis ordis p̄dicatoz p̄scripsit. Ex p̄re iacobo p̄anozū tinctore et lapa m̄re p̄genita. Cū annū. xij. attigisset sp̄reto p̄ugio p̄dicatoz terciū ordis. p̄fessa innumerabiliū v̄tutū p̄clarissima in mira austeritate et abstinentia vixit. et mirabiles victorias i abstinentia habuit atq; visiones. quā xp̄s desposauit anulo habēte q̄tuor margaritas et adamātē i summitate. dñs q; cor ei; abstulit tribuensq; suū. i latē cicatrix māsit. dono p̄phetie admodū insignita. Tandē āno etas sue trigesimo. mltis patrat miraclis rome deuotōis. cā ex̄ns. vite sue finē fecit. atq; ibidem ei; sc̄tissimū corp; in basilica de minerua ordis p̄dicatoz maxia cū pp̄loz frequētia delatū. cū celebri deuotione et reuerentia sepelit. Quā sanctissimā virginem postmodum pius secundus papa eius conterraneus anno salutis nostre. 1460. kal. Maij in sanctarū v̄ginū numero merito aggregauit. Que quante sanctitatis q̄te et virtutis fuerit idem pontifex memorabili relatu p̄secutus est.

Johannes galeaci p[ri]m[us] dux mediolanensiu

Johannes galeacius vicecomes galeacii marie filius primus mediolanensiu dux. patre ia trib[us] annis defuncto diuisa primu inter se et bernaboue patruu dinatione. que insidiose interceptit et captum ad morte custodiri precepit. filijs oi bus fugatis mediolanense regnu obtinuit et decē annis regnauit. inde ab eo sca- liger supatus in deditio[n]e venit et veronā ac uincentiā suo regno adiecit. pauloq[ue] post francis eius patuina urbe cōprehēdit. bononia quoq[ue] senenses perusini sese sue potestati tradidere. fuerat hic clarissimus princeps statura procerus. eleganti aspectu. litteris edoctus et celebri eloquencia clarus. ingenio callens ac in agen- dis astutus et sagax. duas uxores duxit. elizabeth bohemie regis filiā. ex quaua lentinā solā filiam genuit. quā carolo francorū regi matrimonio copulauit. Alias katherinā consobrinā suā bernabouis filiā. ex qua iohannē. mariā. angelum et philippū mariā duces suscepit. Hic quippe cū ingentis animi et potentie vir esset postq[ue] 30. annis sub titulo comitatus virtutū impasset anno. 1395. septembri mē se archiep[iscop]o mediolanensi oratore misso ducatus titulū a wentzeslao impatore cē- tū milibus florenis obtinuit. et p[er] man[us] ipsius archiep[iscop]i oratoris eodē mēse ingēti pompa ducatus biretū et alia insignia recepit. vixitq[ue] ea in dignitate annis. 7. Tanta quippe erat eius ant mi magnitudo ut ad imperiū aspiraret. et nisi iā cito morte p[re]uentus fuisset ad id forte puenisset. Hic in pa- pienti urbe inter cetera castellū siue regiā domū incredibili pulchritudine extruxit. in quo tantā librorū co- piā contraxit q[ua]tā alibi pauci uiderūt. leporariūq[ue] cōtiguū muris cinctū iuxta illud constituit. in quo mona- steriū sup[er]bissimū ordini carthusiensiu toto orbe celeberrimū construxit atq[ue] dotauit. vbi et corpus suu tu- mulandū ex testamento legauit.

Eclipsim solis per ea tempora fuisse scribunt que ferme p[er] horas duas durauit.

Ladislau caroli regis filius qui ex hungaria ab urbano sexto in italiā voca- tus contra iohannā reginā quā in neapoli cū toto regno obtinuit. Uerū cū et in hungaria coronā accepit anno. 1385. regine dolo interfectus est. Ladisla- igit filius in apulie regno succedens regnauit annis. 29. euz adoleuisset hūga- rie regnū suscepit. sed cū ibi res paz prospere ei succederent expeditione n[on] pau- ca suscepta et iadera de regno occupata venetis vendidit cū pecunijs in ytalias veniens apulie regnū obtinuit. et cū magnanimitatis et prudentie esset vir atq[ue] oim regū potentia et rerū p[ro]sp[er]itate omnibus p[er] circuitu formidabilior euasisset etiā romano pontifici suspectus esse cepit. varia quoq[ue] fortuna inter pontifices sequentes et regē semp fuit. sed dū florentinos subdere statuisset ex veneno pro- curatione eorū sublatus est. Sigismundus aut qui postea augustus et imperator fuit ladislao p[re]dicto ex hungaria armis pulso ad ipm hungarie regnū vocatus id suscepit. et vsq[ue] ad impe- riū suspensionem. 25. annis regnauit. vir certe bellator et reip[us] xpiane acerrim[us] p[ro]pugnator ac defensor.

Ladislau apulie vnga- rie rex

Religio dealbatorum

Beghardi ac secta flagellantū qui se nodosis flagellis cruciarunt in germania ac ceteris regionibus graues errores induxerunt. de quibus supra facta est mentio. mirabilis quoq[ue] populorū motus induxerunt. de quibus supra facta est m[en]tio. omnis fere multitudo in cisalpina gallia vno motu vestes albas et lineas ad pedes vsq[ue] protensas cū capucijs instar religiosorū cappaz quibus facies velabāt induit. quia commotione et nobiliores femine simul et viri et principes epi cleriq[ue] ac religiosi cutiscūq[ue] ordinis ducti incredibili deuotionis ardore in simili habitu incedere tentauerunt. Horū siquidē dealbatoz longa agmina ad vicinas vrbes cō- meabāt. et p[ro]cessionaliter bini et bini p[er]gētes pacē et misericordias supplici clamore sepe et sepius clamabant. hymnos cantabant. q[ui] maxime sequentiā a beato grego- rio editam Stabat mater dolorosa etc. Durauitq[ue] huiusmodi motus menses fere tres. vnde initū habuerit incertū. primi in italia lucenses fuere. vtriusq[ue] sexus in- diti albis ad tria milia. Huius tamen religionis auctor quidā sacerdos fuit qui tantā modestiā vultu ac verbis p[re] se ferebat ut ab omnibus sanctus haberetur. Ip[s]m tamē bonifaci[us] p[ro]ntifex apud viterbiū urbē tandē p[ro]phendere fecit. et tanq[ua]m sup[er]sticiosus ad se p[ro]ductū igni exuri fecit. horū at crucifixi imaginē q[ui] an se deferri faciebāt adhuc lucēses cū maxia ueneratiōe p[ro]nuant. T[ri]buti annus hoc anno. 1400. rome iussu bonifaci[us] pontificis celebrat. quo fere innumera hoim mul- titudo puenit. et eo anno ob ipsius iubilē et maximā dealbatoz frequentiā tantā pestilentia vbiq[ue] fuit se tradunt ut apud florentiā urbē ad triginta hoim milia absumpta fuisse referat. Quarto quoq[ue] anno we- cesti regis pestis seuissima populata est bohemiam. In praga vero in quatuor mensibus in vna tantum sancti stephani parochia tria milia funez. l. fuere. Pragenses inter hec populari tumultu excitati atq[ue] in furorē acti iudeorum domos inuadunt bona eorū diripiunt. domos incendunt. atq[ue] intra duas horas non sexui non etati parentes infelicem gentē gladio cedunt. perisse aliquot milia ferunt. seruari cōpluri- mi infantes misericordia bonorū ciuū baptisimi gracia accipere.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6603.

Anno xpi. 1404.

Innocentius septimus papa patria sulmonensis. cosimatus antea vocatus. sancte crucis p̄biter cardinalis. bonifacio suffectus rome pontifex creatur qui iureiurando collegio spopondit q̄primū esset p̄ vnione requisitus pontificatu renunciare. vir quidem grandeuus et multarū magnarūq; rez experientia instructus. qui pontificatu suscepto in quibusvrbani et bonifacii vestigia secutus est. quos priuatus carpebat. non modo quod tantope laudabat effecit. verū etiā iniquo animo ferebat si quis apud se ea de re verbū vllum fecisset. p̄terea adeo tumultuose omnia gubernabat. vt cū romani instarent quod scisma de ecclesia tolleretur ipsos ad ludouicum nepotē tanq̄ ad carnificem misit. qui statim vndecim ex ipsis (e fenestris delecti) necari fecit. Qua seuitia permotus pontifex romanus accito ladislao rege arma aduersus pontificem cepit. qui statim cum ludouico nepote viterbium fugit. inde po. ro. aulicos eius interfecit. Verum capitolio et ponte miluio occupatis ac cedibus pactis ira declinante romani pontificem in gratiam receperunt. qui cum romani venisset nonnullos cardinales delegit. quorū de numero angelus cornarius venetus. postea gregorius duodecimus appellatus. et petrus philargi cretensis alexander quintus pontifex postea creatus. tercius otto columna martinus post vocatus creauit. et ludouicum p̄dictum agri piceni marchionem constituit. ipse vō non diu post rome moritur pontificatus sui anno secundo. sepeliturq; in basilica petri i sacello qd̄ olim pontificibus dedicatum erat. quodq; vetustate et situ corruens Nicolaus quintus postea restituit.

Anno mundi. 6605.

Anno xpi. 1406.

Gregorius eius nominis duodecimus natione venetus angelus corari seu cornarius antea vocatus tituli sancti marci p̄biter cardinalis pontifex creatus anno dñi M. cccc. vi. pridie kal. nouembris. pontifex siquidem maxime seueritatis et sanctimonie p̄cipue reuerend⁹. qui pontificatu suscepto facta iterato ad deponendū pontificatum se scripto adhibitis notarijs et testibus obligauit. si benedictus qui alterum pontificatū in gallia tenebat se quoq; abdicaret. Cohortantes igit in principio sese p̄dicti pontifices et ad mutuas abdicationem offerentes. Cum vō de eligendo loco quo sine discrimine vterq; venire posset mentio haberet. neq; de ea re satis inter eos conueniret. collusores et fidefragi ab vtroq; cardinalium conuentu sunt habiti maiore diuisiones concitauerunt. Quapropter cōcilium pisani celebratū est in quo ambo de collusione accusati ambo pontificatu priuati sunt et alexander eligi. dū gregorius abesset armis omnia rome circūsonabant. gregorius quasi pfugus de concilio ariminū. p̄fectus a carolo malatesta pbenigne et splendide est habitus. Benedictus aut post habitum in perpiniā cōciliū quo tutior esset ad castellū panischole locum munitissimū confugit vbi diutius immoratus. vterq; aut licet in pisano concilio exautorati essent tanq̄ veri pontifices cardinales creauit. maxime vō gregorius. qui dum luce esset de consensu cardinaliū qui nondū ab eo discesserant gabrielem candelinarium cardinalem creat. qui postea in pontificem electus eugenius q̄r⁹ appellatus est. Hic tandē ad constantie conciliū carolo malatesta oratore misso pontificatu se libere abdicauit. p̄ q̄ libera abdicatione p̄uē⁹ ois eū agri piceni legatū creauit s̄ nō multo p̄ recanati aī dolore defecit vbi et honorifice conditus est.

Anno mundi. 6608.

Anno xpi. 1409.

Alexander eius nominis quintus papa natione cretensis petrus cadianus antea vocatus ordinis miliorū frater et doctor archieps mediolanensis. vir doctrina et sanctitate vite p̄clarus hoc anno in concilio pisano gregorio et benedicto abrogatis oīm cardinaliū consensu qui tū in cōcilio pisano erant pontifex creatur. qui in omni vita et etate p̄stans. ab adolescentia ordinē minorū ingressus adeo parisijs liberalibus studijs theologicisq; disciplinē vacauit vt breui et publicā scolam habuerit. et in libros sententiarū docte et acute scripserit. magnus quoq; orator. magnus p̄dicator est habitus. ideo a iobāne galeatio duce mediolanensi accitus primū locū in cōsultationibus suis habuit. Creaf deinde rogatu galeacii vicētin⁹ eps. postea nouariēsis mutato loco. postremo p̄sul mediolanensis factus. ab innocentio septimo cardinalis basilice duodecim aploz creat. quo quidē gradu pontificē dignitatem adeptus. Adeo aut munificus erat in paupes et viros sua benignitate dignus vt breui nil sibi reliquerit. vnde p̄ locū iterdū dicere solebat se diuitem ep̄m fuisse. pauperē cardinālē. mendicū pontificē. In eo defuit illa habendi cupiditas. que vna cū re et etate accrescit simul. Tanti p̄terea animi fuit vt ladislau regem potentissimū qui ditionem ecclesie vexauerat regno p̄trauerit. Soluta concilio bononiā. pficiscit. Tandem cum grauitate egrotare cepisset cardinales ad concordiam adhortat. lacrimantibus omnibus saluatoris verbū proferens. Pacē meā vobis pacē meā relinquo vobis. statim moritur pontificatus sui mense octauo. sepeliturq; bononiē in ecclesia fratrum minorū.

Linea summorū pontificū
Innocentius septimus

Gregorius duodecimus

Alexander quintus

Rupertus bavarie dux ac comes palatinus rheni anno millesimo quadringentesimo wentzslao bohemo predicto impatore tanquam inuili (propter ignauiam et socordiam) imperio priuato ab electoribus impator delectus imperauit annis. x. Colonte ab archiepo coloniensi corona decoratus fuit. homo sane christi anissimus. iusticie cultor. in rebus bellicis strenuus et in defensione oppressorum sollicitus. et propterea a bonifacio pontifice in imperio confirmatus. Hunc quidem florentini propter ipsius animi magnitudinem contra galeacium mediolani ducem ultima desperatione ducti auxiliorum ea in italiam conditione accersuerunt ut non prius promissam ingentem pecuniam acciperet quam vicecomitis terras cum exercitu attigisset. venitque extremo autumnio impator ut et benedictiones imperialem a summo pontifice acciperet. et agrum ut pecunias a florentinis acciperet hixianum. ad benaci gardelacus oram ingressus est. sed parte pecuniarum iam precepta galeacii copiis congressus fractusque tridentum rediit. Coloniensis presul et leopoldus austrie dux ab impatore abeuntes cum maxima copiarum parte domum redierunt. unde venetis vocantibus e tridento profectus taruissum paduam est delatus. ad quem florentini oratores sumptuosissimo quidem apparatu. sed copias illius desiderio minores ut bellum resumeret transmiserunt. Ductoresque earum copiarum fuerunt Sforza attendulus cutignola romadiole oppido oriundus tunc primus noster ceptus. et baldesar mutinensis. Cumque pecuniarum quoque paucitatem addidissent florentini et in altercatione per menses persistenter et solutio pecuniarum negaret indignatione concepta impator abire constituit. equitatu igitur per terram ad taruissum promisso ipse venetias petiit visendi causa ciuitatem mirabilem. Suscepit autem a venetis insigni magnificentia cunctis exhibitis. que ad honorandos principes exhiberi solent. cladem receptam exposuit. tandem vero cum neque pontifex romanus neque veneti in fauorem auxilium eius palam descenderent. florentini autem ea postulata que difficilia factu videbantur differrent. re infecta mense aprili patauio mouens longis itineribus transalpes in germaniam rediit. Rupertus autem ex uxore elizabeth filia burgrauis nurnbergensis multos heredes reliquit. rupertus et fridericus ante patrem obierunt. supstitit reliquit ludouicum. stephanum iohannem et ottonem inclitos duces. filias quoque tres. vna duci austrie friderico de thesa. alia comiti cleure que sigismundus impator ducem fecit. tertia margaretha duci lothringie matrimonio iuncte fuerunt. Rupertus autem cum filiis usque ad obitum sub obedientia gregorii pape permansit. Concilium pisanum non rite celebratum educens. Tandem post gloriosa gesta in impio et in germania. anno domini m. cccc. x. in oppidum mortem obiit et in haidelberga ad sanctum spiritum sepultus.

Concilium pisanum. promone ecclesie pisis celebratum fuit. sublata enim spe conueniendi benedictum et gregorium anno domini m. cccc. viij. de mense maii cardinales recedentes post longam disputationem florentie an ob pessimum scisma ecclesie nociuum cardinales concilium conuocare possent. determinatum per doctissimos viros id licite fieri posse. vtriusque pontificis cardinales per celebrando vniuersali concilio ciuitatem pisanam decreuerunt. cui rei communitas florentina consensit. unde significanter gesta per nuncios et litteras vocarunt ad concilium omnes episcopos prelatos principes et communitates. conuenitque tandem in eo loco multitudo magna cunctarum fere nationum. In eo concilio accusati de collusionibus pontifices ambo. decretum est ut oratores mitteret ad vtrumque ut ad locum accederet. quorum operam benedictus derisit. gregorius non ad eos pertinere congregare concilium ait. Tandem ambo priuati sunt et alexander natione grecus ad pontificatum assumptus qui pauco tempore sedem petri tenuit. Testatur est per eam mortem quam ante oculos se continuo cerere dicebat nec reformidare conscientia bene actevite motus se existimare et credere que in concilio pisaniano decreta fuissent recte atque integre facta esse omnia sine dolo malo fraude anno fere postquam sedere inceperat mortuus. quo anno laboratum est fama ac peste. Per hec tempora ludouicus andegauen. filius eius ludouici qui cum carolo de regno contendit. pisanam veniens concessionem regni appulie ab alexandro papa recepit. Namz ladislaus cuncta effecerat quo concilium impediret. itaque cum exercitu contra ladislaum missus cum eo baldazar cora ex latere legatus. non multum tamen profecerunt. et fere circa urbem romam commorantes nec ultra progressi irritum cepto redierunt.

S. Vincentius ordinis p
dicatorum

ta sepe numero de finali iudicio et aduentu antichristi tanto terrore ut omnes in timores conuerteret. ut pec
catores futuram dei iram abhorrent.

Franciscus martini ordinis carmelitarum theologus celeberrimus p hoc ipm tps in precio existens. cui
multos erudisset discipulos ad agitandum intellectum libri de conceptione virginis Marie pposuit.

Gerhardus groet claret sanctitate vite et scientia. et incepit aggregationem in dauadria et plura scripsit.

Johannes rusbroch clarus habet. vir ad modum deuotus et illius. etiam multa scripta in theutonico reliquit.

Henricus yota sacre theologie professor. Henricus quoque de bassia etiam doctor theologie. huius duo
luminaria ecclesie in vienna pannonie fuerunt.

Baldus perusinus precellentissimus legis peritus bartholi saxoferratenensis di
scipulus. et ipse vna cum angelo et petro germanis hec ipsa tempora clarissi
ma reddidit. qui cum post magistrum suum in iuribus civili et pontificio obtineret
principatum infinita ipse edidit librorum volumina. Supra toto enim iuris civilis cor
pore egregie commentatus est. Insup et in secundo decretorum ac feudis scripsit. Ad
ditiones ad speculum pposuit. atque clarissima consilia post se reliquit. Tandem
ob doctrine prestantiam a philippo mediolanensi duce publico salario papie vo
catus. anno dñi. i 4 25. mense aprili ibidem defunctus apud fratres minores sepelitus.

Bartholomeus de saliceto iuris consultissimus p hoc tempus floruit et in le
gibus nonnullos commentarios composuit. Hic cum apud albertum censem ferrarie marchione in p
nicolaus florentinus medicus.

Nicolaus florentinus medicus. cio eest cum ipso egrotet a bonifacio po. privilegium puocandi studium in ferraria obtinens.

Dicolaus eximius nominis medicus natione florentinus p hec tpa existens.
in omni medicina grande opus componendo relinquens. quod de omni me
dicina ex veterioribus et doctis medicis exquisitis accurata lucubratione extraxit.

Martile de sacra sophia patavinus medicus. et ipse multarum rerum cognitione insigni
tus cum quedam edidisset in medicina supra hippocratis libros multos scri
ptores ingenio et subtilitate precelluit et sua patria doctrina et fama exornauit.

Fobes rauennatus gramaticus et rhetor luculentissimus his temporibus floruit. vir certe
maximi ingenij et singularissime doctrine. qui ut leonardus aretinus ei di
scipulus testatur primus fuit a quo eloquentie studia tantope longo postliminio in italia sunt redacta. Hic cum
a francisco petrarcha egregie edoctus fuisset. et ipse viros sequentes excellentissimos habuit discipulos.

Emanuel crisoloras byzantinus patria constantinopolitanus. vir domi nobi
lis. ne dum litterarum grecarum peritissimus. verum omni doctrina ac virtutibus no
bilioz atque preclarus his temporibus constantinopoli patria a turchis obsessa. ve
netias mari delatus primo in exaudita eius fama inuitatus benigne ac postulat
et litteras grecas ibi docere cepit que iam septingentis annis conticuerant et per
eum reuiuiscere ceperunt. Hic itaque cum in italia venisset primovenetias multos ado
lescentes grecas docuit litteras. indeque a florentinis publico solario vocatus plu
rimos habuit discipulos. a iohanne rauennato predicto litteris latinis edoctos.

Enter quos fuere leonardus aretinus. paulus strotia. petrus paulus vergenius
iustinopolitanus. omnibonus vicentinus. guarinus veronensis. carolus aretinus
pogius florentinus. franciscus barbarus et franciscus philelphus et alij. Undeque
curiam romanam cum secutus fuisset et apud constantiam ubi generale concilium cele
braret accessisset et predicti discipuli dulcedine verborum suorum allecti eum sequi volu
erunt. Hic autem et si omni scientia edoctus fuerit nihil tamen scripto quod extat reliquit. Con
stantie autem deficiens a pogio florentino melliflua oratione cum epigramate honestatus est.

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Crisoloras constantino
politianus

Tamerlanes

Tamerlanes magnus tartarorum seu parthorum rex. incredibilis potētie vir. hoc anno. 1402. vita excessit. Qui primū (vt aiūt) genere parthus humili loco natus. gregorius miles. adeo inter suos corpis agilitate excelluit. vt breui multarū gentiū dux fieret. quibus parthorum imperio potitus scythas. hyberos. albanos. persas. medosq; sibi subegit. mesopotamiā inuasit atq; armeniā. trāsīt toq; euphrate cū quadringentis milibus equitū. sexcentis milibus peditū. oēm asiā quā miore appellam⁹ obtinuit. Regē oīm potētissimū pazaitē thurcorū dñm cū pari equitū numero et magnis peditū copijs fines suos tutātem. apud armenos plio supatum ducentis milibus hoīm interfectis viūū cepit. caueaq; i mo⁹ dū fere inclusum. p omne asiā circūtulit egregiū admirandū humanarū rerū spectaculū. Castra eius in vrbis modū ordinata fuere. statuto cuiq; arti loco ad vite vsus necessaria. summa semp rex copia inueniebatur. cū nullus esset latrocinij locus. Inde a thanaī flumine vsq; ad egiptū vniuersam asiā pcurrentes. smyrnas antiochiā. sebastē. tripolim. damascū. multasq; validissimas vrbes vi cepit. diripuit atq; incendit. Solda nū egiptiorū principē bello supum ultra pelusiū repulit. egiptū ingredi parantē. vaste solitudines et deser⁹ ta loca auerterit virū bellicis artibus insignē. Damasco capta cū arcis antique expugnatio difficilior videretur. Constructa e regione altera q̄ antiquā altitudine suparet vi cepit. Capha vrbis genuēsiū tūc colonia in thaurico cheroneffo. nō. pcul a bosphoro cymetico existit. hāc cū tamerlanes inuadere statuisset. Schy thas negociatores pmissit. q̄ preciosissimas aialiū pelles minori quā psuenerūt p̄cio venūdarent. Sciens aurū abscondi posse. pelles subfodi nō posse. Adorq; bello indico admotis vrbi machinis expugnata vi atq; armis ciuitate. Et auro et pellib⁹ potitus ē. In obsidionibus vrbiū prima die albo tentorio vtebatur secūda rubeo. tertia nigro. qui sese dabāt in albo sedenti salutē conseqbant. rubens color moriendū indicabat. niger ciuitatis exadiū. et oīa in cinerē cōuertenda. Fama ē p̄p̄los cuiusdā ciuitatis q̄ prima die deditō nem neglexisset. pueros puellasq; oīes in candida veste ramos olivae p se ferētes exiisse vt principis irā placaret illū oīes ab equitatu coculcari atq; cōteri iussit. et vrbē captā incendi. Interrogatus ab homie genuensi q̄ ei familiaris erat. cur tanta crudelitate vterer. Cōmōtū distorta facie ac spirātibus ignē oculis respōdisse. Tu me hoīem cē arbitraris falleris. Ira dei ego sum et orbis vastitas. caueto ne post hac mihi occurras. Ferebant qui Tamerlanē viderūt eū hanibali simile. Deletis regibus vastatis pluribus. pūm⁹ cīs onustū de victarū gentiū spolijs exercitū in patriā reduxit. Et ciuitatem marchantē condidit et hostijs spolijs exornauit. Vita functus duos filios reliquit regni successores. qui discordia laborātes effecerunt. ne parthorum imperium rursus posset emergere.

Paulus venetus

Paulus venetus eremitarū diuī Aug. Et ipse theologorū et phorū princeps. Nec nō et disputator acerrim⁹. Hoc ipso tpe in vniuersa ytalīa nominatissimus habitus est. eo q̄ cūctos dialecticos phos. ac sue etatis theologos sine cō trouersia supauerit. ac etiam tanq; alter apollo post se futuros phos sue sapiētie lacte nutruerit. qui nisi matura morte puentus fuisset. oēs antecessores suo ingenio suisq; scriptis supasset. Atq; in iuuetute sup libros Aristot. cōmētaria scripsit. Et summā in phiā. logicā breuē. Summulā de naturalibus. atq; cōtra cecitatem iudeorū tractatum edidit. Sermones multos ad clerum. Tandem iu uenis satis moriens in sacristia sui ordinis sepulcro marmoreo sepelitur.

Bartholome⁹ de vrbino ipius eremitarū ordinis diligentissimus doctor. et vrbimatus epus hoc ipso tpe clarus effulsit. Qui et si multa edidit in pri mis augustini atq; ambrosij singula dicta in alphabetum redegit. Et op⁹ Adil⁹ lelo quū cōi vocabulo appellauit. Aliud quoq; de spūali bello.

Iordanis itē alemanus eruditus theologus ob ipi⁹ doctrinā et multarū antiq̄tatū indagatōnē magno in precio fuit. Qui inter cetera pulcrū quadragesimale edidit. Apocalipsimq; pulcre explanauit.

Iacobus q̄ ordinis heremitarū theologus natione toletanus hisdē tpiibus floruit. Et vniuersas ferme scripturā sacram cōplanauit. et Sophologū cōposuit p̄cellētissimū ad diuinā sapientias perq̄rendas suaforū. Quod quidem volumen quanti facidum sit multis epigramatibus declaratur.

Verona clarissima ac vetustissima ytalie ciuitas. anno. 1405. sexto kal. iulij (a carrariensib⁹ occupata et pessundata) in venetorum manns concedente iohanne maria vicecomite mediolani duce. p franciscus sanzagam. et iacobum fermē. et paulum seuellum patriciū romanū deuenit. Et nūc vsq; cū magno augmēto ipius permansit.

Pse item potentissima ac superbissima etrurie ciuitas florentini populi emula. hoc anno durissima obsidione et acerrimo bello comita in ipsius populi florentini ditiones potestatemq; deuenit. Impe⁹ tu enim facto florentinos vrbe eiecere. et ipam in libertatem reducere. Florentini ignominia non ferentes. bellū pisanis intulerunt implacabile. Et cōmeatibus vndiq; interclusis vrbem acerrime obsiderunt. quam post aliquot menses fama crudelissima laborantem. prodente eam iohanne gambacurta iugum ab integro suscipere coegerunt.

Bexta etas mundi

Patauiū magne potentie ac splendoris ciuitas anno dñi. M. cccvi. obsidione a venetis oppressa in venetoz manus deuenit. franciscus em̄ iunior carrari⁹ frāscī senioris filius cū in vicētinis exercitū duxit. Qui statim venetoz dux et senatus tybicine mittens rogat ne vicētinis vectigales bello attingat alioqñ senatū venetū haberet inimicū. S; frāscī durius crudescere cepit. Indignati veneti cū frāscī ganzaga fedus pcutientes generalē ducē p̄ eū constituerūt. primo veronā cepit pcedere mediolanensī dñi cissa. Et capto iacobo carrariensī vincitū venetias transmisit. Inde in pataviū exercitū ducēs p̄ aliqñ mēses cū fama opp̄ssa eēt. et peste grauissima et cōtinuis oppugnationibus. galeacius ganzaga franciscī frater ignorante carrario p portā sancte crucis sibi a ciuib⁹ apertā copias introduxit. Et casu carrariū rep̄riens. v̄bis cōuenerūt. vt galeazio castri dominio p̄cesso. ipe carrarius ad senatū p misericordia impetranda cōmigraret. Et si q̄ volebat impetrasset. Ciuitas ip̄i esset. Sin aut̄ regrediēs i pristino statu restituere tur. Ideo carrarius cū francisco tercio filio ad senatū i veste humili accessit. a q̄ nullā grām pmeruit. s; ob iurgationibus mulctatus. i carcerē cū filio recludi iubet. Et statim missis cōmissarijs ciuitas nomine senatus occupata ē. Que res galeazio molestissima fuit. frāscī postmodū strangulat⁹. filij q̄ mortis genere perierit dubiū. Sup̄fuerāt eius duo filij Obertinus et Marsili⁹ q̄ añ captiuitatē v̄bis ad etruscos p̄stulerāt. At sic eo anno q̄to kal. decēbris veneti pataviū obtinuerunt. Et due potentissime ac illustrissime fami lie. s. Scaligerorū et Carrariensiu ppter eorū dissensiones sue diuturnitatis et potentie. vno q̄si tpe finē acceperūt. Qui in verona et patauio p annos multos maxima cū gloria imperij sceptrā tenuerūt. ac sic veneti plurimas ciuitates obtinuerūt. et eorum nomen supra modum excreuit.

Ordo monachorum montis oliueti

plantatione esse diuinā. nō humani cōsiliij. Exhilaratusq; pontifex illoz vitā et modū viuendi. sicut eorum priuilegijs ostare dicit. q̄libentissime comprobauit. Et vt id diuinū opus scriptū stabilitatē suscipere statim albū habitū ad diuē v̄ginis marie reuerentiā cū regula beatissimi b̄ndicti eiusdē contulit. Quas maximis priuilegijs et gratijs cōmuniēs inter mōchos diuī b̄ndicti annūeravit. et multa mōsteria icolēda p̄cessit.

Ordo nouus mendicantiū sub diuī hieronimi titulo. p̄sulante Innocētio septimo pōtifice nup̄ defuncto ex tercio ordine seraphici francisci. a q̄dā Rodo noie mōtis granelli comite apud fesulanā eiburrie urbē primo excitatus ē. Et aut̄ coadiutor s; in sc̄to opere Gualterus marcus fuit. Et hi duo mire sanctitatis et integritatis viri huiusce regularis obfuitatē et discipline fundatores et auctores fuere. Et sanctissimis institutis cū doctrina atq; exemplo mirūm modū erexere. Quē q̄dē ordinē gregorius. xij. iste priuilegijs approbās s; regula b̄tissimi patris Aug. quo ad vota principalia ap̄lica auctoritate p̄firmavit. Eugenius t̄inde q̄rtus vir vtiq; religiosissimus et ipe eadē auctoritate additis alijs priuilegijs mendicantium itez approbavit et confirmavit. Eisdem aut̄ in memoriā pristine tercij ordinis religionis habitū griseam tunicam cum clamide similiter grisea pro habitu concessit.

Ordo alius canonicus celestini habit⁹ cōgregatōis sancti georgij de alga apud venetias hīsdē t̄pib⁹ a religiosissimo viro postea p̄tarcha laurentio iustiniano atq; alijs religiosis primum incredibili fauore et q̄dā austeritate initū sumpsit. Quā cōgregationē Gregorius p̄dictus q̄busdā cōstitutionibus sibi datis s; prima b̄ti petri regula p̄firmavit. Que statim egregijs viris ac doctissimis valde creuit. Quorū de numero Antonius Corarius Gregorij pontificis nepos. inde hostiensis cardinalis. Et gabriel postea Eugenij q̄rt⁹. Qui mōasteriū a p̄ncipio p̄na hereditate p̄limū āplauit et exornauit. Fuere et alij ea i cōgregationē successores vita et morib⁹ p̄clarissimi. Qui religiosā doctrina atq; optimis exēplis p virili sua illustrarūt. Marin⁹ quirin⁹ egregius. et mapha⁹ cōtaren⁹ vener⁹ postea p̄tarcha et alij complurimi.

De heresi hussitarum et eius origine

Johannes wicleff

Perfida hussitarum insania que sub rege wentzslao etatis sue anno quinquagesimo ortu habuit. His temporibus germanos catholicos crudelem immodum armis vexare cepit. cuius originem et progressum hoc loco persequi animus est. quoniam ea pestis cum pene totam germaniam conturbavit neque adhuc extincta regni bohemicum magnam partem occupat. Rexerant scholas pragenses primo theutonice id molestissimum bohemicis fuit hominibus natura ferocibus atque indomitae. Ex quibus vir quidam genere nobilis ex domo quam putridistis vocant apud oxoniā anglie civitatem literis instructus. cum iohannis wicleffi libros offendisset quibus de rebus libris universis titulus inscribitur magnopere illis oblectabat exemplaria secum attulit. inter que de civili domino. de ecclesia. de diversis questionibus contra clericum. pleraque volumina veluti preciosum thesaurum patrie sue intulit. imbutus iam ipse wicleffitarum veneno et ad nocendum paratus virus in ciues euomuit. Commodavit autem scripta que attulerat. his potissime qui theutonicorum odio tenebantur. inter quos iohannes emicuit obscuro loco natus. ex villa huius quod anserem significat cognomen mutatus. hic cum esset ingenio peracri et lingua disertus multaque dialecticis oblectaretur et peregrinas opiniones amaret auide admodum wicleffitarum doctrinam arripuit eaque theutonicos magistros vexare cepit sperans eo modo confusos theutones scholam relicturos. Quod cum non succederet a rege impetrarunt ut pragensis gymnasium ritu parisiensis gubernaret. Ea res magistratum schole theutonicum abstulit. Quam ob causam commoti magistri ac discipuli theutonici generis iureiurando adacti vno die supra duo milia pragam reliquere. nec diu post circiter tria milia secuti apud lipzsk misine civitatem triu die rum itinere a praga distantem universale studium erexere. quod ab alexandro pontifice privilegium munitum ac confirmatum fuit. et per illustres duces saxonie dotatum ac structuris exornatum. a quo lipzsk in cunctis augmen tum sensit. Bohemis schole sue gubernatio libera patuit. quippe princeps habitus est iohannes huius lingua potens et mundioris vite clarus. qui ubi satis fidei compactum sibi existimavit venenum quod iam pridem occulte conceperat palam euomuit. multa de libris wicleffi in medium attulit asserens in eis omnem veritatem contineri. adiiciensque crebro inter predicandum se postquam ex hac luce migraret in ea loca proficisci cupere ad que wicleffi anima pervenisset. quem virum fuisse bonum celorum dignum non dubitaret. Verum in lundano quadraginta quatuor articuli in eius libris reperti ab archiepiscopo cantuariensi et alijs episcopis et doctis viris condemnati. wicleff exhumatus corpus combustum fuit. Sequebantur tamen iohannem clerici ferme omnes ere alieno gravati sceleribus insignes et ab ecclesia catholica recedentes ipsam valdensium sectam et insanas amplexi sunt. Huius pestis ac iam pridem damnate factionis dogmata sunt. Romanum presulem reliquis episcopis parem esse. Purgatorium ignem nullum inveniri. Vanum esse orare pro mortuis et avaricie sacerdotis talis inuentus. Dei ac sanctos imagines delendas. Medicantium religiones malos demones invenisse. Sacerdotes pauperes esse debere sola contentos elemosina. Auricularem confessionem nugacem esse. Sufficere sua queque deo in cubili suo confiteri peccata. Eum interiorum inanem usum. Sacerdotem quocumque loco sacrum christi corpus perficere. In canonicis horis frustra tempora teri. Ieiunium ab ecclesia institutum nihil inesse merito. atque alios plerosque errores edixere. Sed attulit novam pestem petrus dresensis. id est oppidum missine super albam situm. qui apud ecclesias sancti michaelis populum predicando instruebat. iacobellum missinensem aggressus mirare ait doctum virum errorem alium non animadvertisse. communionis eucharistie in qua sub vna tantum specie dominicum corpus ministratur. cum apud iohannem evangelistam et apostolum christi sub duplici specie panis et vini summi debere videat. Commotis his iacobellus in vetustis codicibus dyonisi presertim et cypriani communionem calicis laudatam invenisset publice commovere populum cepit ne communionem calicis quoquo pacto negligerent. Hinc heretici consensere haud modica gescientes leticia quod articulum invenissent in evangelica lege fundatum. Inde varia attemptata fuerunt usque ad concilium constantiense sine fructu. Abundantem enim glatouiam nobile monasterium fratrum predicatorum extra munita oppidi situm a fundamentis delapsa. eaque prima ecclesiarum ruina in hussitarum novitate facta. decurrit in ecclesias monasteriaque passim nobilissima superis dicata templa. ferro atque igne vastant. Per idem ferme tempus surrexit et alius pseudosacerdos apud pragam iohannes quidam ex ordine premonstratensium ipsius monachus et in omne scelus audax. cum neque bene sapere videret monasterium carmelitarum invasit. Sophia interim anxia quo pacto tueretur crebris nuncijs ac litteris sigismundum vocare. vicinorum auxilia petere atque in omnes partes mentem dirigere. Sigismundum malo usum consilio in turchos qui se iam prius castris exuerant arma prius mouere quam bohemiā petere libido incessit. quod si mox exercitum pragam duxisset antequam vires hereticorum coaluissent nunquam ea incendia germaniam exuissent. At ille cum turchos laceffere parat bohemiā amisit et hungariā non defendit. Et propter cum seruum esset eius auxilium regina ex thesauro regio copiosas comparavit. arcem firmavit. pugnatumque deinde die noctumque quique diebus senissimis ausis. multi utriusque celsi. pretorium incendio deletum ac magnifice domus exusse.

origo hussitarum
lipzsk

joesthva dormata
huf huf

joesthva dormata
huf huf

Sexta etas mundi

Anno mundi. 6609.

Anno xpi. 1410.

Johannes eius nomis vigesimustercius papa. patria neapolitanus et nobilis. Baldefar cognomento coffa antea vocatus. sancti eustachij dyaconus cardinalis hoc anno predicto alexandro mortuo bononie pontifex creatus. sedit annis. 4. menses. x. Sunt qui scribant id factum violenter esse. quod et legatus bononiensis esset armatos milites tum in urbe tum in agris per stationem habuerat. ut si precario id obtinere non posset minis et armis tandem consequeretur. Cum multi producti fuerunt neminem approbare voluit. date inquit mihi petri clamides ego eam dabo pontifici. ille pallium humeris suis imponens. papa ait ego sum. id quibus patribus displicuisset. utcumque est. constat eum pontificem creatum fuisse ad eamque dignitatem semper aspirasse. Erat autem hic pontificum et civilis iurum peritissimus. vir in temporalibus quidem magnus. in spiritualibus nullus omnino atque ineptus. et rerum gerendarum experientia magisque vite sanctimonia praeditus. Qui suscepto pontificatu dies aliquot bononie commoratus. et postmodum romam profectus est. fuerat enim illa prius aliquanto de manibus extorta ladislao. Iter eius per agrum florentinum et senensem ad inferum mare. inde per tarquinatensem ad urbem fuit. post hec apparatus facti. missique aduersus ladislauum copie. duces militie erant paulus visus et Sfortia. Verum sequenti anno iterato iohanne bello vexare cepit. Ideo pontifex timore correptus florentiam primo. postmodum bononiam venit. et non ita multo post manum ad iohannem franciscum gonzagam profectus est. ibidemque et laude et cremone cum sigismundo cesare de pellendo ladislao qui romam et multa ecclesie oppida occupauerat conuentum habuit. Inde ad concilium Johannes omnium nationum consensu citatus ad tollendum scisma duos cardinales in germaniam misit. qui una cum principibus gallice et germanice nationis locum idoneum deligerent. Constantia igitur germanie urbs idonea est visa. Eo proficiscuntur omnes. et iohannes pontifex admonentibus quibusdam ne id faceret. eo tamen profectus. Verum superueniente sigismundo multa crimina pontifici obiecta sunt. quorum causa mutato habitu familiarique clanculum noctu fugiens. Cum tam amplius quatuor mensibus in concilio fuisset schaffhusen abiit burgundiam petere festinans. iussu friderici ducis per viam retentus imperatori traditus et in insula sancti marci in carcere coniectus. Causam fuisse concilium disquirere tum cepit. ad quadraginta exinde capitula contra eum probata sunt. merito et pontificatu deiectus. ad ludouicum igitur bavarie ducem missus in haidelbergam triennio asservatus est. Tandem eo in concilio martinus pontifex surrogatus dum apud florentiam existeret et a cosma de medicis ciue florentino rogaret iohannem a carceribus liberauit. Cum ad martinum venit sese pedibus martini subiiciens eum ut pontificem verum et unicum recognouit. Martinus ea humilitate commotus. primus cardinalis efficit tusculanum. Nec annu integrum superstes florentie et vita migravit. ubi et a cosmo medice amicissimo suo honorificentissimo sepulchro in diui iohannis baptiste templo magna adhibita funeris pompa sepultus est.

Anno mundi. 6616.

Anno xpi. 1417.

Martinus quintus papa. patria romanus. otto cognomento colina prius vocatus. Ex illustri colanensi sum familia natus hoc anno in celebritate sancti martini episcopi ex cardinali dyacono in constantinensi concilio nationum omnium et cardinalium consensu pontifex creatus. Is enim a teneris annis cura parentum moribus et litteris imbutus. ubi adoleuisset iuri pontificio perusij operam dedit. unde ad urbem rediens ob integritatem et doctrinam urbane sexti referendarius factus. Inde dyaconus cardinalis ab innocentio septimo creatus. humanior factus patrociniis suum omnibus prestabat. In conuentu constantinensi cum multis in utraque partem altercationes haberent ipse medium quoddam tenuit communi utilitati semper consulens. Hanc ob rem et imperatori sigismundo et cardinalibus omnibus gratus. Qui in pontificatu constitutus non somno et otio sed negotio et sollicitudini deditus omnia ad rem pertinentia miro profecit modo. Vir antea nequaquam sagax existimatus sed benignus. In pontificatu tamen ita opinionem de se prius habitam redarguit ut sagacitas quidem in eo summa. benignitas vero non superflua neque minima reperiret. Peracto demum concilio reuersus per fines mediolanensem. Mantuanorum ferrariensium rauennatum florentiam venit. bononiam vitans que se per id tempus in libertatem vendicarat. florentie vero biennium fere resedit popporituno loco ad rem ecclesie componendam. Nam et cum bractio qui ecclesie oppida multa occuparat oppugnantibus florentinis concordiam fecit. Illiusque post hec fretus opera bononiam redegit in suam potestatem. et ceteras urbes ubique recepit. ex quo eius plurimum creuit auctoritas. florentiam tandem abiens ciuitatem metropolitano honore exornauit romam desideratus puenit. vniuersa urbe eadem obuia effusa. que eum non secus ac patrie parentem expectabat. quam adeo vastatam inuenit ut nullam ciuitatis faciem habere videbatur. Quam ob rem pontifex pietate commotus ad eam exornandam componendosque mores ita animum adiecit ut breui pualescens meliorem faciem per se tulerit. plura in urbe restituit. Hic autem vir in omni vita integer. Demum pontificatus sui anno quarto mense tercio rome apoplexia moritur. etatis sue anno sexagesimotercio. Sepeliturque eius mandato in basilica constantiana ante capita apostolorum sepulchro ceno. comitante populo romano. et clero non aliter stete quam si ecclesia dei si urbs roma unico atque optimo pnte orbata fuisset. vacat tamen sexages dies. xij.

Linea sumorum pontificum
Johannes vigesimustercius

Martinus quintus

Sigismundus caroli quarti romanorum imperatoris filius. natione bohemus ori-
gine reuthonicus hungarie et bobemie rex. defuncto rupto romanorum rege
anno salutis M. cccc. x. franksfordie ab electoribus cesar electus est. vir quidem
strenuus et ad omnia pagenda promptissimus. princeps singulari prudentia.
magnitudine animi. beneficentia et liberalitate insignis. corporis quoque maiesta-
te ac decore illustris. Erat enim pelara facie. inclitus specioso atque robusto corpore
magnitudineque animi siue pace siue bello eximius ac in erogando pfusus. Is
suscepto regis itat cum comitatu maxio vniuersam ferme cisalpinam galliam sedandi bel-
li causa percurrit. Et cum multa eius egregia facinora memorie prodita sunt. In-
ter que illud pelarissimum quod ecclesiam catholicam in tres partes diuisam coacto a-
pud constantiam generali concilio ad unitatem redegit. Italiam. galliam. hispaniam an-
ghiam eius rei causa pagrans ut erat christianissimus cum tota christianam rempublicam
propter scismata lebefactam conspiceret omnium nationum consensu instantie concilii
um indixit. ubi iohanne predicto. gregorio. xij. et benedicto nono pontificibus ab-
rogatis. electoque martino quinto vniuersam rempublicam christianam sua industria
suoque maximo labore componere studuit. Adores etiam secularium quam clericorum (nimia
iam licentia labefactos) suo hortatu et virtute in meliorem reduxit formam. Litol-
do lituanie duci ut se regem appellaret missa corona indulgit. prius tamen ille vi-
ta decessit quam solennia coronationis expletet. Prussiam quam rex polonie fratribus
beate marie teutonicorum armis ademerat restituit. ruffiam. menteslau bobemie regem
germanum suum quod regno inutilis esset coiecit in vincula. quibus negligerter custodi-
tum magno reipublice malo quidam bohemicis carceribus surripuerunt. Ceterum
bello prius infelix. quem non turci dumtaxat sed bohemi sepe acie fuderunt.
Exor ei pama fuit maria ludouici regis filia cum qua regnum accepit. Illius causa
duos et triginta regulos in hungaria primarios qui aliqui rebellassent gladio
percutit. Ob quam rem et paulo post regina satis functa in vincula coniectus est.
mulieris vidue cuius virum interfecerat in custodiam traditus donec regni preces supplicium decernerent
sed non defuit capto in extremis reb. s. prudentia. quod ut erat facundia predictus et potens mulieri longe me-
lius esse ostendit regium sanguinem conseruare quam fundere. dimissus ab ea barbaram comitis alie filiam duxit
uxorem. nec diu postea compatis auxilijs regnum vendicauit. de predictorum supplicium sumpsit. mulieris
vidue filios et honoribus et opibus inter primos regni preces cumulauit. Bohemia post multas calami-
tates vir tandem positus est. Alberto duci austrie generi suo morauiam ne defensore careret dona dedit.
Cum filia elizabeth ex barbara nata ei in matrimonium copulauit. Marchiam brandeburgensem friderico
burggrauio nurnbergensi dono dedit. Maria autem fortuna annos supra quinquaginta regnavit. In seni-
um denique ductus iterato in italiam venit. ad coronam augustalem obtinendam. ex germania in lombardiam
ueniens mediolanum ingressus. inde per ethuriam ad senes transiit. a quo honorificentissime exceptus apud eos
aliquod menses exegit. Inde ad Eugeniū pontificem romam se conferens ab eo coronam imperij accepit. Ta-
dem romam abiens ariminum petiit. Deinde per ferrariensem agrum iter faciens mantua puenit. ubi aliquot im-
moratus dies Jo. franciscum gonzagam mantue dominum marchionali dignitate insigniuit. Deinde cum venetis
pace facta alpes pertransiit et basileam petiit. diffidioque patrum quod tunc erat cum Eugenio ad tempus sedato.
viam se contulerat. Hic audita thaboritarum orphanorumque cede legatos in bohemiā mittit. hortatur regni
quietes. Illi magno numero apud ratisponam cum conueniunt regem suum salutant. Exinde poscentibus hun-
garis nauibus per danubium vectus budam petiit. ubi reformato rerum statu vocatis ad se bohemos preci-
pibus in albo regali. lx. milia nummum inter eos distribuit. dicta die qua vellet bohemiā ingredi nec mora-
tus iglauiam venit. ubi consilio cum bohemis habito legatorum gesta comprobauit. Hic compositis Sigis-
mundus imperator. ix. kal. septembris anno. vi. et xxx. supra millefimum et quadringentesimum ab ortu sal-
uatoris pragam venit. qui paulo ante hostis censibus extremis honoribus exceptus est. barones ac ciui-
tates inuenerunt. et magistratus quos ipse constituit acceperunt. Redierunt tunc mendicantes et monasteri-
orum abbates. Jamque reges ei populi christiani de recuperato regno congratulabantur. Eugenius quoque po-
titer maximus auream rosam indice sue letitie ad eum misit. Egrotare interea Sigismundus cepit. exaugete
morbo senectutis incommoda. Barbara imperatrix de retinendo imperio sollicita nobiliores ad se vocat. Ad-
her iam anus nouum coniugium mente complexa filiam ex animo dimouet. Non latuerunt imperatorem furentis
femine excogitatus. in Morauiam se vehi iussit visurum filiam antequam vita excederet. Illa cum viro Alberto ad-
eum in ciuitate venit quam znoyma vocant. Albertum successorem suum nominat. hungarie ac bohemie primo-
res rogat ut supremam suam voluntatem exequantur. Regna quibus prefuerat genero ultima voluntate reliquit
dicens beatum id regnum cui Albertus imperauerit. Supremis ordinatis inter amicorum manus defecit. Cor-
pus eius in Paradiso ut in ultima voluntate placuerat sepultum.

Linea imperatorum
Sigismundus

quartus romanorum imperatoris filius. natione bohemus ori-
gine reuthonicus hungarie et bobemie rex. defuncto rupto romanorum rege
anno salutis M. cccc. x. franksfordie ab electoribus cesar electus est. vir quidem
strenuus et ad omnia pagenda promptissimus. princeps singulari prudentia.
magnitudine animi. beneficentia et liberalitate insignis. corporis quoque maiesta-
te ac decore illustris. Erat enim pelara facie. inclitus specioso atque robusto corpore
magnitudineque animi siue pace siue bello eximius ac in erogando pfusus. Is
suscepto regis itat cum comitatu maxio vniuersam ferme cisalpinam galliam sedandi bel-
li causa percurrit. Et cum multa eius egregia facinora memorie prodita sunt. In-
ter que illud pelarissimum quod ecclesiam catholicam in tres partes diuisam coacto a-
pud constantiam generali concilio ad unitatem redegit. Italiam. galliam. hispaniam an-
ghiam eius rei causa pagrans ut erat christianissimus cum tota christianam rempublicam
propter scismata lebefactam conspiceret omnium nationum consensu instantie concilii
um indixit. ubi iohanne predicto. gregorio. xij. et benedicto nono pontificibus ab-
rogatis. electoque martino quinto vniuersam rempublicam christianam sua industria
suoque maximo labore componere studuit. Adores etiam secularium quam clericorum (nimia
iam licentia labefactos) suo hortatu et virtute in meliorem reduxit formam. Litol-
do lituanie duci ut se regem appellaret missa corona indulgit. prius tamen ille vi-
ta decessit quam solennia coronationis expletet. Prussiam quam rex polonie fratribus
beate marie teutonicorum armis ademerat restituit. ruffiam. menteslau bobemie regem
germanum suum quod regno inutilis esset coiecit in vincula. quibus negligerter custodi-
tum magno reipublice malo quidam bohemicis carceribus surripuerunt. Ceterum
bello prius infelix. quem non turci dumtaxat sed bohemi sepe acie fuderunt.
Exor ei pama fuit maria ludouici regis filia cum qua regnum accepit. Illius causa
duos et triginta regulos in hungaria primarios qui aliqui rebellassent gladio
percutit. Ob quam rem et paulo post regina satis functa in vincula coniectus est.
mulieris vidue cuius virum interfecerat in custodiam traditus donec regni preces supplicium decernerent
sed non defuit capto in extremis reb. s. prudentia. quod ut erat facundia predictus et potens mulieri longe me-
lius esse ostendit regium sanguinem conseruare quam fundere. dimissus ab ea barbaram comitis alie filiam duxit
uxorem. nec diu postea compatis auxilijs regnum vendicauit. de predictorum supplicium sumpsit. mulieris
vidue filios et honoribus et opibus inter primos regni preces cumulauit. Bohemia post multas calami-
tates vir tandem positus est. Alberto duci austrie generi suo morauiam ne defensore careret dona dedit.
Cum filia elizabeth ex barbara nata ei in matrimonium copulauit. Marchiam brandeburgensem friderico
burggrauii nurnbergensi dono dedit. Maria autem fortuna annos supra quinquaginta regnavit. In seni-
um denique ductus iterato in italiam venit. ad coronam augustalem obtinendam. ex germania in lombardiam
ueniens mediolanum ingressus. inde per ethuriam ad senes transiit. a quo honorificentissime exceptus apud eos
aliquod menses exegit. Inde ad Eugeniū pontificem romam se conferens ab eo coronam imperij accepit. Ta-
dem romam abiens ariminum petiit. Deinde per ferrariensem agrum iter faciens mantua puenit. ubi aliquot im-
moratus dies Jo. franciscum gonzagam mantue dominum marchionali dignitate insigniuit. Deinde cum venetis
pace facta alpes pertransiit et basileam petiit. diffidioque patrum quod tunc erat cum Eugenio ad tempus sedato.
viam se contulerat. Hic audita thaboritarum orphanorumque cede legatos in bohemiā mittit. hortatur regni
quietes. Illi magno numero apud ratisponam cum conueniunt regem suum salutant. Exinde poscentibus hun-
garis nauibus per danubium vectus budam petiit. ubi reformato rerum statu vocatis ad se bohemos preci-
pibus in albo regali. lx. milia nummum inter eos distribuit. dicta die qua vellet bohemiā ingredi nec mora-
tus iglauiam venit. ubi consilio cum bohemis habito legatorum gesta comprobauit. Hic compositis Sigis-
mundus imperator. ix. kal. septembris anno. vi. et xxx. supra millefimum et quadringentesimum ab ortu sal-
uatoris pragam venit. qui paulo ante hostis censibus extremis honoribus exceptus est. barones ac ciui-
tates inuenerunt. et magistratus quos ipse constituit acceperunt. Redierunt tunc mendicantes et monasteri-
orum abbates. Jamque reges ei populi christiani de recuperato regno congratulabantur. Eugenius quoque po-
titer maximus auream rosam indice sue letitie ad eum misit. Egrotare interea Sigismundus cepit. exaugete
morbo senectutis incommoda. Barbara imperatrix de retinendo imperio sollicita nobiliores ad se vocat. Ad-
her iam anus nouum coniugium mente complexa filiam ex animo dimouet. Non latuerunt imperatorem furentis
femine excogitatus. in Morauiam se vehi iussit visurum filiam antequam vita excederet. Illa cum viro Alberto ad-
eum in ciuitate venit quam znoyma vocant. Albertum successorem suum nominat. hungarie ac bohemie primo-
res rogat ut supremam suam voluntatem exequantur. Regna quibus prefuerat genero ultima voluntate reliquit
dicens beatum id regnum cui Albertus imperauerit. Supremis ordinatis inter amicorum manus defecit. Cor-
pus eius in Paradiso ut in ultima voluntate placuerat sepultum.

Expedicio in Bohemos hereticos facta temporibus Sigismundi Imperatoris
Sexta etas mundi

17 Expedicio in Bohemos hereticos facta temporibus Sigismundi

Martinus pontifex maximus ubi armatam heresim crescere indies animaduertit priusquam amplius inuale-
tra bohemicam labem in arma concurreret. Cui et imperator adiumento fuit. Instituti sunt tres exercitus
Saxonie duces. et quos vocant stangnales ciuitates in primis militauere. Secundum ex franconibus constitu-
tum marchio brandenburgensis ductauit. Tercio presuit otto treuerensis archiepiscopus. quos renenses secuti sunt
Baroarii quoque et ciuitates sueuorum imperiales ingressi bohemiā tribus locis. siluā penetrare. iuncti sil-
castrametati sunt. Sed cum heretici collecto raptim milite in eos perire nunciaret non visum hostem fugerunt
non dum cardinalis exercitus affuerat fugientibus occurrens magnis precibus ut redirent in hostem hortatus.
quod cum frustra nitere vix siluā egressi supuenientes bohemi postremum agmen laceessere ceperunt. facta est per-
fusior fuga. machinis quoque bellis potiti sunt. Exin misit populati. Cum frāconiā redirent ne brandebur-
gensis agrum nurnbergensemque vastarent pecunia placati diuitem exercitum reducere. Sigismundus his co-
cardinalem sancti angeli lris ac moribus excellentem cum ea legatione in teuthoniā mittit ut bohemis bellum
inferat. et adueniente tempore in basilienensi palatio quod prope diē futurum erat noie aplice presideat. Is germaniā in-
gressus mox nurnbergā ad Sigismundum se confert. quo in loco frequentes germanorum principes conueni-
rant. decreta est noua in bohemos expeditio ad octauum kal. iulij. Dux belli fridericus marchio brandebur-
gensis declaratus. qui cardinalem sequeret. Ingressus bohemiā in comitatu cardinalis. iohannes et albert
magistratus. Treuerens. et colonien. antistites auxilia miserant. et cum his puinciarum suarum primores supra. xl.
milia equitum fuisse tradunt. Ingressus cardinalis numerosum exercitum ducens multas villas oppidaque he-
reticorum diripuit. Bohemi qui iampridem hostem affuturum acceperant. expeditas in armis legiones coegerat. in-
terea siue perditio in exercitu fidelium fuit (quod plurimi putauere) siue malus sua sponte metes hominum pauor in-
uasit totis castris trepidatum est. et priusquam hostis villas in conspectu daret sedissima capta fuga. miras iulianus
vnde hic timor. Suaderet ut forti animo hostem expectaret. sed frustra apud eos cohortatio fuit. sublata sunt ra-
ptim signa et rapido cursu fugam maturauere. Hostis postea ex metu alieno ingenti perda potitus est. Albertus au-
tem p morantem que non dum ei parebat infesta signa circūferens. 700. villas ferro et igne deleuit. oppidavi cepit
mortalium. maximā cedē fecit. adeoque gentē illā affluxit ut iugum eius accipiens parere sibi ea lege promiserat
ut circa religionē id sequi teneret quod basiliense concilium decerneret. Extractus in bohemiā legatus basileas se
Ordo nouus canonicorum regularium et congregatio contulit ibique concilium celebravit.

et griseo colore in indumentis et romano officio utitur. Magne opinionis in ecclesia dei existit.

Ordo nouus canonicorum regularium apud ethuriam
in lucensi agro monasterio frisonarie institutus sumptu-
sis appellata est. deinde ab eugenio aucta laterane-
sis appellata est. et speciali privilegio canonicis regula-
ribus beati augustini aggregauit. Hi a primo eorum aucto-
re claudē nigra cum nigro scapulari biretoque nigro sum-
psere. et albo scapulari deposito camiseā lineā eius loco
induere voluerunt. quā ob rem vulgo fratres de la cami-
sia cognominauit. Habuerunt autem viros plurimos om-
ni doctrina et eloquentia et sanctimonia celebres.

Congregatio etiā sancti benedicti que sancte iustine nūci-
taminā urbe in monasterio sancte iustine primo per ludouicum
barbū patriciū venetiū instituta seu reformationē accepit et
ad viā veritatis reduxit et ad regulare obseruantiam perdu-
xit. que congregatio viris prestantissimis et locis bonisque
tam temporalibus quam spiritualibus excrecens. Eugenius quartus
pontifex eam maximis privilegiis iunxit. deinde in ea innume-
rabiles viri non modo iurum ac sacre theologie doctri-
na. sed et eloquentia litterarum tam grecarum quam latinarum
ornatissimi fuerunt.

Ordo omnium monachorum eremitarum beati Iheronimi
et iam patris institutus collapsus a venerabili viro lu-
pobispalensi eius ordinis generali preposito nouis insti-
tutionibus ex dictis beati Iheronimi instauratus est. quā
martino pape obtulit et pontifex confirmavit. qui sub re-
gula beati Benedicti militant. et ipsa per omnia viuunt. nisi

Allata erant Sigismundo cesari ex hungaria aureorū quadraginta milia. Cū ias aduersperasceret. eaq̃ somnus eū destitit. cum ille excitatus cubicularijs. ite inquit ocius. consiliarios ducesq̃ militū huc accersite. Vocati proceres media nocte trepidi. timebant em̃ ne quid aduersi accidisset. imperatorem celeriter aduē et que causa sit tam repentine vocationis inquirunt. Imperator confestim aperta archa. inter eos qui adue nerant pecunia distributa. ite inquit iam secure tranquilleq̃ nobis dormire licet. nā quod mihi somnū ad enierat vobiscum exit.

Concilium constantiense

Concilium generale apud constantiam suenozus urbe ad scisma tollendū quod nouē et triginta annis pdurauerat Sigismundi cesaris iussu et indu stria Anno dñi. i. 414. congerit. in quo quinq̃ ade rant nationes. italica. gallica. germanica. hispanica. et anglica. Quicq̃ dño harū nationū suffragijs decer nebat id ita ratū erat atq̃ p̃ pconem aut p̃ notarium publicum. p̃ curia enunciabat si omnū consensu po stea confirmatum fuisset. Eo quoq̃ p̃fectus Johan nes pontifex admonentibus tñ quibusdā ne id face ret. ne cū pontifex accederet priuatus reuerteref. qd etiā contigit. p̃focificens tñ cū viris quibusdā in omni genere doctrine p̃stantibus diu multumq̃ ger manos disputationibus incertos et ambiguos tenu it quod potissimū decernerent. Verū supueniente si gismundo factaq̃ omnibus dicendi quod liberet po testate. pontificatu licet inuitus se abdicauit. Grego rius vō carolum malatestā legatū mittens sponte se abdicauit. Benedictus discussa aliq̃ diu re pontifica tu tandem priuaf. reiectisq̃ nationibus que cū eo sen tiebant. In eodem quoq̃ concilio nonnulli hereses damnate. in quo de rebus bohemicis sermo habitus

p̃ artū mentes ingenti cur confecit. voaluentū animo quo nā modo puincia sanari possit. Condemnata est igit iohannis wicleff heresis et duo ex sectatoribus eius combusti sunt. iohannes hus et iheronimus eius discipulus tanq̃ heresiarche. Eūq̃ ibi quadriennio ferme ad tollendos scismaticos et ad restituendam eccle siam ac emendandos xpianorū mores multi prelati principesq̃ p̃stitissent. Tandem de eligendo nouo ponti fice sermo habitus est. Placuit ex vna quaq̃ natione viros sex deligi. p̃batos. qui cū cardinalibus concla ue ingressi deligerent. Anno igit millesimo quadringentesimo decimoseptimo. sexto ydus nouenbris con clauē ingressi. Consentientibus cardinalibus duobus et triginta. nationibusq̃ omnibus p̃ter omnū opi mionem cū iam quadriennio vero pontifice caruisset ecclesia. in celebritate beati martini Otto columna ro dus omnibus gratias egit. ante pontificem p̃stratus summa veneratione pedes exosculatus est. que p̃tra gestis cū per annū in concilio p̃stitisset et multa ad xpianā religionem necessaria decreta fuissent. Tandē an no xpi. i. 418. conciliū pontificis iperatoresq̃ iussu dissolutū fuit et in pace abiit.

Jo. gerson cancel larius parisiensis

In concilio constantiensi nonnulla pro rege francie et alijs absolut. vir admo dum doctus. theologus summus. parisius sacraz lraz christianissimus doctor. qui scripta varia et libros a se editos ecclesie profuturos post se reliquit. Is tan dem anno dñi m. cccc. xxix. superos p̃ciit die. xij. iulij.

Caspar slick dominus inter principes denominat⁹ us trium cesarum

Caspar slick dominus inter principes denominat⁹ us trium cesarum patre theutonico natus ex familia lazana puincia frā conie. ingenio dextro. facūdia suau. doctrine cultor. ad omnia genitus quecūq̃ ageret. quem simul atq̃ fortu na atq̃ virtus exultit. vt quod erat prius inauditū trius cesarum successiue regnantū cancellarie p̃fuerit. Unius ex duabus slesie filiā sibi in matrimoniu tradere non re cusauerit. Sigismundus egram illi et cubitū et alia i frā conibus oppida dono dedit. Albertus in hungaria calesium et cubitū et alia i frā fridericus in austria greziū. Versatile p̃fecto ingeniu et nature bonitas singula ris que inter tot imperatores moribus prozsus dispares pari gratia viuere potuit. Huius amicitia vsus enecas pius episcopatum tergestinū. vnde relique digni tates puenere consecutus est. Dormus est bohemic ex apoplexia et apud carmelitas cū coniuge sepultus.

Constantia vrbs germanie Opulenta atq; formosa

Berta etas mundi

Constantia vrbs germanie non admodū magna s; opulenta atq; formosa eius ppter menia. Rhenus Alacu emergēs rursus in aluēū redit. Pons in eo ē qui ab ipsius vrbis porta ad germanos p̄tinet. Altrag; pontē crebra edificia secus alterā fluvij ripā. Lacus aut̄ omnium amenissimus est. multaq; castella et vicus vndequaq; p ripas habet. aqua nitida fundo glareoso ac p̄spicuo. pisces fert varios quidē et multiplices. sed pro tanta aquarū magnitudine non admodū copiosos. Viginti milia passuum in longitudine patet Latitudo alibi. x. alibi ad. xv. milia passuum extendit. Rhenus em̄ curientes p̄currens agrū dū fines constantiensium attingit duos lacus facit. Venetū scilicet et acroniū vt veteres appellabant. inter quos constantia sita. Hic nunc a loco et dominij sortiti nomia. superior constantiensis. et a castro et ei⁹ loci dominio de bodma lacus bodmer dictus. Inferior ab oppido dicto cella rudolphi cellacensis denotatur. In infima lacus superioris parte constantia. De constantie vō antiquitate et origine cues perpauca occurrunt vt in alijs vrbibus. qui vel aui sui nomen et memoriā. nedū vrbis tenere vident. Si tamen diligentius p̄scruteris tabulam inuenies marmoreā vetustas lram continentem. Ex quibus apparet a constantio constantini patre. et a diocleciano et maximiano cesar dictus est hanc urbē nomen cepisse cū prius vitudura nuncuparet. Hanc tabulam perpauca constantiensium legere sciunt. Tenetq; vulgus opinio esse sanctuariū quoddā p̄cipue religionis. ita muliercule et cetera imperita turba fucandis per eā manibus et ad faciem refricandis. iam litteras pene totas ex tabula deleuerunt. cum tamen ibi scripta sint non sanctorū christi sed persecutorū christiane fidei nomina. Adores quoq; et instituta ciuitatis sunt. Singulis annis vnus ex ciuib⁹ suffragio creatur. apud quem summa potestas cum imperio sit. Hic non publicis edibus s; in priuata domo sua et consueta habitat. Si quando per urbē incedit lictores habet virgas manu ferentes. Cetero aut̄ habitu nihilo a reliquis differt ciuib⁹. Hic in caput vniuscuiusq; animaduertendi potestātē h̄t. Si de homicidio. de furto. de rapinis. de beneficio. de adulterio ac de ceteris criminib⁹ agat. astant in p̄lio hī quos sibi ciuitas deputauit. rei ip̄i in vinculis adducunt. ibi et accusatoribus et defensoribus dicendi contra reus. et pro reo fa

cultas dat. Auditis omnibus in sententiā itur. Si reus dānaretur lictores magistratus supplicio afficiunt. Eodem ordine de ciuilibus causis cognoscit apud hunc magistratū z eius consiliū. quia liberā iudicādi potestatem habent. Oratoria facultas plurimū valet. Itaq; si qui disertī reperiunt hī aduocati in ciuilibus et criminalibus causis adducti. plurimū z gratia z dignitate in ciuitate possunt. Vniuersa hec ciuitas in duo genera diuisa est. Alij em̄ sunt equestris generis. alij plebei. Plebei mercaturis z officinis intendunt. Equites veteribus patrimonijs contenti redditibus alunt. Equestrem dignitatē observant. Si quis plebei⁹ dignior factus ad equestrem locū puenire tentaret ei nullo modo licere putant. Nec nobilitas que in eo pphana ri. aut pollui dignitatem suā arbitrat̄ hoc eū facere pmittit. Ita per longa tempora vterq; ordo in suis finibus consistit. Cū equites ad mercaturas z solidiora munera declinare in turpissimis sit. Plebeio autē ad equestrem dignitatē se attollere nullo modo liceat nec nobilitas patiat̄. Subernatio tamen reipublice communis est plebeis z nobilibus. Ad septem miliaria a constantia a transitu vero alpiū. xx. milia passuum oppidū extat Uelchirchiū id est opulentū atq; urbanū. Edificia habet speciosa. vineris z pometis plurimū habundat. Flumen quoq; rheni oriū in alpiibus nō longe ab eo loco cum ab italia transit sit ex sinistra manu. sed mox ad dexteram vergens z suo surgite z multoz incrementis adiutum ingens z robustū decurrit inter orientem z septentrionē recto aluco conuersum. Aquam habet mediū coloris inter ceruleam z virides cursum rapidum. alucum arenosus. solidum tamen. ita vt pedibus pressus vestigio non signetur.

E runt temporibus concilij in ea habitū in hac inclita ciuitate ingentem multitudinem hominum fuisse ex omni natione xpiana. precipui tamen erant itali. galli. germani. hispani z angli. quoz suffragijs omnes concilij res geste sunt. Prestantiores quoq; in eo fuerunt Iohannes. xxiij. summus pontifex z Sigismundus cesar. Quinq; epi cardinales. xvi. p̄sbyteri cardinales. viij. diaconi cardinales. Patriarche. viij. Archiepi. xxiij. Episcopi. io. 4. Abbates. lx. insignes. Generales quatuor ordinis. Duces. xxiij. Comites cxi. Comunitates quoq; vbiū tam ytalie q; germanie superioris z inferioris. Post electionem vō Martini Sigismundus conclauē ingressus nullo habito dignitatis sue respectu gratias omnibus cum lachrimis egit. q; necessarium reipublice xpiane prope extincte elegissent.

CONSTANCIA

Johannes h[er]es[is] archa Bohemoru[m]

Berta etas m[un]di

Johannes h[er]es[is] archa

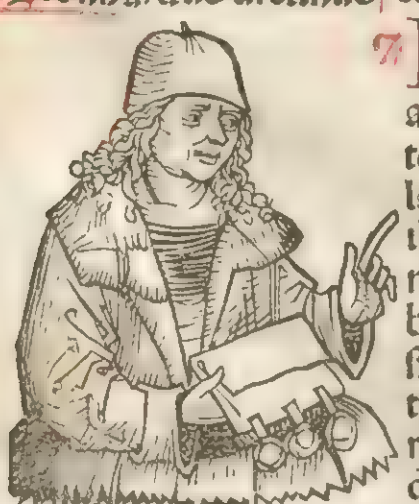
Johannes h[er]es[is] obs[er]uato loco natus. ex villa h[er]es[is] quod anser[is] significat cogno-
men[um] mutat[ur]. H[ic] c[um] esset ingenio pacis et lingua disertus multu[m]q[ue] dialitici
oblectatus. et peregrinas opiniones amaret. Quide[m] admodu[m] wiclefistar[um] doctri-
nam arripuit. Iheronimu[m] homin[em] eloquent[em] condiscipulu[m] prage habuit. Pla-
cuit sigismundo impatore suadente patribus in palatio constantiensi ut bohemia sa-
nari possit iohanne[m] et iheronimu[m] ad synodu[m] euocari. qui cu[m] ceteris eius regni
doctores. tu[m] quia doctores ac heresu[m] principes habebant. voveru[n]t ambo no[n]
ta[m] verecunde aliena discere q[uam] sua imprudenter ingerere parati. docendi quippe
q[uam] discendi cupidiores. et auditi sunt in p[re]sentia patru[m]. Iohannes etate et auctorita-
te maior habitus. doctrina et facundia superior iheronimus. Lecti ex omni nati-
one patres diuini atq[ue] humani iuris doctores. sepe cu[m] his colloquijs habuere.

dogmata eoru[m] a lege diuina aliena esse monstrarunt. neq[ue] bonis conducere mo-
ribus. rogauerunt ne plus sapere qua[m] ecclesia vellent. peregrinas opiniones re-
linquerent. ingenia sua wiclefistar[um] insania ne fedarent. in edocendis populis
no[n] dedocendis exercebant. possent in p[re]sentia dei et in ecclesia militanti sublimem
consequi locum. Steteru[n]t in p[ro]posito p[er]tinaces bohemo[rum] animi. seuerantes se san-
cti euangelij emulatores. se xpi discipulos esse. Romanam ecclesiam longe a tra-
ditionibus ap[osto]lo[rum] abisse. que opes et delicias sectaret. dominatu[m] in populis ex-
quireret. canes equos alerent. ecclesiaru[m] bona que xpi pauperibus deberentur
per lasciuia[m] luxu[m]q[ue] p[er]sumerent. Primos magne synodis ubi p[er]tinaciam et im-
mutabiles animos p[er]dito[rum] ho[m]inu[m] animaduertit. membra ecclesie putrida que
sanari non poterant ne reliquu[m] corpus inficerent resecanda censueru[n]t. Lata est in consensu patru[m] aduersus
contumaces sententia cremandos esse q[ui] doctrina[m] ecclesie respueret. Prior iohannes igi-
tur p[ro]bustus e[st]. ihero-
nimus. ccc. xl. diebus postea in vinculis habitus cu[m] resipiscere nollet sed descendens in laudationem Jo-
hannis h[er]es[is] dudum ad ignem damnati viru[m] illum iustu[m] et sanctu[m] appellans illa morte indignum. se quoq[ue]
paratu[m] quoduis suppliciu[m] adire forti animo et constanti. Multi illu[m] accessere viri eruditissimi. p[re]cipue car-
dinalis florentinus ut a sua sententia dimouerent. sed cu[m] p[er]tinacius in erroribus p[er]seuerabat p[er] consiliu[m]
heresi damnatus et igni p[ro]bustus iocunda fronte ad incendi[u]m p[er]perauit. flamma adhibita canere cepit ymi-
pnu[m] que fumus et ignis vix interrupit. Nemo philosopho[rum] tam forti animo morte[m] p[ro]tulisse p[ro]hibet. Cuius
res exustoru[m] ne raperent a bohemiis in lacu p[ro]iecti. discipuli eor[um] ex eo solo terra[m] abstulere in quo ignis
fuit. eamq[ue] veluti sacra[m] secum attulere in patria. Iohannes et iheronimus apud bohemos martiru[m] hono-
res meruere. nec minores q[uam] petrus et paulus apud romanos habiti. Munitatis e[ss]e in bohemia que con-
stantie gesta fuerunt discipuli eor[um] sequacesq[ue] omnes in vnu[m] conuenientes memoriam in primis defuncto
Iohannes rochezana

Johannes rochezana heresiarcha apud bohemos p[er] longa t[em]p[or]a p[ro]ficia semi-
nauit. Oppidulu[m] est pragensis ecclesie no[n] longe a pelzina cui rochezana e[st]
nomen. Ex hoc loco puer obscuris parentibus censuq[ue] tenuissimo natus ioha-
nes nomine pragam venit mendicatu[m]q[ue] victu[m] querens grammatice[m] et dyalec-
ticam didicit. Cu[m] adoleuisset nobilis cuiusda[m] pedagogus fact[us] e[st]. et cu[m] valeret in-
genio linguaq[ue] p[ro]mptus esset in collegio pauperu[m] recept[us] auditor iacobelli fu-
it. Postremo p[re]biter ordinatus p[re]dicare verbu[m] dei pragensibus cepit. Ex oppi-
do vnde ortu[m] habuit rochezane cognomen ducente. et in de noie et auctoritate
valebat. et cu[m] basilien[sis] synodus bohemiis scripsit ut legatos mitterent. inter
legatione[m]. ccc. equitu[m] ad basilea[m] missam iohannes rochezana pseudo pragensis apostolus deputatus fu-
it. Et postea sedente prage sigismundo p[ro] tribunali in foro ciuitatis rochezana cu[m] quatuor p[re]biteris no-
mine totius cleri obedientia[m] romane ecclesie sese p[re]stare p[ro]fessus est. et sequenti die absolut[us] ab anathe-
mate et p[er] legatos palatii in ecclesia[m] introducti rochezane p[ro]fide sue non in memor[ia] altare accedes diuina re p[ro]
acta vni que iusserat ex laicis adesse sacramentu[m] ex calice dedit. Quis aliter ex concilio legatus id sibi no[n] li-
cere assereret. in quo errore p[er]seuerans tandem senio defecit.

Leonhardus aretinus p[re]biter et orator ac historicu[m] elegantissimu[m] ac p[ro]batu[m] te-
pestate istac floruisse constat. eo q[uod] innocentij septimi. gregoriij duodecimi.
alexandri et iohannis. xxiij. pon. ro. vsq[ue] ad palatu[m] Constantie summa integrita-
te fide secretarij officiu[m] administrasset. deinde a florentino populo accitus cancel-
larie generalis sibi cura demandata vsq[ue] ad extremu[m] vite t[em]p[or]s gessit. Inter viros
illustres ob dicendi elegantia[m] oib[us] p[re]ferendus est. Cu[m] esset optime doctus licet
multis occupatis negocijs ea tu[m] scribere voluit. et p[ri]mo cu[m] adhuc grecis auctori-
bus opera daret Basiliu[m] de instituendis discipulis transulit. Vita q[ue] viro[rum] illu-
stru[m] in plutarcho et vit[er]i aceronis p[ro]posuit. Transulit q[ue] libellu[m] xenophontis de
tyranno. et aliquos libros platonis. Ex aristotele economicu[m] ethicor[um] et politicu[m]
ru[m] libros. historia[m] gotho[rum] edidit. volum[en] etia[m] eplaz ac sui t[em]p[or]is historia[m]. de lau-
dibus florentie et rebus florentino[rum]. cuius historie ca[m] senatus ei singulare p[re]-
miu[m] vsq[ue] ad morte[m] p[re]stituit. Que q[ua]de mors fuit anno d[omi]ni. 1443. cu[m] esset etatis anoz. 74. Multa p[re]terea
alia composuit in quibus dicendi elegancia et summa i[st]ius ingenij vis apparet.

Poggius florentinus

Poggius florentinus orator facundissimus. Et librum applicarum scriptor disertissimus. his diebus temporibus. Et ipse ob singularem doctrinam et dicendi leporem. tum romae tum constantie ubi conciliu habebat atque alijs in locis maximo habitus in precio. Et in concilio quintilianum oino deperit. in monasterio prope constantiam hunc florentinum propter ingenij et eloquentie ipsius claritatem. Cum per .xl. annos in curia romana scriptoris officium optime gessisset. ad se vocatum summo honore exceperunt. et honorarunt. Composuit autem hic funebres orationes ac alias plurimas. Et librum facietiarum et epularum. Et e greco dyonisiu seculu et alios Latinos fecit. De situ indie librum edidit et alia multa.

Glasparinus bergomensis ex barzisa rusculo natus. Grammaticus quidem et rhetor celeberrimus. His temporibus apud venetias ob singularem doctrinam in precio erans. etiam litteras latinas semimortuas quasi ab inferis resuscitavit. Venetijs publico salario legens. multi clarissimi adolescentes promoti ediscendi gratia ad eum confluerent. Audita et fama philippus mediolanensis dux eum mediolanensibus edocendis padua et venetia evocavit. ubi ciceronis puerusque codex interitum evasit. In quo tres libri ciceronis de oratore deperiti quos oblitos multo labore supplens. defectus quoque in quintilianum de institutionibus et Cyces rone de oratore emendavit. Orthographiam in lingua latina composuit. Habetur quoque eius epistolae et orationes elegantes. Aristofanus quoque barzisius de pergamo medicus celeberrimus eiusdem familie postea doctus et eloquens habebatur paduae. qui post se scripta reliquit.

Antonius de Butrio patria bononiensis petri de anchorano qui fuit baldi perusini auditor contemporaneus fuit. Vir certe doctissimus ac vite sanctitate insignis. qui per ceteris decretales et clementinas optime explanavit. duosque repositoria ad ius civile canonicum pertinentia composuit. ac etiam periculis operum per se reliquit.

Franciscus zabarella natione paravinus. romano. ecclesie cardinalis presbyter. iuris pontificij peritissimus. Vir per hoc tempus dignitate sua ut plures decet litteris et prudentia plurimum exornavit. Is cum doctissimus et eloquentissimus haberetur copiose in decretalibus ac clementinis multa edidit. et alia quaedam memoratu digna composuit.

Raphael fulgosi natione placentinus excellentissimus iuris consultus. reposita re hac multa ad declarationem iuris civilis pertinentia. Super digesto et codice commentatus est. ac periculis opera. Raphael quoque Lamanus iuris consultus summus contemporaneus fuisse constat. Qui in digesto veteri multa et periculis volumina edidit.

Johannes de Imola egregius viri usque iuris doctor per ipsum tempus apud bononiam insignis et clarus habitus super primum secundum et tertium decretalium accurate scripsit. Sextum quoque ac clementinas elegantissime commentatus est. per in infortiatio ac digesto novo quaedam composuit volumina. Obijt autem hic vir toti italie notissimus. Anno a natali christi .i. .436.

Jacobus de forlino medicus doctor

Jacobus forliviensis egregius medicus. hac tempestate floruit. Quae dicuntur cunctos qui per hanc et medicinam professi fuerant excelluisse. Et propterea super primum canonem Avicenne. Et super eiusdem afforismis et Regni optime et egregie scripsit. Libellum propterea de intentione graduum formarum. et eorum remissione composuit. Sepultus tandem paduae apud heremitanos cum insigni epitaphio.

Diego senensis vulgaris medicus post cum divina quaedam ingenij et medendi gratia. Quos qui ante illum in ethuria floruerunt excelluisse creditur. Qui super primo Avicenne et aphorismi hyppocratis scripsisse dicitur. Et consilia utilissima post se reliquit.

Ablas sicularius. Et ipse hec tempora reddidit clarissima. Cui proprium nomen erat Blasius colaus ex cathania urbe oriundus pontificij iuris et per hanc peritissimus. primum apud senam ethurie urbe pontificij ius edocuit. Cum ingenij esset clarissimi perclarissima monumenta in iure post se reliquit. Unde et decretales omnes plurimis voluminibus et egregijs super omnes declaravit. Et quoque extant repetitiones ac consilia accuratissima.

Barbara Sigismundi imperatoris coniux ex domo ali

Barbara coniux Si-

gismundi

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

Barbara

<

h. e. eugenius quartus papa. p. r. a. v. e. n. e. t. u. s. f. a. m. i. l. i. a. c. a. n. d. e. l. m. e. r. i. a. p. p. l. a. r. i. q. d. e. z. s. a. n. t. i. q. u. a. p. r. e. a. n. g. e. l. o. n. a. t. u. s. g. a. b. r. i. e. l. a. n. t. e. a. v. o. c. a. t. u. s. h. o. c. a. n. n. o. q. u. i. n. t. o. n. o. n. a. s. m. a. r. c. i. j. p. o. n. t. i. f. e. x. c. r. e. a. t. u. s. h. i. c. g. r. e. g. o. r. i. j. d. u. o. d. e. c. i. m. i. e. x. s. o. r. o. r. e. n. e. p. o. s. c. e. l. e. s. t. i. n. i. h. a. b. i. t. u. s. c. a. n. o. n. i. c. u. s. p. r. e. g. a. t. i. o. n. i. s. s. a. n. c. t. i. g. e. o. r. g. i. j. i. n. a. l. i. g. a. v. e. n. e. t. i. j. s. f. u. i. t. t. u. s. e. u. s. e. c. u. m. r. o. m. a. r. e. c. u. s. a. n. t. e. d. u. x. i. t. t. p. r. i. m. o. t. h. e. s. a. u. r. a. r. i. u. m. f. e. c. i. t. d. e. i. n. c. e. p. s. e. p. m. s. e. n. e. n. s. e. m. p. o. s. t. i. c. a. r. d. i. n. a. l. e. r. e. t. u. l. i. t. d. e. m. u. p. o. n. t. i. f. e. x. f. a. c. t. u. s. n. i. l. e. o. h. o. n. o. r. e. e. l. a. t. i. o. r. n. u. l. l. a. i. n. r. e. p. r. i. s. t. i. n. a. v. i. t. a. m. u. t. a. n. t. i. t. p. r. i. c. i. p. i. o. a. u. t. p. o. n. t. i. f. i. c. a. t. u. s. f. u. i. t. m. a. l. i. s. c. o. s. i. l. i. j. s. d. u. c. t. u. s. d. i. u. i. n. a. h. u. a. n. a. q. o. i. a. p. t. u. r. b. a. u. i. t. n. a. t. p. p. l. i. n. r. o. m. a. n. u. a. d. a. r. m. a. e. x. c. i. u. i. t. e. t. c. o. c. i. l. i. o. b. a. s. i. l. i. e. n. s. i. v. n. i. n. f. i. n. i. t. a. m. a. l. a. o. r. t. a. f. u. i. t. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. d. e. d. i. t. a. p. p. r. o. b. a. t. i. s. e. o. r. p. l. i. t. t. e. r. a. s. a. p. p. l. i. c. a. s. d. e. c. r. e. t. i. s. v. e. z. p. o. s. t. e. a. a. d. s. e. i. p. s. u. m. r. e. d. i. e. n. s. o. i. a. p. r. u. d. e. n. t. e. r. a. c. c. o. n. s. t. a. n. t. i. s. s. i. m. e. e. g. i. t. t. u. r. a. s. p. e. c. t. u. i. n. s. i. g. n. i. s. t. v. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. d. i. g. n. u. s. g. r. a. u. i. s. i. n. d. i. c. e. n. d. o. p. o. t. i. u. s. q. u. e. l. o. q. u. e. n. s. m. o. d. i. c. e. l. i. t. t. e. r. a. t. u. r. e. m. u. l. t. e. c. o. g. n. i. t. i. o. n. i. s. h. i. s. t. o. r. i. e. p. r. e. s. e. n. t. i. m. l. i. b. e. r. a. l. i. s. i. o. m. n. i. e. s. t. u. v. e. l. m. a. x. i. m. e. i. n. l. i. t. t. e. r. a. t. o. s. q. u. i. f. a. m. i. l. i. a. r. i. t. a. t. e. d. e. l. e. c. t. a. t. u. s. e. t. n. a. l. e. o. n. a. r. d. u. m. a. r. e. t. i. n. u. c. a. r. o. l. u. p. o. g. g. i. u. a. u. r. i. s. p. a. t. r. a. p. e. s. u. n. t. u. m. b. l. o. n. d. u. s. v. i. r. o. s. d. o. c. t. i. s. s. i. m. o. s. s. e. c. r. e. t. i. s. s. u. i. s. a. d. m. i. s. i. t. a. d. i. r. a. m. n. o. f. a. c. i. l. e. m. o. u. e. b. a. t. o. b. i. n. i. u. r. i. a. s. i. l. l. a. t. a. s. t. m. a. l. e. d. i. c. e. t. u. s. h. o. m. i. n. u. m. a. u. t. m. i. n. i. o. s. t. d. i. c. t. e. r. i. a. s. c. r. i. b. e. n. t. i. u. m. g. y. m. n. a. s. i. a. o. i. a. q. u. e. d. i. l. i. g. e. n. t. i. s. s. i. m. e. f. o. u. i. t. m. a. x. i. m. e. v. o. r. o. m. a. n. u. m. a. d. q. u. o. o. m. n. i. e. g. e. n. u. s. l. i. t. t. e. r. a. t. u. r. e. a. d. h. i. b. u. i. t. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. m. i. r. u. m. m. o. d. u. d. i. l. e. x. i. t. e. o. s. q. u. e. o. p. i. b. u. s. t. i. m. m. u. n. i. t. a. t. i. b. u. s. a. u. x. i. t. b. e. l. l. a. a. u. t. i. t. a. a. m. a. u. i. t. q. u. o. m. i. r. u. i. n. p. o. n. t. i. f. i. c. e. v. i. d. e. r. i. d. e. b. e. t. e. t. d. e. l. p. h. i. n. u. c. a. r. o. l. i. r. e. g. i. s. f. r. a. n. c. i. e. f. i. l. i. u. c. u. m. m. a. g. n. o. e. q. u. i. t. a. t. u. i. b. a. s. i. l. i. e. n. s. e. s. c. o. n. s. i. t. a. u. e. r. a. t. e. t. u. r. e. u. r. i. m. p. e. t. u. d. i. s. s. i. p. a. t. u. s. e. c. o. u. e. n. t. u. s. i. l. l. e. c. o. n. s. t. a. n. s. p. r. e. t. e. a. i. n. p. a. c. t. i. s. s. e. r. u. a. d. i. s. e. h. a. b. i. t. u. s. n. i. s. i. q. u. o. d. p. o. l. l. i. c. i. t. u. s. f. u. i. s. s. e. t. q. u. o. d. r. e. u. o. c. a. r. e. q. u. e. p. f. i. c. e. r. e. s. a. t. i. u. s. e. s. s. e. t. s. p. l. e. n. d. i. d. i. u. s. i. n. v. i. c. t. u. s. f. a. m. i. l. i. e. p. a. r. c. u. s. i. n. s. u. o. e. t. a. v. i. n. o. i. t. a. a. l. i. e. n. u. s. v. t. a. b. s. t. e. m. i. u. s. m. e. r. i. t. o. v. o. c. a. r. e. t. f. a. m. i. l. i. a. r. e. s. h. u. i. t. a. d. m. o. d. u. p. a. u. c. o. s. s. v. i. r. o. s. d. o. c. t. o. s. e. t. q. u. o. o. p. a. i. n. g. r. a. u. i. b. u. s. r. e. b. u. s. v. t. i. p. o. s. s. e. t. i. m. p. a. t. o. r. s. i. g. i. s. m. u. d. u. s. c. u. s. s. e. x. m. e. n. s. i. b. u. s. s. e. n. i. s. s. u. b. s. t. i. t. u. i. s. s. e. t. a. d. e. u. g. e. n. i. u. m. c. o. u. e. r. s. u. s. i. n. i. t. o. c. u. e. o. f. e. d. e. r. e. r. o. m. a. p. f. e. c. t. u. s. c. o. r. o. n. a. i. m. p. e. r. i. j. d. o. n. a. t. v. e. r. u. m. m. o. r. t. u. o. s. i. g. i. s. m. u. d. o. i. m. p. a. t. o. r. e. a. q. u. o. b. a. s. i. l. i. e. n. s. e. p. o. n. t. i. f. i. c. i. u. i. n. c. r. e. m. e. n. t. u. h. a. b. u. e. r. a. t. c. r. e. a. t. o. q. u. e. a. b. e. l. e. c. t. o. r. i. b. u. s. a. l. b. e. r. t. o. a. u. s. t. r. i. e. d. u. c. e. c. o. n. a. l. i. u. f. e. r. r. a. r. i. e. n. s. e. i. n. c. h. o. a. u. i. t. e. o. p. r. o. f. e. c. t. u. s. i. m. p. a. t. o. r. g. r. e. c. o. r. u. m. a. b. e. u. g. e. n. i. o. s. u. s. c. e. p. t. u. s. e. i. n. d. e. f. l. o. r. e. t. i. a. t. r. a. n. s. f. u. l. i. t. e. x. o. r. n. a. r. e. d. e. i. n. d. e. e. c. c. l. i. a. m. d. e. i. e. d. i. f. i. c. i. j. s. t. f. a. c. e. l. l. i. s. e. a. n. n. i. x. u. s. v. t. e. x. c. a. p. e. l. l. a. p. o. n. t. i. f. i. c. i. a. t. e. n. e. i. s. s. a. n. c. t. i. p. e. t. r. i. v. a. l. u. i. s. a. p. p. a. r. e. t. i. s. t. o. r. i. s. a. u. t. p. o. n. t. i. f. i. c. a. t. u. s. f. u. i. t. a. n. n. o. d. e. c. i. m. o. s. e. x. t. o. s. e. p. t. i. m. o. k. a. l. m. a. r. c. i. j. a. n. o. m. d. c. c. c. c. x. l. v. i. t. u. r. i. n. g. e. n. i. o. t. g. e. s. t. i. s. r. e. b. u. s. i. n. s. i. g. n. i. s. e. t. a. t. i. s. s. u. e. a. n. n. o. s. e. x. a. g. e. s. i. m. o. q. u. a. r. t. o. q. u. o. a. n. n. o. b. t. u. m. n. i. c. o. l. a. u. t. o. l. e. t. a. n. u. i. n. s. a. n. c. t. o. s. r. e. t. u. l. i. t. c. o. n. f. e. s. s. o. r. e. s. s. e. p. e. l. i. t. u. r. q. u. e. i. n. b. a. s. i. l. i. c. a. p. e. t. r. i. s. e. p. u. l. c. r. o. m. a. r. m. o. r. e. o. h. o. c. e. p. i. t. a. p. h. i. o. e. u. g. e. n. i. u. s. i. a. c. e. t. h. i. c. q. u. a. r. t. u. s. c. o. r. n. o. b. i. l. e. c. u. i. u. s. t. e. s. t. a. n. t. v. i. t. e. s. p. l. e. n. d. i. d. a. f. a. c. t. a. s. u. e. i. s. t. i. u. s. a. n. t. e. s. a. c. r. o. s. s. e. p. b. u. i. t. a. l. t. e. r. a. b. o. r. t. u. a. l. t. e. r. a. b. o. c. c. a. s. u. c. e. l. s. a. r. v. t. e. r. o. q. u. e. p. e. d. e. s. a. l. t. e. r. v. t. a. c. c. i. p. i. a. t. f. i. d. e. i. d. o. c. u. m. e. n. t. a. l. a. t. i. n. e. a. l. t. e. r. v. t. a. u. r. a. t. o. c. i. g. a. t. h. o. n. o. r. e. c. a. p. u. t. q. u. o. d. u. c. e. t. a. r. m. e. n. i. j. g. r. a. t. o. r. e. x. e. m. p. l. a. s. e. c. u. t. i. r. o. m. a. n. i. c. i. a. g. n. o. r. u. n. t. e. t. h. i. o. p. e. s. q. u. e. f. i. d. e. m. t. e. e. t.

Berta etas mudi

Anno mundi. 6630.

Anno xpi. 1431.

Eugenius quartus papa. p. r. a. v. e. n. e. t. u. s. f. a. m. i. l. i. a. c. a. n. d. e. l. m. e. r. i. a. p. p. l. a. r. i. q. d. e. z. s. a. n. t. i. q. u. a. p. r. e. a. n. g. e. l. o. n. a. t. u. s. g. a. b. r. i. e. l. a. n. t. e. a. v. o. c. a. t. u. s. h. o. c. a. n. n. o. q. u. i. n. t. o. n. o. n. a. s. m. a. r. c. i. j. p. o. n. t. i. f. e. x. c. r. e. a. t. u. s. h. i. c. g. r. e. g. o. r. i. j. d. u. o. d. e. c. i. m. i. e. x. s. o. r. o. r. e. n. e. p. o. s. c. e. l. e. s. t. i. n. i. h. a. b. i. t. u. s. c. a. n. o. n. i. c. u. s. p. r. e. g. a. t. i. o. n. i. s. s. a. n. c. t. i. g. e. o. r. g. i. j. i. n. a. l. i. g. a. v. e. n. e. t. i. j. s. f. u. i. t. t. u. s. e. u. s. e. c. u. m. r. o. m. a. r. e. c. u. s. a. n. t. e. d. u. x. i. t. t. p. r. i. m. o. t. h. e. s. a. u. r. a. r. i. u. m. f. e. c. i. t. d. e. i. n. c. e. p. s. e. p. m. s. e. n. e. n. s. e. m. p. o. s. t. i. c. a. r. d. i. n. a. l. e. r. e. t. u. l. i. t. d. e. m. u. p. o. n. t. i. f. e. x. f. a. c. t. u. s. n. i. l. e. o. h. o. n. o. r. e. e. l. a. t. i. o. r. n. u. l. l. a. i. n. r. e. p. r. i. s. t. i. n. a. v. i. t. a. m. u. t. a. n. t. i. t. p. r. i. c. i. p. i. o. a. u. t. p. o. n. t. i. f. i. c. a. t. u. s. f. u. i. t. m. a. l. i. s. c. o. s. i. l. i. j. s. d. u. c. t. u. s. d. i. u. i. n. a. h. u. a. n. a. q. o. i. a. p. t. u. r. b. a. u. i. t. n. a. t. p. p. l. i. n. r. o. m. a. n. u. a. d. a. r. m. a. e. x. c. i. u. i. t. e. t. c. o. c. i. l. i. o. b. a. s. i. l. i. e. n. s. i. v. n. i. n. f. i. n. i. t. a. m. a. l. a. o. r. t. a. f. u. i. t. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. d. e. d. i. t. a. p. p. r. o. b. a. t. i. s. e. o. r. p. l. i. t. t. e. r. a. s. a. p. p. l. i. c. a. s. d. e. c. r. e. t. i. s. v. e. z. p. o. s. t. e. a. a. d. s. e. i. p. s. u. m. r. e. d. i. e. n. s. o. i. a. p. r. u. d. e. n. t. e. r. a. c. c. o. n. s. t. a. n. t. i. s. s. i. m. e. e. g. i. t. t. u. r. a. s. p. e. c. t. u. i. n. s. i. g. n. i. s. t. v. e. n. e. r. a. t. i. o. n. e. d. i. g. n. u. s. g. r. a. u. i. s. i. n. d. i. c. e. n. d. o. p. o. t. i. u. s. q. u. e. l. o. q. u. e. n. s. m. o. d. i. c. e. l. i. t. t. e. r. a. t. u. r. e. m. u. l. t. e. c. o. g. n. i. t. i. o. n. i. s. h. i. s. t. o. r. i. e. p. r. e. s. e. n. t. i. m. l. i. b. e. r. a. l. i. s. i. o. m. n. i. e. s. t. u. v. e. l. m. a. x. i. m. e. i. n. l. i. t. t. e. r. a. t. o. s. q. u. i. f. a. m. i. l. i. a. r. i. t. a. t. e. d. e. l. e. c. t. a. t. u. s. e. t. n. a. l. e. o. n. a. r. d. u. m. a. r. e. t. i. n. u. c. a. r. o. l. u. p. o. g. g. i. u. a. u. r. i. s. p. a. t. r. a. p. e. s. u. n. t. u. m. b. l. o. n. d. u. s. v. i. r. o. s. d. o. c. t. i. s. s. i. m. o. s. s. e. c. r. e. t. i. s. s. u. i. s. a. d. m. i. s. i. t. a. d. i. r. a. m. n. o. f. a. c. i. l. e. m. o. u. e. b. a. t. o. b. i. n. i. u. r. i. a. s. i. l. l. a. t. a. s. t. m. a. l. e. d. i. c. e. t. u. s. h. o. m. i. n. u. m. a. u. t. m. i. n. i. o. s. t. d. i. c. t. e. r. i. a. s. c. r. i. b. e. n. t. i. u. m. g. y. m. n. a. s. i. a. o. i. a. q. u. e. d. i. l. i. g. e. n. t. i. s. s. i. m. e. f. o. u. i. t. m. a. x. i. m. e. v. o. r. o. m. a. n. u. m. a. d. q. u. o. o. m. n. i. e. g. e. n. u. s. l. i. t. t. e. r. a. t. u. r. e. a. d. h. i. b. u. i. t. r. e. l. i. g. i. o. s. o. s. m. i. r. u. m. m. o. d. u. d. i. l. e. x. i. t. e. o. s. q. u. e. o. p. i. b. u. s. t. i. m. m. u. n. i. t. a. t. i. b. u. s. a. u. x. i. t. b. e. l. l. a. a. u. t. i. t. a. a. m. a. u. i. t. q. u. o. m. i. r. u. i. n. p. o. n. t. i. f. i. c. e. v. i. d. e. r. i. d. e. b. e. t. e. t. d. e. l. p. h. i. n. u. c. a. r. o. l. i. r. e. g. i. s. f. r. a. n. c. i. e. f. i. l. i. u. c. u. m. m. a. g. n. o. e. q. u. i. t. a. t. u. i. b. a. s. i. l. i. e. n. s. e. s. c. o. n. s. i. t. a. u. e. r. a. t. e. t. u. r. e. u. r. i. m. p. e. t. u. d. i. s. s. i. p. a. t. u. s. e. c. o. u. e. n. t. u. s. i. l. l. e. c. o. n. s. t. a. n. s. p. r. e. t. e. a. i. n. p. a. c. t. i. s. s. e. r. u. a. d. i. s. e. h. a. b. i. t. u. s. n. i. s. i. q. u. o. d. p. o. l. l. i. c. i. t. u. s. f. u. i. s. s. e. t. q. u. o. d. r. e. u. o. c. a. r. e. q. u. e. p. f. i. c. e. r. e. s. a. t. i. u. s. e. s. s. e. t. s. p. l. e. n. d. i. d. i. u. s. i. n. v. i. c. t. u. s. f. a. m. i. l. i. e. p. a. r. c. u. s. i. n. s. u. o. e. t. a. v. i. n. o. i. t. a. a. l. i. e. n. u. s. v. t. a. b. s. t. e. m. i. u. s. m. e. r. i. t. o. v. o. c. a. r. e. t. f. a. m. i. l. i. a. r. e. s. h. u. i. t. a. d. m. o. d. u. p. a. u. c. o. s. s. v. i. r. o. s. d. o. c. t. o. s. e. t. q. u. o. o. p. a. i. n. g. r. a. u. i. b. u. s. r. e. b. u. s. v. t. i. p. o. s. s. e. t. i. m. p. a. t. o. r. s. i. g. i. s. m. u. d. u. s. c. u. s. s. e. x. m. e. n. s. i. b. u. s. s. e. n. i. s. s. u. b. s. t. i. t. u. i. s. s. e. t. a. d. e. u. g. e. n. i. u. m. c. o. u. e. r. s. u. s. i. n. i. t. o. c. u. e. o. f. e. d. e. r. e. r. o. m. a. p. f. e. c. t. u. s. c. o. r. o. n. a. i. m. p. e. r. i. j. d. o. n. a. t. v. e. r. u. m. m. o. r. t. u. o. s. i. g. i. s. m. u. d. o. i. m. p. a. t. o. r. e. a. q. u. o. b. a. s. i. l. i. e. n. s. e. p. o. n. t. i. f. i. c. i. u. i. n. c. r. e. m. e. n. t. u. h. a. b. u. e. r. a. t. c. r. e. a. t. o. q. u. e. a. b. e. l. e. c. t. o. r. i. b. u. s. a. l. b. e. r. t. o. a. u. s. t. r. i. e. d. u. c. e. c. o. n. a. l. i. u. f. e. r. r. a. r. i. e. n. s. e. i. n. c. h. o. a. u. i. t. e. o. p. r. o. f. e. c. t. u. s. i. m. p. a. t. o. r. g. r. e. c. o. r. u. m. a. b. e. u. g. e. n. i. o. s. u. s. c. e. p. t. u. s. e. i. n. d. e. f. l. o. r. e. t. i. a. t. r. a. n. s. f. u. l. i. t. e. x. o. r. n. a. r. e. d. e. i. n. d. e. e. c. c. l. i. a. m. d. e. i. e. d. i. f. i. c. i. j. s. t. f. a. c. e. l. l. i. s. e. a. n. n. i. x. u. s. v. t. e. x. c. a. p. e. l. l. a. p. o. n. t. i. f. i. c. i. a. t. e. n. e. i. s. s. a. n. c. t. i. p. e. t. r. i. v. a. l. u. i. s. a. p. p. a. r. e. t. i. s. t. o. r. i. s. a. u. t. p. o. n. t. i. f. i. c. a. t. u. s. f. u. i. t. a. n. n. o. d. e. c. i. m. o. s. e. x. t. o. s. e. p. t. i. m. o. k. a. l. m. a. r. c. i. j. a. n. o. m. d. c. c. c. c. x. l. v. i. t. u. r. i. n. g. e. n. i. o. t. g. e. s. t. i. s. r. e. b. u. s. i. n. s. i. g. n. i. s. e. t. a. t. i. s. s. u. e. a. n. n. o. s. e. x. a. g. e. s. i. m. o. q. u. a. r. t. o. q. u. o. a. n. n. o. b. t. u. m. n. i. c. o. l. a. u. t. o. l. e. t. a. n. u. i. n. s. a. n. c. t. o. s. r. e. t. u. l. i. t. c. o. n. f. e. s. s. o. r. e. s. s. e. p. e. l. i. t. u. r. q. u. e. i. n. b. a. s. i. l. i. c. a. p. e. t. r. i. s. e. p. u. l. c. r. o. m. a. r. m. o. r. e. o. h. o. c. e. p. i. t. a. p. h. i. o. e. u. g. e. n. i. u. s. i. a. c. e. t. h. i. c. q. u. a. r. t. u. s. c. o. r. n. o. b. i. l. e. c. u. i. u. s. t. e. s. t. a. n. t. v. i. t. e. s. p. l. e. n. d. i. d. a. f. a. c. t. a. s. u. e. i. s. t. i. u. s. a. n. t. e. s. a. c. r. o. s. s. e. p. b. u. i. t. a. l. t. e. r. a. b. o. r. t. u. a. l. t. e. r. a. b. o. c. c. a. s. u. c. e. l. s. a. r. v. t. e. r. o. q. u. e. p. e. d. e. s. a. l. t. e. r. v. t. a. c. c. i. p. i. a. t. f. i. d. e. i. d. o. c. u. m. e. n. t. a. l. a. t. i. n. e. a. l. t. e. r. v. t. a. u. r. a. t. o. c. i. g. a. t. h. o. n. o. r. e. c. a. p. u. t. q. u. o. d. u. c. e. t. a. r. m. e. n. i. j. g. r. a. t. o. r. e. x. e. m. p. l. a. s. e. c. u. t. i. r. o. m. a. n. i. c. i. a. g. n. o. r. u. n. t. e. t. h. i. o. p. e. s. q. u. e. f. i. d. e. m. t. e. e. t.

Felix quintus anno dñi. 1438. die. 17. nouembri. eugenio pontifice a basilienſi concilio philippi ducis p. c. u. t. a. t. i. o. n. e. d. e. p. o. s. i. t. o. e. t. i. n. s. c. i. s. m. a. t. e. p. o. n. t. i. f. e. x. e. l. e. c. t. u. s. s. e. d. i. t. a. n. n. i. s. 9. q. u. o. c. r. e. a. t. o. e. u. e. n. i. s. t. i. g. i. o. m. a. g. n. e. s. e. d. i. t. i. o. n. e. s. i. n. e. c. c. l. i. a. d. e. i. e. x. o. r. t. e. s. u. n. t. c. u. x. p. i. a. n. a. r. e. s. p. u. b. t. r. i. f. a. r. i. a. d. i. u. i. s. a. a. u. t. f. e. l. i. c. e. a. u. t. e. u. g. e. n. i. u. m. s. e. q. u. e. r. e. t. e. s. s. e. n. t. q. u. i. n. e. u. t. r. a. l. e. s. v. o. c. a. r. e. t. u. r. q. u. o. n. e. u. t. r. i. o. b. t. e. m. p. a. r. e. n. t. h. i. c. i. t. a. q. u. e. f. e. l. i. x. p. r. i. m. u. s. s. a. b. a. u. d. i. e. d. u. x. f. u. i. t. q. u. o. p. r. i. u. s. c. o. m. i. t. e. s. a. p. p. e. l. l. a. b. a. n. t. e. t. s. y. g. i. s. m. u. d. o. c. e. s. a. r. e. t. i. t. u. l. o. d. u. c. a. t. u. s. o. b. t. e. n. t. o. c. u. a. n. n. i. s. s. e. r. m. e. x. l. p. o. s. t. p. r. i. s. p. r. o. u. i. n. c. i. e. g. u. b. e. r. n. a. c. u. l. a. t. e. n. u. i. s. s. e. t. a. u. c. t. o. p. r. i. m. o. i. m. p. e. r. i. o. p. a. r. t. a. v. i. n. d. i. q. u. e. p. a. c. e. a. c. d. e. m. u. r. e. l. i. c. i. t. i. s. p. r. i. n. c. i. p. a. t. u. s. g. l. o. r. i. e. f. a. s. t. i. b. u. s. i. n. h. e. r. e. m. u. s. s. e. r. e. c. e. p. i. s. s. e. t. c. u. s. e. x. v. i. r. i. s. e. q. u. e. s. t. r. i. s. o. r. d. i. n. i. s. e. t. a. t. e. e. t. i. a. p. u. e. c. t. i. s. m. u. d. o. t. p. o. m. p. i. s. e. i. r. e. n. u. c. i. a. s. s. e. t. a. d. r. i. p. a. l. l. i. e. l. o. c. u. t. a. n. q. u. e. p. a. r. a. d. i. s. u. m. d. e. l. i. t. i. a. z. s. i. b. i. d. e. l. e. g. i. t. e. u. n. q. u. e. c. o. i. n. s. t. a. t. u. v. i. t. a. c. e. l. i. b. e. m. i. n. t. e. r. r. i. s. a. g. e. r. e. t. a. b. a. s. i. l. i. e. n. s. i. c. o. c. i. l. i. o. p. o. n. t. i. f. e. x. e. l. e. c. t. u. s. f. u. i. t. b. a. r. b. a. t. o. r. o. n. d. i. t. q. u. o. p. m. i. s. s. u. m. n. u. t. r. i. u. e. r. a. t. d. u. c. a. t. u. p. r. i. m. o. g. e. n. i. t. o. s. u. o. t. r. a. d. i. d. i. t. e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. a. s. c. e. r. i. m. o. n. i. a. s. d. i. d. i. c. i. t. s. t. i. p. a. t. u. s. m. a. g. n. a. n. o. b. i. l. i. u. m. c. a. t. e. r. u. a. b. a. s. i. l. e. a. m. p. e. r. r. e. x. i. t. u. b. i. i. n. t. e. r. d. u. o. s. f. i. l. i. o. s. e. g. r. e. g. i. a. f. a. c. i. e. a. d. o. l. e. s. c. e. n. t. e. s. t. a. n. q. u. e. r. o. n. e. p. s. u. l. e. c. c. l. i. e. c. o. r. o. n. a. t. u. s. e. c. e. l. e. b. r. a. u. i. t. s. e. p. e. d. i. u. i. n. a. b. e. n. d. i. x. i. t. p. l. e. b. i. b. u. s. o. f. f. i. c. i. a. c. u. r. i. e. o. r. d. i. n. a. u. i. t. c. a. r. d. i. n. a. l. e. s. d. o. c. t. r. i. n. a. t. a. u. c. t. o. r. i. t. a. t. e. p. r. e. s. t. a. t. e. s. a. s. s. u. m. p. s. i. t. e. r. u. m. c. u. p. a. c. i. t. t. u. m. i. l. l. i. t. a. t. i. a. m. a. m. a. t. o. r. e. x. i. s. t. e. r. e. t. m. o. r. t. u. o. e. u. g. e. n. i. o. p. o. n. t. i. f. i. c. e. i. l. l. i. c. o. n. u. l. l. i. s. p. u. l. s. a. t. u. s. p. e. c. i. b. u. s. n. i. c. o. l. a. i. c. i. s. u. c. c. e. s. s. o. r. i. h. u. m. i. l. i. s. s. i. m. e. c. e. s. s. i. t. r. e. l. i. c. t. o. n. o. i. e. p. a. p. e. c. a. r. d. i. n. a. l. a. t. u. s. h. o. n. o. r. e. r. e. t. i. n. u. i. t. i. n. p. r. i. a. s. u. a. l. e. g. a. t. u. d. e. l. a. t. e. c. r. e. a. u. i. t. d. e. f. i. c. i. e. n. s. d. e. m. u

Albertus austrie dux. Et predicti sigismundi gener. ac boemie hugarieq; rex anno dñi. 1438. xij. kal. aprilis impator post sigismundū creatus. impauit annis duobus. Vir qdē optimus. et in omni virtute decoratus. religiosus princeps. Et qui liberalitate simul iusticiaq; prestaret. fuit in bellis audax. et manu promptus. Is primo apud albam regale cū iuge sua Elizabeth kal. ianuarij summo p̄sensu et applausu ppli coronatus ē. Inde p̄die nonas Maij rex boemie designat. diademag; suscepit. Inter hec et electores imperij apud frankfordiā puenientes. Eius felicitatē admirati. et ipsi suū sanguinē extollere decreuerūt. romanū imperiū alberto cōmendant. At illi acceptare imperiū in iussu baronū. et nisi primores hungarie indulgerēt haud quāq; licebat. qbus haud ex usu videbat suū regē theutonib; imperare. dū sigismudus romane rei p̄sul turus. ytalīā germaniā ceterasq; puincias pagrasset. hūgariā turcorū direptioni paruisse. atq; ob eā cām iureiurādo albertū obligarūt. ne suo in iussu impius acceptaret. Vocati tñ ad regem q tūc wiennē fuit. Multa in vtrāq; ptem dicta. Vici p̄cibus p̄cipue friderici ducis austrie tūc adoleſcētis. assensus dedere. imperiū summa p̄gratulatione germanorū ab alberto susceptū. Ille imperio auctus. hūgariā rediit aduersus turcos qui rasciam inuasērāt arma moturus. Interea georgius palocius strigoniēsiū pontifex diem obiit qui coronā regni et p̄ciosam regni suppellectilē in arce hauerat. Qua re cognita albertus eo se confert. arx regine dedit. q̄ dum thesaurū regni corā baronibus ad eam rem selectis recognoscit. coronā beati stephani regis quā sacrosanctā putāt. clam surripit. anuq; custodiendā tradit. cetera obſignatis occlaudit arces. Albertus budam reuersus nō expectatis auxilijs aduersus turcos exercitū ducit. Castra intra Ticiam amnē et danubiū collocat. interea turcorū impator euicto castello ex cecatoq; disparti filio. cuius sororem in matrimoniu duxerat domū abiit. Albertus vbi expugnata synderoniā turcos abiisse cognouit. dimisso exercitu budam rediit. Sed insolito feruentis augusti calore vexatus. dū peponib; nimis oblectaretur. ventris solutionem incidit. Cui igitur dissinteria laboraret sentiensq; periculū. wiennā repetere statuit. siue moriturus inter suos. siue q̄ aerem in quo fuerat nutritus cōferre aliquid ad sanitatē sperabat. Iter igressus cū iam strigoniū p̄terisset. et in itinere magis ac magis morbo affectus. relicta vxore pregnante. obſignatoq; testamēto. in villa q̄ longa dicitur. vi. kal. nouemb̄ris e vita decessit. princeps liberalitate et fortitudine clarus. qui magna de se xp̄iane reipublice p̄mittere videbatur. Nec minora populi de sua v̄tute cōceperant pulcerrime spei breuitas vite nō fuit. neq; em̄ biennio toto imperauerat. statura eius. p̄cera fuit. neruosum et validū corp; facies terrificā. more getis erasa barba. sup̄ius labrū intōsum vestem haud splēdidam balthēus auro grauis cinxit. nec vnq; lateri defuit ensis. corpus eius in alba reconditum est.

Concilium Basiliense

Concilium Basilee anno domini. 1438. Ex martini pontificis decreto congregatur. primo tñ lente et pua admodū frēq̄ntia. auctoritateq; martini nutritum inde turba plurima cōuenit. ep̄orū et aliorū p̄latorū cū quibusdā cardinalibus qui ab eugenio recesserāt. videlicet placentino bononiensi. domino antonio veneto. arelatensi aragonesi hispano cypriano. Et domino iuliano romano cardinali sancti angeli legato in concilio generali ibi deputato. Animaduertēs eugenius illos congregatos non vacare ad extirpationē heresis bohemoz et reformationē ecclesie ob qd̄ ordinatum fuit. Tum pontifex ancipiti cura distractus. Et quod in bellis vndiq; premere. Et qd̄ Basiliense conciliū augeri indies cerneret. Concurrentibus eo hispanie gallie germanie pannonieq; principibus. Qui omniē reipublice causam in arbitrio concilij reponebāt. Illud primo q̄dem bononiā transiit. cardinaliū oim q̄ secum aderant consensu. Sed impator aliq; principes et p̄lati qui tum basilee erant non modo pontifici non obtempauerunt. Verūetiam cum his terq; monuerunt vt basileam ydoneam. a martino celebrādi cōciliij locum delectum. vna cum cardinalibus proficisceretur. Aliter se in eū acturos vt in ptumacem. Eugeniū em̄ dubius quid potissimū decerneret. misso tamen eo legato francisco capitelista iure consulto patavinoq; equite. qui eius causam tueretur. Verum suggestionibus philippi mediolanū ducis eugenius priuatus. et Amedeus dux ad pontificatum delectus fuit. quem felicem vocarūt. Conciliū igitur pulcerrimū initium habuit. sed turpissimū exitum. p̄pter scisma subsecutum. eugenius cognita iniusticia. Delphinum caroli francoz regis filium cū magno equitatu in basilienses cōcitauit. cui impetu puentus illico dissipatus est.

Basilea Civitas clarissima

Berta etas mūdi

Basilea provincie beluecie civitas ampla clarissimaq; in loco regio extructa. Inde Basilea dicta. emi-
 tes terremotus quasi sine base appellata. Quāvis vulgo ferūt ibi latuisse basiliscū. Et post ei' defectōem
 nomē vrbis reliquisse. Nec vrbis rheno abluit. et eā pene mediā diuidit. pōte tñ siml' vrbis ptes vniūtur.
 Is fluui' germanie celeberrim' ex rheticis alpis' ori'. Qui varijs mōtū impedimentis incitatus. cū ru-
 pib' coartat. terribili fremitu eluctuat. pēpue ppe oppidū Schaffhusen. ingenti impetu pēceps ruit. Et
 ib' oppido lauffenberg artatus petris. spuma albissima p fremitu et collisione apparet. Tandē atrox spu-
 mans amplo iurgite ad augustā rauricā. vsq; et basileā euoluitur. Et eā in duas ptes disiūgit. Liranti qz
 ac ponti i occulto insidiat. cū terremotib' sepe numero quassata sit. Littora em rodit. alueos novos qres.
 terrā cauās. vētis et aqs replēs. hos motus excitat. Quāobzē veterē rauricā augustā (cui' vestigia supra
 basileā cernūt) defecisse arbitrat. Cui' nomē basilea a descriptorib' p' ea sortita fuit. Ea vrbis a rheno cō-
 moditatē magnā hz. qz in d mltā hz nauigatōem. vt cū magnis onerib' ad mltas regiones nauigari possit
 Ursulā qz diuā vginē cū sodalib' a colōia nauigijs p'benū ad basileā ascēdisse historie tradūt. Rhen' aut
 et si accolis multa qnq; dāna ifert. vbertatē tñ glebe affert. Cū h' vrbis etate nra latericjs domib'. pulcerri-
 mis edib'. mōsterijs teplicz magnificētissimis. hospitalib' aplis. alijsq; vrbū necessarijs cū mag' ambitu
 et memb'. fossisq; pfundis exornat. hzq; agrū aplissimū inter mōtana pstrutū. q' et frumētū vniq; boni fe-
 racissim' ē. Et qz vrbis celeberrima et ātiq' ē euenit i hac. qd i ceteri ātiq; vrbib' (qz descriptio pcessit) eue-
 nire solet. vt reliq; et monūta qdā vetustissimoz opoz pspiciat. ver ita ruinis et terremotib' qssa ac vetu-
 state ipa cōsumpta. vt nec ei' figure. nec ad quē vsus fabricata fuerint. quāvis diligētissimus psector qat
 agnosce. Nec tñ mirūmodū aucta. Et p' terremotū cursus istaurata. Mouissime nris tpi' bonaz artū
 gymnasio ornata fuit. p' cū summ' pontifex ei' nois scōs ob loci comoditatē post susceptū pōtificatū ut
 ea vniuersale gymnasium condidit. ac p'vilegijs dotauit. Qui olim in ea vrbe tempore consilij basilien-

sis plura egregie pfect. Sita ē aut i alsacia. cui qndā heluetia nomē fuit. tūc gallici. nūc germanici turis pro-
uicia. Cū ludovic⁹ delphin⁹ vienēsis in ei⁹ agrū oēm fere militiā gallicā eduxisset ingentēq; metū basiliēsi-
bus intulisset. 7 suiteles ex sedere loci cūitati qtuor milia militū lenissime iunēturis auxilio misissent. 7 acri
bello dubio Marte pugnātū eēt. De ea pugna illico infer⁹ mētio fiet. Hec inclita vrbis duas ptes vt pmiss⁹
suz ē. Maior hz tresvices. in vno vetustissimū diue marie extat tēplū summū: epālīs sedes auxilio dūi hem-
nici ipatorū scdi ornatū. In alio canonici reglāres ad. s. leohardū degūt. In t cio eccia scī petri situata ē. Pri-
mū qz monasteriū cū abbacia ad scm albanū in acie vrbis extat. Inde minores. augustinēses 7 pdicatores
in eo loca sortiti sunt. Dom⁹ itē cruciferoz 7 dñoz theutonicoz spaciofa loca occupāt. Et montales ad scāz
katherinā 7. S. clarā 7 mariā magdalenā. Minoz aut ps vrbis celeberrimū hz monasteriū carthusiensū. 7
ecciaz theodozi 7 scī nicolai ac alias basilicas. In hac qzvrbe multe scōz reliqe sūt ac ornat⁹ varij qb⁹ deco-
riderico postea ro. ipatorū amede⁹ dux sabaudie quē cler⁹ apd basileā pgregat⁹ eugenio (rata existit
qto a summo pōtificatu pōficato poito in illi⁹ locū suffecerat felicēq; papā qntū vt pmissim⁹ vocane
rat filiā quā domi habebat viduā iuuenē 7 forma pstatē in mrimoniū obtulit. filēq; doti noie auri nūmū du-
cēta milia. si eugenio relicto se petri successorē appellaret. horruit cesar minimeq; sacro suo eccie faciā fedare
voluit. atz ad suos pversus. vedere inqt alij pōficalia solēt. hic libēter emat si reperiat venditorem.
Leonell⁹ cōfess ferrarie marchio pmo genit⁹ ex Stella nobili adolescentula pellice susceptus. patre Ni-
colao apud mediolanū defuncto in ferrariensi regno succedēs regnauit annis. ix. vir certe magne hūa-
nitatis 7 prudentie ac liberalitatis insignis. necnō 7 bonaz litteraz egregie doctus. qui regnū pace 7 iusti-
cia gubernauit. 7 vrbē ferrariensem muris nomis ex parte padi cingere cepit. 7 plura edificia superbissima
in vrbe erexit. 7 vias 7 plateas strauit. Almonasteriū scē marie ordinis scī dominici erexit 7 se post mortem
ibi sepeliri fecit. Hic iohannis frāscisci ganzage mantuani filiā duxit vxorē. ex qua nicolau vnicū filiūz mire
pulchritudinis suscepit. cuius tutelam 7 regni curā borfio moriens cōmisit.

Berta etas mundi

Albertus austriae dux predictus antequam romanum suscepisset imperium in iudeos deserviens eos omnes in sua
ditione occidi iussit qui nolent ad christum verum et singulare deum converti. multi metu baptismum suscep-
pere. Ex quibus unus fridericus antequam imperaret in cubiculum suum accepit. cumque esset sibi coetaneus dilexit
Is post aliquot annos penitentia ductus ad iudaicam fidem sese reverteri statuisse dicit. fridericus contra sua-
det ne viam vite deserat. Cumque verba sua nil proficerent theologos ex viennensi scola accersit qui iuvenem in-
instruant. addit preces addit lacrimas. promittit minas. Postremo ubi frustra sese niti cognovit inuitus inue-
nem in iudicium requisitum tradidit. ille ad supplicium ductus nullis obstrictus vinculis (sic enim petierat) ut py-
ram ardentem vidit hebraei cum carmen incipiens in medias flamas intrepidus se proiecit atque ibi cantus exultans est.

Anima aduertit religiosus quidem predicator ex ordine predicatorum albertum cesarem Ladislaus patrem. qui
sermone suum vienne audiret somno grauatum esse atque altiori voce. quero inquit ex vobis qui astatis.
saluari ne principes possint. Cumque rem dubiam et admodum difficilem reddidisset. iamque rex excitatus attente-
tissimum esse appagere appagete ait. namque si baptisati principes ac in cunabulis moriantur non est desperata eorum salus.

Paulus vergerius

Petrus paulus vergerius patria iustinopolitanus philosophus et orator ac iuris con-
sultus. nono et lingua greca latinaque vir eruditissimus et hrisolore bizantini
philosophi auditor et carrariensium principum olim familiarissimus per hoc tempus predi-
ctis virtutibus celebratus magno fuit in precio. qui cum eloquentissimus habe-
ret inter cetera historiam satis elegantem de gestis carrariensium dominorum edidit. et
ingenuis moribus libellum. et in diui iheronimi laudem cultissimas orationes com-
posuit et alia multa.

Matheus phiegus patria laudensis vir doctissimus. orator et poeta non vul-
garis. martinique pape datarius ob dicendi elegantiam rome floruit. qui ali-
quot editis libellis partim metro partim oratione soluta magnam laudem sortitus est.
Inter quos tredecimum eneidos librum in versu heroico composuit. Eius quippe
procuratorum impensa reliquie sancte monice ex hostia tiberina roma translatum
sunt. et eisdem capella atque sepulchrum miro artificio suo. sumptu extruere fecit.
ubi et corpus suum in ea capella sepelire voluit.

Franciscus barbarus patricius venetus crisolore in grecis literis discipulus excellentissimi ingenii vir.
ob doctrinam et dicendi promptitudinem et reipublice administrande prudentiam laudatissimus habi-
tus est. hic cum eruditissimus esset pulcherrimum librum de re vitoria ac epistolas ornatissimas edidit.

Leonhardus quoque iustinianus vir magni ingenii viri utique lingue grece et latine peritissimus. Unde
dam greca in latinum conuertit utpote cimonis et luculli vitas. hic bernbardum iustinianum filium ge-
nuit doctrina et prudentia consimilem.

Carolus aretinus poeta grece latineque lingue vir eruditissimus atque eloquentissimus fransci philelphi
emulus hisdem temporibus floruit. qui tum metro tum soluta oratione multa composuit. et quedam ex greco
conuertit. quia ob rem a florentino populo in suum cancellarium vocatus immunitatis beneficium consecutus est.

Claudianus patria vicentinus patavinus canonicus theologus et philosophus sui temporis precipuus in patavino gym-
nasio tum legendum tum disputandum principatum obtinuit. et id accuratius super octo libris philosophorum promeratus
est. et super libris de anima et de celo et mundo ac alia composuit.

Concilium florentie anno domini 1439. ab eugenio pontifice contra basilien-
se celebratum. Adortuo enim
sigismundo impatore a quo basilien-
se concilium in-
crementum habuerat. creato alberto duce austriae con-
cilium ferrariense eugenii nomine cardinalis sancte
crucis inchoauit. Eo proficiscens et eugenius eo quod ad-
uentare impatore constantinopolitanum Jo. paleolo-
gum intellexerat. Is ferrariam ingrediens non aliter
susceptus ab eugenio est ac romani impatores susci-
pi consueuerant. Verum cum pestis ferrarie inoleuisset
florentiam transferre concilium placuit. ibi habito se-
pius conuentu discussaque grecorum et latinorum contenti-
one tandem eo ventum est ut greci rationibus victi fate-
rentur et spiritum sanctum a patre filioque procedere. utque in
azimo sine fermento triticeo pane corpus christi conse-
craretur. ac purgatorium locum esse crederent. Postremo
eo ut faterentur romanum pontificem verum christi vicarium
petrique legitimum successorem primum in orbe locum tene-
re. cui et orientalis et occidentalis ecclesia merito pare-
ret. Abeuntibus autem grecis. 22. nouembris re hoc
modo composita gaudentes in patriam rediere. Ar-
meni etiam cum fide nostra conuenere. Preterea ut patres augendo basilien-
se concilium infirmaret. Eodem tem-
pore decem et octo cardinales creauit. Quorum de numero fuere duo greci rutenus et nicenus ut eorum auctori-
tate grecorum natio in fide contineretur. que baud ita multo post in antiquos mores recidit.

Philippus mediolonenſiſ dux. occupata genua viſbe. magnū exercitū inter forz eorneliū lūiūqz forū cō-
tinebat. Quapropter ſuſcipiſ aduerſus eū a florētino pplo bellū. qđ vſqz ad obitū eiſdem ducis du-
rauit. annis. ſ. xxy. Infida tñ nonnūqz z inſidiar plena pace intercedente.

Rancia añ hec tpa diu in flore. nūc in merore fuit. Lū illud regnū florētiffimū ſupra modū per hein/
ricū regem anglie vaſtaſ. poſtqz aut alios bello tērbauit. nō ſine grandi iactura ſuoz infeliciffime
vitam finiuit. **J**oannes quoqz dux burgūdie hoc regnū eque lacerauit q̄ breui poſt occidiſ z malozum
multoz occasio extitit. Cardinalis ſancte crucis tandē pacem cōpoſuit. quā burgundi acceptarūt. Anglici
non conſenſerūt. verū ioannes burgūdie dux poſt terugas initas cum ſacramentū ambo diuiniſſimū ſum-
pliſſent. in conſpectu regis francie atrociter occidiſ. ideo mala ſuccedunt tempora per regiones francie.

Duo amantes

Duo amantes hīs diebus in ytalīa fuerūt. **A**diles vnus eurialus noīe Sy-
gismūdi impatoris. curialis p̄cipuus. Et lucretia in ſenēſi ethrurie vrbe.
ambo decori. amboqz ſpecioſiſſimi. **R**ez lucretia mira pulcritudine p̄cellens.
Res acta ſenis eſt dū ſygismundus illic degeret. **H**ij nāqz ceco amore adinuices
ſolo viſu exarſere. Et tandē ad cōcupitū finē puenere. Et cum ibidem p aliquot
temp⁹ dies ſuos deduxiſſent. ob ceſaris abſentiā facta fuit ſepatio. Ex qua tātā
vterqz contraxit triſticiā. q̄ lucretia poſt longas lacrimas egritudine incidit. Et
qz cor ſuū aberat inter brachia matris indignantez exalauit aīam. Eurialus vō
poſtqz obiffe verū amatozē cognouit. magno dolore p̄motus. cōſolationē vllaz
admiſit niſi poſtqz ceſar ex ducali ſanguine virginem caſtiſſimā ſibi matrimonio
cōmūxit. Ex quoz exemplis monetur. vt temperatis motib⁹ ſtudeant. Qui em̄
nūqz ſenſit amoris ignem aut lapis eſt aut beſtia. Iſſe nāqz per deoz medullas
non latet igneam fauillam. hozum hitoriā pius pon. ante pontificatum pulcre
deſcripſit.

De aduentu Delphini in alſaciā. tpe concilij baſilienſi.

Venit per hos dies ludouicus delphinus vieneſ. ac primogenitus regis francie. cuſ magno exercitu
infra limites imperij. Oppidumqz obſidione cinxit. Cui nomē eſt mons belligradi. quod ab impio
comites de wirttemberg habet i feudū. Ibi cum aliquādiu delphinus maueret. cū caſtellanis tandē conue/
nit. vt ſibi ad certum tempus oppidum traderet. Quo lapſo id libere reſtitueret. Nam aliter vi decreuerat
expugnare. vt locum haberet in quo morari poſſet. quia non decebat regis filium in campis degere abſqz
tecto. Poſtqz aut delphinus belligradi potitus eſt. fama vndiqz aduentum ſuū publicauit. ſ non vno mo-
do apud omnes. Apud aliquos nāqz ſe in auxiliū nobilitatis veniſſe predicabant. tanqz in germania p eo
mites eſſet oppreſſa. Apud alios vō vocatum ſe dicebat per romanoz regem cōtra Swicēſes. nōnullis
aut ſe velle vendicare iura domus francie ſe aſſeuerabat. que vſqz ad rhenū protendi dicebat. Ex hac cau-
ſa vrbem argentinā obſeſſurū ſe affirmabat. dicebat z p̄pter ducem ſygismūdū ſe veniſſe. Et hos rumores
vbiqz publicari ſtudebat. Non q̄ ita eſſet. ſ q̄ fauorem ob eam cauſam ſeſe putabat habiturū. De delphi-
ni exercitu varia dicta ſunt. qui minora probant quinqz. z. xx. milia cenſent eſſe. Concordatū eſt inter del-
phiniū z alſaciēſ. quinqz z. xx. milia hominū ex ſuo exercitu p̄ hycmez in oppidis alſacie recipi debere. ipe
qz delphinus z thuriceſ. z alijs obſeſſis ferre opem promittit. Veniebant iam delphini gentes q̄ vulgo
vocantur armeniaci in ſubſidiū quoddā caſtelli. quod ſwiceſ. p̄e baſileam obſidebant. ſuiceſ. vt hec ſen-
ſerunt non expectatis hoſtibus obuiam pergunt. primasqz armeniacoz turmas incidūt. ſtragem dāt. plu/
rimoſqz neci p̄bent. armeniaci vō retro p̄ederenti fugientes ad maiore exercitum ſe recipiūt. Illi ſanguī/
nis cupidi z auidi victorie dū gloriā querunt. p̄p̄iam ſalutem amittunt. Ventus eſt ad hoſpitale ſancti
iacobi quod vix ſtadijs quatuor a baſilea diſtat. ibi vniuerſa multitudo armeniacoz in ſuiceſ. irruit. Non
nullis ante portas baſilienſ. poſitis qui exeuntes obſeruarent cederentqz. Cōmittitur atrox z miſerabile p̄-
lium. Cadutqz ex vtracqz parte q̄plurimi. p̄lium a principio diei vſqz ad finem tractum eſt. Ad extremus
non victi ſuiceſ. ſ vincendo fatigati. victoria lugubris armeniacoz fuit. Campusqz liber eis māſit. nō vir-
tute. ſ multitudiſe ſupantibus. Ex armeniacis dicūt aliqui plures ſtratos eſſe q̄ ex ſuiceſ. Magna cedes
equozum fuit. plures theutoni dum ſuiceſ. vlcis volūt vitam amiſerūt. Dum hec agūtur rex romanoz
oratores ad delphinū mittit. episcopum auguſtēſ. z ioannē de aych doctorem. nōnullosqz milites perſeru-
tatum. Quid cauſe ſit quod imperiū cum exercitu ſit ingreſſus. Redeunt oratores z cum his delphinus
ſuos ad regem deſtinat q̄nqz viros p̄ſtantes. Interim ex parte concilij baſilienſ. cardinales duo arelateſ.
z ſancci calixti plureſqz ali j doctores delphinū adeūt. Et cum hīs ciues baſilienſ. deprecanturqz neue concilij
ho vel ciuitati nocent. Is rursū ſuos baſileam cuſ hīs nūcios mittit. Qui habuerunt diuerſos concor/
die tractatus. Nam z oratores feliciſ pape ac ducis ſabaudie totiuſqz ſuiceſ. factōis illuc puenērāt. Ora-
tores qui Muremberge fuerunt dixerunt delphinū vocatu regis contra ſuiceſ. veniſſe. Tandem cū deua-
ſtationem in alſacia peregerunt. non ſine nece ſuoz ad p̄p̄ia reuerſi ſunt. Anno domini. 1444.

Berta etas mudi

Brixia olim nobilissima cenomanorum galloz ciuitas. Et nunc quidem inter ceteras lombardie vrbes ad modum potens. antea hec tpa. vi. ydus marcij in venetoz manus deuenit. Qui? ea fuit qd philippus dux quedam viru pessimu ibide vectigalibus pfecerat. Qui intollerabilia ciuibus impones. ppter quod brixias laceffit venetis ciuitate obtulere. Suscepitq; brixia cardinalis qz sancte crucis vltro citroq; sepi nuncijs transmissis. Tandem pace ea pditione inter philippu z venetos coposuit. vt brixia veneti. et oppida brixianoz cremonensiue. q antea ipsi z mantuan? marchio ceperat retineret. Insup z bergomu ciuiscz agru legatus ex federe ipis venetis designauit. hac etiā cōditione. ne socios venetozu florētinozq; bello lacefferet. Inde veneti tantā glām z vtilitatē psecuti sunt. Deinde arx vi z machinis vix est expugnata. Deinde bellū lucense a florētinis suscipit qd p annos tres maximo cū viriūq; ppli dāno. ptractū fuit.

Cosmas Mediceus ciuis florentinus

Cosmas mediceus florentinus potētissimus ciuis. Qui e florentia pulsus. Quā anno dñi. 1432. in vrbe rouocatus esset. gubernatōem oēm reipublice statim reformare fecit. Quā z multos alterius aduerse factionis in exiliū egit. fuit et em apud florentinos ciuis primarius. omīq; nō solum apud ytalos s; forte et apud exteras nationes opū affluentia prim? habitus ē. Meruētia prudētia humanitate. liberalitate. bonozūue artū z pferim historiay pstantia oēs supauit. Tāta fuit hui? diuitiaz abundantia vt suo auxilio frācisus sforzia mediolanensū ducatu obtinuerit. Multa quoq; ecclastica edificia cultiora reddidit. Et in prius celebre monasteriū apud fesulas nō longe ab vrbe florētina ordinis canonicorū regulariū extruxit. aliud etiā intra vrbe in honorē bti marci euāgeliste pdis sancti Bñici a solo edificauit. In qbus bibliothecas extruxit adeo supbissimas. vt omēs supent in ytalia. libris notabilib? in diuersis facultatib?. nō solū latinis s; z grecis. q fuerant Nicolai de nicolis viri studiosi lingue vtriusq; periti illā exornans. alia quoq; ea in vrbe extruxit monasteria z priuata edificia. Et nō longe a domo habitationis monasteriū seu canonicatū p magnificū edificauit in honore diui laurētij. Que opa viri magnificentiā p se ferūt. Porro cū sic annis multis vixisset. Relicto filio petro virtutis paterne imitatore. anno domini. 1464. kal. augusti defunctus ē. in bona senectute. apud scm laurentiū conditū cū hoc titulo. Cosmas medices patrie pater. laurentius ex filio petro nepos omnes auitas virtutes atq; diuitias reuolūcere fecit.

Nicolaus cuboicus sagūdinus eps latine z grece lingue atq; elegantie pncipis laudatissim? habet. Qui in frequēti florentino cōcilio medius assistēs multis z eruditis viris audientibus disputantiū vba atq; sentētiās tū grece tū latine. platas mira celeritate z adeo accomodate referebat vltro citroq; in vtraq; lingua fidelissime z summo ornatu reddebat.

Abrosius florentinus ordinis camaldulēsis general' abbas theologus insignis latine greceq; lingue accurate doctus. z bonis omnibus disciplinis ornatissim? in eo cōcilio clarus habetur. inter cetera sui ingenij monumenta. Diogenū Laerciū de morib? z vita philosophoz ad Cosmū mediceū e greco latinū fecit. Alia quoq; opuscula docta coposuit.

Iohannes Tortellius natione aretins romanus pōtificis subdiaconus z cubicularius. ac nicolai postmodū pontificis ptriberalis z studiorū suoz in timus comes grec. s latinisq; lris ac theologicis nō mediocriter doctus. hac tempestate floruit. Qui inter cetera studiorū suoz opa describendi rōne opus pclarū edidit. Et orthographiam suis lris ornat. Athanasij quoq; vitā ad eugenij papā in latinū translulit. Et appianū historici aduerbū interpretatus est.

Antonius cernisanius medicorum monarcha

Antonius Cernisani? medicine monarcha. qui lectioni ordinarie padue lōgo tempore pfuit. Quē sequētes miris extollūt laudibus. fuit homo bilaris ac iocundus debite carnosus coplexionem a deo sibi donatā optimā habēs. q in senecute masculos pulcerrimos post se reliquit. primus ex mente ab oculi casum in terminis more iuriscōsultoz aperuit. Consiliaq; ex viscerib? Auicēne ad omnes egritudines posteritati reliquit. Diem clausit extremū. anno legi gracie 1441. vicesimaquarti augusti. sepultus apud sanctum Antonij padue.

Bartholomeum montagnanū philosophū z medicū celeberrimū etas ista attulit. Qui multarum rerum cognitione z scripturarū subtilitate ceteros sua etate phisicos superauit. Qd pulcre libri de cōseruatione sanitatis a se editi ostendūt. Adiecitq; his z cōsilia in medicinis de picularib? egritudinib? a capite vsq; ad pedes. Silt de balneis. de mō pponēdi medicinas. Et antidotariū i cōsilijs. z alia multa.

Bartholomeus de montagnano medicus

Ego quoq; Senensis vulgarissimus medicus. per hoc ipsuz tempus diuina quadam ingenij z medendi gratia. omēs qui ante illum in ethuria floruerunt excelluisse creditur. Qui super primo Auicēne z Apborismis Hippocratis z Legni Galieni. Et consilia vtilia scripsisse dicitur.

Nicolaus de Tolletto
ordinis heremitarum

Nicolaus Tollenas eremitarū sancti Augustini p̄. qui anno dñi. 1294. obiit hoc anno. 1446. frequentissim⁹ miraculis clarus ab eugenio pontifice (toto astate pplo romano om̄iq; cardinaliū cetū) sc̄toꝝ p̄fessorū nūero aggregatur. Voluerat tñ iohannes. xxi. pontifex q̄ de ei⁹ sanctitate p̄cipuā habuerat noticiam. hūc ei honorē imp̄iri. s̄ multis belloꝝ sc̄ismatūq; turbimibus vexatus. ac etiā morte p̄uentus. id hāc ad vsq; diē dilatus ē. Is sanct⁹ ex pyreno oppido qđ sancti angeli nūcupat s̄b firmāna ciuitate m̄se amita. p̄e cōpagno mediocribus parētib⁹ nat⁹. adultus fact⁹ corpus et aīam dño p̄secrauit. In adolescētie p̄mō. dijs mūdo renūciās ordinē heremitarū beati augustini complexus ē. inde mltis ieiunijs vigilijs vberibus corpusculū afflixit. et cōtemplationi se totū dedit. oīs ei⁹ s̄mo aut rarus aut cū opus erat de morib⁹. de religione. de pietate. de mundi p̄temptu. v̄l de amore dei fuit et celesti patria. cilicio circuloq; ferreo subtrito vtebat. q̄bus carnē suā plurimū macerabat. diabolicas etiā tēptatiōes p̄tulit. in eo qđ p̄phetie spūs fuit. ad eū multi languētes. nōnulliq; malignis vexati spiritib⁹ ducti curati sunt. triginta ānis torentino in cōuentu pmanēs. nūq; carnes oua pisces aut alia pingua sanitatis aut infirmitatis tpe reptus ē comedisse. Cū qđaz nocte diu in orōne p̄stisset. in cella sua obdormiēs vidit i somnis sydus clarissimū situ non altū. e loco natiuitatis p̄grediēs qđ post oratorū chori in tolletto terminū habuit. cognoscēs p̄ hoc se emigrandū. in eo loco sepulturā elegit ad insinuandū claritatē sanctitatis ei⁹. Sicq; sanctissim⁹ vir celo receptus ē. hui⁹ aut festiuitas decima die mensis septembris celebratur.

Laurentius vallisensis vt aut̄ canonicus. nō min⁹ p̄bus et theologus q̄ rhetor et grāmaticus. hoc tpe clarus exis. ad iohannē tortelliū amicissimū suū Elegantiāz libros sex ex neapoli dedit. quibus nil vtilius excogitari potuisset. Scripsitq; in dialecticā et in q̄ntilianū cōmētarios dignissimos. Ep̄las qđ pauli suo mō in latinū v̄tit. Homer⁹ insup et herodotū ac thucydidem grecos latine loqui docuit. Nonnulla etiā alia acri cura ac diligentia conscripsit. inuectiuas etiā aduersus multos cōposuit.

Matheus palmerius natione florentinus historicus et p̄bus ac orator dīssim⁹. ip̄is qđ t̄pibus vixit. Et inter p̄claros viros in cōcilio florentino annuemeratus fuit. Chronica cusebii de temporibus quā diligentissime emēdauit. Et ab anno domini quadringentesimo quadragesimosecundo vsq; ad annū. 1448. ip̄e perfecit.

Blondus hystoricus

Blondus flauius foroliuiensis vir doctissim⁹. et dīcedi ḡa gratissim⁹ eug. nūq; p̄ntificis secretari⁹ dignissim⁹. s̄ ip̄o tpe eas ob res multo habit⁹ ē in p̄cio. Qui p̄ter orōnes et ep̄las innumerabiles a se editas. maximā gloriā ytalie cōtulit. q̄ p̄ ceteris latente sup̄ mille annos historiā tanta attigit diligentia. vt duob⁹. et. xxx. libris. eandē diffuse ornateq; onderit. Mā omne ne dū ytalie s̄ totius olim romani imperij. puinciarū regionūq; statū ppulcre descripsit. Inde q; de roma triūphante libros. x. Et de roma restaurata libros. 3. ac de ytalīa illustrata libros quasi. 15. ac alia mltā. Quinq; hic post se reliquit filios bonarum litterarū feracissimos. nec patri inferiores.

Guarin⁹ veronensis crisolare bizantini discipulus grāmaticus. et orator ac p̄bus eruditissimus. grece latine lingue facidissimus. ferrariāq; legendo docendo et cōponendo cū infinitam pene discipulorū turbā ad se erudiendā traxisset. maximū laudis p̄coniu. p̄meruit. Tandem venetijs postea ferrarie. et victorinus mantue publico salario vōti. mltos in vtrāq; lingua erudire ceperūt Inter qđ etiā mantuani et ferrariēses p̄ncipes fuere. Hic guarin⁹ cū eēt ingenij excellentissimi grāmaticales regulas vtiliter i ordinē redegit. indeq; strabonis geographi europā. et vitā q̄rūdā ex plutarcho greco latinas eloq̄ētissime fecit. h̄ntur enī ip̄ius cōplurime elegantissime orōnes et ep̄le a se edite. Deficiens tandē in senectute bona. ferrarie apud carmelitas sepulcro marmoreo. insigni decorato epigrāmate sepelitur.

Gregorius Trapezuntiu virum doctissimū et apostolicum secretariū cum his floruisse constat. q̄ ab eugenio pontifice rome publico gymnasio vocatus. mltis annis hispanos gallos germanosq; viros p̄stantissimos vna cum ytaliciis oratoriā et poeticam docuit disciplināz. Rhetoricā conscripsit et alia.

Gregorius t̄phernas rhetor vtriusq; lingue eruditus strabonis asiā in latinū conuertit. et Joānes quoq; aurispa secretarius ap̄licus rhetor luculentus in p̄cio fuit. et quedam cōposuit.

Antonius guaynerius natione papientis medicus celebratus. hec ipsa tempora suo ingēto suaq; insigni doctrina clariozem reddidit. Qui in medicinis composuit de febribus. de stomachi egritudine de matrice. de artetica et iūcturis. et calculi passione tractatus cōposuit. Ferūtur et ip̄ius de fluxibus de pleuresi. de peste et aliqua alia composita laude digna.

Berta etas mūdi

Anno mundi. 6646.

Anno xpi. 1447.

Nicolaus quintus papa. Thomas sarzanus antea vocatus. a sarzana oppi-
do lucens agri. humili loco et familia natus. mīe andreola. p̄e bartholo-
mico p̄bico. p̄ntex oīm cōsensu creatur pridie nonas marcias. **M.** cccxlviij.
Vir certe tāto principatu doctrina comitāte liberalitate magnificētia dignissi-
mus. Laudat cū eius liberalitas qua in omēs vsus ē. maxime erga litteratos
q̄s et officijs curialibus et b̄ficijs mīstice iuuat. Eos premijs ad cōponendū
et aduertendos grecos auctores in latinū ita perpulit. vt l̄e grece et latine. q̄ sex
centis iam antea annis in situ et tenebris iacuerāt. tū demū splendorē aliquem
adepte sint. **M.** sit et l̄atos viros p̄ omnē europiā. quoz industria libri conq̄re
rentur. qui maiorū negligentia. et barbaroz rapinis perierāt. **Hic** cū oīm virtu-
tum ornatissimus esset. Et in deū ac hominē bene meritus. vno eodemq̄ anno
et ep̄atum bononiensem et cardinalis dignitatē et pontificatū adeptus ē. Qui
cū pontificatū inisset p̄ter spem oīm. mūdi principes habuit fauorabiles. **I**do
motus felix hortante etiā friderico cesare pontificatu se sponte abdicauit. **Q**ua
ex re galerum cardinalatus ei trāsmisit. Et legatū germanie p̄stituit. **E**a cōcor-
dia ne dū populus ro. et etiā totus mūdus a tanta seditione liberatus admodū
letatus ē. Et fridericus imp̄ator creatus vna cū leonora cōiuge p̄ corona acci-
pienda romā cōcessit. Et ab ip̄o coronā et b̄ndictionē acceperit. **M**ulta etiā glo-
riosus hic pontifex in vrbe et extra edificia magnifice et splendide edificauit. in
vrbe edes pontificias apud sanctā mariā ad p̄sepe. **R**estituit et templum sancti
Stephani. a fundamētis erexit sancti Theodori tēplū. pantheū in medio vr-
bis positū. **M.** agrippe opus plūbeo tecto restituit. In vaticano aut et pontifi-
cias edes in hāc formā quā nūc cernimus redegit. Et muros vaticani p̄altos
et latos inchoauit. Et molē ingentes quibus coherceri hostes possent. ne edes
pontificis et beati petri tēplū (vt antea sepe factū ē) diriperent. **E**xant adhuc
vasa aurea et argentea. cruces gēmis ornatē. et sacerdotales vestes cū mitra p̄-
tificia. q̄ hoīs munificentia ostendūt. **L**ibros ppuleros auro et argento redimūt
tos magne multitudinis (cum adhuc imprimendi ars non p̄disset) suo iussu exscribere fecit. **E**lemosinas
multas in pauperes et v̄gines inopes erogauit. auaricie adeo expers fuit. vt neq̄ officium vendiderit neq̄
beneficiū simoniaca p̄auitate vlli collocauerit. **G**ratius erga se meritos. amator iusticie. pacis auctor et co-
seruator. iubileū habuit. beatū quoq̄ bernardinū ordinis minorū in sanctos retulit. **T**andem siue tedio
animi quo maxime cruciabat̄ post captam cōstantinopolim a turcis. siue febre et podagra. qua potissimū
verabatur. p̄ntificatus sui anno octauo. **M.** cccclv. morit̄. **S**epeliturq̄ in basilica petri. honorificēissima
pompa. cum insigni epitaphio

Anno mundi. 6656.

Anno xpi. 1455.

Calixtus tercius papa. natione hyspanus ex valentia ciuitate. patre ioanne. matre francisca. generos
parentibus natus. alphonfus cognomento bozia antea vocatus. libere educatus. Sexto ydus apri-
lis hoc anno iam decrepitus cardinali suffragijs pontifex creatur. **U**ir certe magni consilij et vtriusq̄ iu-
ris pacutus doctor. Et alphonfi regis secretarius. Pontificatu suscepto. **C**alixti nomen de more suscipiēs
bellū turcis statim indixit. **I**d se ante pontificatum vouisse ostendens suo cyrographo. ad id perficiēdum
predicatores per totam europam statim misit. qui omnes xp̄ianos in turcos animaret. Et suis opibus eā
adiuarent. **E**x hīs autem facultatib⁹ ad sexdecim tritemes rome edificatas in hostē misit. patriarcha q̄
legiens p̄fecto. qui triennio maritima hostiū asianoz vexauit. **I**nsulas quasdam cepit ac magnas calami-
tates hostibus intulit. **A**lphonfus aut rex et burgūdie dux crucis signū suscipientes. ituros se in hostē p̄fi-
tebantur. vel armatos milites missuros. sacerdotibus interea aliquot dierū supplicationes decreuit. **M**at-
dauit preterea vt assiduo rogatu deus flecteretur. **I**n meridie campanis signum dari fidelibus. vt oratio-
nibus eos iuuarent. qui contra turcos continuo dimicabant. **E**a de causa officium transfigurationis domi-
ni nostri ihesu christi ipse ordinauit. **I**ussitq̄ eo modo atq̄ cum hīs indulgētijs celebrari quibus celebrā-
tas corporis christi in precio habetur. Et p̄pterea ad vsū cassanū persarū et armenie principē ad reges
Tartarorum Ludonicū bononiensem ordinis sancti francisci fratres misit. **C**um multis et magnis mīe-
ribus eos in turcū excitans. qui persuasu hominis magnas turcis calamitates intulere. **P**ontifex quoq̄
ad transigenda negocia pontificia animū adiiciens beatū Vincentiū hyspanū cōpatriotam suū. Et beatū
eademūdū anglicū in sanctos retulit confessores. **C**alixtus autem in omni vita integerrimus cum elemo-
sinas xp̄i pauperibus frequentes dabat in victu parcus. in sermone modestissimus. **M**oritur pontificat⁹
sui anno tercio mense tercio. die decimosexto. **R**eliquit centum et quindecim milia nūmum aureoz. quos
in vsus bellicos contra turcos cōperauerat. **S**epeliturq̄ in vaticano ad sinistram basilice sancti petri in tē-
plo rotundo. quod sancte **M**arie de febribus dedicatum est. **N**icolaus impensa antea restitutum.

Linea summorum pontificum

Nicolaus quintus

Calixtus tercius

Elato. An
a apud
annis. 5
pitq̄ reb
bonitas
plures et
diuino c
tus. **B**et
demptio
vbi natu
indicatu
terram v
it. **F**uit e
vite inte
ticiis ad
niq̄ man
cessarium
stulerit v
stria eug
societati
stra histo
tustas et
germani
rator sec
des eius
est tamen
putet in
viciū a g
ter. **S**i e
eius lan
retulerit
do regna
bitroz. **S**
horiam f
se videan
nari desti
iter ad op
cisci iussi
yralie fin
yralie spo
nus cesar
iubileo fi
ascendit
secum du
mi poten
ctum om
tes popu
p̄iosasq̄
temq̄ ho
etatem g
ne austra
perium f
tinam **E**
gnita rel
tiam oste
petituru
ximo. oc

Fridericus eius nominis tercius impator Ernesti ducis austrie filius. Austrie. stirie. carinthie dux et comes tyrolis alberto romanoz rege e vita sublato. Anno dñi. 1440. comuni voto cesar delectus. Inde coronā regni germanici apud ciuitatem aquensem summo honore suscepit et imperauit vsq; in p̄sens. annis. 55. Is postq; discretionis annos attingit mox religionis induit zelum. ceptisq; rebus omnibus diuini cultus augmentum pponere. quod sibi et sue nature bonitas et nobilitas sanguinis suadebat. Nam domus austrie principes (inter q̄s plures et reges et imperatores floruerūt) tunc sibi p̄spere succedere sperauerūt cū diuino cultui bene et constanter famulati fuissent. Quorū vestigia fridericus secutus. Defunctis parentibus q̄primū tutelā exiuit vt locū videret in quo nostra redemptione celebrata est adhuc adolescens transmare nauigauit sacra visens loca. vbi natus saluator. p̄sentatus in templo. baptizatus et teptatus. vbi cenauit. vbi iudicatus crucifixus et sepultus et vnde celos ascendit. Quid multa osculatus est terram vbi fuerunt pedes eius qui nos redemit. felicēq; reditum cū gloria habuit. Fuit em̄ princeps catholicus et pius. etate florida. quā sapientia. grauitas et vite integritas comitabant. corpore strenuus vegetusq; et robustus. ap̄ et patiens ad labores. fortis constansq; animi. sobrietatis cultor p̄cipuus. De sua deniq; mansuetudine. de religione. de iusticia. de prudentia faciendum verbum ne cessarium foret. Quō neutralitatē ecclie romane nocentissimam ex natione sua sustulerit vt obedientiā germanici populi magno labore. maiori sumptu atq; industria eugenio et nicolao restituerit. Unde secuta est qua nūc fruimur ecclesiastice societatis vnitas. Horremus tñ ingredi cū paruo nauigio magnū mare. neq; nostra historia est que maiestatem tanti principis p̄ sua dignitate valeat explicare. vetustas em̄ imperij et amplitudo ac auctoritas et gloria deducenda forent. et natio germanica que sibi obsequi. domusq; ex qua p̄gnatus est. Cū ea regū et imperatorū sedes et sepe hungarie sepe bohemię et aliqui polonie reges dedit. que laudes eius habunde demonstrant. Deniq; p̄sona p̄pria que corporis et anime donibus egregie pollet. Satis est tamen tacere q̄ maiestatem tanti principis tenui vt nostra est historia p̄currere. Creor em̄ ne quis me putet in hoc opere plerq; scripsisse in gratiā imperatoris nostri ac p̄inde vanitatis arguendus esse. quod vicū a graui viro p̄sertim scribente longissime abesse debeat. qui tamen nouit fridericus nemo adulari det. Si eos adulari tantummodo dicimus qui mortaliū facta dictaq; supra verū extollunt. Cū hec scripta eius laudes diminute magis q̄ ampliter attingunt. quis em̄ eius imperatoris egregia facinora habunde retulerit? qui annos tres supra quinquaginta sapientissime imperiū gubernauit. Omnes tandē qui modo regnant quicq; regnaturi post hec fuerint fridericū tanq; speculū quoddā virtutū contueri appetere arbitror. Si gloriam regionibus. suis. puincialibus quietem parare voluerint. Quā ob rem nō plenam habitoriam scribo. sed ea dumtaxat excerpto eaq; p̄stringo que ad exēpla virtutū ac p̄bitatis accomodari posse videant. Nunc igit ad sequentia gesta redeamus. Prohibente scismate vsq; nicolaū quintū rome coronari destitit. rebus germanie interim compositis. Quo pontificante ordinatis p̄sidibus austrie. p̄secutus iter ad oppidū sancti viti puenit. ibiq; natiuitatis dñice festa p̄egit. Ad quem locū et ladislaui regē. p̄fici cū iussit. Inde villacū se confert. id est oppidū ecclie habenbergensis supra dranū situm non longe ab ytalie finibus. ibi et bohemi et hungari pueniant. domi nobiles q̄ plurimi qui romā videre. coronationē ytalie spectare mores. militie cingulū mereri magnope optabant. Ibi quoq; dux austrie albertus germanus cesaris erat. qui splendidū ex sueuici comitatum ad se vocauerat. Cupidus et ip̄e q̄uis Rome in anno iubileo fuisset rursus ytaliā ingredi ac fraterne coronationis adesse solennibus. Cesar relicto villaco alpes ascendit que germaniam ytaliāq; disiungunt. p̄misso alberto cum parte copiarum. ip̄e regem ladislaui secum ducens kal. ianuarij ytaliā intrauit anno post iubileum primo. Legatos venetoz patricios domi potentes obuios habuit. qui eū ingenti gaudio exceperunt cum clero et reliquijs occurrentes. Ad victum omnia sine p̄cio administrarunt quocunq; cesar in territorio venetozum puenit. Occurrere frequentes populi. laudare splendidum cesaris comitatum. arma lucentia. decoras iuuenū facies. flauescētes copiosasq; comas. lactea colla. cōmendare speciem cesaris imperio dignam. dicere grauem aspectu. prudentemq; hominem iudicare. multa super Ladislao rege proloqui. angelicum vultum. quietos mores. ultra etatem gestus. Potissime autem teruisani singulari affectu cesarem inspererunt memores olim sub ditiole australium se fuisse. quorum adhuc in pretorio signa videntur. Patavini quoq; non ignorantes ad imperium se pertinere. Inter hec teutones plurimi ex Sueuia Franconia rhenuq; partibus per vallem tridentinam Heronam Mantuamq; transeuntes Ferrariam veniunt prestantes cesaris aduentum. Eare cōgnita relicto patauio ferrariam petijt. vbi borisius leto vultu honoratum se prebuit ac omnem magnificētiam ostentabat. Omīssa ferraria bononiā p̄git. vbi beffarionē legatū aplicū occurrentem reperit. Inde petiturus florentiam montes appenninos ascenderat. Ingressus postea florentiam exceptus honore maximo. occurrerūt duo cardiales. Parump aut florentie morat̄ donec edes coline de medicis ceterasq; splēdi

Linea imperatorum
fridericus tercius

Sexta etas mundi

de vrbis structuras et populi magnificentia spectaret. Senas pfectus est. Cū senis esset Leonora filia regis lusitanie filia alfonsi neptis sibi desponsata pisas venit. statura mediocri. virgo annos natu sedecim le-
ta fronte nigerrimis atq; illustribus oculis. ore paruo. genis ad gracia rubescentibus ceruice facie cadida
ex integro venusta. Imperatrix igit senas deducta est ieiunij scda die. Occurrerunt primo ciues natu ma-
iores. deinde albertus et ladi/laus. postea clerus. fridericus cū legatis aplice extra duas vrbis portas spō
se aduentū expectabat. qua visa in amplex⁹ ambo venere. Vbi hec gesta sunt Senenses marmoreū lapidē
erexerunt. Cesar post iter suū vrbē versus prinuauit. Apud viterbiū mandate pōtifice ingens honor illi ex-
hibitus est. Ad ydus marcias ex sutrio iter romā summo mane accepit. et quicquid nobilitat⁹ in vrbē fuit
obuiā datū est. Venit deinde cesar in eminentē collē vnde vrbē spectare potuit. Leta oīs nobilitas. cui ca-
put orbis vrbē visere datū est. cunctarū gentiū columē romā. vbi de colle descensum est sacer senatus apli-
cus occurrit. Sequenti die in pratis que prima erat vrbis oīs cesaris comitatus se recepit. Cesar trabea ve-
stitus inter legatos ytalie eminebat. Imperatrix mirificis ornata cultibus portugalesibus circūdata oīm i-
se oculos attraherat. Ladislaus hungarie et bobemie rex tenera etate purpuratus. Albertus german⁹ ces-
saris militie ductor obequitans suū cuiq; locum demonstrans. Duo cesaris vexilla fuerunt. alterum quod
sancti georgij vocitant. deinde vexillū aquile. Postq; vrbē cesar intrasset eius equū manu regere marscale⁹
nudū ensem ante cesarem tulit. Epūs spoletanus vicarius pontificis ac plurimi epī et abbates insulati san-
ctorū reliquias ferentes occurrerūt. Cesar sub aureo panno quod umbraculū vocitant siue baldachinū in-
troducere vsq; ad gradus basilice sancti petri pcedentes. ibi nicolaus pontifex sede sedēs eburnea pōtifica-
libus ornamentis indutus. senatu cardinaliū circūstante verbis paternis et supra modū benignis fridericū
cū suscepit. qui pedibus eius exosculatis auri massam obtulit. Tum q; ladislaus et albertus ac demū impe-
ratrix pedes basiauerūt. Nicolau deinde rogat vt ex plenitudine potestatis se romē longobardorū regē co-
ronaret. Idibus igit marcijs apud sancti petri summiū altare fridericū in regē longobardorū coronauit. et
Leonora p oratores desponsata inter missarū solennia. tenuo ei reiuncta fuit matrimonij benedictū. Absol-
luta mediolanensi coronatione postride solennitas augustalis cepta est. Romanus pontifex oīm summam
beati petri arā in sublimio throno pcedit. Extra cancellū duo tribunalia fuere. alterū friderico. lenore alterū
deputatū. fridericus postq; iusiurandū beato petro et nicolao in ea forma pstitit q; ludouicū caroli filiū iu-
rasse decreta pfirmant. alba indutus in canonicū sancti petri receptus. Inde augustale paludamentū acce-
pit. in mediā basilice pfectus trinā benedictionē suscepit. Exinde ductus ad altare sancti mauricii in scapu-
lis atq; brachio dextro p veteri more oleo sacro delinitus. similiter et leonora. Pontifex re diuinā inchoa-
uit. Inter celebrandū diuerse solennitates a pscis inuente seruatae sunt. Sceptū quo regia potestas indi-
cat. Pomū quod mundi dñm ostendit. Ensis qui belli iura demonstrat p varias vices data. Postremo co-
rona aurea insulata psciosisq; coopta gemmis cesareo capiti imposita. Impatrix q; post cesarē coronam ex
manibus pontificis accepit. quā piugis Sigismundi fuisse pstabat. Cesar q; suis ornamenta sibi pscio incre-
dibili cōpasset. In hac tñ solennitate palliū. ensem. sceptū. pomū coronāq; caroli magni ex archiuis nurni-
bergensiū ad se deferri curauerat. At aut coronationi diuinisq; rebus est impositus modus leonora in suas
edes secessit. papa et imperator ad gradus basilice simul venerunt. ibi pontifex palafredū ascendit. eiq; ce-
sar dextratoris officiū p aliquot passus exhibuit. equo deinde conscēso vsq; ad ecclesiā sancte marie vna p-
fecti sunt. Tūc papa in pallatiū rediit. cesar in pontē adriani pfectus ē. vbi albertū fratrem pluresq; duces et
comites ad militie puerit honorē. ter quemq; gladio pcuciens. Trecenti eo die pcussi milites referunt. et
inde cū sol occideret ad lateranū se cōtulerat. Splendidū ibi diuinū habuit. Imperator igit fridericus mil-
lesimo quadringentesimo quinquagesimosēdo anno. die. xvij. mensis marcijs imperatoria corona donatus.
Alfonsi regis arragonū precibus oneratus vt neapolim sese cū imperatrice pferret. statuit tanto regi morē
gerere. Ad regē igit amicū pfectus et post eū leonora. Qua aut magnificentia neapolim imperator introi-
erat pscilicet arbitror reticere. Alfonsus qui antea neptē suā nunq; vidisset nuptā et in alto locatā ample-
xus est. Mansit illic cesar et sanctā ebdomodā et octauā pasce. Ostendit quoq; alfonsus thesaurū suū quicq;
pcciosum habuit. Inde cesar naues ascendit romā petiturus. Imperatrix octo diebus apud auūculum po-
stea mansit. deinde Manfredoniā profecta est atq; illo ex loco p mare venecias nauigauit. Cesar romam re-
diens triduo ibi mansit. Rediens deinde borsum estensem mutine et regij lepidij ciuitatum ducem creauit
qui pro tanta dignitate suscepta monile pcciosum dono cesari dedit. quod patrem vno et viginti milibus au-
reis emisse ferebat. Is (postq; solennitas ducalis absoluta est) ingressus nauem p fluētā padi venecias pe-
tiit. Cum ciuitati proximū esset nauigia infinita et artificū et nobiliū occurrerunt mirabiles ludos preben-
tia. Franciscus fostari dux venetū vir grandeuus qui triginta et amplius annis reipublice presuerat cū tre-
centis senatoribus obuiam venit. inauditam insolitamq; festiuitatem vniuersos ostendere. Mansit autem
apud venecias diebus decem. Sumptus ei et consorti sue magnifice non solum in vrbē sed in omni eorum
territorio prebiti sunt. Deinde recedentem senatus vsq; ad littus profectus est. fridericus post missa yta-
lia cum germanie metas attigisset. horribile visu dictū mirabile videri potest. q; turbidam aeris faciē mu-
tantēq; celi vultum offenderit. quod presagium futurē cladis multi iudicauerunt. Presertim cum intellexe-
rant quosdam principes res novas in germania et hungaria moliri ob regem ladislaum adolescentem. Po-
tentem eū ytaliam cesarem rogauerunt australes vt Ladislaum in paterna hereditate apud se dimitteret.
Reiecta petitione. auctoribus duobus Alricis Altero alie comite. altero cyzingero sumptis armis rebel-

lauera
tione
tene
suscep
gem re
tis bo
atq; in
bella v
abstul
pidita
ne edi
et pace
obre a
filiū re
dentia
pacem
dem xp
perpet

B qui po
tenue a
seculi p
muis. e
ducere
uentū
nit. scō
struxit.
stes lan
co dozn
malāq;
cifixū p
plebi a
uit. qui
tis erex
ostende
in nomi
bem ter
te sue a
te iouan

F vi e
terentū
gens ig
plus h
ac diuer
erint. ne
nem iub
tudo
Ingene
accidit a
strati ca
plures i
oppressi
quiasq;
cladis n
A pe
los deba
laboratu
perior fo

lauere. Rediit ex italia fridericu apud noua ciuitate obsidione cinxere. Quibz et henricus rosenfis natione bohemi cu ducetis eqtibus et mille peditibz se adiunxit. Cessit furēti pplo friderico pupilluqz adhuc tenebz dedit. q summa alacritate apud viēses except est. Idic gloriosus impator inter liberos ex leonora susceptos primo cristofez habuit que immatura mors abstulit. Et maximilianu ducē burgūdie postea regem romanorū. cū filia margareta vxore ducis alberti i baioaria. Australes aut et si fridericu cesarē accersis bohemi in noua ciuitate et in viēna obsederūt. Eo demū redacti sunt. vt victores ex victo pacē peterēt atqz in ea rem auri sex milia nūmū quotannis pēderent. Nouissimis aut diebus cū mathia hungarie rege bella varia gessit. q ei nonnulla incōmoda. et pēpue australibus intulit. Viēna ac noua ciuitates in austria abstulit. Que post mortē mathie fili maximilian pti reddidit. In plerisqz tñ locis. cū ei semp ingens cupiditas pacis et otij fuit. xpianorū principū ppter turcorū incursiones cōuentū pēpue anno. 1471. Ratisponē edixit. Et post aliqz annos Nuremberge. cū oēs xpianū cōmodū qrerēt. impauit vt ab armis discederēt et pacē inirēt. Ratus venisse tps. gladios in turcorū et infidelū nō in xpianorū viscera pueri debere. Quā obzē anno salutis. 1486. filiū ei maximilianū pforte regni fecit. vt qd p senectute adimplere non posset. p filiū regē pficeret. Eū itaqz cesar nō inclitus habūdat potentia numero hoīm et copia gentiū. etasqz et pudentia et magnificētia pueniāt (q pēpue sunt ad res arduas capefcēdas) Speram⁹ vt ille aut fili⁹ eius det pacem ecclesie. Et cōponat nō mō principat⁹. et omnē pplū xpianū. s vnūuersū orbe ad vnicā verā fidem xpianā et sanctā deducet ecciam. ad altissimi dei gloriā et honore. Oblationemqz throni sui cū laude perpetua et eterna salute. Quod vt diebus nostris conspiciere valeamus pietas diuina concedat.

Bernardin⁹ senens ordinis seraphici francisci professus. et instaurator egregius sua etate declamator. Is apud senam vrbē ethurie nobili loco natus. qui postqz lras didicit. ac pōticiij iuris aliquā peritiā habuit. pūmonio qd non tenuit a parentibus iam vita functis accepit inter xpī paupes erogato. abnegās seculi pompas. ad religionē diui francisci sese recepit. Amatorqz paupertatis eximius. cū ordinē illū labentē et institutione primena longe remotū offendisset. reducere fratres in viā. cū diu frustra conatus fuisset. Neqz em indurati maiorū cōuentū mores flecti poterāt. Vocatis ad se nonnullis quos sanioris mētis inuenit. seorsum habitare iussit. hysqz domos ab vrbibus remotas ex elemosina struxit. Iubēs oēs vt pīs francisci volūtas fuerat nudis pedibz ambulare. vestes laneas sine lino habere. cibo vinoqz vti modico. plumas oēs effugere. i sacco dormire. nihil de crastino esse sollicitos. ppij nihil tenere. pecuniā vti venenū malāqz pestē fugere. victū elemosina qrerē. humiles cē. populis xpī et hūc crucifixū pdicare. que oia primus ipse implebat. sobrius pater in pditionibz adeo plebi acceptus. vt alter paulus crederet. per. xxx. et eo amplius annos vnūuersam ytalā predicādo circūuit. quibus rebus adeo religionē auxit vt qnquaginta et ampli⁹ cenobia p ytalā sui ordinis a fundamentis crexit. et fratribus impleuit. Mos ei fuit inter pdicandū nomē ihesu aureis litteris in tabella depictū ostendere. Cui⁹ rei nouitatē cū pleriqz improbarer. a martino pontifice iussus ē nouū ritū relinquere. hūc in nomine ihesu curasse morbos. et fecisse miracula nō est ambiguus. Tandem apud aquilam brutorū vrbem terrene vite cursu pacto. ad celestem lucem migravit. vbi corpus eius sepultū. tercio et sexagesimo vite sue anno. miraculis coruscant. Ideo nicolaus quintus pontifex anno salutis. 1455. in iubileo adnitēte iohanne de Capistrano sanctorū ordinis ascripsit ac in cathalogo beatorū patrum redegit.

Iubileus hoc anno. 1455. rome frēntissimus hominū frēntia fuit qui annus gratie magnus fuit vt quēadmodū ex lege veteri corporalis et animalis seruitus anno qnquagesimo extingueretur. Remittenturqz culpe. et onera peccatorū omnibus. qui limina sanctorū apostolorū sincera mente pquirerent. Ingens igitur populi multitudo. ex omni xpiano solo p hunc annū romā petebat. Licet aut quadragita et amplius hominū milia diebus singulis p vrbem templa foraqz vaderent. dissōniqz mores. deformes habit⁹ ac diuersa linguarū genera cōcurrerent. Sapientia tamē pontificis actum est. vt neqz victui necessaria defuerint. neqz tumultus intercederint. Unica tamen horrenda visu et auditu stupenda. paucis diebus ante finem iubei calamitas accidit. Nam cum circa vespertinā horam basilicam sancti petri frequens ppli multitudo peteret. neqz minor iam recepta benedictione rediret. Facta est in ponte quem sancti angeli vocitāt. Ingens cunctū et rediūtū concursatio. Cūqz hī atqz illi a supuenientibus vrgerent premerēturqz turmis accidit alios ruerē. alios sup ruentes vadere. Cūqz nonnulli equis mulisqz veherent cum iumentis vna prostrati calcatiqz sunt. Inde maius discrimen ortum. Nam parietibus pontis equato iacentiū cumulo. quā plures in tyberim ceciderūt horrendum spectaculū. alij vndis absorpti. alij inter hominū brutorūqz pedes oppressi animas exularunt. quorū corpora diligenter quesita. Romanus pontifex accurate sepeliuit. Exequiasqz hīs solēnes fecit. Capellamqz marmoream in eodem ponte paulopost construxit. diuturnū tante cladis memoriale.

Anno precedētī pestilētia ingēs qz primo in asia exorta. ac deinde per illiricū dalmaciāqz in ytalā serpens. plures postmodū annos ad vltimos germanie et galliarum fines misere. per omēs fere populos debachabatur. Deinde in locis ytalie et qz maxime mediolanū deseuit. Sequētibz annis vbiqz peste laboratum est. vt pauci de multis superfuerint. Quod quidem malū pter penuriam magnam. Etiam superioz solis defectio et frequentes terremotus indicauere.

Bexta etas mundi

Alfonso rex

Alphonso fardinandi aragonie regis filius. Cuius pater ioānes vlterioris hispanie rex. qui currentis equi lapsu exanimatus fuit. anno. 1442. renatus supato. et pulso in regno neapolitano succedens regnavit annis ferme. 22. Cū diu antea regnasset in aragonia et sardinia atq; hispania annis multis. Renatus enī rex ludouici andegauensis frater. ex francoz genere natus a ioanna regina contra alphonsum regē in apulio regno vocatus cū quatuor annis regnasset decessit. qui massiliā vñ in initio venerat mari reuersus ē. Huius alphonso paternus sanctus cū defecisset quatuor post se reliquit filios. alphonsum. ioannē. henricū et petrū. Hic cū maior natus esset regnū paternū obtinuit. Et bellicarū rex gloriā pacis laudibus pferens ad id regnū oculos adiecit. in id magna classe deuenit. Et pfectum arcis maritime ad pditionē pellexit. et castellū cepit. inde bellū neapolitanis intulit. Mortua autē regina cōtra renatū mouēs adeo neapolitanā urbem longa et durissima obsidione fatigauit. vt multi fame perierūt. Tandē noctu p cuniculū furtim militibus intromissis urbē cepit. et paulopost vniuersis regni. pcribus domitis vniuersum regnū in suam potestatem redegit. Eoq; tanto regno pacato neapolim rediēs. curru aureo triūphās urbē inuectus ē. post magnifica gesta. Cuius dicta ac facta antonius panozmita poeta clarissimus disertissime pscriptit. qnto kal. iulij. clausisse oculos traditur. nullis ex se relictis filiis legitimis. nisi tantū ferdinādū adhuc extantē ex concubina filiū. quē et in apulie regno ex testō heredē sibi dimisit. In aragonie autē regno ioānes frater successit. Reliquit autē hic inclitus rex cū super tria regnasset regna. tantas diuitias quātas vnq; vllus alius pdecessorū regū fecerit. qui sine prouersia regū principūq; omniū quos nostra etas tulerit. et sapientissim⁹ et fortissim⁹ habitus ē. Rex inter voluptates moderatus inter adulatores firmus inter vana pleraq; principum exercitia doctrine studia haud omisit.

Julianus cesarinus cardinalis diaconus. Vir fidei xpiane amator feruentissimus. Et omnibus vtiutibus tam diuinis q; humanis ornatus. quēz supiorib⁹ diebus. eugenius pontifex legatū in vngariā ad cōponendū inter ladislaum polonie regem et vxorē alberti impatoris pacē miserat. anno. 1444. apud budaz regni vngarie caput inter ipos optimū pacis fedus inisset. Eo etiā regē ipm et vngaros omnes deduxit. vt magno cōparato exercitu contra tyrcos europam occupare volentes. pficerent. Qui tyrcoz fines cū ipso exercitu hostili animo ingressi. Inter danubiū fluuiū et andrinopolim a solis ortu vsq; ad occasum cū hostibus pugnares. ad quadraginta tyrcoz milia eo in cōflictu occiderūt. inter quos. decem et octo ex primoribus eoz principibus cecidere. i qua tamē pugna ladislaus ipse polonie rex viriliter pugnas sagitta saucius interiit. Julian⁹ autē ipse mortuo rege ceteros in plio exhortās. dux xpiani ex multitudie tyrcoz terga vterēt. p xpi noie occubuit.

Franciscus Sforzia

Franciscus Sforzia philippi marie ducis gener. Anno. 1448. tercio kalē. marcij. iure hereditario potitus. Quart⁹ mediolanensius dux efficitur. Et vna cum vxore blanca maria regnavit annis. 16. et mense vno. Vir certe indicen do acerrimus et eloquētissimus. qui sua eloquentia magnanimitate fortitudine. liberalitate. et prudentia. veteres quasi imperatores superauit cum in re militari victoriosissimus fuit. Qui etiā ipsa in iuuenili etate quantas in primis contra bracium. contra florentinos venetosq; contraq; eugenū pontificem. contra mediolanenses et alios ytalos obtinuerit victorias. multis in locis clarissima extāt trophea. Et que clarissime gesserit in multis poetarum oratorumq; scriptis versantur. Qui etiā permagnifice et splendide tum mediolani. tum alijs in vrbibus edificauit. Et in primis castellū iouis mediolani. aliud in lauda ciuitate cōfecit. hospitale magnificentissimū in vrbe fundauit. Extra portas cumana apud sanctaz mariam incoronaram. monasterium cum ecclesia diuo nicolao de tolenino dicata suauis vxoris blanche marie a fundamentis edificauit. Tandem sex post se relictis ex vxore magnis et ducibus femellis. anno a natiuitate domini. 1466. marcio mense mortuus est. funeratus in genti pompa in maximo vrbis templo loco sublimi.

Solis defectus anno. 1466. quarto kal. septembris hora sexta facta est. Quo anno maxima et cruentissima bella multis in locis surrexerunt. in anglia enī et in gallia germania. flandria. perusia. pānonia. apulia. ac in vniuersa ytalica (vt dictum est) cedēs rapine direptiones. incendia. vastationes. et infinita prope mala et damna subsecuta sunt. grecis autem mortuo amurata tyrcorum principe. multo maiora illata sunt damna. et seuiora bella a mahumeto eius filio excitata sunt. Sequenti deinde biennio tanta vbiq; fuit pestis vt de multis paucis remanserunt. Ad etiā malum frequentes terremotus indicarunt.

Solis defectus

Constantinopolis expugnatio a turchis

Berta etas mudi

CCXLIX

De expugnatione constantinopolitane urbis anno .1453.

Constantinopolis ciuitas orientis imperij sedes et vnicū grecie domiciliū sapiētie hoc anno quarto kal. iunias a mahumeto turchorum principe p. 50. dies obfessa vi et armis expugnata diripit et fedat anno regni mahumeti tercio. q. coactis vndiq. copijs mirabili apparatu terra mariq. regia urbē aggressus. cuius descriptio in superiorib. habita ē. Ad terciū autē diē captato urbis situ machinas innumeras craticulosasq. ex virgultis vimibusq. ptertas q. pugnātes tegerent fossatis admouit. Erat autē murus fortis. q. tū ma- chine cā horribili cedebat. Bombarda; ingens turri iuxta scē romani portā collidit. cui? ruina animuralis fossatū replet equatq. vi via hostibus pateret. At cū turchi trib. iā locis p. cussis lapidibus muros despera- ret. Memoratu cuiusdā inuidi xpiani ex colle biremes intronittere curat. Est em̄ port. ille in lōgū angustū q. p. tract. cui? oriētalē plagā colligate naues et cathena muniēbant. inde hostib. aditus impossibilis erat. quā ob rē vt coangustaret circūvallaretq. mag. urbē iussit in viā cōre ex colle suppositis leuitis vasis lacer- tor. vi ad stadia septuagita trahi biremes. q. ascēsu graui? sublata post. hac eo apice in decliū ad ripā leuissi- me sin. introsumi vehebāt. Inde pōtē lōgitudis stadior. circiter. xxx. ex ripa urbi oppoita q. vasis vinaris colligatis sub constructis p. fixisq. lignis q. exerceat? decurreret ad murū. dyametralisq. cinctio ingressus tran- sitūc. phibebat. Tandē dato signo vndiq. nō solū cōstātinopolis orientis columen. s. ipa q. s. pera ne qd au- tilij grec. p. staret oppugnari cepta ē. Turchi rursus libruere murū portasq. q. tere innixi. Cernit varia pere- untia forma et plurima mori imago. Cūq. defensio remissior fieret turchi anaduertentes acri? incubūt. In ingressu demū porte octigēti circiter milites ex latinis grecisq. periere. et iā hosti supiorē mūrū tenebat saxa i- cūes tenelucens. Cū subito capta urbe celis oib. in rapinas itū ē. In hui? autē urbis populatiōe cōstātū? paleologus et ipse mīr helena genit. oriētis impator capite trūcat? regni sil. et vite finē fecit. datis q. s. edictis vt a sex annis supra oēs vtriusq. sex. p. sone necarēt. sacerdotes et vniuersi monachi diuersis tormētōz ge- nerib. necati sunt. Reliqui oē vulgus gladio datū. tāta sanguinis effusio vt riuu cruoris p. urbez current. Sic nobilissima urbs p. constantinū primū cōdita in manus infidelū venit. Ab eius p. ditione .1453. c. xxx. vl. circa. Quibus gestis omnia in predā dedit. sacra templa fedauit. postremo turchi varia neq. anda pegerūt

Constantinopolis expugnatio a turchis

Sumcassianus Persarum Rex Sexta etas mundi

Sumcassianus felicissimus psarū et armenie rex. cui propriū nomen assimbe⁹ Anno. 1454. senza persarū rege deuicto ac interfecto persis imperare cepit. Episcopū regulis armenie cū esset aīo vasto. bello potēs ac scientissimus p̄sepe paucioribus copiis magnos fuderat exercitū et zenzo rege interfecto filiū captū in psarū regē coronare velle finxit et vsq; in thauris vrbe q̄ psarū colūmen ē. p̄ficiscit. oīa oppida et arces occupās. cū satis sibi cautū putasset nouū regē obtrūcans p̄lico regno potēs ē et sumcassian⁹ appellat. qd̄ latine magnū virū significat. qui postmodū bactrianos. medos et parthos et maiorē partem orientis sibi subegit. Cū eo calixtus pōtifer amicitia inchoauit et magnū honorem pontifici detulit. Cui etia suāsu magnas turchis calamitates intulit. Ad hunc senar⁹ vel netus nigropōte p̄dito quedā oratorē misit q̄ auxilia p̄tra othomannū turchum exostularet. Rex ab eo exorat⁹ p̄festim copias suas recensuit et p̄mo impetu si nāi ciuitatē cepit. Inde trapezuntia inuasit vbi ad. xxx. milia turchorū interfecit Post nō lōge ab armenie mōnibus bis ad inuicē p̄fluxere p̄lio. vt plures e turchis neci dati sunt. inde aliq̄t interiectis dieb⁹ cū turchorū rege pacē inijt et natos in mutuo p̄ugio copulauere

Sumcassian⁹ rex psarū et

Johannes capistranus
7 Johannes 6

Johannes de capistrano p̄ idē tps apertio oppido nō longe ab aquila vrbe cōstituto ortus. ordinis beatissimi francisci p̄fessus xp̄iane religionis acerrim⁹ et egregius p̄dicator. Ex aplica iussione theutonia ingressus est ac p̄ carinthias ac stiriam venit in austria. Cui sacerdotes ac plebes cū sanctorū reliquijs obuiauerūt Eūq; veluti aplice sedis legatum et dei nunciū susceperūt. Johanni occurrere oēs accole vestimentorū eius sūmbriā auide contingere. egrotos et male habentes aī pe des eius attulere. e quibus plerosq; sanitati redditos rumor fuit. Adorat⁹ est autē in germania dieb⁹ aliquot viam dñi p̄dicans. mortalesq; oīes ad penitentiā vocans. Inuitatus aut iohannes nurnbergā urbem germanie petijt vbi vndiq; populi motus fuit. viri et mulieres impetū fecerūt. intueri virū lacrimas letitie deuotionisq; mittere. leuare in celū manus benedicere veniēti. laudare mittentē. tangere. osculari qui p̄pe sunt vestimēta veluti celo missum et angelū dei respicere. apud minores deinde sui ordinis fratres exceptus est. ibi cibaria sibi suisq; comitibus ministrata sunt. Vitā in hūc modū duxit. vestitus dormire. ante lucē surgere. matutinū. laudes. primā. terciā orare. diuina deinde celebrare. hisq; pactis sermonē ad populū latine p̄nunciare. post hec interpretes que dicta sunt ab eo q̄tū capax est exponere populo. finito sermone ad cenobiū sui ordinis reuerti. ac sexta ac nonis completis infirmos visere. diu apud eos morari. manus omnibus imponere. Virretū sancti bernhardini et cruore quē illi mortuo e naribus fluxisse ferunt singulis egrotantib⁹ se admoūere. precari supplex pro omnibus. exinde cenare. dein hīs qui se accedūt audientia p̄bere. morve speras dicere. hisq; p̄pletis ad egrotos reuerti atq; cū his vsq; ad noctē se exercere. Quq; demus p̄pletorio et alijs dilectis p̄cibus expletis corpus quieti dare minimū esse. quod somno ferme nihil. Ad reuiscendos sacre scripture codices pausillū furari temporis. sic homo quasi celestē vitā in terris agere immaculata absq; forde. quē pusillū corpore nurnberge vidimus. etate senecta. annos q̄nq; et sexaginta natū. siccū. aridū exhaustū. sola cute neruisq; et ossibus p̄pactū. letū tñ et in labore fortem. sine intermissione singulis dieb⁹ p̄dicantē. altis ac profundis materias absoluentem. Ferunt et hūc cesarē fridericū cupide audiuisse. multiq; sermonibus eius interfuisse. ac vestimētis eū sacerdotalibus donatū cū apud viennā et australes aui ritia calcauit. libidine subegit et honores seculi fugit. tandē eū cū honore dimisisse. Eūq; audisset innume rabiles xp̄ifideles a turchis capi ad pannoniā accessit suis exhortationib⁹ grandi exercitū ibidē congregato p̄tra turchos impetū fecit. et populū exhortantē apud belgradū trans danubij oppidū tanto ardore xp̄i cole pugnarunt vtmagnū de inimicis reportarunt triumphum et ferme ad sex milia occiderunt. Eo demq; mortuo magnis eū coruscare miraculis ferunt.

Ranciscum philelphum anconitanū ex vetusto Tolletini oppido natū eēte quidem laureatum. et lraz tam grecarū q̄ latinarū excellentissime doctum ad hec vsq; tempora cū magna fama puenisse constat. qui et grecā pariter et latinā orationem semp exercuit. In omni genere scilicet dicendi et prosa et carmine. Ita itaq; crisolare bizantini auditor et gener fuit. qui cū ab eo doctissimus euasisset. primū apud venetos. postea apud florentinos. senenses. bononienses. et demus mediolani philippo maria duce vocatus grecas latinās q̄ lras plurimos docuit. et ibidem vsq; ad hec ferme tempora sub quatuor ducibus cū annua pensione fuit. vbi libros a se editos dereliquerat scilicet Sphoriciā Satyrarū. de iocis et serijs. lyricorū. cōmutorū. de morali disciplina. epistolare tā grecarū q̄ latinarū Orationes. 60. oratione soluta. Hippocratis libros de flatibus et corpis passio nibus et in plutarco vitā galbe et othonis transtulit. Obijt demq; bononie anno salutis nostre m. cccc. lxxi. nonagenarius.

Leonhardus de utino ordinis p̄dicatorum professor et sacrarum lraz doctor tum diuinorū eloquiorū et studiorum humanitatis doctrina. tum multa prudentia et cūiū gratitudine claruit. et multos p̄mo nes ad populos erudiendos et de sanctis per totum anni circulum post se reliquit.

Fura
tus
rum
peru
strat
fertim
cta prob
tas exp
Lanfla
et hung

am. In
dignior
nuptijs
dam aīu
apparati
fracie reg
splendid
manie pa
tare cepit
ratione a
tist et inu
mortalis
mus. La
bus imp
no impu
ratoris se

U
bus sex.

O
se gradu.

M
fusus fug
eti angeli
de quo co
stium nu
vii. yd?

O
isse et tam
tibus et v
pecorūq;
bilominu
ac person

Furasse fridericū imperatorem nūq̃ comptū ē nisi cū in ciuitate aquensi apud belgas. et cū rome corona
 tus est. idq̃ iuramentū constantissime tenuit. Cū em̃ iureiurando p̃misisset que bona possideret impe
 rium nullatenus alienaturū. et modo hoc modo illud ex eo petere maluit auarus negando q̃ concedendo
 periturus videri. Et ob causam petenti bořio marchioni estensi ducatū mutine tamdiu restitit donec mon
 stratum est. Cū ducatum qui sub annuo tributo concedere lucrum magis q̃ alienationis speciem habere. p̃
 sertim cū mutina et regiū in potestate sua non esset. In eū quoq̃ fridericū cesarem terciū cū nonnulli di
 cta probrosa iactassent. referentibus aulicis. an nescitis inquit fridericus. principes quasi signū ad sagit
 tas expositos esse. Turres quidem fulgura prealtas ferunt. humilia tecta preterunt. At nobiscum bene
 Latislaus rex bohemie Lagitur si verbis tantum impetitur. *Ladislaus ungarie et bohemie rex*
 et hungarie

Ladislaus hungarie et bohemie rex ac dux austrie filius alberti cesaris et si
 gismundi imperatoris nepos. Cū postumus nascebatur. qui mor vt in lucē
 prodit apud albā regālē et baptismū xpiane fidei signaculū et militie cingulum
 et sacra hungarie coronam (quam mater penes se habuit) eadē die accepit. Inde
 sublatus in tutela friderici cesaris duodecim ferme annis fuit. cui mater et ipm
 et coronā cōmendauit. Cū cecidisset in bello vladislaus polonie rex qui regnum
 bugarie assumpsit Ladiſla⁹ cōi procerū p̃sensu rex designat fuisq̃ auspicijs de
 inceptis in turchos pugnare cepit. Rex at paulopost magnificētissimis appa
 ratibus bohemiā petijt atq̃ in praga summos honores consecut⁹ regni coronā ac
 cepit. mansit ibi nō p̃uo tpe nec vnq̃ hereticorū eccias intrauit. p̃ri⁹ tñ q̃ rediret
 in austriā vranislauia nobilē vrbē inuisit fletitaz caput. Postea comes ciliē a la
 distio huniadis filio in castro regio obtruncat. Offensus ea re regi⁹ anim⁹ do
 lorē tñ suppressit. Rex budā se paulit vbi huniadis filios in carcerē rapi iussit. p̃
 rufforē comitis ladiſlaū natu maiore capite plecti. mathiā captiuū duxit i austri
 am. In austria de iuge regi tradenda diu agitatū. multe virgines offerebant. verū nobilissimo regi nulla
 dignior visa est margaretha caroli regis francie filia. placet legatos mittere qui sponsam petant. De loco
 nuptijs eligendo p̃tentio exoritur. hungari budā. australes viennā. bohemi praga tante celebritate deputan
 dam aiūt. factione tñ georgij pogiebraci solennitas prage destinata. Ordinatis austrie rebus ingenti rex
 apparatu bohemiā petijt. Inde due legationes misse. altera ad fridericū impatore de pace. altera ad carolū
 fracie regē filiā adducturā. In ea legatione. 800. equites p̃fecti sunt. quadrigae aurate. matrone et virgines
 splendido apparatu que sponsam ducerent. Imperator et augusti vocati. ambe regis sorores et cuncti ger
 manie principes. s̃ hos cogitatus immatura mors regis interrupit. Ladiſla⁹ igit. x. kal. decembris egro
 tare cepit. Cū medici accersiti desperata salute. Georgius vocat⁹ cū quo plura locutus. finito smone de cu
 ratione aīe actū. xpiano more sacramenta exhibita. vbi aīa amplius dimorari nō potuit. sacra candelam pe
 tit et intuens saluatoris imaginē orationē dñicā orsus. p̃nunciato s̃ libera nos a malo nil amplius locutus
 mortalis vite lumen reliquit. Inanem gloriam. quid dignitates. opes. potentiam tantopere flagita
 mus. Ladiſlaus nobilissimus adolescens duo de viginti natus annos in ipso etatis flore tot regnis et genti
 bus imperans intra. iij. et. xxx. horas postq̃ egrotare cepit extinctus est. Mortē eius alij morbo. alij venē
 no imputauere. qui ad. viij. kal. decembris regia pompa in sinu proauis sui caroli quarti romanorum impe
 ratoris sepultus fuit in ede sancti viti prage.

Theodorus thessalonicensis vir greca latinaq̃ lingua apprimē eruditus. pontificis iussu quom alia
 egregia grecorū volumina tū theophrasti de arborib⁹ plantisq̃ opus insigne in latinum conuertit.

Varia nunciata prodigia anno dñi. mccc. lvi. in sabinis mense februario vitulū capitibus duobus ortum
 rome sanguine apud veneris portam. in ligurio carnes pluuisse. In agro piceno ortus infaus denti
 bus sex. facie insolite magnitudinis. future calamitatis que postea secuta est magna. p̃fecto indicia.

Cometes gradu. 15. cancri in oriente mense iunio visus est. Inde anno
 sequenti cometes quā nigrū appellant dñi. mccc. lvij. anno iunio men
 se gradu. 20 pisciū p̃ mensem visus varie mortaliū mentes affecit.

Muimetes turchorū imperator ad thaurinū oppidū quod nūc albas di
 cunt ad confluentes saū danubiūq̃ sitū a paucis xpī cruce signatis
 fusus fugatus castris exutus est. Johannes genere hispan⁹ cardinalis san
 cti angeli magnas illic copias cōparans. quo cū erat iohānes capistranus
 de quo cōciti pānonij ad insequēdos barbaros maximā stragē infinito ho
 stium numero parua manu dedere. Bellū aut gestū est die sancti sxti. qui ē
 viij. yd⁹ augusti. ob idq̃ calixt⁹. iij. pō. eo die trāffigurationes dñi p̃stituit

Terremotus p̃maximus anno dñi. mccc. lvi. die quinta decembris hora noctis vndecima. Et iterum
 xxx. die eiusdem mensis hora. xvi. fuit vt in memoria hominū nō sit et nusq̃ legif tam vehemētes fu
 isse et tam magnū spaciū terre occupasse. p̃cipue in regno apulie. In neapoli beneuentor et multis alijs ciuita
 tibus et villis circumstantibus. ex quo multa templa et in neapoli pallatia. domus cum interitu magno hoīm
 pecorūq̃ corruerūt. Et in terra laboris capue. caiete. auerſe ceterisq̃ veteris campanie vrbibus. fuerūt nē
 bilominus et alij terremotus p̃cepti inter p̃mū et scōm etiā postea s̃ tenues ita vt nullum damnum edificijs
 ac personis intulerunt.

Eneas prius Sexta etas mundi

Anno mundi. 6657.

Anno xpi. 1458.

Prius eius nominis secundus papa enneas cognomento picolhomineus ante
tea vocatus. natione ytalus. senis oriundus. consimianus ortus patre filio.
matre victoria. Ideo prius enneas filius poeta vocatus hoc anno patrum omnium
consensu tercio decimo kalendas septembris pontifex creat. vir quidem oī laude
dignus eloquentissimus copiosissimisque. prudente singularis. qui nō ad otium
sed res maximas agendas vocatus. Is consimianus cū p etatem discere potuisset
grammaticam didicit. Annū vō decimū et octauū agens senas. p̄fiscit vbi a neces
sarijs et cognatis adiutus poetas primo. mox oratores audiuit. quibus faculta
tibus tanto ingenio valuit vt breui preclara poemata latina ediderit. inde ad ius
ciuile se contulit. Postea dominicū capranicū secutus basileā puenit. Deinde bar
tholomeū nouariensem ep̄m. et post eum nicolaū sancte crucis cardinalem secutus
Iterū ad basileam p̄fiscens semp in honore apud omnes est habitus. Fuit em̄
scriba in illa synodo et līaz ap̄licaz abbreviator. In eo aut puentu p̄sepe orauit.
Legationes plures scilicet causa obiuit. Orator deinde ad fridericū imperatorem
a felice missus tantū dexteritate ingenij valuit vt eū corona poetica donatū in a
micos et p̄thonotariū receperit. Relatus deinde in senatoriū ordinem. quē prin
ceps in rebus grauibz consulti. Creato autē nicolao pontifice dum ab eugenio
subdiaconus creatus ep̄s tergestinus morit. in cui locū enneas se quidē incio
a pontifice et imperatore suffectus est. A calixto aut pontifice in numerū cardina
liū refert. ingressus conclauē post obitū calixti pontifex creat. Accepta p̄tificia
corona confirmata prius ecclesie ditione se totū ad curam reipublice xp̄iane con
uertit. Sigismundū austrie ducem q̄ in cardinalē ad vincula petri aniaduertisset
diris execrationibus p̄secutus est. Maguntinū insup antistitē sede deiecit. Bene
uentanum q̄ archiep̄m sumouit. nil regibus. nil populis timore aut auaricia cō
cessit. katherinā senensem inter sanctas xp̄i virgines reculit. pragmaticā in gal
lia abrogauit. fodinas inuentū tū alumis apud tophā instituit. Cultor iustitie et
religionis. admirabilis eloquio. Inter ferdinandū regem et sigismundū malate
stam inducias composuit. vt mantua vbi cōmunem xp̄ianoz conuentū indixerat tuto. p̄fiscit liceret. media
igit hie me ab vrbe discedit. mantua postremo ventū est vbi magnus erat principū numerus. magna lega
toz vis. actūq̄ est pio illo dicente vt bellū cōmuni oīm decreto turchis indiceret. Urbem aut romam multū
exornauit edificijs. et tybure arcē construxit. ac senis nō nulla ornatissima edificare fecit. Fuit aut continentis
sime vite et otij inimicissimus. homo stature breuis. caput habuit ante annos canū. facie senecta. aspectu se
ueritatem facilitate conditam ostendebat. Circa cultū corporis neq̄ morosus neq̄ negligens. robustum et
corpus natura dederat. quod tū longe pegrinationes et crebri labores attriuerant. accedebant morbi eius sa
miliarissimi tussis. calculus et podagra quibus p̄sepe cruciabat. Duodecim cardinales suo pontificatu ve
teribus addidit. Qui tandē ancone dū venetorum ducem belli socium ancone expectat vt contra turchos cū
innumerabilibus populis p̄fiscerent. diuturna et lenta febri afflicta? morit anno sexagesimoquarto su
pra quadringentos et mille. xvij. kal. septembris. anno vero pontificatus sexto. diebus sex minus. Funus
ancona romā defertur et in basilica sancti petri condit ad altare sancti andree. Delectatus ē aut mixto scribē
di genere ideo plura opa edidit. Caput sancti andree e peloponesso romā auctū in sacello ad id fabrefacto
collocauit. cognitionē q̄ rex antiquaz nō omisit cū p̄mentariorū libros scripsit et plura alia.

Anno dñi. 6665.

Anno xpi. 1464.

Paulus secundus papa patria venetus. patre nicolao. matre polixena. petrus barbo antea vocatus. eu
genij pontificis ex sorore nepos sancti marci p̄sbyter cardinalis hoc anno pridie kal. septembris pō
tifex creatur. vir certe magni animi. corpus habens egregiū maiestate dignū. Is adolescens adhuc iturus
in mercaturā erat. que apud venetos in precio est. Et nunciatū est gabrielem auūculū suū pontificem creatū
esse. substitit adhortante fratre paulo barbo. ac l̄is (licet iam adultus esset) operam dedit. inde vocatus ab
eugenio archidiaconatū bononiensem. ac post ep̄atum ceruie cōmendatione adeptus. p̄thonotarius ab auū
culo creatur. Tandem vna cū alouisio patauino medico. quem postea patriarcha appellauit cardinalis ab
eugenio creat. Erat aut natura blandus. natura humanus. Adortuo itaq̄ pio in eius locū suffectus ē. Duo
bella quidem parua in ytaliam suscepit. que nulla re pri? repetita bello s̄ insidijs inchoata postea deseruit. In
colligendis aut pecunijs ita diligēs fuit vt fere sp̄ bñficia et ep̄atus his p̄mitteret q̄ officiū aliq̄ venale habe
rēt vñ elici mun? possz. his aut pecunijs interdū etiā ad liberalitatē utebat. nā et cardiales paupes maxie et
ep̄os et principes ac nobiles domo extorres. virgines. viduas. egrotos frequē iuuabat. Curauit itē vt rome an
nona ceteraq̄ ad victū p̄nētia vile? q̄ antea vederēt. Multa deinde edificia splēdide ac magnifice tū apud

Linea summorum pontificum
Prius secundus

Paulus secundus

sanctu
tifer ac
fice rest
tu aut p
magnie
in pio
tit. Cū a
Cū eo d
anno p
tur. Qu
grandes
pulture
Anto
pus floz

succeden
bul subdo
cum frid
lum mut
annis ro
rare insi
lios. sen
dum. qu
lin releg
vxoze. ex
colaus re
regni rel
uocauit.
rū egredi
et curia p
sa ordini
thusiense
Fere

bus pon
et ob ben
cepit. Et
belli in ro
humetes
ben byd

sanctum marcū. cum vō in vaticano qđ ad munificentia pertinet extruxit. iustus quoq; habitus ē. hic pontifex ac clemens morosus et difficilis canonicos regulares et sancto iohanne laterano pulsos a calisto pontifice restituit. Cognita autē georgij regis bohemię pfidia. in boiem vngaros et germanos cōcitauit. Apparatū autē pontificio maiores supauit. In corona siue mitra in quā multas opes contulit coemptis vndiq; ac magnis p̄cijs adamantibus saphiris smaragdīs chrisolitis hiaspidibus vnionibus et quicquid gemmarū in p̄cio ē. Tandē vō decem cardinalibus creatis. quorū de numero franciscus sauonensis eius successor extitit. Cū annos plurimos viuere sibi psuasisset. anno salutis nostre. 1471. v. kal. augusti. secūda hora noctis cū eo die letus p̄sistoriū habuisset. et iocundissime cenasset. apoplexia correptus. vitā cū morte mutauit. anno pontificatus sui sexto. mense. x. peponū em̄ esu. cancroz. pastilloz. pisciū succide admodū delectabatur. Quibus ex rebus ortam credūt apoplexiā illā. quā e vita sublatus ē. Inā duos pepones. et quidē p̄sepulture traditum est. Et tūc vacauit sedes dies nouem.

Antoninus archiepiscopus florentinus

Antoninus florentin⁹ archiep̄s ordinis p̄dicatoz. p̄fessus pater. historiārū rōmāne vr̄bis olim auditor causarū. sanctissime vite et morū vir. et sacrorū dogmatū admodū doctus. hīs temporibns. ob l̄rāz gloriā apud ytalos in p̄cio habitus ē. Qui multa et grandia volumina. magno qđem cōfecto labore. lōgisq; lucubrationibus posteritati reliquit. que legentibus atq; audientibus magnā afferūt doctrinā et voluptatem. Ex quib⁹ extat summa accuratissima in casibus cōscientie sacerdotib⁹ p̄ necessaria. s et multos historiārū libros ad erudiendos mortales p̄posuit. Tandē āno domini. 1492. cccclix. deficiēs. vi. nonas maij. nō sine magna sanctitatis opinione fuit. cū crebris miraculis claruerit. Eius autē sanctū corpus ex domo ep̄ali. ad sanctū marcū ordinis sui delatū. cū magna populorū frequentia et veneratione sepultum fuit.

Borsius estēsis marchio. Et primus ferrarie dux dux ferrariensis

Leonelli marchionis frater. Et nicolai estēsis filius. defuncto leonello fratre maiore. in regnū ferrarie succedens. regnauit annis. 22. Vir certe ingenio diuino. in quo nihil fucatū. nihil subdolum. Eius verba sapientie plena. opa autē grauissima. et semp regia. ad cū cum fridericus cesar accedens. visa hominis celsitudine et animi magnitudine. illum mutine et regij (vt p̄missum ē) ducem primo creauit. Deinde exactis militis annis romā accedēs a paulo pontifice magnifice exceptus. ab eodē ducatus ferrarie insignitus fuit. Nicolaus autē pater cū hos et alios ex pellicibus genuiss⁹ filios. senio cōfectus. alios ex vxore suscepit liberos videlicet herculē et sygismundum. quos moriens regni heredes sub leonelli tutela reliquerat. qui eos neapolim relegauit. et regnū omne occupauit. Et cū ludouici ganzage sororem haberet vxorē. ex ea nicolai tantū suscepit filiū. Quo nato nō multo post mortuus. cū nicolaus regno aptus non esset. hac conditione in borsij imperiū deuenit. vt post obitū nicolao iureiurādo regnū restitueret. Borsius principatu suscepto cū prudentissimus esset herculē et sygismundus relegatos reuocauit. et eos ac nicolai tantq; filios carissimos omnes habuit. Erat autē diuinaz humanarūq; litterarū egregie doctus. et doctorum viroz amator. Hic vr̄bē ferrarie miris edificijs ornauit. Nam arcem nouā et curiā pulcherrimis edificijs clariorem reddidit. Monasteriū insuper toto orbe celeberrimū ingenti impēsa ordini carthusiensij a solo cōstruxit. deniq; anno regni sui. xxiij. in pace quicuit. Eius corpus apud carthusienses ingenti pompa delatum. humili loco sepeliri voluit.

Ferdinādus rex

Ferdinandus huius nominis secundus. alphonso regis ex concubina filius. hīs temporibns patre defuncto. ex eius testamento in neapolitanū regnū eidem succedens. Alphonso autē sine legitimo filio defuncto. id regnū feudatario et antiquo iure ad sedem apostolicā deuolutā censebatur. Quod cum calixtus pontifex armis repetere statuisset. morte superueniente disturbata sunt omnia. At ferdinādus metu liberatus ab eius successore pio papa regni cōfirmationē. reclamationibus gallis accepit. Quo regno in pace adepto multos hostes bello postea profligauit. hūc pius pontifex cum vehementer diligeret. et regno confirmauit. et regia corona donauit ac coronauit. Et ei etiā annuū censum in parte relaxauit. Inde auxilio pontificis iohannem andegauenses renati filiū apulia fugauit. Pio pontifice postmodū mortuo ferdinandus cum paulo eius successore. et sequentibus pontificibus inimiciās suscepit. qđ peterent tributū quod singulis annis ecclesie romane pendebat. et ob bene merita relaxari optabat. Inde multo maiores similitates cum senatu veneto ob cipri regnū cōcepit. Et turcum in venetos (vt aiūt) cōcitauit. Veneti igitur cū turco pacem cōposuerunt. qui omnē vini belli in regem conuerterūt. et hydruntū maritimā ytalie ciuitatem ei abstulerūt. Et verendū fuisset nisi mahumetes morte sublatus fuisset. plura damna regno apulie intulisset. Eo vō mortuo. difficilimo bello vr̄bem hydrunt. rex per alphonsum calabrie ducem filium suum in armis strenuū recepit.

Sexta etas mundi

de bullo ire
poloniae
p. m. t. m. c. x. c.

Anno abhinc ferme sexto et quadragesimo inter fratres beate marie theutonicorum et vladislaus polonie regem de regni finibus orta questione. Utraque pars ingentes copias in bellum eduxit. At primi pruteni siue nueri militum siue animi ferocia exultantes. duos gladios per feciale. regi misere. ut ex his que mallet. unum acciperet. Is cum vitoldo fratre. deo suo hostias litabatur. qui audito feciale. non inuitus inquit prelii signum recipio. Consecratumque gladio quem elegerat. eo se cinxit. Et facta pugna diu copia. lituanos qui auxilio venerant primos opponit. quorum strage fatigata copia prutenorum. Et ipsa polonis supuenientibus sternit cruentissimo prelio. ea die confecto victoria regis fuit viri equestri ordinis ex religione quadringenti cum ipso magno nigro perire. Resa ex plebe multa milia. qui supfuerunt capti. Prussia propter oppidum. b. marie omnis ad polonos defecit. Sequitur annis casimir rex polonie eis ciuitates munitas dantzic et doron abstulit. asserens portionem sui regni esse prussiam.

Albertus marchio brandeburgensis. annis effluxis bellum aduersus Murebergenses exitissime gessit. Breuemburgium ab eo multa vi oppugnatum est. Ad oppidum in valle iacet. xx. milibus passuum a nureberga. muro et fossa munitum. Et cum varia dana ab utroque illata fuissent per ludouicum batoarie ducem. ad hos tumultus sedandos vocatum cum diu laborasset hoc bellum post varias dictas sopitum fuit. Deinde cum post aliquam poram inter ludouicum batoarie ducem predictum ac marchionem brandeburgensem. principes potentissimos. bellum susceptum esset. Dauid quidem iniuria. et magna cum animi fiducia preuidissent. post plures strages principum germanie pacem postulantes. Tandem res equo animo sedata fuit.

Ludouicus rex francie Ludouicus caroli regis francie filius. his temporibus prius in regnum succedens. fuit cum anglorum regem. Et iohanne burgundiorum ducem excitasset. et multos occidisset. Inde ingenti cede fusus fuit. et hi multas ciuitates adimerent. Et nisi per puelam deus miraculose restitisset. de eius regno actum fuisset. Tandem Nicolaus cardinalis sancte crucis ordinis carthusien. pace cum duce burgundie composuit. quem tamen postea per insidias interficere fecit. quod infinita mala excitauit. Huius itaque caroli primogenitus ludouicus. telphimat regionis princeps. regno suscepto multos prius beniuolos regno depulit. Inde cum libertatem ecclesie in regno minuire conaretur. multos romanos pontifices habuit aduersarios. Inde cum carolus aqta

nie et normandie dux et medio per eum sublatum esset. que ob eius sapiam populi regnare cupiebant. Quod cum regni perceres et burgundie dux intellexissent id ex sua percuratore facitatum. vetusta odia renouarunt. Aspirantes ingentes exercitum in eum deduxerunt. dux burgundie in picardiam aduolans. ciuitatem picardie cepit. et planari fecit. at rex a suis destitutus perisus commigravit. regiam saltem tutaturus. In normandia igitur innumera oppida euerterunt. Pontifex autem romanus ad hos tumultos sedandos. Bessarionem nicenum cardinalem in galliam misit. cum diu laborasset tantum profecit. ut cedens ac incommoda sopita fuerit. Venit anno a natali christiano. 1484. Remis deficiens. Carolus primogenitum suum anno. xv. extantem habuit successorem.

Georgius pogiebratus bohemus post obitum ladislaus hungarie et bohemie regis. accersitis perieribus gubernationem suam non expirasse regis obitu dixit pragenses nihil morati se sue gubernationi commiserunt. Exin constituta die qua nouus rex eligeretur. Re pro regni utilitate discussa. rex pronuntiatur militie dominique apprimis clarus. Qui ad res gerendas nec consilium nec etas defuit. Ha res necati suspitionem maxime auxit. Inde ex proprio in eadem beate marie ubi rochezana presidebat regi publica salutatio exhibitum fuit. Cum autem inclitum bohemie regnum ut premissum est dudum in perniciosam iacobelli et hussitarum hereticam prauitatem (ut communionem sub utraque specie de necessitate fore eterne salutis perficeretur) prolapsum fuisset. Georgius qui se catholicus affirmavit. In manibus tan uenit. et bacien. episcopum tactis sacramentis euangelicis publice iurauerit. dum coronationis recipere insignia. Deinceps fidelis et obediens esset sancte ro. ecclesie. et cum se ac conthorale cum liberis tali iuramento obligasset. per fridericum ro. imperatorem confirmatus extitit. Verum cum his omnibus seria ageret. et hereticorum sectam foueret et amplecteretur. Inde vratislauen. et ceteri catholici homagium prestare recusarunt. Itro papa pius. et post eum paulus pontifex. grauissimis censuris eum ac totum regnum bohemie fulminarunt. At paulus secundus anno. m. ccc. lvi. publico consistorio eum heresi danat. dignitateque ac regno priuat. Tandem post annum. vi. supra quadringentos ac mille idem georgius bohemie occupator. morbo perijt.

Mabumetes turcorum imperator. Expulso thoma paleologo. et fratre secum deducto. peloponnesum occupat. anno eius. xi. eodem anno trapesuntij rege capto et interempto pontum. anno. 1460. obtinet. Inde de nilulenem expugnat. diripitque anno regni sui. 12. Postea veneti magna classe copisque terrestribus in peloponneso veterem murum fossamque ab utroque mari in ipso isthmio tumultuarie opera pluribus simul locis erigere aduersi. corinthum obsident. Turci vero laborantibus suis auxilio sperantes per interruptas munitiones vi penetrant. ac christianos ad naues fugere cogunt. Tandem dux venetorum cum prestantissimis senatorum triremibus. 12. per equora ornatissime instructis. Anconam pontifice pio adhuc spirante venit. quibus et speculo perculis visis papa. 19. kal. septembris gloria ingenti vita functus est.

Nota sunt
regni perieris
am

da si
peratr
noza.
uerim

fectus
praga
magnie
as octo
ret. mul
pugna
ingenti
busque
fuit. ut
manere
videret
bi adem
sepultus

state clar
ciorum oim
mutabil
gratific
tpe dice
Eir sup
tempest
sciplina
obie Ar
celeberr
dei. Crit
orie. de d
tueret a
uiter com
lit ac pac
Bessar

Fridericus impator. extra cenā nūquā vtitur vino. in cena leuissimū bibit. et id aqua pdomitū leono-
re auguste que paterna in domo nūquā vinū gustasset. Suadebāt medici in germania regione frigi-
da si mater fieri vellet. vinū biberet. Quod cū accepisset fridericus enea siluio vocato. Abi inquit. atq; im-
peratrici dicito sterilem me cōiugem. quā vinofam malle. proinde si me amat. vinū oderit. At id nūciū leo-
noza. Et si viri iussioni tam libenter pareo. quā vino si tamen vini vsum mādauerit impator. mori opta-
uerim quā parere.

Matthias rex hungarie

Matthias ioannis hūniadis gubernatoris regni hūgarie filius. Ladislao p-
dicto rege sine liberis extincto. Ungarie regnū consentientibus pceribus
occupat. Eius pater prouinciā vga ferrea gubernauit. nec dum rex absuit minor
eo habitus ē. hic prostratus apud albam turchis. post breui tpe morbo extinctus
ē. Comes alie cui caput erat a rege secūdū. et eius anūculus. a ladislao hūnia-
dis filio in castro regio obrūcat. Rex ladislao quāq; vehemēter cōmotus. tā
atroci facinore dolore tū suppressit. Rex budam repetijt relicta alba. vbi secutos
cunā hūniadis filios in carcere rapi iussit. Percussore comitū ladislao natu ma-
iorem. Qui quatuor et viginti natus ānos egregio corpe adolescēs. flauis de mo-
re crinibus super humeros passu reuinctis post tergū manibus talari atq; aurea
veste indutus capite cū plecti iussit. *Matthias* vō captiuū duxit in austriā. Et pro-
fectus in bohemiā cū sequi mandauit. Cū autē apud pragā obiit mathias qua die rex clausit oculos eadez
pragā applicuit. quē georgius gubernator in custodia suā recepit. Nec diu postea rex hungarie designat
magnis sponsonibus dimissus e carcere. volauit ad regnū. facta em reconciliatione inter proceres mathi-
as octo et decē natus annos nono kal februarij rex acclamatus. Cū vō id regnū sibi cōpetere cesar affirma-
ret. multa bella inter eos suborte sunt. regnū tamē ei cessit. Fuit autē xpiane religionis d̄ turcos defensor et
pugnator acerrimus. qui pannoniā et alias pūcias a turcorū impetu tutatus fuit. Itaz multis vicibus
ingenti plio turcis supatis. etiā ptem bosnie recuperauit. Et turcorū regnū incendijs. populacionib; cedi-
busq; inuoluit. Sed et bella in bohemiā cū casimiro rege polonie gessit. Pax tū pposita hoc mō inter eos
fuit. vt pannonia hūgaria morauia ac flesia mathie relinquere. et boemie regnū vladislao casimiri filio re-
maneret. Hic autē prestantissimus rex paterno more militaris glorie appetētissimus. bello fortunat. Cuz
videret fridericū cesarem sibi aduersari. cū turco pace cōfecta in eum arma vertit. ac viennā urbem et alia si-
bi ademit. In qua vrbe tandē anno. m. ccc. morbo extinctus est. et ad albā ductus in sepulchris regum
sepultus. huic ferdinandus neapolitanus rex filiam suam matrimonio copulauit.

Nicolaus de cusa cardinalis

Nicolaus de cusa germanus. sacrosancte romane ecclesie. tituli sancti petri
ad vincula presbiter cardinalis prestāssimus atq; doctissimus. ea tempe-
state claruit. q̄ tanta bonitate fuit dū viueret vt pauci meliores suo tpe nati sint. vi-
ciōz oīm hostis acerrimus. ambitionis totus aduersari. integritate animi im-
mutabilis. honestoz laborz indeclinū etiā senectute patientissimus. bñfaciendi et
gratificandi admirabilis. Sane tanta doctrinaz oīm vbertate fuit. vt q̄quid ex
tpe dicendū incidisset id copia tali differeret. vt ei solū facultati censere studuisse
q̄r supra opinionē eloquēs et latinus. historias oīm nō p̄scas mō. s̄ medie
tempestatis. tū veteres tū recentiores memoria recensibat. In mathematicis di-
sciplinis suo tpe doctior eo fuit nemo. Ius civile pontificūq; didicerat. philoso-
phie aristotelice acerrimus disputator fuit. Theologie summus interpret. hui-
celeberrimi viri plurima extant summi ingenij opera. De visione dei. de pace fi-
dei. Cribatio alchorani. de ludo globi de mathematica p̄fectione. De apice the-
orie. de docta ignorantia et pleraq; alia. Is autē dū ecclie sue b̄xinēs iura ac-
tueret a sigismūdo austrie duce capis. atz honesto suaz carcere. Pōtifer at pius. cardinalis captiuitate gra-
uiter cōmot. faciūda orōne i sigismūdū publice inuehit. et cū gūiorib; interdici deterret. tandē liber eua-
sit ac pace cōposita. dum pius antcone vita functus fuit. cardinalis rome decessit.

Bessarion cardinalis grecus

Bessarion. S. R. E. ep̄s cardinalis sabinēs et cōstātinopolitan⁹ p̄iarcha. Mi-
nimo dici pōt. Cū ea fuit (vt paulus pōtifer summ⁹ p̄dicabat) In rex oīm
maximaz vlu peritia. Ea in consilijs vl grauitas vl p̄spicientia. vt nihil de sum-
mis vñq; rebus factū fuit si Niceni vni⁹ desijset auctas. In studijs em̄ maiorib;
et hūanis oib; ea facultas et copia. vt plura legisse credi neminē possit acius le-
cta et rectius intellexisse. vberius paucissimos cultissimis quibusq; tempib; cla-
riusq; scripsisse. Et quāq; summe reipublice xpiane negocijs impeditus. merita
tamen indignatione cōmotus ac veritatis studio incredibiliter inflāmat. del-
fensionis platonice imo diuine philosophie libros aggressus est. tanta id maie-
state egit. vt cōmciatoremi calūniosum credi plato ip̄e diuinitatis secretari⁹ pos-
sit suggestisse. Iuste igitur platonis defensor. Qui tandē legatus ac franciam in
reditu dum pacem fecit in itinere defecit.

Bexta etas mūdi

Ars imprimendi libros hīs temporibus primū in germania enata ē. Quātum igit lūteraz studiosi germanis debeant. nullo satis dicendi genere exprimi potest. hanc apud maguntia rhēni urbem solerti ingenio librorū imprimendorū ratio. 1440. inuentā fuisse aiūt. Hoc tempore in omnes fere orbis ptes ppagatur. qua omnis antiquitas paruo ere cōparata a posterioribus infinitis volumibus legitur. Eius laudes antea in probemio operis pchabite sunt. Qua certe nulla dignior. nulla laudabilior. aut vtilior esse potuit. Qd si hec ars effluxis temporibus viguisset maxima pars operū Titi liuij z Tullius de re publi ca ac Plinius de bellis germanice aliq; pclara opera malignitate temporū amissa nō fuissent. Ideo in ei⁹ laudem quidā hos cecinit versus. O felix nostris memorāda impressio seclis. Desierat quasi totū qd fūdis in orbē. Omnes te summis igit nūc laudibus orient. Inuētoze nitent vtraq; lingua tuo. Nunc paruo doctus quilibet esse potest. Te duce qñ ars hec mira reperta fuit.

Nicola⁹ peror⁹ Rhetor⁹

Nicolaus peror⁹ saxoferratensis z Sypontin⁹ ep⁹s egregius theolog⁹ ac rhetor disertissimus. ad hanc etate pueniens. nōnulla in diuinis laude digna cōposuit. Sed z ad pueroz eruditionē cōmode breuiterq; libellū edidit. Cōmentarios etiā in multis auctoribus pcpue in martiale opus variū cornu copie appellatū fecit. Ac qdā e greco in latinū transulit.

Robertus de licio ordinis minorū pffesor. Et aquile marsoz seu abruptij vr bis ep⁹s in doctrinis sacris doctissimus vir. z noticie oim ecclesiasticorum dogmatū sufficienter instructus. oim pdicator⁹ doctor. Hūsdē temporibus ob ei⁹ clarissimā z admirandā pdicationis grām. ab omib⁹ ytalīs multo in p̄cio habitus est. Qui tantū in scripturarū studio laborauit z scripsit. vt vbiq; Roberti predicationes nūcupentur. plurimas em ad instructionē fidelīū tractatus z sermones edidit. Qui ab omib⁹ p̄sertim declamatoribus studiose legūtur.

Autor libri

Matheolus perusinus medicus doctissimus. hoc tpe medicorū ac phorū monarcha. oimq; liberaliū artū cūctarūq; scientiaz. facile princeps. pceptor meus eruditissim⁹. Quē ego hartmānus Schedel Nurebergensis. doctor patavinus. tribus ānis ordinariē legente auscultauit. a quo demum phabita p eius orōne elegantissima. insignia doctorat⁹ padue accepi. Ne sua memoria pereat. pauca de eius vita ac doctrina huic operi adiūxi. Cū em sepius meū animo cogito. q̄ maximus ac singularis in omnes amor suus extiterit. Quis ē adeo rerū imperitus q̄ non putet ob incredibile virtutē suā. singulare ingenū. summā rez expientiam. cū perpetua memoriā cōplectendū. Cui em ignota fuit verborū suorum integritas. suauissimus sermo. decora facies. qui et artis poetice et oratorū summā cognitionē habuit. Qui nullū cyceronis op⁹ aut mantuani vatis. aliorūq; poetarū dimisit intactus. In astronomia vō geometria z arithmetica z musica opera a veteribus edita totis viribus p̄serutatus fuit. Verum ne phia atq; medicina cōtentus. demū sacris litteris delectatus. in eis tanq; meli fauis dulcedinē abditā sensit. Reddidit igit suos auditores auscultando dociles. beniuolos. attentos ac disertos ip̄o orante. In eo nāq; maxima fuerunt omnia. siue acumē ingenij. siue artis peritiam. siue orōnis elegantia cōmoditatemq; considero. Reliquit aut post se orationes lepidissimas. Cōmentaria in hypocratem. galienū ac Auicennā. Et arguta consilia in medicina. Tandē senio deficiēs padue sepult⁹ fuit.

Platina historicus

Baptista cognomēto platina. p̄ia cremonēsis ap̄licus abbreviator. magni animi z p̄stātie vir. eruditione z eloquētia nulli inferior. hūsdē t̄pibus i p̄cio exis. a paulo pōtifice maxio. bonis z dignitate indicta cā priuaf z i carcere detrudit. Et ibi vsq; ad pauli mortē rehuaf. Ex q̄ tandē post mltas calamitates a sixto pontifice eius successore liberat⁹. z in statū pristinū restitutus. neq; ingenio suo abusus. p̄ter libz quē de natura rez z obsenjis ediderat. Egregiū etiā opus de vitis z moribus pontificū sixto pontifici obtulit. In quo etiā impatorū principūq; ac ducū multorū res gestas inseruit. nōnulla etiā alia opera z eplās scripsit. Demū anno domini. 1481. rome ex peste defecit.

Dominicus calderin⁹ p̄ia veronēsis rhetor luculentissim⁹. z tā greca q̄ latina lingua nō mediocriter erudit⁹. z i studiis hūanitatē eminētissimus. p hoc tps ip̄e diuini igenij fecit opuscula. i iuuenalē. marcialē. suetoniū. et i Jbin nasonis interpretationes edidit celebres. Saphos etiā eplās cū p̄perio. et cyceronis eplās ad atticū cōmetat⁹ ē. Et nisi imatura morte p̄uēt⁹ fuisset. p̄ plura alia edidisset. Obijt deinde anno domini. 1477.

Marius philclphus frāscī philclphi oratoris fili⁹ eques auratus laureatusq; poeta philosophie et Martiū doctor. p hoc tēpus toti ytalie clarus extitit. Qui cū eruditissim⁹ esset sanctas orationes p̄clarissimas. z alterius materie plurimas. z quidē elegātes hūit. Extāt ei⁹ ingenij opa in diuersis metroz generibus edita. Richmos quoq; z cantilenas composuit. Benic⁹ z hic a friderico ganzaga marchione mantuano publico salario ad lectionem vocatus ibidem in anno domini. 1480. vite finem fecit.

Lationes
fer tric
pulosif
Ma
frideric
cencōf
gnation
Tandē
gnis te
ac fossa
ex tabu
Suntq;
vt ampli
ab exer
terrorē
ria. No

Leodium galliarum clarissima et potētissima ciuitas hoc anno dñi .cccc. lxxiij. a carolo burgundiorum duce ca-
pta et ingenti edita cede. diripit. Supiorib⁹ em annis inter leodiēses et burgundionū ducē marie pten-
tiones agebant. q̄s cū leodiēsis ep̄s extiguere tēptasset a p̄ciub⁹ suis vrbe pulsus fuit. ideo summ⁹ ponti-
fer tricaricensem ep̄m legatū eo misit. Is in carcerē trudit. Quā ob rē indignatus dux vrbe in germania po-
pulosissimam presente et fauente ludouico frācorū rege acerrimo ip̄ctu ac p̄lio vrbe expugnauit ac eā euerit.
Mathias inclitus rex hungarie bosnēse regnū hac tēpestare aggressus castrū iaytza tū loci natura tū vo-
lūmen altitudine munitissimū deditōne cepit. Inter hec sacro regni hungarie diademate a mambus
friderici romānorū cesaris magna cū difficultate rehabito. rex sexto sui regni. Anno dñi dñi .cccc. lxxiij. in die
cenedōni astantib⁹ p̄ceribus cū solēnitare maria coronatus. Post hec mahumetē turchorū impatorē in expu-
gnatione dicti castrū iaytza in fugā vertit. relictis machinis et tormentorū generib⁹ inglori⁹ in turchiā rediit.
Tandē post aliqua t̄pa castrū siue castellū turchorū sabatz denoiatū ad lit⁹ flūmis faue vel saui p̄ eosdē ex li-
gnis terrāq̄ multū curiose p̄forti ope p̄paratū (vt sequēs figura p̄ omne diametru ac formā ostendit) turrib⁹
ac fossatis ac vallibus. necnō minus militibus munitū diro hieinis sub rigore obsedit. in quo lignea menia
ex tabulis fabricata sunt. quāz tabulaz cōpago ita solidū est vt vix ab intento posset iunctura p̄prehendi.
Suntq̄ tridua ambitu. p̄liore distincta portic⁹ in oī decore dispositae. Area vō curtis ingenti ambitu cūte
vt amplitudo ip̄a regiā aulā ostentat. Būq̄ rex acrius p̄lio insisteret. turchi rāpto comite iohāne de witebitz
ab exercitu regis ad castellū. eo interfecto caput ei⁹ absiderūt cū flauescēte copiosaq̄ coma haste suffixis ad
terrorem exponi iusserunt. Mathias rex indignatus vt aggressus deditōne cepit ac expugnauit ingenti glo-
ria. Nonissime turchi anno dñi .cccc. xcij. iterato castellū inuasērūt. ab hungaris repulsi ad propriā redierunt.

Sabatx

Sabatx

Bexta etas mundi

Anno mundi. 6670.

Anno xpi. 1471.

Sixtus quartus papa natione ligurus ex fauona vrbe maritima nat⁹ frāc⁹ eius antea vocat⁹ ordinis minor⁹ generalis minister hoc anno paulopon. in diei crepusculo dū solus in cubiculo quiescat interitu sublato quinto yd⁹ augusti in eius locū a patribus suffectus est. vir certe doctrina clarus. Is statim a pueritia diuinis misterijs a parentibus dicatus est apud ordinem minor⁹ iniciatus. Adolefcentior factus patavinū venit. fama ciuitatis illectus ad sapientiā capescendū. in quo moratus p viginti fere annos nobilis alūnus legendo orādo scribendo vniuersum orbe splendidissimis sapientie radijs illustrauit. et iō de potentia dei libzū scripsit. libzūq de sanguine xpi. libzū de futuris contingentijs et libzū de conceptione beate Marie virginis ac quedā alia. qui in ordie minor⁹ p omnes dignitatis gradus ad cardinalatū puenerat. fuit aut ante pontificatū ac etiā in ipso pontificatu mitissime consuetudinis et vite continentissime. in pauperes religiososq maxime munificentissimus. quos omnes fouit ac privilegijs amplissimis adiuuit. Inde in amicos et familiares iocundus. in deliquentes clemens. principes ac nobiles patria extorres pferim paleologoz filios. bosinteq reginam turchos pullos pecunijs adiuuare nō destitit. et rhodior milites ac ferdinandū a turchis veratos incredibili pietate conforit. urbem romanā cenofas et vetustate in plerisq collabentē instaurans. vias eius cultissime et decentissime strauit. pontem sup tiberim maxima impensa iecit et a se sexti pontem nominauit. Edes quoq pontificias apud sanctū petrū cultissimas reddidit. Hospitale sanctispiritus in vaticano pmagnificū fabricari fecit. in quo et vite sue ordinem splendide depingi voluit. Et cū maxime beatissime virgini Marie deuotissimus esset ecclesiam sancte Marie de populo erigere fecit ac decora uit atq alia innumera bñficijs vrbi ramane contulit. nilq in pontificatu egit qd merito reprehendi possit nisi qd ipse (vt fit) suos nimīū amauit. in quoz errorem multi superior⁹ cecidere. Cū ordelaphos e foro iulij depulit et iheronimo Riaro necessario suo concessit. cui⁹ consilio arduis in rebus semper vsus fuit. Jubileum a paulo institutum anno quarto pontificatus sui celebrauit. Et beatū Bonauenturam in sanctor⁹ cōfessor⁹ numero ascripsit. Et licet hic multos habuerit detractores optimus tñ pōtifer fuit. summa em alacritate et animarum custos existit. cupiditatem a se refecauit. iras compressit et malitias extirpauit. Triginti cardinales toto tempore sui pontificatus creauit. e quibus tres fuerunt romani. duo genuenses et quatuor fauonenses. inter quos iulianus sancti petri ad vincula ex fratre nepos fuit vir certe phumanus et comis fuit qui ipius corpus maxima pompa et deuotissimis exequijs in nouo templo seu sacello apud sanctus petrum in vaticano sepeliri fecit. cū obisset pontificatus sui anno tredecimo.

Anno mundi. 6683.

Anno xpi. 1484.

Innocēt⁹ octau⁹ papa patria genuensis patre aron ciboz familia mediocri s⁹ honorato nat⁹. iohannes baptista antea vocatus post sextum pontificē ex cardinali pōbitero sancte cecilie hoc anno idibus augusti pontifex creatus. Is ex genua que adiacens mari oriundus. que ciuitas ytalie pulchritudine et rez omniū que terra mariq aduchunt opulentia et edificiorum amplitudine ceteras excellit. Ab his parentibus ortus qui generis nobilitate et rez gestaz gloria clarent. familia ciboz vetustissima. aranius pater ei⁹ equestris ordinis vir pbatissimus. hic eps melfidē. inter ceteros patres cū pauperior humaniorqz haberet. Sixtus em quartus ob eius ingenij amenitatē dexteritatē atqz modestiā maiorem immodū eū dilexerat. i datariū asciuit ppter ipius humilitatē ac comitatem. facilitatem morum. moderationē et elegantia pontificiū cū munus pmeruit. fuitqz in rebus gerendis prudentissimus eo qd senis et in vrbe legationis officiū eius optie funct⁹ fuisset magnā sui regimis et prudētie spe patribus dedit. hui⁹ pontificatus principū ciuius suorum bellis plenus fuit. et quod ab omnibus potentatibus expetiuit a suis obtinere nō potuit. quibusqz em oratoribus a principio ad pstandā ex more obedientiā ne dū in ytaliam verū ex germania ad se venientibus sumopere pacē postulauit. armaqz omnibus deponere mandauit. s⁹ inimicus homo vt optimus ei⁹ desiderijs obfistere posset paulopost in languorē maximū pontificē pducere curauit. et illico inter vniuersos columnenses vrbis primiores diffidiū excitauit. diu ei inter ipas familias immortale odiū. quoniuersum vrbez suis factionibus pturbatū. que res magnā animi dolorē pontifici infixit. nō destitit tñ armis et minis discordias extinguere. multa em circa pontificiā dignitatem ac rempub. xpianā et ecciaz utilitatem ordinare pposuit s⁹ ob breuitatem tps et eius infirmitatē. bellū quoqz et epidimiā adimplere nō potuit. beneficiū tamen et circa deum atqz amicos p viribus se ostendit. nā post adeptā sanitates corporis dona ecclesie sancte marie de populo condonauit. Leopoldū ducem austrie diu defunctū ob crebra eius miracula enarrata in sanctorum confessorū numero aggregauit. Bomum solaciū quam vocant belluidere ppe vrbem romanā extruxit. cuius structuram simul ac picturam et reliqua excedere quadragintaqz milia ducatorum ferūt. Anno salutis M. cccc. xc. conuentiones orator. regum. principū et cōmunitatū rome habuit p expeditiōe p turchos. Collectionē pecuniar p plenarias indulgētijs i germania p exeqnda expeditiōe fieri fecit. auxilio raymūdi payzaudi archidiaconi. cui⁹ idultū ne dū ad viuos vepz ad iferos se extēdebat. magnā copiā au

Linea summor⁹ pontificū
Sixtus quartus

Innocentius octauus

ri collegit. tādē oēs curā mētēq; ac diligentiā ad subditorū comoda. ad tuēdū dignitatē eccle. et ecōtra ipas rebelliones delēdas. ac religionē (habito iā maximis laborib; sūzino sultano) pagādā puerterat. fuit itaq; pstatissime iusticie cultor. pacis studiosissim; amator et exuberantis annone vigilantissimus ordinator. De datis honorificētissime ingruētib; bellis peculiares eccle populos et romanos i primis q; felicissimos exoptauit. frultauit sumope cū ad maiores dignitates viros extulit eruditos et probos. fuit pterea in pau peres misericors. afflictorū nō minus solator q; pncipū susceptor liberalis. et dei ac sanctorū ei; pūssim; venerator. Pontificale pallatiū miro sumptuoso opere exornauit amplificauitq;. Visitat; a dño plurib; lōgisq; morbis. quas patientissime tollerauit. Adueniente denū diuineuocationis hora sumptis ex ritū xpī ano deuotissimo animo salutaribus sacramētis intrepide aeco spm reddidit creatori. vt securus de imarcescibili gloria videret celestē vitā cū morte pmutare anno pon. sui octauo die. 26. iulij anno salutis. 1492.

Fridericus impator anno. 1469. religionis gratia media hyeme romāueniens magnifice a pontifice susceptus donatusq; est. ac. cxrij. equites creat kal. ianuarij in ponte adriani. Inde tergestum oppidum quū rebellasset per duces subuertit diripitq; magna ciuium cede.

Mumethes turchorū imperator. 400. nauū classe. inter quas triremiū. 200. erant et equitū. 100. milia Euboiā adortus. chalcidē. 30. die expugnat subuertitq; magna suorū cede. Veneti inde classem nauū. 60. instructā ad infestāda turchorū littora mittūt. in ea triremes. 60. 20. onerarie fuerūt anno. 1470.

Cometa magnus p mensem ianuariū in pncipio anni M. cccc. lxxij. circa festū sancte agnetis visus igneo colore rutilans. crinib; longis nigrisq; quos in occidentālē ferebat plagā. Cui; quidē corpus p mū circa lūbie pncipiū fuit. postea se tantū in septentrione flexit. vt extra zodiacū migrasset. pauldubio iudicatū sit. durauitq; dieb; 80. Verū nō dū isto dissolutus alter apparuit. cui erat coma ignita que in arietis signo posita videbatur et caudā in orientālē plagā porrigebat. quē alij perticā. alij ascon dicūt. Mortales grauitē affecit. Sequenti em anno siccitas incomparabilis subsecuta est et pestilentie bellaq; cruentissima pluribus in locis euenere.

Olufiern; rex dacie suecie norwegie. gothorū dux holsatie stormarie in oldēburg et delmenhorst comes vir quidē xpianissim; et multis vtutibus ornatus. Anno M. cccc. lxxij. romas soluendi voti gratia p vniuersam lombardiam. thusciamq; transijt. ab omnibus potentatib; honorificētissime exceptus fuit. inde romā ingressus prodeūte obuiā honorato q; cardinaliū collegio a Sixto pō. max. celebri honore exceptus est. ac pro singulari munere rosa aurea quā pontifices singulis annis in dñica letare alicui ex pncipib; xpianis donare psueuerāt et ipē a Sixto pontifice donat; est. Ibidē em de vniuersali italicorū pncipū pate agi cepit vt scilicet vno animo contra turchum coirent s; res pfici nō potuit. inde digressus p omnes ytalie vrbes transiens pbenigne vbiq; habitus est. domū deniq; reuertus aliquot annis cū omni sanctitatis exemplo superxit.

Arolus burgundionū dux nussia coloniēsis agri oppidū ad rheni ripas obfedit s; cum fridericus impator obsessis auxilio venisset inito federe discessit in belgas.

Tubileus a paulo pontifice prius p vniuersum orbē xpianū institutus a Sixto pontifice maximo hoc anno. M. cccc. lxxv. declaraf. Inde ferdinandus rex mense ianuario magnis hūmilibus romas venit iubilci gratia vt pre se ferebat. sed reuera vt initū fedus solueret qd̄ effect. nam postmodū inter ytalie potentatus initum est fedus pontifice auctore in quo rex primus ascribitur.

Hercules dux ferrarie

clariorē reddidit.

Hercules estensis nicolai marchionis filius et boris; frater scōs ferrarie dux vit vsq; in presens cū omni laude. vir bonus ingeniosusq; ac rei militaris scientia eruditus. pterea septimo regni sui anno florentini veneti et mediolanē. tanq; virū magnanimum contra alfonsum calabrie ducem ziberonimū comitē ducē exercitus constituerūt. qui pleraq; eorū oppida cepit. Hic belionorā ferdinandi regis filiam mulierem cordatam accepit vxorē. ex qua sex suscepit filios. quatuor mares et duas feminas. Hic tandem soceri sui consilijs cōmotus tergiuersatq; venetis ruptisq; eorū federibus ferdinando et alijs socijs colligationibus inbesit et venetorū immunitates violare cepit. que res maximum incendium in tota ytalīa exatavit. pro qua re veneti illū terra aquaq; oppugnare ceperūt et plurimas terras ei abstulerunt. et vni alfonsum calabrorū dux ferdinandi regis filius vir in armis strēuissimus et pontifex execrationibus obstitissent de eo actum fuiss; Tandem pace inter eos omnes confecta. inde vrhem ferrariam multis edificijs

Simon tridentinus puerulus a Iudeis necatus xpi martir efficitur

Berta etas mūdi

Simon beatus tridentin⁹ puerul⁹, quē ob miraculorū frequētiā bñm appellāt. die martⁱ. xij. kal. aprilis anno ab incarnatione verbi septuagisimoq̄nto supra millesimū q̄ter cētū in hebdomoda sc̄tā a iudeis in tridentina ciuitate necat⁹ xpi martir efficit⁹. Iudei em̄ ea in vrbe degētes pasca suo more celebraturi. cui⁹ xpianū nō haberēt immolādū cui⁹ sanguinē in azimis suis vti possent puerū in hūc modū in samuelis cui⁹ iuda. iudei domū furtim deportarūt. In sacra hebdomoda añ diē pasce luce terciave spere facto is añ foris p̄ris pueruli more sedēs. cū nō aderat genitor nec cara parēs. p̄ditor thobias astitit blanda voce moratus puer⁹ cui⁹ etas nō dū ter decē mēses viderat. fert illico samuel ad edes. Cūq³ nox ruit hic gemini saligmā samuelq³ thobias vitalis moyses ysrabel atz mayer añ synagogā leti ei⁹ pectora nudāt. In eius collo p̄mū nevagire posset sudariolū apposuerūt z extensis brachijs p̄mo p̄apulū forpicib⁹. mox genā dexterā p̄cidentes. Inde q̄sq³ forpice carnē ouellit. Sudib⁹ deinde pacul⁹ pupugere. cū ille manus alter plantas coctinet crudeliter sanguine collecto hymonos eorū more canētes. addūt minis vba. accipias suspēse ihesu. fecere sic olim maiores n̄ri. sic pfundant celo terra mariq³ xpicole. sic caput eius inter vlnas cecidit z vitali bera ad superos fecit iter. inde ad cenas p̄perarūt azimas de sanguine eius in xpi dedec⁹ ederūt. eoq³ mortuo statim corpus in p̄pinquū domus eorū flumen. piecerūt z pasca cū gaudio celebrarūt. Querētes deinde anxij parētes gnātū paruulū. postridie eū in fluuiū inuenerūt. q̄ illico vrbis p̄tori scelus denūciarūt. Is p̄tor iohānes de salis nobilis brixienfū ciuis legū doctor viso puero exhorruit facin⁹ z p̄festim vrbis iudēos p̄phendit z eculeo eos sigillatim imponēs tormētis astricti eo ordine crimē retulerūt. q̄ diligētī examinatione cognito iudeos p̄dignis supplicijs exterminauit. P̄sul eo tpe vrbis Jo. hinderbach collegit exstictū corp⁹ z sepulchro mādāt. multis cūestigio cepit florere miracul⁹. Inde ex oī xpiano orbe p̄ploz p̄cursus ad sc̄i huius paruuli sepulchrū est factus vt etiā vrbis ip̄a cū miraculis z opibus multis sit aucta. Corpori vō ip̄ius pueri tridentini ciues basilicam pulchram erexere

Quōsimile etiā scel⁹ ap̄d motā oppidū qd ē i finib⁹ agri fori iulij p⁹ q̄nquēniū iudei pegerūt. Mā etiā aliūm puerū fili mō mactauerūt. p̄ q̄ tres eorū captiui venetijs missi fuerūt z atroci supplicio p̄cremati sūt. Iterum thurchi inferiorem ingressi misiam magna cede sternunt. Dehinc magnā genuensium vrbē caplā. quā ad meotidem adhuc possidebant. Genuenses expugnant. ciuitas populosa z mercatoribus plurimū apta iuit hoc anno ciue genueosi eā prodente in turchorū man. deuenit in litore euzini maris sita

Delle monstrū tēpestare istac in veronēsi agro nascit que vñū tantū caput habēs s̄ duos podices. du
asq; vuluas. ex ip̄is ambab⁹ supfluitates emittebat. Insup q̄tuor brachia s̄ duo grossiora q̄ p volūta
te mouebat. alia tenuiora ⁊ immobilia erant. vētres etiā duos circa stomachū cōiunctos habebat. banc pa
rentes p italiā circūferētes precia ab insipientibus mendicabant.

Dadus ⁊ tiber reliquiq; oēs ytalie fluij nouēbris mēse (ex multitudine imbrū) ita excreuere vt extra al
ueū effluentes multa accolis dāna intulerūt. qz nō secus p vias mortales nauigabāt ac p eoz fluminū
aluea facere consueuerant. Decrescentibus paulopost multa animalia ⁊ q̄maxime tiber secus traxit. ex quo
rum putrefactione ⁊ flatu pestis maxima subsecuta est.

In hispania morte heinrici prouincia diuidit diuersis populoz studijs. nā ferdināus iohannis arropa
nie regis filius helisabetham heinrici sorore in matrimoniu traductā ⁊ alfonso portugalie rex heinri
ci iohannam filiam ex sorore sua neptē fouens regnū diuiserūt. Anno sequenti ferdinandus rex hispanie in
Johannes de monte re agro numantino portugalie regem profugat.

Sio astronimus

Johānes de mōte regio aleman⁹ nō minor anaximādro. miletio aut syracusa
no archimede. vtraq; lingua greca ac latina eruditissim⁹ germanoz dec⁹. hac
quidē tēpestare ob astronomiā. ceterasq; mathematicas disciplinas a mathia pā
nonie rege nurnbergēsisib⁹ ppetuo donat⁹ stipendio. ⁊ in germania. pānonia
ac rome multo in p̄cio habit⁹ ē. Qui cū in hūgaria kalendariū ppulchrū ac q̄das
alia in astronomia magno cū labore suo celebri ingenio composuisset. Epheme
ridesq; a nostris diario dicta maxima cura ingenioq; edita inductis noue astro
nomie tabulis. reprobatisq; gerardi cremonēsis theoricis romā ad emendandas
pastibilem dionisiū computū a sixto q̄rto pon. accit⁹ dum pleraq; posteritati parat
nō sine maxima studiosoz iactura morbo periit. Usus ē pceptore georgio bumba
chio in mathematicis excellentissimo. cui⁹ theoricis sciētissime impisse circūferūt.

Dicolaus estensis q̄ de impio ciuitatē cū hercule dissidebat. ferrariā clā ingres
sus primo septēbrī primo ipetu aduersarios exterruit. mox concursu Sigis
mundi fratris herculis electus vrbe palude latitans capitur. nec multo post capi

te obtruncatur adolescens omni virtute insignis.

In franconia germanie nobili prouincia (que ab incolatu francoz orientalis francia appellat⁹) Anno
salutis m̄. cccc. lxxvi. in rebus xpianis varij mor⁹ agitationesq; inciderūt. Timpanista quidā aī aliuz
brutoz pastor apud vicū Michelshausen vocitatū sectatores plures nactus virus diffundere cepit. eo p̄ncipio
sius quo ⁊ sacerdotes ⁊ religiosos in pploz inuidiā adductos spernētes abiectos habere ceperūt. Is vō si
mulatā puritatē quandā ⁊ innocentia vite pponebat. edocens vitā cleri ignominiosā fore. theolonia ⁊ pe
dagia diuis nō esse p̄soluēda. oēs aq; ⁊ nemoza oibus libera esse. ac nōnulla alia nephāda in populū semi
nans. q̄ nouitate gaudebāt. ea sibi v̄ginē mariā enarrasse p̄dicabat. Undiq; igit gētes votis occurrebant.
Diebusq; festis maximo p̄cursu hominū longū sermonē in odium cleri deducebat. Eo igit a Rudolfo ep̄o
herbipolen. missi exploratores inde sectatores p̄cipalē ad herbipoli ducētes igni tradiderūt. post cui⁹ mortē
hec p̄grinatio viroz ⁊ muliez euauit. Nurnbergēses qz s̄ multa ne q̄s de ciuib⁹ suis accedēt. p̄hibuerūt

Bexta etas mundi

Galeacius maria medio-
lanciu dux

Galeacius maria mediolani dux. anno. 1477. ob ira crepti sibi fundi a iohanne phano celebris habet in ipsius martiris templo ad aras incautus confodit. qui post patre franciscu Sforcia dux declaratus regnavit annis noue et menses deces vir pmpissim ingenij et excelsio et magno animo princeps. Cu multa edificia in vrbe mediolano extruxisset ppulchre qs lapidibus sectis vrbe vbiq sternere fecit Et paternu erariu pecunijs exhaustu diuicijs repleuit. In celebratione tñ diuinorum officioꝝ supremos catores maximo sumptu et impensa habere nitebat. Cle-
ru cum immoderata mulieru libidine veretur. post habita sue maiestatis honesta-
te. coniuratione facta vninero astante populo et omnibus aulicis vulneribus (vt
pmissum est) confossus anno etatis sue. 33. turpiter occubuit et in maiori vrbis te-
plo eminentissimo loco iuxta ptes suos sepultus fuit. Relictis post se duobus fi-
lijs et filia ex bona sabaudiana vxore susceptis. Iohanes aut maria in festo ephie
etatis sue anno nono patru decreto in ducem sublimatus pulchritudine indolis et
Carolus burgundionu dux

Carolus burgundionu dux philippi optimi ducis filius vltimus ex illustris-
sima regiaq francoꝝ familia natus. vir fortis. seuerus. magnanimus ac ter-
ribilis et iustus. liberalis. elemosinarius et diuinorum obsequioꝝ feruentissimus ob-
seruator. Is cu vigesimu etatis attigisset annu. et gandauenses ciues a philippo
patre quoddam priuilegiu extorsissent no pauca militu collecta manu in eos duxit
vrbe potitus priuilegia in foro vrbis exuri fecit. principatu qd suscepto multas
cu ludouico francoꝝ rege concertationes habuit. pace postmodum confecta a le-
odiansibus germanis insensus omnem vim belli in eos conuertit. et ciuitate ob-
tenta post cede et direptione editam vrbe complanare fecit. inde vrbe desolata re-
licta. p eduardo sororio anglie rege et britania a comite douerich et heinrico por-
tugalie rege pulso. exercitu multu congregauit et ptra eosdem et ludouicu regem bel-
lu suscepit et breui illu in regnu remisit et arma in ludouicu regem couertit et mlti
incomodis attriuit. Per romanu pontifice paulu mox inter ipos res pposite fue-
runt. Ihs gestis ad nussiam coloniensis agri oppidu quod est in ripis rheni duxit et illud acerrime obsedit
Sed cu fridericus cesar tercius eius auxilio venisset in regnu discessit. Veniq cu multas puincias ingen-
ti cede sibi subegisset ad nansiam ditionis lotharingie ducis vrbe puenit vt contra fucuos (quos visitatio
ri vocabulo sueros siue sustenses appellant) maturalet. Ibi tñ populariter in ducis castra aduolant. illum
tanta strage afficiunt vt fufus ac pfligatus tandē obtruncatus morte obiuit. Tria itaq oppida sibi dānosa
fuere. In rebus granfen. grege murtben. corpore nansen. Unicam filiam nomine mariam hic regni here-
dem tantum dereliquit. que postea Maximilianum friderici cesaris filium accepit maritum.

Erardinandus neapoli rex cu paces q italia vigeat anno. 1478. labefactare studisset. ascito sibi ihero-
nimo forti corneliu (qua imola itali dicunt) comite. raphaelē diaconu cardinale diui georgij nepotē. si-
xti quarti pontificis ex sorore comitis iheronimi. simulq franciscu saluiatu archiepū pisani cu famulicio
300. hominu florentia misit. inq diue liberate templo francisco saluiato eucharistia celebrante composita
bora iuuante Iohanne pacio viro maxime apud suos extimationis. multisq aduerse factionis iulianum
medicen pfoderūt. Lauret vo fortiter vulnerat prudentia consilioq precipuo impetus hostiles coher-
cuit. plurimis factiosis fede trucidatis. plurimisq cum archiepiscopo pisano suspendio necatis. florenti-
ni vo cardinalem diui georgij vsq dum res componerentur retinuerunt.

Locuste eodem anno p italia vagate brixie agru deuastarūt. cu in bri-
tiano agro in maxima multitudine aduolarūt. que brixianis et man-
tuanis maximum intulerunt damnum. quib nisi ludouici mantuani pri-
cipis sollicitudo obstinisset. sata queq in tota lombardia corrosissent.
Maximaq lues hoc ipo anno p tota italia vagata est. adeo vt hec pe-
stis seuissima in brixiana vrbe supra. xx. hominu milia. et venetijs
supra triginta hominu milia perierint. Eam em calamitates solis eclipsis
indicauit. qui eo anno iulio mense fuit. atq locustarum multitudo.
Veneti graui ethurie bello implicati in macedonia et foro iulij magnis
othomanni copijs vexati magno reip. detrimento totiusq reipub.
italie aperto periculo. Cu longu in flectendo pontifice tempus contriui-
sent. et annos. 27. maximis et diutinis bellis p gretia. macedonia et foro iulij a turchis vexati imminente
periculo cu mahumeto impatore sedus pcussere. Omnibus illi redditis que sue suoruue ditionis fuissent
ac tradita. Scodra qua obsidione cinxerat spondentes. 100. mille aureos ad duos annos soluturos. quos
nobiles aluminis mercatores cu imperatore contraxerant. Hoc pactoq conuenere anno. 1479. vt veneti
constantinopolim magistratum mitterent. quem baillum vocant. qui venetorum lites. solus dissolueret.
ob quod singulis annis. 50. mille aureos illi pendebant.

Btus ma
ingent
Anno
tis coll
suos la
amanti
em fau
ga ven
em par
chis ter
potēt
phiscu
res cu
njs adu

egit. imm
sunt eoq
tur q qu
annos in
seuerans
est qui p
auaricia
cia futuro
hominis
ribus a p
et decetero
constantia
por. sepul
idru
igna
sunt vallo
menibus
nec verbu
lurgus h
duo et vig
primis le
alphonsu
se vrbe
quosdam

Rhodij licet a turchis nō parua diffidia habuerūt. post tñ cōstantinopolis expugnationē grauiā sensē
bre bella. Eū q̄tuor et viginti annorū curriculo cōplures sibi vicinas ditiones subegissent. animo inflā
tus mahumet egre admodū tulit rhodiā urbē finitimā eius imperio liberam eē. Mahumtes igit̃ impator
ingenti classe maximāq; bellatorū vi rhodium petens. Appulit itaq; ea classis veloz centū decimo kal. iunij
Anno incarnationis. 1480. militeq; in terrā exposito p̄mū in vertice mōtis sancti stephani et circa eius mō
tis colles castrametati sunt. et p̄ tres ferme menses urbē bombardis alijsq; missilibus indefinenter p̄ duces
suos lacerauit et oppugnauit. Verū petrus dabuson magnus rhodiorū militū magister xp̄iane religionis
amantissimus. vir prudētissimus ac magnanim⁹ sue magnanimitatis magnū experimentū dedit. diuina
cū fauente clementia principis et suorū v̄tuti fauente turchi fundunt. ppulsant. cedunt. tātoq; impetu ter
ga vertunt vt sibijp̄is necē afferrent. fama satis constans est turchos visionis miraculo exterritos. maiore
em partem exercitus amisit. vbi celitus xp̄i ihesu ministri. ppugnantes v̄si militibus rhodij miraculo tur
chis terrore fuere maximo. Fatendū igit̃ hanc victoriā celo dimissam esse cū tam parua militū copia hosti
potētissimo tā muris potito restitit. Exacti igit̃ nouē octaginta dieb⁹ ip̄ator rhodiorū littore classes solues
phiscū nauigare p̄perat. illic milites et suppellectilē exonerat. vbi diesvndecim moratus ad domesticos la
res cū clade et ignomia reuertit. Petrus autem a pontifice sexto et ceteris omnibus europē xp̄icolis pecu
nijs adiutus. vbi laceratam insulam diligentī cura restituit et celebriores fecit.

A pud suites montanos q̄s
itali suiceros appellāt haud
longe a finib⁹ lucernensū in loco
vasti solitudinis homo senex soli
tarie vitā abstinentissimā hoc tpe
habebat. q̄ p̄ annos. xx. sine omi
corpali cibo vixit. quē fratrē nico
lau appellabant. vir corpe aridus
sic⁹ exhaustus sola cute neruisq;
et ossibus compactus. Et q̄q; he
remite diutius ieiunent. et illesi p̄
pter ocū et vitā vmbrosam sicut i
carceratis p̄tingit nō raro et s̄ ter
ra pprie. cū p̄pter indigestionem
plures in ip̄is aggregent supflui
tates flegmatice crude. cū sint cōti
nue in deū intuentes virtute auia
li. virt⁹ debilitat naturalis vt no
cumentum nō videat p̄cipe a ieiu
nio. Estq; consuetudo in his sicut
et in alijs nō parua res. Verū hic
homo quasi celestē vitam in terris

egit. immaculata absq; lorde. Quis nonnulli cū homine gloriofum dixerūt suāq; vitā ad iactanciā interpretati
sunt eoq; mercedem accepisse p̄dicarunt. s̄ sunt iniqui iudices. qui nō in melius quē occulta sunt interpretā
tur q̄ que patent. Cur virū calumnient qui longā vitā in artissima paup̄tate et solitudine duxit. q̄ multos
annos in bona conuersatione accedentiū eos consolando absumpsit. in abstinentia extrema et humilitate p̄
seuerans. qui nihil appetiuit. qui nulli iniurijs. parua fuit merces tantis laboribus humana laus. stultus
est qui p̄pter rumusculos hoīm suū corpus affligit. suūq; gremiū fraudat. Is sanctus et iustus homo. qui
auaricia calcauit. honores seculi subegit. qui patientiā obierit. qui nullū supbie fomitem ostendit. sola fidu
cia futuroz teneri arbitrat. retributionēq; thesauri celestis expectare potius iudicat. Iudicauit hoc p̄petua
hominis leticia. quem nemo mestum vidit s̄ vultu semp eodem. Sciebat se mortali culpa liber. bonis opē
ribus a p̄tentionibus intentū. Potuit cū paulo dicere. Gloria nostra hec est testimoniū conscientie nr̄e.
et decetero rep̄osita est mihi corona iusticie quā reddet mihi in illū diem iustus iudex. Per antistitem quoq;
constantiensē approbatus. Tandem senio ac viribus deficiens eius senilem animam mollis dissoluit so
por. sepultus in ecclesia sui pastoris non sine miraculis q̄scit. q̄ et finitimis pplis nōnulla vaticinia p̄dixit
Hidrontū apulie maritima ciuitas hoc anno. 1480. ab exercitu mahumeti turchorū principis diu expū
gnata. Cum eius exercitus a sarfone in apuleā transuectus est in colle qui vbi imminet castrametati
sunt vallo et fossa munitissimi ita hidrontū obsederunt vt nulla spes erat ferendi auxiliij. Tandem disruptis
menibus advesperam protracta pugna. superati hidrontini. ingressi urbem turchi. archiep̄s obstupuit vt
nec verbū trucidatus emittere potuit. qui in hostiū manus deuenerūt omnes capite plexi sunt. franciscus
lurgus hidrontinorū dux captus et exarmatus medijs p̄fectus est. supra duodecim milia euaserunt. tantū
duo et viginti. potiti prima victoria barbari ceperunt statim vicina oppida sollicitare ad deditionem. et in
primis leucen et tarentum. Infelix igitur apulia fuisset si obitus mahumeti non interuenisset. quo mortuo
alphonsus dux calabrie urbem valida obsidione cinxit. Turchi audientes sui principis obitum diffisi pos
se urbem tueri suis rebus suis sese alphonso tradidere. Qui urbem ingressus omnia retinuit et turchos
quosdam in mancipijs suis seruauit.

Sexta etas mundi

Antonius rosellus iuris doctor

Marchus impator

Anthonius rosellus natione ethruscus vir vtiq; bonus et multa prudentia existimatus iurū civilis et pontificij ac aliarū bonarū artium peritissimus postq; multis annis patavij ius cū magna gloria docuisset sublatus fuit. sepultus ad sanctū anthonium padue cum hoc epigramate. **A**nthonius rosellus de roziellis iuris monarcha. Qui cū egregie doctus esset de monarchia et de potestate pape libros eruditos composuit et alia.

Marsilius ficinus florentinus ingenij excellentissimi vir. viriusq; lingue eruditissimus et multarū scientiarū locupletissimus. atq; inter platonicos doctores facile princeps. hac nostra tempestate septem et triginta platonis philosophi libros qui antea neq; apud grecos facile inveniēbant maxima cū diligentia latinis fecit et in lucē omnibus protulit. neq; eo quidem labore ut aiunt contentus fuit. et ipsius platonis mentem partim argumentis. partimq; brevibus pmetarijs explicare cōtemptavit. **D**e validudine q; scriptorū perscripsit et pleraq; utilia.

Mahumeth magnus turchorū impator octavus ex clarissima orbomanorū familia natus Amurati imperator

principis filius. Anno. 1481. quinto nonas maij. Postea q; in asia et grecia. 32. annis regnasset dū in orientis expeditionē contra hungaros p̄ficisceret anno etatis sue octavo et quinquagesimo in castris nō sine suspitione veneni morit' et cōstantinopolim delatus sepelitur. Is cū patri in regnū alie successisset quatuor et vīginti annos habebat etatis. Qui imperio suscepto patrē in omnibus supare anxus ē. Hic illico ob ei' animi magnitudinē cictis paterni regni virib' ingētes copias ex asia in europā p̄ hellespontū classe traiecit. vbi multas grecorū vires occupavit. Castello q; haud longe a bosphori litore ad euxinū tēdente p̄didit. Et in deficiente ob grecorū auariciā p̄sidio constantinopolim vires cepit. expoliavit ac de ea triumphavit. et in ea impator declaratus. Constatim peloponesum omnē armis cepit xpianū populū in servitutē abduxit. Inde in achaiā movēs ipas et achraniā et epirū et maiorē macedonie partē atq; bulgariā cū rascia et servia. et quicq; ab andrinopoli. saūq; annē et danubiū fluvij interiaceret inuasit. valachia etiam eas ob res timore p̄terita. bosniā postmodū ingressus cuncta vastavit. muthulenem insulā nobi lem genuensū insulam cepit. Dehinc sinopem urbē vetustissimā et trapezundam diripuit. earūq; incolās vna cū eaz impatore captivos abduxit. Euboriā insulā venetorū insulā inuasit. quā vna cū calcede eiusdē insule urbe expugnavit. In asia itaq; minore duodecim regna obtinuit. videlicet pontū. bithiniā. capadiciam. paphlagoniā. ciliciā. paphlagoniā. licia. cartā. lidiā. pbrigiā et omnē ferme hellespontum seu moream. et multa alia occupavit. hic cū innumerabiles filios genuisset basetū et zaliabū legitimōs post se derelict' pro quibus eo mortuo tumultus urbe cōstantinopolitanā inuasit. basetū tamen impatorē constituerunt.

Basetus primogenitus mahumeti Anno. 1481. sexto kal. iunij impator p̄stituit et vsq; in p̄sens impavit. Hinc zaliabus frater q; magnos mor' in asia p̄ regno cōcitavit. burliā cepit et se ibi regē p̄stituit quē basetus bello supavit ac alie paternū regnū obtinuit et in libidine ac ebrietate totū se immerfit. Cum aut anno. 1492. pannoniā ferro ac populationib' devastare cepisset multa dāna cedēsq; ptulit. Zaliab' at frater eius natu minor. qui postea in regno francie sub priore hospitalis sancti iohannis iherosolimitani custodiebat. in summi pontificis innocentij octavi potestatem traditus vsq; in p̄sens rome sub custodia ad recuperandum residuum europe de crudelissima nunc barbarorū servitute.

Istis p̄maxima i tota ferme italia et germania Anno. 1483. et 84. fuit vbi ad plurimū defecit. ut multa milia hominū absumpsit. Ea q; lues nurnberge a solsticio estivali vsq; ad solsticiū biemale quatuor milia hominum delcivit. Venetijs vō senatores et iohannem vocenicū ducem extinxit.

Fridericus impator anno. 1487. conventū magnū nurnberge p̄ auxilio ferendo contra hostes sualū convocavit. vbi de vniōne ac pace principū varie conventiones habite. vtiq; omnia bella indutias haberent concluderunt. Interea gloriosus impator fridericus inter cetera gesta laudabilia Conradū celtis germanū virū eruditissimū in arce nurnbergeni appollinari laurea decoravit. Bellaq; ea tempestate inter sigismundū archiducē austrie et venetos sedata sunt. Nec minorē dietam principum rex Maximilianus nurnberge anno salutis. 1491. peregit.

Meles rex maurus genere et religione mahumeten' hac nra tempestate in bethica. puincia vltioris hispanieplaga que granata nuncupat' vsq; ad hec tpa regnavit. cuius puincie ager excellentissimus p̄ bibet. eo q; quecūq; ad hūanū victū sunt necessaria affluentissime gignat. Cuius montes et flumina aurum et argentum producere dicunt'. Armenta et pecudes sine numero nutrit. Hunc quidem regē Ferdinandus lusitanie et citerioris hispanie et tarraconie rex vna cū belisabetha vxore superioribus annis omnino effere sarracenos decreverūt. Bellū igit' malacen. primo pegit anno. 87. vbi expugnata malaca urbe. Tandē post longē obsidionem ciuitatis granate que incepit a mense m̄sio anni nonagesimi primi sarraceni mauri deducti ad magnā rerū inopiā desperantes de auxilio post infusitos conflictus bellicos. 25. novembris pacta deditiōis p̄clusa fuerūt. Postromo septimo die ianuarij anno salutis. 1492. rex et regina ac proceres et potentatus cum exercitu decem milij equitū et l. milia peditū electorum ciuitatem intrarunt et eius possessionem libere acceptarunt. ac mesquitam maiore in ecclesiam didicari mandaverunt.

Besta etas mundi

Anno mundi. 6691

Anno xpi. 1492.

Alexander sextus papa. natione hispanus: ex valentia ciuitate rhodorie⁹ borja antea vocatus. epus portuensis. Vacante sede post obitu Innocē⁹ tii octauū. oim suffragijs hoc anno pontifex creatus. Et ad. s. iohannē lateranē⁹ sem. xvi. die augusti. corona papali decorat⁹. Vir magni animi. magneq; prudē⁹ tie. Is in adolescentia bononie studijs litterarū operam dedit. gymnasiūq; illud scolasticū non paucis annis celebrauerit. Qui adeo virtutum gloria. et disciplinaz laude. et adeo singulari ac oim rez ornamento dotatus. ut Calixt⁹ tertius pontifex summus sedatis suo tempe ytalie rebus. cum nouem cardinales creasset. Et eneā senensem in cardinalem assumpsisset. Duos quoq; ex sororib⁹ eius nepotes. cardinales creauit. L. iohannē cognomento milanū ex sorore nepotem. et rhodoriū hūc boriam. cuius vtutis et glorie liquidissimū documentum extitit. qd adhuc adolescens inter reuerendissimos et excellentissimos cardinales constitutus. Vel etiam qd nō multo post vicecancellarij locum sortitus. Horū oim scientia predictus et expientia refertissimus. vere designadus et euocadus fuit. Qui fluctuantē petri nauiculam gubernaret. Et si herilis et regia ipius faciei dignitas prese ferre videatur. Tamen in primis accedit nobilissima eius natio hispaniensis. Inter ceteras vniuerse terre p uincias aeris salubritate temperata. oimq; rez copia et bonitate precipua. viros pgeneras. q et corporis agilitate. et ingenij acrimonia. et oim virtutum gloria summi clarissimiq; semp extitere. Dehinc eximia eius valentia ciuitas. que et sui antiquitate et situs pulcritudine et viroz copia. Et oim mercimoniorū genere lōge reliquas hiberie ciuitates antecellit. Nec non et illustris boriarū familia. que cum peperit. Qui vere nationem patriamq; et familiā illustrauit. Et recolende ac beatissime memorie auiculi eius Calixti semp emulatoz. litteralis discipline. scientiarūq; peritia. et optima viuendi ratio. adest humanitas illa inclita cū auctoritatis ratione seruata. optimū et salubre consiliū. adest et pietatis cultus. et oim rez cognitio. que tā in inclite dignitati expedire aut vsui esse possint. Felix igitur tot virtutibus exornatus. In tam altissimi magistratus culmine collocatus. a deo optimo bene meritis. Speramus igitur cum vniuerso generi xpiano profuturum. Et per rabidos itinerum amfractus. perq; sublimes et periculosos scopulos transimigratorum. semitam tandem affectatam feliciter occupatur. Postremo ne longiori sue laudis cōmemorationi ali quos defatigari oringat. Eteri sequentes eius acta laude digna persoluant. Hic pontificatu suscepto maiestatem cum auctoritate augere conatus est. Et si in principio sui pontificat⁹ aduersitates sentiat. Magna tñ aio recepit. Benianissim⁹ de⁹ sua grā donet. ut singla ad vtilitatē ac cōmodū reipub. xpiane. psequatur

Ainea summorū pontificū
Alexander sextus

autem illustres balthasar et magnus fratres re comperta cum vestigia vulnerum (que remaserāt) cernerēt. iudeos cum maiestatem xpi contemserint ac religionem illuserint concremari fecerāt. Recedat ergo omne infidelitatis ambigū. Nec dubitet quisq; primarias creaturas. nutu diuine potētie. presentia summe maiestatis in dominici corporis transire posse naturas. Quid em ei possit esse difficile. Cui facile fuit hoīem (ut premisum est) de limi natura figurare. Imaginem etiā sue diuinitatis induere. Cui promptus est eū rursum reuocare de inferis. restituere de perditione. reparare de puluere. de terra in celum leuare. et figmentus suū in regni sui consortio sublimare. Ut quicquid corporis nostre fragilitatis assumpserat. nos in corpus sue immortalitatis assumat. Ad quam glorie sam resurrectionem pñs nos operibus preparare dignetur. Qui uiuit et regnat in secula seculorum Amen.

Genus hominū calamitosius iudei. et si superioribus tēporibus in plerisq; locis germanie ac alijs prouincijs. diuinissimum sacramentum. varijs temptationibus. molestijs. ac erroribus in dignissime tractarunt. precipue i Transilauia patania et ratispona etc. nec impune hoc flagitiū inultum fuit. Nouissime anno salutis 1492. die. 22. mensis Octobris. in oppido Sternebach sub domino principis magnopolensiu auxilio petri sacerdotis. Eleazar iudeus et complices. sacramenta corporis christi. per hostiam maiorem et minorem obtinentes. has perforarūt. et cruor illico prosiliit quo lintbeum precinctum ruborem accepit. Quo miraculo territi ad Petrum deferūt. Principes

Mad
Munc v
rei milit
ralitate
q; in om
mis stre
rolu illu
tum sibi
iusticia
mit. Sa
stus opt
ruen naci
antiqua
Aimbun
mire hūc
lis hann
na et salu
tasse feni
tissimis
Ex qua
currentie
pra quad
impator
ficio diu
ordine b
x. mensis
ex archie
berando
gnitas n
boles. nu
tis defun
honesto
Victorie
mō xpian
Et qntū
bile. terra
egyptū.
hierosolu
recuperā
lū belli p
ampliād
Bellū ad
ignomin
negligē
obre bell
pmo et n
orbi ordi
possent. a
par vllis
fecti pite
acie pced
bus et lat
tis ex his
vt digna
sustulit. p
nisi infan

Maximilianus austrie ac burgundie dux. fili⁹ ipatoris friderici tercij. viuentis adhuc pre anno salutis. 1486. in frackfordia coi voto elector⁹ rex declaraf. Nunc usq; vna cu pre ipauit annis. 7. Vir summa virtute decoratus. corpe agili. rei militaris scientia insignitus. virtuteq; nemi cedens. immo humanitate et liberalitate cunctos reges antecedens. Rex certe dignissimus et bello fortunatus. atq; in omnibus fortissimus nec vlla vicioz labe notatus. magnanimus atq; in armis strenuus. Is tpe iuuentutis in burgundia accessit. Et maria filiam ducis caroli illustrissimam feminam. in coniuge desponsauit. Et ob hanc rem burgundie ducatum sibi vendicauit. Et per aliqua tepora in subiectis prouincijs cum gaudio ac iusticia regnauit. Quamuis ludouicus francoz rex. aliqua q; socer possidebat ademit. Gaudebat itaq; hec regio felicior omni. q; tanto duce celebrata fuit. Qui iustus optima iura dabat. Sequana quondam hedua dicta prestans burgundiu nouenacta. terra armis potens. habens agri leta munera. et nobilitatem viroz antiquam. ob ducem nouellu. pariterq; comitem gaudebat. Brabantia quoq; optima Lumburga. Lucenburga. geldria. Et flandria diues opum ac pplis potentib⁹. Eodem huc leta videre suu gaudebat. artosiu item potens armis ac namurcu. nobilibus hannonia. holandria atq; zelandia eu summe colebant. Nechliniaq; humanitate et salua atq; frisa. de suo nouo domino exultabant. Euz ducem potente aduentasse sentiebant. Certabant alij alios supare colendo dicentes. Venisti tandem gratissimus. Quo aut tpe maria eius vxor vixit cu omni pace et leticia regnu possedit. Ex qua cu genuisset filiu philippu. et margareta filiam. Ipsa paulopost casu equi currentis delapsa. fractis ceruicibus expirauit. Anno vo sexto et octuagesimo super quadragesimu millesimu. die. xx. mensis ianuarij. Cu genitore friderico impatore frackfordiam vrbe ingressus. Eundem die sedecima february peracto officio diuino. in basilica diui Bartholomei. Electores romani imperij obseruato ordine bulle auree. felici consensu eu in regem eligentes. Postea eodem anno die x. mensis aprilis in ciuitate Aquensi cu ingenti solennitate corona caroli magni ex archiepis Murebergensi. p eos coronatus fuit. Pluebat em in eo inaudita principandi scientia. in deliberando grauitas. in coficiendo celeritas. regnoz iusticie feruor et zelus. modestia. item singularis benignitas maxima ac clementia. cu vite ac morz obseruantia. Quibus regis virtutibus ornatus. Regia solibus. nulla ex parte piscoz suoz laudibus inferior euasit. Vex post vxoris (vt pmissum e) casu eq; currentis defuncte. multa ne dum a proceribus certamina sustinuit. cu nollit eu sup eos regnare. Et a burgensib⁹ honesto carcere detentus. A quo cu liber euasisset. infinita mala apud flandreses secuta sunt. nec du finis. Victoriosissimi aut rex maximilianus q xpianissimus inter principes xpianos ceteros. mente reuoluens. q; mo xpiani ab infidelib⁹ circumdati sunt. Et in angulu coartati. potetissimi qndaz dni. et orbis possessores. Et qntu impiu amiserut. q; nobiles vrbes. q; ditissimas puincias pdiderut. Inter qs etia iudea terra nobilis. terra sancta. terra in q prime nre fidei flores apparuerunt. Tacem⁹ alexandria. thebas. mephim. ac oem egyptu. et antiochia. in q primu xpianu nome auditu est. fons igit et origo nre salutis ad hostes defecit. Hierosolima noui et ve. testameti nr. et constantinopolis columen grece. Id inclit⁹ rex aduertens. p singulis recuperandis. nullu labore euitari debere arbitraf. Iudei em cu feder⁹ archa amiserant. p recuperatione. nullu belli piculu vitauere. greci ob raptam helenam. decennale bellu gessere. Carthaginenses ppter fines paululu amphados cruentissima plia cu cyrenensib⁹ comiserunt. Romani sepe socioz ca sumptis armis i pugna exiere. Bellu aduersus infideles possessores necessariu fore decernens sibi psuasus arbitrat. huic tante religionis ignominie. ac probro qua pmu psulere. Et si pcedentes negligetes fuerint. honoreq; suu pufecerint. suum negligere et turpitudini notare no patiet. Ac gliosum nome deterfa supioz infamia augere popat. Quam obre bella germanie totis virib⁹ sopire conabaf. Conuentione pncipu Mureberge p maximam. anno salutis pmo et nonagesimo sup qdringetesimu millesimu pegit. p dies ples. vt pacem ne du germanie. s; toti orbi ordiaret. pncipes et coitates admonuit vt huic salubri expeditioni infideles adiumento esse possent. Adempta a domo austrie p regem hugarie genitori restituit. pacem hugarie dedit. Duxq; p biennium par vllis fuisset. restabat adhuc reliqe exercitus Mathie qs nigrā legione vocabat. q tedio longe pacis affecti puto agmie i diuersas vtriusq; pannonie ptes eruperat. duo milia ad cofinia morauie et austrie ifesta acie pcederat fortalicia qd ipi gentiliter taberna vocat se muniētes. Ex q excursionib⁹ suis omia loca cedibus et latrocinijs turbabant. Qui tandem friderici cesaris iussu obsidione cuncti expugnatoq; fortalicio multis ex his cesis. alijsq; captis. q septingenti superant. huj oppidis et baronib⁹ qz fines inuaserat traditi sunt. vt digna illis supplicia irrogaret. Itaq; trecentos ferme viennenses laqueo necarunt. ceteros eycingerus sustulit. prim excoziatos prim ad rogu affatos. primq; coctalicis furnis immisos. vita illis ademit. Sed nisi infanta copulatio regis francie cum ducissa Britannie Maximiliano in vxorem tradita interuenisset.

Linea imperator

Maximilianus

Maximilianus

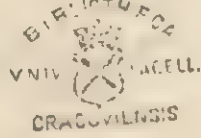

Sexta etas mundi

Huius sancto proposito expeditione dedit. Faxitque deus gloriosus huius aduersitati finem. ut ecclesiam. ut religionem. ut fidem christianam. a barbarorum et infidelium incurribus defendere possit. Videmus enim uniuersam fere asiam a phenicibus et medis ad hellespontum usque turcorum tyrannidi parere. Totamque traciam occupare. et uniuersam greciam. ethiolas. epirotas. yllirios ad intimam usque dalmaciam omnia premere deterrima seruitute. Insule pene omnes a sinu adriatico ad mare ponticum iacentes vastitate et desolate sunt. Et in primos germanos et hugaros sepe numero impetus faciunt. Sperabimus autem regi maximiliano nutu diuino. victoriam haud dubie successuram. dum ceterae nationes hunc regem atque ducem optimum sequentur. Cum diuitem italiam. nobilem galliam. fortem hispaniam. bellicosam ac populosam germaniam adiumento esse sentiet. his arma. his equi. his pecunie abunde suppetunt. his vires longo maiores. quam infidelibus assunt. In deo quoque sperandum erit. qui cause sue nequaquam deerit. Et pugnaturis diuinum auxilium implorantibus mime defuturum credimus. vinci et possunt. et sepe victi fuerunt per superiores principes uti premissum est. Minor est infidelium potentia quam feratur. Nec dubium cum ad orientales provincias eius ingressus patebit. tanto maiorem ad eum concursum inueniet dedentium se populorum. quanto validior eius fuerit exercitus. Cum dominum gloriosum. principes occidentales secuti fuerint. Ad omni christiane reipublice felix et fortunatus erit. Cum ipse maximus et florentissimus imperium adipiscetur. tum omnes qui sequentur amplissimas opes consequentur ex hoc bello. proposita non facili solum. sed sperata certaque victoria. quo ad mundanam et celestem gloriam. plurimum quoque et amplissimum regnorum. et ingentes opes et clarissima imperia puentura. Demum auxiliante domino ihesu cum insigni victoria et glorioso triumpho reuertentur. Cum autem redierit inuictissimus rex Maximilianus. subactis turcis. liberata traciam et greciam. ac alia spolia nephanda. Et terram sanctam christianis restituet. Germanici principes qui multi defuncti sunt hac luce. Immortales sibi apud immortalem deum gratias peragent. Qualem ei currum apparabit italia et Germania. Quales gratias ager ecclesia. quam festa omnis christiana societas agitabit. Septentrionis et occidentis reges redeuntem magnam imperatorem christiane reipublice seruatozem salutabunt. Cardinales cunctique presules ecclesiarum. et magistratus urbis. longo intervallo sacra ferentes obuiam ibunt. niuei stabunt. Ad frena quirites. sternetur purpura et ostro quocumque ab eo terra calcanda fuerit. Matrone nobiles. virginisque rosas et lilia e tectis in eum spargent. Et variorum ferta florum sacro capiti annectent. Ipse curru sublimis aureos in plebem nummos iaciet. quocumque in foro. quocumque in triumpho substitent. novos ludorum facies offendet. Acclamabitque omnis populus victori vitam et gloriam. atque ita triumphans non in capitolium falsique Iouis edem. sed in apostolorum principis beati Petri basilicam deducetur. Ibi quoque maximus sacerdotem Alexandrum sextum verum christi vicarium. Et regni eterni clauces tenentem inueniens. largam ab eo benedictionem accipiet. Et amplexus atque deosculatus sanctissimus patrem. secum in penitiozem palatii partem secedet. ubi et de recenti victoria. Et de rebus germanicis et italicis longos inter sese sermones habebunt. Tunc Conradus celtis poete laureati musa. quasi ab inferis resurget. et poemata componet. Ad Antonius Sabellicus historias scribet. mortalemque regem immortalitati donabunt. Nos quoque si quid strepere inter olores poterimus. aliquid seorsum inueniemus. quod de tanto rege ad posterum referamus. Nec habuimus. que per oculum Nurembergensem adiceremus. Vos valete et boni consulti ex Nuremberga. x. kalas Junias. Anno ab incarnatione saluatoris christi Millesimo quadringentesimononagesimo tercio.

* H A * S * D *

Quartas aliquas sine scriptura pro sexta etate deinceps relinquere conuenit. iudicio posteriorum. quam emendare addere. atque gesta principum et priuatorum succedentium perscribere possunt. Non enim omnia possumus omnes. Et quandoque bonus dormitat homerus. In terra enim aurum queritur. et de fluminum alueis splendens profertur gloria. pactolusque ditior est ceno quam fluente. Varii quoque mirabilesque motus in orbe indies exoriantur. Qui novos requirunt libros. quibus ordine referantur. Pauca tamen de vltima etate ut perfectum opus relinquatur in fine operis adiciemus.

Betta etas mundi

ccLviii

*Comiti seu Officiarios Vladislavi, Duxis et Bohemie Regis: missi in Ca-
mioniam ad componenda Rationum poloniarum et bohemiarum et
missi. Significatio Regis polonie. Vladislavi. Castellani. Lituanos et
et polonis significandi.*

Qualdus forlather et barnabys belam deducimus. **S**exto mense pnap
 et domo domo sigismundo degra Regi polome supmodia lithwame russie
 prussie q domo et heredi et domo gro mo in fidelissima nra Ruia et eorum gnie
 dacom. Tunc fare eidem mare a vic. Quid ea que hic ex pte rerum agunt. di o
 lue fidelissimoru suorum intelligere dignaretur. potest pteca eadem actas vna scire
 Quo domo na pcessissimq nobis tuis mediantibz pcepit. ut si que firma ad nos de civitate
 Constantinopolitana pveniret. an sine sine dilacion intinarem. Nos aut spectabilem
 domn Vordam vrommodam moldaumen domosq Bayarones rogatos fecimus. ut si quepa
 tumorem de eadem Constantinopoli popere nobis significaret. Hic igitur idem domia
 vrommoda vordamus misit de zogarda. ad suos Bayarones. hic simul nobisano. in
 memez existens. queadam hominem Nicolai nomine luchenium de aneling vnam
 domum sua Anastasia qui in Regno Thracorum fuerunt captum annis viginti duobz
 et fuerunt in civitate Constantinopolitana. quos peca libertate adonare et de essent
 Aberi intra regnum Thracie vbiq habitare qui ad civitatem Thracie pvenirent
 Tandem in quodam oppidum Salatz vocatum quod est in dition vrommode moldaume
 intra terram moldaume et sic liberati per eosdem domnos Bayaros ad nos missi fuerunt
 et retulerunt de ipsa civitate Constantinopolitana. Quo mra fstrum statuitatis anie
 terre motus et strepitus maximus factus est qui cognita diebus noctibusq durans terre
 motum gannavit nonn adeo. ut inchoatum erat. narravit q civitatem ipsam triplica
 muro vallatam et in quolq muro supra portam turrem altam potentissimam et in
 quadam porta noviter edificata turrem altissimam novit edificatam sup omnes eminetz
 que omnes circumerunt adeo ut nullus per eas nec ingredi nec egredi potest. Et similis murg
 tuncate circumquaq et presitum vestis campum tenuit qui aut remanserunt mltis
 sunt comoditatis quonia piasus vixit et facti sunt. Hinc q et domus duntaxat infinite
 et tera milia hominum computat. lapidibus et muro mospinat obita vromp fstris vromu
 mulieru et puerorum. Eade q eorum cum manibus Thracis concuerunt. Thracorum
 omnes ille et motus remanserunt. et populus ad eas confugiens salus effectus. Et sibi
 vastate omnes pteritis in campum pvenire pnt a civitate tectoria tendens ibi fstrum
 ffectit idem quo inter vixit et muros antiquas ante terre motum tpe vrom videtur
 in quodam palude draconem magnum se vallentem et gannat. qui quendam Thracum
 inde equos ducentem arripens deglutit. Audiens Imperator misit quosda Bayarones
 ut eundem occiderent. qm in telis et sagittis m pfracti eorum vasserunt. et eundem draconem
 referunt in quodam lacu hinc p lacerasse et nulla domyna hominibz. Ita Opus Septemsen vrom
 mltis. Tem referunt idem quo eisdem terre motus tpe in tertia qm Imperatoris
 tam maximus fratus terre factus est. ut eius profunditas ad octuaginta vstas pndit.
 Narrant pteca quadam eccliam vbi patriarcha pccorum habitabat. que supra
 civitatem ipsam in quodam promitorio constituta est quo cum nocturnali tempore iam
 dictus Nicolaus vnam Thracum sua. Et quodam Nicolaus greco Constantinopolita
 vno gravi et probi. Hicq mltas hominibz in quodam domo potuerunt. et ibi Nicolaus
 Greco cum quodam alio vno probi sibi admittit in turrem domus illius pva aliqua mltitak
 emissent. vidit eum supra eccliam ipsam aptum et columina lundam ad ipsam eccliam
 descendentem. Quidam aut vir venerabilis et senectute iam confectus apparuit. et ipsam columnam
 manibus amplexus est. Eccliam q ingressus et statim omes candele per se accensit.
 quod visum admirans idem Nicolaus Greco domum ntravit. et hinc Nicolaus de Thracie
 et alij illic existentes ex omnia que viderat narravit simul cum sono suo. qui audiens apertis
 fenestris et vixit eccliam intuentibus. vixit est in eadem ecclia claudis magna quod cum pcessit
 grecorum patriarcha. statim omnes presbiteros xpianos ad se in collegium vocavit. Et eccliam
 introeuntes orantes q Greco xpo domno decantarent. Idem referunt quomo Ecclie Thracie
 quos olim xpiani constituerunt et Thraci ab eis receperunt ac in sectam suam totat pvenire
 et more eorum consecraverunt omnia edificia que ipi Thraci circa applicuerunt construxerunt. omnia
 conupta sunt. pveniret dominat edificia. in quo per xpianos antiquitus edificato mgtis
 totaliter remanet. Omnesq Ecclie Valachorum et Grecorum et similes domus ita eccliam nobile
 pveniret amplexus ille et mgtis remanserunt. Tem narravit idem q in quadam ecclia vbi
 parci modum Imperatoris humatu existit et humulatum ex mar mureis lapidibus fabricatum
 et tptitudine notabilissima decoratum. quod totum funditus corruit. Idem aut q in civitate
 vallata terre motum magnum fuisse vbi a litore maris vix ad civitatem ipsam maximo hiatus
 et meatus apertus est in qua civitate. ead omnes xpianorum ecclie mgtis remanserunt.
 Thracorum templa concussa et mros sassa sunt. Tem Imperator vbi suas concubinas
 in quodam Orto indomo quodam muro mwmado ornato. habitabat corruit et luxt in aliquibz
 pabris remanet. mivento sissim est. Tem referunt pteca demq idem Nicolaus et domi
 fna fuisse in vrb Constantinopolitana. qnd quend presbiterum in lege eorum doctissim. et
 fndissim qm famulabatur ad eccliam supram. Radobudbasia. que quid presbiteri ipi aut
 sepe et sepius ipsum legentem et libros suos mstrucentem viderunt. Idibus ferre ante ante
 terre motum lacum se amantissime et notabiliter perfundentem. et vngentem. hic va dretes.
 Tam. Tam. tpus adeo. omnia amplexum colentes dominabunt. nobis. Tem homines quos olim
 frangerunt. ille et vngentem remanserunt. Tem et similia Regie an. it. fmgue et boeme
 transmissi. Quare supplicat an. v tang domno gro mo dignetur suis lris. mit mgtis
 an sui transmittere sine pveniret. Tem nos amant. Et tamemq anno 170 de anno

Berta etas mūdi

Berta etas mundi

CCLX

Bexta etas mundi

Bexta etas mundi

Folium CCLXI

Berta etas mundi

Cificum
quo ab
est a ve
tionem
dem p
ra oia

Cixit et
et finem
re et ha
et igne
tale cu
lorum
in hac
narum
ra quib
felicia
bescet.
li opule
interibi
bonum
q requ
et scinu
omnia
q nulli
veru et
et corrup
stibus
maxima
et aque
volucres
Qui ig
tempo
lis pect
positi si
scant. m
lege eos
qui app
lite et in
summa
cia ut in

Quod erat officium suscepti libri. auspice christo. quāvis rudibus pene verbis compleuimus prout ingenij mediocritas tulit. Decursus em̄ propo-
siti operis sex etatibus: ad metam nostri temporis prouecti sum⁹. Estq; annus quinquagesimus tercius imperij gloriosissimi imperatoris Friderici terci⁹. Ac filij eius incliti regis maximiliani septimus. Moderniq; sumi pontificis Alexandri sexti annus sui pontificatus primus. Diuino nāq; munere p tot regum ac imperatorum gesta. summorumq; pontificum ⁊ aliorum labores. pericula ⁊ summa exicia. Lymba exigua estuosum mare sulcantes coventum est quo ab initio prozam direximus. Si aut parte in aliqua q; plus maris. q; minus q; oportuerit exorbitatus est a veritatis tramite sapienti emendationi relinquinimus. Si vō quicq; labore isto in pteritor⁹ gestoz cognitionem ac figuraz oblectationem deduxerimus deo gratiaz largitori laudes exhiberi cupimus. Restant tādem ppauca de septima ⁊ vltima etate ac fine seculi mundanaz rez in huius operis calce differēdū. ne priora oia sine laudabili fine irrita ⁊ infructuosa esse videantur nisi diuinū premiū beatitudinis ppetue subsequatur

Quoniam in primordio operis de principio mūdi explicauimus et diuine lre ad scientiam veritatis nos erudiunt. mundum deniq; finem habiturum. De quo nunc in fine operis differemus. Plato em̄ qui de mundi fabricatione differuit id explicare non potuit. qui celeste misterij qd nō nisi a prophetis ac deo discit ignorabat. ideo imperpetuum dixit esse fabricatum. quod longe secus est. qm̄ quicquid est solido ⁊ graui corporea vt initū cepit aliqñ. ita et finem capiat necesse est. Nam aristotiles cū nō videret quēadmodum posset tantā rez magnitudo interi-
re ⁊ hanc p̄scriptionem vellet effugere. semper ait fuisse mūdū ac semper futurum. Cū tamen terrā ⁊ aquā et ignem disperire. consumi extinguīq; videamus. que suntq; mundi partes. Intelligitur totus esse mor-
tale cuius membra sunt mortalia. ita sit vt natum sit quicqd potest interire. Sed ⁊ omne quod sub visu oculorum venit ⁊ corporale (vt ait plato) ⁊ solubile sit necesse est. Epicurus igit (auctore democrito) veridicus in hac re fuit. qui ait ⁊ ortū aliqñ ⁊ aliqñ esse periturū. Propinquante tandem huius termino seculi huma-
narum rez statum cōmutari necesse est ⁊ in deterius nequicia inualecente prolabi. vt iam nostra hec tempo-
ra quibus iniquitas ⁊ malitia vsq; ad summū gradū creuit. In illius tamen insanabilis mali compatione felicia ⁊ ppe aurea possint iudicari. ita em̄ iniusticia rarefcet. ita impietas ⁊ auaricia ⁊ cupiditas ⁊ libido cre-
bescet. vt si qui tum forte fuerunt boni prede sint sceleratis ac diuexentur vndiq; ab iniustis. Soli autē ma-
li opulenti sint. boni vō in omnibus contumelijs atq; in egestate iacentur. Confundetur omne ius ⁊ leges interibunt. Nihil tunc quisq; habebit. nisi aut quesitū manu. audacia ⁊ vi omnia possidebunt. non fides in hominibus. non pax. non humanitas. non pudor. non veritas erit. atq; ita neq; securitas. neq; regimen neq; requies a malis vlla. Omnis em̄ terra tumultuabitur. fremunt vndiq; bella. omnes gētes in armis erūt et scinuicem oppugnabunt. Ciuitates finitime inter se preliabuntur. Tunc p̄grabit gladius orbem metēs omnia ⁊ tanq; messem cuncta p̄sternens. Postremo vō tam detestabile atq; abhominandū tempus erit qd nulli hominū sit vita iocunda. Euerrentur funditus ciuitates atq; interibunt. non modo ferro atq; igni. Verū etiā terremotibus assidujs ⁊ alluue aquaz ⁊ morbis frequentibus ⁊ fame crebra. Aer em̄ viciabitur ⁊ corruptus ⁊ pestilens fiet ⁊ modo importunis imbribus. modo inutili siccitate. nunc frigoribus. nunc c/ stibus numijs. nec terra homini dabit fructus. nec seges quicq;. non arbor. non vitis feret cui in flore spem maximam dederint. in fruge decipient. fontes quoq; cum fluminibus arefcet vt ne potus quidez suppetat. et aque in sanguinem aut amaritudinem mutabuntur. Propter hec deficient ⁊ in terra q̄drupedes ⁊ in aere volucres ⁊ in mari pisces. Prodigia quoq; in celo mirabilia mentes hominū maximo terrore confundent. Qui igitur celsa tenent dominia atq; imperia eos aperire oculos ⁊ aures reserare hec sequentia ⁊ preterita tempora persuadent ne eos letifer somnus obrepat. Vigilantes aspiciant quibus quāvisq; fortune tragu-
lis pectus gerant. cū eius viribus humana non obstore consilia queant. ⁊ ex preteritis gestis q; in lubrico positi sint animaduertant ⁊ auaricie. luxui. furori. iactantie ambitioniq; parcentes. letis ponere modum di-
scant. memorantes dū ampliatas leticia mentes. aut aliquo irritatas euentu aliquod enorme subintrat. Ea lege eos aggerē cōscendisse qua ceteros ruituros. si librauit in puncto penasq; offensis daturus. Nos igit qui appropinquare diem illum cernitis quo sit ex hac vita migrandum. Deum summum veneratione co-
lite ⁊ integro affectu diligite. Sequimini sapientiam ⁊ virtutes apprehendite. honorate dignos. amicos summa cum fide seruate. prudentum consilia sumite ⁊ benignos vos moribus exhibete. humanitate ⁊ iusti-
cia vt innocentes ad iudiciū venire possitis.

Septima etas mūdi

Csanx
legiti
cantu
scrip
etis.
nūc d
inter
ram r
mun
si qu
ces, fi

Fides
et bel
bem
Qui
dixit
ri sum
ronet
Anti
tor ge
dacio
ciat sig
imbut
malor
et ima
Tunc
q̄ fuit
recusa
stos bo
Id erit
Mon la
sect. M
re. Ita
segreg
christu
ricia su
runt ec
vertice
nis fili
tinuo t
si post
sumato
to sanc
ge sit p
geli cel
ccxc, du
te vent
te dica

Mundum deus (vt premissum ē in principio operis) et hoc rez nature mirabile opus. sicut et in archa-
nis sacre scripture cōtinetur. sex diez spacio consumauit. Venitq; septimū quo ab operibus requieuit
sanxit. Hic est autē dies sabathi. qui in lingua hebrea a numero nomē accepit. Unde septenarius numer⁹
legitimus ac plenus est. Nam et dies septē sunt. et septem stelle que non occidunt. Et septem sydera. q̄ vo-
cantur errantia. quoz dispares cursus et inæquales motus rez ac temporū varietates efficere credūtur. De
scriptis itaq; sex etatibus. Cum septima etas quiescentiū iudicat. Ab ascensione domini aperta ianua q̄
etis. initiū habuisse ferunt. vsq; in presens cū sexta decurrit. et vsq; in finem mūdi cum illa protendit. Cū
nūc de vltimo fine mundi pagetur. de septima mentio fiet. que nec finem habebit. Cum requies animarū
interminabilis sit. Sed ab octaua resurgentū etate suscipietur. Ideo liber Geneseos septimū diem vespe-
ram non habere edocet. De aduentu igitur antixpi. et morte fine rez. ac de extremo iudicio. in vltima etate
mundi differere placuit. Quomō autē consumatio futura sit. et qualis exitus humanis rebus impendeat.
si quis diuinas litteras fuerit scrutatus inueniet. sed et seculariū pphetarū cōgruentes cū celestibus vo-
ces. finem rerū et occasum enūciant. describentes. quasi fatigati. et de labentis mundi vltimā senectutem.

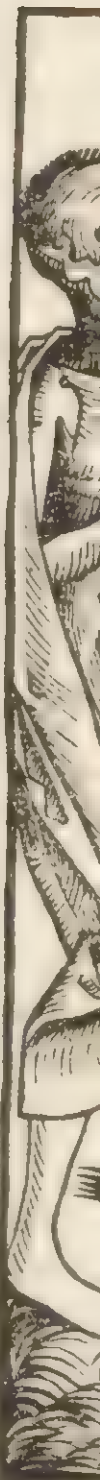
De antichristo

Imminente iam temporū conclusionē. Duo sane certissima. nec dum instantis iudicii indicia habem⁹.
Fidem israhelice gentis. Et regnū persecutionēq; antixpi. quā psecutionē triū semis annorū futuram
fides ecclesie tenet. Sed ne hec improuisa veniēs oēs passim quos imparatos inueniet inuoluat. Enoch
et Heliam maximos pphetas et doctores. ante huius exortum venturos i mūdū aiūt. Qui israheliticā ple-
bem ad fidei conuertant gratiam. atq; ad pressuram tanti turbinis partem electorū insuperabilem reddant.
Qui cum ipi primo tres semis annorū predicauerint. Et sicut de vno eorū Helia propheta Malachias pre-
dixit. cōuerterint corda patrū in filios. id est antiquorū fidem. dilectionēq; sanctorū meorū. Qui tūc victu-
ri sunt mente plantauerint. Tūc exardescens illa horrenda persecutio. ipos in primis martyriū virtute co-
ronet. Deinde ceteros fideles corripit vel martyres xpi gloriosissimos vel damnatos apostatas faciet
Antixpus aut ex syria. vel vt alij habent ex babilone de tribu dan. malo spiritu genitus. euerfor ac prodi-
tor generis humani. Qui reliquias illius prioris mali cum ipso simul delect. Ille teterrimus erit. et men-
daciōz propheta. et seipm constituet et vocabit. deū se coluidebit. vt dei filiū. Et dabitur ei potestas. vt fa-
ciat signa atq; prodigia. Quibus visis irbeciat homines. vt adorent eum. per magicas artes a pessimis
imbutus magistris. adiūgens se diabolus. totam sue virtutis potentiā. per quā magicam ceteris omnibus
maiora patraret. indiuiduus comes attulit. Iubebit ignē descendere de celo. et solem a suis cursibus stare
et imaginē loqui. Et fient hec sub verbo eius. Quibus miraculis etiaz sapientiū plurimū allicientur ab eo
Tūc eruerē dei templū conabitur. et iustum populum persequetur. Et erit pressura. et contritio qualis nū-
q̄ fuit a principio mūdi. Quicūq; crederint atq; accesserint ei. signabūtur ab eo tanquā pecudes. Qui autē
recusauerint notam eius. aut in montes fugient. aut cōprehensi exquisitis cruciatibus necabūtur. idem iu-
stos homines obuoluet libris pphetarū. atq; ita cremabit. Et dabitur ei desolare orbē terre mensib⁹. xliij.
Id erit tempus. quo iusticia proijcietur et innocentia odio erit. Quo mali bonos hostiliter preliabuntur.
Non lex aut ordo aut militie disciplina seruabitur. Non canos quisq; reuerbitur. nō officiū pietatē agno-
scet. Non sexus aut infantie miserebitur. Confundentur omnia. et miscebūtur contra fas. contra iura natu-
re. Ita quasi vno cōiū latrocinio terra vniuersa vastabitur. Cū hec ita erūt tūc iusti et sectatores veritatis
segregabūt se a malis. et fugient in solitudines. Cūq; venerit hierosolimam antixps se circūcidet. iudeis se
christū fore ostendens. qui adherentes templū instaurabūt. deceptis munera copiosa donabit. quosdā aua-
ricia subiugabit. Mittet quoq; per orbem legatos Heliam et Enoch. qui per hec tēpora in paradiso vi-
runt eo tempore (vt premissum est) mortis debitum exoluent. Veniū iuxta visionem danielis antixpus ad
verticē montis oliueti diuertet. Ibi peribit. vnde saluator ad celos adscendit. Percusso aut illo perditio-
nis filio. siue ab ipso dño. siue a michele archangelo (vt quidā docent) et eterne vltione dānato. Non con-
tinuo dies iudicii secuturus esse credendus est. Alioquin scire possent homines illius eui iudicii tempus.
si post tres semis annos inchoate persecutionis antixpi confestum sequeretur. Post quantū vō tempus cō-
sumate deuastationis venturus sit. nemini prozsus scire conceditur. Cuius quidē aduentus horam. meri-
to sancti omnes diligunt. et citius adesse desiderant. Sed periculose satis agūt. si qui hanc prope. an lon-
ge sit putare. vel predicare presumūt. Cum diuina sententia dicat. de die vltima vel hora nemo scit neq; an-
geli celorum. nisi pater solus. Et vt diuus Hieronimus refert. Beatus qui interfecto antixpo supra mille
ccxc. dies id est tres semis annos dies. xlv. prestolatur. quibus est dominus atq; saluator in sua maiesta-
te venturus. Quare autem post interfectionem antixpi. xlv. dierum silentium sit. diuine scientie est. Nisi for-
te dicamus dilatio regni sanctorū patientie probatio est.

Septima etas mūdi

De morte ac finere rerum

Quens homo omnium Adam, ita plasmatus fuerat, ut manente illo decederent tempora, nec vite terminum (quem a morte mortu diabolice temptationis appellamus) aliquo tempore sciret. Transgressione autem dominici precepti, in eo factum est, ut legem illico senserit in carne repugnātem, legi mentis sue. In sudore vultus sui vita illi agenda fuerit. Ex delictis in erūnas exulare iussus fuerit. Timor et tremor, super eū venerint, peccato obforuerit, offenso creatore, offendi posse ceperit, posthabito obedientie merito bonorum imperium expauerit, expleto desiderio carnis corruptiones senseri. Innocentia explosa nocere, nec minus noceri posse suo periculo didicerit, cum tempore declinauerit. Immortalitatis statu amisso corruerit, per incrementa viuendi ad mortē festinauerit. Nos quoque qui ab eo originem trahimus, ad curas solitudines, temptationes, tum corporis tum animi insuperabiles. Ad vltimū denique terribiliū mortem alligamur. Nature ab eo hanc conditionem sortiti. A quo propagationem generis incepimus. Quid enim eos apello. Quos admodum presens vita oblectat, in hac valle miserrarum, nec aliud inuenimus quā nature imbecillitatem, fortune ludibrium, voluntatis mutationem, voluptatum inquinamenta, temptationū bellum assiduū. Cum ingredimur in mundum ab infantia incipimus. Que etas quicquid videt ignorat. Inde in pueritiam, in qua nihil solidum sapere possumus, prouehimur ex puericia in adolescentias. In qua cum etate et sanguine voluptatum incentiua coalescunt progredimur. Ex adolescentia iuventam ascendimus. In qua sicut maiora per etatem audemus, ita maioribus curis implicamur. Ex iuuenta in virilitate confirmamur, in qua grauiora prelia nos discerpunt, ambitu, auaricia, luore, libidinibus, et varijs demum anxietatibus consumimur. Ex illa in senectā descendimus. Et quā pueris et quā nra senectū plena malis, ex senectate in decrepita decidimus, in qua cōtinuū horror instat mortis nos pulsat et irritat. Aspiciamus te nudū informē iter vaguū et lacrimas nascentes. Exiguo lacte solādū tremulū atque reptatē opis idigū aliene quā muta pascunt et vesciūt caduci corporis ai inq̄ti morbi obsessus varijs subiectis passionibus iunueris. Consilij inopem, alterna leticia et tristitia fluctuantem, impotentem appetitus arbitrij cohibere nesciū, quā quantum sibi expediat. Quis tibi potius modus ignorantem. Cui alimenta corporis, ceteris animantibus in aperto posita, multo labore conquirenda sunt, quem somnus inflat, cibus distendit, potus precipitat, vigilie extenuant, fames contrahit, sitis arefacit, audum timidūque fastiditatem, possessa deploratē et presentibus simul et p̄teritis et futuris anxīū, superbientem inter miseras suas. Et fragilitatis sibi consciū vilissimis vermibus imparem, vite brevis, etatis ambigue, vati inenitabilis, ac mille generibus mortis expositum. Omitto quod ita compacti sumus ut ocio tabescamus, labore frangamur, crapula opprimimur, Inedia extenuemur. Et quocūque a medio recedentes ad aliquod extremū vertamur, dissoluta temperie non parum ledimur. Per singula momenta temporis cum celo vertimur, et vexamur fortune ludibrio sumus. Que summa infimis, yma summis mutare gaudet. Ita per omnē vite cursum angustiarum laborum erūnarum, insidiarum plena omnia occurrūt. Si tamen arma caritatis et scutū fidei sumpserimus si ad alterius vite p̄parationes actiones nostras instituerimus, quantacūque ea sint que occurrūt superabimus. Mors quoque omnī doloris solutio est, vltra quā mala nostra non exeunt, que nos in illam tranquillitatem, in qua anteq̄ nasceremur, iacimus reponit. Mors quidem bene pureque morientibus vita est. Hinc et dissolui cupiunt (qui bene vixerint) et esse cum xp̄o, ut bene acte vite premiū psequantur lumen eternū. Et profecto mors vite que neque doloribus, neque metu, neque inuidie, neque erūnis ullius subiecta est. Neque ipsi quoque mortis quicquid obnoxia Et si altius aliquanto repetamus, Inueniemus mortem nihil aliud esse, quā peccandi finē. Nam cū Adā contra mandatum dei in flagitium lapsus esset, ne viuendo culpa reuiuisceret, et in peccato persisteret, eius corpus e terra factum, terre deus reddidit, non ut creature quā fecerat, sed ut peccato quod creatura ipsa cōmiserat finem imponeret. Deus igitur et principiū et finis. Cum is vult nascimur, Cum vult etiam morimur. Et sunt hec quidem prorsus diuinitatis eius, nihil ad nos pertinentia. Illud vō tantūmodo nostro reliquit arbitrio, ut bene recteque viuendo bonū nancisceremur finem. Hoc itaque quod vñ nostrū est, id est ut in xp̄o domino nostro moriamur, summa ope adiri debemus. Quod qui faciunt non plane moriūtur, sed transeunt a corruptione ad incorruptionem, a mortalitate ad immortalitatem, a perturbationibus ad tranquillitatem. Non absurde fortassis quidam existimarūt, mortē non mō malū non esse, sed bonorum omnium maximū. Neque enī uero quoniam neque euocationis diem, neque horam nobis scire datum est. Per quā salutare fuerit, prepatos nos esse, cū deo sentientes, et mandatis eius obsequentes, nec diem differre tutū est, si insipienter factū potius existimare. Plerosque enim vidimus summa corporis incolumitate, viribus integris nihil tale metuentes, morte repente interceptos. Contra nōnullos vñ ad medicorum desperationem redactos conualluisse. Cum hec igitur omnia in dei tantū potestate sint, nihil nobis reliquū videt. Nisi ut cum deo bñ sentientes eius p̄ceptis ut p̄misimus tū in omni vita, tū in vite terminio maxime obediam. Credimus firme omnes, quod deus hominem fecit ad ymaginē sui. Quid nobis facilius pōt accidere, quā dimittere luteum corp⁹ vicioz sarcinā, et ad eū euolātes redire, quā nos nō dedignat⁹ ē ad similitudinē sui facere. Quo spūs diuino ip̄i spūs replet⁹ diuinitatē p̄nceps, et felicitatē ei⁹ agat eū p̄petuo inter āgelos et sanctorū choros.

Morte nihil melius. vita nil peius iniqua
O pma mors hoim. reſces eterna laborū
Tu ſenile iugum domino volente relaxas
Vinctoriq; graves adimis ceruice carbenas
Eripis indignis. iuſti bona pubus equans
Atq; immota manes. nulla exorabilis arte
A primo prefixa die. tu cuncta quieto
Ferre iubes animo / promiſſo ſine laborum
Te ſine ſupplicium. vita eſt carcer perennis

Septima etas mūdi

Quam fragilis sit vita hominū. q̄ plena malorum
Quam brevis. et misera. voluite mente cūes
Cum regna. nec comites possint depellere mortem
Nec iuuenum numerus. nec numerus senum
Ergo omnes iuuenes pueri cunctiq; senesq;
Conspiciant. omnis me tueatur homo
Precipue qui me quondam videre potentem
Quos mors dira suo prosequitur gladio
Quid mihi diuitie: quid opes: quid gloria mūdi
Profuerint nunc sum conscius ipse mihi
Quid iuuat argenti atq; auri tenuisse talenta
Quid tenuisse agros amplaq; regna mihi
Nam cuncta hec regio metuebat nomia nostra
Dorebat famam imperiumq; meum
Nunc lapidis seruus nunc me tenet improba tellus

Nunc bellum indicunt angues vermesq; meumq;
Dilacerant corpus ossaq; lecta iacent
Quāuis diuitis fuerit mihi magna potestas
Ut mea sit priscis equiparanda bonis
Non tamen hīs copijs potuit vita mea tueri
Quin mors eriperet meaq; priuaret eis
Defleat hunc casum ciuis omnis. omnisq; priuatus
Dent lacrimas cuncti dent gemitusq; simul
Hanc inopes timeant diuites iuuenisq; senesq;
Matres atq; viri cuncta creata tremant
Ergo omnes quicunq; legent hec carmina nostra
Non dubitent iam iam talia facta sequi
Itaq; te exhortor elegos qui legeris istos
Et mors sit cordi consociata tuo

D pacifi
mori
surgan
est. in
in qua
prodi
Ei
nui sin
in loco
mare d
sangu
tus. M
tuo lo
cimo r
mo fic
bus in
lis dei
acre su
debun
di et m
dem in
vitā. E
stunctu
ratio. S
terem p
tur. au
sum et
nibus
minas
ut vult
lege de
estimar
das. A
nas rin
et argen
dat ing
etiam si
adina
terram.
specien
tia. qu
talis an
re attra
ita sit v
sequen
nri. M
erūt. E
detener
nia por
voluer
Postq;
et mūd
inco:ri
perman
petuita
pora po
hoc not
minis p

De extremo iudicio ac fine mundi

Dispositione summi dei sic ordinatū est, ut iniustū hoc seculū, decurso tēporis spacio terminum sumat. Extinctaq; protinus omni malicia, et prior animis ad beatam vitā reuocatis quietum tranquillūq; pacificū, autem deniq; ut poete vocant seculū, deo ipso regnante florescat. Impletis igitur temporibus q̄ de mortu statuit, terminabit ipsa mors. Et q̄ tempalem vitam, temporalis mors sequitur. Consequens ē, ut resurgant anime ad vitam penam, quia finem mors temporalis accipit. Rursus sicut vita animi sempiterna est, in qua diuinos et ineloquibiles immortalitatis sue fructus capit. Ita mors eius perpetua sit necesse ē in qua perennas penas et infinita tormenta pro peccatis pendit. Propter hanc huius terminū seculi, prodigia mirāda per omnia elementa mūdi fient. Quibus imminēs exitus vniuersis gentibus intelligat. Quibus quod Hieronimus ex annalibus hebreorū signa, xv. dierum ante diem iudicii refert, an vō contumini sint vlt interpolati, non expressit. Prima die eriget se mare cubitis, 40. super altitudinē montiū, stas in loco suo quasi murus. Secundo tantū descendet ut vix possit videri. Tercio marine belue apparetēs super mare dabūt rugitus vsq; ad celum. Quarto ardebit mare et aque. Quinto herbe et arbores dabūt rorem sanguineū. Sexto ruent edificia. Septimo petre adinutem collidentur. Octauo fiet generalis terremoto. Nono equabitur terra. Decimo eribūt homines de cauernis, et ibunt velut amētes nec poterunt mūto loqui. Undecimo surgent ossa mortuorū, et stabūt super sepulera. Duodecimo cadent stelle. Tercio decimo morientur viuentes, ut cum mortuis resurgant. Quartodecimo ardebit celum et terra. Quintodecimo fiet celum nouū, et noua terra, et resurgent omnes. Aperientur igitur inferi et resurgent mortui, de quibus iudiciū magnū ipse rex et deus faciet. Cū dies iste finē fatale acceperit et mortales ad iudiciū immortalis dei venerint. Veniet igitur summi dei filius ut viuos et mortuos iudicet. Apparebit autē dominus in aere supra locum vnde ascendit. Instrumenta quoq; mortis veluti triumphi vexilla, crux, clauis, lancea. Cū debuntur quoq; eius cicatrices quinq; vulnē. Et in valle iosaphat omnis homo iudicabitur. Sed cū mūdi et mortaliū venerit iudiciū, quod deus ipse faciet iudicans pios simul et impios. Tūc demū impios quidem in ignem et tenebras mittet. Qui autē pietatem tenuerūt itez viuent spiritu dei dante honores simul et vitā. Quod non modo pphete futurū esse ex dei spiritu verū etiam vates et philosophi ut hidaspes ex instinctu demonū cecinerūt. Nemo autē querat quēadmodum fieri possit. Nec em̄ diuinorū opoz potest reddi ratio. Sed si a principio deus homine nescio quo inenarrabili modo instituit. Credamus ab eo restitui poterem posse qui nouū fecit. Sed infideles clamant et dicunt. Quomodo potest caro putrefacta cū dissoluta, aut in puluerem reuertitur, maris etiam interdū profundo sorbetur, fluctibusq; dispergitur colligi rursus et reintegrari in vñ corpus. Et ex anima eadem hominis operari. Ad quos responsionem ex sermone Pauli faciamus dicentis. Insipiens tu quod seminas non viuificatur, nisi prius moriatur, et qd seminas futurū est. Seminas sed nudū granū tritici aut alicuius ceterorū seminū. Deus autē dat ei corpus, prout vult. Quod autem in seminibus que in terram iacis per annos singulos fieri vides, hoc in tua carne q̄ lege dei seminatur in terra futurū esse non credis. Cur queso tam angustus et inualidus diuine potentie estimator es, ut dispersum vniuscuiusq; carnis puluerem in suam rationem colligi et reperari posse nō credas. An non censeas cum videas q̄ etiam mortale ingenū demersas in profundum terre metallozū venas rimatur. Et artificis oculis aurū videtur, in quo imperitus terram putat. Et cū aurū esse p̄p̄iam venā, et argenti aliā. Etisq; longe disparē, ferri atq; plūbi diuersam. Intra speciem terre latere mortale deprehēdat ingenū, diuina virtus inuenire posse ac discernere non putabitur vniuscuiusq; carnis p̄p̄ium sensum etiam si videatur dispersus. Sed ad hec temptemus animas que intellectu deficiūt naturalibus rationib; adiuuare. Si quis semina diuersa in manu sua permisceat, et hec indiscrete seminat, vel passim spargat in terram, nonne vniuscuiusq; seminis granum, quocūq; loci tactum fuerit competenti tēpore sui nature sue speciem germē producet, ut statum sue forme suiq; corporis reparaet. Ita ergo vniuscuiusq; carnis substantia, quis varie diuersaq; dispersa sit, ratio tamē ipa que inest vnicuiq; carni est immortalis, quia immortalis anime caro est, ex eo tempore quo seminantis in terram primo veri dei voluntati arrisit, collectū ter re attractumq; substantie sensum reddit ac reparaet in illam speciem, quā mors aliquando dissoluerat. Et ita sit vnicuiq; anime ut non ad confusum et extraneum corpus, sed ad suum quod habuerat reparaet. Eō sequenter potest pro agonibus presentis vite, cum anima sua caro vel pudica coronari, vel impudica puniri. Mō autē renascē, sed resurgēt. Et ideo corpibus induētur. Et prioris vite facturūq; oim memores erūt. Et i bonis celestib; collocati ac fruētes iocunditate inuicibilū copiaz, p̄nti deo gr̄as agēt, q̄ malū oē deleuerit, q̄ eos in regnū vitāq; p̄petuā suscitauit. Hec sunt q̄ a pphetis futura dicuntur. Quorū testimonia ponere non opus est. Cum tantam rerum multitudinē mensura libri non caperet. Qui hec diligentius voluerit scire, Et ipso fonte hauriat, et plura q̄ nos in hīs libris complexi sumus admirabiliā requirat. Postq; tandē fuit terre mortaliū confusio. Et ipse omnipotēs, cum venerit in solio iudicare omnes animas et mūdum omnē. Eodem tempore fiet publica omnī resurrectio. Eritq; corpus quod resurget a mortuis incorruptibile et immortale, non solum iustozū, sed etiam peccatoz. Iustozū quidem ut semp possint permanere cum xp̄o, peccatoz vō ut absq; interitione sua debitas luant penas. Postremo iustus iudex p̄petuitatem glorie iustis donabit. Impiis vō prolixitatem confusionis et penas ministrabit. Quorū corpora permanebūt in eternū, ut sufficere possint cruciatibus et igni sempiterno. Cuius natura diuersa ē ab hoc nostro, quo ad vite necessaria vtimur. Qui nisi alicuius materie fomite alatur extinguitur. At ille diuinus perseipsum semper vīuit et vīget sine vllis alimentis, ac sibi ipse eternum pabulum ministrabit, ac

Ultima etas mundi

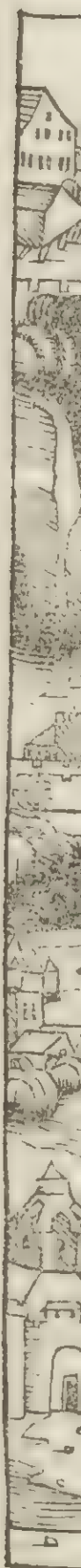
sensu
fiscu
tam.
opoz
te lab
didit
launt
cit e n
omica
victor
altissi
cuius
calip
portas
duru
ta mu
ram r
Qua
uentu
Conc
Et in
domi

sensum doloris afficiet. Quanta autem felicitas existimanda est. iustis ac pijs subtractis hjs labibus terre. p
ficiat ad illum equissimū iudicem parentemq; indulgentissimū. qui pro laboribus requiem. pro morte vi
tam. pro tenebris claritatem. pro terrenis ac breuib; bonis. eterna ⁊ celestia largiatur. Aniuersos igitur
oportet operā dare vt se vel q; primū ad rectam viam dirigāt. vel susceptis operatib; virtutibus. hui⁹ vi
te laboribus patienter exactis. consolatozem deum habere mereantur. Pater em̄ noster ac dominus q; con
didit firmavitq; celum. qui solem cum ceteris syderibus illuxit. Qui libratam magnitudine sua terrā val
laui montibus. mare circūdedit. amnib;q; distinxit. Et quicquid est in hoc opere mundi conflauit ac pfe
cit e nihilo. perspectis erroribus hominū. ducem misit. qui nobis iusticie viam panderet. Hūc sequamur
om̄es. hunc audiamus. huic deuotissime pareamus. Congrediamur cum hoste quem nouimus. fortiter vt
victores. ac deuicto aduersario. triūphātes premiū virtutis quod ipse promisit a deo consequamur. Et in
altissimū celum relicto stellato per illam immensam portam instar iris ingrediamur. vbi vrbs illa beatorū
cuiū atq; dei. mater nostra hierusalem in medijs celi campis apparebit. Hec vrbs vt vba Joannis i apo
calipsi sonāt. in se dei ⁊ lumen eius simile lapidi precioso habet. Cuius murus magnus ⁊ altus. habens
portas duodecim ⁊ nomina scripta. xij. tribuū filioꝝ israhel. quaternis lateribus prout sunt partes mūdi.
Murus ciuitatis que quadrata est habet fundamenta. xij. Et in ipis nomina. xij. apostolorum. fundamē
ta muri ciuitatis om̄i lapide precioso ornata. Inenarrabili igitur gaudio perfundimur. cum in patriam ve
ram remigrabimus. Ex qua oriūdi immo in qua orti sumus. ex meliore multoq; prestantiore nostri parte.
Quātope post longū erinosum periculosum exiliū eas regiones atq; illa loca plena magnificentie. ⁊ ad
uentu nostro gratulantia videntes exultabimus. Deprecemur igitur. vt nobis ⁊ om̄ibus. qui hoc audiūt
Concedat dominus. fide quā suscepimus custodita. cursu consummato. expectare iusticie repositā coronā.
Et inueniri inter eos. qui resurgūt in vitam eternam. Liberari vō a confusione ⁊ supplicio eterno. p xpm̄
dominū nostrū. per quem est deo patri omnipotenti. cum spūscō gloria ⁊ impiū in secula seculorū Amen.

Completo in famosissima Murembergensi vrbe Operi
de hystorijs etatum mundi. ac descriptione vrbium. fel
lix imponitur finis. Collectum breui tempore Auxilio docto
ris bartmāni Schedel. qua fieri potuit diligentia. Anno xpi
Millesimo quadringentesimo nonagesimotercio. die quarto
mensis Junij. *Edito iussu Silvij Senensis cardinalis*

Deo igitur optimo. sint laudes infinite.

Primis
et tha
rones
am vo
At vb
lai nō
Non
natus
nis ce
cipis

De Sarmacia regione Europe

De regno polonie et eius initio

De Regno Polonie et eius initio

Poniam de Boleslao (qui tercius Sarmacie rex existit) paulo post metio fiet. quare et de terra sarmacie. et quo pacto illa regium sceptrum meruerit breuiter absoluere proposui. Est igitur Sarmacia nimis amplat vasta regio s inculat in solitudine posita. et sub rigidissimo ethere iacet. Hec ex ortu mosthof et thanaum fluium habet. A meridie dacos et pannonias. Ab occidente bohemos. morauos schlesitas et theutones. A septentrione mare germanicum et sinu codanum. Ad vero quod regni nomen tantum partem poloniam vocant. hec duo nomina sortit. Nam ea pars terre ubi Craconia sita est minorem poloniam vocant. At ubi Posnania et Gnesna surgit maiorem nuncupant. A Craco aut primo duce usque ad etatem primi boleslai non nisi duces illic imperabant. Temporibus aut primi ottonis cesaris boleslaus clarissimus dux fuerat. Non is de quo in vita diui Stanislai dicimus. nam ille nepos eius fuit. qui ex monacho huius boleslai filio natus fuerat. Iste igitur boleslaus regem francie et germanas gentes victrici manu infestabat. Tandem ob ottonis cesaris preces tali bello finem dedit ac fedus cum germanis et gallis contraxit. Otto autem cesar videns tantum principis animi magnitudinem. quam toti germanie et sarmacie nota fecerat. se cum boleslao duce in sarmacias perulit.

*Nota sum
ut partem
poloniam
vocat*

ut et imperium et potestatem eius planius perspiceret. ^{Reptam} Quē illustis dux summis honoribus in posnam suscepit
 Nam tribus ante urbem milibus passuum aut longius sericas lanas muriceasque vestes auro argentoque decora-
 tas per viam qua cesar iturus fuerat prosterni iussit. Et post ingressione cesaris in urbem posnam cuiusque licitum
 fuerat illa deferre et deportare. Illic magnificis splendidissimisque iuuvis ac theatris ceterisque ceremoniis cesa-
 rem venerabatur ut nulla quam aurea illic forent suppellectilia. que post quolibet cibos in puteos quorum funi-
 di nemo certus fuerat deici ac deperdi iubebat. Multas alias pompas ac munificencias cesari ottoni instau-
 rat. que satis ample vetusta sarmatica historia enarrat. Jamque videns cesar tanti principis liberalitates et
 mentis sublimitatem. diuiciarumque abundantiam non abre animo duxit tantum clarissimum ducem corona regia dignus
 fore. cum itaque regali sceptro ac dyademate exornavit. ac ceteris dignitatibus sedem regiam requirentibus celebrat
 uit. Ne autem Boleslaus iam illustis rex tanti erga cesarem beneficii ingratus videretur brachium diui adalberti
 antistitis. quem pruteni nefanda morte trucidarunt per munere cesari obtulit. Jamque aucto regni imperio usque
 ad annos salutis nostre M. cccc. aut paulo antea rex polonie dum absque prole discessisset. Tandem dux qui litua-
 nis ac russie presidebat in regem electus fuit. Idola antea coluit. Sed eo tempore quo illi regium sceptrum de-
 ferebat et christianam religionem cum omni terra cui preerat suscepit. Itaque lituanos ac russitas ad regnum sarma-
 tie sic adiunxit. ut non nisi absque certa additione dissolui possint. Is ergo illustrissimus princeps prutenos ma-
 ritimas germanie gentes seuissimo bello subiugum duxit ac imperium amplius extendit. Vbi insignes urbes ex-
 tant Daniscum et thuroni. Est et clarissima arx Marienburgum. cui similis nemo mortalium vidisse fertur.
 multis variis structuris. menibus. turribus ac fossis munita. ut nulli inimicorum tutus sit ad arcem accessus. An-
 plus imperium ante aliquot annos fuerat. infestante tamen tartarorum et turchorum perfidissima gente magnam to-
 ti sarmacie damnum illatum est. Nam terra que post Russiam vadit quam gens podolia vocat tota exusta et in soli-
 tudine posita est. ut et necessitatem peregrinantibus ferre non possit quousque fertilissima sit itaque granina in altitu-
 dine vniuersi celsi viri excrecant. et apibus et melle tota redolens. ut non satis illis locus sit ubi mella deferant.
 sub arboribus namque aut virgultis et siluis fauos sic educunt. Percinnum autem celebratissimum nemus quo in to-
 ta europa nihil prestantius sarmacia tota percurrit et circa Cracoviam saltus suos extendit. per quos iturus po-
 test unusquisque usque in lituaniam et scythiam. tantis brachijs regionem illam totam diuagatur ferarum maximas educens
 greges. In ea vero silue parte qua septentrionalior est bissones ferunt que ferax ac immanis bellua est huma-
 num genus maxime odians. ad vespendum quidem maxime conueniens. Formam autem gerit citrini coloris. Fro-
 tem latam et cornua fert. ut nec venationi satis aptum sit nisi maximis variisque laboribus. Metallum vero nullum
 quam plumbum sarmacia fert non alia quam saturni causa. qui terram rigido infestat frigore. Salis autem maxima copia est
 qua ceterae longinque gentes utuntur. quod maximum prestat toti regioni emolumentum. qua nulla regi ipsi maior in
 toto regno gaze extat. Nam sub terra excidunt ingentia salis saxa. Extra terram autem aliud sal ex aqua decoquitur
 Est et sarmacia ferax et vberissima tellus omni genere fructuum et quicquid ad pascendum humanum corpus expe-
 tit. Nunc addendum est clarissimam prolem illustrissimi principis Vladislai. de quo antea diximus. Is tres (ut qui)
 dam ferunt uxores habuit. ex quibus duos suscepit filios. quorum vnus natus maior Vladislai vocabatur.
 alter casimirus. Vladislai autem post mortem patris regio insignitus fuerat imperio. itaque hungarie et bohe-
 mie et polonie regnum presidebat. ubi clarissima gesta militari manu faciebat. ac imperium et christianam religionem
 ampliabat. Nam regi turchorum tantum terrarum depopulatus fuerat ut et ante constantinopolim castrametaretur
 ubi dum seuissima bella erga turchos gereret ac utraque pars crudelissimo conflictu decertaret panones versis
 tergibus fugam dabant ac regem cum paucis sarmacie copiis in tanta hostium multitudine reliquerunt. Casimirus ve-
 ro dux lituanie et russie preerat. Unde dum casus regis genti notus fuerat Casimirus per sarmatas in re-
 gem declaratur quod filiam ducis austrie sororem ladiislai qui regno bohemi et hungarie presidebat in uxorem duxit. Ex ea sex
 suscepit filios et quatuor filias. Primo genitus vero Vladislai vocatur. Hic adhuc iuuenis existens in imperi-
 um regni bohemi electus fuit mira quadam animi magnitudine ac optimis consiliis pollens. Ob quod dux
 Mathias rex hungarie discessisset et regnum pannonie adeptus est. Hunc erat. primus frater. cui Casimirus
 nomen paternum datum fuerat. qui summo ingenio ac prudentia claruit. tandem morbo inualecente perijt. At
 huic successit illustrissimus princeps Jobannes albertus iam futurum toti orbi spectaculum. Is plurima illustria
 gesta militari bello apud Tartaros ac ceteras gentes edidit. Post patris autem obitum regno successit. ubi fa-
 uente illi prospera fortuna regnum virtute sua et optimorum doctissimorumque viro-
 rum consiliis gubernat. Inclit vero
 ro dux Alexander quartus natus regius est. cui fortitudine et mentis sublimitate parem tota sarmacia vi-
 tulit. Hunc ob eius constantiam Lituanii post mortem patris in ducem susceperunt. qui et maximum toti Sar-
 macie decus esse existimatur. Post hunc sequitur Sigismundus celebris princeps. qui paterna sequitur vesti-
 gia. Is multis egregiis gestis claret si illi aliquid felix fatum aspiraret. Celeberrimus autem fridericus princeps vlti-
 mus natorum locum obtinuit. qui innata animi ingenua virtute relinquens vanos principum tumultus et in qui-
 et am vitam ad sedem tranquillioris sese contulit. unde episcopus Cracoviensis electus ad archiepiscopatus
 Gnetziensem postea devenit. Huius omnes quinque clarissimi principes hanc usque in etatem magnifice ac cele-
 berrime vitam ducunt. Inter filias vero quinque. prima nupsit Georgio duci bavarie. Secunda friderico mar-
 chioni brandeburgensi. Tercia duci pomeranie. At due relique in nupte apud matrem vitam ducunt.

Dantiscum
 thuroni

Podolia

De prole vult
 Vladislai
 Vladislai
 Vladislai

Casimirus

Vladislai
 Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Vladislai

Sanctus Stanislaus patronus Sarmacie

et lxxviii

Sanctus Stanislaus
episcopus

De sancto Stanislao episcopo Cracouiensi patrono Sarmacie

Vita Sancti
Stanislaus

Omnis Stanislaus vir magne apud deū auctoritatis totius sarmacie patro-
nus et signifer. Natus anno salutis nostre M. viij. in rure quod Szeppa-
nowo vocant nobilibus ac claris parentibus. quorū cura fuit in templis diuino
seruicio incumbere. et deū pīis placare precibus. Is dū in iuuentutem deuenisset/
patris monitu in celebre gymnasium parisiū deuenit ubi optimarū litterarū stu-
dijs summā operā dabat. vnde multis virtutibus floruit. sacro aut diuinoq; iuri
precipue insistebat. non ea quā huius etatis iurisperiti questus causa solet vt ma-
iorum dignitatū bonorē adipisceret. sed vt si quando locus statusue aut cōditio
sua ferre posset vt tantū miseris quantum potentibus. orphano pupillque iusti-
ciam administraret. et vnicuiq; equo pondere quod suū esset iubente id lege red-
deret. Tandem paternas sedes rediens Cracouiam inclitā Sarmacie urbem del-
uenit. Illic ob virtutem et scientiā suā canonicali dignitate fungitur. Poruoq;
antistite celestis numinis prouidentia in presulis sedem declaratus fuit. Hūc dū
semper optimo ordine statum deferret curabat sacra religionē ac diuinum cultum
ampliare. Empto tandem rure a quodam milite. eoq; mortuo amici illius villam eandē iure hereditario a
diuo presule repetere conabant. At ille testimoniū huius stipulationis emptionisq; proferre non potuit.
nam hī qui huius rei satis edocti fuerant. ppter illorū impotentia latebant. Vir ergo sanctus orationib; ac
ieiunijs incubuit. confususq; summi dei potentia. quā se iam diu munitū cognouerāt. accedens ad tumulus
defuncti militis a quo rus illud emerat. et euoluto lapide et arena pia et deuota oratione deū obtestabatur.
et mortuū illū per quatuor annos in vitā reduxit. Eūq; coram tyranno Boleslao apud quē tale ius ageba-
tur constituit. Astantibus illic suis aduersarijs ceterisq; regni optimatibus. quo se emisse villam aperte de-
monstrauit. Jamq; seuius Bolesla; feditu rpiq; luxu insitebat. ac omnē in suas gentes pfidiam et tyranni-
dem exercebat. ac illustres viros egregiosq; ciues nefandis dirisq; supplicijs excruciebat. Stanislaus ve-
ro christi vates haud longius id ferendum existimabat. itaq; regem intrepidus adiens vt talib; ceptis de-
sineret illum obiurgabat. At ille magis indies facinus exercebat. Tandem a presule in sententiam excom-
municationis ponit. quare tyrannus boleslaus ignarus pre furore quid ageret dimisit satellites suos vt p-
lem quocunq; esset loco trucidarent. Eo tempore diuus Stanislaus in sacellū diui Michælis quod super
rupellam in Casimiro vrbe conditū est deuenit. gratissimū illic deo offerens sacrificiū. hunc in locum dū
ministri regij deuenissent. iamq; ter ingredi templū conarentur. ter iterum pulsi diuina potentia in tergum
cadebant. Ad postq; ad regias aures deuentum fuisset magno fremitu rex Boleslaus in sacellum pperat.
vbi sanctum presulem iam sacrificia offerentem immani verberare ac seuisimis ictibus trucidat. Tandem
per ministros in frustra partitus extravrbē deiecit. vt volucres illud vncis rostris deuellerent. sed diuina sic
agente prouidentia aquile illic aderant que preciosum corpus in vnum collegerunt summaq; diligentia id
seruabant quousq; ciues ipi maximo venerandoq; ritu in rupellam honorifice sepelirent. Tandē in nume-
rū sanctorū relatus vt premissum est in arcē regiā ad templū diui wenteslai deduct; in aurea tumba multis
miraculis coruscat. quem populus multo thure ac precibus indies veneratur

De Cracouia vrbe regia Sarmacie

De Cracouia
vrbe

Cracouiam urbem regiam insigni huic operi inferendam haud absurdum esse dixi. Nam celebris ger-
manie ciuitas ē teste Ptolomeo optimo lucidioriq; cosmographo. q; eā Corrodunū appellat. Stra-
bo aut germaniā diffinit q; Rhenus et Albis in se clauferint. Nos ea causa sane non indigna urbem sar-
macie foro censemus. Hanc a prima eius origine repetendas satis dignā esse putauit. Sed ne prolixiori am-
biguae oratione narrando fabulari videar breuiter de eius situ quippiam narrare constitui. Cracouia igit-
tur illustris vrbs sarmacie quā poloniam vocant ad rippam Istule nō longe ab eius fontibus sita. Hec a
Cracco primo duce sarmacie condita fuisse et eam suo nomine celebrasse multi retulere. Hec altis primū me-
nibus cingit. ppugnaculis et celsis turribus. post paruo muro et ob vetustatem ruituro similis. Tandē val-
les ac fosse vt imminentibus hostibus facilius aditus prohibeatur. Hec quedam piscinarijs aquis replere
quedam virgultis frutice ac graminibus virent. Post aggerem vero qui valli imminet amnis non late flu-
ens Rudys dictus totam ciuitatem circumluit. Hic rotarum orbis agitat qui Cererem saxis conterunt et
emolunt. Reductus tandem per subterraneos cuniculos et cannas toti vrbi satis vndarum prebet. Por-
te vrbs septem. In ea vero plurime pulcherrime ac egregie ciuium domus. Ac plurima ingentia templa.
Precipū diue virginis Marie in medio vrbs extat cum duabus arduis celsisq; turribus. Sūt et illic mul-
ta monasteria. vbi multus deuotorum religiosorumue patrū cetus fulget. Ad edem nanq; gloriosissime tri-
nitatis sic vocatam est celebris ordo predicatorū. In ea vero sacra ede multe sanctitatis vir beatus Jacin-
tus non dū in numerū sanctorum relatus magnis miraculis redolet. diui Dominici comes. Qui adhuc vi-
uens tres mortuos in vitam reduxit. Ad templū vero sancti Francisci est ordo fratrum minorū non reforma-
tus. Ac cetera multa monasteria. Est et templū non longe a porta Istule quod ad sanctas Annam vocant.
vbi beatus Cantus celebris huius vrbs gymnasij doctor multis miraculis et prodigijs fulget. Quis nō dū
in cathalogum sanctorū ascriptus sit. Hanc iuxta sacra edem situatū est ingens celebre gymnasiū multis cla-
rissimis doctissimisq; viris pollens. vbi plurime ingenue artes recitantur. Studiū eloquētie poetices phi-
lozophie ac pbisices. Astronomicē tamen studiū maxime viret. Nec in tota germania (vt ex multorū relatio-
ne satis mihi cognitum est) illo clarioz reperitur. Illic iam maxime pbebus colitur. qui et corū cruda elimat

Septem

Sanctus Stanislaus

Sanctus Stanislaus

prophet

Sarmatia

Elepardium

ingenia ac polita reddit. Has edes diuus Elladislauus illustris sarmacie rex dū ex pnytenoz littorali sarmacie gente seuissimo conflictu victoriā duxisset (Quius quidem belli plurima clarissima monumenta hanc usq; in etatem in arce regia de qua paulopost dicemus supstant) magnis opulentijs extruxit. libertatibus et stipendijs summis celebravit. Nec incole vrbis sarmatico more viuunt. quos crudos et ignauos sarmatas prisci dixerunt. Sunt namq; illic clarissimi ciues. virtutibus prudentia et comitate insignes. humanitatē et hospitālitatem liberaliter et familiariter erga quosq; peregrinos offerentes. Vinctus illis splendidior q̄ ceteris sarmatis. Ex omni delicato genere cibi potus illis frequentior est. Aqua ordeo et humulo decocta. Is quātū nec cessitas ferre potest si sumis profecto nihil nature humanē ad corpus ipm alendū convenientius quicq; reperiri potest. Sub arce vero intra ciuitatem extat et aliud insigne collegiū. vbi academia Iuris ac legū pollet. Ad vrbis vero septentrionale latus adiacet paruum oppidū nullis quidem menibus cinctū quod Elepardius vocant. nihil dignū scriptu in ea q̄ egregia sacra sedes diui Floriani strenui christiane fidei militis. Quā diuus Elladislauus de quo ante memimus canonicatu ceterisq; dignitatibus ac muneribus refecit. et doctorib; gymnasiū arnū regentib; colēdā reddidit. Rupes aut ac crepidines nimia altitudine erecte. sic ut iam celū sustentare videant. Tandē arenis congestaq; terra obducte ingentē collem efficiunt. qui ea parte q̄ in boreā tendit vrbis imminet. et ex alio latere nuosum carpathū althe tumentem respicit. quā collis partem insignis europae fluius Istua quondā germanie terminus alluit. qui ex carpathi radice paruo quidē fonte profiliens longius magis magisq; tumet. ita ut iam vndaz auctus mole que ex pannonicis montibus sese in eum precipitant. trabes et ingentia robora variasq; linguoz structuras defert. Tandem vbi imbriū ac ceteris fluminibus magis tumuerit rates ac honerarias naues secū ad germanicū oceanū in sinū codanū deducit vbi trino vasto ore spumofus sese euoluens nomina deperdit. In eo aut colle primū est ingēs templū in

decus diui wenzeslai ducis bohemie conditū. vbi omniū illustrissimorū viroz monūmenta ac sepulture ex
 tant. multis opibus variisq; artibus extructe marmoreo allabastroq; lapide exsculpta. quos maximo ritu
 ac pompa celebrari consuetū est. In medio autē templi extat celebre monūmentū in quo clarissimus christi
 miles diuus Florianus requiescit. Sunt et in eodem colle due sacre edes. diui michaelis et sancti Georgij.
 Post egregie nobiliū curie ac edes sacerdotū. qui noctū dieq; templavenerant. Post primū ingens regia
 sedes maximis ac variis structuris condita. que totius regni capitolū est. vbi tota regni gaza congeritur.
 Hic principibus declaratur Imperium. nam regalis corona hic maximis custodibus obseruat. Extra collē
 autē ē monasterium fratrum minorum religiosius ordinem seruans. Nec longe ab eo monasterio extat cenobi
 um sacrarum virginū. Huic ex opposito ad pontē ipm ē insigne hospitale et sacra edes sancte Hedwigis.
 Ad aliam vero utule ripam extat clara ciuitas quam Casimirum vocant a rege sic vocato condita. quā Jitu
 la vbi sub arce regia se diuiserit totam circumluit ac pene insulam reddit. Est in ea insigne phanū diue vir
 ginis katherine vbi ordo Augustinensium floret. Tum et templum quod ad sacrosanctū corpus christi vo
 cant. vbi canonici regulares inhabitant. Ac ceterae alie sacre edes. Extant et clarissima monimenta vetusti
 collegij iam insolita. quos illustris regina hedewigis construxerat. Plurima preclara preterea in his vrb
 bus a vetustissimis temporib⁹ gesta sunt per illustrissimos reges ac principes. S; breuitatem imitati finem
 his imposuisse dignum statuimus

Casimirus

Cracovia

Clepardia

Lubeca

Lubeca seu ut alij scribunt Lubecum saxonie vrbs illustris ac cesarea ciuitas nedū in germania verum et apud externas gentes nominatissima a Ulkbodo vitigo cimbroꝝ duce ad cimbricam cherfoneſon quondam edificata in eo loco quem venedes qui ⁊ vandali adhuc saxonie partem tenentes Bucconiam di- xere. Aucta p̄ seueriſſimū principē qui kitto dicebat. quē ⁊ trutonē appellabant Anno xpi M. c. viij. Ea por- tio terre littoralis ē inter magnopolensiū holſtadenſiūqꝫ ducatus duobus fluminibus baguſoꝝ ⁊ trauo irri- gua. Que limpida flumina vernacula lingua wagnis ⁊ trab appellantur. Is kitto ex nobili progenie marc mannoꝝ ⁊ martinopolensiū ortū habuit potens ac grauissimus xpianoz ꝑsecutor. qui dños de vagerū qui de Stargardia seu de oldenburg vocabant in fernerū ⁊ peldte interfecit. Un⁹ ex his ingenuus euadens in dantam secessit heinricus nomine Botſtalc comitis filius. Is ꝑ aliqua tempora rediens kittoni caput secu- ri abscidit inde suā ducens vxorē. Quo tpe heinricus quartus imperio romano preſuit. In ea puincia om- nes basilice sacerdotibus priuate deuastate erant fidesqꝫ xpiana sopita. Vbs quoqꝫ lubicēſis trina vice ob principū bella ꝑapue ducis heinrici de leone deuastata fuit ⁊ comitis alsēſis de holchſtein. qui ꝑ ſedatā di- ſcordiā urbem duci heinrico permisit in eo loco vbi nunc ſita ē. Cū etus ſitus prius ꝑꝑe ſw artau. poſtea ꝑꝑe herneborg fuit vt doctus helmuldus refert. Erin ob negotiationes ex germania alta ⁊ baſſa ⁊ ex variis reſ- gionibus mirūimmodū aucta ē vt nūc vltra mare balticu seu germanicu qđ Stagnū vocant in noruegiam Sueciam Liuoniam. in Ruſſiā Lituanā Pruſſiā Poloniā ⁊ Pomeraniā. in ducatu magnopolēſiū. in dal- niam Angliā Flandriā Scociā ⁊ regnū francie omnes mercaturas ꝑ Stagnū ꝑ terrā in Saxonā weſtualiā et marchiā frequentant. Peritiſſimi aſtronomi ſcribunt hanc nobile urbē initū ſuū habuiſſe ſub ſigno libe ⁊ fundatā in ſingulari dei gratia. Cū incole vrbis ꝑ ceteris finitimis deuotiones ad modū diuinas exerceāt Sēt tñ dulce nucleū in amara teſta. Deinde anno primo ⁊ triceſimo ſupꝫ vndecies centenū domini inferio- ris vandalie lubecā deuastarūt qꝫ comes Alſſ de holchſtein iterato inſtaurauit cū arce vbi nunc predicatorēſ habitant. In ſeptentrione ac ſine ciuitatis Anno M. c. lix. lubicēſes memores damni illati copias in pu- ciā rugen educetes clades ꝑ effuſionē ſanguis ꝑncipi ⁊ ꝑꝑetatu ei⁹ intulerūt. Epiſcopatū lubicēſiū anno ſa- lutis M. c. lxi. antiſtes duodecimus de oldenburg ſeu Stargardia in vagerū Geraldus auxilio ducis hein- rici de leone primo obtinuit. qui tredecim ꝑbendas ꝑ oia neceſſaria in decimis villis ac poſſeſſionibus dota- uit. Creuit igit lubecū in ꝑꝑetiffimā ciuitatē. oldenburg aut deſecit. Cū aut frideric⁹ huius nois prim⁹ hanc urbē ingenti exer citu obſeſſeſſet heinric⁹ lubicēſis eꝑs ꝑacē a ceſare impetrauit ea ꝑditione vt fauore ducis heinrici ceſari obedientiā ꝑſtarēt. Is antiſtes ſummā ecciaꝫ dicauit. ⁊ monaſteriu ad ſanctū iohannē in vrbe extruxit vbi nunc ſacroſancte virgines inhabitāt. qꝫuis monachi ordiſ diui benedicti hūc locū primo poſſe

derūt. qui nūc apud cisiter. pūcie de holstein ppe mare morā faciūt. **I**dis tēporib⁹ lubeccū augustal⁹ ac libera ciuitas effecta ab impatore friderico libertatibus donata vt caput oīm vrbū Stagnaliū deinceps foret ⁊ inuariatū priuilegiis etiā apud exteros p̄cipue in london ciuitate anglie. In noruegia i ducatu magni ducis moschauie. in ampla vrbe nogardia. In russia (vbi basilicā ⁊ curiā xpiano more habent). Ac i suecie immunitatibus gaudet. Idē cesar fridericus priuilegia a duce heinrico p̄habita eis confirmans p bullā aureā vltro donauit vt p̄sules viginti quatuor habere possent (q̄uis numerus iste p raro complet⁹ sit) eosq; nobiles effecit vt aurū more equitū deauratorū (exceptis calcarib⁹) deferre possint. Hec inclita vrbis munda ac nitida existit in vertice ab vtraq; parte decliu posita vt aque ⁊ immundities libere descendant ⁊ ob frequentes imbres vie purgantur. Ecclesia cathedralis quā summā vocāt in meridie ac fine ciuitatis sita admodū longa ⁊ decora existit. Ornatur hec vrbis p̄ter istā quatuor prochianis basilicis que septē turres celsas p̄acitas ac pulcherrimas habent cupro ac plūbo tectas ac in summitate auro decore. Turris in ede sancti petri corona deaurata cū armis cesaris ⁊ vrbis insignita ē. Omni quoq; decore habet quoq; duo monasteria vnū ordinis p̄dicatorū. alterū sancti francisci. ac hospitale ad sanctū spiritū. Ciuitas vero aquis ⁊ turribus muro ac fossis admodū munita ē. Platee due longe ⁊ ample p vrbē posite sunt vbi edes recto ordine site sunt extracte de lateribus ornatis ac varie decore existunt. Ebiturq; primo fluitus Baguiso a septentrione in meridiē inde in occidentē. Ante ciuitatē flumen transt lubecū accedunt vsq; ad murū cū maiores naues (onera plaustrorū. cc. l. ducētes) in litore maris pstant ⁊ ob profunditatem ad duo miliaria ciuitati appropinquare nō possunt. Nonissime anno m. cccc. xlii. ep̄i scopus Theodricus natus de hamburg cū rome confirmationem accepisset Lubecam ingressus vigesimus quintus lubicensium ep̄s diuina gratia nunc gloriose p̄sident. Cetera ornamenta vrbis ob longitudinem scripturarum ⁊ varietatem silentio pretereunda fore dignum duxi.

7. LVBECA.

Missa Slesie insignis vrbs.

Missa Slesie insignis vrbs. episcopalis sedes ad Missam fluvium sita a quo denominationem accepit. varijs edificijs ornata ē. Slesia aut a principio vaste silue hircinie (apud grecos & latinos scriptores celebrata) porcio. vt tota plana ita & nemorosa fuit. sed temporis processu sparsim villis habitari cepta. Vbi aut fidē xpianam incole amplexi sunt constitutis oppidis ad mitiorem ē cultum redacta. Quā odera flumi celebratissimus per medium totam perlabit. & Olša Missa Ola Lissa Barusio Lattor riuo Bobro & alijs fluminibus auctus. marchia brandeburgensem permeans in mare germanicū apud Stetinū vndosus exonerat. Latitudo eius triū quidē. sed longitudo nouem diez itinere a limitibus hungarie vsq; in marchiam brandeburgensem extendit. Primus eius episcopatus sedes Sinogrouie wartenbergen. districtus fuit. Et inde Ritzinum territorij bregen. epalis kathedra ē delecta. kazimirus aut illius nominis primus rex polonie vbi regia stirps masculina defecit a monasterio gallie cluniacen. vbi monachus fuit papa dispensante ad regnum polonie assumptus denarium sancti petri viritū siue per capita in regno suo idcirco exigendum et romam mittendum instituit. Et sedem epalem Cracouiam transferri curauit. que nunc ē (vti p̄misiimus) omnium Slesie ciuitatum non minus ampla & opulenta q̄ populosa & edibus & templis ornatissima. Eius antistes nunc ē doctor Johannes rott de wending eisten. diocesis olim imperialis prothonotarius & in eius status breui multa industria reduxisse fertur vt centum annis preteritis non fuerit mensa episcopalis fructuosior & structuris ornatioz. Prouincia ip̄a frumenti ferax & piscosa. carnibus ferinis & volucribus habundat. Preter Cracouiam insignia loca sunt. Hec vrbs Missa episcopalis sedes. Blegouia maior Legniz Op pel Swedenitz Testhen Olša Franckenstein Monsterberg Saganum Brega Monasteria complura insignis structure. Prouincia ip̄a regi bohemie subiecta quā ab impio i feudū recognoscit. multi antea dnces et p̄ncipes hereditarij ip̄as nō tā possideēt q̄ vastarūt & impacatā reddiderūt q̄ ppter cēsū exiguitatē ducalē statum ducere nequiverūt. rapacitati iccirco cediti. Nunc vero ē ad paucos redacta alijs stirpibus morte sublati. Qui non parum opibus & munitis oppidis florent. Cultus diuinus per Slesia longe plurim⁹.

*Y. arming
p. 9 v. 1
polonia h. 19
nomina*

Teplaq; totius orbis sacerdotalibus et alijs ornamentis et structuris honorificentissima. Status ecclesia-
 sticus et secularium et religiosorum vtriusque sexus numerosus et disciplinatus. populus facundus et humanus. et
 deuotioni super omnes germanie incolas deditissimus. Mobilitas est plurima ad arma aspirans et martis ama-
 trix. Sexus muliebris venustus quidem et affabilis sed pudicus. Plebs rustica polonici ydeomatis agresti-
 bus laboribus desidiose incumbens potationi est plus dedita. Inde et domus et agri eorum parum culti sed nel-
 glecti. viles casas habitant. Agricole vero alemanni rus melius exercent et vrbanius domos pro suo capto
 construunt. Sumptus multo leuiori precio quam finitimis prouincijs comparantur. Sed quod Slesie immen-
 sum aliquando detrimentum afferet est quod census domini et possessores percepta pro loci et possessoris qualitate.
 nonnulla pecuniarum summa annuente superioritate et confirmante venditori annuum censum in bonis suis in-
 scribunt. quem ubi aliquot annis soluerint postea dare recusant. Inde rustici (ut inter contrahentes pactum
 fuit) aut censuris irretiunt ecclesiasticis aut pignora adimuntur. quod grauamen ipsi rustici ferre nequeun-
 tes domos et agros deferentes aliozum fugiunt. que loca sepe deserta relinquuntur. Ex hoc potissimum ca-
 pite Slesia maius indies nisi prouideat suscipit detrimentum. Prouincia alioquin laude prosequenda. De-
 ti potus ceruisia. Vino ex moravia aut hungaria aduecto vtuntur. Quod nonnihil vini in Slesia apud cro-
 snam habetur quod pro maiori parte extra prouinciam per oderam in prussiam et aliozum deportatur. Preter
 pannos laneos exigui pretii qui in hungariam deferunt et pisces in morauia delatos nihil extra Slesiam suis
 ex mercibus deportatur. Mimi etiam et virginum et mulierum ornatus auri et gemmarum et vestium cultus prouin-
 cia non parum extenuant. Me hec vrbes inclite ac prouincie (quarum noticia tardius ad nos deuenit) lau-
 de sua priuentur eas in hoc opere in fine addicere libuit. Profecto libere vrbes precipue lubicensis. si di-
 uicias. ordinem senatus. humanitatem moreque populi. maris portum. situm et edificia perspicere velimus. Bi-
 gne igitur historia ac comemoratione. Postremo si vrbes plures quam adiungere velit daret eis equa potestas.

7 Ad deum optimū maximū de his que mirabilia gessit pro iustissi-
mo et excelsō Maximaliano rege romanorum

Actor et princeps operose mundi
Quisq; deceptis opifer fuisti
Senibus iudex. redditurus idem
Omnibus equus
Quam potens rerum fueras creator
Quam dator largus redimis salutē
Quam reddis iustus trutinator orbis
Quam sapiensq;
Cū velis iustus homines tueri
Mirus es cause melioris actor
Mirus iuste domitor querele
Hostis iniquis
Suetus humanis animis preesse
Mitigas feuos. placidos acerbos
Sontibus fontes agitas et hostes
Hostibus vrages
Moris addens outum patore
Fortium iustis animos leonū
Militū multas acies retundis
Agmine paruo
Tu iubes ventis sileant. silentq;
Precipis ponto timeat. timeatq;
Imperas lune lateat. latetq;
Sanguine tincta.
Tere canentes hyemes virent
Turbidas celo pluuias sereno
Sepe permutas. facies et vsus
Mensis et anni.
Tanta cū regi dederis romano
Audias voces. iuuenū senūq;
Audias grates hominū. precesq;
Iusta petentum.
Inde non cesses melior patronus
Cū suis regē populis tueri
Principē serua. sobolē domūq;
Adde triumphos.

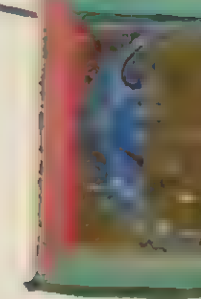
O deus serues decus hoc precamur
Cesari natū simul et nepotē
Indolis mire. videat regentes
Tempore longo.
Hisq; sic patrē foueas anūq;
Cuius exemplo pagant iuuentā
Et suis gestis fuerit senectā
Gratior illi.
Sic regant orbē dominando recte
Quo fidem nobis pius vt dedisti
Protegant semper ciciusq; vincunt
Illius hostes.
Et feros turchos rabidasq; gentes
Pellere. et castris spoliato victos
Et queant regna et reparare quondā
Christicolarum.
Prosperos gressus animiq; motus
Austrie stirpis. faueasq; felix
Cepta quo a pulciscis patribus per omne
Proroget eum.
Hec mari acterra vigeat parando
Gloriam semper. ferat et subortus
Solis et casus crucis alma signa
Nomine christi.
Inde celestium meritis triumphum
Consequi tandē mereantur omnes
Cū bone legi dederint subaciū
Robore mundū.
Hec rogat noster chorus vt perennem
Gloriā eternus pater atq; natus
Spiritus sanctus deus et sequatur
Trinus et vnus.

Laus deo

Nullus enim nascitur in
aliqua potentia, aut
duobus potentia sanctitate
deuotione. misericordie
proprie aut honore. quomodo
ita sunt transitori et nihil
in hoc mundo perpetui de
salus est scire deo. Amen
et regne in futuro remanere
Abbas Augustinus

d
ta
a
b
m
n
an
ne
ri
ge
m
ric
bo
fin
m
sed
oz
ten
do
san
ra
ap
q
cen
ip
Ne
tan
dun
san
cass
ster
mar
tela
excu
ecte
bus
q
orn
tas
bist
nia
pa
See
imp
cure
q
han
arbi
vari
pi
pulo
pul
tiger
omit
germ
dum

 Eterez rex scriptores parcissime de Germania locuti sunt. ac si ea natio extra orbem iaceret z somniantes qdammodo res germanicas attigerunt. nanq; si legamus vetusta te-
pora inueniem? germanos olim ritu vixisse barbaro. vestibus vsus laceris. venationi-
tm z agroz culture dedisse operaz. feroces quide hoies z belli appetentes. sed argenti
prozfus inopes. quibus quippe nec vini vsus erat. Ipaz germania intra mare z da-
nubiũ. rursusq; intra rhenũ z albiũ p̄tinebat. nũc vò qtu transgressi sunt suos limites
nò ignorat. nã plus fere est qd nacti sunt in gallia. rhecia. norico. vindelico atq; in ipsa
scythia seu sarmatia q̄ qd intus habuerunt. Quid memorem? nobilissimas vrbes splē-
didissimasq; ditissima templa. opulentissimos principes ac platos. certe nò videmus. puinciã esse que p̄pu-
tatis omnibus germaniã supet. q; si resurgeret aliquis illoz theutonũ qui tpe iulij cesaris vixit germaniã p̄-
agraret vt arrius? p̄fecto diceret nò esse eã terrã quã olim viderat negaretq; suã esse patriã. cũ vineaz z ar-
boz fructiferaz cõsitos vsitus hoim. vrbauitatẽ ciuiũ. splendorẽ vrbũ. tantãq; nitidã polotiã apud ger-
manos cõtueret. Verũ hãc mutationẽ quis fecit nisi religio xp̄i. Cultus quippe xp̄iane religionis a germa-
nis omnẽ barbariẽ expulit atq; ita expoliuit vt iã greci ipi barbari. Germani aut recte latini appellari mere-
ant. Siue igit noua cõsideranti seu vetera mente repetenti nulla peritior. nulla ardētior (inter omnes natio-
nes quas bello ydoneas iudicant) germanica videtur. Germanis em̄ equi arma z pecuie sunt. z vbi tot cla-
rissimi principes. tot generosi. p̄ceres. tot fortissimi equites. tot potētes ciuitates. tot diuitie. tot auri. tot ar-
genti tot ferri minere. vbi tanta populi multitudo. tanta iuuentus. tantũ animi. tantũ robor. Cũ deinde ger-
manic fines vt veteres tradunt ab oriente vicella fluuius z vngare limes fuere. ab occidente rhenus. a me-
ridie danubi. a septentrione oceanus z mare balticũ quod prutenicũ vocare possumus. nunc q̄tum extra
hos terminos possideant ipi videmus. Germani em̄ angliã pulsis brittanis occuparũt. belgar beluitorũq;
fines electis gallis obtinuerũt. rheciã z noricũ inuaserunt z vsq; in ytaliã pedẽ extenderũt. Germani q̄z hul-
migeros qui nũc pruteni vocant ex manib? infidelũ detraxerũt. Soli ex alienis in germanico solo bohemi
sedent potentissimi z nobilissimi populi. sed z illi germanico impio parere se aiũt. regẽq; habent principal-
orẽ ex regni electoribus. Magni igit bellicosi ac fortissimi deoq; accepti germani sunt. quib? adeo fines ex-
tendisse licuit. z sup om̄es mortales romane potentie datũ fuit obsistere. Nã terraz ille calcator oim z orb̄
domitor iulius cesar q̄uis sub actis gallis sepe rhenũ trãsiuerit resq; maximas in germania gesserit. bellico?
sam tñ z asperã suoz gentẽ dimisit indomitã. Augustus octauian? cui z parthoz z indoz reges nume-
ra miserunt. q vn? oim romanorũ fortunatissim? credit? est. Ille inquã felicissim? imperator nullubivinq; nisi
apud germanos succubuit. nã lollianã z varrianã cladẽ in germania p̄fessus est. Lollianã maioris infamie
q̄z derimenti. varrianã pene exicalẽ tribus legionibus cũ duce legatis z auxilijs oib? cesis longũ esset re-
tensere quos intulerũt rei publice molestias germani. qui z si romanorũ fortie aliquĩ cesserunt. postea tñ z
ipsi de romanis. de gallis. de hispanis. de hungaris. deq; alijs diuersis gentibus sepenumero triũpharunt.
Nec romani cũ rerũ potirent res magnas sine germanis auxiliantib? pegerũt. quoz tanta in bello v̄rtus
tanta in domo fides: fuit vt cesare corpis custos cohors ex germanis potissime legeret. Scimus q̄z Gotsfri-
dum qui fuit lotharingie dux cum solis transrhenanis theutonibus z aliquibus gallicis. paucis italis hun-
gariã pcussisse. greciã penetrasse. hellospontũ trãssisse. asiã p̄measse. iherosolimã ex potestate infidelũ vendi-
casse. victis ac p̄stratis om̄ibus que occurrerẽt in medio gentibus. q̄uis z turci z sarraceni numerosi resi-
stere conarent. in eius exercitu ducenta milia pugnatorũ fuisse tradũt. atq; multe maiores copias sola Ger-
mania cogere potest. Nã z impante conrado cũ Eugeni? tercius romanus p̄ntifex xp̄ionos excitaret. p tu-
tela terre sancte quã sarraceni euertere conabant. Pruteni cũ ceteris vltioribus ydola colebãt ac crebris
excursionibus nũc saxonã aut alios vicinos xp̄i cultores infestabãt. Conradus aut dimissis saxonib? aut
ceteris vicinis qui domi cũ prutenis ac reliquis barbaris decertarent ipẽ cũ rhenensibus. sueuis. franconi-
bus. bavaris iherosolimã penetrant. Postremo q̄longa z lata sit germanica natio. q̄religiosa. q̄verax.
q̄iusta q̄ppromissi tenax q̄populosa q̄diues. q̄ta illic nobilitas. q̄fortis z experta milita. q̄tus ecciaruz
ornatus. q̄nta gloria cleri. q̄nta principũ magnificentia. q̄ntus splendor vrbũ. que celi facies. q̄ terre vber-
tas. cũ prouinciarũ dec? cũ principe sit cõmune magis admirari q̄ recensere valemus. ¶ Cũ igit hoc op?
historiaz ex officina nurnberge prodeat que vrbs inclita in medio ferme germanie sita est p̄pauca de germa-
nia in calce libri absoluemus p̄mittendo historiã Ence p̄j sedi romani pontificis rerum vbiq; gestaz in euro-
pa sub friderico tercio romanorũ impatore. Is em̄ etsi natione senensis sit se tñ germanũ fateat cũ de se scribat
Sed cũ nos iã annis supra. xxiij. germaniã incoluerimus nò reputam? extrane? existimare debere. Cumq;
impatori ipiq; nationi longo tpe summa fide magnis laboribus seruietm? z nũc ad cardinalatũ recepti ea
curemus que nationis ipius honori atq; vtilitati cõducant. z ita prozfus agam? vt natione poti? germani
q̄itali putemur. verũ cũ antiquiora illa tpa sub obscurã ambiguitatẽ p̄beant scribẽtib? z temporũ descriptio
haud facilis cognitu. q̄nq; detrahit legentib? fidẽ. Multa q̄z de his inter veteres discordia. quã inde nosci
arbitramur. quia nec montiũ nec fluminũ nec gentiũ noia pseuerant. z puinciarũ regnozq; termini multam
varietatẽ accipiunt. ¶ Strabone qui sub tiberio cesare vixit vsq; ad ptolomeũ alexandrinũ qui p tpa antoni
p̄j situm orbis descripsit. haud equidẽ magnũ tps est z tñ tanta noim variatio intercessit vt paucissimos po-
pulos ex his noiri videam? apud vnũ quos noiauerit alter. Ideo Ephor? quippe cymeus Socratis disci-
pul? a suo tpe narrandi exordiu cepit. Calistenes ac Theopomp? quos eadẽ tulit etas prisca illa minime at-
tigerunt qui tñ omnes historici munere laude sempiterna celebrati sunt. qua mor? re eloquentissim? Eneas
omissis priorũ gestis in quib? scriptores nonũq; dissentiũt ad recentiores historias se cõtulit. Que igitur in
germania sub suo euo gesta sunt memoratu digna z in ceteris regionib? europe in isto opere vario z egregio
dum in cardinalat? ocio viueret accurrate descripsit. historiã igitur eius deinceps in primis perlustrabimus.

7 Berta etas mundi
Sum pius Eneas fama super ethera notus

7 Sum pius Eneas fama super ether a notus
Eneas pius papa : fredericus tertius Romanorum Imperator
Eneas pius papa : Frideric' terci' romanor' iperatoz

7 Darcere prostratis scit nobilis ira Leonis
Tu quoq; fac simile quisquis regnabis in orbe

Reuerendissimi patris domini Enee de picolominibus, cardinalis
S. Sabine de his que sub cesare friderico tercio impatore p Germaniam et Europam gesta sunt cu locoꝝ
descriptione ad d. Antoniu cardinalē bilerdensē incipiunt feliciter.

Antonio sacro sancte romane ecclesie presbitero cardini bilerdensi appellato patri suo colendissimo Eneas eiusdem ordinis. non eiusdem meriti cardinalis senensis salutem plurimam dicit. Podragantem me nuper et arthetis doloribus (ut soleo) laborantem Librarius quidam theutonicus adiit libellū afferens in quo romanorū cesarū non tam gesta q̄ nomina et pauca de moribus continebatur usq̄ ad wenceslāū Caroli quarti filiū. Cū illi opusculo quatuor impatores deesse viderent. Mā Beneuuentus himolensis eius operis auctor sub wenceslao decesserat. Rogauit me librarius ut adijcerem libello quod deerat. nolui turbare hominē. compleri ad etatem nostram impatorum numerū breuitatem illius qui precesserat imitatus. At cum subiret mentem multa et magna inter christianos gesta esse ab eo tempore quo fridericus imperium accepit usq̄ in hanc diem opusculum seorsum edere statui in quo singularia quedam eius temporis sub compendio ad posteritatis memoriam transmitterem digna memoratu. Edidi igitur breuem historiam tuoq̄ nomini dedici. qui cum pauci morbo meū labores facile inter podragandū scripta mea et leges et indicabis. Fuisse fateor opere precepti mee sepe insedit. sed ea non erat vnius podagationis et p̄sertim ieiunio quadagesimali occurrentis lucido subseruiet. Tu vale et si quid acerbius in quem p̄ scriptum offenderis non tam mee nature q̄ stimulis podagrevigētis adscribere. et quicquid inscite inepte absurde occurrerit sumpto calamo dele. Exorbe Roma quarto klendas aprilis Anno dñi M. cccc. lviij.

Finis problemij

Sequitur historia

Que sub friderico tercio ei⁹ nomis imperatore apud Europeos et qui nomine christiano censentur insulares homines gesta ferunt memoratu digna mihiq̄ cognita tradere posteris q̄ breuissime libet. Cōmiscemus aliqua interdum ali⁹ repetita. quemadmodū locorū rerūq̄ ratio expostulare videbitur.

De hungaria et gestis in ea olim pannonia appellata

Hungaria

Hungaria que austrie friderici patrie coterminia est et in orientem vergit principium narrationis prestabit. Hanc provinciam nonnulli pannoniā vocant: tamen hūgarum pannoniorum loco successerit. verum neque hūgarum pannonie terminos implet. neque illa tam lata olim fuit quam nostra etate. Hūgarum itra danubium enim et alpes que ad italiā et adriaticū respiciunt mare. Pannonia continebat ab occasu noricum enimque amnem. ab ortu mysos ac triballos et flumen saurum contingens. Intra quos limites austrie magna portio claudis et a theutonibus incolis. Stiria quoque ipsius terminus continetur. valeria quondam appellata. Hūgarum vero quibus inferiorē pannoniā a flumine leitha usque saurum complexa est. danubium tamen transgressa ad polonos usque protendit. et quā quondam arua tenuere gepide daci que possident. Impium gentis hūgarie multo latius est quam ipsa hūgarum. nam dalmate quos sclavos. et illirici quos bosnenses et triballi seu mysii quos tamen servios tursicenos appellant. et gethe quos partim valachos partim transsilvanos nominant hūgarorum impium subierunt. Et si nonnulli eorum nostro turcorum armis evicti defecerunt hanc provinciam quatenus citra istrum extenditur sub octaviano cesare romam primum obtinere bachone pannoniensium rege subacta: et amantinis inter saurum et dravum fluvios prostratis. Bactiam vero transdanubium que nunc hūgarie portio est Traianus imperator edomuit et in solo barbarico provinciam fecit. Sed amissa sub Valiano per Aurelianus recuperata est. Post romanos aliqui huius scythica gens. aliquando gothi ex insulis balthici maris populi. Deinde longobardi ex germania profecti pannoniā occupavere. Postremo hūgarorum natio ex ultimis scytharum finibus invadit quam usque in hanc diem regno potius et ultra citraque istrum late dominatur. Extat adhuc non longe ab ortu thanays altera hūgarum natio huius de qua sermo est mater lingua et moribus pene similis quibus nostra civilis: est christi cultrix. illa ritu barbarico vivens servit ydolis. in hūgarum: quam danubius interlabitur. sepestate nostra

Sigismundus caroli quarti romanz impatoris fili⁹ natione bohemi⁹, origine theutonic⁹, varia fortuna annos supra quinquaginta regnavit, princeps singulari prudentia, magnitudine animi, beneficentia et liberalitate insignis, corpis q³ maiestate ac decore illustris. Ceterū bello proorsus infelix, quē nō turchi dūtaxat, sed bohemi q³ sepe acie fuderūt. Uxor ei prima fuit maria lodouici regis filia cū qua regnū accepit, illius causa duos et triginta regulos in hungaria primarios q³ aliqui rebellassent gladio percussit, ob quā rem et ipse paulo post (regina satis funata) in vincula plect⁹ est, mulieriq³ vidue cuius vix interfecerat in custodiam traditus donec regni pcceres supplicii decernerent. Sed nō defuit capto in extremis rebus, prudentia, qui vt erat facundia potens mulieri longe melius esse ostendit regū sanguinē conseruare q³ fundere, dimissus ab ea barbaram Hermann comitis cille filiā duxit vt rē, nec diu postea cōpatis auxilijs regnū vendicauit, de proditoribus supplicii sumpsit. Adulteris vidue filios et honorib⁹ et opib⁹ inter primos regni procures cumulauit, quoz adhuc alterius vixit filius, Ladislaus garius comes regni palatinus multa bui⁹ Sigismundi egregia facinora memorie prodita sunt. Inter que illud pclarissimū q³ ecciam catholicā in tris partes diuisas coacto apud constantiā generali cōsilio ad vnitatem redegit. Italiā Galliā Hispaniā Angliā eius rei cāpera grans. Quoldo lituaniē duci vt se regem appellaret missa corona indulsit, prius tamen ille vita decessit quā solennia coronationis expleret. Prussiam quā rex polonie fratribus beate Marie theutonicorū armis ademerat restitui iussit. Cū venetis duce pipone florentino grauita bella gessit, Venceslau bohemiē regem germanū suū q³ regno inutilis esset cōiecit in vincula, quib⁹ negligenter custoditū magno reipublice malo quidam bohemi e carceribus surripuerint coronā imperij ab Eugenio quarto pontifice maximo rome accepit Bohemia post multas calamitates vix tandem potitus est marchia brandenburgenses friderico burggrafio nurnburgensi dono dedit filiā Elizabeth ex Barbara natā Alberto duci austrie in matrimoniū copulauit, illiq³ demū apud znoymā morauie ciuitatē moriens regna quibus pfuerat vltima voluntate reliquit, ossa ei⁹ in varadino iacent. Albertus apud albam regale cū piuge coronatus bohemiē q³ diadema suscepit, cuius felicitatem admirati germanie principes et ipsi suū sanguinē extollere decreuerūt romanū ei cōmittentes imperiū. Ad alberto suscipere nō licebat nisi primores hungarie indulgerent, quibus haud ex usu videbat⁹ suū regem theutonibus impare, atq³ ob eā causam iureiurando albertū obligauerant ne suo in iussu imperiū acceptaret, vocati tamen ad regem qui tum Viennē fuit victiq³ p⁹ibus p⁹buere consensum, ille imperiū nactus in hungariā rediit aduersus turchos, qui tunc rasciā inuaserant arma moturus, sed dum bude morā facit (ea est regū sedes) iudex ciuitatis natione theutonic⁹ hungariū quēpiā ob delictū flumio demersit, id hūgari molestissime tulerunt, quib⁹ theutonicū nomen exosum est. Excitaf euestigio tumultus, hungari arma capescunt, obuios theutones passim trucidant, fit fuga in arcem qua rex se continebat, diripiūt negotiatorū domus, quoz pars maior theutonica fuit. Euangelizabat eo tpe budēsis Jacobus marchian⁹ ordinis minorū professor doctrina līaz et vite sanctimonia clar⁹, qui sedatur⁹ tumultū simulacrū saluatoris crucifixi manu gestans furenti armatoq³ populo obuiam factus vt cedit parcant vt rapinis abstineant vt arma depoñat supplex orat, Illi verba eius minime intelligentes, neq³ em tempus ferebat interpretem bñ sibi futurū autumant qui xpm suis ceptis ducem habeant, sublimēq³ iacobū simulq³ crucifixū in vlnis attollūt ac bachati p⁹ vrbem nūc istā nūc illā domū cōpilant, fiunt tamen aliquāto minora spolia, et a cedibus tpatuz est ob presentiam iacobi qui mō p⁹ibus modo lachrimis furore incense plebis lenire conatus est. Sedato tumultu Georgius palocius strigoniensis eccie pontifex morit⁹, apud quem p⁹iosa regni supplex in custodia fuit, Rex strigoniū petit et regina cum eo, aperiantur arche in quis thesaurus obseruabatur coram regina, et selectis regni baronibus, illa clam subtracta corona, q³ sacram appellant fidelig³ anui tradita archas claudit atq³ obsignat, Albertus paulopost ad dranam vsq³ fluminiū pficiscitur ibiq³ castramet⁹ maiores copias expectat cū quibus turchos inuadere possit Smederomam vrbē rascie obsidentes, pri⁹ tñ expugnata est oppidū q³ auxilia venirent, ipse Budā reuersus cū dissintheria laboraret Viennā repetere statuit siue moriturus inter suos, siue qd aere in quo fuerat nutritus pferre aliquid ad sanitatem sperabat, sed in itinere magis ac magis morbo affectus relicta vxore pregnāte obsignatoq³ testamento in villa que longa dici⁹ vi. kaln. nouembri e vita decessit, religiosus princeps et qui liberalitate simul iusticiāq³ p⁹staret, fuit q³ in bellis audax et manu p⁹ptus Morauos et Bohemos armis subegit, Polonos late vagantes intra regnū suū cohercuit, Magna de se xpiane rei publice pmittere videbat⁹, nec minora populi de sua virtute conceperant, pulcherrime spei satisfieri breuitas vite nō sinuit, repente occidit que breui ad summū potentia creauerat, neq³ em biennio toto impauit, Statura eius procera fuit, nervosus et validū corpus, facies terrificamore gentis erasa barba, superius labrū intonsum, vestem haud splendidā, Baltheus auro grauis cinxit, nec vnq³ lateri defuit ensis, Corpus eius in alba reconditū est, Cognita regis morte puenientes hungari indigni ac periculosum existimantes tātū regnū vnius semine iudicio subiaccere reginā magnis p⁹ibus hortantur Gladislau polonie regē qui populū armis tute⁹ sibi vt virū asciscat, Consentit mulier ea pditione adiecta ne quod filio p⁹iudiciū fiat si masculū pariat, Legunt in poloniā plati ecciaz et principes regni natū et auctoritate maiores, quibus iter agentibus Ladislaus postumus nascit⁹, qui mox vt in lucē prodijt apud albā regalem et baptismū xpiane fidei signaculū et militie cūgulū et sacra hungarie coronā quā mater penes se habuit eadem die accepit, inde sublatuz in tutela friderici cesaris, xij, ferme annis fuit, cui mater et ipm et coro-

nam comedauit. Legati quibus prohibente regina Vladislau adire que magnis pollicitis onerati in hungaria traxerunt et imposito diademate regem salutauere. quo cum diu Ladislai mater vario euentu armis contendit hungaris in duas partes diuisis vtriusq; comes alie dum consobrine studet latislaoq; regnum defendit captus a polonis diu in carcere maceratus est. Dionisius archiepiscopus strigoniensis qui postea cardinalatus honore donatus est genere ac moribus illustris vtriusq; regi diadema imposuit. alteri volens alteri coactus. vocatus enim ad polonum quibus publica fide accepta budam petuisset non prius libertati sue redditus est quam Vladislau in alba coronauit. ipse quippe potuit domum reuersus polonorum conatibus summo studio aduersatus est. Iulianus cardinalis sancti angeli ab Eugenio pontifice maximo in hungariam missus vir summo ingenio. singulari facundia. excellenti doctrina quibus inducias belli inter Vladislau et Elizabeth ad certum tempus composuit pacem tamen efficere non valuit. regina mortua omnes pene hungarie optimates ad polonos decedere. solus Hiskra bohemus rei bellice peritissimus et manu princeps latislai partes in hungaria tutatus est. qui sepe cum parua militum manu ingentes hungarorum polonorumq; copias vicit. fudit. deleuit bisque iohannem huniadem magnis exercitibus cinctum castris exiit. hic iohannes natione valachus fuit haud altis natalibus ortus sed ingenio dextro et animo sublimi et virtutis amator multa cum turcis secunda prelia fecit. et hostium spolijs hungarica templa ditauit. primusque omnium apud hungaros turcorum acies et frangi et vinci posse monstrauit. quibus ex rebus excitatus Vladislau et ipse plium cum amurata turcorum impetere committere non dubitauit. de quo postea suo loco dicemus. Fedus inter Fridericum imperatorem et Vladislau qui se regem hungarie appellauit Iulianus cardinalis ea lege composuit ut liceret imperatori hungaros cohercere si quod in austria stiriaue damnum inferrent. idem permissum Vladislao est in friderici subditos hungariam infestare. Sicut oppidum in hungaria est stirie atque austrie proximum hoc latrones occupauere et plerumque circumiecta castella ex quibus in austriam profecti magnam vim pecorum atque hominum abegerunt. Notus ea re fridericus comparato raptim exercitu in hungariam traiecit munimenta expugnauit. ex latronibus. lxxx. furca suspendit. Cuius cecidisset in bello Vladislau conuentus hungarorum apud Pestam habitus. locus hic transdanubium. hude opponit neque muris cinctus neque magnificis domibus exedificatus. ville speciem gerit. hic Ladislau alberti filius comuni procerum consensu rex designatus suisque deinceps auspicijs in turcos pugnare cepit. nec tamen felicioza eius prelia quam poloni fuerunt. Iohannes huniades regni gubernator assumptus absente rege prouincias ut aiunt in virga ferrea gubernauit. nec dum rex affuit minor eo habitus est. hic prostratis apud albam turcis quemadmodum in rebus rascie referemus breui tempore supueniens morbo extinctus est. Ferunt eum cum egrotaret noluisse ad se dominici corpus deferri. indignum esse aientem serui domum intrare regem. iussisse sese quibus deficientibus viribus in templum vehi ibique de more christiano confessum diuinam eucharistiam suscepisse atque inter sacerdotum manus deo animam reddidisse. Felix spiritus qui tante rei quanta gesta est apud albam nuncius atque auctor migravit in celum. Ladislau qui ex tutela iam pridem imperatoris emissus et in paterna regna receptus turcorum metu ex hungaria in austriam se contulerat. audita turcorum strage et gubernatoris morte quo cum alie comes apertum gerebat odium impellente ipso comite qui veluti sublato emulo letabundus id nuntium audiuerat. rursus in hungariam rediit. sed dum apud albam spolia turcorum et interemptorum hostium cadavera inspicit comes ipse cuius caput erat a rege secundum. et qui iam solus tanquam regis auunculus leges hungaris prescribebat. Vladislao huniadis filio in castro regio obtruncatus inde necem consecutus unde sperauit imperium. Offensus ea re mirummodum regius animus dolorem tamen suppressit nec dubitauit auunculum iure cesum fateri. Cadaver defuncti in aliam missum est. rex budam se contulit ubi secutos curiam huniadis filios in carcerem rapi iussit. percussoribus comitis Ladislau natu maiorem capite plecti. Mathiam captiuum duxit in austriam. et profectus in bohemiā penes eum sequi mandauit. ipse paucos dies prage moratus. sine morbo pestifero ut plerique tradidere. seu veneno ut alij affirmant die obiit. nobilissimus sanguis paterna origine ac materna ex imperatoribus ortus. Mathias qua die rex clausit oculos eadem pragam applicuit. quem Georgius gubernator in custodiam suam recepit. Corpus Ladislai apud proauum Carolum quartum romanorum imperatorem in arce pragensi atque in ede sancti viti reconditum est. Defuncto Ladislao rege hungari ad eligendum successorem ad kalendas ianuarias diem constituunt. Proceres apud budam frequenter conueniunt inter quos michael zylagi magna militum stratus caterua prelo adest. xij. milia equitum. peditum. vij. milia eum secuta ferunt. quibus statim in pesta fuerunt. Michael frater coniugis huniadis et mathie auunculus fuit. cui propter necem Ladislai nepotis cum plerisque regni baronibus acerrime simultates erant his potentia eius haud paruum ingessit terrorem. nec iam pensata metu contio liberam regis electionem futuram arbitrabatur. Michael vero conuentum adiens non sero circa armatos adduxisse ait. non ut vim congregatis inferat sed ut eos deterreat. si qui sint qui libertatem principum ac popularium in assumendo rege perturbare conentur. Illud tamen seveluti vnum ex regni accolis monere ut Iohannis huniadis beneficia meminerint. qui vnus omnium turcorum arma ab hungarico regno depulerit. clarasque gentis victorias peperit indigna suis meritis premia reddita. ex filiis eius alterum crudeliter occisum. alterum in bohemia captum seruare posse. Barones memoriā iohannis extollere mathiam ex captiuitate redimere atque in eius regni fastigio collocare. Quod pater sua virtute suas

set ne
salut
tur.
cuius
bat a
qui n
clam
Ex d
oma
tas e
pent
exem
olim
pred
nem
mod
accep
bi ex
nerar
in ar
gis v
roma
roni
ses p
banc
cor p
nisi q
supra
Vlad
viros
coron
pida
chae
prim
ocula
lopo
cui f
Vix
que l
strati
poli
anus
cesar
maro
nitat
obtin
ras t
ciam
titus
da n
hab
tam

set neq; ferendum vt ad ceteros ea potestas deferat parere se omnibus qui nepoti fuissent insidiati. regni
 salutem ante oculos ponere si quem puincie vtiliorem esse arbitrentur nihil obitare quo minus melior eliga
 tur. fuit res aliquodiu anceps cu baronum sibi quisq; timeret. Postremo reconciliatioe inter proceres facta
 cuius auctore iohanne sancti Angeli cardinalem viru doctrina et moribus excellentem. qui cu legatu age
 bat apostolicu tradidere. Mathias octo et decem natus annos nono kaln. february inter. xl. milia viroz
 qui medio in danubio cum glacie constricto impatiētes magni secreti electionis exitus expectabant rex ac
 clatus. Nunc quisquis hec legis et futura p̄dicto singulare prorsus humane inconstantie documentus
 Ex duobus adolescentulis etate moribusq; pene paribus. alter ex regio solio dū noue nupte thalamū ex
 ornat deferē ad tumultum. alter dum capitale iudiciū trepidus manet ex carcere vocat ad regnum. Liber
 tas eius ex gubernatore bohemię sponsalitijs atq; pactionibus empta referē. Mirabile quod matrem re
 pentina leticia nō examinauerit cū tot cladibus afflicta filium prius regem appellatū audiuerit q̄ vincit
 exemptum in parte hungarie que transdanubium in septentrionem porrigit et nunc Sepusium vocant
 olim gepide confedere insignis latro examites natione bohemus hussitay pestifera labe infecti milites
 predandi cupidos vnde cūq; ad se venientes benigne collegit eosq; fratres appellauit. et vniuersam regio
 nem illā tributariā sibi reddidit ex edificatis munitionibus locis oportunis. ex quibus modo in vnam
 modo in alteram partē discurrere posset. predas in fine cuiusq; mensis viritim diuisit. ex quibus nō plus
 accepit qui totū mensem q̄ qui diem vnam ante diuisionem in castris fuit numero fratrum ascriptus. id si
 bi ex euāgelio p̄ceptum affirmauit. quod in vinea dñi laborantibus et qui prima hora et qui vndecima ve
 nerant equā mercedem p̄mittit. Hec societas cū longe lateq; rapinas ageret et iam q̄nq; milia pugnatorū
 in armis haberet indiesq; cresceret non aliter dissipari potuit q̄ duce ipso Gramite ad stipendia ladislai re
 gis vocato. Transiluanā regio est vltra danubiū sita quā daci quondam incolere feroces populi. et multū
 romanorū cladibus insignes. nostra etate tres incolunt gentes theutones. siculi et balachi. Theutones e sa
 xonia originem habent viri fortes et bello exercitati a septem ciuitatibus quas inhabitant Sibenburgen
 ses patrio sermone appellati. Siculi hūgarorū vetustissimi creduntur primi omnium qui ex hungariaveteri in
 banc puinciam venerint. Eam ob causam q̄ suis agros suis colunt manibus ac rure viuentes greges pec
 corū pascū t. nobiles tñ appellāt. et occurrentes iuue alter alterū generosum dñm salutāt. nec tributa pendūt.
 nisi quo anno rex hungarie coronat. tūc quot sunt patrefamilias tot boues regi tradunt. quorū numerum
 supra. lx. milia esse ferunt. Iussi vō in bellū exire nisi pareant capitali pena plectunt. bona fisco applicant
 Balachi genus italicū sunt quemadmodū paulopost referemus. paucos tñ apud transiluanos inuenies
 viros exercitados hungarie lingue nescios. In hac puincia oppidum fuit quod Bistriciū vocauere regie
 corone subiectum. Id ladislai rex cū Viennę ageret iohanni huniadi dono dedit. Tulerunt id egre op
 pidani diuq; resistere. coacti tñ impata fecerunt. Et mortuo iohanne eiusq; filio ladislao bude occiso
 Michaelē sylagi qui p Mathia altero iohannis filio regnū petebat turpiter reiecerunt. Ille indignatus q̄
 primum ladislai regis mortem accepit eo cū exercitu rediit vi oppidū expugnauit. rebellium ciuium alijs
 oculos eruit alijs manus amputauit alijs necem gladio intulit. oppidū incendio deleuit. Ingressi sunt pau
 lopost transiluanā turcorū circiter tria milia p̄damq; magnam abegerunt. pecorū atq; hominū quos inse
 cuti sibi inuenies et ipsi theutones ad interitionē vsq; deleuerunt. victores p̄da recuperata domum rediere
 Vix ciuitatem introierant. cū michael ex alia parte haud paruis ducēs copias affuit ciuitati exiciū parās
 que bistricensib⁹ aduersus se opem tulisset. Sed cum Sibi inuenies intra munitissimā urbē se continerēt fru
 stratus desiderio suo minabundus recessit. Apud hūgaros obiit etate nostra Paulus vergerius iustino
 politanus grecis ac latinis litteris apprime instructus. cuius plura extant opera ab eruditiss. pbata. Arri
 anus qui Alexandri magni gesta greco sermone p̄scripsit. Latinus ab eo redditus est hortatu Sigisimūdi
 cesaris. Scripsit de ingenio moribus grecas et barbaras amicitias compauit aduersus Malatestas. qui
 maronis statuiam in foro mantuano deiici iusserat. nobilem inuenciuam edidit. Ex hūgaris qui studia hūa
 nitatis secuti euo nostro claruerunt. duos nouimus iohannem ep̄m varadiensē. qui regni cancellariā
 obtinuit. Et alterum iohannem eius ex sorore nepotes. qui sub Guarino veronensē grecas ac latinas litte
 ras didicit. nec minus versu q̄ soluta valet oratione. Horum tamen originem sclauonicam ferunt. Scien
 tiam iuris plurimū p̄fessi sunt. Inter quos Dionisius excelluit gente canysia natus. qui strigonienses sor
 titus est ecclesiā. honorem quoq; cardinalatus vt ante diximus emeruit. In re militari Nicolaus way
 da transiluanus. Michael vsarius. et qui calisium inuasit Pangratus nomen adepti sunt. Nunc clarus
 habetur michael sylagi ex aliena ruina magnus. Iohannes huniades cuius nomē ceteros obnubilat nō
 tam hungari s q̄ valachis ex quibus natus erat gloriam auxit.

Valachia

Sexta etas mundi

7 Valachia

Valachia per quā lata regio ē a transiluanis incipiens vsq; in Euxinum protensa pelagus plana ferme tota et aquarū indigua. cuius meridiē hister fluvius excipit. Septentrionem roxani occupant. q̄s nra etas ruthenos appellat et versus fluvium thirani nomades scytharū genus quos tartaros hodie vocitamus. hanc terrā incolere quondā gethe. qui et dariū histaspis filiū turpi fuga repulerūt et traciā pluribus cladibus affecerūt. postremo romanis armis subacti ac deleti sunt et colonia romanorū que dacos coherceret eo deducta duce quodā flacco a quo flactia nuncupata. Exinde lōgo t̄pis tractu corrupto ut sit vocabulo valachia dicta et pro flaccis valachi appellati. Sermo adhuc genti romanus est q̄uis magna ex parte mutatus et hōmī italico vix intelligibilis. Inter valachas tempestate nra due factiones fuere. altera danorū. altera drāgulaz. sed hī cū danis impares essent atq; ab illis multifariā opprimerent turchos in auxiliū vocauere. q̄z armis adiuti danos pene ad internitiōē deleuerūt. Danis vō iohānes huniades hungarorū impio fretus opē ferēs nō tā illos restituit q̄s sibi ip̄i claritē et opes acq̄sūt. Quippe q̄ danorū agros ex p̄tate turchorū ereptos et sibi et posteris perpetua possēsiōe retinēdo occupavit. Valachi et isulas histri accolūt. inter q̄s peucen insulam apud veteres fama notauit. Et in tracia q̄s sedes habent. valachorū pars turchorū imperio pars hungaris paret. nō me latet difficilimam esse prouinciarū descriptionem q̄n et autores ip̄i quos imitari oportet non solū varij verū etiam inter se d̄rij ac magnopere dissentietes. inueniunt et ip̄arū prouinciarū limites pro d̄nantiū auctate ac potētia sepe nūcro p̄mutat. nā q̄. p̄uicia latissima quodā fuit etate nra aut ex

tincta est aut p̄ modica. S̄ v̄o q̄ nulla vel minima extitit. nūc latissimā florētissimāq̄ videm⁹ lōgobardiā ac romandioliā nō agnovere maiora nra tpa Insubriā emiliā ac flaminīā p̄sus ignorāt. macedoniā sub emathione rege a q̄ emathia cognomiata paugusti clausērāt termini. V̄it⁹ postea regū z gētis industria sub tractis finitimis populis lōge ac late p̄dēt. B̄t igit veniā equū cēleo si q̄ mea scripta legētes nō eos lo corz terminos offenderit q̄s ipi vel mēte sua p̄ceperūt vel apud alios inuenerūt. nō que ab alijs accepimus. seu veterib⁹ seu nouis autorib⁹ incorrupta referim⁹. Quis nō ē p̄positi nostri geographiā edere. licet aliqui historia ipā quā scribimus locorū aliquā significationē requirat sic em̄ elucidior reddif.

Tracia

Post valachos igit z hūgaros de q̄b⁹ sermo habit⁹ traciensū res geste sese offerūt. Tracia v̄o vt plerūq̄ autores tradūt ipiq̄ p̄stātiores amplissima prouicia ē lōge lateq̄ patēs. cui ab oriēte euxinū pelagus ac propōtis occurrit. a meridie egcū mare z strimon flum⁹. silq̄ macedoniē ager. septentrionem hister claudit. occidētis orā tū peoniū mōtes tū pannonia z sau⁹ excipit annis. in q̄ sententia z pliniū veronēsem fuisse video. z Strabonē ip̄z q̄ iuga mōtis heni traciā diuidere mediā affirmat. idēq̄ dardanos. tribalos mysos incolere traciā n̄ ambigit. Tribalos aut eos coluisse cāpos in q̄s vel rasciani mō vel seruij sedes habent nemo negabit q̄ scripta veterz p̄nti rex statui p̄pauerit. Mysi v̄o post tribalos ad oriētē vsq̄ exinū pro tendūt. inter histerū z heniū mōtē habitacula sortiti. hos hodie bulgaros appellāt. Post q̄s maritima loca versus meridiē ad hellespontū vsq̄ romanīa ē natio greca q̄uis oli barbara fuerit. Et iterū nostro tpe dele to grecoz impio dñantib⁹ turchis in barbariā redit. Hui⁹ prouicie metropol⁹ ē Bizantiū. i. cōstātinopol⁹ agi os pri⁹ appellata. Lacedemonij eā p̄didere duce pausania. q̄b⁹ appollinē p̄sulētib⁹ vbi nā sedes q̄rrent mādasse oraculū memorie p̄ditū ē vt p̄tra cecos habitationē locaret. Cecos aut megareses appellauit cal cedis cōditores. q̄ qm̄ prius in traciā nauigassent. situmq̄ vbi postea Bizantium edificatum ē conspe

xisset. amissa tā locuplete ripa tenuiore e regione in asia delegissent. hec Strabo. **C**ōstantinū vō impatoriē
 cognoie magnū cū statuisset imperij sedē ex vrbe roma in orientē transferre q̄ facili⁹ parthoz excursiōes cō
 pelceret tradūt ecciastici autores in troadē. pfectū ibi regie vrbis fundamēta eiecisse vbi quōdā agamenō
 ceteriq; grecoz p̄cipes aduersus priamū regē fixere tētozia. sed admonitū in somnis a xpo saluatore locū
 aliū designāte ceptū op⁹ cui⁹ diu māserē vestigia infectū reliquisse atz in traciā nauigante Bizantiū petiuisse
 eūq; sibi locū diuinū ostēsū dixisse. mox vrbe ampliāse. noua menia erexisse. sublimes excitasse turrez.
 magnificentissimis tū priuatis tū publicis opib⁹ exornasse. tūq; illi decoris adiecisse vt altera roma sū im
 merito dici posset. **S**criptoz vetusti q̄ florētē vrbe viderūt videre deoz poti⁹ in terris habitaculū q̄ im
 patorū putauere. **N**omē vrbi nouā romā ipatoz ididit. sicut obstinatio vulgi vō a p̄ditore poti⁹ **C**ōstantinopo
 lis vocaret. **I**n hac vrbe multa sub impatorib⁹ epoz p̄cilia celebrata. multe sup̄pse in xpiana religiōe sur
 gentes hereses. multe etiā hereses inuete. inter q̄s ea diuini māsit q̄ de p̄cessione sc̄isp̄s. q̄uis in plurib⁹
 agitata ac reiecta p̄cilijs ad nostrā etatē vsq; pueniēs. teniq; sub Eugenio quarto pon. maxio in florētina
 synodo. quēadmodū suo loco dicef. nō solū a latinis s̄ ab ipis z grecis dānata explosaq; ē. **A**lex q̄sq; Jo
 seph patriarcha z **J**ohes impator gentis eiusce cū latina eccia cōcordib⁹ animis fidei symbolū decātauerit
Cōstantinopolitana tū eccia credere qd̄ romana sentiret nephas duxit. **O**bierat in florentia patriarcha q̄
 vniōni p̄senserat nec impator domū reuersus diu supuixerat. **C**ōstantin⁹ q̄ ei successit siue decept⁹ siue spon
 te sua insaniēs haud q̄q; vniōni p̄sentiēs videbat. z tā **G**regoriū patriarchā priori suffectū qd̄ ad verita
 tem fidei ambularet domo pepulerat ecciastica bona inuadēs. miserat eo nicola⁹ p̄t̄ifex roman⁹ yfidoruz
 ep̄m sabinensem vniuersalis eccie cardinālē virū industriū z q̄ rutenoz ecciam iādudū rexerat p̄contatū q̄
 nā rōe grecanica natio lagatoz suoz cōuenta reiceret cū latinis florentie habita. iā ille impatorē eiusq; sena
 tū in rectā viā pellerat cū turchoz bellū dūce z auctore moamethe veluti repentina tempestas in constan
 tinopolitanos emerfit. de q̄ paulopost suo loco dicef. **A**ideo cōplures etatis nre nō auctozes aut poetaz
 dūtaxat verū z historicos eo errore teneri vt theucroz noie turchi appellēf. credo eos idcirco motos. qm̄
 turchi troyā possidēt quā teuci coluere. s̄ illoz origo ex creta atz italia fuit. **T**urchoz gēs sc̄thica z barba
 ra est de cuius origie atz p̄gressu q̄uis. p̄positū egredi videar dicere haud alienū existimo. qm̄ sub euo nro
 intātū hoc gen⁹ hoīm auctū ē vt asiā greciāq; tenēs latinū xpianūq; nomē late p̄treat. ea narratio res q̄z
 tratiāces aptet de q̄bus institut⁹ est sermo.

De turchis

Turchi vt ethicus philosophus tradit ultra piracheos montes et tharachontas insulas extra Babilonis vera sedes patrias habuere. gens truculenta ignominiosa et in cunctis stupris ac lupanaribus fornicaria. Comedit que ceteri abhominantur iumentorum luporum et vulturum carnes. nec abortiuos hominum abstinet. die festum nullum colunt nisi mense augusto saturnalia. romanorum impiu audiuit magis quam sensit. quis octauiano augusto in auro littoneo cesum dedit. et id quidem sponte. nam cum vicinas undique regiones annua illi tributa reddere aduertisset nouum dierum ac temporum exortum esse arbitrata munera ei quotannis transmisit. Nec gens teste Iothone historico et imperatoris friderici patruo regnante apud francos pipino a caspijs portis egressa cum avaribus quos hugaros nra vocat etas feroci pugna multis utrobique desiderat afflixit. Exinde pontum capadociamque transgressa ad reliquas inde finitimas gentes sensim dilapsa more latronum clandestinis quibusdam excursionibus vires sibi vendicans occupatis quibusdam motibus et claustris opportunis unde per occasiones facile irruptiones fieri possent usque adeo emerfit ac sublata est animis ut palam iam et pari Marte aduersus finitimos de agri possessione certare et denique procedente tempore non solum pontum et capadociam verum galaciam. bithiniam. paphlagoniam. pyfidiam. utramque frigiā. cylices. cares et eam asiā que minor vocat ad oras usque ionye et litorea greci maris occupauerit. non vnum quedam principem sed alios alij duces et varia auspicia quasi perfactiones secuti. Ex hac gente quemadmodum nicolaus saguntinus vir grece ac latine historie peritissimus ad nos scripsit vigesimum ab hinc et centesimum circiter annum. Ottomanus exiguus tunc cesus et obscurus inter priuatos nominis ex collectio milite non parua manu per seditionem flatu crassari passum ac non solum reliquas christianas vexare. verum et homines sue gentis armis infestis petere et sibi subdere cepit. cui conatibus orta inter turchorum principes percipiti essent auctoritate breui et nomine adeptus est oppida non pauca partim vi partim deditione in potatem accepit. Ottomanus filius successit. Orcanes qui re inchoata a patre comode prosecutus ad modum propagauit. eius amurates filius subsequens est qui duobus de grecorum imperio disceptantibus ab altero qui superari timeretur in auxilium accersitus turchorum primus transiit in greciam ubi consulto bellum protrahens. postquam ambos eneruatis consumptisque viribus fractos et desectos aduertit versus ut autem prioris arma in eos sine ulla discrimine per occasiones conuertit. et occupato callipoli oppido peropportune incheronesio ad hellespontum fretum cito cetera greca oppida aperte petere bello palamque sibi et posteris grecorum polliceri imperium non dubitauit. magnamque thracie partem nullis ferme obsistere audientibus ditioni sue subiecit. Is vita functus duos reliquit filios Salmanum et pascitem. Saluano breui e vita subtracto res vniuersa ad pascitem deducta est qui prosperos fortune adeptus affluat usque adeo nouelli regni fines extulit ut thraciam pene vniuersam excepta constantinopoli ac pera thessaliam. macedoniam. phocidem. boeotiam. atticam maiori ex parte occupauerit. Misos quos illirios tribales crebris excursionibus infirmauerit. Constantinopolim vero tunc omni agro suburbanisque ac delicijs spoliavit. tunc longa et difficili obsidione vexauit ut ciues desperata salute de deditione agere ceperint perissetque procul dubio et in hostis seuisissimi potestate venissent nisi tamburlanes ille scytharum potentis rex instar torretis impo incursu atque impetu cuncta prosterneudo ac vastando pascitem ipsum occurrere ac reluctari conantem magno prelio et ingenti strage superatum in asia cepisset. Hic est ille terror gentium in cuius exercitu duodecies centena milia hominum fuisse tradunt xerxes ac dario maior quorum copijs siccata flumina prodiderunt. ira ipse se dei vocauit. nec nomini crudelitas defuit. multas ac preclaras alie vrbes deleuit. homines tanquam pecora trucidauit non erant non sexui peperit. Damascum nobilissimam syrie urbem diripuit atque incendit. pascitem cathena victum praedens quasi canem sub mensa sua comedere iussit. ascensum equum eo tanquam scabello usus est. post cladem pascitem filij eius qui copiores erant in potestate grecorum venire quam periculum euasuri in thraciam transire prederent Calapinus autem natu maior emissus a grecis patrium regnum obtinuit. aduersus quem sigismundus rex ungarie collatis signis pluuiniens tumultuose fusus castra et impedimenta reliquit. Christianorum ingens occisio facta Johannes dux burgundie in eo prelio captus multo auro libertatem redemit. Calapino mortuo Orcan eius filius tenella etate adolescentulo moyses patruus et regnum et vitam eripuit. qui paulo post sine filio desiderato matrem fratrem reliquit heredem. Is flaccis id est walachis fortissimis et bellicosissimis nationibus transdanubium ut ante diximus late dominantibus bello attritis tributa graui impauit. nonnullos in asia turchorum regulos armis regnisque penitus spoliavit. christianos sub impio suo regentes quodurissime afflixit. Nacho morte mortuo amuratem eius filium qui dum per id tempus in asia moreretur. audita patris morte in thraciam transire conate ipator grecorum prohibuit. diu muscaphamque reliquum ex pascite filijs ut rex potiret emisit et summa ope persecutus est. Sed muscapha pugna superato et interempto amurates victoria vniuersum regnum consecutus thessalonicam illustrem grecie urbem quam tunc veneti possidebant vi captam expugnatque penitus dirupuit eaque victoria auctus epirum atque echoliam non obscuras puincias reliquo regno adiecit. Illiricorum agros vastauit. oppida multa vi cepit dirupuit atque incendit. vxoribus more gentis quam pluribus iunctus est. Inter Georgium seruie dispoiti filiam duxit. nec diu post immemor affinitatis aduersus eum duxit exercitus dram tuere. cum coniuge ceterisque liberis ac gentis sue sacerdotibus in hungariam profugit. Expugnata est tamen Smederoma ac direpta et dispoiti filio lumen ademptum. Georgius patria pulsus diu apud hungaros exulauit. Johannes huiusmodi iam per arma clarus sepe cum exercitu Seruiam ingressus plurimis cladibus Turchos affecit. eorumque duces acie conflixit. verum quis Seruie magnam partem recuperauit

no 67

Tamburlanes
duodecies cent.
milia in exercitu
habet

nam. walachi.

Sexta etas mundi

non tñ Georgio cūcta restituit multa sibūpī retinuit multa dedit amicis neq; iniuria cū t ipē sua virtute repu-
lisset hostes t georgij suspecta fides esset qui medios inter hungaros ac turcos nūc hos nunc illos sefellisset
i his vō que religiōis essent neq; romane ecclie auscultaret neq; maomethes legē sequerē. Libet qm̄ hucvē
tum est hui⁹ opa ad finē prosequi qm̄ male pugnatū esset in plio varinensi. de quo paulop⁹ dicem⁹. fugiens
huniades in seruiā se recepit. Sensit aduentū georgius atq; obuiā factus venientē interceptit t quasi hostē
cōiecit in vincula. nec pri⁹ dimisit q̄ oppida sue ditionis ab eo pridē occupata recepit. Nec multo postea cū
iohannes versus sophiaz copias duceret videt qz nō parua thurcis illatur⁹ damna amurati oīa hūgaro-
rum cōsilia patefecit. vnde ille admonit⁹ maximā xpianis intulit cladē. quēadmodū suo loco referet. Cū vō
turchi cōstantinopolim euicissent atz in Seruiā ducere exercitū minarēt. Scdō auxiliū petens ad hungaros
transit t in austriā vsq; profect⁹ Ladislaū adiit regē. grandē tā senex dign⁹ veneratū si recta de religiōe
sensisset ea in eo sermōis auctoritas ea corpis maiestas fuit. Accessit hūc iohannes capistran⁹ ordinis mi-
norū professor vite mundicia t inter p̄dicatores euāgelij nro tpe insignis quesivit an audire se vellet annuē
ti qd̄ romana ecclia credit t docet exposuit diu secū p̄ interpretē de sacris eloquijs disputauit t errorē sue gen-
tis relinqueret magnopere cohortat⁹ est. Ille hoc deniq; respōsum dedit. Annis. xc. vitā p̄duxi nec aliā religi-
onē q̄ suscepti a patrib⁹ noui. sapientē me ciues mei quis infelicē hacten⁹ putauerē. tu nunc qd̄ sepe agitat
senes delirū efficere cupis laqueo vitā finire malim q̄ patrū traditiones relinquere. atq; his dictis e conspe-
ctu abiit tā piculosū est religiōnē imbuisse damnatā. Reuersus domū quom̄ accepisset michaelē zilagi q̄ tuz
albe cū p̄sidio perat fratrē eius latissimū q̄drigis vectos vrbē exisse milites misit quicōs vel p̄benderent
vel occiderent. Michael vbi adesse hostes aiaduertit curru desiliēs equū q̄ pene ducebat ascendes veloci fu-
ga saluatus est. Ladislaus in q̄driga repletus multis vulneribus cōfossus ac disceptus interiit. sed nō impu-
ne id georgio cessit. Cognouit t michael paucis post diebus illum. ppe danubij ripam iter habere aggres-
susq; cū armatis captiuū abduxit. cui dextre manus duos digitos amputauit cū se gladio defenderet. Redē
ptus est georgi⁹ magno auri pondere nō tñ diu supuxit cū trunco man⁹ fluoz sisti nō posset. atz hic p̄fidi ho-
mis exitus fuit. Lazar⁹ fili⁹ post eū gubernationē suscepit excluso fr̄e gregorio quē quodā am urates excecā
uerat. Is cū sorore quā nupsisse amurato dixim⁹ ad opes maomethis p̄fugiēs frustra eius auxiliū implo-
rauit. Obijt deind⁹ lazarus de cui⁹ hereditate nō parua cōtentio exorta ē. Gregori⁹ turchoz auxiliū paternū
regnum nitif vendicare. vxor lazari relicta hungaricas opes implozat. nec kathecuzina vlcrici comitis cilie
quondam vxor ac georgij filia portione hereditatis desperat. Iohānes cardinalis sancti angeli ab hungarijs
inuitat⁹ eo. p̄fect⁹ vt arces rastianas q̄ turchis in hungariā aditū p̄cludunt. aut aplice sedis noie recipiat aut
hungaris tradi curet. reb⁹ infect⁹ nō sine graui piculo vix em̄ man⁹ turchoz euasit Budā redijt. Nos amu-
ratis opa q̄ medio cursu reliquim⁹ p̄sequimur. Magn⁹ hic vir fuit domi belliq; tā suis amat⁹ q̄ nris odiosus
cū centū milib⁹ pugnatorū intrauit hungariā late populat⁹. puinciā. sterilis ann⁹ impedimēto fuit ne regno
potiret cōmeat⁹ penuria p̄pulsus redijt. Iulianus cardialis sancti angeli ab Eugenio pōtifice maximo ad-
uersus eū missus hūgaroz extulit aios t arma sumere p̄suasit. exercit⁹ xpian⁹ vsq; sophiā ad arcū magnū. p̄
fect⁹ ē. Sepe cū turchis prospere dimicatū nō sine Iohānis huniadis ingēti laude. qui cū copias duceret
eius nomē apud hostes adeo terrificū fuit vt ploratibus pueris matrefamilias taciturnitatē nō aliter impa-
rēt q̄ iohānis p̄sentia minitātes. Cōgregato tñ nō paruo numero turchi qm̄ xpianis p̄ligere nō dubitarūt
sed nō tā felix eius pugna q̄ fortis anim⁹ fuit. Supati virtute hungarica multis cecis terga dedere. Hūgari
qui bello interfuere cupiditate glie res suas ampliātes ac de magnis maiora tradentes impatori friderico
supatos bello turchos scripsere. xxx. milia hostiū cesa captaq; multopura. Cardinalis sancti angeli sex mi-
lia dūtaxat hostiū in eo plio cecidisse suis lris affirmauit. Signa militaria nouē capta iohānē huniadē non
ducis tñ sed militis qz singulari virtute vsum etq; fides habita turchis ea xpianoz victoria plus pauoris
qz damni attulit. nō hūgaricas tñ vires sed germanicas qz in se p̄motas arbitratib⁹. Cōsternati ergo ac p̄
culsi metu pinde ac tot⁹ occidēs cōiurasset. pacē petiere hungari q̄ suas vires nō ignorarēt. nec tā potētē sue
qz casui victoriā imputarēt piculosum existimantes sepi⁹ tentare fortunā oblatos vltro p̄ditiones pacis nō
recusarūt inducie belli in dece annos iusiurādū p̄ sua sacra ambe date ptes p̄stiterē. Despoto Seruie q̄ bello
amiserat reddita. Molestia ea res Iuliano cardinali fuit cui. p̄sequenda victoria videbat⁹. Eugenio qz roma
no pontifici nihil molestius nunciari potuit. cui⁹ menti nulla maior cura insedit qz xpiane fidei p̄pagande.
Scripsit igit⁹ cardinali nullum valere fed⁹ quod se inconsulto cum hostib⁹ religiōis p̄cussum esset. Eladis-
lao regi polonie. qui eo tempore hungariam occupabat vti p̄uēta dissolueret imperauit. iuramenta remisit.
nouū instaurari bellū tum p̄cibus tū minis extorsit. Ex xpianis principib⁹ auxilia petijt preter Philippū
tñ Burgundie ducē neminem xpiane religiōis zelus cōmouit. hic solus classem instruxit que vsq; in belle-
spōtum p̄fecta turchis ex asia transitum. p̄hibere in europam conata est. Franciscus cardinalis venetiarum
Eugenij nepos cū plerisq; t̄remib⁹ eo missus classi p̄fuit. Eladislaos qui alienum regnū inuasisset e re sua
visum est sollicitudinem belli prouincialib⁹ nō deesse. Accersitis igit⁹ ex polonia t bohemia ceterisq; vici-
nis gētib⁹ auxilijs coactis ex hūgaria copijs turchoz agros inuadere statuit Iohāni huniadi castroz cura
cōmissa q̄dragita circiter eq̄m milia fuisse tradūt. plerisq; dimidio minorē numerū prodidere. Reguli hūga-
rie pōticesq; q̄plurimi interfuere. Iulian⁹ sc̄i angeli cardialis milites cruce signatos nō paucos secū du-

[Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a later addition or commentary.]

[Marginal notes on the right side of the page, continuing the text or providing commentary.]

xit iter p valachiam receptū. Deinde transito danubio in mysiā ventū vt p plana & cāpestria loca in roma
niā transirent. Amurates hostiū cognito aduentu cū grecis & turchis in europa manentibus nō satis con
fideret exercitum ex asianis militibus compaui sed angebat animū traſciendi freti non mediocris cura. q̄
classē aplicam obtinere pelagus nō ignorabat anxio vt aiunt & multa voluenti animo. Venuēses quidā
curas ademere qui suis nauibus accepta pecunia transportare copias pmiserunt. Locus est vbi nō ampli
us q̄ stadia quinq; latitudo freti continet inter p̄pontidem & euxinū pelagus. tñ est spaciū quod europaz
asianq; determinat. Bosphorū Traciū dixere maiores a bizancio. xl. ferme stadijs distantē. Hic amuratis
exercitus tranſuectus est aureo nummo vectoribus p capita tradito. que si vera est fama centū milia fuisse
ferunt. Ias xpiani locum attigerant cui varia est nomē. quoniā aduentare innumerabiles hostium copias
nunciātū est. Cedēdū vlatislao cardinaliq; videbat. & ne circūueniri ab hoste possent munitū montanumq;
locū petendū. at hūiades aduersari ac resistere turchorū se nosse vires dicere famam semp vero maiorem
esse. Quod si turchi omnes adsint hungaris tñ impares fore illos aurea & discolori veste. hungaros ferro
atq; ere fulgere. xpianū agmen & stare paratum et sequi. nec turba nec sarcinis p̄grauē intentū quo dux nō
modo signet sed & innuat. Contra si turchorū mores inspiciant feminas magis existimare debere q̄ viros
Si fugiat exercitus xpianus quem rex hungarie ducit in quo legatus aplicus adest. in quo tot nobilissi
mi p̄ceres militant nūq; deinceps hungaris contra turchos futurū animū viciū hūiades sententia ex
pectati hostes postera die visi maioris exercitus speciem p̄buere q̄ fama ip̄a vulgauerat siue q̄ metuenti
bus omnia vero maiora vident. siue q̄ amurates in cogendo milite vulgate opinioni haud quāq; defue
rat. Territus hūiades eo conspectu tū primū periculi magnitudinē animo voluens de fuga regem admo
nuit. ille serū consiliū arguens p̄nciosam magis fugam q̄ pugnam dixit. Commisso p̄lio sperari victoriā
posse. sepe minorib; exercitibus cessisse maiores. nec tam multitudinem bellatorum q̄ audaciā & ordines
p̄stare victoriā. deū quoq; respicere meliorē causam p̄stantioremq; se paucis si modo andeant exhibere.
Fugietes victoriā hosti tradere ferendaq; terga & multam suoz cedē. Magnifica quoq; verba iohannis p̄
die dicta plenius irarū exprobrauit. Iussiq; omnibus arma capeſcere p̄liū expectauit. Amurates in p̄rio
colle confederat. ex quo suos pariter atq; hostes expectare potuit. dato belli signo. xv. milia equitū qui pu
gnam puocarent facto globo in christianos impetum fecere singulis albe vestes super loricas fuere. que
vento agitate instar alarū p̄ se ferebant. totidem viridibus induti sagulis. sequebant aurea equoz fre
nes ornabant. nō detrectauere xpiani certamen. itum est verocib; in pugnam animis. supior acies nostra
turchos in fugam vertit. q̄ plurimis primo impetu p̄stratis. p̄culit ea res magno metu amuratem nihil ta
le ferentem fugissetq; p̄tinus p̄dito exercitu nisi circūstantes satrape comp̄henſo eius equi freno ignauiaz
eius increpāſſent fugientiq; conuati sunt necem. p̄stitit ergo inuitus iussiq; fortissimis arma sumere p̄re
lium instaurauit. pugnatum est summa contentione pluribus nūc xpianis nunc turchis p̄p̄inquitorem. vi
gitte ensesq; penetra bant. p̄ostremo quom nou? in horas hostis incederet & sauciorū loca integri occupa
rent non tam virtute q̄ numero supati hungari paulatim referre pedem cepere tum vlatislauſ cum globo
stianisq; animū redderet in tumultū quem tenere ab amurate dixim? circūiectosq; vndiq; currus impetū fe
cit. ibi noua pugna cōmissa nouus iniect? amurati pauor trepidatū totis castris nec iā consistendi animus
aderat. quod si hūiadi par anim? ac regi fuisset & arriidenti fortune dedisset manus haud dubium quin ea
dies & amurati vitam & posteris eius imperium grecie abstulisset. verū ip̄e vt primū cedere xpiana signa cō
spexit quom decem milibus hungaris ac valachis ex acie se subtraxit atq; insalutato rege nutante adhuc
victoria fugam arripuit. fortasse rei militaris perito nulla impugna salus visa & saluare aliquos q̄ perire
omnes maluit. Poloni acceptā eo p̄lio cladē hūiades vecordie atq; ignaue tradiderunt. ip̄e sua cōsilia
sp̄reta conquestus est. Vlatislauſ sue sorti dimissus dū fortiter circa mūimenta hostium pugnat equo deie
ctus obruncatus est. caput eius hasta infixum p̄ greciam atq; asiam in signum victorie populis ostentatū.
Poloni ad vnum cēsi omnes direpta castra & qui munitiones currū tuebant necati. Ep̄i & p̄ceres hunga
rie qui aderant eadem calamitate oppressi. Iulianus cardinalis dū fugit amisso p̄elio quoniā iam hostes
euasisset hungarorū p̄fidiam euadere nō potuit potū equo dantem stagnū forte repertus latrunculi quidā
nouere & arbitrati pecuniam apud eū esse deiecto equo necauerunt & ablatiſ vestimentis nudū cadauer fe
ris & volucris dimisere. Hic exit? eius viri fuit magni & admirabilis in quo nescias doctrina maior an
eloquētia fuerit grata hominis p̄sentia. blandi mores. vitam omni etate nitida. religionis zelus. qui om
nia p̄ xpo & mortem ip̄am ferre suaserit. hūiadem vt ante diximus fugientem dispoſtus seruiē cepit. Po
loni regem suū hoc pacto bello pluribus annis viuere crediderunt captum nō interfectū arbitrati cardina
li venetiā eius culpa cladis magna in parte imputata est. dui neq; fretū vti par fuerat custodiuit neq; trāſ
uectos hostes xpianis ducibus quod secundū fuerat eius officium nunciauit. de numero cesorū minime cō
stat illud exploratū est longe plures ex turchorū acie cecidisse. Ceterū p̄ numero copiarū longe mai? damnum
christianis illatum. Victor amurates neq; fugientes hostes insecutus est. neq; gloriabund? inter suos ma
gnifica verba iactauit. neq; vt ante assueuerat hilarem vultum ostendit. Interrogatus quid nam tristior es
set & cur non victis hostibus exultaret. Mollem inquit hoc modo sepius vincere. iubensq; vasa colligi. co
pias que superflueat domū remisit. ip̄e adrianopolē reuersus deo suo q̄ p̄ victoria fecerat vota p̄soluit. Ex

inde voluens animo regni curas vere felicitatis exptes esse. incōstantiā q̄s fortune veritus que nulli ppe-
tuo bona est. Accersitis provinciāz maioribus Moamethem ex liberis suis natu maiorem pro se rege cō-
stituit. ipe priuatam diligēs vitam in asiam profectus cū paucis oclj sui comitibus religioni cuidam soli-
tarie sese addixit. Calibassa inter satrapas turchorū opib⁹ ⁊ auctoritate maior moamethi qui nōdū p etatē
aptus esset imperio. gubernator datus. reliqui regis filij ne quas regno turbas excitaret more gentis ne-
cati sunt. felicius apud turchos priuatis q̄ regibus liberi nascunt. Effluxit deinde nō parnū tempus in q̄
hungari turchos nec turchi hungaros armis lacefcere psumperunt. Sua quēq; calamitas domi attoniti
tenuit. Cruentissima varuensis pugna vires vtriusq; partis eliserat. nec turchis neq; hungaris rex bello
idoneus erat. Mos huniades. illos calibassa alieno noie gebernauit ferocior huniades rei⁹q; militaris piti-
or ignominiam varue acceptā obliuisci nō poterat ⁊ abolere infantiam. resartire damna quonā pacto vale-
ret dies noctesq; meditabaf spem bene gerende rei turchorū quies p̄buit qui iā pridem nullū belli appa-
rum ostenderant vires illis atq; animos defuisse ratus tempus idoneū existimauit. in quo pristinam recu-
cypare gloriā posset turchosq; pessundaret. quibus si adfuit exercitus impatore tñ p istis. prius defutu-
rū arbitrabaf. nec magis existimandū exercitum sine duce q̄ ducem exercitu carentem. Coactis itaq; repē-
te copijs ex hungaria accersitis bohemoz auxilijs mercenariorū q̄s militū nō parua manu coacta ducere i
turchos statuit quos prius aggredi ac cōficere credidit q̄ mouisse ex hungaria nūciaref. Eam rebus gerē-
dis solericiam ac celeritatem adhibuit. Consiliū eius Georgius despotus seruie vt ante diximus turchorū
ducibus patefecit. Magnū genti periculū imminens maius ostendit. pculsi eo nuncio turchi quid agerent
nou satis intelligebant. Amurates iam senior religioni addictus regni curas abiecerat. Moamethes etate
minor tantam belli molem ferre posse nō credebaf. Calibasse defuturā obedientiam putabant qua nihil ē
in bello magis necessariū. Trepidare igit ac estuare modo huc modo illuc mētem puertere nullū consilium
satis placere. herentibus in deliberatione nunc satrapis nihil tandem salubrius visum q̄ reuocare ab ocio
amuratē. neq; eī veterani militaturi sub alio credebaf. nec fortunā belli sub alio reptādā arbitrabaf q̄ sub
eo qui vincere consueffet. Calibassa eius sententie auctor fuit. in qua re moamethis animū vehementer of-
fendit cupientis in ea expeditione sese virū ostendere. verentisq; ne imperiū amitteret si pater iterū regnū
assumeret vt sunt hominū mutabiles voluntates. Missi ergo legati amuratem reuocauere. qui p̄pato mor-
exercitu in hostem. pfectus nō aliter q̄ si ad p̄dam pgerent alacres milites duxit. Jam huniades cū copijs
sophiam transierat. pstratisq; qui occurrerant locorū pfectis hostiles agros late populatis loco qui basilica
vocatur castra posuerat. quom aduentare amuratis copie nuntiant nō expectauit huniades. puocari prioz
ipe pugnam inijt. commisso prelio anceps diu certamen mansit. qua parte pugnauit Huniades fusi ho-
stes terga dedere nec parua strages edita. pari modo ⁊ amurates in cornu suo victor hungaros fudit. Po-
stremo quonā victor victorem incurreret nō tulerunt xpiani turchorū impetum qui q̄s q̄s virtute prestarent
numero tñ supati nō tam victi q̄ fessi compulsi sunt cedere. Huniades postq; suos neq; minis neq; p̄cibus
sistere potest cū paucis ex bello. pfugit. Multi hungarie proceres ⁊ nonnulli ecclesiāz epi in eo plio cecide-
re. Gregorius miles ad internitionē celsus. nec tñ pauciores ex turchis interiire. Emptam multo sanguine
victoriam amurates domum redijt nec diu postea relicto moamethi regno quemadmodum prius destina-
uerat mortem obiit. Corpus eius more maiorū in Brusa sepultum. Ea est bithinie ciuitas ⁊ asiatici regni
caput. Paulo ante q̄s obiisset amurates duxerat vxorem filiam Scanderbeck noblis in penderachia satra-
pis ex qua natum filium nomine Chialpinū sextum agentem mensē calibasse moriens cōm endauit. ille
moamethis gratiam initurus ⁊ matrem ⁊ puerū ei. pdidit. Moamethes accersitis. xxx. vt aiunt matronis
que puez recognoscerent postq; certam amuratis sobolein esse constitit strangulatum matri filius reddidit
funusq; regio more fraternū duxit. Auspicia regni paricidio consecrans. Sunt qui calibassam alienū pue-
rum chialapini noie supposuisse ferunt illumq; p filio amuratis necatum. chialapinū vō ad constantinopo-
lim clam educatum. post capturam vō vrbis inde subtractum ac venetias ductum. ⁊ hunc esse quem Ca-
lixus pōtifer maximus pro fratre moamethis in palatio custodire iubet nos veri periculum ad grecos re-
mittimus quīs multa in hisce rebus figmenta interuenire non ignoramus ⁊ sepe tonsoris filios regio de-
fungi honore viderimus. Moamethes igit defūcto amurate gubernacula regni ex voto adeptus instituta
maiorū pro ingenio correxit. leges ipe suas domi forisq; tulit erarium locupletauit. nona vectigalia excogi-
tauit. copias auxit. in proceres ⁊ aulicos seuire p̄tumeliarue cepit. Hic est ille moamethes qui constanti-
nopolitanis vt supra innuimus bellum intulit. de quo nunc referre que accepimus haud alienum fuit.

U
main
accep
vibe
duri
fiden
pud
vider
credi
regia
oppu
gneti
bito
cē p
armu
teiu
cū p
amp

Voluerat ita pridem animo maomethes quo nam modo Constantinopolim sibi subigere posset neque ad suam gloriam peruenire arbitrabatur urbem in medio turchorum sitam esse que suo imperio non pareret. tantoque maius inde nomini suo decus accedere si eam urbem expugnaret quanto per genitores sui idem conati turpiter accepti decessissent. Cum paucis igitur participato consilio castellum iuxta litus ad hostium bosphori paulo ab urbe remotius aliud dissimulans incredibili celeritate extruxit ac munivit. bellum deinde urbi non modo induxit sed contra inita federa contra iniurandum intulit simul et gerere cepit. Senserant eius animi greci diffidentesque suis viribus ad latinorum opes confugerant lacrimis ac fletibus auxilia expetentes. Surde proinde pudor nostrorum principum aures fuisse. ceci oculi. qui cadente grecia ruituram christiane religionis partem non viderunt quis privatis quoque aut odij aut comoditatibus occupatum salutem publicam neglexisse magis crediderim. Maomethes interea coactis undique copiis mirabili apparatu formidando impetu terra marique regiam urbem aggressus cuniculis ac latentibus fossis altissimis actis aggere late edito ponte qua peram oppidum versus mare muros alluit urbis longitudinis ad duo milia passuum raptim extructo. turribus ligneis eousque erectis ut muros (quis altissimos) excederent. machinamentorum tormentorumque multiplici adhibito genere. oppugnata est urbs defensaque summis utrimque viribus. non paucis diebus ad extremum voce premonis totis castris inelamatum est. Quinto kalendas. maii milites omnes ieiunium sanctificent sequenti die i armis assint urbem extremis viribus oppugnari. triduo civitatem militum direptioni futuram. Constituta die ieiunium ad noctem usque servatum. exinde luculentibus stellis invitationes ieiunia passim habita et quisque amicum cum proximis notumque habuit cum eo hilaris epulatus est. atque ubi satis est bibitum tamque se reinceps nunquam visuri essent amplexati exosculati simul ultimum vale dixerunt. In urbe autem sacerdotes sacras ferentes ymagines sequentes

te populo urbē lustraret auxiliū de celo petere. affligere corpora ieiunijs atq; orōibus vniuersi ciues intendere
Subsecuta nocte ad sua quisq; loca defendēda rediere. erāt muri vrbis et altitudine et crassitudine toto or-
be celebres sed ob vetustatē et grecorū incuriā pīnis ac pugnaculis nudi. antemuralia vero oportune cō-
munita. in his greci salutē posuere. armati milites inter muros et anmuralia pugna sustinere decreuerunt.
Triangularē pene vrbis formā fuisse tradūt. duas pres alluit mare. nec muri desunt ad pulsandos nauales
impetus idonei. qđ reliquū ē ad terrā vergēs post alta menia et anmuralia qđ annotauim⁹ ingenti claudis
fossa. Septū ē plū paululū an lucē cū miles turch⁹ piculi qđ more patientior esset ac vulnera et sanguinem
p̄dar dulcedie pensaret pugnātū est in tenebrī maiore turchorū p̄nicie in q̄s tela supna librabant. At postq̄
dies illuxit dato signo vndiq; nō solū cōstātinopolis s̄ etiā ip̄a q̄s pera ne qđ auxiliū grecis p̄staret. oppu-
gnari cepit est sua cuiq; legionē muroz p̄s ac portaz attributa vt discretus labor fortes atq; ignauos di-
stingeret et ip̄a cōtentione decoris militū virt⁹ magis ac magis accēderet. Pari mō et nauales socij attri-
butas partes inuadere iussit. Admouent vrbī lignee turres. conectāt milites dolabras falces scalasq;. Et
iā elatus sup capita scutis densa testudine succedūt. Greci saxoz pōdera. puoluūt disiectā fluitatēq; testudi-
nē lanceis contisq; p̄scrutant donec soluta cōpage scutoz exangues lacerosq; p̄sternūt. fit strages et iā tur-
chi deficientib⁹ animis lāgūdi⁹ pugnāt. s̄ adest maometbes fortissimū queq; noiatim vocitās vtq; in plū
redeant adhortat. hos p̄mīs allicit. illos minis deterret. instaurauit ex integro certamen. turchi rursus s̄
ruere murū portasq; quaterē innixi humeris et sup iteratā testudinē scādentes p̄bensare hostiū tela brachi-
aq; nitunt. itez integri cū saucijs. semianimes cū expirantib⁹ euoluūt. cernit varia pereūtū forma et plu-
rima mortis imago. Iohānes iustinian⁹ apud Genūā ligitū metropoli nobili loco natus qui supioribus
dieb⁹ sol⁹ urbē defendisse videbat in hoc certamine vulneratus vbi fluitare sanguinē suū aduertit ne cete-
ros deterret querēs medicū clā sese pugne subtraxit. s̄ impator vt abesse iustinianū cognouit quo ierit p
cōtas inuentūq; rogat ne pugna deserat. ille nūbilo magis flexus ap̄te portā iubet qua curatur⁹ vuln⁹ in
urbem redeat. Erāt aut obserate vrbis ianue quib⁹ ad antemuralia patebat iter ne qua fugiendī facultas
militi esset ac p̄pterea hosti fortius resisteret. fit interea remissior defensio. qđ turchi aduertetes acri⁹ incum-
bunt. Et qm̄ p̄s muri iā tormentis eneas disiecta fossam magna expte oppleuerat p̄ ruinas ip̄as scādentes
antemurale cōscendūt grecosq; loco deturbāt. porta que iohāni patuerat oibus apta fugā p̄fusiorē reddit
Tūc impator nō vt regē decuit pugnādo s̄ fugiēs in ip̄is porte angustijs quoniā cecidisset oppressus calca-
tusq; obiit. in tāta multitudine pugnatoz duo t̄m̄ rep̄i sunt qui se viros ostēderūt alter grecus alter dalmi-
ta Theophil⁹ Paleologus et iohānes selauus. qui fugere turpe putātes quom diu turchorū impetū susti-
nuissent multosq; obrucassent. deniq; nō taz victi qđ vincendo fatigari inter cadauera hostiū occubere. Iu-
stinianus i perā quom diuertisset inde chiū nauigauit ibiq; seu vulnere seu molestia morib⁹ incidēs inglo-
ri⁹ vitā finit. felix si in ip̄is Bizantijs menibus aiām exalasset in ingressu porte. d. ccc. circiter milites ex
latinis grecisq; perire. parti vulneribus ex tergo cōfossi parti cōcursione opp̄si. et iā hostis superiorē mu-
rū tenebat saxaq; in ciues deuoluēs ingreditibus suis auxilio erat. Tū subito capta urbe cesis oibus qui
resistere ausi sunt in rapinas itur. Erāt victorum infinitus numerus in libidinem ac seuitiam corruptior
nō dignitas nō etas nō sexus queq; pregebat. Stupra cedibus cedēs stupris miscbāt. senes exacta eta-
te feminas viles ad p̄dam in ludibriū trahēbāt vbi adulta virgo aut quis forma cōspicius incidisset i ma-
nus rapientū diuulsis ip̄os postremo direptores in mutūā p̄nicie agebat. dū pecuniā vel grauitā tēploz
dona sibi quisq; traheret maiore alioz vi trucidabāt. Quq; in exercitu maxio et dissono ex ciuib⁹ socijs atq;
exteri⁹ p̄flato diuerse lingue varij mores atq; cupidines essent et aliud cuiq; fas nihil illicitū toto triduo. In
cōstātinopoli fuit tēplū Sophie iustiniani cesaris opus toto orbe famosum et cui cōpari alterū nequeat
nudatū sacū suppellectile ad oēs spurcias patuit. Ossa martiz que fuerant illa in urbe p̄ciosissima cani-
bus obiecta et sūibus. Sanctorū imagines aut luto sedate aut ferro delecte. altaria diruta. in tēplis ip̄is aut
lupanaria meretricū facta aut equoz stabula. coacti sunt serui verberibus ac tormētis dñoz abdita scruta-
ri ac eruere. inuēti nō pauci thesauri quos in ip̄o belli principio infelices suffoderūt ciues. quibus si p̄ de-
fensione vrbis vsi fuissent suā fortasse vitā et patrie libertatē seruassent. s̄ auaro in aurū nulla ptās. captiui
oēs in castra deduci. Pudet dicere xp̄ianoz dedecus. dicā t̄m̄ et posteritati tradere nō verebor qm̄ p̄suasum
mibi est futurū aliqñ et fortasse anteq; moriar qui tāta saluatoz nro illatā ignominia vlciscant. Simulacrū
crucifixi quē colimus et vez deū esse fatemur tubis ac tympanis p̄cūtib⁹ raptim ex urbe hostes ad tēto-
ria deferūt sputo lutoq; fedāt et ad nostre religionis irrisiōnē itez cruci affigūt. Exin pileo quē sarculū vol-
cant capiti eius imposito coronavndiq; facta. hic est inquit xp̄ianoz deus. Tū lapides lutiq; tactātes mi-
ris debonest it modis. s̄ nihil obsunt hec deo nostro celū tenēt. nec maiestātē ei⁹ quoq; mō imminuere pos-
sunt cuius ea gloriā ea sublimitas ē. ea b̄titudinis p̄fectio vt nec laudibus hūanis extolli nec humiliari vi-
tuperijs vllis possit. nos ista ledūt atq; cōfundūt p̄ ignitiā atq; desidiā. dū veri dei cultū petri sinim⁹ et i hoc
seculo bonū nomē et in altero spē salutis amittim⁹. Post hec cōiuat⁹ maometbes quom forte plus solito
adhibisset vt sāguinē mero adderet p̄cipes optimatesq; ciuitatē captos crudel⁹ et sanguinari⁹ carnifex sete-
misereq; iugulari iussit. kiriluc⁹ qđ ap̄d ip̄atore plurimū poterat ceto an oculos maiori filio. altero ad illicitos
vltus referuato securi percussus est. Duo alij eius filij occiderāt in bello. Isidorus cardinalis in eo tumultu
captus quom veste mutata nō fuisset cognitus. ccc. asperis sese redemit. Ad genus pecunie ē admodum lei-
uis. Adulti et veneti et ianenses et latinoz. alij gladio celi sunt. quidā multo redēpti auro. Insignis hic an-
nus fuit expugnatione cōstātinopolitana tā xp̄iano populo sedus ac lugubris qđ turchorū genti faustus le-
tusq;. qui ab ortu saluatoris xp̄i secundus et qnquagesimus supra millesimū qdrigesimūq; cucurrerit an-
nū. Perēses vetus colonia genuēsū qui et galathe nūcupāt cognita bizātiōz clade priusq; rogarent mao

Templū sancti
sophie

112
V. de hunc
Excerptum de hunc

113
R. de hunc
Excerptum de hunc

114
115

omethi deditione fecere. muri vrbis diruti. multorum bona contra fed⁹ direpta. semine pueriqz ludibrio habiti
 Calibasse qui ad eū diē nō sine maomethis displicentia vixerat tāqz constantino impatori turchorum consilia
 pdidisset per miseros cruciat⁹ vita erepta ingētes q̄s cumulauerat opes exitio ei fuisse traditū. ⁊ quod
 amurates dimisso imperio ex priuata vita reuocauit ad regnū. Auct⁹ ei⁹ pecunia maomethes tāto rex sue
 cessu tumens in hūgaros expeditionem parare cepit. q̄ per triennū circiter instructa accersitis ex oī regno
 p̄cerib⁹ penetratis tracie motib⁹ cū maximis atz infestissimis copijs ad saū vřqz flumen puenit. c. l. milia
 hoīm in ei⁹ exercitu fuisse tradunt pleriqz terciā pte huius numero subtrahere. Calist⁹ terci⁹ q̄ p idē tps ro-
 manā cathedrā sortit⁹ erat iohāne cardiale sancti angeli cui⁹ supra meminim⁹ p̄stare vřtute viz q̄ germanos
 in arma p̄sciret turchorumqz p̄pesceret impetū ad eas ptes legatū misit. Is p̄missa pctōz indulgētia cūctis
 q̄ turchos militare vellet adiūate iohāne capistrano q̄ p idē tps hūgaris euāgelizabat. cruce signatorū
 haud puū p̄gregauit exercitū. nō diu tū ac nobiliū s̄ inopis atz incōpositi vulgi. Surdēt opulētum aures
 euāgelio nec diuin⁹ sermo principib⁹ audit⁹ ē. cōtenti p̄nti rex statu potētes futurū xp̄i regnū nō nisi mo-
 rientes inq̄rūt. credula paup̄tas facile p̄dicatorib⁹ obedit. supra. xl. milia signū crucis accepere tecta mag⁹
 fide q̄ ferro acies. Huniades qz nō puas copias in armis habuit. appropinquabat spe plen⁹ ⁊ incredibili
 supbia tumēs maomethes nec iā sibi vel mōtes vel flumina obstare putabat gliari inter suos hūgarī iā pe-
 ne victā asserere. latinoz impatorē i p̄pquo eē dicere. Deleto grecoz impio latinoz istare finē turchis oīa
 paritura. spolia ingētia p̄mittere. germaniā atz italiā militū direptioni offerre. puia cūcta turchoz armis
 iactare. s̄ q̄ gliosus ei⁹ aduēt⁹ tā turpis atz infamis recessus fuit. albam ad p̄fluētes danubij saūqz sitā p-
 uā vrbē oppugnare adorsus obtinere nequaqz potuit. p̄fregit machinis priores muros. irrupe in vrbē ei⁹
 acies. pugnatū ē inter diu noctuqz. nūc victi nūc victores visi sunt hostes. ad extremū vulnerat⁹ sub pupil-
 la maomethes relictis impedimentis p noctē trepid⁹ aufugit. hūi⁹ pugne seriē in historia bohēmica p̄phē-
 dim⁹. nō ē cur hoc loco lati⁹ insistam⁹. Auctores victorie tres iohānes habiti legat⁹ cardialis cui⁹ auspi-
 cio res gesta ē. Huniades ⁊ capistran⁹ q̄ p̄lio interfuere. verum neqz capistran⁹ huniadis neqz capistran⁹
 huniades mētionem fecere in eis lris. q̄s de obtenta victoria siue ad romanū p̄ntificē siue ad amicos scrip-
 sere p suū q̄sqz misterū deū dedisse xp̄ianis victoriā affirmant. Quarissima honoris hūana mēs facilius re-
 gnū ⁊ opes q̄ gliam p̄nt⁹. Potuit capistran⁹ p̄monū cōtēnere. voluptates calcare. libidinē subigere gliāz
 vō spernere nō potuit. Dicat forsitan aliquis non suū illi honorē cure fuisse s̄ dei qui p paupes ⁊ inermes
 rē xp̄ianā saluare voluerit. credim⁹ huic assertioni q̄uis huniadis ministeriū se victorie nō auctore dixerit
 ferūt maomethē ab eo tpe nūqz postea eius cladis meminisse quin mentē barbāqz manu demulcēs quas-
 sansqz caput ei diei maledixerit qua pugnā ad albā cōseruit.

De Macedonia

ex horis
 hinc habet
 p̄mū finem
 hinc exordium
 Angli

Proxima thracie ad occidentē et meridie iungit macedonia terrarū impio quodā potita q̄ inter duo maria p̄tendit egeū et adriaticū. lat⁹ ei⁹ meridionale thessalie atq; magnesie terga p̄tegūt. p̄tē septentri-
onale p̄conia et passagonia excipit. et ipe regiones in macedoniā postea iura cōcesserūt macedonie addite.
Epyrus q̄s macedoniā attingit et illirica terra. altera meridie. altera septentrione excipies. in adriatico lit-
tore dirachii vet⁹ ciuitas iacet ab cheroneſo vbi sita ē nacta vocabulū epidan⁹ antea dicta. et a corcyreis
olim p̄bita. nec p̄cul infra terrā appollonia fuit optis instituta legib⁹. et augusti cesaris qui grecas ibi litte-
ras didicit studio memorabilis. In altero littore thessalonica est potēs quodā ciuitas. Quā tū eplē pauli
ap̄li tū magni theodosij p̄ceps atq; implacabilis ira famosam reddidere. indignat⁹ em̄ ob cesos in ea iudi-
ces aliqñ clementissim⁹ impator vniuersum vrbis populū trucidari mādauit. xi. milia viroz cesa tradunt⁹
Nō tulit Ambrosius mediolanensiu pōtifex tā immane facin⁹ incorreptū. impatorē ab ingressu ecclie p̄bi-
bitū subire penitentia p̄pulsit. nec maxim⁹ p̄ceps pastoris subire iudiciū recusauit. Hinc lex p̄mulgata vt
lata p̄ morte hon⁹ sentētia añ dies triginta nō exequat⁹. Hanc urbē libere p̄ditionis fuisse plinius tradidit
Strabo cōditore ei⁹ philippū alexandri patrē affirmat. ambo eā attribuūt macedonie. Andronic⁹ emanue-
lis impatoris cōstātinopolitani fili⁹ hāc in p̄tē hereditatis accepit. Demū iohānis fratris sui odio qui pa-
tri successit in impio venetis tradidit. Venetis amurates (turchoz vt añ dixim⁹ impator) eripuit. Hic reli-
quā macedoniā vsq; ad mōtes peonie et quā modo albania vocant impio suo subiecit. Adira rex mutatio
et fluxa būani impij glia. hec ē macedonia q̄ duob⁹ inclita regibus vt philippo et alexandro. grecia traciaq;
subacta ipiū protedit in asia. armenia. hiberia. albania. capadocia. syria. egyptū. thaurū. caucasum subiū-
gauit. hec in bactris. medijs. p̄sis dñata. toto oriente possessio. indies quoq; victrix et vestigio liberi patrī
atq; herculis signa circūtulit. Hec eadem nostra etate spurcissime turchoz genti subiecta tributuz pendere
et iugum ferre miserrimum cogitur.

De magnesia et thessalia

Magnesia q̄s et thessalia nro tpe turchoz arma inuasert. nobilissimi mōtes olimpi⁹. pieris. ossa. pyn⁹
aus. insup et othris. laphitaz qdā sedes turchoz impio parēt. penes q̄s qñq; et. lxx. vrbes fuisse oli-
plin⁹ affirmat. Totū penecū turchi possidēt. Inter flumina thessalia clarissimū iusteagoniphos. hic flumius
oris inter ossam et olimpiū nemorosa pualle deflūēs. l. ferme stadia pcurrit dimidio ei⁹ spacij nauigabilis. i
eo cursu tempe vocant. qñq; milia passuū longitudine vltra visus hoīs se dextra leuaq; leuiter p̄nexis attol-
lentibus iugis intus sua luce viridant. hac labif penecus viridi calculo. circa n̄pas gramie amen⁹ canoz
auiū cōcentu. arripit amnē orthon nec recipit. si olei mō supnatantē vt dictū ē ab homero breui spacio por-
tatū abdicat. penales aquas dirasq; guttas genitas argenteis suis miscere recusans. hec plin⁹ de peneco.
Tot xpianis bona turchoz arma eripuerē. quis n̄raz magis desidia incusauerim. In thessalia regē fuisse
tradūt noīe grecū a q̄ grecia dicta sit. Helenū q̄s in eodē loco regnasse a quo helena nūcupata ē. Homerū
tribus noībus thessalos appellauit. mirmidonas. helenas. et acheos. Hic sunt phylaz angustie. persarum
cede insignes. q̄ licet oli p̄saz impetū tenuere turchoz tñ armis claudere transitū minime potuerē.

De Boecia

Est thessalia Boecia succedit ab ortu in occasus p̄directa cuboicū mare criseūq; sinū p̄tigēs thebbaz
claritate apud oēs ferme historicos noiata. Hic musis natale in eliconis nemore. hic saltus cytharō
et bylmenus amnis et fontes dirce arethusa et agippe. q̄ patria quodā liberi p̄tis atq; herculis fuit q̄ fortē
produxi epaminūdā nō cedens athenis claritate. ciuitas ea n̄ra etate exigūū castellū thebbaz et a turchis
proximis annis cum reliqua Boecia occupatū.

De bellis grecia

Sequit bellis q̄ a n̄ris appellata grecia. Acten. i. littus p̄isci vocauere. mutato deinde noīe actica dixē
re. Homerū cūctos actica incolentes appellauit atheniēses cū nōdū edificata foret megra. Proten-
dit aut actica ex boecia vsq; in histmū corinthiacū p̄te sui q̄ appellat megaris. Circa histmū vō colūna fu-
it in qua hic merat titulus in p̄re peloponēsum spectante. Hec peloponēsus at non ionia. in p̄tē vō megara
intente. hec nō peloponēsus s̄ ionia. Idē em̄ actici et iones fuere. Qui cū de finibus cū peloponēsiaticis
sepissime disceptassent hāc tādē cōmuni cōsensu colūnā erigi obtinuerūt. Actica q̄s saxolas et sterile. ple-
rius tñ mirificis laudibus extulerūt. deorumq; domiciliū esse dixerūt. loca ipa possidentū et parētū heroū.
In hac ciuitas atheniensis quodā nobilissima fuit nullius indigna p̄conij tāta eius supfluit claritas. Ea-
dem nostro tpe pui oppidi specie gerit. In eo tñ saxo quo vetustū Minerve templū fuit. arx est p̄ omne gre-
ciam nominata. tū opis magnitudine. tū difficultate oppugnationis. hanc florentinus quidam maonie-
tho tradidit. Cum imploratis latinorū auxilijs nullius opem inueniret rura ei. ob eam rem tradita inquis
eum ignobile ducat.

De Peloponēso

Peloponēsus actice iungit totius grecie arx quodā dicta. nā p̄ter inhabitatū in ea gētū nobilitatem
atq; potētā ipe locor situs p̄cipatū designat atq; impium. multi sinus insunt et promotoria multa. insi-
gnes etiā et p̄magni cheroneſi. ipa locor varietate iocūdi. formā eius platani folio similimā dixere. longi-
tudine et latitudine ferme parē. Ab occasu in ortū stadiorū mille. cccc. perimetros siue ambitus omiſsis fini-
bus vt polibio placet stadia quatuor milia continet. Arthemidorus aut supaddit. cccc. cui et plinius con-
sentire videt ysidorū auctore secutus. Idē duo maria terrā ambire dicit ionii et egeus. Angustie vñ proce-
dit istmos appellat. qñq; milia passuū latitudinis continētes. Has angustias p̄fodere demetrius rex. dicta
tor. cesar gaus p̄ceps. domicius nero insausito (vt oīm exitu patuit) incepto tētauerūt. Hic corinthus no-
bilis colonia fuit. Greci p̄cipes postq; turchoz potētia in europā penetrauit ex mari ad mare producto p̄
angustias muro peloponēsum a reliqua grecia distinxerūt. murū examiliū appellauere. Hāc provinciam
hodie moreā latini vocāt. in ea achata continetur. messania. laconia. argos et archadia. q̄ mediū parinsu-
le obtinet. Amurates expugnata thessalonica. subacta boecia. et actica p̄ter athenas ad examiliū vsq; pro-

fectus pteritis grecis diruit murū. tributūq; annuū (cedētib; se peloponēsi; bus) ipe rāuit. At cū hūgarī instāte iuliano cardinali. S. angeli aduers⁹ truchos arma sumpsisent. confectisq; nonnullis feliciter p̄lijs amplius instarent; gerētq; hostes Constatinus qui postea ap̄d constantinopolim imperauit ibiq; necatus est vt añ diximus. Huius provincie dispotus animo auctus ⁊ negare turchis tributū ⁊ examiliū instaura re non dubitauit. ob quā rē magna deinde pecunia mulctatus ē ⁊ examiliū denūo destructū cū victor amu rates ap̄d varuā hūgaros deuenisset deuicta constantinopoli albani q̄ cū plures peloponessum incolebāt sum ptis armis demetriū ⁊ thomā constantini frēs regno deicere annixi sunt. nobile quedā greculū ad regni fasti giū assumētes vtrāq; ps auxiliū maomethis implozauit. Illi nobilioz ps visa iustior auxilia aduersus al nos demetrio fratriq; tradita. albā subacti priorib⁹ dñis paruere maomethi. xv. miliū aureoz tributū per sum. Thomas q̄uis hereditario iure impatorē se dicere posset cui⁹ maiores lōga serie grecoz nemini ini. paruere. metu tñ maomethi eo titulo abstinuit. Cū calix⁹ pon. max. xpianos p̄cipes in sui pōtificat⁹ in itio aduers⁹ turebos inuitaret existimauit thomas turchoz impiū. pculdubio ruitur maomethiq; tributū negauit. Cū vero nō tā magnifica facta q̄ verba esse aiaduertit p̄soluto tributo ⁊ adiectis donis maome thi recōciliatus ē. Nūc vero si vera ē fama q̄ p hos dies allata ē violare fidei maiorē subire penā cōpulsus maomethi. p̄fus subiect⁹ ē. peloponessus tota turchoz impio adiecta.

7 Achaia

Quod gradienti Peloponessum per angustias istius ad reliquam Græciā Strabo ⁊ Plinius occurrē acutā tradunt. Ptolomeus Achaiaz eius fines hoc modo describit. ab occasu Epyrum. a septentrione ma cedoniam ⁊ partem egei pelagi collocat. ad orientem eiusdem maris terminos ponit vsq; ad summum pro montorum. ad meridiem adriaticū pelagus iuxta littus qd̄ acheol⁹ annis irrupit in corinthico sinu. Qd̄

si ita est actica. boetia. phocidē. thessalia. magnesia. etholia et acarnania achata ipsa cōplectit. Idē tñ ptho-
iome? alio loco mediterraneas peloponessu ciuitates enumerās elicē. burā. helenā. phereciā in achata eē di-
cit. et p̄p̄riā eē achata intra peloponessu affirmat. nobis q̄ p̄ n̄ri opis instituto res peloponessicas et acti-
cas breuiter absolui? et ad occidentē festinam? Acarnania prior occurrit inter epiro boetiāq; protensam
cui etholia vel cōiuncta vel p̄mixta esse videt. hec hodie ducat? appellat. Johannes vintimili? natiōe sicu-
lus filiā suā dispo? acarnanie in matrimoniu dedit. Exinde vexantib? acarnaniā turchis ac genēz obsidē
tibus cū paruo eq̄tatu mare traiecit. obseffores inuasit. stragēq; memoratu dignā edidit. nam parua manu
ingentes fugauit copias salutemq; genero pepit. q̄ tñ paulopostea p̄ insidias cap? a turchis regnū amisit.
epirotū tñ eius adhuc nomie teneri ferūt.

De Epiro

Epyrus in occidua pte ab acroceraunīs montibus incipit protendit q; versus oriētē vsq; ad ambrachi-
um sinū p̄ stadia mille trecēta septētrionalē ei? pte ptholome? macedonie p̄iūgi tradit. orientale acha-
ie vsq; ad ostia fluminis acheloi. occidentale lat? ionico excipi pelago asserit. Strabo ausoniū hoc idē ma-
re appellauit. in epyro. xxiij. fuisse gētes theopop? tradidit. celebratissime chaones et molosi regnū qñq;
tenere pri? qdē chaones posteri? molosi q̄ p̄ regū cognationē ex eacida? sanguine progeniti mirū immo-
dū amplificati fuerūt. Penes q̄s dodone vet? oraculū et nobile viguit. Orā hui? terre maritimā felicē atq;
vberē tradidere. multeq; olim vrbes et oppida munitissima in epyro fuere. s̄ ppter populorū rebellionē q̄
bus cū romanis p̄tenderūt prouicia vastata ē. lxx. em̄ epyrotaz vrbes a paulo emilio impatore funditus
euerfas esse auctor est polibius victis macedonibus et p̄se rege supato. Ex q̄b? maximū numerū viris mo-
losoz extitisse et mortaliū centū et qñq;inta milia in seruitutē redacta. Plini? veronensis hāc cladē macedo-
nibus attribuit. dualq; vrbes ruine adiecit. credo qz macedones epyrotarū imperiū obtinebāt. vtrāq; gen-
tem vno noie pliniū p̄bendisse. Apud epyrū actica pugna late memorabilis p̄missa est. in q̄ cesar august?
marcū anthoniū nauali p̄lio vicit et sil? egypti reginā cleopatrá. nā et ipsa huic certamini p̄ns fuit. Ob quas
res victor august? in ambrachio sinu vrbe p̄didit eiq; vocabulū indidit nicopolim. i. victorie ciuitatē. am-
brachij sinus hostiū paulo q̄ stadia quatuor mai? est. circuit? stadia. ccc. amplectit. optia oī ei? ex pte statio.
Ingredientib? occurrebāt oī a dextra habitantes greci accarnones et appollinis ciuit? tēplū quondā in tu-
mulo ad hostiū emine? cui capus subiaceat lucūq; habens in naualia. in q̄bus cesarvnum viginti naues de-
cimaz noie reposuit. ab vno remoz ordie vsq; ad deciremes adiūgens. Sinistra vō nicopolis est et epyro-
tarū colonia. Cassope n̄ra etas epyrū artō appellat. Circa littus eius paucis añ annis profect? regie classis
noie wilhelm? marin? triremes venetoz insecut? p̄bēdit atz incēdit i eodē litore apd acroceraunios mō-
tes finiri hadrie nauigationē ionius incipe pelagus Straboni visum est. apud quē mare ausonium idē id
quod ionium esse apparet. cum Epyri oram ausonio ablu? pelago affirmet.

De Albania

Que nūc albania dicat? oī macedonie porcio fuit ad occidentē versa in q̄ dirathiū et appoloniā fuisse. p/
didimus nō incelebres p̄isco seculo ciuitates. Sermo gēti neq; grecis neq; illiricis not?. Credim?
hoc gen? hoīm ex albania quodā venisse q̄ vicina colchidi in asiatica scythia memorat? vt sepe barbaraz in-
undatio nationū grece atz italie. puicias occupauit. In hac terra potēs camusa fuit q̄ xpianis p̄ntib? ori?
paz tenax catholice fide ad maomethis isaniā declinauit. S; q̄leuiter xpm deseruit tāfacile maomethis sa-
era cōtempnit. rediit em̄ ad paternā legē. et q̄uis vtrāq; religionē p̄tempserit neutri fid? xpian? tñ mori q;
turch? maluit. Paulo post cōstantinopolitanaz cladē morbo extinct? Georgi? scāderbech? ei? hereditatē
accepit nobili loco nat? q̄ etatē pene omne in armis p̄ xpi noie pugnando p̄sumpsit. mltas et magnas tur-
choz turmas bello vicit et deleuit. solusq; quodammodo regionē illam in euangelio xpi cōtinuit. q̄uis ho-
die hostili ferro petita magna ex pte deserta ferat. Rex alfonfus sepe milites in albaniaz misit et croyāvrbe
in ptātez acceptam a turchis defendit. Nepos scāderbechi ex fratre cū turchoz parti fauēs insidias patuo
moliret ab eo captus est et ad Alfonso missus in carcerē coniectus est. Calistus q̄s roman? pontifex auxi-
lia pecuniaria scāderbechio nō pauca misit. Delona in albania nō magna ciuitas est in portu maris sita q̄
breuissimus est in italia traiectus. hāc p̄saietes primus ex turchis occupauit. rebellatē amurates recu-
perauit. nescio quod malū minas ytalie.

De illiria

Post albania illirice sequūt gētes ad occidentē septentrionēq; verse. hoc gen? hoīm nostra etas sla-
uos appellat. et alij bosnēses. alij dalmate. alij croaci histri carniq; nūcupāt. Bosnēses itroz? ad pā-
nioniā vergut septētrioni expositi. reliq; adiacētes mari ad timariū vsq; fontes p̄tendunt. hinc ausoniū illic
pannoniam intuentes. Timariū aut in intumū adriatici maris sinū excurrit. cuius fontem matrem appel-
lari maris Strabo. p̄didit. In bosna rex gētis steffanus noie (sic em̄ reges suos appellare p̄suevere) q̄uis
xpi religionem sectaretur. diu tñ baptismi sacramento abstīnit. sed anno supiore vocato ad se Jobāne car-
dinali sancti angeli cuius sepe meminimus ab eo baptismatis vnda p̄fusus et sacris nostris rite iniciatis
turchis q̄bus cū federe iunctus erat bellū indixit. nunc paululū nutare affirmatur. In hac regione q̄pluri-
mum heretici possunt. quos vocant manicheos pessimū genus hominū. qui duo principia rez. p̄dunt al-
terū bonoz alterum maloz. nec primatū romane eccie tenent. nec xpm equalem cōsubstantialēq; patri es-
se fatentur. hoz cenobia in abditis et montiū conuallibus sita feruntur. in quibus egrotantes matrone ser-
uientes sanctis viris si euaserint ad certum tempus deo vouent. reddite sanitati permittentibus viris vota
persoluunt. p̄miscue inter monachos p̄finito tpe viuentes. hanc labem nulla sedis apostolice decreta. nul-
la xpianoz arma delere potuerunt. Sinit ad nostrā exercitationē regnare hereticos de?.

De Dalmacia

In dalmacia raguseos magnis affectit cladib⁹ Steffan⁹ inter bosnenses et dalmatas ducatu possidens et
 manicheorum veneno infect⁹ et si christianos per insidias captos sepe turchis vendiderit mittere in orato
 res romae et auxilia sedis apostolice petere non erubuit. et belli sumptus ex christianis petens quod gesserat in christianos
 nec desuere quod tam impijs verbis aures accommodaret.

De Croacia

In croacia australi mulier que nuptias comitis cum esset inferiore sanguine. morum praestantia et forme elegantia
 meruit. dum laxandi animi gratia ex castello in castellum obsequat subito turchorum interuentu capta et apud eos
 aliquodiu detenta. impatiencia tandem mariti non puo auro redempta est. Querat fortassis aliquis ubi nam liburnia di-
 miserim? quam pmeasse antenorē ytaliam petentē insignis poeta commemorat. Confusi sunt ad modum puincia
 atque fines nec expedire noua facile est ne dum quod vetustissima possit absolvere. Plinius liburnie finem initium esse dal-
 matie dixit et tragurium marmore natum. in ea esse salona quod colonia que ab iadera. c. et xij. milibus passuum abfuit
 it. Iadera vero ceterum. lx. a pola distare. ex quo fit ut inter croatinos et dalmatas liburni sedes habuerunt. for-
 sitan et croatini noui gentis nomen liburnorum loca inuaserunt nobis hec indicasse sufficiat. si quod cerciora desi-
 derat prius eos euoluat auctores. Ptholomeus liburniam dalmatiam atque illiridem sibi confudit. et illiridi quidem a septen-
 trionali plaga pannoniā occurrere dixit. ab ortu superiorem mysiam. ab occasu histriam. a meridie mace-
 doniam et adriaticum latus.

De histria

Histria veteres ytalie parte tradiderunt in qua parietum et pola est et iustaninopol quae caput histrie vocatur in con-
 uenienter. italie tamen iugis adriatico sinu disiecta et in peninsulae modum circumdata mari quod continenti appli-
 cat a tergo. lapidea est et montana regio quam priusci albaniam vocauerunt. Plinius histriam adhibere liburnie dixit
 ex quo palam fit croatinos liburnorum loco succedere. Histria ab histro amne dicta ferunt quae a danubio in adri-
 am fluere falso tradidere. cui error et popponius mella et nepos padiacola aures adhibuit. nullus enim ex danu-
 bio amnis in adriaticum effundit mare. Argonautarum eos fabula decipit quod per histrum ex mari pontico in histriam
 vectos memorie proditum est. si constat eos ex histro in sauum aduerso flumine nauigasse. deinde nauportum quod ho-
 die labracum appellari putauerim. cuius paludem lugeum strabo appellat. Ex nauporto vero per montes bumeris ad-
 uecta nauis in adriaticum puenit. Histri hodie selau sunt quibus maritima urbes italico finem utantur utriusque
 lingue peritiam habentes. pars puincia melior ea quam maritima venetorum impio subiecta est. Mediterranea domus
 austrie possidet. Oppidum s. viti quod ad flumen nium situm est falsenes habet. Ex quo loco ad aeglegiam mille stadia esse
 Tudidanus quod domuit histros tradidit finem italie musie flumini tradidere. In hac terra nihil etate nostra memo-
 ria dignum gestum esse accepimus. quibus australes et venetos magna de finibus contentio agitauerit. et utriusque par-
 tis subditi armis prederunt. ad quos lites proponendas nos aliquando ab impatore missi quibus inducias belli fecimus
 et non uos terminos constitutum? vniuersas tamen lites amputare nequimus.

De Carnia nunc germanie puincia

Carni inter quos lapides enumerantur histros sequuntur. Selau tamen quod sermo regione obtinet carnos bifari
 am diuidit duplicem carniam esse dicentes. Altera sicca et aqua indigua in qua histros ponunt et carnos. qui
 medios inter labacum et tergestum incolunt montes et ad tymanum usque profuerunt. Altera irrigua in qua flumen sauius or-
 tum habet et nauportum quod labacum hodie appellatur et alij complures flumini. In hac puincia dum fridericus imperator coro-
 nam regni theutonici apud aquenses ciuitatem peteret vltimo alie comes et albertus imperatoris frater coniunctis viribus
 labacum insigne oppidum ex flumine cui adiacet dictum obsidione cinxere. diu machinis omnis generis oppugnauere
 sed a friderici militibus non sine clade repulsi et castris exuti diuine suppellectile perdidere. hoc oppidum sela-
 um et itali lublana vocat ex lugea palude sumpto vocabulo.

De Carinthia nunc germanie puincia

De Carinthia nunc Germanie provincia

Corinthia montana et ipsa regio carnis applicat ad ortum ac septentrionem stirie iuncta. ad occasum et meridiem Alpes, italas et forum iulij contingit. multe in ea valles collesque. feraces tritici. multi lacus. multi amnes quorum paucius drauus qui per stiriam ac pannoniā in danubium fertur haud inferior sauo. Imperium provincie australes obtinent et archiducem appellat cui ea regio paret. Quoties non princeps reipublice gubernationem inuit solennitatem nusquam alibi auditam obseruat. non longe ab oppido sancti viti in valle spaciola vetuste ciuitatis reliquie visuntur cuius nomen temporis aboleuit antiquitas. Iuxta in pratis late patentibus marmoreus lapis erectus est. hunc rusticus ascendit cui per successionem stirpis id officium hereditario iure debet. a dextera bos macer nigri coloris astat ad sinistram pari macie deformis equus. frequens circa eum populus et omnis rustica turba. tum princeps ex aduersa pratorum prece procedit purpuratus et perceres ambiunt vexillum ante ipsum et insignia principatus comes gorzye qui palla cum cura gerit. inter. xij. minora vexilla percurrit. reliqui magistratus sequuntur. nemo in eo comitatu non dignus honore videtur nisi princeps per se ipse rustici specie ferens. agrestis ciuestis. agrestis pileus. calceusque et baculus in manu gestatus pastorem ostendit. quem postquam rusticus ex lapide venientem conspicatus est sermone sclauico (sunt enim ipsi corinthiani sclauici) quis hic est inelamat cuius tam superbum incessum video. respondunt circumstantes principem terre aduentare. tum ille iustus ne inderet salutem patrie querens. libere conditionis. dignus honore. est ne christiane cultor fidei et defensor. respondent omnes est et erit. rursus ille. quo me iure ab hac sede dimoueat. At gorzye comes. lx. denariis abs te hic locus emif. iumentum hec tua erunt boues atque equa ostendens. vestimenta quoque principis qui paulo ante exiit accipies eritque domus tua libera et absque tributo. Quibus dictis rusticus leui alapa principi data bonum iudicem esse iubet et surgens iumentaque secum adducens loco cedit. Princeps vero consensu lapide nudum gladium manuque brachia ad omnem se partem conuertit equum iudicium populo permittens. ferunt et aqua frigidam rustico allatam pileo bibere tanquam vini usum dant. Deinde ad ecciam solientem pergit qui in propinquo tumultu sita est sancti petri vocabulum habens et olim pontificalis fuisse. ubi pactis sacrificijs princeps rustica indumenta deponit paludamentum induit. conuictusque splendide cum proceribus in prata reuertitur ibique pro tribunali sedens ius petentibus dicit et feuda confert. Fama est anno. d. cc. nonagesimo post christi saluatoris ortum impante Carolo magno ducem gentis Agnone nomine ingens conuiuium prouincialibus preparasse. et aggressibus quidem ad conspectum suum intromissis in uasis aureis atque argenteis. nobilibus vero et magnatibus procul ab oculis collocatis fictilibus ministrare iussisse. Interrogatus cur ita faceret respondisse. non tam muros esse qui urbes et alta palatia quam qui agros et humiles casas colerent. Rusticis qui christi euangelium accepissent. baptismatis vnda purificatis candidas et nitidas esse aias. nobiles ac potentes qui spurcias ydolorum sequerentur sordidas ac nigerrimas. se vero pro aiaz qualitatibus instruxisse conuiuium. Castigatos ea re nobiles cateruati sacre baptismatis vndam querentes breui tempore sub virgilio et arnone iuuaniensibus episcopis vniuersos christi fide accepisse. Hinc bonos inuolucris principis rusticitati ductus. Fuit autem dux Corinthie venator imperij ad quem lites venatorum omnium deferbantur. vocatur in iudicio coram impatore querelantibus non nisi sclauonica lingua respondere tenebat. Multa huius prouincie fuisse ornamenta come moratur. multa privilegia. facile id creditur qui impatorem lodouicum eius terre ducatum filio suo arnolfo primogenito contulisse non ambigunt. Est et alia huius prouincie consuetudo in oppido quod Clagesfurtius appellant contra fures durissima. Si quis in furti suspicionem incidit mox captus laqueo suspensus vita finit. Sumptus supplio per triduum de suspicionem iudicatur. si reus fuisse necatum inueniunt pedere cadaver infame sinunt donec sua sponte consumptus decedit. Sin non depositum in cimiterio condunt. iustumque funus et publico faciunt et aie gratias exequias. In hac prouincia comes gorzye vlticus vir muliere corruptior impuberes filias media nocte ad portum surgere compulit icrepitas qui sine siti somnum agerent. cum pastoribus et bubulcis sepius quam cum nobilibus conuersatus est. Senex super glacie cum pueris lusit. Inter vulgata storta frequentissime lauit. raro in aula pransus est. solus cocui adiens ofulas in ipsa coquina vorauit. vestes induit viles ac punctas. pectus nudum et apertus ostendit. oculi semper lacrimantes fuere. Quem cum aliquando ad se venientem fridericus imperator ex fenestra intuitus esset me vocitas. age inquit o Enea principem qui ad nos properat contemplare. Si quem mundiorum pulchrioremque videris aliquando effare. mihi cum satis principem comitemque considerassem feda rusticitas visa est que dominatum assecuta egregium seruitio premeret. Huic vxor natione vngara. forma prestanti et audacia plusquam virili vincula induit. mox vltici comitis cilie auxilio liberatus vxorem domo pepulit. nec diu post vita functus filios bone indolis adolescentes et matrem quam sibi similes reliquit heredes.

De stiria germanie prouincia et de Sclauia Germanie prouincia

Stiria quam quondam valerius inuenimus nuncupata ad orientem pannonię iungitur. latitudo eius septentrionale austriam respicit. ad occidentem ac meridiem carnis et corinthus occurrit. eodemque prouincia montana est cuius in orientem porrecta planicies non quas habeat. Drauuus ac mura insignes flumines terram irrigant. mura in drauum exonerat. ille in danubium. Urbium populi plerumque teuthones sclauici qui citra drauum rura colunt. Imperium australis familie est in eo oppidum vetus quod aliam vocant nonnulli Sillateum appellatum quondam existimant et opus fuisse lucij filie. de qua re nobis nihil exploratum est. Multe ibi vetustatis reliquie visuntur et romanorum nomina principum sepulcra lia marmorea referunt. In eo profuit etate nostro fridericus comes. qui cum esset in libidine. puissimus et oli veronice concubine incensus amore legitimam coniugem ex comitibus croacie natam sua manu interemisset. concubinam vero pater eius bermannus ut est potentum iusticia et in. pfluente dimersisset vxores passim maritis abstulit. puellarum greges in pallacium rapuit. puiciales. per mancipijs habuit. ecciarum bona diripuit. monetarum falsatores. veneficos. ariolos. nigromantes vndique ad se conseruit. Et quis anno iubilei iam nonagenarius indulgentiarum causa Romam petisset reuersus tamen nihilo melior visus est. Interrogatus quid sibi Roma profuisset in pristinos mores relapso. Et calciator meus inquit ad consuendas ocreas post visam Romam rediit. Huic vita functus Adalricus filius successit. per cetera similis ingenio. tantum et eloquentia maior. Quo sicut dictum est interfecto quatuor et viginti competidores hereditatis fuere. ut qui viuens vndique bella contra

uerat
erunt
fende
est. A
saris
lus sc
lus sc
cum c
preter
manse
orgio
est vsq
pletat
sepe in
uisse a
solitar
di cogi
mo m
interes
in nem
eo num
se vedu
cij noie
proxi
In hac
argenti

uerat moriens q̄z seditiones excitaret. Sed optimates terre possessionē impatori friderico tradendā censu-
erunt ea lege vt cōpetitoribus scdm̄ prouincie cōsuetudinē in iudicio responderēt. Relicta vltici armis de-
fendere que possidebat decreuit. Fridericus manu potenti cū plura castella obtinisset in alia tādē recept⁹
est. Arces loci tradēte iohāne vitonitio natione bohemo. qui cū fuisset magister militie comitis accepta ce-
saris pecunia a p̄iuge eius defecit. sed mox penitentia ductus grande ausus ⁊ in expiabile facinus tāq̄ sce-
lus scelere redempturus impatorē iā sibi secuz ⁊ cū paucis alie morantem nocte cōcubia intercipe aggres-
sus est. Corruptis nanq̄ opidanoz plerisq̄ qui sibi aduenienti partem oppidi traderent. Hora cōstituta
cum octingentis equitibus intromissus cūcta misere armis cepit. Affuit diuina pietas friderico que illi
preter cōsuetudinē in arce supiore ⁊ humana ope munitissima ea nocte dormiendū suaserat. procures q̄ re-
manserant in oppido capti omnes in quos ⁊ Johannes vngadius cūctis stiriensibus opulentior cū Be-
orgio fratre abductus est. necnō Ulrico austriae cancellario. quis esset ep̄us ⁊ ad ecciam confugisset parus
est vsq̄ adeo apud hoies nostri seculi diuina ⁊ hūana iura perierunt. Traditori bohemo diuiti spolio locu-
pletato nō defuerunt ex illo tpe adiutores. Fama est ea q̄ celeberris inter stiriēses nobilē quempiā fuisse cui
sepe in animū ceciderat ⁊ seipsum laqueo suspendere. id egre ferentem ex docto quodā viro remedium peti-
uisse aduersus eā temptationē. Consiliū datū p̄p̄iū vti sacerdotē cōduceret. qui sibi manente in arce quadā
solitaria singulis dieb⁹ rem diuinā faceret. paruisse nobilē atq̄ in annum ferme cōtinuasse nulla suspendē-
di cogitatione interueniente. Postremo rogatū a sacerdote vt p̄bitero vicino q̄ dedicationē eccie in proxi-
mo monte habiturus esset auxilio esse posset. licentiā dedisse p̄ponentem in animo paulopost sequi et sacri
interesse. stetit diu postea nunc vna nunc altera causa retentū. deniq̄ circa meridiē profectū agresti cuida
in nemore occurrisset qui rem diuinā in monte peractam esse populūq̄ omnē abisse diceret. cōristatum
eo nuncio nobilem infelicē se esse dicentē qui eo die sacri corpus xpi non vidisset. agrestem consolari cepit
se vediturū si vellet nobilis emere. p̄mū quod interessendo diuinis meruisset. sagūq̄ nobilis petuisse pre-
cij noie. venditione facta nobilem nihilominus montē ascendisse atq̄ orasse in templo. reuersus autem in
proxima arbore suspensum agrestem inuenisse. sed postea diris cogitationibus haud quāq̄ veratū fuisse
In hac prouincia decoctum sal ad vicinas regiones importatur. Ea ⁊ ferri mineras locupletas habet. Et
argenti fodinas non ignobiles. quis in curia principū argentum haud multum effundatur.

De austria germanorum celebri prouincia

De Austria Germanorum illustri provincia

Austriam describere hoc loco haud necessarium existimamus. de qua propriam historiam edidimus. bre-
uibus tñ situs eius absoluef. hoc em̃ tpe diuisis esse terre limitibus. Austria olim p̃anonia superior
dicta. ab oriente habet hungariã. ab occidente bauariã. septentrionẽ eius bohemia ⁊ morauia terminant
ad austrum ṽo montes stirie qui longo tractu ab alpibus deriuant. Latitudo eius triũ aut paulomin⁹ die
tarz. Longitudo ṽo duplo maior. terra nobilis. aquis irrigua. vitibus cõsita. ligni copiosa. agro feraci. pi-
scibus plena. vino adeo exuberat vt bohemiis morauis schlesitis bauariis in dando vino satisfaciatur. exinde
q̃q̃ maximas opes colligit. Danubi⁹ eã mediã secat fluitans omnium europa maxim⁹. Inter p̃cipuas eius
ciuitates est Vienna panoniorũ maximũ emporiũ olim flauium appellata ambitu muroz duuz milium passuum
cingit fossatis p̃pugnaculis torribusq̃ ⁊ maximis suburbijis decorata. principũ austrie p̃cipua ⁊ dignissi-
ma sedes. In ea puinciales post obitum alberti cesaris friderico se cõmiserunt ea lege. vt si masculum pre-
gnans regina pareret tutor eius esset. sin feminã terre dñs. Nato vt p̃dictũ e ladislao tutelã eius frideric⁹
accepit. Milites qui sub Alberto meruerat cũ stipendio se fraudatos diceret prouinciã latrocinijis ac incen-
dijs vastauere. Eoz vexatio. xl. milibus aureis a friderico redempta est. cũ bohemiis ⁊ hungaris excursio-
nibus in austriã facientib⁹. Ex sororib⁹ ladislai senior wilhelmo duci saxonie nupsit. Iohãnes humiades
cũ regni hungarie coronã a friderico frustra reperisset cũ. xij. milibus equitũ ingressus austriã omnẽ agruz
inter Viennam ⁊ stirie mōtes diripuit atz incendit. Petentẽ ytaliã cesarẽ rogauerũ australes vt latislauũ q̃
iã p̃pe modũ adoleuisset in paternã hereditatẽ apud se dimitteret. reiecta petitiõẽ auctoribus duob⁹ vrico
altero cilie comite altero eyzingero sumptis armis rebellauere. Redẽtẽ ex ytalia fridericũ apud nouã ciui-
tatẽ obsidione cinxere. quib⁹ ⁊ heinricus rosenfis natiõẽ bohemiã cũ ducetis eq̃tib⁹ ⁊ mille peditibus se
adiunxit. Et quis a Nicolao pon. maxio iussi essent ne tutelã cesaris impedirent. Cõtemptis aplice sedis
mandatis ⁊ tãte maiestatis auctoritate derisa sceleratũ p̃positũ tenuere. Docta eo tpe Viennens̃ scola inuo-
catã sententiã protulit. que p̃ aplos ad futurũ cõciliũ interponẽdũ suspendi posse romani p̃sulis madata re-
scripsit. Ciuitas viennens̃ ⁊ ois austria ex eo tpe in armis fuit sp̃ temeritate religionis penas pendẽs. Cel-
sit furenti populo frideric⁹ pusillũq̃ adhuc tenerẽ ea lege in manus comitis cilie tradidit vt puocat⁹ ad ṽz
bẽ viennã p̃sanguineis vtriusq̃ ptis ⁊ amic⁹ de tutela. de oppidis. deq̃ ceter⁹ p̃tensionib⁹ principũ. q̃ voca-
ti puenisset arbitriũ diffiniret. Ladislauus summa populorũ alacritate apud viennẽses except⁹ cuncta ex volũ-
tate comitis administrauit. Ad cõstitutũ p̃ciliũ diẽ Lodouic⁹ bauarie ⁊ wilhelm⁹ saxonie duces. Albert⁹
q̃z brãdeburgensis Carol⁹ badẽsis marchiones puenere. Cũ multi ex bohemia multi ex búgaria barones
imperator legatos misit. quib⁹ ⁊ nos adiuncti fuimus. diu de iure ptũ disceptũ. si cũ oia ex arbitrio victoris
agerent nec leges defenderet q̃ arma nõ proterissent infectis reb⁹ discessus e. Disceptata sunt oia q̃ p̃mise-
rant australes impatori. dictũ oẽ indictũ fuit. neq̃ lris neq̃ sigillis auctoritate habita barbara fide actum
In eo puẽtu ladislauus iohãne humiades q̃ sibi regnũ a turchorũ inuasiõẽ seruasset ad principat⁹ honorẽ
euexit. qui suggesto in magno foro apud carmelitas erecta sede sedens aurea regali paludamento ac dyade-
mate ornatus comitatũ ei bis tricesem p̃misit. qd̃ eo in loco minime licuit. neq̃ em̃ regi hungarie sub impe-
rio romano maiestatem gerere ius est. s̃ tãta reuerentia regũ q̃ta eis p̃ arma siue dat siue relinquit. Co-
mes cilie dũ regẽ quolibet impellit ⁊ ad se cuncta rapiens Eyzingerũ viennẽsesq̃ p̃tempnit. Concubinam
quã viro interfecto sustulerat reginã pene honore dignat. Ex fauore tandẽ regio cadit ⁊ annuẽte eytzi-
ngero e curia pellit. quẽ in exiliũ p̃ficiẽtẽ q̃tuor tñ equites comitati sunt. Alberto marchione branden-
burgensi ne p̃ p̃temptũ a populo lapidaret ad portã vlcq̃ vrbis securitatẽ p̃bente. Sed q̃seda ⁊ misera
bilis eius fuga. tã supb⁹ ⁊ fauorabilis ei⁹ reddit⁹ fuit. Nã p̃ annũ cũ iã ex bohemia rex redisset su adẽtib⁹
primoribus austrie baronib⁹ reuocatus. cũ mille equitib⁹ argento ⁊ auro fulgentib⁹ viennã repetit. cui ex
tra portas vrbis ⁊ rex ad mille ferme passus exijt obuiã. ⁊ ois ferme nobilitas redẽtũ gratulata e. Plebs
q̃z q̃ pauloan luti ac lapides in fugiẽtẽ iactare tentauit sternere viã floribus q̃ redẽtũ trãsit⁹ fuit minie du-
bitauit. vt e in vtrãq̃ partẽ in modica siue annuerit siue oderit. Adira rex mutatio ⁊ ludeti fortune toc⁹. ey-
tziinger⁹ extra gratiã regis factus in castella sua recedẽs impatori quẽ grauiter offenderat reconciliatus est
Nec diu postea adeo supbierat q̃ ladislai regis ptes sequebant vt noue ciuitatis suburbia in qua cesare ab-
sente iacebat puerpa impatris intrare p̃sumpserint ⁊ vrbẽ expugnare cõtenderit. qd̃ vbi nõ successit exussit
que obtinuerat locis abierũt. Fuit sepe inter eos impatorẽq̃ ⁊ regẽ incassum tractata p̃cordia. neq̃ em̃ co-
mes cilie dũ vixit ex re sua existimauit vnanimẽs eẽ austrie principes At eo mortuo cũ eytziinger⁹ ex bohe-
mia missus ad cesarẽ leges pacis vtriq̃ gratas dixisset ⁊ iã q̃tura p̃pe diẽ austria videref interitus regis
subito nunciat⁹ nõ solũ p̃cordiã p̃turbauit sed magnaz rex ⁊ reipublice xpiane salutarẽ exorientẽ spẽ proz
sus abruptit. Australes ⁊ a cesare ⁊ alberto frẽ de tradẽda gubernatiõẽ req̃siti prouincialiũ puentũ habuere
in quo legati cesaris seniori austrie principi (si erat impator) debere prouinciã dixere. Albertus suo ⁊ Sigis-
mundi patrnelis noie regie ptẽ hereditatis exposcens suasq̃ calamitates ⁊ inopias tãto sanguini alienam
referẽs p̃miserationẽ inducere conat⁹ e. Cõuent⁹ rñsio fuit facturos prouinciales qd̃ ius eq̃tasue dictaret.
p̃ q̃z frẽs inter se cõuenissent. Interea latrones trãsdanubiũ in austriã ad morauie flumis ripã munitũ lo-
cũ occupauere oẽs circa regionẽ rapinis atz incẽdijs vexare ceperũt. aduersus q̃s profect⁹ albert⁹ latrones
vt cepit. interfectisq̃ pugnãdo cõplurib⁹ q̃ngẽtos ⁊ q̃nquaginta ca priuos aduxit. ex q̃bus. lxxx. furca su-
spedit que res magnũ ei apud australes ⁊ nomẽ pepit ⁊ fauorẽ. Alric⁹ ṽo eytziinger⁹ cũ visitato apud no-
uã ciuitatẽ friderico impatore cui⁹ p̃ti studebat viennã reperisset vocat⁹ ab alberto nihil mali suspiciãs fidẽ
ter eũ adiit a q̃mox capit⁹ in vincula cõiect⁹ est ⁊ in priuato carcere clausus. Indigna resvsa ciuib⁹ mur-
murare dãnare oẽs factũ nemo tñ auxiliũ misero ferre voluit. Impator sepe rogat⁹ viennã petere aliq̃dũ
distulit. verit⁹ ne qua fraus inesset. interim Sigismund⁹ ex atthesi viennã descendit. deniq̃ ad nouã ciuitatẽ

profectus principatus insignia ab impatore accipiens, p veteri consuetudine in eius verba iuravit. in qua solennitate albertus affuit. qui paulo post cum sigismundo viennam reperit et ambo aduersus impatorem conspiratas austriam adi subigere conati sunt. quorum studia sentiens impator viennam petere statuit et accersito ludouico bavarie duce magni nominis principe eo se contulit impatrice sequente. appropinquante vrbis populus obviam preiit. Albertus vero et sigismundus nobili comitatu extra urbem impatorem salutauere. habebat albertus tria circiter equitum milia in armis expedita que non longe a vienna in quodam tumulo impatori se ostendarunt magnamque mentem venienti incussere. suspicionem auxit albertus qui sepe ad eos profectus et seorsum locutus insidias apparuisse cesari videbatur. Ferunt et militie ducem alberto dixisse. facile si libet hodie vienne te dominum atque austrie facio. nam quod prohibet quo minus fridericum impatorem eiusque comites intercipiā. innue tamen. soluta dein ecclesie hereditatis questio erit. victori leges atque homines fauet. Subdubitasse albertum aliquantisper. demumque respondisse poteram ignorare si quod ais me ignorare fecisses at mandare turpia non possuz. postquam introgressi urbem sunt albertus et sigismundus in domo que pragensis appellatur simul habitauere. impator priuatis ciuium edes incoluit. arx prouincialium nomine custodiebat. Conspirare sigismundus et albertus eam nocte aggredi et irrupe armataque militum manu ingressi iter iureiurando se obstrinxere non redituros domum nisi arce intrassent. Sensere ciues morumque arma sumentes presidium in arce maius collocare. instabat ciuile bellum et atrox pugna. per arce nec dubium videbatur quod magno suo malo principes commissuri pluri essent. Stetit diu res in ancipiti. ciuibus tueri arce stabile propositum erat. Ducibus que arce intrare iurassent turpe videbatur. infecta re domum reuerti atrox inferre plenum periculi erat. Postremo conuenit ut ingressi principes arce paululum immorati potato vino exiret atque ita delusa magis quam impleta religio est. Postmodum arx consensu prouincialium in tres partes diuisa duas accepere albertus et sigismundus reliqua impator. Selectique prouinciales sunt que lites fraternas dirimant et summa illi prestat data. sed graue iudicium potestates est. Mobilitas et ecclesiarum principes impatori fauentiores sunt. plebei albertum preferunt magno se iudice quodque tunc. Multa sunt in hoc cesare que laudare possis. corpus egregium et spiritus impatore dignus. animus sedatus ac tranquillus. ingenium perspicax. memoria tenacior. religionis ardens zelus. ingens cupiditas pacis et otii. Singulari virtute in quibus homo diligit dignumque premio ducit. edificat splendide. ortos tamen et gemas plus equo admirat et amat. et in rebus gerendis tardior ac remissior est. tenace plerumque accusauerit et ad rem minus attentum. id fecere proximi antecessores sigismundus et albertus cesares. quorum prodigalitati cuiusvis propa liberalitas videri auaricia potest. Ceterum fridericus nec sua profundit nec aliena diripit. vbi factisue temperas albertus frater eius longe dissimilis. celer in aggrediendis rebus belli et glorie appetens. periculi contemptor audax. laboris patiens. manu atque ingenio promptus. pecunias inter amicos parit ac profundit. inter opes pauperum in paupertate diues. nullus rei magis quam fame auarus.

De Moravia germanie prouincia

De Moravia
Germanie prouincia

Procedenti per austriam in adlonem morauia occurrunt gens ferocis et rapinaz auda inter hungaros bohemosque transdanubium sita. Hanc prouinciam euo nostro sigismundus impator alberto genero suo. qui postea impauit dono dedit. Rebelle et impata facere recusante albertus magnis affectis cladibus. nam supra quingentas villas una excursione perussit. mortales multos neci dedit. pecuniaque pene abegit. iungens ferre perfida gentem coegit. In hac prouincia ciuitates et oppida romane ecclesie ritum tenent et catholice fidei consentiunt. Barones omnes ferme hussitarum labe infecti sunt. Hic cum verbum dei predicaret Johannes capistranus et in errores hussitarum vehementer barones non parui nominis quem Lethaboram vocant secuta puerisio. qui relicta priore perfidia cum duobus milibus subditorum veritatem romane sedis amplexus est. Prothasius filius eius doctrina et moribus clarus non diu postea Olomucensis ecclesie pontificatus obtinuit. Ea eonica ciuitas morauorum episcopalis. Regnum aliquod inter morauos fuit latissimum ac potentissimum. quod usque ad filium Svatocupi durauit. cuius fortuna in bohemia ca conscripsi historia. At cum filius suatocupi ecclesiarum dei spernere cepit re genui genti adeptum est. quod postea romani cesares in bohemia transferunt. In hac prouincia complura sunt oppida plena populo et opibus abundancia. inter que Brunna principatum obtinet. znoyma sigismundi obitu memorabilis. hac nulli transitus patet nisi armato potentiorumque latronibus omnes addit obsidentibus. Sermo genti mixtus est theutonice et bohemicus. superant tamen bohemi quorum est regionis imperium. que gentes olim morauia incoluerint non facile dixerim. quantum ex lectione ptolomei accipe licet martomani et sudini cadique morauia et austriam que transdanubium iacet incoluisse videntur.

De Slesia germanie prouincia

De Slesia Germanie prouincia

Slesia post morauia sequitur haud ignobilis prouincia quam flumen odera plabit inter omnes germanie nationes late cognitus. fontes eius hungarie motibus que Slesie ad orientem iungunt mare balthicum cursus terminat. Longitudo regionis circiter. lxxx. stadia. Caput gentis vrbis anslauia est amplissima ciuitas ad ripas odere sita priuatis ac publicis edificiis magnifice ornata. cuius episcopi maiores nostri aureum vocauerunt. Hussitarum bella luteum reddidere. In hac urbe regnate apud bohemos wenceslaus orta seditione consules quorum prima prestat est per fenestras ex portio in forum precipitanti gladiis ac lanceis irate plebis excepti diuini spectaculum prebuerunt. cuius rei auctores sigismundus impator paucis post annis securi percussit. Duces Slesie multi numero inter quos paterna hereditas per capita diuidis hinc scissa multas in partes prouincia frequentes calamitates incurrit. crebris exposita latrocinij. Inter hos duces unum esse ferunt nomine bulconem quem apoliensem appellant. Qui glogouie residens delictis ac voluptatibus deditus usque adeo insanit ut neque inferos neque superos esse diceret. atque cum corporibus suis peris interire putaret. Ecclesiarum vel nunquam vel raro ingressus est. Sacramentis christianis prorsus abstinent nisi quod abusus in matrimonium uxore que sibi ingrata esset relicta alteram supduxit. que ne pellex appellari possit non nisi per solennia matrimonij coniungi voluit. Slesie sub impio bohemos constituti sunt. nunc tamen impata facere detractat. Georgium nouum regem admittere recusantes. wilhelmum saxonie ducem secuti. que regnum bohemicum ad se pertinere affirmat propter coniugem que latissimam hungarie atque bohemic regis soror fuit. Slesia diu eius litis arbiter erit. Sermo gentis maiori ex parte theutonice. Quis transoderam polonica lingua proualebit Ob quam rem non immerito quidam hoc in loco germanie terminum esse oderam putauere. Quis idem flumen in septentrionem vergens germanicas partes ripis ambobus alluit.

De Polonia

De Polonia saruiatica

Libet in hac parte germanie lingue fines et ad orientem ac septentrionem sarmaticas inuisere gentes. Polonia vasta regio est que Slesie ad occidentem proxima, hugaris, lituanis ac prutenis coterminata. Hic cracovia est principia regni ciuitas, in qua liberalium artium scola floret. Sbigne? huic urbi presuit episcopus silesie doctrina et morum suauitate insignis, a quo plurimas accepimus epistolas multo sale et romana elegancia conditas, cuius ob singulares virtutes romana ecclesia insignem cardinalatus honoris rubentem pileum misit. Ciuitates polonie preter cracouiam pariter nitide et materia lignea ferme omnes domus componunt plerasque luto linunt, plana regio et nemorosa est, potus genti cereuisia est ex tritico atque humulo facta, vini rarissimus usus, nec vinee cultura cognita, ager cereris ferax, multa genti arma, multa ferarum venatio, equum siluestrem preter cornu ceruo simile edunt, feras quoque boues venant, quos prius viros vocauerunt, pisces ac volucres abunde, argenteo atque auro inops terra, vectigalia regi propria. Regnum in quatuor partes diuisere maiores, has per circulum anni rex ambit, quilibet per septem menses regem et curiam pascit, quibus exactis ad alteram partem fit transitus. Statuta sunt que preestare prouinciales optet, si manserit ultra presinitus tempus rex suo viuere sumptu cogit. Cum rex gentis patrum nostrorum tepestare obiisset relicta filia wilhelmus dux austrie in matrimonium eam accepit, illique regem preestitum est. Non placuit polonis rex theutonicus, Alaislaus ex lituania vocauerunt eiectumque wilhelmo coniugem eius et regnum nouo regi tradidere. Gentilis fuerat Alaislaus et ydola coluerat, sed baptisma cum regno suscepit non recusauit, conciliis ad christum religiosus se principem gessit, multos ex lituanis ad euangelium traxit, pontificales ecclesias nonnullas erexit, episcopos magno honore prosecutus est, inter cetera dum quiescentibus turres ecclesiarum insperit detracto pileo caput inclinavit, deum quem coleret in ecclesia veneratus. Cum tartaris regni limites infestantibus feliciter dimicauit, prutenos maximo bello vicit, de quibus inter res prutenicas memorabimus. Ex priore coniuge prolem non sustulit cum qui matrimonium haud legitimum fuit, ex secunda iam ferme nonagenaria duo nati sunt filii Alaislaus et cassinus, eo mortuo Alaislaus regnum polonie accepit, Cassinus lituanie ducatum consecutus est, prius quam ad hugarie regnum accersit in bello turcorum ut ante narratum est cecidit, qua re cognita solliciti poloni perceres de successore fridericum marchionem brandeburgensem quem puericia in regem transferat legitimeque gentis et mores tenebat ut regnum acciperet rogauerunt, responsum datum est Cassinum lituanie ducem quem frater esset defuncti regis heredem extare sciscitari eius animum optere cui fraternum priusque regnum cupienti impedimentum afferre et dignitate sua fridericus non duceret pari ex moderamine et albertus bavarie dux erga latissimum alberti filium usus est quem bohemic regnum sibi oblatum recusauit, fridericus quoque impator et ab hugaris et a bohemis ad hereditatem latissimam vocatus nunquam audire sustinuit quam patriuولي iudiciu faceret, Ingens laus nostre etatis et magni decus germanici nominis, quis non ambigo esse aliquos qui non tam iusticie quam ignauie tradunt alienis regnis quepiam abstinere, ego quod recte specie habet non laudare non possum, Cassinus autem et si difficile a lituanis dimitteret quem suum apud se principem retinere cupiebant, in poloniam veniens pacificam regni gubernationem accepit, nec diu postea sororem latissimi regis duxit uxorem, multa ei aduersus fratres theutonicos qui sancte marie appellantes bella fuere, de quibus in rebus prutenicis referemus.

Lituania

Lituaniam et ipsa late patens regio polonis ad orientem annexa est palustris ferme omnis et nemorosa. witoldus huiusmodi nomen sua tempestate fuit. quem subditi adeo timebant ut iussu laqueo se suspendere parere potius quam principis indignationem incidere voluerit. Detractantes impium insutos versina pelle. viventibus versis quos ea ob causam nutrebat. dilaniandos obiectavit. crudelibus quoque alijs affecit supplicijs. Equitibus arcum super se sum gestavit. si quem aspiciatus est aliter incedere quam voluit confestim sagitta perfodit. multosque per ludum interemit sanguinari carnifex. Et esset inter populares et ipsum principem certum faciei discrimen radere barbam omnibus impavit. id ubi successit. facilius enim cernitis quam barbe iacturam feratis. totus ipse mentus et caput perdit capitale intermit supplicium. Si quis puicilius pilos faciei capitulique deponeret. Rex a cesare sigismundo lituanorum appropinquavit prius obijt quam legati diadema ferentes se puerent. Successor Sindrigal versas nutrivit quam sueta ex manibus eius panem accipe sepe in silvas vagabatur. redeuntibus usque ad thalamum principis ostia queque patebant ibi conficere ac pulsare pedibus ostium cum fames affuit consuevit. cui princeps aperiens cibum prebuit. Consperare nobiles aliqui adolescentes adversus principem atque versum modum secute sumptibus armis cubiculi principalis ianuam conficere. credidit Sindrigal versam adeo ostiumque apperuit ibique morabatur insidiaribus confossus interijt. Proinde deinde gubernatio ad casimirum pervenit. Ad lituanos effuso tempore difficilis transitus est. palustribus aquas cuncta ferme obsidentibus. hyemis prebet adiutorem astrictis gelu lacunis. mercatores super glacie ac nivem iter faciunt. plurimum dierum cibaria in vehiculis ferentes. nulla certa via meat (sicut in mari fides) cursus ostendit. rara inter lituanos oppida neque frequentes ville. Spes apud eos precipue animalium pelles quibus etas nostra sobellinos armellosque noia indidit. usus pecunie ignorat. locus eius pelles obtinet. viliores cupri atque argenti vices implent. per auro signato preciosiores accipiunt. Ad tractum nobiles publice percubinos habet permittentibus viris quos miramonij adiutores vocant. Viri turpe est ad legitimum coniugem pellice adijcere. solunt tamen facile miramonia mutuo consensu et iter atque iter nubunt. multum his cere ac mellis est. quod siluestres in silvis apes conficiunt. vini rarissimus usus et panis nigerrimus. Armata victus prebent multo lacte utentibus. Sermo gentis selauonicus est. latissima enim est hec lingua et in varias diuisa sectas. Ex selauis enim aliqui romanam ecclesiam sequuntur ut dalmate. croatani. carni ac poloni. Alii grecorum sequuntur errores ut bulgari. rutheni et multi ex lituanis. Alii proprias hereses inuenere. ut bohemi. moravi. bosnenses. quorum magna pars manicheorum imitatur insaniam. Alii gentium adhuc cecitate tenentur. quemadmodum multi ex lituanis et idola colentes. horum magna pars enim non ad christum conversa postquam vladislaus in ea gente polonie regnum accepit. Mox ego iheronimus pragensis sacris litteris apprime eruditus vite mundicia et facundia singulari clare quam annis supra viginti in heremo camaldulensi in appennino etrusco preerat egit. hic orientem apud bohemos hussitarum heresi fugiens pestifer vir in poloniam transiit. ubi acceptis litteris a vladislao rege commendaticijs predestinatus euangelium christi ad witoldum principem in lituaniam penetravit multosque populos witoldi favore fretus ad salutem dei nostri fides convertit. venitque tandem ad sinodum basiliensem vocatus a iuliano sancti angeli cardiale. cum de rebus bohemicis ageretur narrabat hic multa de lituanis que pene incredibilia videbantur. Audiebam ego ex alijs et dicta nec mouebatur ut crederem. libuit audire hominem atque ab eius ore relata cognoscere. comites mei fuerunt nicolaus castellanus qui tunc iuliani cardinalis domus regebat. bartholomeus lucemanus archiepiscopus mediolanensis scriba et petrus noxetanus cardinalis firmani secretarius viri graves et docti hominem in cella transibentium apud carthusienses convenimus. cuius hec narratio fuit. Primi quos adiit ex lituanis serpentes colebant. preffam multas suas quisque in angulo serpentes habuit cui cibum dedit ac sacrificium fecit in feno iacenti. hos iheronimus iussit omnes interfici et in foro adductos publice cremari. inter quos unus inuentus est maior ceteris quem sepe admotus igni consumere nullo pacto valuit. Post hos gentes cepit que sacrum colebat ignem eumque perpetuum appellabat. sacerdotes templi materiam ne deficeret ministrabant. hos super vita egrotantibus amici consulebant. Illi noctu ad ignem accedebant. mane vero consulentes rursus dantes umbram egroti se apud ignem sacrum vidisse dicebant. que cum se calefaceret signa vel mori vel vite ostendisse. victurus egrotus facies omnia igni. si dorsum ostentasset moriturum prehendit. testari igitur et rebus suis consulere suadebat. Delusiones hanc esse iheronimus ostendit et persuaso populo delecto templo ignem dissipavit christianosque mores induxit. Profectus introitus aliam gentem cepit que sole colebat et malleum ferreum rare magnitudinis singulari cultu venerabat. Interrogati sacerdotes quid ea sibi veneratio vellet. responderunt olim pluribus mensibus non fuisse visum sole quem rex quidam potentissimus captum conclusisset in carcere munitionis turris. gigante deinde opere tulisse soli ingentem malleo perfregisse turri soleque liberatum hominem restituisse dignum itaque veneratum instrumentum esse quod mortales lucem recepissent. Rursus eorum simplicitate iheronimus inanemque fabulam esse monstravit. sole vero et luna et stellas creaturas esse ostendit. quibus maximus deus ornauit celos et ad utilitates hominum perpetuo iussit igne lucere. Postremo alios populos adiit que sacrum coluere silvam ut que arbor. perior fuit eo cultu digniore putauere. Predicauit huic genti pluribus diebus fidei nostre aperientes sacramenta. denique ut silvam succideret impavit. ubi populus cum securibus affuit nemo erat que sacrum lignum ferro contingere auderet. prius itaque iheronimus assumpta bippenni excellentem quodam arborem detrucauit. tum secuta multitudo alacri certamine alij ferris alij dolabris alij securibus silvam deiciebant. ventum erat ad medium nemoris ibi quercum vetustissimam et ante omnes arbores religione sacra et quam potissime dei sedem putabant percutere aliquodiu nullus presumpsit. postremo ut est alter altero audacior intrepidus quidam socius que lignum insensatum percutere formidaret eleuata bippenni magno ictu cum arbor cedi arbitraretur tribula sua percussit atque in terra seminanimum cecidit. attonita circa turba flere. pariter iheronimum accusare que sacra dei domum violare suassisset neque iam quisque erat qui ferrum exercere auderet. Tum iheronimus illusiones demonum esse affirmans que decepte plebis oculos fascinarer. surgere quem cecidisse vulneratum diximus imperavit et nulla in parte lesum ostendit. et mox ad arborem adacto ferro adiuvante multitudine ingens omnis cum magna fragore prostravit totumque nemus succidit. Erant in ea regione plures silve pari religione sacre ad quas dum iheronimus amputandas pergit mulierum ingens numerus ploras atque euilas vitoldum adiit sacrum locum succisum querit et domum dei adeptam in qua diuinam operem petere consueverant. inde plumas. inde soles abstinuisse. nescire iam que in loco deum querant cui domicilium abstulerit. esse aliquos minores lucos in quibus dum rindere solebant eos que delere iheronimum vellet. qui noua quidam sacramenta introducens patrum morem extirpet. rogare igitur atque obtestari ne maior religionem auferri sinat. sequuntur et viri et mulieres nec se ferre posse nouum cultum asserunt. relinquere potius terram et patrios lares quam religionem a maioribus acceptam dicunt. Adorant ea re vitoldus veritusque populorum tumultum christo potius quam sibi deest

De Russia

et plebē voluit revocatisq; lris q̄s p̄sidib⁹ puñciarū tederat. iubēs parere Iheronimo hoies ex provincia
cedere. iussit hec nobis iheronim⁹ p̄stāti vultu nihil hesitās ac p̄ iuramentū affirmavit. dignum fide et
vitas sermonis et doctrina oñdit et viri religio. nos que accepimus immutata retulim⁹ veri piculus nō assu
minimus. p̄suasi tñ et nos et comites ab eo recessimus.

De Russia

Rutheni quos appellat crostianos ut Strabo videt lituanis cōtermi sunt. gēs barbara incōpta. apud
quā opulentē ecciāz obtinuit ysidor⁹ cardinalis sabinensis. cui⁹ supra mētionē fecim⁹. In hac gente ci
uitatē p̄maximā tradūt no gardiā appellatā. ad quā theutonici mercatores magno labore pueniūt. magnas
ibi opes fama est. et multū argenti pellesq; p̄ciosas vendētes atz ementes. pōderato argento nō signatovū
tur. lapis in medio fori q̄dratus est quē q̄ ascendere poterit neq; dāiectus fuerit p̄cipatū vrbis assequitur
p̄ ea re q̄ armis dimicavit sepeq; vna die plures ascendisse ferunt et p̄sepe seditiones in populo emerfere.

De Livonia

De livonia nunc germanie provincia

Livonia deinde xpianorū vltia provinciarū ad septentrionē ruthenis iūgūtur. Tartari eā sepe incurrunt.
in q̄ nostra etate magnas acceperūt strages. frēs teuthonici qui b. marie vocātur hāc armis q̄siuere et
xpī sacra suscipe coegerūt. cū esset antea gentilis et ydola coleret. Eā alluit ab occidente mare balthicum qd
pleriq; veteris oceanus esse putauerunt. nōdum septentrio ut hodie cōgnit⁹ grec atz italica fuit. xpiana re
ligio hāc orbis p̄tē nō generi aperuit q̄ ferocissimis gētib⁹ deterfa barbariā mitioris vite cultū oñdit. bal
theus sinus adeo late patet ut incōpte magnitudis apd aliq̄s videat. Origo ei⁹ ex britanico mari ducitur.
qd germanicū appellari p̄t. nā et germanie magna p̄tē alluit. Ostiū ei⁹ in occidenti est nōlōge a cheronosso
cimbrica quā daciā hodie vocāt. Excurrēs aut in orientē in septentrionē pandit insulasq; magnas ambit.
Occidentale litt⁹ noruegi occupāt. ad septentrionē semiseros hoies esse tradūt. cū q̄b⁹ nullū lingue p̄merciū
navigātes habēt signis tñ et nutib⁹ p̄mutare merces ferunt. meridionale litt⁹ saxonibus et prutenis tradi
tur. orientale ut diximus livones tenent.

De massagete

De massagete quos mori

Inter livoniā et prussā parvā terrā eē ferūt vni⁹ ferme diei latā iunere s̄ lōgissimā a prutenis ad livones
quā massagete colūt gēs neq; gētilis neq; vere xpiana. polonoz impio parēs. atz hinc regnū polonie
ad mare p̄tendit et balthicū quē dixim⁹ sinū redeūti ex livoniā in germaniā p̄ litus balthici maris.

Prussia nunc germanie provincia

Post massagetarum pruteni se obiciunt qui ripas vtriusque vistule amnis accoliunt. Is est sarmacie atque germanie terminus. Qui exoritur in montibus qui poloniam hungariamque dirimunt. parte polonie irrigat. prussias vero quibus etatis nostre sermo congruit. Alii iustulam. quidam instulam vocauerunt. quod ultra fluvium est sarmaticae iuris fuit. quod citra germaniae. ad orientem ac meridiem masonite poloniarum rura coluit. occidentem saxones occupant. aquilonem balthici maris excipit littus. frumenti ferax regio est. aquas irrigua et plena colonis. multa ambicosa oppida. multum maris limiosi reflexus amenam efficiunt. pecorum ingens vis. multa venatio. piscatio dives. Almerico olim hanc terram incoluisse iordanus tradidit. qui tempore gothi ab insula scandia incontinenter descendere. qui per instulam (ut ille ait) volmerigorum terras invaserunt. Ptolomeus autem a maxobios et alaunos venedes ac sitones penes instulam fluvium habitare affirmat. Barbara hec gens et ydolorum cultrix usque ad fridericum imperatorem et nostris secundum fuit. Sub eius vero impio cum amississent christianam theolomaidem sive civitatem fratres theutonici quos sancte Marie diximus appellari inde fugati in germaniam rediere. viri nobiles et rei militaris periti qui ne per oclum marcerent fridericum accedentes prussiam germanie coterminam christi cultum spernere dixerunt. Sepe illi gentis homines in saxones ceterosque vicinos excurrere. ingentem vim pecorum atque hominum abigere. esse in animo sibi oppescere barbaram gentem. annuatim imperator provinciam quam fratribus perpetuo iure possidendam tradat si eam armis acquirant. iam enim masonite duces qui se eius terre et dominos affirmabant ius suum fratribus cesserant. Grata oblatio friderico fuit qui collaudato proposito quos voluere fratres sub aurea bulla liberas concessit. Illi sumptibus armis brevi tempore quicquid prutenici iuris citra vistulam fuit occupaverunt. Exin tranato fluvio vetustam et late patulam quercum in castelli modum erectis propugnaculis iuxta ripam munierunt. ubi collato presidio ulteriores prutenos vexare ceperunt. pugnatum est sepe per quercum et ingentes paganorum copie fugate et delete sunt. bellum plurimis annis productum est. ad extremum fortuna fratrum ipso ardens omnem eis prussiam subiecit. victae barbare nationes iugum subire. Ex illo tempore lingua theutonica introducta est et cultus christi gentibus imperatus. Ecclesie quoque pontificales erecte trans vistulam pomeranienensis. culmensis. sambienensis. warmienensis. ad quam defuncto fratre scilicet episcopo puitate nostras postulauere canonici Calixtus secundus pontifex maximus annuente senatu apostolico comendauit. Que una est illis in partibus suo iure. nec subiecta fratribus. reliquis episcopis religionis habitu gestare optet. Quo in loco munitam quercum fuisse diximus. nobile oppidum exedificatum est quod marieburgum vocant. et arx nobilis atque amplissima. Hic sedes magni magistri qui cunctis fratribus preest prussiam incolentibus. Sunt et alii duo in eadem religione magistri. alter lituaniam regit. alter conuentus alemanie gubernat. Theutonici huius religionis inuictores fuere ac propterea nemo ad eam recipere nisi theutonice nobilibus ortus pariter et cui propositum sit per tuendum christi euangelio aduersus salutifere crucis inimicos armis depugnare. Ob eam rem vestimentis albis vtuntur nigra cruce insuta. barba omnes nutriunt exceptis qui in sacris altaribus seruiunt. per canonicis honoris digne oratione vtuntur neque liberas discunt. magne his opes nec minor potentia quam regibus. Sepe cum polonis de regni finibus receptis atque illatis gladiis contendere nec totis viribus belli fortunam experiri recusarunt. Cum vladislao casimiri filio modo regnat. patre contraxerat ambe partes validissimas atque ingentes copias polonis lituanis et tartari iuncti erant quos duxerat vitoldus. Theutonici fratres ex tota germania vires consueuerant. postquam prope ad xx. ferme stadia vterque consedit. exercitus spe plenus et impatientes more prutenorum magister caduceatorem qui bellum regi denunciarer et duos enses in quos staret victoria misit facta prete ut quem vellet hostis eligeret. alterum sibi remitti iussit. Accepit vladislavus alacriter nuntium donatoque caduceatore et vno retento gladio remisit alterum mox iussi sunt milites arma induere bellique signum datum. xl. milia equum in ambobus castris fuisse positum inuenio. Vladislavus tartaros et lituanos primum inire certamine iussit et Polonis subsidiarias acies elegit. Contra prutenos auxilia in postremis habuit florentem ordinis sui militiam in exercitu fronte collocavit. commisso primo inermes quidam tartari et lituani magna strage ceciderunt. virgebat tunc multitudo nec terga dare polonis metuentes audebat. atrox pugna supra cadauera occisorum edebat. nec tam vulnerat prutenus alacer quam excipe vulnus tartarus videbat. Protractum est diu certamen. pacta ingens occisio lituani tartarique velut pecudes mactabantur. ac cum nouus spiritus hostis emergeret defecit tanta cede pacta theutonici versare ferrum vix poterant et iam remissius pugnant. quod ubi vladislavus aduertit tunc primum polonorum aciem validam ac ferro rigentem inuenit. fit subita irruptio in stauratque primo. non tulere theutonici recedens agminis impetum. impar pugna recedens ac fatigati militis fuit. oritur mox fuga ex parte fratrum. ferit terga polonus. Adhuc ordinis ubi suos cedere videt. nec iam vlla in auxiliis spes esse aduertit collecta militum manu hosti sese obiectant. occidit. fit fedior fuga. nec prius theutonice fugere quam polonus presequi desistit. Perierunt in eo bello ex parte fratrum multa hominum milia. inter quos viri primarii quos vocant promeratores equestri dignitate insignes cum ipso magistro circiter sex cetos. nec polonis inuicta victoria cessit tartaris ac lituanis magna ex parte ceciderunt. bellum hoc anno decimo et cccc. supra mille gestum est per christi saluatoris ortum. Prussia fortunam regis secuta omnis excepto burgomarie ad victorem defecit. Si interuenire Sigismundo cesare pax inter fratres et polonum constituta est. percussusque fedus pecunia polono data prussia reddita fratribus. nec deinde usque ad friderici tempora qui nunc imperat in possessione agri sui turbata religio est. Sub eius vero impio cum popularis res graue sibi iugum fratrum existimaret fedus inter se inire in hunc ferme modum ut. xvi. viri singulis annis certum in locis conueniret qui puicualium querelas ad usum fratrum audiret nec siceret quicquam indigne vexari. Ex his quatuor ex religione viros assumi voluere. quatuor ex platis ecclesiarum. parique numero ex nobilibus ac ciuitatibus hisque parere oportere. Per idem tempus diuisa inter se religio fuit. alii magni magistrum sequebantur. alii quidam commedatores qui magistri regimen improbabant. Adhuc ut populares sibi alliceret fedus ipsum inconsulto fratrum conventu approbavit. fridericus quoque imperator eidem federi robur adiecit cautione tamen inserta ne per suas liberas ius religionis lederet. mortuo deinde magistro qui fedus acceperat et altero in eius locum suffecto nicolaus pon. max. legatum misit qui provinciam prussie inspiceret. cognitoque reipsum statu quantum legatus retulit popularium fedus dnanuit. utque ab eo discederet anathema interminat impauit. quibus pertinaciter in sententia pseuerantibus ex consensu principum lis ad fridericum cessare deducta est. ad quem rursus cum cognita dnanato federe iussi pruteni sunt ad obedientiam fratrum redire qui eam provinciam e manibus infidelium suis armis vendicassent multoque sanguine coemissent. quare ciuitatibus nunciata mox arma in fratres poplari ter accepta sunt. ex quibus plures capti atque occisi. castella eorum euerfa. arces a fundamentis electe quique et quinquaginta oppida in eam rebellionem conspirauere. sed cum non satis rem suam contra religionem sine externa ope tutam putaret casimirum regem polonie sibi dominum asciungere deuotum fratribus sanguinem qui fortunam patris eius

expti fuissent. ille cū exercitū pūnciā ingressus dedētes sese ciuitates in prātē accepit. cū q̄ frēs dñi varia vi-
ctoria dimicarūt. plures fuere p̄gressus. inter q̄s memorabilior q̄ apud caniciū oppidū hābit⁹ ē. xvij. mī-
lia polonoz obsidione in eo loco tenebāt. i q̄s etiā rex ip̄e casimī⁹ fuit. oppugnabāt oppidū dies noctesq̄
machinis admotis. Rudolph⁹ p̄iceps sagane vn⁹ ex flesie ducib⁹ tūc religionis ductabat exercitū. q̄ latu-
rus obsessis op̄e cū septē milib⁹ militū aggredi regē nō dubitauit. cōmissum ē p̄liū in p̄spectu oppidanoz
summa vtriq̄ p̄tentiōe atz ardore. cessis hinc atz inde cōplurib⁹. cū suos referre pedē rudolph⁹ aiaduertit in
crepās ignauā fugientū intermiatusq̄ necē acie sistit. z p̄gressus in mediū cū recētī pugnatoz manu acre
certamē instaurat. hos sternit. illos p̄fodit. fit subita rex mutatio. vrgēte rudolpho cecidit polon⁹. rursusq̄
casimī⁹ retinet suos pugne seipm misceat z tanq̄ ex integro p̄tinet p̄tentiōe certat. occidit in pugna rudol-
phus. rex vō eq̄ deñat. meliores ex vtraq̄ p̄te occubūt. Postremo cesum credētes poloni suū regē despera-
ta victoria fugā arripiūt. rex ab amicis adiut⁹ vix ex clade erept⁹ ē. Rudolph⁹ morte sua victoria religioni
peperit. Ex polonis supra sex milia cecidisse ferunt. ex teuthonib⁹ q̄s nō pauci p̄ire. Post eā dadē res polo-
nica nutare apud prutenos cepit eo inclinātib⁹ p̄p̄lis q̄ belli fortuna cōuertit. stat tñ adhuc anceps erat et
alter⁹ marti iudiciū morat. Fēit inter hos frēs oli mortuo m̄ḡo cū de successore ageret vnū fuisse q̄ rogat⁹
eligere quē putaret religioni vtiliorē seipm elegisse dicētē nolle deierare. scire se cogitaciōes suas. alioz cor-
da ignorare. si magistrat⁹ sibi cōmittat nō dubitare q̄n reipublice bene consultū eat. motos eius verbis re-
liquos ad ministratiōem illi credidisse que saluberrima deinde fuit.

Baronia magna germanie prouincia

Post prutenos saxonica nōmē incipit gēs valida z latissima cui ab occidēte v̄spera ap̄d ānq̄s v̄stergn⁹ flu-
ui⁹ ē minū fac p̄terit⁹ vsq̄ ad rhenū. p̄iēdi saxonēs arbitrati sūt. adlonazē plagā dant obtinēt z mare bal-
theū. ad meridiē frāconēs. baioarij z bohemi siti sūt. oriētālē plagam flesite sūt z prutem obtinēt. In his rez
mis iclusi sūt thurigi. lusaci. pomeraniq̄ q̄s oēs saxonici iuris ee volūt. priores tñ thurigos in ea t̄ra p̄sedis-
se q̄ saxonēs aiūt. hos em̄ grecā sobolē ee affirmāt. re macedonie classib⁹ aduectā q̄ thuringos multis bel-
lis defatigatos paternis agris deiecerit q̄d mihi nō fit verisimile. Est em̄ vetustissimū in germanica terra sa-
xonica nōmē cui⁹ oēs veteres meminerē. thuringos nemo antiq̄z notat q̄ germanicas gētes enumerāt. In

aduentu primo francoꝝ q̄ tpe valentiniani cesaris germaniā intrauere thuringos noīari repio. Ob quas re
male q̄drat historia veritati q̄ thuringos priores saxonib⁹ in germania fuisse p̄dēt. fatebor tñ saxonie li
mites aliqñ minores fuisse aliqñ maiores nā sicut imperia ita et prouiciaꝝ limites ex pte variant. Carolus
magn⁹ ipator mltā cū saxonib⁹ bella gessit priusq̄ xpī cultū acciperet eosq̄ magnus afflixit cladib⁹. Postq̄
vō deficiente apd francos caroli magni genealogia romanū impiū ad teuthones oriētales redijt. Saxonum
aucta dignitas ē. inter quos plures impatores fuere. singulari prudētia et rez gestaz magnitudie clari. ma
xime vō tres ottones q̄ sibi inuicē succedere de romana ecclia optime meriti quoz virtute prolatos saxonie
fines minime dubitarim. Inter pomeranos q̄ orientē saxonie incolūt oppida sunt digna noīe Qisnaria et
Sundis Grisualdia Stetinū et Rostochiū. in quo scola liberaliū artū haud p̄tēda. et hec q̄dē mari. p̄xi
ma multis ac diuitib⁹ negotiatorib⁹ habitati ē. tñ mediteraneis caminū pōntificalis ciuitas. cuius dioce
sis latissima est. nec minor magūtina credif. Epūs loci romano dūtaxat p̄suli subest. Brādeburgēses in du
as marchias diuidūt q̄z altera vet⁹ altera noua vocaf. veterē marchiā plabif albis flui⁹. in cuius litore
Stendalū ē oppidū et gadelenū et soltuedelū et ostroburgiū. Nouā marchiā interfecat flui⁹ odera haud
multo inferior albi. In cui⁹ rippa francoꝝ dia ē diues emporiū et lucensis ciuitas. Spredo quoq̄ flui⁹ eādē
p̄uincia irrigat equād⁹. tiberi. berlinū in ei⁹ litore iacet. Est et aliū flumē hortellū nūcupatū qd Brādebur
gū ex quo marchia nomē bz in duas ptes diuidit veterē ac nouā efficiēs. ibi ep̄alis sedes ē et marchionus
tribunal ad cuiusdē fluminis ripā. Quelburgiū quoq̄ sitū ē pōntificalis ciuitas. et circū nobile territorium.
cui p̄genita ē nomē multū refertū oppidis et marciali p̄pō plenū. Caput misnensiū ciuitas misna ē vnde
nomē regioni datū ē. hāc quoq̄ albis alluit flui⁹. hic valida arx et in ea cathedralis ecclia. In hac quoq̄ p
uincia multa sunt oppida marciali p̄pō plena. et martinopolis in honore martis a veterib⁹ p̄dita mersebur
gū hodie vocāt. Sūt lipzē vrbis diues mercatorū emporiū p̄claroq̄ studio insignitū. In thuringia nobile
oppidū et caput gētis Thersfordia magūtino pōntifici subiecta studiis liberaliū artū insignis. Nuburgensis
quoq̄ ciuitas duci saxonie parēs. hec oīa iure saxonū vtiū et lingua isdē morib⁹ freti. Eterū verī saxonēs
madeburgēses nullo dubitate habent. Bremēses quoq̄. alberstāteses. bildefinēses. verdēses. brūnsuicēses
baniburgēses. lüneburgēses et lubicēses. In madeburga archiep̄al sedes habet. et in honore sc̄i mauricij
ex q̄drato lapide diues tēplū Ottonū nobile op⁹ et in eo sc̄i Florenti corp⁹. Credūt quoq̄ vnam e sex ydris
ibi ē in q̄b⁹ vinū ex aq̄ factū a dño saluatore euāgelistaz tradit historia. hāc plebīb⁹ ostendūt materia mar
morca ē ac plucida vini capax q̄tū equ⁹ ferre possit. Alterā ac minorē apud hildeniēses eē affirmāt. Alexi
lū quoq̄ sancti mauricij hic quotānis ostendit. magistrat⁹ vrbis ius ciuile romanorū abbreviatū et saxonū
ca lingua cōscriptū nō sine reuerentia custodit qd magni Caroli auctoritate firmatū tradūt. eoq̄ in decisioe
cāz circū vicine gētes recurrūt. magna et venerabilis eaz legū auctoritas habet. Bremēses gliaz suā ducūt
danorū gentē ad xp̄m eē puerfam. nō ē omittēdum quod de halberstadio tradit. Hāc ciuitatē oltemita pla
bis flui⁹. In medio vero tumult⁹ assurgit. in cui⁹ cacumie planicies ē duorū ferme stadiorū cōtinēs lōgi
tudine. in cui⁹ extremis angul⁹ duo tēpla sita sunt. alterū pōntificale. alterūq̄ b̄tē verginis appellāt. In me
dio late patet forū magnificis canonicorū edib⁹ vndiq̄ cinctū. vrbis hec vocaf quod sub tumulto iacet sub
urbū appellāt. in mōte nulla laicorū habitatio. Carol⁹ magn⁹ hui⁹ ecclie fundator habet. cuius festiuitas
quotānis celebrat. xij. hic dignitates. xxiij. p̄bende. Archidiaconat⁹ supra. xx. esse scrūtur. In hac ecclia
singulis annis vn⁹ ex p̄pō deligitur quē peccatis grauiorib⁹ inq̄natū putāt hūc veste lugubri induūt et ob
uoluto capite prima ieiunij die ad eccliam ducūt indeq̄ p̄actis diuinis officiis eniūt. Is singulis q̄dragesi
me dieb⁹ nudis pedibus pambulat vrbes et ecclias circuit neq̄ ingreditur neq̄ quemq̄ alloquitur. inuitat⁹
a canonicis p vices qd apponit comedit. somnus ei post mediū noctis in plateis p̄mittit. Die iouis sc̄a
post consecrationē olei rursus ad eccliam introducif et orōne facta a peccatis absoluit. pecuniasq̄ populus
ei offert q̄ tñ ecclie dimittunt. hunc adā vocant et omni crimie liberū putant. Circa alberstadiū ager optim⁹
ferar tritici. maturescētib⁹ frugib⁹ culmoz altitudine equo insidente boiem ferunt excedere. Brunsvica
oppidū tota germania memorabile magnū et populosum. munitū menib⁹ ac fossatis. turres q̄z et p̄pugna
cula excellūt. magnifice dom⁹. p̄polite platee. ampla et ornatissima templa. q̄nq̄ hic fora. q̄nq̄ p̄toria et to
tidem cōsolat⁹ iura ciuib⁹ ducūt. Hinc appellati duces brunsvicēses et tota germania nobilissimi. ottonū
soboles. quoz claritas cū potentia labente tpe defluit. Lubicensiū ciuitas potentissima ē sine cui⁹ auxilio
vix vniq̄ dacie reges cōtinere suos subditos valere. xij. viri reipublice p̄sunt quos cōsules appellāt. quo
rū p̄petua p̄as ē. et i q̄stri dignitate p̄stituti sūt. popularib⁹ nisi vocēf nulla de regimie vrbis cōsulēdi facul
tas. nec tñ fūire plebs videt sua cuiq̄ substantia tuta ē et libertas saluis legib⁹ vt velit viuere. equū iudiciū
cōsules agūt. ab his cesar si excesserit appellat⁹. Saxonie nra etate duces habet. frideric⁹ et wilhelmus
frēs quoz alter electorē iperij gerit. alter regnū bohēmie debitū sibi asserit vt supra retulim⁹. Fuit cū brūsvi
cētib⁹ de electoratu dissensio. sigismūd⁹ impator litē diremit. sentētia vt sepe sit potētiōri allusit. Alter ho
rū fratrū natu senior robustissim⁹ venator fuit. iunior alter belli appetēs et in armis exercitat⁹. Crudelia it
ter eos diu bella exercuerūt hereditatis p̄ne cā. et q̄uis de pace sepe mētio fieret ipediētib⁹ tñ appollonio
quē vice dñm appellāt et alijs plerisq̄ potētib⁹ q̄b⁹ ea discordia q̄stui erat. frustra oēs tractatus abijt. Ex
cū vastat⁹ iā agnis tota p̄uicia pessum iret appolloni⁹ vō fraternarū incēsor discordiarū p annū iubilēi ro
mam petisset rogauit fridericus germanum suū vt ad se lipsig veniret secū de pace acturus. annuit wilbel
mus iter ingressio dixere consiliarij paratas sibi et qui cū eo irent insidias esse caueret ne se p̄ditum iret neue
suos ad necem traheret. Quibus ille at ego inquit libens moriar si vos prius necatos videro. qui frater
nas contentiones alitis atq̄ ita locutus sequi iussis qui se amarent vrgens calcaribus equum festino cur
su fratrem adiit. Quo cum semotis arbitris euestigio pacem composuit sedusq̄ pepigit. Magnus vir qui
se tam liberaliter in potestatem dederit hostis. Magnus et alter qui hostem ex fratre factum rursus fratrem
atq̄ amicū reddiderit. Appollonius interim Roma reuersus et qui cū eo sentiebāt ex Thuringia plurima
oppida possidebāt. exterminati sunt appolloni⁹ in Loburga qd est frāconie oppidū aliq̄dū se defendit. Sz

cū salutem in eo loco desperaret nulli⁹ auxilio fret⁹ cū thesauris suis clā fugiēs ad bohemos migravit. Ex illo tpe qetē habuere saxones quib⁹ bobemi castella qdā ab eis repetētes sepe bellū minati fuerint. inducie in hac vsq⁹ diē arma ptiū tenuere. nūc maior lis oritura videt⁹ qn̄ wilhelmi⁹ regie sororis marit⁹ ad bohemiē regnū aspirare ferē⁹ quib⁹ terre pceres aliū regē sibi assumpserint. ¶ Libet hoc loco audax priuati hominis inferere facin⁹. Eōrad⁹ de kauff nobili loco apud saxones nat⁹ bellice rei pit⁹. manu pmp⁹ z aio im perterrit⁹ cū se patria pulsum z pīna hereditate priuatū p iniuriā friderici ducis existimaret scel⁹ z incredi bili nra etate ppetrauit. Art⁹ ē in misia in alto mōte z in abruptis vndiq⁹ rupib⁹ sita altenburgiū puiciales vocāt. ad radices mōtis oppidū egregiū munitū z pplō plenū. iacet in arce duo friderici adolescētēs Ernestus z Albert⁹ educabant. huc cōrad⁹ intēpesta nocte magnis itinerib⁹ cū paucis comitib⁹ p̄tendit et admotis scalis p̄dente pedagogo arcē ingressus dormiētēs adolescētulos in cubili p̄phendit intermīa tusq⁹ mortē si vocē emitterēt fumib⁹ colligatos extraxit. haud dubi⁹ qn̄ p̄ductos in bohemiā magno p̄cio venderet. suasq⁹ cōtumelias eo pacto magnifice vlt⁹ videret. iā siluā hirciniā q̄ bohemiā a saxoniam diuī dit ingressus erat. iā piculū oē trāsmisum putabat. cū iunior captiuoz labore ac fame deficiēs z qetā sil⁹ z cibū poposcit. cui⁹ p̄cib⁹ cōmor⁹ p̄do ad carbonariū qndā diuertit afferrēq⁹ panē z ceruisiā iussit. Interea apud altenburgiū cognita tate rei nouitate clamor exorit⁹ attoniti oppidiani raptim arma capescūt z p̄cio sam vēdicaturi p̄dā p̄cipiti cursu p̄donis vestigia insectant. siluā ingressis fortuna blandit⁹. q̄ inter multos tramites cū teneri suasit q̄ recta duxit ad carbonariū ibi cōrad⁹ dū puero cibū ministrat ex improviso capitur z oblat⁹ p̄cipi audacissimi sceler⁹ capite penas soluit. Frideric⁹ eodē pene nūcio q̄ captos atz abductos filios audierat recuperatos z ad domū reductos didicit. Saxonie ducib⁹ parua p̄e saxonie portio parēt.

Sūt em̄ in ea puincia multi aliq⁹ principes. multe ciuitates q̄ vocant⁹ impiales. multi ep̄i. p̄p̄iū territoria hñtes. Misia vero z thuringie maior ps z lausacie z franconie pleriq⁹ oppida his ducib⁹ parēt. Quis aut eligendi romanū impatorē saxonie ducibus ex puo qdā p̄cipatu cōpetere asserūt inter misia flectiq⁹ iacēt. cui⁹ caput oppidū ewitēberg vulgariter. id ē mōs alb⁹. In saxoniam argēti mineras apud Goslarā otto prim⁹ impator inuenit qz magni fuerūt reddit⁹. ibi z palaciū nobilis opis edificatū. hz z fōtes amari⁹ ros saxoniam ex qb⁹ sal coquit⁹ albū qd ad vicinas gētes deferē. Saline vberrime atz ditissime apud luneburgiū habent⁹ ex qb⁹ multi monasterioz abbates z multi ecciaz plati vitā ducere cōsueuerūt. Fuit enim quest⁹ salis vberrim⁹ has salinas luneburgēses violētē vsurpauere. Ob quā rē z a nicolao po. maxi. z a friderico impatore augusto dānati sunt. Coslar⁹ qui ei⁹ rei auctor habebat auctoritate aplica deiectus ē. S⁹ fauore Bernhadi ducis brunsvicensis paulopostea in pristinū statū rediit. z q̄ nouiter cōsulum adierant in carcerē cōficiunt. ciuitati rebelli z ecciasticoz bonoz rapaci sacris interdictū ē. nō tamē defunt qui rem diuinā apud eos faciāt. Tantus est euo nro z in populo z in clero auctoritatis ecciastice contemptus Est in marchia brandeburgēsi nō magni nois ciuitas aquis circūdata quā havelburg vocant. in eius dyo cests loco aspero z deserto paruū oppidū ē noie welsnach. hic tres hostie habent⁹ ex quib⁹ cruorē sua sponsa te manasse tradunt. Ob eā rem magnus populoz concursus est z nautaz vota hic soluunt. Vulgo locus ad sanctū cruorē vocant. Excessimus scribendi modū saxonie ciuitates notauim⁹ cōmemorantes. id fecim⁹ quia veteres scriptores parciissime de germania locuti sunt z tanq⁹ extra orbem ea natio iaceret. somniantes quodāmodo res germanicas attingunt. ob eā rem dabit⁹ mihi venia fortasse z aliquis graciā habebit si germanicas distribuentes prouincias vt res oculis subiiciam⁹ paulo p̄lixiores fuerim⁹ p̄positi nostri metas egressi.

De dacia

De dania vel dacica

Hoc loco qm̄ saxonie dania iūgit⁹. Priusq⁹ germanie reliqs ptes absoluo de ipso danie regno vicinisq⁹ regionib⁹ in aqlonē versis aliq⁹ referre institui nō indigna cognitu. tria sunt in septentrionē vergētia regna sibi inuicē coherentia. danoz qd hodie dacia appellat⁹. suecior⁹ z noruegior⁹. Dania siue dacica dicere volum⁹ p̄suetudini seruientes germanie portio ē cheronēsi habēs formā. hac quodā cimbrū habuere vñ illa inundatio barbaroz emerit quā mari⁹ arpinas italiā petentē ac res romanas euertere minitantes ad internitionē deleuit. Possidoni⁹ (vt Strabo refert) p̄iecturā facit. qd cimbri latrocinādo in certis errabundi sedibus ad paludē vsq⁹ meorthym militiā agitarūt. ab eis em̄ cymertū vocari bosphoz arbitrabatur quasi cymbricū cū grecoz lingua cymereo. cymbros nominent.

De Suecia

Suecia cincta vndiq⁹ mari plures cōtinet insulas. in q̄s est scandania apud veteres late memorabilis hinc quoq⁹ populoz innumerabilis multitudo egressa omne olim europam armoz turbine ac pcel⁹ la inuoluit. nā gothas qui hunos bello vincere pannoniā. misia. macedoniā z omne illiridem occupauer. germaniam ytaliā z galliam vastauere z demū in hispania confedere hinc fuit origo.

De Noruegia

Noruegia q̄ de ipso septentrione sortita est nomen cōtinenti p ruthenos iūgit⁹ z in arcton protensa incognite terre seu stricto glacie oceano vt pleriq⁹ fabulant⁹ cōtermina est. ad orientis partem ac meridiem baltheo mari alluit. ad occidentē britannicus finit oceanus. Dacia theutones hodie danoz appellant marchia. cuius lingua germanis incognita ē. Ex noruegia venisse putant qui cimbroz occupauerint loca. In hac terra patru nostroz memoriā völdimari⁹ regnavit in suecia. magnus aq̄nus i noruegia quē ferunt diuinū fuisse hominē miro prouincialiū amore atz obsequio cultum. huic cōiunx margaretha fuit. Völdimari filia ex qua natus olaus patri succedens breui tpe vita functus regnū matri reliquit. ea z paternū adepta ē extincto völdimaro. At magno in suecia hoies exuētē albert⁹ dux naupolensis vocatu ppli dyadema suscepit. Qui dñatū vicine femine cōtemnēs bello daciā noruegiamq⁹ laceessere cepit. occurrit ei magrarethā coactis copijs i campis late patrib⁹ pugnatū ē tanq⁹ ipa viri femie animū induisset. vict⁹ albertus captusq⁹ z in triūphū ductus regnū amisit. dimissus tandē infame senū in pīna domo finiuit. margaretha clarissima mulier trib⁹ impauit annis ad senectutē vsq⁹ magnifice z religiose subditos gubernauit. Demū senio cōfecta cū tm̄ p se ferre neq̄ret impiū heinricū pomeranie ducē q̄tuor z decē annos natum sibi filiū adoptauit regnq⁹ illi cōmisit. z philippā regis anglie filiā dedit vxorē. Is cū cōiuge sine prole

defuncto
pplam
q̄ autē
te. dac
stri dig
tio car
Canu
ea dem
sior eff
solens
hodie
mortu
decem
punita
re prol
a quo
viste
tria reg

defuncta) nubere ulterius nolle. tamq̃ q̃nq̃ z q̃nquaginta regnasset annos. ad extremū sub impio friderico
 pplari tumultu ex regio solo dēturbat⁹ est. Et xpofer⁹ bavarie dux sibi ex sorore nepos in ei⁹ locus suffectus
 q̃ auūculū suū. x. annis q̃bus ip̃e regnavit in insula gothica regnare pmisit. Xpofero aut̃ ex hūanis abeun⁹
 te. dacie ac noruegie coronā cristigerus accepit. Sueci vō in electione regis discordantes alij carolum eque/
 stri dignitate insignē. alij canutū ei⁹ fratrē natū minorē regno pficiunt. Pendente adhuc electionis nego/
 tio carolus immisissis militibus scoltonie q̃d hodie stockholm oppidū clam occupat. in q̃ regia sedes habet
 Canutus p̃ amicos arcē inuadit. hinc bellū inter fratres ortū z pugna diu anceps. occisis vtrūq̃ plurib⁹
 ea demū lege inducie p̃acte vt potestas eligendi regē exclusa nobilitate plebi fieret. in qua cū carolus gratios/
 sior esset maiestas regni ad eum desert. Canut⁹ priuatā vitā degit. Carolus vō nouo regno tunudus atz in/
 solens armatis manibus heinricū etatē confectū. nulli noxiū sibi ip̃i viuētē e gothia. ppulsauit. qui etiam
 hodie in hūanis agens apud pomeranos (vnde illi origo fuit) p̃uo contentus vitā agere fert. q̃s sint incerta
 mortalia z q̃nuidā suo exemplo docent. qui tribus potentissimis regnis erutus nec parua insulam in q̃
 decem annis delinierat vsq̃ ad mortem retinere potuit. etate plenissimus. Sed neq̃ carolo scelera sua im/
 punita fuere. qui dum xpi eccias p̃sequit. religionem contemnit. sacerdotes dispoliat. festos dies observa/
 re prohibet. iura diuina z humana a Johanne benedicti filio vsalensium p̃sulem viro cordato z impigro.
 a quo nobilitas regni excitata est magno p̃lio supatus ac regno ppulsus in parua insula nonlonge ab ostio
 vistle. p̃pe prussiam exilium agit. Cristigerus in locum eius assumptus pietate ac iusticia melior. Iterum
 tria regna nostro tpe in vnum redegit. cui z gothia paret. gothoz quondā sedes z patria.

Bohemia

Bohemia

Bohemorum mores res gestas attingere ac situm referre locorum ratio exigeret. Bohemia enim intra limites germanie inclusa tota aquilonibus exposita est habens ad orientem moravos et silesiam partem. ad aquilonem saxones et misnenses. ad occidentem agrum noricum. ad meridiem austriam et bavariam undique germanie populis cincta. Latitudo longitudoque eius pene par trium fortasse dietarum. silva hercynia universam cingit. albis vero perclarior eius amnis eam mediam irrigat. aliosque non paucos fluviolos excipiens ut multauia que pene pragam mediam scindit. tam de per valles et abrupta montium nemorososque saltus hercynie silue preceps labitur per misnenses. puiciam fluens prope haburg urbem saxonie in germanicum mare absorbetur. Oppida regni memorabilia sunt. Praga regum bohemie dignissima sedes. cadanum. bruxia. schlackenwerdum. cui tantum cupri argenti que mineris celebratissimum. regio prorsus frigida. armatis tamen feris et piscibus habundans. ager ei optimus. frumenti et ordei feracissimus. multa apud eos etate nostra memoratu digna emeruerunt. multa peria gesta sunt. multus sanguis effusus. deletis funditus ciuitates. sprete et perculata religio. exorta est Hussitarum heresis. adamitarum pullulauit insania. debachati sunt thaboritarum et orphanorum exercitus. duo fulmina belli zyffka et pcopti. puiciam ex arbitrio suo diripuerunt. iohannes et theobaldus qui populum decipere in ostensi magno synodo temere perussi. Jacobellus coradus rokazana et petrus anglicus euangelii corruptores tamquam magistri veritatis hinc. quatuor reges extirpare pestiferum virus non potuerunt. vecellus sigismundus albertus et latissus qui apud eos veneno extiterunt creditur esse. Postremo georgius rex creatus est qui Hussita cum labe infectus putatur magnus vir. alioquin et in rebus bellicis clarus. si omnia hec in historia que de bohemis huius rebus edidimus scripta sunt. ubique de situ regionis et gentis moribus per captum nostrum mentionem fecimus. inde igitur assu medum erit quicquid huius operis de rebus bohemis deesse videbitur. nos ceptum sequentes iter inferioris germanie provincias. deinde ad superiores reuertemur partes.

Phrisones ad oceanum siti ab oriente saxoniam contingunt. ad meridiem westualos. ad occidentem traiectensium terre iunguntur quibus et ipsos traiectenses plerique phrisones esse volunt. Inter quos ottonem inuenio phrisingensis ecclesie presulem qui res germanicas haud impite scripsit. Albertus episcopus maguntinus qui fuldense monasterium erexit. cum religionem christi persuadere phrisis nitetur ab eis interfectus et martirio coronatus est. Hec eadem feror. armis exercitata. robusti et periculi corporis. securi et intrepidi animi. libera se esse gloriatur. quibus philippus burgundie princeps eius se terre dominum vocet. Reuera phrisia libera est suis utens moribus. exterius nec parere sustinet nec dominari cupit. haud inuit phriso pro libertate mortem appetit. dignitas in hac gente militum inuisa. Sublimem virum qui se ceteris effert non ferunt. magistratus annuos eligunt qui republicam eque iure disponant. semina impudicitiae seuerius puniunt. Sacerdotes ne alia cubilia polluunt sine coniuge non facile admittunt. vix enim continere homines posse et super naturam arbitrarier. In pecoribus omnis eorum suba est. ager planus ac palustris est multo gramine fecundus. ligno caret bituminoso cespite et sicco stercore bouum ignes fouent. Ex hac gente tradit cornelius tacitus impante nerone duos legatos romam venisse verum et malorum qui populeum theatrum intrantes cum vidisset quidam cultu externo inter senatores sedere et intellerissent id honoris eorum gentium legatis dari quod virtute et amicitia romana precellerent nullos mortalium aut armis aut fide aut germanos esse exclamauerunt ac digredientes inter preses presedere ob quam rem ambos nero ciuitati donauit.

Holandia quoque puiciam germanie ad septentrionem oceano alluit mari. quod reliquum est rheni fluminis brachia intercipiunt insulas conficiunt. palustris pascuosa. pluribus stagnis ac mari interfusa sinibus. nec desunt qui traiectum nobile urbem in holandia sitam dicant. nobis haud alienum esse videtur. Aliqui frisei traiectensem. aliqui holandiam traditos esse ut sepe regionum terminos dominantium impia mutant. nostra quidem etate neque frisei neque holandiam dant. Principatui ecclesie traiectensis impatori tamen subiacet latius possidet terram diuersis meatibus rheni iter clusas. cui ab oriente phrisia a meridiem westuali iunguntur. Holandia septentrionem excipit. ab occidente ducatus gelrie. de quo suo loco dicemus rheno flumini distiguntur. Impitissime vero ne dicam falsissime nonnulli etate nostra traiectum gallice nationis ciuitatem esse dixerunt. Cum de pontificis ageretur electio. nam quo pacto traiectum gallicie dabitur trans duo rheni brachia situm. Qui et qui cis rhenum habitant colonenses. cluensesque constat esse germanos Traiectensium quippe situs. mos sermoque germanicus est. Traiectum diues et populosa ciuitas est. episcopus urbis. xl. milia pugnatorum si quando necessitas ingruit educit ad bellum. Forma viri ac mulieribus egregia. ab exterorum incursum et aquarum inundationem et propria virtute defenduntur. Porro genti ceruisia. vinum mercatores afferunt. In hac ciuitate memoria nostra multe seditiones fuere. cum episcopus vni parti acceptum altera recusaret. Desiderius aliquandiu episcopus quietem tenuit. deinde a ciuibus electus romani pontificis et vicinorum principum aduersus rebelles subditos auxilia impiorum rauit. illi diefoldum quendam suum phasque sibi presule assumptum. Martinus pontifex. max. anathema in eos promulgauit. pretere ecclesiarum obstinati homines. expiri optuit arma. ingentes burgundorum ducum vicinorumque principum copie aduersus traiectenses ducte infeliter pugnauerunt. victor contumax populus. vii. annis ecclesie mandata precepit. deside-rius in exilio obiit. Canonici qui propter eum patria pulsi fuerant waltranius morisenses archiepiscopus coloniensis germanum successorem eligunt. Agitata est in concilio Basiliensi. causa confirmata electio. iterum data in concilio traiectensi rebellio. iterum frustra pugnatum. Postremo missus ab eugenio legatus iohannes cesariensis episcopus qui postea ad cardinalatum honorem vocatus morinensis appellatus cum retulisset vnicam pacande provincie viam esse diefoldio ignosci eius gentis presulatum committi excluso waltranio rebelli populo satisfactus est pulchre sane nulleuicque leges fauent sacrosque canones potentia vincit. Voluerunt calisti quoque impium eludere traiectensem. qui mortuo diefoldo episcopo ab eo datum recipe recusauit. si apparitis philippi burgundie et potentia territi et primis conantibus infeliter nisi furore deposito paruerunt.

Ultimi germanorum ad septentrionem et occidentem versus Selandiam sunt insulares populi rheni ostijs obiecti. Inter quos precipue mittelburgenses habentur. Ea ciuitas est egregie munita. diues opum. negotiationeque maxime accommodata. cuius haud paruum partem anno superiore incendium assumpsisse relatum est. Incuria ciuium id euenisse constat. quibus pleraque miracula referuntur que pretereo quia non satis digno testimonio comprobantur. Est et Brielum oppidum non ignobile aquis circumdatum. in quo etiam multi mercatores nauibus applicant. Non transibo nunc rhenum germanicas que ibi habitant gentes commemoraturus. Habitat suo loco de his quoque dicendi facultas. prosequar veteris ac certe germanie populos. et qui iunguntur vel traiectensibus vel phrisiis ad meridiem expeditam.

De westualia germanie provincia

quibus
inter
germ
le die
duce
fidib
dit pu
ros h
dila
pra d
eolq
nec u
prim
cerem
eti am
nuit. c
us au
cati re
pellan

Westphalia germanie provincia

Westphalia rheno fluuij ab occidenti claudit. visurgo ab oriente quā velerā hodie vocant. a septentrione phrisiā h̄z traiectionē terrā. meridiē h̄ssie mōtes excipiūt q̄s anobos pholome² appellare videt. ex quib² amasim fluui² orit² q̄ p̄adeburnā z monasteriū nō ignobiles ciuitates alluēs. mediā ferme p̄miciā interfecat z p̄ phrisiā defluēs fert² in mare. Salas q̄s fluui² westphaliā irrigat. inter quē z rhēnū cū drusus germān² belligeraret domit² hostib² victor appetijt. Quō aut² cultores hui² terre vocant antiquitas diffici- le dictu ē discordantib² auctorib². Strabo vicinos rhēni accolās hoc loco sugambros appellare videt. q̄ dūce melone cū romanis bella gessere. victiq² datis obsidib² pacē obtinuerē. quib² calcata fide z p̄dit² ob- sidib² rebellāūt. Pholome² q̄s a p̄te septentrionali germanie circa rhēnū fluuiū Bussatores habitare tra- dit puos appellatos siccābros. oquenost lōgobardos inuenio apud Strabonē circa amasim fluuiū brute- ros habitasse q̄s drusus nauali bello sup̄auit. Bruterōs aut² bello victos ab austro in aquilonē z oceanū dilapsos. Ob quā rē cōiecturā cape possum² hos eē q̄ hodie pruteni appellant aqlonares p̄lli de q̄b² su- pra dixim². facile nāq² bruterōs in prutenos sermo p̄uertit. Carol² magnus multa cū westphalis gessit p̄lia eosq² magnis afflixit cladib² c̄ egitq² xp̄i religionē amplecti relicto ydolorū cultu. quā cū sepi² abnegasset nec iustitiam aduerteret metu pene rebellione cōpesceret occultos p̄stituit iudices q̄b² p̄tē deduxit q̄ p̄mū deierasse aliquē cōperissent aut fregisse fidē aut aliqd̄ aliud flagitiū cōmisisse mox illā supplicio affi- cerent vbi p̄mū cōprehēdi posset nulla citatione p̄uita aut defensione p̄missa. elegit em̄ viros graues z re- cti amantes quos plectere innocentes baud verisimile sint. Terruit ea res westphalos ac demū in fide conti- nuit. cum sepe in nemoribus z proceres z mediocres viri laqueo suspensi inuenirent nulla accusationi pri- us audita. Querentibus tamen causam cōstabat fregisse fidē. aut magnū aliquod scelus cōmisisse qui ne- cati reperiēbantur. Id iudiciū ad nostram vsq² durat etatem vocaturq² veritum. qui ei p̄sunt scabini ap- pellantur. quorū ea p̄sumptio est vt per totam Germaniā iurisdictionē extendere velint. Secretos habent

Hassia Germanie prouincia

ritus et archana quedam quibus malefactores iudicant ea non dum quisque rebus quod vel proicio vel metu reuelauerit. Propter quod scabinorum magister per occulta est quod per prouincias discurrentes criminosos notant et referentes iudicio accusant probantque ut eis mos est. Damnatique describunt in libro et minoribus scabinis committit executio. reus ignarus sue damnationis ubicumque rebus fuerit supplitio afficit. Degenerauit autem hoc iudicium. nam et viles aliquae persone admittunt et civilia negotia tractare audet. quibus erat solum de criminalibus permissa potestas. In hac prouincia nostro tempore susatenses ab ecclesia coloniensis destituere. nec diutino vexati bello multisque cladibus affecti et obsessione pertinacissima oppugnati ad obedientiam redire. cuius rei causa et theodricus coloniensis antistes. qui westualorum princeps habetur. Et iohannes dux cleuensis non paruis inter se odiis contendere. Cum susatenses ad christianum opes confugissent colonienses saxonie duces et non parua bohemorum manu in auxilium accepisset. Apud monasterium quod eiusdem prouincie ciuitatem propter ecclesias quam walramus theodrici frater sibi debitas existimabat acriter dimicatum est. in quo bello multis hostium cecis viri ex principibus brunsvicensibus qui dux copiarum fuit inter ceptus et in partem colonienses antistitis factus. Est autem westualia regio admodum frigida neque frumenti habundans. pane utuntur nigro. ceruisia potus. vinum quod rheno vehit magno emittit proicio. opulenti tamen eorum idcirco raro. populus marcialis est et ingeniosus. de quo puerbum esse dicunt viciosos et fallaces westualia facilius quam stultos gignere. Hic quoque theodrici mentio incidit non est absque pauca de eo referre. cui inter viros illustres nostri seculi nemo locum negauerit. Origo eius ex familia moresneti apud germanos principes honoratissima fuit. Tres fratres habuit qui omnes supra sexagesimum annum vixere. Henricus natus maior paternum principatum gubernauit. Iohannes monasteriensem ecclesiam multis annis usque ad exitum vite sue summa cum laude administrauit. Elarantius et ad traicensem ecclesiam et ad monasteriensem defuncto fratre nequaquam aspirauit. quousque ad traiectam concilii basilienensis fauore et ad monasteriensem nicolai pontificis institutione uteretur. Theodricus ipse cum bono iuri pontificio operam daret a Iohanne. xxiiij. summo pontifici coloniensem ecclesiam obtinuit. cui iam sex et l. annos non sine plebis ac nobilitatis magno fauore profuit. quod et si plurima per defensionem ecclesie sue vario euentu bella gessit in quibus modo strenuus militis. modo fortissimi ducis officium impleuit. nunquam tamen domi aut sacerdotalia numina aut civilem administrationem neglexit. corpore pulchro et supra communem staturam eminenti. animo magno et plurimobus. cuius palacium illustribus spiritibus patuit hospitibus.

Hassia germanie prouincia

Inter westualos ac francones hassia iacet motana regio quae a rheno in septentrionem porrecta thuringie iungitur. Igitur princeps gentis latgrauus etate nostra ad impium vocatus. impare se esse dixit quod tante rei mole sustinere posset. maluitque paruo impio parentibus sibi relicto vtiliter pessere. quam magnam accipiens dissipare. id quoque sibi obstare ad rem christianam gerendam dixit. quod literas ignoraret. fuit tamen legum cultor. quos sibi patrio sermone exponi iussit. Quoties coram eo causa ventilata est nec unquam compertus est iniquam tulisse sententiam. Hic cum reformatum monasterium quoddam sue ditionis incredulus et imitatus cum monachis edidit venenum pro cibo inter edendum sumpsisse creditus est. nam et ipse abbas qui reformationem petierat paulopost extincti fuerunt.

F

nu et m
sicamb
se. et al
Alij su
cu pela
a quib
quo in
ta pen
impato
pmio
re don
nobiles
eti pare
ductati
rur ex
thenoz
bi fraci
crimeti
inuaser

Franconia et huic succedit nobilis sane provincia admodum potens ab incolatu francorum sic appellata. Franci quidem troiani ab origine fuerunt. qui delecto Ilio duce Priami magni patri ex sorore nepote per pontum euntem et meothidas paludes in scythiam pervenerunt. ibique civitatem edificaverunt quam vocaverunt Sicambriam. ex quo dicti sicambri. Constat enim per eundem incessantem troiam quam superaverunt excidio in turmas tres divisos in exilium per fugisse. et alios quidem Enea duce italia petivisse a quibus albanum perierunt. et deinde romam qui orbis imperio potiti sunt. Alii sub Anthenore per medios achivos elapsi illiricos penetraverunt sinum et regna liburnorum ad intimum adriatici cum pelagus accessere urbemque condidere patavinam ubi sepultum Anthenorem tradunt. qui enecium fugas secum duxit a quibus postea dicti veneti quoniam est hodie ingens pars terra marisque. Tercii ut diximus in scythiam penetraverunt. quo in loco in magna gentem coaluerunt. Quos scytharum multi romano imperio subiecti essent et ipsi quoque tributum penderunt. miserrunt sectigales usque ad tempora valentiniani cesaris. quo impante alani vexare imperium ceperunt. impator vero proposito edicto libertatem in decennium eis promissit qui alanos ferociter compesceret. allecto eo primo Syacabri arma susceperunt alanosque bello victos delevire. Ob quam rem libertatem in decennium ab impatore donati sunt et mutato nomine franci appellati. quod actica lingua siue feroces siue nobiles sonat. Itali francos nobiles liberos vocant. Exacto decennio cum romani solita tributa repeterent franci ob ipsam libertatem effrenes facti parere recusarunt. Principes eo tempore francis fuere priami et anthenor antiqui nominis ac viri quibus copias ductatibus plurimum cum romanis consertum est. in quo priamus ipse cum fortissimis sue gentis cecidit. qui cladi superaverunt ex scythia digressi sunt et in germaniam profecti in partibus thuringie consederunt cum principibus suis priami et anthenoris filijs marcomede scilicet simone. Symo sine liberis decessit. Marcomede filius fuit foramudus quem sub francorum regem creavere. et hic primus inter francos regnavit. Huic fuit filius clodoveus crinitus a quo francorum reges criniti sunt appellati. per idem tempus gothi qui iam urbem romam irruerant ultra ligerum fluvium in gallia sedes inuaservnt. Burgundiones quoque iuxta rhodanum habitabant. qui et ipsi paulo post reges hinc ceperunt. Fran

i vo trāsmisso rbeſto romanos q̄ ea loca tenebāt fugarūt paulatimq̄ aucti potentia magutiā. treueri. aggrip/
pinā hodie coloniā sup̄ rheno fluuiū. tornaciū. cameraciū. remos. ſueſonā. aurelianū iuaſere. itayt ab aq̄tania
vſq̄ ad bauariā impiū extenderēt. Clodoueo aut̄ mortuo merone⁹ ſucceſſit fili⁹ a q̄ frāci meroringi dicti ſūt.
Poſt meroneū hilderic⁹ regnū adept⁹. dū luxurioſe viueret a ſuis pulſus ē: Egidio romano in ei⁹ locū ſuffe
cto. Hilderic⁹ regno puat⁹ ad Biſinuz thuringie regē p̄fugit. cui⁹ p̄iuge p̄ adulteriū polluit. p⁹ octo aut̄ an
nos reuocat⁹ aggrippinā inuadēs eiectis inde romanis magni regni ſui p̄tē recupauit. Mortuo aut̄ egidio
fili⁹ eius Siagri⁹ in ciuitate ſueſona regnauit. Biſina aut̄ regina cū accepiffet hildericū regnū recupaſſe re
licto viro ad eū p̄fugit a q̄ recepta ⁊ p̄ iuge habita Clodoueu ei pepit q̄ poſtea regnū adept⁹ p̄m⁹ francoꝝ
regū xp̄i religionē accepit. a b̄tō remigio baptizat⁹. Illō aut̄ vitate caret qd̄ pleriq̄ tradūt agrippinā ab in
colatu francoꝝ vocatā coloniā. nā p̄uſq̄ frāci germaniā intrarēt colonia romanoꝝ appellata ē a claudio ceſa
re p̄dita ⁊ ab ei⁹ cōiuge agrippina nūcupata. Fueſt inter clodoueu ⁊ ſyagriū aliq̄ bella. poſtremo vict⁹ ſya
grius ad alaricū gothoꝝ regē cōfugit q̄ non⁹ a magno alarico regnabat. Repoſcit a Clodoueo ſyagri⁹ atz
obtēt⁹ occidiſ. Romani q̄z reliq̄ p̄ galliā habitātes extermināt. Clodoueus alemanniā ſibi ſubegit. Gothis
q̄z ⁊ aq̄tanis bellū indixit eoſq̄ ſup̄auit. occiſo alarico rege. ſerf cū ad bellū p̄gredereſ ſi victor euaderet e
quū b̄tō martino vouiſſe. q̄. xij. ⁊ centū annos añ id t̄ps vita exceſſerat. victoria potit⁹ equū tradidiſſe eiūq̄
centū ſolidis redimere voluiſſe. Stetiſſe equū immobile donec p̄ciū duplicareſ. q̄ ex re dixiſe regē feſt. mar
tinū bonū auxiliatorē. eſſe negotiatorē carū. Hic clodoue⁹ vxorē duxit Glodofundā filiā regis burgundionū
q̄ cū eēt xp̄iana aduc ei pagano iūcta ē. magniſq̄ p̄ciū rogabat vt baptizareſ. natoſq̄ filios clanculū
baptizabat. Ea aut̄ q̄ Clodoueu xp̄ianū fecit eē ſerf. q̄ cū pugnaret ſ ſucuoſ ⁊ pene vict⁹ eſſet votū vouit
xp̄ianū ſe futurū ſi ex p̄lijs euaderet. ob quā rē mutata fortuna ex victo victor fact⁹. ſubact⁹ ſuenis xp̄iane rel
ligioni ſe tradidit. cui⁹ poſteri in francia vſq̄ ad pipinū nauū patrē Caroli magni regnauerūt. Tūc vo hilde
rico ſcōdo p̄ ignauā regnū adept⁹ ē. Berōſo em̄ eo ⁊ in monaſterio reuſo pipin⁹ regnū accepit. Erāt tūc in
frācia maiores d̄amos q̄ regnū gubernāt. Anno dñi ſeptigēteſimo mortuo Dagoberto minore frācoꝝ rege
fili⁹ ei⁹ puul⁹ i tutela pipini groſſi quē alij auſgigi filiū dicūt in tutela fuit ⁊ p̄ iſidias perijt. Tūc gr̄wald⁹ ſi
li⁹ legitim⁹ pipini groſſi regnū vſurpās a p̄ſanguineis Dagoberti regi defuncti cap⁹ i cuſtodia obiit. Per
idem t̄ps galli q̄ inter ſeq̄nā ⁊ ligerim fluuiū habitabāt aduerſus frācos bella mouere ⁊ vſq̄ magutiā excur
rentes eā ciuitatē obſederūt. Frāci rege carētes Carolū martellū ad regnū ſublimare voluerūt q̄ regnū rennu
ens ductū accepit galloſq̄ bello reſpſit. Prouiciā vo inter ligerim ⁊ ſeq̄nā q̄ nunc gandina vocabatur a ſe
carlingā vocari iuſſit. qd̄ poſtea apd̄ teuthonicos diu ſeruata ē. Hic Carol⁹ ex alpheida nobili cōcubina pi
pini groſſi fili⁹ fuit inclit⁹ vir ⁊ bello potēs. q̄ multa ſarracenoꝝ milia gladio interemit ⁊ p̄ fuit pipini na
ui q̄ carolū magnū genuit impatorē toti orbi cognitū ex cōiuge Berta quā duxit ex grecia. Hoc ergo frāco
rū gen⁹ cū ex ſciſchia in germaniā veniſſet ibiq̄ diu cōſediſſet germanicū effectū ē. ⁊ terrā ip̄am p̄mo habita
uit a ſe franciā appellauit. Clertū cūz creſceret impiū ita vt frācia aucta eſt adeo vt tota gallia ferme ⁊ magna
germanie p̄s a motibus p̄ rhencis vſq̄ ad p̄anomie terminos francia dicereſ. nā q̄cquid frācis ſuberat fran
cia vocabat⁹. ⁊ in duas p̄tes diuiſa fuit. nā qd̄ ē gallie occidentalis frācia dicebat⁹. qd̄ ē germanie francia di
cebat⁹ oriētalis. Et germaniā qd̄ eatenus extenderūt q̄tenus ſermo germanicus p̄tendit. nāz q̄cquid eſt ci
tra rhenū teuthonicū lingue ad frāciā oriētalē p̄tinit. Hec gēs ſub carolo magno romanū impiū meruit qui
afflictā longobardico bello ſedē aplicā cōſolat⁹ ē. Carol⁹ em̄ q̄uis gallice potireſ impio german⁹ tñ fuit. i
germania nat⁹ alitūſq̄. Cur⁹ ſedes plerūq̄ i aq̄ſgrano fuit q̄ ciuitas theutonica ē. ibi pallatiū ei⁹ ⁊ caput oñ
diſ. Eius poſteri impiū tenētes in gallia ⁊ germania regnauerunt. Deficiēte aut̄ masculina linea impiū ad
germanos id ē ad frācas oriētales redijt. i nter q̄s p̄mus habit⁹ ē otto. Eſt aut̄ impiū apd̄ germanos nō co
mōvt nemo ipare poſſit niſi german⁹ ſ q̄m eligēdi ipatorē auctaſ germais tradita ē. Plerūq̄ german⁹ eligi
tur. Ea ob cauſaz cū vacaſſet impiū p̄ obitū lodouici boſonis filij germani q̄z ea p̄tās germanū elegerunt ⁊
francū ex oriētali frācia. Hec p̄miſſe volum⁹ qm̄ de frāconia ſermo incidit. ſunt etenim multi q̄ frācos eos
ſolūmō eē volūt qui circa pariſi⁹ habitāt ⁊ ill⁹ datuz impiū eē volūt q̄s recti⁹ frāci genas quis appellauerit
Franconia vo vt n̄ra etate recipit a meridie ſuenis ⁊ baiorarijs iūgit. ab occaſu rheno. ab ortu bohemos ⁊
thuringos. ſeptentrionē idē thuringi baſſiq̄ excipiūt. Prouiciā plabiſ haud ignobilis amnis quē moganuz
vocāt. P̄holome⁹ hūc fluuiū menū appellare videt⁹ q̄ ſupiores germanos ab inferiorib⁹ eūdē diuidere affir
mat. neq̄ ali⁹ fluuiū ē q̄ eā diuiſionē aptius q̄ mogan⁹ efficere poſſit. Et hodie qd̄ inferiores germani vſ
ad magutiā p̄cedūt. abinde ſupiores vocāt. Mogan⁹ vo ex motib⁹ bohemic ort⁹ in regiōe magutiē in rhe
nū exonerat⁹. Ob quā rē nō defuerūt q̄ magutiā mogutiā a mogano fluuiū dici crederet. Perlabiſ idē flu
ui⁹ nō paucas ciuitates. q̄z illuſtiores ſunt Herbipolis ⁊ Frāfordia. In Herbipoli nobil⁹ ep̄i ſedes ē. qui
et franconū dux habet. ⁊ cū rē diuinā facit gladiū in altari nudū añ ſe h̄z. In frāconia nobile emporiū ē i q̄
ſup̄i cū inferis germani veniūt bis ſingulis annis. Ibi q̄z impator eligit ex veteri cōſuetudine. Ob quas
rē palā ē impiū datū eē germanis qm̄ inter eos eligit ⁊ coronat ⁊ ſic demū ad culmē glie. rome q̄z diadema
ſuſcipit. Et i franconia nobilis ecclia bābergēſis ad annē regnicium ſita. quam fundauit heinric⁹ ſcōs
impator. quē accole religioſe colūt ⁊ ſctm̄ habet. ibi q̄z Berēgari⁹ ſepult⁹ ē q̄ regnū italie vſurpauit ⁊ ab ot
tone p̄mo cap⁹ in germaniā duct⁹ illic exulās obiit. Sup̄a ciuitatem in edito mōte arx ē natura ⁊ arte mu
nita in q̄ nos aliqñ cū ep̄o loci p̄adiū fecim⁹. Albert⁹ nobiliſſim⁹ francoꝝ comes ⁊ ottonis ſaxonie ducis
ex filia nepos. cū cōradū comitē occidiſſet. q̄ lodouici regis fuiſſe fili⁹ dicebat⁹ in hāc ſe arcē p̄tulit ⁊ aliquā
diu regis obſidionē p̄tulit. difficilis expugnatione loci videbat⁹. Ob quā rē ad dolos recurſum ē. Otto ep̄us
magutin⁹ miniſter ſcleris inuētus ē q̄ p̄fect⁹ ad albertū liſ arbitriū ſe dixit rogauitq̄ albertū ad impatorē
in caſtra deſcenderet. quia vel pacē ei daret vel in arcē reduceret incolumē. credidit albertus ⁊ cepta inſurā

Herbipolis

Herbipolis

di religione ottonem secutus est. vix arcem egressi erant cum otto vereor inquit ne diu apud impatorem morari oporteat vtilius fortasse consilium erat prius sumpsisse cibum. Laudauit albertus verba p̄sulis et in castrum rediens ottoni prandium dedit, quo sumpto ad impatorem cum eo prexit vbi mox captus est et capitali sententia damnatus. cui archiep̄i fidem imploranti, respondit parum religiosus pontifex se fidei satis fecisse qui semel reduxisset incolumem cū ad prandium introiuit, bis reducere non p̄misset, infelix albert⁹ gladio obruncatus est. Adelius romani qui pari fraude vsi vnū ex captiuis ab hanibale romam missis vnū cū remisere, fraus em̄ vt inquit maximus orator astringit piuriū non soluit. Prædia que albertus habuit ecclesie bambergensi postea cesserunt. Est autē franconia partim plana partim montosa, montes ip̄i haud difficiles sunt, ager non admodum pinguis, nam plerūq; arenosus est, multis in locis consiti colles vineis gratum, pducunt vinum, maxime vō apud Herbipolim, multe silue et multa venatio inest, Terra in multos partita est dominos, Quis Herbipolensem ducē franconie dicant vt ante relatum est, Magutina eccia et bā bergensis plura obtinent loca, Valentinus q̄z comes haud parua occupat partem, Marchiones brandeburgenses tanq; burggrauii nurnbergenses potentes in ea sunt, multe p̄terea ciuitates impiales apud francones florent. De Nurnberga dubiū est franconie an baurarie cedat ip̄m nomē indicat, ad baioarios vrbem pertinere, normberga em̄ noricū montem significat, ob quā rem patet noricorum ciuitatē fuisse, noric⁹ autē baioarij successisse, et nunc ea portio terre baioarie que inter danubiū et normbergam iacet noricū appellat. Ciuitas tamen in prochia bambergensi est que ad francones p̄tinet, Ip̄i normbergenses nec baioarios nec francones videri volunt s̄ terciū quoddā sepatum genus, Vrbs ea nobilis magnificis opibus publicis ac priuatis ornata, Amne pegratio interlabit, in agro sterili et arenosa condita atq; ob eam rem industrioso pp̄lo, omnes em̄ aut opifices sunt aut negociatores, hinc multe illis diuitie et magnum in germania nomen, Aptissima impatorū sedes, libera vrbs et in medio ferme germanie sita, Inter bambergam et normbergam forchem iacet famosum niueo pane oppidū, Incole patriā fuisse pilati falso putant, In hac prouincia fridericus marchio brandeburgensi, potentissimus fuit impatori sigismundo inter caros amicos habitus, Et q̄tuor filij fuerunt Iohannes fridericus Albertus et alter fridericus, Iohanni qui primogenitus esset electoratus imperij debebat, s̄ iudiciū patris fridericum tulit qui sc̄do genitus erat et aptior ad obeunda imperij munera videbatur, Pr⁹ itaq; q̄ moreret hereditatem suam inter filios diuisit, fridericum electorem instituit, neq; male iudicauit, nam fridericus inter principes germanie sapientia clarus habitus est, cuius consilio multe, puincie pacate sunt, Iusti quoq; atq; honesti tenax habet, Qui cum posset regnū polonie p̄sequi p̄ electionem baronum recusauit vt ante diximus, ne vero heredi iniurias faceret, Albertus vō germanus eius cū normbergensibus bellum intulisset omnes ferme teutonici principes ad se traxit, Comites vero normbergensibus supplicias misere, Braue id et diuturnū bellum fuit, in quo tot potentie concurrentes insensissimis odijs biennio certauere, nouē plia cōmissa feruntur, Ex quibus octo victor Albertus pecoribus, rurculis interfectis, cōmeatus et pecunie contententibus defuere, tū quoq; pax ex alberti sententia magis dicta, Hic albertus ab ip̄a pueritia ac teneris (vt aiunt) vnguiculis educatus, in armis pluribus interfuit plijs q̄ alij sui temporis duces aut viderint aut legerit, Militauit in polonia, pugnauit in slesia, castra posuit in prussia, hostes in bohemia fudit, stipendia in austria fecit, predas ex hungaria tulit, nullus in germanie terre angulus quem non calcarit, armatus duxit exercitus innumerabiles, p̄strauit ferocissimos hostes, expugnauit munitissimas vrbes, in congressibus pugna prior inijt, victor et plio excessit, vltimus in expugnatione oppidorū, sepe m̄x primus ascendit, ad singulare certamen crebris vicibus inuitatus nunq; detrectauit, neq; vnq; non strauit hostem, In militariis ludis quibus hasta contenditur vnus omnium repectus est, qui nunq; equo deiectus sit, et in omnes in se currentes deiecit, Ex torneamentis nunq; nō victor exiuit, Septies ac decies solo tectus clipeo ac galea cetera nudus vt est apud theutonicos duelli quedas species in, puocatores p̄ter armatos lācea acuta cucurrerit, nullo vnq; dāno affectus, cum aduersarios ip̄e nūq; non equo turbauerit, Quibus ex rebus non iniuria teuthonicus achilles appellatus est, In quo nō solum militares artes et impatorie virtutes singulari quadam gracia reluxere, s̄ nobilitas quoq; generis, proceritasq; corporis, ac venustas et viriū robur, ac faciūdia lingue admirabilem ac pene diuinum reddidere.

signifying human nature
bellows or organs
of various sounds

De Bauaria superioris germanie prouincia

[illegible]

Bavaria ad ortū estuū ac meridie pte frāconie p̄imat, ea quoq; plata ⁊ diues terra est. cui ad meridiē
 Alpes italie iūgū. suem ad occidentē ei⁹ solē recipiūt. Australēs ac bohemi oriētē. Danubi⁹ mediam
 nat amnis. Hāc oli regionē norici tenuere. cui⁹ adhuc porcio media inter ratisponā ⁊ nurnbergā trās danu
 biū sita (vt añ dixim⁹) noricū appellāt. Baiorū aut vñ dicti sint ⁊ vñ originē traxerint nō facile dixerī verū
 cū reperiat vetustissimos codices baiorū appellare quā moderni bauariā dicūt nō difficile trahor vt boi
 arios a bois dictos. ⁊ gallicā oli fuisse gentē. Huic opinioni strabo q̄nto p̄mētatorio vires adhibet ita inq̄
 ens. Priscis igit vt dixi t̄pib⁹ plurime galloz gētes flumiū incolebāt de pado loquū. e quib⁹ amplissimi su
 erant boi insubres. ⁊ q̄ oli cū gefatis senones romana p̄ impetū potiti sunt vrbe. hos romani posterioribus
 annis fundit⁹ deletos pdiderūt. boios vo e finib⁹ eiecerūt. inde migrātes circūadiacentes histro locos cum
 thauristis habitārūt. bellū assidue p̄tra dacos agētes. Cōstat igit boios in pannoniā p̄fedisē. quo ex loco
 cas⁹ designās paululū ab eo distare rhetos ait. ampli⁹ helnecios vindelicos. p⁹ vindelicos aut desertā boio
 rū regionē esse affirmat vsq; pannontos. Ob quā rē satis iudicat boioarioz terrā a bois cultā fuisse. Idem
 Strabo germaniā describēs boios pri⁹ hirciniā habitasse siluā asserit. ⁊ cymbros agmine facto eoz inuasit
 se locū atq; a bois reiectos fuisse. Itaq; satis p̄suasum esse p̄r boioaricū nomē ex bois descēdere. Ager em eoz
 trans danubiū hirciniā siluā nō parua ex parte occupat. Ea nūc germanica gens ē sermone vtens theutoni
 co. neq; deserta regio vt Strabo tradit quo suo fortasse t̄pē fuit. nunc cultissima est. magnas atq; ambicioas
 ciuitates habens ⁊ oppida nobilissima. quoz splendore nescimus tota europa que vincere possint. Ponti
 uicales vrbes in ea q̄nq; sunt. q̄z vna metropolica ē. Saltzburgā vocāt ex flumie saltza cui adiacet. veteres
 suuaniā vocauerē. In baioria lodouic⁹ lodouici fili⁹ gibbo ⁊ struma deformis. Impia cōtra patrē bella su
 cepit. venerandū q̄z senē ⁊ auctoritate insignē. q̄ quodā regnū francie gubernasset in arce munitissima obse
 dit. s̄ supis vltionē tāti sceleris petētib⁹ pri⁹ febre pcussus occubuit. q̄z p̄ris animū in suā traheret sententiā

Ille in p[ro]p[ri]etate heinrici eiusd[em] familie duc[is] postea fact[us] breui t[em]p[or]e vitā finit. nec heinric[us] diu sup[er]vixit. Qui cū phibisset s[ub]ditos in anno iubileo romā petere verit[er] ne p[ro]vincia pecunia exhauriret eod[em] anno ad p[re]s[ent]es suos addit[us] ē. Successit ei lodovic[us] fili[us] ex sorore alberti cesaris nat[us] magni animi adolescens. gl[ori]e cupid[us] et peccuniar[um] cōtemp[er]tor. q[ui] iudeos oēs publice positis edictis e suis dominij[is] exterminavit. Vxorē de saxon[ia] duxit neptē friderici cesaris. multas germanie lites auctoritate sua cōposuit. q[ui]s sepe multū conat[us] reconciliari cesari iadislau regē nequerit. Albert[us] eiusd[em] terre ac familie p[re]ceps postq[ue] p[ater] ei[us] arnestus puellā balnei curiōdē a b[er]o p[er]dite amatā et in sp[er]e matrimonij susceptā apud strauburgā danubij fluētis demersit. cū diu vitā in ierore pegisset. tandē luctu pacto vxorē ex domo brūsiacē. duxisset. ex q[ui] sobolē pulcherrimā sustulit. sub impio friderici podagra laborās. sepositis ceteris curis sectat[us] musicā assiduīs cātibus ac sonis animū oblectauit. et venationi opam dedit. In saltzburga quā metropolica in baiaria sedes obtinere dixim[us] tres archiep[iscop]i fuere quor[um] vltim[us] sigismūndus noie dū scismatis. p[er]cella defecit. cū adhuc esset p[ro]posit[us] romanā ecc[lesi]am magnifice iuuit. s[ed] archiep[iscop]us a nicolao pon. creatus l[ic]as aplicas q[ui]bus cēsura in australes impatori rebelles subminabat in ecc[lesi]a sua publicari nō sinit siue metu potentie illo[rum] siue q[uod] anathemate suspensio paces meli[us] inueniri putauit. ad quā cōponēdam et ipse descēdens in austriā non paruam operam impendit. *De Rhenensibus*

De Rhenensibus germanie superioris populis *Germanie superioris populus*

Circa Rhenū q[ui] flos germanie n[ost]ro t[em]p[or]e visit[ur] inter theodricū magūtine[ns]em. ecc[lesi]e p[re]sulē et lodouicū comitē palatinū rhemi crebre dissensiones fuere et sepi[us] ad arma vētū ē. totaq[ue] circūregio rapinis atq[ue] incēdijs vastata. Cū magūtino marchiones badenses ac brādeburgenses op[er]e ferrēt. palatino iacob[us] treueren[sis]. antiq[ui]stes et nōnullae ciuitates assisterēt. mortuo lodouico palatino. q[ui] relictā lodouici regis sicilie vxorē duxerat. filiū ex ea natū infantē adhuc fridericus frater ei[us] cōsentientib[us] terre optimatib[us] arrogauit. gubernationē p[ro]uincie tanq[ue] d[omi]n[us] accepit. Electorē imperij se dixit. celibatū. i. sine vxore esse impetū promissit. ne arrogato filio vxorē ducēs p[re]iudiciū faceret. Rogat[us] nicola. pon. q[ui]ntus id gen[us] adoptionis cōfirmavit. Recusauit frideric[us] impator sepe multū requisitus. In suen[ia] albertus friderici frater impatoris cū pluribus ciuitatibus variante victoria bellū gessit. ab vlmensibus cōitatū rotemburgen[sem]. litigando p[er] sinas obtinuit. In marchio[n]atu badensi p[re]ceps Jacob[us] iusticie ac prudētie fama inter germanos clarissimus. cū sibi ad humanā felicitatē solā l[ic]as periciā deesse augeret. quos ex cōiuge legitima liberos sustulit ediscere l[ic]as populi. Inter quos diuiso patrimonio cū carolo primogenito singlaris industrie iuueni impatoris friderici sororē matrimonio collocasset plenus annis haud inuitus ē vita decessit. *De thirolesibus*

De thirolesibus populis germanie

Tiroleses q[ui] valles em[er]sumis et arborib[us] incolūt. cū sigismūndū p[re]cipē suū in tutela friderici cesaris ext[er]nē iā gratia diuiculi ad se remitti frustra petuissent sumpt[us] armis p[er]fectos p[ro]uincie q[ui]s cesar instituit erat deiecerūt. et cū tridentini iussu ep[iscop]i cuius erant subditi in fide cesaris p[er]seueraret cū exercitu eo puenire ciuitatēq[ue] metu p[er]cussam prodicione ceperunt et arcē obsidione fatigatam ad deditionē cōpulere. ex impactu d[omi]ni bus cum ce sare conuenientes minori q[ue] crederant felicitate suū d[omi]n[um] obtinuerē. *De Suintensibus*

De Suintensibus populis germanie

Suintenses mōtanti et feroces ppli. cū thuricēses ex federe q[uod] cū eis pepigerāt destitissent. cōpato exercitu in eor[um] agrū cuncta vastātes exier[unt] q[ui]bus cū thuricēses p[ri]mo congregati p[re]sumpserunt vsq[ue] ad internit[um] onē celi sunt. tātaq[ue] Suintensiu[rum] invictos hostes crudelitas ac rabies fuit vt eo ipso i[n] loco parte victorie epulantes congestis necato[rum] corporibus et mensalia et sedilia ex illis apparauerint et aperiētes hostiū cadauera cruorem biberint. corda dentibus lanauerunt.

De Alsacia alias heluetia populis germanie *De alsatia*

In alsacia cui quōdā heluetia nomē fuit tūc gallici nūc germanici iuris p[ro]uincia. Cū lodouic[us] delphinus viennē in agrū basiliensem omnē ferme militiā gallicā eduxisset ingētēq[ue] metū basilien[s]ib[us] incussisset. Suinten[ses]. ex federe socie ciuitati q[ui]tuor milia militū letissime inuēntis auxilio misere. q[ui]s cū delphin[us] appropinquare aiaduertisset mediū inter basileā et Suinten[sem]. cū toto exercitu se opposuit. nec detrectauere illi certamen q[ui]s pedib[us] pugnaturi. xxx milia eq[ui]tū stare cōtra se acie cernerēt. pugnatū ē summis vtriq[ue] viribus. Ad extremū nō tā victi q[ue] vicendo fessi Suinten[ses]. nimis audaces p[re]sumpti facinoribus penas dedere. naz paucis fuga dilapsis obrūcati oēs in cāpo iacuerē. Rar[us] tū ex Suintensib[us] inultus interijt. Ex quibus plures gallo[rum] reperti sunt qui lanceis Suintensium perforati ad obruncandū hostem per medias hastas dilapsi vinctam accepti vulneris expetiere.

De Babaudia *De Sabaudia*

Amedeus in Sabaudia dux p[ri]m[us] eius getis cū annis ferme. xl. p[er] p[re]s[ent]is obitū. p[ro]uincie gubernacula tenuisset et admirādus aucto paterno impio. porta vndiq[ue] pace formidādusq[ue] cumulat[us] opib[us] sapia vicinis pplis ac p[ri]ncipib[us] videret. ac demū relictis p[ri]ncipat[us] gl[ori]e fascib[us] in heremū se recepisset et sumpta penula ac reorto baculo cū sex viris equestrib[us] ordinis etate etiā. p[ro]uēctis mōdo et p[ro]p[ri]is ei[us] renūciasset. Ad extremū sūmi p[ro]ntificatus honore ex basilien[si]. p[ro]gregatiōe sibi delatū in ecc[lesi]a diuisione sup[er]is parū fauētibus accepit. barba totōdit quā p[ro]missam nutruerat. ducatu p[ri]mogenito suo tradidit. ecc[lesi]asticas cerimonias et orādī morem repēte didicit. stipatusq[ue] magna nobiliū caterua et illustri comitatu circūdatus basileā prexit. vbi ab his q[ui] generale p[ro]ciliū facere arbitrabant[ur] in maxia ppli multitudine q[ui] vndiq[ue] ad spectaculū tante rei p[ro]fluxerat inter duos filios egregia facie adolescētes. alterū subaudie ducē. alterū gebennay comitē solennib[us] p[ro] more feruatis tāq[ue] romane p[re]sul ecc[lesi]e coronat[us] ē. Celebrauit sepe diuina. bñdixit plebibus. officia curie ordinauit. ca[us]as diuales doctrina et auctoritate p[re]stantes assumpsit. fuerūt ei cū rege francie carolo. cū alphōso rege arogo-

num (qui tñ hostis Eugenij ppe fuit) cū philippo duce mediolani cū plurib⁹ alijs de recipienda auctoritate tractat⁹. qui oēs incassum abiire. fuit ⁊ frideric⁹ impator apd eū in basilea sed clā nocte intēpesta abiit. reuerentiā ei tanq̃ vicario ihesu xpī subditi ei⁹ tantū ⁊ suiteses populi ⁊ basilienses ⁊ argentinenses ⁊ qui alber⁹ to parebant bauarie duci p̃buerunt. fuit em̃ magna spes obtinēde germanie cū sex p̃cipes electores in eaz sententiā fedus inissent vt nisi eugenius postulatus eoz annueret. Postulabāt aut̃ prorsus res negandas in amedei quē felicē virū appellabant obedientia transirent. S; cū illoz consilia frideric⁹ puerisset ⁊ qui s̃b noīe sinodi basilee degebāt abire iussisset desperato meliori successu interueniēte p̃ legatos suos carolo frācie rege ecclie pacē dedit. Et nicolao pon. max. recōciliat⁹ relicto noīe pape cardinalat⁹ honorē retinuit. i q̃ paulo postea n̄ sine boni viri opinōe decessit. Felix p̃iceps ⁊ nimis felix si senū suū ecclesiasticū titulis n̄ sedasset. Bolomer⁹ qui eius quōdā ⁊ prim⁹ ⁊ dilectissim⁹ cōsilioz p̃iceps fuerat. ingētesq; opes apd eū cumulauerat. cū nobilitatis odiū incidisset proditoris reus factus mortis sententiā tulit ⁊ in lacū lemnanū circa gebennā p̃cipitatus magno saxo ad collū suspēso demersus ē. Nobilitas exinde noui ducis indignationem subiēs ad regē francie cōfugit. cui⁹ optibus adiuta in patriā rediit. Johānes segobienſis homo hispan⁹ morib⁹ ⁊ doctrina illustris. q̃ cū summos theologie p̃ceptores doctrina equaret ab amadeo dū se papā dixit cardinalatus eminentiā acceperat ⁊ deinde vniūioni consentiens a nicolao pon. max. cardinalatus demisso titulo cesariensi ecclie p̃fectus fuerat. in altissimis reconditis montibus p̃uo monasteriolo p̃tentus. Vocatus ex hispania legis arabice m̃gr̃is libū quē vocant alchoranū ⁊ in quo maometis pseudo prophete. nō tā mysteria q̃ deliramenta continent in nostrā linguā de nouo conuertit. ⁊ mendacia eius veris ac viuis rōnibus ⁊ argumentis explosit. In Arelato ad sepulchrū lodouici cardinalis sc̃e cecilie eius vrbi ep̃o quē basilee in consensu patrū p̃sidente vidimus magna miraculoz opinio orta ē ⁊ inualidoz frequens cōcurſus spe sanitatis factus Johannes comes armeniaci incesto sororis amore peclusus nuptias eius temptare conatus baud indignus existimatus est quē paternā hereditate carolus rex francie armis eijceret.

Additio

Promisit pius enecas multaz rerum doctrina illustrissim⁹ in exordio hui⁹ opis se in lucē ponere res europēas. Cūq; dirimendas suis limitib⁹ germanie terras absoluere nūq̃ ip̃ius germanie superioris ⁊ inferioris florē omisit. Nihil em̃ de sueuoz antiquissimis germanie populis scripsit quos strabo iuliusq; cesar in suis p̃mētarijs in re bellica miris extollit laudib⁹. quoz terra hodie multis ecclesijs p̃ontificalib⁹ celebratissimisq; vrbibus ē referta. multi in ea annes clarissimi. licus. nectarus. argos. fontesq; danubij. Terra ferax tritici. vinetis ditissima. ingeniosissimo marcialiq; p̃plo exuberans. Omisit itē vtrasq; rippas rheni a fontib⁹ suis vsq; ad coloniā agrippinā versus rippas inq; oī ex parte vtrinq; habitatas. maximis pontificaliū vrbium imperialiūq; ⁊ principū oppidis habitatas. vbi terra vberi gleba referta. frumentū. triticū ⁊ multorū fructū fecundissima. vino adeo exuberat vt cūcta pene interanea. germania etiā inferior ⁊ totus pene occidentalis septentrio rhenēsi vino se reficiat. Potificales vrbes sunt Constantia celebratissimo martini q̃nti concilio illustrata. basilea. argentina. spira. wurmatia. quos olim vangiones magūtia. cōfluentia omnes ciuitates celebratissime antemuralibus. pinnis. fossatis. propugnaculis supbe. p̃plus hūanissim⁹ p̃tim sua vberi terra. p̃tim negotiationibus. nobilitas ṽo venationib⁹ intenta. in delitijs ⁊ voluptate maiorem vite partē agit. Præterit ṽo eā alemanie p̃tem quā limagus fluuius vulgo lintmag dictus. a quo alemanie proprie dicti. cuius fontes in montibus alpiū glaresijs lacus turicensē influunt. in rhenūq; exonerant. Terra hec non solum limago ymmo alijs celebratissimis fluuijs vt russa. aro irrigat. Oppidis castellisq; fortissimis exuberans. quaz berna. lucerna. duregum. solitor p̃cipuas credimus. bellicosissim⁹ popul⁹ quem hodie ligam suitensium vocant. que terrori est vniuersis circumiacentibus regnis. Breuiq; suū impiū mirum immodū dilatauit. Omisit item flandriā. hannoniā. brabaciā terras diuiciarū negotiationūq; celebritate p̃spicuas. In quib⁹ brugis. gandauū. niechlinia. antwerpia. que licet olim gallie belgice adnumerate sint. tamen germanoz impio dilatato. omnes germanica lingua loquuntur. p̃pter viciniū ceteris linguis etiam perite. quod si cuncta superioris inferiorisq; germanie famosiora loca describere niterer magnitudine operis legentibus tedio afficerer. quapropter breuitati insistens studioſo cuiq; que animum suū oblectant legenda cōmitto.

In
ar
pūgnā
ingēte
rolus
aluem
nē egr
reijcer
lutato
nō ma
uitate
boniū
bene c
teriect
moniū
pluriū
tatā tā
dimis
ti quod
furtim
cie atq;
tus no
per po

In regno ipso francie quod etate nostra Joana uxor lothoriciensis. diuinitus ut creditur admonitavirilibus idumetis et pugnans eripuit. Cum iam philippus burgundie dux pene neque iniuria remissa relictis anglis ad francos defecisset ingentes inter carolum regem et filium eius lodovicum delphinum viennensem contentiones atque inimicitie succreuerunt. Carolus andagouensis eo tempore delphini auiunculi apud regem plurimum poterat. cuius potentiam cum iohannes aluerne dux ferre non posset. Borbonij quoque princeps et frater eius spiritus andagouensem gubernationem egris animis intuerent. delphino ut a patre discederet suaserunt. sic enim fieri posse ut rex desiderio filij carolum a se recederet regnumque quod in eius manibus passim ire videbatur meliori consilio regeret. Quibus primus delphinus insalutato patre ad nuternenses recessit. quare recepta rex copato raptim exercitu in alanconium duxit. et expugnatis non magno negotio plerisque munitionibus ducem in traditionem accepit. Exinde contra filium profectus. verum ciuitates minerue delphini aduersus patris imperium tueri non auderent eum ut a se abiret rogauerunt. ille in borbonium se recepit. nec diu post metuens borbonij regis iram filium patri conciliauit. Que res fratri suo spurio haud bene cessit. nam is paruo post tempore captus in profuentem demersus. violati paterni iuris in filium penas dedit. Interiecta deinde non longa temporis mora renatus e regno sicilie. impulsatus filiam suam henrico regi anglie in matrimonium collocauit. Haud abnuente francorum rege quod ex eo coniugio inducias belli sibi ac regi suo salutare cum anglis plurimum annorum obtinuit. Quibus conclusis securus iam domi rex ut franciam militibus spolijs atque incendijs diu agitata tantisper sueretur quiescere. Delphinum cum magis parte copiarum in beluecios. id est suiteses et basilienses quod supra est relatum dimisit. ipse cum reliquo exercitu in lothoriciensis. profectus meteses tullensemque agrum vexauit. oppidumque non pui momenti quod spinale vocant dedentibus oppidanis ab ecclesia metensi abstulit. Exinde franciscus aragonensis capto cie atque anglie interrupuisse pacem visus est. De qua re missis utroque legationibus contenditur. flothe per pontem arcis quo Sequana fluvius iungitur. Qui Normannos a francia dirimit. edoctos rusti-

cos educere iubet atq; in medio portis porteq; arcis subsistere. ipseq; insidijs cū cohortib; signū expectauit. q̄
recepto cū milites e seno dilapsi porta inuasissent trucidat; custodib; rādiu locū tenuere donec Flother? ad/
uol. is et pōtē et arcē in ptatē recepit. cui? rei pcepto nūcio et rex ipse p eundē pōtē in normāniā copias traiecit
et ex alia pte frāscus britānie pnceps exercitū duxit. Dux somereti eā prouiciā pro rege anglie cū impio
tenebat. q̄ postq; tāti belli molē in se verti pgnouit. Talbote copiar; ducē fama claz in reb; gestis insignem
rothomagi apd se eē iussit sperās ei? cōsilio et armis ciuitatē ei? nutare. aīos aduerterat in fide p̄tinere. s; fru
stra ei? cōsiliū fuit. nā rothomagēses postq; regē appropinquare didicerūt missis ad eū legatis suā ac fortū
nar; sniaz pacti salutē exercitū intravib; recipere impata facere promiserūt. q̄bus a rege collaudatis et domū
cū p̄sidio militū missis vrb; regi dedita ē. Talbot? cū duce suisq; oibus in arcē sese recepit. q̄ cū oppugnari
cepta esset interuētū renati regis vt agnitis q̄ in normāniā retinebāt oppidis excederēt. Dux ac Talbot? cū
suis liberi essent. s; cū p̄fecti oppidor; nō parerēt dux somereti dimissis in arce talboto et duob; p̄uignis su
is clā recessit in anglia. arx postea dedita ē et p̄uigni ducis cū talboto in ptatē regis facti sunt. Talbot? vō cū
esset clara apd oēs fama quā nō malis actib; s; robore corpis et ingenij dexteritate in apto Marte q̄suisset.
data fide qd aduersus frācos deinceps arma nō gereret libere dimissus ē. Hic anno iubilei indulgētie eā ro
mā venit vt qdā putāt absolutionē q̄suisset. ei? promissi qd regi frācie fecerat mihi hoc minime cōp̄tū ē. Illō
p̄stat talbotū cū in anglia redisset itaq; rex francie eucta oī normāniā burdegalem q̄s armis subegisset a rege
suo nō sine magnis copijs in vasconiā cū impio missum et burdegalē recuperasse et alia pleraq; castella q̄ ab i
perio anglicano destituerāt p̄tū vi expugnasse p̄tū deditōe voluntaria recepit. id vbi rex francie restitisset
cuestigio duos exercitū instruxit q̄z alter? cui? p̄fect? erat gener su? comes clarimōtis ac duc? Borbonij fili?)
cū. xv. milib; pugnator; in q̄s totū militie robur fuerit ad vrbē burdegalē recto itinere cōtendere iussit. Al
terū quē ipse ductauit ex purpurat; suis conscripsit. quib; et comes de scampis annumerat? ē. quē electi iu
venes. d. ccc. eq̄tes ex britāniā seq̄bant. iussit et hūc exercitū retento apud se comite rex p̄ire. q̄ cū septem (vt
aiūt) leucis a burdegala cōstituisent p̄tū qdā castellū oppugnare ceperūt. Turri qdā inter burdegalā et ca
castellū ipm occupata ac sagittarior; p̄sidio munita. Talbot? vō postq; sibi cū duob; exercitib; pugnādū eē
intellexit. eū p̄us aggrediendū cēsuit quē minori negocio supari posse cōfidebat. Egredius igit; cūz robore
sui exercitus iā vespi ad turri quā dixim? occupatā puenit. q̄ p̄mo impetu expugnata sagittarios oēs ibi ca
ptos circiter q̄ngētos interemit. Exin mane. p̄fect? cū accepisset regiū exercitū fugā pare. verit? tāq; sibi e ma
nibus p̄da elabere iussit alijs seq̄ cū q̄ngētis galeatis militib;. d. ccc. sagittarijs p̄pere in hostes aduolās
tumultuariū plū inijt. Cōsultauerāt aliq̄diu inter se hostes an retro pedē fugiēdo referret. s; pudore p̄pū/
qui regis expiri belli fortunā decreuerāt. Erāt eis. ccc. circiter tormēta enea q̄ currib; aduexerāt ea pte p quā
talbot? vētur? erat opposuerūt. multas p̄terea machinas hinc atq; inde collocauerūt q̄b; ignari hostes cōfi
ci posset. vt ergo fures talboti miles itinere qd vnu patebat in castra hostiū nescius machinar; pcurrit. dato
tormētis igne p̄mo cōgressu. ccc. ferme milites itū lapidū ex anglicis periere. qd vbi talbot? aduertit fili
um q̄ se seq̄bat vt abiret et ad meliora tpa se referuaret admonuit. At cū fili? diceret nō eē sibi ex eo plio fu
giendū in q̄ p̄r p̄liatur? eēt. Ego inq̄t fili multis reb; clarissime gestis nec mori sine glia nec fugere sine dede
core possus. te nūc militare incipiētē nec fuga infamē. nec mors claz faciet. sed cū filiu pl? pietas q̄; eū cōmo
nitio p̄rma moueret cohortatis socijs vt forti aīo pugnā reintegraret. restitutiōe suor; facta in hostes. q̄ nūq;
munitiones castror; exire p̄sumpserāt audacib; inuict? aīs haud puā illoz stragē edidit. sed cū hostes p̄r lo
co. p̄r tormētis ac numero militū supiores essent et iā crus talboto lapis e tormēto missus arripuisset. cesis
ex maiori pte suis. et ipse tandē cū duob; filijs. altero legitimo. altero extra matrimoniu nato et vno genero
p̄cubens cecidit. Hic p? tot sumptas ex hoste victorias clarissimi viri exit? fuit. quē britonū potissimū con
stātia et audacia prostrauit. Burdegala itez in ptatē regis facta ē britānie ducē ei? germanū q̄ nūc rex potif
cū diu sobole caruisset votū vouisse ferūt liberos si sibi superi darēt. priores duos. alterz miorz. alterz p̄dica/
torz religioni cōsecratur. Exin voti cōpotē primū q̄ sibi nat? ē frāscū appellauit. scdm dominicū. Mar? ē ei
et terci? fili? quē in anglia nutritū misit. Is cū mortuo p̄re in britāniā frāscū regnāte rediisset ab eo capt?
et in carcere necat? ē fame. et cū neci traderet impietate fratris accusandus. q̄ nō cōtent? regnū sibi debitū oc
cupasse sed aīam q̄z sibi nepharius auferret. franciscū coram diuino iudicio de p̄icidio r̄nsuz infra annū ci
tasse. ob quā rē cū infra p̄finitū tps frāscū idropisi laborās obisset. vt ē religiosa galloz natio correctū cū di
uina cēsuravulto creditū ē. Domine? ei successit. q̄ cū hoc anno sine liberis decessisset Arturū francoz mili
tie p̄cipē patruū suū successorē habuit non minus prudētia q̄ armis grauem. Carolus dux aurelianē
sis q̄ magno quodā plio ab anglicis capt? fuerat iā senex in patriā dimissus. Defuncto philippo maria me
diolanēsi ducat? tā q̄ ex successione debiti sese titulis ornauit. In flandria gaudauē. aduersus philippum
burgūdie ducē rebellātē plurib; plijs victi. Ad extremū supra. xx. milib; ciuiū vna pugna amissis. confessi
errore philippo man? cedere legesq; victoris acceperūt. Idē philipp? et oppidū luceburgen. maximū ac mu
nitissimū. qd in faxonū ptatē dotis noīe venerat nō sine indignatiōe latislai regis armis accepit. Delphin?
wiēnesis cū mulierē quādā noīe agnetā forma p̄stantē ac patri dilectā occidere tēptasset iterū regis odiū in
currit. Cūq; nusq; alibi se tutū arbitraf; ad floretes philippi opes cōfugiēs. vt primū cōuēit miserere mei
cōsanguinee inq̄t q̄ sine terra sum fili? regis. ad quē philipp?. Vū terra mihi ē caue ne te sine terra dixeris.
nā q̄ mihi prouicie parēt eedē tue sunt. nec tibi min? q̄ mihi obediāt. Volo post hec et brabancie oppida
floretissima et ambiciofas flandrie ciuitates ondit dñm eū et principē in conspectu suo appellari iubēs. Vē
tū modo ē in eū locū de quo breuissimus ē in anglia tractus. neq; em plus q̄. xxx. milibus passuū id mare
latū ē quod flandriā et anglia interluit. Absolutis gallie rebus haud incōueniēs fuit transmissio pelago An
glie rebus cui quodā britānie nomē fuit q̄breuissime mutationes sub friderico factas cōmemorari.

In a
tratu e
am em
mutatu
repto p
ret p co
q̄s some
viri q̄p
stos et li
ceps e c
cas p̄ric
exiussit
sis eq̄ c
mor cap
Sco
an
tpe regi
sus tad
cis inter
pra ripā
decidere
sub aq̄s
mon? fu
culū p̄se
abijisse c
gio nud
Dib
sod
quo scrip

In anglia quā tū albion tū britāniā veteres vocauerē. Rex henric⁹ solitudinis ac ocij cupidus alieno ma-
tratu et pplis ⁊ p̄cipib⁹ dixit. s̄ cū res anglica apud frācos minui cepisset ⁊ iā impuī gallicū in pristinā glī
am emergeret. dux eboracēsis coact⁹ nō p̄uis copiis nec pauc⁹ stipat⁹ baronib⁹ lundonias venit regi⁹ p̄silius
muratur⁹ atq; ut ip̄e dicebat regi⁹ ⁊ regni salutē cōsultās. nō expectauit ei⁹ aduētū sossulū s̄ nauigio rapti cor
repto p̄ themisiā flumiū salutē sue fuga cōsulere adorsus ē. s̄ destinātā q̄s mortē fugiat. missi q̄ cū cōprehēde
rēt p̄ copēdia itinēz cursus ei⁹ p̄uenire. ip̄m q̄ mor̄ interemptū in proza nauis q̄ uehebat obtrūcauerūt. dux
q̄s somerseti q̄ p̄dita normāniā in anglia remeauerat potēs q̄ ap̄d regē credebatur. in carcerē cōiect⁹ ē. nobiles
viri q̄ plures necati. nec sacerdotio p̄dit⁹ parus ē. Inter q̄s ⁊ amic⁹ n̄r adā molynes secreti regi⁹ signaculi cu
stos ⁊ l̄az cultor amisso capite trūcat⁹ iacuit. nec diu postea cū dux eboracēsis domū redisset somerseti prin
ceps e carcere missus p̄mittēte rege gubernare regnū cepit. q̄ res sup̄me sibi cladis cā fuit. Irritat⁹ em̄ ob eā
cāz p̄iceps eboracēsis cū maiorib⁹ copiis q̄ p̄r lūdonias p̄perauit. cū cū rex obuiā vna cū duce somerseti
exiisset putās illū aut vboz lenocinio placare aut regie maiestati auctoritate detertere. nihil p̄fecit. Ebrocē
sis eq̄s cū esset lōge potētior iussu rege ut in partē se reciperet in somerseti ducē ac ei⁹ equitatu irrupit eumq;
mor̄ captū trūcato capite interfecit.

De Scotia

De Scotia

Scotia ei⁹ insule in quo ē anglia sup̄ma portio ē in aqlonē v̄sa. flumib⁹ haud magnis ⁊ mōte quodā ab
anglia discretā. Dic nos brunali tpe fuim⁹ cū sol paulo ampli⁹ q̄ tris horis terrā illūaret. Jacob⁹ eo
tpe regnabat q̄drat⁹ ⁊ multo abdomine grauis. q̄ cū oli in anglia capē. xi. annis in custodia fuisset. ac dimis
sus tādē suscepta ex āglie cōiuge domū reuersus plures regulos gladio percussit. ⁊ ip̄e tādē a suis domesti
cis interfecit ē. Inter q̄s vltiōe pacta fili⁹ ei⁹ regnū suscepit. Audiuēram⁹ nos oli arbore cē in scotia q̄ su
pra ripā flumis enata fruct⁹ p̄duceret anetaz formā h̄ntes ⁊ eos q̄dē cū maturitati proximū esset sponte sua
decidere. alios in terrā. aliā in aquā. ⁊ in terra delectos putrescere. in aquā v̄o dimersos mor̄ aiatos enatare
sub aq̄s ⁊ in aera plumis p̄nēsq; cūestigio euolare. De q̄ re cū audi⁹ iuestigare m⁹ didicim⁹ miracula sp̄ re
moti⁹ fugere famosamq; arbore nō in scotia s̄ ap̄d olchades insulas inueniri. Illō tñ nobis in scotia mira
culū p̄sentatū ē. nā paupes pene nudos ad eccias mendicantes accepti lapidibus elemosine grā datis letos
abisse conspeximus. Id genus lapidis siue sulphurea siue alia pinguis materia p̄ditum pro ligno quo re
gio nuda est comburitur.

De hibernia

De hibernia

Ibernia nunc nobis absoluēda ē que p̄uo a britanniā disuncta freto. partiz libera. scotorum amicitia
societateq; gaudet. partim anglicano paret imperio. S̄ qm̄ nihil dignū memoria per hoc tempus de
quo scriptio est gestum accepimus ad res hispanicas festinamus.

Hispania

Hispania

Edm. Jorg.

Hispania regio latissima terra optis opanda vris. armis potēs. bec euo nro in qnqz reges diuisa ē. pri-
mū ac maximū castelle regē appellāt. pxiū ei aragonū. Tercio loco portugalleses. Quarto nauerre
Quinto regnū granate qd ab euāgelio xpi alienū ē de ritu machometi. Ultimū ponūt in castella pñobili ac la-
te dñanti regno. cui⁹ reges gothorū sanguine creti nūqz gen⁹ variāt. Aluari⁹ de luna natione aragoneñ. no-
bili genere quis extra mrimoniū nat⁹ cū oli iohāni regi adeo insinuaſſet vt vn⁹ oim regni regisqz potēs vi-
deret. iohāneqz nauerre regē z heinricū mḡm militie scī Jacobi potētia sua opprimere ac regnū guberna-
re conat⁹ armis turbasset. Postea tñ aduersante sibi regina redeuntib⁹ illis z regē in prātē suā recipiētib⁹
e curia pulsus. in possessionib⁹ suis aliq̄diu priuar⁹ vixit. Felix si p̄cesso frui ocio nouisset. s nulla ē regno de-
iectis q̄es. Bū ergo sublimē locū (de q̄ rursus maiori cū ruina p̄cipitareſ) vēdicare conat⁹ regi clā suadet vti
p specie venationis in salt⁹ sibi p̄p̄ndores egrediat se cū potēti manu futurū obuiā. nec dubiū qn regni op-
timates libertatē regi afferant. nō fuit difficilis p̄suasio. rex cū paucis egressus paz custodit⁹. nā aluari⁹ tam
pene nomē extinctū erit vbi ad insidiarū puenit locū mox clamore edito aluar⁹ inter dilectos exultans milites
liber⁹ regē saluare dixit eūqz secū abduxit. Quare vulgata p̄ſestim mira innouatio regni facta ē z itez ad al-
uaz regni gubernatio deuoluta. Nec diu p⁹ cū eisdē iohāne atz heinrico atrox p̄liū p̄missum ē in quo plures
vtriqz cecidere. victoria penes aluaz fuit. Heinric⁹ nō multis p⁹ dieb⁹ ex vulnere man⁹ qd in ea pugna ac-
cepat mortē obiit. Mgratū ei⁹ aluar⁹ obtinuit. z aliq̄diu postea regl p̄ z regni moderator ē habit⁹. ad ex-
tremū tñ potētū inuidia succubuit. nā cū nobile quēpiā iussu regis ingrata sibi qdā renunciātē e fenestra sue
dom⁹ p̄cipitari iussisset mox capt⁹ z in medio foro capitali snia dānat⁹ nō tñ ignau⁹. occubuit. s numeratis
suis in regē regnūqz meritis. nō lacrimās aut ciulās s alacri vultu z q̄si ad epulas inuitat⁹ ceruice gladio p̄-
buit. vir alti spūs nō min⁹ domi qz bellēclar⁹ z cui sp mag⁹ in mēte sederunt. Iohānes deñ aliquot annos p
se regnū admīstrauit. quo vita functo fili⁹ ei⁹ heinric⁹ regnū accepit. adolescēs aio plen⁹ z recti cupid⁹. q̄ re-
licta priori p̄iuge alterā ex portugalīa duxit impatris sororē z in regnū granate cū exercitu p̄fect⁹ magnā
hostilis terre p̄tē diripuit atz p̄riuit. Iohānes cardinalis hostiēsis summa vir integritate z scia iuris emineñs
cui iuuenis in dictādīs eplis seruiri senio p̄fect⁹ in eo regno. vñ illi origo erat aīam deo reddidit. In regno
nauarie z fili⁹ in patrē z p̄ in filiū arma suscepit. filiusqz tadē regno pulsus ad alfonsoz patrū aragonū si-
cilicqz regē (pagrat⁹ pri⁹ gallia) pfugit. Nūc lodouic⁹ mōtesie mḡ z iohānes discretanus viri p̄stabiles ab
Alfonso missi recōaliari p̄i filiū studēt. Ioanna regis alfonſi z soror z cōiūx absente viro multis ānis ara-
gonū z valētie regnis tot potētib⁹ ciuitatib⁹ z nobilissimis p̄cipib⁹ iura dixit casta z scīa mulier z digna
que plē pepisset alfonso. Anno aut ab incarnatiōe dñi. i 491. totū regnū betice qd hodie granata vocat⁹
vict⁹ barbaris regeqz eoz capto. ciuitateqz granata populosissima armis fameqz dyrissimaqz obsessiōe ob-
tenta. a xpianis crucem dñi adorantibus pacifice hodie possidet.

In
rio no
ro suo
incert
parua
et pru
te tenu
sed on
propo
Annū
gnū ā
ciū. in
adna
dis h
andū

Portugalia *Portugalia*

In portugalia petrus agnomine infans. sic em filij regis anteq regnant appellant. magni nominis pri-
 ceptis qui totam ferme europam peragraverat sue virtutis documenta demonstrans. Cum regnum tuto-
 rio nomine aliquodiu summa cum laude administrasset nec minore fide alphonso ex fratre nepoti simul et gene-
 ro suo restitisset. tandem subrotis vtriusq dissensionibus cum odio crescente ad plium ventum esset sagitta in
 incertum missa transfixus interijt. vir magnor operu. Et qui olim sub cesare sigismundo stipendia faciens no-
 parua sibi gloriam in turchos pugnando parauerat. Alphonso exinde mansuetissimus princeps alti cordis
 et prudentia singulari pditus neq cu vnq regius portugalia sanguis deriuatus est. post hec regnum quiete
 tenuit. cui cu obijisset dilectissima coniux. eademq soror patruelis vt aliam supduceret suaderi non potuit.
 sed omnis eius cura eo conuersa est vt aliquid agat quod sibi laudem et xptane religioni fructu pariat. Qua
 propter inuitatis regni proceribus suscepto publice crucis signo classeni in turchos et expeditionem pmisit
 Annis vo sequentibus heinricus infans videns regni portigalie fines paruis limitib contineri cupies re-
 gnū apliare oceanū hispanicū sūmis virib igredit suasu et doctrina cosmogr aphor sit terre et mar nosce
 ciū. inuētisq multis et varijs insulis ab hoib nūq habitat. Inter ceteras pclarā insulā nō sine suor letitia
 adnauigat. nō tamen hominib habitatā sed fontibus irriguam pingui gleba refertam nemorosam. incolē-
 dis homib aptā. ad quā diuersa hominū genera colendā imisit. Inter tñ ceteros fruct aptissima ē ad pere-
 andū succaz. qd tanto fenore ibi nūc cōficiť vt vniuersa europa succaro pl solito habūdet. nomē insule ma-

*heunus molas
inuent*

Italia

dera est. inde succarū de maderā. Inuenit et alias insulas quāplures quās habitari baptizariq; noibus fecit ut insulā scti **S**eorij fayal de pico quā vnā hoibus almanis ex flandria habitandā concessit. feracē tritici. An-
nis vō posterioribus vt anno dñi. i 483. iohānes scōs portugalie rex altissimi vir cordis certas galeas oī-
bus ad victū necessarijs instruxit easq; vltra colūnas herculis ad meridiē versus ethiopiā inuestigaturos
misit. Prefecit aut his patronos duos Jacobū canū portugalensem et martinū bohēmū hominē germa-
nū ex nūmberga supioris germanie de bona bohēmorū familia natū. hoīem inq; in cognoscendo situ ter-
re peritissimū marisq; patientissimū. Quiq; pholomei lōgitudines et latitudines in occidente ad vnguē ex
perimēto. lōgeuq; nauigatione nouit. Hī duo bono deorū auspicio mare meridionale sultantes a littore
nō longe euagantes supato circulo eq̄noriali in alterū orbem excepti sunt. vbi ip̄is stantibus orientē versus
vmbra ad meridiē et dextrā proieciat. Aperuere igit sua industria aliū orbem hacten⁹ nobis incognitū et
multis annis a nullis q̄ ianuentibus licet frustra temptatū. Peracta aut huius nauigatione vicesimo sexto
mense reuersi sunt portugalīā pluribus ob calidissimi aeris patientiā mortuis. Insignū aut portauere pip-
grana paradisi. multaq; alia q̄ longū esset recensere. Aperto illo orbe magna piperis q̄titas flandriā versus
vehit. et licet nō sit adeo rugosum vt oriētale tñ acumen formā et oīa vtrūq; pip̄ se fert. Multa ea de re scri-
benda forent q̄ ne tedij agrauar bono respectu omisi.

Italia

Itemis europe finibus pagratis et q̄tū ppositi nostri sunt septentrione decurso in patriā tandē reuersus
nouitates italīe cū iā referende occurrat. ab ea nimirū vrbe incipiendū esse arbitror cuius creberrimas
mutationes et oriens simul et occidens admirat. Ea est genua ligurū dñā ac regina q̄ ciuilibus agitata di-
scordijs memoria nra impiū maris amittit. In ea cū excluso philippo maria mediolanensiu ducē eius p̄tore
opicio elzaco necato auctore francisco spinula. viij. libertatis capitanei creati essent. eisq; paulopost subla-
ta libertate exactis Suardus Smarde⁹ ducatū accepisset annos supra. lxx. natus auctore thoma frigoso q̄
et ip̄e olim an philippi dominū ducali honore func⁹ fuerat. Cū hō grāden⁹ ad gubernationē inuītū videret

vir
nus
lati
sco
ros
anth
q̄ p
spin
bus
dum
puli
cū p
strat
Is e
nob
soph
cū re
quē
trū q
nit. z
cōuen
nuam
signo
tes. a
cum d
ge vrl
reclud
integ
princi
philip
sibi p
stelanc
tunc p
miserā
e man
De flo
cedent
ius iu
tum p
esset. q̄
vt de r
stibus
tanq̄
Sed d
ip̄a arc
alphor
formi f
cendo
ciarū d
tandi a
q̄ in ci
pe fidit
Sermo
bibus
multis
nec suis
clamau
ptum a
colorat
ris legi
nēsis ex
iugem
naty me

vix septem diebus permissus ē thoma ei⁹ honorem surripiente quē cum quatuor gubernasset annis germa-
 nus eius baptista ad. xvj. circiter horas regno expulit. Nā thomas resumptis virib⁹ p̄festim fratrem pa-
 latio deturbavit. tres annos postea. ⁊ nōnullis mēsis vrbem regens. donec auctore iohāne antonio fi-
 sco itez ciuitas libertatē asseruit. Delectis deide. viij. capitaneis priori ex more rempublicā administratu-
 ros qui thomā frigosum in carcerē p̄cecerūt. cū iam ter p̄rie sue ducē gessisset. Horū p̄iceps fuere iohānes
 anthomius quē prenominauim⁹ miles equestris ordinis. ⁊ raphael adornus iuris interpres. s̄ hec quo-
 q̄ paucorū mensū libertas fuit cū raphaeli. nō tam capitanei q̄ ducis nomē placeret. Is em̄ gētilibus ac
 spinularū primorib⁹ in suā sententiā tractis. collegas suos mīgratu abdicauit. ducalesq̄ fasces assumpsit. q̄-
 bus paulo supra duos ānos ēvsus a barnaba gētili ⁊ patruale suo a republica deiectus. Barnaba vō nō
 dum mense toto principatu positū. Janus frigosi⁹ iohāne anthonia fisco ⁊ auriānis fauētibus regno per-
 pulit. Qui paulopost anthonio p̄ suscepto bñficio necem p̄auit interposito iohāne philippo ei⁹ gentili q̄
 eū percuteret qui ⁊ castella defuncti cōdonauit. Jano vō cum rexisset annis paulo amplius duob⁹ in magi-
 stratu satis functo frater eius ludouicus successit. qui a petro patruale suo e dignitatis culmīe deiectus est.
 Is ē petrus frigosus qui mō regnat multa vi animi ⁊ corporis. Sed ⁊ optimatibus ciuitatis ⁊ omni ferme
 nobilitati odio habit⁹. qui ⁊ gētilem ⁊ patruelē suū nicolaū frigosum. honestis morib⁹ p̄ditū. ⁊ philo-
 sophie studiū insignē ob suspitōem affectati dominij vocatū a se ⁊ pallaciū p̄ris p̄cussorib⁹ interemit. Hunc
 cū regnasset annis quatuor. tam sue q̄ aliarū nobiliū familiarū p̄nceps. vrbē deiecerūt ludouico patruale suo
 quē ip̄e antea deposuerat in ei⁹ locū suffecto. qui cū se p̄z gratum magnatibus eē intellexisset. eūdem pe-
 trū quē regno deturbauerat in auxiliū accersit. ille tertia post exiliū die reuersus. ⁊ patruelē ducatu amio-
 nit. ⁊ omēs aduersarios vrbē pepulit. Quorū p̄cipes ad florentes alphonso aragonū ⁊ sicilie regis opes
 cōuersi magnā ⁊ formidabilem classē ab eo impetrauerūt. cum q̄ iam ferme duob⁹ annis terra mariq̄ ge-
 nuam opprēsserūt. ventum ē sepe ad menia ciuitatis ⁊ aliqñ intra ip̄a suburbana pugnatū. hoc aut̄ āno cū
 signo dato. ⁊ in ip̄o portu pro menibus vrbis vndiq̄ pugnare. Ingressi sunt aroganenses ducesq̄ mili-
 tes. ad magnā vrbis ptem vagauerūt passim cedibus. passim rapinis ciuitatē sedantes. Sed affuit p̄esto
 cum delecta iuuetute petrus qui fugientes suos sistere cōpulit. ⁊ in aroganēses dilapsus. ingēte edita stra-
 ge vrbem iam pene raptā recupauit. actum tñ de eo fuerat si portā quā ceperant hostes ita cōmunissent. ne
 recludi supne potuisset. ⁊ aditū sequentib⁹ naualibus socijs patentē retinuissent. Nūc ambe partes q̄si ex
 integro ad bellū se parant. Quis fama est. petri animo fractum. galloz opes implorare corū regi p̄rie sue
 principatū quē retinere nō pōt pecunia venditū. Apud insubres vrbēq̄ toto famosas orbe mediolanū
 philippus maria dux gentis qui genuā ditioni sue qñdā s̄egerat. amedei subaudie ducis filiā mīrimo
 sibi iunxerat alphonsum potentissimū regē cū duob⁹ fratribus. altero rege nauarie. altero militie compe-
 stelano mīgro. multisq̄ regulis nauali p̄elio captū victum a ianuensibus ⁊ sibi a iacobo spinola ianuensiu
 tunc p̄fecto oblatum ⁊ ad se vsq̄ deductū. insolita vsus liberalitate. magnificentissime donatū libertati di-
 miserat. Sigismundū cesarē romā petentē. cū mediolani ageret visitare p̄tēpserat bononiā forliū ymolā
 e manib⁹ tyrānoz armis ereptā sacro sancte ro. eccie restituerat atrocem suitensiu gentem bello domuerat.
 De florentinis ac venetis per suos duces sepius triūphauerat totamq̄ quōdāz ytalīā tremefecerat iam re-
 cedente fortuna perdita genua nicolao picinio in quo maxime fidebat defuncto exercitu suo ad casale ma-
 ius iuxta flumē padum duce micheleto cōtimola ab hostib⁹ p̄elio fuso. ⁊ castris exuto. magno numero eq̄
 tum peditūq̄ capta. eo deduct⁹ erat. vt nō mō venetis. s̄ oībus per circuitū pplis ac principib⁹ cōtemptui
 esset. Et veneti quidē abduca flumine trāmisso. in agro mediolanensi castrametati. tñ ei terrores incussere.
 vt de relinquendo imperio cogitauerit. q̄sunt vltra ⁊ citra mōtes auxilia regū. Sed quē fortunatū atq̄ ho-
 stibus insulātē omēs honore ac fauore dignū existimauere. Idem in calamitate constitutus ab oībus
 tanq̄ odio dignus relictus ē. vnus tñ oīm alphonso accepti bñficij memor ad opem ferendā sese accinxit.
 Sed dum serius iter agit interim philippus primū aduersam valitudinē oculis captus incidit. Deinde ex
 ip̄a arce hostium armorū fragore audito vehemēter cōmotus vite tedio simul ⁊ languore mortē obiit. ip̄o
 alphonso herede instituto. fuit aut̄ philippus ingenti corpe. ⁊ in iuuetute inacer. in senio pinguis. de-
 formi facie ac terribili. instabilib⁹ ac p̄gradibus oculis. ingenio pacri ⁊ callido. in largiēdo. p̄fus. in p-
 cendo facilis. in adeundo difficilis. ac vbi in colloquiū venisset mitis ac placidus. cultus corporis ac mūdi-
 ciarū oīsq̄ lenocinij negligens. venādī cupidus equorū studiosus. ceterū quietis impatiēs. atq̄ imperi-
 tandi audax. in pace bellum. in bello pacem q̄sunt. simulādī atq̄ dissimulandi egregius artifex. in milites
 q̄ in ciues indulgentior raro in publicū prodijt. delatorib⁹ facile credidit in suspitōnes adeo pronus vt se
 pe fidissimos a se amicos leuissimis de causis alienauerit. pullis indutos vestib⁹ egre de se venire permisit.
 Sermone de morte audiuit inuitus tonitrua ac fulmina mirūmodū expauit. tabifica lue p̄cussos ex vrbē
 bibus migrare in agros iussit corūq̄ domos incendio tolli. q̄ cura innumerabile illū mediolanū populum
 multis annis intactū quodāmodō ab ea peste serauit. Hinc cū vita decessisset. funus nec tanto principe dignū
 nec suis maioribus ductum ē. nec sepulcri decus additū. Populus cognita ducis morte i libertatē sese p-
 clamauit. xij. viris electis. qui rempublicā administrarent. Castrum porte iouis instar excellentissime regie ca-
 prum ac dirutum est. ⁊ testamētum philippi dilatatū ad dominiū mediolanense multi aspirauere. Sed q̄
 coloratis vterētur titulis quatuor tñ fuere. fridericus impator deuolutū ad se principatū philippo. sine libe-
 ris legitimis vita subtracō cōtendebat. Alphonso testamēto hereditatem petebat. Carolus dux aurelia-
 nēsis ex sanguine vicecomitū natus ab intestato id sibi deberi aiebat. Franciscus p̄forcias vicecomes con-
 iugem suā q̄ philippi filia fuerat hereditatē p̄ris suscipiendā affirmabat. Audite sunt legatōnes oīm in se-
 natu mediolensi. quorū aliq̄ sermone directo dominiū petere. aliq̄ per simulationē oblātū venetos auxiliū

insinuare se populo. atque inde paulatim vendicare dominium satagebat. **S**ed civitati quae iam libertate gaudebat. et imperandi cupiditate. demortui principis militiam produxisse. nulla conditio placuit. quod iugum quibus pacto in capita civium videretur inferre. Obtulit tamen imperatori census quinquaginta annis aureum poculum. si libera suis legibus dimitteretur. Dilatabat in terra vndique philippi hereditas. veneti placentiam cremam laudam occupauere. et multa praeterea minora oppida. dux subaudie ludouicus valentiam et confluentiam inuasit. astenses ad duce aurelianensem carolum defecere. qui suscepti a rege francie non paruis auxiliis alexandrinorum agros vexare ceperunt. Papienses intestinis agitati discordiis. diu anticipes fuere. quibus potissimum se iungeret. Hungariones comani. alexandrini. ac Terdonenses mediolanensem impium sibi parmentes in societate quodammodo recepti sunt. Franciscus Sforza per idem tempus in piceno agebat. quibus maiorem provincie eius partem iam amissam cum philippus non multo antequam moreretur sibi per coes amicos reconciliata ut ad se rediret in venetos pugnaturus accersuerat rogato alfonso rege ut. lxx. milia auri nummi suo nomine numeraret. quo facto iam pactis atque instructis copiis itineri se accinxerat. cum mors philippi enuntiata. cum qui longo tempore. ad mediolanenses opes inhaesisset. magis ac magis perperare concupiscit. Quae ut longobardiam primum ingressus est mediolanenses incerti. quo mens ei inclinaret. ne vel per ipsum vel coniunctus veneti suis cepit obuiam iret. Missis oratoribus oblati non paucis stipendiis conduxere moxque duce sui exercitus factus ut placetiam omnibus copiis obsideret impauerunt ipse dicto parens dum ad placentiam in obsidione sedet papienses qui iam mediolanensem impium tanquam fastidiosum et insolens detractarant. sese sibi cedentes acceperunt quod res mediolanensem animos haud mediocriter perturbavit. qui per viuentiones inhibitus francisco dicebant nullas ex urbibus quas olim philippus tenuisset occupare. Franciscus vero non se occupasse. sed cedente et ultro se offerente civitate accepisse aiebat. at mediolanenses cum eius potentiam verebantur dissimulandum potius statuere. Ille continuata apud placentiam obsidione. Tandem summa vi oppugnare aduersus urbem. quibus magna et fortis militum manu munita armis tamen expugnauit et diripuit. Mediolanense regimen per idem tempus penes nobiles fuit. et apud eos qui philippi quondam consilium direxere. ita res prospere sapienter ducta cedebat. et iam non parua galloz manus nam circiter tria milia equitum delecti roboris qui alpes transierat apud alexandriam perfligata delectaque fuerat. Et veneti apud caragium magno prelio superati. omnes perne copias amiserunt et laudam ab eorum imperio erepta in partem mediolanensem redierat. Cum franciscus Sforza ad instandus brixienfes missus. siue quod principatum mediolanensem. cuius opem iam pridem sumpserat. alio modo persequi non posse sperabat. siue quod mediolanenses cum venetorum amicitia societateque clam se quaerentes. Ille solus vtriusque populi perdam relinqueret. perueniendos censuit. prius cum venetis sedem inijt. in quo cum multa hic atque inde promissa essent. illud inter cetera conuenit ut ad urbem mediolani ditionemque eius obtinendam francisco cum copiis perficenti senatus venetus in pecuniis et armis auxilio esset quod re firmata. mox in mediolanensem duxit. Militabant eo tempore apud mediolanensem bracciani. qui cum ludouico de werne. ac nonnullas alias francisci copias apud modoeciam fudissent. tandem relictis mediolanensibus ad eum defecere. franciscus filias suas iacobobo picenino uxorem desponsit carolus vero ganzaga haud ignotus. copiarum ductor. qui paulo ante a mediolanensibus deficiens ad franciscum venerat. postquam defetos eosdem mediolanenses et sine ullo duce relictos adiuuauit. iteque ad mediolanenses relicto francisco transiit. Erat hic vasto corpore. forma pene gigantea. viribus vero quae magnitudinem renderent dicendi copia clarus litteris grecis ac latinis instructus sed animo inconstanti. et ingenio ad omne facinus siue honestum siue nequam pato. Qui non parua spes fuit oppressa. mediolana libertate dominus urbis arripe. sed fortuna iam mediolanensibus nouercate placentini terdonenses nouariensesque ab eis deficientes francisci praesidia receperunt alexandrini cum nulla in eis spem sitam esse prouenerunt wilhelmi montiserrati principis fratris impio se commiserunt. Respublica medio tempore ex nobilitate in plebem defluerat. lectique viri. xij. qui urbi de more praesent. ex fece populi ignobiles atque ignaui migratum gerebant. hi cum nobilitate (qua multis modis offenderant) suspecta hrentes cum francisco sentirent. Suadente ganzaga. qui eam vias ad principatum urbis arripientem commodissimam existimauit. primarios ciues genere nobiles et opibus habundantes. raptim interceptos per noctes obtruncare ac deinde in foro plebi spectaculum obiecerunt. inter quos iacobinus bassius et gregorius adolescens placidis moribus et litteris eruditus. et nobis amicitia coniunctus. prius innocens supinus truncatusque iacuit. Ille diu post iohannes cayn venerandum senex et filium eius franciscum egregia forma iuuenem non alio crimine irretitos. nisi quod blance marie francisci coniugi sanguine iuncti erant. crudelibus affectos cruciatibus necare. Erat gregorius lampinarius iurisperitus. sed spe legationis tanquam ad imperatorem mitteretur in modoeciam captus atque interfectus est magnus libertatis assertor. Et qui testem olim philippi populi fauens regimini lamasset. Nec theodoro bossio admodum in citate grancoso potenti peperceit. quae cum diu in vinculis tenuissent. tandem iteremerunt. Galeotus quoque tuscanus et ipse natu nobilis atque opulentus ciuis iteritus occubuit. Quibus ex rebus cum iam nulla libertatis forma relicta esset. et. xij. viri ausu tyrannico urbem cedibus ac rapinis sedarent. successorumque comicia prohibentes. iusto populo sibi ipsi imperium progarent. Commota denique atque incensa citas correptis armis. nouo migratu ex nobilitate creato. tyrannos et republica eiectiones in carcerem proiecit. at cum neque hunc non respirare populus posset. illas perdit omnes. excepta citate comensi ac parmensi. quae in officio ad ultimum persistebant. franciscus dura obsidione ciuitatem premebat. Itaque plebs incensa nobilitate et palacio pepulit. Tyrannos demptis vinclis tanquam libertatis amatores. et optime de republica meritos in priorem locum restituit. Illi ad priores artes reuersi. cum satellites magno numero assumpsissent multaque suadente carolo spolia perpetraret. nobilitatemque prius opprimerent non tamen ei vias ad inuadendum principatum permiserunt. Quod cum ipse aduertisset. et iam sibi periculosas apud mediolanenses moras intellexisset. per internuncios francisco reconciliatus. ac magnis allectis promissis laudam illi perdidit. Tercumque iam fides fallens. non sine magno mediolanensium damno ac plebis perditione ad eum transiit. non tamen defuit tyrannis animus quoniam postulat vndique subsidium francisci iugum iam prope ceruicibus imminens excutere conarent. Sed cum alios frustra rogassent. venetos tandem ne se derelinquerent peruerunt. Nam neque illi ex usu videbatur franciscus etate florentem rei bellice peritissimum. cuius iam vires atque armis non sine graui iactura sensissent. eo potius ipso quo suo portandus videretur. Percusserunt igitur veneti sedem cum mediolanensibus. legesque quas toto citiorum gallia sequi deberet scripserunt. mandantes Sforze

ut certis cōtent⁹ urbib⁹ ac terminis mediolanēses in pace dimitteret. Ille haud ignarus se breui pitur⁹ vbi
venetis paruisset. imperiū eoz p̄tēpsit. Et quīs deſtus oibus videreſ. nā ſoli florētini. ⁊ hī quidē parce
opam ferebāt. In obſidione tñ perſeuerare decreuit. iam mortuo frāciſco pycinino frater ei⁹ iacob⁹ cū bra
chianis ad venetos trāſierat. Iam leonardus venerens a ſenatu veneto miſſus mediolanū ingreſſus au
xilia ⁊ comeat⁹. magnā copiā. qbus ciuitas indigebat ppe diē affore pollicebat. Erat ⁊ in exercitu ⁊ in ci
uitate ſumma oīm rez indigentia. Ita vt dubiū videri poſſet. an obſidēs frāciſcus. an obſeſſus dici debe
ret. Quis ei his mille eq⁹ ſuperāt q⁹ ferre inſeſſorē poſſent. ⁊ milites ſtipēdio fraudati p cibis ſeſe armis exu
erūt. Neq⁹ cū frāciſco argentū erat. quo ſtipē dare militi poſſet. S⁹ inter ſpem metūq⁹ dubi⁹. obſidionē de
die in diē vba pro factis oſtentans. pducebat. In ciuitate vere cū iam frumentū abſumptū eſſet. nec aliud
edulgi genus reſtaret. ⁊ iam canēs. equi ceetrāq⁹ id generi aialia māderē. nec ferre amplius famē multitu
do poſſet. collecti in vnū apud portā vercellinā. correpti armis in ſoz. prumpūt. obuiūq⁹ leonhardus ve
netoz legatū gladijs cōfodit. ac diſcerpūt. Exin palatiū ſuſis tyrannoꝝ ſatellitib⁹ aggrediūt. quo ſine re
ſiſtentia occupato. quos inuenere tyrānos in vincula pcecerūt. Exin miſſis ad frāciſcū legat⁹ principatum
ei ciuitat⁹ obtulerūt. q⁹ mox ingreſſus dñiūm vrbis accepit. Et deinde nō niſtis interiectis dieb⁹. cū liber⁹
⁊ cōiuge reuerſus. ducalibus inſignib⁹ exornat⁹. in triumphanſi modū vrbē intrauit. q⁹ cū iaz comū parimā
q⁹ in deditōem accepſſet wilhelmoq⁹ mōte ferratenſi alexandriā emiſſet. non parū deinde bellū cū vene
tis ⁊ alfonſo rege diutius geſſit. In quo cū acrius premereſ neq⁹ em tante potētie par eſſe poterat. ſena
tum regē fortiffimis eqtū cohortib⁹ cinctū ex vltiori gallia. magnis ſtipēdijs ac pmiſſis allectus. i auxi
liū accerſiuit. q⁹ cū ſupatis mōtib⁹ in ytalīā deſcēdiſſet. ac wilhelmū c monte ferrato arma ponere p amici
ciam ac neceſſitudine cōpulſiſſet. ⁊ tam caſtra ſua frāciſci caſtris pūgens. i hoſtilē agrū deſcendiſſet expu
gnatis raptim nōnullis caſtellis more gallico. mortales omēs i eis cōprehēſos trucidāſſet. Tantis mox
terror venetos inuaſit vt iā caſtra caſtris pferre ampli⁹ nullo pacto pſumerēt. nec iam retinere poſſe Brixā
⁊ pſgamū agris amiſſis pſiderēt. Cūq⁹ thurcoꝝ bellū res eoz maritimas infeſtaret repēte pter oīm opini
onē pax q⁹ diu in ſenatu aplico fuerat agitata. teniq⁹ apud laudā internētū cuiuſdā icogniti. ſ. pbate ⁊ in
tegre vite monachi. inter venetos ⁊ ipm frāciſcū clam rege facta ē. Que res vt regi moleſta. ita frāciſco vti
lis ⁊ veneti neceſſaria fuit. Arcē deinde mediolani inſanietis ppli furore dirutā frāciſcus breui reſtaurauit
mira fortune. ſiue cicta regēis dei. puidētia nobile ac magnificū op⁹ hiſdē manib⁹ ſbito reſectū ē. q⁹ fue
rat paulo aū reiectū. frāciſcus philēph⁹ nobil⁹ ſatyrāꝝ ſcriptoz p idē tps ad heroicū carmen pueriſus res
ſforcie ſcribere cepit. Acodriſ⁹ rebell⁹ ſoluta oꝝone ac metro clar⁹ hri cepit. Apd venetos terra mari
q⁹ potētiſſimos. q⁹ nomē ytaliciū apud barbaras natōes lōge lateq⁹ claz fecerat. filius ſofcari ducis. veluti
q⁹ ppiā i rempublicā machinat⁹ eet in exiliū act⁹. deinde reuocat⁹ ⁊ iterū i ſuſpitiōem criminis adduct⁹ ⁊ cru
deliſſime toꝝt⁹. cū nihil mali pſiteret relegat⁹ i peloponeſſus miſerā ibi vitā finiuit. Sener eiūſdē duc⁹ an
dreas donat⁹ dum Cretā inſulā. p veneto iperio gubnabat dux iſule appellē. reuocat⁹ domū honore pūa
tur. ⁊ magna mulctat⁹ pecunia i exiliū mittit. Armilauſ iter venetos dignitate ⁊ aucte potēs dux ex con
ſilio ad mediā noctē domū reuertit. baculo trāſſoſſus occidit. nec q⁹ tantū ſcelus patrauerit inuētus ē. q⁹
uis filio ducis id crimini dederint. frāciſc⁹ barbarus ſtudijs humanitat⁹ excellēs. edijs nō pauc⁹ neq⁹ il
laudatis opusculis. ſenio pfect⁹ nō ſine celebri noie vita deceſſit. Impator ſrideric⁹ cū romā rediens eo
ſe cū pūge ⁊ rege hūgarie ladislao. totoq⁹ comitatu recepiſſet. libēter ⁊ amice viſus. incredibilib⁹ honori
bus tumulat⁹ eſt. frāciſcus dux gēis. q⁹ ānos. v. ⁊. xxx. ſumma cū laude ciuitatē rexerat philippo medio
lanēſium duci brixā bergamūq⁹ ademerat. copias ei⁹ plib⁹us loq⁹ fuderat. frāciſcū carmiolā claz ducem
copiaz de p̄ditiōe ſuſpectus ſecuri pcuſſerat. Adarſiliū carrariū cui⁹ maiores diu pataniū p tyrānidem tel
nuſſent. dux p̄nam hereditatē vendicare conat⁹ interceptus necauerat. pacē cūz thure⁹ nō tam honeſtā q⁹
neceſſariā fecerat. Impiūq⁹ venetus terra mariq⁹ lōge ampliauerat. gubnatōni tandē cedere cōpulſus eſt
tanq⁹ p ſenio reipublice videreſ inuit⁹. Ille hmoi p̄tūmelia affectus ingrate p̄tie aspectus nō ferēs. eamq⁹
vitā recusans. q⁹ careret ipio ē publico palatio in priuatā domū ſe recepit vbi cūz principatus ſuis ciuib⁹
reddidiſſet. egrā q⁹ p̄ſeſtim aiām nature reſtituit. Cui⁹ caſum tanq⁹ puidiſſet baptiſta p̄taſius cremonēſis
aſtronom⁹ pluribus ante mēſib⁹ p̄dixerat. Erat autē frāciſc⁹ cum morereſ nō lōge ab anno ſue vite nona
geſimo. venerabilis ſenex p̄cipua corpis maiestate decorus. memor oīm q⁹ poſt infantiam aut vidiſſet aut
audiſſet. ſacundia copioſa ⁊ ingenio. p̄mptio. ac ope impiger ac dexterrimo. q⁹ moderare frena ſenat⁹ optie
noſſet. Et p̄ in egipto negociat⁹. cūz p̄bam regiōis illius quēpiā de futuris iterrogaret. Rñſum ab il
lo accepit. filius ſibi eē. q⁹ aliqñ ſue ciuitat⁹ p̄ncipatus aſſeſq⁹reſ. frāciſco ſuſſect⁹ p̄ſcal vir ſingulari p̄udē
tia ⁊ morib⁹ humaniſſim⁹. cui⁹ ducatus nulla putāt bella ſuſceptūz. niſi v⁹ neceſſaria v⁹ ad modūz gliōſa.
Ludouicus marchio mantuan⁹ iter p̄ncipes nri ſeculi. fame nō mediocriſ. lris erudit⁹. ⁊ reb⁹ militari
bus exercitat⁹. In eo bello qd veneti cūz frāciſco ſforcia poſt dñiūm mediolani ab eo captūz geſſere. par
tes illi⁹ ſecut⁹. magnus momētuz reb⁹ ei⁹ acceſſit. Carol⁹ frater ei⁹ q⁹ fidē frāciſco ſefellerat i vincula coniel
ctus. ſb ei⁹ fideiuſſione dimiſſus. cūz neq⁹ ſic. pmiſſioni ſue ſatiſſaceret oib⁹ q⁹ i mātuano agro tenebat op
pidis priuat⁹ ē. S⁹ cūz ſtipēdia venetis faceret. nō p̄uas eozū copias i mātuana duxit. vbi vaſtatis late
atq⁹ incenſis agris cūz fortuna p̄ncipūz ei⁹ belli ſecundūz feciſſet. ⁊ iā mātuani metu p̄uulſi. reb⁹ ſuis diſ
fidere viderent. Ludouic⁹ accerſit ex mediolano auxilijs. milites ſuos i aciē pducēs. fratri copiā pugne
fecit. nec ille certamē detrectauit. Cōmiſſum ē atrox plū i q⁹ duo frēs ābo etate florentes. ābo rei militaris
piti. ābo corpis atz ai virib⁹ p̄ſtantes. de glia. de ipio. de vita. ſummis conatibus cōtēdere. Deniq⁹ victor
ludouic⁹ fuſo fugatoq⁹ carolo. oēs eius copiarū duces. ac p̄mores eqtū cef. plib⁹ intercepti ille deide p̄tia
ex toꝝtis atz egenus morbo p̄ſectus iterijt. Apud ferrariā mortuo nicolao Eſtenſe p̄ncipe. oīm nri ſeculi

Fortunatissimo. nisi coniugis adulterium et ea et i filio dilectissimo. vendicare olim coactus fuisset leonellus
dñatū suscepit. princeps pacificus. l'rarū pitus. et musice cultor. q̄ decedēte boris? frater ei? et ipi nicolao fi-
lius ex concubina pholomea senesi ad principatū vocat? ē egregia forma iuuenis et i armis cū laude v'satus.
dicēdi et agendi pitus. q̄ cū cesare friderici romā petente et inde reuersus magnificentissime accepisset. sup
mutinā et regiū ducatus honore accepit. primusq; oim i estensi familia dux appellat? ē. Eugenius pontifex
dū ferrarie cū grecis conciliū ageret hugo senesis q̄ p idē tps medicorum princeps hū? est. oēs q̄ ex greci stu-
diosi p'bie eo puenisse crediti sunt apud se inuitauit. quos cū oppipare magnificeq; pauisset. finito pran-
dio. epulis mensisq; remotis eos i disputationē pederēt placideq; pellexit. cūq; iam marchio adesset ni-
colaus. et mlti i synodo excellētes p'bi aduētassent. cūctos i mediū p'bie locos adduxit. de q̄b? inter se pla-
to et aristoteli. i suis opibus p'cedere ac magnopere dissentire vident. edicēdo eā se p'te defensurū quā greci op'
pugnandū ducerēt. siue platonē illi siue aristoteli. seqndū arbitrarent. Cū greci certamē minime recusassent
tractata ē ad multas horas disputatio postremo cū et ex p'uij snia hugo grecorū p'bos. aliter post aliter
argumēt? et dicēdi copia victos tacere cōpulisset. palā factū ē. latinos hoies q̄ iam p'ide bellū artib? et ar-
moz gl'ia greciā supauerāt. etate n'ra etiā l'ris et oim doctrinaz genere antequē. fuit aut dom? estens viri sp
docti amica. n'ra etate nō solū hugonē de quo p'fati sum? magnis ad se p'mijs traxit. sed mltos i iure ciuili.
plures i ceteris facultatib? honorauit. In studiis eloq̄ntie iohāne aurispā siculū grecis ac latinis edoctus. q̄
versu. p'saq; claruit inter familiares hūm dūtem b'rimq; fecit. Guarin? aut veronens oim ferme p' ac ingi
q̄ a n'ra etate grecas l'ras didicere. admirabilis et oim honore dign? senex. q̄ oim etate suā legēdo. docēdo
scribēdoq; pcurisset. vnicū senectutis sue refugium et illud qdē honestū dignūq; suis exercitijs acutib? iue-
nit. ¶ In agro bononiēsi pirū qndā aridā ex miorib? formicis pass? cā cōplures ascēderāt supuenerē maio-
res nō paruo nūero q̄ illas p'tim occiderūt p'tim deiecerūt. Post duas ferme horas tanta miorū formicarū
vis excitata ē. vt tot? ager nigro tectus agmie videre accessere. Stipare oēs. et arboris vndiq; stipitē cir-
cūdantes. paulatim ascēdere ceperūt. maiores formice vbi hostes adesse aduenerūt cōglobare se supne
pugnā expectauerūt. postq; sil' acies puenere cōmisso p'lio. maiores morsu rabido. mō illas mō istas et mō
noribus interimere totiq; breui spacio cōfecerūt. vt cadentū morietūq; tumult? ad p'ri radices nō parua
in terra succreuerit. S; cū p'tinati? instaret miores spq; acies acie p'meret viginti? aut p'les vnas ex hostib?
circūdarent et a tergo et a fronte pugnātes nuda q̄z latera p'foderēt. victē tādē manifeste ad vnū oēs nece-
te. Illati p'us temere p'lij penas dedere. Nec acta sunt spectatib? rōne copijs eccie. cū. s. petri cathedrā eu-
genius q̄rtus teneret. ea nob q̄ se vidisse ait. vir fide dign? et aucte remlit. Nicolaus pistoriē vtroq; iure cō-
sultus. q̄ tñ in castris aplicis nerij senens ep'i vices agebat. Sile hū illi est qd in gallia belgica nō longe ab
vrbe leodio p'stati fama gestū ferūt nidū siue i arboze siue i rupe falco sibi pauerat. ouaq; fouēs pullos aut
dus expectabat. hūc corui supueniētes loco deturbauere. ouis ei? effract? ac vorat? spectauere id ē. p'rimo
bubulci fugiētēq; trepidū falconē annotauere postmodū mirabile dictu falcones coruiq; q̄si septentrionales
illi meridionale p'te tenētes. ordinatis acieb? et tanq; rōis capaces essent. alijs q̄ cornua obsuarēt. alijs q̄
media ducerēt agmīa dispositi. atrox et ferocissimū p'liū i acre cōmiserūt. in q̄ cū mō corui. mō falcones. ce-
derent. et itez resumpti viribus certamē instauraret. tot? vndiq; s'biectus ager. et p'enis et cadauerib? obte-
ctus ē. ad extremū victoria penes falcones fuit q̄ nō solū rostris. s; etiā vnguib? acerrime decertantes. cor-
nos oēs ad internitiōem deleuere. Exin paruo tpe interiecto cū duo de leodiniēsi eccia contendentes. alter a
gregorio. xij. alter a bñdicto. xij. in ep'm elect? Erat em inter illos de rōno pōtificio disceptatio. ambo cū
copijs i eūdē locū pugnaturi venerūt. Iohānes dux burgūdie alter armis inuit. alter leodiē p'plus seq
bat. Pugnātū ē collatis signis. summa vtrinq; cōtēdē. horrendū cruetūq; p'liū factū. In quo tādē victor
iohānes. xxx. milia hostiū cecidit mirabile ei? rei fanū p'ditū ē. qd nos illac postea trāsētes cesoz ossibus
plenū vidim?. S; de bello falconū ac coruoz suā cuiq; opioem relinqm? veri p'iculo penes famaz dimisso.
Bononia q̄ nō tā studiorū mī q̄ seditōnū alimix appellari p't foroz et ipa genue. ac soli? incōstātie p'stās
cū factōe Jambecariā. nō sine cede mltos ciues domo pepulisset. cōi canetulozum ac bentiuoliū p'ilio. re-
gi cepit. princeps factionū baptista cauetul? et hanibal bentiuoli? fuere. abo sanguinariū. abo patras cedib?
insignes q̄ l'z sil' pparato sacro iūcti essent. nihil tñ inter se meliores fuere nā hanibal dū leuato de sacro fon-
te baptiste filio viurus puerperā cōp'em seq. ei qz manu p'fesa. p nouo natu cōgratulaf. ab inuētibus ex
improviso baptiste satellitib? obrucat. vt maifeste apparuerit baptisimū sacm nō tā federis retinēdi q̄ ce-
dis patrate cā a baptista q̄sim fuisse. S; nō mltā mors hanibal fuit nā q̄ ptes ei? seqbāt. sumpti paulop?
armis fugat? aduersarijs plateā obtinuerē. Baptista inditio tandē pueril i specu quodā s'bterraneo cū ple-
risq; cōplicib? suis latitās rept?. et fumo cōpulsus exire. mox p'lib? vulnerib? p'fossus ē. cadauer ei? i for-
tractū et diu ludibrio hūm cū pleriq; moze feratū. cor ei? dētib? laniassent. cruozēq; bibere nō horruissent.
tandē exustū ē. Apud florentiā p idē tps ranth? latebat herculis bentiuoli quē quodā eugenius pont. max.
interfici siue iusserat siue p'miserat fili? extra m'rimoniū nat?. paupem vitā lanificō ducēs. nec sat gnarus
quo p're genit? ēēt. Hūc bononiēses euestigio vocāt recusante quodā mō inuitū i p'riam ducūt. Eqtē ex la-
nifice faciūt. tutore hanibal filio reipublice pncipē tradūt. cur? ea i reb? aduers? fortitudo. ea i secūdis mor-
deratio hacten? oīsa ē. vt herculis filiū oēs norint. Qui cū exules p. p'ditiōem nocte qdā vrbez intrassent.
ac excitato rumore q̄si victores isulassent. haud q̄q; destitut? aio. excitat? amic. correp'ti armis. in eos p'si-
liit. nec mora victos cōp' capisq; ex ciuitate p'lib? deturbauit. Bessarion eo tpe cardinalis nicen? natōe gre-
cis. prudētia singlar. et n'ra suaq; lingua pitissim? Nicolai. v. ponti. max. in ea vrbe vices gerebat. q̄ vsq;
ad ipi? pōtifiū obitū legatōe funct? nobilitati plebiq; iuxta car? fuit. q̄uis eo deducta ciuitas ē vt legati

papo
gat?
natu
hoies
modi
mus
per a
pach
tanq
nome
cham
p'dica
edidit
a flore
floren
aplic
one g
nere i
chiep
maria
gallia
more
trāmi
lia cog
ciscere
teranū
positi
de cōf
natur
q̄fcer
bat. Al
cōtēdi
ni p'us
fierat.
rat. cū
armis
rū opp
tus pe
bem p
Abest
ti regi
monet
ret. a le
obtime
conati
florent
q̄z recu
suscep
timis e
ces ap
sua eē
tis. et
do bel
ingeni
rū scia
exercit
supior
statel
ciā p
corion
parui
tati? c
pugna
p'is e

pape rogare magisq; impare qrant. qd plane nūc experit. ludouicus scōz qtuor coronator cardinalis legat⁹. q̄ quis ingenio valet. z ea p̄dit⁹ ē auct⁹. q̄ summi sacerdos nepoti debere nō plus tñ i vrbe p̄t q̄ se-
 natu placet z xanto bononiēsi viro. Florentiā urbē ex fefulanis ruinis ad ripas arni fluij p̄ditam p̄isci
 boies fluentiā vocauere. quā cū auspicijs fundata felicib⁹ vicinas p̄ circuitum ciuitates excellere. mirisq;
 modis impiū p̄pagare cepisset. florentiā longe meli⁹ q̄ fluentia dicta ē. In hac vrbe p̄ntifex maxim⁹ euge-
 nius q̄rtus id p̄ciliū qd ferrarie cū grecis cepat. magnifice p̄sumauit. Erāt p̄les inter grecos ac latinos su-
 per archanis orthodoxe fidei p̄tentiōes. q̄rū maxima z difficillima fuit de sanctisp̄s p̄cessione. Cū greci
 pactū ex p̄e dūtaxat. n̄rī ex p̄e filioq; p̄cedentē assererēt. post mltas ac diutinas disputatiōes. in quib⁹
 tanq; interpretes Nicolaus sagūtinus vtraq; lingua disertissim⁹. ingenio faciūdiaq; iuxta p̄mptus. illustre
 nomē adeptus ē. Tandē cū latina ecclia in vñū fidei symbolū p̄sensere. Ciuitas impatorē grecorū z patriar-
 cham cōstātinopolitanū. z oēs eorū comites abunde lauteq; p̄ant p̄rarcha hic senio p̄fect⁹ recessit. z apd
 p̄dicatores intra eccliam humat⁹ ē. cui massens poeta laudens nō ignobilis epithauū v̄sibus imparibus
 edidit. Nicola⁹ picinini⁹ illustris copiarū ductor. ab exulib⁹ florentinis inuitat⁹ musellanū ingressus agrū q̄
 a florentia. x. milib⁹ passū abest. hostiliter cūcta diripuit. nec diu postea in agro aretino euz eugenio siml⁹ z
 florentinis bellū intulisset. apud angliariū magno p̄lio vict⁹ z p̄fligat⁹ ē. Ludouic⁹ archiep̄s florentinus
 ap̄licis tūc copijs p̄erat. q̄ ea victoria nobilitat⁹ ad cardinalatū paulo postea p̄fectus ē. Eugeni⁹ em̄ z vñi
 one grecorū facta. z picinini⁹ metu depositio. mēte atq; sio auct⁹. vij. z. x. cardinales creauit. viros aut ge-
 nere illustres. aut v̄tute p̄stātes. aut v̄tute scititate cōspicuos. inter q̄s duo greci assumpti sunt. ysidorus ar-
 chief̄s rutenorū z beilarion nicensorū pontifex. q̄z sup̄ memim⁹. Alfonso rex aragonū rogat⁹ a philippo
 maria vt antea dictū ē. sibi aduersus venetorū potētā vt opem ferret. coacto nō paruo exercitū p̄fecturus i
 gallia iter ingressus. Ss cū philipp⁹ obiit q̄ ipse tyburi quo iam appullerat digredere. audita vō amici
 morte. z q̄ ab eo nūcupat⁹ heres esset. in sabinos p̄fect⁹ magnificētissimo illi funere iuxta p̄soluit. Deinde
 trāmisso tyberi. recta via in florentinū duxit. eo vt aiebat animo vt florentinos renocare suas copias ex gal-
 lia cogeret. atq; ita p̄ tuscā pacatā z sibi amicā ad opē mediolanēsi⁹ ferendā q̄s veneti bello p̄mebāt. p̄fi-
 cisceret. noluerūt florentini ab alfonso rogati venetorū societate deserere. Quapropter alfonso i agrū vul-
 teranū p̄fectus pomaratiū. haud ignobile oppidū portas claudere ausi eo ip̄o q̄ venerat die copijs circū/
 positus vi cepit ac diripuit. Deinde ad castrū nouū i eodē agro sitū mouit. cui⁹ incolae audita pomeratij cla-
 de cōfestim absq; certamine i deditiōem venerūt. Idē fecere aliquot castella circūiecta exin mōtecastellum
 natura z ope munitū obsedit. quo tpe ea imbrū magnitudo atq; vis venetorū exorta ē. vt neq; extra tentoria
 q̄desere milites possent. mltis eorū discip̄s. mltis p̄mane raptatis q̄b⁹ ex reb⁹ z qd annone inopia labora-
 bat. Adonēs inde alfonso capitiā duxit. Ss florentini id opidum p̄sidio z annona firmauerāt frustra ibi
 cōtēdit. castella tñ aliquot finitima i gerardista. id ei regioni nomē ē. recepit atq; illis restituit a q̄b⁹ florenti-
 ni p̄us ademerāt. erat in comitatu regi symonet⁹ mille ducēs eq̄tes. q̄ finito florentinorū stipēdio ad eū trā/
 siera. Sygismūdu⁹ aut malatesta que rex anteq; tuscā ingredere. cū eq̄tib⁹ mille. z. dccc. peditib⁹ p̄duxe-
 rat. cū ab eo indices expectaret. ad florentinos trāsinit. Frideric⁹ quoq; vrbiniatū p̄nceps. notus z clarus i
 armis florentinorū stipēdis faciebat. q̄ cū essent eq̄tatu peditatq; nō inferiores rege. oēm q; illi expugnādo
 rū oppidūz facultate p̄riperēt. n̄ fuit regi cōsiliuz i obsidiōe campili p̄senerare z p̄stim in mōtib⁹ cōmea-
 tus penuria p̄mebat. Inuenit igit ad loca maritima z apud populoniā. olim fama celebrē. nūc dirutā vr-
 bem p̄scdit. quo i loco facile sibi ex regno neapolitano. z frumēta z bellica tormēta nauib⁹ afferri poterāt
 Abest inde trib⁹ ferme milib⁹ passū plūbinū nobile oppidū i cui⁹ obsidiōe de q̄ postea dicemus laborā-
 ti regi castilionū. z ip̄m nō parui momēti oppidū. p̄dere florentinorū p̄sidio traditū ē. p̄ter arcē quā cū sy-
 monet⁹ obsedisset. paucis post dieb⁹ p̄ deditiōem cepit. Bū rex pauloātē apud aquā viuiā in hibernis age-
 ret. a legat⁹ mediolanēsi⁹ adit⁹ ē q̄ opē ei⁹ implorātes. i eo loco decerni bellū aduersus venetorū senatus
 obtinere. Jam cū frācis⁹ Sforzia mediolanēsi p̄p̄o indignat⁹ venetorū auxilio fret⁹. eos s̄bigere summis
 conatib⁹ nitebat. q̄z paulo an̄ fines z arma p̄mouerat. Cū rex soluta plūbini obsidiōe neapolim redisset
 florentini legatos ad eū misere pacē petētes. q̄b⁹ accepta fide i castra p̄fecti postq; mādāta exposuerūt. bellū
 q; recusarūt antoni⁹ cardinalis hilderdeñ. noiat. inter p̄mos theologi opa. q̄ id negocij p̄ntificis volūate
 suscepit. paucis post dieb⁹ ea lege pax florentino p̄p̄o reddita vt castilionū z insula eulij q̄ ip̄ius bello flore-
 tinis erepta fuerat in p̄tate regi remaneret. Ss cū frācis⁹ Sforzia mediolano potit⁹ cēt. oēs q; p̄tes z ar-
 ces apud annē abduā tanq; mediolanēsis agri a venet⁹ repeteret. alfonso q̄ cum frācis⁹ cēt infestus e re-
 sua cē ratus illū. ne radices in tāto impio ageret impedire. p̄ leonellū marchionē estensem recōciliat⁹ vene-
 tis. z cū eis alicia societateq; facta florentinis q̄ frācis⁹ fortuna secuti z armis z pecunia eū inuabāt. secun-
 do bellū indicit ferdinandūz filiū i expeditiōem p̄ eos mittēdū duxit. Erat is eo tpe admodū adolescens
 ingenio eximio. z ad cūctas optimas artes docili z pato. liberalib⁹ disciplinis institut⁹. armorū tractādo/
 rū scia edoct⁹. glie cupid⁹. medie ac laboris patiens. cui p̄ sex milia eq̄tū. duo milia peditū p̄misit. Fuit z i
 exercitu ei⁹ comes euerfus z vrsu⁹ neapoleo haud cōtēnendo copiarū duces. Frideric⁹ quoq; vrbinas. q̄
 sup̄iori bello florentinorū arma secut⁹ erat. i ei⁹ exercitu militauit. Florentini vō postq; imminere belli sibi tēpe
 stat⁹ senserūt. Florentiū fauētiniū symonetū. quē sup̄ noiam ac sygismūduū malatestā. postremoq; alexandrū sfor-
 ciā p̄ducere. q̄ sū iūcti. sup̄ decē milia eq̄tū. peditū vō magnū nūez i castris hūerūt. Ferdinad⁹ tñ p̄ agrus
 coronēsem in aretinū copias duxit. vbi castellis aliq̄b⁹ nō magni nois vi capē atq; direpti. Follianus non
 parui momēti oppidū. cū oppugnare cepisset. nec hostes auxiliū ferret. p̄ dies. vij. p̄ deditiōes accepit. Eq̄-
 tatū estoris apd mōte policianū plūb⁹ capē. nōnull occis fudit ac fugauit. Reucinū i agro florentino ex-
 pugnauit. Castellinū vō cū obsedisset hyberno rigore inualescēte recessit. z i maritima loca z aquā viuiam
 p̄us exemplo sese recepit. Quo tpe z antoni⁹ Olšinayadā i litore maris sitā nauib⁹ occupauit. z ampliori

fossa a terra cōmuniūt. Quo ex loco pisanū et vuleranū agrū infestū reddidit. Cūq; interea florētīnōz dū-
ces ad folianū castra mouissent. velletq; fordināduz auxiliū obsessis ferre. Jamq; itineri se cōmissis. tāta
in castris lues cōsecuta ē. vt p languētū nūero. nō mō ad rem gerendā. svix ad mouēda castra sat eēt. Ob
quā rē folianū summa vi expugnātū. nec mīori vīute defensum. tandē ab oppidanis clam pīdīo traditū ē
q tñ paulopost et ipī victorū pda fuere. oppidū incēsus. ac solo eqtū. Per id q tps gerard⁹ gambacurta. dū
castella qtuor q pz a florētīnis accepit intra apenninū sita. fordinādo tradere vult. ab vno e suis. p dīt⁹. ca-
stris amissis diu regē mendicādo secut⁹ ē. Exin pace apud laudā (vt dixim⁹) facta reuocat⁹ a pfe fordinād⁹
in regnū pcessit. Florētīni q amiserāt cūcta recipauerūt. Baldacius pedeslriū copiaz haud ignobil⁹ ductor
manu pmp⁹ et audax. cū diu florētīnōz stipēdia meruisset i palatiū tandē accersit⁹. dū mīgratūi pūmacif
rīdet. cap⁹ ex altissimis fenestris i for pīpitat. cui qūis magno casu tā expirasset. securi tñ ceruix abscī-
sa ē. Inter florētīnos oēs q nra floruerūt etate cōsmas cognōie medicus et prudētia et aucte emīnit. is
pnceps vrb hītus senatū q voluit impulit. Cūitati ex arbitrio dixit inopes ciues qplimos ditauit. mī-
monia ex argēto suo dotib⁹ mīta cōiūxit. Villas magnificētissime exedificauit. In ecclias ditissima dona
cōtulit. monasteriū scī marci et amplū et nitidū a fundamētū erexit parochie sue tēplū cū paz placeret proz
suis diruit. Exin structurā admirādī opis ex lapide fesulano suscitauit. Edes suas qūis ornatissimas ere-
xisset. amplū tñ meditat⁹. op⁹ palatiū et altū et ingēs. ex qdratis lapidib⁹ i insigni vrbis loco. adeo pulcrū
adeo amplū cōstruxit. vt ei alter eqri tota ciuitate nō possit. Cōmēdāda ē mūlti in rebus florētīnōz. pui-
dentia. tū maxime qd i legēdis cācellarijs. nō iuris sciam vt plereq; ciuitates s oratoriā spectāt et qvocant
hūanitatis studia. morūt em rectā scribēdīq; dicēdīq; artē nō bartholū aut innocētū. s nullū qntilianūq;
tradidēre. Mos tres i ea vrbe cōgūm⁹. greci et latinis līs et cōditorū opa. fama illustres. q cancellariā ali-
post aliū tenere. leonhardū et carolū aretinos. et poggīū eiusdē reipublice ciuē q secretari⁹ aplicus. trib⁹
qndam romāis pōtīfīb⁹ dictaret ep̄las illos pcefferat colucius cui⁹ ea dicēdi vis fuit. vt galeati⁹ medio
lanensīū pnceps. q patrū meoz meoria grauissimū florētīnis bellū intulit crebro dicē auditis sit nō tam
sibi mille florētīnōz eqtes q coluci scripta nocē. Bisceptatū ē diu inter florētīnos ob pecuniarū exactio-
nes. q tenuiores ciues magi q opulētos vrgebāt. His dieb⁹ cōsentiēte cōsmo noua rō fortunaz. cuiusq;
ciuis descriptio cepta ē. quā raro factā sine tumultu motiq; ppli fecerūt at tūc qete trāquilleq; trāsīt. Lucē
ses qui nra memoria bis florētīnōz obsidionē expti. bis philippi mediolanēsīū ducl auxilio suā librates
defendere. ad extremū cū vicinis vrb⁹ pares eēnō possent. nec facile inuenirēt. q qūes hostis pmeret. tot⁹
tiens ferret opē. sedus ad qnq; ginta ānos cū eis paussere. eas leges sbeuntēs qd dixerē potētiōres. Inter
ter florētīā et senā apud oppidū qd scī cassianū appellat anno post rubilēū sexto. vīse sunt nubes vigiri
(vt ferūt) cubitis a terra sblimes iuter se mirabili ventoz impetu agitare. ac depugnare et altere alteras pel-
lere. et mutatis sepe vicib⁹ pelli q pepulerāt interea summa atz incredibili spūs violētia. domoz tecta p in-
ane tactari muros deijci. et saxa ingētia loco moueri. vetustissimas oliuas. et antiquissima quercūū robora
radicit⁹ cōuellī. atq; cōstringi. hoīes et iumēta nō puis spacijs p celus ferri atz raptari. hec nob q se vidisse
aiebāt retulere. s magi nos (vt crederem⁹) ceple a grauissimis vris de his reb⁹ alfonso regi dū apud eū age-
rem⁹ scripte. et in pūia nra lecte cōmouērūt. ^{Arbs sena vñ mibi origo ē. scdm hodie locū in eturia obti-}
net. amēssimo sita loco. Et si mibi fides hūda ē. pplō neq; rudī neq; iurbano. Hui⁹ rectores q nobilitate
postposita. q fuit i illa ciuitate. tota ytalīa memorabil⁹ et pte ppli quā duodecim appellāt prozsus cōculca-
ta. mltis annis i pace qeuerāt inter se tandē duas factiones hīe ceperūt. q put sue rei conducere arbitrate
sunt. ita se vl⁹ pplis vl⁹ ytalīe pncipib⁹ cōiūxere. Cū vō rex alfonfus i florētīnos (vt antea relatū ē) cōduce-
ret exercitū. factōes ip̄e manifest⁹ patefacte. Altera regiū bellū s florētīnos inuadū eē pfuluit. altera cum
florētīnis auxiliū dandū eē suadē nō auderet. dissimulādū cēsunt vicerūt pmo regi amici et ei⁹ castra pme-
atū misere. S; cū rex ad sextū lapidē vrbī. pxi⁹ castrametat⁹ eēt. dissimulantib⁹ in plebe q florētīnis stu-
debāt alfonsum nō tñ florētīe q senaz dñm q̄rere. tota vrbe trepidatum ē. et armati ad portas dispositi
haud aliter alfonsi milites q librate sue insidiātes obfauere. Cōminuit aliquātisp eā ppli suspitōem frā-
ciscus martorellus pstanti vir ingenio. et quo rex libēter vtref. legat⁹ ad eos missus. s cum nō tam regis
amore aut odio. q priuatū cūm p̄tentionib⁹ reipublice p̄silia turbaref. adeo tenuiter ānona i castra regi⁹ de-
portari pmissa ē. et vt florētīnis sil⁹ et regi viderēf lesi. Idē factū fordināduz regi fili⁹ alio postea tpe i eol-
dem florētīnos duxisset neq; em pncipio ei⁹ aduēt⁹ satis ei fauētes fuere. S; veneti cū senensib⁹ ac regi se-
dere iūcti eēnt vsq; adeo senēses legatōib⁹ agitarūt. Et vt ipī societate tandē regi inierūt. bellūq; florētīs
indicerēt publice. qd breui sopitū ē venet⁹ apud laudā incōsulto rege paces recipiētib⁹. Post hec senēsis
aliud enestigio bellū exortū ē aduersus hylbrādīnū pītiliani comitē in quo ducib⁹ vsi sunt sigismūdo ma-
latesta et euberto corrigēsi quoz potētia nō tā hostib⁹ q ipīs senēsisb⁹ formidāda fuit. Suborta aut iter
sigismūdū et senēses discordia. cū sese ille suspectū eē aiaduēteret. nō sine suo et senēsiū dāno recessit. eub-
bert⁹ cū senēsisb⁹ pseuerauit. Interea comes iacob⁹ pycanin⁹. q tā pridē apud venetos stipēdia faciēs nō
sine laude rex sestaz eoz copias duxerat cū pace vbiq; porta stipendio careret in eturia pperās senenses
iure p̄ne amicitie. vt sibi auri. xx. milia mutuo dent. missis legatis expetijt. qd cuz frustra fuisset. acies in
eos cōuertit. Et ingressus senēsem agrū. pleraq; oppida p̄tim vi p̄tim. p̄ditōe recepta diripit. Calixt⁹ ter-
ci⁹ cui⁹ q recens pontificatū inierat. copias suas senēsi pplō auxilio mittit idē frāciscus Sforzia idē florenti-
ni faciūt veneti quoq; p sedus requisiti auxiliū qūis tenue p̄bent. Cōmittit ex iprouiso plius. ex quo sine
magno damno p̄tū discessum ē. Iacob⁹ cū exercitu coact⁹ ē castilionū sese recipe. qd oppidū eē dixim⁹ a
florētīnis priori bello receptū vbi qūis acriter oppugnaref. expugnari tñ nō valuit. Inter hec Eufbert⁹

in fu
tu su
pido
qua
nin⁹
tern
miz
rent.
seu
et fan
q ro
nullū
ab ip
gori
tur. d
bile c
maru
huic
cificu
redē
gaud
patre
rans.
cipis
gitiū
pitus
bello
riq; si
les ab
ti in h
dola
Bald
ere. ce
territ
deret
mū
galea
singul
tib⁹. e
ampl
nūq;
stutit a
castrie
naldū
tribut
pidan
nūcia
nos in
dimiss
cū a p
libent
Rerit
stipen
ciuita
quint
obtrū
vltion
bis ro
facere
ducto
pisan
angel
pente

in suspitionē actus tanq̃ cū pycinino sentiret. cū eius rei nō parua extaret indicia vocat⁹ ad urbē in sena-
tu senesi trucidat⁹ ē. ⁊ p fenestrā in for̃ p̃iect⁹ ē. pycinino paulopostorbetellū natura loci mūitissimū op-
pidū p. pditionē obtinuit. vna em̃ tantumō via. istaq; artissima. ⁊ arcis oppositōne defensa p̃t adiri. reli-
quas p̃tes stagnū claudit p̃uis dumtaxat lembis cymbisue nauigabile. Hic cū frumētū vinicq; copiā pyci-
nino regisset. tamdiu se p̃tinuit donec pacē apud regē arogonū firmata i regnū sese recepit. S; ea pax ex-
terno bello senēses soluit interno magis ac magis iplicauit. nā regis amici. ⁊ tanq; belloz cā fuissent pycini-
niq; studio fauissent. partim securi p̃cussi sunt. p̃tim relegati. multi cū sibi piculum in p̃tia imminere cerne-
rent. sp̃ōte i exiliū abiēre. adeoq; i eos q̃ suspecti sunt h̃ici. seueritas exercita ē. vt etiaz florētinis videat⁹ eē
seuitū nec dū maloz finis q̃n in ciuitate pax pacata. noue indies machinatōes. aut fingūt aut inueniuntur
⁊ sanguis ciuilis in forū disp̃git. hoc fortasse malū equul⁹ ille p̃nūciat. q̃ āno iubileo añ portā ei⁹ vrbis
q̃ romā p̃git. p̃regnās fr̃q̃nter astāte pp̃lo. dū pareret expirauit. Erat em̃ hermosfredit⁹. quis feminei sex⁹
nullū i eo vestigiū cernere. Inter alios quos vrbe relegatos haud nocētes ciuitas existimauit duo fuere
ab ip̃a puericia locij. ⁊ studiozū cōtione cōiūcti. quis alter iuris ciuilis sciam. p̃fiteret. alter poeticū. Gre-
gori⁹ lollius. ⁊ frāscus patricius cui⁹ p̃la extat poemata. q̃ doctissimi. p̃bat. ⁊ q̃ vitā sibi retinuisse credū-
tur. Marian⁹ sozinus p̃ idē t̃ps scia iur̃ nō solū apud senēses. s; tota ytalīa late clar⁹ ē h̃it⁹. Plūbinū nobi-
bile oppidū ex populione ruinis edificatū existimat nōnulli populinū appellādū putāt id ē i littore tusciae
maris sitū. Ille insule oppositū. q̃ ferri venis in exhausta magnū quotannis vectigal plūbinū dñō p̃ebet
Huc oppido p̃fuit iacob⁹ appian⁹ ex paula nobilissima femia martini q̃nti romani p̃otifis sorore nar⁹. pa-
cificus q̃dē p̃nceps. ⁊ a vicinis amatus. Qui cum ex cōiuge virilē sobolē nō suscipet. extra infirmitiū he-
redē q̃rens cōcubinā q̃ndā amare cepit. cui⁹ cū venter intumisset. ⁊ iā t̃ps parēdi p̃pe adesset. incredibili
gaudio gesciens florētinis ac senē. legatos vti ad se mitteret ac partū de sacro fonte leuaret. futuros cō-
patres magnis p̃cib⁹ inuitauit paritū ē venere. ad dictā diē legati. mulier inter obstetricū man⁹ diu labo-
rans. ethiopē tandē peperit. q̃ res vt risum pp̃lo chachinnūq; excitauit. Ita ⁊ cōp̃mitates ⁊ leticiā p̃in-
cipis interrupit tybicē tñ forte maur⁹ in familia ei⁹ erat. ex q̃ natū puerū credidere. q̃ mox vbi detectū fla-
pitū intellexit salutē suē fuga cōsuluit. Mortuo Jacobo Reynaldus vrsin⁹ patri vir ingenio ⁊ rei militari
bello destinarē. fauentē hostib⁹ repit q̃propter castris plūbino admotis. eū intra mētia clausus terra mai-
riq; summis viribus oppugnauit. s; nō miori ṽtute ip̃e ab interiori p̃te ciues suos defendit quā regis mi-
ti in hostiū man⁹ peruenērūt. ⁊ eo p̃lio mltorū virtus enituit inter quos duo antoni⁹ alter rixanus. alter ca-
dola ad muros pariter vadētes inter ceteros pugnare fortiter aiaduersi sunt. S; oībus platus ē galeatin⁹
Baldasin⁹ natione siculus q̃ ter muri fastigio app̃henso q̃ p̃uis tormēta disiecerāt conat⁹ est oppidū irru-
ere. ceterz feruentis aq̃ viuēq; calcis. q̃ inter arma ingesta vbi ad corpus penetrauerat purebat artus vi de-
territus. grauiq; saxi ictu cū reuulsi aggeris p̃te deturbatus ē. fuit aut galeatinus statura q̃ mediocrē exce-
deret robustus ac ceretib⁹ membris. corpis magnitudini vires m̃debant luctatione tactu saltūq; nulli ho-
minū cessit. membrorū roboz par anim⁹ erat. eq̃ ac pede iuxta bellator acerrim⁹. armatura graui armatus
galeatūq; humitās. sinistra sellā. dextra hastas equestre tenēs. strēnuo saltu grādi statura equū insulebat.
singulari certamie q̃ter platus. bis i ytalīa. bis in gallia trasalpina tot⁹ victor euasit. a trib⁹ hostiū equi-
tib⁹. coīpo florētinos bello pedit⁹ vnū ex his gladij capulo seminecē eq̃ excussit. aliū citato equo medium
amplexus e sella extractū humi strauit. Tercū cubito grauius p̃cussū i fugā ṽtū tāta porro modestia vt
nūq; ip̃e de se ṽl rogātibus amicis diceret vite cultu. morūq; elegātia. oībus p̃terea grat⁹ dilectusq;. Per-
stuit aut plibus dieb⁹ ad plūbinū alfonso. s; cū oppidi expugnatio difficilis videret neq; iā cōmatus in
castris esset. ⁊ equi cōsumptis arborū folijs fame perirēt. dissoluta obsidione recessit. nec diu postea Rey-
naldus morbo interijt vxor eius katherina verita. ne rex i se viri delictū puniret. missis ad eū oratoribus.
tributū ei⁹ quotannis dū ṽueret. aureū poculū quingētoz aureoz daturā. p̃misit. Ea mortua sollicitis op-
pidanis. quem sibi potissimū dñm legeret vicini ṽo potētatus cū varijs artib⁹ ad se trahere conarent. re-
nūciatū ē manuele appianū adhuc ex principū suoz. p̃sapia supeffe. cui se cōmittere possent. Hic mltos an-
nos in militia versatus nec tñ aut opes cōgesserat. aut egregio aliquo facinore nomē q̃sierat. Ob quā rez
dimissis iā armis vxorē troye inter apulos ceperat. ibi tenuiter vitā agebat. nihil min⁹ q̃ dñandi sollicit⁹
cū a plūbiniensibus publice reuocatus ē. quod ei primo nūcio veluti somniū visum ē. Exiū fortune ludus
libenter amplexus tanq; vite reliquū dormiuisset. In alterū virū mutatus. quis senex p̃cipatū suscepit.
Rexitq; postea plensq; annis ciuib⁹ suis gratus. ⁊ vicinis amicus. Alfonso ṽo qui ei fautor ⁊ fuisset ⁊
stipendiū fecit ⁊ cēsum cedit. Decessit aut e duobus filijs extra legitimū cōiugiū sibi natis minore quē cū
ciuitas seniori p̃ferret herede instituto. In viterbio ṽo nō parui motus fuere Sedente nāq; nicolao
quinto p̃ncipualles gattris eius vrbis p̃nceps. dū roma redit. apud lacū vicensem ab inimicis inuasus
obtruncatus est. Exiū sedente Calisto tercio welhelmus ei⁹ nepos. noctu domi necat⁹. ob quā rē ciuitas i
vltionē sollicita. dū malefactores inq̃rūt. dū isti fugiūt illi plectuntur. magnas calamitates p̃pessa ē. Ar-
bis rome iā tandē nobis sese res offerūt. q̃bus suā narrationē petētibus fuato breuitatis instituto. satis-
facere pergim⁹. Hic ioannes vitellius alexādrinus ⁊ cardialis ⁊ legatus p̃rimoni⁹ h̃i petri gubernator ⁊
ductor aplici exercit⁹. q̃ fulginates. q̃ camertinos tyrannos. qui p̃fectum vrbis. qui comitem anthonium
pisanum. qui plures alios ecclie insultatores bello victos neci dederat. Buz pontem tyberis. quem sancti
angeli vocant transire nititur in eturiam copias traducturus ab his qui arcem adriani custodiebant. re-
pente inuasus vulneratus captusq; in arces rapit⁹. vbi pauc⁹ post dieb⁹ siue hausto veneno siue ex vulnere

vita finivit. Prouincia deinde sua. sortit^r e ludouic^o et ipe cardinalis ad legient^{em} patriarcha. ia reb^{us} gestis et amicitia pontificis late cognit^{us}. q^{ui} pacat^{us} rebus i vrbe eugenio reditu^m ppauit. Eoprebederatr^{on}i eugeniu^m ac libertate asseretes. apud sc^{ri}ptam maria in trastyberina regione custodiebat eu^m cu^m deceptis custodibus per tyberim nauigio fugeret. iaculis ac sagittis petierat. fremebat em^o ppl^{is}. cu^m extern^{us} miles infestis armis ro manos vastaret agros. hoies atz armeta surripies. Sz cu^m plimis antis eugenius abfuisse intellexerant et opulenti ciues et inopes romani summi pontificis curia. no tam vrbe q^{uam} vasta ac dectam speluncas videri. qbus ex reb^{us} missis ad eu^m legat^{us} vt in vrbe sua rediret. magnis p^{re}cib^{us} rogauere. Redijt ille nono postq^{ue} ef^ugeret ano. nec ta ignomiose pulsus fuerat. q^{uod} except^{us} e gliose. Fuit euz frascio Sforzia et in pyceno de q^{ui} postea dicem^{us} et i alijs loc^{is} piculosum bellu^m. qd p ludouicu^m cardinalē et nicolaū pycinu^m ia sibi recociliatu^m pfectit alfonso rege op^{er}e ferete. Cogitauerat frascius Sforzia tudertina vrbe sibi amica. na ei^{us} aliqn^{us} potius clemeti ciues impio rexerat. deinde rōni cu^m exercitu parere. Erāt em^o inter cardinales nonnulli q^{ui} ludouici potentia indignates frasciu^m nō q^{ui} aduersus eugeniu^m. s^{ed} ei^{us} cōsiliū inuitabāt. inter q^{ui}s nicolaū capuentem i vrbe g^{ro}sum ac potentē fuisse omēozant. na eugen^{us} p id tps eu^m de ipa re suspectū roma amouedum curauit. Sz cu^m auxilia eccie ppe aduenissent frascius irritō pposito retrocessit. Eugeni^{us} vo q^{ui} cu^m quodaz venetis ac florentinis studiosissim^{us} fuisset. Eū illi hostē suū frasciu^m aduersus ecciam armis pecunijsq^{ue} iuuaret et ipe ad ipoz hostes declinauit. Alfonso regē ac mediolanensiu^m pncipē. et rex qdē ei^{us} suasu vsq^{ue} ad tyburē venerat philippo cui^{us} opes ia pene collapse videbāt laturus opē. aut i tuscā s^{ed} florentinos aut in galliā s^{ed} venetos. pfectur^{us}. s^{ed} eugen^{us} cu^m quoz cardiales creasset. ex qb^{us} successorē suū assumēdū esse pdixerat in lectulo egrotudinis iacēs. pauc^{os} post dieb^{us} migravit ad p^{re}s. et i basilica. b. petri apud eugeniu^m terciū sepult^{us}. P^{er} tñ q^{ui} obiret germani q^{ui} postq^{ue} duos de summo pontificō cōtendere aduenerant. neutralitate qdā vtētes. vtriq^{ue} recusauerāt obedire. destinat^{us} romā legat^{us}. inter quos et ego vi^{us} erā a friderico impatore missus ob obediētiā ei^{us} iatā morituro restitueit. Ipe vo theodericu^m coloniesem et iacobum treueresem archiepos. quos pontificali dignitate puauerat. mutata snia ad pristinos reduxerat honores. Magnus. pfecto et clarus pontifex fuit eugen^{us} cōtempnit pecunias vtutez appime dilexit. neq^{ue} scdis rebus intumuit. neq^{ue} succubuit aduers^{us} s. neq^{ue} spes ei^{us} gaudiū. neq^{ue} met^{us} tristitia auxit. sedat^{us} aim^{us} eūde sp^{iritu} ei^{us} vultū ostendit. Imone breui eoq^{ue} grauissimo vsus est. durus et asp^{er} in hostes. ppitius in fide receptis ad hec. pceritas corpis. oris decor. et veneranda i sene maiestas qbus fidē adhibuit. pl^{ur} aliqnto credidit et maius impius q^{uam} par fuerat pmit. hui^{us} p^{er} cu^m in egipto negociaret^{ur} cu^m p^{re} frasci fuscari de quo ia mentio facta ē. ab heremita. quē pariter adiit. nō min^{us} letu^m vaticiniū quā ille accepit. ille em^o filiū quē hēbat futuz p^{re} principē. hic suū inter sacerdotes ad summū euasuz didicerat. Eugenio vo gabrieli nomē inditū fuit. Qui cum adoleuisset defunct^{us} parētib^{us} euāgelij nō surd^{us} auditor p^{re}moniu^m qd ab illis nō tenue accepit. inter xpi paupe s erogauit. Eū antonio corario comite eiusdē feruoris adolefcēte religionē intrauit. in q^{ui} summa euz laude vsatus tamdiu cu^m illo vixit. donec angelus corario gregori^{us} terciusdecimus appellatus sedē petri sortit^{us}. cu^m alter ab altero separi nō posset. ambos aduocās senesi eū bononiēsi anthoniū pfectit eccie nec diu moratus vtrūq^{ue} cardinalatus honore dignatus ē. in quo ambo claruerūt. s^{ed} hic summū pontificatū adept^{us} mag^{is} emuit q^{uod} et si oriēte scismate in pncipio sui pontificatus vsq^{ue} ad obitū cu^m basilienibus cōtenderit. Corona tñ sigismūdo cesare grecoz et armenioz omone pacta ciuitatib^{us} eccie q^{ui}s amiserat recuperat^{us} tyrānis p^{er} ciuitū deletis. p^{er}umacia rōnoz edomita. victor inclit^{us} hoiem exiit. Hic me q^{ui}uis aliqn^{us} aduersus eū existimans. deo sacrificiū facē cu^m basilienibus sensissem. Nā in eo tpe tota nutabat eccia. veniēte ad se benigne recepit. inter secretarios collocauit et apl^{icis} s^{ub}diaconatus honore donauit. Ecciaz quoq^{ue} tergestinā paucis dieb^{us} anq^{ue} moreret^{ur} falso rumore vacantē audisset. mult^{os} illā petētib^{us}. nisi vni p^{ro} oib^{us} destinauit. quod postea successor ipl^{er}uit. Nicolaus qm^{us} natōe tuscus. ex oppido sarezana. p^{re} medico theologica doctrina illustris. et omi ferme sciaz genere insignis. post eugeniu^m i petri cathedra succēd^{it}. Qui pauc^{os} añ mēsis cardinalatū ab eo cu^m felice apud germanos legatōem obisset. Nec diu pus epatū bononiēsem acceperat. Hic vrbe mult^{os} et maximis edificijs exornauit. cui^{us} opa si cōpleri potuissent nulli veter^{is} impator magnificētia cessara videbāt. Sz tacēt aduc^{us} edificia interrupta. ruineq^{ue} muroz ingētes. Scisma qd apud subaudiēses aduc^{us} i eccia vigeat. explosit amedeū papatu^m renūciatē in g^{ra}m recepit cardinalat^{us} honore et in p^{re}no dñio legatōem reliqt. cardinalib^{us} aliquot ab eo creat^{us} dignitatē dimisit. roānos lōga pace ditauit. iubilēu^m feliciter gessit nisi qd i pōte sc^{ri} angeli i pcursiōe ppl^{is} improuide facta. ducētos circiter homies. aut pculatos aut i fluie eiectos pisse pstat. Bernhardinū senesē ordis mior^{is} p^{re}ssore. q^{ui} paulo añ obierat. in nūez sc^{ri} retulit. fridericu^m terciū ipatorē et leonora augustā m^uionio iuxit. ac de more iūctos coronauit. familias habūde et cu^m mltā leticia pascēs. Bis cardiales creauit. et pmo qdē te^unu^m antoniū natōe matoricē. ad titulū sc^{ri} crisogoni. quē sibi p^{ro}bie studijs et archanoz sacre theologie cognitōem ex oib^{us} pares elegerat. Secdo sex creauit. aut doctrina pcelebres. aut gener^{is} claritate ifignes iter quos et germanū suū philippū sc^{ri} suffanne cardialē assumpsit. placidis morib^{us} et icorrupte fidei virū. Libros ex tō grecia exq^{ui}sitos ad se iussit afferri. et in latinā cōverti linguā curauit. magna premia trāslatorib^{us} p^{re}bēs. et acceptissim^{us} ei fuerit in trāsserendis opibus Georgius trapezuntius. Laurentius valla. petrus candidus decēber et Gregorius castellanus itemq^{ue} demetrius natione grecus. qui soluta oratōne vtens. cu^m pōtificis aures mirifice oblectarent. nihil ex eo quod peterent. non abstulerunt. In homeri vo poemate. quod ab heroico carmine latinum fieri magnopere cupiebat. Cum plurimi ei morem gerere conarentur. vnus tñ inuent^{us} est. q^{ui} acri ei^{us} iudicio satisfaceret. Orati^{us} roman^{us} q^{ui} scribatū aplicis ea de re cōsequit^{us} magnisq^{ue} pollicitatiōib^{us} illect^{us}. Iliades aggressus. nōnullos ex ea libros latios fecit dignos. q^{ui}s nra miraret^{ur} pulca n^{on} iprobass^{us} etas. Nicola^{us} q^{ui}s perot^{us} polibio e grec^{is} comode atz ornate ad nos traducto. Iobes tortelli^{us} aretin^{us} libro s^{ed} orthographia p^{er}issime cōscripto. Albtus florentinus pditis de architectura egregijs voluminibus alijsq^{ue}

pene
colau
flozu
for. n
roluē
de ad
vetu
laus
cōdid
ment
me p
quent
bonor
religio
petri
defuer
litus.
amicie
biace
ri fuer
bendi
psule
vfu cē
cōgreg
ad se v
boiem
expug
tes ma
tiser m
tissim^{us}
morab
vastab
cit susp
alijs p
raz san
francisc
vifun
scio dic
crucis
interue
gi non
manus
Nicola
mitatū
lū cōfir
Cali
natus.
rat. J
turcoz
in orien
braxed
auditi
misit co
so que
natōem
dit. qui
natus
creati si
gnitas
censef.
studiu
gnitacē
m iudic

pene innúmerabilib⁹ noua cūdetes opa ei⁹ pontifici grām meruere. Adeo enī ingenia excitauit fouitq⁹ Nicolaus ut vix eū inueniri possit. in quo magi hūanitatē et eloq̄ntie. ceteraq⁹ bonarū artū studia q̄ suo tpe floruerit. Illud certe nemo negauerit. tot ei a doctissimis viri inscripta eē volumina. quot neq⁹ suoz p̄deces sor. neq⁹ ipatoz cuiuspiā noi dictata p̄perim⁹. Unū tñ edoctū ab eo neglectū miramur. Blondū flauū solutū q⁹ res a declinatōe rōni ipij vsq⁹ ad etatē nrām toto orbe patratis mirabili ordine i duas digessit decades romā describēdo istaurauit. ytalīā illustrauit. deinde triūphantē orbē scribere adorsus oēm nobis vetustatē aperuit. s̄ ita ferunt hoīm mores. praro quēq⁹ extollit pōtifex. quē p̄cessor amauit. Ceterū Nicolaus et veterib⁹ et nouis codicib⁹ ornatissimaz bibliothecā instruxit. In q̄ arce tria milia librorū volūta cōdidit. Sacrarū aplīcū vas aureis et argēteis. sacerdotalib⁹ indumentis mirifice decorauit. Altaris ornamēta aulca q̄q⁹ ex auro cōtexta mirādī opis coemit. Suppellectilē toto palatio necessariā magnificētissime p̄patā duplicauit triplicauitq⁹. Legatib⁹ q̄s publice audiuit ita rōdit vt dubiū eēt. sapiam ei⁹ an eloquentiā an magi adimere Si q̄s eē i vrbe pegrinos existimatōe dignos accepit p̄festim eos. missis renijs honorauit nobiles sua domo extorres q̄ ad se venerāt benigne cōsouit. paupib⁹ xpī largas elynas dedit. religiosū medicātib⁹ nihil ad necessitatē deesse sustinuit. i eccias vr̄bis plima dona p̄tulit in p̄monio bti petri plimas ac mūtissimas arces oportunis loci erexit. hui⁹ tñ tā admirabilē tam expetēdi pōtifex vite n̄ defuerūt insidiatores. Stephan⁹ enī rōnus familiā porcaria tenuit censu eques. res nouas sepe i vrbe molitus. ac p̄pterea bononiē relegat⁹. clam inde excedēs magnis itinerib⁹ romam rediit. Conuocatisq⁹ mor amicis. mentem suam exposuit turpe eē dicitās. eā vr̄bē q̄ totā sibi sbiecerit orbem. Nūc sacerdotū impio sbiacere. quos recti⁹ semias q̄ viros. q̄sq⁹ appellauerit. venisse se patū p̄rie iugū excurē rē factū facile si vr̄i fuerint. nicolaū pōtifexē celebre epyphaniarū die i ede. b. petri sacra facturū. haud magno negotio cōphendi posse. pplm libertatē amore. q̄ pclamari cū audierit mox opē audētib⁹ daturū ad colligandū autē p̄sulē carbenā aureā secū attulit. a se iā p̄idē patā. quā cōgregatū ondit neq⁹ em mox occidēdus p̄sulem ex vsu eē dicebat. Si obfuantū donec arcē sancti āgeli p̄ eū recuperet atq⁹ vt erat hō faciō⁹ facile i suā sūiam cōgregatos trahit. atq⁹ eo facilius q̄ inopes cre alieno grauitos et ob p̄petrata scelera iudiciū formidātes ad se vocauerat q̄bus nihil erat i pace sperādū. Sz p̄sensit insidias nicolaus missisq⁹ militibus cōphendi hoīem iussit illi eū iā aio fractū. et apud sororē in archa latēre inuenerūt cōplices ei⁹ in domo q̄ cōuenerāt expugnati captiq⁹ sunt. e q̄b⁹ vn⁹ baptista sciarra manu p̄mpt⁹ et aio intrepido. p̄ medias pontifici cobortes inani gladio sibi apperēs effugit. Stephan⁹ i arce sc̄i āgeli alij i capitolio suspēsi vitā finire atq⁹ ita pontifex marum⁹ ingētī piculo liberat⁹ romane sedis dignitatē impiū suauit. Felix pōtifex et oīm iudicio beatissim⁹ nisi eo sedente turci vt aī diximus p̄stantinopolim expugnassent xpianoz desidiē atq⁹ ignaue memorabile p̄petuū. Accessit et aliud qd nō parus eius glīam iminuit. Nā cū pacē ytalie q̄ cū vehemēter ferro vastabat et igne. Ip̄e repator et arbiter cōcordi partiū voto delectus ē. dū diē ex diē in deliberationē ducit suspectus eē frāscisco Sforzie iā mediolanēsū principi ac venetū cepit tanq̄ eā sūiam p̄mere nollet. que alijs pacē ecclie alijs bellū allatura videret. Ob quā rē intercedēte symoneto monacho ordinis heremitarū sancti Augustini p̄fessore obscuri antea nominis et p̄suis ignoti. s̄ vite integritate p̄bato veneti cum frāncisco duce pueniētes inter se cōcordie leges dixerē. p̄stituta diē intra quā bello socij pacē ratā haberēt visum ē id oīm⁹ monstri sile humilē et incognitū monachū ytalīā pacasse. s̄ recusante alfonso paces. q̄ inscio dicta erat vanā eē nicolaus q̄ de se hita fuerāt suspitōem ondit. missō ad alfonsum legato dñico sancte crucis cardinali prudētia singulari et vite integritate cōspicuo. qui cum caietā. deinde neapolim puenisset interueniētib⁹ venetoz et aliaz partiū legatis differētisq⁹ oīmibus tanq̄ ex integro discussis alfonso regi non solū pacem suauit. s̄ sedus in annos qnq⁹ et viginti inter oīes ytalie potentatus pcussit. cuius romanus pontifex et cōsuator et iudex dictus est. Sed cū doloribus arthriticis p̄ oēm ferme pontificatū suū Nicolaus vehemēter laborasset indices magis ac magis opprimere. nec tā ampli⁹ mortale pollutūq⁹ comitatū candidior anima dignaretur e vita decessit. ab eo q̄ in pontifex eugeni⁹ munera tradiderat. non solū cōfirmata sunt. s̄ ampli⁹ pontificalis dignitas adiecta. Tergestinaq⁹ primū ecclia. deinde senesi. p̄missa Calistus tercius post eū beati petri cathedrā obtinuit natione hyspan⁹ ex regno valentie nobili genere natus. vn⁹ oīm q̄ suo tpe sciam iuris. p̄fiteret eminētissim⁹. et q̄ cōsiliū regi alfonso in q̄ multis ānis p̄sederat. Illiusq⁹ artes ac cautiones p̄ se ferret. Is vt primū pōtificatus apicē adept⁹ ē mox aim ad telendam turcoz et legē et gentē cōuertit votūq⁹ vouit. ad eā rem solennes misit in galliā. in garmaniaz. in hūgariā. in orientē legatos primarios sancte ro. ecclie cardinales. e quib⁹ nullus aduc rediit. Alanū tñ cardiale sc̄e bzaedis magno ingenio virū et aio securo et potētī p̄pediē e gallia reuersuz putāt. Naualia qd antea i auditiū fuerat rome cōstituit triremes q̄plures ad ripā tyberis in ciuitate leonina pauit armauit in turcos misit comitē iacobū pycininū senensibus vt dictū ē armis insultantē. missō milite suo rep̄ssit. Regi alfonso querenti ex eo. quo pacto inuicem victuri essent regna sua. Respōdit ip̄e regat nisi summus aplīc⁹ gubi natōem relinquat. veras eoz multas de rebus dissensiones. magna pars ytalie simulatas cōfictasq⁹ credit. qui fidem dedere cōtentioni alij calistū alij alfonsum alij vtrūq⁹ accusauere. Quoz alter regē sub quo natus esset. alter suū sacerdotem cui tanq̄ vicario dei parēdum est ferre nō posset. His cardinales a calisto creati sunt. primo tres. ex quibus duo nepotes eius suere. quoz et si fuit etas aliquanto iunior. q̄ tanta dignitas videretur exposcere. doctrina tñ et circūspectio et mox suauitas id honoris haud iniuria consecuta censet. Terc⁹ fuit iacob⁹ de portugalīa regio semie nat⁹. i q̄ ea modestia. ea grauitas id acūmē ingenij. id studium s̄arum. is amor virtutis emicuit vt q̄s iuuenis aduc tardius tamen opinione oīmū ad eā dignitatē ascederit. Sc̄do loco sex assumpti sunt. haud p̄fecto indigni. si me vnū temas. tāto munere meo in iudicio. nulli digni⁹ id honoris obuēnit. q̄ iobāni ep̄o samoreli ciuili sapientie cognitione sublimis

q̄ vno de q̄draginta annis romanā secutus curiā p̄ oia ferme officia castus innoxiusq̄ trāsierat cancellarias
ho q̄ a tpe nicolai in carcere tulliano cardinali ac marchie legato cōmisit germanū eius petrū borgiā egre-
gia specie atq̄ indole iuuenē. eccl̄iastice militie ducē p̄fecit. Eriū p̄fecturā vrbis ei cōmisit ludouico cardia-
li sanctorū q̄tuor coronatorū. et ip̄e q̄z nepoti legatōem bononiēsem demādauit. Vincētū natione byspanū
et osmūdum anglicū miraculorū fama illustres inter sc̄tōs redegit. Legatos i Scitbiā et p̄sidē i ethiopiā mi-
sit. q̄ xpianos p̄ orientē in fide cōtinerēt. et aduersus religionis hostes armarēt. Schanderbechio in alba-
nia multisq̄ alijs p̄ greciam turcorū bello laborantib⁹ pecuniaria subsidia largitus ē. Trāsfurationis dñice
festū instituit. et celebrare publice iussit. assumptionē suā priusq̄ pōtifer maxim⁹ eligere pluribus annis
p̄dixit. Et adē quoq̄ quā turci apud albam i hūgaria sustinere anq̄ fieret vaticinat⁹ ē. Nūc quoq̄ de futu-
ris multa et magna p̄mittit. q̄ diuina pietas nō abnuat vellm. Adortuo iohāne comite taliacozio q̄ e p̄sa-
pia vrsinorū fuit. cum mascula ei sololes nulla esset vrsini hereditatem eius p̄pinq̄tatis iure ad se traxerunt
Ad egre tulit comes euersus cui⁹ filia nupta esset vnica iohānis filia. Ventū ē ad arma colōnenses comiti
euerso auxiliū p̄buere. deinde hortante pontifice p̄sper cardinalis martini q̄nti romani quondā sapiētissī-
mi et feliciissimi pape nepos. eius gētis honoratissim⁹ et l̄arū studio late clarus. cognationē suā bello sub-
traxit inter vrsinos. et euersum vsq̄ hodie impacate durāt inimicitie. Latin⁹ sanctorū iohānis et pauli cardī-
nalis illustris vrsinorū familie princeps dexterrimo vir ingenio iuris scia et aio. q̄ alta curret. parua despici-
at insignis ex vrbe p̄fectus. ad oppida sua recessit. tanq̄ rome nō se satis tutū existimaret. siue comitis in-
sidias veritus. siue pontificis indignatione p̄motus. nec reuocat⁹. in hac vsq̄ diē reuerti voluit. Calisto i
ter om̄es cardinales duo ad hoc vsq̄ tps imprimis auditi atq̄ accepti fuerūt wilhelmus Rothomagens
ameno ingenio. et sanguinei origine clarus ac petrus sancti marci eugenij quarti nepos patricia apud ve-
netos gente nat⁹. et industria potens. siue qd̄ eorū cōsilijs multū inesse crederet. siue qd̄ altez francie regnū
altez venetorū rempublicā dicere posse arbitratus ē. Symonē romanū p̄bie studijs et arte medica excellen-
tem adeo dilexit. vt fr̄em eius iacobū ep̄m feretrānū q̄q̄ virtute p̄stātem sua potissimū p̄sideratōne ru-
beo galero donauerit. In audiēdis legatōnib⁹ priuatorūq̄ hoim̄ caus̄ antecessorū suorū facilitatē longe su-
perauit. Ep̄las et regibus ac amicis p̄ seipm̄ dictauit in signādis supplicationibus libēs et bilaris tepus
absumpsit. De iure interrogatus p̄cupide r̄ndit. leges canonesq̄ tam ei fuerunt in promptu. q̄ si heri aut
nudiustertius scolā iuris primū exiisset. Nihil em̄ memoria sua excidit qd̄ retinēdū existimauit. ceterz nul-
la facultas ei iuris cognitione potior visa ē. in q̄ ip̄e ita excelluit vt suorū p̄decessorū. q̄ sibi possit equari. vix
vñ⁹ aut alter inueniat. Hic postq̄ ordini cardinaliū me inscripsit. varmiēsem q̄z eccl̄iam ad mare balthēus
in sarmathas sitū postulātib⁹ canonicis p̄mēdauit. cui⁹ possessionē fr̄emētib⁹ ea in regione crudelibus
et atrocissimis bellū nōdū asseq̄ potuit. In vmbria q̄ hoc tpe sub ducatu spoletano cōtinēf pauce ciuitates
intestinis seditōibus caruerūt. Nursia q̄nti fertorij quodā p̄ia guelfarū p̄tū insidijs sepi⁹ agitata vix tan-
dē respirare potuit. **M**arua quā sulphurio gurgite candid⁹ annis circuit ancipiti vix aduendo iugo gi-
bellinorū factione dep̄ssa guelforū p̄silio ducta desit. nō amerinis. nō reatinis. nō fulgmatibus. nō orta-
nis nō ip̄is deniq̄ spoletanis sue calamitates defuerūt. Sz asisina ciuitas oim̄ miserior iūeta est. q̄ dūmō
brachianāmo Sforcianā factōz amittit. et nē p̄tē q̄ supior. nūc alterā q̄ iserior appellat⁹ expellit eo deducta
ē. vt iam ciues vnīuersi. nō solū inferiores. s̄ nulli poti⁹ vrbe iā pene deserta dici p̄nt. **P**ycenīū regio-
nē. quā n̄ra etas marchia vocāt. franciscus Sforcia vicecomes eugenio q̄rto ponti. maximo cū rebus ba-
siliensib⁹ occupato. et nō solū philippi marie s̄ alfonsi quoq̄ regis inimicijs implicato vna quodāmo ex-
cursione ademit. nōnullisq̄ post annis cōtinuata possessione retinuit. Interim captus amore puellē. q̄ in-
ter v̄gines cōiungi sue fuit. et sibi militaz molestiarū. et illi necis cā fuit. p̄petua ea vocata ē. apud nouari-
enses honestis parētib⁹ orta. forma egregia. et ingenuis morib⁹. nisi potētis dñi decepta blandicijs. vir-
ginitatē cū adulterio p̄mutasset. hec cum paulatim intumesceret vterus ad regendū facin⁹. quesito qui eas
duceret viro despondet. Constituto nuptiarum diē vocatis amicis. apparato grādi cōuiuio. sponsus in
oppido quod a francisci curia non longe inhabitabat aduentum nouē nupte p̄stolabat ducitur illa mul-
tis comitata nobilib⁹. Sed ingressa oppidū. cū descendere in domo sponsi crederef. iussa vltērius p̄ge-
re in arcē rapta ē. nec vltēri⁹ infelici viro vidēde sp̄se copia fuit. Qd̄ cum blāca fr̄acisci p̄iur coratissima
mulier cognouisset. nūq̄ deinde deuit. donec dimissis p̄cussorib⁹ puellā q̄uis diligenter custoditā interfe-
cit. fr̄acisc⁹ q̄uis ea re valde p̄mor⁹. vxoris tñ iusto dolori cēsuit ignoscendū. Eriū pōtifer eugenij iā p̄bi-
lippo regi⁹ p̄ciliat⁹ nicolau picinīū cū exercitu aduersus fr̄aciscū misit regēq̄ vt iter in marchia duceret
adhortat⁹ ē. annuit alfonfus. delectuq̄ militū hito cū florētissimis eq̄tū peditūq̄ copijs in picenū puenit.
Iūctisq̄ ap̄d bisū cū picinino castris eoq̄ toti⁹ exercit⁹ dūce p̄stituto p̄territos oppidanos i deditoz eccl̄ie
p̄pulit. q̄z exēplo et sc̄ti seuerini incole secuti clauēs portarū misere. Que cū fr̄acisc⁹ accepissz copijs suis p̄
munitiona p̄uincie oppida distributis p̄trahere bellū e re sua arbitratus ē. Eriū cū petr⁹ brunor⁹ vnus e
copiarū suarū ductorib⁹. cū. decc. eq̄tib⁹ ad regē trāsisset. maceracēses vo ac solētīnates deditonē eccl̄ie sel-
cissent. Cōsentiētib⁹ venet⁹ ac florētinis redire se in grām philippi ducis mediolani vt regi impetū euade-
ret amiq̄ iterpositū simulauit. Credidit philipp⁹ l̄isq̄ ac nūcijs vti copias i regnū reduceret alfonsum fru-
stra rogauit turpe em̄ regi videbat⁹ inuito eugenio rem isectā relinq̄. p̄seuerauit igif atz acri⁹ instās cingul-
lū oppidū in deditōem eccl̄ie recepit castrum planū vi captū militi diripiēdū dedit. nec territ⁹ ē. q̄uis p̄bi-
lipp⁹ ea re cōmotus pacē cū venet⁹ ac florētinis fecisset. Sz aelim cum exercitu petens troylū copiarū dū-
cem. cui franciscus maxime fidebat. nā et multos annos in eq̄tatu suo primos ordies duxerat et sororē ei⁹
in vxorē acceperat. tradita ciuitate sese dedentē in comitatū suū recepit. Deinde rochanicōratam cum del-
fendente ruberto francisci nepote. plurib⁹ dieb⁹ frustra oppugnasset. ad metayrū gmnē supra fortune sanū

quod
a fra
pnter
lere p
glia t
tor p
cōte
fuisse
oblat
is s
vtri
vrbis
q̄ p
scim
rei m
q̄ olim
hostes
ex cor
rior. t
p̄ben
tiens.
uenit
hostiū
ste dux
sto cor
grata.
mistra
dis. v
destina
cultos
exercit
inuēt
res vic
in gen
fani ex
q̄vrb
in loco
hostem
inde a
petro
rarēt q
ctos in
ditōem
citu sul
lio. fusi
ciscus
Roga
pum v
a p̄bili
vlinum
patri
tem. cu
aufida
apud c
tilatā
cum pa
magn
cem ag
pugna
nō. p
castella
fr̄acisc

quo se franciscus cum reliquo equitatu receperat continuo itinere duxit. Ibi ad Alfonsus tybicum quiasse a francisco i castra venit ipetrataque a rege p sui ordis more. liberi loquendi venia. multa nepharia i nicolaum pntem francisci noie pbra pgesit. p ditorē ac pfidus appellans regemq; admonēs ne illi se credat. cui fallere potissimū sit. Postremo nicolaū francisci vrbis ad duellū puocauit. In q duces ipi eorumq; copie de glia de dignitate certaret. apariturū qdē vno prelio ducū sil atz eqtū vtrūq; sil a rege petūt vt equus spectatū tor pugne adesset. Nicolaus iā inde ab initio ea audiēs amor. haud leniorib; puicijs i frāscū absentem cōiecti fidē suā mlti exemplis cōprobās egre sibi cē mndit. Corp⁹ suū vulnere i ceruice recepto debilitatū fuisse oñsūq; se singulari certae vter eoz p ditoris ifamia cēfend⁹ eet. nisi fortūa hāc sibi facultatē abstulisset oblatā tū pugnandi cū exercitib; cōditōes. leto se aio. cū bona regis venia accipe. Postero die cū copijs suis i b ipam vrbē fauū patenti campofutur. qd cū a se postulare nicolaū decoris tuēdi causa rex aiaduertēret vtriusq; pī securitati sese p sultūq; recepit. S; cū dicta die nicolaus i campū cū suis pcessisset. atq; insultās vrbis menib; vsq; ad portas cucurrisset. Rex vō pcul idē ad mille passus cū exercitu pcedisset. Liber vtrūq; pī pstaturus campū frāscus sine regi parū fidēs. sine gliam suā de q p id tps haud dubie iactabāt i di scrime adducere verit⁹. intra vrbē suos pntiuit. Maq; inter frāscū z nicolaū. nō emulatio mōviguit ob rei militaris gliam. cui⁹ primas ptes sibi vterq; arrogabat. verū z similtas ingēs ob veteres inimicitias q olim iter Brachiū z Sforziā fuerāt. qz alter frāscū pī alter nicolaū mgt ac dux fuerat. atz idcirco nō tū hostes s; vt inimici inter se bellū gerebāt. nec vno eodēq; pncipe vt militaret adduci poterāt. Nicolaus ex corpis breuitate pycinini nomē qd ytalica lingua puū sonat accepit. S; qnto mediocritate statura ei⁹ inferior. tanto ai magnitudo supior. Pauca ei vba fuerāt atz paz compta. S; q mltaz ac magnaz rez sniam cō p benderēt. in milites suos indulgēs. i amicos liberal. in hostes dur⁹ z asper. dimicandi cupid⁹. qet impatiens. glie audius. z i picul obeundis pmp⁹ ac secur⁹. pū ex occasione pū sumpsit. hostē celeritate p uenit excursionē fatigauit. leuis armature. eqte magisq; pedite vtebat. fortes atz asperos milites amant. hostiū nūero detereri nō potuit. Quib; reb; cū pūmos z i gallia cysalpina z i reliq ytalica triūphos ex hoste duxisset haud dubie rez gestaz magnitudie z glia mgtio suo Brachio maior euasit. francisc⁹ aut bone sto corpe fuit. z qd mediocritatē non paz excederet. amplo pectore. robustis mēbris z apte disposit. facie grata. iocūdis ocul. caluicie venerabilis. faciēdia copiosus ingenio paci. aio rez magnaz cupido. solers i mistrandis reb;. i laborib; pferēdis infatigabilis. in occasionib; pspiciēdis acut⁹. z sagax i hostib; fallēdis. vsut⁹ z vaser i p sagiēdis cuitandisq; dolis. ac hostiū pūlijs puerēdis caut⁹ atz puid⁹. Raro nisi ex destinato cōsiliū hostē. sept⁹ obsidēdo qz decertādo cōfregit. peditatū i mag precio hūit argento atq; auro cultos esse milites voluit. in exeqndis cōsilijs celer ac pseueras i oi renouāda pntia ai laborz tollerātia. vsu exercitatione cōsilio mirifice instruct⁹. qb; artib; breui adeo magn⁹ effect⁹ ē. vt vñ ex oib; copiay ducib; inuētus sit. q cū nicolaū de rei militaris principatu cōcertare posset. Mā cū scia rei militaris atz aucte pares viderēt. diu dubiū fuit. vter alteri anponendus esset. S; hāc litē fugat paulopost nicolaū exercitus. z in gens victoriay francisci cursus z mediolanē. fortuna i eū pleno cornu trāslata. pūsus diremit. Eteruz fam expugnatōz cū rex difficillimā itelligeret. nō frāscū solū magni z pitissimi duc pntia defensi. verū etiā q vrbis mari adiacens claudi. ne cōmeatus intraret haud quaq; potuit. inde abiēns in firmanū duxit quo in loco cū alexander francisci frater eruptione facta. postremū agmen eius inuaderet. cōuersis in euz signis hostem intra vrbem repulit atroci pugna per muris facta z antemurali quod provallo stabat capto. De inde ad turrin palmarz composito agmine. pueuenti francisci epla reddita ē nuncio intercepta. q troilo ac petro Bruntiauro inscripta. inter cetera ea vba continebat. ne ampl⁹ differētes. iam tandē cogitata maturaret quapropter omēs de p ditione suspectos armis eqsq; z oīne suppellectile priuatos in vincula cōiectos in arogoniā misit z in arce satabie valentini agri custodiri mandauit. nec diu postea euz temeritami de ditōem fecissent in regnum suū diuertit. duobus milibus equitū ad pycininiū q ad montem aureū cū exercitu substitit atz transmissus. Sed priusq; illi aduēissent pycininus repentino francisci aduentu inuasus p lio. fusus pulsusq; fuerat. Euius in quo castra posita erat. z oppidū. primū dissipatos fuga snauit. Franciscus ea victoria simul z pfectione regis elatus pycininiū vndiq; veluti victor percurrere z infestare cepit. Rogatus ab eugenio alfonsus eo reuerti. cū iam se itineri accingisset. noui regni motib; domi retentus lupum vireū vrsinū garfiāq; cum non paruis copijs aduersus Sforziā misit. Interea nicolaus pycinini⁹ a philippo in galliā renocatus frāscū filiū cum pte copiay in pyceno dimiserat. Quē Sforziā ad mōtē vlinum prius pugna superatum interceptit quā regi auxilia ei aduenissent. Post hec ludouic⁹ aquilegiē. patriarcha eam prouinciā ab Eugenio sortitus iohannem vintimiliū inter belli duces famam prestantem. cum magna equitum peditumq; manu a rege missum. omnibus copijs suis pfectit. cuius industria aufidam oppidum obsidione clausum in deditōem accepit. Erant eo tempore non parue philippi copie apud cingulum oppidum contra franciscū misse. Nam philippus cū frāscū recōciliatōem iā tandē mutilatā itelligisset Italianū Forlanū i reb; bellū late cognitū. q pōtifiē ptes adiuuaret eo trāsmiserat. Qui cum patriarcha z vintimilius per rectam viam coniūgi non possent. Mā media loca franciscus obtinebat magnis itineribus promontana ad eum peruenere. quo cognito franciscus e pyceno discedens in vrbina cem agrū sese recepit patriarcha montē molonē obsedit atq; obtinuit. Deinde oppidum sancti angeli. vi ex pugnans diripiendū militi dedit. vintimili⁹ paulopost ab eo i regnū ad hiberna recedēs p agrū firmanus nō pcul a mōtē scō cōstitit cui⁹ aduētū pterrītū oppidani. emissis oratorib; deditōz fecere silq; circūiecta castella. deinde ad mōtē altū pfect⁹. dies aliq; ibi māsit. Interi firmani pūratōne scā spe pūndq; auxilia a frāscū defecerūt alexādro frē eū magna equitatus parte in arcē cōpulso. qbus z vintimilius z pontificis

copie mor auxiliū p̄buere. Sed cum arx eiuscemodi esset, vt sola fame vinci posset, premunitis vrbis par-
tibus, ne descensus ex arce fieret vintimilius vti p̄stituerat, in hiberna p̄cessit. Seq̄nti āno alfonso remū/
dū buillum z cū eo mille equites, totidē pedites ad p̄iarchā in pycenū misit, q̄ vbi cū iacobo caynāno i
eccie castra puenit, mor ytalianus forlāmis mandāte philippo maria p̄phensū ē. at post triduo iussu pa-
triarche apud Roccācontratā securi p̄cussus, montē fabrius deinde cepere, z aliq̄t castella friderico vrbina
cū p̄ncipi eripuerunt, s̄ cūz iā duo milia eq̄tus a florentinis ac venetis missa, francisci exercitum auxissent,
philippus vō exercitu suo ad casale mar⁹ iuxta flumē padū a venetis pugna fuso ac castris exuto, copias
suas e pyceno reuocasset. Et amplius eugenij ac regis auxilia postulasset, ad quem duo milia z quingenti
eq̄tes ex castris eccie iubēte pontifice trāsierunt, franciscus iam bello sup̄ior mōtē aureus z alter ei p̄xim
castellus sigismundi malateste qui iā ab eo defecerat, ecciam fortune secutus, expugnauit, z eiusdē oppidū
gradrariū obsedit. Itē rex alia p̄iarche auxilia misit, cūz quib⁹ i pycenū reuersus iacobus caynānus, p̄/
ditionis suspectum apud roccācontratā, vbi et ytalianus forlānū interfici iusserat capitali supplicio affece-
rat. Exin nihil memoria dignus ab eo gestus, donec frāscus philippo recōciliat⁹ illius stipendia facturū
z iā dux p̄ venetos designat⁹ ex pyceno recessit, nā postea nō solus arx firmāna s̄ oīs ferme, p̄uicia i ei⁹ po-
testatē facta ē. In asculo iohānis nobilib⁹ or⁹ parētib⁹ admodū adolescens iohānē francisci Sforzie fra-
trē magno aīo iuuenē, z qui eā vrbē p̄ oīe belli t̄ps egregie defendisset, p̄piratione cum paucis inita in-
cautus obtruncavit. S̄ cūz z ipe tirānus i p̄ria gereret i exiliū actus ē ciuitas deinde s̄ eccia quieuit. Q̄-
uis anno ab hinc sup̄iore idē iohānis arcē quādā naturale situ munitā z vrbī p̄pinquā, cūz pleriq̄ latronib⁹
occupās n̄ puas curas illi p̄plo iēsserat, q̄ res ei paz, p̄spē cessit, nā roderic⁹, s̄ nicolai cardial ei⁹ p̄uicie
legat⁹, obsidionē loco admoūēs, postq̄ arce potit⁹ ē, captū ip̄m vinctūq̄ romā misit. In vrbino dux gē-
tis oddo mīse coliminensi nobilissima natus cū per libidinem in matronas nobiles debacharet, nec mo-
dum licentie faceret p̄plari tumultu interfectus est. Nicentor nequicie z adolescentie sue corruptor protho-
notari⁹ carpenis nobili genere or⁹, s̄ ingenio pessim⁹, qui nuptis ac v̄ginibus q̄ plurimis vim intulerat
qui per oīa scelera ad summū viciōz peruenerat, eadem nocte cū discipulo suo necatus in exhauste libidis
penas dedit cadaver eius in for⁹ delatum defecta virilia in ore mordicus tenuit. Guido pater oddonis p̄ri-
usq̄ p̄uigē ex coliminensi familia duceret cū proles ei nulla virilis esset, anxius quonā pacto in gēte sua im-
periu p̄pagaret cōcubinā ex se pregnātes assimulauit exin Bernhardini cardensis agnati sui p̄clari copiaz
duas filiū tūc forte natum supponi, p̄ suo nutritiq̄ iussu friderici noie indito, s̄ coniugio deinde contracto
cum filiū legitimū sustulisset cōuersa in eum cura friderici aduc puez militie tradidit, in qua ille etatē vsq̄
ad virilē p̄seuerauit. Deinde oddone mortuo vocatus a p̄plo vrbiniaciū princeps factus est. Clarus vir z
castrensis disciplinis apprime institutus, cui nec in administrandis rebus bellicis p̄siliū, nec in capeſcen-
dis periculis anim⁹ nuq̄ defuit, nec vere factis qm̄ fide clarioz, q̄ quidē vel maxime patuit cū bello p̄icenti
francisci Sforziā q̄ ad eū se receperat fortune afflatu iā pene desertus p̄stātissime iuuit ac fouit. Indignus
profecto q̄ militari ludo dextrū p̄diderit oculū. Apud ariminū emilie vrbē sigismūdu malatesta sceler-
bus insignis imperiū tenuit, qui cū Sforzie filiā matrimonio sibi adiūxisset partes eius in p̄icenti bello
aliq̄diu secutus est, deinde sub ecclesia stipendia fecit militauit in gallia contra venetos z in tuscia cōtra re-
gem aroganum que res postea magno detrimēto fuit. Nā cum de pace totius ytalie apud neapolim agere
tur rex hui⁹ iniurie memor, eū q̄ sibi fidē nō seruasset extra cōmunē pacē esse voluit. Deinde comitē iacobū
pycinū z fridericū vrbiniaciū principem cū copijs in eum misit qui aliquot ei nō parui nomis oppida
abstulerūt eiusq̄ agrum ferro z igne vastarūt ipe cum auxilia vndiq̄ frustra implorasset, ad extremū quod
vni salutis erat remediū alfonso misso ad eum reconciliari p̄stituit, cui⁹ nondū p̄ces exaudite sunt, quāuis
spem p̄cordie regis clementia nō parū effectit. In fauētia mortuo guidone anthonio cuius multa in re-
bus bellicis clara facinora referūt principatum frater eius bestor arripuit, z ipe in armis late cognitus,
qui florentinis contra regem militans haud alia rōne q̄ sigismūdu ab alfonso declarat⁹ hostis extra vni-
uersalem pacē factus ē. Fabrianē, q̄ dudū tyrannide oppressi, necatis tandē q̄ndecim ex familia q̄ p̄inci-
patum inuaserat fugientibus reliquis ad eccie impius redierāt. Multisq̄ post annis in pace quieuerāt, hoc
anno de rebellionē tentantes, seu consentientes seu suspectos ciues aliquos in vincula cōiecere exin tormē-
tis ac questionibus proditio exp̄presso crimine, vltimo supplicio affecerūt. In aquila marforz vrbē apud
quā memoria nostra brachius parusinus dux belli formidatissimus dum p̄r anni tempus obsidionem te-
nissent martini quinti pontificis maximū ac felicissimū armis victus interiit. Diuus bernhardinus senen-
sis postq̄ ytalīā omne xpi nomē p̄dicando pagrasset, mortalis vite cursū p̄egit, eoq̄ in loco sepultus cla-
rere miraculis affirmat. Fuit autē bernhardino generosa inter senenses origo, nec vera ē assertio eoz, q̄ pa-
triam illi massam fuisse tradunt, q̄uis puericie sui ibi nōnulla rudimenta pegerit, cum esset mater ei⁹ massa
na ceteroz pater ac maiores sui longa serie inter nobiles senenses habitū sunt vbi z ipe natus, z maiori ex p̄-
te educatus. Cum adoleuisset iuri pontificio ediscendo operā dedit, s̄ cum sepultis parētib⁹ fallaces hu-
ius mundi blandicias, z inania eius esse, p̄missa animaduertisset, distributa inter xpi paupes substantia,
diu francisci religionē ingressus, traditam sibi regulā exactissime obſeruauit, declinansq̄ maiores conuen-
tus, eoz ductor ac mīr effectus ē, qui fratres obseruantes appellat, maximū autē ei studium in edocen-
dis p̄plis fuit, qui cum eēt facundia copiosus, z doctrina insignis, incredibili oīm attentione audiebat, z
quasi alter paulus eēt vas electionis in admirationē ac reuerentia habitus ē. Tres euz p̄pli sibi pontificē
elegēr, vrbinas ferrariēses senēses, s̄ nō fuit ei cōsiliū, linguā q̄ toti possz ytalie p̄sulare vñā intrā vrbem cō-
cludere. Regnū iā neopolitanū igressi ad felices alfonſi mirabilesq̄re cursū stilū p̄uertim⁹. Post bellū
nauale qd ipe cūz genuensibus infelicitē gessit, tanq̄ cognorū fortuna suū errozē, q̄ tanto p̄ncipi moleſta

fuiſſet. nouereale odiū in maternū mutauit affectū ⁊ que illi aduerſiſſima fuerit ſecūdiſſima facta eſt. nā phi-
lippus mediolanenſiū princeps vbi captiuū regem ad ſe ductum ⁊ ſe victorē longe minorē victo aniaduer-
tit mox ex hoſte factus amicus leberū eſſe regem iuſſit ſocietateq; ſecū equis conditionib; facta cū magnis
muneribus donatū a ſe dimiſit. Iſabella interea pūnx rhenati lothoringie ducis. qui cū alfonſo de regno
contendebat ⁊ p id tempus in captiuitate philippi burgundie ducis detinebat cū duobus pūis filiis caie-
tam venerat ea; pſidio firmata neapolim ſe pūlerat. Sz petrus arrego frater alfonſi qui ex bello nauali
cū paucis triremibus euāſerat. repata in ſicilia claſſe pter ſpem mutatus ab altera factione caietanoꝝ nocte
pfectus eo caietā obtinuit ⁊ expulſo hoſtiū pſidio ſuū impoſuit miſſis ad alfonſum nauibus que illum ex
portu venerū aduherent. Appulit paulopoſt caietā in eiſdē nauibus. alfonſus deinde capuā petiit. que li-
cet medio tpe ab yſabella ⁊ iacobutio candola acriter oppugnata fuiſſet. virtute tñ iohannis vintimiliꝝ ci-
loci pfecti in fide pſtiterant. Ibi reimūduſ nolanꝝ regulus alfonſo recōciliatus eſt ⁊ mox ſcapbatū in inſul-
la ſarmi ſitū caſtrūq; maris in deditiōe acceptū. Iſabella vbi ſe viribus alfonſi imparē ſe eſſe cognouit ab
eugenio romano pontifice auxiliū petiit qui vitelliſcū patriarchā alexandrinū cū tribus milibus equitū ac
pari numero peditū ad eā miſit. pfectꝝ in agrū capuā patriarcha aliquot caſtella vi cepit. obſediſſetq; ca-
puā niſi iohānes vintimilius. decc. equites quos regina ad eū tranſmiſerat ex improuiſo inuadens ſudiſ-
ſet cepiſſetq;. Aggreſſus eſt tñ idē patriarcha iohāne anthoniū principē tarentinū ad montē fuſculū ac euz
expugnātū in caſtris captiuū abduxit. ea; demū lege dimiſit vt frater eius quingentis equitibus ſtipēdia
pontifici faceret. Gerebant patriarcha ⁊ iacobus candola cōmuni pſilio ⁊ amicis animis. p regina belluz
ſ interuenientibus ſimulatibus copias ſeparūt. interea duoz menſiū inducie inter patriarchā ⁊ alfonſum
facte. quibus durantibus patriarcha iacobutio reconciliatus iunctis cū eo viribus prius opprimere alfon-
ſum ſtatuit q̄ recōciliationis ad eū noticia pueniret. Erat alfonſus apud vicū iulianū tribus miliarib; ab
auerſa ſecutus in caſtrū. cū ſibi nūciatū ē hoſtes rupto induciay ſedē aduētare ſibi; minime tutū expecta-
re imperiū. ob quā rē ſublatis ſignis mox capuā ſe recepit. nō tamē abſq; dāno ſuoz qui poſtremū agmen
dixere. Exin cū patriarcha auerſas ſibi ad inhabitandū tradi ab Iſabella peteret iacobꝝ impediret rursus
inimicicie inter eos ſuborte ſunt. ſ cū tranenſes excepta arce alfonſum dñm appellāſſent ⁊ arx oppugnari
cepiſſet. patriarcha cū exercitu eo pfectus obſidione firmavit. cui ⁊ iacobus candola ab Iſabella rogatus
et iohannes anthoniꝝ vſinus ⁊ multi alij ſe pūnxerunt firmata obſidione cū iohannes anthoniꝝ haud
ex animo bellū gerere crederet ⁊ naues regis aduētare tranenſibus auxilio narraret. veritꝝ patriarcha ne
intercluderet cū paruo nauigio ingreſſus mare tanq; pecunias ab eugenio petiturus in picenū ad nauigal-
uit. deinde ſe romā contulit. milites eius ſine duce relictī ad candolā ſe contulerunt. Arx deinde alfonſo de-
dita eſt ⁊ iohannes anthoniꝝ ad eū rediit. Inter hec rhenatus e captiuitate dimiſſus cū decē triremibus
neapolim venit ⁊ vocato a ſe iacobo candola ex eius pſilio ſcapbatū petens in deditiōe accepit. deinde in
ſulmunenſem. pfectus cū ſuſtra vrbē obſediſſet agrū vaſtauit incendio. nec alfonſus interea quieſcebat. ſ
albano ac celano agro ſubacto ad caſtrū vetus puenerat in valle ſubletia ſitū cui rhenatus oblata. p milita-
ri more cyrotheca preliū indixit. accepit alfonſus. ſed que ſunt ſingulari certamine an collatis ſignis cū to-
to exercitu dimicandū eſſet ſe ad vtrūq; paratū eſſe. Enq; rhenatus reſpondiſſet vniuerſi certaminis cū tol-
to exercitu ſortuna ſe velle ſubire. rhenato renūciauit placere id quidē. ſed qm veteri more eiꝝ fuit qui p
noceſ dies ac locū preliꝝ dicere. ſe cū exercitu inter acerras ac nolā. pficiſci. qui campus lata planicie vtriq;
idoneus eſt. ibiq; cū ad diē octauū preſtolaratū. tñ orta diſſenſione cū rhenatus locū in quo alfonſus eſ-
ſet ſtituendū diceret preliū impeditū eſt. Alfonſus in nolanū prexit. rhenatus in eū locū vbi alfonſi fue-
rant caſtra duxit exercitū. atq; ita ſuo ſatis honori vter factū putauit. Exinde rhenatus in pelignos ducēs
caſtrū vetus ſubegit. Alfonſus in vallem cardinā. pfectus arparidū oppidum vi cepit. ⁊ marinus boſſam
vallis dñm captiuit. Caſertinum regulū in fides recepit. In lucaniā ducens oppidū anglū obſidione ſa-
tigatū obtinuit. Luceriam deditibus oppidanis accepit. tam quindecim milia equitū caſtris eius erant.
quibus fretus abſente rhenato neapolim petens cū petro fratre binis caſtris vrbem obſedit. decem triremi-
bus in portu collocatis. oppugnat vrbis magnis viribus. nec ciues ſeipſos negligunt. Sed dum petrus
paululū a caſtris ſpeculandi gracia in littore vagat e carmelitano templo caput tormento ictus repente oc-
cubuit. vir apud omnes ordines gratioſus ⁊ ad rem militarem natus. animi magnitudine ⁊ corporis ro-
bore excellens. ad ſubeunda pericula impaudus. acer ⁊ manu promptus. cuius interitu conſternato exer-
citu eius diei dimiſſa eſt oppugnatio. Alfonſus vbi germani iacere truncū cadauer inſpexit Ad hec inquit
ego te frater ſtipendia duri vt eſſes q̄ mihi tuo ſanguine tuaq; nece regnū parares. recondiq; loculo corpus
iuſſit ⁊ in arcem maritimā deportari. cui poſt tempora nactus idonea dignum ſuo genere funus duceret.
Sequentibus vo diebus cū oppugnatio repeteret tanta vis imbrū cecidit vt neceſſario ab obſidione diſ-
ceſſum ⁊ res in religionē ſit verſa. Exin caynarum oppidum tradente quodaz milite multis oppidanis oc-
ciſis ab alfonſo receptū eſt. ⁊ arx fame coacta in deditiōe venit. Rhenatus interea ex pelignis reuerſus
neapolim vbi que acta fuerant didicit Turrū cū vincēciꝝ optime in mari ſitā ad tutelam regie arcis vi ex-
pugnauit. deinde arcem ipſam pluribus diebus oppugnans dedito profecto cui annona proſus deerat
in poteſtatem ſuam accepit. Alfonſus vero cum ſuſtra obſeſſis auxiliū ſerre conatus eēt in lucanos tra-
ijciens ſalernitanos totamq; ſerme provincā ⁊ brutioꝝ multos in deditiōem accepit. Iacobus aut can-
dola preſtanti vir ingenio ⁊ a ſtaz ſtudijs non abhorrens atq; imprimis rei militaris peritus. qui ſb bra-
chio ſtipendia fecerat. dum caſtellum quoddam iacobi laguniſſe oppugnare nititꝝ catari. p ſuuiū correptꝝ
occubuit. clarus profecto regulus ⁊ ingenti laude dignus. ſi q̄ta induſtria ⁊ rei bellice cognitio tanta illi
fides ⁊ in promiſſo conſtantia fuiſſet. Iohannes vintimilius ⁊ ipe p idem tempus acerras prodentibus

oppidanis et arcem fame laborantē in potestate recepit. Auerfam quā a rhenato deficientes alfonsum intro-
miserunt. qui arcem apprime munitam et forti presidio defensam cum expugnare facile non posset fossatis ingenti-
bus exclusit et oppugnari quotidie iussit. Rhenatus ad anthonium candole filium in apuliam profectus. cum ni-
hil propterea ab oppugnatione arcis auerſe cessari animaduertit per candidam vallem et deinde ab alfonso
qui occurrerat impeditus per transuersos montes sequente anthonio in nolanum descendit. nec tamen ob-
sessis apud auersam opem ferre presumpsit. cum alfonſus in castris illic potentior videretur. Sed reuersus nea-
polim anthonium candolam de prodicione suspectum apprehendi et in carcerem retrudi iussit. que res magis
ei detrimento fuit. nam cum castra illius sub urbem tumultuarent ducemque suum reposcerent anthoni-
us est. qui contumeliam sibi arrogatam iniquo ferens animo mox ad alfonsum transiit et arcem auersanam
septimo iam mense obsessam ei tradi curauit. persuaso per eplam xanto qui cum patre suo militauerat. prefectusque
ibi presidij erat: desciuit tamen paulopost anthonius ab antonio. Alfonso deinde apud beneuentum ei recon-
ciliatus est cum arcem prodicione tradita. Cives quoque consternati in alfonſi potestatem venissent. quo tpe et
calathini adactis machinis ab alfonso expugnati sunt. et castellum padula et ante versariam castra posita. Fran-
ciscus Sfortia rhenato amicus arianum totam Manfredam luceriam et alia pleraque oppida per id tempus in apu-
lia obtinebat. quorum custodiam cesari martinengo cum non paruo equitatu commiserat ipse in piceno agens. Ce-
sar cum esset alfonso infestus bis extra menia troie pugnare ausus. bis ab alfonso ex acie fusus. turpi fuga
in urbem se recepit. nec multo post vicarium oppidum resistentibus oppidanis vi captum perda militi permissa
feminarum decus regio more seruatum. Alexander autem francisci Sfortie frater sub urbem iberinam reuocatum can-
dolam ac ricium et iostiam cum copiis ad alfonsum euntes repente aggressus leui certamine sudit. ricium ac
iostiam preceps fuga saluauit. Reimundus interceptus est. qui cum esset anthonii candole patruus illum secundo
ab alfonso alienauit. Venit et iohannes cardinalis tharentinus in regnum aduersus franciscum aquinatum
eugenij copias ducens. Sed occurrens alfonſus retro eum repulit. Exinde rupem wilhelmam in alto monte
sitam castellis circa occupatis fame coactam obtinuit. et paulopost capreas oppidum in insula eiusdem nomi-
nis sitam tyberij quondam cesaris siue delicias siue latebras. nec moratus castra ad neapolim posuit. simul
que puteolos obsedit. qui aliquodiu fortiter resistentes. tandem rei frumentarie defectione regi portas aperu-
erunt. Turris quoque quam vocant occanij recepta est. urgebant interea rei frumentarie inopia neapolitani.
nec spem aliam habebant quam vel genuenses mari vel franciscum Sfortiam cum anthonio candola auxilium ter-
restri itinere allaturos esse. Quellus interea faber quidam cementarius quem fames neapolim exire compule-
rat. ad alfonsum profectus. si premium adsit urbem paruo militum periculo capi posse demonstrat. deligens
viri fortes ducenti qui cum auello eiusdem fratre per ostensum aqueductum nocte urbem ingressi menia oc-
cupent. rex cum exercitu paratus signum expectat. illi in domum quandam pueniunt in qua unica erat anus et a-
dulta cum ea virgo. mater cum exclamare cepisset celeriter oppressa vocem emittere inhibita est. filia sua sponte
conticuit et iam sol exortus erat. nec amplius quam viri quadraginta ex omni numero puteum euaserant. qui
nunciare ingressum regi debuerant. siue negligentia siue aliam ob causam nihil regi significauerunt. existi-
mauit alfonſus aut celos esse qui missi fuerant aut metu exilire non ausos. prefectusque prius urbem ab ea per-
te que occupanda erat inuadit. Rhenatus cum ea manu quam ad subditos casus parauerat citato equo ad mu-
ros contendit hostesque procul amouit. ingens vero pauor et consternatio eos cepit qui e puteo euaserant. nec re-
gredi in puteum ne armorum strepitum perderent. nec erumpere propter paucitatem audebant. Alfonſus ut vidit ni-
hil a suis intus misceri desperatis rebus in castra rediit. Rhenatus tanquam periculum depulisset relictis custo-
diis et ipse in regiam concessit. nec mora nuncius ad alfonsum currens multos e puteo prodisse atque in do-
mo tacitos ob metum latere nunciat. Iterum igitur ad menia succurrit instauratque prelium ut erumpendi animus
latentibus acuat. Interea filius eius quem nominauimus antiole a statione sua domum veniens pulsatis fo-
ribus aperiri sibi expetit. mater et qui intus erant examinati quid agant nesciunt. vincit tandem ea sententia
ut referatis paululum foribus manus ei inficiant eumque apprehensum tacere iubeant. sed ille repente ut armatos
vidit trepidus refugit. hostesque intra urbem esse vociferat. ad rhenatum subito peruolat. queque vident referat
at qui intus erant vino agmine raptim e domo perfiliunt primoque impetu menia propinqua vino tantum vigilie
ibi reperto turrinque occupant. Rhenatus eo nuncio ac tumultu excitatus ad menia celeriter reuersus im-
petum in hostes facit. alfonſus quoque suis animos addat scalas admoueri imperat. sed oppidani eam muri preter
facile tuebantur. et qui per scalas in captam turrin euaderent gravium saxorum deiectione obsistebant. dum pugna
acriter obequitans menia alfonſus locum quendam neglectum esse aduertit. eoque celeriter scalas admouet
et iubens murum obtinuit. iam qui turrin occupant partim grauitur sauciati pugnam remisierant. partim
precipites e muro se cederant. Eratque rhenatus eas turrin recepturus nisi a tergo subito cum ingenti clamo-
re hostes iniecti terrorem intulissent. auxit et trepidationem oppidanorum vnus ex alfonſi militibus qui per
menia urbem ingressus conscenso equo quem vacuum forte inuenit in hostem inuictus opinionem prebuit. per
xime porte capte atque infracte. Non tamen rhenato defuit animus sed cohortatus qui aderant in hostes fortiter
terruens eorum impetum paululum repressit. mox vero crescente hostium numero suos exterritos aduertit
sensim referre pedem capit atque per diuinum ianuam portam hostium compluribus in arcem regiam cum paucis se re-
cepit. tum et a fori boarii porta et ab alijs diuersis muri partibus irruptio facta atque ad portas discursus est. a
cedibus tamen tractum. Alfox vero ingressu rege et prede quoque finis factus. Insignis huius anni memoria
erepta fuerat. xl. et cccc. supra millesimum ab ortu saluatoris christi. Is annus erat ab initio cepti belli vnus et
vigessimus. Postridie due ingentes onerarie naues a genuensibus misse cum frumento applicuerunt. que
cognita urbis captura sub arcem concesserunt. rhenatumque omni spe recuperande urbis abiecta inde ad-

duxerunt. Tres adhuc arces in fide rhenati pseuerabant. capuana. mōtana. regia. sed capuana pactis pau-
corum dierum inducijs ante rhenati abitum sese dedit. Regia aliquāto postea et montana tardius recepte sunt.
Rhenatis ad eugenium florentie morantem sese contulit. Exinde in galliā vltiorem abiit. Alfonsus muni-
ta neapoli aduersus anthonium candolam ducens ad carpenonū castra posuit. vbi cū facta pugnandi ab an-
thonio copia ineundum certamen reguli dicerent nisi princeps adesset. ego inquit alfonsus qui militi ani-
mum addere consueui. iam p̄sentia mea terrorē adhibebo. absit a nostro sanguine ea vecordia. morq; gale-
am induit signumq; pugne dedit. certatum est aliquādiu nutante victoria. Postremo fuso hostili exercitu an-
thonius ip̄e captus est. cui erroris veniā postulanti non modo ignouit alfonsus verū etiā oppida q̄ a patre
accepta hereditario iure possidebat reliquit ceteris captiuis phumaniter habit. nec quicq; ex anthoni sup-
pellectile que ingens erat preter cristallinum calicem cepit. Post hec Pelignos Marsosq; subegit. Man-
fredoniam et subinde arcem in potestatem recepit. omnesq; belli reliquias in apulia extinxit. ac pacato vbi-
q; regno neapolim rediens in triumphantis morem exultante populo magnificentissimis apparatibus in-
gressus est urbem. Post hec de pace in alfonsum et eugenium actū ludouicus cardinalis aquilegiensis et sua
virtute et pontificis auctoritate potens. idcirco ad regem missus eam confecit. Leges pacis in hunc modū
dicte. Eugenius pontifex alfonsum regem neapolitanū decernat appelletq; Ferdinando regis filio cui rex
post mortem regnū destinauerat potestatem succedendi faciat. Terracinamq; regno adijciat. Alfonsus con-
tra eugenij auctoritatem se subijciat atq; opitulef ad agrū picenū quē Sforzias occupauerat vendicandum.
Si qñ pontifex aduersus turchos aut afros bellum suscipiat rex cum classe adiuuet. Sacerdotes regnorū
suorū sub concilij p̄textu basilicam. p̄fectos reuocet. nec pariat tres ex suis qui cardinales sub amedeo sub-
audiensi creati fuerant reuertentes. p̄ cardinalibus suscipi haberiue. matricem ciuitatem ducalem atq; acu-
mulum in marsis oppida romane ecclesie tradat. Traiecit deinde in picenū alfonsus et que supra relata sūt
felici cursu prexit. Exinde domum rediēs cū genuensibus duce raphaele adurno ea lege pacem fecit vt bel-
lo ablato nemini petendi ius esset nec regis hostes genuensis populus nec rex genuensius recipet illos. nec
comeatu adiunaret. Genuenses regi quotannis dū viueret honoris gratia pateram auream dono darent.
ac neapolim mitterent. Post hec anthonius paterna stirpe centulia p̄ matrem vintimilius. qui multa in a-
pulis egregia facinora alfonsi gratia affecisset ad fontē populi nō p̄cul a theano quo iussi erant regni prin-
cipes conuenire cū equitibus tricenis. p̄fectus tanq; vnus ex purpuratis auctoritate maiorū interficere cō-
stituit. apud regem accusatus clā fugiens catāganū ditioni sue oppidū repetijt. extinctasq; regni lites ex-
citare conatus nō solū vicinos procures s̄ venetos et alios italie potentatus vt in regē arma susceperent lit-
teris et nuncijs inuitauit. s̄ frustra illi cuncta succedere. nā cum copijs rex aduersus eū profectus et crotanaz
urbem et omnē ei reliquū agrū ademit ip̄mq; in catātiano reclusum ad deditiōnem nulla conditione interue-
niente compulit. Johānem vō nuceū qm̄ ptumacie anthoni suālor fuerat oppidis omnibus exutus regno
excedere iussit. Secuta est paulopost p̄fectio regis in tusciam. de qua suo loco relatū est. vnde reuersus non
multo tempore interiecto fridericū impatorem et leonorā impatricem ex sorore sua neptem ad se venientes
tanto honore excepit q̄tuz referre vix oratori maximo facundia suppetat. donatosq; magnifice ambos a se
remisit. Exinde quīs pacem vt p̄dictū est florentinis petentibus dedisset. cui tñ capta mediolanensi vrbe a
francisco Sfortia leonelli marchionis estē. interuentu cū venetijs positis inimicijs sedus inisset alterum
tamē in tuscia bellū gessit nullo in eam expeditionē Ferdinādo filio. de quo satis inter res ethruscas cōme-
moratū est. Soluta est et pax cū genuensibus capta nāue que de chyro insula genuam petebat vt postea refe-
remus. Ob quā rem cōmota republica genuesi. Johannes philippus flisca gente. p̄gnatus cū quatuorde-
cim altissimis nauibus in portū vsq; neapolitanū adnauigauit. ibi vt regis triremes onerariasq; naues in-
cenderet. s̄ repulsus tormentis eneis inglorius abiit. nec multis post diebus classis regia ad montē cyrceū
sex genuensiu naues insecuta cū homines effugissent demersit diuiti p̄da in eis recepta. Quibus ex rebus
q̄q; de pace tota ferme ytalīa conuenisset inter genuenses tamē et regē concordia fieri non potuit. Sed cus
genuenses exules ad regis opes confugissent classis ei concessa est que ligusticū vexans litus. etiaz urbem
ip̄am vt relatū est oppugnare nō dubitauit et nunc maioribus viribus idem bellum repetit. Fuit autem
alfonsus cū fridericus imperator ad euz venit annis circiter octo et q̄nquaginta natus. corpore gracilivul-
tu pallido. s̄ aspectu leto. naso aquilino et illustribus oculis. crine nigro et tam albicanti ad aures vsq; pro-
tenso. statura mediocri. cibi potusq; temperans. nec vino vsus nisi aqua multa p̄domito. litteris p̄ omnem
etatem operam dedit. Grāmāte apprimē peritus quīs latine praro loqueretur. historias omnes coluit.
nec poetas aut oratores ignorauit. dyalecticos nodos facile soluit. nihil ei abditū in philosophia. archana
theologie p̄scrutās. omnia de p̄scientia dei. de libero hoīs arbitrio. de incarnatione verbi. de sacramento al-
taris. de trinitate. de difficilimis quēstionibus p̄contātū et p̄sto et sapienter occurrit. in responsionibus dan-
dis quīs breuis et circūfusus. nuncq; tamē diminutus. Sermone blandus tersusq;. Summa ei cura ne q̄s-
piam ab se abiret. ingratas petitiones differre maluit q̄ negare. Fauit religioni. rem diuinā diligēter cu-
rauit. Sacerdotalia indumenta et altaris ornamenta ea parauit quibus p̄pari alia nulla queant. Sacram-
ac domesticam suppellectilem auream et argenteā admirabilē et incredibicē composuit. margaritas vniō-
nes. adamantes ceterosq; lapides p̄ciosos toto orbe quēstos coemit. sacelli in quo sacris interfuit et aula-
rum quas incoluit parietes diuitibus atq; aureis pannis ornauit. Vesciuit seipm̄ nūde magis q̄ p̄ciōse.
serico raro vsus aut ostreo. paludamento. venationi magnā vite sue partē consecrauit. In bello seuerus et
asper. in pace clemens ac mansuetus. pepit facile bis qui contra se arma tulerant. humanū sanguinem in-
uitus fudit. scelera tñ odit. nec impuue subditos delinquere passus est. Regnū quod multis antea seculis
spelunca latronum fuerat adeo pacatum securumq; reddidit vt quacumq; iter habeas nullus p̄donus met?

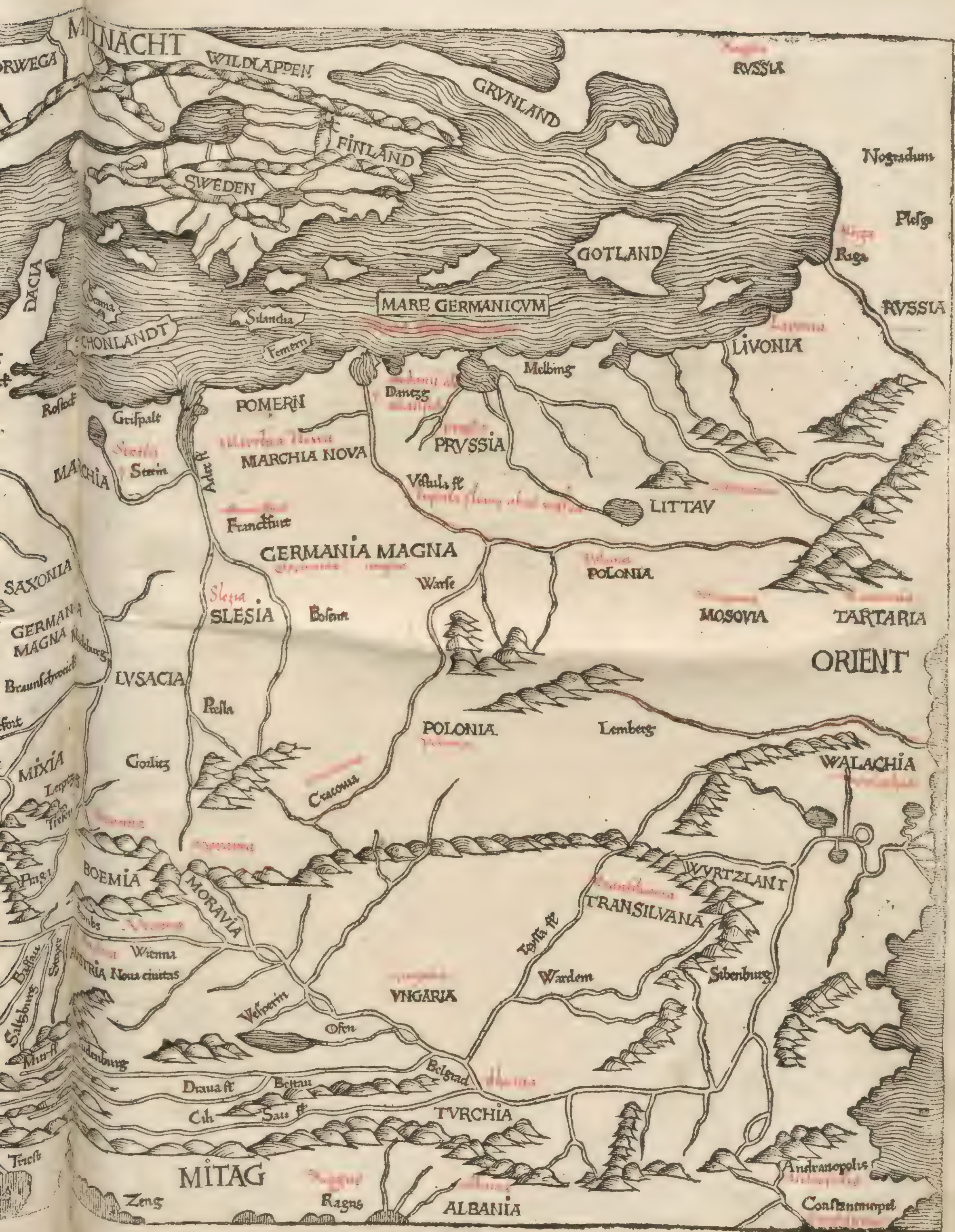
ad sit. Legatis omnibus ad se venientibus sumptus oppipare prebuit. Apostolicis qui cardinales essent obuiam extra urbem profectus quasi patres honorauit. naues insolite magnitudinis fecit. et quas qui percul inspicit sublimes esse arces. per mare videntes arbitres. Edificauit pluribus in locis. sed in neapoli supra quod dici possit splendide ac magnifice arcem regiam cui nouo castro fuit nomen a fundamentis eiecta iterum erecta. tum opere mirabile. inexpugnabilemque tum sumptu magnificentissimam. turribus orbiculari forma ex lapide quadrato. mirifica structura atque artificio murique crassitudine inaudita et ingenti arcu triumphali ex marmore candidissimo excitat. Reformauit et arcem sancti saluatoris in mari exono nuncupatum. cuius inexpugnabilis situs ad usum magnificentissime regie redactus est. Ampliauit et urbis portum obiecta in profundo maris altissima mole. crassissimo muro. turribus munita. salubritatem urbi ericcatibus paludibus dedit. Magnus profecto princeps et in utranque fortune partem probatus. qui inter cetera sibi aduersa etiam ter remotum anno ab hinc scdo passus est. toto ferme regno quale nec nostra nec patrum nostrorum memoriavimus auditumue ferunt. nam et multa regni oppida funditus corruiere. inter que arrianum ita absorptum est tanquam scissumate perisset. Tara ciuitas absque insigni ruina supfuit. circiter. xxx. milia hominum inter cadentia tecta perisse ferunt. neapolitanorum nobiliores edes discisse disiecteque sunt. nec templum in ea urbe lesionem non sensit. sed hodie iam ciuitas ferme resecta est et ciuium diligentia et regis liberalitate. Ceterum clarissimi regis qui seculum nostrum veluti sidus quoddam perfulgidum illustrauit. haud ab re fuerit quod breuissime velut in epologo perclara facinora percurrere. quibus temporis a nobis recepti plerumque modum excedant. ex quibus illustriora huiusmodi sunt. Adolescens mortuo ferdinando patre aragonum et que ab illo in hispania regna suscepit cum aliquodiu sapienter administrasset adoptatus in filium a iohanna neapolitanorum regina dissuadentibus amicis expeditionem in ytaliam suscepit regine opem tulit. Ludouicum duces andegauensem. qui regnum sibi hereditario iure debuit affirmabat. pluribus preliis afflictum expulit. reginam que malo uso consilio ab se defecerat non tam puniuit quam cohercuit. Rhenatum alterum regni emulum armis victum cedere compulit. Iohannem vitelliscum alexandrie patriarcham magnis copiis insultantem regno fugauit. Caietam bis cepit. semel acriter pugna deuictam et iterum ciuitatis parte vocante cum defecisset neapolim quousque rhenatus et magnus inesset populum expugnauit. Iohannem fratrem nauarre regem in hispania laborantem armis adiunxit. Massiliam insignem. puicie ciuitatem noctu adorsus obtinuit ac diripuit. ad insulam gerbum quam veteres lorthophagiten appellauerunt a continenti affrice quatuor milia passuum distantem obsidione amouit. Bosorum prouincie regem cum copiis aduentantem in primo litore victum ex minoribus castris ad maiora fugere compulit. Nec diu post ex eisde barbaris tributa suscepit. Ab eugenio pontifice maximo. qui sibi de regno contrarius esset. quas tandem voluit leges pacis accepit. Franciscum Sfortiam ex agro piceno armis deturbauit. et in albania et in oriente per suos duces turchis infestus non parua eis damna intulit. His florentinos ob res gallicas armis afflixit. His eis pacem petentibus dedit. Sed maior omnibus est et admiratione stuporeque dignum quod prelio nauali a genuensibus ut ante diximus superatus et in philippi mediolanensium ducis captiuitatem adductus mox liberatus potentissimo regno potitus est et a victoribus victorum tributum accepit. et adeo erga philippum gratus inuentus ut ab illo summa voluntate heres sit nuncupatus. Vera gothorum soboles ex quibus deriuatum esse regni hispanie sanguinem unde alfonso origo est haud quaque ambigunt. Illis prelio vincere et regna sibi subicere proprium fuit. quorum vestigia ferdinandus imitatus haud dissimilem filius genuit. quando et ipse aragonias Cathaloniam Valentiam Siciliam. Alfonso vero eam ytalie partem. que olim magna grecia dicta est pugnando. instando. vicendo sibi subiecit. et magister ytalice pacis factus hispanicarum quoque rerum moderator et arbiter esse videtur.

Decelatur⁹ sitū ymaginēq; germanie in sequenti tabella depictā. occurrit dictū strabonis libro septimo. germani gallicā nationē imitantes. corpore procero. coloreq; flauo. In reliquis rebus et forma et moribus viuendi ritibus gallis pares sunt. Ideo romani eis hoc nomē iure indidisse vident. cū eos gallozū frēs eloqui voluerūt. legitimi em̄ frēs romano smone germani dicūt. Est autē germania a vetustis rerū scriptoribus multū neglecta. qz tunc interna et penetrālia eius fluminibus impedita. siluis ac paludib⁹ inuā. barbarico et pastorali ritu. nec nisi ad claroz animū ripas culta erat. Reiecto autē ydolorū cultu. religio neq; catholica mitior facta. quantū coaluerit nemo est qui ignorat. Latissima ē. habēs ab oriēte sarmatas et pannonios inferiores. a meridie alpes. ab occidēte gallias. ad aquilonē oceanū germanicū et sinū balticū. quē orientalem dicūt. Amnes in ea totius europe clarissimi rhen⁹ danubi⁹ albis aliq; innumerabiles et memorandi. Rhen⁹ inq; fontes habet in monte septimo altissimo alpiū iugo. In cuius vicinio pdeūt rodanus galliā lugdunēsem narbonēsemq; alluens. Siliter padus ytaliaz rigans. Ticinus qui padū ppe papiā influit. Athesis q; per agrū tridentinū veronēsemq; tandē in adriaticū mare exonerat. Defluit autē rhenus ad aquilonē auido meatu per conualles et abrupta montiū. Curiesemq; percurrēs agrū nauigabilis efficitur. Morq; duos lacus pclaros efficit. venetū et acromū hodie lacū bodme et cellenses vocatos. Relinquēs in medio constantiā urbē concilio martini qnti insignem. Deinde flexuoso litorū anfractu. varijs montiū rupibus incitatus. terribili fremitu eructuat. crebrisq; recessibus aluē suū excauat. Iter per augustam rauricā hodie Basileam nobilē urbē defluens. resistentia sibi littora rodit. alueosq; sibi nouos magno accolaz damno querit. Argentīaq; Spiram worinaciā Maguntia. Confluentia. Coloniam nobilissimas germanie ciuitates preterfluens. assumptis multis nauigabilibus amnibus. vt Adeno. Necaro. Limago. Mosella. Aasa alijsq;. In oceanū germanicū multis hostijs effunditur. factis insulis. quarum aliquę a frisjs. alię a sycambis. i. gelensibus. alię a Batavis hodie holandrinis incolūt. **O**ccurrit secūdo danubius celebratissimus Europe fluius. cuius fontes in iugis montis arnohe vbi caput hercinee silue. in villa vulgo Böneshingen latine danubi locio. fluit autē ab occiduo in orientē. primo lentus ad duas dietas Elmā vsq; celebre suuoz oppidū. Ibiq; auctus biatio bylaro alijsq; fluminib⁹ statim nauigabilis efficitur. per innumerāq; lapsus gentes. nobilissimasq; ciuitates alluēs immenso aq; rum auctu sexaginta amnibus receptis. pluribusq; eorum nauigabilibus tandem in pontum euxinū. vastis sex ostijs euoluitur. **O**ccurrit tercio albis fluius cuius fontes in montibus diuidentibus Slesiaz a Bohemia. cum fluuio multauia. bohemiā mediam rigat. tandemq; per scopulosos recessus silue bohe mce penetrans Missenā inclutam urbem. Magdeburgūdmq; ast alias marchie et saxonie ciuitates alluens. in oceanū tandem germanicū ppe hamburgā influit. **S**unt item alij amnes clarissimi. quoz fontes breuitatis gratia omitto. **O**ccurrit quarto loco silua hercinia quā hodie circa caput et fontes danubi inquilini siluam nigram nominant. scdm pomponiū mellam dierū sexaginta iter occupās maior et notior alijs. Sortitur autē alia et alia nomia prout germanos accedit et diuidit. habet et multos ramos et cornua. quibus alia indigene dant nomina. a capite em̄ ortus sui vsq; ad necari fluminis ripas percurrēs. nomen silue nigre obseruat. a ripis vō Necari vsq; ad menū flumen vulgo nomen Ottenwald. a Adeno vō vsq; flumen Lonam prope Confluentia westerbald latine silua occidentalis vocatur. Postea fleuit se ad orientem. diuidensq; franconiam ab Hassia. Item franconiam a Thuringia iterum aperit se mediū et in modum circuli vt in sinū recipit bohemiā pstea in montibus Morauie percurrit per mediū pannoniōz a dextris. et polonoz a sinistris. vsq; ad dacos et getas. aliud atq; aliud nomen sibi vendicans. **E**st autem germania regio totius europe permaxima. que tū confinio societateq; romanoz. tū sacra religione ad eaz humanitatē est redacta. vt quēadmodū numa pompilius ferocē. indomitūq; romanū populū religione et iusticia gubernauit. Ita religione germanica barbaraz vicinarūq; sparsa congregauit imperia. ritus molliuit tot populoz discordes et feras lignas. sermonis sui cōmercio ad colloquia contraxit. humanitatemq; eis dedit. **E**st item germanie locus nobilis. precipue vbi fluminibus irrigatur. Magna enim et beata illi amenitas. celo temperies. campis fertilitas. colles aprici. saltus innoxij nemora opaca frumentozū omnis generis habundantia. vitiferi colles. amniū fontūq; vbertas. totā eam perfundens. vndiq; negotiationibus. cōmercioq; potens. bona hospitibus. mitis supplicibus. neq; ingenijs. ritibus. viris. precipue i re bellica alicui nationi cedens. Metallozū item oīm fertilitate nullis cedit terris. Vniuersa em̄ ytaliam. galiam. hispaniam item alię atq; alię nationes. argentū quasi omne ex germanie negotiatoribus habent. Similiter cuprum stannū habundat. Item mineris salis. quoz fontes copiosissimas habet. Sola item sine externis auxilijs. tot equitum. tot peditum armare potest. vt extraneis nationibus facile resistere possit. Plura et immensa dicenda forent de religione. iusticia. fide. que omnia ne tedij arguar omitto.

Silua hercinia

Provincia Massilia Longobardia

BIBLIOTHECA
UNIV. IALFELL.
CRACOVENSIS

I

7 Conf
7 July
7 Gra
7 The
7 Jeno
7 Jul
7 Ma
7 Erad

Linea Imperatorum Romanorum

Tullius Caius. Cesar primus.

Octavianus

Marinus Antonius

Liberius

Caius Calligula

Claudius

Nero

Galba

Otho

Vitellius

Vespasianus

Titus

Dominianus

Nerva

Trajanus

Adrianus

Antoninus

Caracalla

Macrinus

Elagabalus

Alexander

Severus

Caracalla

Opilius

Maximus

Constantinus

Philippus

Decius

Gallus

Valerianus

Claudius

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Maximianus

Constantinus

Helarion

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Constantinus

Elm

Elm

Elm

Elm

Elm

Elm

Elm

Elm

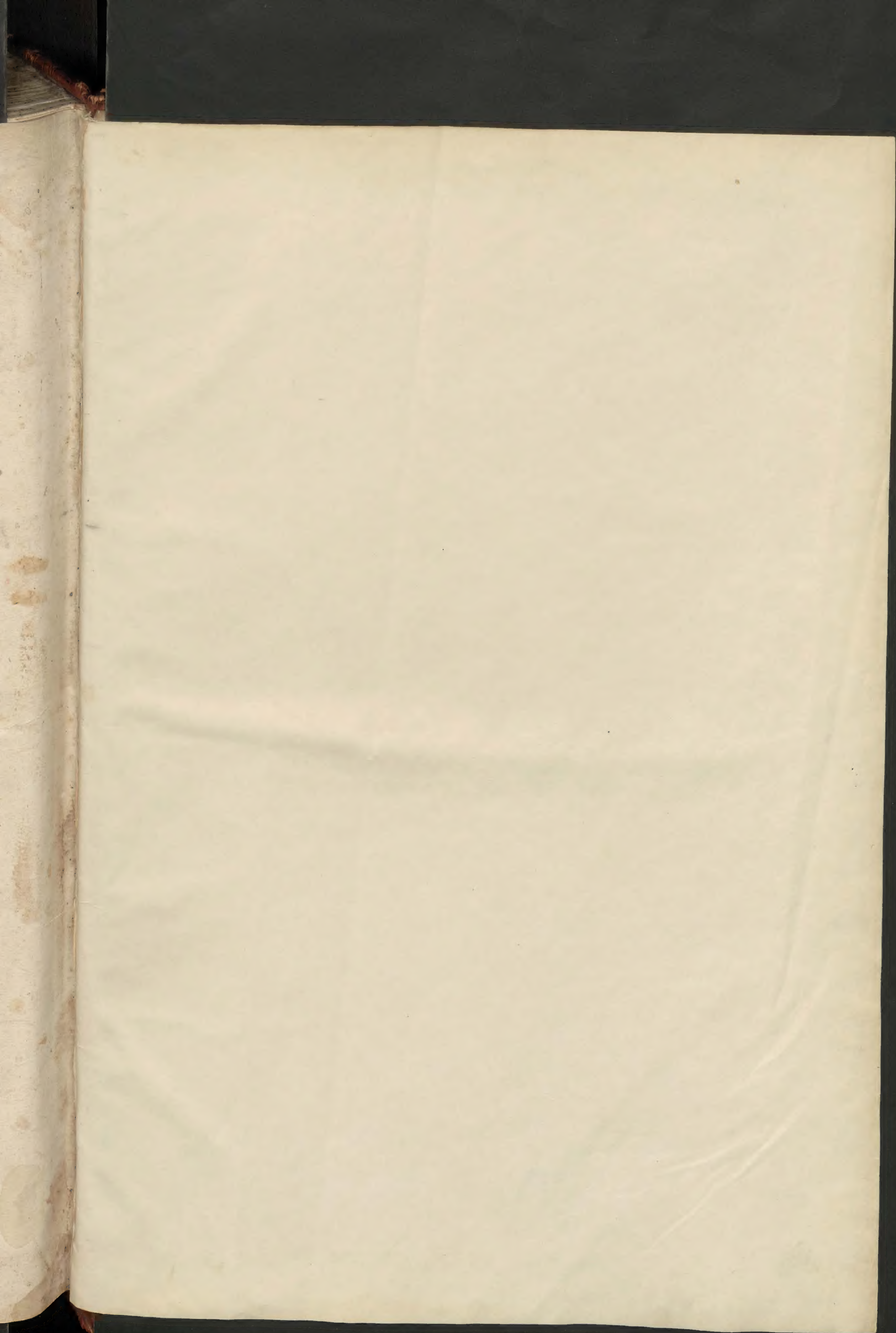
Handwritten text in a cursive script, likely a continuation from the previous page. The text is written in dark ink on a light-colored background.

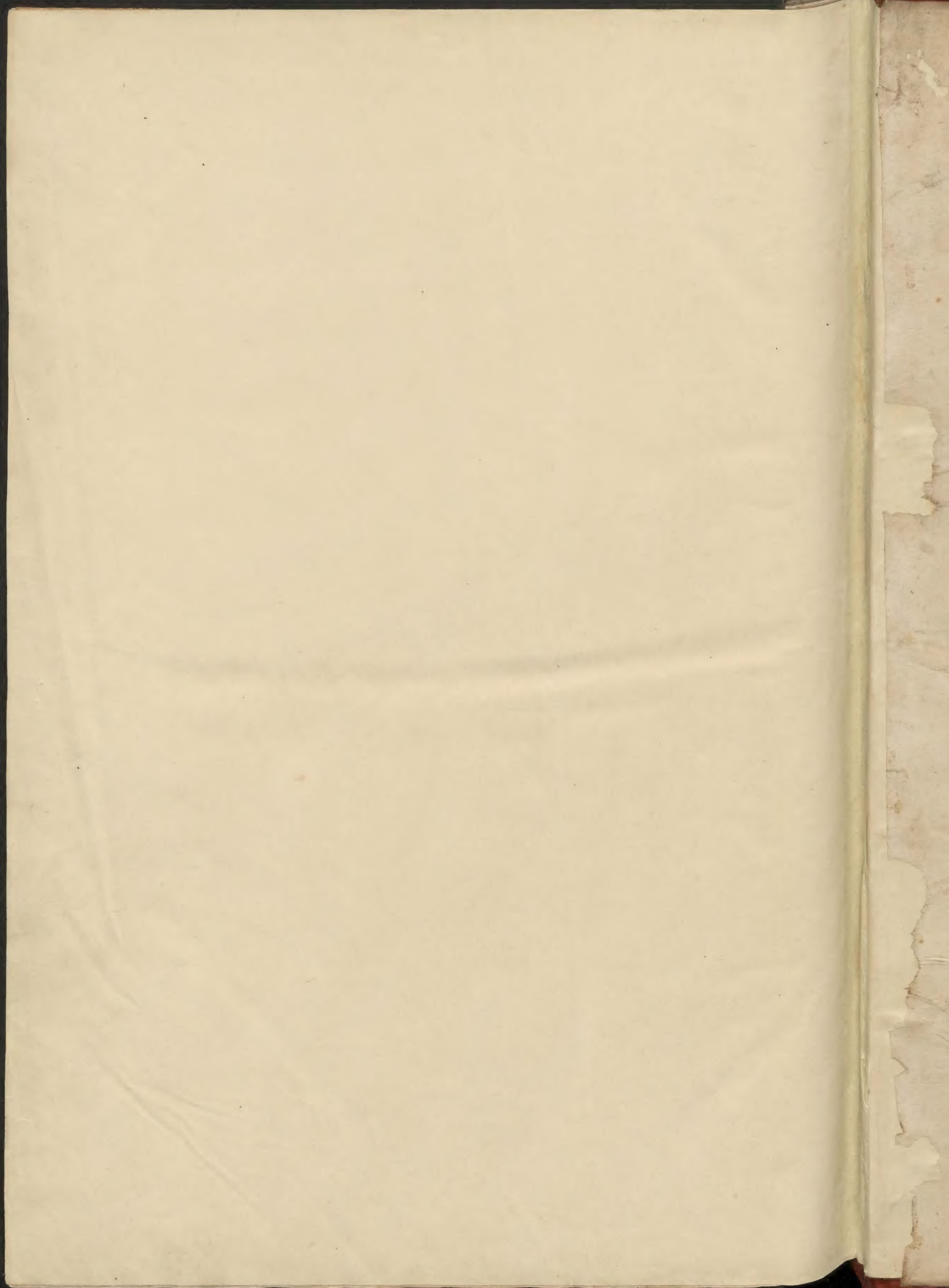
Handwritten text in a cursive script, likely a continuation from the previous page. The text is written in dark ink on a light-colored background. The page shows signs of aging, including discoloration and a prominent horizontal crease across the middle.

Index Summorum Pontificum Romane Ecclesie post Sanctum Petrum

Index Summorum Pontificum Romane Ecclesie post Sanctum Petrum		
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11
12	12	12
13	13	13
14	14	14
15	15	15
16	16	16
17	17	17
18	18	18
19	19	19
20	20	20
21	21	21
22	22	22
23	23	23
24	24	24
25	25	25
26	26	26
27	27	27
28	28	28
29	29	29
30	30	30
31	31	31
32	32	32
33	33	33
34	34	34
35	35	35
36	36	36
37	37	37
38	38	38
39	39	39
40	40	40
41	41	41
42	42	42
43	43	43
44	44	44
45	45	45
46	46	46
47	47	47
48	48	48
49	49	49
50	50	50
51	51	51
52	52	52
53	53	53
54	54	54
55	55	55
56	56	56
57	57	57
58	58	58
59	59	59
60	60	60
61	61	61
62	62	62
63	63	63
64	64	64
65	65	65
66	66	66
67	67	67
68	68	68
69	69	69
70	70	70
71	71	71
72	72	72
73	73	73
74	74	74
75	75	75
76	76	76
77	77	77
78	78	78
79	79	79
80	80	80
81	81	81
82	82	82
83	83	83
84	84	84
85	85	85
86	86	86
87	87	87
88	88	88
89	89	89
90	90	90
91	91	91
92	92	92
93	93	93
94	94	94
95	95	95
96	96	96
97	97	97
98	98	98
99	99	99
100	100	100

Traya ei de bello troiano. vide
folio xx x vi. et xxx vii

quoniam scripta sunt in hoc libro

Homerus poeta asians
omni grecoru clarissimus foliis

Aristoteles in alijs lxx vii

Demosthenes

in illius scriptis sunt omnia scripta in hoc libro

Origo turcorum & lxx
Turcorum Ottomanorum & c. xx vii

*Origo turcorum & lxx
Turcorum Ottomanorum & c. xx vii
in hoc libro*

Clemens quartus cxxiiij

Duo Amantes cxxvi

perfidia hospitum

insania solam

videt cxxvi

Albertus magnus

alexander de villa dei

cxxvi

In ffiancoma Nova secta

cxxvi

Epimenides dicitur
in libro 17 fo 17

Epimenides dicitur
in libro 17 fo 17
patet Lombard
patet Lombard
fo 17

